Iohãnis vigeſimi ſecũdi he ſunt extrauagãtes vigĩti
Omnia quãlibet ſummaria compendioſe referantia.
Zeceſt zẽzelini apparat⁹ ſubtiliter ſingulas ſcrutat⁹.
Apponit frãciſc⁹ d̃ pauinis apoſtillas ꝑ illaꝝ doctris
Noſces regulas cãcellarie. et multas deciſiones rote.
Nichil omiſit docte ſignatũ/reptoriũ hic adunatum.
Extrauagãs oĩs eſt titulo diligẽter poſita ſub apto.
Signãt ꝓ bꝫ ꝑgnãtes gloſe paucꝭ/mltiplici ſub margie

Syllaba vicenũ caput hec vicens miniſtrat:
Quã(bene ſi numeres)linea queqꝫ tenet.
Pape nomẽ habeſ:notulas ſpectãdo pores:
Qui tibi tam terſum multiplicauit opus
Et correctoris non differt nomen ab illo.
Cuius cognomen chappuis eſſe ſcias.
Si quid purgatuꝫ:ſi quid legis vtile: fundas
Pro correctore(ſupplicat ipſe)preces.

Titulus huius libri.

Apparatus dñi Zeccilini de caſſanhis iuris vtriuſqꝫ profeſſoris/dñi pape capellani In.xx.extrauagantes Johãnis vigeſimiſecũdi. Aliꝗ voluñt interp̄tem ipſum fuiſſe appellatũ zẽzelinũ de caſſanis. Aliꝗ geſſelinũ de caſſanchis.⁊ ita varie varijs in chartis etiã vetuſtis inuenit̃. Sed hec cõtrouerſia de noibus eſt relinquẽda grãmaticꝭ. C.de conſti.pecu.l.§.circa fi.cum ibi notatis.

Extrauagãtes.xx. Johãnis.xxij. ꝓfunda cũ interpretatiõe acutiſſimi dñi zenzelini/ hiſce rurſus caracteribus/taliqꝫ volumine impreſſas/ huic operi plurimorum hortatibus annectendas duximus

In hiſce extrauagãtib⁹ q̃pluri me allegatiões correcte inueniuntur/que in vetuſtiorib⁹ depiauare ↄſpiciebant.

Diuini ac hũani iuriſcõſulti ⁊ cauſaꝝ ſacri palatij auditoris. d. Johãnis frãciſci ð pauinis ad extrauagãtiũ: regularũ cãcellarie ⁊ ðciſionũ rote noticiã vtile ꝓludiũ.

Quint⁹ muti⁹ ꝓſus ſuiũ ſulpitiũ illo ſuit vſus ſmone. Turpe ẽ patricio ⁊ nobili viro ius in q̃ ꝟſaꝛ ignorare. Sʒ lõge magiſ in pleroſqꝫ nr̃a etate hec ſnĩa retorquẽda eſt: q̃ extrauagantiũ ſãctiões ⁊ põtificũ iura enucleata/deſidia aut ignauia ꝯtẽnere videꝛ: cũ oẽs magrat⁹ ꝑſerti eccliaſtici in dicẽdis ſnĩjs ⁊ ceteri iuriſperiti q̃bus interꝑtandi/ꝯſulẽdiqꝫ tribuiꝛ facultas rñſa ſua iuxta illaꝝ deciſiones ſint ꝓlaturi: ſi ipĩs extrauagãtib⁹ adſint req̃ſita. q̃ ep̃la Innocẽ. iij. ad Helueſi. ep̃m depoſcit. Quare ad ipaꝝ lectionẽ iteꝝ atqꝫ iteꝝ hortoꝛ moneoqꝫ ne cũ ſulpitio iure obiurgemur: imo illũ imitemur q̃ poſt repꝛhẽſionẽ adeo iuri operã dedit vt inꝛ iuriſcõ. merito palmã fuerit aſſecutus. Ueꝝ ipĩs extrauagãtib⁹ parẽ vi pene rl̃e cãcellarie viuẽte caꝝ ꝯditore: ⁊ nõ mediocrem deciſiones rote vti prudẽtuꝫ reſponſa auctẽ hr̃e cẽſenꝛ. ſicut eñ illis interꝑtandi ius ciuile ⁊ ꝑtoꝝ edicta ptãs ſumma erat: ita et auditorib⁹ rote in ſummoꝝ pontificũ leges ipertitum eſt ab ipõ principe ſummum arbitrium. Igiꝛ circa tria hec breuẽ ⁊ ꝓutilẽ ſubieci no.

Loquiꝛ de. c. paſtoralis extra ð fide inſtru.

¶ Notãdũ ꝙ ſnĩa lata ꝯtra extrauagãtẽ publicatã ⁊ idubitataꝫ eſt ipõ iure nulla: añ publicationẽ ꝟo ſec⁹. vt no. in ꝓhemio clementinarũ in ꝟbo decetero. ⁊ i cle. nolentes. de hereti. Sʒ ſi eſt publicata et idubitata ſnĩa ꝯtra eã lata ẽ ipõ iure nulla vt dictũ ẽ tãqꝫ lata ꝯtra legẽ ſcriptã no. Bal. i. l. ij. C. q̃ñ ꝓuo. nõ ẽ neceſ. ⁊ But. i. c. j. ⁊. c. cũ inꝛ de re iudi. ⁊ ꝓbaꝛ i. l. j. §. itẽ cũ ꝯtra ſacras. ff. q̃ ſẽ. ſine ap. reſci. Exẽplũ i extraua. execrabilis. ſm Abba. i. c. paſtoraꝉ. de fi. iſtru. Idẽ de extraua. ad regimẽ. quã alleg. deciſio i nouiſ cccxlix. icipit. Itẽ ſi mãdaꝛ. Sec⁹ aũt ſi de ea dubitaꝛ. ꝓ. c. paſtoraꝉ. de fi. iſtru. ⁊. l. cũ ꝓlatiſ. ff. de re iudi. ſm vnã lec. iõ ſuꝑ ea papa eſt cõſulẽd⁹: ⁊ ſi repiꝛ in archiuo publico ðr idubitata. ꝓ auc. ad hec. C. ð fi. iſtru. ⁊. l. celſ⁹. ff. de ꝓba. ſm vnã lec. facit. c. ad audientiã. ð ꝑſcri. ⁊ idẽ ꝑſumiꝛ q̃ñ repiꝛ iter extrauagãtes. xx. q. j. c. q̃m ꝓgenitoꝝ. marie ſi repiꝛ gloſata per doctorẽ famoſum ſicut zenze. Lau. Jo. mo. ⁊ alios ꝑ no. in. d. c. paſtoraꝉ. ꝓbat. l. j. in fi. C. ð no. codi. cõ. ⁊ qð no. in. l. iij. C. ð legi. vꝉ ſi fuit diu obſeruata: vt no. Bar. i glo. fi. ſuꝑ extrauagãti. q̃ ſint rebelles. ð q̃b⁹ plenius. per bar. in. l. cũ ꝓlatis. ꝑall. ⁊ But. ⁊ Ab. ⁊ modernoſ in. d. c. paſtoraꝉ. vbi ſʒ Boa. ꝑt ð ea dubitari ad iſtar ei⁹ qð no. i. c. nemo. ð elec. in. vj. de q̃bus ẽt ꝑ Lu. in ꝯcilio. ccl. qð icipit i xp̃i noĩe i ꝓpoſito caſu vbi ẽt ſubdit ꝙ ſi fuiſſʒ ꝑpaꝛ ꝑ declarationem ſucceſſoris efficiꝛ ꝑpetua q: declaratio pape etiã ad petitionẽ ſingularis ꝑſone fctã ad legẽ vel ordinationẽ aliquã ꝑcedentem: legẽ gñalem ꝯſtituit ad oẽs. ꝑ. l. fin. C. ð legi. ⁊ no. in. c. i cauſis. ð re iudi. qð facit ad id qð dicã ſuꝑ extraua. ad on⁹. ⁊ in extrauag. iniuncte. ⁊ ad aplatus ⁊c̃. Ex q̃b⁹ idẽ ðr Bal. in ſtatutis in ſuo peculio in ꝟ. ſtatutum lʒ nõ ſic ⁊c̃. Itẽ non eſt neceſſe ꝙ cõſtet de datis ſm Bar. in dicta data q̃ ſint rebelles. Premiſſa itelligo ð extrauagãtib⁹ emanatis poſt cõpilationẽ. li. vj. ſm Jo. an. i ꝓhe. li. vj. ad fi. et in. c. fi. de hereti. eo. lib. Et ſi ꝯtradicãt iuri ſcripto: dicvt plene ꝑ Jo. an. Jo. de lig. Jo. ð ſandeis. ⁊ Domi. poſt Jo. mo. i. c. j. in ꝑin. de cõſti. li. vj. ⁊ ꝑ Arch. poſt. H. xix. di. c. ſi romanorũ. ⁊ in ſumma. Adde Bal. in. l. leges ſacratiſſime. C. de leg. ⁊ no. in. c. ſi in laicis. xxx. di. Nec eſt de ſubſtãtia vt redigaꝛ in ſcriptis de quo plenius ꝑ Jo. an. in rl̃a. nẽo ꝑt. de re. iur. in mercu. li. vj. ⁊ in deciſionibus rote deciſiõe ccxxxviij. per glo. in. l. j. C. de legi. ꝓbaꝛ in. c. j. de renunc. li. vj. ⁊ ꝑ Abba. i. c. i ð poſtu. ꝓla. qui dicit ꝙ de hoc vꝛ ꝯmunis opi. Debẽt aũt extrauagantes q̃ñ de eis dubitaꝛ ꝑ allegantem in forma autẽtica ꝓduci ſub plũbo ſi extra curiã ſunt ꝓducende: vel ſub ſigneto vice cancellarij ſi i curia ſunt ꝓducende. Et hoc ð illis q̃ ſũt deſcripte i libro cãcellarie. Ille aũt q̃ ſunt deſcripte in camera ap̃lica ſumãꝛ cum ſigneto camerarij i curia vel ſub plũbo extra curiã. Et ita ſeruaꝛ in curia romana. Et idẽ ſcʒ ꝙ in foꝛa autẽtica debeat ꝓduci dicimus in ſtatuto nõ ꝯtento i volumine ſtatutoꝝ ſm Bar. i. l. oẽs ppl̃i. ad fi. ff. ð iuſti. ⁊ iu. ⁊ moder nos i. d. c. j. de cõſti. lib. vj. ⁊ i. d. c. paſtoraꝉ. Forma aũt autẽtica habeꝛ i rl̃is ⁊ ſtilo cãcellarie. Quid aũt de ſnĩa principis diffinitiua vel interlocutoria: dic vt in. c. in cauſis. de re iu. et xvj. q. iij. lʒ. ⁊. ff. qð me. cã. l. metum. §. ſʒ qð ait ꝑtor. Et ꝑſumiꝛ q̃ſtio determinata ꝑ illa ptes ⁊ opi. ꝑ q̃ fuit vltia colloꝗ facta vbi aliꝛ nõ conſtat de exp̃ſſa deciſione ſm Bal. in. l. bona fides. ff. depoſiti. Et no. Domi. in ca. fi. de heꝛ. li. vj. ꝙ ordinationes ⁊ mãdata pape hñt eãdem vim quã hñt cõſtões ꝑ not. i. c. a nobis. j. de ſen. ex. ꝑ. l. j. ⁊ fi. C. de cõmia. ⁊ epiſto. Itẽ ꝙ rñſa pape ad cõſultationẽ iferioꝝ ſũt ꝓ iure ſuãda. alle. iij. di. in ſũma. De iterꝑtatione

Snĩa ꝯ extrauagãtẽ lata an valeat.

Extrauagãs q̃ñ ðr idubitata.

Scriptura nõ ẽ ð ſubſta extrauagã.

Extrauagantes qualiꝛ ⁊ vbi ð bent ꝓduci ſi de eis dubitatur.

Mãdatum pape hʒ vi ꝯſtõnis

aũt doctoꝝ ⁊ cõi opi. dic vt p Ab.i.c.ſ.ꝺ poſt. ꝑla. vbi glo. ⁊ no.i.c.vnico.e.tit.li.vſ. ⁊ i.l.ſ.C. de ꝓfeſ.q̃ i vrbe ꝯſtãtino. ꝺ cõi opiniõe notaꝛ in.q.viſ.ꝯtria. ⁊ an excuſet a dolo no. deciſio. rote.cclxxix.et oldra.i.l.q̃ſitũ.ff. de fun.iſtru. Et an ſit ſtãdũ vltie opi.glo. ⁊ Innoc.⁊c̃.no. Jo.an.de penis.c.ſ. ⁊ de ſen.ex.c.ſ.li.vſ. in nouella. ⁊ no.i.l.q̃ filiũ.ff.ad trebel. ⁊ p Bal.in.l. ſi mr̃.ꝯtua.ne de ſta.defũcto.et i.l.ſ.ff.de ꝯſti. prici. ⁊ i ti.apꝺ dñz q̃ſtio feudi de crimi.in vſi= b⁹ feu.faciũt no.i.c.capellan⁹.de feri. De his tñ pleni⁹ tractat math. de matheſalanis in ſuo tractatu de electiõe opinionũ q̃ incipit q̃ dã tractatell⁹. Et de opinione glo. ꝓferenda dicvt p Jaco.butri. ⁊ alios.in.l.ſ.C.q̃ pro ſua iuriſ. ⁊ lapſũ alleg.xxxviiſ.incipit magiſter hoſpitalis.

Regl'e cãcellarie quã vim habent.

❡ Regule cãcellarie ſapiunt naturã legis vt no.i.c.a nobis.de ſen.ex.et i cle.de vi. ⁊ ho.de q̃ p bul.in ꝓhemio clemẽtinaꝝ vbi vr̃ aliꝛ ſentire.qꝛ nõ ſunt ꝑpetue no. Jo.an.in regula.nemo põt.i vi.col. i nouella. ⁊ q̃le ius faciãt no. Pe.de ancho.in ꝯſi.ccxcvſ. ⁊.ccxcviiſ. i q̃b⁹ vult ꝙ nõ cẽſeanꝛ ꝯſtitutiões gn̄ales ſed derogatorie volũtatis pape edẽtꝫ ⁊ expirant morte ⁊c̃.de q̃ tñ dic vt i deciſiõe.cccxlix. q̃ incipit.itẽ ſi mãdaꝛ. Quedã ꝟo ex eis ſũt de dãdis et iſte vt fidẽ faciãt extra curiã dãtur ſub plũbo in fo͛a aliaꝝ bullaꝝ. Aliq̃ aũt danꝛ cũ ſubſcriptiõe duoꝝ officialiũ de pco maiori et ſigneto vicecãcellariſ. ⁊ iſte fidẽ faciũt ſolũ in romana curia ſi ꝓducãꝛ in rota vel apꝺ alios officiales ⁊ ꝯmiſſarios curie romane. Et producte ſemel corã vno auditore: pn̄t poſtea reproduci coraz oĩb⁹ aliſs: habita de hoc fide a notario ꝓducẽte. Ille ꝟo q̃ nõ ſũt de dandis nõ faciũt fidẽ extra cancellariã.q̃ſi dent normã ſolis officialib⁹ cãcellarie. ⁊ ſi nõ eẽnt ſeruate i ꝯfectione lr̃aꝝ remittenꝛ lr̃e ad cãcellariũ corrigẽde ⁊c̃. vel de ſpãli mandato pape vel p auditorẽ aut alios ꝯmiſſarios corã q̃b⁹ cãe pẽderẽt.

Deciſiones rote an faciãt ius.

❡ Deciſiões rote non faciũt ius nec iudex ſm̃ eas teneꝛ iudicare ſed hñꝛ ꝓ deciſiõib⁹ magiſtralib⁹.no.p glo.de poſtu.ꝑla.c.ſ. i glo.no.ꝙ ⁊c̃. Et ſepe rota iudicat ꝯ ſ ipſas. vt dicit cardi.i.c.paſtoralis.de fi.iſtru. in vlti.q. qꝺ intellige niſi ſm̃ eas ſepi⁹ repiaꝛ iudicatũ: adeo ꝙ itroduct⁹ ſit ſtil⁹ vl' ꝯſuetudo p.l.ſi de iterp̃tatiõe. ⁊.l.nã ipator.ff.de legi. Et no.i.l. nemo iudex.C. de ſen. Et ſi repiaꝛ ꝯ̃rie adeo ꝙ p diſtinctionẽ nõ pn̄t ꝯcordari tũc ſtabiꝛ vltimis ſm̃ doctores in ſili.i.c.ſ.de ꝯſti.li.vſ. ⁊ in c.ꝯtigit.de iureiu.c.li. Et ꝙ deciſiões faciant ius ꝓbat tex.in.c.ſicut de re iudi. vbi papa allegat ſtilũ ſapientũ. facit qꝺ no.i.ca.ſi.xx. di.

Nota tñ ꝙ cardi. ⁊ Pe.de ancho. ⁊ domi.conſuluerũt ꝯ deciſionẽ rote no. cxiiiſ. incipit itẽ ſi vn⁹ inſtrum approbat opi. archi. vt refert idẽ domi.i.c.duob⁹.de reſcrip.li.vſ. Et (cum pace eoꝝ) min⁹ bñ.q̃m ad auditores pĩcipaliter ſpectat iterp̃tari ꝟba ⁊ mẽtẽ pape i reſcriptis ⁊ cũ cauſe cognitõe ⁊ pleno examine ⁊c̃. et ſunt i hac q̃ſi poſſeſſiõe ſciẽte ⁊ patiẽte immo volẽte ⁊ mandãte papa.ar.ei⁹ qꝺ no. Jo. an.poſt Hoſti.i.c.ſ.de poſtu.ꝑla. qꝺ nõ eſt dubitandũ i curia romana ꝓpter eaꝝ obſeruantiã ꝯtinuã ꝙ cle.iſ. vt lit.pen. nõ hꝫ locũ in curia romana deciſio.cclxxv. icipit itẽ ꝙ cle.iſ. ſilr ca.oblate. de appel. vt patet in deciſiõe. xcix.incipit itẽ no.ꝙ.c.oblate.ſilr ꝙ.c.nõnulli.de reſcrip. ⁊.c.ipſo iure.eo.tit.li.vſ. non hñt locũ in romana curia vt pꝫ i deciſiõe. clxviſ. incipit itẽ ꝙ cõmiſſio. Qꝺ pꝫ etiam determinatũ expreſſe p deciſiones in nouis. xxxv.incipit itẽ illegitimus vbi reprobaꝛ opinio. Jo. mo. ⁊ Jo.an. Itẽ ꝺciſio. lxv. q̃ approbat opi. Jo.mo.c.ſ.de offi.vica. Approbãt etiã ⁊ allegant opiniones do. vt pꝫ in opiniõe. Jo.an. in.c.duob⁹.de reſcrip.i.vſ.p deciſionẽ. xlviiſ. q̃ incipit itẽ voluerũt. ⁊ idẽ i deciſione. ccxiiſ. incipit itẽ ſi q̃s dicit. vbi pꝫ ꝙ color ꝓbãdus eſt p ſpoliatuz petẽtẽ ſe reſtitui in bñficialib⁹ et no.i cle.ſ.de cã poſ. ⁊ ꝓprie. ⁊ p Jo. an.i additiõe ſpec.de reſti.ſpo.in pĩcipio et i multis aliſs ſilib⁹.ad idẽ deciſio.ccclxiiiſ. icipit item ſi in forma cõi ⁊c̃. et in deciſionib⁹ antiquis. cccxvſ. ⁊ itẽ cle.ſ.cũ in multis.de reſcrip.li.vſ. vt in deciſionib⁹ antiq̃s incipit itẽ cũ actor. ⁊ pꝫ in deciſiõe.xcvſ.incipit itẽ oẽs dñi. Item deciſio in nouis.cccxlix. q̃ incipit itẽ ſi mãdatur mihi ꝓuideri. Itẽ deciſio i nouis. cclviiſ. q̃ incipit itẽ in religioſo q̃ ꝯcludit cõtra cõem ſniam doctoꝝ. Itẽ i nr̃is ꝯſtõnib⁹ approbaꝛ opi. Jo.an.i.c.ſi.de ꝯſue.li.vſ. ꝙ mot⁹ ꝓprius cũ clauſulis gn̄alib⁹ apponi ꝯſuetis in bullis tollat ſtatuta ⁊ ꝯſuetudines de optando. Ex quibus pꝫ ꝙ ſaltẽ deciſiones in curia romana faciunt ius ad inſtar ſtili p no.in.c.ex lr̃is. de ꝯſuetudĩe. ⁊ in cle.ſ.de ſequeſtratione poſ. et fruc. ⁊ qꝺ no.lap.allẽc.xlviii.p. c. fraternitatis.de frigidis. ⁊ no.in cle.ſ.de ſen.excõi. et in.c.q̃ꝫ graui de crimine falſi. et.c.pe.de ꝯfir. vti.vel inuti. et ca.ad audientiã.ſ. de reſcrip. Et extra curiã tanq̃ꝫ r̃ſſa prudẽtum.inſti. de iu.na.gen.et ci.ꝯ r̃ſſa prudẽi ũ velut electuaꝛ diſcrepantiũ opinionuz doc. quibus releuat precipuã ſcı̃lis ſpũs ꝟitatẽ i medio illoꝝ conſtitut⁹ tã in miſſa q̃ꝫ in peculiari eoꝝ oratione inuocatus.xx.di.c.ſi. ⁊ math.xvij.c. ❡ Finis.

Ji ij

Reuerendiſſimo in xpo patri ac dño ſuo Arnoldo dei gratia ſancti Euſtachii diacono Cardinali zenzelinus de caſſanis vtriuſqȝ iuris doctor minim⁹ cum recõmendatiõe in ad intellect⁹ acutiē deducēs pñs opus

a Deus ab eterno puidēs/ ⁊ humane natur ad malū pcliue miſericordiē pſpiciēs vicariū ſuū in terris iſtituit vñs eccłie regimini pſidentē: q ex varietate cauſarū pſonarū locoꝝ ⁊ tēpoꝝ nūc p nouoꝝ editionē iuriū nunc antiquoꝝ declaratione/ modificatiõe: correctione: necnon ⁊ rebelliū debita coertione ad ea q̄ medētis ſūt manū apponat. Cū igitur iſtructor peruigil humani gñis ſbo pariter ⁊ exēplo videlȝ ſanctiſſim⁹ pater dñs Jo. digna dei prouidētia papa. xxij. nõnullas ɔſtitutiões p ſe nouiter editas pmulgauit: mūdo pſpicere cupiēs vniuerſo. que qdē ppt intellect⁹ ſimplicium ruditatē in eruditionem aliquā dirigēdā: expoſitionē iterpretationē elucidationē in aliquib⁹ expoſcere dinoſcunt: ea ppter ad honorē illius cui⁹ opa ſunt inſeparabilia. ſancte ſcȝ ⁊ indiuidue trinitatis ac etiā matris vnigeniti dei filij incarnati in ei⁹ vtero vgīnali: ⁊ vniuerſalis eccłie ſpõſe ſue. ſuiqȝ vicarij gñalis veri paſtoris ⁊ gregis dñici directoris ac etiā nři dec⁹: lȝ hebes ⁊ ingenio rudis ⁊ ībecillis in iuriū intellectu. cõfiſus de oipotētis dei gr̃a/ reuelãdo ſibi viā meā. ⁊ ſperãs i eo vt iḣe faciat iuxta ſbū pphete/ audaciā ſumpſi (vtinā ad vtilitatem publicā) aliq̄ p modū ɔmenti in ſcriptis redigere ſup ɔſtõnibus antedictis: eadē veſtre paternitatis ſalubri correctioni more ſolito cõmendando.

Ad onus. ❡ Hec extrauagās licet ppter ſtili cõnexitatē ɔmode diuiſionē nõ recipiat: tñ nõ inepte dici põt q hȝ duas ptes. In pma ɔſtitutio iuris electoꝝ ɔſeruatiua ponit. In ſcda obſtaculum huic obuians tollitur ibi. nõ obſtantibus.

diuiſio

a ❡ Ad onus. Nota reputari on⁹ in aplica ſede ſeruire. multe eñ ⁊ innumerabiles ſunt ei pſidētis ſollicitudines. extra de pur. ca. e. inter ſollicitudines. ⁊ de magi. inter ſollicitudines. de. v. p quas ad morū correctionē ⁊ vicioꝝ extirpationē aſtringit attendere ne ſanguis ſubditoꝝ de ſuis manib⁹ requirat. xliij. di. c. epheſijs. ex de offi. ord. c. irrefragabili. cū ⁊ ſm beatū hieronymū nõ ſit facile ſtare in loco petri ⁊ pauli. xl. di. c. nõ eſt. ⁊ ad hoc adde qd dixi in decre. ſuſcepti. in ſbo ſollicitat licet aūt iſtis reſpectib⁹ dicat onus nichilomin⁹ tñ honor eſt ſumm⁹ cū dicat apex dignitatis/ oēs q ad eam dirigunt illuſtrãs. xl. di. c. non nos.

b ❡ Seruitutis. a ſuiēdo rei publice dicte. ff. re pupil. ſal. fo. l. ij. ff. de adop. l. nõ aīr. C. eo. ti. l. ij. ⁊ hoc reſpectu papa ſe vocat ſeruū ſuoꝝ. qd dic vt no. j. q. vij. ca. qñ ea cordis. nõ aūt a ſeruãdo de q loqnt lex. iſti. de iure pſonaꝝ. §. ſerui. illa eñ eſt q ipedit ad honorē puebl. C. ſi ſeru⁹ aut libertus. ad decur. aſpi. l. j. ⁊. ij. lib. x. extra de ſeruis nõ ordi. c. j. liiij. diſ. quaſi p totū.

c ❡ Superna diſpoſitione. hoc dicit quia nõ debet ſibi quiſqȝ honorē aſſumere niſi q vocatur a deo tanq̄ Aaron. ad hebre. v. viij. q. j. l ſcripturis. ex de elec. qualit poſt obitum. C. de epi. ⁊ cleric. l. ſi quēqȝ potiſſime autez in tāti honoris faſtigio hoc precauendū cū vniuerſitas fideliū ex illius incolumitate aladuertat ſe pendere p penſius. xl. diſt. c. ſi papa iuxta illud. itegritas preſidentiū ſal⁹ eſt ſubditoꝝ lxj. diſtin. ca. miramur in corpore autē. vt indi. ſine quoquo ſuf fra. §. cogitatio. colla. ij.

❡ Conſtitutiões. xx. Johãnis pape. xxij. cum familiari apparatu dñi zenzelini de caſſanis adiectis patētibus ſummarijs. dataqȝ ſingulis apta ſituatiõe: nec ptermiſſa gloſarum vtili explicatione.

❡ De electiõe ⁊ electi ptāte.

❡ Electi qui pro ſuarum electionum negocio ad curiam venire tenentur etiam ſede vacante: non tenentur de neceſſitate in ipſa curia moraȝ trahere. et licet alibi morentur: nullum eis preiudiciū generat. facit cle. ne romani §. fi. eo. tit. Capitulum primū.

Ad onus apoſtolice ſeruitutis[b] ſuperna diſpoſitione[c] vocati ambiguitates[d] ex quibus poſſent eccleſijs[e] dãnoſa prouenire diſpendia tollere cupientes[f]: de poteſtatis plenitudine[g] ac fratrum[h] noſtrorum conſilio[i] ordinam⁹[k] q quibuſcunqȝ[l] electis[m] qui

d ❡ Ambiguitates. i. dubitatiões. ſimile. C. de vſufru. l. ambiguitatē. de teſti. l. ambiguitates.

e ❡ Eccleſijs. hoc videas qd not. in ca. ſuſcepti. ſup verbo eccleſijs.

f ❡ Cupiētes. attende principē eccłie cupere ⁊ deſiderare vt tollatur ab eccłijs dãnoſa ſollicitudo. remedijs inuigilat ſubiectoꝝ vt quietē etiā eis pparet labores volūtarios appetēdo in coꝝ. auf. vt diuine iuſſiones. in prin. col. viij. ⁊ in phe. vj. lib.

g ❡ Plenitudine. qua ſolus pnceps eccłie gaudere reperit. ceteri eñ i pte ſollicitudinis ſunt vocati. ij. q. vj. c. decreto. ⁊. c. q ſe. ex de vſupal. e. ad honorē. de elec. ca. illa. de iſta eñ plenitudine ptãtis nõ opȝ ſermonē effundere qr ſupfluū eſt ſolē facib⁹ adiuuare. vj. q. j. ſi ola ⁊ ſup hoc videre potes qd no. Ber. ex de trãſla. epi c. qto. ⁊ hoſti. plenius de ɔceſ. pbē. pponit. de voto ⁊ vo. re. ca. magne. Quib⁹ aūt rõnibus fulciri põt talis plenitudo. vide qd no. p hoſt. extra q fi. ſint legi. p venerabilē. circa fi. in verbo plenitudine poteſtatis.

h ❡ Fratrum. hic videas qd dicā in decre. execrabilis. in ſbo fratribus. ⁊ in decre. qr quorūdam.

i ❡ Conſilio. ⁊ hic ſi placet attende qd dicā in decreta. execrabilis.

k ❡ Ordinam⁹. nõ dicit declaram⁹ vt denotet qd. j. ſequit eſſe ius nouū: non antiquum: cū forte ſm hoc eſſet contrariū eius qd hic ſtatuit. vt. j. ſubijcietur.

l ❡ Quibuſcūqȝ. No. ſbū vniuerſale vt oēs electos venire aſtrictos vel mittere ɔp: ethēdat ſiue ſint exempti ſiue nõ ad cathedrales vel regulares vel collegiatas eccleſias electos. arg. ff. de here. iſti. l. hoc articulo. extra de ma. ⁊ obe. ſolite. xix. diſt. ſi romanoꝝ. Sic ſentit Car. de elec. cupiētes. in verbo cathedralium. et ibi dixi. licet Guil. ibi. contra ſentire videatur.

m ❡ Electio. ſubaudi vel puiſio a quoꝝ prouiſione appellatur ad papam cum illis ſit eadem ratio et penitus ſimilis. vnde conſtitutio illa cupientes. licȝ perſonalis loquens tantum de electis in caſu penit⁹ ſimili idem ſtatuiſſe videtur. arg. ff. de adul. l. ſi poſtulauerunt. §. ratio. de edē. l. quidā. ver. nummularios. ⁊ colligitur ex decre. cupientes. iuncta ad illam decre.

ad ſedem[a] apoſtolicam venire[b] vel mittere[c] tenebant[d]: ac ipſorũ electionũ inſtructoribus[e] qui in veniẽdo ad ſedẽ[f] ipſam et ſe preſentando[g] ipſa ſede vacante vel non vacante ſeruauerunt[h] tpa a canonibus[i] inſtituta (dũmodo preſẽtialiter[k] aſſint[l] in ciuitate[m] lugdunẽſi. vel fuerint auinione i kalẽdis[n] octobus) vbicunq̃[o] ſede vac. moram traxerint nullũ[p] ipſis[q] ſeu eorũ[r] iuri pᵘiudiciũ ex mora interi facta vbilibet[s] generet[t]: ſed[v] eorũ iura circa electiones hmõi hoc[x] nõ obſtante pᵘinde ſeruentur illeſa: ac ſi apud ſe. apo.[y] mo=

ſi poſtq̃ ꝟ. vlt. de elec. lib. vj. ⁊ ex decre. iȝ canon. edit. iuncta cũ decre. vnica. de offi. deleg. cle. v. ſicut ſentit Gar. d. c. cupientes. in ṽbo. oẽs electi. ⁊ Accur. in cor. auc. vt hũĩ obl. ſe ha. ꝑhi. reos minoꝝ ꝟ. j. vbi lex pena lis inducta ꝯ creditorẽ ſuſcipientẽ curã ſui debitoris extẽdit̃ vel inducta cẽſet̃ ꝯ ſuſcipientẽ tutelã ꝓpter idẽtitatẽ rõnẽ vt ibidem no. glo. q̃ incipit. nã qd idem. de hoc ſcripſi plenꝰ de reſcrip. abbates cle. v. i glo. ſ; grã huiꝰ. Itẽ intelli ge electis ꝑ quoꝝ mortẽ vacare dicunt̃ eccľe. ar. de elec. ne ꝓ defectu. ⁊ ſic electꝰ in magr̃m maiorẽ hoſpitalis vt quondã tẽpli nõ aſtringit̃ dicta ꝯſtõne. cupiẽtes. cũ ꝑ eoꝝ mortẽ vacare eccľie nõ dicant̃: cum iuris ſpũalis ⁊ eccľiaſtici nõ ſint capaces: vtpote vt i pluribus laici. vel illi etiã que eligunt̃ ad dignitates q̃ ſub ſunt alijs: puta ad ꝑpoſituras ac archidiaconatꝰ / vł ſilẽs. ſic no. Gar. d. c. cupientes. in ṽbo. oẽs electi. ⁊ in ṽbo. cathedraliũ. Itẽ q͞ dicit de electis / dȝ itelligi de maſculis. ſecus de feminis. in illis eñ ꝯſtitutio cupiẽtes. nõ vendicat in oĩbus ſibi locũ ob ſexꝰ fragilitateȝ extra de elec. c. indẽnitatibꝰ ꝟ. ſȝ cũ eis. lib. vj. ⁊ antea idẽ no. Gar. in. d. c. cupientes. in. j. glo. eꝑaliuȝ.

a ¶ Sedẽ apo. itellige etiã vacantẽ ꝑ iura noua de elec. c. ne romani ꝟ. vl. cle. v. ⁊ ſic ſẽtire videbat̃ Gar. lȝ ex falſa cã. d. c. cupiẽtes. in ṽb. corã nobis. i ṽ. canõ Guil. aũt ꝯriũ ibi tenebat: cuiꝰ opi. hodie ſuccũbit.

b ¶ Venire. Perſonaliter.

c ¶ Mittere. ꝓcuratores ſufficienter inſtructos.

d ¶ Tenebant̃. exempla pone de his ꝑ decr̃. ſtatuimus. cupientes. idẽnitatibꝰ ꝟ. ſed cũ eas. lib. vj

e ¶ Inſtructoribꝰ. de iſtis habes. d. c. cupientes ꝟ. ad hoc. ⁊ ꝟ. ſi ṽo.

f ¶ Ad ſedem ipſam. vacantẽ. ad quã ſicut et non vacantẽ tenẽtur hodie venire: vt. ſ. dixi.

g ¶ Se ꝑſentando. ſ. ꝑſonaliter. ⁊ hoc ſi poſſent alr̃s ſufficeret hoc publice ꝓſtari. arg. ff. de nauti. ſe. l. ij Sȝ an vnica ꝓſtatio eis ſufficeret. vide qđ no. Gar. d. c. cupientes. i ṽbo. predictos.

h ¶ Seruauerũt. In illis igit̃ q̃ nõ ſeruauerũt. non hȝ locũ qđ. j. ſequit̃. nec bñficio huiꝰ cõſtõnis gaudẽt tñ qȝ qđ de certis ſtatuit̃ ꝯ ius cõe de alijs denegatũ videt̃. ff. de iudi. cũ ꝑtoꝛ. extra de ꝑſump. nonne. tñ qȝ ſi de oĩbus conditor idẽ ſtatuere voluiſſet: hoc vtiq̃ exꝑſſiſſet. ar. extra de dcl. ad audiẽtiã. C. de cadu. tol. l. j ꝟ. ſin autẽ ad deficientis. tũ etiã qȝ in ſeruãtibꝰ tpa diuerſa rõ iuris diuerſa inducere facit. C. de tranſac. l. iñpoſitas. ff. de legi. q͞ ṽo oĩs. extra de regu. iur. q̃ a iure. lib. vj. qȝ ipſi nullã diligentiã adhibuiſſe reperiunt̃: ſed ſeruãtes ſic tã in veniendo q̃ in ꝑſentãdo.

i ¶ A canonibꝰ inſtituta. extra de elec. ſtatuimꝰ. et c. cupientes. lib. vj.

k ¶ Preſentialit̃. Nõ ĝ ſufficeret ꝑ aliũ ibi eſſe cum opus ſit ꝑſentia ꝑſonalis. ar. C. de ꝓcura. l. vlti. ſi mi. ſe ma. dix. l. ij. extra de iudi. c. j. de elec. vt circa. lib. vj.

l ¶ Aſſint. ſ. de ꝑñti tp̃e huiꝰ ꝯſtõnis. verbũ eñȝ qđ de ſe ꝑſentis tp̃is eſt nec ad ꝑteritũ nec ad futurũ ꝓtrahi põt. ar. ff. de iniuſt. ⁊ irri. teſta. l. cũ i ſeruo. ſiccr. pe. cũ quid preſens.

m ¶ Ciuitate lug. In qua fuit creatꝰ i papã dñs nr̃ Ioh. papa. xxij. Sed quit̃ itelligas iſtos ꝑſentes i ciuitate an illos q̃ ſunt infra muros vel etiã q̃ ſũt i ſuburbijs: videt̃ q͞ illi q̃ ſunt infra muros tñ. ar. ff. de ṽb. ſig. l. ṽbis. extra de ſẽ. excõi. ſi ciuitas. lib. vj. Sȝ ꝯriũ credo cũ h̃ agat̃ de pena vitãda cuius vitatio eſt fauorabilis. ⁊ ſic extendẽda. ff. de libe. ⁊ poſth. l. cũ qđã. extra de re. iur. odia. li. vj. ⁊ qȝ ſatis cenſetur preſẽs in ciuitate q̃ in ſuburbijs eſt. ff. de ṽb. ſi. l. q̃ in cõtinẽtibꝰ. ⁊ l. edificia. ⁊. l. pupillꝰ ꝟ. incola. ⁊ de penu. lega. nanq̃ liq̃de ꝟ. itẽ ſi ita ad munici. l. q̃ ex vico. de ꝓcur. l. ꝑhs. C. de epiſ. ⁊ cle. l. nulli ꝟ. q͞ ſi ex vico. de na. li. ſi qs ſeu liber. extra de elec. vbi maiꝰ ꝟ. porro. lib. vj. ad idẽ. lxiij. di. ego ludouicus. cũ ibi no. ⁊ ꝑ Guil̃. extra de reſcꝑ. ſtatutũ. i ṽb. ciuitatibꝰ. qđ ei ſi ⁊ electi eẽnt tot nũero q͞ cũ alijs curialibꝰ non poſſent infra muros ciuitatis ꝯmode recipi: eos ſi reputari fuiſſe ꝑñtes vĩ fore abſonũ ⁊ iniquũ

n ¶ In kalẽdis octobus. Sed de primis kalendis poſt huiꝰ ꝯſtitutionis publicationẽ dȝ intelligi. ff. de ṽb. ob. l. cũ q̃ kalẽdis. ⁊ hoc ſi a tp̃e publicationis huius ꝯſtõnis reſtabat tñ de tp̃e q͞ iõ kalẽdis octobris poſſet ꝯmode apõ auinioñ. ꝑuenire: alr̃s nõ de primis ꝑmis ſed alijs ſubſequentibꝰ haberet intelligi. ar. de ṽbo. ob. l. interdũ. de eo q͞ cer. lo. l. nõ vtiq̃ ꝟ. ſi qs ita Sed in die ipaꝝ kalendarum fuiſſet huiꝰ cõſtitutionis facta publicatio / de ſequentibꝰ videret̃ itelligendum. vt. d. l. eum qui.

o ¶ Vbicũq̃. In hoc inducit ius nouũ hec ꝯſtõ. nã alia primeua iura artantia electos ad veniendum et ſe ꝑſonalit̃ ꝑñtãdũ: videbant̃ expoſcere q͞ ipi ſe. va. i curia haberent morã trahere. cũ nec ab ea ſine licentia poſſint diſcernere donec eccľie eſſet de paſtore ꝓuiſum. extra de elec. cupientes. iũcta dcr̃. ſi poſtq̃ ꝟ. ſi. e. ti. lib. vj. ⁊ c. ne romani ꝟ. vl. cle. v. ad qđ ei artaret̃ electi venire ſe. va. ad curiã: vt ibi dixi / niſi et vẽiẽtes expectarent creationem noui paſtoris: certe fruſtra potiſſime cũ ſpes ſit de ꝓxima eius creatione: vt ibid Et adde qđ dixi. ſ. in glo. intellige.

p ¶ Nullũ ꝑiudiciũ. qđ ſtatim ſequit̃.

q ¶ Ipſis. ſ. electis.

r ¶ Eorũ iuri. i. eis ꝑ electionem queſito qđ ⁊ quale ſit illud: dic vt no. lxiij. diſt. q̃to.

ſ ¶ Vbilibet. ex hoc verbo ⁊ alio ſiͣli vbicũq̃ qđ ẽ. ſ. intelligã ſiue in loco. ꝑximo ad curiã ſiue remoto electi morã traxerint: cũ hec duo ṽba ſingula ꝑ ſe loci vagationẽ de ſui natura denotent. extra de ꝑui. ſtiqua ꝟ. dñice. ⁊. e. ti. c. vl. li. vj. ſicut et tp̃is. ff. de iſtro. act. l. vbicunq̃. extra de pe. c. vbicunq̃. lib. vj.

t ¶ Generet̃. qđ añ decre. ꝑhandũ videbat̃. ſ. priuationis ipſo iure ab oĩ iure ſibi ꝑ electionẽ acq̃ſito. d. c. cupientes ꝟ. inſuꝑ. ⁊. e. ſi poſtq̃ ꝟ. j. de elec. lib. vj.

v ¶ Sed eoꝝ iura. i. eis ꝑ electiones queſita.

x ¶ Hoc ñ obſtãte. ſ. q͞ ſede vacãte vbilibet alibi moram traxerint.

y ¶ Sedẽ apłicã. Sed vbi reputabis eſſe ſedẽ apo. cum vacat? Põt dici q͞ ſicut ſedes reputat̃ eẽ vbi papa viuẽs morã trahit. ar. extra de ꝑben. c. ꝑñti ꝟ. loca

Pñs in ciuitate eſt q̃ i ſuburbijs eſt

kalende ſunt de primis intelligẽde

Sedes apłica vbi dr̃.

esſe cū vacat. Locus nō ſctifi cat ho minem

l.vi.cū cathedra ſacerdotē non faciat ſed ſacerdos ca thedrā.nec locus ſanctificat hoīem ſed hō locum.xl. diſ.c.multi.de quo pleni⁹ dic.in.c.execrabilis.i verbo romane eccl'ie.ſic ⁊ ipſa remanere dicet' in ciuitate in qua vel in cui⁹ territorio ipm mori ꝯtingit. cū ibi ſuc ceſſoris ſit regu lariter electio ce lebrāda.extra d elec.vbi mai⁹.§. j.⁊.§.porro.li.vj ⁊ eo.ti.ne roma ni.§.ſane.cle.v. ⁊ qꝛ ꝑ mortē pa pe ſedes vacare dr: alibi niſi vbi eſt mori ñ pōt ꝙ ibi erit ſedes va cās vbi mors ei⁹ cōtingit. Niſi di ceres papa mo riente in certo lo co cārū ⁊ īfaruꝫ

rā cōtrariſſent.a ¶Nō^b ob.ꝑ decessoꝝ^c nroꝝ ꝯſtōib⁹ qbuſ cūqꝫ qbus tñ q̊ ad alia nulluꝫ volum^d ꝑiudiciuꝫ generari. ¶Nulli^e ꝗ ⁊c̄. nre ordiatiōis īfringere ⁊c̄. Datū^f lug. viij. idus ſeptembus.anno.j.

¶Bñficio vacāte cui⁹ fruct⁹ ad certū tps debeṫ alicui an nalia hñti vel alij q̄liť debeāt fruct⁹ ipſi diuidi īter ipm an nalia hñtē ⁊ bñficiatū. ⁊ diui ſione fctā cui⁹ ſit electio hec declarat conſtō Et potuiſſet poni ſub ti. de reſcrip. vel ne ſe. vac. vel vt eccl'. bñfi. vel de ꝟbo. ſigni

Capitulū .ij.

SUſcepti regi mis^g nos cu ra^h ſollicitat

aplicaꝝ audiētiā alibi remāſiſſe: nec ꝑ papā viuentē ordinatum fuiſſe de ipſa alibi transferenda. in illo ei caſu ſedes vacans remanere diceretur forte vbi au dientia remanſerat. cum ibidē ſit ſucceſſoris paſtorꝭ electio celebranda: vt.ꝺ.§.ſane. ⁊ in ſede vacāte ſi cō mode fieri pōt ſit electio facienda. xxiij.diſt.i nole do mini.extra de elec.ꝙ ſicut.

a ¶Morā ꝯtraxiſſent. Sꝫ q̄re papa ſic voluit iſtis ele ctis iura ſua ſuari acſi ſtatuta canonuꝫ obſeruaſſēt q̄ tñ nō ſeruauerūt. imo illa ꝯtēpſerunt/ alibi ꝙ apud ſedē ipam morā trahendo. Ad hoc pt dici ꝙ qꝛ ꝑ crea tionē de ſe factā ad apicem ſummi pontificat⁹ de pu ro hoīe ꝑmeuo fact⁹ fuit xpi vicari⁹ ⁊ ſic q̊ ad ptateꝫ clauiū nou⁹ homo factus.ar.ff.ꝺ adimē.le.l.ſi ſuus. igit' ob tā iocundā creationē exuberare ſuā munificē tiā voluit.ar.C.ꝺ fe.l.j.§.oēs dies.circa ſi.ibi:nris ēt diebus.⁊c̄.⁊ eẋ de ꝑuil.c.vt ꝑuilegia.§.illud. Uel pōt aliť ad hoc dici ꝙ pape ſic diſponere placuit: qꝛ cū ſed vacāte añ ſui creationē dñi cardinales ad q̊s ſpectat futuri paſtoris electio eſſent in multis ptib⁹ et locis diſꝑſi vt experientia facti manifeſtauit q̊ꝝ aliq̊s electi ⁊ alij alios ſeq̊bant' forte ꝓ ſuaꝝ electionū expeditiōe l futuꝝ fructuoſi⁹ ꝯſequenda vel forte ad eos īducē dum vt ſe ꝯgregare vellēt ſil' ꝓ futuri electiōe paſto ris ⁊ ſic in totū deſides forte nō erant i ꝓcurādo q̊ꝛū in eis erat honorē ⁊ ꝯmodū vniuerſal' eccl'ie ⁊ ſuoruꝫ mēbroꝝ. merito ꝗ remūeratiōe aliq̄ digni fuerīt maxi me cū ſupponant' ſtatuta canonū tā in veniēdo ꝙ i ſe ꝑſtando legitime obſuaſſe. nec eñ ad alios hui⁹ cō ſtōnis bñficiū ſe extendit: vt.ꝟ. in ꝟbo ſeruauerūt. q̊ꝛ etiā in ſatis leui culpa dicant' fuiſſe ſi cōtinue apđ ſe dē vacātem morā traxerint cū tunc ſuaꝝ electionū ex peditionē obtinere minime potuiſſēt a cetu dñoꝝ car dinaliū ſede vacante iuriſditionē aliquā nō hñte. de elec.ne romani.cle.v.lꝫ Gar.ꝯrīū notaret in.c.cupiē tes.ar.ff.ſi q̊s in ius vo.nō ie.l.ij.§.vl.⁊ eoꝝ q̄ no.i ſiḿ ꝑ Ber.extra de do.⁊ ꝯtu.c.vl.⁊ eo.ti.c.actor.li.vj.q̄re talis cl'pa de facili potuit ⁊ debuit remitti.ar.extra ꝺ accu.c.cū dilecti.ff.de vē.iſpi.l.j.§.vl. Uel dicas ꝙ pa pe ſic placuit ordinare reuocādo in hoc ſuoꝝ ꝑdeceſ ſorū ſtatuta vt ſequit' de ſue plenitudine ptātis.vt.ꝟ. dr. Sꝫ cū ibi ſubiūgat' ꝙ de fratrū ꝯſilio ſic ordinauit ⁊ nō ſit veriſil'e papā ꝯſulentē ⁊ fratres ꝯſiliū dantes motos ſup hoc fuiſſe ſine cā.ar.C.de legi.l.hūanū po tiſſime cū in reb⁹ nouis ꝯſtituēdis ⁊c̄.ff.de ꝯſti.ꝑn.l.j

Cardi nalium cetus ſe de vacā te iuriſ ditionē non hꝫ. Papa cū car dialib⁹ nihil fa cit ſine cauſa

reb⁹.extra de ꝯſue.cū ꝯſuetudis. Qđ ꝑus dixi magis placet. Per hoc aūt qđ dicit text⁹ ꝑinde ſuẽtur illeſa acſi.⁊c̄. appet ꝙ ſi iſti electi venerūt ad curiā ſine mu nimētis ⁊ actis factū electionū ſuaꝝ ꝯcernētib⁹ non ſeruant' idēnes vel illeſi in hoc ꝙ poſſint obtinere re miſſionē ꝑ illis exhibēdis alibi ꝙ i curia. niſi ex cauſa: vt in dcī. cupiētes.§. inſup ꝟ.electos cū nec ob hoc ſeruent' i muneslli q̊ apđ ſedem continue reſediſſēt et iſti ex beneficio ꝯſti tutionis hui⁹ ha bentur ſoliū ꝑin de acſi ꝯtinuam traxiſſent ibidē moram: vt hic vi detur.

b ¶Nō ob. Attende ꝙ papa hic in ordinatione ſua ꝯria ꝑmeuis iurib⁹ facit mētionē de illis vt illa reuo cet: ſꝫ hoc facit ex abūdāti. qꝛ iſta ordinatio ſua viſia lius īducēs q̊ ad electos de quib⁹ ſit hic mētio reuoca ret ꝑora iura ſibi ꝯria lꝫ de illis nō faceret mētionē. eẋ de ꝯſti.c.lꝫ roman⁹.li.vj.de cog.ſpi.c.j. ff.de le.l.ſꝫ et ſi poſteriores. Uel forte iō hoc fecit qꝛ iura ꝑdeceſſo rū expſſe nō ſtatuebāt electos apud ſedē vacātē debe' morā ꝯtinuā facere lꝫ ex illoꝝ mēte ⁊ ſnia hoc collige ret. vt ꝗ i illa q̊ ad eoꝝ mētē reuocaret q̊tum ad iſtos electos de iſtis facere voluit mētionē vel qꝛ q̊ ad iſtos electos fuit īdulgētia ſpālis vt inniu.vꝭ.ꝟ.cū dr.ꝺ po teſtatis plenitudine q̄ hñt de iure cōi ꝯris facē men tionē. extra de capel.mo.ex pte.lꝫ illa poſſit ītelligi ꝺ indulgentia ſingulari. Uel dic vt.ꝟ.in glo.ſed quare.

Conſtō ſecūda ꝑmā re uocat etiā nō fctā mē tione.

c ¶Predeceſſoꝝ.ſ.nicolai.iij.q̄ ꝯdidit.c.cupientes ⁊ bonifacij.viij.qui fecit decr'.ſi poſtq̄.de elec. lib.vj. ⁊ clementis.v.qui ꝓmulgauit decr'.ne romani.eo.ti.

d ¶Volum⁹.qꝛ qđ nō mutat' ⁊c̄.C.de ap.ꝑcipimus de teſta.ſancimus.in coī.auten.ꝺ admi.offi. circa ſi. colla.iij.⁊ ſic conſtitutio in vno articulo reuocata i a lijs firma remanet: vt hic.

e ¶Nulli ꝗ.ſup hac clauſula q̄ ſequit' vide qđ plene notaui in decre.execrabilis.vbi i eſt ſilr's clauſula.

f ¶Datū.⁊ hic recita q̄ dixi.ꝺ.c.execrabilis.ꝯen.

SUſcepti. ¶Diuide cōſtitutionem in par tes ſeptem. In prima premittitur harēga ⁊ conſtitutionis rō In ſecunda ſubiungit' facti dantis cauſam conſtitutioni. recita tio: ibi: cū itaqꝫ. In tertia annectit' ipa cō ſtitutio: ibi: nos de illo ⁊c̄. In quarta ſubinfert' cōſti tutionis determiatio ſeu declaratio: ibi: ⁊ hoc i eccle ſijs. In quinta determinationem nō ſeruantis puni tio: ibi. ꝙ ſi alter.⁊c̄. In ſexta conſtitutionis ꝑſentis tranſgreſſoruꝫ pene inflictio. ibi. ⁊ ſi q̊ꝯ ⁊c̄. In ſepti ma ꝑuilegioꝝ ⁊ ceteroꝝ ꝯſtitutioni obuiātiū reuoca tio: ibi. nō obſtantibus ⁊c̄.

Hec ex ꝑagāo hī iter cōceſſ ti.ne ſe. va. cuꝫ gloſa guilli ꝺ monte laudu ⁊ no.

g ¶Regiminis.i.gregis dñici et vniuerſalis eccl'ie petro apl'oꝝ principi regende cōmiſſe. Luce.xxij.c. xxj.di.§.j.extra de elec.ſignificaſti.⁊ in eius ꝑſonam oībus ſuis ſucceſſoribus.extra de re iudi.c.ad apl'ice §.nos itaqꝫ.lib.vj.xl.di.non nos.

h ¶Cura ſollicitat. hoc dicit ꝯſtōnis ꝑſētis cōditor attendens nō eſſe facile ſtare in loco petri et pauli te nere cathedrā regnantiū cū xpo. nā eñ ſanctoꝝ ſunt

Filij ſanctorum nō ſunt q loca ſctōꝝ tenent.

filij qui loca tenent ſanctorum: ſed qui exercēt opera ſanctorum. xl. diſt. c. nō eſt. xxxvij. diſt. c. eccleſie. curā ergo ſollicitam non refugit in ſummi pontificatus regimine ad mentem reducēs verbū beati gregorij tanto quis eſſe humilior atque ad ſeruiendum deo promptior quiſque debet ex munere: quanto obligatiorem ſe conſpicit in reddenda ratiōe. volenſque vitare negligentiam que in prelato frequenter mortale pctm inducit. lxxxj. diſt. c. dictū. extra. de regu. iur. c. ſcimus. de offi. archi. ca. ea que. in quibus de hoc.

vt que in eccleſijs[a] non abſque diſpēdio[b] miniſtrorum et cultus[c] detrimento diuini fuarit viderem9 ꝑ appoſitionē congrui moderaminis[d] in meli9 reformem9[e]. ¶ Cū[f] itaque in[g] nonnullis eccliis obſuet et a lōgis retro tpib9 fuerit obſeruatum q fruct9 primi vel ſcdi aut alteri9 cuiuſcūque ſeqntis[h] anni beneficiorum vacantiū in eiſdem defuncto[i] vel fabrice[k] aut eccliis[l] vel[m] perſonis habentib9 annalia[n] de cōſuetudine priuilegio[o] vel ſtatuto applicant in[p] totum: ita q illi qui huiuſmodi beneficia canonice[q] obtinent et ad quos

a ¶ Eccleſijs. verbū eccleſia multipliciter ſumit vt plene no. extra ne prela. vices ſuas. c. vlt. et ꝓprie eccleſia dr congregatio fideliū. de cōſe. diſt. j. c. eccleſia. que vna tantū eſt vt in ſimbolo apl'orum. et in vnam ſanctam eccleſiam. de quo habetur. xv. diſ. ca. canones. et q ſit vna patz extra. de ſum. tri. c. firmiter. §. vna. de exceſ. prela. c. frequēs. §. verum. cle. de papa. v. in plura tn̄ mēbra diſperſa. vij. q. j. nouatianus. de quib9 membris vniuerſalis eccleſie hic loquitur.

Eccl'ia vna eſt i plura mēbra diſꝑſa.

b ¶ Diſpendio. i. dāno qd vitandum eſt de reſcrip. diſpendia. li. vj. licet ibi aliter hoc verbū ꝑ aliquos exponi conſueuerit.

c ¶ Cultus detrimēto diuini. qui potius augeri q minui deſiderādus eſt. extra de conſti. ex parte. de reſcrip. q ꝑ ambitioſam. lib. vj. Sed in quo eſt detrimētum cultus diuini diſpendiū miniſtrorū. Reſpondeo quia ſublata ſufficiētia victus ipſis miniſtris neceſſe eſt ſubmoueri cultum diuinum: cum corporalis eccleſia ſine rebus corporalib9 in nullo proficiat. ſicut nec anima ſine corpore exercendo ſenſus corporeos viuit j. q. vij. ſi quis obiecerat.

d ¶ Moderaminis. nam nouis morbis noua cōuenit antidota preparari. extra de iuramen. calum. ceterum. et rei noue eſt nouum cōſilium et remediū ſuggerendum. ff. de ven. inſpi. l. j. nam quod medicamenta morbis exhibēt: hoc exhibēt iura negocijs in corp. autē. hec conſtitutio inno. col. viij. extra de reſcrip. ad hoc. et experimenta morborū nos cogunt multas adinuenire medicinas. l. diſt. vt cōſtitueretur. no. dicto ca. ceterum.

Noue rei nouū ſuggerat remedium.

e ¶ Reformemus. ad hoc preſidentis officiū debet eſſe attētū. in ꝓhemi. dn̄i noſtri dn̄i Jo. pape. xxij. clementinarum conſti. §. hec ſane. et arg. xxij. q. iiij. ca. magne. ff. de col. bo. l. nonnunq.

f ¶ Dum itaque. ij. pars.

g ¶ In nōnullis. i. aliquib9. duab9 negatiuis affirmatiue equipollēnbus. ff. de verb. ſig. l. duob9. et dixi plenius in decre. cum inter nonnullos.

h ¶ Sequentis anni. puta tertij q̄rti et vlterioris.

i ¶ Defuncto. i. expendendi ꝓ redēptiōe aīe defuncti vel in ceteros modos liberandi animā purgatorij qui ſunt multi vt elemoſyne largitio. xiij. q. ij. c. aie defunctorum. et c. tēpus. lxxxij. di. c. preſbyter. aliter eīn defuncto applicari non poſſent. arg. ff. de oper. lib. l. q̄ libertus. §. poſthumus. xx. diſtin. c. quaſis. cū more ois ſoluat in cor. autē. de nup. §. deinceps. col. iij.

k ¶ Fabrice. ſcz pie puta hoſpitalis pōtis vel eccleſie. ſi. de reſcrip. ſi ꝓpter. lib. vj.

l ¶ Eccleſijs. quib9 forte applicabant tales fructus conuertendi in ornamenta ipſarum vel aliā iuſtam cauſam vt ad exonerationem eris alieni vel ſimile ar. ad hoc extra. de teſta. c. vlti. vt ec. bene. c. vno.

m ¶ Uel perſonis. ſi intelligas de eccleſiaſticis planum eſt q ad eas fruct9 tales ſpectare poſſut de cōſuetudine priuilegio vel ſtatuto. cū ipſi viri eccleſiaſtici ſint capaces. extra. de foro cōpe. c. cū cōtingat. no. Inno. de reſti. ſpo. c. olim inter. ſi itelligas de ſecularib9 poterūt ne tales fruct9 et eorum ꝑceptio ad ipſos ꝑtinere: Dic q ſic ſpāli priuilegio pape. nam frequēter viſum eſt de regib9 et alijs mūdi magnatib9 quib9 papa ipſos ꝑ priuilegium ꝯcedebat. ar. lxiij. di. adrianus. et c. ſe. cū etiā excōicare clericū poſſint de ſpāli pape cōmiſſione. ar. xcvj. di. ca. bone. et ibi no. et. xxxij. di. §. verū q̄d. ꝑ Guil. extra de offi. dele. c. ab arbitris. li. vj. Sed vtrū de cōſuetudine taliū fructuū ꝑceptio poſſit ad tales ſpectare ꝑſonas? Uidet q ſic. q2 qd pōt pactū pōt p̄ſcriptio. arg. de pac. nō ipoſſibile. vt no. C. de fun. patri. l. vlt. li. xij. ſed ꝑ pactum tpe fundatiōis appoſitum pōt ſibi laic9 tales fruct9 retinere bn̄ficij cū vacabit. xviij. q. ij. eleutherius. ergo et per preſcriptionē. Sed ꝯtrariū dicas cū nec iura eccl'iaſtica tractare vel ſpiritualia ſibi poſſidere et ſic nec preſcribere pōt ius ipm talia ꝑcipiēdi. ar. extra de elec. maſſana. et c. ſacroſan. de iudi. decernimus. et c. quāto. de arbi. c. ꝯtingit. de reb. eccle. non alie. c. cū laicis. de preſcrip. c. cauſam q̄. xcvj. diſ. bene quidē. cū ſi. et q2 talis ꝯſuetudo reputari poſſet eccliis onerosa et ſic inualida. extra de cōſuetu. c. j. q2 laici eccleſijs opido ſunt infeſti. ij. q. vij. ca. laici. extra de immuni. eccle. clericis. li. vj. Nec ob. qd dictū eſt de fundatore laico. q2 illud eſt ſpecialiter introductum in patrono vt ꝑ pactum fruct9 tales ſibi poſſit retinere in ſue liberalitatis fauorē vt ſic quilibet laicus citius inducat ad fundandū vel dotandū eccl'ias. et ne alij tali exercenda liberalitate detrahantur. ar. ad hoc. C. de bo. que lib. l. ij. ff. de oper. pub. l. ij. et iſta ratione de ſola gratia nō de mero iure laico tali ex fundatione vel dotatione ſeu conſtructione de iure ꝑmittitur ius patronatus. ar. xvj. q. ij. ca. ſi quis epiſcoporum. extra de iure patro. c. qm. et ibi no. per Hoſtien. iſta etiā ratione eccleſia patronalis non pōt erigi in collegiatam ꝑ ordinarium inuito patrono ſm. B. notātem extra de iure patro. c. nobis.

Excōicare pōt laic9 ex pape cōmiſſione.

Iuſpatronatus q̄re laicis ꝯcedit.

n ¶ Annalia. ſic vulgariter dicta. quia ꝑ annū emolumenta taliū bn̄ficiorum ꝑcipiebant. et ſic ad vulgi denominationem reſpectus habeat. ar. ff. de ſu. l. j. §. j. de fun. inſtru. l. cum delanionis. §. aſinam.

o ¶ Priuilegio. intellige ꝑ papā ꝯceſſo q̄ ad ꝑſonas ſeculares. illis eīn ab alio tale priuilegiū cōcedi nō poſſet iuxta no. B. in glo. ſi intelligas: et ſup hoc vide q̄ no. ꝑ Inno. et Hoſtien. extra de arbi. contingit.

p ¶ In totū. et male. extra de prebē. c. de monachis et eo. ti. c. vlti. conſtitutio. cle. de pape. v.

q ¶ Canonice obtinēt. hoc dicit q2 alit obtineri bn̄ficia nō pñt. eī de inſti. c. ex frequētib9. de reg. iur. lib.

vj.c.bñficiũ. ꝛ ar.ff.de decur. herẽni⁹. Vñ ꝛ ad titulũ bñficij exhibẽdũ bñficiat⁹ poſſidẽs põt cogi ex officio ordinarij abſqꝫ libello rejecta oĩ recuſatiõe lꝫ non ad partis inſtantiã. vt no. hoſtiẽ.ex de ſymo.c.lꝫ hely. ꝛ clari⁹ ꝯpoſ.ſ.de reſcrip.capl'm.in glo.magna ſup ver bo.ſed ſm hoc.

Bñficiatus an fru ct⁹ bñficij faciat ſuos.

a ¶ Alr̃s.ſ.deficiẽti tali ꝯſuetu dine p̃uilegio vl' ſtatuto.

b ¶ Deberẽt. ar. efficat videt̃ ħ ſumi poſſe ꝙ bñficiat⁹ fruct⁹ bñficij ſuos faciat. ad idẽ ex ̃ fideiuſ. puenit. ̃ cler. nõ reſi. c. vno.§.ꝗ̃rto.li.vj et hanc opi.amplectit̃ hoſti. ex de p̃ben. de multa.l ̃bo de ſuis. ꝛ Jo.xij.q.j.c.duo ſunt gña. ipſe tñ cõtra.no.e.q.c.res eccleſie. qd̃ ꝓſequerer plene probat Guil.ex de reſcrip.ſtatutũ.§.aſſeſſorẽ.lib.vj. Et huic textui põt colorate r̃nderi ꝙ ad bñficiatũ ſpectẽt ſcꝫ ꝑcipiendi ꝛ cuſtodiendi ꝛ in ſuas neceſſitates ꝯuertendi ꝛ fideliter inter pauperes diſtribuendi.

c ¶ Percipiunt. vnde ſcrupuloſo corde moueri poſſunt.xvj.q.vij.decimas ex multis.ꝗ̃ textualiter legitur.xiij.q.j.§.quia ergo.

d ¶ Inconueniẽs ſequit̃.qd̃ vitandũ eſt per ea que notaui.ſ.in glo.qui potius.

e ¶ Cõmode nequeũt. vnde ꝓ nõ potẽtib⁹ habẽtur ff.de verb.ſig.l.nepos. ꝛ ar.de pe.liber.l.eius. ꝛ.l.hoc enim.xxij.q.ij.c.faciat homo. ꝛ ꝑ ea que plene no. l decre.execrabilis.in verbo mendicant.

Bñficium q̃olibꝫ reſidẽtiã exigit.

f ¶ Seruitium. occaſione cuius datur bñficiũ. de reſcrip.q2 ꝑ ambitioſam.lib.vj.xxxj.di.c.eos.

g ¶ Reſidere.ſꝫ in ꝗ̃ bñficio quis reſidere tenet̃ dubitas ꝙ in ꝗ̃cũqꝫ in dubio. cũ oĩe bñficiũ reſidentiã exigat.niſi de ꝯrio ꝯſtet vt no. Inno.de cle.nõ reſi.c.vlti.

h ¶ In quib⁹.ſubaudi vel ad quas. ꝓprie eñi loquẽdo aliud eſt beneficiari l eccl'ia ꝛ aliud ipſam eccleſiã aſſequi. vt dixi de eta. ꝛ quali.c.vt hi.cle.v.

i ¶ Nos de illo. tertia pars.

k ¶ Volẽtes. ſalutare ꝛ equũ fuit hoc remediũ cũ ꝑ ipm hñtes fruct⁹ ꝑcipere in totũ nõ fruſtrent̃ effectu cõſuetudinis vel ſtatuti.ar.ad hoc decre.execrabilis §.nos itaqꝫ. ꝛ beneficiati onus ſeruitij ſine fructu ſe ſubire nõ lugeãt.arg.xiij.q.j.§.qꝛ ꝗ̃.xij.q.ij.c.hoc huius placiti. ꝛ.c.charitatẽ. ꝛ.c. eccl'iaſtici de reg.iur.c. qui ſentit.lib.vj.ff.de dona.l.aquilius.in cor. auẽ. de iu.§.ne autẽ.colla.vj.C.de aſſeſſo.l.j.cũ ſimilibus.

l ¶ Hi.ſ.bñficiati.de q̃b⁹ immediate p̃dixerat vt ſic ad ꝓxima fiat relatio.ar.ff.de iuriſ.om.iudi.ſi idem.

m ¶ Et illi.ſcꝫ habẽtes fructus ꝑcipere.vt.ſ.

n ¶ Participẽt.talis ꝑticipatio ſeruat ꝯſuetudinẽ priuilegiũ ꝛ ſtatutũ ne totali careãt effectu ꝛ ne bñficiati ꝛ ipſa bñficia a ſuo iure in toto priuent̃.ar.ne ꝗ̃d in flu.publi.l.j.§.ſunt qui putant.de leg.iij.l.fideicõmiſſa.§.ſi quis decem.

o ¶ Non fraudent̃.ſi.de ap.peruenit.de elect.cũ terꝛo.lib.vj.fraudarentur autem ipſorum rectorib⁹ reſidere non potẽtibus ob temporalium defectum. vt.ſ. dixi in glo.qui potius.

p ¶ Statuim⁹.ꝑ hec vꝫ ꝯſtĩõ fore noua l iuris editiua

a ar̃s[a] de iure fructus ipſi ſpectare deberẽt[b] nihil inde ꝑcipiunt[c]. vñ illud incõueniẽs[d] ſequit̃ ꝙ cõmode[e] nequeunt ad ipẽdẽdũ ſeruitiũ[f] debitũ reſidere[g] in eccl'ijs in[h] q̃b⁹ bñficiati exiſtunt. ¶ Nos[i] de illo ſup his remedio ꝓuidere volẽtes[k] ꝑ qd̃ hi[l] ꝛ illi[m] in fructuum p̃dictoꝝ ꝑceptione ꝑticipent[n]: et eccleſie debitis ſeruitiis nõ[o] fraudent̃. Pñti decreto ſtatuim⁹[p] de[q] fratrũ noſtroꝝ cõſilio ꝙ illi ꝗ̃ fruct⁹ predictos ſibi hacten⁹ integre[r] vendicabant[s] ex priuilegio ꝯſuetudine vel ſtatuto nichil[t] exinde vltra ſummã ꝑ ꝗ̃ vnũquodqꝫ bñficioꝝ ipſoꝝ ꝯſueuit i[v] ſolutiõe decie taxari pretextu cuiuſuis priuilegij[x] conſuetudinis[y] vel ſtatu-

q ¶ De fratrũ. quid hec clauſula operetur dixi in decre.execrabilis.§.nos.

r ¶ Integre.i.l totũ. vt.ſ.dixi. ꝛ ſic nulla ꝑte ſaltim modica bñficiatis reſeruata. Pone igit̃ ꝙ ipſi bñficiati ꝑcipiebant portionẽ ꝑuulã de fructib⁹ toto reſiduo habẽt ib⁹ annaſ lis applicato. hꝫ ne hoc caſu locũ qd̃ ſequit̃: vꝫ ꝙ nõ. cũ l hoc caſu nõ loquat̃. et ad caſuꝫ omiſſũ ꝓuiſio ſe extendẽ nõ videt̃.ar.ff.de li. ꝛ poſthu.l.cõmodiſſie. ſolu. ma.l.ſi cũ dotẽ. cũ ſi. In ꝯriũ vꝫ attẽta mẽte pñtis ꝯſtitutiõnis ꝓuidẽtis ne eccleſie debitis fraudent̃ ſeruitijs quibus fraudarent̃ ſi bñficiati ita modicũ ꝑciperẽt de fructibus ex quibus non poſſent ſuſtentari ꝑinde ac ſi nichil ꝑciperẽt.ar. ad hoc.ff. de adminiſtra.tuto.l.ita autẽ.de adminiſtra.re.ad ciuita.ꝑti.l.legatã. ꝛ deriſoria poſſit eſſe talis ꝑceptio vnde dꝫ haberi ꝓ nulla.ar.ff.de iure do.l.cum poſſet.§. igit̃.ar.de leg.j.l.legato.cũ no.in eis. ꝛ ꝗ̃ ad hoc modicum ꝛ nichil equiparant̃.ar.de p̃bẽ.c.de monachis ꝛ.c.auaritie. ꝛ eo.ti.c.ſuſcepti.lib.vj.de ap.ca.ꝑuenit quaſi illi hoc caſu videant̃ itegros fructus ꝑcipere ꝗ̃ modicũ bñficiatis relinquũt.arg.de ꝯſe.di.ij.ca.reuera.ff.de iudi.l.ſꝫ ꝛ ſi ſuſceperit.§.ſed ꝛ ſi ꝓponas ꝛ alibi paria videnť quẽ eſſe ſpoliatũ oĩbus bonis ſuis vel maiori ipſoꝝ ꝑte.extra de reſti.ſpo.frequẽs. li.vj.vel pati litẽ in oĩbus bonis ſuis vl' maiori ipſoꝝ ꝑte.ff.de excu.tu.l.ꝓpt litẽ.inſti.e.ti.§.itẽ ꝓpter. ꝛ min⁹ debito dare: ꝛ nichil dare paria cẽſeri videnť.ff. de tri. ac. l.illud ꝗ̃qꝫ.§.min⁹.de ̃.ſig.l. ̃bũ ampli⁹. ꝛ.l.min⁹.et talis mẽs ꝯſtitutiõis cortici ſuꝑficiali ̃boꝝ p̃ferẽda eſt.ff.de excu.tu.l.credẽdũ.extra de elec.ſi poſt ꝗ̃.§.j. lib.vj.de iureiu.c.romani.§.veꝝ.cle.v.ff.de le.l.ſcire nã ꝛ a ꝓpria et ſtricta verboꝝ ſignificatione diſcedit̃ vbi meñs ar̃s ſalua eſſe nõ põt.C.de lib.p̃te.l.iij.ff.de iurepa.adigere.§.ꝗ̃uis. ꝛ ciuili modo non calũnioſo verba ſunt intelligẽda.ff.de ſerui.l.ſi cui. ad exhibẽ. l.penul.de le.ij.l.debitor.§.vltimo.

Spoliari oĩbus bonis et maiori ꝑte bonoꝝ paria ſut.

Verba ciuilit̃ ſũt itelligẽda

s ¶ Vendicabant.i.ſibi appropriabant vel applicabant: ſimile verbum ꝛ ſimilis expoſitio.extra de elec.ca.generali.§.veꝝ.lib.vj.cum ſi.

t ¶ Nichil. intellige etiã modicũ. cum qꝛ dicit nihil qd̃ ̃bũ de ſui natura nichil includit. ſicut ꝑ ꝯriũ vniuerſale affirmatiuũ nihil excludit extra ̃ ma. ꝛ obe. ca,ſolite.de p̃uile.qꝛ circa.ff.de here.inſti.l. hoc articulo. tũ qꝛ dicit vltra ꝛ vltra ꝑcipi diceret̃ etiã ꝓ modico.ff.de offi.p̃fec.p̃to.l.j.§.in initio.de ̃bo.ſig.l.collegaꝝ.§.qui extra. tũ qꝛ infra dicit nullo modo ꝛ dũtaxat ꝛ ſint omnino contenti ꝛ totali ꝛc.

v ¶ In ſolutione.ſcꝫ decime ſi nõ habes in textu. ꝛ infra colligitur.

x ¶ Priuilegij. ꝛ ſic vides ꝙ p̃uilegiũ alicui ꝯceſſuꝫ reſtringit̃ ꝛ limitat̃ niſi ar̃s foret enormiter iuri alterius derogatiuũ. nec mireris de hoc cũ alis cõtingat et hat cã ipm totali effectu vacuari.extra de deci.ſuꝑ geſtum. ꝛ.c.dilecti.de ̃bo.ſig.l.quid ꝑ nouale.

Priuilegiũ q̃nqꝫ l toto euacuat̃.

y ¶ Cõſuetudinis vel ſtatuti: collige etiã effectum

ti quouiſmõ[a] pcipiãt: ſʒ ipſi[9] ſumme[b] pceptione dũtaxat[c] ſint oĩno[d] cõtenti: totali[e] reſiduo p̃dicta obtinentib[9] bñficia remanſuro[f]: niſi forſan[g] illi q̃ fructus[h] eoſdem ſoliti fuerant (vt[i] p̃fert) cũ integritate pcipe p[k] ſe mallẽt ip̃m habere reſiduũ[l] ⁊ obtinentib[9] ip̃a beneficia ſummã[m] dimittere memoratã. quo[n] caſu pcipiẽdi quod maluerint illis[o] reliquimus optionem[p] ſic ꝙ infra decem[q] dies poſtq̃ꝫ[r] ſciuerint bñficia ipſa vacare his quibus annalia[ſ] ipſa debentur ex priuilegio conſuetudine vel ſtatuto vel ipſorũ annaliũ collectores[t] quã partẽ hr̃e voluerint an ſcʒ decime[v] taxationem[x] vel illa dimiſſa reſiduũ[y] nulla[z] ſubhaſtatiõe

conſuetudinis vel ſtatuti in partem tolli ob vitãdum enorme alteri[9] detrimẽtum. nec de hoc etiã eſt admi-
Ius cõ mune q̃ſq; inutaſ randum. cũ ⁊ ſtatuta iuris cõis ex tpe ⁊ loco et ex cauſa ſepe mutationẽ recipiant. xxix. diſt. ſciẽdum. extra de conſangui. c. non debet. cum ſi.

a ❡ Quouiſmodo. q̃ſi dicat ſiue in ipſiſmet fructib[9] ſiue i ipſoꝝ eſtimatiõe.
b ❡ Sũme. i. taxatiõis decie.
c ❡ Dũtaxat. i. tantũ. hoc eñi verbũ limitatione et taxationeʒ denotat. ar. ff. d tri. vi. ſoleo leg. eũ certus. de cõtrahen. emp. l. ſi debitoꝝ. §. veriſimile.
d ❡ Omnino. i. in totum vt plus petere non poſſint ſi. de reſcrip. duobus. circa fi. lib. vj.
e ❡ Totali reſiduo. i. reſtanti vltra ſummam taxationis decime.
f ❡ Remanſuro conſiderato iure cõi ſm q̃ð ad eos fructuum pceptio pertinebat. vt ſupra.
g ❡ Niſi forſan. exceptionẽ ponit ad primũ dictũ.
h ❡ Fructus eoſdẽ. ſ. vacãtium beneficioꝝ p̃mi vel ſecundi vel vlterioris anni.
i ❡ Ut prefertur. ſ. pretextu ꝯſuetudinis priuilegij vel ſtatuti.
k ❡ Pro ſe. i. p ſuo cõmodo vel vtilitate.
l ❡ Reſiduum. i. quod reſtat detracta ſumma taxationis decime.
m ❡ Summã. i. taxationem decime.
n ❡ Quo caſu. ſ. vbi magis volunt reſiduũ ſumme q̃ꝫ ipſam ſummam habere.
o ❡ Illis. ſ. q̃ ſoliti erant fructus integre percipere.
p ❡ Optionem. i. electionem. arg. ad hoc. ff. de manumiſ. vindic. l. pater.
Uolũtas i iurib[9] poſitiuis eſt p ratione. q ❡ Decem dies. ſimilis. x. dieꝝ dilatio ad optãdũ datur. de preben. ſi pluribus. lib. vj. ⁊ alibi. ff. de ꝯſti. pec. l. pmiſſoꝝ. ⁊ in coꝛ. autẽ. de ap. §. j. col. iiij. Et ſi q̃ras quare talis dilatio ad hoc daſ non maioꝛ vel minoꝛ? Reſpondeo quia ſic iuri conditoꝛi placuit. Nam in talibus iuribus poſitiuis eſt p ratione volũtas. inſti. de iure natura. §. ſed ⁊ quod principi. ff. de cõſt. l. j. ⁊ habet locum quod dicitur nõ omnium que a maioribus ſtatuta ſunt ratio reddi poteſt. ff. de legi. l. non omnium. xxiij. q. iiij. c. nabuchodonoſoꝛ. §. de tyꝛijs. ⁊
Terminus ad appellãdum nõ põt augeri nec diminui. p hoc facit q̃ð no. extra. de reſcrip. ſi q̃n. Si etiã queras a me an talis termin[9] vel dilatio poſſit minui vel augeri. dico ꝙ non. tũ qꝛ talis eſt cuius lapſus ius auferit vni eligendum et in alium transfert. vt ſequitur. ar. C. de dila. l. j. ſicut nec terminus. x. dieꝝ ad appellandum vel anni ad appellationem pſequendam. vt no. C. de lit. conteſta. auſ. auferaſ. tum etiã qꝛ a papa arbitrarie ſtatutus eſt. ar. extra de offi. deleg. de cauſis. de iudi. cum veniſſent. C. de temp. in integ. reſti. l. ſuperuacuam. ⁊ ar. eoꝛum que no. extra de accuſa. cũ p. in glo. vlti. de ſoꝛti. c. ij.
r ❡ Poſt q̃ꝫ ſciuerit. nõ ḡ pꝛoꝛſus ignorãti currit tale tp̃s. ar. ex. de ꝯceſ. p̃ben. c. qꝛ diuerſitatẽ. C. quã ⁊ q̃n iudex. l. ab eo. cũ eñi p̃ſcriptio de ſe ꝫ negligẽtem curſat. ar. C. de anna. excep. l. vlt. ⁊ ignorãs negligẽs dici

nõ poſſit. ſibi igiſ nõ curret. ne iuſta ignorãtia feriaſ. C. de tabula. g̃nali. li. x. Sed qualẽ reputabis vel p̃ſumes ſcientẽ? Forte illũ q̃ vere ſcit vel iuris iterpꝛeta-
Ignorãs nõ dʒ negligẽs. tione. iuxta. c. cũ ei quẽ. in fi. de ꝯceſ. p̃bẽ. cle. v. ⁊ ar. ff. de inſti. l. ſʒ ⁊ ſi pupill[9]. §. pſcribere. Sed dicas hic arbitrarie ꝯſiderãdũ iuxta locoꝛũ diſtãtiã vel vicinitatẽ: et bñficij q̃litatẽ ⁊ famaʒ ſup hoc exoꝛtã. ar. ex. d p̃ſump. c. quoſdã. q̃ mri mo. accu. poſ. c. cũ in tua. ⁊ p ea q̃ no. hoſt. ex de ꝯceſ. p̃bẽ. ex pte. in glo. q̃ſi archiepõs. Nõ ob. c. cũ ei. tũ qꝛ loquiſ d ipetrãte lr̃aſ ad bñficiũ in q̃b[9] vt pote ãbitioſis ſtricta ſit iterp̃tatio. ex d reſcp. ſi gꝛoſe de p̃bẽ. q̃uis. li. vj. Hic aũt agiſ de mero p̃uilegio cõſuetudine vl' ſtatuto q̃ vl' ex ſupioꝛis liberalitate vl' cõſenſu illoꝝ q̃b[9] p̃iudicãt ſunt iducta. q̃re nõ ſic ãbitioſa dici pñt. ar. de p̃bẽ. c. ſi cui nulla. lib. vj. C. de bo. va. l. ſi q̃n. li. x. tũ qꝛ piculũ diuturne vacationis ⁊ vitatio fraudis ibi p̃ſumptã ſcientiã inducũt. q̃ð piculũ ꝫ nõ ſubeſt cũ infra tp̃s a iure ſtatutũ bñficiũ vacãs hẽat ꝯferri. lʒ illi[9] fruct[9] ad tp̃s ad aliũ ſpectẽt vt not. Ber.
Fictio nõ extẽdiſ ad caſum nõ expſſum. extra de magiſtris. c. qꝛ nõnulli. in glo. vlt. ⁊ hoſti. de ver. ſig. c. tua. ⁊ al's dixi. de p̃bẽ. c. ſi tibi ꝯceſſo. li. vj. tũ etiã qꝛ ibi fingiſ ineſſe ſcia i certo caſu q̃ fictio ad caſũ nõ expſſuʒ nõ extẽdiſ. cũ ſit ꝫ ius cõe p̃ſumẽs ignorantiã vbi ſcia nõ pbaſ. ff. de pba. l. veri[9]. ex de re iu. li. vj c. q̃ a iure. ⁊ c. p̃ſumiſ. ff. de leg. l. ꝙ ſeo. ⁊ hũc itellectũ innuit fi. c. cũ dicit ipetrãtẽ iterp̃tamur hr̃e ⁊ ſic loq̃ſ in certo caſu. ar. ad hoc. extra de re. pmu. c. j. lib. vj.
ſ ❡ Annalia ip̃a. hoc expone vt dixi in pte p̃cedẽti.
t ❡ Collectores. q̃ freq̃nẽ p papã vel reges vl' alios q̃b[9] tale daſ p̃uilegiũ ad hoc p̃ficiũſ. Sʒ pone ꝙ tales
Decimarũ collectores a q̃bus deputantur collectores nõ eligũt vt hic ſtatuiſ infra decẽ dies nocebit ne regi vel alteri qui tales prepoſuit? Põt dici ꝙ ſic. nã negligẽtia taliũ nocẽ videſ pponenti eoſdẽ. ar. C. de acqui. poſ. l. ex liberis. §. j. ff. loca. l. videam[9]. ⁊ l. cũ plures. §. fuũ. de neg. geſ. l. nã ⁊ ſuus. §. vlt. iputaſ eñi taliũ negligẽtiũ electio p̃ponẽti eoſdẽ. ar. ff. de mino. l. iij. §. vlt. ⁊ l. cũ mãdato. de inſtit. actio. l. ſʒ ⁊ ſi q̃s. §. ſi. ⁊ ar. extra de elec. c. generali. lib. vj.
v ❡ Decime. cui[9] pceptio p papã q̃ñq; conceditſ regib[9] vel alijs: q̃ caſu qualiter leuari poſſit colligitur de deci. c. ſi beneficioꝛum. cle. v.
x ❡ Taxationẽ. illa deficiẽte q̃d iuris ſit dʒ i. §. ſeq.
y ❡ Reſiduum. expone. vt. ſ.
z ❡ Nulla ſubhaſtatione. i. pclamatione vel p̃contatione p quã appareat fruct[9] bñficioꝝ fore extimandos ⁊ plus offerẽti dãdos. ar. C. de ſa. ſan. ec. auſ. hoc ius porrectũ. ⁊ talis pclamatio vel ſubhaſtatio alibi appellaſ haſtaꝝ ſolẽnitas. q̃ deficiẽs in vẽditione rerũ debitoꝛis fiſci reuocari facit eã. ſic ſumitur. C. d fi. inſtru. ⁊ iu. haſte. fiſca. l. j. ⁊. ij. ⁊ vlt. li. x. vbi talis expoſitio colligiſ ⁊ q̃ in tali ſubhaſtatiõe in plus offerẽdo aliũ ſupat ip̃m licitãdo vincere dʒ. ff. de publi. l. licitatio. Si q̃ras q̃re talis ſubhaſtatio hic phibeſ? põt dici ꝙ cũ eẽt faciẽda nõ ob neceſſitatẽ bñficij ſʒ ſolũ ad cõmodum habentis fructus percipere phibetur ne

premiſſa eligere teneantur[a] Quā[b] electionem ſi infra dictos decez dies nō fecerit vt eſt dictū/ extunc[c] ad eū cui[d] eſt beneficiuz hui[9] optio[e] vel electio[f] tranſeat[g] ipſo iure.

¶ Et hoc[h] in eccl'iis ⁊ partibus[i] illis in qb[9] bñficia maiora[k] ⁊ alia quātum ad ſolutionem decime ſunt taxata[l] vo-

aliter cūq3 dehoneſtari dicat̄ ſtat[9] ⁊ q̄litas bñficij detegendus p̱ tale ſubhaſtationē. ar. ff. ad. l. aquil. ſi q̄s teſtamētū. C. d alimē. pupil. p̄ſtā. l. ij. ⁊ accedat qd̄ legit̄ q̄d eēt tā durū tā inh[u]manū eſt publicationē pōpāq3 re-
Paup- rū familiariū ⁊ paup̱tatiſ detegi vilitatē et ludibrie patē
tatiſ. de diuitias. C. qñ ⁊
tegi vi- a qb[9] q̄rta ps. l.
litatez ij. l ver. mobiles
dur̄ ē. aūt res ⁊c̄. li. x. ⁊
ne p̱ talē ſubhaſtationē oblata
hītatiōe in dubiū de facto renocet̄ q̄d vtilius
ſit vel recipere taxationē vel reſiduū. vel vt ſic bñficiati cui[9] certi reddāt̄ q̄d eis fuerit remāſurū. Sz huius
gr̄a q̄ro nūq̄d bñficiatis ſit licitū fruct[9] hoꝝ bñficioꝝ
Bñfi- ſuoꝝ p̄miſſa ſubhaſtatiōe vēdē? Uꝫ q̄ non p̱ iā dicta.
ciorum Sz ꝯ̄riū credo. tū qꝛ ꝓhibitū nō repit̄. q̄re ꝯ̄miſſuz dꝫ
fruct[9] itelligi. ar. C. de reli. l. ſtatuas. ff. q̄. ex cau. ma. l. necnō
vendi -§- q̄ eis. xxx. q. iij. illd̄. ſ. q. iiij. ſpūalē. tū qꝛ ſubhaſta-
poſſūt tio d ſe eſt fraudis vitatiua: cū fiat publice. arg. ff. de
ſubhaſ- ritu nup. l. vlt. de admi. tu. l. nō eſtimo. idducit frequē-
tatiōe ter vtilitatē bñficiati. ⁊ p̱ ꝯ̄ſequēs bñficij p̱ plurſ oblā
p̄miſſa tionē ⁊ licitationē vt dicta. l. licitatio. tū q: p̄miſſū eſt
indiſtīcte bñficiatiſ bñficioꝝ fruct[9] vēdere illos ad firmā ꝯ̄cedere libere/ meliorē ſuā ꝯ̄ditionē faciēdo ex̄ de
loca. c. veſtra. ne p̄la. vi. ſu. c. viti. ſicut vſufructuario
p̱mittit̄. ff. de vſufru. l. arboribus -§- vſufructuarius.

a ¶ Teneantur. ſi. de preben. ſi pluribus. li. vj. ⁊ in decre. execrabilis -§- vos.

b ¶ Quā electionē. ſ. de taxatiōe. decie vel reſidui.

c ¶ Extūc. hoc verbū tēporis extremitatē denotat vt ante lapſum decē dieꝝ talis optio in bñficiatū non tranſeat. ar. ff. d leg. ij. ſtatuliberū -§- ſtichus iuncta. l. iiij. ff. de condi. ⁊ demon.

d ¶ Cui[9] eſt. facit l ar. q̄ res ⁊ iura bñficij ſunt ipſi[9] bñficiati. ſup̱ hoc vide qd̄ no. de cā poſ. ca. cū ſup̱. ⁊ Hoſtien. de pecu. cle. c. viti. ⁊ Gar. de rebus ec. non alie. c. hoc conſultiſſimo. lib. vj. ⁊ Jo. xij. q. j. c. expedit.

e ¶ Optio. ſcilꝫ retentionis taxatiōis decime vel reſidui. vt ſupra.

f ¶ Uel electio. p̱ eodē ſumi videnſ hec duo v̄ba vt h̄ colligit̄ ⁊ d ꝯ̄ceſ. p̄bē. qꝛ eūctiſ -§- pe. ⁊ ſi. li. vj. ff. d op. leg. l. ij. in p̄n. ⁊ -§- j. ⁊ l. cū optio. cū ſili. qꝛ h̄ nō copulat̄
Copu- p̱ copulatiuā q̄ de ſui natura ꝯ̄iungit diuerſa. ff. de le.
latiua iij. l. eā tñ adiectio. de here. inſti. ſi heredi plēs. ſꝫ diſiū-
ꝯ̄iūgit ctiuā vt innuat nō referre an dicat̄ optio vel electio.
diuer- g ¶ Tranſeat ipſo iure q̄ſi dicat abſq3 miniſterio ⁊
ſa. tranſlatiōe hoīs. ſil'e de reſcrip. ipſo iure. de elec. q̄ ſit. de here. c. cū h̄m. li. vj. in coꝛ. auf. de rap. mu -§- vlt. colla. ix. ff. de pu. vecti. ⁊ ꝯ̄miſ. l. cōmiſſa. de iure fiſ. l. j. -§- in bona. cū ſi. Et p̱ h[9] collige q̄ vbi ille cui dat̄ electio infra certū tp̄s faciēda negligit eligere: ad aliū ptās deuoluit̄ eligēdi. ſiue det̄ electio ab hoīe. vt. ff. d le. ij. ſtatu liberū -§- ſtichū. ſiue a lege vt hic. ⁊ de preben. c. ſi plurib[9]. li. vj. de elec. ne ꝓ defectu. cū ſi. Unde facit ad deciſionē queſtionis q̄ fieri poſſet vtrū mora l hoc caſu lapſo tp̄e purgari poſſit? Et dicas q̄ non qꝛ cū p̱ lapſum ei[9] ad aliū eligendi ptās ſit tranſlata/ in eius preiudiciū alt[9] cōſiliū mutare nequibit. ff. de reg. iur. nemo pōt. ⁊ eo. ti. c. mutare. lib. vj. ⁊ arg. de elec. cōſti-
Mora tutionē -§- inſup̱. cle. v. ⁊ vꝫ expſſum. ff. de fidei cōmiſ.
purga li. l. thais ancilla -§- intra. ⁊ ſup̱ hoc vide qd̄ plene no-
ri non taui. de ꝯ̄ceſ. preben. c. cū eē quem. cle. v. pro hoc etiā
pōt ab facit quod no. Gar. dicto. c. q̄ ſic. Sed pone q̄ ille qui
eo q̄ in- poterat optare elegit vnuz puta taxationem decime

poſt adhuc exiſtens infra. x. dies vult variare ⁊ eligere reſiduū vel ecōtra: poterit ne? Uidet̄ q̄ ſic. ar. ff. de ac. emp. ⁊ vendi. l. ſi ſterilis -§- vlt. de libe. lega. l. aurelius -§- penul. de ꝓcu. c. licet. li. vj. cū ſi. Sz ꝯ̄riū dicas
qꝛ p̱ electionē de vno ex his factā ſemel ius ſ alio alte-
ri queſitū remanet: quare nō ē locus variatiōi. vt. ſ. ꝓxi. dixi. ⁊ probatur. ff. de obli. leg. l. apud de lega. j. l. ſcd̄m de elec. ca. nulli. et. c. ab eo. li. vj.
et qꝛ quod ſemel placuit ⁊c̄. ff. de nego. geſt. l. pomponius de reg. iur. l. quod ſemel. li. vj. viij. q. ij. dilectiſſimi. cum ſi. ad hoc etiam facit qd̄ no. p̱ Compoſt. de reſcrip. capitulū. in glo. magna -§- ſed quid ſi contra beneficia. Et hoc veꝝ intelligas niſi eligens in eligendo fuiſſet deceptus puta perſuaſo ſibi q̄ taxatio decime erat maioꝛ/ ⁊ illā elegit. vel p̱ſuaſo ſibi q̄ reſiduū maius erat cū eſſet minus ⁊ illico elegit: qꝛ adhuc eligere poterit. arg. ad hoc. ff. de adul. l. ſi maritus -§- vlti. de op. lega. l. ij. extra. de p̄ſum. qꝛ verꝫſile. ſic ſentit Hoſti. in ſi. de ꝯ̄ceſ. p̄ben. qꝛ cunctis. circa ſi. in. ꝟ. extātibus Supradicta autē v̄ba dicas vbi ius eligendi ꝯ̄petit de p̄ñti vt hic. ſecus ſi i tp̄e mortis alicuius ſit collatum qꝛ tunc variare pōt habens eligere. Sic non ob. ff. de leg. ij. l. vnū ex familia. ⁊ l. cū pater -§- a filia. Et ad argu. in ꝯ̄trariū allegata patēs eſt r̄ſio qꝛ in. l. ſi ſterilis obligat[9] alternatiue ad habitationē dom[9] empte preſtandā vel decē ſingulis annis ſemel vel pluries/ vnū de illis preſtando eligēs in reliquo nō tranſtulit ius eligēdi in creditorē quare variare poteſt ⁊ aliud ſoluere/ nature obligationis alternatiue ſatiſfaciēs/ que variātē admittit. ff. de verbo. obli. l. eū qui certarum. cū in alternatiuis ſit electio debitoris. ff. de contrahen. emp. l. ſi in emptiōe -§- ſi emptio. de iure doti. l. plerūq3 -§- vlt. extra. de reſcrip. c. inter ceteras. de regu. iu. c. in alternatiuis. lib. vj. hic aūt ſecus. qꝛ ſemel vnū eligēdo reliquū fecit aduerſario effectualiter applicari. Lex aurelius -§- pe. nō obſtat. ibi eñ non agit̄ de ſemel eligēte variare volēte ſed de teſta. pro parte approbante vel ꝯ parte nō approbante quare pot[9] caſus eſt diſſimilis q̄ȝ contrarius. Capitulum lꝫ. non obſtat. qꝛ ibi variatio admittit̄: qꝛ fit ſine alteri[9] preiudicio ⁊ illo in p̄ma volūtate manente. hic autē non ita. Uel potes ad hec ꝯ̄ria ⁊ ſi'lia r̄ndere ſi vis vt no. p̱ Dy. de reg. iur. c. mutare. ⁊ c. quod ſemel. lib. vj.

h ¶ Et hoc. quarta ps. ⁊ expone. hoc ſcꝫ qd̄ dictū eſt vt habentes annalia poſſint vel taxationē decime vel reſiduum eligere infra decē dies ⁊ q̄ alīs in bñficiatū electio tranſeat ipſo iure.

i ¶ Et partibus. i. regionibus.

k ¶ Maiora. bñficia maiora dicunt̄ ep̄at[9] vel archiep̄atus vel patriarchatus. alia reſpectiue minora dicuntur ſic no. Hoſti. de preben. c. maioribus.

l ¶ Taxata. ſed an ſemel taxatio facta augmētum vel diminutionē recipiat ex fructuū augmēto vel diminutione? vide ſi placet qd̄ no. de deci. c. ſi beneficiorum cle. v. Pone igit̄ q̄ maiora beneficia reperiūtur taxata nō minora vel ecōtra. vel reperiūtur aliq̄ minora taxata nō tñ oīa: hꝫ ne locū qd̄ di. in p̱te ꝓcedenti ⁊ hic ſeruari mādat̄? vꝫ q̄ nō. cū hic tex. ad hoc vt fuet̄ l -§- ꝓcedenti videat̄ exigē q̄ maiora ⁊ minora bñficia ſint taxata ob copulatiuā que de ſui natura expoſcit omnium copulatorum exiſtentiam. ff. de condi. inſtit. l. ſi

Eligē- fra tp̄s non eli git taxatiōnē decime vel reſiduum.
Eligē his taxatiōez decime vel reſiduū infra decē dies ſi vnuz elegerit licet adhuc infra tēpus exiſtat variare non poterit.

lumus obſeruari. In illis vero eccleſijs et partibus in quibus decimarū taxatio nō eſt facta ſeruetur ꝙ fructꝰ[a] ⁊ obuentiones beneficij tunc[b] vacātis. qđ[c] in decima ſoluere[d] cōſueuit ꝑ mediū[e] diuidant. quorum medietatē habeat is cui annaliū ꝑ alterū de predictis[f] modis perceptio eſt conceſſa. Reliquam vero medietatem ꝑcipiat ille cui bn̄ficiū eſt ꝯceſſum pro ſuſtētatione[g] ſua ⁊ alijs[h] eccleſie oneribus.

Copulatiua olim copulatorū exiſtentiū exponit.

heredi. de vb. ob. l. ſi quis ita ſtipulatꝰ eſt. de reſcr. ex pte. ij. Sʒ ꝯ dicas qz ſufficit ꝙ illud bn̄ficiū de cuiꝰ fructuū ꝑceptiōe agit ſit taxatū lʒ nō alia. ⁊ expone maiora ⁊ alia. ſ. de quorū fructuū ꝑceptiōe ꝯtendit. Et hāc credo fuiſſe mētē cōditoris huiꝰ capli ꝓuideri volentis bn̄ficib[9] fructꝰ ꝑcipere ⁊ ibi bn̄ficiatis. alˢ ſeq̄retur abſurditas: ꝙ ꝓpter vnū modicū bn̄ficiū qđ i regiōe reꝑiret nō taxatū. i alijs taxatis prouiſio huiꝰ decre. foret inualida ⁊ expones textū vt dixi

Cōiuncta pro diſiuncta ponitur: ⁊ ecōtra. Et/ de ſui natura copulat diuerſa.

Fructꝰ ⁊ obuētiones dr̄nt.

Vel expones ⁊ ꝓ vel nec ē hoc nouū. qz ſepe cōiuncta ꝓ diſiūcta ⁊ ecōtra ponit. ff. de vb. ſig. l. ſepe. C. ð inſti. ⁊ ſubſti. l. ḡnalit. vel dicas ꝙ hec copulatiua nō exponit olim copulatorū exiſtentiā: cū alterū ex eis tm̄ ſufficiat ad rem de qua agitur explicandam.

a ¶ Fructꝰ ⁊ obuētiones. Denotare vr̄ differētiaʒ int fructꝰ ⁊ obuētiones cū ꝑ copulā et/ cōiūgant q̄ de ſui natura diuerſa copulat. ff. de le. iij. l. ea tm̄ adiectō de here. inſti. ſi ita ds. Vn̄ pt non incolorate dici ꝙ licʒ in fructu cedant regulariter oīa q̄ ex terra naſcuntur vel ipſa alimentant. ff. de vſu. l. in pecudū. ⁊ l. fructus obuentiones tm̄ dici pnt q̄ facto hoīs ꝓueniūt: vtputa oblatōes: funeralia/ et ex ſigillo vel alio emolumēto curie/ bn̄ficij/ ⁊ ſilīa ꝓueniunt. ar. extra ð elec. ca. vbi maiꝰ. §. ꝓuiſionis. lib. vj. ⁊ eo. ti. e. ſtatutū. cle. v. et. ff. de vb. ſig. l. lege obuenire. cum ſi.

b ¶ Tunc vacantis. i. qđ vacare tunc continget cū de ꝑceptione fructuū eius tractabitur.

c ¶ Quod. ſ. bn̄ficiū. alˢ eſt in lrā quos. et expones quos. ſ. fructus ⁊ obuentiones.

d ¶ Soluē ꝯſueuit. ſiue hēas qđ ſine ḋs: ē ſenſus ꝙ diuiſio ſolū fiat de fructibꝰ ꝯſuetis decimari vel fiat ð fructibꝰ bn̄ficij qđ in decima dari ꝓ fructibꝰ ꝯſueuit. Quid ḡ erit ſi bn̄ficiū vacās nihil dare in decima conſueuit de aliqbꝰ fructibꝰ. vel q̄d ſi de certis ꝯſueuit et nō de alijs: fiet ne tūc nulla vel de ſi ꝯſuetis aliq̄lis diuiſio? Videt ꝙ nulla: ſumpto argumēto a ꝯrio ſenſu in iure fortiſſimo reputato. xv. q. iij. ex eo. extra ð his q̄ fi. a pla. cū aplica. in fi. ff. de teſta. l. q̄ teſtō. §. mulier cū ſi. potiſſime qz iſra in pte pe. punit ꝑcipiens vltra hec ſtatuta. Sʒ ſi hoc ſit verū ſummā iniq̄tatē vr̄ ꝯtinere i hoc iſta ꝯſtō ꝙ ꝯſuetudo ſtatutū vel ꝑuilegiuʒ ex rōnabili cā inducta ꝓ fructibꝰ applicādis alicui ꝑſone vl̄ vſui ad tp̄s bn̄ficiorū vacātiū ſint caritura effectu abſq3 culpa illiꝰ ſaltē in bn̄ficijs q̄ nihil ꝓ decia ſoluere ꝯſueuert. vl̄ in illis fructibꝰ de q̄bꝰ decima ꝑ bn̄ficiū ſolui nō ꝯſueuit: ⁊ ꝯſtitutio ꝑncipis dʒ eē rōnabilis nō iniq̄: iuris alieni nō ſublatiua. iiij. di. erit autē. ⁊ q̄ ꝯſuetudinē vel ſtatutū ꝓ alio inductā nō vr̄ tollere niſi hoc ſpāliter exꝑmat. de ꝯſti. c. licet. li. vj. qđ ħ nō facit vt dicā in pte vltia: q̄re dicā hic ceſſare ðbere ar. a ꝯrio ſenſu vt vitet iniq̄tas abſurditas ⁊ iuriū ꝯrietas. C. de epiſ. ⁊ cle. l. conuenticulā. no. extra ð foro cōpe. c. ſignificaſti. vel ſubaudiri ðbere ad textū vbū marie vt marie fiat diuiſio fructuum bn̄ficij ꝯſuetorū decimari ⁊ ꝯſueti decimā ſoluere. idem tm̄ de alijs et alio ⁊ ꝙ iđ de talibꝰ fructibꝰ ⁊ ð tali bn̄ficio hic qđ hic dr̄ fuerit itroductū ad tollēdū dubiū qđ fieri poſſʒ an annalia ꝑcepturus poſſet illam decimam eligere vel totum reſiduum. ar. §. precedentis. Sed contrarium

Argumētū a ꝯrio eſt fortiſſimum.

Conſtō ꝑncipis non dʒ eſſe ſublatiua alieni iuris.

eſt vt hic vides. ⁊ pōt eſſe rō ꝓpter defectū taxatiōis Si q̄ras a me q̄ ſūt fructꝰ de quibꝰ nō ꝯſueuit decimā ſoluere bn̄ficiū: tu met facto ipſo diſcernas. nā ibi ſuꝑ incerto a iure nō determinato q̄rēti certū nequeo dare rn̄ſum. extra de ſpōſa. c. de muliere. C. ð trāſac. l. vt rn̄ſum. Sʒ ſi q̄ras q̄ ſūt fructus de qbꝰ ecclia nō tenet ſoluere decimā? Rn̄d eo ꝙ illi q̄ ex iuribꝰ ſe q̄ntibꝰ et ſilˢibꝰ colligūt extra ð decimis. c. nouū gen⁹. ⁊ c. ex pte xvj. q. j. ca. q̄ſti. ⁊ hec de decima q̄ debet ex ꝑcepto eccl'ijs parrochialibꝰ. Sʒ ð decima q̄ debet pape ſi q̄ras q̄ fructꝰ ab illa ſunt liberi: pōt non iprobabilit dici ꝙ oēs illi q̄ ſpectāt ad locū qui non cadit in nomē bn̄ficij: vt colligit de ꝑbē. c. ꝑ lras. ð reli. do. qz ꝯtigit. cle. v. ⁊ ē rō: qz in vſus q̄tidianos ꝑſonarū miſerabiliū hn̄t expendi. Et eadē rōe forte idē de fructibꝰ q̄ dant ꝓ q̄tidianis diſtributionibꝰ. arg. extra ð magi. c. vlti. in fi. vel ꝓ quibꝰ nō poſſet canonica portio exigi. extra de teſta. c. de his. de ſepult. in noſtra.

Rn̄ſuʒ certum ſuꝑ icerto dari nequit.

e ¶ Per mediū. Attende hic equalē diſtributioneʒ factā. ꝯditor em̄ canonis volens hn̄tē fructꝰ vel annalia ꝑcipere/ fore ipſorū ꝑticipē: ne effectu priuaret cōſuetudinis ꝑuilegij vel ſtatuti. et bn̄ficiatis ꝓuidere volens vt eccl'ie debitis ſeruitijs non fraudentur. non ſic equalē participationē potens facere in beneficijs non taxatis mediū adinuenire ⁊ ſtatuere curauit. arg. ff. de vſufruc. l. etiam partis. de vb. ſig. l. nomen filiarū. §. portiōis. ⁊ de peti. here. ſed ſi lege ꝯmiſ. §. ideo. ⁊ §. ꝙ aūt. ſi pars here. pe. l. antiqui. inſti. q. ex cau. manu. lʒ vel non. §. cum ergo.

f ¶ De predictis modis. ſ. conſuetudinis ꝑuilegij vel ſtatuti.

g ¶ Pro ſuſtētatiōe ſua. ſubaudi ⁊ ſuorū. l. di. c. ſtudeat. in fi. extra de reſcrip. cū adeo. cū ibi. no. ⁊ ar. ff. ð admi. tu. cū plures. §. cū tutor. cum ſi.

h ¶ Alijs eccleſie oneribus. Puta onerum ep̄alium ſoluendorū ⁊ hoſpitalitatis tenende. de ſup. neg. pla. ſicut de ꝑben. de monachis. ⁊ cenſus eccl'iaſtici exſoluendi. de cenſi. ca. j. ⁊ ſimiliū. Sʒ hic quero vtrū alia pars dimidia q̄ applicat habēti percipere annalia penes euʒ remaneat abſq3 onere aliquo? Videtur ꝙ nō quaſi illa dimidia fructuum ſola intelligatur que reſtat deductis oneribus ex eadē. extra de offi. ordi. ca. preſenti. §. porro. lib. vj. ⁊ ar. C. de fruc. ⁊ lit. expen. l. j. nam qui ſentit cōmodū ſentire debet ⁊ onꝰ. de regu. iur. c. qui. ſentit. lib. vj. ⁊ ff. e. ti. l. ſm naturā. nō ei fe rēdꝰ eſt qui lucrū amplectit: onus autem ſubire recuſat. C. de cadu. tol. l. vna. §. pro ſecundo. In contrarium autem expreſſe videtur ꝑ hūc tex. ꝑ quem dimidia fructuum expreſſe beneficiato dimittitur ꝓ ſuſtētatione ſua ⁊ pro alijs oneribus ſupportandis quaſi ad illa videatur ſolum beneficiatuʒ aſtringere. et ꝑ conſequens aliam dimidiam habentem percipere releuare. arg. ff. de le. j. l. turpia. §. vlt. et. l. ſi heredes. ð leg. ij. l. ſi plnribꝰ. §. j. ⁊ l. legatorum petitio. §. j. ad trebel. l. quotiens. ⁊ l. nōnunq̄. Et poteſt ratio huiꝰ eſſe quia cum ante hanc decret. ille integralit ſibi fructꝰ appropriaret: et nunc dimidiam perdit: in hoc quoq3 grauatus/ videat ab oneribꝰ releuatꝰ. ar. ff. de iureiur. l. eū qui. C. de cupreſ. ex lu. dāphe. l. ij. li. xj. Si em̄

ad alia decre. conditoꝝ. illum pro parte cõſtrigere vo-
luiſſet hoc vtrūq₃ expſſiſſet. ar. ex de deci. ad audientiã
C. de cadu. tol. l. vna §. ſi autem ad deficientis. Qua
liter ḡ ſm hoc rñdebis iurib⁹ in ↄ̃riũ allegatis. Di
cas q̄ decre. pſenti §. porro. ꝛ iura ſimilima non ob-
ſtãt. loquunt̃ et
vbi qs in totum
ſibi fruct⁹ appli
cabat ex aliq cã
vt intelligant̃ d
ductis oneribuſ
cũ nõ repiat̃ alt⁹
ad ſupportãda
onera aſtrict⁹ p
aliqua pte emo-
lumenti quã pci
piat. hic aũt ſec⁹
ar. ad hoc. ff. de vſufru. le. l. vi. Alia iura nõ obſtãt de
quib⁹ colligit̃ hñtẽ emolumẽtũ ſentire debere et on⁹
q₂ hoc veꝝ niſi ex diſpoſitione iuris vel hoĩs alius ad
ſupportandũ onera ſit aſtrictus ſicut eſt hic vt pa₃
p iura allegata. ꝛ ar. ad hoc. ff. man. l. ſi hereditatẽ §.
j. C. de inof. teſta. l. qm̃ in priorib⁹. Quid ḡ in §. pcedẽ
ti: vbi nec hñs annalia nec bñficiatus expſſe aſtricti
reperiunt̃ ad ſupportanda onera: dices ne q̄ hñs an
nalia p taxatione decime vł p reſiduo quã vel qd̄ ha
bere eligit teneat̃ onera ſubire? vł q̄ ſic p iura alleg.
p iſta parte ꝛ q̃ſtione pcedenti. Sed forte ↄ̃riũ eſt ve-
rum. nã cu₃ ipſe pus integros fructus reciperet anq₃
hec decre. eſſet cõdita quo caſu ad onera tenebat̃ per
§. porro. ꝛ pbat̃ p §. qui ſequit̃ ſublata ſibi p hãc de-
cre. integritate fructuũ ſubducta vident̃ ab eo onera
ar. ff. de vul. ꝛ pupil. ſubſti. l. ꝛ ſi contra tabu. de le. iij.
l. vlti §. fi. q₂ ſi ipſe vbi dimidiã fructuũ facit ſua₃ nõ
tenet̃ ad onera. ar. hui⁹ tex. ꝛ alioꝝ iuriũ. ſ. pxi. alle-
gatorũ. eadẽ rõne non tenet̃ vbi taxationẽ decime vł
reſiduum elegit. vt predic. §. cum illa vel illud minor
vel minus eſſe poſſint: iſta dimidia ꝛ lic₃ ibi maior vł
maius poſſit eſſe. adhuc videtur idem dicendum. cũ
enim taxationẽ decime poſſit eligere: certũ eſt vt vide
tur q̄ decima debetur abſq₃ omni onere ꝛ apud eligen
tes illa abſq₃ onere remanebit. Et ſi dicas quare vbi
reſiduũ eligit p illo ad onera ñ tenet̃ ſaltẽ p rata. cu₃
ſi oẽs integros fruct⁹ pciperet ad oĩa teneret̃ maxĩe ſi
ſupponatur reſiduum decime pl⁹ valere q̃₃ iſta dimi-
dia. Põt dici q̄ iõ q₂ ex bñficio hui⁹ canonis põt illud
eligere qd̄ ab omni diminutione debet eſſe extraneũ
in cor. auten. conſti. que de dig. §. illud. colla. vj. et qua
tus h₃ conſtitui vniforme. vñ ſi p decima electa non
tenetur: ḡ nec p reſiduo vt videtur. C. de tẽp. in integ.
reſti. l. ſupuacuã. alẽs ſi contra diceres: poſſet contin-
gere pꝛiuilegiũ ↄ̃ſuetudinẽ vel ſtatutum eſſe deriſoria
et omni carere effectu: q₂ tãta poſſent eſſe onera q̃ p-
ponderarẽt fructibus p taxatione decime vł pro reſi
duo ad tps tantũmodo pcipiendis. que quidem one-
ra totum ſtatũ ppetuum bñficij et per conſequẽs ip̃₃
beneficiatum concernunt: ſecundu₃ premiſſa ſi bene
attẽdas effectus dicti §. porro. per hoc. c. videtur ho-
die ſublatus ꝛ vtinam ſuper hoc maior declaratio fo
ret facta.

a ¶ q̄ ſi alter. quinta pars.
b ¶ De predictis. ſ. habenti percipere annalia vel beneficiato.
c ¶ Prefata medietate. fructuũ. ſ. et obuentionum beneficij.
d ¶ Noluerit contra diſpoſitionem et diſtributõe₃ equalem §. prece.

ſupportandis. ¶ Quod ſi[a] alter de pdictis[b] prefata[c] medietate noluerit[d] eſſe cõtentus: altero contentari volente[e]: pars nolentis tranſeat ad[f] volentem. et volens fructus et obuentiones illius beneficij percipiet vniuerſos[g] et eidem beneficio congrue[h] faciens deſeruiri: ac eius ſupportans onera[i] ↄ̃ſueta[k]. ¶ Et[l] ſi quicq₃ aliqs pdictorũ[m] vltra[n] pmiſſa pceperit[o]. illud q₃[p] his ad qs[q] ptinebit īfra[r] menſem

e ¶ Volente. Pena ergo cõſequens locũ h₃ cũ vnus
nõ vult ꝛ alter vult. vbi ergo vterq₃ nollet dimidia fo
re contentus: pena non vendicat ſibi locũ. puta ſi ſup
maiori vel minori parte conuenirẽt. arg. ad hoc. ff. de
no. ope. nũcia. l. j. §. et poſt.

f ¶ Ad volẽtẽ
Per hoc pt₃ eſſe
crũ ↄ̃ſuetudinis
pꝛiuilegij vel ſta-
tuti totalit̃ q̄ ad
fructus annaleſ
tolli. ex nõ obſer
uantia ſeu trãſ-
greſſiõe diſpoſi-
tionis hui⁹ dcr.
q̃ſi nõ debeãt illo
rũ gaudere bñfi
cio q̄ ↄ̃tẽnendã legẽ cenſuerũt. ar. C. de iur. delib. l. vi.
§. ſi vo poſtq₃. vt ꝛ alẽs pꝛiuilegiũ vel ſtatutũ tollit̃ p
abuſum vel nõ vſum. ex d̃ ↄ̃ſti. cũ acceſſiſſent. de pbẽ.
p illoꝝ. ff. de nũdi. l. j. no. ex de deci. ſuggeſtũ. S₃ hic
qro vtrũ pena hic appoſita locũ habeat ↄ̃ illũ q̄ diſpo
ſitionẽ factã in §. prece. nõ ſeruat: q₂ hñs annalia p- Priuilegium tollit p nõ vſum
cipere: nõ vult contentari taxatione decime: nec reſi-
duo? Videt̃ q̄ ſi qua ſi vtrobiq₃ ſit eadẽ ratio. S₃ ↄ̃ri
um dicas: tum q₂ hec pena ſtatuit̃ mero caſu ↄ̃ nolen
tem eſſe ↄ̃tentum dimidia vt p₃ p hũc tex. ergo ad ca-
ſum aliũ non extendã. arg. de elec. ſtatutu₃. lib. vj. ff.
de penis. l. interp̃tatione. tum q₂ in caſu §. pcedentis
contra non ſeruantẽ eius diſpoſitionẽ eſt certa pena
ibidem inducta. igitur iſta nõ erit cumulanda: cũ illa
per ſe ſufficiat. argu. ad hoc extra de iudi. at ſi clerici.
lxxxj. diſt. c. pbr̃ aut diaconus. et q₂ ſemel afflicto. ꝛc.
vij. q. j. cũ percuſſio. C. de epi. audi. l. tã dementia. ꝛ q₂
contenti debemus eſſe penis legibus cõpꝛehenſis. ff.
de verb. obli. l. ſi ita ſtipulatus.

g ¶ Uniuerſos. Et ſic vides emolumẽtũ abdicatu₃
a nõ obtẽperanti applicari obediẽti et hoc iducit ma
lum inobedientie ꝛ virtus obtẽperantie. ar. extra de
poſtu. pla. ad hoc. ff. de re mili. l. iij. §. in bello.
h ¶ Congrue. q. d. debite iuxta more₃ ꝛ q̃litatem ꝛ
facultates bñficij. ar. ad hoc. ff. de ali. leg. l. cũ alimẽ-
ta. extra de eta. ꝛ quali. c. ex ratione. de ap. pueniẽ. de
elec. cum ex eo §. porro. lib. vj.
i ¶ Onera. de quib⁹ dixi in pte precedenti.
k ¶ Cõſueta. itellige ↄ̃ſueta iuxta morẽ dudũ rõabi
liter obſuatũ vel ab initio iſtitutũ. extra de cẽſi. c. j. et
ca. pueniẽ. cũ ibi no. xviij. q. ij. eleuther⁹. Vł intellige
ↄ̃ſueta. ſ. de iure. vł itellige. ſ. de iure. iponi. l₃ alẽs nõ
fuerit pſtita puta p pcuratione rõne viſitationis vł
delegatoꝝ ſeu nũcioꝝ ſedis aplice occaſione debita.
extra de cenſi. cũ inſtãtia. de pſcrip. cũ ex officij. ad in
ſolita ḡ vł rõne inſtitutionis vel tpis vel diſpoſitiõis
iure. iſte nõ tenebit̃ ſicut nec ali⁹ bñficiatus. extra de
cenſi. phibemus. ꝛ. c. pterea.
l ¶ Et ſi quicq₃. vj. pars.
m ¶ Predictoꝝ. ſ. hñtis annalia pcipe vł bñficiati.
n ¶ Ultra pmiſſa. i. vltra taxationẽ decime vel reſi-
dui in bñficiatis p decima taxatis. vt in §. et hoc.
o ¶ Perceperit. Scire d₃ qd̄ ſuũ non eſt ad aliũ pti
nere. C. vñ vi. l. cõquerebat̃.
p ¶ Illud. ſ. pceptũ vltra pmiſſa vel eo non extante
eſtimationẽ. ar. ff. de ↄ̃di. fur. l. in re furtiua. extra de
q ¶ Ad quos ptinebit. iuxta diſ- [trãſac. veniens
poſitionem dicti §. nos ꝛ §. ꝛ hoc.
r ¶ Infra menſem. Intellige vt in kalẽdario com-
putãdũ. extra de ſup. neg. pla. l₃. ꝛ ſi qui dies de illo

non reſtituerit[a] cum[b] effectu eoipſo ſi epūs vel ſuperior[c] prelatus fuerit/ a pōtificalibus[d] ⁊ ingreſſu[e] eccleſie ſit ſuſpenſus. Si autē capitulum[f] vniuerſitas vel collegiū/ interdicto[g] ſe nouerint (donec[h] predicta cum integritate reſtituerit) ſubiacere[i]. Si vero aliqua[k] ſingularis pſona eccleſiaſtica vel mundana id fecerit[l] excōicatiōis[m] incurrat ſnīam ipſo facto: a q̄ ſine reſtitutione[n] premiſſa preter q̄ȝ in mortis articulo[o] minime abſoluat[p]. ¶ Non obſtantibꝰ[q]

lapſi erant ſupplebuntur de ſequenti vt no. Gar. in ſi. mili de elec. cupientes. ⁊ c. q̄ ſit. lib. vj.

a ¶ Non reſtituerit. ſcȝ q̄tum in eo eſt. ſi enim per ipm nō ſteterit quominus reſtituerit tunc p reſtitutē habēdus eſt. ar. ff. de ꝯdi. et demon. l. iure ciuili. de re iudi. l. in iure C. de inſti. ⁊ ſub ſti. l. j. extra d̄ eo qui mit. i poſ. c. ij. de reg. iur. c. cum nō ſtat. ⁊ c. imputari. li. vj.

b ¶ Cū effectu q̄ſi dicat realit̄ vt innuat qd̄ nō ſufficeret obligatio v̄balis facta de reſtituendo: q2 vbi opus eſt facto ſola voluntas non ſufficit. extra de eo q̄ mit. in poſ. c. j. ⁊ ibi not. vt lit. nō ꝯteſta. ca. quoniā. §. i alijs. ad hoc. ff. de re iudi. l. iiij. §. ait p̄tor. quibꝰ mo. pig. vel hyp. ſol. l. ſicuti. §. ſi voluntate. cū ſi. ⁊ verba accipiēda ſunt cū effectu. ff. ne quis eū qui in ius. l. ſi p aliū. §. docere. ꝙ quiſq̄ iuriſ. l. j. §. hec aūt verba. extra de cleri. non reſi. c. relatū. ⁊ hoc etiam bene denotat verbū reſtituat/ quod de ſui natura plenā habet ſignificationē. ff. de vſu. l. videamꝰ. §. in fauiana. de verb. ſig. l. reſtituere.

Pena an ppē dignitatē ſit diminuēda

c ¶ Superior prelatus, vt archiepiſcopus vel patriarcha. Et ſic vides ꝙ i paritate delicti in penis mitius agitur cū epiſcopo vel ſuperiore q̄ cū alijs ⁊ hoc ppē dignitatē pōtificalis officij. de of. dele. ca. q2 pontificali. lib. vj. ⁊ quia in penis infligēdis deferendum eſt rē. extra de offi. delega. paſtoralis. et ſup hoc vide quod no. xl. di. c. homo xpianus. ⁊ clarius extra de iureiur. c. cū quidā. vbi no. Ber. ꝙ in penis pecuniarijs plus punit̄ maior q̄ minor. ſed hoc vltimū confundi videtur per. l. quedā. ff. de penis. vbi militi artem ludicram exercenti aut ſe vendi tanq̄ ſeruum patienti pena capitalis imponitur: que pagano talia facienti minime imponeretur vt ibi. Sed illud ſpeciale poteſt dici in odiū militis tale q̄d ppetrantis p qd̄ ab exercitio militari: ⁊ ſic a defenſiōe rei publice hȝ abdicari, ob quā ſe morti exponere ⁊ mortē nō vitare tenebat̄. ff. ex qui. cau. ma. l. pe. cū ibi no. ⁊ in cor. auſ. de man. prin. §. vlti. col. iij. ⁊ ob quā pater filiū ⁊ filius patrem poteſt interficere ſine pena. ff. de reli. l. minime.

Suſpēſio a pō tificalibus q̄d cōprehēdit.

d ¶ A pontificalibus. i. ab illis quibus pōt dici pōtifex ⁊ ſi celebrare miſſam cū mitra et baculo non poterit. nā ſuſpenſus ab iſtis phibetur ab his que ſunt ſibi. alꝰ vt pontifici permiſſa ⁊ dependentibus ab eis puta ab ordinum celebratione: frontis criſmatione: baſilicarum ſeu virginum cōſecratione ⁊ ſimilibꝰ: nō autē ab alijs puta a miſſe celebratione ſine ornamentis pontificalibus baptizare. penitētias dare. et alia que cōpetunt rōne ſacerdotalis officij. ſic ſentit Compoſt. de conſue. cū dilectus. ⁊ Ber. d̄ offi. dele. ſane. ij. aliquando tamē ſuſpendit̄ a ſacerdotali officio: vt dicto. ca. ſane. ⁊ tūc nec iſta poſſet facere niſi in pene impoſ nione ſibi ꝯmitterent̄. de cor. vitia. c. ſignificauit. Sed pone aliquem ſuſpenſum ab officio ſacerdotali poterit ne vti pōtificali ⁊ alibi q̄ in miſſa? Uideretur ꝙ non. quia interdicto vno omnia interdicta ſibi cenſentur que ſine illo explicare non poſſet. de regu. iur. c. cum quid phibetur. lib. vj. ſed ſine ſacerdotali officio impleri non poteſt pontificale. de exceſſi. prelato. ex litteris. circa finem.

e ¶ Et ingreſſu eccl'ie. a q̄bus videat̄ phibitꝰ. cui talis ingreſſus iterdicat̄: habes. de ſen. excōi. c. is cui. li. vj. ⁊ vide ſup hoc qd̄ no. p Inno. ⁊ Hoſt. de ſen. excōi. ſacro. ⁊ p Guil. de offi. deleg. c. q2 pontificali. lib. vj.

f ¶ Capitulū. hoc v̄bū ⁊ duo ſequētia noīa ſunt itellectualia aīa carētia: ⁊ iō excōicari ppē nō pñt de ſen. ex. romana. §. i vniuerſitatē. li. vj. illa eī ſnīa de ſe aīaȝ ligat. extra. d̄ re. ec. nō alie. c. ſi q̄ſ pbſorum. In his autem que facti ſunt: cogūtur facere caplm vniuerſitas collegiū p cōpulſionē membrorū ſuor. arg. C. de apparito. prefec. preto. l. cornicularij. li. xij. de exeu. mu. l. maximar. lib. x. de hoc no. dicto. c. romana. et Compoſt. de reſcrip. eam te.

Caplm caret aīa/ et excōicari non poteſt.

g ¶ Interdicto. ſ. eccl'iaſtico. de cuiꝰ tranſgreſſione ſatis cauet̄ de exceſ. p̄la. tāta. p talē ſnīam interdicti ligati dicūtur ſinguli de caplo vniuerſitate vel collegio. vt alicubi audire diuina non poſſint nec eccl'iaſtica recipere ſacra. de ſen. excō. c. ſi ſnīa. §. cū v̄o. lib. vj.

h ¶ Donec p̄dicta. innuit̄ a ꝯtrario ſenſu ꝙ ſtatim̄ reſtitutiōe integraliter facta eſſet talis ſuſpēſionis ⁊ interdicti ſnīa relaxata. ad hoc. ar. ff. de poſtu. l. puto ⁊. lxxxj. di. c. ſi qui ſint. vbi de hoc. Sed ꝯtrariū dicas ꝙ etiā poſt reſtitutionē eſt neceſſaria relaxatio ſnīe cum in dubiū poſſit reuocari reſtitutiōis integritas ſic no. Inno. de eta. ⁊ quali. c. cum bone.

i ¶ Subiacere. in hoc caſu ⁊ ſequenti hec decre. eſt canon ſententie late.

k ¶ Aliqua. intellige quecūq̄ ⁊ qualiſcūq̄ ſit cū indefinite loquat̄ d̄ p̄uil. q2 circa. xix. di. ſi romanor. ff. de le. preſtā. l. j. §. ꝑnaliter. ⁊ q2 hic agit̄ de incurrēda ſnīa excōicationis q̄ in dubio tanq̄ in tutori lata preſumi dȝ in quecūq̄. de cle. ex. mi. illud. §. licet.

l ¶ Id fecerit. i. vltra premiſſa aliquid pceperit.

m ¶ Excōicationis. ſcȝ maioris. illa eñ in dubio inflicta videtur. de ſen. excōi. ſi quem.

n ¶ Sine reſtitutione. ergo cū illa abſolui poterit. arg. xxv. di. qualis. extra de preſump. nonne.

o ¶ Mortis articulo iſte caſꝰ ſemp excipit̄ etiā vbi ſedi aplice abſolutio reſeruat̄. de ſen. excō. nō dubiū.

p ¶ Minime abſoluat̄. intellige p ordinariū q̄ talē abſolutionē poterit ipendere reſtitutionē facienti cū hoc papa ſibi nō reſeruauerit. de ſen. ex. nup. Sed pone ꝙ ordinariꝰ abſolutionē talē impēdit reſtitutione nō facta ꝓderit ne talis abſolutio? Uidet̄ ꝙ ſic l3 iniuſta. ar. de ſen. ex. venerabilibꝰ. §. vbi aūt. lib. vj. Sed in ꝯtriū multum viget iſte tex. phibēs abſolutionem impēdi cū dicit. minime. ⁊ nullo modo ſine reſtitutione ergo factū contra legis phibitionē non tenebit l3 nō ſit adiectū qd̄ factū contra non teneat. C. de leg. l. non dubiū. xxj. q. ij. imperiali. ſic ſentit Guil. in ſententia lata. de offic. ordi. romana. §. ſi. licet Ber. aliter in eis ſentiat et ad hoc vide qd̄ no. Hoſti. de priuile. volentes in verbo. non preſumat. lib. vj.

q ¶ Nō obſtātibꝰ. vij. ꝑa. Hāc clauſulā fore referēdam dico ad oīa p̄dicta. ar. ff. de le. j. l. talis ſcriptura. §. vlti. extra de ap. c. inquiſitiōi. ⁊ c. ſcdo requiris et iſta nō obſtātia tollūt effectū taliū vt ſaltem in aliquo obſtare nō poſſint huic decre. ⁊ diſpoſitis p eam

ar. extra de reſcrip. cū aliquib⁹. vbi de hoc dixi. li. vj. ⁊ ad hoc. de elec. c. vbi maius § ceterū. circa fi. de offi. ordi. c. qꝛ plerīq; . eo. lib.

a ℭ Quibuſcunq;. id eſt ſub quacunq; forma verborum conceſſis.

b ℭ Juramento. Arg. ꝙ papa ſuper iuramēto ꝑſtito ex cā poſſet diſpēſare vel diſponere tanq; ille cui⁹ auctoritas in illo intelligitur excepta. arg. ff. ad munici. l. imꝑatores. eꝫ. de iureiur. c. venientes. ⁊ ſuꝑ hoc vide qđ no. eo. ti. c. q̄rto.

c ℭ Cōfirmatiōe. intellige ēt ex certa ſcientia tū qꝛ gn̄alit loq̄tur: tū etiā ꝑpt verbū quacūq; quod ſequitur.

d ℭ Quacūq; firmitate. puta pene adiectiōe / pignorū datiōe / fideiuſſorū vł obſidū obligatiōe vel alia ſimili.

e ℭ Que oia. ſ. ꝑuilegia / indulgentias / ꝯſuetudīes / ſtatuta / iurameta / ꝯfirmationes ⁊ firmitates quaſcūq;.

quibuſcunq;[a] priuilegiis vel indulgētiis aut cōtrariis cōſuetudinibus ⁊ ſtatutis iuramēto[b] cōfirmatiōe[c] ſeu apoſt. aut alia quacunq;[d] firmitate vallatis. q̄ oia[e] quo[f] ad hoc auctoritate apoſtolica reuocam⁹ ⁊ nullius deinceps eſſe volumus firmitatis[g]. Nulli[h] ergo ⁊c. noſtre cōſtitutionis reuocatiōis caſſationis irritationis ⁊ voluntatis ⁊c.

ℭ De maioritate et obedientia.

ℭ Quia multi aſſumebant dñium et ſe creari faciebant poteſtates et capitaneos in comitatu ſabine ⁊ aliis locis hic noīatis qui ſunt de patrimonio eccleſie romane inhibetur ne tales decetero aſſumant: neq; illis tāq; talibus obediatur: et ꝙ nullus hm̄ōi ꝑeminentiā ſibi audeat aſcribere ſine ſpāli licentia ſedis apłice. Et ſi ſint aliq̄ ciuitates que habeāt ius eligendi tales capitaneos ꝑ ſedē apoſtolicā ꝯfirmādos: vetat papa ꝙ ante ꝯfirmationē debitam nulla eis tāq; talib⁹ preſtet obediētia. Capłm vnicū.

f ℭ Quo ad hoc. ſ. l hac decre. ſtatuta. q̄rtū ergo ad alia in hoc. c. non expſſa talia non intelligūtur caſſata nec ſublata. arg. ff. ſo. ma. l. ſi cū dotē. et. l. ſi vero §. ſi ſocero l lib. feu. de cog. feu. c. j. ⁊ hoc facit ꝓ his que no. ſ. in §. ⁊ hoc.

g ℭ Firmitatis. Not. papā poſſe tollere ex cā talia de quibus hic dicitur. ⁊ ſimile de elec. qꝛ ſepe. cū ſi. huius ratio poteſt eē: qꝛ in omni ꝯſuetudine vel ſtatuto ⁊ in iuramento ſemper intelligitur principis auctoritas excepta. x. col. de ꝓhi. feu. alie. l. imperialem § vlti. ⁊ dixi ſtatim in verbo iuramento.

h ℭ Nulli ergo. Suꝑ hoc clauſula dic vt dixi in decre. execrabilis. in ſi. zenzelinus.

Eccleſie romane. ℭ Diuide iſtā decret. in partes quattuor. In ꝓma ꝯſtitutionis cā ſeu ratio ꝑmittit. In ſcđa facti ꝓhibitiōi ſubiiciēdi recitatio ſubiungit. ibi attēdētes ⁊c̄. In tertia ꝯſtitutio ꝓhibitoria ſuꝑ creatiōe officialiū beati petri vel creatoꝝ habentium per ſedē apłicam ꝯfirmari annectit ibi oīdus ⁊ ſingulis ⁊c̄. In quarta factum in contrarium irritū decernitur. ibi iuxta finem § decernentes ⁊c̄.

k ℭ Suorūq; fideliū. Collige hic dñm tpalē poſſe ⁊ debere ſe opponere ꝓ ꝯſeruādo iure ſuoꝝ ſubditorū. ar. ad hoc. ff. de dolo. l. cū ꝗs extra de or. cog. c. ij. de reſti. ſpo. c. j. de appel. dilectis. intantum ꝙ ipſe guerrā mouere pōt ꝯtra dominū tpalem opprimentem iura ſui ſubditi ſi requiſitus iuſticiam de illo facere negligat vel recuſet. xxiij. q. ij. ca. dñs. ſic no. Innocē. ⁊ Hoſtiē. dicto. c. dilectis. ⁊ Hoſtiē. de treu. ⁊ pa. c. j. Et ecōtra ſubditi opponē ſe pñt ſi eoꝝ dñs alteri ſe ſubiicere velit qđ eoꝝ intereſt dñm ſuum alteri nō ſubiici ne cogātur plures dños habere. ar gu. x. col. đ ꝓhi. feu. alie. l. imperialeꝫ § ꝑterea ducat⁹. ſuꝑ q̄ vide qđ no. Hoſti. de maio. et obediē. dilecti. ⁊ Inno. de preſcrip. auditis.

Eccleſie[i] romane ſuorū q;[k] fidelium diſpēdia[l] diſſimulare non poſſum⁹: q̄n poſtq; nobis cognita[m] fuerint aduerſus ea opportunis[n] remediis occurramus. ℭ Attēdētes[o] igitur grauia nocumēta q̄ nonnullis[p] ciuitatibus[q] terris caſtris infra patrimoniū[r] beati petri in tuſcia comitatum[s] ſabine et[t] terrā arnolphorū cōſtitutis eidē eccłie Romane ſubiectiſ ⁊ ꝑſonis ſingularib⁹ eorūdem: ex diuerſoꝝ tā nobiliū q; etiā alioꝝ vſurpato[v] regimine ꝓuenerit[x]: ⁊ volē

l ℭ Diſpēdia. id eſt dāna. ſic̄ de reſcrip. diſpēdia. vt lite pen. diſpēdiis. lib. vj.

m ℭ Cognita fuerit. ſuꝑ ignorātiſ eīn vel ignoratis nō pñt oportūa remedia adhiberi. ne aūt iuris q; ꝑſone vel facti rō habeat ff. đ iur. codicil. l. q̄dam referūt. Sicut nec ſuꝑ ī certo certa dari pōt ſnīa vł rñſuꝫ xj. q. iij. q̄ue. C. đ tranſact. l. vt rñſum. eꝫ de ſpon. ca. de muliere.

n ℭ Opportunis. vt iuxta ſceli q̄titatē et q̄litatem ꝑſoneq; cōditionem loci ⁊ tēporis / cauſeq; diſtinctionem remedium īducatur. ff. de pe. l. aut facta. de pe. diſtic. j. aut facta. extra de homi. ſicut dignū. cū ſi. non autem more īperiti medici qui vno collyrio omnium oculos vult ſanare. xxix. di. c. neceſſe.

o ℭ Attēdētes. ſcđa pars. ⁊ eſt ſimile. de ſta. regu. c. attendentes. cle. v.

p ℭ Nōnullis. i. aliq̄b⁹ duob⁹ ꝟbis negatiuis affirmatiuo equipollētib⁹. ff. de ꝟbo. ſig. l. duob⁹. de quo plenius dixi. in decre. cū inter nonnullos.

q ℭ Ciuitatibus. hic videri poteſt qđ no. Guido de reſcrip. ſtatutum in verbo ciuitatibus.

r ℭ Patrimonium. talia loca dñr eſſe in patrimonio ſcti petri. rōne iuriſditiōis ⁊ ſuꝑioritatiſ q̄ ſ eis ro. ec. hꝫ.

s ℭ Comitatum. repete verbum infra.

t ℭ Et terram. et hic repete verbum infra.

v ℭ Uſurpato. hic ſonat vitiū. quandoq; aūt in bono ſumitur ſuꝑ quo vide qđ no. in decre. ſi fratrū. circa ꝑn. in verbo vſurpationis. ⁊ expone vſurpato. i. in malo vel illicite occupato.

x ℭ Prouenerunt. hoc dicit: qꝛ ex vno male initiato regimine mala multa ſequūtur. in corpo. autē. vt iudi. ſine quoquo ſuffragio § cogitatio. et ibi no. colla. vj. nam ad vnum malum frequenter aliud ſequitur ff. de rei ven. l. ex diuerſo § j. vix enim bono peraguntur exitu que malo fuerunt inchoata principio. j. q. j. ca. principatus.

Dñs ſubditis ſubditiſ nō pōt ſe alteri ſubiicere.

Sūia certa ſuꝑ incerto dari nequit.

Malū vnū ad aliud ſepe ſedꝫ.

a ¶ In poſterū. Exempla em̄ p̄ſtia ⁊ p̄terita cauere nos ꝓmonent in futurū. lxxxij. di. c. plurimos in fi.
b ¶ Omnibus ⁊ ſingulis. Tertia pars. Hic ſume il la verba q̄ ſunt circa fi. auctoritate ap. diſtricti9 inhi bemus. ⁊ inhibitio talis facta communitatib9 vel vni uerſitatib9 feriē videt ſingularibus ꝑſonis comitatū vel vniuerſitatē cōſtituentib9. vt plene dixi in decre. ſi fratrū in verb. ciuitatibus.

p ¶ Quomodolibet. q. d. nec ꝑ ſe nec ꝑ alium neduȝ inter inuitos: immo nec inter volentes. iux hūc ꝗ re ſcrip. ſtatutū. §. nullo. lib. vj.
q ¶ Omnino dimittat. i. in totum nulla parte iuriſ ditionis vel officij ſibi retenta.

tes ſup hoc in poſterū[a] eoꝝ diſpendijs ꝓcauere. ¶ Omnibus[b] et ſingulis cōitatibus/ ſeu vniuerſitatibus: et ſingulis ꝑſonis ciuitatū terrarum caſtroꝝ et locoꝝ infra patrimoniū comitatum et terram ꝓdictos[c] cōſtitutis: in q̄bus[d] videlȝ nobis ſeu q̄buſuis officialib9 nr̄is ius[e] cōpetit deputādi vel inſtituēdi aut eligēgēdi ſeu ponēdi ptātes[f] capitaneos/ dn̄os vel rectores/ aut officiales quoſlibet alios ne ipſe[g] ptātem capitaneum dn̄m rectorem vel defenſorē ſeu quēcūq; aliū officialem q̄cūq; noīe[h] cēſeat: in ciuitatibus caſtris terris et locis ꝓdictis aut eoꝝ aliquo eligere aſſumere vocare vel[i] recipere retinere[k] aut iaȝ electo vel aſſūpto vocato ſeu recepto tanq̄[l] ptāti: ſeu capitāeo rectori ſeu defenſori vel officiali obedire q̄q̄ mō[m] preſumant. ne ve[n] taliter elect9 aſſumpt9 receptus ſeu vocatus hm̄oi poteſtarie capitaneatus dn̄ij vel rectorie ſeu defenſorie aut quodcūq; aliud cuiuſuis noīs officiuȝ recipe acceptare aſſumere vel gerere (niſi de noſtra ⁊ apoſtolice ſedis licētia[o] ſpeciali) quōlibȝ[p] audeat: ſȝ aſſumptū oīno[q] dimittat. Ubi vero ad cōmunitates ſeu vniuerſitates et ſingulares perſonas ciuitatum terraꝝ/ caſtroꝝ ⁊ locorū ꝓdictoꝝ vel eoꝝ aliquem ius[r] competit eligendi poteſtatē capitaneū dn̄m vel rectorem ſeu officialē quēlibet aliū qui ꝑ nos ſeu quoſuis officiales noſtros debeat[s] aut

c ¶ Predictos. Per hoc videtur q̄ hec cōſtitutio ſit localis cuȝ ad certa loca et diſtrict9 certos ſe li mitet: ſed nihilominus ius cōſtituit ad illa vel illos. C. de legi. l. ij ⁊ arg. ff. de iuſti. ⁊ iure. l. oēs ppl'i. iſti. de iur. na. §. ius autem.
d ¶ In quib9 videlȝ. Ex hoc dicas ꝓhibitioneȝ ⁊ decretū huius decre. ſe nō extēdere ad loca i q̄bus ius talia faciendi pape vel ſuis officialibus non ꝯpetit: q2 in illis de nullo ꝓiudicio romane eccl'ie agitur. nec de illis papa intromittere ſe intendit: niſi ratione peccati. extra de iudi. nouit.
e ¶ Ius ꝯpetit. Principi ſoli ꝯpetit ⁊ nulli ſingulari de iure cōi ſcripto dare iudices ordinarios: niſi aliud de conſuetudine ꝯpetat vt eſt videre hodie i multis baronib9 ⁊ dn̄is tp̄alibus hn̄tibus iuriſditionem oīmodā in ſuo patrimonio incorporatā. ar. C. de emācī. li. l. j. de appari. iudi. l. viros. lib. xij. extra ꝺ fo. ꝯpe. cū ꝯtingat. de of. ordi. romana. lib. vj. ſic ſentire videt Ber. extra ne ꝓla. vi. ſu. c. ij.
f ¶ Ptātes. Hoc v̄buȝ ⁊ ſeq̄ntia ſunt noīa ꝓſidētiuȝ iuriſditiōi. ff. de v̄b. ſig. l. ptātis. ⁊ pȝ in. c. fūdamenta. de elec. li. vj. ⁊ in extrauag. ſi fratrū. ⁊ ibi dixi.
g ¶ Ne ipe. ſ. cōitates vel ſingulares ꝑſone.
h ¶ Noīe cēſeat. ſi. l. c. ſi fratrū. de variatiōe eī noīs in talib9 nō curat: ſicut nec alibi. xiiij. q. iij. c. plerīq;. extra de ſymo. c. intantū. ff. ſi cer. pe. l. lecta.
i ¶ Uel recipere. ſ. de nouo.
k ¶ Retinere. ſ. prius electū vel receptum.
l ¶ Tanq̄ poteſtati. Non eſt ergo hic ꝓhibitum ei tanq̄ alij abſq; iuriſditione obedire. quod dic vt not. in. c. ſi fratrum.
m ¶ Quoquo modo. q. d. etiam leue mandatuȝ facienti. quia extra territorium ius dicenti impune nō paretur. ff. de iuriſdi. om. iudi. l. vl. extra de conſtitu. c. vt animarū. lib. vj.
n ¶ Ne ve. Repete verba. diſtrictius inhibemus q̄ ſunt infra.
o ¶ Licentia ſpeciali. Ergo cum illa poſſet.

r ¶ Ius cōpetit. Forte ratiōe cōſuetudinis vel etiam iuriſditionis quo cauet q̄ vniuerſitas per electionē ſibi iudicē ꝯſtituit. C. de iuriſ. om. iu. l. vl. cū ſic electo lex dat ordinariam iuriſditiōeȝ. ar. xlij. di. c. ſi i plebib9. i coi. au tē. de defē. ciui. §. nos igit. coll. iij. vt not. ex ne ꝓla. vi. ſuas. c. ij
s ¶ Debeat. vt puta ex pacto vel trāſactiōe. Sȝ h̄ q̄ro vtrū de iure cōi elect9 ab vniuerſitate i iudiceȝ habeat cōfirmari ꝑ ſuꝑiorē vel q̄ non. ar. ff. quā. appel. ſit. l. j. §. ſolet. de def. ab ordi. faciē. l. j. Itē ex q̄ tali electōi lex dat iuriſditionē ordinariā: vt dixi in glo. p̄cedenti: nō vr neceſſe adeund9 ſuperior ꝑ aliqua ꝯfirmatione. ar. de ꝯdi. inſti. l. q̄ ſub ꝯditione. §. vlt. i coi. aut. de heredi. ⁊ fal. circa ꝓncipiū. col. j. cum etiam ex iuris cōis beneficio vniuerſitati talis electio ꝯpetat q̄ ab oī diminutiōe l. ſuꝑioris adiectiōe dȝ eſſe extraneū. in coi. aut. cōſti. que de digni. §. illō. colla. vj. Preterea q̄ rōne in creato ſyndico ab vniuerſitate non eſt opus confirmatione ſuꝑioris vel decreto cum ſic creato lex poteſtatem tribuat. ff. q̄ cuiuſq; vniuer. no. l. j. §. quib9. ⁊ l. nulli Idē vr de electo in iudiceȝ. ſic no. Inno. de ſyndico ex de ꝓcura. ꝯſulti. et de iura. calū. c. ꝑatoꝝ. vbi de hoc ꝑ Hoſtien. lȝ Accur. in. l. nulli. aliter ſentire videatur. ſed iura ꝑ que ad dicendum ꝯ mouet hoc non probāt In ꝯtrium videtur ad inſtar tutoris qui actorem non conſtituit niſi cum decreto ſuperioris. ff. de tute. l. ſolet. de admi. tu. l. decreto. inſti. de cura. §. vlti. ad idē ȝ q2 cōſenſu maioris partis vniuerſitatis videt auctoritate ſolenni ſuperioris fore cenſendus confirmād9. C. de legatio. l. ſi quid. ⁊ l. quotiens. lib. x. Item q̄a videtur intereſſe ſuperioris ſcire et examinare cui tanq̄ iudici vniuerſitas et ſinguli ex ea per conſequens ſunt ſubiecta: quare eius aſſenſus videretur expoſcendus. argu. extra de offi. archi. c. ad hoc. §. vlti. de exceſſi. prela. dilecta. cum ibi nota. per Hoſtien. lȝ eadem decre. ꝑ parte cōtraria ꝓſtet efficax argumentū Quid em̄ ſi ſciſmaticū vel hereticuȝ ſibi iudicē conſtitueret: non videtur aliqua re tolerandum. arg. extra de electio. venerabilē. Et iſtaȝ opinionem declarare videtur Hoſtien. extra de iudi. capi. vlti. Sed quod

Iudex electus ab vniuerſitate an ꝺ iure cōi habeat ꝑ ſuꝑiorē ꝯfirmari.

ꝯſueuerit[a] ꝯfirmari: ne aſt de bitā[b] ꝯfirmationē obtētā ipe vel earū aliqͥ ſic electo tan q̄[c] ptāti ſeu capitaneo recto ri vel defenſori ſeu officiali in quibuſuis obediant: ne ve ta liter electus quouſq; confir mationem habuerit (vt pfer tur) hmōi ptārie capitaneat⁹ dñij vel rectorie ſeu defenſo rie aut cuiuſuis alt'⁹ nois of ficio ſe imiſcere vel illud gere re aut exercere q̄uiſmodo p ſumat[d]: aucto. ap. diſtrictī⁹ i hibemus[e]. Decernentes[f] ex tunc irritū[g] ꝛ inane q̄cq̄d[h] cō tra hmōi ihibitiōis tenorē cō tigerit attentari[i]. ¶ Nulli ḡ ꝛc. nr̄e ihibitiōis ꝛ cōſtōnis i fringere. Datū auinione. iiij. nonas auguſti. Anno. ij.

prius dictū cū fortiorib⁹ viuci videt argumentis. potiſſime ſuppoſita tali vniuerſitate q̄ ſuperiorē non recognoſcat: ſicut ſūt multe in italia. de quibus loquit text⁹ iſte. in illa eñi infallibilit vt q̄ aſſumpt⁹ p eā in iudicē ꝯfirmatiōe aliqua non egeat: cum non ſit ſuperior q̄ eum dare poſſit: ſed in alia que ſuperiorē recognoſcat magiſ procedit dubitatio. et de illa pōt dici q̄ ſine ei⁹ aſſenſu ſibi perpetuum iudicē vel ptātē eligere nō poſſit etiā ṗter ꝛtu cōſuetudinis in cor. auten. de defen. ciui. §. vi. colla. iij. C. de ſa ſcrp. et archa. l. neminē. lib. x. ꝛ multis aliis iurib⁹ ſtatuentib⁹ officia publica potiſſie iuriſditionalia q̄ iure ſucceſſorio nō transferunt ṫbere eſſe tpalia nō ppetua. que allegata repies tu mer⁹ canoniſta legū ignar⁹ p hoſtien. d. c. viii. ꝛ ad hoc de electio. fundamenta. lib. vi Ratio huius fuit ne tales ppetuo rē publicā occupatā retinentes aſpera dñatione eam opprimerēt. ff. de ori. iur. l. ij. §. ꝛ cū placuiſſet. ꝛ ne ꝯcuſſionū dñatione ſubditos vexarent. diſ. l. neminē. Thalē aūt iudicem ſibi forte ꝯſtituere poterit abſq; ſuperioris cōfirmatione: qꝛ nō repit de iure ſcripto fore neceſſaria hoc i defenſore ciuitatis. C. de iuriſdi. om. iudi. l. viii. ꝛ per iura ſuperius allegata. intellige tñ iuriſditione ſupiorius integre reſeruata ꝛ oñi eius emolumēto. al's forte ſe poſſet opponere pro ſuo intereſſe ne ius quod hꝫ in ſubditis perdat. ff. de aqua plu. ar. l. in concedēdo et. l. iudicem. extra de teſti. venies. ꝛ no. de pſcrip. auditis. ꝛ plenius p hoſtien. de offi. or. cum ab eccleſiarum. al's eſſet in ptāte ſubditorū ſe ſubſtrahere a ſuperioris dñij ditiōe. Non eſt aūt abſonū plures iudices vniuerſitati pěſſe vno ſub alio exiſtente. l cor. auten. d defen. ciui. §. nos igitur. col. iij. ꝛ arg. eor q̄ no. Jnno. extra de pben. cū nō ignores. d reli. do. cum venerabilis. ꝛ p Guil. de re iudi. abbate. in ſubſcriptiōe Sed lꝫ pmiſſa pbabiliter dicta videantur: tuti⁹ tñ eſt dicere q̄ ſupioris ꝯfirmatio requirat per ea que ſunt p hac parte allegata. ꝛ eſt expſſum in defenſore ciuitatis qui electus ab vniuerſitate confirmari dꝫ p ſuperiorem. in cor. auten. de defen. ciui. §. vi. col. iij. C. e. ti. l. defenſores. ita nec occurrit pbabilis ratio quare non ita requirat in alio iudice ſicut in defenſore. ſic ſentit Accur. ff. de iuriſdi. om. iudi. l. ꝛ quia. et dicā i in glo. nedum ergo.

a ¶ Conſueuerit confirmari. in confirmatione igitur conſuetudo attenditur: vt hic. ꝛ ar. de capel. mo. dilectus. de conſue. cum dilectus. de ma. et obe. his q̄ de verbo. ſigni. abbate. ff. quod cuiuſq; vniuer. nomi. l. nulli. de mu. ꝛ ho. l. vt gradatim §. j. cum multis ſi.

b ¶ Debitam confirmationem. Debitam dicit: qꝛ examinatio in confirmandis habet precedere. extra de elec. venerabilem. de iureiu. romani §. itaq;. cle. v. ita demum confirmabitur ſi eſt idoneus aliis rite cōcurrentib⁹. ff. de mune. ꝛ ho. l. vt gradati §. j. d cur. l. eos. extra d elec. cum nobis olim.

c ¶ Tanq̄ poteſtati. tāq̄ aliq̄ q̄ obedire poſſet fraude ceſſante vt dixi l. c. ſi fratrum.

d ¶ Preſumat Nedum ergo electus ad dignitates eccleſiaſticas ante cōfirmationem nō adminiſtrat. de elec. q̄lr ter poſt obitum ꝛ eo. ti. c. auaritie. lib. vi. immo nec electus ad ſeculares. vt hic. ꝛ C. de diuer. offi. ꝛ appa. iudi. ꝛ p ba. cor. l. pbatorias. li. xii. l cor. auꝯ. de defen. ci. §. interim. ꝛ §. ſi eadem. colla. iij.

e ¶ Inhibemus. Talis inhibitio quem ad obtēperandū aſtringit non obtēperanti inobediētie notam peccatū inducentē aſcribit. extra de maio. et obe. c. ſi quis. ꝛ c. illud. ff. de re. mili. l. iij. §. in bello. cū ibi no. ꝛ hoſti. de offi. ordi. inter cetera §. viii. de treu. ꝛ pa. ca. j. dignū eſt eñi detrimētū vetitos ſuſtiere ꝛc. extra de conſti. c. cognoſcētes.

f ¶ Decernentes. Quarta pars. Et tale decretum principis factum in contrarium reddit nullū: vt hic vides. nam qua ratione factum contra legis ſcripte inhibitionem nullum eſt. C. de legi. l. non dubiū. xxv. queſt. ij. c. imperiali. eadem ratione factum cōtra inhibitionem principis qui lex eſt animata in terris. in cor. auten. de conſul. §. viii. colla. iiij. cum et dici ꝯſue uerit q̄ mixtus agitur cū lege q̄ cum legis miniſtro ff. de arbi. l. celſus ꝛ notari cōſueuit extra de cleri. ex cōi. mi. c. ſi celebrat.

g ¶ Irritū ꝛ inane. ſūe. C. de ſacroſan. eccle. auten. caſſa et irrita. ꝛ ſic caſſatione aliqua vel irritatōe hominis non eſt opus niſi quatenus de facto pceſſerit. cum de ſe nullū irritari nō poſſit. ff. de iniuſt. teſt. l. nā ꝛ ſibi de edil. edic. l. bouem §. vii. ꝛ ar. extra de dſpō. impu. ad diſſoluendum.

h ¶ Quicq̄d. Et ita facta electio d talibus iuxta §. omnib⁹ et ſingulis. vel obedientia eis pſtita vl' factū p eos iuxta ver. non ṫo. et ꝯſequēter mandata q̄cūq; pceſſus ſiue p tales facti ꝛ piate: nulli et nulle ſūt tā q̄ facta ab illis qui ius faciendi non habuerint poſt talem inhibitionem. ff. de offi. pcōſul. c. obſeruare §. vi. extra de ꝯſue. ad audientiā. de iurepa. q̄ aūt. ꝛ in decre. ſancta romana. in ſi. vbi de hoc dixi.

i ¶ Attentari. ſi. de reſcrip. ſtatutum. lib. vi. zenze.

Canoniſte vt plurimū legū ſunt ignari.

Iudices plures vniuerſitati pěſſe poſſunt

Conſuetudo i ꝯfirmatiõe attēdit

Princeps eſt lex animata i terris.

¶ De pbēdis et dignitatib⁹.

¶ Que huius. c. obtinentes plures dignitates / pſonat⁹ / vel bñficia curā aiarum hñtia ex diſpēſatione virtute illius non poterūt retinere niſi vnū et reliqua tenebātur reſignare verbaliter et realiter corā ordinario ſub teſtimonio publico: īfra menſem a tpe noti cie hui⁹ ca. niſi fuiſſent cardinales aut regū filij. Jlli autē q̄ plura talia ſine diſpēſatiōe obtinebāt: potuerūt vltimū retinere: reliq̄s forma preſcripta ꝛ ſub eodē tpe reſignatis Qui ṽo deinceps tale habuerit bñficiū: ſi cū illo ſm ſilere cepit: q̄ primū illius poſſeſſionē habuerit: vel p eū ſteterit q̄min⁹ habeat primū quo eſt

ipſo iure priuat⁹ mō p̄dicto re ſignare tenet: al's vtrūq₃ perdit: et inhabilis fit ad ſacros ordines ſuſcipiendos: et ad quodcūq₃ bñficiū habēdum. Tandē qui dicant ordinarij q̄tū ad p̄miſſa: ⁊ q̄ ſint beneficia curā animarū habentia hic manifeſtatur. h. di. Hec extrauagans eſt notabilis ⁊ miſtū practicabilis: et grauit⁹ obligat q̄₃ ca. de multa. eo. ti. in anti. vt patet ad oculum.

Execrabilis [a] quorundā tā religioſorū [b] q̄₃ ſecularium ambitio [c] que ſemp̄ [d] pl⁹ ambiēs eo [e] magis fit inſatiabilis [f] quo [g] ſibi amplius indulget [h]: ⁊ improbitas [i] importuna petentiū a nobis ⁊ p̄deceſſ. [k] noſtris romanis pōti. nō tam [l] obtinuiſſe q̄₃ [m] extorſiſſe plerumq₃ no

diuiſio hec extraua- gās reperit inter cōes ſub ti. de p̄bē. cū glo. Guillelmi de monte laudu- no.

Execrabilis. Decre. p̄ſens diuiſibit eſt i duas partes principales. In p̄ma cōſtitutionis ratio multiplex p̄mittit. In ſecunda ipſa cōſtitutio modificatiua cōtra obtinentes iā plures dignitates vel p̄ſonatus ſeu beneficia cū cura ſubſequit. J. in. §. nos itaq₃. Et illa diuidi pōt in quinq₃ ptes. i p̄ma eni₃ p̄dicta obtinē tes cū diſpenſatiōe legitima cū pene adiectiōe et certa p̄ſtatiōe certū q̄d diſponit. In ſcd̄a ꝯtra illa obtinē tes abſq₃ diſpenſatiōe canonica ſtatutū nouum edit ibi: §. porro q̄₃. In tertia ꝯrecipientes ſe cūdū bñficiū ſe cū p̄mo nō cōpatiens ius nouū annectit ibi in. §. qui vo. In quarta q̄ in hoc caſu intelligant ordinarij declarat ibi in. §. ceterū ordinarios. In quinta cōtra modificatiuā cōſtitutionē interp̄tatio ſubinfert ibi in. §. q̄tum autem.

a ❡ Execrabilis. Exponi pōt hoc verbū. i. abominabilis ſeu deteſtabilis vel euitabilis. ſiue verbū ⁊ ſilis expoſitio. C. de agdūc. l. ad repationē. li. xj. ff. de ali. iu di. mu. cā fac. l. ite. §. pōt. C. de admi. tu. l. lex que tutores. circa me. ⁊ merito talis ambitio execrabilis dicit cū circa ſp̄ualia verſet. C. de epiſ. ⁊ cleri. l. ſi q̄₃q̄₃. nā et cōtra tp̄alia eſt vitāda: cū dicat radix oīm malorū. j. ad thimo. ca. vj. de peni. di. ij. q₃ radix. xlvij. di. ca. bonorum. ⁊ alibi appellat mater oīm malorū. in cor. autem. vt nulli iudi. ſine quo. ſuffra. ver. ſi agit. colla. ij. Et periculū anime inducit in aſſecutiōe pluralitatis beneficiorū ſine diſpenſatiōe legitima. extra de p̄ben. q₃ intiñ. ⁊ ibi no. p̄ Hoſtien. de excep. cum eccl'iaſtice. licet Inno. ibi notauerit nō eſſe crimen plura bñficia ſimul habere. ⁊ de p̄ben. cū iam dudū. ſed infallibilit Hoſti. opi. eſt p̄ſtantior ſaltē in bñficijs ſe ꝯcurſu non cōpatientib⁹. de quib⁹ preſens ca. loquit. ſic etiā not. idem Inno. de elect. dudū. ij. Sed hoc qualiter. nōne hic obtinebant plura talia bñficia ex diſpēſatione papali? vtiq₃. vt pt₃. J. nōne ergo tut⁹ erat a p̄iculo aīe ille cū quo diſpenſatū erat? Dicas q̄ ſic. etiam ſi abſq₃ omni cā rōnabili diſpenſationē obtinuiſſet. nā p̄hibitio retētiōis taliū bñficiorū nō a deo ſed a ſola voluntate conditoris canonis fuit inducta: quare ſola volūtate ꝯtria tolli pōt. iuxta illud. eſt ei⁹ tollere vel interpretari: cui⁹ fuit cōdere. C. de legi. l. vlti. extra de ſen. exc. inter alia. xj. q. iij. §. ex his. ſic expͤſſe ſentit Inno. ⁊ Hoſti. poſt eū. extra de ſta. mo. c. cū ad monaſteriū. in glo. niſi ex cā. ⁊ Guil. in Spe. in tit. de diſpen. Sec⁹ ſi diſpēſatio fiat cōtra votū tacitū vel exp̄ſſum/ vel cōtra legē dei vel contra ſtatutū gñalis eccl'ie. nā in his facta ſine cauſa in foro aīe nō p̄deſſet. ſic intellige qd̄ no. per Ber. extra de voto. ca. non eſt. ⁊ clarius p̄ Hoſtien. ⁊ Inno. extra de renuncia. ca. cum inter. p.

Bñficiorū pluralitas aie p̄iculū inducit. Diſpēſat⁹ in bñficiorū pluralitate an ſit tut⁹ a periculo aie.

b ❡ Religioſorū. Cū iſti ſint plus deo aſtricti q̄₃ ceteri. nā p̄ p̄feſſionē contēptis honorib⁹: abiectis diuitijs: ſpretiſq₃ delitijs: arbitriū propꝛiū ſubiugarūt alterius ditioni. extra de electio. quorundam. lib. vj. in eis periculoſior eſt ambitio: cum non ſint peiores experti q̄₃ qui in monaſterijs defecerūt. ſm̄ Aug. xlvij. di. c. q̄tūlibet. ⁊ ſcriptū eſt poſt concupiſcentias tuas nō eas. meus etiā potentie. i. humane dignitatis auida nec abſtinere nouit a vitijs nec gaudere conceſſis nec pietati adhibere conſenſum. vt ea. di. c. virū. ⁊ extra. de cōceſ. prebē. c. deteſtāda. lib. vj. ⁊ alibi legit. quos amor dñationis inua ſit iugū diſcipline fecit reſpuere. xcvj. diſt. ca. bene quidem.

Dignitatis auid⁹ nō abſtinet a vicijs.

c ❡ Ambitio. Expōe. i. aſpiratio vl' anhelatio ad dignitatē vl' beneficiū vt colligit. C. ſi cer. peta. l. quiſq₃. extra de p̄bē. cū iā dudum. alibi tñ ſumit aliter. ff. de decre. ab or. facie. l. ambitioſa. Et de hac ambitiōe ſcribit beatus Ber. O ambitio ambitientiū crux. i. pena quō oēs torquēs omnib⁹ places: hoc ex praua intentiōe. ſic recitat Hoſtien. de p̄ben. c. q₃ intantū. ipſa tñ niſi ad actū realem p̄ceſſerit ſola penitentia tollitur. arg. extra de ſymo. c. vlti. ⁊ no. Hoſti. de cleri. non reſi. ca. relatum. in verbo. amoueri.

Ambitio torquet oēs.

d ❡ Semp̄. Hoc aduerbiū denotat oīmodā tp̄is cōtinuationē. ff. de an. le. l. gaio. §. imp̄ator. de condi. et demon. l. ſi quis ita. §. ticio. de conſe. di. v. c. nunq̄₃.

e ❡ Eo. ponitur p̄ tanto/ vel pro ideo.

f ❡ Inſatiabilis. p̄prie loq̄tur hui⁹ ca. ꝯditor. nam nec ſatietas vnq̄₃ nec finis aderit cupiditati. xlvij. di. ſicut hi. nā totus mundus nec obolus eſt auaro. xiiij. q. iiij. c. quid dicā. vñ verſificator dicit. Diues habere cupit quāto plus oīa ſumit. ⁊ de ipſo dicit. Eris ſeruus eris ſi te ſpecies trahat eris. ⁊ no. d. c. ſicut hi.

Auar⁹ eſt inſatiabil'.

g ❡ Quo. expone pro quantum.

h ❡ Indulgetur. Hoc dicit: quia cū vni indulgetur indigno: ad prolapſionis contagium p̄uocat vniuerſos. xxxiij. q. iij. ca. eſt iniuſta. ⁊ ſi ea q̄ male vſurpantur omittim⁹ exceſſus: viā alijs aperim⁹. xxxv q. ix. loci. lxxxij. di. peruenit. facilitas enim venie incētiuū tribuit delinquendi. d. c. eſt iniuſta. ⁊ extra de vita et hone. cleri. ca. vt clericorum. ⁊ hoc intellige de facto de iure enim non tribuit. ⁊ ſic non obſtat. j. q. vij. c. exigunt: vel aliter ibi nota.

i ❡ Improbitas importuna. i. infeſta ſeu indeta p̄ quā non cōcedenda frequenter ꝯcedunt. C. de pe. bo. ſubla. l. j. lib. x. extra de cōceſ. prebē. deteſtāda. li. vj. quare valere nō debent: vel ſaltē cōceſſa reuocari merent: vt. d. iurib⁹. ⁊ extra de purg. cano. c. cū in iuuentute. de reſcrip. q₃ p̄ ambitioſam. li. vj. Per hoc qd̄ dicit improbitas apparet q̄ alia iportunitas: puta que nō ad notam tendit ſed ad remedium vel iuris p̄prij cōſeruationem vel p̄ſecutionē non eſt inhibita ſ₃ permiſſa quare exaudienda. de pe. di. j. ca. importuna. c. diſ. priſca. ij. q. vj. §. poſt appellationem. ff. de libel. dimiſ. l. j. extra de appel. ca. ab eo. lib. vj.

k ❡ Predeceſſoribus. Hic dic ſi placet qd̄ dixi in p̄hemio conſti. cle. v. in. §. hec ſane.

l ❡ Tam obtinuiſſe. ſ. a liberalitate concedente.

m ❡ extorſiſſe. ſ. ab inuito p̄ talē importunitatē:

ſcunt q[a] vn[us] interdū etiā ad vnū bñficiū[b] eccſiaſticum mi nus[c] idone[us] i diuerſis[d] eccliis nedū[e] vicinis: ſʒ etiā abiuicē lōge diſtātib[us] imo[f] nōnūq̄ʒ in diuerſoꝝ[g] regnoꝝ ꝑtib[us] ſitua tis duas aut tres aut plures[h] dignitates[i]/ꝑſonat[us]/officia/ ſeu priorat[us][k] aut diuerſa ec cleſiaſtica bñficia curam aia rū[l] habentia[m] poſſit diſpenſa tiue[n] (cum al's non liceret de

Extor- extra de purg.cañ.cū in iuuentute. extorſio eñ libe-
ſio libe ralitatē neſcit: ⁊ inuiolētiam ſapit.ff.de leg.iij.l.fidei
ralita- commiſſa-§.ſi rem.quare ꝑ eam ɔceſſa extorta poti[us]
tem ne obtenta dicuntur.de elec.quorundam.lib.vj.
ſcit. a ¶ q vn[us].hoc ɔ ius cōe eſt.vt.j.ſequit q vnus plu
Bñfi- ra beneficia ſe ſi
cia pl'a mul nō cōpatiē-
incōpa tia obtineat.cū
tibilia ſingula ſint ſin-
ſimul gulis ɔmittēda
obtine- ꝑſonis.lxxix.di.
re eſt ɔ c.ſingula.extra
ius cōe de ꝑbē.c.cū ſin-
gula.li.vj.cū ſi-
bi q̄s vendicare
non debeat ſtipendia pl'imorū.de cleri.nō reſi.q2 nō-
nulli.nā et hoc idē in honorib[us] vel militijs ſecularib[us]
reperit̄.Duos eñ honores ſimul agere q̄s nō pōt.ff.
ad munici.libert[us]-§.ꝯſcriptio. nec duas milicias ha-
bere.C.q̄ mili.poſ.vel nō.l.iiij-§.in poſterū.li.xij. nec
in duob[us] collegijs ſimul eſſe.ff.de colle.illici.l.j-§.vl.
no.de hoc de preben.c.preterea.
b ¶ Bñficiū eccſiaſticū. Uerbū iſtud ɔprehēdit ne-
dū canoniā/ꝑbendā/dignitatē/ꝑſonatū/officiū/eccle
ſiam/vicariā/immo ⁊ ꝑſtimoniā ⁊ pēſionē ad vitam
ꝓ titulo aſſignatā.ar.j.q.iij.c.ſi q̄s dator.⁊.c. ex mul
Bñfi- tis.⁊ ſic videt̄ ſentire Inno.⁊ Hoſtien. de reſcrip.po-
cium ſtulaſti.⁊.c.ad audiētiā. In gñe aūt ſumptū hoc ver-
q̄d eſt. bū bñficium nihil aliud eſt q̄ beniuola actio gaudiū
tribuēs capienti.in lib.feu.in qui.cau.feu.amit-§.in
primis.ad hoc aūt adde quod not. Hoſti.de ꝑben.ca.
ſuper inordinata.in verbo reputari.
Indi- c ¶ Min[us] idone[us].hoc ex multis cauſis pōt cōtinge
gnum re.not. Hoſtiē.de ꝑben.c.ſup. Sed hic q̄ro nunq̄d ille
ſciēter qui ſciēter indignū ꝓmouet ad bñficiū peccet? vtiq̄ʒ
promo cū ɔ cōſcientiā faciat.⁊ ſic ei gehēnā edificet.xxv.q.j.
uens -§.ex his.extra ꝺ reſt.ſpo.l'as. Iteꝝ q2 ex hoc mādat̄
morta- puniri.qꝺ nō fieret niſi peccaſſet.de elec.nihil.de pre
liter ben.graue.de eta.⁊ quali.ex rōne.⁊.c. indecoꝝ.lxiij.
peccat. di.c.tales.l.di.aliquātos. Itē cū h[us] faciat ɔ expſſam
ꝓhibitionē canonis vel ꝑceptū vt in dictis iuribus ɔ
faciēs peccat mortalr.iiij.di-§.vl.extra de ma.⁊ obe.
c.ſi q̄s.ſic ſentit Hoſti.de offi.ordi.inter cetera-§.vlt.
de treu.⁊ pa.c.j. Nec tales canones inhibitionem vl'
ꝑceptū ɔtinētes de ɔſuetudine tolli pñt.lʒ ſecus ſit in
alijs.iiij.di-§.leges.no. Hoſt.in.d.c.j. In foro cōtētio
ſo tenet̄ ꝓmouēs de mala adminiſtratiōe taliū ꝓmo
toꝝ ar.ff.ꝺ magi.ɔue.l.iij.ad munici.l. luci[us]-§.impa
tor.C.de magiſ.ɔue.l.in magſtat[us].extra de offi.ar.ea
que.Sic ſentit Inno.⁊ Hoſt. poſt eū.d.c.ex rōne.pōt
eñ hoc dici q mali miniſtri electio ē in culpa vt dicit̄
iurib[us].⁊ ar.ff.furti ad.nau.cau.ſta.l.j-§.vl.nau.cau.
ſta.l.j-§.hac actiōe.ad.l.aq̄l.l.ſi ſeru[us]-§.ꝓcul[us].iſti.ꝺ
Indi- ob.q̄ ex q̄ſi male-§.itē exercitor.⁊.d.c.ea q. Quid aūt
gn[us] bñ de illo q̄ ſe idoneū nō ſentit:an recipiēdo bñficiū pec-
ficiū re cet? Dicas q ſic.extra de elec.inotuit-§.multa.xxviij
cipiens di.priuſq̄ʒ.xlviij.di.c.ſicut neophit[us].⁊ ar.ff.ad.l.aq̄l.
peccat. itē iure.l ꝑn-§.j.l.⁊ ſi ſeru[us]-§.ſi calicē.cū ſi.receptiōis
eñ ſue tpe debuit ſuā ihabilitatē patefacere.⁊ ſic vel
nō recipe: vel diſpēſationē obtinere.l.di.ex penitenti
☞ bus.xxxiij.di.c.j.extra de cor.vi.expoſuiſti.quiſq̄ʒ eñ
cū onere quo ſubſtituit[us] eſt vires ſuas metiri dʒ. et ſi
impar eſt abſtineat: ⁊ ad id cū metu etiam cui ſe ſuffi
cere eſtimat accedat.j.q.j.non eſt putanda.
d ¶ In diuerſis eccliis.in quib[us] impoſſibilitas reſi
dēdi.⁊ ſic deo ſeruiendi in eodē inſtanti tpis.ar.ff.de
eo q cer.lo.l.nō vtiq̄ʒ-§.ſi q̄s ita ſtipulat̄.inſti.de ver

bo.ob-§.loca. inducit ꝓhibitionē liberalitatis taliū
beneficioꝝ.cum nec in eadē eccl'ia in qua pōt deo cō-
tinue deſeruiri obtineri poſſunt etiā pretextu conſue-
tudinis.extra de cōſuetu.c.j.lib.vj.
e ¶ Nedū vicinis. Hoc caſu vicine eccl'ie vel longe
diſtātes intelli-
gerent̄ iuxta cō
munē patrie cō
ſuetudinē ⁊ opi
nionem.ar.ff.ꝺ
fluminī.l.j-§.flu
mē.ꝺ fun.inſtru.
l.cū de lanionis.
-§.aſinā. de dā.
infec.l.inter q̄s.
licet q̄nq̄ʒ loca dicant̄ vicina intra duas dietas nō di
ſtantia.de ꝑben.ca.preſenti-§.loca.lib.vj.
f ¶ Immo. Hec dictio pōt eſſe aduerbiū affirmādi Immo
⁊ ponit̄ cōiunctiue ꝓ ⁊/ſicut alibi.C.de nouo codi.fa- multi-
ci-§.quib[us].al's.ponitur diſiunctiue ꝓ vel.C.de ſacro plicit er
ſan.ec.l.iubemus-§.yconomum. Aliq̄ñ eſt aduerbiū ſumit̄.
eligēdi.⁊ tunc ponit̄ correctiue vt potes videre in iu
ribus.ff.de manu.teſta.l.ſtichus.de heredi.inſti.l.ſi
ita ſcriptum.de cōdi.⁊ demon.l.cū ita legatū.de peni
tē.di.ij.ca.qui dicit.j.q.j-§.opponit̄. extra vt lite non
cōte.ca.accedens.cum ſi.
g ¶ Diuerſoꝝ regnoꝝ. Ex hoc potiſſime inſurgere
poſſent multa mala de q̄bus.j.dicit̄.nā ⁊ cōtra ꝓmo-
tionem vel ꝓuiſionem que fieret ad dignitatē vnius
regni de incola alteri[us] regni admitteret̄ exceptio dñi
tēporalis ſi ꝓmouendū haberet ſuſpectū de ꝓditiōe
terre ſue vel ɔſilioꝝ ⁊ ſecretoꝝ ſuorum.arg.ff.de pe
nis.l.ſi quis aliq̄d-§.trāſfuge.de re mili.l.oē-§.explo
ratores.extra de re iudi.petitio.ita ſentit Inno.⁊ Ho ☞
ſti.clarius poſt eū.de accu.ca.ſuper his.nā alieni re-
gni archana ſcrutari non cōuenit.C.de cōmer.⁊ mer-
ca.l.mercatores.
h ¶ Aut plures.puta.iiij.v.vel vltra.
i ¶ Dignitates. Quid ſit dignitas/perſonat[us]/offi Digni
ciū ⁊ in quo differunt ſcḋm ius ſcriptū: vide qꝺ ſup hoc tas per
no. Guil.de ɔſue.c.j.lib.vj. Uel dic q iſta diſcernunt̄ q̄d diſ-
ex inſtitutione vel cōſuetudine cuiuſlibet eccleſie.nā cernit̄.
dignitas in vna aliq̄ñ eſt in alia ꝑſonatus vel officiū.
⁊ ſic Hoſtien.de prebē.de multa.
k ¶ Prioratus. Sup iſtis prioratib[us] ſi placet vide
quod dixi de offi.ordi.c.ꝑſenti.lib.vj.
l ¶ Curā aiarū. Intellige qualitercunq̄ʒ ſiue in fo
ro penitētiali de qua cura loquit̄ decret̄.ois.de peni.
⁊ dic vt ibi ꝑ Hoſti.ſup hoc notat̄: ſiue in ɔtentioſo de
qua loquit̄ decr̄.dudum.ij-§.tandem. de elec. de hoc
per Hoſtien.de preben.de multa.
m ¶ Habētia. Sed q̄ bñficia dicunt̄ habere curam:
an illa ſola que cā habēt actu vel ſolo etiā habitu pu-
ta illa que deſierunt penit[us] parrochianos hr̄e? Bar.
Guil.du.Jo.mona.dicūt de elec.licet canon.q ſola il
la q̄ in actu:nō aūt habitu. Guil.autem contra ſentit
ibidem. Sed alioꝝ opinio plus mihi placet vt ibi di-
xi. Et illā amplectit̄ Hoſti.de cleri.non reſi.q2 nōnul-
li.qui contra hanc materiā multa querit ibidem que
hic mihi attribuere non curo.
n ¶ Diſpenſatiue. Diſpēſatio dr̄ eſſe iuris rigoroſi Diſpē-
relaxatio.j.q.vij.c.exigunt.⁊ no.l.diſt.vt conſtituere ſatio
tur.⁊ an ſit debita vbi ſubeſt cā ⁊ quo iure poſſit peti q̄d eſt.
⁊ an peccet nō diſpenſans vbi cā ſubeſt. vide qꝺ not.
in dictis ca.vt ɔſtitueret̄.⁊.c.exigūt.⁊.l.di.ſi dño ſctō
Sed ꝑ quē ſup talib[us] beneficijs pluribus retinendis Diſpē-
diſpenſari poſſit? Dic breuiter q ob ꝑrogatiuam ſatio ſe

bñficio rū pluralita te a q̄ fieri poteſt.

meritorū perſone ſolus papa ſic intelligitur decre. de multa-§.viii. de prebē. Sed ob cām vtilē vel neceſſariā pōt epō diſpēſare. ar. ex̄ de conceſ.prebē.cū nr̄is-§. ad hoc.de eta.⁊ quali.c.tuā.ſic no. Hoſtiē.d.c.de multa.licet Ber.aliter ibi ſentire videat. De hoc al's ſcripſi. de cōſue.c.j. lib.vj.vbi Guil. hāc opi. ſequit. ⁊ P.de ſam.d.c. d multa.⁊ Guil. in ſpec. titu. de leg.-§. videndū. ꝟ.ſed nūqd epō. ⁊ de hoc etiā no. lxx.diſt.c.ſanctorum.⁊.xxj.q.ij.ſi quis iā trāſlatus.

iure[a] cōmuni) recipere[b] et ſimul licite retinere. Unde inter cetera[c] incōueniētia ſubſcripta[d] ſequuntur q[e] videlȝ interdū vn⁹ qui vnicū ꝯſuis[f] modicū vix[g] officiū iplere ſufficeret[h]: plurimoꝝ ſibi vendicet[i] ſtipēdia[k]: q̄ multis lr̄atis[l] viris vite[m] puritate ac teſtionio bone[n] fame pollentibus.[o]

a ¶ Iure communi. de cle.nō reſi. quia nōnulli. de preben.quia intantū.lxx.diſtin.ſanctoꝝ.cum ſi.

b ¶ Recipere. Sume verbū ſimul qđ ſequitur.al's enim receptio pluriū taliū beneficiorum permiſſa eſt ſaltem ſucceſſiue: intantū q receptio ſecūdi facit ipſo iure vacare primū.de preben.de multa. Et hoc intellige quo ad ipſum recipientē nō autem quo ad illum a quo primū beneficiū habuerit.nam per illum beneficiatus in primo bñficio inuitus ex cauſa retineri poteſt: vt no. P.de ſamp.d.c.de multa. et Joan.xxj.q.ij. ſi quis iam tranſlatus.vel poteſt primum beneficiū tanq̄ ſpoliatum ab illo repeti: vt ibi no. Ber.

c ¶ Cetera.ſubaudi multa dāna vel pericula ⁊ tūc punctabis poſt vbū cetera. Uel pōt punctari poſt verbū incōuenientia: ⁊ dices inter cetera inconueniētia.

d ¶ Subſcripta. Id eſt infra poſita ſcȝ mala ſequētia que ſunt.xj.numero.

e ¶ q videlȝ. Primum inconueniens.

f ¶ Cuius modicū. Multo minus ſufficeret ad magnum.nam inſufficiēs.⁊ ſic indignus inferiori beneficio indignior eſt ſuperiore.ff.de ſenato.l.q indignus. ⁊ cui minor honor interdictus eſt:oēs maiores honores interdicti cenſentur.ridiculum enim eſt q minoribus prohibitus ad maiores honores valeat aſpirare ff.de interdic.⁊ rele.l.relegatorum-§.viii. iuxta illud Carens minoribus non fruatur maioribus.ff.de ſer. expor.l.cui pacto.xxiiij.qō.j.miramur.xxj.diſt.c.ſubmittatur.cū ſi.⁊ hoc verum niſi ex cauſa contrarium inducatur.extra de tornea.c.j.dic ſuper hoc vt ibi no.

Hono res maiores aſſequi nō pōt q̄ minoribus indign⁹ ē.

g ¶ Uix. Hec dictio quoq̄ difficultatē inducit.non tñ impoſſibilitatem qr qđ vix fit tñ fit.ff.de iudi.l.vix certis.C.de penis.l.incredibile.extra de cleri.nō reſi.cōquerente.xciij.diſt.miratus.xix.diſt.memoriā.de conſe.diſt.iiij.ſiquis per cathecuſmum.lib.vj.⁊ hoc niſi in abſolute prohibitis vel de iure impoſſibilibus.tunc enim impoſſibilitatē denotat.ff. de aſſignā.libe.l.viii-§. fi.de lega.j. ſi ſeruus legatus-§. quicquid.ad velle.l. tutor. de verbo.ſig.l.alienationi.de mune.⁊ ho.l. reſcripto.

Uix difficultatem inducit.

h ¶ Sufficeret.C. de aſſeſſ.l. nemo.de prepo.ſacro ſcri.l. hac parte. de agen.in rebus.l. agentes. lib.xij. xvj.q.j.presbyteros.lxxix.diſtin.ſingula.extra de cle. non reſi.quia nonnulli.ex quibus iuribus et ſimilib⁹ fuit ſumptum quod hic dicitur.

i ¶ Uendicet.i.appropriet vel applicet.

k ¶ Stipendia. Plurimoꝝ quod eſt.ȝ. l.plurimis debita vt in iuribus. ȝ. proxi. allegatis. vt.ȝ.in glo. hoc contra ius commune.

l ¶ Litteratis viris. Quibus eccl'ia dei permaxime noſcitur indigere vt circūcincta muro inexpugnabili pugnatorum ⁊ bellatorum ⁊c̄.extra ne clerici vel mo. ſuper ſpecula-§.viii.de elec.cum ex eo.lib.vj.ipſorum enim ſcientia eſt circa ſpiritualium adminiſtrationē potiſſimum neceſſaria. et circa curam temporalium quoq̄ plurimū opportuna.extra de renuncia.niſi cum pridem-§.pro defectu.de offi.ordi. inter cetera. vnde nō immerito ſunt maiorib⁹ beneficijs honorandi.de preben.de multa-§.viii.⁊ tanq̄ illi qui eccleſiaſticis vtilitatib⁹ deſudarūt: dignis ſunt prouiſionib⁹ cōſolādi.xij.q.ij.c. eccleſiaſticis. et ſecūdū labores ſuos ad meliores grad⁹ et ad meliores dignitates producendi.C.de offi.prefe.pre.affri.l.in nomine domini.circa fi.de agen.in re.l.j.lib.xij.

Eccl'ia viris lr̄atis permaxime īdiget.

m ¶ Uite puritate.i.mūdicia ⁊ caſtitate quē depuratum reddente a carnis lubrico. de qua vtpote deo grata.xxxij.q.v.ca.j.et quaſi per totum et legi amica per legem laudanda.in cor.aut.de nō alie. aut permu.re-§.optimum itaq̄.colla.j.in lege ſcribitur q ſola eſt que cum fiducia poteſt deo animas hominum preſentare.in cor.aut.de leno-§.ſancimus.colla.iij.nec luxuriātibus ſed pudicis priuilegium legis datur. in cor. autē.qui.mo.natu.effi.ſui-§.ſi quis autem defectus. col.vij.Uel poteſt exponi vite puritate.i.candore ⁊ nitore quem depurante ab omni peccati vitio deterſa eſt⁹ macula: vt colligitur in cor.aut. de mona.in principi.colla.j.al's parum prodeſſet caſtitatē corporis ſeruare ⁊ alijs vitijs maculare cum omnis virtus patiatur ab vno vitio detrimentum. et delinquens in vno factus eſt omniū reus.de peni.diſtin.v.cōſideret.extra de reg.iur.c.deſleat.vnde promouēdi vita nedū honeſta quo ad caſtimonie obſeruationem:immo inculpabilis quo ad alia debēt eſſe. in cor.aut. quomodo opor.epi-§.ſancimus.col.j.xxv. diſtin-§. nūc autē. et patēs debet eſſe alijs: vt ex eius viſione ſedula exēplum profectus ſumāt.ij.qō.vij.c.cum paſtoris.⁊ talis vite puritas virtutes inducēs quem promotione dignum reddit.extra de elec.c.innotuit-§.multa.vnde alibi ſcribitur q nō omnes prelati pro prelatis habentur.nomen enim quem epiſcopum nō facit ſed vita.ij.q.vij-§.his ita.⁊ per cōtrarium ſm Hieronymū ſequitur q cuius vita deſpicitur reſtat vt eius predicatio contēnatur.iij.q.vij-§.porro.

Caſtitas depurat a carnis lubrico.

Uirtus oīs ab vno vitio detrimentum patitur.

Epm facit non nomē ſed vita.

n ¶ Bone fame. Hoc dicit ad denotandum q promouēdus bonum teſtimonium habere debet ab his etiā qui foris ſunt.in cor.aut.de monachis-§.cogitādum. ⁊-§.ordinatenem.quō opor.epi-§.ſancimus.col.j. et de armis-§.hanc igitur.col.vj.⁊ in nullo debet ei⁹ opinio vacillare. xxxiij. diſt.laici. cum eſtimatio que idē eſt q opinio ſit illeſe.i.non diminute dignitatis ſtat⁹. ff.de var. ⁊ extraor.cog. l.cognitionum-§. eſtimatio: que multum cooperari dicitur.cum per eam nōnulla ad illuminandam veritatem in lucem emergāt. ff.de queſtio.l.de minore-§.tormenta. ⁊ preſumptionē magnam in bonum inducit.extra de ele.innotuit-§. multa.quare preferenda eſt iuris reſeruatio quantiſcūq̄ diuitijs.ſ.ſi quis omiſ.cau.te.l.iulianus. vnde crudelis dicitur qui eam negligit.xij.q.j.nolo.

Eſtimatio qđ eſt.

o ¶ Pollētibus. Reſplendentibus vel fulgētibus. xij.q.j.nolo.nam tanq̄ luminoſe ardēteſq̄ lucerne ſuper candelabrum in domo dn̄i poſite fulgere dicūtur iuſti per vite puritatē:iuxta dictum apl'i. Fulgebunt iuſti ⁊c̄.extra de reliqui.c.glorioſus.lib.vj.et non loci vel generis nobilitate:ſed virtute animi gratiam ſibi comparare dicuntur.xl.diſtin.c.illud.

qui[a] mendicant poſſent abunde[b] ſufficere equa[c] diſtributione collata: habētibus ipſa paratur[d] vagandi[e] materia. diuinus[f] cult[us] minuit[ur][g]: hoſpitalitas[h] ī ipſis bñficijs debita[i]

Eccle miniſteriū vituperat ſi pclericos mēdicatur.

a ⁋ Qui mendicāt. Qḋ redūdare dicitur in vitupe
riū miniſterij eccleſiaſtici. xxiij. di. c. diaconi. extra de re
nū. ca. ad ſupplicationē. cui[us] mēdicitatis vitatio cor=
di fuit huius. c. cōditori: vt pz per effectū. Nec mirū:
qꝛ cū clerici in ſortē ꝛ hereditatē dñi ſint vocati: et ei[us]
obſequio depu=
tati: et diuinis
obſequijs aſcri=
pti de ei[us] ꝑrimo
nio viuere de=
bent ꝛ eccl[es]ie ſti=
pēdijs ſuſtētari. extra de prebē. cū ſm. nā eccl[es]ia cuius
ſunt obſequio dedicati: ipſos dño ſociauit. extra de
pe. pbri. vnde turpe eſt illum vel illos videri egentes
quos quis habuit in miniſtros vel ꝯiuges. in lib. feu.
de notis feu. §. j. ꝛ ar. ff. ſolu. matri. l. alia. de re iudi. l.

Clerici mendicātes q̄ appellandi ſunt.

ſunt qui. Sed q̄s clericos appellabis mēdicantes: an
illos qui victū habēt ſed reſpectu qualitatis perſona
rum ſuarū pauperes ſunt? Uidetur ꝙ illi ſoli mēdica
re videātur qui victum nō habēt. quaſi al's paupertas
non ꝑſit. arg. xvj. q. j. c. vlti. extra de ſentē. excō. ea no
ſcitur. de fur. c. ſi quis. ꝛ C. de mendicā. vali. l. j. lib. xj.
Sed dicas mendicitatē cōſiderandā iuxta perſona=
rū qualitatē. qd em̄ ſi homo illuſtris genere vel emi=
nentis ſcientie habeat victum ſuū ſed iuxta decētiam
ſuam indumēta vel ſocietatē ꝛ alia neceſſaria nō ha=
bet: ꝛ ſolo victu ſine dedecore ſtatus ſui contētus eſſe
nō poteſt. negari nō debet quin iſte ſm ſe mendicare
dicatur. arg. ff. ex qui. cau. ma. l. in eadē. de vſur. l. ſed
ꝛ ſi q̄d. de admi. tu. l. cū plures §. cū tutor. vbi pupil.
edu. debeat. l. ius alimētoꝝ §. ante oculos. de ali. leg.
l. cū alimēta. de iure do. l. quero. et. l. cū poſt §. gener.
de iudi. l. ſi lōgius. in fi. ꝛ. l. ſed ꝛ ſi ſuſceperit §. ſed ꝛ ſi
ꝑponas. extra de prebē. de multa §. vlti. de ſimo. c. et
ſi q̄ſtiones. xlj. diſt. c. nō cogantur. ꝑ hoc facit qḋ not.
Hoſtiē. expreſſe. de ſen. excōi. ꝙ de his. ꝛ B. de teſti. c.
ſi quis teſtiū. Inno. de conſti. cum omnes. in glo. vlti.
ꝛ qḋ dicā etiam in glo. etiā intellige ordo enim natu=
re eſt ꝙ non omnes ſint equales. in coꝛ. autē. de mona
chis §. ordinatione. colla. j. quia non omnes per om=
nia ꝛc. C. de vete. iur. enu. l. j §. j. circa fi. de offi. recto.
ꝑuin. l. potioꝛis. nec vniuerſitas alias poterat ratio=
ne ſubſiſtere niſi ordo magne differentie eā ſeruaret.
lxxxix. diſtin. ca. ad hoc potiſſime cum talis mendici=
tas non ſit a iure determinata: vñ arbitrarie erit con
ſideranda. arg. extra de offi. delega. de cauſis. ff. de le
ga. j. l. ſi domus §. in pecunis. de iur. delibe. l. j. arbi=
trium autē ſuum firmabit iudex ſm perſonarū quali
tatē: per iura predicta. ff. de teſti. l. iij.

b ⁋ Abunde ſufficere. Nota verbum abunde ſuffi
cere. q. d. nō ad ſuperfluitatē: ne mala que ſequuntur
inſurgant. nam ſm Hieronymū / aliena rapere cōuin
citur qui vltra neceſſaria ſibi retinere probatur. lxij.
diſtin §. hoſpitalem. ꝛ. xlviij. diſtin. ca. ſicut hi. Et ſu=
per hoc vide quod no. Hoſtien. de preben. de multa. ꝛ
plenius proſequitur Guil. de reſcrip. ſtatutū §. aſſeſ=
ſorem. in glo. propꝛium.

e ⁋ Equa diſtributione. equā intellige iuxta quali
tatem ꝛ cōditionem perſonarum qḋ ꝑſequere vt no.
tam per ordi. q̄ȝ per extraoꝛ. glo. de reſcrip. cum adeo
ꝛ. xxj. q. j. c. j. extra de preben. de monachis. ꝛ ſignāter
dicit tex. equa. nam attenta perſonarū qualitate non
debet tantum vni dari ꝙ alij ſcrupuloſo coꝛde moueā
tur. xxj. q. j. de decimis. hoc tamen intellige iuxta no.
per Innocen. extra de cōſti. c. cum omnes.

d ⁋ Paratur. Scḋm inconueniens.

e ⁋ Uagādi materia. Que periculoſa potiſſime reli
gioſis exiſtit. extra ne cle. vel mo. c. vt ꝑiculoſa. de pre
bē. cū ſingula. lib. vj. de offi. oꝛdi. q̄to. xvj. q. j. c. mona
chi. ꝛ. c. quidā. C. de epi. ꝛ cle. generaliter. cū ex debito te=
neātur eſſe in clauſtro ſaltem adminiſtrationē nō ha=
bētes: fingāturq̄ȝ ſine illo viuere nō poſſe: ſicut piſcis
ſine aqua eadē
cā et queſtiōe. c.
placuit. Cleri=
cis ſecularibus
eſt etiā inhibita
extra de pbē. qꝛ
intantū. cū nō debeāt deeſſe horis canonicis in eccl[es]ijs
in q̄bus ſunt beneficiati. xcj. diſt. eleutherius. ꝛ mul=
tis. c. ſeq. al's puniūtur vt ibi. Sed pone clericū benefi
ciatū reſidentē in beneficio habere aliqḋ ꝑuilegiū:
qꝛ reſidet: perdet ne illud ſi vagari incipiat? dicas ꝙ
ſic. C. de epi. ꝛ cle. generaliter canonizata. xvj. q. j. ge=
neraliter. ꝛ videt[ur] expreſſum. C. de domeſti. ꝛ ꝑtec. l. ſi
quis domeſticoꝝ. lib. xij. ibi no. ꝛ ar. ff. ꝑ ſocio. l. actio=
ne §. itē qui ſocietatē. ff. de iudi. l. ij §. item ſi. ex qui.
cau. maio. l. miles. et. l. ſicut §. tādiu. C. de teſta mili.
l. ſancimus. quibus non ob. long. tēp. preſcrip. l. ſanci=
mus. Quid autem ſi ſe excuſare nitatur dicēs ſe habe
re licentiam vagandi a prelato vel de conſuetudine
quam allegat ſuper hoc introductam proderunt ſibi
talia? dicas ꝙ non per ea que no. per Innocen. de cle=
ri. non reſi. ex tue. Itē cum ſecularis clericus in pluri
bus locis domiciliū poſſit habere. ff. ad muni. l. aſſum
ptio §. iuris. extra de reſcrip. dilectus. ij. de foro com
pe. ex parte B. vbi in dubio preſumitur habere domi
cilium? Dicas ꝙ in loco beneficij ad cuius reſidentiā
tenetur. Regularis autē prelatus in ſolo monaſterio
ſuo domicilium reputatur habere ſm Innocē. no. de
priuileg. ex oꝛe. et quicūq̄ȝ in loco domicilij reperitur:
preſumitur a locis alijs ex cauſa ꝓbabili foꝛe abſens.
ff. de fideicom. li. l. ſi cum ſeruum §. vlti. ꝛ per contra=
rium abſens a loco vbi reſidere tenetur malicioſe eſſe
abſens preſumitur: niſi aliud conſtet. vt no. Innocen.
de eo qui mit. in poſ. c. ſi aduerſarius. Et per hoc vide
tur ille vagabundus reputari qui a loco a quo aſſi=
duus habet eſſe aberrat. vt dicta. l. ſi quis domeſtico
rum. ꝛ. C. de deſerto. ꝛ occul. l. j. lib. xij.

Religioſus ex clauſtrū fingit viuere nō poſſe.

Cleric[us] ꝑuilegiatus qꝛ reſidet ſi vagare incipiat illud perdet.

Q̄ſtio.

Domiciliū clerici i dubio vbi ꝑſumit[ur].

Uagabūdus q̄s dr̄.

f ⁋ Diuinus. iij. incōueniens.

g ⁋ Minuitur. Qui deberet potius augmentari.
extra de cōſti. ex parte. de reſcrip. qꝛ per ambitioſam.
lib. vj. nam et diminutio diuini cultus facit reuocari
licentiam de nō reſidēdo a prelato obtētam. de cleri.
nō reſi. cum ad hoc. ſicut alia neceſſitas eccleſie. not.
Inno. de cleri. nō reſiden. tue. et magnus fauoꝛ ei de=
betur. nam ipſum turbans capitali ſentētia damna=
tur ſm legem. C. de his qui ad eccle. confu. denuncia=
mus. de epiſco. ꝛ cle. l. ſi quis in hoc genus.

h ⁋ Hoſpitalitas. iiij. incōueniens de iſta hoſpitali
tate vide qḋ legitur ꝛ no. xlij. di. c. hoſpitalem.

i ⁋ Debita. Intellige ſoluta ꝛ cōgruēs iuxta q̄titā=
tē ꝑuentuū beneficij. ſic no. Hoſti. de prebē. de mona=
chis. Per hoc autē ꝙ dicit debita videt[ur] innuere ꝙ ne
ceſſitatis nō tm̄ volūtatis eſt hoſpitalitas. ꝛ in benefi
ciatis hoc certū eſt. lxxxv. diſt. c. floꝛentinū. ꝛ. xlij. diſt.
§. j. ꝛ quicquid habet eccleſia ꝛc. xvj. q. j. qm̄ quicq̄d.
no. B. dicto. c. de monachis. Sed quid de alijs puta
laicis ꝛ clericis nō beneficiatis: eſt ne quo ad eos ne=
ceſſitatis? B. innuere videtur ꝙ ſic / intantū ꝙ excōi=
cari poſſint: niſi hoſpites recipiant. xxij. diſtin §. hinc
etiā. no. de emp. ꝛ ven. c. j. Inno. tm̄ contrariū ibi not.
Hoſtiē. autem videtur applaudere opinioni B. dicēs
ꝙ non ſufficit ſoluere integram decimam: niſi de ne=

Hoſpitalitas an ſit neceſſitatis.

nem partib⁹ eis remanētibus elemoſynā faciāt. xvi. q. i. reuertimini. lxxxvi. di. c. non ſatis. Tu potes dice re ꝙ illi in foro cōtentioſo nō dicunt aſtricti ad hoſpi talitatē. cū per legē nullus benefacere ſit cogendus, cum coactus nullū meritum cōſequeret. xxiii. q. v. ſi= dē. xlv. diſt. c. q̄ ſincera. ⁊. c. ō in deis. nec bonus inuit⁹ quis effi= citur. xxiii. q. vi. c. vides. ⁊ ſic po teſt ſaluari opi= nio Inno. Sed in foro anime ſe

Laici an ſint ad hoſpitalitatem aſtricti

nō ſeruat. Et dū nō ſunt ſui ī vnaq̄qȝ regione rectores[a] eccleſiarum detrahit[b] ꝯmodis et[c] honori: q̄[d] carentes defenſoꝝ[e] auxilio in turib⁹[f] ſuis et libertatib⁹[g] mltiplicit[h] collabunt[i]: ⁊ ruinis[k] patent edificia[l] nobilia[m]: q̄ magnificentia[n] extruxerat[o] deceſſoꝝ[p] ⁊[q] (qđ amarius[r] eſt dolēdum[s])

cus dicas cū miſericordiā exercere oībus ſit ꝓceptū. di. c. nō ſatis. ⁊ ex ꝓcepto legis tenet quis diligere ꝓ= ximum ad id ad qđ ſeipm. i. ad humanum genus. ex= tra de maior. ⁊ obe. ca. dilecti. Premiſſa etiā dicas in hoſpitalitate charitatiua. ad aliā eñi clerici nō tenēt extra de immu. eccle. c. i. de epiſ. ⁊ cle. l. i. niſi in conceſ ſione poſſeſſionis facte eccleſie concedens albergam vel hoſpitium ſibi retinuiſſet. tūc eñi ſecus. ar. extra de ceſſ. c. i. ⁊. c. quanto. xviii. q. ii. c. ſeruitium. ff. de pa ctis. in venditionibus. cum ſimilibus.

a ¶ Rectores. ſinguli: in beneficiis reſidentes.

b ¶ Detrahit cōmodis. Quintum inconueniens ⁊ talis detractio eſt vitanda: cū ad contrariū. ſ. ad ꝓcu rādam eccleſiarum vtilitatem clerici ſunt aſtricti. xii q. ii. c. ſine. ⁊ extra de rebus eccle. non alienan. dudū. lib. vi. ⁊ cap. ſi quis. C. de ſacroſan. eccleſ. auten. hoc ius. x. q. ii. hoc ius.

c ¶ Et honori. Sextum inconueniēs. ⁊ talis honor non eſt pretermittendus: immo q̄nq̄ȝ lucro pecunia= rio preferēdus. ff. ſi quis omiſ. cā teſta. l. iulianus.

d ¶ Que. ſ. eccleſie.

e ¶ Defenſorum. ſine quibus nichil in preiudiciū eccleſie attētari poteſt. extra ne ſede vacā. ca. i. de re. eccle. non alienan. dudum. lib. vi. ⁊ argu. C. ſi aduer. rem iud. l. cum ⁊ minores. cum ſi.

f ¶ In turibus ſuis collabunt. qđ eſt. ʒ. ⁊ eſt ſepti= mum inconueniens. ⁊ ꝑ hoc ꝙ dicit turibus: compre= hendere videtur bona q̄cunq̄ȝ ſint mobilia vel immo bilia per ſe mouētia: corporalia vel incorporalia. ar. C. de ſacroſan. eccle. l. iubemus de quadriē. ꝓſcript. l. ii. de ꝓſcrip. xxx. vel. xl. an. ſi quis in rem. inſti. de re. cor. ⁊ incor. circa finem.

g ¶ Libertatibus. Octauum inconueniēs. ⁊ in qui bus conſiſtant libertates eccleſie: vide quod no. per Innocen. de ſenten. excōi. ca. nouerit.

Eccleſie iura ꝑ duo dependeūt

h ¶ Multipliciter. Hoc dicit qꝛ quādoq̄ȝ iura eccle ſie depereunt ex negligentia bñficiati: de qua ſcribit ꝙ oīa ledit. in cor. auten. de q̄ſto ℌ. hec oīa. colla. vi. ⁊ eruditionis nouerca dicitur. lxxxiii. di. nichil. q̄nq̄ȝ ex indebita occupatione ſeu inuaſione aliorum. xii. q. i. quicunq̄ȝ militum. iii. q. i. reintegranda.

i ¶ Collabuntur. i. in totum vel in partem pereūt ſeu damnificant. ſimile verbum. C. de admini. tuto. l. lex que tutores. circa medium.

k ¶ Et ruinis. Nonū incōueniēs. ⁊ cum ex talibus ruinis publicus deformet aſpect⁹. ff. ne quid in loco publi. l. ii. ℌ. ſi q̄s neminē. ⁊. l. vlti. extra de elec. c. fun= damēta. ℌ. digne. itaq̄ȝ vitāde ſunt: vt ibi. ⁊. C. de edi. priua. l. ii. de ope. pu. l. intra. ⁊ ideo marmora vel colū ne dom⁹ etiam ꝑ dñm ei⁹ legari vel in terminos alie= nari non poſſunt. ff. de leg. i. cetera. ⁊. d. l. ii.

l ¶ Edificia. q̄ forent potius reparāda in ſuo bono ſtatu conſeruāda. de elec. generali. lib. vi. et patēt ex= preſſi⁹. C. de admini. tuto. l. lex que tutores. circa me= diū. ⁊ hoc citius q̄ꝫ noualia opa inchoanda ꝑ hoc eñi plurimū laudis acquirit ſi edificia collapſa vetuſta= te vel deſidia derelicta vel alīs inchoata impfecta ꝑfi ciant. C. de ope. publi. l. vi. ⁊ arg. ff. eo. l. opus. ⁊. l. vi.

m ¶ Nobilia. Qualia poſſūt dici illa ex qui= bus expugnari poſſunt inimici vel ex quib⁹ pa tens eſt tuta de fenſio cōtra eos vt ſunt turres/ menia/ ⁊ alia fortalicia de quibus loquitur. c. piſanis extra de reſtitu. ſpolia. ⁊. C. de offi. ꝓfec. ꝓto. l. in nomi ne dñi. Et poſſunt dici nobilia iuxta vſum loquēdi cō munem. argu. ff. de flumi. l. i. ℌ. i. de fun. inſtru. l. cū de lanionis. ℌ. aſinā. qꝛ ad cōſeruationē nedū rerū: immo ⁊ humanoꝝ corporū ſunt conſtructa que dicunt nobi liſſima creaturarū. ff. de edil. edic. l. iuſtiſſime. Uel di cunt nobilia ꝓpter ſui ꝓcioſitatē ⁊ valorē licet modi cum annui reditus afferētis: de quibus loquit lex in cor. autē. de non alie. ℌ. ſi vero alicuius. colla. ii. C. de ſacroſanc. eccle. auten. ꝑpetua. ver. ꝙ ſi res precioſa. Sed iuxta hoc pōt queri vtrū priuato liceat facere ta lia edificia vł habere? Breuiter dicas ꝙ in limine im perii nō licet. C. de fun. limi. l. ii. lib. xi. ⁊ dicta. l. in noīe dñi. Sed an alibi poſſit? Dic ꝙ ad emulationē alicu= ius alterius ſi materiā ſeductiōis inducat non licet. ff. de ope. publi. l. opus. alīs aūt licitū eſt. C. de edi. pri ua. l. per ꝓuincias. ⁊ ibi no. in. d. l. ii. Quid aūt preſu= metur in dubio? Dic ꝙ preſumet non ad inuidiā vel emulationē facere. arg. d. l. per ꝓuincias. iuxta. l. mē rito. ff. ꝓ ſocio. cū ibi no. ⁊ ar. eo. que no. ff. ō dā. infec. l. fluminū. ℌ. vi. Sicut aūt nō licet vt dictum eſt noua edificia vel fortalicia talia facere vel habere: ſic nec priuus facta nec habita licet incaſtellare vel propu= gnaculare. et ſi cōtra factum eſt: conditione ex dictis iuribus vel officio iudicis agi pōt per quēcunq̄ȝ cui⁹ intereſt vt ipſa in ſtatū priſtinum reducantur: vt no. Inno. in ca. piſanis. ⁊ Hoſtien. poſt eum.

Turres et menia dñr edificia nobilia.

Turres hñre an liceat priuato.

n ¶ Magnificentia. i. magnanimitas. vt colligitur de ſupplen. negli. ꝓla. c. grandi. lib. vi. ſimile verbum in pſal. Quoniā eleuata eſt magnificentia tua. ⁊c̄. et in cor. autē. hec conſtitutio. in ſi. de litigioſis. in fine. colla. viii. Uel expone magnitudo. C. de offi. ꝓfec. pre= to. l. in nomine domini. Alibi reperies diuerſa nomi= na que attribuunt alicui preſidenti quaſi in fine oīm conſtitutionum. in cor. auten.

o ¶ Extruxerat. i. cōſtruxerat. ſyllaba eñi ex/ hic nō priuat: ſicut nec in euāgelio. ⁊ quedā mulier martha noīe excepit eū. i. ſuſcepit. et extra vt lit. nō cōteſt. q̄m frequenter. ℌ. ꝙ ſi ſuper. C. vbi in rem actio. l. ii.

Ex/ nō ſemper priuat.

p ¶ Deceſſorū. Quādoq̄ȝ ponit deceſſorum: quan= doq̄ȝ ꝓdeceſſorū: q̄nq̄ȝ anteceſſorū. C. de ope. pu. l. vl= ti. quod dic ſi places. vt dixi in ꝓhemio dñi Ioan. pa= pe. xxii. ſuper conſtitutionibus Cle.

q ¶ Et quod. Decimum inconueniens.

r ¶ Amari⁹. i. periculoſi⁹ cū aīe ⁊ ipaꝝ cura ſint reb⁹ omnibus preferēde. C. de ſacroſan. eccle. l. ſancimus.

Aīa eſt oībus preferenda.

ſ ¶ Dolēdū. cū ſanguis. i. ꝯſciētie ſubditorū de ꝓſi= dētiū negligentiū manib⁹ requirat. xliii. di. epheſiis. extra ō of. or. irrefragabili. ō reg. iur. q̄uis. cū eñi rō ne officii ad aīarū cuſtodiā teneāt: ꝓſumit ꝫ eos ſi pe reāt. ff. ō edē. l. ſi q̄s ex argētariis. ℌ. vl. cū ibi no. ⁊ ad hoc. ff. loca. ſi q̄s domū. ℌ. impator. extra ō off. ar. ea q̄

aiarũ cura negligit[a]: ⁊ viciorũ[b] ſentibꝰ[c] fomentũ[d] periculoſe[e] prebetur[f]. ❡ Nos itaqꝫ[g] tot[h] malis tãtiſqꝫ diſcriminibus[i] occurrere cupientes[k] omnes et ſingulas diſpenſationes[l] ſuper receptiõe[m] aut retentione[n] pluriũ[o] dignitatũ[p]/pſonatuũ/officioꝝ/prioratuũ/aut bñficioꝝ qbus cura aiarũ ſit annexa: ſub quacunqꝫ forma[q] vel expreſſione verboꝝ a nobis vel predictis pdeceſſo. cuicunqꝫ[r] perſone[ſ] cõceſſas. ❡ Cardinalibus[t] tamen ſancte romane[v] eccl'ie q

a ❡ Negligit. Talis negligentia contra negligentem peccatum mortale inducit. lxxxiii. di. c. dictum. extra de offi. archi. ca que. vbi de hoc.
b ❡ Et viciorum. Undecimum inconueniens.
c ❡ Sentibꝰ. Si habes ſentibꝰ poteris exponere. i. incentiuis/vel inflãmatiuis occaſiõibꝰ iuxta illũ vulgare q̃ dicitur. oportunitas que peccare facit: q̃ oportunitas ẽ vitãda. de elec. c. fundamẽta. de ſta. re. c. j. li. vj. xviij. q. ij. c. diffinimꝰ. ð coha. cleri. c. j. C de epiſ. ⁊ cle. l. cũ qui. ff. de vſu. ⁊ habi. l. nõ aliter. cum ſi. Si habes cetibꝰ expone. i. coadunationibꝰ vel ſocietatibꝰ. ſic ſumit extra de iudi. c. mulieres. lib. vj. et illis eſt via pcludẽda: iuxta illud. Si nõ vis calui fugias conſortia calui. xxvij. q. ij. c. ſepe maloꝝ. ff. ð ſer. cor. l. j. §. pſuadere. de iniuriis. l. itẽ apud. §. appellare ⁊ ſequẽti. et ſic ſm hoc vbũ cetibꝰ/in mala pte ſumit alibi ſumit in bona. C. de pfeſ. qui in vr. l. j. lib. xij. Si habes ſenſibus put eſt cõis lr̃a tunc planum eſt. ⁊ exponas ſenſibus. i. quinqꝫ corporalibꝰ per quos tanq̃ per feneſtras mors ad aiam itrat ſm beatũ Ambro.

Mors per ſenſus ad aiam intrat.

d ❡ Fomentum id eſt nutrimentum.
e ❡ Periculoſe. vt puta anime pindiciale. ſ. de peni. diſt. j. periculoſe.
f ❡ Prebet. Hoc põt referri ad illos ex quoꝝ perſonis pdicta incõuenientia pcedunt vt eis tale fomentum pbeatur in ſuaꝝ periculũ aiarum. vt dixi in glo. ſi habes. vel parrochianoꝝ ipſoꝝ ex cure negligẽtia. ar. extra. de ſen. excõi. alma. lib. vj. Uel põt referri ad illoꝝ ſupiorem ſi in illis pdicta incõuenientia tolerat. qꝛ error cui non reſiſtit ⁊c̃. ⁊ negligere cum poſſit perturbare puerſos ⁊c̃. nec caret ſcrupulo ſocietatis occulte ⁊c̃. lxxxiij. diſ. error. ⁊ in extrauagãti dicti Jo. ſi fratrũ. §. q̃ igit. ⁊ ſi ea q̃ male vſurpant omittimus ⁊c̃. xliij. di. puenit. xxxv. q. ix. loci. ideo vicariꝰ xpi huius ca. cõditor volẽs quo ad ſubditos ⁊ quo ad ſe pdicta incõueniẽtia penitꝰ euitare. ſtatuit vt ſequitur.
g ❡ Nos itaqꝫ. Secunda pars.
h ❡ Tot malis. puenientibꝰ ex vndecim inconuenientibus: vt in parte precedenti.
i ❡ Diſcriminibus. de quibus dixi. ſ. pxi.
k ❡ Cupientes. ſ. de elec. cupientes. de conceſ. preben. ca. deteſtanda. lib. vj.
l ❡ Diſpenſatiões. Hic poſſet repeti qð dixi in parte precedenti in ver. diſpenſatiue.
m ❡ Receptione. Dic vt dixi. ſ. circa pn. ca. in ver. recipere. ⁊ expone receptione. ſ. ſimul facienda.
n ❡ Aut retentiõe. Intellige etiã de collatis ſucceſſiue talibꝰ bñficijs de quibus ſequit. vt ſit ſenſus ad diſpenſationes obtentas ſup receptiõe taliũ inſimul facienda vel retentione ipſorum etiã ſucceſſiue obtẽtorum moderationem infra poſitam ſuſcipiant.
o ❡ Plurium. Quotcunqꝫ ſint numero: vt patet ſupra circa principium.
p ❡ Dignitatum. Super hoc verbo ⁊ ſequentibus dic vt dixi in parte precedenti.
q ❡ Forma. de conceſ. preben. deteſtanda. de iureiuran. c. contingit. §. ſi. lib. vj.
r ❡ Cuicũqꝫ. Cũ nedũ indefinite. imo ⁊ vniuerſalit loquat ad cuiuſcũqꝫ qualitatis pſonas extẽdat. ff. de here. inſti. l. hoc articulo. ð lega. pſtã. l. j. §. gñalr. extra de ma. ⁊ obe. c. ſolite. circa ſi. de puil. qꝛ circa. xix. di. ſi romanoꝝ. ⁊ qꝛ certe pſone ab iſta vniuerſalitate excipiũt vt ſeqt. vñ p hoc in ceteris effectꝰ vniuerſalitatꝫ ↄfirmat. ff. ð fũ. inſtru. l. q̃ſitũ. §. idẽ rñdit domo inſtructa. i cor. autẽ. de nõ alie. aut pmu. et §. vt aũt. col. ij. cũ no. in eis.
ſ ❡ Perſone. Per hoc verbũ videt q̃ hec decre. ⁊ eiꝰ moderatio[t] extẽdant ⁊ cõprehendant diſpẽſationes perſonis in locis nõ cõceſſas. nã ſi idem de oibus voluiſſet/ hoc vtiqꝫ expſſiſſet. quod cum non fecerit: pro omiſſo debet haberi. extra de deci. ad audientiam. ff. de liber. et poſthu. l. commodiſſime: ſolu. mrĩmo. l. ſi cum dotẽ. C. de cadu. tollen. l. j. §. ſin autẽ ad deficientes. Sed in contrariũ videt. qꝛ in oibus videt eadẽ ratio: ergo idem ius. ſ. vitatio multoꝝ inconuenientiũ quibus pſens ca. occurrere intendit: vt hic dicitur. arg. extra de tranſla. epiſ. ca. inter. de ↄfirma. vti. cũ dilecta. ff. de fon. l. j. §. hoc interdictũ. C. de cõſti. pecu. l. vlti. Nã ⁊ ſtatutum in vno licet de ſe odioſo ſtatutũ cẽſetur in alio vbi eſt penitus rõnis identitas. ff. de adulte. l. ſi poſtulauerit. §. ratio. de edẽ. l. quedã. §. nummularios. Et not. Gar. de elec. cupientes. in princi. in glo. ſed poſito. et colligit ex dicta decre. cupientes. iuncta ad illã decr. ſi poſtq̃. §. vl. eo. ti. ⁊ ex decre. lꝫ canon. eo. ti. ⁊ iuncta ad decre. vnicã. de offi. vica. cle. v. ar. ⁊ in corpo. autẽ. vt hi q̃ obli. ſe hñe phibẽt res mi. §. j. colla. vi. vbi ſtatutũ licet penale in curatore extendit ad tutorem propter identitatis rõnem. ⁊ de hoc plene als dixi de reſcrip. abbates. cle. v. rñdendo ad decre. ſtatutũ de electio. lib. vj. que pdictis prima facie videtur obſtare. Quid ergo dices? Rñdeo q̃ diſpenſationes locis vel dignitatibus ↄceſſas non tollit hec decre. tum qꝛ hoc non exprimit: ⁊ agitur de iure pſonarũ per diſpenſationem q̃ſito tollẽdo quare remanet. ar. xxvj. q. ij. c. j. ⁊ in multis capitulis eiuſdẽ queſtiõis. ⁊ in lib. feu. de feu. cog. j. in ſi. tum qꝛ in illis ceſſat pſonalis ambitio vagatio ⁊ importunitas q̃ dederũt cãm ob incõueniẽtia inde ſequẽtia editiõi huiꝰ decre. vt patet in prin. ergo ceſſare debet eiꝰ effectus. lxxij. diſt. §. verum. C. de trãſac. l. interpoſitas. tũ qꝛ ciuꝰ pſonis q̃ locis vel dignitatibꝰ conceſſe diſpenſatiões alibi ſubmouent. de reſcrip. qꝛ per ambitioſam. de priuile. ca. ne alicui lib. vj. et ar. ff. de cẽſi. l. etatem. §. rebus. de aqua quoti. ⁊ eſti. l. j. §. premittitur.

Statutum penale qñ qꝫ extẽdit ex rõnis identitate.

t ❡ Cardinalibꝰ. ſic dictis qꝛ ſedi aplice q̃ ſcis eſt ⁊ cardo aliarũ ecclíarũ. xxij. diſt. ſacroſancta. Fuiunt vt ſequit. ⁊ ſic cognomen ſumit ab eo cui deſeruit. ar. C. de excu. mu. l. ydrianis. ð aqueductu. l. decernimꝰ §. vniuerſos. de fabricenſi. q̃ſi p totũ. li. xj. ff. de vbo. ſig. l. ferri. §. ſi. in cor. autẽ. de defen. ciui. circa princi. colla. iij. de armis. circa princi. C. de epiſ. ⁊ cle. l. decernimus. xxj. di. c. cleros. xvj. q. j. ſi cupis.

Cardinales q̃re ſic dicant.

v ❡ Romane eccl'ie. Cui ſoli cõpetit cardinales habere ⁊ nõ alteri niſi hoc haberet ex priuilegio. no. Cõpoſt. de ↄſti. cum acceſſiſſent. Quid g̃ erit de dñis cardinalibus moderni tpis per dñm noſtrũ papã hodie

Cardinales p papam creati.

vbicū q̄ an dicāt cardinales romāe eccłie.

preſidentē ⁊ ſuū anteceſſorē creatio: dicerent̄ ne de iure cardinales roma. ec. Uidet̄ q̄ nō cū ꝓprie romana eccleſia ſit in vrbe romana. ar. ff. de ver. ſig. l. bona ciuitatis. ⁊ l. eū qui. vñ a ꝓpria vbi ſignificatiōe recedi non dꝫ in dubio: nec ad abuſiuā reſpect⁹ haberi. ff. de leg. iij. l. non aliter. in ꝑn. et §. i. circa fi. de vbo. ſig. l. nepos. Itē q: in vrbe ipa locū ſedis apłice dñs dr̄ elegiſſe. extra q̄ fi. ſint legiti. c. ꝑ venerabilē §. rōnibus. et ipſam vrbē apłi petrus et paulus vna die ꝑ merito: loco vno ꝑ gloria: ſub vno ꝑſecutore ꝑ pari vtute cōpaſſi glōioſo cruore martyrū xp̄o dño cōſecrarūt. ij. q. vij. c. beati. eē de elec. fundamēta. ⁊ ad illā venit dñs iterū crucifigi. vt. d. §. rōnibus. ſ. in ꝑſonā petri. iij. q. j. noli. in fi. Sed his et aliis omiſſis q̄ poſſent ad hoc allegari dicas ꝯtrā. certū eſt eīm q̄ deus nō in loco ſed in ꝑſona. ſ. petri ſuā eccłiam fundauit dicēs. tu es petrus ⁊c̄. vt in euāge. Mat. et recitatur. xxxj. diſt. §. j. ⁊c̄. vt no. in. d. c. fundamēta. et ptās clauiū petro data in ei⁹ ꝑſona ſuis eſt ſucceſſoribus attributa. xl. diſt. c. nō nos. extra de trāſla. q̄to. ⁊ c. inter. de re iudi. ad apłice. §. nos itaq̄. lib. vj. cōſtat etiā perſonā nō ſolū ſedē vel cathedrā facere. xl. diſt. ca. multi. No. etiam de iure epm̄ eſſe in eccłia quo ad gubernationē ⁊ ꝓtectionem ⁊ eccłiam eſſe in illo quo ad obedientiā. vij. q. j. ſcire. vbi eſt ergo ſummus eps̄ qualis eſt papa: ibi eſt romana eccleſia: ibi eſt ſedes apłica. nā cū de iure cōi in eccłia vacāti ſit electio facīeda. xxiij. diſt. in noīe dñi. extra de elec. q̄ ſicut. ⁊ papa vbicūq̄ moriēte ſit ibidē vł ſaltē in ciuitate proxia noui paſtoris electio faciēda. eē de elec. vbi maius §. porro. ⁊ c. ne romani. Cle. v. ergo ſequit̄ q̄ ibi eccleſia romana. ⁊ ſedes apo. vacet. et ſic neceſſario hꝫ dici q̄ ibi ſit q: nō pōt vacare ꝓprie niſi vbi eſt. ſicut non pōt q̄s mori vbi nō eſt. no. Guil. de elec. cōmiſſa. lib. vj. ad ꝑmiſſa. facit ſatis exꝑſſe. extra de prebē. c. ꝑſenti. lib. vj. vbi no. Guil. q̄ vbi eſt papa ibi eſt romana curia. Ex his igit̄ reſultat clare q̄ creati cardinales ꝑ papā vbicūq̄ dici debēt romane eccłie cardinales. Et diligēter aduertēti facilis eſt rñſio ad allegata in ꝯtrm̄ lꝫ eīm deus diſpoſuerit in vrbe romana apłos martyriū pati ⁊ ipſam coꝝ ſanguine cōſecrari: hoc fuit ideo vt in ea q̄ caput erat ſupſtitionis caput quieſceret ſanctitatis. ⁊ vbi gentiliū principes habitabāt illic eccłie ꝑncipes morarent̄. vt. d. c. beati. in fi. quare nō ſequit̄ q̄ ibi ſolū ⁊ nō alibi. ſ. vbi papa eſt/ſit eccleſia dei ⁊ ſedes apo. licꝫ etiā reſpectu habito ad locū peculiarē in vrbe romana dicatur eccłia romana. q̄ꝺ verum eſt de illa que membrū eſt vniuerſalis eccleſie. ipſa aūt vniuerſalis eccleſia in plura membra hodie eſt diſperſa. vij. q. j. nou atianus. in perſona petri fundata cēſetur fuiſſe vbicunq̄ fuit petrus ⁊ adhuc eſſe vbi eſt hodie ſucceſſor ei⁹ vt di xi et patet expreſſe per hūc tex. Sed ideo generaliter dicitur romana a ciuitate a qua Petrus fundamētum eccleſie mortem ſubijt tēporalem.

Eccłia fuit fūdata nō in loco ſed in ꝑſona.

Ubi papa ibi romana curia.

circa[a] nos[b] vniuerſali eccleſie ſeruiendo[c] ſingularū[d] eccleſiarum commoditatibus ſe impendunt[e] ac regum[f] filijs[g]

a ❡ Circa nos. Ad inſtar ſenatorū lateri principis aſſiſtentiū de q̄bus ⁊ eadē rōne de dñis cardinalibus pōt dici q̄ cenſet̄ pars corporis principis. vñ ſicut in illis ita in iſtis crimē leſe cōmitti dicitur maieſtatis. C. ad. l. iul. ma. l. quiſquis. extra de pe. felicis. lib. vj.

b ❡ Uniuerſali. q̄ ꝓprie dr̄ collectio fideliū. de cōſe. diſt. j. eccleſia. ⁊ dr̄ vna: q: vna fides. extra de ſum. tri. firmiter §. vna. in plura tñ mēbra ſingularia ꝑ orbē terraꝝ diffuſa. vij. q. j. nouatian⁹. xvj. q. vij. decimas.

c ❡ Seruiendo. Nota cardinales dici ſeruitores eccleſie. nec mirū cū ⁊ papa ſeruire dei dicat̄ quare ſe ſeruū appellat ⁊ impator ſeruū vltimū eccłie ſe vocat C. de offi. ꝑfec. pre. l. quas grās §. j. cupiēs dei ⁊ eccleſie ſeruitiū adimplere. c. l. §. hoc etiā. ordo eīm ſeruiendi eſt i humana creatura recipe vt inferior ſuperiori deſeruiat aliter eīm vniuerſitas nulla poterit ratione ſubſiſtere niſi ex diuerſitate graduū ordo diuerſitatē i ea ſeruaret. di. c. ad hoc.

Papa ⁊ impator vocant ſe ſeruos.

d ❡ Singularū eccleſiarum. Que membra dicunt̄ vniuerſalis eccleſie. vij. q. j. nouatianus.

e ❡ Se impendūt. i. exhibēt ⁊ prōptos ⁊ obſequiales offerunt. ſi. huic extra de cle. non reſi. cū dilectus.

f ❡ Regū. intellige catholicoꝝ. infidelium eīm filijs nō eſt veriſſile papā voluiſſe aliquid ꝑrogatiue circa pluralitatē bñficioꝝ ſeruare: cū de iure cōi illorū ipſi capaces non ſint ſaltem vſq̄ ad ſcd̄am gñationem. de here. quicunq̄ §. heretici. lib. vj. ꝑ lineā tñ maſculinā deſcēdētes. eo. ti. c. ſtatutū felicis. ⁊ hoc verū eſſe ꝓbabiliter pōt dici de diſpēſationibus ꝑ eos obtentis poſt incurſam hereſim ꝑ parētes. q: negari non pōt q̄n tales diſpēſationes ſint noui iuris eccłiaſtici acquiſitiue a quo tales excludunt̄. vt. d. §. heretici. Sed ſi poſnas diſpēſationes obtinuiſſe ante hereſim parentum erit ne idem? Credo q̄ nō: immo habebit locū q̄ꝺ hic dicitur q: ius queſitū filijs ꝑ talem hereſim parentū. tolli nō dꝫ. ar. ff. de ſena. l. filiā. de pe. l. crimē. C. eo. ti. l. ſancimus. extra de his q̄ fi. a ma. par. c. q̄ſiuit. ⁊ arg. d. c. quicūq̄ §. ad hoc. ⁊ §. vlti. vbi poſt hereſim parētum ꝓhibetur filijs bñficioꝝ acquiſitio nō tollit̄ ante facta: et emācipatio facta de liberis poſt hereſim parētum nulla dicit̄. ergo a cōtrario ſenſu ante bene tenet ⁊ ſuo vigore potitur. ita et hic q: nō portabit iniq̄tatē patris filius. j. q. iiij. c. j. et. ij. ⁊ ar. C. de here. aut. idē eſt potiſſime q: tales diſpēſationes nō ꝑuenerunt ad filios ex ꝑſonis parentum ſed aliūde. ar. ad hoc. ff. de interdi. ⁊ releg. l. ij. de decu. l. ij. §. nulliū. de iurepa. l. iij. in fi. de bo. poſ. cōtra tab. l. iij. §. emācipat⁹. Sed iuxta hoc quero pone aliqua nobilis vel alia mulier fuit vxor regis illoq̄ mortuo retinuit dignitatē regine. ff. ad munici. l. filij §. vidua. extra de fo. cōpe. c. ex parte. ſed poſt ſuſcepit filiū ex aliquo nouo marito nū quid ad illud extēdetur quod hic dicitur? Dic q̄ non. tum q: nō eſt filius regis q̄ꝺ iſte textus expoſcit tum quia et ſi a marito nō tamē rege illum ſuſcepiſſet: ad illud q̄ꝺ hic dicitur minime traheret̄ nā ꝯhendo cum viro inferiori q̄ rege illa deſijt habere dignitatem regine. C. de inco. et munici. l. vlti. lib. x. ⁊ d. §. vidua. et ff. de ſena. l. femine. C. de nup. l. cū te. ⁊ d. c. ex parte. ⁊ ſic nec ex rege nec regina ille nat⁹ eſt: q̄ꝺ hic requirit̄. ⁊ quia in ipſo deficit claritas generis regalis ⁊ potiſſime ob verbū dūtaxat q̄ꝺ de ſe omniū aliorū q̄ regū filios excludit. arg. ff. de tri. vi. ⁊ oleo lega. l. cū certus de cōtrahen. emp. l. ſi debitor §. veriſimile.

Filij hereticoꝝ an ꝑdant ſuā diſpēſationem ꝓpter hereſim parētū

Regia vidua regine nomen ꝑdit ſi nubat iferiori

g ❡ Filijs. Quid aūt eſſet de filiabus. pone antē q̄ tp̄e huius ꝯſtōnis aliqua filia regis diſpēſatiue teneret duas abbatias: vel alias dignitates monialiū. nunq̄d exceptio q̄ hic fit de filijs cenſebit̄ facta. de filiab⁹? Uidet̄ q̄ nō. certū eſt eīm q̄ filia non eſt fili⁹: et textus alios excepit ⁊ illos dumtaxat videt̄ excipere cū dicit dūtaxat. Sꝫ ꝯtrā teneas: q: hec cū ſit ſublatiua iuris ex diſpenſatione legitima q̄ſiti rigoroſa eſt: ⁊ q̄ ad hoc odioſa q̄re reſtringēda. de reg. iur. odia. lib. vj. ff. de libe. ⁊ poſthu. l. cū quidā. quare per cōſequēs exceptio que ad eam fit eſt fauorabilis et hoc denotant verba

Regū filie an potiāt̄ ꝓuilegio filiorū.

hic poſita/prerogatiua gſe ꝛc. q̄re extēdēda vt dictis iurib⁹.ꝛ ar.de ꝑbē.c.ſi pluribꝰ.lib.vj.vt ſic ꝛ ad filias referaꝛ cū in eis gñis claritas inducēs prerogatiuam gſe vt hic dr̄ ſicut i maſculis reperit̄.ff.de ſena.l.femi ne.ꝛ.l.filiā.nec dꝫ in eis accuſari natura:q2 ipſas maſculos nō gñauit.C.de lit.pre.l.maximū vitiū.de legi. here.l.lege.xij.tabularū.ꝛ q2 in fauorabilibꝰ appellatione filioꝝ filie ꝯtinent̄.ff.d teſta.tute.l.ſi ꝗs ita dixerit.de leg.ij.ſi ita ſit ſcriptū. Et verbū dūtaxat hic poſitū excludit hic filios alioꝝ q̄ regū: vt dixi.ſ. in glo. ꝑcedēti.nō aūt regū filias cū ꝓ filijs ſint habēde quo ad hoc vt ꝑdixi.ꝛ ꝓbat.ff.de verb.ſig.l.filij. ꝛ arg.de mune.ꝛ hono.l.vacatio.de iure imuni.l.iij. Sed pone q̄ talis filꝰ vel filia concepti fuerint tp̄e quo pater erat rex:ſed tp̄e quo naſcunt̄ deſijt eſſe rex.puta q2 depoſitus:vel iuri regni renūciauit: nunqd ad talē filiā vel filiū exceptia q̄ ſit hic extēdet̄? Dic breuiter q̄ ſic: q2 cōcepti ꝓ iam natis habent̄ cū de eoꝝ cōmodo tractat̄.ff.de ſta.homi.l.qui in vtero eſt.ꝛ.l. qui in vtero ſunt. vnde ſuperuenieris patris calamitas ſeu caſus nō tollit eis dignitatē queſitā.ff.de ſena.l.filiam.ꝛ eſt expreſſum.eo.ti.emācipatū.§.ſi ꝗs cōceptus.et ibi caſus.ꝛ de decuri.l.ij.§.in filijs.ver.ſi pater.ꝛ.§.ꝓinde vñ nulla relinquit̄ queſtio cū ſit caſus legis i cor.aut̄. de non eli.ſecū.nub.§.j.C.de fur.l.ancille. ꝛ in eis no.

Filius cuiꝰ pr̄ erat rex tp̄e ꝯceptionis nō aūt tp̄e natiuitatis vl̄ econtra an potiat̄ priuilegio filij regis.

¶ Sed ꝗd eſſet ecōtra.pone aliquē cōceptū ex inferiori q̄ ſit rex puta ex comite vel alio tēpore q̄ naſcit̄ pater factꝰ eſt rex:nunqd quo ad efficaciā exceptionis q̄ hic ſit reputabit̄ ille filꝰ regis? Videret̄ q̄ nō.ar.eoꝝ q̄ no.C.de nup.l.imperialis.§.ꝛ his illud.ꝛ arg.C. de ſuis ꝛ le.lib.l.ex libera.vbi cōceptus ex libera ꝛ ſeruo nō hꝫ priuilegiū filij decurionis licet pater factꝰ liber poſſit creari decurio. Sed ꝯtrū dicas: q2 exp̄ſſum eſt. ff.de ſena.l.ſenatoris filiū.ꝛ de decu.l.ij.§. in filijs. vt ſic natiuitatis liberoꝝ tp̄e ſuperueniēs patris dignitas eis ꝓſit:vt ibi.ꝛ.C.de natu.lib.l.nup.ꝛ de nup.ſi liberā. Nō ob.dicta lex ex libera:q2 ibi ab initio iure ciuili nullū fuit matrimoniū inter liberā ꝛ ſeruū: quare ꝯceptus ex eis fuit natus ſpuriꝰ:vt ibi.nec libertas vl̄ honor patri obueniēs illū legitimū reddit: quare vt ſpurius nō gaudet priuilegio filij decurionis:vt ibi dr̄.cū illegitimꝰ originali nobilitate patris nō gaudeat.ff. de ſta.ho.l.cū legitime. Itē pone q̄ natꝰ eſt ꝗs ꝛ cōceptus ex nō rege qui tn̄ rex fuit ꝛ eſſe adhuc ſperat̄:vt q2 depoſitꝰ eſt ad tp̄s ante aduētū tp̄is illiꝰ mortuus eſt:nūquid iā natus reputabit̄ filꝰ regis eſſe? Videt̄ q̄ ſic.arg.ff.de decuri.l.ij.§.ſi ad tēpus. Et idē videt̄ dicendū ſi ꝗs ſit cōceptꝰ ex nō rege ꝛ anteq̄ ſit natus/ ſuus pater rex efficit̄:ꝛ demū ipſo nondū nato/ pater eſſe deſijt rex:vt quia depoſitus/vel alia modo natus poſtea/filius regis videatur cenſendus. vt.l.e.§.preterea.

Q̄ſtio.

Sed ꝗd dices an hic appellatione filioꝝ cōtinebunt̄ nepotes ſaltim nati ex filijs? Videtur q̄ nō:cum etiā in fauorabilibꝰ appellatiōe filiorū nō cōtineātur ff.de teſta.tu.l.q̄ ſi nepotes.inſti.q̄ da.tu.poſ.§. viti. Sed ꝯtrium pōt dici.arg.ff.de verb.ſig.liberoꝝ.§.ſed ꝛ papinianꝰ.ꝛ.l.filij appellatione.et.l.iuſta.nā de ꝓpria ſignificatione verbi filioꝝ/nepotes ex eis nati cōtinentur:q2 per eos vt per filios in eiꝰ memoria generis retinetur: vt dicto.§.ſed ꝛ papinianus.cuius generis claritas hic exceptionem inducit licet aliquando de vſu ꝛ conſuetudine loquendi aliter nepotes/aliter filij appellentur vt in primis iuribus.ꝛ ſic no.dicto.§. viti.quare in dubio hic filiorū appellatio comprehendit nepotes iuxta propriam verbi ſignificationem ad quā et nō ad aliam in dubijs reſpectus habetur.ff.de lega.iij.l.nā aliter.de verb.ſigni.nepos. Et an q̄ hic

Nepotes etiā regū cōtinent̄ appellatione filiorū.

dicitur de alijs: ſit intelligendū de legitime natis an etiā de alijs? videtur q̄ de omnibus cū oēs ſint filij. ꝛ hic indiſtincte loqtur. Sed ꝯtrium videret̄: cū illegitimi de ſe non ſunt capaces taliū beneficioꝝ.de fil.preſby. ca.j.ꝛ ſi. nec dicūtur fulgere claritate generis patrū: vt.ſ.dixi. vñ nō eſt veriſimile q̄ hic papa talibꝰ diſpēſatiōes reſeruare voluerit. Sed ſuppoſito q̄ diſpēſatiōes ſufficiētes obtinuiſſent:omnis illegitimatio fuit ſublata. extra qui fi.ſint legi. ꝑ venerabilē. quare ꝑ hūc textū indiſtincte loquentē eis reſeruare videretur. potiſſime cum hic agatur de ſublatione iuris per diſpēſationem queſiti: vt ſupra tetigi circa prin.huius glo.

qui propter ſublimitateˢ eoꝝ

¶ Sublimitatē eorū. Hoc ad cardinales referas ꝓpter hoc q̄ ſequitur de generis qualitate: quo ad filios regū ꝓprie eſt referendū.licet ad eos hec ſublimitas referri poſſit per hunc textum. ꝛ arg.de prebē. de multa.§.viti. Iſta autē ſublimitas in dñis cardinalibus attēdenda eſt principaliter quo ad mores ꝛ merita vite.iij.diſt.c.miramur.nā nō qui maior in honore fuerit ille eſt iuſtior: ſed qui fuit iuſtior ille maior ſm Jo.chriſoſto.xl.diſt.c.multi.in ſi.et alibi legit̄ q̄ nō in ſublimitate graduum ſed in amplitudine charitatis acquiritur regnum dei.extra de rēp. ordi. ad aures. Sublimitas hic ſumit̄ quo ad eos ꝓ ſtatus ꝑeminentia vel excellētia ꝛ vt alibi in cor.aut̄.de filijs ante dota.inſtru.natis. in ſi.colla.iij.quibꝰ mo.natu.effi.ſui. in ſi.colla.vij.cū ſimilibus.ꝛ dicto.c.de multa ca.viti. Sed tn̄ (vt dixi) ſublimādi merita ꝛ mores non inordinati effectꝰ ſunt intuēdi. extra de prebē graue. Quid preſumet̄ in dubio de ſublimitate an ob ſua merita vl̄ ex alia cauſa ſit ſublimatus? Dic preſumendū fore q̄ ob ſua merita.extra de preſump.c.cū in iuuētute.ꝛ dicto.c.miramur.ꝛ.xl.diſt.c.j.ꝛ no.B.extra de preſcrip. ca.preſenti.q̄d hodie eſt ſublatū. Ad hoc preſtat efficax.arg.lex.dicēs q̄ quāto quis melioribꝰ preeſt tanto maior ꝛ honeſtior eſt.i.eſſe preſumitur. in cor.aut̄. de defen.ciui.§.nos igitur.col.iij.licet glo.dicat ibidē q̄ nō de honeſtate animi ſed ſeculi loqtur.ꝛ alibi loqtur quāto quiſq; eſt celſior tāto ꝛ alijs potētior.xvj.q.j. ca.ſunt nōnulli.ꝛ q2 ſacrilegij inſtar obtinet dubitare an ille dignus ſit quē princeps elegerit.C.de crimi.ſacri.l.ij.xvij.q.iiij.§. qui autē.ver. ſi quis alīa eſt ibi.c. ꝛ argu.C.de aduoca.diuer.iudicū.l.reſtituēde.in ſi.

Sublimari ꝑ ſumit̄ ꝗs ob ſua merita.

¶ Sed gratia huius quero quale ſit iſtius ſublimitatis cardinalatus priuilegiū? Ad hoc dicas q̄ eſt multiplex priuilegiū q2 hoſtiliter cardinalem inſequens. xxxvij.penas patit̄ et incurrit quas ſaltem oēs nō incurrit inſequēs ꝓpriū ſuū ep̄m vt colligit̄ extra de penis felicis.lib.vj.ꝛ eo.titu.c.ſi ꝗs ſuadēte die.papa.v.

Cardinales nouem hn̄t priuilegia.

¶ Secundū quia cum dñi cardinales ſunt legati conferre poſſunt beneficia etiam ad papam deuoluta.de preben. venerabilis.de offi.lega.c.officij. lib.vj.

¶ Tertiū q2 legati excōicatos ꝓ iniectiōe manuū vndecūq; veniētes abſoluūt.ex̄ de offi.leg.c.excōicatos.

¶ Quartū q̄ legati de latere mare trāſeūtes vti poſſunt inſignijs apice dignitatis puta palefredo vel eq̄ albo. veſtimentis rubeis. freno. ꝛ calcaribus de auratis ꝛ ſimilibus.de priuile.antiqua. vbi de hoc ꝑ Hoſtiē.

¶ Quintū q2 dici poſſunt patricij quoꝝ nola in dyademate principis ſcribi cōſueuerūt ſm Guil. notantē in dicto ca.officij. Sed me cū ipſo tenere hoc caſu non audeo.q2 patricios imperator ſibi in patres eligebat inſti.quibus mo.ius pa.pote.ſol.§.filius.C. de cōſul. l.viti.lib.xij.papa aūt cardiales nō aſſumit in patres

ſed tñ in filios. extra de teſti. licet dilectus. de prebē. dilecto. niſi faciat eos ep̄os qꝛ tūc in fratres eos aſſumit. extra de cri. fal. ꝗ graui. ¶ Sextū qꝛ pars corporis pape dici pñt ad inſtar ſenatorū. vj. q. j. §. verū. C. ad. l. iul. ma. l. quiſq̄s. ſm̄ Guil. notātē in. d. c. ſfficij vñ alibi no. Innocē. q collegiū cardinaliū hꝫ ſenatū. ar. xcvj. diſt. ꝯſtātinus. vt no. ipſe.

ac generis[a] claritatē ſunt potiores prerogatiua[b] gratie attollēdi dūtaxat[c] exceptis) deliberatione[d] ſuper hoc cū

extra de re iudica. cū te. ⁊ de hoc. xvj. q. j. eccl'ia. Illud autem aliter perſuaderi pōt. nā cū ꝓmiſcue loquēdo de cardinalib' oēs fratres appellet: ipſi tñ fratres corporū fratris ſui pars fore ſunt cēſendi. ar. C. de agri. ⁊ cēſi. l. cū ſcimus. §. vlti. lib. xj. ⁊ ſicut in pſona ſenatorū cōmitti dr̄ crimē leſe maieſtatis qꝛ pͤs corporis principis cēſentur. vt. d. l. quiſq̄s. ita et comitti dr̄ in pſonis dñorum cardinalium. vt. d. c. excōicatis. vbi de hoc. ¶ Septimū qd̄ ex p̄miſſis inſurgit. nā ſi ipſi cenſeant̄ vere patricij ſtatim cum ſunt creati ſunt liberati a patria ptāte. dicto. §. filij'. ⁊ dicta. l. vlti. de cōſuli. ſed hoc nullo iure cauet̄ q ſunt patricij ſi cenſeant̄ ſenatores nō ſunt liberati ex hoc dicto. §. filij'. cū ex illis dignitatibus ſolū q̄s liberet̄ a pr̄ia ptāte ex quib' liberat̄ a curiali cōditione. in cor. aut̄. inſti. que de dig. §. ghaliter col. vj. Sed a curiali liberat̄ ꝓpter. xij. dignitates. C. de decurio. l. vlti. lib. x. de q̄rum numero nō eſt ſenatoria. Quid ergo ſup hoc dices? dic q ſi ſint creati cardinales ep̄i nulla eſt dubitatio: qꝛ ſaltē ex ep̄ali adepta dignitate liberi facti ſunt a patria ptāte. in cor. aut̄. cōſti. que de dig. §. illud. colla. vj. C. de epiſ. ⁊ cler. aut̄. ſed dignitas. alīs incipit. ſed hodie. extra qui fi. ſint legi. per venerabilē. Sed ſi tantū ſint creati cardiales quid dices? videtur q non ſint liberati. nam cum ius patrie poteſtatis conſiſtit in multis puta in. viij. q̄ nominātur inſti. de pa. pote. §. ius antē. nō dꝫ dici ſublatum in patris preiudiciū: niſi vbi de iure ſtatutū reperitur. cū nō ſit lex aliqua iſtud dicēs. ar. in cor. aut̄. de non eli. ſecū. nubentes. §. optimū vtiq̄. col. j. vbi dicit̄ nō fraudetur pater iure filij. nec enim lex eſt aliquid tale dicēs ad idē. C. de col. l. illā. de repu. l. diſſentientis. extra de ſup. neg. p̄la. romana. li. vj. ne ſe. va. c. illa et per hoc ſcribitur erubeſcēdum fore loqui ſine lege. in cor. aut̄. de trien. ⁊ ſemiſ. §. cōſideremus. col. iij. ⁊ qꝛ alioꝝ honores aliis dānorū occaſionē fieri nō oportet C. de ſta. ⁊ imagi. l. ⁊ virtutum. ⁊ de ſilentia. iubemus lib. xij. nec velli eſt cū alterius iniuria cōſulendū. xxij. q. ij. c. primū eſt. C. de offic. prefec. vrb. l. prefect'. Sed his nō obſtantibus contrariū non improbabiliter poteſt dici. certum eſt enim q multiplex eſt dignitas ſecularis vel officium que vel quod aliquē liberat a curiali conditione vt colligitur dicta. l. vlti. C. de cōſul. l. x. ⁊ illa eadē q̄ eſt in numero duodena: vt p̄dixi hodie filiū liberat a patris poteſtate: vt dicto. §. generaliter in quo numero cōputātur aduocati: fiſci q̄ſtores: principatus agentiū in rebus: ⁊ ſimiles multe. de quibus minus videtur q liberent cum ex earum virtute nullus effici dicat̄ pars corporis principis. et tñ liberant. ergo multo forti' dignitas cardinalatus: ſumpto. ar. a minori. de quo no. de ele. cū in cūctis. vñ licet non ſit hic expreſſo iure cautū: tñ de ſimilibus ad ſimilia procedītur. ff. de legi. l. nō poſſunt. cum plura ſint negocia q̄ vocabula. ff. de p̄ſcrip. ver. l. natura. et ſtatutū in vno ſtatutū cenſet̄ in alio vbi eſt penit' eadē vel maior rō. not. ff. de iudi. l. cū pretor. nec videtur dānum ex hoc pater vel iniuriā pati. cū enim naturaliter augmētū in honorē filij deſideret. extra de teſti. ſup eo. cū eadē perſona fingatur eſſe cū eo. C. de impu. et aliis ſubſti. l. vlti. ⁊ eadē caro. xxxv. q. iij. hac auctoritate. ⁊ excellentia ⁊ nobilitas filij patrē nobiliorē reddat. ⁊ laudē magnā patri afferat ⁊ magne leticie prebeat occaſionem: vt legitur in dicto. §. ghaliter. ⁊ gloria patris eſt filius ſapiēs. Prouer. xvij. et. xxv. c. xcv. diſt. c. eſto ſubiect'. in fi. tales honores laudē leticiā ⁊ gloriam dꝫ omni pecuniario cōmodo qd̄ ex patria ptāte pōt contingere p̄ferre. ff. ſi q̄s omiſ. cau. teſta. l. iulian'. ¶ Octauū priuilegiū q cardinali aſſerenti ſe legatū credit̄ abſq̄ litteris. xviij. di. c. nobiliſſimi. licet aliqui hoc reuocēt in dubiū. ¶ Nonū q aſſertioni cardinalis abſq̄ actis credit̄ ſup his que coram eo acta ſunt ſaltem de cōſuetudine curie. extra de ap. cōſtitutus. vbi hoc no. p Hoſtiē. in v̄bo aſſertioni. ⁊ p tali cōſuetudine pōt eſſe rō quaſi credat̄ principē qui ipſum ob ſingularem induſtriā explorata eius fide ⁊ grauitate ad tāte dignitatis magnitudinē adhibuit nō eſſe alīs aliter ꝓceſſurū ſeu iudicaturū eſſe pro ſapientia ac luce dignitatis ſue quā ipſe foret iudicaturus. arg. ff. de offi. prefec. preto. l. vna. circa fi.

a ¶ Generis claritatē. No. habendā rationē nobilitatis generis ⁊ hoc etiam in penis infligēdis de quo dic vt legitur ⁊ no. xxiiij. q. j. quid circa pacē. extra de iureiur. cū quidā. ff. de pe. l. quedā. de incen. rui. nau. l. pedi'. C. de paga. ſacri. ⁊ tē. l. vlti. cū ſi. multis. Quātum in honoris exhibitione/ ⁊ ſalutatione/ ⁊ ſedis inter iudices aſſignatione. d: q̄ dic vt legit̄. C. de offi. diuer. iudi. l. ij. ⁊ iij. vbi ſenato. vel cla. l. iij. §. ſedēdi. de offi. ciui. iudi. l. ij. de hoc etiam no. iij. qō. ix. c. ꝓneceſſe. Quātum in beneficiorū obtinēda multiplicatione vt hic. ⁊ de prebē. c. de multa. §. vlti. Quātum in faciēda de ipſis pre aliis ceteris parib' electione. in cor. aut̄. de defen. ciui. §. interim. col. iij. extra de apppel. cōſtitutus. cū notatis in ipſis. Quātum etiā in beneficioꝝ equali facienda diſtributione. ſuper quo vide qd̄ dixi 𝔍. e. c. in ver. mendicant. Necnō in alioꝝ bonoꝝ vberi adminiſtratione ac etiā cōſumptione. ff. de dona. l. filius. §. nōnunq̄. de admi. tu. l. cum plures. §. tutor. de iudi. l. ſi lōgius. in fi. de iure do. l. quero. ⁊ in multis q̄ diligens indagator per ſe poterit reperire.

b ¶ Prerogatiua gratie. Si. de offi. deleg. hac conſtitutione. de offi. lega. c. officij. lib. vj.

c ¶ Dūtaxat exceptis. Eadē verba reperies de priuileg. c. ne alicui. de offi. deleg. hac cōſtitutione. li. vj. vnde hec verba tollunt dubium ſi quod fieret an inferior cardinali puta patriarcha: primas: archiepiſcopus. abbas: vel filius inferioris rege puta ducis vel comitis diſpēſatione obtēta poſſit gaudere cōtra hāc decreta. ⁊ dic quod non per hunc tex. ⁊ per ea que notaui. 𝔍. in verbo cuiuſcunq̄.

d ¶ Deliberatiōe. No. principē qui omni lege ſolut' eſt. ff. de legi. princeps. ex̄ de ꝯceſ. p̄ben. ꝓpoſuit. deliberatione velle vti in agibilib'. ſi. de offi. leg. c. deliberatione. lib. vj. C. de legi. l. humanū. ne filius ꝓ patre. aut̄. habita. ff. de his q̄ in teſt. delē. l. proxime. de iure patro. l. diui fratres. Ei' igit̄ exēplo quicunq̄ ali' idē facere dꝫ. arg. lxxix. diſt. legit̄. ij. qō. j. de' oīpotens. ex̄ de re iudi. in cauſis. dubiū eni nō eſt oīa oīno q̄ cōſilio recto gerunt̄ iure: meritoq̄ effectu ⁊ firmitate niti. C. de repu. l. iij. ⁊ v̄itas ſepius examinata citi' ſplēdeſcit in lucem. ⁊ fruct' diuinus eſt iuſticiā ſepius recēſeri. xxv. q. ix. c. graue. vnde alibi ſtatuit̄ q nō cū precipitatione nec ſubitanee: ſed cū deliberatione ſunt ſentētie

Pater ⁊ filius finguntur eadem perſona.

Nobilitatis rō in multis eſt h̄nda.

Erubeſcimus ſine lege loq̄.

Deliberatio in agibilibus eſt neceſſaria.

ꝯferēde. C. de ſeu. ex pericu. reci. l. ij. extra de re iudi. paſtoralis. Cle. v. § verū. vbi etiam de hoc dixi.

Cardinales an ſint a papa filij vel fratres nuncupādi.

a ¶ Cū fratribus. Collige hic ꝙ cū papa de cardinalibus loquit̃ indefinite vel promiſcue appellat eos omnes fratres vt hic ⁊ in locis multis alijs reperitur. Et pōt rō reddi q2 lz ſoli epi cardinales ſingulariter ⁊ peculiariter fratres. ceteri ꝓ filij appellentur de crimi. fal. c. ꝗ graui. ⁊ teſti. lz dilecte. ⁊ prebē. dilectus. ne igit̃ epi nobili fraterno nomine nūcupādi vt ibi negligi videantur. ideo et alij propter eos fratres appellātur. arg. ff. de iniur. itez apud § hoc edictum. xxiiij. diſtin. ca. quāꝗ. extra de here. ca. ſi aduerſus. Et dñi cardinales non epiſcopi qui fraterni nois appellatione nō ſunt nuncupādi. vt d. ca. ꝗ graui. niſi propter illos qui epiſcopi ſunt fratres appellari merētur: ſicut nepotes ex filijs qui veri filij nō ſunt: nec ſic appellari cōſueuerūt. ff. de teſta. tu. l. ꝙ ſi nepotes. inſtitu. q̄ da. tu. poſ. § vlti. tñ ꝓpter filios ⁊ ipſi filij appellātur. Et ſic ex perſonis epoꝝ cōſequuntur qđ ex ſua ſingulariter nō poſſunt vt al's cōtingit. ff. de edil. edic. l. cum autē § ſi. de bo. poſ. cōtra tabu. l. nō putauit § ſi exheredatus. que res pig. ob. poſ. l. ariſto. extra de priuileg. licet § j. de conceſ. preben. c. auctoritate. libro. vj. cum multis ſimi.

b ¶ De ipſoꝝ cōſilio. Secꝫ cardinaliū quoqꝫ conſilio papa vtitur quia vult vt hic vides nō autem ad hoc de neceſſitate tenetur: vt not. extra de re iudi. ad apoſtolice. lib. vj. vocatus enim eſt in plenitudinem poteſtatis. ij. q. vij. c. decetero. extra de vſupal. ad honorē. nec poteſt ei dici domine cur ita facis. de peni. diſt. ij. § ex perſona. Et ſuper hoc quia aliqua quandoqꝫ habent fieri ſimpliciter conſilio alterius aliquādo cum conſilio: aliquando de conſilio: aliquando nō poſſunt fieri ſine conſilio: ⁊ aliquando habēt fieri cū alterius aſſenſu. ⁊ quid iuris in omnibus iſtis ſit: vide qđ not. Cōpoſt. extra de conſtitu. c. penul. ⁊ Guil. ne ſe. vacā. c. j. lib. vj. et ibi dixi.

c ¶ Sciētia. Factū ex certa ſciētia pape robur obtinet firmitatis etiā ſi de ſe nullū erat. extra de trāſact. c. ij. de accu. c. ad petitionem. iij. q. vij. c. hoc quippe. ⁊ ar. C. de teſta. l. olim. ⁊ appari. iudi. l. ꝓbatorias. li. xij.

d ¶ Moderādas. Diminutionē non augmentū denotat iſtud verbū. extra de verb. ſig. c. tranſmiſſe.

e ¶ Effrenatā. i. immoderatā ⁊ indecentem. ſi. ff. de teſti. l. j. in ſi. extra. eo. ti. ſignificauerūt. ⁊ c. cū olim.

Principis indulgentia aliqd afferre debet.

f ¶ Eaſdem perſonas. ſ. quaſcunqꝫ preterꝗ hic exceptas. vt. ꝫ. patet.

g ¶ Totaliter nō fraudētur. al's fruſtrētur. ſic em̄ eſt interpretāda indulgētia principis vt aliquā gratiā afferat impetrāti. C. de legi. l. ij. de iure immuni. l. ſ. in ſi. extra de verb. ſig. c. in his. nec aliter eſt interpretāda. extra de verb. ſig. olim. ne al's deluſoria videat̃

fratribus[a] noſtris habita diligēti de[b] ipſorum cōſilio ⁊ ex certa ſciētia[c] noſtra in forma ſubſcripta duxim⁹ taliter moderandas[d]. ꝙ per moderamē noſtrū effrenatā[e] circa eaſdē[f] perſonas talium beneficioꝝ multitudinē refrenem⁹: ipſiqꝫ impetrantes fructu diſpenſationum huiuſmodi totaliter[g] non fruſtrētur. Statuimus[h] itaqꝫ et de fratrum ipſoꝝ cōſilio ordinamus ꝙ obtinētes nunc[i] ex diſpenſatione[k] legitima pluralitatem huiuſmodi dignitatum / perſonatuū / officiorum / aut prioratuum / ſeu bñficiorum que al's abſqꝫ diſpenſatione[l] obtinere nequibant: vnum tantum ex dignitatibus / ꝑſonatibus / officijs / prioratib⁹ / eccleſijs vel beneficijs hmōi quibus cura imminet animarū / cū dignitate ꝑſonatu vel officio prioratu eccleſia vel beneficio ſine cura que habere maluerit[m] pretextu diſpenſationis ſufficientis circa id eiſdez indulte poſſint licite[n] retinere

ff. ne quid in lo. pub. l. vlti. de iudi. l. ſi pretor. extra de verbo. ſig. abbate § vlti. ⁊ c. cū olim. de priuileg.

h ¶ Statuimus. Hoc verbū rē perfectā ſignificat et cū effectu: non verbotenus accipiendū eſt. extra de verbo. ſig. c. in his. ⁊ tale ſtatutū principis ex quo animo legē cōdendi factū eſt omnino ſeruandū eſt. C. de legi. l. leges. c. diſt. ca. contra morem. xix. diſtin. in memoriam.

Conſtitutio non ligat a tpe editionis.

i ¶ Nūc. Secꝫ tēpore publicationis huius decre. ante em̄ nō ligauit in corp. auſ. vt facte noue cōſti. col. v. eꝫ de cōſti. c. cognoſcētes. de prebē. cū ſingula § cōtra. lib. vj. ⁊ j. ſequitur. durum em̄ eſſet ſentire ꝙ ſtatim a tēpore editionis ligaret forte penitus ignorantes contra iura. ff. de decre. ab ordi. fa. l. vlti. xxxij. qō. iiij. c. dixit ſarra. lxxxij. diſt. ꝓpoſuiſti. quid enim peccare diceretur antiquitas ſi hui⁹ decre. inſcia. ⁊c̄. C. de teſtamen. l. iubemus. conſenſum enim non ignorantiam volumus obligari. C. de tabu. generali.

Diſpēſatio legitima que dicit̃ eſſe.

k ¶ Ex diſpenſatione legitima. Sed quā diſpenſationē reputabis legitimā? Rñdeo illam in qua nichil tacetur vel nichil exprimit̃ quo expreſſo vel non tacito princeps veriſimiliter duci pōt ad diſpenſationem denegādā. de elec. dudū § penul. de prebē. c. ſi dignitatē. Cle. v. ſic em̄ dici cōſueuit in impetrationib⁹ beneficioꝝ. de reſcrip. ſi ꝓponēte. de prebē. ſi ꝓmotu. ⁊ c. nō poteſt. lib. vj. Sicut em̄ in illis tanꝗ ambitioſa ſit ſtricta interpretatio. de reſcrip. ſi gratioſe. ⁊ de preb. ꝗuis. lib. vj. ſic ſit in diſpēſationibus vtpote a iure cōmuni exorbitātibus. extra de ſi. pbſo. c. j. ⁊ ij. lib. vj. et arg. ff. de nata. reſti. l. j. de excu. tu. l. qui teſtamento. ſtricte formā mādati in illis ⁊ forma diſpēſationis in iſtis ſeruata. ceſſante argumento in vtriſqꝫ ſumpto a minori vel maiori. ſuper quo vide que no. per hoſtiē. de reſcrip. poſtulaſti. ⁊ c. in noſtra. ⁊ per Innocen. de conceſ. preben. dilectus. ⁊ qđ al's ſuper hoc dixi. d. c. ſi dignitatem. ⁊ quod not. de capel. mona. ex parte.

l ¶ Abſqꝫ diſpēſatione. illa aūt facta ꝑ illū qui pōt ⁊ legitime vt dixi in no. ꝓcedenti redditur licitū qđ al's erat illicitū. arg. de elec. dudū § nos igitur. de conceſ. preben. cum noſtris § nos vero. de tranſac. c. j.

m ¶ Maluerit. reſeruat ergo optionem circa vnū cū cura ⁊ circa aliud ſine cura: ſicut alibi reſeruat̃ optio retinendi vnū de pri⁹ obtētis. de prebē. cum ſingula. lib. vj. ⁊ eo. titu. c. referēte. c. ꝓterea. ⁊ c. tue. ff. de colle. illi § vlti. ⁊ per hoc refrenat̃ hec effrenata multitudo ſuper retentione pluriū. per hoc etiā in totum non fruſtrantur effectu diſpēſationis ipſam obtinētes: cū al's de iure cōi vna dignitas vel ꝑſonatus ſe non compatiatur cum alia vel alio etiam ſine cura. de prebē. de multa § hoc idem. de elec. dudum § penul.

n ¶ Licite. i. de noſtra licentia per hanc decre. conceſſa. vel. i. non obſtante alia iuris cōis prohibitione.

Que tñ[a] teneant[b] eligere[c] infra[d] mēſem[e] numerādū a tpe noticie[f] cōſtitutionis iſtius. ceteris bñficijs[g] cū cura vel ſine cura q̄ ipſi⁹ diſpēſatiōis pretextu tenebant ⁊ que aliter nō poterāt[h] de iure[i] abſq; diſpenſatione[k] licite retinere. que[l] nos extunc[m] vacare[n] decernimus coram[o] ordinario[p] ſub teſtimonio[q] publico infra idem tps[r] verbaliter[ſ] et

a ¶ Que tñ. ſ. vnū cū cura ⁊ aliud ſine cura: vt. ſ.
b ¶ Teneant. hoc vbū nēitatē vr̄ iponere eligēdi.
c ¶ Eligere. ſi. de pben. cum ſingula. §. circa. li. vj.
d ¶ Infra. limitat iuū eſt tpis iſtō vbū. et vltra illō nō eſt locus tali electioni. arg. ff. de fideicō. liberta. l. thays āncilla §. intera. ō leg. ij. l. ſtatu liberū §. ſtichū. de ɔdi. ⁊ demō. l. ſi in diē ſupq̄ vide ſi placet qō no. p et ʒ de ɔceſſ. pb. c. cū ei. cle. papa. v. l gło. p hoc patet

e ¶ Menſem. Sed quot dies facient menſem: Dic ꝙ tot quot cōtinebit mēſis in quo fiet notificatio preſentis cōſtitutionis vt ſequit. niſi eñ ſic dicas nō numeraret mēſis a tpe talis notificationis. qō text⁹ requirit. ⁊ ſi de illo mēſe erant aliq̄ dies lapſi ſupplebūtur de ſequenti. ar. ff. de verb. ſig. l. cū biſſext⁹. de diuer. ⁊ tēpo. pſcrip. l. j. de re iudi. niſi lex. ſic no. Gar. de elec. q̄ ſit. ⁊ de reſcrip. ſi propter tua. lib. vj.

Conſtitutio quādo ligat.

f ¶ Noticie. ſ. vere vel interpretatiue q̄ accidit lapſis duob⁹ menſibus a tpe publicationis pñtis cōſtitutionis. in cor. auten. vt fac. no. cōſti. colla. vj. extunc enim ius interpretatur ⁊ fingit quē habere notā ɔſtitutionē pricipis nec extūc eſt pbabilis ignorātia. ar. xvj. di. ꝙ dicitis. extra ō poſtu. pla. c. j. ff. de inſti. ac. l. ſed et ſi §. proſcribere. cū ſimi. A quo aūt tēpore ligēt ſtatuta vel conſtitutiones aliorum dic ſm ꝙ no. Hoſti. in ſumma de conſti. §. quando.
g ¶ Ceteris beneficijs. ſ. non electis.
h ¶ Non poterant. vt ſunt perſonatus plures vel dignitates etiam ſine cura. vt. ſ. dixi.
i ¶ De iure. Per hoc videt innui aliqua beneficia etiā plura nūero de iure cōi poſſe teneri. ad idē de reſcrip. ca. gratia. lib. vj. ⁊ eo. ti. c. gratie. cle. v. ſic ſentit Inno. de pben. cum iam dudū. hodie aūt aliter ſentire videt ibidem de cōceſſ. pben. lſ ao. de his plene per Guil. in ſpe. ti. de leg. §. vidēdum reſtat. ver. illud autem per Guil. dicto cap. gratia.
k ¶ Abſq; diſpenſatiōe. Per hoc excludit beneficia curata etiā vel dignitates ſeu pſonat⁹ cum nō ſint dimittēda ſi ſunt talia vel tales q̄ de iure cōi plures vel plura poſſunt teneri: vt q: annexa vel annexe: dependentia vel dependentes ab alijs. de pben. c. ſuper. eo de eta. ⁊ quali. eam te.
l ¶ Que. ſ. beneficia curata vel alia de iure ſine diſpenſatione non compatientia.
m ¶ Extunc. ſ. lapſo mēſe a tpe noticie hui⁹ cōſtitutionis nō ergo añ fingunt vel cēſent vacare. vbū eñ tunc extremū tps ſignificat. ff. de ɔdi. ⁊ demō. l. iiij. §. j. ⁊ eſt ſimile de preben. cum ſingula §. j. ⁊ §. circa.

Tūc extremū temp⁹ notat.

n ¶ Vacare decernim⁹. No. ex ptāte pncipis eccl'ie induci fictionē vacatiōis bñficij vbi al's nō eēt. naturā eñ rei imutare pōt in aliā: ⁊ fingere eē qō al's vere nō eſt. C. ō rei vxo. act. l. ij. ⁊ ar. de ɔceſ. pb. c. cū ei. cle. v. no. de trāſla. epi. c. q̄to. Quib⁹ aūt auctꝫib⁹ iuribus ⁊ rōnib⁹ pbat papā hre auctē ſummā ⁊ excellentē et ptātē in oībus / ⁊ p oīa / ⁊ ſ oībus: vide qō diffuſe not. Hoſti. ex. qui fi. ſint legi. p venerabilem §. rōnibus.

Natura rei in aliā mutari pōt per papam

o ¶ Corā. Tūc corā aliquo fieri ōr cū fit eo pñte et intelligēte lʒ al's nolēte. vñ corā demente vel infante vel dormiēte fieri nō poſſet. ff. de vbo. ſig. l. coram.
p ¶ Ordiario. i. epō / vel ſe. va. caplo: vt in §. ceterū. Sed quē al's q̄ in caſu huius capituli appellabis ordinariū quo ad talē dimiſſionē: videt ꝙ p epm cū pre ordiatoꝛ dicat in eccleſia. xxv. di. pꝛectis. ⁊ q: oēs eccl'ie cū ſuis iurib⁹ in ei⁹ ptāte cōſiſtūt: ⁊ regende ſunt pꝛochie ſub ei⁹ tuitiōe. x. q. j. decretū. ⁊ c. regenda. extra de relig. do. c. de xenodochijs. cū ſi. Sed cū nō q̄ras de dioceſano nec ō loci ordinario ſʒ ſimplicit de ordiario illū dicā ordinariū q̄ ad hoc qui al's iure ſuo pōt cōferre ar. ex de offi. or. c. cū ab eccl'iarū. de iudi. c. decernim⁹. ⁊ ō of. or. ⁊ ſi ab aplice. cle. v. ⁊ hoc denotat tex. ſeq. cū dicit ſine noua collatiōe ab eo q̄ facere poterat facienda: vt ſic dimiſſio bñficioꝝ taliū fiat corā illis a quib⁹ pcedere poterat collo. no. ō renū. admonet. Si aūt q̄reret de dioceſano vel ordinario loci nullo alio ſubiūcto videret de epō fore intelligendū. ar. de vi. et ho. cleri. c. dioceſani. de eta. ⁊ quali. c. cū eccl'ie. de ſeq. poſ. ad compeſcendas. cle. v. in quib⁹ de hoc dixi.
q ¶ Sub teſtimonio publico. Nō dicit ſub iſtrumēto publico / vel litteris ſigillo autētico ſigillatis ſicut alibi fit. de elec. vt circa. de offi. or. ſi canonici. lib. vj. ij q. j. legū. C. de epi. ⁊ cle. ſi qua p calūniam. quare videret ſatiſfactū fore pſenti ɔſtitutiōi ſi aliqua bñficia dimittūtur corā ordinario ſub teſtimonio fide dignoꝝ teſtium: per quos facta dimiſſio reuocata in dubium probari poſſit. arg. ff. de teſta. l. heredes palā. de ritu nup. palā in princi. ⁊ §. que vt in adulterio attēta mēte potiſſime huius decre. vt plura beneficia ſe al's nō cōpatientia nō retineantur niſi hic reſeruata / q̄ mēs penitus eſt ſeruāda. ff. de excu. tut. l. ſcire §. aliud. de elec. ſi poſtq̄ §. j. lib. vj. vñ cū non artet dimittentem ad dimittendum ſub publico teſtimonio ſcripture: relinquam diſpoſitiōi iuris cōis. arg. in lib. feu. de cog. feu. c. j. quo iure cauet regulariter parē eſſe fidem teſtiū ⁊ ſcripture. C. de fi. inſtru. l. in exercēdis. ō pac. l. pactū. lʒ fallat in caſib⁹ ibi no. ⁊ pleni⁹ p Hoſt. de cēſ. romana. lib. vj. hoc maxime dico q: pña cōſtō ɔ nō dimittentē ſub teſtimonio publico eſt penalis vt ſequit quare ob odiū pene vitandum. ar. de elec. ſtatutū. de re. iur. odia. lib. vj. intelligā teſtimoniū publicū nedū inſtrumentorū ſed ⁊ teſtiū. ar. ad hoc. extra de pben. ca. ſi bñficia. lib. vj. vbi habens bñficiū dimittere liberat dimittēdo ſub qualicūq; teſtimonio: cū ibi ad certā ſpeciem teſtimonij nō artet: al's videret artari q̄s ad impoſſibile vbi forte ſcripture teſtimoniū hre non poſſet. quod ſentire foret abſurdū. Tutius tñ reputo ꝙ ſub teſtimonio ſcripture fiat talis dimiſſio: cū promptior ſit pbatio p ſcripturam q̄ p teſtes. ff. ō pigno. l. cōiter. cū ſcripture fides nō variet: vel labilitatē memorie patiatur: ſed teſtium ſic frequēter. ff. de carbo. edic. l. iij. §. due cauſe. de acquiren. poſ. l. peregre §. j.

Teſtiū ⁊ ſcripture fides par eſt

Probatio per ſcripturā eſt promptior q̄; per teſtes.

r ¶ Idē tps. ſ. mēſis. vt. ſ. Igit infra eūdē menſem intra quē de altero ō duob⁹ hʒ electio fieri: debēt alia dimitti p hūc tex. al's pena ſequens locū hʒ. ſi eñ aliter diceres nō haberet fieri talis dimiſſio infra idem tps: ſed diuerſum. argu. ff. de ɔdi. ⁊ demon. l. ſi in diē. de fideicommiſ. ii. l. thays ancilla §. intra.
ſ ¶ Verbaliter. i. verbis expſſis: quaſi nō ſufficiat hoc in mēte gerere: niſi verbis oretenus exprimat. ff. de vbo. obli. l. q̄cquid aſtringere. de cōdi. inde. l. ꝙ q̄ ſciēs. C. de condi. ob cauſam. l. ſi repetendi. Et hoc ſane intelligas in illo qui loqui poteſt: in alio autē: pu

Beneficium ſi debeas.

realiter[a] cū[b] effectu dimiſſis: abſq[c] eo ꝙ ad illa nunꝙ ſine noua[d] collatiōe ab eo qui facere[e] poterit facienda redire[f] aut eorū adminiſtratiōi ſe immiſcere[g] p̄ſumant. Alioqn[h] tam[i] his ꝗ aliis oīb[9] beneficiis[k] q̄ virtute hmōi nīſi moderaminis retinere poterāt vt p̄fert[l] ſint ipo[m] iure puuati

dimitti ta muto facto: maxime ſine culpa. iſta verbalis dimiſ
verbalr ſio cadere nō pōt. vñ vr̄ ſufficere ꝙ nutu vel ſigno vel
qualit in ſcriptura ſi ſit lr̄at[9] ſe velle dimittere oſtēdat. ar. ff
a muto de lega. iij. l. nutu. de ꝓcu. l. mut[9]. de iure do. l. mut[9].
dimitti C. q̄ teſta. fa. poſ. l. diſcretis. extra de ſpō. c. tue. ꝛ. c. cū
tur. apud. nō em̄ ta lis vr̄ ad īpoſſibile ꝑ hāc ꝯſtitutiōnē aſtrictus. xxiij. q. v. ſ. faciat hō. iiij. diſt. erit aūt lex. ff. de re. iur. l. īpoſſibiliū q̄d aūt de illo q̄ loq̄ non pōt ſufficeret ne ꝙ nutu vel ſigno ſine verbis dimitteret? videt̄ ꝙ nō. ar. dicti. c. tue. cū ibi no. ꝑ. b. ꝛ xliij. di. c. ſit rector. ꝑ Jo. ꝛ ꝑ hūc tex. q̄ expoſcere videt̄ etiā verbalē ꝛ realē dimiſſionē. Sed nō improbabiliter videret̄ poſſe dici ꝯtrariū. ar. eoꝝ q̄ no. Hoſt. dicto. c. tue. etiā in ſumma. de ſpon. in rubricella de matrimonio. ſ. qualr ꝯhat. vbi tenet ꝙ mr̄imoniū ꝑ potētē loq̄
Mrī= nutu vel ſigno ꝯhi pōt. nō em̄ q̄s vr̄ eē deterioris con
moniū ditiōis ex hoc ꝙ loq̄ pōt: q̄n ſigno nutu vel lr̄is expri=
ꝑ potē= mere ſuū ꝯſenſum poſſit. ar. ff. de cōdi. ꝛ demō. l. falſa
tē loq̄: C. de adop. ꝑ adoptionē. ꝛ de digni. l. maior. de agen.
an ſine in rebus. l. hac ſaluberrima. li. xij. maxime q̄r v̄ba ad
verbis aliud inducta nō ſunt niſi ad declarādū ꝯſenſum. xxij
poſſit q. ij. c. is aūt. q̄licūq3 ergo ꝯſtet d̄ ꝯſenſu dimittētis
ꝯtrahi. ſufficē vr̄. ar. ff. d̄ le. iij. l. pāphilo. ſ. ꝓpoſitū. ꝛ ad hoc facit qd̄ no. C. de teſta. l. iubem[9]. ſ. vi. Et nūc r̄ndebis ad hūc tex. cū dicit v̄baliter ſubaudiēs vel alio mō eq̄pollēti. puta ſignis nutu vl̄ lr̄is: vt mēa ſeruet̄ q̄ v̄bis eſt p̄ferēda. vt dixi. ſ. in glo. nō dicit. nā v̄ba ad extraneū ſenſum trahunt̄ vt mēs ſeruet̄. C. de li. p̄te. l. iij. legis em̄ v̄ba ciuiliter intelligenda ſunt. ar. ff. de ſeruitu. l. ſi cui. cū nec ius calūniari nec eius v̄ba captari: ſ3 qua mēte dicant̄ ꝯuenit adiaduerti. ff. ad exhi. l. ad
Tuti[9] exhibendū. caute tñ egerit q̄ loqui poterit ſi v̄bali di=
in du= miſſiōe viſus fuerit infra tp̄s hui[9] cōſtitutiōis vt opi=
bis de= nionū ꝑiculū vitet̄: vt ſatiſfiat ſupficiei hui[9] tex. cū in
clarant his q̄ de facto pñt deduci in dubiū tuti[9] ſit ſequēdū. ff
iura ſe= de vē. in poſ. mit. l. j. ſ. ſ3 ſi incertū. extra de ſpō. iuue=
quēdū. nis. de cle. excō. mi. c. illud. de pe. diſtin. vij. c. ij. cū ſi.

a ❡ Realiter. q. d. eorū poſſeſſionē dimittendo. parū enim ꝓdeſſet verbaliter illa dimitti ſi de facto adhuc detinerent̄. arg. ff. de pig. ac. non eſt mirū. de act. empt. ꝛ ven. l. ij. ſ. vacua. extra de re iudi. cum aliquibus ꝛ arg. efficax. ad hoc in cor. autēti. de inceſ. nup. ſ. ad hoc quidem. collati. ij. ex cuius ſ. mente. videtur ſumptum quod hic dicitur.

b ❡ Cū effectu. puta nullo in eis cuſtode ꝑ ſe dimiſſo ꝛ abſtinēdo penit[9] a ꝑceptiōe obuētionū taliū bn̄ficiorū. verba em̄ cū effectu intelligēda ſunt. ff. ne quis eū qui in ius voca. l. ſi alium. ſ. docere. qd̄ quiſq3 iur. l. j. ſ. hec verba. extra de cleri. non reſi. relatum.

c ❡ Abſq3. hec ꝑpoſitio abſq3/priuationē denotat ſicut ꝛ prepoſitio ſine. ff. de exer. ac. l. j. ſ. plures. de inſti. ac. l. ſed ꝛ ſi. ſ. conditio.

Abſq3 d ❡ Sine noua collatiōe. ergō cū illa poterit. ſum=
ꝛ ſine pto. ar. a cōtrario ſenſu in iure fortiſſimo reputato. ff.
priuāt. de teſta. qui teſtamēto. ſ. mulier. de offi. ei[9] cui. l. j. ſ.
Argu= hui[9] rei. de teſti. l. ex eo. extra de his q̄ fi. a p̄la. cū apo
mētū a ſtolica. ſ. vi. ꝛ hoc verum niſi ex illo ſequeret̄ abſurdi
contra tas. tūc em̄ tale argumētū ceſſat. C. de epi. ꝛ cle. cōuē=
rio ceſ= ticulā. cū ſimilib[9]: ceſſat etiā vbi iura alia cōtradice=
ſat ali= rent. no. de fo. cōpe. ca. ſignificaſti. Sed huic obſtare
quādo vr̄ eē d̄ ele. ꝯmiſſa. ſ. porro. li. vj. vbi bn̄ficiū amiſſum

in illa vacatiōe p̄ma q̄ occurrit conferri nō pōt dimittēti. S3 patēa eſt ſolutio. q̄r ibi ex culpa ſua bn̄s illud amiſit q̄ abſq3 iuſta cā ceſſauit infra annū ad ſacerdotiū ꝓmoueri: hic aūt obtinēs plr̄a bn̄ficia abſq3 culpa ſua l3 nō ſine cā aliq̄ dimittere habuit ex diſpēſatione hui[9] conſtōnis. ar. ad hāc ſolutionē. extra de eta. et q̄li. c. j. de elec. cū in cūctis. ſ. hoc ſane. cū no. in eis.

e ❡ Facere poterit iſtō dicit iō q̄r alr̄ ꝑ nō facta habet̄ collatio q̄ fieret ꝑ illū qui non poſſet eā facere. j. q. vij. daybertū. extra de iure p̄ro. ca. ꝙ antē. ff. de offi. proconſul. l. obſeruare. ſ. viii.

f ❡ Redire. nō eſt mirū ſi ad ea non pateat regreſſus q̄r cū decernant̄ vacare ꝑ lapſum menſis. vt. ſ. d3 ſi inſtitutiōe canōica nō poſſent licite detieri. extra d̄ inſti. ex freq̄ntib[9]. de re. iur. c. j. li. vj. ꝛ ar. ff. d̄ decu. l. herēni[9]. imo aliter ea recipiēs intruſus nō intitulat[9] diceret̄ de p̄b. eū q̄. li. vj. extra d̄ ele. q̄ſq̄s ꝛ q̄ſi fur ꝛ latro cū ꝑ hoſtiū igreſſum ad ea nō haberet. ar. de ele.

g ❡ Jmmiſcere p̄ſumāt. ſ. iure primeuo cū nullū cōpeteret. vt dixi. l glo. p̄ce. Quid aūt ſi ad dimiſſa bn̄ficia iuxta hāc ꝯſtitutionē aliq̄ rediſſent vel eoꝝ adminiſtratiōi ſe immiſcuiſſent nō iure ſuo ſ3 ex alia cā ꝓbabili. vt puta ne ipſorū ꝓuent[9] ꝑditiōi ſeu ꝯſumptioni expoſita perirēt. vl̄ ne ab inimicis occuparent̄. ſed vt ſalui reſeruarent̄ ſucceſſoribus: haberet ne locū contra tales pena ſequēs? Uideret̄ ꝙ ſic. ob iſti[9] text[9] in diffinitatē q̄ſi in culpa cēſeant̄ immiſcendo ſe rei nō ad ſe ꝑtinenti. ff. de re. iur. culpa. vt ſic color ois adminiſtrationis eis interdictus videat̄. ar. de ele. auaricie. lib. vj. ꝛ in extraua. ſi fratrū. dn̄i ioānis. Sed ꝯtrariū cre Tutor
do ad inſtar tutoris qui ante factū inuentariū admi q̄nq3
niſtrare non poteſt. ꝛ tamen vt occurrat periculo bo= añ in=
norū cōſumendorū pupilli adminiſtratiōi illorum ſe uenta=
pōt ingerere ſine pena. ff. de admi. tutoꝝ. l. tutor q̄ re riū pōt
ꝑtoriū. ꝛ ar. etiā ad hoc. ff. de neg. ge. l. nā ꝛ ſeru[9]. ſ. ſi admi=
vino. et de fur. l. falſus. ſ. alienū. circa fi. ex illa em̄ cā niſtra=
ſe adminiſtrationi ingerens magis videt̄ implere of re.
ficiū ad quod homo homini tenet̄. ff. de ſeruis ex. l. ſeruus. extra d̄ teſta. c. cū in officiis. xxij. q. iiij. c. ij. ꝙ rei aliene ſe immiſcere. vt no. dicta. l. culpa. niſi em̄ ſic intelligas qd̄ in fauorē bn̄ficiorum videretur introductū/in eorū leſionē et dānum retorqueret̄ ꝯtra legem ſancim[9]. C. ad treb. de ſcd̄is nup. l. ꝑnaliter. extra de re. iur. c. qd̄ ob grām. lib. vj. ꝛ officiū charitatiuū de ſe meritorioſum videret̄ interdictū ꝛ eē pene inductiuū cōtra cōem legē. ar. ad hoc ſunt. ff. de iur. do. cū i fundo. et deterioris cōditionis diceret̄ talis ſe immiſcēs ex hoc q̄r ſemel bn̄ficiorū illorū rector ver[9] extitit ex diſpēſatiōe ꝗ ali[9] q̄ nullū ius in eis habuiſſet. ꝛ hāc credo fuiſſe mentem cōditoris huius capituli. vnde ius verba indefinita ciuilit̄ ꝛ ſine calūnia ſunt intelligenda. ff. de leg. ij. l. debitor. ſ. vi. ꝛ dixi. ſ. in glo. j. v̄bis.

h ❡ Alioquin. ad oīa ſupradicta referas ꝛ expone. id eſt ſi infra mēſem. vt. ſ. nō elegerint. vel ſi nūc electa nō dimiſerint: vel ad dimiſſa ſine noua collatione redierint. vel eorū adminiſtrationi ſe immiſcuerint.

i ❡ Tam his. ſ. nō dimiſſis ſi ad illa redire vel adminiſtrationi eorum ſe immiſcere p̄ſumpſerint.

k ❡ Beneficiis. ſ. vno curato. vt. ſ.

l ❡ Ut p̄fertur. ſ. in verbo ſtatuimus.

m ❡ Jpo iure. ꝛ ſic eſt canon late ſn̄ie. ſimile. de elec.

⁊ prorſus inhabiles[a] ad[b] ſimilia beneficia[c] obtinẽda. Per hoc autẽ[d] his[e] qui dignitates perſonatus officia vel alia beneficia curã aĩarum hñtia ex diſpẽſatione que ius[f] tribuat iuxta noſtrã moderationem preſcriptam[g] obtinent et alia ſimilia bñficia noſtrarum vel al's eorũdem predeceſſorum auctoritate lr̃arum expectãt: cũ quibus[h] eſt vt illa cũ vacauerint recipere: et vna cũ obtentis retinere licite valeant diſpenſatum: nolumus derogari[i]: quin ea cum[k] vacabunt infra dicti[l] temporis ſpacium poſſint eligere: et dimiſſis[m] alijs recipere in forma p̃ſcripta[n] ac licite[o] retinere penas[p] ſimiles incurſuri[q] ſi hui⁹ nr̃e ɔtraire[r] p̃ſumpſerit ſanctiõi[s]

¶ Porro[t] qꝛ q̃rũdaʒ oculos[v] ſic auare cupiditatis vitium[x]

ea. auaricie. ⁊ c. q̃ ſit. cũ ſi. multis. Sʒ hic fortiter obſtare videt̃. de p̃ben. cũ ſingula ⁋ ſtatuẽtes. ⁊ ⁋ circa eos. vbi nõ eligẽtes infra mẽſem vel nõ electa dimittẽtes nõ ipſo iure: ſed ꝑ ſniam priuant̃ illis. Sʒ ibi i alio illi incurrũt maiores penas q̃ iſti. cum ibi ex hoc fiãt ieligibiles: et ſic inhabiles nedũ ad ſiĺia obtinenda bñficia imo ⁊ ad maiora. hic aũt ſolũ ad ſiĺia quare exaggeratur pena in vno mitigat̃ in alio. hic autẽ nõ ita. Itẽ hic fauorabili⁹ eſt actũ cũ eis q̃ ibi qꝛ ex moderatiõe huius ɔſtitutionis permittit̃ duoꝝ bñficioꝝ retẽtio de iure cõi ſe al's nõ cõpatientiũ quare ei⁹ nõ debẽt ꝑfrui bñficio quam contẽnendam cenſuerũt ꝓ nouo bñficio vet⁹ eligẽtes grauamẽ. ar. ad hoc. C. de iure delibe. l. vlti. ⁋ ſin vo. poſtq̃. ⁊ ⁋ ſin autẽ. ibi autẽ nõ permittebatur niſi ſolius nõ vnius retentio quare ibi minor pena q̃ hic. *(margin: Oppoſitio ɔ textũ.)*

a ¶ Inhabiles. Iſta inhabilitas ambitionis vitio inducit̃. vt de elec. dudũ ⁊. ṽ. de p̃ben. cũ ſingl'a. lib. vj. ⁊ ſic collige hic illud qđ dici cõſueuit. qui totũ vult totum perdit. ſi. de prebẽ. de multa. ⁊ d. c. cũ ſingula. de deſpõ. impub. c. acceſſit. ṽ reſcrip. ex tenore. de trãſla. epi. quanto. ⁊ arg. C. qui mili. non poſ. l. iij. lib. xij. *(margin: ⁊ dudũ q. vij. q. j. c. non fructũ. Totuʒ ꝑdit q̃ totum vult.)*

b ¶ Ad ſimilia. Scilʒ iam obtentis vel nõ dimiſſis.

c ¶ Bñficia. ſcʒ cũ iura diſpẽſationẽ in ſui retẽtione expoſcẽtia. Nunquid igit̃ hec inhabilitas illos reddiduſſe intelliget̃ inhabilis ad ſimplicia ruralia bñficia obtinẽda? dicas q̃ non. tñ ob odiũ pene de ſui natura reſtringẽde. ff. de penis. l. interp̃tatione. de pe. diſt. j. pene. tũ qꝛ inhabilitat⁹ ob penã ad mai⁹ aſſequendũ nõ cẽſet̃ inhabilitat⁹ ad min⁹. ff. de interdic. ⁊ releg. l. relegatoꝝ ⁋ ſolet. tũ etiã qꝛ in illis ſimplicib⁹ hec inhabilitas a iure nõ inducit̃ ꝑ hãc decre. ergo ꝑ hõlem induci non dʒ. ff. de reli. l. at ſi q̃s ⁋ gñaliter. de ſepul. vio. l. iij ⁋ nõ ꝑpetue. xxxiij. q. iij ⁋ in hoc. ɔtẽti eñ debemus eſſe penis legib⁹ cõprehẽſis. ff. de ṽbo. obli. l. ſi ita ſtipulatio. tum etiam qꝛ ſi hui⁹ canonis cõditor voluiſſet inducere inhabilitatem in ſimplicibus: hoc vtiq̃ exp̃ſſiſſet. qđ cũ nõ fecerit ꝓ omiſſo dʒ haberi. de deci. ad audiẽtiam. C. de cadu. tol. l. vnica ⁋ ſin autẽ ad deficiẽtis. tũ etiã qꝛ in certis beneficijs inducta nõ extẽdit̃ ad alia. de ele. ſtatutũ. lib. vj. tũ inſuꝑ qꝛ inhabilis de ſui natura ad maiora bñficia cõſequẽda non ſic inhabilis cenſet̃ ad ſimplicia. idẽ ergo cẽſeri dʒ de reddito inhabili ex aduẽtu ꝑ hanc conſtitutionẽ. arg. extra de ſi. preſby. ca. j. ⁊ vlti. q̃ aũt dicit ſimilia/ſubaudias ⁊ merito vel maiora. de elec. dudum. et per ea que dixi. ṽ. in parte prima. in verbo. cuius modicum.

d ¶ Per hoc autẽ. ſ. q̃ hic ſtatuit̃ vt non curatũ bñficiũ ad aliud incuratũ ſe al's nõ cõpatientia q̃s valeat eligere infra mẽſem et electa retinere ⁊ cetera omnia dimittere et q̃ alias penas hic poſitas patiatur.

e ¶ His. datiui caſus eſt pluralis numeri.

f ¶ Que ius tribuat. vt qꝛ legitima et ſufficiens et que dicatur legitima. ṽ. notaui in verbo legitima.

g ¶ Preſcriptam. Dic. vt. ṽ. notaui in verbo prece=denti in glo. ſcilʒ cum cura.

h ¶ Cũ q̃bus eſt. ſume ṽbũ diſpenſatũ qđ eſt infra.

i ¶ Derogari. Non imerito: qꝛ q̃ rõne de plurib⁹ iã obtentis vnũ cũ cura ⁊ aliud ſine cura p̄t eligi: eadẽ rõne de obtinẽdis p̃textu diſpẽſatiõis q̃ ius tribuat.

k ¶ Cũ vacabũt. iſtud dicit: qꝛ non vacantia effectualit̃ q̃ſq̃ eligere non põt. de cõceſ. p̃ben. c. q̃ in viuorũ. vij. q. j. nõ future. et ca. eũ qui. ff. de vul. ⁊ pupil. ſub ſti. l. moribus ⁋ interdũ. lʒ impetrãs cũ clauſula acceptãdi incertũ puta p̃mũ vacaturũ vel ex cã ſcðm poſſet acceptare q̃ ad hoc vt manus ordinarij ligari dicãtur. de cõceſ. prebẽ. qꝛ cũctis ⁋ pe. ⁊ c. ne captãde. ⁊ c. executor. de quib⁹ cõtra hoc poſſet opponi. ſed non obſtat per iam dicta.

l ¶ Dicti ipis. Scʒ mẽſis. vt. ṽ. in verbo ſtatuim⁹.

m ¶ Dimiſſis. Ab his ſcilʒ pretextu moderaminis huius conſtitutionis obtentis.

n ¶ Preſcripta. ṽ. in verbo ſtatuimus.

o ¶ Licite retinere. ex huius capituli permiſſione. etiã hic adde qđ dixi. ṽ. in verbo diſpenſatione.

p ¶ Penas ſiĺes. ſ. illas quas patiuntur illi qui tẽpore huius decre. plura talia bñficia obtinebãt: ⁊ formam huius decre. non ſeruauerunt.

q ¶ Incurſuri. Scilʒ priuationis ipſo iure non dimiſſorum ⁊ pretextu moderaminis huius decre. obtẽtorum: ⁊ inhabilitatis ſimilium obtinendorum.

r ¶ Cõtraire. ſ. nõ eligẽdo infra mẽſem: vel non dimittendo beneficia nõ electa vel ad dimiſſa ſine noua collatione ⁊ electione redeundo: vel eorũ adminiſtratiõi ſe immiſcẽdo. vt. ṽ. Sed a quo t̃pe cõputabis iſtũ menſem? ipſum eñ potes cõputare a t̃pe noticie hui⁹ cõſtitutionis. cũ expectãtibus poſt eius publicationẽ hic reſeruetur ius. Dicas igitur ipſum cõputandum hoc caſu a tẽpore noticie vacationis vere vel interpretatiue beneficij recipiẽdi iuxta. c. cũ ei. de cõceſ. prebẽ. cle. v. non ante. per ea q̃ dixi. ṽ. in glo. ſ. t̃pe publicationis. ſicut nec habẽti cõferre currit tẽpus niſi a tẽpore ſciẽtie. de conceſ. prebẽ. qꝛ diuerſitatẽ. vtrũ aũt in illo preſumatur ſciẽtia vel ignorãtia: vide qđ not. Hoſtiẽ. eo. titu. c. ex parte aſtenſis. ſuper verbo recurrerũt.

ſ ¶ Sanctioni. Sanctio ꝓprie eſt p̃ncipis cõſtitutio pena adiecta. iij. diſ. l ſumma. qualis eſt iſta vt pꝫ. ṽ. *(margin: Sãctio q̃d eſt.)*

t ¶ Porro. Tertia pars.

v ¶ Oculos. Scilʒ interioris intellectus de illis loquitur/nõ de corporalibus vt alibi de electio. quorũdam. lib. vj. Oculi enim tales debent eſſe deputati ab omni cõſcientie prauitate. j. q. j. multi. de hoc in dicto c. quorũdam. Oculi vero corporales debẽt eſſe pudici ab omni immundo aſpectu. xxxij. q. v. qui viderit. aliquando vero certe perſone adminiſtrãde rei prepoſite dicuntur oculi. qui peruigiles ⁊ ꝓuidi debẽt eſſe in agibilibus. xciij. diſtin. diaconi. vj. q. j. ca. omnes. extra de offi. archi. c. ad hoc ⁋ j. xxix. diſtin. c. penis. *(margin: Oculi ſũt duplices.)*

x ¶ Vitium. Ergo vitandum cum ſit animarũ deuoratiuum. de vſu. c. vſurarum. lib. vj.

excecauit[a] ꝙ plima talia[b] bñficia ſil'abſqȝ diſpēſatione canonica retiere pſumūt. Nos de illis pñti decreto[c] ſtatuim⁹ vt oia ꝛ ſingl'a bñficia ſic[d] detēta: illo[e] tñ retēto qd vltimo[f] receperūt: dūmō i[g] eo ex collatiōe[h] canonica cōpetat[i] ius eiſdē: infra tpˢ vt pſcribit limitatū[k]: ꝟbo[l] ꝛ facto[m] ac ſine[n] fraude corā[o] ordiario ſub teſtimōio ſil'r publico dimittere teneāt. Qd[p] ſi nō fecerit etiā illo[q] ſint ipſo iure[r] priuati: in q ius eis al's cōpetebat: et inhabiles penit⁹ ad q̄cūqȝ[s] obtinēda eccl'iaſtica bñficia cēſeant. ¶ Qui[t] ꝟo deīceps[v] receperit[x] dignitatē vel pſonatū ſeu officiū aut aliud bñficiū aīaꝝ curā habēs[y] annexā: ſi antea ſimile[z] bñficiū obtinebant illud (quo ipſo[a] iure poſtq̄ ſcdi poſſeſſionem[b] habuerint[c] vel p eos omni dolo et fraude ceſſantib⁹[d] quominus habeant ſteterit priuati noſcunt) abſqȝ[e] more diſpen=

Auar⁹ dicit̄ cec⁹ ē.

a ¶ Excecauit. no. auarum dici cecum q2 nō habet oculos interiois intentionis ad deū. xlvij. diſt. ſicut hi. de cle. auaricie. ꝛ c. quorūdam. lib. vj.

b ¶ Talia bñficia. que in pte p̄cedenti vocātur legitima vel ſufficiētia. et hec ꝟba ſynonima reputātur q̄ ad hoc. q2 idē in effectu ſignificāt. ſi em̄ eſt canonica p ↄ̄ñs legitima. iij. diſ. c. canō. iūcta. l. iij. ff. de legi. Itē ex ↄſeq̄nti ſufficiēs q2 cū talis diſpēſatio lex priuata dicat. iij. diſ. p̄uilegia. nihil imꝑfectū / nihil iſufficiēs ↄtiere dȝ. C. q̄ mi. ꝑoſ. vt nō. l. ſi qs ſuū. li. xij

c ¶ Decreto. qd ſit ꝓpe decretū: vide qd not. iij. di. i ſumma.

d ¶ Sic detenta. Scilȝ ſine diſpenſatione.

e ¶ Illo tñ. In hoc ſtrictius agitur cum iſtis cum diſpenſationē nō habeāt q̄ cum alijs habentibus vt patet in parte precedēti. ꝛ ratio ibi ex textu colligit.

f ¶ Ultio receꝑūt. Sȝ q̄re magis ꝑmittit illi⁹ retētio q̄ alioꝝ: potes dicē iō: q2 etſi alia fuiſſent legitie q̄ſita p effectualē ſuſceptionē vltimi ꝑma oia vacaſſēt: ſicut vacaret ꝑmū vnicū. de p̄bē. de multa. ꝛ eo. ti. cū ſingula. li. vj. niſi ex diſpēſatiōis ꝟtute aliud cōtingeret. vel niſi ex cā iprimis vel ꝑmo detineret bñficiat⁹. vt no. xxj. q. j. ſi qs iā trāſlat⁹. et p P. de ſamp. d. c. de multa.

g ¶ In eo. Scilȝ vltimo recepto.

h ¶ Ex collatione canonica. Sed q̄lis collatio poterit hic dici canonica: cū detētio pluriū bñficiorum iniuſta quē a ꝓmotione repellat. de elec. dudum. ij. Dicas q illa que facta fuit a papa nō obſtāte p̄dicta iniuſta detētione vel ab alio potēte illā impromouibilitatem tollere. arg. de preben. c. nō poteſt § pe. lib. vj.

i ¶ Cōpetat ius. No. p ſolā collationē canonicā etiā ſine traditione tribui ius in bñficio: vt hic. ꝛ de p̄bē. ſi tibi abſenti. ꝛ c. q̄uīdā. in ſi. li. vj. ꝛ c. accedēs. Sicut ꝛ in vltimis volūtatib⁹ rei legate dñium ſine traditiōe trāſit in legatariū: ꝛ rei donate in eccl'iam. ff. de leg. j. l. ſi tibi hō § cū ſeru⁹. d le. ij. cū pf § ſurdo. quēadmo. ſui. amit. l. ſi partē § j. d fur. l. a ticio. C. de ſac. ſan. ee. l. vlti. Uñ p bñficio collato ꝛ ei⁹ iurib⁹ agi pōt p bñficiatū actiōe in rē etiā poſſeſſione nondū apprehēſa p dicta iura. ſic etiā no. Cōpoſt. de cōſti. cū. M. In reb⁹ ꝓphanis regulariter ſec⁹ eſt. C. de rei vēdi. ſeruū. de pac. l. traditionib⁹. ff. de fur. l. eū qui. Sicut aūt inter iſta eſt dr̄ia in acquiſitione iuris: ſic etiā eſt differētia inter iſta in acq̄ſitione poſſeſſionis. ſup q̄ vide qd plene no. p Inno. de reſti. ſpo. c. in l'ris. ſup ꝟbo prius.

Collatio ſola ius tribuit in bñficio

k ¶ Limitatū. Scȝ menſis: vt in parte precedenti.

l ¶ Uerbo. hoc ē qd. ſ. dixerat ꝟbal'r. ꝛ dic vt ibi dixi

m ¶ Et facto. ſ. dixerat realiter in parte precedenti: ſed idem eſt in effectu.

n ¶ Sine fraude. q. d. nō retinendo illa per aliquā perſonam ſubmiſſam. ꝛ hoc deſignat qd in parte precedenti dictum fuerat cum effectu.

o ¶ Coram ordinario. Super hoc verbo et ſequenti. dic vt. ſ. proxi § dixi.

p ¶ Quod ſi non fecerint. i. ſi beneficia omnia obtēta ſine diſpenſatione excepto vltimo rite collato verbo et facto ſine fraude non dimiſerint.

q ¶ Etiam illo. ſ. vltimo recepto in quo eis ius queſitum fuerat ex canonica collatione vt ſequitur.

r ¶ Ipſo iure. dic vt dixi i ꝟbo ſimili. ſ. pxi §.

s ¶ Ad q̄cūqȝ. magiſ gñalit ſeu vniuerſal'r i hoc § incurrit inhabilitas iſta q̄. ſ. pxi. vñ dicit q̄cunqȝ nedū ſil'ia nō dimiſſis de q̄b⁹ nō ē dubiū p § p̄cedētē: imo etiam diſſimilia puta iferiora ꝛ ſimplicia cū dicat q̄cūqȝ. arg. ff d here. iſti. l. hoc articulo. extra d ma. ꝛ obe. ſtatuimus. illa q̄ al's diſpēſatione p̄cedēte legitie poterāt retineri ꝛ ad q̄ dimittēda qs nullatenus artabat vt quē maior p̄cedit culpa maiori plectat vindicta. l. diſt. quia. ꝛ c. in quo maior eſt culpa. ꝛ extra de here. excōicam⁹ § credētes. ꝛ de cle. exc. mini. latores. ꝛ. ff. ad. l. aq̄l. l. itē mela § ſi plures. ad. l. cor. d ſicca. l. vlti. cū ſi.

t ¶ Qui vero. Quarta pars.

v ¶ Deinceps. Poſt huius decre. editionem.

x ¶ Receperint. Iuſte vel iniuſte. puta per violentiam vel intruſionē. de preben. eum qui. lib. vj.

y ¶ Habens annexam. ſuper hoc verbo ꝛ alijs que precedunt: dicas vt dixi. ſ. circa prin. decre.

z ¶ Simile. puta dignitatē / perſonatū / vel officiū / etiā ſine cura vel quodcūqȝ aliud cū cura: q2 quo ad habendā pluralitatē idē iudiciū eſt de illis ſ nō curatis ꝛ alijs curā habētib⁹. ex de prebē. de multa § hoc idē. de elec. dudū. ij § ſed cū in iure. nō aūt quo ad oia alia vt colligit de eta. ꝛ quali. c. j. iūcta decre. ſȝ canō. de elect. lib. vj. ꝛ colligi etiam pōt extra ne cle. vel mo. ca. ſuper ſpecula. iuncta decre. ſtatutū. eo. ti. lib. vj.

a ¶ Ipſo iure. q. d. nō expectata ſnia hōis cū ſit ſnia iuris. Et vbi cōſtat quē ipſo iure priuatū: vel al's ius non hr̄e in bñficio qd detinet de facto expelli ab illo p iudicē pōt. nec pōt dicere ſe ſpoliatū. ꝛ ſic reſtituendū q2 iudex ep̄s magis exequi ſui bñficij debitū dr̄ q̄ violentiā inferre. ſic no. Inno. ꝛ Hoſtien. poſt eū. de reſti. ſpol. ca. accepta: ꝛ de filijs pbr̄o. c. conſtitutus.

Beneficia de fctō tñ obtinēs ab ep̄o expelli poteſt.

b ¶ Poſſeſſionem. ſ. pacificā. ꝛ ſuper hoc ſi placet videas qd dixi ꝛ notant de elec. cōmiſſa. lib. vj.

c ¶ Habuerint. Subaudi ꝛ fructus ex eo percipere potuerint. al's primum quis dimittere nō tenetur. de preben. ſi tibi conceſſo. lib. vj.

d ¶ Ceſſantib⁹. Nā dolū vel fraudē adhibētes i cōſequēda poſſeſſiōe haberi debēt quo ad hoc p poſſidētibus. ff. ne quid in lo. pub. l. ij § hoc interdictū. et de reg. iur. l. q̄ pōt facere. ſicut p ↄtrariū dolo deſinētes poſſidere p poſſeſſoribus ſunt habēdi. ff. de rei. vēdi. l. ſi ait § j. de reg. iur. l. parē. ꝛ eo. ti. c. p poſſeſſore. li. vj.

e ¶ Abſqȝ more diſpēdio. q. d. nō expectata ſnia priuatoria facti: vel litis cōteſtatione: omiſſa facti allegatione vt alibi ꝛ ſimili modo exponi ꝛ dici conſueuit de reſcrip. c. ab excōicato. de prebē. ſi beneficia. lib. vj.

a ¶ Ordinarioꝝ. qui ſint illi cauet̃. ſ. pri. §.
b ¶ Dimittere. hec dimiſſio ad factū ſolū refert̃. cū iure in illo cōpetenti ſint priuati. vt. ſ. dr ſicut alſ cōtingit. de elec. noſti. ⁊ ibi no. cum ſi.
c ¶ Pari mō. ſ. ꝟbo ⁊ facto: ⁊ ſine fraude cū effectu: ⁊ ſub teſtimonio publico. vt. ſ. ꝑ pri. §. ⁊ ꝑce. quod dic vt ibi dixi.
d ¶ Alioqn. i. ſi primū adepta poſſeſſiōe ſecundi vel ꝑ eos ſteterit in ordinariorū manib⁹ ſine mora nō dimiſerint verbo ⁊ facto ſine fraude.

dio in ordinariorū[a] manibus dimittere[b] debeant pari[c] mō alioquin[d] extūc[e] ſint ipſo[f] iure ſcdo priuati: ⁊ nedū ad[g] ſacros ſuſcipiēdos ordines ſn etiam ad habendum quod-cūq;[h] bñficiū eccleſiaſticum inhabiles reputent̃. Que oīa et ſingula bñficia vacatura[i] (vt[k] pmittit̃) vł dimiſſa[l] nr̃e[m] et ſedis aplice diſpoſitiōi de ſpoꝝ fratrū ꝯſilio reſuam⁹[n]

e ¶ Extunc. non ergo ante: vt. ſ. dixi.
f ¶ Ipo iure priuati. Per hoc patet ꝙ hec decre. eſt canon late ſnie nedū in priuādo quē ꝑmo bñficio tali ꝑ ſuſceptionē ſcdi ſitio. imo ⁊ etiā priuādo illū ſecūdo vbi illud nō dimiſerit ꝓut hic ſtatuitur. olim autē vi debat̃ ſnia neceſſaria quo ad ꝓuationē ſcdi. ꝺ ꝓbē. de multa. ver. ſed ſi forte. vbi dicit. etiā alio ſpoliet̃: nō dicit ſpoliat⁹ ſit. ⁊ eo. ti. cū ſingula. lib. vj. cū dicit repellatur: nō dicit repulſus ſit: vt alſ in ſiꝉi dici cōſueuit ⁊ notari de foro cōpe. ſi diligenti. de excef. ꝓla. grauē. xj q. j. inolita. C. de iuriſ. om. iudi. l. in criminali. vñ vt. l. ſi qs in tantā in qbus ⁊ ſimilib⁹ ſnia priuatoria eſt neceſſaria: qꝛ ipo iure vel eoipſo nō inuenit̃ inflicta. Et ita ſm hoc decre. de multa. dicet̃ ꝑ iſtā in hoc correcta vel trahet̃ ad iſtā vt ꝟbū ſpoliet̃ ibi poſitū exponat̃. i. ſit ſpoliat⁹: vel ſpoliet̃ de facto quaten⁹ de fctō tenet: cū ipſo iure ius ſibi ꝯpetens in illo amiſerit: vt hic dr. certū eſt eñ ꝙ hec decre. exaggerat penam ⁊ inducit alias duas nouas q̄ ſtatim ſequuntur que ipſo facto incurrunt: ⁊ que in dicta decre. non erant.
g ¶ Ad ſacros. De nō ſacris nihil ſtatuit̃ hic quare non vident̃ ꝓhibiti ſuſcipi. ar. ff. de interdi. ⁊ releg. l. relegatoꝝ. §. vl. extra de big. c. ij. cū ibi no. ꝑ hoſti. de cle. pug. in du. c. henricus. l. di. quicūq;. ⁊. c. placuit.
h ¶ Quodcūq;. ꝺ hoc dic vt dixi. ſ. pri. §. in glo. vl.
i ¶ Vacatura. ſ. ipo iure ex diſpoſitōe hui⁹ ꝯſtōnis
k ¶ Ut premittitur. ſ. procedente diſpenſatione electis duobus vno cū cura / alio ſine cura: vel illis non electis / vel ceteris non dimiſſis: vel dimiſſis ſi ad illa quis ſine noua collatione redierit. vt. ſ. in. §. nos itaq;. vel nulla precedente diſpenſatione retentis pluribus illiſq; nō dimiſſis retēto vltimo rite collato iuxta §. porro. vel ſcdo ſiꝉi ſuſcepto ⁊ ꝑmo nō dimiſſo iuxta iſtū. §. in his eñ inducit̃ vacatio ꝑ hāc ꝯſtitutionē in oībus. in. §. nos i vltimo receptis. in. §. porro. ⁊ in iſto ⁊ hunc intellectū innuit. §. ſequēs cū dicit. vt ꝓmittit̃ perditis. niſi eñ ſic intelligas videretur hic innui ꝙ oīa beneficia in futurū vacatura ꝑ ſuſceptionē ſimiliū eſſent hic collatiōi pape reſeruata: ⁊ ſup eis ſublata poteſtas ordiarijs vel legatis ſedis apoſtolice cardinalib⁹ conferēdi qđ eſt expreſſe cōtra decre. de multa. §. is quoq;. ⁊ contra decre. cū ſingula. §. ſtatuētes. etiā de ꝓbend. ⁊ haberet dici neceſſario ꝙ illa iura cū ſuis ſiꝉibus ſint correcta. ⁊ nō eſt veriſimile conditorē huius canonis hoc ſenſiſſe. ar. de elec. ca. eccl̃ia. ij. §. deniq;. C. de inoffi. teſt. l. ſi qñ. nā iuriū correctio vitāda eſt. de elec. cū expediat. lib. vj. in coꝛ. autē. de administrā. offi. in ſi. col. iij. nec voluiſſe intantū reſtringere ptātem ordinarioꝝ in beneficijs cōferendis: in magnū forte ꝑiculū diuturne vacatōis. arg. extra de primi. paſtoralis. de ꝓben. ſtatutū. lib. vj. videtur ex-

Iuriū correctio vitāda ẽ.

go intelligendū hic reſeruationē factā eſſe de beneficijs que ꝑ hāc cōſtitutionē vacare cenſent̃: ⁊ que alſ nō vacarēt: vt ſic in hoc intelligat̃ inquātū min⁹ derogare dicet̃ alijs iuribus cōmunib⁹. arg. de reſcrip. ca. cauſam q̄. de cōſue. cū dilectus. ff. de legi. l. ſ; ⁊ poſteriores. iuxta id qđ alibi ſtatuitur q̄ties eñ ſermo duas ſignificatiōes exprimit: ea potiſſime recipiat̃ q̄ rei agēde aptioꝛ ē. i. iu ri cōi nō ꝯtra. ff. ꝺ reg. iur. l. quotiens idem ſermo. ⁊ alibi legit̃ quotiens ſine captiōe nihil inueſtigari pōt eligendum eſt qđ minus habet iniquitatis. vt eo. ti. l. quotiens nichil. ⁊ opinor hanc mentem fuiſſe conditoris huius capituli.
l ¶ Vel dimiſſa. Intellige ꝓtextu diſpēſatōis ſublate vt ſtatuit̃. ſ. in. §. nos itaq;. qđ ergo ſi nulla ſint dimiſſa iuxta illū. §. ſed hñs diſpēſationē ſup pluribus oīa de facto retinuit ꝯ hanc decre. q̄ ⁊ qualia tanq; dimiſſa dices hic reſeruata? vr̃ ꝙ nulla: ſ; dic ꝙ ſaltē cēſebunt̃ reſeruata tanq; ꝓ dimiſſis hñda vel tanq; vacatura. vt dixi in glo. ꝑce. Nō ſic aūt de obtentis plurib⁹ ſine diſpēſatione iuxta. §. porro. illa eñ tāq; vacatura ꝑ lapſum mēſis non pñt dici reſeruata: cū tp̃e hui⁹ conſtōnis edite vacarēt. ſed nec tāq; dimiſſa vbi dimiſſa nō fuerāt. niſi diceres ipa ꝓ dimiſſis fore habēda. Sed ſi ponas ipſa dimiſſa: cenſebunt̃ ne ipſa reſeruata? Dr̃ ꝙ nō: ſicut nec dimiſſa ꝓtextu adeptorū ſecūdorū ſimiliū: cum hic videat̃ papa reſeruaſſe ſolū illa q̄ per hanc conſtitutionē ipſo iure dicunt̃ vacare: vt dixi in glo. ꝓce. vel que ſunt dimittenda ex diſpoſitione huius cōſtitutionis nō in rem alterius.
m ¶ Noſtre ⁊ ſedis aplice. Differentiā collige inter iſta de reſcrip. ſi gratioſe. li. vj. ff. loca. l. liij. ſed in caſu ꝓſenti quo ad effectū reſeruationis nulla videtur differentia qꝛ licet hec reſeruata ꝑ ꝯditorē huius cōſtitutiōis nō cōferent̃ remanerent conferenda ꝑ ſucceſſorem cū nedū ſibi reſeruauerit: ſed ⁊ ſedi ipſi que non morit̃: vt. d. c. ſi gratioſe. ⁊ arg. in coꝛ. auten. quō opoꝛ. epi. §. licentiam. colla. j. xij. q. ij. ca. liberti.
n ¶ Reſeruam⁹. ſ; ſuppoſita plenitudine ptātis iuxta quā pape dici nō pōt: dñe cur ita facis. ꝺ pe. di. iij. §. ex ꝑſona. Si q̄ras a me q̄ potuit eſſe cā rōnabilis ꝙ ipſe talia bñficia ad ſe reuocauerit ꝯferenda: poſſum reſpōdere ꝙ cū ſollicitudo oneroſa pontificalis officij pape impoſita: vt in extrauaganti eiuſdē dñi pape q̄ incipit. Ad on⁹. multis indigeat miniſterio: cū meſſis quidē multa: opari) ꝟo pauci. xxj. di. c. in nouo. vocādis ꝑ eū in ptē ſollicitudinis. ij. q. vj. c. qui ſe. extra de vſur al. c. ad honorē. quos remunerare tenet̃. necnon illos q̄ ſuis anteceſſorib⁹ ſeruierūt. xij. q. ij. hoc huiuſmodi. ⁊. c. charitatē. ⁊. e. eccl̃iaſticis. ⁊ ad ei⁹ ſedē confluāt vndecūq; clerici indigētes quib⁹ paterna ꝓuiſiōe ſubuenire tenet̃: maxime ne i cleri opprobriū mēdicare cogant̃. xciij. diſt. ca. diaconi. extra de renūcia. ca. ad ſupplicationē. habeatq; multis mundi magnatib⁹ illis potiſſime qui dei eccl̃iam in multis dotauerūt: vel illorum anteceſſores ⁊ qui eccleſie dei fuerūt deuoti filij et defenſores ſe fauorabilem exhibere. de reſcrip. ſedes apoſtolica. in beneficijs cōferendis ad eorū inſtantiā vt ad ſubſidiū eccl̃ie ꝓ tp̃e citius ludu cantur: ⁊ ne alſ ab eo retrahant̃. ar. C. de bo. q̄ li. l. ij. ff. de ope. pub. l. ij. iuſtū fuit ⁊ equū adinuenire modū

Papa multa bñficia ſibi reſeruat cū multis ꝓuidere habeat

ꝑ quē papa poſſit de multis bñficijs ꝓuidere: vt per eū iuſta fiat diſtributio de eiſdē. vt in ꝓin. hui⁹ capl'i potiſſime cū in eo donādi immēſitas mēſura dicatur in cor. aut. de nō alie. aut ꝑmu. re. ec. § ſi mun⁹. col. ij. ⁊ iſta pōt dici ratio quare bñficia vacātia per aliū q̄ per eum regulariter cōferri nō pñt. de pbē. licz eccl'iarū. li. vj. ⁊ ibi de hoc dixi.

a ¶ Inhibentes poſt talē īhibitionē vl' reſeruationē ligate ſunt man⁹ ordinarij: vt extunc ꝯferre nō poſſit. ar. de reſcrip. ti. bl q̄ gram. de cōceſ. pben. ca. executor. ⁊ c. ſi capitulo. lib. vj. cum ſi.

Inhibentes[a] ne quis p̄ter romanū pōtificē[b] q̄cūq̄[c] ſit ſuꝑ hoc auctoritate munitus/ de hmōi[d] beneficijs diſponere[e] vel circa illa per viā ꝑmutationis[f] vel al's[g] inouare quoquo modo p̄ſumat. Nos eni ſi sec⁹ actū ſeu attentatū fuerit: irritū[h] decernim⁹ ⁊ inane

b ¶ Romanū pontificē. ſubaudi vel aliū ab eo ſuꝑ hoc poteſtatē hñtē. de pben. lz. lib. vj. tūc eni ꝑ aliū faciēs hoc ip̄e facere cenſet. de reg. iur. c. qui per alium lib. vj. oia eni noſtra facim⁹. ⁊c̄. C. ď veteri iur. enu. l. j. § ſed neq̄. extra de pben. c. ſi apoſtolice. lib. vj.

c ¶ Quacūq̄. etiā legationis cardinalis cū ſic indeterminate ⁊ vniuerſaliter loquat ⁊ nihil excipiat. ar. maio. ⁊ obe. c. ſolite. circa fi. ď here. inſti. l. hos articulo. ⁊ extra ď pbē. c. lz. li. vj. vbi ſunt v̄ba ſil'ia ⁊ magis ſpecificata q̄ hic licet al's ex virtute legatiōis ſue poſſet conferre beneficia etiā ad collationem ſedis apoſtolice deuoluta. de preben. c. venerabilis.

d ¶ Hmōi bñficijs. ſ. diſpōni ſedis ap'lice reſeruat̄.

e ¶ Diſponere. puta illa cōferenda vel ad ipſa aliquē eligendo vel de eis ꝓuidendo. An aūt ꝑ hoc videat laico patrono interdicta poteſtas p̄ſentandi ad talia bñficia: ſentire videt guy. q̄ nō. de pben. c. licet. cū de iure pñtādi nō fiat mētio. Item q̄ qui pñtat aliquē ad bñficiū nihil diſponit de ip̄o cū ꝑ pñtationem aliq̄ ius in eo nō q̄rat. de re iudi. cum bertholdus. ⁊ ibi no. in. iij. glo. ſed text⁹ hui⁹ indefinitas ⁊ vniuerſalitas contrarium innuit potiſſime cū ſtatim ſubiungat vel al's innouare quoquo modo p̄ſumat. nulli autem venire debet in dubium quin per p̄ſentationē aliquid in beneficio innouari dicat cum alteri q̄ pñtato de iure cōferri non poſſit: ſaltem durāte preſentatiōe ⁊ agi poteſt vt p̄ſentatio admittat. d. c. cū berthold⁹. cum ibi no. maxime ſi ſit facta clerico cū illa vim electionis habeat no. Innocen. de iurepa. cū autem. nec ille variare poſſit. vt ibi: ⁊ eo. ti. c. paſtoralis. ⁊ ſi premiſſa vera ſunt videtur hic patrono etiā laico ſublata p̄ſentandi poteſtas q̄ď fieri bñ pōt per papā. cū de ſola gratia ius patronat⁹ in laico tolleret. xvj. q. v. ſi q̄s epoꝝ. extra de iurepa. q̄m. ⁊ quo ad illud ſit de foro eccl'ie. extra de iudi. quanto. de hoc etiā notari conſueuit extra de iurepa. ca. cum dilectus.

pñtato ius nō q̄rit

f ¶ Permutatiōis. Igit ꝑmutatio etiā de talibus vacaturis hic eſt inhibita tanq̄ ꝑ reſeruationē/ inhibitionem/ decreti interpoſitiōem affectis. arg. extra de conceſ. preben. ſi capitulo. ⁊ ca. ſi ſoll. lib. vj.

g ¶ Uel al's. puta tranſlationis de aliquo bñficio ad alia faciende vel forte illa alteri vniendo vel alia diuidēdo vel alia ſubmittendo: vel cenſum eis imponēdo vel ſimilia faciendo: cū hic generaliter dicat innouare quoquo modo. vel pōt dici al's innouare: puta ad illa aliquem p̄ſentando: vt dixi. ſ. proxi.

h ¶ Irritū. hec clauſula ligat penitus etiam igno-

rātes. de pbē. ſi poſtq̄. ⁊ c. duduꝫ. de reſcꝑ. c. tibi. li. vj.

i ¶ Ceterum. quinta pars.

k ¶ In caſib⁹ ſupraſcriptis. in § nos itaq̄. ⁊ § porro. ⁊ § q̄ v̄o. ⁊ ꝑ hec v̄ba innuit ⁊ denotat q̄ al's ſint vl' eſſe poſſunt alij ordinarij q̄ epi. vt. ſ. notaui. in § nos itaq̄ in v̄bo coram ordinario.

¶ Ceterū[i] ordinarios intelligimus in caſibus[k] ſupraſcriptis ep̄os[l]: in quorū ciuitatibus[m] vel dioce. conſiſtunt beneficia ſeu aliquod eorū que debent ſm[n] premiſſa dimitti: aut ipſi qui ea debent dimittere cōmorantur[o]. vel eccl'ijs cathedralibus[p] vacantib⁹[q]

l ¶ Ep̄os. itel lige etiā talium bñficioꝝ collationem nō habētes. cū gñalit loquatur. ⁊ hoc innuit tex. ſequēs de capl'is eccl'iarū cathedraliū mētionē faciēs. ad q̄ certū eſt ď iure cōi bñficiorū collatiōes nō ſpectare. extra ne ſe. va. c. illa. cum ſi.

m ¶ Ciuitatib⁹ vel diocesib⁹. diſiunctiue ponūtur hec duo q̄ſi vnū nō ſit reliquū. de reſcꝑ. ca. rodulph⁹.

n ¶ Secūdum premiſſa. ſ. in § nos itaq̄. ⁊ in § porro. ⁊ § qui vero.

o ¶ Cōmorant. Ep̄s igit bñficij ⁊ ep̄s domicilij hic ordinarij quo ad hoc ſunt cenſendi. ſic̄ ex. de tēp. or. ca. cū nullus. lib. vj. Si q̄ras quare hic cōditor canonis nō reputauit ſuꝑiorem ordinariū ep̄m originis ſicut ibi. Pōt dici q̄ ex cā ibi de illo ⁊ alijs fit mentio vt liberi⁹ ⁊ facili⁹ poſſit q̄s ad ordines ꝓmoueri ab alieno ep̄o: cū a plurib⁹ poſſit licentiā obtinere. ⁊ hoc denotat ibi cū ďr hoc caſu. hic aūt nō curauit cōditor de originario ep̄o facere mentionē: cū facili⁹ coram ordinario domicilij (cū ibi ꝯmoret bñficiat⁹) poſſit bñficia dimittere vel ſaltem corā ordinario bñficij cū ſub illo in dubio p̄ſumat bñficiatus domiciliū hr̄e. vt no. Innocen. de ꝑuile. ex ore. q̄ corā ordinario originis. qui bñficia demittenda in ſua dio. forte non hz: nec ꝓſonā habētē illā dimittere ſaltem quo ad forū vt not. ff. ad munici. l. aſſumptio § j. Sed cū in loco originis dicat quis habere domiciliū regulariter ⁊ quo ad honores ⁊ quo ad munera. ff. ad munici. l. ordine § vi. de mune. ⁊ ho. l. ⁊ qui originē. non videt ꝓbabilis rō quare nō ſic talia poſſent dimitti bñficia corā ordinario originis ſicut corā ordinario domicilij vel beneficij cum ille ſicut iſte papam certificare poſſit de beneficijs dimiſſis coram eo. Sed cū textus ordinarios tantū reputet epiſcopos bñficij vel domicilij: vel capitula eccleſiarum cathedralium eorūdem: ⁊ nichil de ordinario originis dicat: non audeo dicere q̄ corā illo dimittendo quis bñficia ſatiſfaceret huic conſtitutioni. vnde ex quo ſic ſcripta eſt/ ſeruanda eſt. vi. q. iij. ſcriptū eſt. xix. diſtinc. in memoriā. ff. qui ⁊ a qui. l. proſpexit. ⁊ in dubio verbis cōſtitutionis habet ſtari. ff. de exerci. act. l. j § ſed huic qui. ver. iure igitur. ad municip. l. conſtitutionibus. vt pene hic impoſite euitent. Ratio autem quare ſic ſcripta eſt poteſt reddi: quia ep̄i illi ⁊ maxime epiſcopus beneficij plenius papam certificare poterunt de dimiſſione beneficiorum potiſſime reali q̄ epiſcopi originis. ar. extra de p̄ſumpt. ca. quoſdam. ⁊ c. q̄rto. C. de reſcin. ven. l. quiſquis.

Ep̄s ē triplex originis / domicilij ⁊ beneficij.

p ¶ Cathedralib⁹. i. ep̄alib⁹ ob honorē cathedre ſic dictis. arg. de offi. or. cōquerēte. de dona. paſtoralis.

q ¶ Uacātibus. Intelligo qualitercūq̄ ſiue morte ſiue renunciatione/ depoſitione/ tranſlatione: vel al's quoquo modo: cum indiſtincte loquatur. argu. vij. q. j. § quibus ecce. ff. de bono. poſſeſſio. cōtra tabu. l. j §

Uacatio multipliciť ꝯtingit

⁋.vlt.ff.pro ſocio.l.actione ⁋.publicatiōe. Et qr vtrobiq; eſt eadem ratio hoc igitur caſu capitulū cathedralis eccleſie vices ſuſtinet epiſcopi quo ad bñficiorū dimiſſionem recipiendam: licet ipſa vel alia de ſe ñ conferant. ne ſ. vacā.illa.

a ¶ Eorūdez. ſcz epōꝝ bñficijs domicilij.vt.s.

b ¶ Et hi.ſ.epi vel eis deficiētibus capitulum.

c ¶ Ut ꝑmittit̄.s.in tribus prīmis ⁋.

d ¶ Perditis. Sed de qb' ꝑditis hoc itelliges dicēs ne loqui d̄ ꝑditis illis q̄ retineri poterant: qr alia nō dimittunt̄ iuxta precedentes ⁋. vt eorum collatio ſpectet ad papam? Dicaſ q ſic. mens em̄ fuit conditoris huius canonis ſue collationi reſeruare oia beneficia que ipo iure ꝑ hāc ꝯſtitutionem vacare cenſent̄. vt.s.dixi.

capitula eorūdem[a]. et hi[b] de beneficijs tā dimiſſis: q̄ (vt ꝑmittitur)[c] perditis[d] nos[e] vel catholicam ſedem[f] certificare ſtudeant q̄ primū[g] cōmode poteſt idilate[h] vt de illis ſalubrit̄ diſponere valeam[i]. ¶ Quantū[k] autē ad modificationez attinet antefatam[l] illa dūtaxat et non alia beneficia eccleſiaſtica[m] quocunq; nomine[n] nuncupentur curaz animarū habere cenſemus q̄ parrochias[o] habent in quibus eſt animarū cura nō ꝑ vicarios[p] perpetuos: ſz per rectores aut miniſtros beneficiorū ipoꝝ vel illorū temporales[q] vicarios exercenda: nec non etiā illa quorum miniſtris ratione beneficiorum hmōi cōpetit viſitare[r]/inquirere[ſ]/

e ¶ Nos.ſ. viuētes.

f ¶ Uel aplicam ſedē.ſ.nobis ad eterne ſalutis gaudium euocatis. vel potes dicere ſedē apoſtolicā etiaz nobis viuētib'. cū vbi ſit papa ibi ſit ſedes aplica. vt notat.s.in ⁋.itaq;.in ver.romana eccleſia.

g ¶ q̄ primum ꝯmode.ſ.arbitrarie iuxta regionuz longinquos vel propinquos viarum diſcurſus. ar.de elec.c.cupientes.⁊.c.q̄ ſit.lib.vj.de ap. cū ſit romana C.eo.titu.l.cum poſt.⁊ eſt ſimile huic de cleri.egro.c.vnico ⁋.ſi autem epiſcopus.lib.vj.

h ¶ Indilate.i.abſq; torpore mora vel negligentia

i ¶ Ualeam'. nō dicit de ꝑditis aliqd q d̄ illis valeat diſponere tanq̄ ꝑ hāc ꝯſtitutionē reſeruatis. quare facit ꝓ hoc qd dixi in v̄bo ꝑditis. ſz cū q̄tū ad certificationē pape faciendā hic eq̄parari videāt̄ dimiſſa et ꝑdita: vi q ſicut illa ſunt hic reſeruata: ita ⁊ ꝑdita. Sz ad hoc pōt dici q licet de hoc ſit papa certificand' vt valeat de illis diſponere. non ex hoc ſequitur q de oibus vt de reſeruatis diſponat: vl diſponere velit: alr̄ hec reſeruatio iuris cōis ſublatiua: poteſtati ordinariorum derogatiua ⁊ ſic odioſa ampliaretur ⁊ extēderetur ad caſus nō exp̄ſſos. qd de iure tolerabile non vr̄. ꝑ hoc aūt q dicit ſalubriter diſponere valeamus. videtur innui q papa ſit certificandus de talibus beneficijs ⁊ eoꝝ qualitatib' qr illaꝝ exp̄ſſio aperire et parare poteſt viā ſalubri diſpoſitioni pape.

k ¶ Quantū autem. ſexta pars.

l ¶ antefatā.s.⁋.nos itaq;.ſ.q quis vnam dignitatem/ꝑſonatū/officiū/prioratuz/eccleſiā/vel aliud beneficium cum cura poſſit cum aliquo vel alio ſimili ſine cura licite retinere.

m ¶ Eccleſiaſtica. Qualia ſunt illa ꝓprie que clericis tm̄ cōceduntur in ꝑpetuū.i.ad vitā q reſidentiā expoſcunt quā exigit omē bñficium: niſi de ꝯrio conſtet: vt no.ꝑ Inno.de cleri.nō reſi.clericos. ⁊ de talibus dr̄ q ſine canonica inſtitutione detineri nō pñt. de inſti. ex frequentibus de re.iur.c.j.lib.vj. ad differentiā illoꝝ q̄ conferuntur etiā laico tanq̄ bene merito. xvj.q.j.c.poſſeſſiones.⁊.q.vj.c.illd.C.de ſacroſanc.eccle.l.iubemus.xij.q.ij.quicunq; ſuffragio. vel cauſa pietatis.xij.q.j.qr tua.xxij.di.c.ſi qui vero.

n ¶ Nomine. de nole em̄ curandū nō eſt ex q̄ cōſtat de corpore. ar. extra de ꝓcura. petitio. ff. de here. inſti. l.quotiens. cum ſimilibus.

o ¶ Parrochias. Sed q̄ bñficia hr̄e dicēs ꝑrochias Dic vt no.ꝑ Bar.⁊ Guido. de elec.lz canon.li.vj

p ¶ Uicarios ꝑpetuos. Beneficia igit̄ i qb' iſtituūt̄ vicarij ꝑpetui non dicūt̄ quo ad hāc modificationez hr̄e curaz q̄n cū alio curato poſſit retineri: vt hic.⁊ d̄ prebē.ſuper eo. lib.vj.de ſe tñ curata ſūt quo ad vicarios ipos vt no. B.de offi.vi. ex ꝑte. Sz an rector principalis nichilomin' dicat̄ curā habere? Dicas q ſic. q̄a cum ſpiritualem iuriſditionē ſuꝑ vicariuz ⁊ alios habeat vt.d.c.ſuꝑ eo. cura hr̄e dicet̄. de elec.dudū.⁊.j. ſtatim ſequit̄. Sic ſentit Hoſt. de ꝑben. expoſuiſti. d̄ ſi.pbro. cōſtitut'. in v̄.ꝑpetuus. ⁊ in.c.ad hoc.ſuꝑ v̄.ꝓfuerunt Nō em̄ eſt incōueniēs q in eadē eccleſia ſint plēs curam inſolidū habētes vno ſub alio exiſtēti. no. Inno. de ꝑben.cum non ignores. ad hoc facit in arg. efficax iſte tex. qr cū tm̄ quo ad modificationē prefatā tales eccleſie habētes vicarios nō dicant̄ hr̄e curā quo ad rectorē ꝑncipalem: vt hic. ergo alr̄ cenſent̄ q̄ ad illum curam hr̄e: alr̄ quo ad modificationē iſtam nihil ſpecialitatis induceret̄ ꝑ hāc decre. arg. ad hoc de ꝑben. lib.vj. preſenti ⁋.loca. de re.ꝑmu.c.j. Itē qr ſtatutum in certo caſu ſingulariter in alio effectum ſuum nō extendit. arg. ff. de leg.iij.l.heres meus ⁋.j. d̄ auro ⁊ argen.lega.l.j ⁋.item ſi due. Curaz iſolidū poſſūt plēs in eadem eccleſia habere

q ¶ Tp̄ales vicarios. ideo ſic dictos qr ad tp̄s nō in ꝑpetuū duratura eſt eoꝝ vicaria: puta ceſſante cā vel lapſo tp̄e ob quā ⁊ vſq; ad qd talis vicaria cōceſſa eſt. extra de appel. peruenit ⁊ de eta.⁊ quali.ca. ex ratiōe de elec.cū ex eo ⁋.porro.lib.vj.⁊ talib' cōmittenda eſt cura ꝑ ordinariū vt in dictis iuribus. ⁊ de offi.arch.c. cuz ſatis. Si q̄ras q̄re illa bñficia q̄ regunt̄ ꝑ vicarios tp̄ales nō dicunt̄ incurata ſicut illa q̄ regunt̄ ꝑ perpetuos? R̄ideo qr rector principalis ꝑ tp̄alem vicariuz deſeruiendo per ſeipm deſeruire ⁊ curā exercere cenſetur: cū ille iure ſuo hoc nō faciat. arg. extra de reſti. ſpo. cum veniſſet. ff. de acqui.poſ.l.qd meo. ſecus aūt eſt in ꝑpetuo qui nomine ⁊ iure ſuo curā exercet ⁊ pro illo iure agere ⁊ defendere ſe pōt. de iudi.cū deputati. de ꝓba. ex litteris. cum bñficium ꝓprium dicat̄ habere. de reſcrip. poſtulaſti. Uicari' tp̄alis curam ſuo nomine ñ exercet qd tñ facit ꝑpetuus.

r ¶ Uiſitare. Iſta q̄ ſequuntur reddūt bñficiū curatū vt hic.⁊ d̄ elec.dudū.⁊ ad q̄d teneat̄ ille q̄ viſitat faciēdum viſitationis tp̄e: dic vt legit̄ ⁊ no. de offi.ordi. inter cetera. x.q.j. decernimus.⁊.c. epm.⁊.c. placuit.

ſ ¶ Inquirere. De inq̄ſitione q̄ fit ꝑte inſtante vl ex mero officio qualiter ⁊ qbus ꝓcedētib' habeat fieri vide qd legit̄ de accu. qualiter. tam ꝑ ordi. et extraordi. glo.⁊ ꝑ Inno. de ſymo. licz heli. Ubi no. q inquiſitio q̄ fit ex mero officio iudicis fieri pōt etiaz publica infamia non precedente. ⁊ ꝑ hoc tolerari poſſe videt̄ inq̄ſitiones que fiunt per iudices moderni tp̄is tā eccleſiaſticos q̄ tp̄ales. et ꝑ hoc facit extra vt eccleſiaſti.be- Inquiſitio an poſſit fieri īfamia nō ꝓcedente

a

procurationes[a] recipere: ſuſpendere[b]/excõicare[c]/ſeu ab excõmunicationis et ſuſpenſionis ſententijs abſoluere[d] de conſuetudine[e] vel de iure[f] iurib⁹[g] alijs de animarũ cura loquẽtibus in ſuo robore quo[h] ad cetera permãſuris[i] Nulli[k] ergo omnino hominũ liceat hanc paginam noſtrarum moderationis ſtatutorum conſtitutionum reſeruationis inhibitionis et voluntatum infringere[l] vel ei[m] auſu[n] temerario contraire. Si quis autẽ hoc attẽtare[o] preſumpſerit: indignationẽ[p] omnipotentis dei/ ac beatorum petri[q] et pauli apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum[r]

neß. vt noſtrum

a ¶ Procurationes recipe. que recipiẽde ſũt iuxta formã ca. cũ apl'os. de cenſi. ꝫ talem ꝓcurationẽ q̃ debetur rõne viſitatõis de iure cõi nõ currit preſcriptio ex parte illius q̃ ad eã tenet. lʒ alius in eo poſſit eam preſcribere. ſec⁹ aũt ſi debet ꝓcuratio cõſuetudinis ratione: tunc eñ ꝑ habẽtẽ ſetiã illaꝫ p̃ſtare preſcribi põt. ex̃ d̃ p̃ſcrip. cũ ex officiꝭ. cum nota. ibideꝫ. In quib⁹ aũt ⁊ de q̃bus rebus ꝓcuratio ſit p̃ſtãda vide quod not. Innocẽ. de cẽſi. romana.

Procuratiõ an poſſit tolli p̃ſcriptione

b ¶ Suſpẽdere. Suſpenſio eſt multiplex de q̃ vide qđ no. ꝑ Cõpoſt. de ↄſue. cũ dilect⁹. ꝑ Inno. de exceſſi. p̃la. tãta ꝑ B. de cle. excõ. latores. Sꝫ iuxta hoc q̃ro ſi aliq̃s eſt ſuſpẽſus ab officio an intelligat ſuſpenſus a bñficio? De hoc dic ꝑ Jo. an. extra de penis. c. fi. i glo. q̃ incipit. nota nouã ſpeciẽ. circa fi. cuius opinionẽ approbo qñ dr in fi. illi⁹ glo. vident iſte tres opiniones iungende ⁊ ſequẽde ⁊c̃. Dic breuiter q̄ aut ſuſpẽſio inducit ab hoĩe ꝓpter crimen qđ cõſtat fore ↄmiſſum ⁊ tunc extẽdit ad bñficiũ niſi ex cã illud ſibi retineat vt no. in dicto. c. latores. ⁊ de cleri. pugnã. in duel. henricus. ⁊ ad hoc facit de pur. ca. c. ij. ⁊. c. iter ſollicitudies cum ibi no. ꝑ Hoſt. ſecus ſi inducit a canone: q̄ ſuſpẽſus ab officio ſuſpenſus nõ videt a bñficio: niſi a iure exprimat. ſic no. ꝑ Hoſt. ⁊ Guil. poſt eũ de re iudi. cum eterni. ⁊ Jo. xxxiij. di. c. p̃ter hoc. licet in ſuſpẽſo ab homine ibi notet idem ſed male.

Suſpẽſus ab officio an itelligat ſuſpẽſus a beneficio.

c ¶ Excõicare. Excõicationis diuerſi ſunt modi ſm leges ⁊ ſm canones. dicit eñ quis excõicari ſm leges a perceptione corꝑis dñici. in cor. auten. de ſan. epi. ꝶ oib⁹ q̃ epis. colla. ix. ⁊ ibi not. De iſta excõicatione p̃t intelligi. c. extra de vſu. q̄ i oibus. qñq3 a gremio ſctẽ mr̃is eccl'e. C. d̃ ſacroſanc. eccle. l. placet. ⁊ ibi no. qñq3 ab ingreſſu eccl'e. in cor. auten. de interdic. colle. hereti. circa fi. colla. viij. C. de ſum. trini. l. ij. qñq3 a ↄmunione fidelium: ſicut eſt bânniri. in. x. colla. in tit. hic finitur lex. circa p̃n. De alijs ſpeciebus ⁊ modis excõicationis ſm canoniſtas ⁊ ipſarũ effectibus: dic vt no. per Hoſtien. in ſum. de ſen. excom. ꝶ quot ſunt ſpẽs. ⁊ ꝶ quis ſit effectus.

Excõicatiõis diuerſi ſũt modi

d ¶ Abſoluere. Talis abſolutio cõpetit rõne iuriſdictionis non officij. vnde eaꝫ ſimpliciter impendens tp̃e interdicti non eſſet irregularis. ſecus ſi alr̃ eã impenderet officiando: vt no. Innocen. et Hoſtien. d̃ exceſſi. prelato. tanta.

e ¶ De cõſuetudine. Collige hic talia de quib⁹ premittitur poſſe queri per conſuetudinẽ. de elec. dudũ. ꝶ ſed cũ iure. cũ ſimilib⁹. ⁊ hoc indubitabile videt de illis qui talia habent facere ratione ſuoꝝ bñficiorum Sed nunquid alicui priuato clerico ꝑ ↄſuetudinẽ q̃ri poſſet vt alium poſſet excõicare? vr̃ q̄ non. ar. de offi. archi. cum ſatis. Et iſtã opinionem ſequit Hoſtiẽ. de foro compe. cum ↄtingat. Inno. aũt ↄ̃riuꝫ tenet de re ſti. ſpo. cum olim inter. ⁊ Hoſtien. ibidẽ in hanc ſentẽtiam declinare videtur.

f ¶ De iure. Ad quos de iure cõi excõicare et abſoluere ſpectet: vide qđ legitur. ij. q. j. nemo. extra de of. ordi. cũ eccleſiarum p̃latis. ⁊ plení⁹ i ſũ. per Hoſti. de ſentẽ. excõi. ꝶ quis poſſet excõicare.

g ¶ Jurib⁹ alijs. de q̃b⁹ dixi. ſ. in glo. bñficia igitur. vel dic alijs: vt in decre. licet canon. de elec. lib. vj. ⁊ d̃ p̃ben. de multa. ⁊ eo. ti. cũ ſingula. lib. vj. de eta. ⁊ q̃li. e. ex rõne. cũ ſi.

h ¶ Quo ad cetera. ſ. p̃terq̃ ad modificationeꝫ hic poſitam.

i ¶ Permãſuris. Sic no. q̄ detractiõe fctã ſuꝑ certo articulo iuri antiquo ꝑ nouum i ceteris remanet nõ correctuꝫ. q̄ quod nõ mutatur ⁊c̃. C. d̃ teſta. l. ſancim⁹. de appella. precipimus.

k ¶ Nulli ergo. Hic poſſet pars ſeptima aſſignari.

l ¶ Infringere. Cum eñ principis conſtitutio quẽcũq3 artet etiã inuitũ omnis homo ad eius obſeruãtiã tenet. C. de legi. l. iij. ⁊. l. leges ſacratiſſime. xxv. q. j. c. generali. extra de. conſti. ca. j. etiaꝫ ſi alr̃ videretur dura vel iniqua. xix. di. in memoriam. ff. qui et a quibus. l. proſperis.

m ¶ Uel ei. ſ. pagine.

n ¶ Auſu temerario. Hoc dicit quia ex cauſa rõnabili ⁊ ſm iura alia cõfirmata non eſt ꝓhibitum cõtra verba hui⁹ conſtitutionis ire vt mens ſeruetur cõditoris. ꝑmiſſum eſt enim verba legis offendere ſeruata mente. ff. qui petant tu. l. credenduꝫ. de excu. tuto. l. ſcire ꝶ aliud. extra de ṽb. ſig. c. intelligentia. ſic no. ff. de legi. l. contra. ⁊ dixi de reg. iur. c. inſpicim⁹. li. vj ⁊ ideo ꝑmiſſum eſt doctori interpretari verba legis. C. de ꝓfeſſo. qui in vrbem. l. j. li. xij. not. extra d̃ poſtu. prela. c. j. C. de legi. l. j.

Legis ṽba licet offẽdere ſeruata mente.

o ¶ Attentare preſumpſerit. ſ. infringere vel ei auſu temerario cõtra iſtã ↄſtitutionẽ venire.

p ¶ Indignationẽ. Humano more loquit. ſ. extra de rebus eccle. nõ alie. ſi quis p̃byꝫoruꝫ. xxiij. q. j. c. odit et ꝓecci. extra de exceſſi. p̃la. clerici. in cor. autẽ. vt nõ luxu. ↄtra natu. ꝶ. j. colla. vj. ꝓprie eñ loquendo deus nunq̃ indignari põt cũ ſit incõmutabilis. de hoc etiã per Hoſti. d. c. ſi quis.

q ¶ Petri ⁊ pauli. De iſtis apoſtolis ſinglariter dicit: quia alios apoſtolos quadã prerogatiua p̃cellũt ij. q. vij. beati. ⁊ qui vrbem romanam parili conſortio glorioſo cruore martyꝛij conſecrarunt. de electio. fũdamenta. lib. vj.

r ¶ Incurſurum. Sed qualiter hec intelliges ⁊ verba ſimilia in litteris gratioſis pape apponi ↄſueta q̄ infringens conſtitutionẽ vel mandatũ temerarie talem indignationẽ incurrat? Põt dici ꝓbabiliter q̄ ſi talis infringat vel nõ ſeruet pape ↄſtõnem: credẽs tñm ↄſtõnem facere nõ potuiſſe: hereticus eſt cenſendus. xxv. q. j. violatores. ⁊ multꝭ. c. ſeq. xix. diſt. c. nulli fas quare hoc caſu nõ imerito talis per hoc errans in p̃tãte clauiũ petro ⁊ i eius ꝑſona ſuis ſucceſſorib⁹ dataꝝ. Mat. xvj. c. xxiiij. q. j. q̃dcũq3. extra de re iudi. c. ad aplice ꝶ nos itaq3. indignationem dei ⁊ aplorũ incurrere dicitur cum ſit ibi extra fideꝫ. Sed ſi alias credat papam conſtitutioneꝫ facere potuiſſe. ſed aliter eam ſeruare contẽnit vel eam infringit: nõ eſt per hoc cenſendus hereticus: ſꝫ grauiter peccat: ſic q̄ pe

Pape ↄſtõneꝫ infringẽs an grauiẽ peccet.

nā depoſitiōis meretur.liij.di.§.vlti. ſic ſentit Jo.dicto ca.nulli fas ⁊ clari⁹ gar.eꝰ.de elec.ca.gñali.li.vj. nam ⁊ ſm legē ciuilē trāſgrediēs ꝑncipis ꝯſtitutionē pena ſacrilegij tenetur.C.de eroga.mili. annone.l.lege repetita.li.xij.⁊ h⁹ caſu etiā cū talis peccare dicatꝰ et quātum in ſe eſt principi obtēperare noluit cōtra verbuꝫ dñi. ꝑma petri.c.ij. extra.de maioꝝ ⁊ obe.c.ſolite.in dignationeꝫ dei et aplōrum non immerito incurrere dicitur.

Loci appoſitio an ſit de ſubſtātia con tract⁹.

a ¶ Datū auinioñ.ar.in iſtrumētis ꝯtcuū vel ꝓcurationuꝫ fore apponēdum locū ꝯtract⁹. ſic ſentit Accurſi⁹. C.de tabu.l. generali.li.x.⁊ Jo.and.extra.de re iudi.ca. abbate §.penul.et hoſtien.plenius ꝓſequens.extra.de fi.inſtru.c. inter dilectos §.j.in verbo facilius.ꝓ quoꝝ opinione facit in coꝛ.auꝰ.quib⁹ modis natu.eſſi.legitimi §.ꝙtum.colla.vj.Sed ſi tanti viri intelligere voluerūt ꝙ loci appoſitio ſit de ſubſtantiali eſſentia inſtrumēti: hoc nō reputo penitus expeditum:zenzelinus.

Datū⁹ auinioni. xiiij. kal.decembris.Anno.ij.

¶ De conceſſione prebende et eccleſie non vacantis.

¶ Executores gratiaꝝ et iudicēs cauſaꝝ a ſede apo. deputati:in dioceſib⁹ iā diuiſis ꝓcedere poſſunt: ſicut añ diuiſionē poterāt.Et congrue ponitꝰ ſub hoc ti.cum loquatꝰ de executoꝛibus.de qbus frequens mentio habetꝰ in ti.de cōceſ.prebē. lib.vj.parꝫ in.c. executoꝛ.c.ſi capitula.et.c.ſi ſoli. Et potuiſſet ſituari ſub titu.de reſcrip. vel de offi.de leg.vel de parro. Capl̄m.j.

Hec extrauagās hꝫ inter cōes ſub titu.de offi.de le.cum gloſa guil. de mō te laudūo.

Sedes aplica. a In ꝗtuoꝛ ꝑtes eſt diuiſibilis pñs ꝯſtitutio.in ꝑma cū harenga ſeu ꝑfatio premittitꝰ.l ſcđa facti recitatio ſubiungitꝰ ibi.ſane pridē.l tertia expectātib⁹ bñficia ex virtute lraꝝ aplicaꝝ declaratio annectitur ibi.verū qꝛ ⁊c̄.in quarta ad lras iuſticie eadem declaratio extenditꝰ ibi.idem etiam ⁊c̄.

b ¶ Sedes.que cenſetꝰ eſſe vbi papa eſt vt dixi plene in decre.execrabilis.⁊ in.c.ad onus.

c ¶ In ſuis actibus. Actus ſedis apo.cōfoꝛmandi ſunt iuxta poſſibilitatē actib⁹ diuis.ois eñ xp̄i actio noſtra eſt inſtructio.ij.q.j.de⁹ oipotens.lxxxj.diſ.c.legitꝰ.potiſſime ꝑ virtutē humanitatiſ ⁊ clemētie ꝑ quā ſola dei ſeruatꝰ imitatio:et ꝗ ſola deo nos equat.l coꝛ. auꝰ.vt iudi.ſine quoquo ſuffragio §.itaqꝫ. col.ij.C.de nup.l.imꝑialis.de do.iter viꝝ ⁊ vxo.l.vlt. iuxta illud imitatores dei eſtote ſicut filij kariſſimi. ⁊ ad hoc facit.xl.diſtin.c.non nos.⁊ multis.c.ſequen.

Veritas qđ eſt?

d ¶ Veritatē.qđ eſt veritas? Rñ.ipſe de⁹ ꝗ de ſeipſo dicit.Ego ſum via vitas ⁊ vita.Jo.xiiij.ca.⁊ legitꝰ.xj. q.iij.c.exiſtimāt.⁊.c.imperatores.et.c.abūt. de peni. diſt.ij.ſi eñ inquit §.viſu qui dicit.viij.di.ſi conſuetudinē.

Veritas opinioni pfertꝰ.

Sed veritas inꝗtum eſt creatura humana poteſt dici indubitata rei certitudo maxime ꝑ viſum.in ſti.de gra.cogna §.hacten⁹.⁊ in coꝛ.auꝰ.de fi. inſtru. circa ꝑin.colla.vj.vnde veritati omnis optnio habet ſuccūbere.viij.diſtin.c.veritate.ff.quādo actio de pecu.eſt annalis.l.j.§.vlti.al's eſt ibi lex queſitū.⁊ ad.l. aquil.l.inde neratius §.vlti.

e ¶ Proſequens.intantū ꝙ ſententiā ꝑ ſe latam cōmutat in melius ex cauſa veritate comperta. xxxv.q. ix.ca.ſententiā.extra de re iudica. cum olim. de pur. vul.c.ſignificantibus.ff.quādo ac.de pecu. eſt annalis.l.queſitum.al's eſt ibi §.ſub.l.j.

Claritas eſt ꝓpria legib⁹.

f ¶ Lucē amās. No.ꝑncipē ꝗ lex eſt alata in terris in coꝛ.auꝰ.de ꝯſuli §.vlt.col.iiij.lucis ⁊ claritatiſ amicū foꝛe.nā nichil ꝓpri⁹ eſt legū ꝙ claritas.in coꝛ.auꝰ. de teſti.imꝑfe §.nos igitꝰ.col.viij. ⁊ ſimplicitas magiſ ꝙ difficultas placet legi.iſti. de fideicō.here. §.ſꝫ quia. Nec miruꝫ. qꝛ qui in tenebris ambulat neſcit quo vadat iuxta verbū dñi.Matth.xv. xxxviij.di.c.que ipſis.de eta.⁊ ꝗli.c.cū ſit.⁊ ideo alibi legitur. ꝗ male agit odit lucē.et arg.iſti. de ob.que ex delic.naſcū §.furtum.nā tenebre apte ſūt ad malum.ff.de vē. in ſpi.l.j.§.mulier

Tenebre in multis officiūt

Edes^b apoſtolica in^c ſuis actib⁹ veritatē^d ꝓſequens^e:lucē^f amans: libēter euitat^g nodoſe^h ambiguitatis inuolucrū^i: illāqꝫ ſibi ſemper in ſuis oꝛdinationib⁹ reſeruare cautelam^k intēdit^l vt de illis^m ita ꝓueniat commodum ꝙ aliis non imineat detrimentum^n. ¶ Sane^o pridē ad diuini cultus augmentū^p et ad ſalutem^q populi quem in nonnullis^r ciuitatibus ac dioce. ſic mltiplicauit^ſ altiſſi

g ¶ Euitat. nec miruꝫ cū ad eam et ad ei⁹ onus ſpectet iuris dubia declarare. eꝰ. qui fi.ſunt legi.c.ꝑ venerabilē §.rōnib⁹. cū eius ſit interpretari cuius fuit ⁊ condere.C.de legi.l.vlt.xj.q.j. §.ex his oibus.extra.de ſen.excōi.inter alia.

h ¶ Nodoſe.i. perplexe ⁊ inolute ad inſtar nodi in execrabilis.ſi.extra de verbo.ſig.cum olim.inſti.de fideicō.here §.ſed quia.

i ¶ Inuolucrū.i.inuolutionē ⁊ perplexitatem.

k ¶ Cautelam.eius cautela magna debet nobis eē inſtructio.lxxxj.diſtin.legitur.

l ¶ Intendit.ſ.in dubio.

m ¶ De illis.ſ.oꝛdinationibus.

n ¶ Detrimentū.hoc dicit qꝛ nō dꝫ vni cū alteri⁹ iniuria ſubuenıri.xxij.q.ij.c.ꝑmū.xiiij.q.v.deniqꝫ.C.de emanci.li.l.nec auus.vnde in dubio papa ꝑ ſuā oꝛdinationē non intēdit iuri alteri⁹ derogare. ff. ne qđ in loco pu.fi.l.ij §.merito.⁊ §.ſi quis a principe.xcix.di. nullus.⁊.c.ecce.ꝺ offi.dele.ex parte.ij.⁊ ca. ſuꝑ eo.de reſti.ſpo.audita.cū ſi. Ratio hui⁹ eſt.quia oibus ſubditis equalis defenſio iuris eſt ꝑ legē debita.ff. ꝺ penis.l.capitaliū §.ad ſtatuas. ⁊ ꝑ ꝯſequēs ꝑ principē: cū ipſe obtinere velit qđ ſue leges volunt.in coꝛ.autē. de iudi §.omnis autē.col.vj.ne al's ide videanꝰ naſci iniurie vnde iura naſcuntur.C.vnde vi.l. meminerit extra.de accu.qualiter.j.

Princeps et leges cūctos defendere debent.

o ¶ Sane pridem.ij.pars.⁊ ſume verbum ſalubriter intendentes quod eſt.J.

p ¶ Augmentū.deſideriū eſt eñ ⁊ eſſe debꝫ cuiuſlibet fidelis ⁊ potiſſime vicarij chriſti augmentare cultum diuinum vt hic.⁊ extra.de conſti.ex parte.de reſcrip.quia per ambitioſam.lib.vj.

q ¶ Salutē populi.ſcꝫ xp̄iani indigentis ꝑmaxime pabulo verbi dei.Matth.iiij.c.xliij.diſ. ſit rectoꝛ.extra.de offi.oꝛdi.c.inter cetera.

r ¶ Nōnullis.l.aliquibus.duob⁹ eñ verbis negatiuis magis affirmari ꝙ negari videtur.ff.de verbo. ſigni.l.duobus.ſi.de reſcrip.qꝛ nōnulli.de hoc pleni⁹ dixi in decre.cum inter nonnullos.

ſ ¶ Multiplicauit altiſſimus. deus ergo multipli=

C ii

Nichil fit ſine deo. care ſuum populū dicit: cū ſine ipſo fiat nichil. Jo. pri mo. C. de veteri iure enu. l. j. xxiij. q. iiij. c. nabuchodo noſor. in ver. non ergo. alꝰ eſt ibi §.

a ¶ Earum. ſcȝ ciuitatum vel dioceſum.

b ¶ Singulorum. ſcȝ de populo.

Vultꝰ dupl'r ſumit. c ¶ Vultꝰ. hꝰ verbū ſumi pōt large p̄ actu extrinſeco. ⁊ tūc expones vultus. i. actꝰ exteriores ſeu extrinſecos: ex q̄bꝰ de intrinſecis p̄ſumit bonū vel malū. xij. diſt. § vlt. xxxij. q. v. qui viderit ex. de p̄ſump. ex ſtudijs. inſti. de re⁊ di. § ceruos in cor. aut. d mona. § cogitādū. col. j. vñ verſus.

verſus Intima p̄ mores cognoſcimus exteriores. Poteſt etiā accipi ſtricte p̄ aſpectu faciei. ⁊ expone tūc vultꝰ. i. facies quas ep̄s ꝯfeſſionis tēpore in cōfitentes ſibi debet inſpicere vt diſcernat q̄to rubore: ſeu tremore vel erubeſcētia quis pctā confiteat. vt ſm hoc penitētiā modere. arg. ad hoc. ff. de queſti. de minore § tormenta. cautela eſt tamē adhibēda: ne ex aſpectu concupiſcētia inhoneſta poſſit ſubſequi: puta ex aſpectu faciei mulierbis. ſup quo vide quod plene no. hoſtiē. in ſum. de penis § qualiter ſacerdos.

d ¶ Ut eū decet. hoc dr q̄ ep̄us curā habere dr olm ⁊ ſingulo⁊ de dioceſi. x. q. j. regēda. xxv. diſt. plectis. ⁊ ipſo⁊ aīe de eius manibꝰ requirant. extra de offi. ordi. irrefragabili. de reg. iur. q̄uis.

e ¶ Unicus paſtor iſpicere. quare ob multitudinē meſſis credētiū dignū fuit vt mitterent alij opar̄ij ad tantam meſſem recolligendā. xxij. diſt. in nouo.

f ¶ Aut alias. puta ſcȝ predicationibꝰ. ſacramēto⁊ collationibus. ⁊ ſi. de offi. ordi. inter cetera.

g ¶ Partes boni paſtoris. quales debeāt eius eſſe vide qd̄ no. xliiij. diſt. ſit rector. ⁊ xlv. diſt. diſciplina.

Ep̄atꝰ papa ſolꝰ diuidit. h ¶ Duximus diuidēdas. diuiſio ⁊ vnio ep̄atuum ad ſolū papā noſcit ptinere. xvj. q. j. precipimus. et. c. ſicut. extra de exceſſi. prela. ſicut vnire.

i ¶ Ciuitates. Not. ciuitatē dici anteq̄ȝ ibi ſit ſedes ep̄alis: nō g̃ talis ſedes ꝯſtituit ciuitatē. ad idē. iij. q. ij. audiuimꝰ. lxxx. di. c. j. extra. de pui. c. j. vbi de hoc p̄ p. de ſamp. Quid autē dicatur ciuitas videre potes quod ſuper hoc recitat gui. de reſcrip. ſtatutū in verbo ciuitatibus. lib. vj.

k ¶ Cathedrales. i. epiſcopales.

l ¶ Limitatas. talium dioceſum limites preſcribi non poſſunt. xvj. q. iij. licet in regulis.

m ¶ Dioceſes. a q̄ loco dioceſis icipiat ꝯputari an a fine ciuitatis que muro⁊ ambitu clauditur an a fine ſuburbio⁊ ciuitatis vide qd̄ no. Uin. de reſcrip. rodolphus. ⁊ Guil. in. c. ſtatutū. ſup ver. in ciuitatibꝰ. li. vj.

n ¶ Uerum. tertia pars.

o ¶ Ante ordinationē. de obtinētibus eni litteras poſt talem ordinationē ⁊ diuiſionem nō eſſet dubitatio cum littere de vna dioce. mentionem facientes ad aliam ſuum effectum non extenderent.

mus q̄ i ea⁊ [a] ſingulis ſingulorū [b] vultus [c] neqbat (vt eum decet [d]) vnicus [e] paſtor inſpicere aut alias [f] partes [g] boni paſtoris iplere ſalubriter intendentes in ipſis dioc. quarum nonnullas in duas ⁊ aliquas in plures dio. duxim⁹ [h] diuidēdas: certas ciuitates [i] et eccleſias ereximus cathedrales [k] quarum ſingulis p̄prias diſtinctas ⁊ limitatas [l] dioceſes [m] iuſſimꝰ aſſignari. ¶ Uerum [n] quia plures ante ordinationem [o] ſeu diuiſionē noſtrā huiuſmodi tam a nobis q̄ȝ a p̄dece. noſtris romanis ponti. apl'icas obtinuerunt lr̄as [p] ſup beneficijs eccleſiaſticis in [q] ipſis tunc [r] integris dioc. vacaturis [s]: quarum [t] nōnulle [v] reſtāt adhuc [x] executioni [y] mandande. Nos amouere volentes [z] cuiuſuis dubitatiōis ſcrupulum [a] qui circa executionem gratiarū ſuper huiuſmodi beneficijs cōceſſarum poſſet [b] forſan in

p ¶ Litteras. tales lr̄e vtpote ambitioſe ſūt reſtringende nō relaxāde. extra de p̄ben. cū olim. ⁊ eo. tit. ca. q̄uis. lib. vj. Et de talibus lr̄is cōſueuit p̄ aliquos dici q̄ in beneficialibus ſunt loco tituli. vt no. Cō. de reſcrip. c. ſup lr̄is. circa fi. Sed in ꝯtrarium videt q̄ gr̄a que ſine lr̄is fieri pōt ſemp lr̄as p̄uenit vt no. Jnno. de reſcrip. cōſtitutus. nā ſola v̄balis collatio facta cōſentiēti dat ius i beneficio. de p̄ben. ſi ti bi abſenti. de cōceſ. p̄bē. c. vlt. li. vj. ⁊ ar. C. de dona. l. ſancimꝰ § excepti. ⁊ no. Jnno. de reſcrip. c. lr̄is. vñ potes dicere q̄ lr̄a apl'ica eſt loco tituli q̄ ad p̄bationeȝ iuris q̄ſiti p̄ collatione p̄cedentem non autē eſt p̄ titulo q̄ ad iuris acq̄ſitionē cū ſine ea ſit iā q̄ſitū. Aliq̄ tñ dicunt q̄ lr̄a eſt p̄ titulo in collatione faciēda non aūt in iā facta. vel eſt titulꝰ remotꝰ nō immediatus. ſic videtur ſentire Guil. de lit. ꝯte. c. exceptionis. in glo. j. ad principale. li. vj. Sed aliter ⁊ forte verius pōt dici q̄ etiā in facienda nō ſit titulus: q̄ ſicut in iā facta v̄balis collatio eſt titulus iure q̄ſitus abſq̄ alia traditione. ar. extra de accu. accedens ⁊ no. Cōpoſt. de ꝯſti. cū. M. ⁊ Jnno. de p̄bē. c. cū inter. ita ⁊ in facienda mandatū verbale factū conferendo eſt titulus. cuius vigore cōpetit imploratio officiū mādatarij p̄ faciēda collatione: qua facta aſſequit quis ius in re. ante vero ius ad rem licet nō in re. de p̄ben. c. quodā. de cōceſ. p̄ben. c. vlt. lib. vj. Sed littera apl'ica erit p̄batio illius tit. ſicut alia ſcriptura que fit de titulo non eſt titulus cum frequēter ſolo conſenſu p̄ficiat. ff. de actio. ⁊ obli. l. ex ꝯſenſu. inſti. de ob. que ex cō. cum ſi. ſed eius p̄batio. ff. de pig. l. contrahitur. Et ad iſta potes videre quod Guil. p̄ ⁊ contra plene p̄ſequitur in p̄he. li. vj. ⁊ qd̄ alꝰ dixi ad iſtam materiam de preſcrip. c. litteras. cle. v.

Littere apl'ice an ſint ipe trātibꝰ p̄ titulo.

q ¶ Jn ipſis. ſcȝ ciuitatibus.

r ¶ Tunc. ſcȝ tp̄e diuiſionis p̄ nos facte.

Papa ſolꝰ ius in vacaturi cōfert. ſ ¶ Uacaturis. in quibus ſolus papa nō alius ius conferre pōt. de conceſ. preben. p̄poſuit.

t ¶ Quarum. ſcȝ litterarum.

v ¶ Nonnulle. i. alique ſeu multe.

x ¶ Adhuc. ſ. poſt factā predictam diuiſionem.

y ¶ Executioni. q̄ nō dȝ retardari p̄textu obiectus criminis. ſ. q̄ ad miſſionē in poſſeſſionē. niſi contra publice diffamatum. de accu. accedens. vnde littere executorie ꝯſueuerunt de curia emanare. An autem per eas ius ⁊ quale queratur: vide quod no. per Ber. ⁊ Jnno. de reſcrip. c. conſtitutus.

z ¶ Uolentes. dic vt dixi. ſ. in verbo euitat.

a ¶ Scrupulum. id eſt ſollicitudinem ſeu curioſitatem. ff. de ſimo. per tuas. §.

b ¶ Poſſet forſan incidere. hoc dicit q̄ nichil ſic ius dubitatum eſt inter hoīes quin poſſet (licet alꝰ ſit deciſum) quandā ſollicitā dubitationē ſuſcipere. in cor. aut. de tabel. § ⁊ non fingant. col. iiij.

cidere. ⁊ prouide[a] conſiderā= tes attentius q[b] ꝑ ordinatio= nem ſeu diuiſionē noſtrā pre dictam[b] ius[c] ad rem expectā= tibus dicta beneficia antea competens ex ratione[d] muta ri[e] non debet: quin a deo effi= cax in diuiſis dioce. maneat[f] ſicut prius[g] erat auctoritate preſentium declaramus[h] q omnes et ſingule gratie[i] ſup beneficiis vacaturis[k] ante di uiſionē hmōi[l] in ipſis quon= dam integris[m] dioce. a nobis vel predictis pde. ꝑſonis qui buſcūq[n] conceſſe[o] tam in ip= ſis[p] nunc[q] diuiſis q̄ in aliis[r] dioceſib[s] decitis ab illis[f] eiſ= dem modo[t] et forma poſſint ſuo[v] ordine per[x] executores inde datos et alios ad quos id pertinebit[y] ad debitā[z] exe

a ❡ Prouide cōſiderantes. ꝓuida ſm ius fuit conſideratio conditoris huius ca. per ea que not. ſ. in ꝟbo detrimentum.

Ius ad rē ⁊ ius ī re dif= ferunt. b ❡ Predictā. ſ. factā de vna dio. in duas vel in plures

c ❡ Ius ad rem. i. ad petendū beneficiū competens ⁊ illud eſt condi tio ex canone vel officium iudicis vt not. Inno. de cōſti. cum M. in glo. pe. et de pre ben. iter cetera. i glo. ſ. collatio. Et iſtud ius pe= tēti competit. ex mādato pape fa cto de prouiden do aliter de be= neficio vacaturo vt dixi. ſ. in glo. tales littere. Et eſt ius i re qd ex collatione queſitum eſt vt ibi dixi.

Ptās ordina ta et ſo luta in ꝑncipe reperiū tur. d ❡ Ex ratione. ſ. iuris ſm quem princeps lʒ ſolut⁹ legibus ꝯfitetur ſe velle viuere. C. de legi. digna vox. nec vult a iuris tramite deuiare. extra de ꝓba. licʒ. ſ. excep. cū inter. de accu. lʒ ⸹ ne aūt al's. immo vult ob= tinere quod ſue leges volunt. in cor. auten. de iudi. ⸹. omnis autē et talis voluntas in eo appellaṫ poteſtas ordinata. ex voluntate autem illa: ſolutaq poteſtate qua cunctis ꝑeminet talis mutatio de qua ſequiṫ fie= ri potuiſſet. de reſcrip. qi ꝑ ambitioſam. lib. vi. ⁊ arg. de pe. diſt. iii. ⸹ in ꝑſona. tūc eñ ſufficeret ſibi ꝓ rōne voluntas. inſti. de iure na. ⸹ ſed qd ꝑncipi. ff. de cōſti. prin. l. i. que in dubio ſancta ⁊ iuſta preſumiṫ. xl. di. c. non nos. ⁊ ibi nota.

e ❡ Mutari non debet. facit. ff. de iti. actuq priua. l. nec eñ. C. de admi. tu. l. ſancimus. extra de reg. iur. ca. factum legitime. lib. vi.

diuiſio non tol lit lega tuʒ nec pigno= ris obli gatio= nē ⁊c̄. f ❡ Maneat. ſ. ius ad rem cōpetens. Simile pōt in= duci de legato vel fideicōmiſſo relicto qd efficax rema net ſicut prius lʒ diuiſio interuenit. ff. de lega. ii. l. ti= cia ⸹ lucia. de pignoris obligatione que firma rema net: lʒ res obligata diuidaṫ. C. ꝯmunia vtriuſq iudi. l. ſi factis ⁊ de ſeruitute que ſolida debeṫ licet fundus ſeruiēs ad plures deuenerit. ff. ſi ſerui. vēdi. l. loci cor pus ⸹ ſi fundus. ⁊ ff. fami. hercis. l. heredes ⸹ an ea. ⁊ ⸹ contra, ſi ꝓmiſſor. ⁊ de iuriſditione ſeu viſitatione que in totum debeṫ ſicut prius poſt talem diuiſionēʒ vt in extrauaganti domini Iohānis pape. xxii. que in cipit. Ad apoſtolatus.

g ❡ Prius erat. Ratio hui⁹ eſt q ex diuiſione ſecu= ta ꝯditio obligationis ex gratioſis lr̄is ortuʒ habens mutari de iure nō pōt. arg. ff. de verb. obl. l. ii. ⸹ i. de pre to. ſtipu. l. ꝑtorie ⸹ incertaʒ. fami. herci. l. heredes ⸹ contra ſi ꝓmiſſor. cū ſimilibus.

h ❡ Declaramus. Non videtur ergo hec conſtitu= tio iuris noui editiua ſed antiqui declaratiua. cuius iuris antiqui mens colligitur ex iuribus. in glo. pxi. allegatis.

i ❡ Gratie. Cū dicat oēs ⁊ ſingule: intelligēduʒ eſt quod hic dicitur nedum de cōceſſis in forma ſpeciali: immo in forma communi: puta paupex. quia licet in

Pſul ro man⁹ ē ol lege ſolutus illis ſm aliquos littere tales dicanṫ de iuſticia. nihil= ominus gratioſe dicunṫ. cum omni lege humana pa= pa ſit ſolutus. ix. q. iii. cuncta per mūduʒ. ff. de lega. l. princeps. vel alio reſpectu ſunt gratioſe in hoc q ma= gis vni q̄ alii ꝯceduntṫ. extra de ꝑben. relatū. cū ibi no. arg. ff. ſena. cōſul. ſylle. l. iii. ⸹ ſicut ocs. de reli. l. vi. eꝫ de iurepa. cū aūt. eū ſi. ⁊ hūc intellectum denotat ver= bum quibuſcunq. quod eſt. i.

k ❡ Uacaturis. de conceſſis igiṫ ad iā vacantia be= neficia hic nō lo quitur cū in illis facta gr̄a ſtatim poſſit ſuum effe= ctū cōſeq. nec ex diuiſione ſubſe= quēti poſſit in il lis alicui⁹ proba bilis dubitatōis ſcrupulū ſuboriri. ꝯtra quod ꝑ= ſens cōſtitutio ꝓ uiſionēʒ induxit declaratoriam.

l ❡ Huiuſmo= di. ſcilicet dioce= ſium.

m ❡ Integris. i. non diuiſis.

n ❡ Quibuſcūq. Iſti⁹ ꝟbi vniuerſalitas expꝛſſe de= ſignat q etiam de gratiis in forma cōi cōceſſis qd hic dr intelligaṫ. arg. ff. de here. inſti. l. hoc articulo. extra de maio. ⁊ obe. c. ſolite. iuxta fi. ⁊ quia in eis fauorabi lior eſt cauſa nō mutandi ius ad rem cōpetens ex tali bus diuiſionibus q̄ in ceteris: vt no. Cop. de reſcrip. c. capitulū. in glo. q queſtiones ⸹ item queriṫ an exe cutor. ver. ſed poſt dictum.

o ❡ Cōceſſe. Sed de q̄bus ꝯceſſis intelliges qd hic dicitur an de cōceſſis proprio motu pape / vel ad ꝑces vel ſupplicationē: dic q de omnibus cum dicat text⁹ omnes ⁊ ſingule. ⁊ dicat q̄buſcūq non diſtinguēdo in ſtantib⁹ aliq̄bus vel non. arg. de leg. ꝑſtan. l. i. ⸹ gene raliter. xix. di. ſi romanorū. extra de priuile. q circa. ⁊ q in oibus eadē eſt rō. ergo idem ius. ff. de fonte. l. i. ⸹ hoc interdictū. extra de ꝯfir. vti. cum dilecta. cū ſi. et q diuerſitatis rō reddi non pōt: idem ius eſſe i oi= bus inductū eſſe videtur. ff. de iniuſt. reſta. l. poſthu. ⸹ i. de ꝟbo. obli. l. a ticio. C. de libe. ꝑte. l. i.

p ❡ In ipſis. ſ. dioceſibus.

q ❡ Nunc diuiſis. ſ. in duas vel in plures. vt. ſ. ꝑus integris et antiquis.

r ❡ Aliis dioceſibus. ſ. nouiter creatis ⁊ erectis.

ſ ❡ Ab illis. ſ. antiquis ⁊ ante diuiſionē integris.

t ❡ Modo ⁊ forma. vt ſcdm mandatū de ꝓuidendo executores ꝓuideant ꝑ mandatū de ꝯpellendo ꝯpel= lant iuxta. c. ſi capitulo. ⁊ c. ſi ſoli. ⁊ c. q cunctis. de cō ceſ. ꝑben. lib. vi. cum ſua materia.

v ❡ Suo ordine. q. d. iuxta ꝑoritatē preſentationis circūſcriptis dolo ⁊ negligentia notabili. de reſcripṫ. tibi qui. ⁊ c. duobus. lib. vi.

x ❡ Per executores. executor ad gr̄as ꝓcedere pōt cā non cognita: vt no. Inno. de ꝑſump. dudū. de ꝯceſ. ꝑben. ꝓpoſuit. ⁊ Cōpoſt. de reſcrip. capitulū. ⁊ Guilṫ. eo. ti. c. ſtatutū. lib. vi. etiā aliquo nō citato. no. ꝑ In= no. de trāſla. epi. c. vi. Sed an executor datus ad ꝓui dēdū debeat admittere oppoſitores vel excipientes vide qd no. ꝑ Inno. de deſpon. impub. ad diſſoluēduʒ Execu= tor ad gr̄as q̄= liter ꝓ= cedere poteſt

y ❡ Id ꝑtinebit. Sed qui ſunt illi? Reſpondeo ſub executores dati per principales executores vel ordina= rii habentes ꝓuiſionem vel collationem facere ad in= ſtantiam executoꝝ datoꝝ ad compellendū iuxta. c. ſi. ſoli. de conceſ. ꝑben. lib. vi.

z ❡ Debitam executionē. q. d. ſeruata forma reſcri=

pti ꝓuidendo de bñficio qđ cadit in grã non de alio. ꝺ ꝑben. cui de non ſacerdotali. lib. vj. ꝛ arg. ad hoc. C. q. ap. non recipi. l. ad executione.

a ❡ Quibus. ſ. modo ꝛ forma.

b ❡ Poterant. ſcꝫ ex mãdato ſibi facto de ꝓuidendo vel compellẽdo} vel alio.

c ❡ Idẽ etiam Quarta pars. ꝛ expone idem ſcꝫ qđ dictuꝫ eſt. ſ. proxi. de litteris gratie.

d ❡ Declaramus. hic dic vt dixi in ꝑte ꝓcedẽ ti. in verbo. ſimi li declaramus.

e ❡ Juſticiaꝫ continentes. Ut ſunt ille ꝑ quas mandatur de iu re partiũ debite cognoſci. ꝛ nego cium debito fine decidi.

f ❡ Per illas. intellige tales q̃ iuriſditiõis fue rint attributiue in alijs eñ ſecus puta ſi eſſent ab excommunicato obtente l alio ar ticulo ꝗ appella tionis vł abſolu tionis. de reſcrip. ipſo iure. li. vj.

cutionem adduci: qbus[a] ante diuiſiones ſepefatas pote rant[b] et debebãt. ❡ Idẽꝫ ẽt[c] declaramus[d] quo ad litteras aplicas iuſticiã[e] continentes vt videlicꝫ iudices dati per[f] illas in cauſis quarũlibet[g] ꝑ ſonaꝝ q̃ nunc[h] de hmõi dio ce. diuiſis[i] exiſtunt[k] poſſint iuxta earuꝫ tenorẽ[l] ꝓuide[m] ꝓ cedere: acſi dicte dioceſes de quibus mentio in litteris eiſ dem habeñ integre[n] reman ſiſſent[o]. Nulli ꝛc.

❡ Nullꝰ impediat capitula / archidiaconos: ꝛ alias perſo nas in iuribus que ſibi cõpe tebant in eccleſijs itegris q̃n illa iura percipiant poſt diui ſionem ipſarum ſicut ante ſo liti erant percipere. quoniaꝫ in beneficijs diuiſis habet qs eadem iura que habebat in i tegris. Et hoc. ca. ſub hoc ti. fuit poſitum quoniam decla rat precedens vt clare patet Cõcor. ca. quia monaſteriuꝫ. de religio. domi. in antiquis.

g ❡ Quarũlibet perſonarũ. Non ergo refert ꝑ quã cunqꝫ ꝑſonam alˀs tñ habilẽ et contra quẽcũqꝫ littere fuerit impetrate ob tex. vniuerſalitatẽ. arg. de maio. ꝛ obe. c. ſolite. xix. diſt. c. ſi romanorũ. ff. de heredi. in ſti. l. hoc articulo. de le. preſtã. l. j. §. ghaliter. Sane tñ intelligas ſi littere ſint ita īpetrate qꝰ ex ſui forma q̃ſ cunqꝫ ꝑſonas poſſint apprehendere. alˀs ſecus. de re ſcrip. ſedes apoſtolica.

h ❡ Nunc. ſ. tpe editionis huius decre.

i ❡ Diuiſis. ſcilicet ab illis dioce. de quibus i litterſ fit mentio.

k ❡ Exiſtunt. ſ. ratione domicilij vel ratione rei ibi dem poſſeſſe. ſuper quo vide ſi placet quod alˀs plene nota. de reſcrip. c. ſtatutum. lib. vj. licet aliq̃ ibidem ꝯ notent.

l ❡ Tenorem. Hoc dicit qꝛ forma mandati et tenor eſt exacta diligentia obſeruandus. de reſcrip. cum di lecto. de reſti. ſpo. piſanis. ff. manda. l. diligẽter. alˀs ꝓ ceſſus non valeret iudicialis / ſed partialis. i. per par tes habitus ꝛ factus puta ſꝑaꝝ cõfeſſiones forte va leret. per. c. piſanis. vbi ſic no. P. de ſam. — Mãda ti forã aꝫ iudex ſuare tenet.

m ❡ Prouide. Puta diſcretione ꝓuia / que mater ce teraꝝ ꝩtutũ ẽ. de offi. cuſto. c. j. de re iudi. paſtoralis §. verũ. cle. v. j. q. v. ꝓſentiũ. nã ꝛ cõtra multa iudices dati iuriſditionẽ ſortiunt etiã in litteris non expreſſa maxime ꝯtra illa ſine quibꝰ cauſa commiſſa ad effe ctũ perduci non poſſit. de offi. deleg. c. j. ꝛ. c. ꝓterea. vt lit. non ꝯteſt. qꝛ freq̃nter §. viti. ff. de iuriſ. om. iudi. l. ij. ꝛ arg. ff. de ꝓcura. l. ad rem. ꝛ. l. ad legatum. — Iudex multa i lr̃is nõ expſſa poteſt.

n ❡ Integre. i. non diuiſe vel alie ab illis nõ deciſe

o ❡ Remanſiſſent. ꝛ ſic per conſequẽs cõputabant olim due dicte iuxta ca. nonnulli. ꝺ reſcript. hodie vna iuxta ca. ſtatutum. eo. tit. lib. vj. a fine dioce. peride ac ſi non fuiſſet diuiſa reſpectu non habito ad dioceſim nouam. i. de alia deciſam de qua conuenienduˀ exiſtit.

Capitulum. ij.

A D apoſtolatus nr̃i perue nit auditum qꝰ aliquarũ[p] eccleſiaruꝫ ꝑ nos ab alijs eccleſijs[q] ex certis[r] cauſis q̃ ad hoc[ſ] nr̃m animũ idurerũt aucte[t] aplica diuiſarũ. prelati et ſubditi capitulis / archidiaconis / et alijs[v] perſonis eccleſiaruꝫ[x] a quibꝰ ſupradicte[y] eccl'ie ſunt diuiſe multipliciter iniuriari[ʒ] preſumunt: non[ꝯ] permittẽtes

Ratio huiꝰ põt eſſe qꝛ impetran ti reſcriptum ni chil poteſt impu tari. nec ex ſuꝑ uenienti tali de ciſione vel diui ſione, dioceſũ iuſ illi queſitum ex reſcripto ad con ueniendũ aduer ſarium tolli de bet. arg. extra ꝺ reſti. ſpolia. au dita. de elect. ca. conſtitutionem. §. iſuꝑ. cle. v. ff. ne q̃d in loco pu blic. l. ij. §. meri to. ꝛ §. ſi quis a principe. ꝛ in ca. dilecto. de ꝩbo. ſig. ca. ex parte. ꝛ capi. ſuper eo. de offic. delega. Et firmat Com poſt. in capi. cau ſam. de reſcript. ꝛ in § proxi. pre cedenti. Zenꝫeli nus.

A D apoſtolatus. ❡ Diui[d] caſtã decreta. in quattuor partes. In prima facti premitti tur recitatio. In ſecũda ſuꝑ diuiſione epi ſcopatuũ ſubiungit papalis lectio ibi. qꝛ igitur. In tertia annectit ipſa conſtitutio ibi. nos preſentis ꝛc. In quarta ſubinfertur trãſgreſ ſus cõminatio ibi. ſi eniꝫ aliqui. — diuiſio textus

p ❡ Aliqrũ ecclˀiarũ. ſ. nouit l cathedrales erectaꝝ.

q ❡ Eccl'ijs. ſcꝫ antiquis cathedralibꝰ.

r ❡ Ex certis cauſis. ſcꝫ. ad diuini cultus augmẽtũ ꝛ ſaluteꝫ populi chriſtiani.

ſ ❡ Ad hoc. i. ad diuiſionẽ de ipſis faciẽdam.

t ❡ Auctoritate aplica diuiſarũ. vt in decre. ſedes aplica. ꝛ bene dicit aplica. ad nullũ eñ inferiorẽ ſpe ctat epatuũ diuiſio. xvj. q. j. ꝓcipimꝰ. ꝛ §. ſicut. not. et de excel. ꝓla. ſicut vnire. de offi. leg. c. qꝰ tranſlationẽ. — Epatꝰ diuidẽ nullus põt pre ter papam

v ❡ Alijs ꝑſonis. i. ꝑſonatũ v l aliud ius bñficiale obtinentibus. extra de reſcꝑ. ex parte § ꝑſone. ꝺ offi. ordi. ad hoc ſi ꝑſona. — Perſo na dicit alicꝫ ꝑ ſonatũ habẽs.

x ❡ Eccl'iarũ. ſ. cathedraliũ antiquaꝝ.

y ❡ Supradicte eccl'ie. ſ. erecte noui l cathedrales

ʒ ❡ Iniuriari. Non ſumit hic iniuriari ſpãliter pro ꝯtumeliã facere: ſed ghaliter ꝓ eo qđ nõ iure fit. ff. ꝺ iniu. l. j. ad. l. acq̃l. l. ſed ſi quacunqꝫ § iniuriam.

ꝯ ❡ Non permittentes. Et male facientes alijs qđ ab eis ſibi fieri nollent. j. diſtin. in princi. extra de ma iori. ꝛ obediẽ. c. dilecti. nec quiſqꝫ impediri debeat vti iure ſuo. ff. de itine. actuqꝫ priua. l. ſi deuia. ſi a paren. quis manu. fue. l. non vſqꝫ. alˀs eccleſiaſticus ordo cõ fundi dicitur ſua vnicuiqꝫ ſi iuriſdictio non ſeruatur. xj. q. j. peruenit.

eis vti iuriſditionibus et iuribus[a] ſuis ſicut ante diuiſionẽ hmõi vtebãtur ¶ Quia[b] igit intentionis[c] nr̃e nõ extitit: nec exiſtit per diuiſionem ep̃atuum[d] eccliaꝝ[e] a qbus diuiſiões facte[f] ſunt capitulis archidiaconis: vel alijs perſonis velle aliquaten⁹[g] derogare: niſi quaten⁹ in diuiſionum hmõi lr̃is ap̃licis contineatur[h] exp̃ſſe. ¶ Nos[i] p̃ntis aucte ſtatuti[k] vniuerſis prelatis: capitulis: et alijs quibuſcunqꝫ perſonis eccleſiaſticis eccliaꝝ[l] deciſaꝝ ꝛ i cathedrales eccleſias ꝑ nos auctoritate ap̃lica erectarũ p̃cipimus[m] ꝛ mandam⁹: ne[n] cap̃la archidiaconos ꝛ alios perſonatus vel dignitates officia ſeu beneficia in predictis primarijs[o] eccleſijs obtinentes quominus viſitationes exerceãt: ꝓcurationes[p] recipiãt iuriſditiones ꝛ iura archidiaconalia[q] ꝛ alia bona obtineant in predictis[r] deciſis dioceſibus ſicut ãte diuiſionem hmõi obtinebãt[s]: niſi q̃tum in diuiſionum hmõi litteris apoſtolicis caueat̃ expreſſe: impediant quoquo mõ[t] quouſqꝫ per ſedem apoſtolicam aliud fuerit ordiatuz[v]. ¶ Si enim[x] aliqui cõtra p̃ſens preceptũ agere[y] vel facere[z] preſumpſerint: nos preſumptores tales digna[?] curabimus animaduerſiõe punire. Nulli ꝛc̃. noſtroꝝ precepti ꝛ mandati ĩfringere ꝛc̃. Datũ Auinione. v. kalendas octobris. Anno. v.

¶ Ne ſede vacante aliquid innouetur.

¶ Vacãte ſede imperiali cuꝫ iuriſditio ad papã deuoluatur: ſub pena excõicationis hic ꝓhibet̃ ꝙ nullus tunc nomen vicarij imperatoris: vel alterius cuiuſcunqꝫ officij retineat: aſſumat: vel reſumat nulluſqꝫ ei obediat vel auxilium prebeat: alꝰ excõicatio in ꝑſonas: ꝛ interdictũ in terras (niſi ĩfra duos mẽſes reſipuerint) ꝓfert̃. Tandem modus hui⁹ ꝓceſſus publicandi exprimit̃. h. d. Cap̃. vnicum.

a ¶ Iuribus ſuis. puta viſitationibus ſuis ꝛ ꝓcurationib⁹ ꝛ ſimilibus. vt patet. ĩ. ſuis aũt ideo dicit: qꝛ licet iura bñficioꝝ non ſunt ꝓprie beneficiatoꝝ: ꝓ ipſis tamen noĩe ſuo ꝛ agere ꝛ defendere p̃nt ſi fuerit ſeculares. extra. de iud. c. cum deputati. de proba. ex litteris not. Cõpoſt. de reſcrip. c. edoceri.

b ¶ Quia igit̃ ij. pars.

c ¶ Intentionis noſtre. nota ad intẽtionẽ faciẽtis ſicut ꝛ mãdãtis fore recurrendũ. extra de offi. dele. ſuꝑ eo. de prebẽ. c. cum cauſaꝫ. ꝛ. c. cum olim. ꝺ arbi. ca. expoſita. ff. de lega. j. l. ſi ſeruus pluriũ. §. vlt. de cõditio. ꝛ demõ. l. in conditionibus. ꝺ execu. tu. l. ſcire. §. illud. q̃ petãt tuto. l. credendum. cum ſimilibus.

d ¶ Epiſcopatuũ. ſcꝫ nouiter ereatorum ꝛ erectorum.

e ¶ Eccliarũ ſcꝫ antiquarum

f ¶ Facte ſũt ſcꝫ epiſcopatuũ nouorum.

g ¶ Aliquaten⁹ derogare. collige hic vulgatũ notabile qꝛ princeps per factuꝫ ſuũ iuri alteri⁹ derogare nõ intẽdit niſi inq̃tum exprimit. extra. de offi. delega. c. ſuper eo. de vſupa. ex tuarũ. de priuileg. paſtoralis. ff. ne quid in loco publi. l. ij. §. merito. ꝛ §. ſi quis a principe. C. de eman. lib. l. nec auus. ne alꝰ naſcãtur iniurie vnde iura naſci debent. extra. de accu. qualiter. C. vnde vi. l. meminerint.

Princeps aliter in derogare nõ intẽdit.

h ¶ Continetur expreſſe. vbi ergo hoc exp̃meretur ſeruandum eſſet. xix. diſtin. in memoriam. ff. qui et a quibus. l. proſperit. quia licet inferiores prelati iura vnius eccleſie in aliam ſine certa ſolẽnitate transferre non poſſunt. extra de reb. eccle. nõ alie. c. j. papa tamen gaudens plenitudine poteſtatis. ij. q. vj. c. decreto. extra. de vſupa. c. ad honorẽ. ix. q. viij. c. cũ cuncta per mundum. et. c. per principalem. hoc facere poteſt nec eſt qui audeat dicere domine cur ita facis. de peni. diſtin. iij. §. perſonam. cum in his que de iure ſunt poſitiuo poſſit ꝓ libito ſuper his diſpenſare. extra de cõceſ. preben. c. propoſuit.

Pape nullus audeat dicere domine cur ita facis.

i ¶ Nos preſentis. tertia pars.

k ¶ Statuti. hoc ſtatutũ cum vniuerſis ſit directũ tuis cõe ꝯtinet. nã et vim ſentẽtie et rẽ ꝑfectã noſcitur obtinere. extra. de verbo. ſig. c. in his.

l ¶ Eccleſiarum. ſcꝫ nouarum.

m ¶ Precipimus. tale preceptum ſeruãdum eſt alꝰ nõ ſeruãs puniri debet: qꝛ qꝺ precipit̃ ꝛc̃. xiiij. q. j. qꝺ precipitur. extra. de verb. ſig. in his. qui em̃ poteſtati reſiſtit dei ordinationi reſiſtit.

n ¶ Ne capitulo. ſume v̓ba illa impediãt q̃ quo modo q̃ ſũt infra.

Ordo littere.

o ¶ Primarijs eccleſijs. i. p̃meuis ꝛ antiquis a quib⁹ alie ſunt diuiſe.

p ¶ Procurationes recipiãt. ſuꝑ hoc vide qꝺ notaui. in. c. execrabilis.

q ¶ Archidiaconalia. que ſũt iura archidiacono de iure communi competentia. vide qꝺ no. xxv. diſtin. c. perlectis. extra. de reſtitu. ſpo. litteras. melius ꝑ Jo. no. ꝛ hoſtie. ꝺ offi. archi. ca. ad hoc. et ca. cũ ſatis.

r ¶ Predictis deciſis. ſcꝫ nouiter ab alijs antiquis.

ſ ¶ Obtinebãt. Per diuiſionem igitur talem factam iuriſditio alijs competẽs vel eius exercitium nõ tollitur. Sic in lege cauetur ꝙ diuiſis adminiſtrationibus et mutatis ab antiquo ſcemate adminiſtrabunt officiales primeui ſicut prius in cor. autẽ. de admini. offi. in ſa. ap. circa. fi. ij. colum. ꝛ §. illud tamen ſancimus. colla. iij. ex cuius legis mẽte fuit ſumptum quod hic ſtatuitur ſicut nõ tollitur ius competens ex litteris ad beneficia vel ad lites primitus impetratis ex tali diuiſione vt in decreta. ſedes apoſtolica. et dic vt ibi dixi.

t ¶ Quoquo modo. ſcꝫ facto vel verbo per ſe vel per alium publice vel occulte.

v ¶ Ordinatũ. tunc em̃ in ordinatio ſua eſſet in omnibus obſeruanda. vt. ſ. dixi.

x ¶ Si enim. quarta pars.

y ¶ Agere. verbo vel reipſa.

z ¶ Facere. reipſa. vel facto. ff. de verbo. ſignifi. l. labeo.

? ¶ Digna. ſcilicet arbitrarie iuxta culpe qualitatem ꝛ ꝓteruitatem excedentium imponenda. extra. de pe. ſi quis ſuadente. ea. v. ſ. eo. titu. l. aut facta. cũ ſi. zenzelinus.

Si fratrū. ¶ Hec decre. ꝯgrue pōt diuidi in q̄nqꝫ ꝑtes. In ꝑma cōſtōnis occaſio ſeu rō ꝑmittiť. In ſcđa facti recitatio de vſurpantibꝰ iura vacātis iperij ſubiūgiť ibi ſane i noſtrā. ⁊c̄. In tertia ꝯ ipos eiſqꝫ adherentes ſeu fauētes monitio ſub pena ⁊ in ꝯtēnētes lata ſnīa annectiť ibi. q̄r igiť ⁊c̄. In q̄rta oīs eiſdē vſurpantibus fctā ſup hꝰ obligatio diſſoluiť ibi. ⁊ vt q̄buſlibꝫ ⁊c̄. In q̄nta de lſis ſeu ꝓceſſu ꝯ tales factis faciēda publicatio polliceť ibi ceterum vt huiuſmodi.

Si[a] fratruꝫ[b] ⁊ coepōꝝ[c] nſo rum ⁊ alioꝝ[d] quorūlibꝫ iura illibata[e] ſeruari: et ab omni fore diſpēdio[f] diminutionis[g] extranea cupimus: ⁊ ad illud libēter nře ſollicitudinis ſtudiū[h] adhibemus: multofortius[i] equidē ꝓ nřis et romane eccleſie ſponſe[k] nře iuribꝰ ⁊ honoribꝰ ꝯſeruādis[l] ex iūcto[m] nobis officij debito apłice ꝓuiſionis ꝑtes tenemur[n] īpendere: ne tꝑibꝰ nřis vſurpationis[o] iniuriā ſubeāt: aut detrimētū cuiuſuis derogatiōis icurrāt[p]. ¶ Sane[q] in nřam et fratrū[r] nroꝝ deductū eſt (fama diuulgāte) noticiam[s] ꝙ licet de iure ſit liquidū[t] et ab olim fuerit inconcuſſe[v] ſeruatū ꝙ vacāte imperio ſicut et nūc ꝑ obitū quōdaꝫ Henrici romanoꝝ imꝑatoris vacaſſe dinoſciť: cū in illo[x] ad ſecularē iudicē ꝫ neq̄at hři recurſus[y] ad ſummū pontificē cui

b ¶ Fratrum. ep̄os ⁊ ſuꝑiores ꝑlatos papa fratres: ceteros vo oēs eccliaſticos vel ſeculares appellat filios. vel alias littere ſue falſe preſumunť. extra. de crimi. falſi. c. ꝗ graui.

Ep̄i tā cū ꝓpht ꝗtrum papa: q̄ ad ea que ſunt de cōſecratiōis efficacia

c ¶ Coepiſcopoꝝ. vocat ergo h̄ papa ep̄os ſuos coepiſcopos ſicut ⁊ imperator appellat milites ſuos cōmilitones. ff. de teſta. milita. l. j. dicūtur aūt coep̄i q̄ſi ſimul ep̄i. vnde ceteri ep̄i quo ad ea que ſunt de efficacia ꝯſecrationis vel ordinis tanta gaudent poteſtate ꝗta gaudet papa: lꝫ q̄ ad alia ep̄i ſibi pares non poſſint dici cū dicanť vocati in partem ſollicitudinis ipe vero ſolus in plenitudine ꝑtātis. ij. q. vj. decetero. ⁊ c. ſeq. extra. de vſupal. c. ad honorem.

Paganoꝝ iura an ſint illeſa ſeruāda.

d ¶ Alioꝝ quorūlibet. nedū xp̄ianoꝝ imo etiam iudeoꝝ cum ⁊ illis iura ſua illeſa ſeruari mādenť. C. de iude. l. iudei. ⁊ l. nemo exterꝰ. ⁊ l. nullus. et. l. die ſabbato. extra. e. ti. c. iudei ſiue ſarraceni. Et quid de iuribꝰ alioꝝ puta paganoꝝ vel ſarracenoꝝ vel aliorūꝫ quibus bellū ꝑ eccleſiam eſt inductū vel ꝑ ep̄os eccłie nūquid illa ſeruāda ſunt illeſa: videreť ꝙ ſic. cū ſic indefinite ⁊ vniuerſaliter loquať. quorūlibet. qđ verbū de ſui natura tam bonos ꝗ malos cōprehendit. ar. ff. de here. inſti. hoc articulo. extra de ma. ⁊ obe. c. ſolite. in fi. Sed ꝯtrū eſt dicendū cū bona talia occupanti cōcedanť. ex cauſa. ff. de acq̄rē. re. do. l. naturaliť § vlti. inſti. de rerū diui. § item ea. xxiij. q. v. dicat aliquis. ſicut ⁊ bona hereticorū confiſcari iubentur. C. de here. auť. gazaros. extra. eo. ti. c. vergentis ⁊ portantiū arma inimicis fidei. ſi. extra. de iude. ita quorūdā ⁊ cōmittentiū crimen leſe maieſtatis. C. ad. l. iuli. maie. l. quiſquis. extra. de pe. felicis. lib. vj. v. q. j. § vero. ver. ſi quis ex militibꝰ. Uel breuiꝰ potes dicere ꝙ q̄buſlibet iura ſua illeſa dicanť ſeruāda niſi ex culpa ꝓpria priuationē talium iuriū incurrerint vel incurrere debeant. Et expones illud alioꝝ quorūlibet. ſ. merentiū et de ſe habiliū ad iura aliqua acquirēda et ſic verbū vniuerſale limitabiť ⁊ reſtringeť ſicut ⁊ alibi. C. đ ſa. ſanc. eccle. l. j. ⁊. j. diſ. c. omnes leges. extra. de priuile. c. vt priuilegia § illud. de ſen. excōi. ſi vero.

Uerbū vle reſtrigiť q̄nqꝫ.

e ¶ Illibata. i. intacta vel illeſa.

f ¶ Diſpēdio. i. dāno. ſi. de reſcrip. diſpēdia. lib. vj. de iudi. c. diſpendioſam. cle. v. in cor. auť. de colla. § ſuper hoc cenſemus. col. ix.

g ¶ Diminutiōis extranea. q. d. diminutionem neſcientia. ſi. in cor. auť. cōſtitutio q̄ de dignitatibꝰ § illud. colla. vj. ex quo § ſumptum fuit hoc verbum.

h ¶ Studium adhibemus. expēdēdo cōſilia. et ad tollēda ſubditorū diſpēdia per noctātes. in cor. auť. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. i ꝑn. col. ij. ⁊ adde quod dixi in ca. ad onus. in verbo. cupienti.

i ¶ Multo fortius. h. d. q̄r q̄ſqꝫ ſeipꝫ ⁊ ſua plus diligē teneť ꝗ aliena. vñ dici ꝯſueuit Alpibꝰ ille perit q̄ ſe plꝰ diligit vllū. nā ꝑma charitas incipit a ſeipſa. C. de ſui. ⁊ aģ. l. ꝑſes ⁊ ibi not. q̄re etiā legiť ꝙ eaꝫ nō habēs in ſe in alio preſumiť nō habere. xxiij. q. v. ſi non licet. ff. de bo. eoꝝ qui mortē ſibi conſci. l. vlt. § ſic autem de edil. edic. l. cum autē § excipitur.

Charitas bñ ordinata incipit a ſe

k ¶ Sponſe noſtre. ſcꝫ ſpūali. cui matrimonij ſpiritualis vinculo allegatus papa diciť vt ⁊ quilibꝫ aliꝰ epiſcopus. xxj. q. ij. c. ſicut in vna. vij. q. j. ſicut alterꝰ extra. de teſta. ca. requiſiſti.

l ¶ Cōſeruandis. ſuper hoc alibi ſcribitur. iuſticiā noſtrā et eccleſie ſponſe noſtre nolumꝰ negligere qui alios in ſua iuſticia ꝯfouemus. extra. de imu. eccle. c. q̄m. lib. vj. de ſup. neg. prela. licet.

m ¶ Ex iniuncto. ſi. extra. de here. cū ex iniuncto.

n ¶ Tenemur impēdere. ad hoc. xxvij. di. c. eccleſie extra. de confir. vti. c. cum dilecta.

o ¶ Uſurpatiōis iniuriā. hic vſurpatio in mala ꝑte ſumiť puta ꝓ illicita inuaſione vel occupatiōe vt alibi. xxxiij. di. c. illđ. xvj. q. iij. lꝫ. C. de fun. re. ꝑua. c. vſus aque. lib. xj. ar. Sumiť in bona ꝑte vſurpatū. i. in vſuꝫ vel ꝯſuetudinē inductū. ff. ſolu. ma. l. ſi ꝯſtante § quotiens. in fi. de vſuca. l. ij. de iniu. l. iniuriaꝝ § vlti.

Uſurpatio i malā ⁊ bonam parteꝫ ſumiť.

p ¶ Incurrāt. ſi. dicit lex in tutore qui pati nō debꝫ iura pupilli ſui tolli vel perire. C. đ admi. tu. l. lex que § nec vero donum.

q ¶ Sane. ſecunda pars.

r ¶ Fratrū nroꝝ. ſcilꝫ cardinaliū. et ſuper hoc vide quod no. in decre. execrabilis.

s ¶ Noticiā. hoc eñ ſcire dicimur qđ ab aliјs audiuimꝰ. xxij. q. v. c. hoc videť. ⁊ ad hoc. extra. de ſentē. excōi. cū deſideres § ſecūde. ff. de pe. here. l. itē veniunt § petitā. ⁊ § a quo. de admi. tu. l. quidam § ex quo.

t ¶ Sit liq̄dū. vt extra. de re iudi. paſtoralis § vlti. cle. v. de foro ꝯpe. ca. licet. vbi de hoc ꝑ Inno. ⁊ hoſti. et ar. extra. de homi. ꝓ humani. lib. vj.

v ¶ Incōcuſſe ſeruatū. q. d. abſqꝫ aliq̄ īterruptiōe. ⁊ ſic ꝑ talē obſeruantiā potuit ꝯſuetudo ius tribuēs introduci: extra de verb. ſig. abbate. C. de edi. ꝑua. l. an in totū. de eman. libe. l. j. de appa. iudi. l. viros. lib. xij. extra. de ap. bone memorie.

x ¶ Cum in illo. ſ. vacanti imperio.

y ¶ Recurſus. ſi. de fo. ꝯpe. licet. cū in tꝑalibus nul

lus citra papã ſit imperatore quo ad iura imperij ſu=
perior. arg. xvi. diſt. duo ſunt. xvij. q. j. in apibus.
a ¶ In pſona beati petri. ad hoc extra. d re iudi. ad
apoſtolice. §. nos itaqꝫ. lib. vi. xl. diſt. §. non nos.
b ¶ Terreni. i. laicorum. ſm Lauren.
c ¶ Celeſt; i.
clericoꝝ ſm eũ.
Uel põt exponi
ꝓprie terreni. i.
tꝑalis q̃ ad forũ
cõtentioſuz. cele
ſtis. i. ſpũalis q̃
ad forꝝ aie iuxta
illud qõcunqꝫ li
gauerĩ. &c. xxiij.
q. j. qõcũqꝫ. z. q.
ij. c. legitur.
d ¶ Cõmiſit.
mat. xvi. xxij. di.
omnes. vbi repe=
ries iſta verba.
Qualiter autez

Imperiũ cõmiſſũ ẽ a xpo etiã ſu per infideles.

in[a] pſona bti petri terreni[b] ſi
mul et celeſt;[c] iperij iura de[9]
ipe ꝯmiſit[d] ipery p̃dicti[e] iuriſ
ditio regimẽ z diſpoſitio de=
uoluũtur[f]. z ea[g] ipẽ[h] (durãte
ipſi[9] vacatione iperij) p ſe vel
aliũ ſeu alios exercuiſſe[i] no=
ſcit ipio memorato. nonnulli
tñ in italie ptib[9] ptãtis et di=
gnitatis[k]: faſtigium[l] illicite[m]
ambientes[n] in nr̃m et roma=

Papa hꝫ vtrũqꝫ gladium.

deus videaĩ in pſonã petri ſuis ſucceſſorib[9] iura vtri
uſqꝫ imperij ꝯmiſiſſe / z modũ per quẽ hoc ꝓbaĩ vide
pui no. p Inno. z. hoſtien. de fo. ꝯpe. c. ij. Sed an iſtã
ꝯmiſſionẽ xp̃s feciſſe videaĩ nedũ ſup catholicos z fi=
deles / an etiam ſup nõ catholicos z īfideles: dicas ꝙ
ſic. z ſup hoc vide qõ no. hoſtiẽ. extra de vo. z vo. redẽ
ptio. ca. ꝙ ſup his. in glo. magna. Itẽ facit tex. l ar. ꝙ
papa habeat vtrũqꝫ gladium et ſuper hoc vide quod
no. per Ber. z hoſtiẽ. extra qui fi. ſint legi. cauſam q̃.
et per Iohan. x. diſtin. plenius. p hoſtien. in ſumma.
qui fi. ſint legi. §. z a quo.
e ¶ Predicti. ſcz vacantis.
f ¶ Deuoluuntur. ſic iuriſditio prelature epiſcopa
lis vacantis deuoluitur ad capitulum. extra de here.
ad abolendam. de maio. z obe. his que. z. c. cum olim.
eo. titu. c. j. lib. vj.
g ¶ Ea. ſcz iuriſditionem regimẽ z diſpoſitionem.
h ¶ Ipſe. ſcz ſummus pontifex.
i ¶ Exercuiſſe. ſcz inconcuſſe. vt. s.
k ¶ Dignitatis. ſcz imperialis q̃ non īmerito digni
tas diciĩ cum etiã regalis poteſtas dignitas appelleĩ
extra de offi. dele. c. hac conſtitutione. lib. vj.
l ¶ Faſtigium. i. altitudinem ſeu preeminentiam.
ſimile. xlviij. diſt. ſicut neophitus.
m ¶ Illicite. volentes forte magis preeſſe q̃ ꝓdeſſe.
n ¶ Ambientes. z ſic per cõſequens caſum appeten
tes dicto. c. neophitus.
o ¶ Matris eccleſie. xj. diſt. non licet. z ca. preceptis
cum ſimi.
p ¶ Q̃tum in eis eſt. hoc dicit quia vere per factum
eorum potiſſime cum ſit vſurpatiuum romane eccl̃ie
non preiudicatur. ar. C. d fun. rei priua. l. vſus aque.
lib. xj. xciij. diſtin. c. illud.
q ¶ Honoris. ad cuius cõſeruationem ſicut z iuris
attendẽdum eſt p prelatum. vt in. §. ſe. z dic vt dixi in
decre. ad conditorem. §. rurſus.
r ¶ Alterius cuiuſcũqꝫ. puta yconomatus: vice do
minat[9]: z aduocationis: caſteldionat[9] vel ſimilis. ar.
extra. de iurepa. preterea. de elec. auaricie. lib. vj.
ſ ¶ Cõmiſſione. põt ergo imperator viuens certum
officium ꝯmittere in aliqua terra imperio ſubdita vt
hic. ad idem in cor. autẽ. vt nulli iudi. §. z hoc vero iu=
bemus. colla. ix. de admi. offi. in ſac. §. penul. colle. iij.
eſt ſi. Sed nunquid per talem poſſunt per eum conſti
tui iudices ordinarij: dicas ꝙ ſic in cor. auĩ. de defen.

Iuriſditio ordinaria tribuitur

cini. §. nos igiĩ. col. iij. Item cũ p legem ſcriptã iuriſdi
tio ordinaria tribuaĩ. ff. de iuriſ. om. iud. l. z qi. ſic z p
principẽ q̃ eſt lex aiata in terris. in cor. autẽ. de conſu.
circa fi. col. iiij. z ita not. extra ne pla. vi. ſu. c. j. Sz hic
quero an talis cõmiſſa iuriſditio p principẽ reuoceĩ p

p legez mortuã z p legẽ viuam.

ne ſctẽ matris[o] eccl̃ie (q̃tuz[p]
in eis eſt) preiudicium euidẽs:
ac diminutionez honoris[q] et
iuris: vicariat[9] ſeu alterius[r]
cuiuſcũqꝫ nomẽ officij quod
ipſo imperatore viuente ex
ipſius commiſſione[ſ] gerebãt
in certis terris territorijs[t] ſi
ue locis poſt deceſſum ipſi[9][v]
abſqꝫ[x] noſtra vel apoſtolice[y]
ſedis petita vel obtenta[z] li=

eius mortẽ: vi=
detur ꝙ ſic ad i=
ſtar iuriſditiõis
delegate q̃ mor=
te mãdatoris re
integra expirat
extra. de offi. de
leg. gratuz. z. c.
relatũ. Sed con
trarium verum
eſt vt ꝓbatur. in
cor. auĩ. vt nul=
lus iudi. §. et h[9]
vero iubemus.
ver. ſi vero. z p̃=
cepta. coll. ix. et
hoc ſic ſentit ex=
preſſe hoſtien. de offi. deleg. quoniam abbas.
t ¶ Territorijs. a terrendo dictis qõ dicvt legitur.
ff. de verb. ſig. l. pupill[9]. §. territorium. de iſto territo
rio habes. xvj. q. vij. omnes baſilice. extra de elec. vbi
maius. §. preterea. lib. vj. C. de epi. et cle. l. nulli. §. ꝙ
ſi in vico. de natu. libe. ſi quis. de cõmuni agro de ſer.
quicunqꝫ. §. illud. lib. xj. de iuriſdi. om. iudi. l. vlti. de
interdic. z releg. l. relegatorum. §. ſolet preterea. lxiij.
diſtin. Ego ludouicus.
v ¶ Ipſius. ſcz imperatoris.
x ¶ Abſqꝫ noſtra. ſcz dum fuerimus in humanis.
y ¶ Uel ap̃lice ſedis. ſ. poſt mortẽ noſtrã. Et ꝙ dicit
apoſtolice ſedis expone. i. ſucceſſoꝝ noſtroꝝ ſedi ap̃li
ce preſidentiũ a q̃b[9] petita z obtenta licẽtia a ſede ipa
obtenta cenſetur. cũ vbi papa ibi ſedes dicatur. vt dixi
in. c. ad onus. in verbo ſedẽ apo. z in. c. execrabilis.
in verbo romane eccleſie. et iſto reſpectu cũ dicit tex.
vel poteſt exponi vel pro id eſt.
z ¶ Uel obtẽta. Sed qualĩr intelliges diſiũctiuã vel
ſufficeret ne talẽ licẽtiam petere niſi obtineret: vide=
tur ꝙ ſic ob naturã diſiũctiue ad cuius verificationẽ
ſufficit alterã partẽ fore verã. ff. de ꝯdi. z demon. l. cũ
pupillus. §. diſiunctiuo. de ꝯdi. inſti. ſi heredi. de ver=
bo. obli. l. ſi ita q̃s. extra de reſcrip. inter ceteras. Sed
ꝯtrariũ credo ꝙ non ſufficeret eã petere niſi z obtine
retur. ar. extra. de elec. ſi religioſ[9]. z. c. q̃ ſit. ne cle. vel
mo. c. vt periculoſa. Nã cum diminutio iuris z hono
ris eccleſie romane hic verſeĩ: aſſenſus z voluntas ei[9]
ſpõſi requirunĩ. arg. ff. de aq̃ plu. ar. l. in ꝯcedẽdo. z. l. in
diem. C. de cõi agro de ſer. l. quicũqꝫ. in fi. lib. xj. alĩs ſe=
quereĩ abſurditas ꝙ quicũqꝫ vellet iura vacãtis ipe=
rij vſurpare licentiã peteret z eã obtinere nõ expecta
ret: z ſic iſta cõſtitutio deluſoria abſqꝫ fructu remane
ret cõtra iura. ff. ne q̃d in loco publi. l. vlti. de iudi. l. ſi
pretor. C. de bo. q̃ lib. l. vlti. §. vbi autẽ. z impoſita ma
gis v̈bis q̃ rebus videreĩ qõ nõ eſt ſentiẽdũ. C. cõi de
lega. l. ij. extra de elec. ꝯmiſſa. §. porro. Et ſic expones
vel ꝓ et. aut ꝓ. l. vt predixi: nec eſt hoc nouum vt mẽs
rei agẽde ſeruet. ff. de verbo. ſig. l. ſepe. C. de ver. ſig. l.
vlt. cũ alteꝝ tm̃. z. licẽtiã petere p ſe nõ ſufficeret: vt iã
dixi: z iõ vtrũqꝫ etiã diſiunctim poſitoꝝ exigiĩ vt con=
currat. no. extra de reſcri. ex pte. j. Uel potes aliĩ dicẽ
vt ad textũ cum dicit petita ſubaudias z petendi con
ceſſa. z quod ſequitur ſcz vel obtẽta mera liberalitate
abſqꝫ aliq̃ facta petitione. ar. de p̃ben. c. ſi motu. z. c. ſi

Territoriũ a terrendo dr.

Sedes ap̃lica eſt vbi eſt papa.

Diſiũctiua ꝓ pte v̈a eſt tota v̈a.

Uel ꝓ z qñqꝫ ſumitur.

pluribꝰ.li.vj.ꝛ eo.ti.ſi romanꝰ.cle.v.ꝛ hāc forte ꝯſide rationē habuit canōis huiꝰ ꝯditoꝛ ſic diſiūcti loq̄ndo.
a ¶ Retinere ſibi.qđ priꝰ ex ꝯmiſſiōe gerebāt.vt.ſ.
b ¶ De nouo.ſ.per moꝛtem imperatoꝛis.
c ¶ Non geſſerant.ſ.eo viuente.

illos qui ſupra alios habēt iuriſdictionē vel correctio nē a iure ꝑmiſſam eſt precepti. In ceteris autē nos vt colligitur ex notatis in dictis iuribus.
v ¶ Latum.i.largum vel amplum.
x ¶ Pandit.i.patefacit vel aperit.

cētia retinereᵃ ſibi: ꝛ nōnulli etiam de nouoᵇ aſſumere qđ nonᶜ geſſerāt: aut geſtum an teaᵈ poſteaq̄ʒ dimiſſumᵉ reſu mereᶠ temerariisᵍ auſibꝰ pre ſumpſerūt q̊ʰ vel q̊bꝰⁱ adhuc nō verenꝭ abutiᵏ ꝛ ſub eiꝰ vel coꝝ coloreˡ multa facereᵐ et feciſſeⁿ noſcunꝭ: q̄ in nr̄am et eccleſie p̄dicte iniuriāᵒ aper te redundāt: nō abhoꝛrētes p idᵖ variis inuoluiᵠ crimini bus: nec diuine maieſtatis foꝛ midātes offenſaʒʳ. ¶ Quiaˢ igiꝭ erroꝛ cui non reſiſtiꝭ ap probariᵗ videꝭ. ꝛ latumᵛ pan

ditˣ delinquētibus ſinūʸ qui coꝝ peruerſis conatibꝰ non reſiſtiᶻ. ¶ Nos volentes no ſtris ꝛ eccl'e ſpōſe nr̄e iuribꝰ et honoꝛibus in hac parte ꝓ ſpicereᵃ: ꝛ malis acᵃ ſcādalis q̄ ex retētione: aſſūptiōe: ſeu reſumptiōe hmōiᵇ oꝛta ſunt hactenꝰ ꝛ q̄ ꝑiculoſe poſſent i antea ſuboꝛiri celeriterᶜ ob uiareᵈ necnō ꝑiculisᵉ aīaruʒ hmōi retinentiū aſſumentiū ſeu reſumentium noiaᶠ ꝛ eis abutentiū vt preferꝭ ſalubri terᵍ occurrere cupiētes pre ſentiū auctoꝛitate monemꝰʰ

d ¶ Antea.ſ. in vita īꝑatoꝛis.
e ¶ Dimiſſuʒ ſcʒ adhuc impa toꝛe viuente.
f ¶ Reſumere ſcʒ eo moꝛtuo.
g ¶ Temera riis. q2 a iure i ꝓbatꝭ.ar.ij.q. vij.ſi q̄ ſunt. ex tra ne cleri. vel mo.c.ij.lib.vj.
h ¶ Quo. Scʒ nomine.
i ¶ Vel quibꝰ. ſcʒ noibus.
k ¶ Abuti.hꝰ dicit: q2 i vſurpa tis ꝓprie nō eſt vſus.arg.xxxiij q.v.c.qđ deo. ex tra. d̄ teſta.c. q2 ingredientibꝰ.C.de fun.rei priuate.l. vſus aque. li.xj.

y ¶ Sinū.i.lo cum vel inceſſuʒ ſiue.ff.de ꝓba.l. qui teſtamentū
z ¶ Non reſi ſtit.iō eni lex ꝓ dita eſt vt appe titꝰ noxiꝰ ſub iu ris regula limi tetur.i ꝓhemio decre.in.§. deni q3. ꝛ dic non reſi ſtit ꝑ ꝓhibitio nē vnde lex dr̄ ꝓ hibitio nō faciē doꝝ.ff. de le. lex eſt.et ꝑ penaruʒ impoſitioneʒ.ff. de iuſti.ꝛ iur.l.j. Eſt eni lex deli ctoꝝ coertio.ff. de legi.l.ij. et a deo ꝓpter vindi ctam noxioꝝ ptās gladij eſt ꝑmiſſa. xxiij.q.iiij.c. q̄ſi tum.q̄ cum timenꝭ ꝛ mali coercenꝭ ꝛ boni inter malos quieti viuunt. vt.e.c.queſitum.ꝛ.c.non fruſtra.

l ¶ Coloꝛe.i.pretextu.ſi. de elec. auaricie.lib.vj.C. de ſacroſan.ec.l.qui ſub pretextu.
m ¶ Facē.de p̄nti. vt differat a verbo ſeq̄nti ꝛ q2 in finitiuus modus q̄ de p̄nti ſunt denotat/ niſi ſubiūga tur verbū futuri tēpoꝛis.ff.de vb.obli.l.ſi ſtipulatus fuerim.§.j.ꝛ.l.ſi a colono.ꝛ.l.cum ſtipulatus ſim.
n ¶ Feciſſe.ſ.in preteritum.
o ¶ Iniuriā.illatā iniuriā eccl'e papa nō poſſet re mittere d̄ iure cōi.lxiij.di.c.ſalonitane.xxiij.q.iiij.c.ſi is q̄.ſʒ ſue ꝑſone illatā bñ poſſet remittere.ꝛ rācoꝛem relaxare ex coꝛde teneꝭ: nō tñ ſatiſfactionē ſibi debitā niſi velit.de pe.diſ.v.c.vlt.xc.di.ſi quis contriſtatus. no.de hoc extra de male.c.j.de pe.romana.lib.vj.
p ¶ Per id.ſcʒ ꝙ qualecūq3 officiū vel officij nomen ſuper imperio vacāti ſine licentia ſedis apoſtolice re tinere aſſumere vel reſumere preſumpſerint.
q ¶ Inuolui criminibus. Sʒ q̄ et q̄lia ſunt crimina quibꝰ ſe inuoluere dicunꝭ: ex p̄miſſis pōt dici ꝙ tales qui falſo nomine ſibi magiſtratus aſſumūt pena cri minis falſi reſtringunꝭ.ff.ad.l.coꝛ.de fal.l.q̄ nomine. e.l.falſi.ꝛ.l.eos.§.qui ſe.C. eo.tit.l. maioꝛē. Itē pena criminis leſe maieſtatis.ff.ad.l.iuliā.ma.l.iij.§.vlti. Itē ꝓſcriptiōis titulo ſubiacētes bonoꝝ omniū amiſ ſione mulctanꝭ.C.de appa.iudi.l. ꝓbatoꝛias. lib.xij. Itē crimine inuaſionis iuxta legē cū querebaꝭ. C. vñ vi. Item alij foꝛte que ſollicitudini ſtudioſi relinquo.
r ¶ Offenſam.quā incurrūt immiſcēdo ſe rei ad ſe nō ꝑtinēti ſciētes vel ſaltē ſcire debētes qđ ſuū nō eſt ad aliū ꝑtinere.C.vñ vi.l.cū querebaꝭ.nō ꝯtēti poſſeſ ſione ſua res alienas inuadendo.xxiij.diſt.diaconi.
s ¶ Quia igitur.iij.pars.
t ¶ Approbari videꝭ.lxxxiij.diſ.c.erroꝛ. teneꝭ ergo q̄s reſiſtere erroꝛi ꝓximi. Sed an hoc q̄ ad oēs ſit pre cepti.vide qđ legiꝭ ꝛ notaꝭ extra.d̄ hef.c.q̄ alios. c.cū ex iniūcto.§.penul.de ſen.exco. ꝓte.ij.q.j.ſi peccauit. Et pōt dici ꝙ a peccato ꝯmittendo quilibet ꝓximū ex debito corrigere tenetur: ꝛ idem de ꝯmiſſoſi ſit itera bile.extra de cogna.ſpir.tua. In alio peccato quo ad

Infinitiuꝰ q̄ fūt p̄n tis ſignat.

Iniuriā eccleſie factam papa remittere ne quit.

Magiſtratꝰ ꝛ officia ſibi falſo noie aſſumētes variis penis reſtrigūꝭ

? ¶ Proſpicere.preſidētis eni eccl'e regimini incū bit officio vt non ſolum de aīaꝝ ſalute: verum etiā de extrinſeca vtilitate ꝛ cautela ſciat eſſe ſollicitꝰ. xxxix. diſtin.petrus.lxxxvj.diſt.c.fratrem.
a ¶ Ac ſcandalis.ad hoc extra.de p̄ſcrip. nihil.ꝛ in ꝓhemio.lib.vj.§.j.in coꝛ.aut.de q̄ſto.in p̄n.col.vj.
b ¶ Hmōi.ſ.vicariatus ſeu alteriꝰ cuiuſcūq3 officij.
c ¶ Celeriter.ad hoc.extra.de accu.c.prelatoꝝum.
d ¶ Obuiare.futura eni precauenda ſunt ꝓut p̄nt. ff.loca. ſi quis deniq3.§.j.extra. de elect.c.licet. de ſer. non oꝛ.c.j. vbi de hoc.xxiij.diſt.in noie dñi. nā ꝛ exem pla p̄ſentia nos cauere p̄monent in futuꝝ.lxxxij.diſt. c.plurimos.in ſi. Vel dic ꝙ de p̄nti quid faciēdum eſt ne maluʒ inſurgat qđ in futura poſſet inſurgere: aſs autē humane nature non eſt an futuꝝ bonū vel malū contingat.ſcriptum eſt enim. Non eſt veſtrum noſſe tempoꝛa vel momenta ꝛc.cum nec per humanam cu ſtodiam conſequi poſſit ne damnum vel malum eue nire poſſit.ff.locati.l.ſed dāno.quia ſolius dei eſt pre ſcire futura.xxvj.q.v.ꝙ autem.
e ¶ Periculis aīaꝝ.iſtis ſpecialiter occurrēdū eſt. ar.extra.de ſepul.c.aīarum.lib.vj.qui nimis emūgit ſanguinē elicit.liij.di.deniq3.extra.de renū. niſi cum pridem.§.ꝓpter maliciā cū ipſe ſint rebus quibuſcū q3 preferende.C.de ſacroſan.ec.l.ſancimus.in ſi.
f ¶ Noia. ſcʒ vicariatꝰ vel alterius cuiuſq3 officij.
g ¶ Salubriter.hoc dicit q2 nimia increpatio nec coꝛ rectionem recipit nec ſalutem.et leuiter caſtigatꝰ de facili reuerētiam exhibet caſtiganti.xlv. diſtin. cum beatꝰ.ff.ad.l.acqui.l.nam nimis.iuxta illud. Qui ni mis emungit ſolet extoꝛq̄re cruoꝛē. Immoderata fa cit correctio deterioꝛē. Sed moderata ſatis correctio ſignit amoꝛem.
h ¶ Monemꝰ.hoc ideo quia vindictam habet mo nitio precedere.xj.q.iij.indigne.extra.de ſenten.exco mmuni.ſacro.

Gladij ptās ē vtilis.

Futura non ſunt in cognitiōe humana.

Sāguinem elicit q̄ nimis emūgit.

Correctio ſit moderata.

ſub excōicationis [a] pena oēs et ſingulos cuiuſcūqꝫ ſtatus p̄eminētie: dignitatꝫ aut conditionis exiſtant [b]: etiaꝫ ſi patriarchali vel quauis alia [c] ſuperiori ſiue pōtificali [d] vel regia ſeu alia [e] quacunqꝫ prefulgeant dignitate. qui poſt vacationem [f] imperij abſqꝫ noſtra [g] vel ſedis predicte licentia hmōi vicarij ſeu cuiuſuis alterius officij nomen vbilibet [h] retinuerūt: aſſumpſerūt ſeu reſumpſerunt et retinent et qui aſſument vel reſument fortaſſis in poſteruꝫ. ⁊ ſub talis donationis pallio [i] abuſi ſunt ⁊ abutunt͛ vel etiā abutētur ptāte vel iuriſditione q̄cūqꝫ [k] ſeu eius exercitio [l] publice vl͛ occulte q̄tinus decetero [m] etiā a denoīatione hmōi [n] ſeu cuiuſcūqꝫ [o] aſſūptiōe reſūptione/ac retētiōe p̄dictꝫ: necnō vſu ptāte ⁊ exercitio ſupradictis prorſus [p] abſtineāt ⁊ omnino deſiſtant. Inhibentes [q] inſup ſub pena [r] p̄dicta oībus et ſingulis patriarchis/p̄latꝫ ⁊ etiam alijs ſuperioribus ac regibus ciuitatibus [s] comitatibus. vniuerſitatibus: capitaneis: poteſtatibus: rectoribus: comitibus: vicecomitibus. baronib⁹. et alijs omnibus cuiuſcunqꝫ ſint dignitatꝫ cōditionis aut ſtatus [t] ne predictum hmōi [v] nomen ſeu aliđ quodlibet in eodeꝫ imperio [u] retinentes vt prefertur [x]: aut aſſumentes vel eorum aliqui ſub denomiatione [y] vel titulo hmōi nominū ſeu procuratores: ꝯmiſſarios: iudices: aut vices eorū gerētes q̄cūqꝫ colore q̄ſito [z] recipiāt vel admittant. nec vt vicarijs ſeu vicario aut officialib⁹ ipſi ꝑeant [a] vel itēdāt aut ꝑeri vel itendi faciāt [b] vl͛ ꝑmittāt [c]: nec i his [d]

a ¶ Sub excōicationis pena. Cōminationis nō ſententie ſunt hec verba in hoc caſu.

b ¶ Exiſt āt. ſi. eſt de elect. ghali. ⁊. c. fūdamēta. §. vt nāt. de imu. eccle. c. clericis. §. nos igit͛. lib. vj. cum ſi.

Cardinalat⁹ an ſit maior pontificatu

c ¶ Alia ſuperiori. que hec ſit dignitas ſuperior patriarchali nō occurrit niſi dicas de dignitate cardinalatus et ſecūdū hoc eſt iſte textus et ſequēs in argumentū qꝫ dignitas cardinalat⁹ eſt maior pōtificali: lꝫ per aliquos dici conſueuerit qꝫ epalis dignitas ſit maior q̄ dignitas cardinalat⁹

Dignitates eccl'iaſtice ſūt tp̄alib⁹ digniores.

d ¶ Siue epiſcopali. al's pontificali. Premittit dignitates eccleſiaſticas temporalibus de q̄bus ſequitur. vt denotet ip̄as digniores eſſe temporalibus. arg. de trāſla. epi. inter corporalia. ⁊ de maio. ⁊ obe. ca. ſolite. xcvj. diſtinct. duo ſunt. naꝫ ex ordine textus ſumi argumentatio cōſueuit l corpore auten. de here. ⁊ falſa. §. inordinatum. colla. ix. C. de nouo codi. fa. §. penul. ver. ſermus quidaꝫ ⁊c̄. cum ſimilibus multis.

e ¶ Alia quacunqꝫ. que multiplex poteſt eſſe: vt patet de elec. fundamenta. §. vt aūt. de immuni. eccle. c. clericis. §. nos igitur. li. vj.

f ¶ Uacationem imperij. De retinentibus ergo vel aſſumentibus vel reſumentibus nomen alicui⁹ officij ſuper imperio non vacanti nō habet locum hec cōſtitutio: cū tunc ſit imperator qui tales poteſt cohibere: nec tunc eccleſia romana in iure ſuo ledi dicat͛: cuꝫ tunc regimen imperij ad eam non ſpectet. ꝑ cuius cōſeruatione fuit edita principaliter preſens cōſtitutio vt pꝫ in hoc. §. ⁊ etiam precedenti.

g ¶ Noſtra vel ſedis. Eadem videtur eſſe licentia pape ⁊ ſedis apoſtolice. vt. ȝ. dixi qꝫ vbi ip̄e ſit ⁊ ſedes vt dixi in cap. ad onus. ⁊ plenius in capi. execrabilis licet per aliam factam adiectionem. ſ. beneplaciti vel voluntatis inducat differentiam inter iſta: vt colligitur. ff. locati. l. locatio precarij. extra de reſcript͛. ca. ſi gratioſe. lib. vj.

Ubilibet loci deſignat

h ¶ Ubilibet. id eſt vbicunqꝫ. hoc enim aduerbium eſt loci deſignatiuum: vt dixi in capi. ad onus. in verbo vbilibet.

i ¶ Pallio. i. velamine ſeu colore: vt in pte p̄cedēti.

k ¶ Quacūqꝫ. denotat hoc verbum abuſum.

l ¶ Exercitio. Meri vel mixti imperij vel ſimplicis iuriſditionis. ar. ff. de iuriſ. om. iudi. l. imperium

m ¶ Decetero. reſpicit futurum tempus non preteritum: ſuper quo vide quod notanter dicit Hoſtiē. extra de ſpon. duo. ca. vlti.

n ¶ Huiuſmodi. ſ. officij.

o ¶ Cuiuſcūqꝫ aſſumptione. Super hoc verbo eſt ſequēda expoſitio quam feci. ȝ. pxi. §.

p ¶ Prorſus. hoc verbū et ſequēs oino denotant qꝫ totaliter ⁊ in totū a predictis abſtineant.

q ¶ Inhibentes. poſt tales inhibitiōes dignū eſt detrimentuꝫ vetitos ſuſtinere. extra de conſti. c. ij. Et ſup tali inhibitione vide qđ no. xxx. di. c. nulli fas. extra de elec. c. generali. lib. vj.

r ¶ Pena predicta. ſ. excōicationis.

s ¶ Ciuitatib⁹. Talis inhibitio facta ciuitatibus et alijs de q̄bus ſequit͛ facta cēſet͛ ipſis ciuibus vel cōitatem aut vniuerſitatē ꝯſtituentibus. arg. ff. de lega. j. l. ſi heres. §. vicis. ⁊. l. ciuitatib⁹. de vſufruc. leg. l. legatuꝫ ciuitati. iuncta. l. ij. de re. dub. nam ciuitas communitas/vniuerſitas de ſe (cū ſit quid inanimatum) alicuius inhibitionis vel cenſure eccleſiaſtice capaces non ſunt. argu. de ſenten. excōi. c. ſi ſentētia. §. cum vero. lib. vj. ⁊ no. de exceſſi. p̄la. c. tanta. ⁊ ar. ff. đ condi. ⁊ demō. l. municipibus. vn̄ ea que in facto conſiſtunt per eas expediri nequeunt: quare ꝑ ipſarū mēbra habent expediri. ar. ad hoc. C. de appari. p̄fec. p̄. l. corniculariꝫ. lib. xij. de excu. mu. l. maximarum. lib. x. de aduo. diuer. iudi. l. reſtituēdo. ſic ſentit Inno. de ſen. excō. c. romana. circa fi.

Ciuitas eſt q̄d inanatū

t ¶ Aut ſtatus. ſi. de cenſi. c. felicis. §. j. lib. vj.

v ¶ Imperio. ſ. vacanti. vt. ȝ.

x ¶ Ut p̄fertur. ſ. ſine licentia ſedis apo.

y ¶ Denominatione. i. appellatione tantum ⁊ nuncupatione.

z ¶ Queſito. ſi. de elec. c. auaricie. lib. vj.

a ¶ Pareant. i. obediant.

b ¶ Faciant. qꝛ tunc perinde videt͛ acſi ꝑ ſe facerēt arg. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. deieciſſe. de admi. tu. l. ita autē. §. geſſiſſe. de reg. iur. c. qui per alium.

c ¶ Permittant. Uidetur ergo qꝫ cōitas vel vniuerſitas ſe ſuper hoc debeat opponere. ⁊ hoc pōt dici verum contra illos quos cohibere pōt. ⁊ ſuper hoc vide qđ no. ff. de reg. iur. l. culpa caret.

d ¶ Nec i his. ſcilicet cuiuſqꝫ nominis officij aſſumptione/retentione/reſumptiōe/vel al's iuriſditiōe im

perij vacantis exercitio. vt. ſ.
a ¶ Uel fauorē. Qualiter i talib⁹ vel ſilibus fauor preſtari dicaꝛ: vide qđ no. Hy. de here. quicūqꝫ. lib. vj
b ¶ Illius. ſ. denominationis.
c ¶ Exercentes. Per ſolam denominationem predi ctaꝫ nō incurriꝛ pena ſequēs cuꝫ ſola denomiatio nō ita ſit eccleſie romane preiudi cialis ſicut cū ad tale exercitiū ꝑuenit: nec ꝑ exer citiū etiā icurriꝛ niſi ꝓtextu talis denominationis ſiat vt patet per hunc textū vnde ſi ſuo iure ꝓprio puta ex titlo ab impatore vinen te obtento quis exercēt aliqđ ex ercitiū nō incur reret penā ſeqn tē cū rōne vacan tis imperij nihil exerceat qđ iſte

eis vel ei quomodolibet pre= ſtent auxilium/conſilium vel fauorem [a]. Alioquin in omēs et ſingulos patriarchas ꝑla= tos. et ſuperiores et īferiores reges et ceteros denomina= tionem predictam (vt premiſ ſum eſt) retinentes/aſſumen= tes ſeu reſumētes. ac illius [b] pretextu exercētes [c] quecūqꝫ officia: poteſtates [d]. ſeu iuriſ= ditiones: et recipientes eos vt vicarios [e] vel officiales im perij/ aut commiſſarios eo= rum [f] vt [g] taliuꝫ: ꝛ in parētes ſeu obedientes eis vt [h] tali=

textus exposcit. ꝛ pena nō eſt i dubio exaggerēda. ar. de pe. di. j. c. pene. ff. de pe. l. interpretatione.
d ¶ Poteſtates. Hoc verbū in ꝑſona magiſtrat⁹ im periū denotat. ff. de vbo. ſig. l. poteſtatis. de iuriſ. om. iudi. l. imperiū. vnde in qbuſdā regionib⁹ vt in italia iuriſditioni preſidentes poteſtates appellanꝛ. ſimile reperies. de elec. fundamenta. §. vt aūt. lib. vj.
e ¶ Ut vicarios. Per hoc verbum dicas ꝙ recipien tes tales non vt officiales imperij vacantis ſꝫ vt alios non incurrerent penam que ſequitur per hūc textuꝫ. ꝛ per ea que. ſ. ꝓxi. dixi.
f ¶ Eoꝝ. ſcꝫ exercētiū iura vacātis imperij.
g ¶ Ut talium. igiꝛ commiſſarij ipoꝝ non vt talium ſed vt alioꝝ puta iure ſuo vtentium pene infra poſite nō ſubijciunꝛ ceſſante tñ in his ꝛ ꝓcedentib⁹ fraude: qꝛ fraus patrocinari cuiqꝫ nō debet. ar. ff. de rei vēdi. l. in fundo. extra de ꝓuile. quāto. ꝛ. c. ex parte. cum ſi.
h ¶ Ut talibus. Secus ergo ſi vt aliis.
i ¶ In hoc. Scꝫ exercitio iuris imperij vacantis.
k ¶ A die date. Currunt ergo hi duo mēſes a tem= pore talis date: qꝛ forte eadem die fuit preſentis cōſti tutionis facta publicatio: vt ſic iuri cōi ꝯueniat qđ hic dicitur quo cauetur cōſtitutionē ꝓncipis a tꝑe publicatio nis poſt duos mēſes quem ligare. in cor. auten. vt fa= cte noue ꝯſtitutiones. colla. v. ſi enī aliter diceres tūc ſequereꝛ ꝙ ante quis ligareꝛ ex plenitudine poteſta= tis ꝓncipis. alie. ꝺ iudi. c. j. cle. v. Uel ꝙ forte iſta igno rantia feraꝛ ꝯ iura. C. de tabula. l. generali. li. x. extra de conſti. c. cognoſcentes.

Conſtō ꝓncipiſ poſt duos menſes ligat a tꝑe publicatōnis.

l ¶ Reſipuerint. Referendū eſt iſtud verbum tā ad ipſos exercentes qꝫ ad eos vt tales recipiētes qꝫ com= miſſarios eoꝝ vt taliū qꝫ etiā in parētes eiſdeꝫ vt tali bus vel preſtantes in hoc ſibi auxiliū ꝛc. ꝛ dic reſipue rint. i. abſtinuerint ſeu deſtiterint.
m ¶ Cōmunitos. Illi ergo ꝯmuniti a pena ſequen= ti ſunt liberi ne alis ꝓncipali auctē circūſcripti videā= tur qđ eſſe nō debet. C. ꝺ his qui veni. eta. impetraue rūt. l. j. ꝛ ne alis inde naſcanꝛ iniurie: vnde iura naſcū tur. C. vñ vi. l. meminerit. extra de accu. qlit. Sꝫ pone

ꝙ de tali ꝯmunitiōe nō fuiſſet hic facta mētio ꝛ eſſe nt aliqđ hic ꝓhibita faciētes: ſedis tñ apoſtolice licentia ꝯmuniti icurrerēt ne penā q̄ ſequiꝛ? credo ꝙ nō: qꝛ aut habuiſſent talē licētiā ante hanc ꝯſtōnem et tunc per eā tuti ſunt cū de illis hic nō eſſet facta mētio. arg. ex= tra ꝺ capel. mo. ex parte ꝛ qꝛ ta= lis licentia dura re videtur donec ſit reuocata. ar. xxv. q. ij. c. j. ij. et iij. C. de ꝓſcrip. l. falſo. Si vo poſt idē. qꝛ hui⁹. c. cō ditor ſibi vel ſuc ceſſorib⁹ ſuiſ ma nus nō ligauit ꝑ hāc ꝯſtōnem qn talē poſſet licen= tiā ꝯcedere. arg. ex de elec. inno= tuit. de ꝓbē. du= dū. li. vj. ff. de le. iij. l. ſi qs. in ꝓn.
n ¶ Excōica= tionis. Scꝫ ma= ioris. illa enīꝫ de dubio inflicta vi

bus aut preſtantes in hoc [i] ſi bi conſiliū/ auxilium/vel fa= uorem niſi infra duorū men= ſium ſpaciū a die [k] date ꝑñtiū numerandū penitus reſipue rint [l]: vel ſe licētia ſe. apo. ſup hoc oſtēderint cōmunitos [m] excōicationis [n] i ſingulares [o] ꝑſōas. ꝛ i terras ꝛ loca [p] ipoꝝ ꝛ q̄ſlibet cōitates [q] vniuerſita tes: ciuitates: aut villas ī̕di cti ſnias de fratꝝ nr̄oꝝ ꝯſilio publice [r] ꝓmulgam⁹. Cōtra [s] eos nihilomin⁹ ſpūalit̕ ꝛ tpa lit̕ gui⁹ ꝓceſſuri [t] prout inobe diētia eorū exegerit [v]. q̄litas [x]

detur. de ſen. excō. c. ſi quem.
o ¶ Singulares perſonas. In ſingulos igiꝛ fertur ſnia excōicationis que de ſua natura alios percutit. ex tra de re. eccle. nō alie. ſi qs ꝓboꝝ. Et ideo in locū vel vniuerſitatem nō ferꝛ cum anima careant. de ſenten. excō. romana. §. cum vero. lib. vj

Excōicatō nō fertur i locum.

p ¶ Loca ipoꝝ. Nota igiꝛ ob alicui⁹ delictū terraꝫ vel loca ſue iuriſditioni ſubdita interdicto eccl̕iaſtico ſubijci poſſe. ſi. de offi. dele. ſane qꝛ. de ſpō. c. nō eſt. Et ſic vnus ꝓ alio puniꝛ. ſup quo vide qđ plene no. j. q. iiij in ſumma. ꝛ plenius ꝑ Ar. de vſu. ca. vſurarū. lib. vj. Intellige tñ hic terras vl̕ loca ipoꝝ reputari non rō= ne plene ꝓprietatis tñ ſed ſuꝑioritatis iuriſditiona= lis. arg. extra de vi. et hone. cle. ex lr̄is. de iude. ca. ce= dit. §. cum aūt. cle. v. ꝛ clari⁹ ad hoc. de poſt. ꝓla. c. j. cū ibi no. in glo. que incipit bona fuit iterpretatio.

Puniꝛ vnus ꝓ alio.

q ¶ Cōmunitates. Super hoc verbo et ſequēti. dic vt dixi. ſ. in verbo ciuitatibus.
r ¶ Publice. Ad tollēdā ois ignorātie excuſationē. arg. ff. de inſti. act. l. ſed ꝛ ſi qs. §. ꝓſcriberee. ex q̄ ma. ac. poſ. c. vi. de iude. ira qrūdā. ꝛ. ca. in nonnullis. cū ſi milib⁹. ꝛ ex q̄ talia ſiūt nō eſt neceſſariū ea ſingloꝝ au rib⁹ ꝯculcari. xvj. di. c. dicitis. extra ꝺ poſtu. c. j. Ul̕ dic publice ad tollendū ois ſuſpitionis ſcrupulū. ar. ff. de ritu nup. l. vi. de admi. tu. l. nō extimo. ex de elē. ꝺſpō. ca. cum inhibitio. vt eccle. bene. ca. j. et ſuper hoc vide qđ no. xxxij. q. iiij. ca. nemo.

Publicatio cōſtitutionis q̄re ſit

s ¶ Cōtra eos. Scilicet tam ſingulos de quib⁹ pre= miſſis qꝫ vniuerſitates.
t ¶ Proceſſuri. Hoc dicit ad denotandū ꝙ prelatus vtroqꝫ gladio pōt eccleſie ſue iura tueri. extra de ſen= ten. excom. dilecto. lib. vj.

Eccl̕iaꝫ gladio ꝓlatus vtroqꝫ tuetur.

v ¶ Exegerit. Nam creſcente contumacia creſcere debet ꝛ pena. extra vt lit. non cōteſt. quoniam frequē= ter. §. vltimo. ipſaqꝫ cumulari facit penaꝫ. ff. de penis relegati.
x ¶ Qualitas facti. Que de ſe maiorem non mino rē penā infligi facit. ff. de pe. l. aut facta. §. qualitate. de peni. diſt. j. aut facta. §. qualitate.

facti ſuaſerit: et viderimus[a] expedire. ¶ Et[b] vt quibuſlibet parendi[c] talibus[d] tollat[e] occaſio: oēs et ſingulos qui hmōi vicariat'[f] nomē retinētib': aſſumētib': ſeu reſumentib' iuramēto[g] fidelitatis tenentur aſtricti: a iuramento hmōi quātū[h] ad hoc de ptātis plenitudine abſoluētes[i]: auctoritate aplica firmit' inhibem' eiſdē[k] ne talib'[l] vt[m] vicariis vel officialib' imperiis aliquaten' pareāt vel intendāt. Et inſup omnes pactiones obligationes ꝯfederationes[n] ⁊ colligatiões a quibuſcūq ſup[o] hoc quomodolibet[p] initas: iuramēto vl' quacūq[q] firmitate vallatas omnino diſſoluimus: virib' vacuamus irritamus: ⁊ quatenus de facto proceſſerint reuocamus[r]. Ac hmōi[s] ⁊ quelibet alia iuramenta quibuſlibet[t] ſup[v] his pſtita p que poſſet in predictis[x] noſtris ⁊ eccleſie noſtre predicte iurib' derogari pſertim cū iuramētū vinculum iniquitatis eſſe nō[y] debeat relaxam'. ¶ Ceteruz[z] vt hmōi pceſſus veri' ad cōmunē oīm[a] noticiā deducat': cartas[b] ſeu mēbranas pceſſum cōtinētes eundē[c] in eccl'ia[d] auinioñ. appendi vel affigi oſtiis ſeu ſupliminaribus[e] faciem' q[f] pceſſum ipm ſuo quaſi ſonoro[g] pconio[h] et parēti[i] iudicio publicabūt[k].

a ¶ Viderim' expedire. Scz arbitrarie: cū idē exceſſus magis ſit in vno q̄ in alio puniēdus: attētis multis q̄ recitātur. ex. de homi. ſicut dignū. ff. de incē. rui. nau. l. pedius § ij. de pe. l. reſpiciendum § delinquit.
b ¶ Et vt quibuſlibet. quarta pars.
c ¶ Parēdi. i. obediendi.
d ¶ Talibus. ſcz iura imperij vacantis exercētibus ſine licentia ſedis apo.
e ¶ Tollat' occaſio. Nota tollendam occaſionem in malum.
f ¶ Vicariat' nomē. Quid igitur ſi q̄s ſit aſtrictus p iuramentū fidelitatis retinendi / aſſumēdi / vel reſumendi / aliud nomen officij q̄ vicariatum: nūquid videt' abſolut' hic a tali iuramēto videt' q nō: cum de hoc mentio h nō fiat: nec aliud nomen officij repetat' nec etiam attenta mēte ꝯditoris volētis conſeruationi iuris romane eccl'ie pruidere: ⁊ tollere occaſionē parendi talibus. Credo ꝯtrariū cū tex. dicat talib' ⁊. ſ. expreſſum fuerat qualecūq nomē officij exercentib': al's niſi ſic dicas videret' hic talis parēdi occaſio imꝑfecte ſublata: ſi q̄s remaneret ligat' tali iuramēto aliud nomen allegantib' q̄ vicariat' inde principis ꝯſtitutio videretur q̄d imperfectū cōtinere: ꝯtra legē ſi q̄s ſeruū. C. qui mi. nō po. lib. xij. ⁊ eſſet in poteſtate volētis exercere officiū imperio vacante mutato noie vicariatus illud ſub alio noie retinere: ⁊ ſic hec ꝯſtitutio deluſoria redderet' ꝯtra iura. ff. ne quid in loco pu. fiat. l. vlt. de tu. ſi pretor. C. de bo. q̄ lib. l. vlt § vbi aūt. Non obſtat expreſſio hic facta de iſto vicariatu: q2 aliud quodcūq nomē officij ſuperius expreſſum hic dꝫ intelligi repetitū. ar. ff. de v̄bo. obli. l. ticia § idē rūdet de le. j. l. tali ſcriptura § vlti. vel expreſſo hoc noie vicariatus oīa alia in quib' eſt eadē penitus rō p expreſſis et cōprehenſis haberi debent. Sicut ⁊ nomen pcuratoris ꝯprehēdit ſub ſe oīa noīa p q̄ quis aliene adminiſtrationi ſe poterit ingerere. j. q. iij. ſaluator. ſicut ⁊ nomē curatoris ꝯprehēdit tutorē etiā in penalibus in caſu vbi eſt eadē ratio. in cor. aut. vt hi qui obli. ſe ha. phibent res mino § j. ⁊ ibi no. col. vj. et hūc intellectū innuit tex. cum dicit vicariis vel officialibus.

Lex nō dꝫ eſſe deluſoria.

Procuratoris nomen multa cōprehendit

g ¶ Iuramēto fidelitatis. Ad q̄ capitula aſtrictus reputet' quis ex tali iuramēto legitur in libro feudoꝝ in titulo de forma fidelitatis. ⁊. xxij. q. v. c. de forma. ⁊ illa capitula plene reperies ꝯſecuta p hoſtiē. in ſum. de feu § quid ſit fidelitas.
h ¶ Quantū ad hoc. ſ. q̄ ad nō parendū talibus nō ergo quo ad alia tali iuramēto quis videtur abſolutus vt dixi. al's in ſi. v̄bo. in. c. ſuſcepti § vlti.
i ¶ Abſoluētes. Poteſt igitur ex cauſa papa quem a iuramento abſoluere. xv. q. vj. c. nos ſanctoꝝ. ⁊ ca. auctoritatē. extra de iureiurā. c. q̄to. l. ij. ſcn. hic finit' lex circa pun. ſup quo vi. quod no. d. c. q̄to. ⁊. c. auctoritatē p Inno. ⁊ hoſtien. de do. ⁊ contu. c. veritatis.
k ¶ Eiſdem. ſcz iuramento fidelitatis aſtrictis.
l ¶ Talibus. Expone. vt. ſ.
m ¶ Vt vicariis. Et hoc dicas vt ſuperius dixi. in parte pcedenti.
n ¶ Cōfederationes. In mala pte ſumitur hic iſtud verbum.
o ¶ Sup hoc. ſcz talib' parendo vt officialib' imperij.
p ¶ Quōlibet. Puta v̄bo nutu vel ſigno in ſcriptis p nūciū vel epiſtolā per pactum vel ſtipulationē vl' al's q̄litercūq cū dicat quōlibet. ſiñe de reſcrip. ſtatutū § in nullo. li. vj.
q ¶ Quacūq firmitate. Puta penali fideiuſſoria. pignoraticia. vel obſidiali.
r ¶ Reuocam'. Simile huic. extra de elec. vbi maius § ceteꝝ. de ꝯceſ. pben. deteſtāda. lib. vj. cum ſi.
ſ ¶ hmōi. ſcz ſacramenta fidelitatis.
t ¶ Quibuſlibet. Scz vaſallis talium vel aliis quibuſcunq.
v ¶ Super his. ſcz officiis imperij vacātis: vel ſup his ſcz parendo officialibus talibus.
x ¶ In predictis. ſcz officiis.
y ¶ Non debeat. xxij. q. iiij. inter cetera. extra de iureiur. q̄to. ⁊. c. c. contingit § q2 nō. lib. vj.
z ¶ Ceterum. v. pars.
a ¶ Omnium. Qui ꝯfluere ad eccleſiam de qua ſequitur conſueuerunt. argu. ad hoc extra de elec. cauſam. Clemens. v.
b ¶ Cartas ſeu mēbranas. q. d. de pellibus animalium ⁊ ipſorum membris. ſi. ff. de bonorum poſſeſ. ſecundum tab. l. j. ⁊. l. carte.
c ¶ Eundem. id eſt expreſſum cōtra vtentes officio aliquo imperij vacantis: et contra parentes eiſdē vt talibus.
d ¶ Eccleſia auinioñ. nō exp̄mit de qua itelligit' cū ibi multe ſint eccl'ie: dicas q de cathedrali cum nulla alia vocet' auinioñ. ſed oēs alie aliquo alio noie peculiari nuncupent'. ⁊ facit ad hoc in cor. aut. de ec. ti § ſi quis vniuerſoꝝ. in ſi. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. l. q̄ ꝯditio § j.
e ¶ Superliminaribus. ſcz oſtiorum.
f ¶ Que. ſcz carte vel membrane.
g ¶ Sonoro. i. ſonitū in auribus reddenti.
h ¶ Preconio. q2 ſicut vox pconis audiētibus innoteſcit in cor. aut. de litig § oēm. colla. viij. ſic iſte pceſſus patens in mēbranis oībus innoteſcat.
i ¶ Patenti: al's patulo. i. parēter / publice.
k ¶ Publicabunt. Iuris preſumptione. per ea que

diri.ꝫ.in parte tertia iver. publice. vel dic publicabūt .i. publicare poterūt iuris preſumptione: vt extūc nō ſit tolerabilis ignorātia. ar. ff. de iur. ⁊ fac. igno. l. regula. §. ſed facti. extra. de preſump. q̄to. ⁊. c. quedā. ff. de verbo. ſignifica. l. late culpe.

g ¶ Animarum periculis. quibus obuiandū eſt de ſepul. c. animarū. ne cleri. vel mona. c. vt periculoſa. lib. vj. cum ſimi.

h ¶ Prouenientibus. tā in ſuſcipiēte ſacrum ordinē cum ex virtute ↄtracti matrimonij teneret ad reddendum debitū coniugij. extra de ſponſa. veniens cū multis ſimilibus. ex virtute vero ſuſcepti ſacri ordinis tenebatur ad cōtinētiā obſeruandā quā tacite vouiſſe videt illū ſuſcipiēdo. xxiiij. diſt. diaconi. not. extra. de cleri. ↄiuga. c. cū olim. q̄s etiam i muliere forte ad carnis lubricum prona ob iuuētutiſ ferworem. extra de eo qui cognouit ↄſang. vxo. c. iordane. et cū alio matrimoniū cōtrahere non potente ſi ille ſuus verus remanebat maritus ꝑ ut vere remanet vt infra dicatur

Ita q oēs ⁊ ſinguli quos ꝓceſſus ipſe cōtingit et contingere[a] pōt: nullā[b] poſtea poſſit excuſationē pretendere q ad eos talis ꝓceſſus nō ꝑuenerit: vł q ignorauerint eundē: cū nō[c] ſit veriſilē remanere quo ad ipſos incognitum vel occultū qđ tam patēter omnib⁹ publicat[d]. Datū auinioñ. in domo epiſcopali. ij. kalen. aprilis anno primo.

¶ De voto ⁊ voti redēptiōe.

¶ Uotū ꝑ ſuſceptionem ſacri ordinis ſolēnizatū lʒ ipediat mr̄imoniū ſeq̄ns nō tñ prece dēs. etiā ſi nōdū ēēt ꝑ carnis copulā ↄſūmatū. Et durāte mr̄imonio ēt nōdū ↄſūmato null⁹ p̄ſumat accipe aliquē d̄ ſacris ordib⁹. qđ ſi fecerit diſſoluto ēt mr̄imonio nec i illo miniſtrare: nec ad ſuꝑiores aſcēdē poterit: niſi aliquā d̄ religionib⁹ approbatꝭ ingrediat: ⁊ ei⁹ regulā exp̄ſſe vł tacite ꝓfiteat. Eſt aūt tal ↄiugat⁹ ſic ordinat⁹ ꝑ dioceſanū monēd⁹ vt religionē igrediatur ſi mr̄imoniū nōdū eſt ↄſūmatū qđ ſi renuerit: ⁊ vxor iſtiterit ↄpellit ꝑ excōicatōez ad mr̄imonij ↄſūmatōez. h. d. Et eſt caſus notabił: ⁊ q̄ ſatꝭ efferri nō poſſet. Cap. vnicū

Antiq concertationi[e] finē cupiētes imponē[f] ac aiarū[g] ꝑiculis i de ꝓueniētib⁹[h] ſalubrit ꝓuidē: de fratrū nr̄oꝝ ↄſilio ꝑſiti declaram⁹[i] edicto q lʒ votū ſolēnizatum[k] ꝑ ſacri[l] ſuſceptionē ordis q̄tū ad ipediēdū matrimoniū ↄtrahendū[m] ac ad dirimendū ſi[n] poſt contractū fuerit: ſcd̄m ſtatuta[o] canonū ſit efficax[p] reputandum

a ¶ Cōrigere pōt. qui illi ſunt colligit ex precedentibus. §.

b ¶ Nullā. ſcʒ probabilem.

c ¶ Nō ſit veriſile ſcʒ iuris ꝑſumptione ↄtra quā et ſi al's admitti poſſit ꝓbatio. lxxij. di. c. ꝓpoſuiſti. extra q. ma. accu. poſ. cū in tua. ff. qđ me. cau. l. nō eſt. d̄ ꝓba. q̄ teſtamētū vbi tñ iuris preſumptio tranſit in violentā vt qꝛ eſt iurꝭ vel de iure non eſt ita: qꝛ tūc magis dicit fictio. ar. C. de ꝓba. l. ſiue poſſidetis: cū ibi no. et talis pōt dici iſta de q̄ hic dicitur. cū iſtorū ꝓceſſuū publicatio fctā fuerit ꝑ modū cōſtōnis iuſ inducētis ↄ quoſcūq hic ꝓhibita facientes ⁊ ius cōe publicatum artet quēcūq poſt duos mēſes: vt dixi. ꝫ. in glo. currūt ergo. et arg. de conceſ. preben. cum et. arce. ſi. cle. v.

Preſūptio an admittat pro batio nem in ↄtrarium

d ¶ Publicatur. Si. ff. de inſtitu. ac. l. ſed ⁊ ſi pupillus. §. ꝑſcribere: et aliis iuribus alle. ꝫ. in glo. ſ. iuris preſumptione zenzelinus.

diuiſio Antique ↄcertationi. ¶ Primo digniſſima premittit declaratio. Scd̄o poſt matrimonium ↄtrū ꝓhibet ſacri ordinis ſuſceptio ibi aūcte. apoſto. ⁊c. Tertio ↄ faciētes ſequitur punitio ibi q ſi ſecus ⁊c.

e ¶ Concertationi. Simile de ap. c. concertationi. lib. vj. hec autem concertatio non modica. immo magna erat iter doctores ⁊ notatores antiquos: dicebāt enim aliqui matrimonium contractum per verba de preſenti per ſuſceptionē ſacri ordinis diſſolui ſicut et per ingreſſum religionis ante carnalē copulam. Alij vero contra ſentiebant vt plene diſcuſſum ⁊ proutraq parte allegatum reperies in ſumma hoſtiē. de cōuerſio. ↄiuga. §. fratrū. ver. ſed quid ſi maritus. Ultima vero opinio vera eſſe hodie declaratur per iſtam conſtitutionem ⁊ iſtammet opinionem prius amplexabar tanq veram: vt notaui extra de vo. et vo. redemp. lib. vj.

f ¶ Imponere. Talem finem imponere ſpectat ad papam cū ad eius ſedem ſit ſuper difficultate ⁊ ambiguitate iurium recurrēdū. extra qui ſi. ſint legiti. c. ꝑ venerabilem. §. rationibus. ⁊ ar. C. de legi. l. j. et vlti.

i ¶ Declaramus. Non videtur ergo hec decre. in hoc quod ſequitur iuris noui editiua: ſed antiqui potius declaratiua ſuper quo vide quod dixi in decre. cū inter nōnullos. ſuper verbo deinceps.

k ¶ Solēnizatum. Quod votum ſolēne/ quod ſimplex dicatur vide quod no. extra. qui cleri. vel vouen. ca. rurſus.

l ¶ Sacri ſuſceptionem ordinis. ſuſceptio igitur ſacri ordinis votum reddit ſolēne vt hic. ⁊. lxxxiiij. di. c. cum in preterito. xxviij. diſti. diaconi. Sacer eñ ordo eſt hodie etiā ſubdiaconalis: licet olim eſſet ſecus. extra. de eta. ⁊ quali. c. cū a multis. xl. diſt. nullus. xxxij. diſtin. c. erubeſcant. Subdiaconat⁹ eſt ſacer ordo.

m ¶ Cōtrahendū. de cōtrahēdo impediēdo nō erat tantū dubiū cū ⁊ multa minora illud impediant q̄ tamen non diriment iam contractū. extra. de cogna. ſpiritu. c. contracto. ⁊ eo. ti. c. per cathecifmum. lib. vj.

n ¶ Si poſt. ſcʒ ſuſceptionem ſacri ordinis.

o ¶ Statuta canonum. xxxj. diſtin. c. quoniam. ⁊. c. aliter. lxxxiiij. diſtin. cum in preterito. ⁊. c. quorūdam extra. de cle. coniuga. cum olim. de vo. ⁊ vo. redēp. c. j. lib. vj. cum multis ſi.

p ¶ Efficax reputandum. admirāda res videt eſſe iſta. cū enim ſacramentū matrimonij a deo ipo fuerit inſtitutū in ſtatu innocētie āte pctm̄ ſed poſt in ſubſidium fragilitatis humane. xxxij. q. ij. in ſum. et. §. his ita. quomodo voti ſolēnitas ex ſola cōſtitutione eccleſie inducta. extra de voto. c. j. li. vj. poteſt ſacramentū a deo inſtitutū tollere vel aliquatenus impedire non Uotū cum ſit ↄſtōniſ eccłe q̄ liꝫ pōt tollere matri.

tādum: ad diſſoluendū tñ pri⸗ us^a cōtractum^b etiā ſi per car⸗ nis copulā non fuerit cōſum⸗ matum^c (cū nec iure^d diuino nec per ſacros reperiam^9 ca⸗ nones hoc ſtatutum^e) inua⸗ lidū eſt cenſendū^f. ❡ Aucto⸗ritate^g ap'lica diſtrictius in⸗ hibentes ne quiſpiam durā⸗ te^h matrimonio nōdum etiā cōſummato^i aliquem^k de ſa⸗ cris ordinibus ꝓſumat ſuſci⸗ pere. niſi prout ſacris canoni⸗ bus nouerit^l conuenire.

monū qd a deo eſt inſti⸗ tutū. videtur.xxj.di.c.inferior.extra de maior. et obe.c.cū inferior.ff.ad trebel.l.ille a quo.§.tēpeſtiuū.ff.de arbi.l.nā magiſtrat^9. et qd dñs ꝓhibet dicēs. qs de^9 ꝯiūxit hō nō ſeparet: oino fieri nō licz.xxviij.q.j.c.iā nūc. et ꝑ multa iura et rōnes q ad idē pñt allegari. qd ſi placet ꝯſeqꝫ poteris. vt plene dixi. extra de reg.iur.c.poſſeſſor.lib.vj. Ad hoc breuiter ꝑt dici q̄ iſtud fit ꝑ ꝯſtōnē eccl'ie ꝯdi⸗ tā ꝑ vicariū xp̄i et ſic nō ꝑ purum hoiem ex ꝑtāte clauiū qd cūqꝫ ſolueris qd cūqꝫ ligaueris. et cē. vt in euāgelio Matth.xvj.c. et xxiiij.q.j. qd cūqꝫ. ex qbus magna attributa ē eidē ꝑtās etiā cir⸗ ca ſacra. ſup q vide qd no. ꝑ Innocē. extra de regula. porrectū. vñ talis diſſolutio vel īpedimētū m̄rimonij nō iducit a puro hoie: ſed a deo ipo ſuo vicario aucto⸗ ritatē faciendi talia ꝯmittente. oia eñ nr̄a facim^9 et cē. C. de vete. iur. enuc. l.j. §. ſed neqꝫ. ver. oia eñ. extra de preben.c.ſi apoſtolice.lib.vj.

a ❡ Prius. i. q̄ ſacer ordo foret ſuſcept^9.

b ❡ Cōtractū. Intellige ꝑ legitimū viri et mulieris ꝯſenſum. ex de ſpon. tua. et dz intelligi legitimū q ad etatē et liberi arbitrij motū. e. ti. c. gēma. de deſpō. ipu⸗ be. de illis. tantus eñ poſſet eſſe defect^9 etatis vl' libe⸗ ri ꝯſenſus q̄ nō eſſet matrimoniū et ideo tūc fruſtra de ipſius diſſolutione diſputaretur.

c ❡ Conſummatū. Hoc inducebat dubiū. ſicut eni m̄rimoniū ꝯſummatū ꝑ carnis copulā / ꝑ religiōis in⸗ greſſum diſſoluit. extra de ꝯuer. ꝯiug. c. verū. in cor. autē. de ſā. epi. §. ſi ꝟo obſtāte. colla. ix. ſic videbat diſ⸗ ſolui ꝑ ſuſceptionē ſacri ordinis. ſed ꝯtrariū verū eſt vt ſequit. et q ſit ratio. j. ſubijcietur.

d ❡ Iure diuino. Illo iure talis diſſolutio nō eſt in⸗ ducta: imo pot^9 videt ꝓhibita. q2 qs de^9 ꝯiūxit. et cē.

Argu⸗ mētum valet ſi dr non eſt ita q2 iure cautū nō repe⸗ ritur

e ❡ Statutū. Quare cēſet ꝓhibitū. de trāſla. epi. in⸗ ter corporalia. §. ſed neqꝫ. de ꝟb. ſig. c. exiui. §. porro. Cle. v. Et ꝑ hoc colligere potes bonū modū forme ar⸗ gumentandi et dicēdi nō eſt ita. q2 iure cautū nō repe⸗ rit: vt hic. ad idē in cor. auten. de nō eligen. ſe. nubē. §. optimū itaqꝫ. ibi. nec qlibet eſt lex aliqd tale dicēs. col⸗ la. j. C. de repu. l. diſſentiētis. de colla. illā. ex ne ſe. va. c. illa. de ſup. neg. ꝑla. c. romana. lib. vj. et alibi dicitur erubeſcim^9 cū ſine lege loquimur. in. cor. autē. de trié. et ſemeſ. §. ꝯſideremus. col. iij.

f ❡ Eſt cenſendū. Sz q pōt eſſe rō hui^9 ꝯtrariū ei vide⸗ bat ꝑ m̄lta iura et argumēta et rōnes recitatas. vt. s. dixi in ſūma Ho. de ꝯuer. ꝯiug. §. et verū. qs recitare ꝓ⸗

Matri monū nōdum ꝯſūma⸗ tū q̄re diſſolui nō pōt ꝑ ſacri ordinis ſuſce⸗ ptionē.

cā breuitatis omitto. Rñdeo hoc eſſe tū q2 nō repit in iure cauta talis diſſolutio: vt hic. q̄re cenſet ꝓhibita vt dixi in glo. ꝑceden. tum q2 diſſolutio m̄rimonij iter viuentes pena eſt. no. de diuor. c. porro. q̄re non debꝫ infligi niſi repiret de iure infligēda. ff. de reli. l. at ſi qs. §. et generaliter. de ſepul. viola. l. iij. §. nō ꝑpetue. cōten⸗ ti eñ eſſe debem^9 penis legib^9 cōprehēſis. ff. de verb. ob. l. ſi ita ſtipulatio. et pena nō eſt infligenda niſi ꝑ iu⸗ dicē. xxxiiij. q. ij. §. de hoc. inde2 al's nō eſſet niſi. iuſti⸗ tiā redderet. ex de ꝟb. ſig. forus. §. i ol. ad hoc facit qd no. de iurepa. c. vl. tñ etiā ꝑ m̄lta alia iura rōes et argu⸗ mēta q ꝓ ꝑte iſta dicto. §. et verū. repies allegata. Sed omittere volo et rñſum dare ad aliqua argumēta fa⸗ cta in dicto. §. q ꝓ parte ꝯtraria multū prima facie vi⸗ denī argumētantis. ꝑmo cū dr: ſic ſolemnizat votū et facil^9 ꝑ ordinis ſacri ſuſceptionē ſicut ꝑ religiōis ꝓ⸗ feſſionē. nā maius bonū ſequit ex ꝓfeſſione ꝑ quā in⸗ ducit bonū obediētie q illeſa ſeruata eſt iuſta et meri⸗ toria. vt in decre. quoūdā. §. pe. liberi arbitrij et volū⸗ tatis ꝓuatio. de ele. q̄rūdā. et c. ſi religioſus. de te⸗ ſta. c. fi. de ſepul. c. vl. li. vj. Itē ꝓ⸗ prietatis tpalū abdicatio. xij. q. j. ſi dicatꝫ. extra de ſtatu mo. cū ad monaſteriū. §. vlti. et multa alia q colligunt et no. xvj. q. j. de monachis. q tñ ex ſuſceptiōe ſacri or⸗ dinis minime inducunt: quare ꝑt dici q̄ alia rō i illa pactū reformat iuxta legē interpoſitas. C. de trāſac. et diſſimilis ratio diſſimilia dꝫ inducere: et qd i vno di⸗ cit de reliquo ꝓhibitū vr. ff. de iudi. l. cū ꝑtor. xxv. diſ. qlis. extra de ꝓſump. nonne. Poteſt etiā dici ad id qd ſcdo ꝓ ꝑte alia fortiꝰ videt induci: cura aiarū quem a religione reuocat: et religio quē reuocat a matrimo⸗ nio. q et cura ad quē cū ſacro ordine quis aſſumit dꝫ quē a m̄rimonio reuocare: nā reuocatio ꝑ religionē a matrimonio iducitur ex cauſis q deficiunt in ſacri or⸗ dinis ſuſceptiōe vt prediri: nec ſequitur q̄ ſi cura ani⸗ marū quem ex cauſa reuocat a religione. q̄ hec eū re⸗ uocet a matrimonio q2 in cura animarū eſt ideo pro⸗ pter publicā vtilitatē que ꝑfert priuate q publica vti⸗ litas nō ſic inſurgit ex ſola ordinis ſuſcepitōe. Poteſt etiā dici q̄ dict^9 mod^9 argumentandi ꝑ argumentū a minori vel maiori ceſſat in penalib^9 idētitatis rōnes in ſe nō hñtib^9. cū et ceſſet in ambitioſis de ſe non pe⸗ nalib^9. ar. extra de ꝑbē. c. cui de nō ſacerdotali. lib. vj et no. hoc de reſcrip. poſtulaſti. in glo. pe. circa fi. Ad alia q inducunt i dicto. §. ꝓ parte ꝯtra ſubtilis ꝑſcru⸗ tator rñſum de facili inuenire poterit.

Profeſ⸗ ſio mul⸗ ta bona inducit

g ❡ Auctoritate apoſtolica. ij. pars

h ❡ Durante. Hoc dicit: q2 eo ſoluto liber remanēs a lege ꝯiugis poſſet ſacrū ordinē ſuſcipe ſicut et m̄ri⸗ moniū cū alia ꝯtrahere. xxxj. q. j. q̄ ſi dormierit. extra de ſecun. nup. c. penul. et fi.

i ❡ Cōſummato. Matrimoniū ꝯſummari dr ꝑ car⸗ nis ꝯmixtionē: vt hic. et extra de diuor. ex ꝑto. ratificari autē dr ꝑ conſenſum mutuū de ꝑſenti: initiari vero ꝑ ſponſalia no. extra de trāſla. epi. c. licet.

Matri⸗ moniū initiat / ratifica⸗ tur et cō⸗ ſūmat.

k ❡ Aliquē de ſacris. Qui ſunt tres. ꝑbrat^9 / dyaco⸗ nat^9: et hodie ſubdyaconat^9: vt dixi. s. i glo. ſuſceptio.

l ❡ Nouerit conuenire. Puta de licentia ꝯiugis re⸗ ligionem ingredientis vel etiā in ſeculo remanētis po⸗ tiſſime abſqꝫ ſuſpitione incōtinentie et votū caſtitatis emittentis. xxxij. diſt. feriatim. lxxvij. diſt. c. ꝑpo bene⸗ dictionē. extra de cōuer. ꝯiug. c. coniugatus. vbi con⸗ iunx in ſeculo remanens eſſet ſuſpecta de incontinē⸗ tia vir non poſſet religionem ingredi niſi et ipſa ſimi⸗ liter conuerteretur: vt ibi no. Ratio diuerſitatꝫ reddi ꝯſueuit. q2 vbi vir in ſeculo remanet ad ſacros ordīes promotus de licentia vxoris votū continentie emittē⸗ tis eidē tenet in neceſſarijs ꝓuidere. xxxj. diſt. c. oino et ſic ſibi materia incontinētie pretextu defect^9 neceſ⸗ ſariorū incurrende aufertur. ar. ad hoc. ff. de ri. nup. l. palā. §. non eſt hoc ignoſcendū et eā in ſe peccantē in vinculis detinere et ad ieiunia non tamen mortifera cogere. xxxiij. q. ij. placuit. et. q. v. c. hec imago et not.

Mari⸗ tus de licētia vxoris etiā iu⸗ uenis ꝯtinens tiā pro⸗ mittētꝫ pōt eſſe pbr: nō tñ reli⸗ gioſ^9 niſi vxor religio⸗ nē ꝓfi⸗ teatur.

¶ Quod[a] ſi ſec' a quoq; forſitan attentatum fuerit: ordinamus q nec[b] matrimonio ſoluto in[c] ſic ſuſcepto ordine miniſtrare nec[d] ad ſupiores ordines pueh*i*: nec[e] ad aliqđ beneficiũ vel officiũ[f] eccleſiaſticuz valeat promoueri. Niſi aliquã de religionib' approbatis[g] (quarũ pfeſſio ad caſtitatis[h] cuſtodiam ⁊ abdicationẽ[i] temporaliũ et ſui ſuperioris obedientiã[k] ſuos profeſſores aſtringat) ipm canonice[l] cõtigerit igredi. ac ei'[m] regulã expſſe vel[n] tacite pfiteri: quo[o] caſu dioceſan'[p] ſuper pmiſſis et ſingulis[q] pmiſſorũ cũ[r] eo diſpenſare valeat niſi ſit aliud canonicum qđ[s] obſiſtat. Ad[t] ingreſſuz hmõi ſic[v] ordinatum (ſi matrimo=

extra de iureiu. in. c. quẽadmodũ. in glo. viti. que oĩa ceſſant facienda per virum ingreſſũ in religionẽ carẽtem pprio ⁊ libero arbitrio.

a ¶ Qđ ſi ſecus. iij. pars. ſ. q mr imonio durãte etiã non ꝯſummato quis ſacrũ ordinem ſuſcepit.

b ¶ Nec matrimonio ſoluto q. d. nedũ eo conſtãte. ⁊ dic ſoluto: puta per mortẽ vel ingreſſum religiõis añ carnalẽ copulã vel al's qliterċunq; cũ indiſtincte loquat. argu. xx. diſt. ſi romanoꝝ. extra de priuile. q: circa. ff. de le. pſtã. l. j. §. ⁊ gñaliter cũ ſi. Quid ſ dices ſi mrimoniũ ꝯctum de ſe ab initio foret nullũ. puta ob gradu ꝓhibitũ ꝯſanguinitatis vel aliã cãm ⁊ p ſniam declaret nullũ fuiſſe. habebit ne locũ qđ hic dr. vr q nõ. cũ nullũ vinculũ reperiat virũ allegaſſe qmin' libere remaneret ad ſuſceptionẽ ordinũ vel cuius ptextu cogi potuerit ad fidem coniugij conſeruandam. Sed i cõtrarium poteſt dici quia aut vir cuz contraxit ſciebat impedimentum. ⁊ ſic ꝯtrum in ſe fuit mulierem decepit: et fidem matrimonij violauit: ⁊ legitimum erat q ad mulierem ob ſuam bonam fidem. extra qui fi. ſint legi. ca. ex tenore. ⁊ tunc ex ſua perfidia non debet cõmodum reportare. arg. extra de eo qui duxit in mrimonium quam polluit per adulte. ca. j. C. de inceſtis nup. l. qui contra. et non debet illo caſu melioris cõditionis q: ſtultus fuit exiſtere. ff. qđ vi aut clã. l. ſerui' extra de preben. c. eum qui. lib. vj. Aut ignorabat et tunc anteq aliquid faceret per qđ a concubitu coniugis ſegregaretur debuit hoc caſu et etiam vbi ſciuit iudicium eccleſie ſuper diſſoluendo matrimonio expectare. extra de diuor. porro. nam aliter ꝯtrũ i ſe fuit fidem promiſſam violaſſe videtur. que violatio ⁊ ſcãdalum ex ea potens inſurgere inter cetera dare cãm potuit penis que tali pmoto per hanc conſtitutionez imponuntur. ⁊ ſic ſcđm hoc verbum ſoluto referri poterit ad diſſolutionẽ iuris vel facti. Sed ſi ſupponas ipſum et mulierem impedimentum ab initio ſciuiſſe tunc forte ſecus eſſet cum ſuſcipiendo ſacrum ordinẽ nõ videat ꝯingi fidem aliquam violaſſe cum ei ſcienti ad nullam fidem ſeruandam teneretur. arg. extra de eo qui duxit in matrimonium quã polluit p adulteriũ. c. j. de conuer. coniuga. c. j. cum ibi no. p Pe. ſ ſ pſo. ⁊. C. de inceſt. nup. l. qui contra. non enim videtur debuiſſe preſtare impedimentum ſuſceptioni ſacri ordinis matrimonium quo ad vtrũq; cõiugũ de ſe nullum. arg. de elec. auditis. de iurepa. c. illud. ſ reg. iu. c. non preſtat. lib. vj. ff. de optio. lega. l. ij. ⁊. iij. quãdo dies le. ce. l. qđ pupille.

Matrimoniũ etiam nullum ipedit ordinis ſuſceptionẽ.

c ¶ In ſic ſuſcepto. i. matrimonio durãte

d ¶ Nec ad ſupiores. Et ſic ſuſceptio vni' ordinis in ſtatu indebito facta in aliũ penam induci facit.

e ¶ Nec ad aliqđ. Intelligã etiã modicũ ſine curatum q: indiſtincte ⁊ vniuerſaliter loquitur: tũ q: appellatione bñficij maius ⁊ minus beneficium continetur. extra de verb. ſig. tua.

f ¶ Officium eccleſiaſticum. Et ita nec ad acolitatus officiuz vel alteri' minoris ordinis eſt talis pmouibilis nec ad aliud officium regiminis eccleſiaſtici puta officialatus vel alterius. arg. j. q. j. c. ſi qs epus. ⁊. q. iij. ſaluator. extra de ſymo. c. conſulere. cũ ibi no. ſimile huic de pe. ca. felicis §. nulli preterea. lib. vj. de hereti. excõmunicamus §. credentes. C. eo. ti. auten. credẽtes

g ¶ Approbano. Ingredi ergo aliã nõ pdeſſet: cũ alie ſint ꝓhibite ⁊ penitus reuocate. extra de relig. do. ca. j. lib. vj. ⁊ in extrauagã. ſcẽ romana. nec ingredientẽ obligant. no. Hoſtiẽ. extra de regu. is qui., ſimile huic extra de voto. c. j. lib. vj. de reli. do. c. ne nimia. et d. c. ſancta romana.

h ¶ Caſtitatis cuſtodiã. Non videt ergo prodeſſe hoc caſu ingredi religionem iuxta quã pmittit cõcubitus vxoralis vt eſt repire in tertio ordine ſãcti Frãciſci vel in ordine vulgariter appellato ſãcte Marie in partibus italicis vt audiui. licet enim largo modo dicatur caſte viuere cum vxore: ſtricte tamen quo ad obſeruationem continẽtie in promotis i eccña occidẽtali. ſecus eſt. vt. ſ. dixi.

i ¶ Abdicationẽ tpalium. cum indiſtincte loquitur textus intelligã in ſpeciali vel i cõmuni. ⁊ ſic talis habebit ingredi aliquã de approbatis. aliã igit ingredi non pdeſſet: puta canonicoꝝ regulariũ ſancti Auguſtini vel monachorum Ciſtercieñ. vel Cluniaceñ. ordinis. vel hoſpitalarioꝝ: vel ſimiliũ quibus licitum eſt habere aliqua ſaltẽ in cõmuni. argu. ad hoc. extra de regu. conſtitutionẽ. lib. vj. al's fruſtra dixiſſet. tex. quarum pfeſſores. ⁊c.

religio non approbata igredientez nõ obligat.

k ¶ Obedientiã. Ad iſtud. ⁊ ad duo pcedẽtia regularem dicas aſtrictum. extra de ſtatu mona. cum ad monaſterium §. abbas. ⁊ §. vlt.

l ¶ Canonice. iuxta decre. is qui. ⁊. c. ⁊ ſ ſoliã. de regula. lib. vj. vel canonice. i. non habens in ſe aliqđ ipedimentum quomin' religioni poſſint aſtringi.

m ¶ Eius. ſ. religionis.

n ¶ Vel tacite. Puta p lapſum anni vel alio modo vt colligit. de regula. is qui. lib. vj.

o ¶ Quo caſu. ſ. cũ ingreſſus fuerit vnã de dictis religionibus ⁊ in ea pfeſſus fuerit.

p ¶ Dioceſanis. i. epiſcopus dioce. in qua eſt talem religionem ingreſſus qui per hãc decre. cum talibus etiam exemptis poterit diſpenſare. huius eñ capituli cõditor bene ſciebat iſtas religiones vł aliquas de ipſis fore exemptas.

q ¶ Singulis pmiſſoꝝ. Scilicet vt poſſint in tã ſuſcepto ordine miniſtrare: ⁊ ad altiores puehi ⁊ ad beneficium ⁊ officiũ eccleſiaſticum pmoueri.

r ¶ Cum eo. Scilicet taliter ingreſſo.

ſ ¶ Quod obſiſtat. Puta irregularitas vel delictuz de eta. ⁊ quali. ca. vlt. de renun. niſi cum pridem. ſ ac cuſa. inquiſitionis. cum. ſi.

t ¶ Ad ingreſſum. Scilicet faciendum.

v ¶ Sic ordinatum. Scilicet ad aliquem de ſacris ordinibus. in promoto ergo ad minorem ordinez vel

aliquẽ de minorib⁹ nõ eſt neceſſaria inductio que fa‑
cienda p̃cipitur. ratio huius poteſt eſſe: quia talis or‑
do in ſe nõ habet votum caſtitatis annexũ quare non
poteſt effectum matrimonij impedire. extra de cleri.
coniuga. cap. j. ⁊ eo. ti. lib. vj.

a ¶ Conſummatũ nõ fuerit. Illo eñ ↄſummato igreſſus etiã religionẽ eã dimittere eſt cogẽdus. de conuer. cõiuga. ca. j.

b ¶ Precipimus. Neceſſitatis eſt ergo talis monitio p̃ ep̃m facienda. al's p̃termiſſa l eo pec catũ induceret. de offi. archi. ea que. cũ ibi no. et p̃ hoſtiẽ. de offi. or. inter cetera. ꝟ. vi. de treu. et pa. c. j. ⁊ al's dixi de eta. et quali. c. j. clem. v.

c ¶ Renuerit adiplere. Supponit expſſe q possit renuere vt

niſi cõſummatũ[a] nõ fuerit) p̃ dioceſanũ iſtant monerí p̃cipimus[b] ⁊ induci: qđ ſi forſan renuerit[c] adimplere: ipſum (ſi ſponſa eius inſtiterit[d]) p̃[e] cenſurã eccleſiaſticã ↄpellendũ decernimus ↄtractũ matrimonũ ↄſummare[f]. Nulli ⁊c̃. noſtrarum declaratiõis/ inhibitiõis/ ordinationis/ p̃cepti et cõſtitutionis infringere. Datũ Auinion. kal. decembus. anno. vij.

¶ De religioſis domibus.

¶ Secta ⁊ religio fratricellorum ſiue beguinorũ: qui ſe dicebant de tertio ordine beati Franciſci/ caſſatur: q̃ñ inter ceteros errores eccl'iaſtica

in ſeruo dicitur qui licet iuſſus per dñm põt nolle hereditatẽ adire. C. de here. inſti. l. cum ꝓponas. qꝛ voluntarium ſeruitorem deus ſibi querit non coactum xv. q. j. non eſt. et per hoc dicit̃ reprobata opi. hoſtiẽ. notata. d. ꝟ. ⁊ verũ. dicentis talem fore cogendũ ad ingreſſum religiõis cũ ad hoc cogatur q̃ꝙ propter delictum. xxxiij. di. fraternitatis. ad idem. in cor. auten. vt nulli iudi. ꝟ. adulteram. colla. ix.

d ¶ Inſtituerit. Nõ ergo aliter m̃rimoniũ cogit̃ conſummare cũ eſſet ꝓmot⁹: ſed poſſent al's vir ⁊ vxor cõtinentiã vouere. xxxiij. q. v. c. q deo pari. cõſummato autẽ poſt matrimonio ingreſſum religionẽ poſſet epiſcop⁹ ex ſuo officio reuocare ex cauſa. extra de cõuer. coniuga. ca. j. ⁊ no. xxxiij. q. vj. mulier.

e ¶ Per cenſurã eccleſiaſticã. ſuſpẽſiõis excõicationis vel interdicti. de v̈bo. ſigni. q̃rẽti. alibi reperitur quẽ p̃ ſeueritatẽ canonicã: alibi p̃ eccl'iaſticã aliaduerſionem fore coercendũ ⁊ puniendum. qđ proſequere. vt no. hoſti. de pe. c. in quibuſdam.

Uir nõ hʒ poteſtatẽ ſui corporis.

f ¶ Conſummare. ſ. per carnalẽ concubitũ. vt dixi viciſſim eñ quo ad hoc ſibi ſunt coniuges debitores. xxij. q. ij. ꝟ. his ita. nec vir dicit̃ habere poteſtatem ſui corporis: ſed mulier. nec econtra. Sed licet iſte cogat̃ muliere inſtante matrimonium cõſummare: nũquid ipſe poterit ab illa debitũ exigere? Dicas q non: cum adhuc quo ad ſe voto cõtinentie ſit ligatus. no. de cõuer. coniuga. c. quidam. ⁊ c. accedens. xxvij. q. ij. agathoſa. in glo. ſed vnnqđ. ⁊ not. Guil. extra de voto. ca. j. lib. vj. ⁊ ibi dixi. zenzelinus.

diuiſio textualis.

Sancta ro. Hec decr. diuiſibilis eſt in pres q̃tuor. In p̃ma cã ſeu rõ ↄſtõnis p̃mitti. In ſcđa facti dãnationi ſubijciendi recitatio ſubiungit̃. ibi nõnulli eñ. ⁊c̃. In tertia eiuſdẽ facti ſub certis penis dãnatio annectit̃. ibi. cũ itaqꝫ. ⁊c̃. In quarta p̃latis eidẽ facto cõ

ſenſum prebentib⁹ pena infligitur: ibi ep̃s quoqꝫ ⁊c̃.

g ¶ Sãcta romana. Eccl'ia romana q̃ꝙ appellat̃ ſctã: vt h. ⁊. xij. di. p̃ceptis. xv. di. c. ſctã. xxix. di. c. i memoriã. q̃ꝙ ſacroſancta. vt in ꝓhe. li. vj. ⁊ hoc ideo. qꝛ ſacro cruore ap̃lorum petri ⁊ pauli cõſecrata. de elec. fundamẽta. de reli. ⁊ vene. ſan. cap. j. lib. vj. xxj. diſt. ca. q̃uis.

Eccl'ia romana dicitur ſancta/et ſacroſancta.

ſacra deſpiciebãt. Et ſub pena excõicatõis oib⁹ iniũgit̃ vt nulli decet'o talẽ ritũ aſſumãt ⁊ ne epi ipm ↄcedere p̃ſumãt Uide ca. ſi. eo. ti. in anti. ⁊. c. j. eo. ti. li. vj. Capitulum vnicũ

Sancta[g] romana atqꝫ vniuerſalis[h] eccleſia cui autore[i] dño[k] lʒ immeriti[l] p̃ſidemus: ſicut r̃ligioſa[m] ⁊ pia vota benigno fauore[n] ꝓſequit̃[o] ſic ſup̃ſtitioſos[p] conat⁹ inſolentiũ[q] hoim deteſtat̃[r]: videlicet ne ſub ouina[s] pelle gregem[t] dñi truculẽtia[v] lupi[x] rapacis inuadat[y]:

h ¶ Uniuerſalis eccl'ia. hic dicas vt dixi in. c. ſuſcepti. in v̈bo eccl'ijs. et i. c. execrabilis. l ꝟ. vniuerſalis eccleſie

i ¶ Autore. i. cãm originalem dãte. ſi. ff. de excepẽ. do. l. apud celſum ꝟ. auctoritas. ⁊ ꝟ. de auctoris de diuer. ⁊ tẽp. p̃ſcrip. l. in vſucapiõe ꝟ. acceſſio. cum ſi.

k ¶ Dño. ſ. ieſu. xp̃o. Et ꝓpe dicit auctore. qꝛ qꝛ nihil boni ſine ei⁹ gr̃a. xxiij. q. iiij. nunc ergo al's ꝟ. verſus. in. c. nabuchodonoſor. cum ſine ipſo factum eſt nihil. Jo. c. j. C. de ve. iur. enu. l. j.

l ¶ Immeriti. hoc ex humilitate dicit vt alibi. extra de magr̃is. c. int̃ ſollicitudines. circa p̃nc. cle. v. de re iudi. ad ap̃lice ꝟ. nos itaqꝫ. lib. vj. vel vocat ſe imeritũ cõditor canonis p̃ñtis: ꝓpterea q̃ dixi in. c. ſuſcepti. in p̃n. ſup v̈b. cura ſollicitat. Quo aũt ad oẽs vniuerſos xp̃icolas nedũ bñmerit⁹ imo ⁊ ſanct⁹ hñd⁹ eſt quẽ apex tãte dignitatis attollit. vt. xl. di. non nos.

Papa ab oib⁹ eſt ſanctus habend⁹.

m ¶ Religioſa. Ul' religiõe fidei. de quibus loquit̃ lex. C. de epi. audi. l. nemo. vel religioſa quo ad habitum ⁊ profeſſionem. vt. j. colligitur.

n ¶ Fauore: nam ſumma eſt ratio que ꝓ religione facit. ff. de. reli. l. ſunt pſone.

o ¶ Proſequit̃. Exẽplũ põt multiplex de hoc dari p̃ iura. C. de ſacroſan. ec. l. ſancim⁹. ⁊. l. vlti. extra de fil. pbr̃o. c. j. de apoſta. c. ex l'r̃arũ. lxvj. di. c. j. cũ multis ſi. q̃ diſq̃rere magis laborioſum reputo q̃ ſubtile.

p ¶ Superſtitioſos. hoc verbum expone. vt in decre. quorundam.

Inſolẽs qđ notat.

q ¶ Inſolẽtiũ. Exponi põt. i. inſolita adinuentẽtiũ. Alibi aliter ſumit̃. de reſcript. qꝛ p̃ ambitioſam. li. vj.

r ¶ Deteſtatur. ſi. de ↄceſ. p̃ben. c. deteſtãda. li. vj.

ſ ¶ Ouina pelle. De ſe ſimplici non aſtuta.

t ¶ Gregem dñi. i. populum chriſtianum.

v ¶ Truculentia. i. aſtutia/ vel malicia.

x ¶ Lupi rapacis. exponi põt. i. diaboli q̃ inimicus hoĩs alibi appellat̃. extra de elec. iʒ de vitãda. vel põt exponi lupi rapacis. i. heretici ſicut al's. xxv. q. j. ſunt quidã. l ſi. multis etiã alijs modis ſumit̃ lup⁹. vt not. Guy. de here. c. vt officium. in verbo lupum. lib. vj.

Lup⁹ p q̃ ſumit̃ in ture.

y ¶ Inuadat. Simile extra de electio. ne pro defectu. vnde ſumitur quod hic dicit̃. et alibi ſcribitur q aliqui ſub agni ſpecie gerunt lupum. de heretı. ca. vt officium. lib. vj.

Lupũ gerunt aliqui ſb agni ſpecie.

ſub[a] pietatis imagine[b] vir[c] heretice prauitatis obrepat[d] et ſub ꝓtextu conuerſationis angelice[e] incautis mētibus ſpūs[f] malignus illudat[g] cui⁹ rei gratia ſacris canonibus[h] eſt interdictū: ne aliqs nouū ordinem aut religionē inueniat[i] vl' habitū noue religionis aſſumat: ſʒ quicūqʒ ad religionem venire voluerit: ingrediatꝛ vnam de religionib⁹ approbatis[k]. ¶ Nonnulli[l] tñ ꝓphane[m] multitudinis[n] viri qui vulgariter[o] fratricelli ſeu fratres de paupe vita bizochi ſiue beguini vel alijs nominib⁹ nūcupantꝛ: i[p] partib⁹ italie: necnon in inſula[q] Sicilieñ. comitatu Prouincie Narboneñ. ⁊ Tholoſanē. ciuitatib⁹ ⁊ dioce. ⁊ ꝓuincijs alijſqʒ diuerſis ciſmarinis[r] ⁊ vltramarinis partib⁹ cōtra dictos canōes habitū noue religionis aſſumere[s]: cōgregatiōes ⁊ cōuēticulas[t] facere: ⁊ ſupiores ſibiipſis eligere[v] qs miſtros ſeu cuſtodes vl' gardianos aut nominibus[x] alijs appellāt: plurimos ad eorū sectā recipere[y]: et loca de nouo conſtruere[z] ſeu conſtructa[a] recipe[b] i quib⁹ habitāt[c] in ꝯmuni: publice mēdicare[d] (qſi[e] eorū ſecta foret vna de religionib⁹[f] p ſedē aplicam approbatis) temeritate[g] dā-

a ¶ Sub pietatis. Se extrinſecus exhibentis: interius autem minime exiſtentis.
b ¶ Imagine. i. ſimulatione ſeu velamine.
c ¶ Uirus. Inficiēs aīam ſicut exteri⁹ ſumptū occidit corp⁹ qđ atroci⁹ reputatꝛ qȝ gladio hoīem occidere. C. de maleſi. ⁊ mathema. l. j. ff. ad. l. cor. đ ſic ca. l. eiuſdem.
d ¶ Obrepat. id eſt latent ſub intret. ſepe eñ vicia ſe eſſe virtutes mētiuntꝛ. xlj. diſtin. c. ſepe vicia.
e ¶ Angelice. Accedit ad hoc qđ alibi legitꝛ angel⁹ ſathane frequenter in lucis angelū ſe transformat. xxvj. q. v. nec mirū. ex đ regn. lʒ §. ſi ho
f ¶ Spūs malignus. ſcilʒ diabolus.
g ¶ Illudat. Sub velamine eñ latens ꝓdit ſe dū ea cōfingit per que perſonas fallere nititur. ⁊ ſuper hoc vide qđ legitur. xxv. q. v. nec mirum.
h ¶ Canonibus. extra de religio. domi. c. ne nimia ⁊ eo. ti. c. religionum. lib. vj.
i ¶ Inueniat. ſicut nec nouū collegium dʒ quis p ſe inſtituere. ff. de collegi. illici. l. iij.
k ¶ Approbatis. p ingreſſum aliarū nō videretꝛ obligar⁹. ſic ſentire videtꝛ Hoſtiē. extra de regula. is qui monaſteriū. ⁊ dixi extra de voto. c. qꝛ votum. lib. vj.
l ¶ Nonnulli tñ. Secunda pars.
m ¶ Prophane. i. abominande. alibi ſumitur aliter iſtud verbum. ff. de re. diui. l. ſacra §. proprie.
n ¶ Multitudinis. Iſto caſu multitudini nō parcitꝛ qꝛ videtꝛ deſeri bonū vite. ar. extra de voto. c. magne. §. igitur. de reg. iur. qui ſcandalizauerit. et dic vt ibi no. de tempo. ordi. ſane. l. di. vt conſtitueretur.
o ¶ Uulgariter. Habetꝛ igitur reſpectus ad ꝯmunē vulgi denoīationē. ff. de flumi. l. j §. j. de fun. inſtru. l. cum delanionis §. aſinam. de penis. l. capitaliū §. ſolet. vbi de hoc.
p ¶ In partibus italie. i. locis in italia conſtitutis. arg. ff. de iudi. l. inſule. de verbo. ſignifi. l. notionē §. continentes.
q ¶ Inſula ſicilieñ. q de ꝓprio pͣtrimonio btī Petri exiſtit. x. q. iij. relatū. xcuij. diſt. valde neceſſarium.
r ¶ Ciſmarinis. i. citra mare conſtitutis. alñs eſt citramarinis.
s ¶ Aſſumere. Et male cum hoc fieret cōtra canones prohibitionem expreſſam continētes quod inducit penam depoſitionis. iiij. diſt. §. viij.
Cōuentiones facere an liceat.
t ¶ Cōuenticulas facere. Ipſas ad malū fieri p iura ꝓhibitū eſt. C. de epiſ. ⁊ cle. l. cōuenticulā. ff. de collegi. illici. l. j. ⁊ arg. xj. q. j. cōiurationū. ⁊ c. cōſpirationē. lxxxix. di. ſi qs ꝓpter. Ad bonū autē fieri congregatiōes pmittitꝛ. ar. dicte. l. j §. ſi religionis. ſicut et cōfederatiōes ⁊ cōſpirationes in bonū ſunt permiſſe. in cor. auten. vt cū de ap. co. §. ſi quis de parētibus. cum ibi no. C. đ penis. l. q ſniam. đ ꝓfeſ. ⁊ medi. l. magros. lib. x. ⁊ ibi no. ⁊ ar. eorū q no. p Ber. de vita ⁊ hone. cleri. c. cū decorē. ⁊ p Inno. ⁊ Hoſtien. de ſciſma. c. j. de exceſ. ꝑla. dilecta. p Hoſti. de iudi. exhibita. et p eū in ſum. de iureiu. §. vi. et plene p Guil. de ver. ſig. conſtitutionem. lib. vj.
v ¶ Eligere. taliū ſupiorꝫ electio i hoc caſu ē inhibita. cū congregationes facte ſupponātur in malū: alñs qlibet ꝯgregatio licitā exercens ꝓfeſſionē vl' negociationē aliquē ſupiorē ſibi eligere pt. C. đ iu. om. iu. l. p̄ liquū. xvj. q. vi. c. ꝯgregatio. eñ. de ele. null⁹. de hoc plenius dixi in. c. eccleſie romane.
x ¶ Aut noibus alijs appellāt. puta ꝓpoſitos/priores/magiſtros: ⁊ ſic de alijs.
y ¶ Recipere. Et in hoc male cū etiā in religiōe approbata mēdicātium ꝓhibeatꝛ talis receptio ſaltē ad ꝓfeſſionē faciendā: niſi cū certo moderamine et cum certa determinatione extra de regula. nō ſolū. lib. vj.
z ¶ Conſtruere. Hoc regulariter ꝓhibitū eſt: ſaltē de locis diuino cultui dedicandis ſine licentia epi. in cor. auten. vt null⁹ fabri. ora. do. col. v. xviij. q. ij. c. qȝ ſit. ⁊ c. quidā. licʒ vnicuiqʒ fideli ſit pmiſſum ſimpliciter oratorium habere. de conſe. di. j. vnicuiqʒ.
a ¶ Conſtructa. ſ. per alios.
b ¶ Recipere. Iſtud religioſis mendicantis ordinis licet alñs ꝓbati expreſſe inhibitum eſt. extra de exceſſ. prela. c. cum ex eo. lib. vj.
c ¶ Habitāt in cōi. Habitare in cōi religioſis approbate ꝓfeſſionis nedū pmittitꝛ: immo ⁊ iniungitꝛ vt mutue cōuerſationis ⁊ honeſtatis ſibi teſtes exiſtant. niſi ex cā de ſupiorū licētia aliud inducatꝛ. in cor. auten. de mona. §. cogitandum. colla. j. extra de exceſſ. prela. cum ex eo. de verbo. ſig. c. priuilegium. lib. vj.
d ¶ Publice mendicare. Taliter enim licite mendicantibus queſtus publicus tribuere victum ſolet. extra de religio. domi. c. j §. cōfirmatos. lib. vj. C. de mēdi. vali. l. vnica. lib. xj.
e ¶ Quaſi. p tanqȝ expone. nō eſt hic expͥſſiuum veritatis ſicut eſt alibi in euangelio Jo. j. Uidimus gloriam eius gloriam quaſi vnigeniti. ⁊c. ⁊ alibi. ff. de ſena. l. emancipatum. cum ſimilibus. Quaſi qualitꝛ accipitꝛ.
f ¶ Religionibus. ſ. ordinis mendicantis.
g ¶ Temeritate dānabili. Sic dicta quia a iure dānata ⁊ improbata. vel damnabili. i. aīas taliū damnāte propter inobediētie notam per quam mortale peccatum incurrunt extra de maio. ⁊ obe. ſi quis. ⁊. ca. ti. iud. iiij. diſtin. §. viij.

nabili pſumpſerūt[a] et pſumūt etiā inceſſanter[b]. Et vt ipſoꝝ error[c] veritas[d] ⁊ ipictus religio reputet[e]: plurimi eoꝝ[f] regulā ſeu ordinem fratrū minoꝝ quē ſctūs Frāciſcus iſtituit[g] ſe pfiteri ad lrām[h] cōſeruare cōfingūt[i]: quāquā in obedientia gnālis/vel prouincialiū miniſtroꝝ ipſi⁹ ordinis nō morentur[k] ptēdētes[l] ſe a ſancte memo. Celeſtino papa.v. predeceſſore nr̄o hui⁹ ſtat⁹ ſeu vite priuilegiū habuiſſe: qđ tn̄ etſi oſtenderēt nō valeret cū bone memorie Bonifacius papa octauus pdeceſſor noſter ex certis cauſis rōnabilibus oīa ab ipſo Celeſtino pdeceſſore nr̄o conceſſa. q per ipſum Bonifaciū nō cōtingeret approbari/virib⁹ penit⁹ vacuauerit[m]: dictumqȝ vite priuilegiū non inueniat p eūdē Bonifaciū approbatū[n]. Quidā aūt eoꝝ dictū habitū[o] ⁊ viuēdi ritū[p] a qbuſdā epīs ſeu eorū ſupioribus: vel alijs eccliarum platis habuiſſe pfitent: quos[q] nec[r] eis concedere licuit cōtra formā cōcilij[ſ] gnālis. Nōnulli etiā ex ipſis aſſerētes[t] ſe eſſe de tertio ordine[v] beati Frāciſci penitētium vocato/pdictū ſtatū et ritū eoꝝ ſub velamine talis[x] nois ſatagunt palliare: cum tamē in regula ipſius tertij ordinis talis viuendi ritus nullatenus ſit[y] cōceſſus. Et q2 in erroꝝ baratrū[z] faciliter ruūt/q conceptus pprios patrū diffinitionibus anteponunt[ꝛ] ipſorum quāplurimi (ſicut fide digna relatione pcepim⁹) a veritate catholice fidei deuiantes[a] eccleſiaſtica ſacramēta[b] deſpiciunt: ac errores alios

a ¶ Preſumpſerūt. Scilʒ dudum: vel vſqȝquaqȝ.
b ¶ Inceſſanter. Huic malo occurrendū fuit ne tales nedū ſui. ſed etiā plurimoꝝ poſſint eſſe pditio. ex. de iudi. cū nō ab hoīe: nā ſepe maloꝝ cōſortiū corrūpit etiā alios de ſe bonos. xxviij. q.j.c. ſepe maloꝝ. iuxta illud. Una ouis morbida inficit totū gregē. ff. de acti. empt. et vē. l. iulian⁹. xl. diſ. c. ſed aliud. ex. de ſta. regu. ea que. Un̄ verſ⁹. Morbida ſola pecus inficit oē pecus.

Corrūpit iuſtos homines comitiua malorum.

c ¶ Error. Errare eſt aliud p alio putare. xxij q.ij.c. in qbus rebus. ff. de libe. ⁊ poſthu. l. ſi poſthum⁹.§. vlti. approbare falſum erroris eſſe proprium dr̄. xxxviij. diſt. quis.
d ¶ Ueritas. De iſta dr̄ q erroribus geſtoꝝ minime vitiat. ff. de offi. preſi. l. illicitas.§. veritas. rei manifeſtate cedere dʒ error. viij. diſ. c. veritas. ff. qn̄ act. de pecu. eſt ānalis. l. ōſitum. alr̄ eſt ibi.§. ſub. l.j. vide extra de purga. vulg. c. ſignificantibus. Quid autē ſit veritas. no. in decre. ſedes aplica.
e ¶ Reputetur. Sepe eñ vitia ſe eſſe virtutes mētiuntur. xlij. diſtin. c. ſepe. vt. ſ. dixi.
f ¶ Eorū. ſ. noue religionis habitū aſſumētiū. vt. ſ.
g ¶ Inſtituit. Ut in decre. quorūdam.
h ¶ Ad lrām. q.d. abſqȝ aliq̄ trāſgreſſiōe illi⁹ regule
i ¶ Cōfingūt. i. ſimul fingūt ſub cuiuſdā vmbre pallatiōe. cū veritas in eis regule non ſubſiſtat. ar. extra de cōſue. c. quāto. Uel expone cōfingunt. i. ſimulāt exterius cui⁹ cōtrariū latet intrinſec⁹ q fictio et ſimulatio phibita eſt. ar. ff. de iuſti. ⁊ iure. l.j. C. pl⁹ valere quod agit: lʒ aliquotiens in bonū ſimulatio ſit permiſſa. qđ dic vt no. Ber. extra de his que vi metus ve cau. fi. c.j.
k ¶ Nō morent. Hoc eſt cōtra verā regulā ordinis minoꝝ vt pbat in. c. quorūdam. vn̄ tales ſub nullius veri prelati obediētia exiſtētes tanqȝ acephali p religioſis habēdi nō ſunt. arg. xciij. diſt. c. nulli ratione.

Acephali ſunt q nulli p̄lato ſubſūt.

l ¶ Pretendētes. Falſo tamen vt ſequitur.
m ¶ Uacuauerit. Et ſi extunc tali priuilegio etiā reperto conceſſo vtendū nō fuit tanqȝ ſublato: alr̄ pena falſi incurreretur. C. de no. codi. confirman.§. hūc igitur. origine enim rei ſublata non eſt imago ad effectū aliquē relinquēda. C. de lati. liber. tol. li.j. circa prin. ⁊ arg. ad hoc. ff. ad. l. cor. de fal. l. vl. ad inſtar eius qđ dr̄ falſus procurator eſt qui verus prius fuit ſed poſt extitit reuocatus. C. de fur. l. falſus. extra de reſcrip. ex parte decani legis tamen licet abrogate noticia eſt neceſſaria vt cauſa editionis eiuſdem ſciatur. vj. diſt. moyſes. vij. diſtin. c. fuerunt. extra de iudi. nouit.

Legis etiā ab rogate noticia eſt neceſſaria.

n ¶ Approbatū. Omni igitur tēpore habet dici viribus vacuatū ex quo non reperitur approbatū. ſicut alr̄ dicitur qđ gnāliter phibitum: expreſſe poſtea nō cōceſſum omni tēpore intelligitur denegatū. extra de verb. ſig. c. exiui de paradiſo.§. cuʒ dic. Cle. v. de trāſla. epi. inter corporalia.§. ſʒ ne ꝑ. ff. de poſtu. l.ij.§. ait pretor. qui lege. qđ cuiuſqȝ vniuer. nomine. l. nulli.
o ¶ Habitū. ſ. noue religionis fratricelloꝝ vel beguinoꝝ: vt. ſ.
p ¶ Ritū. Id eſt modū ſimile verbū. C. de iude. l. iudeos.
q ¶ Quos. ſcʒ habitū et viuendi ritum.
r ¶ Nec eis. ſ. fratricellis vel alijs (vt. ſ.) nominibus appellatis: vn̄ pro nō cōceſſo dʒ haberi cōceſſum ab illis q ius cōcedēdi nō habuerūt. ff. de offi. pcon. l. obſeruare.§. vlti. ex. de iurepatro. c. qđ autē. j. q. vij. daibertū. cum ſimilibus.

Epi ſūt ad canonū obſuātiam aſtricti.

ſ ¶ Concilij generalis. extra de religio. domi. ca. ne nimis. Non licet igitur epiſcopis cōtra inhibitionem generalis canonis facere cum ſint aſtricti ad obſeruātiam canonum. extra de eta. ⁊ qualita. c. cum eccleſie. Cle. v. vbi de hoc dixi.
t ¶ Aſſerentes. Falſo tamen.
v ¶ De tertio ordine. de quo habes in decre. cū ex eo. de ſenten. excōmu. Cle. v.
x ¶ Talis nominis. Scilʒ tertij ordinis ſancti Frāciſci. tale tamen velamen eis nō prodeſt: vt ſequitur ⁊ dixi in verbo confingunt.
y ¶ Nullatenus ſit cōceſſus. Ergo intelligēdus eſt prohibitus vt dixi. ſ. in glo. omni igitur.
z ¶ Baratrum. i. inferni profundum.
ꝛ ¶ Anteponūt. Inniti ſue volētes prudētie immo potius fatuitati cōtra dictū ſapientis. extra de conſti. c. ne innitaris. Unde de talibus ſcribitur: q qui nō ad propheticas voces/nō ad apoſtolicas literas/non ad euāgelicas auctoritates: ſed ad ſemetipſos recurrūt magiſtri erroris exiſtunt: quia veritatis diſcipuli nō fuerunt. xxiiij. q. vlti. ca. quid autem iniquius. de hoc plenius dixi in. c. cum inter nonnullos.

Erroris magiſtri q dicunt.

a ¶ Deuiantes. Ab ipſa deuiantes heretici ſunt cēſendi. C. de hereticis. l.ij. xxv. q.j. c. prima ſalus. cū ſimilibus multis.
b ¶ Sacramenta. de ⁊ ſuper quibus firmiter credēdum eſt quod ſancta romana predicat eccleſia: alr̄ macula hereſis incurrit. extra de here. ad abolendā.

a ¶ Seminare. Quibus reſiſtendū eſt muro inexpugnabili bellatorū. extra ne cleri. vel mo. ſuper ſpecula § vlti. x. colla. de ſtatuis conſuetudinibus contra liber. ec. cle § ſtatuimus.
b ¶ Cum itaq;. Tertia pars.

quod enim ipſa repellit repulſum fore cognoſcere debent omnes. xxiij. diſt. c. miratus. ſicut per contrariū qḋ ipſa tenet et ſequitur ab oībus eſt tenēdum. xxiiij. q. j. rogamus. C. de ſum. tri. l. j. cū ſi. multis.
t ¶ Abolem'. Si. de reli. do. c. cū de qbuſdā. Cle. v.

ſtudēt multiplicit' ſeminare[a]. ¶ Cū[b] itaq; taliū dānanda[c] temeritas in eiuſdē fidei[d] detrimentū: fideliū ſcādalum[e]: prefati minorū ꝛ aliorū ordinum[f] opprobriū[g]: ꝛ etiā ſuarū et aliarū animarū perniciem redūdare noſcatur[h]. ſectam: ritū et ſtatum[i] huiuſmodi nō obſtātibus premiſſis[k] eorum excuſationib' quas friuolas reputamus[l]: et quicq̄d per[m] eos cōiter vel diuiſim ſub religionis conuentus collegij: ſeu congregationis[n] noīe vel colore attētatum[o] extitit vel exiſtit: de[p] fratrū ipſorū conſilio auctoritate aplica nullius fuiſſe ꝛ eſſe decernimus firmitatis[q]: et quatenus de facto proceſſerunt de cōſilio ꝛ auctoritate premiſſis reuoca=

mus[r] omnino: ac perpetue ꝓhibitioni ſubijcimus[ſ]: et ab eccleſia dei penit' abolem'[t]. eiſdem perſonis et alijs quibuſcūq; ſub pena excōicationis quam eas (ſi ſecus fecerint) incurrere volum'[v] ipſo facto: iniungētes[x] expreſſe ne ſtatum ſiue ſectam[y] et ritum huiuſmodi ab ipīs aſſumptū[z] ſectentur vlterius: vel ipſum de nouo aſſumere quoq̄ modo preſumāt. ¶ Epiſcopos[?] quoq; et eorum ſuperiores et etiā alios prelatos quoſcūq; qui predictis ꝑſonis vel alijs ritum viuendi et habitum ſupradictos[a] preter ſpecialem apo. ſedis auctē[b] deinceps[c] cōceſſerint: ꝑdicte excōicationis pene ipſo[d] iure decernimus ſubiacere[e]. Dignū ē eīm

c ¶ Damnanda. Id eſt dānatione digna.
d ¶ Fidei detrimentū. Cui' eſt potius ꝓſperitas ꝓcuranda extra de hereti. ad noſtrā. cle. v.
e ¶ Scādalū. Qḋ vitandū eſt extra de ꝑſcrip. nichil. de no. op. nunci. cum ex iuncto.
f ¶ Ordinum ſcȝ approbatorꝫ
g ¶ Opprobrium. Nā opprobrium facit religioni q̄ religioſus non exiſtēs habitū illū religioni cōuenientem portat. ſiłe C. de epi. audi. l. minime. ꝛ cōtra talē lex imponit penam corporalis ſupplicij ꝛ nichilomin' exilij. in cor. aut. de ſanct. epi § pe. coll. ix.
h ¶ Noſcatur. Sup hoc dicas: vt dixi in parte precedenti. in glo. huic malo occurrendum.
i ¶ Statū hmōi. Nō dicit religionē: ſic etiā dici nō meretur / ꝑ ſedē aplicam nō fuerit approbata. ſimile huic de relig. do. c. cum de quibuſdam. Cle. v.
k ¶ Premiſſis. Scilȝ proxi § in ver. et vt ipſorum. ꝛ in ver. quedam autē. ꝛ in verbo nonnulli.
l ¶ Reputam'. Et merito: cū aliq̄ ex ipīs nullū facti adminiculū venire ꝛ ex eis iuris fulcimētū hře noſcāt.
m ¶ Per eos. Scȝ talē ſectā ritū vel ſtatū tenentes.
n ¶ Congregationis. Acſi foret a iure reprobatū.
o ¶ Attentatum. de facto.
p ¶ De fratrum. Super iſta clauſula dic vt dixi in ca. execrabilis.
q ¶ Firmitatis. Nec mirum. reprobato eīm auctore ratione ſecte oīa eius dicta ꝛ facta ꝓ reprobis ſunt habenda. extra de here. c. fraternitatis ꝛ in extrauagan. dñi Jo. que incipit dierū. qḋ dic vt not. per Ber. ꝛ latius per Inno. ꝛ hoſtien. d. c. fraternitatis.
r ¶ Reuocam'. bene dicit reuocam' quatenus de facto ꝓceſſerant cū de iure fuerint nulla. et ideo proprie reuocari ꝛ reſcindi nō poſſunt. ff. de iniuſt. et irri. teſta. l. nā ꝛ ſub conditione. de edi. edic. l. bouē § vlti. extra de deſpon. impub. c. ad diſſoluēdum. reuocātur igit' quatenus de facto ꝓceſſerūt ne forte in opinione cōi aut vulgi labijs nomē valoris alicui' vere poſſint dici. ꝛ alꝰ extra de re iudi. c. paſtoralis § viti. Cle. v.
ſ ¶ Subijcim'. Cōcordat ad hoc. extra de reli. do. ca. religionū. lib. vj. ꝛ eo. ti. c. cū q̄buſdā. Cle. v. Et ex q̄ talis ſecta per ſedem apoſtolicā eſt ꝓhibita ꝛ interdicta ab omnibus habenda eſt ꝓ inhibita et interdicta

v ¶ Volumus ipſo facto. ꝑ hec ꝟba fertur excōmunicatiōis ſententia. extra de appel. preterea. de ſeſti. cogē. cū ſuper. alꝰ per ſola verba precedentia ſub pena non ſentētia: ſed comminatio inducitur. C. commi. vel epiſt. l. interlocuto. extra de iurepa. relatū. de ſymo. c. ſicut. de iagit. c. j.
x ¶ Iniūgētes. Talis iniūctio non obtēperanti peccatum mortale inducit vt alꝰ ſepe dixi de maio. et obe. c. ſi quis. et. c. illud. ꝛ ſuper hoc vide qḋ not. hoſtiē. de offi. ordi. inter cetera § vlti. de treuga ꝛ pace. capi. j.
y ¶ Sectā. Si. de here. c. ad nřam § cū aūt. Cle. v.
z ¶ Aſſumptū. Scȝ iā in preſenti vel in preterito.
? ¶ Epiſcopos quoq;. quarta pars.
a ¶ Supradictos. Cōtra cōcedētes alios habitus vel ritū viuēdi pena ſequēs nō videt' ſibi locū vēdicare ꝑ hoc ꝟbū. qꝛ ſi de alijs ꝯditor canonis idē voluiſſet hoc vtiq; expreſſiſſet. extra de deci. ad audiētiā. C. de cadu. tol. l. vna § ſin autem ad deficientis: et quia pena ad caſum tm̄ expreſſum reſtringenda eſt. ar. extra de elect. ſtatutū. lib. vj. de penı. diſtin. j. pene. ff. de pe. l. interpretatione. Sed in contrariū facit quia in alijs nouis habitibus vel viuendi ritibus eadem videtur ratio quaſi ꝛ in illis idē ſtatutū: licet penaliter videatur: vt dixi in decre. execrabilis. ꝛ in. c. abbates. de reſcrip. Cle. v. ſed quod prius dixi tutius reputo.
b ¶ Auctoritatē. Cū illa ergo talem ritū et habitū concedētes penā que ſequitur nō incurrūt: qꝛ tūc magis ipſa ſedes q̄ ipſi facere videtur / omnia eīm noſtra facimus ꝛc. C. de vete. iur. enu. l. j § ſed neq; ex multitudine. extra de prebē. c. ſi apoſtolice. lib. vj. et quis qḋ lege permittēte fit penā nō meretur. C. ad. l. iul. de adul. l. graccus. ne principis auctoritate q̄s circūſpectus videatur. C. de his qui veni. eta. impe. l. j.
c ¶ Deinceps. Ad futura igitur non ad preterita trahitur ſequēs pena. arg. C. de legi. l. leges. extra de conſti. ca. ij. et vltimo.
d ¶ Ipſo iure. q. d. non expectata hominis ſentētia ſimile extra de ſenten. excōmu. c. eos. de reſcrip. ipſo iure. lib. vj. in cor. auten. de rap. mulı. et que proprie rap. nub § vlti. colla. ix.
e ¶ Subiacere. Eſt ergo in hoc ꝑſens cōſtitutio ca=

Epi ſententiā excōicationis canonis incurrere pōt.

nō late ſnie. Et ſic vides ꝙ epi excōicationis ſniam ca
nonis incurrūt ſniam aūt depoſitiōis ab officio nō in
currūt niſi expſſe cautū reptat. de elect. ſi cōpromiſſa
rius. §. huius. de ſen. excō. q2 periculoſum. lib. vj.

a ❡ Adulterinas. Quales (vt hic colligit) ſunt q̄ ſi
ne patre legiti
mo ſpūali ppa
gate reperiunt:
vt ſequitur.

b ❡ Pater ce
leſtis. Qui plāta
re eas vr cum p
ſummū pōtifice
vicariū ſuū plā
tant. ex de tranſ
la. epi. int corpa
lia. 2. c. quāto. 2
hoc procedit ex
ptāte clauiū. q̄ð
cūq3 ligaueris.
2c. Matth. xvj.
xxiij. q. j. quod
cūq3. extra de re
iudi. ad apoſto
lice. §. nos itaq3

c ❡ Temeri
tatis. In malū ſo
nat. vt als extra
ne cle. vel mo. c.
vt piculoſa. li. vj

d ❡ In agro
dñico. Si. extra
ð ſta. regu. c. ne
in agro. cle. v.

vt adulterinas [a] plantatiōes quas nō pater [b] celeſtis ſʒ humane temeritatis [c] audacia plātat aplici culmis cenſura diuellat. nec patiat in agro [d] dñico pūerſe ɔgregationis [e] vepres [f] excreſcere: cui [g] proprium eſt (diuia opitulāte gratia [h]) virtutes ſerere: ac vicia radicit9 extirpare. Nulli [i] ergo. 2c. Datū auinioñ. iij. kal. Januarij Anno. ij.

❡ De iudeis et ſarracenis.

❡ Ut petrus filius regis caſtelle pio ductus pposito facilius agarenos infideles a regno granate expelleret lata fuit excōicationis ſententia in omnes phibita portantes ipſis infidelibus 2 ſarracenis prefati regni granate

e ❡ Cōgregationis. Hic dicere potes vt dixi in par
te. ij. in ver. conuenticulas.

f ❡ Vepres. ſpecies eſt ſpine: vt dixi in. c. ne in agro
ð. pxi. alleg.

g ❡ Cui. ſ. aplico culmini.

h ❡ Gratia. xxiiij. q. j. c. a recta. 2. c. rogamus.

i ❡ Nulli ergo. ſuper hac clauſula dic vt not. in ca.
execrabilis. zenzelinus.

diuiſio textual [o]

COpioſus. ❡ In tres partes diuiſibilis eſt
preſens cōſtitutio. In pima cum quodā
preludio facti premittitur recitatio. In ſe
cunda cōminatoria ſubiungitur conſtitu
tio: ibi. Cum igitur. 2c. In tertia trāſgreſ
ſorum eiuſdē annectitur punitio. ibi. Nos eñ oēs 2c.

Miſericordiam dei non pōt mē ſurari.

k ❡ In miſericordia dominus. Et nedum eſt copio
ſus in miſericordia: immo ſemper potens in ea. de pe
niten. diſtinc. vij. nullus expectet. omnia enim poteſt
que poſſe eſt aliquid poſſe. de peniten. diſtin. ij. c. prin
cipium. verſi. charitas. Quare miſericordie eius nec
menſuras ponere poſſumus: nec tempora diffinire
apud quem nullas patitur metas venie cōuerſio. de
peniten. diſtinct. j. cap. ſerpens. verſi. his autem. als
eſt ſub capi. multiplex. per miſericordiam enim non
vult peccatoris perditionem: ſed conuerſionem 2 ſa
lutem delinquentes qui corrigunt ſuſcipiens. in cor.
auten. vt non luxu. con. natu. in prin. colla. vj. xxvj. q.
vj. c. cognouimus. 2 quotidianis hominum peccatis
ſemper ignoſcere dignatur. 2 penitentiam noſtrā ſuſ
cipere. C. de nup. l. imperialis.

l ❡ Abundantia pietatis. Per quam pro peccato
ribus chriſtus aduocatus apud patrem exiſtens pro
piciatio eſt pro peccatis. de peniten. diſtin. ij. ca. ſi eñ
inquit. ver. qui dicit.

m ❡ Obſeqa. i. digna ſeruitia. ſup q̄ videre potes q̄ð
notaui in. c. cū ad ſacroſancte. in verbo pietatem.

n ❡ Succēdit. i. illuminat / vł accēdit. nec ei p ipſa
obſeqa q̄ad xp̄m puētre pt: niſi ſibi datū fuerit a pſe
xxiiij. q. iiij. c. nabuchodonoſor. §. ð tyris. vñ ad pnia3
cor pctōris ðr il
luſtrare. de pe.
di. v. falſas.

o ❡ Precordi
is. i. intrinſecis
cordis affectib9

p ❡ Infantis
infante eum vo
cat: lʒ maiorem
etate als tutor
eē nō poſſet ḡus
eſſe infra ſuppo
nit. C. de legi. tu
to. l. nemo. inſti.
de fidu. tute. in
fi. C. de legi. he
re. l. vl. §. fi. 2 ap
plaudit ɔſuetu
dini 2 vſui loqn
di cōi hyſpanie
iuxta quam filij
regū q̄ reges nō
ſunt īfantes ap
pellant. arg. ad
hoc. ff. de flumi.
l. j. §. flumen. de
fun. inſtru. l. cum
delaniōis. §. aſi
nā. ſicut q̄nq3 in
vulgo aliq̄ iuuenes appellant qui tñ iuuenes nō ſunt
ff. de pe. l. capitalium. §. ſolent. pprie enim infans eſt
minor. vij. annis. C. de iure delibe. l. ſi infanti.

Cōcor. c. ita quorūdam. 2. c. ad liberandam. eo. ti. in anti.

Ca. vnicum.

COpioſus in mia [k] dñs qui de ſua abundātia [l] pietatis corda fideliū ad ſue maieſtatis obſequia [m] deuotionis ardore ſuccēdit [n]: p̄cordiis [o] dil. fil. nobilis viri petri infantis [p] nati [q] clare memorie Sanctij regis caſtelle adeo [r] copioſe gratiā [s] celeſtis inſpiratiōis īfudit: ꝙ ſibi delectabile [t] reputat ppriā exponere in ipſoꝝ [v] pſecutiōe pſonā [x] Pio q̄dez nobilis ipſe duct9 pposito [y] tāq̄ ſtrēnu9 [z] athleta [&] dñi [a] negociū īpugnatōis

q ❡ Nati. i. filij.

r ❡ Adeo. i. intantum.

ſ ❡ Gratiā. Hoc dicit quia nichil boni eſt dare abſ
q3 gratia dei. xxiij. q. iiij. nabuchodonoſor. xxvj. q̄ð. v.
cap. nec mirum.

Militē voluntariū xp̄s eligit.

t ❡ Delectabile reputat. Quiſq3 eñ delectari de
bet in obſequijs maieſtatis diuine. nam volūtarium
militem ſibi eligit xp̄s: volūtarium vero ſeruum ſibi
auctionatur diabolus. xv. q. j. ca. non eſt. aſpernatur
enim xp̄s coacta ſeruitia: et hylarem ſeruitorem dili
git deus non timore pene ſed amore iuſticie ſeruien
tem: ſm apoſtolum. xxiij. q. vj. §. ex his.

v ❡ Ipſorum. ſ. obſequiorū maieſtatis diuine.

Charitas maxima ē aiam p ſuis ponere.

x ❡ Perſonā. Maiorē oblationē deo facere non po
terat maiorē enim charitatē nemo habet q̄ vt animā
ſuā ponat p amicis ſuis vt ſcriptura teſtatur ſacra. 2
ad inſtar Eſaie pphete q̄ dño interroganti quem ex
duobus ad p̄dicandum mitteret: rñdit. ecce ego: mit
te me. Eſa. vj. cap. viij. q. j. in ſcripturis. Et ad inſtar
ſancti Martini dicentis. Dñe ſi adhuc populo tuo
ſum neceſſari9 ego non recuſo laborem.

y ❡ Propoſito. Ad q̄ð deus reſpectū hʒ. xvj. q̄ð. vj.
ſi ſa cerdotibus. in fi. xxiij. q. v. ſi quid inueniſti.

z ❡ Strennuus. animi magnanimitate. de ſup. ne
gli. prela. ca. grandi. lib. vj.

& ❡ Athleta. i. pugil. ſeu pugnator ſine mercede. ff.
de his qui no. infa. l. athletas. C. de athle. 2 ibi not. in
rubrica. lib. x.

a ❡ Dñi negociū. No. xp̄i negociū reputari impu
gnationē infideliū: ipſi eñ q2 cū xp̄o nō ſunt per fidē

Luce xi. | contra ipſum eſſe cenſentur. iuxta illud. Qui nõ eſt mecum cõtra me eſt. C. de iude. l. celicolarũ. vnde ⁊ hereticus eſt qui non eſt eccleſie mẽbrum. in coꝛ. auten. de priuile. do. §. j. colla. viij. cum ipſe ꝓ fide chriſtiana vt nõ deficeret repert⁹ ſit exoraſſe. Luce. xxij. xxj. di. §. j.

Hereticus eſt q̃ nõ eſt eccleſie mẽbrũ.

in coꝛ. auten. vt neq̃ miles neq̃ feuda. in princi. coll. viij. ⁊ dũ orationes xp̃o fiunt vincit pp̄ls ſuus. ſi relaxent vincitur. Exo. xvij. c. ⁊. xxxvj. di. c. ſi quis vult.

i ❡ Feruenter. Quo ad animi feruorem.

k ❡ Viriliter. Quo ad corporis vigorem ⁊ ſtrẽnuitatem.

perfidoꝛum agarenoꝛum[a] a quibus regnum Granate in dei cõtumeliã[b] detinetur[c] tutorio[d] nomine chariſſimi in chriſto filij[e] noſtri Alphonſi caſtelle regis illuſtris q̃ ſub teneritudine puerilis[f] etatis adhuc dinoſcitur conſtitutus aſſumpſit ſub[g] ſpe celeſtis[h] auxilij feruenter[i] et viriliter[k] ꝓſequendum. ❡ Cũ[l] igitur omnia cupiamus obſtacula[m] remouere p que dicti negocij proſecutio poſſet quomodolibet impediri: vniuerſis et ſingulis cuiuſcunq̃ conditionis / preeminentie[n] vel ſtatus exiſtant diſtrictius inhibemus ne arma[o] / equos / ferrũ / lignamina[p] / victualia[q] / ⁊ alia quecũq̃[r] prohibita per romanos pontifices predeceſſores[s] noſtros ad terras[t] egypti deferri: ad ſarracenos dicti regni Granate infra triennium[v] incipiendum a kalendis Aprilis proxime ſecuturum quo

a ❡ Agarenorũ. Species eſt quorundã infideliũ. de quorũ ſpeciebus multas regies enumeratas. xxiiij. queſti. viti. cap. vltimo.

b ❡ Cõtumeliam. Talis contumelia que in religionem diuinam committitur in omnium fertur iniuriam C. de hereticis. l. manicheos.

c ❡ Detinetur. Hoc contingit ob noſtrorũ multitudinem peccatorum propter quam pagani et infideles ceteri nocendi facultatem diuinitus. i. permiſſione dei aſſequuntur. vij. q. j. ſciſcitatus. lvj. di. ſi gens anglorum.

Princi pes eccleſiã defendere tenentur

d ❡ Tutorio nomine. Supponere videtur textus iſte ſatis aperte q̃ tutor regis tutorio nõie impugnare poſſit infideles ad expenſas regis pupilli. certũ eſt enĩ q̃ ad onus principũ temporaliũ ſpectet defenſio eccleſie: ⁊ eorum poteſtate eſt eccleſia munienda: voluntas enim dei eſt cõcitare temporalẽ poteſtatem aduerſus hereticos et alios infideles. alĩs enĩ de ſuo imperio deo rationẽ reddere ſunt aſtricti. xxiij. q. v. ca. principes. ⁊. q. viij. ca. q̃ñ. extra de ſupplẽ. negligẽ. p̃la to. grandi. lib. vj. Conſtat etiã q̃ vna poteſtas ꝑ aliã eſt iuuanda. xxvj. diſt. c. cum ad verũ. ⁊ poteſtas ſecularis cogi poteſt per eccleſiaſticam ad ſibi auxilium prebendum. extra de maledi. c. ij. de offi. ordi. c. j. et. c. quoniam. xxij. q. v. adminiſtratores. Cum igitur ipſe rex ad hoc faciẽdum ſit aſtrictus: tutori ad hoc adimplenti de bonis regis pupilli nichil poterit imputari. arg. ff. de admi. tu. l. ſine herede. §. luci⁹. de tute. ⁊ ra. diſtrahen. l. j. §. j. C. de admi. tu. l. ſumptus.

Imperator dicitur filius eccleſie.

e ❡ Filij noſtri. Regem ergo appellat papa filium non fratrem. extra de crimi. fal. q̃ grauĩ. Nil enĩ honorificentius q̃ vt rex vel imperator eccleſie filius eſſe dicatur. xxiij. q. viij. conuenior. circa finem. ⁊ dixi in cap. prodiens.

f ❡ Puerilis etatis. Nota puerilem etatem teneram dici. vnde in ea conſtitutus licet alĩs de ſe diſcretus ad tractanda ſapientium hominum iura inhabilis reputatur. C. de teſta. mili. l. vi. ⁊ ar. ff. de decur. l. ſpurij. §. minores. de muneri. et hono. l. ad rempublicam. extra de elec. c. ex eo. lib. vj.

Ps. xxxvj.

g ❡ Sub ſpe. quẽ cõfidenter habere poterat ex pio ſue mẽtis ꝓpoſito. iuxta verbum ꝓpheticũ. Reuela domino viã tuam ⁊ ſpera in eo ⁊ ipſe faciet.

h ❡ Celeſtis auxilij. Si. C. de epiſco. ⁊ cle. l. deo nobis. in coꝛ. auten. de queſto. in prin. colla. vj. Nam cũ diui dei beniuolẽtia militantiũ rerũ incipit ordinatio. ipſis enĩ ꝓuidentia dei diſpoſitis barbarorum quidẽ incõtinẽtia refrenatur: rei vero publice res augẽtur

l ❡ Cũ igitur Secũda pars.

m ❡ Obſtacula remouere. in ꝯtra hoc ſcribit i lege q̃ decurſio et varietas humane nature paulatim egẽs curatiõe nõ aliter ad bñ ſe habendũ reuocatur licet prima eius gubernent principia: niſi etiam quod particulari et reſiſtit ſubmoueatur. in coꝛpo. auten. de teſti. ⁊ ea que pari. in princi. colla. iiij.

n ❡ Preeminẽtie. Intelligo etiam regalis. tum ob iſtius text⁹ indefinitatẽ. tũ q̃ꝛ ad onus regis ſpectat defenſio fidei ⁊ impugnatio infideliũ: vt dixi. ſ. in glo. ſupponere. tũ etiã arg. c. ſi fratrũ. §. q̃ꝛ igit̃. vñ p̃ceteris dꝫ abſtinere ab his a quib⁹ tenet̃ alios cohibere. ar. ff. ſi ſer. ven. l. alti⁹. extra de na. ex libe. ven. c. ſi.

Armorũ / q̃dã ſunt offenſionis: q̃dã defenſionis.

o ❡ Arma appellatiõe armoꝝ cõprehendunt̃ nedũ arma offenſionis cuiuſcunq̃ gñis: immo ⁊ defenſiõis vt ſcuta: bloquerta: lorice: plate: diſpleides: ⁊ ſilia. ff. de vi ⁊ vi ar. l. iij. §. armis. inſti. de interdic. §. qui aũt. de publi. iudi. §. itẽ lex cornelia. ff. de verbo. ſigni. l. armorũ. de fur. l. ſi pignore. §. furẽ. ⁊ q̃ꝛ oẽ obſtaculũ eſt tollendum q̃d poſſet impugnationẽ infideliũ aliquatenus impedire vt hic vides. de hoc dixi de ſta. mo. in ca. ne in agro. §. prefate quoq̃. cle. v.

p ❡ Lignamina. galearum. ſ. vel de quibus galee vel alia nauigia fieri poſſunt. de iudeis ita quorũdã. ⁊ ca. ad liberandam.

q ❡ Victualia. Quid ipſorum appellatione contineatur: vide quod legitur. ff. de verbo. ſig. l. verbo. victus. ⁊. l. quos nos. §. iniurie.

r ❡ Quecunq̃ prohibita. Que ſunt illa colligit̃. C. que res vendi poſſunt vel non. l. ad barbaricum. que res exportari non debent. l. j. extra de iude. ita quorũdam. ⁊. c. ad liberandam.

ſ ❡ Predeceſſores noſtros. vt Alexandrum tertiũ dicto ca. ita quorundam. ⁊ Innocen. tertiũ dicto cap. ad liberandam.

Xp̃s vbi fuit natus / nutrit⁹ / et paſſus

t ❡ Terras egypti. In quibus xp̃s natus fuit. ſ. in bethleem: nutrit⁹ in nazareth: paſſus ⁊ ſepult⁹ in hieruſalem. nota. extra de ſepul. c. j. que peccatis noſtris prepedientibus ab infidelibus detinentur.

v ❡ Infra triennium. Res miranda videtur q̃ conditor huius capituli terminum certũ prefixit infra quẽ ſua duraret prohibitio facta de non portandis rebus prohibitis ad regnum Granate / cum infideles ibidẽ habitent vt hic ſupponitur: cum lex humana ciuilis inhibeat ſub pena capitis et ſub pena proſcriptionis omnium bonorum res inhibitas ad barbaros deferri. C. que res portari non debent. l. j. ⁊ iura alia cano

modolibet[a] deferre pſumāt. ¶ Nos[b] enī oēs et ſingulos q̄ ad dictū regnū arma: equos ferrū: lignamina et victualia ſupradicta ⁊ q̄cunq̄[c] p̄hibita cōtra tenorē huiꝰ nr̄e[d] p̄hibitionis deferre pſumpſerint: illis penis ⁊ ſentētijs q̄s deferentes hmōi prohibita in alexādriā vel ad egypti partes incurrūt: decernimꝰ ſubiacere. Et[e] nichilominus oēs et ſingulos qui ſarracenis granate preſtabūt (dicti negocij proſecutione[f] durante) auxilium: conſilium: vel[g] fauorem aut proſecutionem dicti[h] negocij directe[i] vel indirecte[k] ſecrete vel publice impedire vl' turbare forte preſumpſerint: excōicationis[l] ſentētiam incurrere volumꝰ ipſo[m] facto. ¶ Nulli ergo noſtre īhibitioni: conſtitutionis: et voluntatis ⁊c̄. Datū Auinion. v. kal. Martij. Anno primo.

¶ De torneamentis.

¶ Conſtitutio clementis in quibuſdā regnis torneamenta inhibens ſub penis excōicationis et interdicti hic reuocatur. ⁊ illi qui huius occaſione ſententias incurrerant abſoluūtur. Capitulum vnicum.

Quia in futurorum euētibus[n] ſic humani[o] fallitur incertitudo iudicij vt quod cōiectura[p] probabili exnunc interdū attenta[q] cōſideratio vtile pollicet[r]: reperiri[s] dānoſum q̄ncunq̄ cōtingat: nōnunq̄ q̄d conſulte[t] ſtatuit' ex ſaniori inſpectiōe iudicij cōſultius[v] reuocatur. ¶ Sane[x] felicis recordationis cle. papa. v. p̄dc. nr̄ attente cōſiderās gn̄ale paſſagiū[y]

nica. §. glo. p̄ri. allegata ſimpliciter inhibeant res interdicta s ad ſarracenos portari. Que igit' pōt huius fuiſſe ratio? ad hoc pōt dici q̄ cū proſecutio iſtius negocij eſſet futura tēporalis per Petrū infantē vtpote faciēda per eū tutorio nomine regis caſtelle talē p̄hibitionem facere voluit tēporalē/ penalē/ ⁊ ſententie excōicatiōis inductiuam vt ipſe Petrus interim feruentiꝰ induceret' ad dicti negocij proſecutionē ne forte aliſ ipſe deſidē illum redderet: vnde cū ad ipſiꝰ Petri futuri tēporalis p̄ſecutoris ſupplicationē p̄ſens cōſtitutio penalis forte facta fuit papa eā facere perpetuā nō curauit: potiſſime cū ſciret iura alia cōmunia multarū penarū inflictiua fore dudū cōdita generaliter cōtra portantes res prohibitas ſarracenis que per iſtā decre. in nichilū immutā tur. Sed ad illas p̄ iſtā addit' eum ſuis penis contra illos qui iſto durante triennio res prohibitas detuliſſent: nec ex virtute huius conſtitutionis quis penas aliquas incurreret deferendo poſt triēnium tales res p̄hibitas: ſed remanent alia iura penalia contra tales. Nec pōt arg. a cōtrario ſenſu colligi ex hac decre. per q̄d diceretur deferētes res p̄hibitas abſq̄ p̄hibitione huius decret. non incurrere penas a predeceſſoribus promulgatas: ceſſat enī argumentum a contrario ſenſu vbi iura alia obuiarent. no. de fo. cōpe. ſignificaſti. ⁊ C. de epi. ⁊ cle. l. conuenticulā. Uel dicas q̄ cū a p̄deceſſoribꝰ aliq̄bus fuerūt pene ⁊ ſentētie p̄mulgate cōtra deferētes res p̄hibitas ad p̄tes egypti que nō ligarēt d: ſe portātes ad alias partes: magnū fuit q̄ papa voluit eas extendi cōtra deferētes ad regnum granate. non fuit ergo mirum ſi certum tēpus voluit ſemper hoc limitare. — Argumētum a cōtrario ceſſat aliq̄n.

a ¶ Quomodolibet. Quaſi dicat nec p̄ ſe: nec p̄ aliū per terram nec per aquam vel aliſ quoquo modo.

b ¶ Nos enim. Tertia pars.

c ¶ Quecunq̄ prohibita. Dic vt ſuper hoc in parte precedenti dixi.

d ¶ Noſtre p̄hibitiōis. Scz infra triēniū. vt. §. e cōtrario ſenſu deferētes nō cōtra talē p̄hibitionē nō viderēt' incurrere penā ſʒ dic: vt. §. dixi ſup̄ v̄bo infra triēniū.

e ¶ Et nichilominꝰ. i. vltra penas ⁊ ſententie a predeceſſoribus promulgatas.

f ¶ Proſecutione durāte. q̄ illa finita preſtātes auxiliū ⁊ ſimilia nō incurrerēt ſnīam huius canonis nichilominꝰ tñ incurrerēt ſnīam alioꝝ iuriū. vt. §. dixi.

g ¶ Uel fauorem. Super hoc verbo ⁊ duobus precedentibus dic vt dixi. c. dierum §. nos.

h ¶ Dicti negocij. Scilʒ impugnationis perfidorū regni granate.

i ¶ Directe. Puta opponendo ſe cōtra impugnare volentes dictos p̄fidos.

k ¶ Indirecte. Ut p̄ſuadēdo vl' monēdo vt a tali impugnatiōe deſiſteretur.

l ¶ Excōicationis. Scilʒ maioris. de ſen. excōi. c. ſi quē. q̄ in hoc caſu forte citra papam tolli nō poſſet. ſi ſuppōnas q̄ eā ſibi retinuerit tollēdā ſicut p̄mulgator prout in talibus p̄deceſſores facere cōſueuerūt.

m ¶ Ipſo factō. Et ſic eſt canon late ſentētie. Ieſſelinus.

Quia i futurorū. Primo arēga ſeu p̄fatio p̄mittitur. Scd̄o factꝰ proceſſus p̄ clemētē papam. v. ſubiū gitur. ibi: ſane felicis ⁊c̄. Tertio reuocationis eiuſdē p̄ceſſus cā et ratio annectitur ibi: verū q̄m ⁊c̄. Quarto ipſa reuocatio ſubinfertur. ibi nos ad dilecti ⁊c̄. — diuiſio tertuaſ lis.

n ¶ Euētibus. Qui de ſe incerti ſunt. inſti. de verb. obli. §. omnis. ff. de condi. ⁊ demon. l. j. §. dies.

o ¶ Humani fallitur. Cum de futuris diuinare certitudinaliter nō poſſit. vt extra vt eccl. bn̄. c. j. ff. ad. l. aqui. l. ſi putator. in fi. ff. mādati. ſi fideiuſſor §. ſi cū debitori nec beatus Paulus lʒ ſpū dei repletꝰ ſecreta diuini futuri iudicij agnoſcere potuit. xij. q. ij. cū beatus. ſolus enim dei eſt preſcire futura. ff. de iudi. l. ſed et ſi reſtimatur §. vlti. xxv. q. v. §. q̄ autem. — Futura ſolꝰ deꝰ cognoſcit.

p ¶ Coniectura. i. preſumptione.

q ¶ Attenta. i. deliberata.

r ¶ Pollicet. i. aſſerit per cōiecturā. pollicitatio enī eſt ſoliꝰ aſſerētis p̄miſſio abſq̄ alteriꝰ precedēte conſenſu ⁊ in hoc differt a pacto. ff. de pollici. l. pactum. — Pollicitatiōis deſcriptio.

ſ ¶ Reperiri dānoſum. ſumit' ex coꝛ. auſ. hec cōſtitutio innouat cōſtitutionē. in prin. col. viij. ⁊ in decre. q̄ nonnunq̄. reperies ſimile. vbi de hoc dixi.

t ¶ Cōſulte. i. cōſilio ⁊ deliberatione precedēte.

v ¶ Cōſultius reuocatur. ſapientis enī eſt mutare cōſiliū in melius. in coꝛ. auſ. vt fratrū filij. in prin. col. ix. de nup. §. nos autē. col. iiij. ff. de col. bo. l. nonnunq̄ xxij. diſtin. c. ſi aliquid. ⁊ c. magne. cum ſimilibus. — Cōſiliū mutare ſapientis eſt.

x ¶ Sane. Secunda pars.

y ¶ Paſſagiū. Ultramarinum contra ſarracenos inimicos fidei faciendum.

in concilio Vienenſi. pro terre ſancte ſubſidio ſalubriter or-
dinatū per torneamēta[a] et haſtiludia[b] ſiue[c] iuxtas nō[d] leui-

Tor-neamēta an ſint ꝑmiſſa.

a ¶ Torneamēta q̄ dicūtur torneamēta colligitur
extra de tornea.c.j.q̄ licet cā experimētoꝝ de iure ciuili
videanẜ ꝑmiſſa.ff.de aleato.l.ſolēt.§.ſenat⁹.ad.l.aq̄l.
l.q̄ actiōe.§.ſi q̄s in colluctatiōe.de poſtu.l.j.§.q̄ ſi de
pugnauerit.de iure tñ canonice ſunt inhibita ob mor
tē hoīm que fre-
quēter exinde ꝓ
uenit: vt.d.ca.j.
nō eñ merētur
dici ludi ex q̄b⁹
crimia oriunẜ.l ꝓhe.ff.§.illud ſo.vñ ludus noxi⁹ eſt
in culpa.ff.ad.l.aq̄l.l.nā ludus. Sed q̄ſtio hui⁹ hic q̄ro
vtrū de iure canonico vl' ciuili ſcripto duella ſint aliq̄
caſu hodie ꝑmiſſa: Videẜ q̄ non.C.de gladiato.l.j.vt
armoꝝ vſus.l.vna.et ar.C.de acc.et obli.l.negātes. In
hac opi.vẜ reſidere accur.d.§.ſi q̄s in colluctatione. et
d.l.j.de gladiato.expreſſi⁹ hoc no.ff.de leg.ij.l.cū fili⁹
§.vlti. Sed in ꝯtrariū vẜ lex expſſa Frederi. impatoris.
vt in col.x.de pa.tenē.§.ſi q̄s hoiem.et §.ſi q̄s aliq̄ſ.et
§.ſiles.vbi in certis ſaltē caſib⁹ vẜ pugna ꝑ duellum
ꝑmiſſa: nec vẜ ꝯtrarium poſſe dici cū illa lex frederici lex
gn̄alis exiſtat: cū ad oēs ſit directa qđ eſt ſignū legis
gn̄alis.C.de leg.l.iij.nā qđ ꝑ epl'am et ꝑ ſubſcriptionē
impator ſtatuit vel edicto ꝑcepit legē eſſe cōſtat.ff.de
cōſti.ꝑn.l.j.aſt ud etiā videẜ expſſe denotari in Rubri.
q̄ ſequiẜ poſt illā de pace tenenda: cū in ea dẜ. hic finiẜ
lex.deinde incipiūt regni cōſuetudines.ꝑ q̄ð innuitur
mādatū factū in titulo p̄cedēti de pace tenēda ſubjec
tis penis legē eſſe cōem. ſic ſentit gloſator feudoꝝ. ꝓ et
ꝯ ſup hoc multa allegā ſuꝑ titulo de pace iuramēto fir
māda.§.iniuria. q̄ etiā cōſentire vẜ q̄ ſaltē in certis ca
ſibus pugna ꝑ duellū ſit hodie ꝑmiſſa. vt no. ipſe.in ti
tu.de ali.feu.paterni.c. nō eſt. Et ſm hoc nō obſtabit
lex predi.de gladiato. nec lex vna. vt vſus armorū q̄
loquūtur de aliis gladiatorib⁹ q̄ in duello pugnanti-
bus vel aliā vim armoꝝ cōmittentib⁹. vt no. Goſ.in li
bello ſuo iuris canonici.in titu.de purga. Vel dices q̄
leges ille vt priores tollanẜ in hoc ꝑ.l. Federici tanq̄
poſteriorē. Vel dices q̄ ille ꝓhibitionē ponūt in gn̄e. et
lex frederici duellū ꝑmittit in ſpecie: et ita neutra alte-
rā corrigit. Sed ſuppoſito q̄ ſcđm legē ſcriptā in cer-
tis caſib⁹ admittatẜ hodie duellū. Quero an lex ciui-
lis ſaltē rōne peccati ſuccūbat canoni ipſm ꝓhibēti. ij.
q.v.monomachiā. extra de pur. vul.c.ij. nedū in foro
eccl'ie immo et in foro tēporali. in duello eñ certū eſt
interuenire petm̄ cū in ipſo qui intēdit ad mortē ꝓxi-
mi et deus tētari videaẜ.xxij.q.vlti.c. ſed nulla. ex de
pur.vul.c.vlti. cū ſi. Ad hoc breuiter r̄ndeo et dico q̄
lex hoc permittēs neceſſario hꝫ canoni ſuccūbere rōne
peccati: et hoc perſuaderi pōt tā per legē diuinā q̄ hu
manā. ꝑ diuinā q̄ dicit apl's Omne qđ nō eſt ex fide.i.
ex bona et ſincera cōſciētia peccatū eſt. et beat⁹ Ambro
ſius ſup dicto apl'i ait. Petm̄ eſt qđ aliter fit q̄ ꝓbatū
eſt. et Augu.ſup eo dicto Omne qđ aliter fit q̄ ꝓbatū
eſt peccatū eſt.et recitatur textualiter.xxviij.q.j.§.ex
his.cū igitur deus peccatū inhibeat: ꝯ et omne id ꝑ qđ
ad illud ꝑuenitẜ.ff.de ſpon.l.oratio.de fideiuſ.l.cū lex.
C.de natu.li.l.lege anaſtaſij.in fi.extra de cōſti.ca.nā
cōcupiſcentiā. Itē ſcriptū eſt in euāgelio. Nō tētabis
dn̄m deū tuū. et legiẜ.xxij.qđ.ij.c. q̄riẜ cur patriarcha.
ſed ꝑ duellū deus tētari videẜ. dicto.c. monomachiā
cū iurib⁹ aliis allegatis. Itē lex imperialis facta ꝑ im
peratorē ꝓfitentem ſe eſſe vltimū ſeruum dei et velle
ſuū ſeruitiū adimplere.C.de offi.prefec.preto.l.quas
gratias inducere nō poterit qđ dn̄s ſuus vel de⁹ inhi
bet.xxviij.q.j.c.tā nūc. Probo hoc idē ꝑ legē humanā
tam canonicā q̄ ciuilē. ꝑ canonicā. extra de pur. vul.
per totū.de cle.pu.in duel.ꝑ totū. et dicto.c. monoma-
chiā.ꝑ quā.l.canonicā probatur q̄ dn̄s principē eccle
ſie cōſtituit ſup oēs principes ſeculares in ſpūalibus
rebus.xcvj.diſt.c.ſi imperator.extra de maio. et obe.
c.ſolite. vñ in his principes ſeculi ſuas cōſtitutiones
debēt canonicis
ſubmittere: non
ꝓferre. d.c.ſi im
perator: vñ ne-
ceſſario ratione
peti hꝫ lex canoni ſuccūbere.vt no. Ber. Inno. et Hoſt.
extra de p̄ſcrip.qm̄ omie.et Guil.i ſpe.de diſpu.aduo.
§.porro.ver.ſed nunq̄d et po.exēplū.extra de no.ope.
nūci.c.j. Plus adhuc dico ſm hāc.l.q̄ iudex ſecularis
cogi pōt ꝑ eccl'iaſticū ad faciendū corā ſe ſeruari cano
nes omiſſis legib⁹.arg.extra de pac.c.q̄uis de excep.
c.ij.de iureiu.licet.de ſentē.excōi.c.decernim⁹.lib.vj.
Adhuc idē ꝓbo ꝑ.l.ciuilē.nā ꝑ eā ſtatuiẜ canones fo-
re legibus oēs ſeruādos.in coi.auẜ.vt cle.ap. ꝓprios
epi.§.pe.col.v.de eccle.ti.in prin. col.ix. intātū q̄ eps
trāſgreſſores canonis etiā ſcđm legē ciuilē punire po
teſt.in corpo.auẜ.de ſan.epiſ.§.ne aūt.col.ix. ꝓhibitū
ergo duellū ꝑ canonē ꝓhibitū dꝫ reputari per legem.
Nec ob.huic dicto lex Frederici: cū in eadē.l. Frede-
ricus ſe velle dixerit in indicēda pace tam diuinas q̄
humanas leges in ſuo vigore permanere: nedū ergo
legē diuinā hoc ꝓhibētem videẜ ſeruari voluiſſe im-
mo et humanas precipiētes canones fore pro legibus
obſeruandos. Itē in.l.ciuili ſtatutū eſt inferiorē legē
ſuperioris tollere nō poſſe.ff.ad trebel.l. ille a quo.§.
tēpeſtiuū.de ar.l.nā magiſtrat⁹. intātū q̄ in lege infe
rioris auctoritas ſuꝑioris intelligiẜ excepta.ff.ad mu
nici.l.impatores.de ꝓhi.feu.alie. l.imperialē.§. vlti.
col.x.nec ſeru⁹ poſſe legē dn̄i tollere.C.de pac.l.ſeruū
cū ſi. Imperator autē ſe ſeruū dei ꝓfitetur vt predixi.
Itē cū imperiū et ſacerdotiū ſint a deo iſtituta. in coi.
auẜ.quō oporteat epos.in prin.col.j.abſit dicere q̄ im
peratori cōceſſo imperio videaẜ data ꝑtās tollēdi vel
perdēdi legē dei ipſum imperiū inſtituētis.ff. de pac.
l.cōtra iuris ciuilis.§.vlti.de dona.l.ſi ti⁹.al's videret
de⁹ cōtra ſeipm imperiū conſtituiſſe.qđ dicere eſt ab-
ſurdū.ſup quo vide qđ plene no.i ti.feu.in ti. hic finiẜ
lex.§.vlti. Itē ꝓbaẜ: nā in facto vſuraꝝ lex ipſas per-
mittēs ſuccūbit canoni ipſas prohibenti: vt no.in coi.
auẜ.de eccl'iaſti.ti.in ꝑn.col.ix.C.de ſum.tri.l.j.ð vſu.
auẜ.ad hoc. Sed hoc dici nō pōt niſi rōne peti: cū igiẜ
rōne et ꝓpter peccatū vſurarū lex ſuccūbit canoni. er-
go eadē rōne in quocūq̄ alio caſu vbi ſubeſt peccatū:
vt in duello vt predixi.arg.in coi.auẜ.vt nō luxu.cō-
tra na.in prin.col.vj.ſcenicas non ſolū.§.j.col.v.ratio
differētie reddi nō pōt. quare idē ius debet eſſe.ff. de
iniuſt.teſtō.l.poſthumū.§.j.de verb.obli.l.ticio.C.de
li.prete.l.j. Itē imperator Valētinianus ſcripſiſſe le-
gitur ſe velle fore ſubmiſſum eccleſie. cū tanq̄ homo
peccare reperireẜ.hoc patet.lxxiij.diſt.c. valētinian⁹.
extra de iudi.c.nouit.C.de ſum.tri.epl'a.inter claras.
de offic.ꝓfec.preto.l.quos gr̄as. Ex his igiẜ concludiẜ
q̄ ſup duello per legē inducto peccatum inducēti ipſa
lex canoni habet ſuccūbere.al's dic qđ ſuper hoc nota
ui in ſimili.extra de reg.iur.c.poſſeſſor.lib.vj.
b ¶ Haſtiludia. Sic dicta quia ludi cauſa fiūt cum
haſta.arg.ff.de alea.l.ſolēt.§.j.
c ¶ Siue iuxtas. Alludit vulgari denominationi
regionis maxime lingue oxitane.arg.ad hoc.ff. de pe
nis.l.capitalium.§.ſolent.de flu.l.j.§.flumē. extra de
priuileg.c.religioſi.§.j.Cle.v.
d ¶ Nō leuiter. q̄ſi dicat immo grauiter vl' fortiter.

Duella an aliq̄ caſu ſint hodie permiſſa.

Lex duellū ꝑmittēs ſuccumbit canoni hoc ꝓhibēti.

Iudex ſecularis ad canonū obſeruationē compelli poteſt.

Lex ſuccumbit canoni vbicūq̄ petm̄ ſubeſt.

ter impediri: tū q: frequenter ſic ipſum paſſagij negociū ꝓſecuturos[a] exinaniunt[b] ꝙ ad eius executionē efficiūtur impotētes[c] tū q: interdū ꝗ̄plures a crucis[d] aſſumptione retrahūt[e] dū ab[f] illis abſtinere (alijs ea[g] exercētibus) erubeſcūt[h]: torneamenta ipſa ⁊ haſtiludia ſiue iuxtas in regnis frācie: anglie: et alemanie: et alijs nōnullis ꝓuincijs in qb[9] ea cōſueuere frequentius[i] exerceri ſpāliter interdixit[k]: in facietiū[l] ea[m] vel ad id[n] eis[o] ꝓ̄ſtātiū[p] opē: ꝯſiliū: vel ꝯſenſum: et illoꝝ[q] etiā in quoꝝ locis[r] vel diſtrictib[9] fierēt nō ꝓhibentiū hoc cū[s] poſſent et illoꝝ ꝓcedentes ad[t] illa in[v] domibus ſuis recipientiū vel cōmerciū quomōlibet[x] exercētium cū[y] eiſdem: perſonas[z] excōicationis: ⁊ in terras interdicti ſentētias ꝓmulgādo[&] abſolutione ab excōicatiōe[a] hmōi preterꝗ̄ in mortis articulo ſedi apſice reſeruata[b]. ❡ Uerum[c] qm̄ vt intelleximꝰ per ſn̄iam hmōi periculū aiabus ingeritur[d] et pro eo maxime negocio dicti paſſagij derogat q: nōnulli militari[e] cingulo abſtinēt: et quia vacare[f] militie metu preſertim ipſius[g] ſentētie nō preſumūt: ꝓpter[h] quod idoneos[i] ⁊ volūtarios[k] ad terre predicte ſubſidium in regnis eiſdem cōtingit pauciores ſolito reperiri. ❡ Nos[l] ad dil. fil. nobilis viri Philippi clare me. regētis[m] francie et nauarre regis et alioꝝ de[n] domo regia: necnō ꝗ̄pluriū

a ❡ Proſecuturos. Per ſe vel gentes ſuas habētes paſſagium facere.

b ❡ Exinaniūt. i. exhauriūt bonis facultatibus. C. ne filius ꝓ patre. auf. habita. vbi ſimile verbū ſic exponi reperies. extra de vſu. ca. vſurarū. lib. vj.

c ❡ Impotentes. ſ. impotētes facti. forte de diuitib[9] facti pauperes ob expenſas nimias factas pro torneamētis exercēdis vltra ꝗ̄ poſſent ſui facultates ſ patrimonij tolerare. arg. ad hoc. l. co. auf. vt oēs obe. iudi. ꝓuinciarū ⸿. j. col. v. ff. vbi pupillus edu. debeat. l. ius alimentoꝝ. ⸿. rn̄. de iur. do. l. ꝙro. ⁊. l. gn̄alis

d ❡ Crucis aſſumptione. quā volentes paſſagiū facē aſſumere cōſueuerunt.

e ❡ Retrahūt vt talis retractio nō cōtingeret multū videbatur cū ꝓhibitis ad inhibēdū alia torneamēta. ar. ad hoc. ff. de ope. pu. l. ꝗ liberalitate. circa fi. in co. auf. vt lib. decetero ⸿. hic ſi mulier col. vj. C. de bo. ꝗ lib. l. ij. de dona. ante nup. l. ſi ꝯſtāte.

f ❡ Ab illis. Scilz torneamentis.

g ❡ Ea. Scilz torneamenta.

h ❡ Erubeſcūt. reputantes forte ſibi ad aliquē ruborem ſeu pudorē ſi qꝺ vidēt alios facientes ipſi non facient pompā ſeculi ſequi volētes vt frequēter accidit in viris nobilibus. ar. ad hoc. ff. de admi. tu. l. cum plures ⸿. cū tutor. de dona. l. cum filius.

i ❡ Frequētius exerceri. Unde in illis non ſine cauſa fuit facta interdictio ſpecialis. ar. C. de fer. l. ꝓuinciarum. ff. de pe. l. aut facta ⸿. vltimo.

k ❡ Interdixit. In quadam extrauaganti que incipiebat paſſiones.

Ordo littere.

l ❡ In facientiū. Sume verbū perſonas quod eſt. ſ.

m ❡ Ea. Scilz torneamenta.

n ❡ Ad id. ſ. faciēdū torneamēta vel alia. ſ. expſſa.

o ❡ Eis. Scilz facientibus.

p ❡ Preſtantiū opem. Super verbo et ſequētibus vide qꝺ dixi. in. c. dierum. verbo auxilium.

q ❡ Illorum. Scilz perſonas quod eſt. ſ.

r ❡ Locis. Scilz quo ad iuriſditionem: ⁊ hoc denotat verbum ſequens.

s ❡ Cū poſſent. ad impoſſibile eñ nō obligabātur. xvij. q. ij. c. faciat homo. ff. de reg. iur. l. impoſſibiliū.

t ❡ Ad illa. Scz torneamenta vel haſtiludia.

v ❡ In domibus ſuis. intelligi debet ſuis non ſolū ratione dominij ſeu proprietatis immo ratione domicilij vel habitationis. arg. ff. de iniur. l. lex cornelia ⸿. domū. de dam. infec. l. iij ⸿. abeſſe. cum ſi.

x ❡ Quomodolibet exercentiū. quaſi dicat nedū ꝓ his que haberent exerceri occaſione torneamētorum immo quacūqꝫ etiā alia cū dicat quomodolibet. ſi. de reſcrip. ſtatutū ⸿. in nullo. lib. vj.

y ❡ Cum eiſdem. Scilz facientibus torneamenta.

z ❡ Perſonas excōicationis. in perſonā ergo excōicatio: in locū ꝟo interdicti ſententia ꝓprie fert. ⁊ hic videas qꝺ dixi in ca. ſi fratrum. in ꝟbo ciuitatibus.

& ❡ Promulgando. In dicta extrauagāti paſſiones: in ꝗ etiā oēs colligatiōes pactiones / promiſſiones quaſcunqꝫ firmitate etiam iuramēti ſubnixas ſuper hoc irritauit.

a ❡ Ab excommunicatione huiuſmodi. ſublationem ergo interdicti ſibi non retinuit / quare ordinario eā ꝓmiſiſſe videtur. argu. de ſen. ex com. nuper.

b ❡ Reſeruata. Hoc vide qꝺ dixi in. c. prodiens. in. fi. in verbo reſeruata.

c ❡ Uerum. Tertia pars.

d ❡ Ingerit. Q: forte multi nolūt a talib[9] abſtiere quare dicta ſn̄ia ligabātur in ſuarū periculū aiarum.

e ❡ Militari cingulo. Olim enim ⁊ hodie militandis de nouo cingit enſis. ff. de teſta. mili. l. filiuſfami. ⁊ multa alia olim fiebāt que hodie nō ſunt in vſu que notantur per accurſium. ff. ex qui. cau. ma. l. pe.

f ❡ Uacare. Id eſt operam dare.

g ❡ Ipſius ſentētie. Scz excōicationis in perſonas ⁊ interdicti terras.

h ❡ Propter quod. Scilz ꝙ multi vacare omittunt militie et actibus militaribus.

i ❡ Idoneos. Pauciores. qꝺ eſt infra deficiente eis armoꝝ ingenio qꝺ per exercitium incrementum recipere cōſueuit. C. de re mili. cōtra rem publicā. lib. xij. ff. de lega. iij. l. legatis ſeruis ⸿. ornatricibus.

k ❡ Uoluntarios. Quia tales non coacti querendi ſunt. voluntarium eñ militem eligit chriſtus: voluntarium ſibi ſeruum auctionatur diabolus. xv. q. j. ca. non eſt. ⁊ arg. in ꝓhemio. inſti ⸿. ſumma itaqꝫ.

l ❡ Nos ad delictum. Quarta pars.

m ❡ Regētis. Non dicit regis quia tempore editionis huius conſtitutionis iſte philippus rex nondum erat: ſed iuxta conſuetudinem regni regebat regnum pro Joanne impubere nepote ſuo filio regis Ludouici fratris ſui premortui. quo Joanne impubere mortuo ſucceſſit in regno ⁊ rex verus fuit. Regētis quare ſic dicit.

n ❡ De domo regia. Scilz exiſtentium vel domeſticoꝝ. arg. extra de verb. obli. c. ſicut nobis. lib. vj. vt ex:

alibi legit̄ in euāgelio cum dicitur ad virginē deſpon-ſatam viro cui nomen erat ioſeph de domo dauid ⁊c̄.
a ¶ Magnatum. Magnates dici conſueuerunt ma-gna temporali potentia ſuffulti.arg.no.extra.de ſup.negli.prela.c.grandi.lib.vj.
b ¶ Premiſſa diſcrimina. Alia-rū ex dictis ſen-tētijs ꝓuenien-tia:⁊ q̄ derogat negocio paſſa-gij ex hoc quia a cingulo militari abſtinentes me-tu ſententiaꝝ ſe idoneos vel vo-lūtarios nō exhi-bēt ad ſubſidiū terre ſancte.
c ¶ Repetite. id eſt iterū peti-te.ſi.C.de epiſ.⁊ cle.l.repetita.⁊ teſta.cōſulta di-ualia.et de ero-ga.militaris an-no.l.lege repeti-ta.lib.xij.
d ¶ Ducti. Id eſt inducti.
e ¶ Antedicti̗ Sc̄z in proxima parte precedēti.
f ¶ Rationa-bilib⁹ aliis.q̄ il-le potuerūt eſſe arbitrarium pōt dici. durū em̄ vi-

magnatum[a] ⁊ nobiliū tam in regno frācie ꝙ aliūde cōſide-rantiū p̄miſſa[b] diſcrimina re-petite[c] ſupplicationis inſtan-tiā ſnīas excōicatiōis ⁊ inter-dicti p̄fatas premiſſoꝝ ſuppli-catiōib⁹ iclinati:et ducti[d] ꝯſi-deratiōib⁹ āndictis[e] ⁊ ex cau-ſis etiā rōnabilib⁹[f] alijs in fa-uorē ſepefati negocij: de fra-trū nroꝝ ꝯſilio reuocam⁹ eos q̄ ꝓpter exercitiū torneamen-toꝝ ſeu haſtiludioꝝ ipſorum hmōi[g] ſnīas incurrerunt ab-ſoluentes ab illis:⁊ cū eis qui ſic[h] ligati: vel i locis ꝓpterea[i] interdictis diuina celebrarūt officia[k] ſuper irregularitate[l] inde contracta auc̄te aplica diſpenſantes. Datū Lugdu. xvj.kal.octobris.anno.j.

¶ De crimine falſi.

¶ Falſificantes monetam re-gis francie et aliorū locorum

Rex ꝑ
pnarū
admini
ſtratio
nō eſt i-
genuis
auferē
da.

debat ꝙ ꝑ cenſurā eccliaſticā interdiceret̄ liber vſus corporis ꝓprij ad experiēdas ⁊ exercēdas vires eiuſ-dē:⁊ iniquū videbat̄ ingenuis hoībus non eſſe liberū vſum ⁊ adminiſtrationē rerū ſuarū.ar.ff.ſi a parē.de manumiſ.erit.l.nō vſq̄.C.de iude.l.nemo mandati.l. in re mandata. Alie rōnes forte ſup hoc reddi poſſent quas per te ipſum tu ſtudioſe adinuenire curabis.
g ¶ Hmōi ſnīas. Sc̄z excōicationis in perſonas ⁊ in-terdicti in terras: vt.ſ. Et ſic colliges ꝙ ſnīa interdi-cti latā in terrā vel locum aſtringit etiā perſonas.no. de exceſ.prela.tanta.extra de ſen.excō.c.ſi ſententia.
h ¶ Sic ligati. Scilz ſnīa excōicationis.
i ¶ Propterea. Sc̄z q̄ fiebāt torneamenta vel ha-ſtiludia vel eis faciendis opes auxilium vel aſſenſus preſtabantur.vt.ſ. Circa illos ergo qui ex alia cauſa excōicati exiſtentes vel in locis ex cauſa alia interdi-ctis celebraſſent diuina nulla ſit hic diſpenſatio.
k ¶ Officia. Scilz ſolēniter ſicut prius.xi.q.iij.ſi q̄s ep̄s. An autē aliter celebrādo incurrat̄ irregularitas vide q̄d Inno.⁊ hoſtiē.no.extra de exceſ. prela.cū ta.
l ¶ Irregularitate. Sup qua dic vt no.per hoſtiē. extra de cle.excō.c.ſi celebrat.zenzelinus.

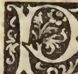
Inter-
dictum
i terraꝫ
latū ꝑ-
ſonas
etiam
aſtrin-
git.

Rodiēs. Iſtā decre. diuide in partes tres In prima faciēde cōſtitutionis p̄mittitur occaſio. In ſc̄ba ꝑ facti recitationē multi-plicis falſitatis monete ſubiūgitur ſpecifi-catio ibi.nuꝑ ſiquidē ⁊c̄. In tertia contra falſarios promulgatur excōicatio ibi.nos igitur ⁊c̄.
m ¶ Ex adipe. Id eſt abūdantia ſeu pinguedine ſi-

diuiſio
textua-
lis.

cut et ꝑs. Sicut adipe ⁊ pinguedine repleatur ⁊c̄.
n ¶ Sceleratoꝝ.i.criminoſoꝝ ⁊ dꝫ eſſe ſcriptū cum S.⁊.c.ſimile.extra de ꝟbo.ſig. forus ꝯ. vlti.C.de que ſtionib⁹.l.cū cognitionaliter.et de ferijs.l.puinciarū iuxta ꝟſum. Ut ſis celeſtis nō aſſimilare ſceleſtis.i.ſce- Verſ⁹.

circūuicinoꝝ aliquo de quat-tuor modis hic prolixe decla-ratis ipſo facto excōicationē incurrūt:a q̄ abſolui non poſ-ſunt niſi a papa: preterꝙ in mortis articulo. De falſificā-tibus ſigillū ipſius regis fran-cie habes ca. ad audientiam. eo.tit.in anti. Caplm̄ vnicū.

Rodiēs qua ſi ex[m] adipe iniq̄tatis mul-torum ſcele-ratorum[n] fu-neſta[o] cupi-ditas[p] eos[q] in perniciem[r] precipitare co-natur: dum ſequi miſerabi-lem[s] eius[t] ingluuiē[v] ſatieta-tis neſcientem moderamina[x] nō verentur. ipſi etenim tur-pium[y] lucroꝝ ſe fecibus[z] im-mergentes: ambitioſis[?] nexi-bus inuoluuntur. dei[a] timorē

lera cōmittenti-bus.ite hic. Re-gi celeſti nunꝙ placuere ſceleſti id eſt vitioſi.
o ¶ Funeſta. id eſt crudelis ⁊ peruerſa.
p ¶ Cupidi-tas. dicta radix omniū maloꝝ.j. ad Thim. vj.c. de pe.di.ij.ca.q̄ radix.xlvj.diſ.c. bonoꝝ.i corpo. auc.vt iudi.ſine quoquo ſuf ꝯ. ſi igitur.col.ij.
q ¶ Eos.ſcele ratos.
r ¶ Pernicie̗. i.dānationē.xj. q.iij.c.precipue. xviij.q.ij.c.per-nicioſam.
s ¶ Miſerabi-lem. i. ad miſe-riā hoīem dedu-centē. aliter aūt q̄nꝙ ſumit̄ hoc verbum et expo nitur. i. miſera-tione dignū. vn̄

Miſe-
rabilis
dupli-
ter ſu-
mitur.

dicitur pauper amabilis ⁊ miſerabilis.arg.C.ſi quis impera.maledi.l.j.no.extra de maledi.c.j.
t ¶ Eius. Scilz cupiditatis.
v ¶ Ingluuiem. Id eſt appetitū inſatiabilē.inglu-uies autē alꝰ aſſumitur pro immoderata cibi vel po-tus aſſumptione.iiij.diſtin.c.deniꝙ.de conſecra.diſt. v.c.nichil.ff.de edi.edic.l.qui dāno ꝯ. vlti.
x ¶ Moderamina.i. temperantiā vel ſobrietatē in vita que corꝑaliter obſeruata ſalutē ⁊ ſenſuū acumen ⁊ lumē operat̄ ⁊ egritudinē fugat. ⁊ ꝑ ꝯtrium nō obſer-uata morbū facit/moleſtias ingerit/ egritudinē gene-rat/cōſumit ⁊ cōputreſcere facit corpus humanum et macerat egritudine diuturna. ⁊ tūc tandē morte cru-deli cōſumit.de cōſe.diſtin.v.c.nichil eſt. ſic et multo fortius eſt de intēperantia ſpiritualis mentis.
y ¶ Turpium lucrorum. Ad turpiter lucra queſi-ta quandoꝙ perdenti cōpetit repetitio quandoꝙ nō vt no.extra de deci.ex tranſmiſſa.nichilominus tamē fiſco repetenti de iure communi ſunt applicāda.ff. de iure fiſci.l.lucius notat̄.C.de ꝯdi.ob tur.cau.l.ij.ff.de pac.l.iuriſgentium ꝯ. ſi ob maleficium.
z ¶ Fecibus immergentes.iuxta hoc legitur de re-gulari ſimplici inuento proprietario tempore mortis qui debet in ſterquilinio ſepeliri.extra de ſta.mo.c.cū ad monaſterium.
? ¶ Ambitioſis nexibus. De ſe nunꝙ ſatiabilibus xlvij.diſtin.c.ſicut hi.
a ¶ Dei timorem. Qui potius eſt habendus.extra de ſta.regu.c.ꝙ dei.cum ſi.

Sobrie-
tas mi-
ta bo-
na fa-
cit.

Religi-
oſus ꝑ-
prieta-
rius eſt
in ſterq̄-
linio ſe-
peliē-
dus.

a ¶ Damnabili cecitate.ſ. corporis / cordis animā damnante.
b ¶ In tenebris.ſ. cordis vł oculorū mētaliū quare neſciunt quo vadāt.ſcriptū eſt. Qui ambulat in tenebris neſcit quo vadat.extra de ꝑſump.c.litteris.

damnabili[a] cecitate poſtpoſuerūt.⁊ q̄ſi ambulātes in[b] tenebris nō vitāt excidia[c] ꝑſonarū. ¶ Nup[d] ſiq̄dē ad nr̄i apl̄atus auditū multorū relatio fide digna[e] ꝑduxit ꝙ[f] nonnulli nullam hn̄tes auctoritatem[g] iuris vel conſuetudinem[h] ſeu priuilegiū[i] faciēdi monetam. falſam oſtēdūt et fabricāt in regno Francie ⁊ locis circūuicinis. Alij[k] vero monetam[l] falſam ſub vero ſigno kmī in xp̄o filij[m] noſtri Karoli regꝭ francoꝝ ⁊ nauarre illuſtris[n] ſtudioſe[o] deprauant[p]: et ex hoc cadit a ſuo recto[q] pondere. Cōplures[r] etiam in locis circunuicinis[ſ] quibus[t] de iure aut conſuetudine ſeu priuilegio ius competit fabricandi monetam: ſignum[v] proprium monete regie monete ſue quā fabricāt imprimere ſeu[x] inſculpere moliūtur eiuſdem q̄titatis ⁊ rotunditatis lr̄a=

c ¶ Excidia.i. mortes ſp̄uales
d ¶ Nup ſiq̄dē.ſcđ a parꝰ.
e ¶ Fide digna ꝑduxit. Teneſ q̄ ad ꝑuiſionē ſup hoc faciēdā hꝰ cū videaẗ ſcire qđ ab alijs audiuit. xxij. q. v.c.hoc vr̄.ff.de peti. here.l. itē veniūt.§.petita ⁊.§.a quo.
f ¶ ꝙ nōnulli Quattuor modos ponit falſitatꝭ vel deteriorationis monete.⁊ hic eſt primus.
g ¶ Auctoritatē iuris. Sed ad quē ſpectat iuris cōmunis auctoritate monetā cudere ſeu fabricare? Reſpōdeo ad principē.arg.ff.de ori. iur.l.ij.§.cū erariū. C.de fal.mo.l.j.⁊ qr de iure regaliarū eſt monetā cudere.x.colla.q̄ ſunt regalie.ca.j. Et ꝑ hoc patet expꝛiſſe ꝙ nulli priuato cōpetit de iure ſcripto monetam cudere poſſe etiā legitime materie ⁊ legitimi pōderis exiſtentē.arg.iſtius tex.tū qr moneta hꝫ publica forma percuſſa eſſe.ff. de cōtrahē.emp.l.j.qua forma priuatus ſine pena falſi vti nō pōt noīe ſuo.arg.ff.ad.l.cor.de fal.l.falſi noīs.⁊.l.qui noīe. tum qr ꝑ priuilegium impetraẗ vt ſequitur: quare relinquiẗ ꝙ de iure communi nō cōpetat.al's eñ fruſtra ꝑ priuilegium impetrareẗ.C.de theſau.l.j.lib.x.ff. de priuile.credito.l.imperatores.tū qr eā cudēs vt falſarius puniteẗ.ff. ad l.cor.de fal.l.quicunq̧.⁊.l.lege cornelia.C. de fal.mo.l.j.qđ nō cōtingeret ſi iure ꝑmitterēt hoc faceret.C.ne.l.j.qđ nō cōtingeret ſi iure ꝑmiſſum eēt hoc facere.C. ad.l.iul.de adulẗ.l.gracus.xxiij.q.iiij.qui peccat.tum etiā qr ea que iuris publici ſunt priuato ſine cōſenſu principis nō competūt.ff.ne q̄d in lo.pub.fiat.l.ij.§.ſi quis a principe.⁊.§.idē ait.C.de fun. limi.l. quicunq̧ lib.xj.quaſi nulli permiſſum videaẗ qđ in ſignū prerogatiue ſpecialis eſt principi reſeruatū.C.de appari to.iudi.et probato.eorum.l.probatorias.lib.xij. Sed ſi queras a me an princeps aut rex vel alius habens ius cudendi monetam poſſit bonam monetam deteriorare ſeu mutare in damnum ſubditorum: ⁊ ſi fecerit an in foro penitentiali ſatiſfacere tenetur: vide qđ nota.per Innocentium ⁊ Hoſtien.de iureiuran. cap. q̄to.⁊ per Hoſtien.in ſum.in titu.de cenſi.§.ex quibꝰ ver.quid ſi moneta.

Moneta cudere nulli ꝑuato cōpetit

Moneta an ꝑ pꝛincipē deteriorari poſſit.

h ¶ Cōſuetudinē. Argu.ꝑ cōſuetudinē queri poſſe ius cudēdi monetā.ar.ff.de diuer.⁊ temp. pꝛeſcrip.ſi quiſq̧.ꝺ iniur.l.ſane.C.de fundis limito.l.ij.ꝺ paſcu. pu.l.j.lib.xj.⁊.ff.qđ vi.aut clā.l.prohibere.§. plane.⁊ no.C.ꝺ fal.mo.l.ij.ſicut ⁊ queri poteſt ius iuriſdictiōnis vicēdi.ar.extra de fo.cōpe.cū contingat.de offi.or.romana.li.vj.C.de appari.iudi.l.viros.li.xij.cū multis ſimilibus iuribus / canonicis ⁊ ciuilibus que allegari poſſent ſuper acquiſitione iurium incorporalium per conſuetudinem. Dicas tamen ꝙ moneta quam cudere competit de conſuetudine curſum publicum

Monetā cudēdi ius ꝑ cōſuetudinē acquiri poteſt.

inter multos non habet: niſi ſolum in loco vel locis in quibus eſt cōſuetudo ſup hoc obſeruata: per ea q̄ no. Inno.⁊ Hoſtien.de offi.archi. dilecto. cū nec moneta que cudiẗ per reges moderni tp̄is curſum habeat. extra coꝝ regna.ar.ff.de iuriſ.om.iudi.l.vlt.C. de ſum. trini.l.j. ſic not. Hoſt.de iureiu. c.q̄to.cū nec ſtatutū aliqđ liget niſi tm̄ ſubditoſ ſtatuentis.not. Inno.de cōſti.q̄ in eccl'arū.⁊ Io viij.di. c. que cōtra mores.

Moneta regꝭ extra regnū non hꝫ curſuz.

i ¶ Priuilegiū. Cōceſſum.intellige a pꝛincipe ſolo cōſiderato iure ſcripto per ea q̄ dixi.ſ. i glo. ſz ad quē.ſi tm̄ ſuppōas ad aliquē de cōſuetudine ſpectare monetā cudere: talis etiā ꝯcedere poſſet priuilegium de quo hic loquitur: ſaltem abſq̧ preiudicio ſubditorum.ar.ff.de aqua quoti. et eſti.l. lucio de ſeruitu.ruſti.predio.l.ij.§.aqueductus.extra de preſcrip.auditis.cum ſi.
k ¶ Alij vero. Secundus modus falſitatis.
l ¶ Monetā falſam. ꝺr moneta falſa ob falſum nomē auctoris.ff.ad.l.cor.de fal.l.falſi noīs.⁊.l.noīe. et l.vl. vel ob falſam materiā: vel īmixtionē falce materie.vt eo.ti.l.qui nummos.⁊.l.lege cornelia.
m ¶ Filiū nr̄i.regē igiẗ etiā ſupiorē nō recognoſcentē.extra qui ſi.ſint legi.ꝑ venerabilē. papa filium appellat nō fratrem.extra de cri.fal.c.q̄ graui.

Rex Frācie ſupiorē nō recognoſcit

n ¶ Illuſtris. Illuſtri vel ſupilluſtri decorati dignitate cauſas pecuniarias vł cauſas iniuriarū criminales per procuratorem tenentur exequi et proſequi nō per ſe: ne vileſcat eorū dignitas vel iudicialis auctoritas.in cor.auten. vt ab illuſtri.⁊ qui ſuper eo ſunt.colla.v.vbi quinq̧ magnatum genera notata reperies. C.de iniu.l.vlt.
o ¶ Studioſe.i.machinatiōe ⁊ ſcientia precedenti.
p ¶ Deprauāt.i.de bona prauā ⁊ minꝰ valentē reddunt.arg.ff.de ſer.corrup.l.j.§.ſed perſuadere.extra de iureiurā.ca.q̄to.puta monetā de ſe bonam radendo.ff.ad.l.cor.de fal.l. qui nummos.
q ¶ Recto pondere. Ab initio ordinato ponendo in ſingulis denarijs quo qualitercunq̧ diminuto moneta ꝺr legitimo pōdere defraudari.multis ⁊ alijs modis diciẗ moneta in ſuo valore deprauari qđ proſequi hic non curo: ſed remitto te ad no.per Inno.et pleniꝰ per Hoſtien.de iureiur.c.q̄to.
r ¶ Cōplures.eſt tertius modus.
ſ ¶ Circūuicinis.ſ.regno francie: vt.ſ.
t ¶ Quibus de iure.hic ⁊ in ſequētibus videre potes quod dixi.ſ.in glo.ſed ad quem.
v ¶ Signū ꝓpriū.hꝫ eñ moneta aliquo ſigno publico fore ꝑcuſſa.ff.de ꝯhē.emp.l.j.⁊ arg.ff. ad.l. cor. de fal.l.qui falſam.de teſta.l.ad teſtamētū.§.ſignū.
x ¶ Seu inſculpere moliunẗ. Ex hoc in falſi vicium incidētes.ar.ff.ad.l.cor.de fal.l.falſi noīs. ⁊.l. qui nomine.C.eo.titu.licet ex tabulis.extra de teſti. tam litteris.§.vlt.de his que ſi.a prela.ſine conſen.capi.ca. q̄to.§.j.extra de crimi.fal.ca.licet.

a ¶ Quam. ſ. figuram.
b ¶ Quātum pñt. hoc dicit q rare vel vix oīmoda ſimilitudo vel identitas in talibus dari pōt. argu. ff. de condi. inde. l. ſi non ſortem. §. libertus.
c ¶ Imponunt. vt inqūtū plus poterit falſitas pallietur.

y ¶ Uel portare. ſ. ſcienter. vt. ǯ. in quarto modo
z ¶ Ad regnū ṗdictū. ſ. frācoꝝ: igit̄ ꝯ facientes vel portātes hic prohibita ad alia regna vel etiā ad loca vicina regno francie pena que ſequit̄ nullaten⁹ ſe extendit: cū hic nō exprimat: ⁊ ſup hoc vide quod notaui in ſimili in. c.

rū figure quā[a] hȝ moneta regia monete ſue quā fabricāt q̄tū[b] pñt ſimili⁹ ſpeciē et formā inſculpūt ꝯſtituūt ⁊ imponūt[c]. ⁊ q̄uis moneta ṗdicta eoꝝ ad vſurpatā[d] ſiſitudinez ꝑducta deficiat a iuſto pondere argēti[e] ⁊ ſolito in regia moneta ⁊ more ⁊ ꝯſuetudine abſuato: ſimplices[f] tñ et populares ꝑſone nō hñtes iter monetas tāte ſiſitudis peritiā diſcernēdi[g] fallūt[h] q̄tidie[i] ea occaſiōe[k] i vſu monetaꝝ/recipiētes monetas falſo aſſimulatas ꝑ veris. Sūt[l] ⁊ alij qui ſciēt[m] falſas monetas extra regnū ṗdictū emūt: ⁊ poſt infra regnū ip̄ȝ eas portāt: vēdūt: ⁊ expēdūt[n]. ¶ Nos[o] igit̄ attēdētes q ijdē falſarij[p] ⁊ fabricatores[q] monetaꝝ taliū ⁊ emptores[r] ṗdicti ꝑ hoc ſe dignos maledictiōe ꝯſtituunt[ſ] eos q̄(vt ṗmittit̄)ṗmiſſa moliri[t] aut fabricare: aut emere vl'[v] portare ad regnū[x] ṗdictū ſciēter ṗſumpſerit/fe. re. Clemētis[y] pape. v. ṗdeceſ. nri veſtigijs īherentes[z] excōicationis[?] ſnīa inodam⁹: abſolutione ṗdictoꝝ nobis ⁊ ſucceſſorib⁹[a] nrīs p̄terq̄ i mortis[b] articulo reſeruata[c]. Nulli. ⁊c. nr̄e inouatiōis īfringere. ⁊c̄. Datū Auinioñ. v. noñ. Julij Anno. vj.

¶ De priuilegijs.

¶ Priuilegia ſi qua ſint qb⁹ aliq nobiles cāpanie ⁊ maritime dicebāt ſe munitos circa bannitoꝝ receptationez hec conſtitutio ꝑpter cauſas hic inſertas reuocat ⁊ annullat.

Capitulum vnicum.

Ad noſtri apoſtolatus peruenit auditum[b] q nonnulli nobiles ⁊ cōitates infra[c] nr̄as cāpanie maritimeq̄ prouicias conſtituti: aſſerētes ꝑ priuilegia ſedis apoſtolice ſibi fore cōceſſū[f] q de ꝓuicijs ipſis ꝑ rectorē eorum qui eſt ꝓ tp̄e vel officiales curie rectoris eiuſdem bānitiꝭ[g] in terris/ci

d ¶ Ad vſurpatā. dicit vſurpatā ob defectū conſenſus regis francie cui⁹ moneta ſimulatur ar. C. ð fun. rei ꝓ ua. l. vſus aq̄. li. xj. xciij. di. c. illō
e ¶ Pondere argēti idē ſi auri ⁊ mixto forti⁹.
f ¶ Siplices. .i. ſimplicitate vel ruſticitate gaudētes. ar. ff. ð iuriſ. om. iud. l. ſi id qð. §. doli. de edē. l. j. §. vlt. de qua ruſticitate legit̄ q oīa palā hȝ no. inſti. ð actio. §. item ſeruiana.
g ¶ Peritiam diſcernēdi. ſunt etenī multi forē ſiū cārū. i. eorū q̄ foris ſiūt inexꝑti. ff. de ꝓba. l. cū de īdebito. §. ſinautem.
h ¶ Falluntur. .i. deſt decipiuntur.
i ¶ Quotidie Frequentiā denotat. non tēporis eſtimationem. arg. ff. de condi. et demon. l. ſi quis ita. de conſe. diſtin. v. nunq̄.
k ¶ Ea occaſione. ſ. quia illorum monete ſunt monete regie aſſimulate falſo. facit ad id quod. ǯ. pxi. dixi in glo. ex hoc.
l ¶ Sunt ⁊ alij. Quartus modus.
m ¶ Scienter. Secus ergo ſi ignoranter probabiliter. tales enim non obligantur. arg. C. de tabu. l. gñali. lib. x. extra de conſti. ca. cognoſcentes.
n ¶ Expendunt. tales crimine falſi teneri vidētur ad inſtar illoꝝ q̄ falſis inſtrumētis ſcienter vtunt̄. C. de fide inſtru. l. ij. ⁊ iij. ⁊ ad. l. cor. de fal. l. q̄ falſos. Et ad inſtar illius qui falſo pōdere vtit̄. ff. de dolo. l. arbitrio. §. adeo. ad. l. cor. de fal. ⁊ hodie. §. ſi venditor.
o ¶ Nos igitur. Tertia pars.
p ¶ Iidem falſarij. hoc ad duos primos modos cōgrue referri poteſt.
q ¶ Fabricatores. hoc ad tertium modum referf̄: licet etiam ad duos primos referri poſſit.
r ¶ Emptores ṗdicti. hoc ad q̄rtū modū referri hȝ
ſ ¶ Conſtituunt. Uñ ſi dānum ſentiant ſibi imputent. ar. ff. de regu. iur. l. q quis damnum. et. l. culpa.
t ¶ Moliri. i. perpetrare vel facere.

dierū in glo. per hec ỽba. ⁊ in ca. ſancta romana. §. epiſcopos.
y ¶ Clementis. v. extrauagans fuit.
z ¶ Inherentes. ſimile extra de iura. calū. inherētes.
? ¶ Excōicatiōis. ſ. maioris q̄ in dubio inflicta videt̄. ð ſen. excō. c. ſi quem.
a ¶ Succeſſorib⁹ nrīs. Intellige vel aliḣs noſtra vl' ipſorum auctē fungentibus. arg. de ſen tē. exc. c. ad eminentiam. ⁊ eo. ti tu. cap. cū ex eo. de. pa. v.
b ¶ Mortis articlo. In illo ſimplici ſacerdoti curato ꝑmiſſa ē abſolutio: vt de ſen. exc. ñ dubiū
c ¶ Reſuata Cū his et aliis certis caſibus a ſnīa canōis īpēdēda abſolutio ſedi apl'ice reſeruet̄/dat̄ intelligi q regulariter ab ipſa ordinari⁹ pōt abſoluere. arg. de ſen. excōi. nuper. Guil. tñ cōtra ſentire videt̄. de elec. ſtatutum⁹. circa ſi. de regula. nō ſolū. lib. vj. Sed quod prius dixi credo veri⁹. vt dixi de ſen. excō. grauis. in ſi. ⁊ c. cū ex eo. de. v. zenzelinus.

Ad noſtri aplāt⁹. ¶ Diuiſibilis eſt hec cōſtitutio in partes duas. In prima quoꝛūdam priuilegiorū cōceſſioni facte ṗmittitur recitatio. In ſecunda ſubiungit̄ ipſorum reuocatio: ibi. nos igitur. ⁊c̄. — diuiſio textualis.
b ¶ Auditum. ſi. in ca. ad apoſtolatus.
c ¶ Infra noſtras. Sunt igitur iſte ꝓuincie de patrimonio eccleſie.
f ¶ Conceſſum. Si hoc verum erat vtētes tali indulgentia peccare non videbantur. arg. C. de ſenten. paſ. l. cum indulgentia. nam aīs de ſe illicitum principis priuilegium licitū reddit. extra de priuile. vt priuilegia. ff. ad municip. l. j. §. vlt. ne aīs videatur quis principali auctoritate circūſpectus. C. de his qui ve. eta. impe. l. j. — Priuilegium ex illicito facit licitum
g ¶ Bāniti. Bannitri pōt quis ex cā ſua ciuitate vel patria ſicut ⁊ exulari. ff. de interdic. et relega. l. relegatorū. exulari aūt dicit̄ q̄s altera de tribus ſpecieb⁹ — Exilij tres ſunt ſpecies

ꝑſa cū a certis locis exulať vt non moreť in eis: puta in ciuitate vel p̄ria ſua originali vel alia. Scđa ṽo cū ab hoib⁹ certis exceptis: puta vt ſibi tātū in locis certis ⁊ nō alijs liceat habitare. Tertia ṽo vt in certo habitare habeat hoim cōuerſatione carēti: puta in aliq̄ inſula. ff. de iter di. ⁊ rele. l. exiliū et. l. relegatorū. ♣. itē impator. ⁊ ♣. ⁊ ſolet. Et bā niti de qbus hic loqtur nō incongrue ſimiles dicipnt illis q̄ ptimā ſpecié exilij patiunt: ad hoc adde qđ nota. x. colla. ti. hic finiť in ṽbo bānitum

a ¶ Et locis eorū. Que ipſoꝝ dicūtur rōne iuriſdictionis quā forte in eis habēt ⁊ ſuper hoc ſi placet vide qđ no. extra de iudeis. ca. cedit. in verbo ſuis. Cle. v.

cōmoda nedū ſpūalia vt charitatē ⁊ vnionem habere ad primū. arg. xlv. di. c. tria ſunt. ⁊. c. due ſunt. de ꝯſe. di. ij. c. pacē. vñ ⁊ xp̄s in no. teſta. pacē tuā reliq̄t q̄re eccľa dei ꝓ pace orare nō deſinit. immo ⁊ ꝓueniunt tēporalia vt bonoꝝ trāſitorioꝝ et tpaliū ⁊ inde pſonarū conſeruatio quo amiſſo ⁊ bellū et rixa ꝓueniūt in cor. auť. de armis. in p̄n. et ♣. ſin autē. eť de reſti. ſpo. piſanis. đ re iudi. ad apoſtolice. lib. vi. nā qđ belli calamitas itroducit ſopire pacis lenitas cōſueuit. C. de cadu. tol. l. j. in princ.

Pax cōmoda ſpūalia et tpalia ꝓducit.

uitatib⁹: caſtris ⁊ [a] locis eoꝝ morari libere [b] poſſint nec [c] in illis idē rector bānitos ipſos capere [d] valeat eoſdē bānitos in dictis terris: ciuitatib⁹: caſtris ⁊ locis nō abſq; [e] derogatione ſedis apľice manifeſta recipiūt ⁊ receptāt [f]. ¶ Nos [g] igiť qui beniuoli more pr̄is [h] in ꝓuinciarū ipſarū trāquillitatis et pacis cōmodis [i] delectamur [k] ſup hoc (ꝓut ad noſtrum ſpectat [l] officiū) ꝓ cōi [m] bono ꝓuinciarū ipſarū de cōgruo volētes remedio [n] ꝓuidere: priuilegia ſupradicta cuiuſcūq; tenoris exiſtāt maxime cū [o] ipſoꝝ pretextu maleficia remaneant in eiſdē ꝓuincijs īpunita [p] pandať [q] auſus exceſſib⁹ [r] cult⁹ ledatur iuſticie [s] dictiq; rectoris multipliť impediať [t] officiū: ac ꝓuinciarū [v] ipſarū ſtat⁹ pacis federe [x]

k ¶ Delectamur. ſpūali delectatiōe ſic ⁊ ī ꝓſperitate diciť ꝓſperari in ꝓhe. lib. vj. quare frequēter pernoctat vt ſubditi ſub omni quiete cōſiſtant. in cor. auť. vt iudices ſine quoquo ſuffra. circa p̄n. col. ij. pacem deſideratā ⁊ toti terre neceſſariam per vniuerſas ſibi ſubditas partes habēdam indicit. x. colla. de pace tenē. et eius violato ♣. j. inuiolatā perpetuo obſeruandā ea. colla. de pace iura. firman. in prin.

Subditi quieſcūt ꝓncipe vigilāte.

b ¶ Libere. i. cōtradictione bānientis vel alterius non obſtante. arg. de elec. c. vbi maius ♣. ipſos inſup alś eſt verſus ſub ♣. preterea. lib. vj.

c ¶ Nec illis. Scʒ terris ciuitatib⁹ caſtris vľ locis.

d ¶ Capere. Hoc verbū multipliciter in iure ſumiť qñq; ꝓ detinere quē pſonaliter. de offi. ordi. cū ep̄s. de re iudi. ad apľice ♣. ſed lʒ. li. vj. đ homi. ſicut dignū ♣. j. c. ſuſcepimus. de ſen. excōi. nup. ⁊. c. vt fame ♣. viti. ⁊ eo. ti. ſi clericos. li. vj. ⁊ i ti. de capti. et poſtlimi. reuer. C. ⁊. ff. xxiij. q. v. c. ſilicitan⁹. qñq; ṽo ꝓ apprehēdere vľ occupare res aliqs vñ dr̄ ea q ab hoſtib⁹ capiūť nr̄a fiunt. inſti. de rerū di. ♣. itē eā. ff. de acq̄r. re. do. naturalē ♣. viti. ſicut eťn pōt ſumi. ff. de ori. iur. l. ij. ♣. capta deinde ſardinia. qñq; aūt ꝓ nō poſſe acq̄rere vt cū dr̄ qs non capax. C. de here. inſti. l. j. ff. de iure fiſci. l. ij. ♣. itē diui. ⁊. l. ita fide. ⁊. l. cū tacitū. C. de delato. l. j. lib. x. qñq; ꝓ poſſe acquirere rem iure ſingulari ſeu priuilegiato. ff. de leg. iij. l. ſi deportati ♣. ſiſco. de vulg. ſubſti. l. ſi qui ex bonis qñq; ꝓ effectualiter pro ſe vel alio accipere. ff. de ṽbo. ſigni. l. aliud eſt capere. ⁊. l. cepiſſe qñq; pro cōmittere. extra de pur. ca. c. inter. aliquādo ꝓ adhibere ſeu adinuenire vñ diciť plerūq; pietas paterni nois ꝓ liberis conſiliū capit. ff. ad. l. iul. de adul. l. nec mea circa fi. qñq; ⁊ in ſui p̄terito cū dicit cepit ſumitur ꝓ inchoauit vel incepit. xxiiij. q. viti. c. cepit. xj. q. iij. cepiſti. ff. de poll. l. j. in prin. ⁊ ♣. cepiſſe.

Cape in iure multiplicter ſumiť.

e ¶ Abſq; derogatione. Cū ſententia ſuoꝝ officialium tales bannientiū caritura ſit effectu ⁊ quaſi deriſoria cōtra iura. ff. ne quid in loco publi. fiat. l. viti. de iudi. l. ſi pretor. vel dicit derogatione propter illa que exprimuntur in parte ſequenti.

f ¶ Receptāt. Taliū receptatio de iure cōi eſt inhibita. vnde receptantiū tales maleficos gen⁹ peſſimū diciť cū ſine ipſis malefici diu latere nō poſſint: quare eadē pena qua illi puniri iubētur. niſi ſint illoꝝ quos receptant affines vel cognati quia tūc cū eis mitius agitur. ff. de recep. l. j. ⁊. ij. C. de his qui latro. occul. l. j. ⁊. ij. et de pace iuramen. fir. ♣. receptatoribus. colla. x.

g ¶ Nos igitur. Secūda pars.

h ¶ Patris. Conſilium pro liberis capientis. ff. de adulte. l. nec in ea ♣. ius occidendi.

i ¶ Cōmodis. Ex tranquillitate igiť et pace ꝓueniūt

l ¶ Spectat officiū. Hic vides qđ dixi in decre. dierum in glo. ad hoc anhelare.

m ¶ Cōmuni bono. Qđ preferēdum eſt priuato. C. de primipil. l. vtilitas. lib. xij. in cor. auť. de reſti. et ea q̄ pa ♣. quāobrē. col. iiij. C. de cadu. tol. l. j. ♣. viti. ⁊ hoc verum niſi in bono publico ineſt priuatū. extra de poſtu. prela. bone. j. cum ibi no.

Bonū cōe eſt p̄uato p̄ferendum.

n ¶ Remedio ꝓuidere. In re eťn noua nouū eſt cōſiliū ⁊ remediū ad hibendū. ff. de ven. inſpi. l. j. circa p̄n. potiſſime per principē. in cor. auť. vt diuine iuſſiones. in prin. colla. viij. extra de reſti. ſpo. frequēs. lib. vj.

o ¶ Cum ipſorum. enumerat. v. mala ex talib⁹ priuilegijs obuenientia.

p ¶ Impunita. Primū malū qđ rei publice nō expedit. ff. de ſolutio. l. ſtichū aut pamphilum. in fi. ſecūdi reſpō. ad. l. aquil. l. ita vulneratus ♣. exiſtimatio. extra de ſen. excōi. vt fame. nam penas ob maleficia ſolui magna ratio ſuadet. ff. de fideiuſ. l. ſi a reo ♣. idem vulgo. vt cū ipſe timentur pene boni quieti inter malos viuerent. xxiij. q. v. non fruſtra. nec ſibi pretextu conceſſi priuilegij flagitioꝝum creſcere debet auctoritas nec publica vacillare vtilitas. C. de priuilegijs ſchola. l. hac lege. in fi. lib. xij.

Pene ſunt ob maleficia ſoluēde.

q ¶ Pādať. i. pateſiat vel agiatur: ⁊ eſt ſcđm malū.

r ¶ Exceſſib⁹. ſcʒ cōmittēdis: cū ad ipſos tolli poti⁹ debeat occaſio vt dixi in decre. ſi fratrū ♣. penul.

s ¶ Iuſticie. Tertium malū. iuſticiam equidē colere ſummū eſt in reb⁹ bonū. xij. q. j. cum deuotiſſimā.

t ¶ Impediatur officiū. Quartū malū qđ tolerabile nō eſt cū pati non debeat ſe contēni: immo ſuo ingenio augere auctoritatē ſue dignitatis. ff. de offic. preſi. l. obſeruandū. ⁊. l. ſeq. coercendo turbātes vel impedientes ſuam iuriſditionem. extra de offi. deleg. ca. j. de ſentē. excōi. dilecto. de pe. romana. lib. vj.

Iudex non patiať ſe cōtēni.

v ¶ Ac prouinciarum. Quintum malum.

x ¶ Federe violato. Quod eſſet potius obſeruandum. extra de iudi. nouit ♣. penul. x. colla. de pace te-

nenda §.j. ⁊ de pace iuramento firmanda.in prin.

a ¶ Scandalis. Quibus eſt potius obſiſtendum. extra de preſcrip.nichil. et in prohe.lib.vj.de no.ope. nūcia.cum ex iniuncto.

b ¶ Sciſſuris.i.diuiſionibus in animis illorum de populo que multū periculoſe exiſtūt.ff.de pe.l.ſi ꝗs aliqd §. fautores.C.de ſeditio.l.j.⁊.ij. vnde ſcriptū eſt.Omne regnuȝ in ſeipſum diuiſum deſolabit.et domus ſup domuȝ cadet.⁊ ar.x. colla.de ꝓhi. feu. aliena.l. imperialē §. preterea ducat⁹.ff.de le.ij.l.cū pater §. dulciſſimis.

Regnū in ſeipſȝ diuiſuȝ deſolabitur.

c ¶ Ex certa ſciētia. Per hoc apparet ꝙ reuocationi vel caſſationi que ſequtur nulla opponi poteſt obreptio: cū factum ex certa ſcientia pape liceat al's de ſe nullū efficiatur aliquod ex de trāſactio.c.j.⁊.c.veniens.de cōſti.c.cum acceſſiſſent ⁊ de accuſa.c.ad petitionem.de confir.vti.vel inuti.c. venerabilis:vbi de hoc.j.q.vij.c.quippe.

violato non abſq3 grandi vel publice detrimento ſubuerti poſſet ſcandalis[a] ſciſſuris[b] ex nūc auctē aplica ex[c] certa ſcientia reuocam⁹:annullamus ⁊ etiā irritamus:ac nullā hr̄e decernimus roboris firmitatem[d]. ¶ Nulli[e] ⁊c̄.nr̄e reuocationis ⁊ annullationis:caſſationis:irritationis: ⁊ cōſtitutionis infringere.Data Auinio.vij.idus Augu.anno.vj.

¶ De penis.

¶ Narratio facinorib⁹ hominum marchie qui ſuos rectores ⁊ officiales occidere ſoliti erant: poſt enumerationem xvij.modorū offenſe:totidem penas exprimit:ꝗs incurrent ꝗ de cetero talia pſumēt.⁊ ꝓpter patrū iniqtatē filios a qbuſcūq3 honoribus ⁊ bn̄ficijs tāq̄3 indignos repellit. Concor.c.ad aures.et.c.i qbuſdā.

d ¶ Firmitatem. Similem reuocationem priuilegiorum reperies extra de exceſſi. prelato. cum ex eo. lib.vj.de pe.ca.cupientes.in fi. Cle.v.cum ſi.mulctis: que per teipſum ſtudeas inuenire. Hic tamen collige ꝙ priuilegium obtentum incipiens eſſe mali occaſio reuocationem meretur:cum et ſi alteri enorme afferret preiudicium deſtituetur effectu.de deci.ſuggeſtū: vbi de hoc.

e ¶ Nulli ergo. Super hac clauſula dic plene vt dixi in ca.execrabilis.zenzelinus.

D Ierum. Hec conſtitutio poteſt cōgrue diuidi in partes quinq3. In prima premittitur conſtitutionis edende cauſa ſeu ratio In ſecūda facti ſubiungitur recitatio: ibi ſane vulgaris ⁊c̄. In tertia annectit̄ impoſitiua pene multiplicis de facto cōſtitutio.ibi nos igitur. In quarta ad penas iam impoſitas aliarū penarum fit adiectio.ibi illud nichilominus. Et in quinta fit quedam proteſtatio.ibi per hoc autem ⁊c̄.

diuiſio textualis.

f ¶ Dierum.creſcēte malicia. Expone.i.hominum in diebus viuentiū.dies eīn ipſi de ſe mali dici nō poſſunt tā̄q3 malicia ignari.ſed ideo dicuntur mali propter malicias hominū que in eis cōmittuntur. ſerena blandimenta dierum et aeris ad morem terrene delectationis ſeruire cogētium.ſm beatum Grego.iuxta etiam verbum domini redimentes tempus quoniam dies mali ſunt.no.extra de ſymo.dilectus.j.

Dies ƀ ſe mali non ſunt.

g ¶ Mundum. Id eſt homines in mundo exiſtētes vt dixi.ƀ.proxi.iuxta illud mundus gaudebit: vos autem contriſtabimini.

h ¶ Iugiter. Id eſt aſſidue vel frequenter.

i ¶ Prolabi. Humana eīn natura quodāmodo labitur ad delicta. in cor.aut. ƀ mona §. ſi ꝗs igit̄. circa fi.coll̄.v.et omnis etas ab adoleſcentia ꝓna eſt ad maluȝ xij.q.j. ois etas.

k ¶ Aſſueta. Hoc dicit quia aſſuetudo i malū ꝑiculoſa multum eſt cum nō ſit adeo veniale peccatū quin ꝑ aſſiduitatē tranſeat i mortale ſ3 Auguſti.xxv.diſtin §. nunc aūt de cōſe.diſtin.v. nullus.⁊ arg.C. de epi.audi.l.nemo. vnde aſſueti hominis vita i malu3 difficilis dicit̄ ad mutandū. in cor. autē. de monachis §. ſancim⁹.colla.j. iuxta illō ƀ difficili cōtinentiam ſeruat qui ſe illicito ꝯcubitu maculare non metuit.xxxiij.diſt §.quid ergo de pellice.

e.ti.in anti.⁊.c.felicis.eo.ti.li. vj.iūcta cle.ſi ꝗs ſuadēte diabolo.etiā i eo.ti. Capi.vnicū.

D Ierū[f] creſcēte malicia videmus mundum[g] in deteriora iugiter[h] ꝓlabi[i]: ſic hominū mentes aſſueta[k] deprauāte nequitia malis paſſim[l] cumulū[m] ſuper addi:vt ⁊ boni q[n] al's odirent virtutis amore.delinqre[o] interdū cum[p] ꝑuerſis admixti: cōcurrere cū illis i illicitis habeāt[q]:⁊ in aptā maliciā ꝓſilire. Eſt eīn cōpeſcēda malorū audacia vt ſaltem pene[r] formidine retrahantur a noxijs ſicq3 boni ſectando virtutem meliores effecti[ſ] nō[t] cogātur cū illis perire. ¶ Sane[v] vulgaris[x] fame notoriū[y] publi-

l ¶ Paſſim. Id eſt indifferēter vel indiſtincte.ſimile.C.de iur.⁊ fac.igno.l.ne paſſim.ff.de queſtionibus l.j §.cum quis latrones.

m ¶ Cumulū ſuperaddi. Talis cumulus pene cumulum facit ſuperaddi.ff.de pe.l.relegare.

n ¶ Qui al's. Sc3 malis non immixti.

o ¶ Delinquere. De bonis dr̄. Oderūt peccare boni virtutis amore. de malis ꝟo dr̄. Oderunt peccare mali formidine pene.ff.de iuſt.⁊ iur.l.j.cum ibi no.

Verſus horatij

p ¶ Cum peruerſis admixti. Ex hoc propheta clamat.cum ſancto ſanctus eris: ⁊ cum peruerſo peruerteris.ad hoc.xxviij.q.j.c.ſepe malorū.ff.de acti. emp. et vendi.iulianus.

q ¶ Habeant. Oportunitatē ad malum promptam videntes que frequenter hominē peccare facit.extra de eo qui cog.conſan. vxo.ſue.c. veniens.

r ¶ Pene formidine. Mali eīn metu pene frequenter fiunt boni.ff.de iuſti.⁊ iur.l.j.C.de emenda. ꝓpinquo.l.j.extra de vita ⁊ hone.cleri.c.vt clericorum.

ſ ¶ Effecti. Creſcit enim homo de virtute in virtutē de peni.diſtin.ij.c.dum ſanctam.

t ¶ Non cogantur. Indirecte vel cauſatiue ex commixtionis malorum contagione. extra de ſtatu regu. c.ea que.ff.de actio.emp.l.iulianus.

v ¶ Sane. Secunda pars.

x ¶ Vulgaris. Id eſt in vulgo exorte.ſi.ff. de fur.l. vulgare.

y ¶ Notorium publicat. Id eſt publicum reddit.

ſic ꝙ nulla poſſit tergiuerſatione celari. de coha. cle-
ri. ⁊ mulie. ca. tua.

a ¶ Manifeſtat. Et ſic eſt tale de quo facta negatio
nō valeret prodeſſe. ff. de tributo. act. l. i. ꝙ in heredem
§. pe. C. de pe. l. q̄ſniam. ⁊ ꝑ hoc qđ dicit lōge inducit
ꝑſumptio ſcien-
tie talis facti in-
de ꝑrimo exiſtē
tis. extra de pre
ſum. quāto. ⁊ c.
quoſdam.

b ¶ Subiecta
Nedũ in ſpūali
bus: immo et in
tēpoꝛalibus.

c ¶ Greſſus.
ſ. directos. vł ex
pone greſſus. i.
terminos.

d ¶ Fidelita-
tis. Ad quē ſer-
uandum erant
aſtricti.

e ¶ Egreſſi. i.
tranſgreſſi tranſ-
gredientes ſmi
nos fidelitatis
q̄s poſuerāt ipſi
vł parētes eoꝝ
ꝯ dictũ ꝓphe. ꝑ
uer. xxij. c. xxuij.
q. iij. c. trāſferāt
extra đ ſepul. c.
j. vbi de hoc.

f ¶ Reprobe.
Cum etiam ho-
ſti fides ſuãda
ſit. ff. đ legi. i. vl.

g ¶ Deuium

cat: et longe lateq; ipſa iniu-
rioſa tranſgreſſus euidentia
manifeſtat[a]: ꝙ nonnulli de
marchia: anchonitana ꝓuin
cia nobis et ro. ec. ſubiecta[b]:
nedũ olĩ tꝑibus diuerſoꝝ p̄-
deceſſoꝝ nr̄orum romanoꝝ
pōtificũ greſſus[c] fidelitatis[d]
egreſſi[e] declinauerũt ad infi
delitatis reprobe[f] deuiũ[g]: ſʒ
in diebus nō longe[h] p̄teritis
contra nos ⁊ eccleſiã eãdem
⁊ dilectũ filiũ Ameliũ p̄poſi-
tum bellimōtis capellanum
noſtrum ꝓuincie memorate
rectorē ceruicem rebellionis
erigere[i] p̄ſũpſerũt: ⁊ in quoſ-
dã officiales ⁊ familiares ſu-
os[k] crudeliter ſeuiētes[l]: poſt
graues illatas iniurias ⁊ re-
probroſas[m] cōtumelias irro
gatas eiſdē: ⁊ poſt bona ipſo
rũ violenta p̄datione ſubtra
cta[n] eos cruente[o] mortis ſup
plicijs in ore[p] gladij tradide-
rũt inter[q] quos pars dr̄ fuiſſe
non[r] modica cui mens ſanior
inerat[ſ]: ⁊ tāte temeritatis ex
ceſſus nō[t] leuiter diſplicebat
ſʒ habuerũt vel[v] inuiti furori
cōfuſe multitudinis cedere[x]
dũ illi[y] nequerũt conatibus
obuiare[z]. ¶ Nos[&] igit̃ vt ma
li penarũ impoſitionib⁹ gra-
uiũ territi[a] vereant̃ in antea
in cōſimilis erroꝛis inuiũ re-
labi[b]: ac boni ꝑſiſtētes in ſua
fidelitate ꝯſtanter non habe
ant ꝓpter illoꝝ[c] claudicare
ꝑfidiā remedijs q̄bus[d] poſſu
mus p̄cauere volētes: ⁊ aīa-
rũ ſuarũ ſaluti[e] dicteq; ꝓuin
cie pacifico[f] ſtatui paternis[g]
affectib⁹ ꝓſpicere cupiētes:
de fratrũ nr̄oꝝ ꝯſilio hac[h] in
ꝑpetuũ valitura ꝯſtitutione
ſancim⁹ vt quicũq; de ꝓuin-
cia ipſa vel aliũde in eã ꝓuin
ciam morã[i] trahens clericus
vel laicus fame ſue ꝓdigus[k]

a ¶ Territi. ſi. ff. de pe. l. capitalium §. famoſos. C.
ad. l. iul. repetũ. l. j. xxxiij. q. v. c. non fruſtra.

b ¶ Relabi. Pena eñ ſemel tolerata quē emenda-
tum facit cũ de ſe ſit ad emēdationem hominũ intro-
ducta. ff. de pe. l. ſi penam.

Pena eſt ad emēda tionem intro- ducta. Uolun tates male cohibe ri non pñt.

c ¶ Illoꝛum.
Scilicʒ malefa
ctoꝝ quibus ad
mixti ſunt.

d ¶ Quibus
poſſum⁹ hoc di
cit q2 malas vo-
lũtates hominũ
ad plenũ cohibe
re nō poſſumus
xxxi. q. j. hac rō-
ne cũ multe vie
pateāt hoib⁹ ad
maliciã. in corp.
aũt. đ nup. §. mi
tiores vt hi qui
ob. ſe habere ꝓ-
hibent. §. j. colla
tio. vj.

e ¶ Saluti ad
quoꝝ ſalutē an
helat p̄nceps ec
cleſie vt h̄ vides

f ¶ Pacifico
ſtatui. Ad hoc
anhelare dʒ qui
cũq; p̄ſidens vt
pacatam ⁊ quie
tã teneat ꝓuin-
ciã quã regit qđ
nō de facili obti
nebit niſi ſollici
te agat vt ma-
lis hoib⁹ ꝓuin-
cia careat. ff. de offi. p̄ſi. l. congruit. in coꝛ auten. de ar
mis. circa prin. de queſto. in prin. colla. vj. extra de re
iudi. ad apoſtolice. lib. vj.

g ¶ Patnis affectib⁹. Sicut eñ pr̄ ꝓ liberis ꝯſiliũ
capē ꝯſueuit. ff. ad. l. iul. de adul. l. nec mea §. j. ſic p̄ſi
dens ꝓ ſubditis paternã eis ꝓuidentiã exhibendo.
in auc. de mã. prin. §. qđ delinquentes. in ſi. colla. iiij.

h ¶ Hac in ꝑpetuũ. Ex his v̄bis pʒ ꝙ iſta ꝯſtitutio
gñale ius inducit. hoc eſt eñ vnũ de ſignis ꝑ q̄ diſcer
nitur conſtitutio gñalis. C. de legi. l. iiij.

i ¶ Morã trahēs. Per hec verba videt̃ ꝙ pene in-
fra poſite non extendantur niſi ad de ꝓuincia exiſtē-
tes / vel ſaltem immoꝛantes. ⁊ ſic ſi vnus viatoꝛ vł ad
uena cōmitteret ibidem contra hanc decre. penas in
fra ſcriptas non incurret. tum q2 in illis hec conſtitu
tio in multis penalis non loquit̃. vñ durũ videret̃ ad
non expſſos eã extendere. ff. de ſepul. viola. l. iij §. nō
perpetue. de relig. l. at ſi quis §. et generaliter. xxxij.
q. ij §. in hoc. extra de elec. ſtatutũ. lib. vj. tum q2 alš
viderentur iſta verba moꝛam trahēs per modum li-
mitationis poſita nihil operari ⁊ eſſe ſine effectu: con
tra iura. xxix. di. ſi romanoꝛum. extra de priuile. ſi pa
pa. lib. vj. ff. de cōtrahen. emptio. l. ſi debitoꝛ §. veriſi
mile. de vi. tri. ⁊ oleo le. l. cũ certus. tum q2 hic de pe-
nis infligendis agitur in quibus non ſunt habene la
xande. ff. de pe. l. interpretatione. per ea que dixi in. c.
ſancta romana §. epiſcopos.

k ¶ Prodigus. ſi. extra de accu. c. prelatoꝛum.

g ¶ Deuium
In malum ſonat hoc verbum ſicut alibi. extra de pre
ſump. ca. tertio loco.

h ¶ Non longe. q. d. ſed de proximo.

i ¶ Erigere p̄ſumpſerũt. ꝓpter hoc dicũtur ad in-
fidelitatis deuium declinaſſe. in lib. feu. qui mo. feu.
amit. c. capitanei. q̄ ſit prima cauſa beneficij amitten
di §. porro. ⁊ ar. C. de inof. teſta. l. liberi.

k ¶ Suos. ſ. dicti rectoꝛis.

l ¶ Seuientes. i. ſeueri et impij exiſtentes. ſi. ff. de
his qui ſunt ſui vel alie. iur. l. j. ſolu. matri. l. ſi conſtā
te §. qui maritus.

m ¶ Reprobroſas. i. opprobrioſas et vituperoſas.

n ¶ Subtracta. i. furata. ꝑ qđ denotat̃ ꝙ violētus
dep̄dator furtũ cōmittit. null⁹ eñ improbioꝛ fur eſt
q̄ qui vi rapit. inſti. vi bo. rap. in prin. ff. eo. ti. l. j.

o ¶ Cruente. i. crudelis.

p ¶ In ore gladij tradiderunt. i. cum gladio eos in
terfecerunt.

q ¶ Inter quos. ſ. ipſos morti tradentes.

r ¶ Non modica. q. d. immo magna.

ſ ¶ Inerat. ſimulando eos interficere.

t ¶ Non leuiter. q. d. immo grauiter.

v ¶ Vel pro ſaltem ponitur.

x ¶ Cedere. i. locum dare non reſiſtendo.

y ¶ Illius. ſ. confuſe multitudinis.

z ¶ Obuiare. Frequenter eñ tumultus ppl'i de fa
cili ſedari nō pōt. ff. ad. l. coꝛ. de ſicca. l. qui cedere.

& ¶ Nos igitur. Tertia pars.

(ipſius eccleſie calcata [a] reuerētia) in hoc ſceleris genꝰ irrepſerit [b]: ꝙ rectorem ſeu rectores qui ꝑ tꝑe regimini dicte ꝓuincie in ſpūalibus [c] et tꝑalibꝰ auctoritate aplica ꝑfuerint vel ipſorū aliquē aut eorū vel alicuiꝰ ipſorum vicarium [d] aut iudicē vel iudices vel ipſiꝰ ꝓuincie theſaurariū aut locū tenentem eiuſdem [e] (qđ abſit) occiderit [f] aut ad offendēdum illū vel [g] illos inſecutꝰ [h] extiterit ceperit [i]: captiuauerit [k] detinuerit [l] percuſſerit [m]: aut etiā vulnerauerit [n]: aut ipſoꝝ aliqđ vel alꝰ in locū vbi morā traxerit inſultū [o] fecerit. aut ipm vel ipos obſederit [p] ſiue de ſuo regimine vel

a ¶ Calcata reuerētia. ꝯtū eſt in illis.ff.huic.C.de veſtib. olobe. ⁊ de au.l.ſi pcrēt.li.xi. Et ſic colliges de honeſtari eccleſiā vel dnm tpalē in pſonis officialium ſuoꝝ: cū eccleſiā vel ſuū dnm repñtent. ar.xciiij.diſ. c.vi. ⁊.xxiiij.di.c.j. ex de of.vica.romana.C.vbi ⁊ apō quē l ite.re.po. l.iij.C.de iudi.l. vl. iuxta illō dominū crucifigūt q eū l ſuis ſacerdotibꝰ pſequūt. iij.q.j.c. nulli.et eccl'ia pati dr in in'eis iāq mini ſtris ſuis. ar.ff. mā.l pn. ⁊ ō manu. vindi.l.pt.ō dona. cā m.i.l. ſi filio. ⁊ tāq illis q ſuo effectui ſunt ſubiecti.ff.de iniur.l.j.§.ocm.inſti.eo.ti.§.patit

Sacerdotū ꝑſecutores dñi ſunt crucifixores.

b ¶ Irrepſerit.i.pſilierit vel ꝓruperit.ſi.C.ō epiſ. ⁊ cle.ſi qs in hoc genꝰ.extra de pe.felicis.lib.vj.

c ¶ In ſpūalibꝰ ⁊ tpalibꝰ. Nō vr ergo incurrere penas inferiꝰ annotatas q vicariū in ſpūalibꝰ tātū offendit. cū hic textꝰ videat expoſcere ꝙ ſit vicariꝰ in vtriſꝙ cōtrariū ⁊ nō improbabiliter pōt dici. cū offendens vicariū vel iudicē aut theſaurariū vel eiꝰ locūtenentē ad pecunie iñi receptionē inſtitutū ipſas incurrat: ⁊ tñ in neutro ex illis expoſcit ꝙ hec duo cōcurrāt. ſed ideo dicit de rectore in ſpūalibꝰ ⁊ tpalibꝰ: qꝛ frequentius accidit ꝙ ſimul ad hec duo cōſtituat ꝗ ad alterū tñ idē tñ ſi ad vtrunꝙ.ar.ff.de leg.l.nam ad ea.

d ¶ Uicarium.ſi ſit vnus. vicarios ſi ſint plures. et idem dicas de iudice locūtenente.

e ¶ Eiuſdē.ſ.theſaurarij: vt ſic ad proxima ſiat relatio.ar.ff.de iuriſ.om.iu.l.ſi idē. Uñ ꝑ hoc videt ꝙ offendēs locūtenentē iudicis vel vicarij nō incurrat penas ſequētes cū de hoc nihil hic ſtatuat. ſed hoc eſt ideo qꝛ cū ſupponatur vicariū vel iudicē eſſe per ipm rectorē conſtitutū. ⁊ ſic fore ꝑ ipm delegatum ille non pōt locūtenentē ſaltē gñalem habere: cū delegatꝰ ab alio ꝗ a principe nō poſſit ſaltē vniuerſaliter ꝯmittere vices ſuas: lꝫ vnā cauſam ſingulariter ſubdelegare poſſit. C.de iudi.l.a iudice. extra de appella.cū cauſam.ff.quis ⁊ a quo appel.ſit.l.j.§. theſaurarius. Et ſupponit eſſe ipſiꝰ rectoris: nec ꝑ ipm cōſtitutus: ſed dicit theſaurarius ipſiꝰ prouincie ſicut ⁊ rector: quaſi per hoc innuat ꝙ quilibet ex eis a principe ſit ad certū officiū cōſtitutus vt ſic quilibet eorū ſuum vicariū vel locūtenentem habere poſſit.

f ¶ Occiderit. intellige qualitercūꝙ doloſe tñ cum nō diſtīguat. ⁊ ar.C.de malefi. ⁊ mathema.l.j. Et enumerat decē ⁊ ſeptē modos offenſe vel culpe ex q ex vno quoꝙ qs incurrit penas infra ſequētes. et hic ē pmꝰ.

g ¶ Uel illos.ſ.ſupra nominatos.

h ¶ Inſecutꝰ. Secūdus modus. ſola ergo inſecutio cauſa offendendi facta facit quē incurrere penas infra poſitas quaſi mala preſumpta voluntas ex facti qualitate ꝓ forefacto habeatur.ff.ad.l. corne.de ſic. l.j. ⁊.l.diuus.C.eo.titu.l.ſi quis cum telo. de peni.di. j.ſi quis cum telo. ſimile huic.C.ad.l.iul.mate.l.quiſquis. de pe.c.felicis.lib.vj.

i ¶ Ceperit. tertiꝰ modus. ⁊ dic ceperit.ſ. in pſona ſecus enim ſi eius bona. ar. eorū que no. Inno. de ſententia.excom.monachi. ſumitur alibi verbū capere.ff. de verbo.ſig.l.aliud eſt capere. ⁊.l.cepiſſe.

k ¶ Captiuauerit. Quartꝰ modus. et multipharie poteſt intelligi iſtud verbū. puta.ſi ipſos vel alterum de ipſis in manibꝰ hoſtiū tradiderit: tūc eñ traditus ꝓprie captiuꝰ dr inimꝰ ꝙ ſeruꝰ hoſtiū efficit. inſti. de reru di.§.ite ea.ff.de cap. ⁊ poſtli.reuer.l.poſtliminiij.et l.hoſtes. ⁊.de tali captiuāre pōt infallibiliē intelligi textus iſte. Alio mō pōt dici captiuauerit: puta tāq ſeruū ſuum aliquē de ipſis inuitū detinendo. nā non multū a ſpecie ſeruoꝝ differūt qbꝰ nō dat libertas egrediendi. ff.de libe.ho.exhibē.l.ij.de.cōdi. ⁊ demon.l.titio.§.ij. Uel dic captiuauerit.i.captū in cuſtodia publica vel in vinculis qualitercunꝙ induxerit.ff.ex qui.cau.ma.l.ſuccurrit.et arg.extra de ſenten.excō.c.nuper.

Serui efficiūt captiuitate.

l ¶ Detinuerit. qntꝰ modꝰ. ⁊ dic detinuerit qlitercūꝙ inuitū. volēti eñ non fit iniuria. C.de trāſac.l.cū donatōis.ff.ō iniur.l.j.§.vſꝙ adeo.ō reg.iur.l.nemo vr fraudare. ⁊ intellige detinuerit ēt abſꝙ alia corꝑis leſiōe. vt differat a vbis q ſequūt. ⁊ ar.de ſen.ex.nuꝑ.

Iniuria non fit volenti.

m ¶ Percuſſerit. ſextꝰ modus. ⁊ hoc vbū manꝰ iniectionē denotat. ar.ff.de iniur.l.j.§.iniuriā. ⁊.l.lex cornelia.in pn.et.§.j. abſꝙ alia corꝑis cōtaminatiōe vt differat a vbo ſequenti. ⁊ ar.de ſen.excō.contingit.

n ¶ Uulnerauerit. Septimus modus.

o ¶ Inſultū fecerit. octauus modus. ⁊ dic fecerit cū multitudine vel ſine coadunata ad hoc faciendū.ar. ad hoc.ff.vi bo.rap.l.ij.in pn.§.doles. ⁊.l. prior.§.hoc edictū. ⁊ hoc ſi loqris de inſultu q fieret in pſonā alicuius pdictoꝝ. ſꝫ ſi intelligas de inſultu q fieret ꝯ locū: puta caſtrū/ciuitatē vel villā: niſi tales morā traherent tūc nō videret ꝓprie inſultꝰ fieri cū paucis. arg. ad hoc ff.ꝙ me.cā.l.nō eſt vbiſlē. ⁊.d.§.hoc dictū. niſi ex facti qlitate aliter foret arbitrandū: puta ſi qs ꝑ ſe ſolū vel paucis coadunatis inſultū faceret talē q totū locū et habitātes in eo terere poſſet: puta ignē iponēdo vel flumē ad occupādū locū diuertendo. ar.ff.ex q.cā ma.l. metꝰ.de incē.rui.nau.l.ne piſcatores. ꝑ hoc aūt qđ dicit inſultū fecerit in ipoꝝ aliquē vel locū. ⁊c. dicas penas infra poſitas locū nō hēre ꝯ inſultū: vt rixā facientē in aliquos habitātes locū/nō tñ familiares pdictorū: qꝛ hic non vr fieri in aliquā dehoneſtationē eccl'ie vel ſuoꝝ officialiū ⁊ ꝑ ea q dixi.ſ.in glo.ꝑ hec verba.

p ¶ Obſederit. ix.modꝰ. et expone obſederit.i. ipm vel ipos ſub aliquo mō cuſtodie tenuerit ſic ꝙ eis liber nō pateat egreſſus: vt ſi in aliquo fortalicio vel caſtro exiſtentes circūdātes exercitu: vel in multitudine armatoꝝ.ar.ff.ex qui.cā ma.l.ſuccurrit. ⁊.l. in eadē. et l.necnō.§.j. ⁊ ſuper hoc videre potes que no. per Inno. ⁊ hoſti.de ſen.excō.nuꝑ. Alius modus obſidiatꝰ in iure reperitur: puta cum per hoſtes populi romani vel per ipm hoſtibꝰ preſtantur obſides ꝓ pace ineunda. vel ſm Joannem pro vita conſeruanda. ff. ad l.iul.maieſta.l.j. de quibus legitur ꝙ non poſſunt facere teſtamēta.ff.de teſtam.l.obſides. bona que interim acquirūt fiſco applicantur.ff.de iure fiſci.lege diuus. Alius autem eſt modus obſidiatus in vulgari vocatus obſtagium. cum quis pro ſe vel alio pro

Obſidiatus triplex eſt modus.

mittit vel iurat non exire certū locū vł territoriū. niſi ſoluto debito vel attento promiſſo. dicta .l. nec nō .§. j. extra de iureiur. c. ex reſcripto. de arbi. expoſita. xxiij q. viii. c. vt pridem.

a ¶ Expulerit. decimꝰ modus. et expone expulerit per vim expulſiuā in qua nulla eſt voluntas.

b ¶ Fugauerit. i. ipſos vel ipſum fugādo ſeu ꝓſequēdo ad dimittēda officia ꝯpulerit. ⁊ eſt vndecimus modꝰ.

c ¶ Vel ſocius fuerit. xij. modꝰ et intellige ſociꝰ fuerit in ipō maleficio. ⁊ hoc denotat verbū facientis qđ ſequit̃ ſecus autē dicas ſi aliquis eēt ſocius illiꝰ qui talia faceret cui in hoc aſſenſū non preberet. arg. ꝺ ſen. excōi. c. ſi cōcubine. C. de te. ſti. l. ꝗ liberi.

d ¶ Bonis aliquibꝰ. videt̃ intelligēdū ꝺ quātiſcūꝗ ⁊ qualibuſcūꝗ bonis cū indefinite loquat̃. arg. de ꝑuileg. q̃ circa.

e ¶ Spoliauerit. ꝑ: iuādo illos talium bonoꝝ poſſeſſione. hoc enim denotat ſignificatio huius verbi ⁊ eſt decimuſtertius modus.

f ¶ Vel indirecte. q. d. ꝑ ſe vel per aliam expreſſe vł tacite vel ſubdole.

g ¶ Ipſoꝝ aliquē. Ex ſeditione igitur incitata contra aliū ꝗ̃ cōtra papā vel eccleſiā romanā vel aliquē de ꝑdictis nō incurreret penas ſequentes. per hunc textum. ⁊ per ea que dixi. s. in glo. ꝑ hec verba. ⁊ i gl. octauus modus.

Seditioſi ꝗ pena ſūt puniēdi

h ¶ Excitabit. xiiij. modus. ⁊ talē ſeditionē excitāti in populo qñꝗ pena capitalis ſm legē īponit̃. vł minor qñꝗ. ff. de penis. l. ſi ꝗs aliquid .§. fautores. ⁊ .l. capitaliū .§. ſolent. C. de ſedi. l. j. ⁊ .ij. qñꝗ īponit̃ pena legis iulie maieſtatis. ff. ad .l. iul. maie. l. j.

Ordo littere

i ¶ Rebellionē. facere vel ꝓcurare ꝑſumpſerit qđ eſt .i. ⁊ intellige in dicta ꝓuincia vel caſtris euiſdem: vt. s. ⁊ hic pōt denotari. xv. modus.

k ¶ Cōſpirationē. xvj. modꝰ. ⁊ hic cōſpiratio in malā partē ſumit̃. ⁊ .xj. q. j. ꝯſpirationibꝰ. ⁊ extra de teſti. cogē. c. vl. aliqñ ſumit̃ in bonā. vt dixi .i. c. ſancta romana. ſup ꝟbo cōuenticulas. ⁊ ꝓbat̃. C. de pe. l. ꝗ ſententiam. de ꝓfeſ. ⁊ medi. l. magiſtros. ⁊ .l. nota. lib. x.

Cōſpiratio in bonā et in malā partē ſumit̃.

l ¶ Per aliū. In maleficijs eñ nō refert an ꝑ ſe vel ꝑ aliū quis faciat. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j .§. deieciſſe. de iniuri. l. non ſolum .§. ſi mādato. ⁊ .§. ꝓculus. extra ꝺ reſti. ſpo. cum ad ſedem. de ſen. excōi. mulieres. de homi. lo qui. lib. vj. cū ſimilibus.

m ¶ Vel ad ea. Ad oīa ſupradicta videtur referendum qđ hic dicit̃. arg. ff. de le. j. l. talis ſcriptura: et̃ de appel. ſecundo requiris.

n ¶ Dederit. xvij. modus.

o ¶ Auxilium. Qualiter videatur quis opē vł auxiliū vel conſiliū preſtare. colligit̃ inſtituta. de obliga. ꝗ ex delic. naſ .§. ope. ff. de fur. l. in furti .§. ope. ⁊ .§. ꝯſiliū. ⁊ .l. ſi pignora .§. ferramēta.

p ¶ Fauorē. Sed qualiter fauorē ꝗs ꝑſtare videat̃ in talibꝰ vel ſimilibus. vide qđ no. Guil̃. de here. c. ꝗcunꝗ .§. j. li. vj.

officio forſan expulerit[a] vel fugauerit[b] vel[c] ſocius fuerit facientis aut illum vel illos bonis[d] aliquibꝰ ſpoliauerit[e] vel prouincie ſupradicte alicuius ciuitatis caſtri vel loci de ꝓuincia ipā populum cōitatē vel vniuerſitatē aut aliquos ex eis vel quoſuis alios de ꝓuicia ipſa directe vel indirecte[f] contra nos ⁊ ꝑfatā eccleſiā ſeu rectores officiales et locū tenentes ꝑdictos vel ipſoꝝ[g] aliquē ad ſeditionē quōlibet excitabit[h]: ac rebellionē[i] ſeu cōſpirationē[k] ꝑ ſe vel ꝑ[l] aliū ſeu alios facere vel ꝓcurare ꝑſumpſerit: vł ad ea[m] ſiue ipſoꝝ aliqđ dederit[n] auxilium[o] conſilium vel fauorē[p]: directe vel indirecte: publice vel occulte. cuiuſcunꝗ cōditionis[q]/ordinis/dignitatis/aut ſtatus eccleſiaſtici vel mundani[r] fuerit: etiā ſi patriarchali vel archiepāli ſeu epāli vel ſuꝑiori[s] prefulgeat dignitate. perpetuo[t] ſit infamis[v]: vt nec ad teſtimonium vel alios actꝰ legitimos[x] admittatur. Sit inteſtabilis[y] vt nec teſtandi liberam habeat factionem[z]: vel ad alicuius bona ex teſtamēto vel ab inteſtato vocetur[2]. Nullus[a] ei ſuper quocunꝗ negocio reſpondere/ſed ipſe alijs reſpōdere[b] teneatur. Nec[c] quevis cauſe ad audientiā ꝑferātur illiꝰ. Nec[d] valeāt eiꝰ ſentētie[e]

q ¶ Conditionis. i. qualitatis ſi. ff. de vſufruc. l. ſed ⁊ ſi quid .§. j. no. extra de cleri. non reſi. quia nonnulli.

r ¶ Mundāi. cū ꝑdixerit cuiuſcūꝗ cōꝑhēdere videt̃ comitē: vel etiā regē. ⁊ argu. ad hoc in ca. ſi fratrum .§. quia igitur.

s ¶ Superiori. hic recita qđ dixi. in. c. ſi fratrū .§. quia igitur

t ¶ Perpetuo. Enumeratis decem ⁊ ſeptē modis enūerat. xvij penas ꝗs oēs incurrit quis ex vnoquoꝗ de ꝑdictis modis.

v ¶ Infamis. ꝑma pena. dic infamis infamia iuris cuiꝰ infamie pena multos effectus penales īducit. repellit eñ quem a teſtimonio. vt ſequit̃ in co. autē. de teſti. l. iij. ⁊ .l. ob carmē. extra de ꝓba. licet. Itē a dignitate. C. de infa. li. xij. extra de exceſ. ꝑla. int̃ dilectos. ꝺ reg. iur. īfamibꝰ. li. vj. Itē a patrocināndo. ff. de poſtu. l. j .§. remouet. Itē ab actibꝰ legitimis vt ſequit̃. et et̃ de teſti. l. ex quadā. Nōnullos etiā alios effectꝰ inducit iuris īfamia ꝗs curioſus lector ꝑ ſe poterit inuenire

Infamis infamia iuris repellit a multis

x ¶ Legitimos. Non vt̃ intelligēdū hic de oībꝰ actibus ꝗ a lege ſunt inducti: q̃ ſic ab oī ꝯtctu ⁊ cōmercio ⁊ extreme volūtatis ꝯfectione ⁊ ꝗcūꝗ officio etiā oneroſo repelleret̃ infamis. q̃ forte verū eſt. arg. inſti. de excep .§. vlt. C. ꝺ decu. l. ſi ꝗs ꝓcurationē. li. x. l. di. c. accedens. cū ibi no. ſꝫ itelligi pōt de actibꝰ ꝓ quadā prerogatiua honoris inductis. ar. ff. de decur. l. eos

y ¶ Inteſtabilis. actiue ⁊ paſſiue vt ſequitur. et eſt ſecunda pena.

z ¶ Factionē. In hoc efficit̃ inteſtabilis actiue

2 ¶ Vocetur. Et in hoc effical̃ iteſtabilis paſſiue. ſi. C. de here. attendentes. extra de hereti. excōicamꝰ .§. credētes. de pe. c. felicis. lib. vj. ſicut alibi eſt videre ꝙ aliquis efficitur iteligibilis actiue ⁊ paſſiue. extra de conſue. cum dilectus.

a ¶ Nullus ei. iij. pena cui ꝯcordāt iura. ſ. ꝓxi. alle.

Pena immunitatē nō preſtat

b ¶ Alijs rñdere. hoc iō ne ex ſua malicia ꝯmodum ꝯſequat̃. et̃ de iudi. itellexīmꝰ. nō eñ immunitatē pena preſtare dꝫ. ff. de interdic. ⁊ rele. l. relegatorū .§. vlt.

c ¶ Nec queuis cauſe. iiij. pena. ⁊ ſic erit ꝑuatꝰ oīm iuriſdictionis exercitio in cauſis. ſimile reperit̃ i iuribus ꝓxi. alleg. in glo. ⁊ in hoc.

d ¶ Nec valeāt. v. pena.

e ¶ Sententie. ſi de facto eas tulerit.

vel[a] pceſſus. Nullus[b] ei in q̄cunq̧[c] cauſa vel negocio patrocinium preſtare p̄ſumat[d] Nec[e] ipſe ad[f] patrocinanduz aliis admittatur[g]. Inſtrumēta[h] confecta per eum ſi forte officium tabellionatus exerceat[i] nullā habeant firmitatē[k] ſed poti⁹ cū actore dānato damnenſ[l]. Dignitatib⁹[m] officiis ꝛ bñficiis eccleſiaſticis vel mūdanis[n] q̄ obtinet[o] quecūq̧ ſint et quocūq̧ noīe cenſeanſ[p] ſit eoipſo[q] priuat⁹ Ac[r] inhabilis ꝛ īdignus ad[s] ea ꝛ quelibet[t] alia impoſterū obtinēda. Filii[v] eius ad nullos honores eccleſiaſticos / vel mundanos: ad nullas dignitates vel beneficia eccleſiaſtica / aut officia publica q̄modolibet admittantur[x]. Libertatibus[y] et etiam immunitatibus realibus[z] et pſonalibus priuilegiis et īdulgentiis quibuſcūq̧ ſub qua=

a ¶ Uel pceſſus. indiſtīcte loquiſ q̄re dꝫ intelligi de q̄buſcunq̧ pceſſib⁹ tā iudicialib⁹ q̄ȝ inq̄ſitoriis. ꝛ que dicanſ eſſe de pceſſu colligiſ extra de pba. c. qm̄ ꝫ falſam. ꝛ ſic cuȝ citatio ſit de pceſſu vtibi: ſua citatio aliquē nō artabit. ar. ex̄ de elec. c. bone. ii. iūcto. c. ad audientiā. ꝺ ꝯſue. ff. de iuriſ. om. iu. l. vlt. iūcta. l. ii. ſi q̄s in ius vo. nō ierit. cū ibi no. et extra de accuſa. veniens. ꝛ ꝑ Inno. de dila. c. preterea

Citatio eſt de pceſſu

b ¶ Nullus ei vi. pena.

c ¶ Quacūq̧ cauſa. criminali vel ciuili.

d ¶ Preſumat Et ita ſubtrahitur ſibi communio patrocinii ſicut ꝛ interdicto vel excōicato cōmunio xp̄iani. extra de vſu. poſt miſerabilem. xi. q. iii. c. cum excōicato. cū ſi.

e ¶ Nec ipſe. vii. pena.

f ¶ Ad patrocinādū. i. aduocationis officium p̄ſtādum. ar. ff. de poſtu. l. i. §. poſtulare.

g ¶ Admittaſ. ſubaudi etiā ſi ſponte vel gratis patrocinari vellet: ſicut de alio infami dr̄. ff. ꝺ poſtu. l. i. §. remouet. ꝛ ar. inſti. de excu. tu. §. idē reſcripſerunt

h ¶ Inſtrumenta. viii. pena.

i ¶ Exerceat. ſ. poſt tales offenſas vel aliquam de ipſis commiſſam.

k ¶ Firmitatē. Hoc intellige de confectis poſtq̄ȝ talia cōmiſit. ꝯfecta aūt ante bene valerēt. ſic pōt intelligi qꝺ no. in cor. auten. de tabelli. §. nunc th̄. colla. iiii. ꝛ ꝑ Inno. de hereti. c. fraternitatis. ꝛ ar. ff. de offi. preto. l. barbari⁹. ff. de iti. actuq̧ priua. l. nec enim. C. de admi. tu. l. ſancimus. de reg. iur. factū legittime. li. vi. quia al's puniretur ille ad cui⁹ cōmodum facta fuerant inſtrumenta illius odio contra. l. ſi q̄s in ſuo. C. de inoffi. teſta.

l ¶ Damnenſ. ſi. extra de hereti. c. fraternitatis.

m ¶ Dignitatibus. ix. pena.

n ¶ Mundanis. Nota p̄ncipē eccl'ie p̄uare poſſe excō nedū clericū immo ꝛ laicū nō tm̄ a beneficio ꝛ officio eccleſiaſtico: immo etiam tp̄ali ꝛ mūdano. nec mirum ꝛ libertate q̄ eſt de iure naturali. ff. de iuſti. ꝛ iure. l. manumiſſiones. inſti. de iure pſo. §. i. priuat eum q̄n q̧. extra de iude. c. ita quorūdā. ꝛ. c. ad liberandaz xv. q. vlt. c. cum multe. Et ſi q̄ras quō hoc fieri pōt cū iura naturalia ſint de ſe immutabilia. inſti. de iur. na. §. ſed ꝛ naturalia. nec ea que cōpetunt de iure naturali videnſ poſſe tolli etiam per principem. ex̄ ꝺ re iudi. paſtoralis. §. ceterum. cle. v. ꝛ arg. ff. de pe. l. q̄dam ſunt. ꝛ no. C. de p̄ci. impe. offe. l. q̄tiens. ꝛ ꝑ no. extra ꝺ conſti. c. q̄ in eccleſiaꝝ. ꝛ de imu. eccle. c. qr pleriq̧. Rn̄deo q̄ ius naturale ī ſe totale immutabile eſt ꝛ ſemꝑ equū ꝛ iuſtū remanet ſed in particulari ea que de iure naturali ꝯpetunt ex cauſa puta ex delicto ſubmoueri poſſunt. ſic no. C. ſi contra ius vel vtilita. publi. l. vlti. vnde ꝛ libertas licꝫ de iure ſit naturali tolli p̄t etiam per pactū puta ſi maior. xx. annis. ad p̄ciū participandum patiatur ſe vēdi tanq̄ȝ ſeruū alicui credēti ip̄m ſeruum. ff. de ſta. ho. l. ꝛ ſeruorum. §. ſerui. iſti. de iure pſo. §. ſerui. ꝛ l. eis nota.

Libertas a papa pōt auferri

Jus naturale ī particulare mutari poteſt.

o ¶ Obtinet. ſ. de preſēti.

p ¶ Cenſeanſ. non curatur ergo ſi ſint ſimplicia beneficia curata: vel non curata.

q ¶ Eoipſo. ꝛ ſic non erit ſententia hois priuatoria neceſſaria. ſi. de elec. q̄ȝ ſit. de hereti. cū ſm̄ leges in cor. auten. de rapto. mu. §. ſi. col. ix. cum ſimi.

r ¶ Ac inhabilis. x. pena

ſ ¶ Ad ea. ſcꝫ pri⁹ habita quibus eoipſo priuatus eſt.

t ¶ Quelibet alia. nō dicit pri⁹ ſub⁹ ſilibus q̄re de oib⁹ dꝫ intelligi nec inhabilitas: ſuꝑ quovis de qꝺ dixi in decreta. execrabilis.

v ¶ Filii. xi. pena. Sed an iſta pena extēdaſ ad nepotes: dicas q̄ nō cū de odio agaſ. ar. ff. de teſta. tu. l. q̄ ſi nepotes. de iib. ꝛ poſthu. l. ii. ꝛ. l. cū quidā. al's dic vt dixi in decre. execrabilis. in ver. filiis.

Filius an poſſit ob pr̄is crimina plecti

x ¶ Quomodolibet. ſ. q. d. ſiue patris delicto ꝯſēſerint ſiue non. ſi eīm ꝯſenſiſſent: tūc ex proprio delicto paterenſ hāc penā: vt. ꝫ. Sed ſūma vꝫ iniq̄tas q̄ fili⁹ inocēs ex delicto pr̄is puniaſ cū ſcriptū ſit lege diuina nō portabit iniq̄tatē pr̄is filius: nec ꝫ. i. q. iiii. c. i. et. ii. Item lege hūana canonica ꝛ ciuili ſcriptū eſt peccata ſuos actores non alios tenere debere. C. de pe. l. ſancimus. ex̄ de his q̄ fi. a ma. par. ca. c. queſiuit. Item expreſſum videſ q̄ crimen paternum vel pena paterna nullam maculā filio infligit. ff. de pe. crimen. Ad hoc dicas q̄ atrocitas delicti aliq̄n penā facit infligi aliis ob delicta parentū: vt hic. ꝛ extra ꝺ pe. c. felicis. C. ad l. iul. maie. l. quiſquis. Sed per hoc adhuc nō reſpondetur ꝯtrariis. Dicas ſic q̄ ideo filii puniuntur quia in eis paterni criminis exēpla metuunſ: vt. d. l. quiſq̄s. Sed iſta rōne conſiderata vꝫ q̄ ex quocunq̧ publico crimine pena paterna deberet filium afficere. et tunc non eſt verum vt in cōtrariis. Potes igiſ meo iudicio pbabili⁹ r̄ndere q̄ hoc ꝯtingit nō vt p̄ncipaliſ puniatur fili⁹ ꝓpter crimē pr̄is cū ſit innocēs: ſꝫ cū pr̄ terreatur ob affectū paternū ī pena filii magis q̄ȝ ī ſua vꝫ q̄ȝ ipſe filius. ff. qꝺ me. cau. l. iſti q̄dem. ad plus puniēdū patrē nedū in ſeipſo ſed ꝛ in filio in certiſ criminib⁹ ſic ſtatuiſ: ſꝫ occaſionaliter fili⁹ puniaſ ꝛ vt pater arceaſ a talibus criminibus committendis cogitans de pena nedū ſibi ſed ꝛ ſuis filiis infligenda. Sic eſt videre de ſn̄ia īterdicti que ob culpā dn̄i tp̄alis ferſ ī ſubditos vt nedum in ſe ſed in ſubditis ad quos teneſ afficī ſentiat ſe punitū ꝛ vt cicl⁹ a tali culpa committēda ꝓpter hoc arceaſ. extra de offi. dele. ſane qr. de ſpōſa. non eſt. Reliqua dicit no. i. q. iii. in ſumma. ꝛ ꝑ Gar. extra de vſu. c. vſurarū. lib. vi.

y ¶ Libertatibus. xii. pena.

z ¶ Realib⁹. i. rebus conceſſis. ff. de aqua quoti. et eſti. l. i. §. pmittiſ. de cenſi. l. etatem. §. rebus. ꝛ tales libertates ſubmoueſ iſto caſu: ſꝫ al's duraturae forent de ſui natura etiam perſona extincta: vt in dictis iuribus. cum ſuis ſi.

a ¶ Ab apl'ica ſede. Sed pone φ ab alia ſede tales libertates vel priuilegia fuiſſent iſti cōceſſe. videbuntur ne hic ſublate? videret φ nō. vt in ſimili. §. in glo. per hec verba. ⁊ in glo. octauus modus. niſi inq̄rēdū diceres talē fore priuatū oībus honoꝛib⁹ quos ab alijs eccleſijs obtinebat. §. in verſu alijs vero.

gło. talis confiſcatio. Et ſi queras q̄d ergo ꝓdeſt que ipſo iure fore priuatū pri⁹ bonoꝝ ſuoꝝ dn̄ioꝝ Rn̄deo ꝓpter fructus medio tp̄e ꝑceptos q̄s reſtituere cōpelletur. ff. de his qui. vt indig. l. cū qui. ⁊ ita no. in corp. autē. de inceſt. nup. §. ſancimus. col. iij.

cūqꜫ forma ꝓborum ab[a] apl'ica ſede ꝯceſſus extunc[b] penitus careāt. Uaſalli[c] et hoīes a iuramēto fidelitatis ⁊ alia q̄uis obligatiōe q̄b⁹ tenerentur eidē ſint penitus abſoluti[d] Feuda[e] quoqꜫ iura honores ac officia et alia q̄cūqꜫ bona īmobilia q̄ in dicta ꝓuincia marchie et alibi vbicūqꜫ a ꝑdicta romana[f] obtinēt eccleſia ſint eoipſo[g] penit⁹[h] confiſcata[i]. Alijs[k] ꝓo feudis iurib⁹ honoꝛib⁹ officijs ⁊ bonis īmobilib⁹ q̄ a q̄buſcūqꜫ alijs[l] tenēt eccl'ijs ſint eoipſo[m] priuati q̄ ſic ad eaſdē eccl'ias libere[n] reuertāt: φ de illis earū rectores ꝑ ſua voluntate[o] diſponāt[p] mobilia[q] vero bona ipſi⁹[r] cōcedim⁹ fidelibus[s] occupanda. ¶ Illud[t] nihilominus adijcientes nſe hmōi ſanctioni[v] vt ſic[x] delinquens excōicationis[y] ſn̄ie: vniuerſitas[z] vero ſeu cōītas q̄[?] deliquerit i ꝑdict ̄ eiuſqꜫ territoriū ⁊ diſtrict⁹ interdicto[a] eccleſiaſtico ſubiaceāt ipſo[b] facto. A qua quidē excōicationis ſn̄ia null⁹ ab alio q̄ꜫ a romano[c] pontifice poſſit abſolutionis beneficium obtinere: niſi dūtaxat in mortis[d] articulo cōſtitut⁹. ¶ Per[e] hoc autē nō adimimus ſeculari=

b ¶ Extunc. poſtq̄. ſcilicet aliq̄ nē ō predictis offēſe modis cōmiſerit.
c ¶ Uaſalli. xiij. pena.
d ¶ Abſoluti. ꝯcordat ad hoc c. ſi fratrū §. pe. et dic vt ibi dixi ad idē. i lib. feu. titu. hic finit lex circa ꝑn. xv. q. vi c. nos ſctōꝝ. vbi de hoc. et extra. de here. c. vi. Et hic vidē potes q̄ no. Inno. et hoſtiē. de dolo ⁊ cōtu. ca. veritatis
e ¶ Feuda. xiiij. pena.

q ¶ Mobilia. ſubaudi vel monētia. quia de illis idem eſt iudicium. ff. de ꝟbo. ſig. l. mouentiū.
r ¶ Ipſius. ſ. qui aliq̄d de premiſſis ꝯmiſerit.
s ¶ Fidelibus occupanda. non ergo alijs. et ſic vi de bona alicuius ob ſua d̄merita concedi per eccleſiam alteri occupanda cum et aliquādo nedum bonorum: ſed ⁊ perſone talis occupatio cōcedatur. extra. de iude. c. ita q̄rundam. et ſtatim occupāti dominium bonoꝝ occupatorum acquiritur: vt al's inſtitu. de rerū di. §. item ea que ab hoſtibus. ff. de acquiren. rer. do. l. naturam. §. vlti. cum ſimi.

f ¶ Romana obtinēt eccleſia. vel ab alijs vt ſtatim ſequitur.
g ¶ Eoipſo. ſcꝫ φ aliq̄d de ꝑmiſſis ꝯmiſſum fuerit.
h ¶ Penitus. i. totum.
i ¶ Cōfiſcata. talis ꝯfiſcatio bonoꝝ ꝯfiſcatoꝝ dn̄iū transfert in fiſcū abſqꜫ aliqua traditione vt eſt al's. ff. de pub. vectiga. ⁊ ꝯmiſſis. l. cōmiſſa. ff. de inceſt. nup. l. cū ancillis. in coꝛ. autē. eo. ti. §. j. col. iij. de rap. muli. §. vlt. col. ix. extra de here. c. cū ſm̄ leges. cū ſi. Quod aūt de honoꝛib⁹ ⁊ officijs d̄r q̄ ſint ꝯfiſcata intellige de talibus honoꝛib⁹ ⁊ officijs q̄ vel q̄ ſcd̄m forte cōem vſum loquēdi patrie iura patrimonialia cēſentur. ſi autē de illis honoꝛib⁹. ⁊ officijs intelligas: dicas ipſa cōfiſcata. i. ad fiſcum eccleſie deuoluta. vt de illis in ꝑſonis alioꝝ diſponere poſſit. ar. tex. ſe.
h ¶ Alijs. xv. pena.
i ¶ Alijs. ſcꝫ ab eccl'ia romana que dicūtur vniuerſalis eccl'ie fore membꝛa. vij. q. j. nouatianus.
m ¶ Eoipſo ꝑuati. abſqꜫ alia hoīs ſn̄ia ꝑuatoria vt dixi. §. in glo. ⁊ ſic nō erit. ⁊ ꝯcordat ad hoc de elec. ca. vbi maius §. ipſos inſup. ⁊ ca. fundamēta §. q̄ ſic ſecus. de pe. c. felicis. lib. vj. ⁊ eo. ti. in quibuſdam.
n ¶ Libere. quaſi dicat abſqꜫ aliqua cōtradictione illius. de elec. vbi maius §. ipſos inſuper.
o ¶ Uoluntate. quaſi dicat illo etiā nō vocato. arg. de preben. c. licet.
p ¶ Diſponant. ſed hoc q̄liter intelliges poterit ne talis de poſſeſſione taliū bonoꝝ deijci ꝑ viā executionis vel occupationis bonoꝝ abſqꜫ aliq̄ alia ſn̄ia declaratoria φ crimē fuerit ꝑ illum ꝯmiſſum? Dicas φ nō C. de iure fiſci. l. vlt. li. x. extra. d' here. c. cū ſcd̄m leges ſed tali ſn̄ia declaratoria ꝓmulgata non eſt ſn̄ia hoīs neceſſaria priuatoria vt predixi. qꜫ tunc ſtatim ſuccedit ⁊ locū habet ſn̄ia iuris. ⁊ ſic intelligunt iura dicentia quē incurrere ipſo facto bonoꝝ confiſcationem de homi. ꝑ humani §. vlt. lib. vj. ⁊ in iurib⁹ allegatis in

t ¶ Illud nichilominus. quarta pars.
v ¶ Sanctioni. i. penali cōſtitutioni que ꝓprie ſanctio appellatur. no. iij. di. in ſumma.
x ¶ Sic delinquēs. ſcꝫ altero de modis. §. exp̄ſſis.
y ¶ Excōicationis. ſcꝫ maioris q̄ in dubio īflicta videtur. de ſen. excō. c. ſi quē. ⁊ eſt. xvj. pena.
z ¶ Uniuerſitas. hic dicas vt dixi. in. c. ſi fratruꝫ in verbo ciuitatibus. ⁊ no. extra. de exceſ. prela. c. tanta.
? ¶ Que deliquerit. pōt ergo vniuerſitas delinq̄re vt hic. ⁊ de pe. ſi quis ſuadēte §. ciuitas. Cle. v. de pe. c. felicis §. vlti. li. vj. ff. quod me. cā. l. metū §. aladuertēdum. licet non de facili. ff. de dolo. l. ſed ⁊ ſi ex dolo. §. j. in quibus de hoc. cum de facili non conſentiat. ff. de liber. vniuerſitatū. l. j. ⁊ de hoc no. de ſymo. dilect⁹ per Bar. ⁊ Inno. ⁊ plen⁹ ꝑ hoſtiē. ⁊ de ſen. excō. grauem. per Inno. ⁊ hoſtien. poſt eum. — vniuerſitas delinquere poteſt.
a ¶ Interdicto eccl'iaſtico. xvij. pena. Et ſignanter dicit eccl'iaſtico vt denotet φ q̄nqꜫ ſubijcitur q̄s alij interdicto puta quando ſibi certū officiū vel miniſteriū interdicit. ff. de pe. l. more §. ſolet. ⁊. l. vlti. C. de poſtu. l. j. ff. eo. ti. imperatoꝛ. quādoqꜫ interdicit ſolus igreſſus eccl'ie. extra. de ſen. excō. is q̄. de ꝑui. c. epōꝝ. li. vj. quādoqꜫ vero interdicit. ⁊ ingreſſus alterius loci territorij vel diſtrictus. ff. de interdi. ⁊ rele. l. relegatoꝛū §. dubitatum. ⁊ §. ſequē. — Interdictuꝫ varias hꝫ ſpēs
b ¶ Ipſo facto. ⁊ ſic eſt canon late ſentētie/nō ferē. de ſimile de penis felicis. lib. vj. cum ſi.
c ¶ Romano pontifice ſubaudi. vel alio ꝑ ipſm deputato. de ſen. excō. ad eminentiam.
d ¶ Mortis. articulo. iſte caſus ſemper intelligitur exceptus. de ſen. excō. non dubium.
e ¶ Per hoc aūt. v. pars. ⁊ expone ꝑ hoc ſcꝫ φ ſic. vt §. ꝑuari volumus taliter delinquentes.

bus poteſtatib[a] facultatem vtēdi legib[b] ɔtra talē: q̄s ad uerſus ſic[c] delinquētē catholici principes ediderūt[d]. Dignum etenim eſt vt quos timor dei a malo non reuocat penaꝝ[e] moles i eos exaggerata cōpeſcat[f]. Nulli ꝛc̄. nr̄e functiōis ꝛ ſanctiōis iſup ꝛc̄. Datū Auinio. viij. kal. ſeptēbris. Anno tertio.

¶ De ſententia excōicatiōis ſuſpenſionis ꝛ interdicti.

¶ Taxatio gratiarum ſedis aplīce ipetrataꝝ tā cū clauſulis cōſuetis q̄ nō cōſuetis hic continetur. Et quot lr̄as quotq; dictiones linea complecti debeat declaratur. ad paupꝝtatē reſpectus habet. Cōtra tranſgreſſores pena ſuſpēſionis ab officio vſq; ad ſex mēſes et quandoq; priuationis imponitur. et vltra illam abbꝛeuiatoribus ſniam excōicationis papa cōminatur. Capitulum vnicum.

Cum ad ſacroſancte[g] romane eccl'e ſinū[h] velut[i] ad matris vbera referta dulcedine[k]: ac ad romani pontificis xp̄i vicarij ſucceſſoriſq;[l] petri clementiā tanq̄ ad patris[m] plenā ꝓuidentiā pietatē[n] orbis[o] terrarū ꝛ qui[p] habitāt in eo gr̄aꝝ[q] ſpe[r] aſſidue cōfluāt vniuerſi: indignum credimus nr̄is fore tēporibus[s]: vt quib[9] nos

a ¶ Poteſtatibus. Pro preſidentibus iuriſditioni ſumitur iſtud verbū. vt in. c. ſi fratrum. ꝛ. c. eccl'e romane. ff. de verbo. ſigni. l. poteſtatis.
b ¶ Legibus. i. penis per leges inductis.
c ¶ Sic deliquentē. ſ. vt. ſ. pmittit in ꝰ. nos igitur.
d ¶ Ediderūt ſup hoc tu curioſe lector: conſidera ſingulos modos offēſe ſupra expreſſos ꝛ contra eorum quēlibet penas in iure iductas iuxta facti varietatē reperies. Et per hoc patet ꝙ puniri poteſt per iudicem eccleſiaſticū/ ad huc ꝓ eodem delicto puniri poterit ꝓ iudicē ſecularē. ſic extra. ď pe. c. felicis. ꝰ. ꝓ hoc autē. xvj. q. j. c. placet. i ſi. licet laicorū punitio primo ſpectet hoc caſu ad iudicē ſecularem xvij. q. iiij. de pſbyteroꝝ. et not. xc. diſ. c. placuit in glo. vlti. xxiij. q. v. c. ſunt quidā. Sed hoc pncipi eccleſie ſic diſponere forte placuit ob horrorem criminis et dehoneſtationem factā eccleſie in pſonis. vt. ſ. dixi in glo. ꝗtum eſt in illis. vel q2 tales ſatis puniti nō erant: illic pene potuerunt ſuꝑaddi iuxta no. extra de iudi. c. at ſi clerici. in glo. pe. de hoc etiam dixi dicto. c. felicis.

Iudex ſclaris punire pōt iā punitū ꝓ iudicē eccleſiaſticum.

e ¶ Penaꝝ moles. i. multitudo vel accumulatio.
f ¶ Cōpeſcat. ſile extra. de vi. ꝛ hone. cle. vt clericorum de emenda. ꝓpin. l. j. zenzelinus.

diuiſio tertualis.

Cum ad ſacroſancte. Poteſt iſtā ɔſtōnē diuidere in ꝑtes. vij. In pria ꝑ modū cuiuſdā arenge ſeu ꝓludij rō ɔſtōnis edēde premittit. In ſcda ipſa ɔſtitutio ſuꝑ taxatione lr̄aꝝ aplicaꝝ cū ɔſuetis clauſulis ɔceſſaꝝ ſubiūgit. ibi q̄ de re ꝛc̄. In tertia clauſulaꝝ inſolitaꝝ in lr̄is appoſitarū certa taxatio cū moderamine tā ꝓ ſcriptura q̄ ꝓ regiſtro q̄ ꝓ abbreuiata annectit ibi. ſi ꝟo eiſdē ꝛc̄. In q̄rta lr̄arū in forma cōi pauperū obtētaꝝ taxatio ſubinfert ibi hoc licet ꝛc̄. In q̄nta q̄d de taxatione lr̄aꝝ iuſticie faciēdū ſit ſtatuit: ibi circa taxationē ꝛc̄. In ſexta ad ipſam cōſtitutionē certū q̄d adijcit ibi. ad hoc p̄dicte ꝛc̄. In ſeptima tranſgreſſoribus ɔſtōnis pena infligit: ibi ceteꝝ vt predicta.
g ¶ Sacroſctē. hic dicas vt dixi in. c. ſctā romana.
h ¶ Sinum. i. refugium. vel ſecretum. ſimile. verbum. ff. de ꝓba. l. q̄m teſtamentum. ij.
i ¶ Uelut. ꝓ tanq̄ ponitur.
k ¶ Dulcedine. ſilitudinarie loquit. ſicut em̄ infās ſuggendo vbera in ſinu matris repleta dulcedinē reperit: ſic q̄cunq; ad matris ſpūalis eccl'e ſinū recurrit dulcedinē ex ɔfidētia repꝛire ſperat/ vt eius vberibus nutriat: et eius auctoritate defendatur: et a ſuis oppreſſiōibus releuetur: q2 non poteſt nec debet mater filium ſuum obliuiſci. ij. q. vj. c. ad romanam. ij.
l ¶ Succeſſoriſq; petri. ſimile. xl. di. ſi vos. extra de tranſla. epiſcopi. c. inter corporalia. ꝛ. c. q̄to. ꝛ de re iudi. ad apoſtolice. ꝰ. nos autē. lib. vj.
m ¶ Patris. Conſilium ſalutare pro liberis capientis. ff. de adul. l. nec i ea. ꝰ. ius occidendi.
n ¶ Pietatem multiplex eſt vinculū q̄ hoies ad inuicē alligātur Primum eſt pietas inter patrē et filiū ſpūalem vt h. ij. q. vj. ad romanā. ij. c̄ ꝺ excep. pꝛs. li. vj illud idē pōt dici eſſe iter patrē et filiū carnalē ꝓcedens a parte in filiuꝫ. C. de nego. geſt. l. j. ff. de adul. l. nec in ea. circa fi. v. q. v. c. nō oſculat. vel procedens a filio in parētem ff. de cur. fur. l. furioſe. C. de patria po. l. ſi filius. Scōm eſt inter eos amor ſeu dilectio ſingl'aris. C. de cura. fur. l. vlt. ff. qð me. cā. l. iſti quidē. ꝛ dicto. c. nō oſculat. Tertiū eſt inter hoiem et hominē officiū. ff. de ſeruis expor. l. ſeru[9] q̄. C. de neg. geſt. l. officio. extra de teſta. c. cū i officijs. Quartū eſt obſequiū inter libertū ꝛ patronū. ff. ꝛ. C. de obſe. in rubrica. ꝛ dicta. l. officio. C. q̄ petāt tuto. l. patroni. Quītū eſt pietas inter ſanguine ɔiūctos. C. de ſuſpec. tu. l. pietatis. Sextū eſt reuerētia inter inferiorē ꝛ ſuꝑiorē C. de offi. rect. ꝓuīcie. l. potioris. de offic. diuerſo. iu. l. ſciāt principes. extra de offi. dele. c. ij. li. vj. Septimū eſt illa eadē reuerētia vel honor inter iuniorē ꝛ ſeniorē. ff. ď iur. imuni. l. ſemꝑ. xxv. q. j. c. ꝫ ſtatuta. xciij. di. c. a ſubdiacono. Octauū eſt obediētia iter ſubditū et prelatū. ij. q. vj. c. q̄ ſe. extra de maio. ꝛ obe. c. ij. ꝛ. c. oēs Nonū eſt fidelitas iter vaſallum et dn̄m. in li. feu. de forma fidelitatis: ꝛ ꝑ q̄s fiat inueſtitura circa fi. xxij. q. v. c. de forma. Decimū eſt diſciplina ſeu correctio inter diſcipulū ꝛ magiſtrū. ff. ad. l. aq̄l. l. ſed ꝛ ſi quicūq; ꝰ. vlti. extra de ſen. excō. cū voluntate. ꝰ. fi. Undecimū eſt bñficiū inter hoies. ff. cōmodati. l. incōmodato. ꝰ. ſicut. extra. eo. ti. c. j. Duodecimū vero eſt religio iter deū ꝛ hoiem. ff. de iuſti. ꝛ iure. l. veluti. De his etiam notaui. extra. de reg. iur. c. nō eſt ſine culpa. lib. vj.

Uinculo multiplici hoies ſūt ad inuicē alligati.

o ¶ Orbis terrarum. i. viuētes et in eo habitantes mundus em̄ de ſe q̄d inanimatū exiſtēs: cōfluere non poteſt. ꝛ expones verbum ꝛ quod ſequitur pro id eſt. Simile in. c. dierum. vt ibi dixi.
p ¶ Qui habitāt in eo. ſumit ex ꝓs. Dn̄i eſt terra.
q ¶ Gratiarum. ſcꝫ conſequendarum.
r ¶ Spe. ſperāt igit vniuerſi a pncipe gratiā ɔſeq̄ vt hic. ſile. C. de offi. prefec. preto. in noīe dn̄i. ꝰ. pe.
s ¶ Tēporibus. cū ipſe pnceps petentib[9] ſe exhibere cōſueuerit liberalem. extra de reſcript. ſedes aplica.

e ſibi in donãdo imenſitas eſt. in co. autẽ. de nõ alie. aut pmu. re. ec. §. ſi minus. colla. ij.

Nobiles debẽt eſſe liberales.

a ¶ In donis. Hanc eñi ſibi quodãmodo nobilitas legez imponit vt debere ſe qđ ſpõte tribuit exiſtimet. & niſi in beneficijs creuerit. i. ipſa multiplicãdo nihil ſe preſtitiſſe putet. extra de donã. ca. j.

re ſiſ. l. facultas. lib. x.

f ¶ Difficultates. q: forte gr̃am obtinẽtes de diffi cili cum illis ſup petito ſalario conuenirent.

t ¶ Circuitus. ſi. ff. de cõdi. inde. l. dñs teſtamento.

v ¶ Taxationibus. q̃ q̃nqȝ maiores fieri ꝯſueuerũt ꝑ vnũ ĩs lr̃is q̃ ꝑ alijs, iuxta facte gr̃e qualitatem

et eccl̃ia ipſa exuberamus in gratijs: deficiamus i[a] donis: ne murmurãdi inde p̃ſtet̃ occaſio[b]. vnde gratitudine[c] neceſſitas[d] aderat collaudãdi. ne ve[e] ſcriptura[f] reddat onu ſtuȝ. qđ liberalitas[h] fecerat gratioſum. ¶ Qua[i] de re circa lr̃arũ[k] nr̃aꝝ ſcripturas. regiſtri[l] quoqȝ noſtri: necnõ ab breuiatoꝝ romane curie notas illam in taxando volum[9] moderatiõem[m] apponi qua[n] ꝑſone quib[9] gr̃e hmõi conceduntur ſe gr̃as ip̃as ab apo. ſe. liberaliter[o] ſentiãt ꝯſecutas ac lr̃aꝝ ip̃aꝝ ſcriptorib[9] regiſtri etiaȝ noſtri notariũqȝ abbreuiatorib[9] antedictis: q̃ in terdũ in eis etiã multo labore[p] deſudãt: de ſuo labore cõgrue ſatiſſiat[q]. Ad tollẽdos igit̃ exceſſus[r]: difficultates[ſ] circuit[9][t] & anfractus q̃ poſſẽt ex varijs litterarũ apoſtolicaruȝ taxationib[9][v] ꝓuenire: ſancimus[x] vt modus ſubſcriptus in hmõi taxationib[9] obſeruetur: videlicet ꝙ littera[y] gratie cum clauſulis conſuetis ſup canonicatu et p̃bẽda et alio beneficio eccleſiaſtico cũ cura vel ſine cura vacante vel vacaturo. etiam ſi dignitas/officiũ/ vel ꝑſonatus exiſtat dcẽ turoñ.[z] groſſis & nõ[a] vltra taxetur. Executio[b] vo eiuſdẽ[c] duodecim[d] turonẽſibus & nõ vltra taxet̃. et idem in ſimilibus[e] litteris bñficialib[9] gratioſis: puta ſup prioratu aliquo: adminiſtratione

b ¶ Occaſio. ad quã frequenter impingunt̃ q̃ ſcrupuloſo corde nõ ſine cã mouẽt̃. xvj. q. vij. c. decimas.

Donatari[9] ẽ ad antidota obligatus.

c ¶ Gratitudine. expoṅi põt. i. gratie factione. gr̃a eñi facta eã recipiẽtẽ impellit ad laudũ relationẽ: cũ faciẽtis eam debitor exiſtat ad antidota. ff. de fur. l. ſi pignore. §. j. & peti. heredi. l. ſȝ & ſi lege cõmiſſaria. §. cõſuluit. & arg. ff. manda. l. ſi vo non remunerandi. §. idem papinianus. Ul' dic gratitudine. id eſt gratiarũ redditione.

x ¶ Sancim[9] Id eſt ſub certa pena ſtatuim[9]. ſanctio eñi ꝓp̃e dicit̃ penalis cõſtitutio. iij. di. in ſũma. cũ ibi no.

Sãctio eſt penalis ꝯſtitutio.

y ¶ Lr̃a gratie. i. q̃ fit d: grã tia. ip̃a eniȝ gr̃a fit verbo: ſȝ littera fit ad eius ꝓbationẽ. quod ſi placet ꝓſequere vt dixi l. c. ſedes apoſtolica. §. vbũ. in vbo litteras. de reſcrip. c. litteras. de. v.

& ¶ Cõſuetis iuxta moiẽ & ſtilũ curie romane

z ¶ Turonenſibus groſſis. ſcȝ argenti: ſic vulgariter appellatis ad differentiam turoñ. paruoruȝ.

d ¶ Neceſſitas aderat. ex inſtinctu nature ꝓuenit iſta neceſſitas vt benefacienti benefacere quis cogat̃ vt iurib[9]. & glo. p̃xi. alleg. ex hoc dici ꝯſueuit ꝙ ẽ beati[9] dare q̃ accipere. xvj. q. j. c. predicator. extra de celebra. miſſa. cum marthe.

e ¶ Ne ve. expone ve ꝓ vel.

f ¶ Sc̃ptura. ſ. recipiẽda ad ꝓbationẽ gr̃e p̃ti[9] fctẽ.

g ¶ Onuſtum. i. oneroſum. ſi. de elec. vbi maiꝰ. l p̃n. lib. vj

h ¶ Liberalitas. ſ. conferentis.

i ¶ Qua de re. ſecunda pars.

Regiſtrũ facere vtile eſt.

k ¶ Lr̃aꝝ nr̃aꝝ ſcripturas. i. q̃ fiũt de lr̃is noſtris.

l ¶ Regiſtri in quo oẽs lr̃e gratioſe regiſtrãtur vt ad ip̃am publicã fidẽ factuꝝ recurſus habeat̃. ſi principales lr̃e deficiant vel eſſe falſe dicant̃. arg. extra de preſcrip. ad audientiã. C. de fide inſtru. auṫ. ad hoc.

m ¶ Moderationẽ. Reſtrictionẽ denotat iſtõ vbuȝ non laxationẽ. extra de vb. ſig. c. vlti.

Gratis gratis dari & accipi debet

n ¶ Quia. i. per quam.

o ¶ Liberaliter. q. d. nichilo dato ꝓ illis. al's ei gr̃a ſi nõ gratis dat̃ vel accipit̃ gr̃a non eſt. j. q. j. c. gratia.

p ¶ Labore deſudant. vnde remuneratione digni ſunt. in co. auten. de iudi. §. ne autẽ. col. vi. xij. q. ij. eccleſiaſticos. C. de offic. prefe. p̃to. l. in noie dñi. §. pe. de ꝓxi. & agen. in re. l. agentes. lib. xij.

Mercenarius mercede dignus eſt.

q ¶ Satiſfiat. dign[9] eſt eñi mercẽnari[9] mercede ſua iuxta verbũ euãgelij. & in co. auten. de iudi. §. ne aũr. nec fraudari denario diurno debẽt in vinea dñi operantes. extra de magi. ſup ſpecula.

r ¶ Exceſſus. qui per ſcriptores metas rõnis excedentes in exigendo ſalario ꝓ ſcripturis frequẽter cõmittunt̃. de reſcrip. ſtatutũ. §. notariũ. lib. vj. C. de iu-

a ¶ Non vltra. Non ꝓhibet q̃n ad minorẽ numerũ turonenſiũ poſſit taxari: ſed ꝙ vltra nõ fiat. ſic al's eſt videre in ſi. l. C. de dila. l. j. & hoc ſi ptes ꝯueniãt de minori. arg. ff. de no. ope. nun. l. j. §. inde querit̃. ſed ſi nõ ꝯueniant ad min[9] debet̃ iſta taxatio curie

b ¶ Executio. i. littera executoria. que. ſ. executoribus gratie dirigitur.

c ¶ Eiuſdeȝ. gratie.

d ¶ Duodecim turoñ. Plus ergo littera executoria taxatur q̃ gratioſa. cũ plus de littera fit i. illa q̃ i iſta. cum gratioſa de verbo ad verbum inſeri conſueuerit in effectu & in executoria quare ꝓ maiori labore ſcripture maior fuit taxatio facienda. Quid igitur ſi lr̃e tales fiãt curia exiſtente in regione in q̃ talis moneta curſum nõ habet: vel quid ſi ipſa in vſu curſum habere deſijt ob voluntatẽ regis francorũ eam facientis/ de qua moneta fiet tunc taxatio? Dicas ꝙ de moneta currẽti fiet taxatio iuxta valorẽ & numeꝝ turoñ. groſſo. arg. de cenſi. c. olim cũ canonicis. & ꝓ hoc facit qđ no. ff. de pigno. ac. l. elegãter. §. qui reprobos. & qđ dixi extra de magi. c. cũ ſit minus. in verb. turonenſiũ Et ſi a me q̃res quare decre. cõditor talem numeruȝ turonenſiũ prefixit ꝓ iſta taxatione non ampliorẽ vl' pauciorẽ? Rñ. ꝙ ſic ſibi placuit. vnde eſt ꝓ ratione voluntas. ff. de conſti. princi. l. j. & talẽ numerũ ꝓ labore ſufficere. arg. C. de temp. in integ. reſti. l. ſi: peruacuã. nõ maiorẽ numeꝝ vl' pauciorẽ ſtatuere potuiſſet. vnde hic certa rõ reddi nõ põt ſicut nec leigſlatoribus poſitiuis. ff. de legi. l. non omniũ.

Uoluntas q̃ſ ratus eſt ꝓ rõne.

e ¶ In ſimilibus. nam de ſimilibus idẽ eſt iudiciũ. x. colla. de pace iuramen. fir. §. vi. extra de confir. vti. vel inuti. cum dilecti. euȝ ſi.

a ¶ Et hmōi. Puta obediētiis ꝑſonatu vel officio et ſimilibus forte ɔſuetis regularibꝰ aſſignari.
b ¶ Debebūt. ſ. vt littere gratie. x. executorie. xij. turonēſ. τ nō vltra taxentur.
c ¶ Si vero. Tertia pars.
d ¶ Nō cōes. id eſt ɔſuete cōiter apponi.
e ¶ Apponantur. vel qⁱ in ſupplicatiōe manu propria ſignata vel in ſua grā ꝓprio motu facta erāt iſerte clauſule tales
f ¶ Taxationem clauſularū. Non dicit lr̃aꝝ: q̄a illa remanet taxata ꝑ textū p̄cedentē et vltra taxationē illarū reſtat ap̄lior facienda taxatio in ſolitarū clauſulaꝝ ꝑ hūc textuʒ τ ſequentem.
g ¶ In eiſdeʒ ſcʒ taxādis clauſulis.
h ¶ Eius qđ cōceditur. i. ſiue maius ſiue minus ſit hꝰ qđ cōcedit cuʒ ꝑ eius maioritateʒ vel minoritatem ſcribens vel dictans clauſulam plus vł minus non laboret.

p ¶ Pro qualibet linea. q̄ſi velit dicere. ſi ꝑ linee ſolius ptē additā aliꝗ illa reddat ɔpleta. τ ꝑ aliā partem ſui alia ɔpleta reddat quelibet de ſic ɔpletis ꝓ quarta parte turoñ. taxabitur.
a ¶ Si quid. i. ſi aliquid.

τ[a] hmōi: ac executoriis earūdem ſeruari debebūt[b]. ¶ Si[c] vero eiſdeʒ litteris gratie et executoriis earundem (vt ſupra) aliqne clauſule nō[d] communes vel inſolite apponantur[e]. circa taxationē[f] clauſularū hmōi cōgrue poterit ſic diſtingui videlicet φ nō habeat conſideratio in eiſdem[g] maioris vel minoris gratie eius[h] qđ cōcedit. nec φ ipiꝰ[i] ſint maiores vel pauciores fructus redditus et ꝓuentus. τ ex hoc plꝰ minuſve taxet[k]. ſed habeat in taxādo illa cōſideratio ad laborem[l]: vt ſcʒ longior ſcriptura magis[m] et minus[n] breuior[o] eſtimetur[p]. hoc tñ circa hmōi clauſulas apponēdas addito moderamine in taxādo. vt ſi ſcriptura clauſule appoſite[q] non faciat[r] lineā: nec ipſa clauſula[s] lr̃e taxationem augmentet[t]. ¶ Si vō pꝰ ſe vel ſalteʒ aliis[x] addita clauſulis faciat lineam[y]. in quarta pte turoneñ. groſ. taxet[z]. et ſic ꝓ qualibet[a] linea hmōi addite clauſule in taxādo quarta pars groſ. turoñ. addat. τ ſi[a] qđ ſupfuerit[b] τ minus linea. illud ſupfluuʒ nec taxationē immutet[c]. Lineā[d] aūt q̄ cētū[e] et q̄nquaginta lr̃as: ſeu. xxv. ɔtiet dictōes itelligi volumꝰ in[f] hoc caſu. τ vt taxatio hmōi dū[g] exēpla ponunt q̄dāmō ꝓcedat inſerta illa[h] clauſula/ veruʒ ne ſub eo ptextu τc̄. q̄ q̄ttuor[i] ɔtinet lineas vno turo. groſſo taxetur[k]. Illa ēt clauſula[l] p̄bēdā vō ac dignitatē q̄ cuʒ[m] acceptatiōe reſeruat[n]. q̄ q̄ttuor et paulo[o] plꝰ ɔtinet[p] lineas vno

b ¶ Superfuerit. vltra lineas ꝑ illā additā cōpletas.
c ¶ Immutet q. d. illo ſupfluo reputato modico ꝓ ipſo nec plꝰ nec minꝰ. arg. ꝺ cōſe. di. ij. c. reuera. ff. de in integ. reſti. l. ſcio.
d ¶ Lineā. ſ. ꝑ quā ſolā vł aliis additā fit vltra taxationē lr̃arū alia taxatio.
e ¶ Centū quinquaginta lr̃as. Sʒ hoc q̄liter eē pōt cū in alphabeto/ vł alibi nō reperiant tot diuerſe lr̃e? Dicaſ forte itelligēduʒ de lr̃is alphabeti/ q̄ reiterate cōplere poterūt talem numerū.
f ¶ In hoc caſu. Iſtud ſic fuit inductū ad vitādas multas fraudes que per ſcriptores vł dictatores cōmitti poſſent ſcribētes vel dictātes in pergameno ſtricto vt ſic clauſula ꝑ ſe lineam faceret vł aliis addita illas ɔpleret. Quid igit erit ſi linea ꝓpter mēbrane ſtricturā nō ɔtinet iſtū lr̃aꝝ numeꝝ/ nec etiam dictionū fiet aliqua taxatio de illa vel nulla? Credo ipſam faciēdā de multis lineis coadunatis illū nūeꝝ ꝯprehendentibꝰ τ nō vltra. alr̄s labor ſcribētis vł dictātis ſine mercede remaneret qđ eſſet ɔtra mētē huius ɔſtōnis. vt. ſ. dixi. τ grām obtinēs de alieno labore ditaret qđ eſſet ɔ oēm equitatē. τ preſtat ad hoc. ar. ɔtra de cēſi. c. ꝓcurationes. Labor non dʒ eē ſine mercede

g ¶ Dū exēpla ponunt. ꝑ poſita eīs exēpla facti cū pateant oculis veritas oculata fide magis q̄ per aures animis hoim infigit. inſti. de gra. cog. §. vlt.
h ¶ Illa clauſula. q̄ q̄nq3 in lr̃is aplicis apponitur.
i ¶ Quattuor ɔtinet lineas. i. cōtinere pōt ꝓbabiliter τ veriſimiliter iuxta cōem ſcribendi modū. alr̄s eē de tam gracili lr̃a poſſet eſſe ſcripta vel in tam amplo et extenſo ꝑgameno φ ipſas quattuor lineas nō cōtineret/ niſi tu diceres habendū fore reſpectū ad lr̃arū vel dictionū numeꝝ. ſ. ꝓxime deſignatuʒ. vnde facit iſte textꝰ ad id qđ ibi dixi.
k ¶ Taxet. vt ſit quelibʒ linea de q̄ttuor ꝓ q̄rta pte turonenſis taxationeʒ recipiat. vt. ſ. dicit.
l ¶ Clauſula. q̄ q̄nq3 etiā in lr̃is aplicis apponitur.
m ¶ Cū acceptatione. i. cū prāte acceptandi.
n ¶ Reſeruat. ſ. bn̄ficiū cōferendū illi cui grā fit.
o ¶ Paulo plus. de quo nulla taxatio fit. vt. ſ.
p ¶ Cōtinet lineas. hꝰ dici pōt. vt. ſ. ꝓxi. ſup hꝰ dixi

i ¶ Ipſius. ſ. qđ conceditur.
k ¶ Taxet. cū maioritas vel minoritas ꝓuentuum maioritatē vel minoritatē laboris non inducat.
l ¶ Ad laborem. ſ. toleratum ꝓ ſcriptura vel dictamine clauſularum.
m ¶ Magis. i. maioris laboris
n ¶ Minus. i. minoris laboris.
o ¶ Breuior. ſ. ſcriptura.
p ¶ Eſtimetur. Cum naturaliter maior labor in ꝓlixiori ſubeatur.
q ¶ Appoſite. ſ. nō cōis vel inſolite. vt. ſ.
r ¶ Non faciat lineam. ſ. completam.
ſ ¶ Clauſula. nō cōis ſed inſolita.
t ¶ Augmentet. Apparet ergo vltra taxationē litteraꝝ haberi reſpectus de faciēda taxatione vel non facienda clauſulaꝝ. vt. ſ. dixi.
v ¶ Per ſe. ſ. ſolam.
x ¶ Aliis. Intelligendū vł aliis cōibus vel nō cōibus cum indefinite loquatur.
y ¶ Lineam. ſ. integram
z ¶ Taxetur. Et illius carte taxate forte fit ſolutio de moneta minuta. nō φ q̄rta ps turoñ. diuiſi ſoluat q3 forte deſineret curſum publicum hr̃e. mutata enim forma publica in turonenſi groſſo appoſita iuxta. l. j. ff. de ɔtrahen. emp. τ ven. ipā ſubſtātia turoñ. mutata cēſet. ff. ad exhibē. l. iulianꝰ. §. ſi quis. τ ſic extunc reprobus reputatus non liberaret ſoluentē. ff. ꝺ pig. act. l. eleganter. §. qui reprobos

Forma pecūie mutata cēſet mutari eiꝰ ſubſtantia

turoñ. groſſo taxet. et in ſili= bus[e] clauſulis additis ẜm li= nearum numerũ idem[b] fiat. Eandem[c] taxationẽ cũ mo= deramine[d] antedicto quo ad prefatas lr̃as[e] i regiſtro nr̃o ſeruari[f] volum[9] cum fuerint regiſtrande. Eandẽ etiã ta= xationẽ q̃ ad p̃fatar̃ lr̃arum notas.ſ. gr̃e cũ antedicto nu mero abbreuiatores obſer= uent[g]. De executorijs vero hmõi gr̃aruz abbreuiatores ipi etiã ſi clauſule nõ cões vl' inſolite apponantur[h] eiſdem duos[i] tantũ recipiãt turoñ. ¶ Hoc[k] licet ſic[l] in taxatione p̃dictarum[m] lr̃ar obſeruari velimus: in forma tñ paupe= rũ deferri volumus paupta ti[n]. et noſtrã taxationẽ in[o] il la videlicet octo turo.[p] groſ. inuiolabiliter[q] obſeruari. nõ beatũ fore virũ q̃ ſuper pau= perem ⁊ egenum[r] intelligit[ſ] verbis propheticis[t] edoce= mur[v]. ¶ Circa[x] taxationem autẽ lr̃ar[y] que p audientiaz trãſeũt nichil ad p̃ſens aliud duximus ordinãdum: ſed ra tionabilis[z] modus obſeruet in illis qui ſolitus eſt hacte= nus obſeruari: maxime[2] ſecũ dum taxationẽ lr̃arũ ipſarũ que in libro[a] puinciali inue= nitur eſſe cõſcripta. In q̃ruz

a ¶ Similibus clauſulis. alijs ab illis p̃me expꝛeſ= ſatis gratia exempli.
b ¶ Idẽ fiat. vt p q̃libet linea fiat taxatio q̃rte ptis vni' turoñ. p modico aũt plus taxatio non mutetur.
c ¶ Eãdẽ taxationẽ. Sc3 que facta eſt tam de litte ris gratioſis q̃ executorijs. ẜ. l. ꝑ. qua de re.
d ¶ Moderamine. antedicto ẜ. in ṽbo hoc tñ.
e ¶ Lr̃as. ſc3 gratioſas ⁊ executorias.
f ¶ Seruari volumus. ſc3 vt lr̃e gr̃e vltra. x. executorie ṽo vltra turo. duodecim non taxentur.
g ¶ Obſeruẽt. ſc3 vt lr̃e gr̃e vltra decẽ turoñ. nõ taxẽt vltra eam taxationez clauſular inſolitar iuxta dictũ moderamẽ.
h ¶ Apponãtur eiſdẽ in ſalario ẜ pcipiendo p abbreuiatores de lr̃is executorijs nõ diſtinguit an ipe clauſulas ſolitas ꝯtineãt. rõ hui' põt eſſe: qꝛ cũ ta xationẽ habeãt de lr̃is gr̃e ⁊ vltra p clauſula inſolita appoſita amplius ſup hoc in executorijs laborare nõ habẽt ſup nouo dictamine abbreuiationis faciẽde.
i ¶ Duos tantum. non ergo plures.
k ¶ Hoc licet. quarta pars.
l ¶ Sic. vt dictũ eſt. in ꝑ. p̃cece. ſi vero.
m ¶ Predictarum litterarum. ſc3 gratie.
n ¶ Paupertati. Nota rationẽ paupertatis haberi in taxatione ſalarij. ſicut ⁊ alibi in taxatiõe pcurationũ extra de cenſi. cũ inſtantia. ⁊ c. pcurationes. ⁊ in exa ctiõe mulcte pecuniarie. ff. de offic. preſi. l. illicitas ꝑ. viti. ⁊ in examinatione iudiciali faciẽda de eius cã in coꝛ. autẽ. de man. pꝛin. ꝑ. ſit tibi. col. iij. ⁊ i appellatio= ne p eam in ſcriptis emittenda. ff. manda. l. ſi pcura= torem. ꝑ. ſi ignoꝛãtes. ⁊ in multis alijs que ſollicitus indagatoꝛ per ſe poterit inuenire.

Paupertatis ratio i multis eſt habenda.

o ¶ In illa. ſc3 foꝛma.
p ¶ Octo turoñ. hic potes dicere qđ dixi in p̃te ſecũ da ſuper taxatione decẽ vel duodecim turoñ.
q ¶ Inuiolabiliter. quaſi diceret vltra aliquatenꝰ taxatio nulla fiat.
r ¶ Et egenum. ſc3 releuandum potiſſime ne fame pereat. al's non releuãs ipſum necare dicitur quo ad deum. lxxxvi. diſtin. ca. paſce. ff. de lib. agno. l. necare. xlvij. diſtin. c. ſicut hi.
ſ ¶ Intelligit. i. intendit ⁊ operam dat.
t ¶ Propheticis. ſc3 pphete dauid.
v ¶ Edocemur. in ps. beatus qui intelligit.
x ¶ Circa taxationem. quinta pars.
y ¶ Litterarum. ſc3 de iuſticia.
z ¶ Rationabilis. q̃ſi dicat non exceſſiuus ⁊ oneroſus/nec nimis etiã modicus ſeu delicatus: iuxta illõ nec oneroſus creditoꝛ/nec delicatus debitoꝛ audien= dus eſt. ff. de pig. ac. l. ſi ſeruos. in ſi. Uel dic meli' ra tionabilẽ illũ dici qui ſolitus eſt obſeruari vt ſequit. vñ facit p hoc in ar. q in talibꝰ ſimilibus taxationibꝰ ſtandũ ſit ei qđ ſolitũ eſt ſeruari. ad hoc. extra ẟ offi. oꝛdi. dilectꝰ. de ſen. excõi. venerabilibꝰ ꝑ. denicꝫ. li. vj C. de vecti. vniuerſi. ff. ẟ decre. ab oꝛdi. fa. l. vlt. ad mu nicip. l. ẟ iuſ. cũ ibi no. de admi. tu. l. ſine herede ꝑ. luci' de euic. l. ii fund'. ſicut i alijs ſtilus ⁊ cõ= ſuetudo curiar locorũ ſingula= riũ ſeruãdi ſunt circa proceſſus. arg. op. ad hoc. C. de vete. iure enu. l. i. ꝑ. ſ3 et ſi que leges extra de cõſti. ex lr̃is. vbi de hoc p ho ſtien. de cri. fal. ca. q̃ graui. et p Innocẽ. de cẽſi. lega. ca. q traſ= lationem. ꝑ. xl.

2 ¶ Maxime. innuit per hoc q ſeruãda eſſet io ſta taxatio etiã in litteris quar taxatio ſcripta nõ reperitur in libro puinciali.

a ¶ In libro puinciali. in q̃ libro contineri vidi ṽba que ſequũtur. Circa ſalariũ ſcriptor duximꝰ puidẽ= dũ q ſcriptores p lr̃is quas ſcripſerint vltra taxatio nẽ infraſcriptã nil exigant vel etiã ſponte oblatũ reci piant. ⁊ ſi quis ꝯ fecerit dans ⁊ recipiẽs excõicatiõis ſententia ſunt aſtricti. Taxatio aũt p litteris ſcribẽ= dis talis eſt p litteris ſimplicibus. ſc3 ſup terris ⁊ re= bus alijs ⁊c̃. ſup vſuris. ſup iniectione manuũ ſup re uocandis alienatis. ſup monachatu. vj. denar. vſura= lis monete. p litteris in quibꝰ cõſueuit poni preterea vel ijdem quocꝫ vel al's nouem denar. p litteris ſup defectu natalũ nouẽ denar. p ſimplici cõfirmatione et ptectione que bullanda eſt cum ſerico. xij. denar. p ꝯfirmatione ⁊ protectione in vna littera. xviij. denar. pro littera ſup abſolutione monachoꝛũ. xviij. denar. p littera q̃n vt ait apoſtolus danda cathedralibus eccleſijs ⁊ alijs magiſtris collegijs que cũ maioꝛi di= ligentia eſt ſcribẽda. ij. ſolidos pro priuilegijs. x. ſoli dos. Alias aũt in quibꝰ certa et generalis taxatio in ſcriptis redigi non poteſt pꝑter diuerſitatem ipſar diſtributores qui p tẽpoꝛe fuerunt habita conſidera tione ad alias taxatas put eis melius videbit meliꝰ taxare ſtudebũt ⁊ taxationẽ ipar tam impetratores q̃ ſcriptores ſub pena eiuſdem ſnie obſeruabunt ſcri ptores q̃ reſcribendas gratias: gratis nõ reſcripſerint antec q̃ alias incipiãt ſcribere eadẽ excõicatiõis ſnia ſint legati. ſcriptores qui lr̃as curie nõ ſcripſerint an tec q̃ alias incipiãt ſcribere. p. vij. dies a ſcripture offi cio ſint ſuſpenſi. Uer ſi lr̃e curiales ⁊ reſcribẽde gra tis ſcribẽde ſimul occurrãt negociũ ſemp curie prefe rat petitionarij ṽo vltra. x. ſolid. nihil exigant p aliq̃ petitione foꝛmãda. Sed ⁊ infra quãtitatẽ eandẽ put negocij exegerit q̃litas et laboꝛ expopoſcerit ſalario ſint contenti. ſi vero negocium multum fuerit intrica tum ad cuius expeditionem laboꝛ ⁊ peruigil diligen

Salaria ſcriptor ſunt in libro puinciali ꝯpꝛhẽſa.

na recipiant tūc vltra dictā quātitatē infra tm̄. xx. ſol. tarel ſalariū arbitrio notarij quē impetrans duxerit eligendū. Facit aūt iſte textus in ar. ꝙ ſcriptura anti quoꝝ libroꝝ facit fidē ⁊ ſup hoc vide qꝺ no. tā ꝑ ordi= narios ꝙ ꝑ extraor. gloſatores. extra. de ꝓba. cū cām

ordo in bonoꝝ poſſeſſione ſeruetur. l. vtile. §. vtile. et §. viti. de iur. ⁊ fac. igno. l. regula §. ſed iure. C. de in= genu. manu. l. ſi aua tua.

o ¶ Deſidie. i. pigritie. non adhibita circūſpectiōe vel diligentia.

taxationib[9] lr̄arū[a] ex cauſis rationabilibus[b] ſuſtinemus vt turoneñ. groſ. q̄diu ſcili= cet romana curia extiterit ci tra mōtes romanino[c] ſucce= dat. Ceterum vbicunqꝫ[d] de turoñ. groſ. in taxationibus prelibatis fit mentio intelli= gi volumus q̄diu curia[e] fue rit citra[f] montes. Si vero vl tra mōtes rome. ſ. vel in alijs locis vel italie partib[9] curia ipſa ꝯſtiterit: in taxationibus antedictis romaninus pro[g] turoñ. ponatur. ¶ Ad[h] hec ꝑdicte noſtre adijcimus[i] ſan ctiōi vt ſi forſan (qꝺ qñqꝫ[k] cō= tingit) eueniat videlꝫ ꝙ non culpa[l] negligentia[m] vel defe= ctu ſcriptoris vel ex ignoran tie[n] cecitate aut torpore de= ſidie[o] vel ex occupatione[p]: di ſtractiōe[q] aut alia quauis oc caſione[r] abbreuiatoris q̄ no tam ex qua littera groſſa[s] ꝓ cedit[t] inepte[v] formauerat ea dē groſſa littera gratis[x] fue= rit[y] reſcribenda: hoc ipſi ſcri ptori[z] vł illi cuius[?] littera hu iuſmodi[a] fuerit reſcribenda non[b] noceat: ſed abbreuiato ri[c] debeat imputari: intantū vt eidem ſcriptori abbreuia= tor ipſe ſatiſfaciat[d] integre iuxta taxationem[e] eiuſdem groſſe littere reſcribende.

¶ Ceterū[f] vt predicta que a nobis pro vtilitate publi= ca[g] ſūt īſtruta ſalubriter eo diligentiores ſui[h] obſeruato res inueniantur: quo trāſgreſ= ſores ipſoꝝ maiori nouerint

a ¶ Lrarū. ſcꝫ que ꝑ audiētiā trāſeūt que ꝓ= pter lega. nō cō= ſueuerunt.

b ¶ Rationa= bilib[9]. Forte iō qꝛ romaninus i tanta abundan tia nō reperitur i loco curie citra mōtes exiſtētis ſicut turoñ. groſ ſus vel qꝛ forte nō ſic publicum curſum hꝫ ſicut turoñ. groſ. ⁊ for te difficili[9] eſſet lr̄as obtinētib[9] romaninū ſolue re ꝓpter ſui ra= ritatē q̄ turoñ. groſſuꝫ cū oē ra rum dicat charꝝ in autē. de ꝯſul. §. quātacūqꝫ. i ſi. col. iiij. lix. di. c. ſi officia. in ſi. xiij. di. c. legim[9]

Rarū & charū.

c ¶ Romanino. i. ꝓ romanino turo. groſſ[9] ponat.

d ¶ Vbicūqꝫ. vt eſt videre in taxationib[9] litterarū gratie ⁊ executoriaꝝ. ſ. in §. qua de re. vel in taxatio ne clauſulaꝝ ſolitaꝝ. vt. ſ. in §. ſi vero. vel in taxatio ne regiſtri vel abbreuiatoꝝ vt in eodē §. ver. eādem. vel in taxatione lraꝝ in forma cōi. vt. ſ. §. primo.

e ¶ Curia fuerit. q. vbi videt eſſe: videas qꝺ no. i. c. execrabilis. in ṽbo romane eccleſie. ⁊ in. c. ad onus.

f ¶ Citra montes. ſicut nunc de preſenti exiſtit.

g ¶ Pro turonēſi ponat. forte qꝛ ibi turoneñ. nō ſic publicū curſum habet ſicut romaninus. vel forte ex alijs cauſis quas dixi ſtatim. in glo. forte ideo.

h ¶ Ad hec. Sexta pars.

i ¶ Adijcimus ſanctioni. Si. de vita ⁊ hone. cleri. c. quoniam §. viti. cle. v.

k ¶ Qñqꝫ cōtingit. vñ ad hoc ius ad aptandū fuit. in cor. aut. vt debi. ma. ⁊ credi. §. quia vero. col. vij. ff. de legi. l. nā ad ea. de libe. lega. l. legauit.

l ¶ Nō culpa. vbi ergo culpa vel aliqꝺ de ſeq̄ntib[9] interueniret in ꝑſonā ſcriptoris: expēſis eiuſdem nō abbreuiatoris eſſet littera reſcribenda.

m ¶ Negligētia. nouerca eruditiōis dicta. lxxxiij. diſtinc. c. nichil. vtpote cuncte ledente. in cor. autē. de queſto. §. hec omnia. col. vj.

n ¶ Ignorantie cecitate. Nota ignorantem dici ce cū. vñ ⁊ ſcribit qm̄ q̄dā ignorātie nubilo turpiter ex= cecati nec mirū qꝛ ignorātia mat dicit cūctoꝝ erroꝝ. xxxviij. di. c. ignorātia. ⁊ ſcripturaꝝ ignorātia xp̄i di= cit ignorātia. vt. c. di. q̄ iuxta. ⁊ q̄ ea q̄ dei ſunt neſciūt a dn̄o neſciuntur. iuxta illud. ignorās ignorabitur. c. diſt. c. qui ea. ⁊ hec vera de illis qui habent a quo diſ= ſcerent. ſed dare operam noluerunt. in alijs eſt ſecus xxxvj. diſt. §. verum. ⁊ ar. ff. de bo. poſ. l. in bonoꝝ. qs

Ignorās cecus.

p ¶ Occupa= tiōe. ſ. nimia aliorū negociorū. q̄ freq̄nter neutrū de agibilib[9] bñ agi ꝑmittit. C. de aſſeſ. l. nemo. xv q. i. preſbyteros ꝺ ſiñ occupatio ne habes in cor. aut. de tabellio. §. et nō fingant col. iiij. extra. de ſen. exc. ſi aliqñ.

q ¶ Diſtractio ne. ſ. aliqua ad alios cogitatus ꝑdit eñ memo= riā bñ agendoꝝ mens alienis di ſtracta cogitati bus. arg. lxxxiij diſt. c. nihil. ff. de capt. ⁊ poſtlimi. reuer. l. nichil. nec ſufficit ali= q̄d legē niſi ad= ſit ⁊ intelligē. vt dixi i decre. qꝛ q̄ rūdam. §. nos autē. Vel dic diſtractiōe alo abbreuian di ſicut dici cōſueuit quē fore diſtractū ab actu cōſue to vel exercitio puta lecture vel alterius opis explicā di qꝺ ſicut ꝑ exercitiū ſuſcipit incrementū. C. de re mi= li. l. milites. li. xij. ff. de lega. iij. l. legatis ſeruis. §. orna tricibus. ſic ⁊ ꝑ ꝯtrariū ſuſcipit detrimētum. ar. ff. de iure fiſci. l. non intelligit. §. diu fratres.

Lectura per exercitiū ſuſcipit incremētum.

r ¶ Occaſiōe. forte dolo malicia odio vł corruptiōe

ſ ¶ Groſſa. i. in groſſum vel in mundum redacta.

t ¶ Procedit. ad inſtar publici inſtrumēti ex proto collo nil addito uiqꝫ remoto ꝓcedere habētis. in cor. autē. de tabel. §. illud quoqꝫ. col. iiij.

v ¶ Inepte formauerat. iuxta ſtilū cācellarie vel cō ſiderata qualitate negocij in groſſam redigendi.

x ¶ Gratis. i. nihilo exacto ab habēte litteram apo ſtolicam obtinere.

y ¶ Fuerit reſcribēda. ad arbitriū vicecancellarij et correctoꝝ curie qui ad hoc ſunt ꝓpoſiti.

z ¶ Scriptori. cui nihil imputari poteſt ſi (prout in no. reperit) illam ſcripſit.

? ¶ Cuius. i. ad cuius cōmodum.

a ¶ Huiuſmodi. ſcꝫ inepte formata.

b ¶ Non noceat. quia nec ſcriptor expenſis ꝓprijs nec ille cuius eſt ꝑ reſcribenda ipſa aliquid dare te= nebitur vt ſtatim innuitur.

c ¶ Abbreuiatori. ex cui[9] culpa vel facto appet lr̄a reſcribēda.

d ¶ Satiſfaciat. ſcꝫ de ſuo.

e ¶ Taxationē. de q̄ vidiſti. ſ. in §. de q̄ re ⁊ ſequē.

f ¶ Ceterum. Septima pars.

g ¶ Publica. vt ſtatui ſingularii de ſe preferēda. i cor. aut. de reſti. ⁊ ea que parit. §. quāobrē. col. iiij. ex tra. de poſtu. prela. bone. j. cum ſi.

h ¶ Sui. ſcilicet inſtitutorum.

a ¶ Pena percelli. i. puniri. pena enim vnius met⁹ eſt multoꝝ. ff. de pe. l. capitalium § famoſos. C. ad. l. iuli. repe. l. i. ⁊ in extrauā. dierum.
b ¶ Notaꝝ ipſaꝝ. ex quib⁹ lr̃e groſſande ꝓcedunt. vt in § pre. ⁊ ſume. i. predictas taxationes obſeruant
c ¶ Abbreuiatorib⁹. ſolū iſtis fit cōminatiōuz mādatū ſub pena excōicatiōis et nō aliis. Sed h⁹ forte ideo q2 ab eis priusq̄ a ſcriptorib⁹ ꝓcedit taxatio ⁊ exactio quā factā frequenter inde bite ſcriptores ꝺ facili ſequunt̄ q̄ re ipſis vtpote huius mali auctoribus fit iſta cōminatio. arg. lxxxvj. di. c. tāta xxiij. q. vlti. c. q̄ aliorū. extra. de cle. excō. mi. c. latores. ff. de ſer. cor. l. in hoc iudiciū. C. ad. l. iuli. de vi pu. l. quoniā multa. cū ſi.
d ¶ Predictas taxatōes factas ꝺ. in § qua ꝺ re et ſequen.
e ¶ Sub excōicatiōis pena. cōminatio eſt non ſententia. C. cōminationes vel epiſto. l. interlocutio. no. extra. de ſymo. c. ſicut.

pena[a] ꝑcelli: ſtatuim⁹ vt ꝑſates oēs ⁊ ſinguli tā lr̃aꝝ nr̃aꝝ q̄ regiſtri nr̃i ſcriptores q̄ abbreuiatores notaꝝ[b] ipſaꝝ quibus etiā abbreuiatorib⁹[c] ſpāliter vltra infra ſcriptas penas q̄ten⁹ predictas[d] taxationes obſeruent ſub[e] excōicatiōis pena mādam⁹. Qui cōtra ꝑmiſſa fecerint plus. ſ. ꝑfatas nr̃as bn̄ficiales[f] lr̃as vel notas[g] ipaꝝ vl̃ earūdē[h] i dicto regiſtro ſcripturas taxādo exigēdo[i] vl̃ recipiēdo[k] ꝓ ipis q̄ ſupi⁹ ſit taxatū: vſq3 ad ſemeſtre[l] tp̄s officio i quo ſic[m] deliquerit ſint coipſo[n] ſuſpēſi. Et ſi ſcđo[o] deliq̄rint in eodē / ipo facto eodē[p] officio (qđ q̄trū in ipis fuerat maculare[q] conati ſūt) ꝑpetuo ſe ꝑuatos[r] agſcāt. Nulli[s] ḡ liceat ⁊c̃. Datū auinio. iiij. idus decēbris pōtificat⁹ nr̄i anno. j.

¶ De verboꝝ ſignificatione.

¶ Cū fratres minores indumētis vilibus ſm̄ eoꝝ regulā debeāt indui: de q̄ vilitate ſic itelligēdū: hoc relinq̄t iudicio ſupiorū ꝑcipiens ſub pena excōicatiōis illis obediri ⁊ reprehendēs ffes q̄ ꝓ arbitrio ſuo habitus curtos ſtrictos ⁊ nouitatis plenos portabāt. q̄ trāſgreſſores regule nō dicent̄ ſi in hoc ſupiorib⁹ obſequunt̄. Supiores etiam arbitrari poterit an habēda ſint granaria ⁊ cellaria ꝓ neceſſariis ad victū colligēdis. Tandē fres ipos hortat̄ ad obediētiā quā dicit paupertati ⁊ caſtitati eē ꝑferēdā. h. d. ⁊ eſt valde notabil̄. Cōcor. c. exiſt q̄ ſemiat. e. ti. li. vj. ⁊ cle. exiui de paradiſo. e. ti. Ca. j.

Quorumdam exigit cece ſcrupulolitatis[t] ambiguum[v] ac ipſorum quodāmodo indocta[x] ſcientia (ne dixerim[y]

f ¶ Bn̄ficiales. i. ad aſſequenda bn̄ficia ꝯcedēdas.
g ¶ Notas ipſarum. que in vulgari appellari conſueuerunt minute.
h ¶ Earūdem. Scʒ litterarum.
i ¶ Exigēdo. exigere ꝓprie eſt ab initio extorquere. ff. de leg. iij. l. fideicōmiſſa § ſi rē ⁊ que in frau. credi. l. pupillus.
k ¶ Recipiēdo. videt̄ intelligēdū etiā a ſpōte ſoluēte vt differat a v̄bo ꝑcedēti. ⁊ ar. ad hoc. ex̃. de cenſi. c. exigit. de reſcrip. ſtatutū § ſi quid autē. li. vj. ꝯſiderata potiſſime vtilitate publica ob quam ph̄s ꝯſtitutio emanauit. vt. ꝺ. ⁊ eſt expſſum in libro ꝓuiciali de q̄. ꝺ. eſt facta mentio ſuꝑius in § qua de re. ⁊ ſequē.
l ¶ Semeſtre. i. ſex menſiū de ſup. neg. ꝑla. licet.
m ¶ Sic. ſ. pl⁹ taxādo exigēdo recipiēdo q̄ debeāt.
n ¶ Eoipſo. eſt ergo ſententia ſuſpenſionis iuris. ſimile. de elec. q̄ ſit. lib. vj. in cor. autē. de rapto. mul. § penul. col. ix. cum ſimi.
o ¶ Scđo. No. plus puniri petm̄ iteratū. C. ad. l. iu. de vi publi. l. ſuos. de ſer. fug. l. q̄cūq3. ff. ꝺ iurepatro. l. j. de pe. l. capitaliū § ſolent. ⁊ l. aut dānū § q̄ſq3. ex̃ vt lit. nō ꝯte. qm̄ freq̄nter § vlt. de teſt. co. c. ij. de maledic. c. ſtatuim⁹. xxxiij. di. c. quorūdam. xxvj. di. vna tantū. contumacia eīm facit cumulari penā. ff. de pe. l. relegati. ⁊ remiſſionē venie crimina niſi ſemel ꝯmiſſa non h̄n̄t. C. de epi. au. l. deterior nāq3 dol⁹ ei⁹ agnoſcit̄ qui iterato cōmittit q̄ qui ſemel deliquit. in cor. autē. de litigio. § omnē. circa fi. col. viij. vbi de hoc no.

Petm̄ iteratū pl⁹ punitur.

p ¶ Eodē. offi ꝺ. ſ. ſcriptorꝫ abbreuiatoris regiſtratorio ⁊ ſic de aliis.
q ¶ Maculare. not. offm̄ al'ꝰ ꝺ ſe licitū maculari vl̃ vitupera ri dici per delinquentē. in eo.

Officiū maculat q̄ in eo delinquit.

r ¶ Priuatos agnoſcāt. in hoc dec. ſnīa3 iure ꝑuatoꝝ inducit ſiīc i. c. diex. ⁊ ꝺ pe. felicis. li. vj.
s ¶ Nulli ergo Sup hac clauſula dixi plene dixi i. c. execrabi lis. io. zenzelinus.

Quorūdaʒ. Diuide hāc decre. i ꝑtes v. ꝑncipales. In pria cā ⁊ occaſio multiplex ꝑmittit̄. In ſcđa ꝑte q̄rūdā fratrum minoꝝ a ſui cōtate ordis diſcrepātiū allegatio multiphana ſubtāgit ibi in § q̄ꝓpt̄. In tcia cōſtitutio ipa in aliq̄b⁹ declarata admittit̄ ibi in § q̄rca. In quarta eius cōſtitutionis cū aliis declarate ꝯtinuatio ſubinfert̄. ibi in § eodē modo ⁊c̃. In q̄nta omnis formidinis ſuſpitio remouet̄ ibi ꝓpe fi. in § nec formident.

Diuiſio textus

t ¶ Scrupuloſitatis. c. crudelitatis nō ex cauſis ꝓbabilibus ortum habētis. ſic exponitur hoc verbum per hoſti. extra. de ſymo. per tuas. in ſecundo. quare talis credulitas hic ceca appellatur.
v ¶ Ambiguū. i. dubiū. ſi. C. de vſufru. l. ambiguitatē. de teſt. l. ambiguitates. de acq̄. poſ. l. nemo ābigit.
x ¶ Indocta ſcientia. Sic forte dicta. quia a ſeipſis ipſam didicerint non a voce magiſtra / contra conſilium Hieronymi. xvj. q. j. ca. ſi clericatus. in fi. que nō ſecundum ſenſum proprium: ſed ſecundum patrum traditionem ad diſcenda ⁊ docēda: ⁊ ab eo ⁊ per eum qui eam a maioribus ſecundum veritatem ſibi creditam ſeruat. xxxvij. diſt. relatuʒ. ⁊ ar. C. de excu. artifi. l. j. lib. x. ff. de dona. l. aequilius. aliter eīm ſciētia ad alterius tradi et adipiſci dicitur. in prohemio digeſt. § hec autem tria.
y ¶ Ne dixerim⁹. quaſi dicat de illorum malis hic dixiſſe ſufficiat. vt per hoc plura dentur itelligi. arg. ff. ad mace. l. j. i cor. autē. qui. mo. natu. effi. le. § ⁊ quedam. colla. vj. cum no. in eis. vel dicit ſe non dicere qđ tamen dicit vt alibi. de reſti. ſpo. litteras § nos autē. C. de epiſ. et cleri. l. ſi quis non dicam.

ꝙ irreligioſa[a] horū ſit vana[b] ⁊ in hoc ſupſtitioſa[c] religio[d]) vt dū ſuis[e] mauult[f] temere[g] ſub cōſcientie[h] velamēto[i] cō ceptib⁹ ꝙ̄ p̄latoꝝ ordis ſui cum obedientie[k] merito[l] pui de[m] inherere ſentētijs. Nos poſt p̄deceſſoꝝ nřoꝝ et p̄ſertim felic. recor. Nicolai[n]. iiij. ac pie mēorie Cle.[o] v. ro. pō. ſup itellectu ⁊ obſeruātia regule[p] ordis fratrū minoꝝ declaratiōes[q] ſalubrit[r] editas ſolidas[s] q̄dē ⁊ claras et lucidas[t]: multaqꝫ maturitate[v] digeſtas: nřas dn̄o fauente indubias[x] ipſoꝝ p̄deceſſoꝝ declaratiōib⁹ declaratiōes adiungam⁹[y] ſicqꝫ dies[z] dici eructet verbū: ⁊ nox nocti ſcientiā manifeſtet: ne ꝓperā paucoꝝ[2] dicti ordis fratrum (qđ abſit) ſcietia recta ipaꝝ declarationū v̄ba[a] ꝯuertēs[b] in deuiū: illaqꝫ[c] ſuis[d] eis[e] profecto ꝯtraria[f] accōmodas[g] ſenſibus ingrata[h] deo ſuperioribus[i] cōtumax: p̄fato[k] ordini

a ¶ Irreligioſa. i. non religioſa vt ſic prima ſyllaba priuatiue vel negatiue exponatur. ar. de re mi. l. milites. §. irreuerens. de iurepatro. l. j.
b ¶ Uana. i. extrinſecus oſtentatiua vel in veritate non ſubſiſtens. arg. extra. de conſue. c. q̄nto.
c ¶ Supſticioſa. exponi pōt. i. obſeruātijs extrinſecis inutilis et ſuperuacua.
d ¶ Religio. q̄ſi religatio ſeu vinculatio.
e ¶ Suis. ꝯceptib⁹ qđ eſt ifra
f ¶ Mauult. i. plus vult vł p̄elegit ⁊ ſume v̄bū i herere qđ ē ifra
g ¶ Temere. b̄n dicit temere. q2 null⁹ ſue prudentie vel conceptui inniti dꝫ iuxta v̄bū ſapiētis extra. de cōſti. c. ne innitaris. nec in agēdis ſuo ſenſu vel leuitate duci xj. q. iij. ſummopere. extra de conſti. c. j.
h ¶ Conſcientie. in hoc nō b̄n non recte informate. ar. extra de tēp. or. ad aures. de ſimo. c. ꝑ tuas.
i ¶ Uelamento expone. i. velamine vel palliatione ſeu ſimulatiōe. alibi ſumitur aliter iſtud verbum. C. de poſtu. l. velamento.
k ¶ Obedientie. ſic no. regularē teneri ad preſtandum obedientiā prelato ſuo. extra. de tempo. or. c. ad aures. vbi de hoc.
l ¶ Merito. qđ nō ē modicū imo magnū. q2 deo ꝗtū cū melior ſit obediētia ꝙ̄ victima. extra. de ma. ⁊ obe. illud. ⁊ ar. ad hoc. ff. de re mili. l. ij. §. i bello cū ibi no.
m ¶ Prouide. reputat̄ ergo prudentia vel prouiſio ſue cōſcientie ꝓprie conceptu dimiſſo ſuperioris ordinationē ordinabiliter ſequi. vt hic. et ar. xxiij. q. viij. c. quid autem mirius. xxxvj. diſtin. relatum.
n ¶ Nicol. iiij. qui condidit decre. exijt qui ſeminat de verbo. ſigni. lib. vj.
o ¶ Clemēs q̄nti. q̄ cōdidit decre. exiui de paradiſo. in eo. titu. in cōpilatione ſuaꝝ conſtitutionum.
p ¶ Regule. dicte. quaſi regulātis quē in modo viuendi tam ſpiritualiter ꝙ̄ tēporaliter. vel ad rectum quem ducentis. iij. diſt. c. canon. ver. regula.
q ¶ Declarationes. ex hoc collige papam declaratione ſuper regula religionis poſſe facere. cum enim omnis regula dicta rita ab ipſo ſaltem per approbationem ꝓceſſerit. extra. de relig. do. c. ne nimia. ⁊ eo. tit. c. religionum. lib. vj. ⁊ arg. xj. di. c. quis neſciat. ad illum poteſt ⁊ debet ſpectare declaratio vel interpretatio ad quē ꝑtinuit editio. C. de leg. l. vlti. ⁊ de vete. iur. enucle. l. j. §. hic autem. in fine. extra. đ ſen. excōi. ſic ralia. xj. q. j. §. ex his. nec mirum cum etiam ſuper articulis fidei poſſit declarationē facere. xxiiij. q. j. q̄tiens. ⁊ c. hec eſt fides. ⁊ patet in decre. cum inter nonnullos. vbi de hoc dixi.
r ¶ Salubriter. i. ad ſalutem animarum.
s ¶ Solidas. i. firmas q̄ incōcuſſe ſeruande ſunt donec ꝑ illū qui poteſt in totū vel in partē fuerint reuocate. ar. xl. di. c. ꝯſequēs. ⁊ c. noſtro. xxv. q. ij. c. j. ⁊ ij. in cor. autē. de adminiſtran. offi. §. vlti. col. iij. cum ſi.
t ¶ Lucidas. q2 cōſtitutio p̄ncipis dꝫ eſſe clara non obſcura. iiij. di. c. erit aūt lex. ⁊ nō ꝑ ſignoꝝ captiones nec ꝑ ꝯpendioſa enigmata ſꝫ ꝑ lraꝝ conſequentiā eſt ſcribēda ⁊ exemplificāda. ar. C. de vete. iur. enu. l. j. §. qđ autē. in cōtra facientē pena falſi locū hꝫ vt eo. tit. l. ij. §. eādem autem penam. alꝰ eſt verſus ſub. §. hoc autem.
v ¶ Maturitate. cū qua ⁊ non cuꝫ leuitate vel precipitatiōe facienda eſt conſtitutio principis. C. de legibus. l. humanū. ⁊ in ꝓhemio. lib. vj. ſicut ⁊ ſnia ꝓferēda. arg. C. đ ſen. ten. ex ꝑiculo recitādꝭ. l. ij. xj. q. iij. ca. ſummope extra de re iudi. paſtoralis. §. verum. cle. v.
x ¶ Indubias id ē idubitatas.
y ¶ Adiungamus. alꝰ adiungētes. hoc nō incōgruū nec inſolitum exiſtit. cum ⁊ omiſſum ꝑ anteceſſorē: ꝑ ſucceſſorem et ſuppleri ⁊ indici freq̄ntiſſime ſit repertum. arg. ff. de teſti. l. queſitum. extra de reſcrip. c. litteris.
z ¶ Dies dici nox nocti. v̄ba ſunt pſalmigraphi ꝓphete dauid.
2 ¶ Paucoꝝ. ſꝫ quō dicit paucos cum multi eſſent fratres id qđ ſequitur facietes? Reſpondeo ꝙ pauci dicunt̄ reſpectu multo maioris numeri alioꝝ. xlv. di. c. diſciplina. vbi viginti tria milia hominū pauci dicuntur reſpectiue. ff. de v̄bo. ſigni. l. maiore. extra. de cle. excommu. mi. c. latores. ⁊ ibi no.
a ¶ Uerba. Sup quib⁹ ex q̄ recta ſūt ⁊ clara nulla debet fieri in obſcuꝝ edificatio. ff. đ leg. iij. l. ille. §. cū in verbis. ⁊ arg. ff. de v̄bo. ob. l. continuus. §. cum ita.
b ¶ Cōuertens in deuiū. i. ꝑuerſum itellectū forte amplectentes declarationum verba ipſaꝝ mente circumuenta contra iura. ff. de leg. l. ꝯtra legem. extra. de reg. iur. in. c. certū eſt. lib. vj. cum potius eſſet ꝯtrarium faciendum. ſ. verba offenderet vt mens ſeruetur C. de li. pre. l. iij. ff. qui petant tu. l. ſcire. §. ad aliud. de iurepa. l. adigere. §. q̄uis. no. extra. de verbo. ſig. c. intelligentia. ⁊ dicta. l. contra legem.
c ¶ Illaqꝫ. declarationum verba.
d ¶ Suis. ſume verba accommodās ſenſibus que ſequuntur.
e ¶ Eis. expone. ſcꝫ ſenſib⁹. vel eis. ſcꝫ verbis declarationum conuertentibus in deuium.
f ¶ Cōtraria maxime attentata verboꝝ mente.
g ¶ Accōmodans. i. applicans vel inducens.
h ¶ Ingrata deo. ſume verbū reddatur qđ eſt. i. Et enumerat. vj. incōmoda. que ex tali inſcientia proueniunt ⁊ hoc eſt primū. ⁊ ꝑ hoc quod dicit ingrata deo eſt penitus excludenda. ar. in cor. autē. vt nō luxu. cōtra naturam. in prin. col. vj.
i ¶ Superioribus cōtumax (ſcđm incommodum) ⁊ ex hoc etiam eſt tollenda. ar. vj. q. iij. c. ſi autem nobis. ⁊ ca. ſe. extra. de maio. ⁊ obe. c. ij. ar. ff. de re mili. l. iij. §. bello. ⁊ l. miles. §. irreuerens.
k ¶ Prefato ordini. detrahēs (tertium incōmodū) ⁊ per hoc ſuam turpitudinem oſtendens cum turpis ſit pars ſuo vniuerſo nō cōgruens. viij. di. c. que ꝯtra

Religio vñ dicit̄. Ordo litere.

Obediētia ē melior ꝙ̄ victima.

Regula vñ di.

Papa pōt ſuꝑ fidei articul' declarationēꝫ facere

Tutio punci ſ pis qtr ſcribenda eſt.

detrahẽs. odioſa[a] cõfratrib[9] vnionem[b] ſcindens ſi[c] valeat reddatur. ac graue in populos ſcandalum[d] allatura: q̃n potius (vt noſtra vehementer flagitat[e] intentio) antedictis profugatis[f] incommodis[g]. ſancta minorum fratrum religio ad quẽ tamdudũ (cum minor[h] nos grad[9] haberet[i]) dilectionis et deuotionis feruor incãduit[k]. Nunc vero poſt ſuſceptũ a nobis aplice ſeruitutis[l] iugũ[m] ad illi[9][n] religionis gubernationẽ: protectionem: defenſionẽq̃ꝫ interius[o] exteriuſq̃ꝫ[p] ꝓpitiam paſtoralis[q] cure ſollicitudo nos angit[r]. paterne[s] cogit ꝓuidentie debitum[t]: ac interne charitatis zelus accendit: quieta[v] pace gaudeat ſancto ꝓficiat ocio[x] in numero[y] ac merito[z] et q̃ꝫplurimum augeatur. blandeq̃ꝫ[?] in redeuntiũ[a] filiorũ ſue ſcilicet profeſſiõis ruat oſcula[b]: mactet[c] vitulũ eorumq̃ꝫ[d] liberis[e] ⁊ ſedula corruat in amplexus: profecto cũ ipſi[9] religionis odor[f] tra=

Viue ꝑm mores eorũ iter q̃s viuis. ⁊ aliter viuere volens q̃ ſe habeãt mores eoꝝ. iter q̃s viuit/ſuſpitioſus/aut intẽperãs eſt. xij. di. q̃quia. xij. diſt. illa. ⁊ ar. extra de ſta. regu. recolentes.

a ❡ Odioſa confratribus (quartũ incõmodũ) et nõ odioſa ſed poti[9] debuiſſet ꝑ mutuã ꝯuerſationẽ affectuoſior ⁊ carior reddi. ar. C. d̃ caſtren. pecu. l. cum allegas. li. xij. ff. eo. titu. l. ſi forte lxiij. di. c. vota ci uiũ. ⁊ ꝗ principibus. ex̃ de elec. l notuit ꝗ. multa

b ❡ Unionem ſcindẽs. dñtũ. ex q̃ ſolo deteſtabilis eſt habenda. cũ ſolũ in cõgregatos in vnũ ſpiritu[9] ſctũ veniat xxiiij. q. j ꝗ. ſi ãt ⁊ ꝯgregati ſ l vnũ aliq̃b[9] de[9] in medio eoꝝ eſſe d̃r. Matth. xviij. c. j. q. j. cũ ſcriptura. xviij. q. j. c. alienus. talẽ vnionem ſcindens diaboli opa ſubminiſtrat: tollẽs inter hoies mutuã charitatẽ ſine qua (etiã ꝯcurrẽtib[9] oib[9] aliis bonis opibus) non eſt ſalus. teſte aplõ. de peni. di. ij. c. euidenter. et di. iij. c. ſi quis aũt. ⁊ ꝓpheta clamãte. bonũ ⁊ iocũdũ eſt habitare fratres in vnum.

Salus nõ eſt ſine charitate

c ❡ Si valeat. i. creſcat ſeu valere vel creſcere ꝑmittatur. non eñi d3 intelligi nec exponi hoc v̾bum valeat i. de ſe teneat cũ certum ſit eã nõ tenere: vtpote multa mala inducentem.

Scãdalũ eſt vitandum

d ❡ Scandalũ allatura. ſextũ incõmodũ. et ob hoc intolerabilis eſt dicenda. illa eñi que ſine pctõ mortali omitti pñt vel cõmitti ſunt ob vitãdũ ſcãdalũ omittẽda ⁊ etiã ꝯmittẽda. j. ad Corith. viij. ex̃ de no. ope. nũci. cũ ex iniũcto. xij. di. c. illa. q̃ nihil cũ ſcãdalo. ⁊c. de ꝑſcrip. nihil. x. q. iij. cauendum. xj. q. iij. nolite

e ❡ Flagitat. i. deſiderat vel affectat.

f ❡ Profugatis. i. ꝓcul fugatis ſiue pulſis.

g ❡ Incõmodis. que ſunt ſex vt prediri.

h ❡ Minor. ſ. q̃ꝫ ſit papalis in quo hodie ſumus.

i ❡ Haberet. improprie v̾ loqui tex. nõ eñi gradus vel ſtatus (cũ ſit quid inaiatũ) d̾ hr̃e ꝑſonam: ſꝫ ꝑſona d̾ habere ſtatũ vel gradũ vel eſſe in illo. ar. xl. diſt. c. multi. ⁊. ff. de decu. l. eos.

k ❡ Incanduit. i. incitauit vel inflammauit.

l ❡ Seruitutis. a ſeruiẽdo dicte ⁊ ꝑ iſtã ſiĩtudinẽ appellat impator ſe ſeruũ. ꝟ. de offi. pto. ꝑfec. l. quas gras. circa ſi. ꝑme colũne ⁊ notari[9] ſeruus public[9] d̾ ff. de adop. l. nõ aliẽ. inſti. eo. ti. ꝗ. cũ aũt. ⁊. C. eo. ti. l. ij.

m ❡ Iugum. ſi. xix. di. c. in memoriam.

n ❡ Illius religionis. ſ. fratrũ minoꝝ.

o ❡ Interius. quo ad aĩam ⁊ ſpũalia.

p ❡ Exterius. quo ad corpus ⁊ temporalia.

q ❡ Paſtoralis cure. ſi. extra de re iudi. paſtoralis. de. v. cũ ſimilibus multis.

r ❡ Angit. al̾ adigit. i. aſtringit.

s ❡ Paterne. ꝑ ſimilitudinẽ loquit̾. ſicut eñi pñ̃ ⁊ boni pr̃is eſt ꝯſiliũ ſalutare ꝓ liberis capere. ff. de adul. nec in ea ꝗ. j. ita d3 eſſe ꝑſidentis ꝓ ſubditis deuotis in cor. auẽ. de man. ꝑn. ꝗ. q̃ ſi delinquẽtes. in ſi. col. iij.

t ❡ Debitũ. hoc dicit q̃ ſicut ad patrẽ carnalẽ ſpectat correctio filij in omni licita diſciplina. xxxviij. diſtin. c. legant. extra de ſymo. licet heli. no. C. d̃ emẽ. ꝓpinquo. l. j. ſic ⁊ pr̃is ſpũalis eſt ſubditũ ab errore corripere ⁊ increpare. xlv. diſtinc. c. j. xxiij. q. iiij. forte. ne ſanguis ſubditorũ ⁊c. extra d̃ officio. ordi. irrefragabili.

v ❡ Quieta pace ad quã ꝓcurãdã iter ſubditos quieſcũq̃ꝫ ꝑſidens anhelare d3. in cor. auẽ. vt diffe. iudi. in prin. col la. ix. ff. de offi. ꝑſi. l. ꝯgruit. v. q. ij. ca. ſi prelatos. xxiij. q. v. c. ſi fruſtra.

x ❡ Ocio. Status ergo religionis dicitur eẽ in ocio. ſ. q̃ ad meditationem ſollicitudinis tẽporalis: vt hic. ⁊ extra de regula. licet ꝗ. ſi vero.

y ❡ In numero. ſ. perſonarum

z ❡ Merito. ſ. vite ⁊ v̾tutũ. C. de ſta. ⁊ ima. l. ⁊ v̾tutũ

? ❡ Blãdeq̃ꝫ. q. d. nõ ſubdole: ſed cũ animi ſinceritate ſicut fecit iudas oſculo filiũ hois tradens.

a ❡ Redeuntiũ. ſ. ad vnitatẽ ⁊ obedientiã ſue religionis de quib[9] redeuntib[9] gaudere debent preſidentes ad iſtar xp̃i plus gaudẽtis ſuꝑ vno peccatore penitentiã agente q̃ ſupra nonagintanouẽ iuſtis q̃ non indigent penitẽtia vt ſcribitur i euãgelio ⁊ legit̾. xxiij q. iiij. ꝗ. ex his. ⁊ argu. C. de heretti. l. manicheos. ff. de re mi. l. non omnes ꝗ. viti.

b ❡ Oſcula. Oſculum q̃nq̃ꝫ ꝑſtatur ad decipiẽdum vt fuit in iuda ꝓditore oſculo xp̃m tradente. et tale oſculũ oĩno eſt ꝓhibitũ. imo iuſtiora reputant̾ vulnera amici q̃ volũtaria oſcula inimici. ꝓuerb. xxviij. c. v. q. v. nõ ois. ⁊. c. nõ oſculat̾. cũ corpore cum oſculato eſſe videat̾. mente tñ ⁊ animo cõtrarius eſt quare mĩto nequior fore cenſet̾ q̃ fore euidens inimicus. xciij. di. c. ſi inimicus. ⁊. C. de dona. l. data. cum ibi no. Q̃nq̃ꝫ aũt preſtat̾ ad reuerendũ ⁊ obediendũ. et iſtud aliq̃ñ eſt ꝑmiſſum: vt eſt videre in oſculo qđ preſtat̾ ſummo põtifici i pede. C. de dome. ⁊ prefec. l. j. li. xij. cũ ibi no. Q̃nq̃ꝫ vero ꝑbet̾ ad deſignãdum conſenſum in malum puta adulteriũ vel fornicationem. et hoc iure dãnat̾. ff. de adulte. q̃ ait lex. Q̃nq̃ꝫ ad ipm deſignandum in bonũ: puta coniugalẽ affectũ, vel pacis inductiuũ/ vel iniurie remiſſiuum: ⁊ tunc eſt permiſſum. C. de dona. inter vir. ⁊ vxo. l. ſi a ſponſa. extra de ſponſa duo ca. j. lxiij. diſt. c. cum adrianus. inſti. de iniur. ꝗ. vlti. Q̃nq̃ꝫ etiã ꝑbet̾ nedũ ad inducẽdũ ꝯſenſum preſumptũ: ſꝫ vt oĩa finita eſſe pacis oſculo denotent̾. de cõſe. diſt. ic. j. c. ſic ꝑſus. ⁊ diſt. ij. c. pacem. iuxta verbum ꝓphete. iuſticia ⁊ pax oſculate ſunt.

Oſculũ varijs ex cauſis preſtatur

c ❡ Mactet vitulũ. ſ. minoꝝ religio in ſignũ gaudij et leticie de illoꝝ regreſſu ad inſtar pr̃is q̃ de reuerſu filij aberrantis gaudens vitulũ ſaginatũ occidi fecit.

d ❡ Eorũq̃ꝫ. ſ. redeuntium.

e ❡ Liberis. q. d. ſpontanea ⁊ ꝓna.

f ❡ Odor trahat. i. inducat ⁊ ſollicitet.

a ¶ Charitas attrahat.i.nō ſe reuocet ⁊ inclinet.
b ¶ Lucidet.i.manifeſtet.
c ¶ Que.ſ.charitas
d ¶ Miſeria. No.mūdi miſeriā ꝯuallē lachrymaꝝ dici.vt in antiphona beate virginis.Salue regina

Mūdi miſeria eſt vallis lachrymarū.

? ¶ Ad illa.ſ.incommoda periculoſa ſubmouenda quod eſt.ꝯ.
s ¶ Remediūs.qꝛ q̄ medicamenta morbis exhibent hec iura negocijs.in coꝛ.auten.hec ꝯſtitutio innouat colla.viij.⁊ nouis moꝛbis ⁊c̄.extra de iuramen.calū. ceterum.

hat:charitas[a] attrahat:ſciē tia lucidet[b].oro mereaꝛ q̄[c] in cōualle lachrymaꝝ huiꝰ ſcili cet mundi miſeria[d] vel coꝛdis cōtritione ⁊ humiliatiōe[e] pu riſſima[f] aſcēſiones in coꝛde ſuo diſpoſuit[g] vt non ſolum i ꝟtutē de ꝟtute ꝓficiat[h]: ſꝫ in eiſdē ꝟtutibꝰ ꝑmanēs[i] quaſi quibuſdā haꝝ ad ꝑfectionez tendentibus[k] gradibꝰ de die in diē fctā[l] ſe melioꝛ aſcendat in altius:terrena deſpiciat[m] ac celeſtia cōplectatur[n].ſicꝙ tandē diuino numine collo cata in[o] patria tanto[p] deū ſe cundū huius ſancte aſcenſio nis gradus cognoſcat aper tius[q]:q̄to nūc in huiꝰ[r] pere grinationis anguſtijs illos[ſ] ꝯſcenderit[t] altioꝛes: nam ſꝫm dauid ꝓphetā eximiuꝫ/ dum ſanctā eccleſiaꝫ deꝰ ſuſcipiet in[v] eius gradibꝰ dinoſcetur[x]
¶ Quapropter[y] tantis incō modis tantiſꝙ eiuſdem oꝛdi nis excitati ꝑiculis[z] ac adꝰ il la ſalubꝛibus et opoꝛtunis ꝑ

eiuſdē ſedis ꝓuidentiā circū ſpectam adhibendis ſubmo uenda remedijs[s]: nr̄e ſollici tudinis ſtudiū ꝯuertētes ad dei laudē: bti frācīſci ꝑconiū eiuſꝙ ꝑfati oꝛdinis pacē/con ſolationēꝙ fidelium[b] necnon minus cautis minuſꝙ haben tibus inobediēdi vel euagan di occaſionis ſubducendam materiā[c] ad trepidandū vbi timoꝛ non[d] aderat:ſcrupulo ſam[e] caliginem[f] detergendā eoſꝙ ſuauiter[g] deducendos vt filios[h] ad ipſius religio nis gremium velut matris[i]. Diligēti[k] ſuꝑ his ꝑſcrutatio ne ⁊ matura deliberatiōe[l] ꝑ habitis de fratrū nr̄oꝝ ꝯſilio īfra ſcriptas ꝺclaratiōes/ cō miſſiones/ oꝛdinatiōes ⁊ ꝑce pta.q̄ inferius inferunꝛ duxi mus adiūgenda. In pꝛimis cū dicaꝛ in regula ꝙ illi q̄ pro miſerunt obedientiā[m] habe ant[n] vnam tunicam cū capu tio:⁊ aliaꝫ ſine caputio q̄ ha bere voluerint[o]. Iteꝫ ꝙ fres

e ¶ Humiliatōe iuxta ꝟbū ꝓphe. coꝛ ꝯtritū ⁊ hūiliatū ⁊c̄.
f ¶ Puriſſima. q.d.non ficta ab oī fictiōe ⁊ ypo criſi deputata ar.xxviij.q.ij.§. ex his.ꝺ pen.di. ij.c.charitas.
g ¶ Diſpoſuit quaſi ꝑ gradus
h ¶ Proficiat circa qꝺ dicit ꝓ pheta.et ambu labūt de ꝟtute i ꝟtutē.vnaq̄q̄ eī virtꝰ h̄ꝫ q̄buſdā gradibꝰ augeꝛ. de peni.diſti.ij. dum ſanctam.⁊ c.charitas i qui buſdam.

Uirtus gradibus augetur

i ¶ Permaneꝛ per ichoationē boni operis.
k ¶ Tendēti bus gradibꝰ cuꝫ inchoata ad ꝑfe ctum ꝓtrahitur
l ¶ Fctā ſe me lioꝛ. cū in eiuſdē bone oꝑationis ꝑfectiōe ⁊ ꝯſum matione ſolidaꝛ de peni.di.ij. dū ſanctam

b ¶ Fidelium. inter quos ꝑ pre dicta incōmoda ſcādalū genera batur.vt i parte precedenti
c ¶ Materiaꝫ No. tollendū fo re oēm modū et occaſionē mali. ad hoc extra ne cleri.vl̄ mo.c.vt periculoſa.li.vj. et per contrariū opoꝛtunitas ad bonū ſubmiſtrā da eſt.de elec.cū ex eo.li.vj.iuxta illud. Da ſapiē ti occaſionē ⁊ ſa piētioꝛ erit.xxiij q.v.c.videſ ꝺ hꝰ latiꝰ dixi in.c.ex ecrabilis.in glo. ſi habes.

ꝑ.xliij.

d ¶ Non ade rat.vt i ꝑo.⁊ ar. eī ꝺ ſymo.ꝑ tu as.ij.no.ꝺ of.ꝺl. paſtoral.§.qꝛ ꝟo
e ¶ Scrupulo ſam.ſi de ſymo. ꝑ tuas.ij.
f ¶ Caliginē.i. mētiſ obfuſcatio nē.ſi.de here.c. nolētes. Cle.v.

m ¶ Deſpiciat.ꝑ ſollicitudinis tꝑalū depoſitionem
n ¶ Complectaꝛ.ſ.per contēplationem.
o ¶ In patria.ſ.celeſti.omnipotens eīn deꝰ produ cto fructu falcē mittit ⁊ in meſſem ſuā deſecat. qꝛ cuꝫ vnūquēꝙ ad opera ꝑfecta perduxerit tꝑalem vitam ꝑ emiſſam moꝛtis ſnīaꝫ incidat: vt granū ſuū ad cele ſtia regna ꝑducat.d.c.cum ſanctam.
p ¶ Tanto.i.intantū apertiꝰ qꝺ eſt.ꝫ.
q ¶ Apertius. In virtutū q̄ppe noſtraꝝ gradibus deus aſcendere dꝛ.quia in tāto nobis ſublimioꝛ oſtē ditur quanto noſter animus ab infimis ſeparaꝛ.d.c. dum ſanctam.in ſi.
r ¶ Huius peregrinationis.ſ.vite tēpoꝛalis.
ſ ¶ Illos.ſ.gradus.
t ¶ Conſcenderit.ſ.per contemplationem ⁊ bonoꝝ operum perfectionez.
v ¶ In eius.ſ.eccleſie.
x ¶ Dinoſcetur.ſ.dominus vel eius gloria qꝛ eius gloria per illius incrementa declaratur. quāto enim ſancta eccleſia aſcendendo proficit tanto deus omni bus hominibus ex eius virtute innoteſcit.vt.d.c. dū ſanctam.in ꝑn.legitur.
y ¶ Quapropter. Secunda pars.
z ¶ Periculis .Que colliguuꝛ ex parte ꝑcedenti.

g ¶ Suauiter.Supra dixerat blande in parte ꝑce denti.⁊ hoc dicit.qꝛ leuiter caſtigatꝰ de facili reueren tiā exhibet caſtiganti.aſperitatiſ nimie aūt ⁊c̄.xlv.di. cum beatꝰ.ff.ad.l.aquil.l.nō nimis.
h ¶ Ut filios.dic vt dixi in pte ꝑce.in ꝟbo paterne.
i ¶ Matris ꝯſuete filio miſereri. arg.ff. de adul.l. nec i ea.§.vi.ff.qꝺ cū fal.tu.auc̄.falſꝰ.§.iulianꝰ.de re mili.l.milites.§.deſertoꝛē.in coꝛ. auten. vt ſine ꝓhi ma.§.j.colla.vij.extra de ꝑſum.afferte.cū ſi.
k ¶ Diligenti.ſi.C.ne filiꝰ ꝓ pa.auc̄.habita.
l ¶ Matura deliberatiōe. hoc dicit. qꝛ ſapiētis de liberate gerere.in coꝛ.auten.de appel.§.ſācimꝰ.coꝛ. tiū.xj.q.iij.c.ſummope.nā q̄ cōſilio recte gerunꝛ iure meritoꝙ ⁊ effectu ⁊ firmitate nituꝛ.C.de repu.l.iij.
m ¶ Obedientiā.ſubaudi caſtitatē/⁊ ꝓpꝛij carētiā. hec eīn dicunꝛ religionis eſſe ſubſtātialia.extra ꝺ ſta tu mona.cum ad monaſteriū.§.vlt.
n ¶ Habeāt.nō intelligas ꝙ ea habeāt abſꝙ oī iu re vtendi cū ſimplex vſus abſꝙ oī iure nō recipiaꝛ nec ꝺ ſe ſit poſſibiꝛ.vt i ꝺcꝛ.ad ꝯditoꝛē.⁊.c.cū inter nōnullos
o ¶ Uoluerint. Illas ꝫ hꝛe mere voluntariū eſt. ar. ff.de iudi.l.nō quicquid.C.quō ⁊ q̄n iudi. l.j.in his er go fratribꝰ minoꝛibus velle liberum relinquiꝛ.ſicut ⁊ velle cibo ⁊ potu refici.⁊ hoc ideo quia ſine iſtis vita

Uota tria ſūt de religionis ſubſtātia. religioſi an velle ⁊ nolle habeant.

oēs veſtimentis vilibus[a] induantur: ⁊ ſuper predictoꝝ[b] verboꝝ ſenſu a prefatis predeceſſorib⁹ noſtris Nicolao et Clemente declarationes (vt p̄mittitur) limpide[c] emanarūt: dictuſq̧ Clemens huius vilitatis iudicium[d] miniſtris cuſtodib⁹ ſeu gardianis ordinis p̄dicti duxerit cōmittendum[e]: eoꝝ ſup[f] hoc cōſciētias onerādo[g]. nec ob hoc[h] in quibuſdā[i] ex fratrib⁹ antedicti ordinis volentibus plus[k] ſapere q̄ꝫ oportet ſapere / nouarum adinuētiones ambiguitatum ceſſauere q̄ꝫ plurime. vel nō oīno nō vetuſtarū explicatio queſtionū[l] tam videlicet ſup lōgitudine ⁊ latitudine q̄ꝫ groſſicie et ſubtilitate forma ⁊ figura veſtimentorum[m] ipſorum quinimmo adeo hm̄ōi adinuentiones ⁊ queſtiones ꝓpria excreuere licentia[n]: vt ex eiſdē fratrib⁹ aliqui habitus ꝓpterea[o] curtos: ſtrictos[p]; inuſitatos et ſqualidos[q]: nouitate[r] plenos ac diſſidijs nō ignaros: cum a communitate ordinis diſcreparent[ſ] aſſumerent nec eos[t] ad miniſtroꝝ cuſtodum gardianoꝝ eorūdem mādatū requiſiti deponerēt[v] nec alios ꝙ ut eiuſdē ordinis cōmunitas deferebat habit⁹ iuxta eorūdem miniſtroꝝ cuſtodū et gardianoꝝ arbitriū ducerent reſumēdos[x] dicētes in[y] hoc eorūdem p̄latoꝝ ſuoꝝ nō[z] parendū fore arbitrio. cū et ſuum[ꝯ] ſic[a] deſpectū[b] regularem[c] ⁊ cruciformē[d] aſſererent. ceteroꝝ[e] vero ſupfluum[f] habitū irregularēq̧[g] cēſerēt Nec huic eorū opinioni[h] p̄fati cle. declarationem ſepius

humana ſuſtentari nō pōt. ff. de ali. l. legatis. de vbo. ſig. l. vbo vict⁹. j. q. iij. ſi q̄s obijcit. ſicut ⁊ quo ad alia velle hr̄e dicantur. xj. q. iiij. c. monachū. extra de regula. licet et ibi ratio de hoc reddit. ⁊. xx. q. ij. c. due ſūt: al's eīn regulariter velle vel nolle habere nō dicit de elec. ſi religioſ⁹. de teſta. ca. ij. de ſepultu. ca. viii. li. vi. xvi. q. j. nō dicatis.

a ¶ Vilibus. hoc p regulā cō ducēde humilitatis inſtitutuꝫ fuit. nā ⁊ clerici ſeculares in veſtibus ac calciamentis decorē querere nō dn̄t. xlj. di. c. clericus extra. de vi. ⁊ hone. cleri. c. cl'ici. xx. q. iiij. i ſum. ⁊. c. j. ſicut nec in cantādo lenitatē vocū. xcij. diſ. c. cantātes. ⁊. c. in ſanctā ornat⁹ enim extrinſec⁹ frequēter quem ad voluptatē et elationem inducit. iuxta id: icōpoſitio corporis icōpoſitionē indicat mētis. xlj. diſtin. ca. viii.

Clerici in veſtimentis decorē querere non debēt.

b ¶ Predictorum verborum in veſtimentis vilibus.

c ¶ Limpide. i. clare: non obſcure ſed dilucide.

d ¶ Iudiciū. i. determinationē et declarationē vel ꝓprie poteſt ſumi. quia ſuper hoc iſti qui ſequūtur p decre. cle. v. videntur iudices cōſtituti. aliter autem alibi ſumitur hoc verbum iudicium. ſup quo vide qḋ no. inſti. quibus non eſt ꝑmiſ. fa. te. § preterea.

Iudiciū eſt equiuocum.

e ¶ Committendum. vt in decret. exiui. § preterea cum in regula.

f ¶ Sup hoc. q̄ veſtimēta vilia vel non reputentur

g ¶ Onerādo. periculoſum eſt iſtud onus ſi contra fiat: cū ex hoc peccatū mortale incurrat. xx. viij. q. j. § ex his. extra. de reſti. ſpo. litteras § porro. ſil'r habes alibi vbi habētis aliq̄d facere cōſcia onerat. extra de here. c. ſtatutum § vlti. li. vj. de ſepul. dudū § verū. de religi. do. c. ij § vt autē. de iurepa. c. j § precipim⁹. cle. v. extra. de iureiur. c. mulieri.

h ¶ Nec ob hoc. ſcꝫ ꝙ papa cle. veſtimētoꝝ vilitatē illoꝝ duxit iudicio cōmittendam.

i ¶ In quibuſdam. hoc dicit q2 illi reſpectu aliorū pauci erant vt dixi in p̄te p̄cedenti verbo paucoꝝ.

k ¶ Plus ſape. hoc eſt ꝯ doctrinā ap̄li ad ro. xij. c. ꝓ pe. diſt. iij. c. adhuc inſtās. extra. de renū. c. j. lib. vj.

l ¶ Queſtionum. ad quas decidēdas fuit opus declarationibus que infra ſubijciuntur.

m ¶ Veſtimētoꝝ. i. qualis lōgitudinis: latitudinis groſſiciei: ſubtilitatis: forme: ⁊ figure deberēt eſſe veſtimenta quinimmo ad expoſitionem huius verbi vide quod no. Guil. de reſcrip. tibi. lib. vj.

n ¶ Licentia. ſcꝫ fratrum.

o ¶ Propterea. ſcꝫ ꝙ dicebant ſe debere indui vilibus veſtimentis.

p ¶ Strictos. et ſic vilitatē veſtimentoꝝ credebāt referendā etiam ad curtoſitatē: ſtricturā: ſqualiditatem ipſorum.

q ¶ Squalidos. exponi pōt hoc vbū. i. viles vel triſticiā idicātes. ar. ff. de lib. l. veſteꝫ. ⁊. l. itē apud § hoc autē fere. vbi ſi mile vbū repies

r ¶ Nouitate plenos. i. hoc iſti fratres male attēdebāt qḋ ſcribit i reb⁹ nouis cōſtituēdis cuidēs dꝫ eſſe vtilitas vt diſcedat ab eo quod diu equū viſuꝫ eſt. ⁊ ideo reprehēſione digni fuerūt. xi. diſtin. c. quis neſciat. no. ex. d conſu. cum conſuetudinis.

ſ ¶ Diſcreparent. in hoc contra mores alioꝝ geſta ſunt ꝓ morū illoꝝ diuerſitate vitāda tāq̄ꝫ turpia reputāta. viij. diſtin. c. qḋ contra mores. ⁊ adde quod dixi in parte precedenti in verbo detrahens.

t ¶ Nec eos. ſcꝫ habitos.

v ¶ Deponerēt. ſuā inobedientiā oſtēdētes argu. de tempo. ordi. c. ad aures. de offi. ordi. q̄ꝫto.

x ¶ Reſumendos. qḋ tamen facere tenebant. ar. extra. de vita ⁊ hone. cle. c. deus qui.

y ¶ In hoc. ſcꝫ deponēdo habitus quos portabant et in reſumendo cōes habitus aliorum.

z ¶ Non parcendum fore. ⁊ hoc male dicebāt. cum p̄cepto ſuperioris de ſe iuſto vel ſaltum de quo eſt dubium ſit obtemperādum. xxiij. q. j. c. quid culpat ug. de temp. ordi. cū ad aures. ⁊ de hoc. ff. de reg. iur. l. factum a iudice. ⁊ extra de reg. iur. c. quod quis mādato. lib. vj. ⁊ ibi etiam de hoc dixi.

Precepto ſuperiorꝭ etiā dubio parēdū ē.

ꝯ ¶ Et ſuum. ſ. habitum.

a ¶ Sic. ſcꝫ curtum eſt ſtrictum.

b ¶ Deſpectum. p hoc forte dicentes ipſum magis humilem reputandum.

c ¶ Regularē. i. regule (ſm eos) conuenientem.

d ¶ Cruciformē. i. cruci conformē. q̄ conſiſtit ex ſtipite in longū porrecto ⁊ brachio in tranſuerſum extēſo. ſic dicebant de habitu ſuo cuius longitudinē ſtipiti crucis ⁊ ipſius habitus manicas extēſas: brachio in tranſuerſo ſtipitis extenſo forte comparabant.

e ¶ Ceteroꝝ. ſm cōmunitatem ordinis faciēdum.

f ¶ Superfluum. ꝓpter longitudinem.

g ¶ Irregularēq̧. i. nō ſic regule ꝯuenientē ſicut ſuū

h ¶ Opinioni. ſup. ꝙ ſuū habitū deponere: ⁊ alioꝝ

habitū ſuoꝝ ſuperioꝝ arbitrio habere tenerentur.
a ¶ Repetitā. ſupra in parte pcedenti ⁊ in iſto ⁊ di. cle ca. exiui de paradiſo §. preterea.
b ¶ In illa. ſcꝫ declaratione clementis.
c ¶ Iudiciū. expone. vt. ſ. i ſimili verbo iudicium.
d ¶ Inibi. ſ. in ipſa declaratiōe Clementis.
e ¶ Seruent. per hoc videbat eis ꝙ in premiſſis ſupiorū ſuorū ſtare iudicio minime tenebātur quaſi alioꝝ habitum nō reputarent vilem ſed irregularē ⁊ ſupfluū. vt. ſ. ſꝫ in hoc verbo declaratiōis cle. cōuertebatur i de uium vt prima parte dicit: quare eorum intellectus i hoc reprimitur. vt in parte ſequenti traditur.
f ¶ Preſertim id eſt marie. ſi. de fo. compet. ſi. diligenti.
g ¶ Predicti. Nicol. ſcꝫ tertij al's. quarti. i decre. exijt. de ver. ſig. lib. vj.
h ¶ Semp. id eſt omni tēpore.
i ¶ Fratrib⁹. Scꝫ minoribus
k ¶ Reluceat.

repetitā[a] obeſſe. Nā lꝫ miniſtris cuſtodib⁹ et gardianis prefatis veſtiū vilitatis dectin illa[b] iudiciū[c]: tū inibi[d] cōſequēter adiungit. ita tū ꝙ vilitatē in veſtib⁹ ſeruēt[e] pſertim[f] cū ⁊ in declaratiōe pdicti[g] Nicol. dicat ꝙ ſemp[h] i eiſdē fratribus[i] et eoꝝ actibus pauptas ſctā reluceat[k] put ipſis[l] ex eoꝝ[m] regula inuenit indicta. ac ↄſtōnibus eiuſdē ordinis gnalib⁹ caueat (vt[n] aſſerunt) ꝙ in oībus[o] que ad habitū fratrū ſpectant reluceat ſemp aſpitas vilitas et pauptas[p]. vnde cū nec pauptatis vel vilitatis oblate per miniſtros cuſtodes et guardianos veſtes exiſterēt[q]: nec ipoꝝ ſupioꝝ ordis ſui in deponēdo veſtes q̄s gererent[r] nec in reaſſumēdo q̄s[ſ] darēt ſequi iudiciū vllatenus tenebant[t] gnali[v] miniſtro et ceteris fratrib⁹ q̄ p cōitate eiuſdē ordinis aderant[x] ſuis rōnibus (q̄s breuitatis[y] cauſa omittim⁹) cōtrariū aſſerentibus ex[z] aduerſo. prout hec ⁊ alia hincinde coram nobis ⁊ eiſdeꝫ fratrib[ↄ] nr̄is ſcripto[a] lecta verboq̄ꝫ fuere pponſita[b] ac etiā coram aliquib⁹ ex fratribus[c] nr̄is pdictis ſup hoc deputatꝫ[d] a nobis pſertim p aliq̄s ex fratribus dicti ordinis qui in[e] predictis cōmunitatibus aduerſabātur eiſdē fuerunt pluries[f] repetita.

¶ Quocirca[g] nos ſerioſius rationibus[h] predictis auditis et[i] alijs illiſq̄ꝫ[k] plenius[l] intellectis[m] volētes perpetuū pfato finē dare negocio: de[n] predictorum fratrū noſtroꝝ cōſilio declaramus ⁊ dicim⁹ ꝙ cū (ſicut pretangit[o]) dicat in regula ꝙ fratres oēs veſtimentis vilib⁹ induant: et cū vilitatem hmōi veſtium tam habit⁹ q̄ꝫ interioꝝ tunicarū illam pfatus clemens intelligi debere decreuerit[p] q̄ ſecūdum conſuetudinem[q] vel cōditioneꝫ[r] patrie debeat quā

ſuoꝝ iudicium in deponendo veſtes quas portabant et in reaſſumendo illas quas illis offerebant.
ↄ ¶ Eiſdem fratribus noſtris. ſcꝫ cardinalibus.
a ¶ Scripto. i. in ſcriptis.
b ¶ Propoſita. et ſic p aſſertionē partiū cauſe merita fuerunt pandita. C. ſi p vim vel alio modo. l. viii. extra de i in teg. reſti. c. cū ex litteris §. pſpeximus.
c ¶ Ex fratribus nr̄is. ſcꝫ cardinalibus.
d ¶ Deputatis. ſ. auditorib⁹
e ¶ In predictis. ſ. in veſtib⁹ dimittendis q̄s portabāt ⁊ in reaſſumēdis q̄ offerebant eiſdē.
f ¶ Pluries repetita. ad maiorem forte idagīnē ⁊ examinationē. ar. xxxv. q. ix. c. graue. xxx. q. v. iudicantē. eꝫ de fide iſtru. cū iohannes §. verū. C. de eden. l. ij. in prin.
g ¶ Quocirca tertia pars.
h ¶ Rationibus pdictis. ſcꝫ in pri. § hincinde allegatis.
i ¶ Et alijs. ſcilicet de nouo ppoſitis.

quiam non relucere dicebant in habitibus alioꝝ.
l ¶ Ipſis. ſcꝫ fratribus.
m ¶ Eorum. ſcꝫ fratrum minorum.
n ¶ Ut aſſerunt. ſi verum quod ſequitur dicebatur aliquē colorem habere videbantur qui tamē eis non ſufficit. vt. i. §. pxi. ſequitur.
o ¶ In oībus. hoc verbū ſic vniuerſale ⁊ indefinitū eis ſic dicendi occaſionem aliqualē dare videbatur q̄ nec eis proficit. vt. §. pxi.
p ¶ Et pauptas. volētes p hoc forte dicere ꝙ talis vilitas ⁊ paupertas habetur ⁊ denotatur in breuitate ⁊ ſtrictura habitus quem portabant.
q ¶ Exiſterent. ſm illorum intentionem.
r ¶ Quas gererent. ſcꝫ curtas ⁊ ſtrictas.
ſ ¶ Quas darent. ſcꝫ longas ⁊ ſupfluas ſm eos.
t ¶ Tenebantur. fundantes ſe in quibuſdā verbis regule et in quibuſdam generalib⁹ conſtitutionibus ordinis quas allegabant. vt. ſ.
v ¶ Generali miniſtro. ſcꝫ ordinis minorum.
x ¶ Aderant. i. preſentes erant.
Breuitas amatur y ¶ Breuitatis cauſa. no. iuxta id quod dici conſueuit gaudēt breuitate moderni. ad hoc. ff. ad. l. aquil. ita vulneratus §. eſtimatio.
z ¶ Ex aduerſo. ſcilꝫ illos ſequi debere ſuperiorum

k ¶ Illiſq̄. Scilicet tam primo q̄ ſubſequēter propoſitis.
l ¶ Plenius. i. plene vel plenius q̄ ante.
m ¶ Intellectis. per hoc collige habentem iudicare primo debere iura et rationes partium cum diligētia rimari ⁊ intelligere. non ſe inferenda ſententia precipitare. C. de ſen. ex pi. reci. l. ij. ⁊. xj. q. iij. ſummope. extra. de dolo ⁊ contu. olim. cū ibi no. de re iudi. paſtoralis § verum. cle. v. vbi de hoc dixi. Prout enim hic papa fecit ceteri eius exemplo ducti facere debēt. quia docti viri cautela ⁊c. lxxxj. diſti. c. legitur. ⁊ arg. extra de re. iu. in cauſis. C. de legi. l. viij. Iudex ſniam laturus multa rimari debet.
n ¶ De predictorū. ſub hac clauſula dic vt no. i decre. execrabilis.
o ¶ Pretangitur. in § quapropter.
p ¶ Decreuerit. in dicta decre. exiui in § preterea.
q ¶ Conſuetudinem. iuxta quam quelibet patria et prouincia gaudet in ſuo ſenſu ſecundum Hierony. lxxxvj. diſtinc. veniam. extra. de ſepultu. certificari. ⁊ argu. ff. de admini. tut. l. ſine herede § lucius. de leg. l. ſi ſeruus plurium § viij. quod vi aut clam. l. prohibere § ſi preſes.
r ¶ Conditionem. i. qualitatem. ſimile. ff. de vſur. l. ſed ⁊ ſiquidem § j.

a ¶ Preciū. qđ iuxta ꝯſuetudinē mēſuraꝝ regionis ⁊ qualitatem eiuſdē ībi⁹ vile ⁊ nō vile reputaꝝ: vt hic ⁊ ꝓbaꝝ in coꝛ. auten. de colla. in ꝑnci. colla. ix. et in. x. colla. de pace te. §. poſt natale. ff. de contrahen. emp. l. imperatores. de eo quod cer. lo. l. ideo. ad. l. falcidi. l. precia. §. vlt.

ſ ¶ In ꝑdictis. ꝫ. pri. declaratis.
t ¶ Silibus. Arbitrarie cōſideratio cū non ſint ipſa ſiīia oīa in iure exꝑſſa. vt. ꝫ. ſequiꝛ. ar. ad hoc extra de offi. dele. de cauſis. ff. de leg. j. l. ſi domus. §. l pecunia
v ¶ Eoꝝū. ſ. miniſtroꝝū ⁊ alioꝝ. ꝫ. ⁊. ꝫ. nolatoꝝ.

b ¶ Duxerit ꝯmittendū. qꝛ ad oēs regiones nō poterit cert⁹ precij numer⁹ aſſignari: vt dicto §. preterea.
c ¶ Continetꝛ. ⁊ patet dicta decret. exiui. §. preterea cum in regula.
d ¶ Auctoꝛitate committimuſ. Videnꝛ ergo iſti ſuꝑ hoc iudices ordinarij dati a lege vl' ſaltem a principe a quib⁹ quis ſoꝛtiri dicitur ordinariā iuriſdictiōeꝫ. arg. ꝗ. q. vj. qđ arbitris. ff. ꝺ iuriſ. om. iu. l. ⁊ quia not. extra ne prelati vi. ces ſuas. c. ꝗ. poſtiſſime cū hic nō cōſtituaꝛ ſuper hoc delegat⁹ ſicut ⁊ alibi extra de offi. ordi. irrefragabili. §. cete. rū. de heret. ad abolendā. §. vlt.
e ¶ Subtilitatis. ⁊ tenuitatis vel leuitatꝭ. quo ad bonitatem intrinſecaꝫ.

tū ad coloꝛē pāni ⁊ ꝓcii⁹ vilitas merito reputari: atꝗꝫ cōſequēter huius vilitatis iudiciū miſtris cuſtodib⁹ ſeu gardianis ꝑdictis (ipſoꝝ ſuꝑ hoc ꝯſciētias onerādo) duxerit[b] cōmittendum: put i eiuſdem clemētis litteris ſuꝑ hoc confectis pleni⁹ continetꝛ[c] in eoꝝūdē miniſtroꝝū cuſtodū ſeu gardianoꝝ eodē mō iudicio eſt relictū. Noſqꝫ nihilomin⁹ ꝑfatoꝝū miniſtroꝝū cuſtoduꝫ ⁊ gardianoꝝū iudicio ꝑſentiū auctoꝛitate[d] cōmittim⁹ determiare videlꝫ/ arbitrari/ atqꝫ ꝑcipe cui⁹ lōgitudis et latitudinis groſſiciei et ſubtilitatꝭ[e] forme ſiue figure: atqꝫ ſimiliū[f] accidētiuꝫ eſſe debeāt tā habit⁹: ipſoꝛūqꝫ[g] caputia[h] qꝫ īteriores tunice qb⁹[i] fratres oēs minores dicti ordinis induunꝛ. ac inſuꝑ cuius[k]: quantecꝫ[l] vilitatis indui eos ipſis veſtimētis opoꝛteat. et[m] an ī veſtimētis hmōi ſꝫm regulam ⁊ declarationes eoꝛūdē ꝑdeceſſoꝝ noſtroꝝ. et ꝑfatas oꝛdinis cōſtitutiōes: reluceat[n] aſꝑitas vilitas: et paupertas vtrū necꝫtū⁹ ad coloꝛeꝫ: vilitatē: paupꝛtateꝫ ꝗqꝫ ac cetera accidētia ſupꝛadicta ſꝛes veſtimētꝭ īduanꝛ vt debēt. ſuꝑ qb⁹[p] eoꝛūdē miniſtroꝝ cuſtodum ⁊ gardianoꝝ cōſciētias oneram⁹[q]. Statuentes et diſtricte ꝑcipiēdo mādātes[r] ꝙ in ꝑdictis[s]: et his ſimilib⁹[t] eoꝛū[v] arbitriū determiationeꝫ ſiue iudiciuꝫ: gn̄alis quidē ī[x] toti⁹ oꝛdinis: puincialiuꝫ ꝟo in puinciarū miniſtroꝝ ac cuſtodū ⁊ gardianoꝛū adminiſtrationib⁹ cuſtodiſs ac gardianis ſiue conſimilib⁹ oꝛdis mēoꝛati cōmiſſis eiſdē[y] ſres oēs[z] ⁊ ſinguli ſeq̄ oimode[ꝯ] illiſqꝫ parere[a] ꝑ oīa[b] teneātur[c]. Ac inſuꝑ ꝙ illoꝛū[d] ſeqndo arbitrium[e] determiatiōnē ſiue iudiciū[f]: illiſqꝫ[g] parēdo[h] nec[i] ſint nec dici[k] poſſint vel debeant nec ipſi nec ſeipſos autumēt ſue regule vel cōſtitutionū[l] ſui oꝛdinis tranſgreſſoꝛes maxime[m] cū nec expꝛeſſe vel

x ¶ In toti⁹ oꝛdis adminiſtrationibus. quod ē. ꝫ.
y ¶ Eiſdem. ſ. gn̄ali puinciali miſtris/ cuſtodibus gardianis.
z ¶ Oēs. vt vniuerſi. vt differat a ꝟbo ſequenti.
ꝯ ¶ Oimode. Quaſi dicat excuſatiōib⁹. ꝫ. expꝛeſſis ⁊ aliſqꝫ qbuſcūqꝫ friuolis reiectis.
a ¶ Parere. i. obedire vel obtēperare.
b ¶ Per oīa. intellige licita. in alijs eīn magis deo ꝙ̄ hoi parēdū eſt. x. q. iij. ꝗ reſiſtit. ⁊. c. iulianus. ⁊. c. ſi dñs. ⁊. c. nō ſemꝑ.
c ¶ Teneanꝛ. hoc verbū neceſſitatē parēdi videtur iponere. vt dixi in decre. execrabilis
d ¶ Illoꝝ. ſcꝫ miſtroꝝ et alioꝝum. ꝫ. nominatorum.
e ¶ Arbitriū. i. volūtatē vl' oꝛdinationē. ar. ff. de verbo. obli. l. ſi quis arbitrium. C. de contrahen. emp. l. viti.

f ¶ Similium accidentiū. puta ad coloꝛē magis vl' minus nigrum vel brunum.
g ¶ Ipſoꝛūqꝫ. ſ. fratrum.
h ¶ Capucia. cui⁹ quātitatis vel foꝛme exiſtant.
i ¶ Quibus. ſ. habitib⁹ caputijs ⁊ tunicis.
k ¶ Cuius. i. qualis quo ad precium.
l ¶ Quātecꝫ. quo ad groſſiciem vel ſubtilitatem.
m ¶ Et an. repete eoꝛū iudicio eſt relictum.
n ¶ Reluceat. In tali relucentia aſperitatis vilitatis innitebanꝛ a ſua cōītate diſcrepantes. vt. ꝫ. pri. §. que ꝫ eos hic ſuperioꝝ iudicio eſt cōmiſſa.
o ¶ Quātū ad coloꝛē. ⁊ in hoc ⁊ in ſequentib⁹ illis innitebanꝛ: ſed nec ipſis innitanꝛ vt ſequiꝛ.
p ¶ Suꝑ quib⁹. a ꝟſu eoꝛūdē/ hucuſqꝫ expꝛeſſis.
q ¶ Oneram⁹ ꝫ dic vt dixi. ꝫ. pri. §. in ꝟbo onerādo
r ¶ Mandātes. Cōtra tale mandatuꝫ ꝑceptiuū veniens peccaret moꝛtaliter. ar. xxiij. q. j. qđ ꝑcipitur. et de ꝟbo. ſig. in his. de maio. ⁊ obe. c. ſi quis. qui ſiꝛ. ſine legi. ꝑ venerabilem. §. rationibus. ad fi. ff. de re mi. §. in bello. not. hoſt. de offi. oꝛdi. c. inter cetera. §. vlt. de treu. ⁊ pa. c. j. ⁊ Ber. de offi. oꝛdi. ea que. et dixi de eta. ⁊ quali. c. j. de. v.

Peccat moꝛtaliter q̄ venit ꝯ mandatū ꝑceptiuuꝫ pape

f ¶ Iudicium. expone. vt. ꝫ.
g ¶ Illis. ſ. miniſtris ⁊ alijs.
h ¶ Parendo. i. obediendo.
i ¶ Nec ſint. ſ. quo ad rei veritatem.
k ¶ Nec dici poſſint. quo ad vulgi opinionem
l ¶ Conſtitutionum tranſgreſſoꝛes. Nec mirū cuꝫ omnes ex precepto conſtitutionis preſentis in ꝑmiſſis obedire ſuis ſuperioꝛibus ſint aſtricti eis parēdo non videntur eſſe in dolo vel in culpa cum habuerint parere neceſſe. ff. de reg. iur. l. non videtur. §. qui iuſſu. de aqua plu. arcen. l. ꝗꝗ. cum ſimilibus. et ꝗa caſu nonis hui⁹ auctoꝛitate preceptiua i aliis obediētia ꝑſtatur que a peccato obtemperantem excuſat. xxiij. ꝗſtione. iij. cap. qui peccat. xxiij. ꝗſtio. viti. noluit. C. de adulte. l. gracchus. al's diceretur ꝙ per hanc conſtitutionem obtemperantibus laqueus inijceretur contra iura. xxvij. q. j. ca. de viduis. ⁊ eius auctoꝛitate ipſi eſſent circūſcripti contra. l. j. C. de his qui veniaꝫ eta. impetra.
m ¶ Maxime. ꝓpꝛie intelligas iſtud aduerbiuꝫ. nā idem eſſet ſi in regula vel ꝯſtitutionib⁹ oꝛdinis vel de.

determinate in predicta fratrum minorum dicatur regula vel declarationib⁹ ante dictis quāte lōgitudinis: quāte latitudinis: quante groſſiciei vel ſubtilitatis: q̄lis forme q̄liſue figure/ huiuſmodi debeant eſſe[a] veſtes. ſicut nec q̄lis q̄ntecq̧ vtilitatis eas eſſe oporteat exprimit i eadē. ſic q̧ quodāmodo eadem vigente neceſſitate; equitate non[b] impari vero ſenſu veroq̧ id regule ſuadentibus intellectu: eiuſdem clementis inherentes veſtigijs prefatorum miniſtrorum cuſtoduʒ ⁊ gardianorū in[c] predictis horūq̧ ſimilibus fore iudicium declarare compellimur[d] illaq̧[e] eis[f] (vt predicit) cōmittere inuitamur[g]. Nō enī pticularīū oim certa pōt dari ſcia[h]: neq̧ eorum (cum infinita[i] ſint) cōtingit[k] fieri diſciplinam[l]. non ars nō regula circunſtātias ſingulas accidētiaq̧ cuncta complectit[m]. habent in[n] illis minores maioribus[o] obſeq̄[p] illiſq̧ intēdere[q] nō in certis[r] ſolum verūctiā in dubijs[s] et i certis ꝑſunt[t] artib⁹ q̄b⁹[v] obediant. ꝑſunt regulis ſingulis q̄b⁹ obtemperēt diſciplinis. vt illarū[x] finis[y] egregius debitis[z] obſequentium[9] myſterijs ſubſequatur. Sic iudicans cuncta[a] rimat ⁊ diſcutit

clarationib⁹ alijs eſſent expreſſa que ſequunt. nā ⁊ cōtra illa ꝑcepta hui⁹ cōſtitutionis parendū eſt ⁊ parere pōt abſq̧ aliqua trāſgreſſione. extra de vo. c. nō ē voti. cū tales obſeruantias poſſit papa nedum declarare. immo ⁊ penit⁹ tollere: etiā poſſit totuʒ minoꝝ ordinez ſubmouere. cū ab ipi⁹ approbatione pcelit. not. Inno. extra de ſacra. nō ite. ca. pbr̄i. nō ergo minꝝ ſi obtēperātes: nec ſint; nec dici poſſit nec ſentire debeant tranſgreſſores. alr̄s viderent de ꝑtāte pape nō ſine ꝑiculo dubitare. xv. diſt. ſancta romana. ib. l:ē opuſcula beati iſidori. xix. diſ. c. nulli fas. ⁊ ar. C. de leg. l. vlti. a ¶ Debeant eſſe. trāſgreſſiones igit ois notaceſſat ſi obtēperēt in his q̄ regula vel cōſtitutiones ordis nullateu⁹ inī dicūt cū ⁊ ſi iterdicerēt idē eſſet. vt. s. glo. pri.

Ordo minorū poſſet tot⁹ ꝑ papam tolli.

b ¶ Nō impari. q. d. immo pari. vt ſic de ſimilibus ad ſimilia ex equitatis ſimilitudine in agibilibus pcedat. C. de cōſti. pe. l. vl. extra de cſtr. vi. cū dilecta. cū ſi.

c ¶ In ꝑdictis. ſcʒ in longitudine groſſicie ſubtilitate forma veſtium vel figura.

d ¶ Cōpellimur. hoc intellige inquantū digna vox cenſet principis ſe alligatū legib⁹ ꝑfiteri. C. de legi. l. digna. ob cauſatiuā neceſſitatē executionis officij paſtoralis. ar. in ꝓhe. C. in ꝓn. iuncta. l. vlti. ff. de ſepa. bo. al. precisē ꝯpulſio nulla ſibi fieri pōt. cum ſit lege hūana ſolut⁹. ff. de le. l. princeps. nec ſua ſedes a quoq̧ iudicari pōt. xxi. diſt. ca. nec autē.

e ¶ Illaq̧. ſ. quante lōgitudinis ⁊c̄. vt. s. legit

f ¶ Eis. ſ. miniſtris. ⁊ alijs. s. nominatis. ⁊ dic eis. i. eorum arbitrio vel iudicio.

g ¶ Inuitamur. id eſt inducimur.

h ¶ Sciētia. iuxta hoc ſcribit lex nō poſſe oēs articulis aut legib⁹ aut ſigillatim ꝯſtitutionib⁹ cōprehendi. ff. de leg. l. nō poſſunt. ex cui⁹ mēte ſumptuʒ vr̄ qḋ hic dicit. natura eīn introducta eſt vt ſint plura negocia q̄ vocabula. ff. de ꝑſcrip. ver. l. natura.

Negocia plra ſunt q̄ vocabula

i ¶ Infinita ſint. ſ. pticularia. natura eīn q̄tidie nouas deproperat edere formas. i. collat. i. q̄ ſit prima cū bene. aut. § ꝑdicti. C. de vete. iur. enu. § ſed q̄ diuine in ꝓhemio. vi. lib. Et potes colligere q̄ de his que de ſe infinita ſunt certa lex non poteſt cōſtitui. cum cuiʒ lex de ſe habeat eſſe certa. ff. de iur. ⁊ fac. igno. l. in. ol. iiij. diſt. erit aūt. habeatq̧ ꝑncipium ⁊ finē vt in ꝓhemio dige. § ſed q̄ ſolutū. in fine. merito de hoc qḋ infinitum eſt ⁊ ſic incertū. non conſtituitur nec infinitatē amplectit. C. de ſacroſanc. eccle. l. vlti. extra de reſcrip. ca. cum in multis. lib. vi. Quod intellige iuxta talē diſtinctionem. q̄ aut agitur de actib⁹ cōcernētibus ſalutē anime. puta laudare deū; ⁊ ſimilia. ⁊ tunc

Lex de infinitis ꝯſtitui nō pōt.

Infinitas an reprobetur.

infinitas ꝓbat. xxij. di. c. ſacroſanc. xxxvi. diſt. ca. ſi qd vult. C. de ſum. tri. inter claras. in ſi. de offi. ꝑfe. pre. l. q̄s grās. aut de alijs ⁊ tunc aut de inducētib⁹ exceptionē quo caſu infinitas approbat. ff. de excep. do. l. pure § ſi. C. de excep. l. ſi pactum. inſti. eo. ti. § appellatur. aut de inducētibus obligatiōeʒ quo caſu aut hmōi obligationes ſunt de ſui natura limitata infinitatē ſapiētia. ⁊ tunc infinitas approbat de vſufru. le. l. cū q̄daʒ ⁊. l. cū ad hoc. de fideiuſ. l. ſi ſtipulat⁹. aut nō ſunt de ſe līmitatē ſapiētia: ſi quideʒ certat ſi obligatione noniter inducēda tūc infinitas reprobat. ff. de dā. infec. l. q̄ bona § vlt. ⁊ idē ſi tractet de obligatione pu⁹ inducta poſt ampliāda etiā ſi verba obligatiōis ſint ꝑ ſe flexibilia ad finitatē vel infinitatē. ff. de le. iij. l. fideicōmiſſa § ſi q̄s

k ¶ Contingit. ſ. ſcientiam.

l ¶ Diſciplinam. ſ. doctrinam.

m ¶ Cōplectit. de arte ꝓbat. ff. de leg. l. non poſſunt de regula. idē. ff. de reg. iur. l. ois diffinitio.

n ¶ In illis. ſ. circunſtātijs ⁊ accidentibus.

o ¶ Maiorib⁹. C. de offi. ꝑfec. pre. vr. l. ſtudentibus de offi. rec. puin. l. potioris. xcv. diſtin. c. ecce. ⁊. c. eſto ſubiect⁹. extra de maio. ⁊ obe. ſolite. de cenſi. ois anima vniuerſitas enim alia rōne ſubſiſtere non poſſet niſi magnus ordo diſtinctionis graduum eam ſeruaret. lxxxix. diſtin. ca. ad hoc.

p ¶ Obſeq̄. i. ſuire i ſuo g̃du. xciij. di. a ſubdiacono

q ¶ Intendere. i. obtemperare vel obedire.

r ¶ In certis. de q̄bus nō eſt dubiū q̄n in eis ſi certa ſunt q̄ ſint iuſta iferiores ſuperiorib⁹ parere debeāt extra de maio. ⁊ obe. c. i. ⁊ ij. ⁊. c. illud. xj. q. iij. abſit. de reg. iur. non poteſt dolo.

ſ ¶ Dubijs. ſ. an ſint iuſta vel nō ob bonū obedientie. xxiij. q. i. q̄d culpat. extra de tēp. or. c. ad aures. vbi de hoc. ⁊ plenı⁹ ꝑ hoſtiē. ff. de iudi. l. ſi q̄s ex aliena. ſi q̄s ius dicē. nō obe. l. i. extra de ap. ſi duob⁹. de hoc ſcpſi extra de reg. iur. c. qḋ quis mandato. lib. vi.

t ¶ Preſūt. expoīt pōt. ſ. maiores. obediāt. ſ. minores. vl pōt exponi ꝑſūt. ſ. minores artib⁹ vl diſciplinis.

v ¶ Quib⁹. ſ. cū quibus obediant vel obtēperent.

x ¶ Illarū. ſ. artiū ⁊ diſciplinarum.

y ¶ Finis egregi⁹. ſ. aſſecutio ſalutis eterne. cū obedientia maior q̄ victima cenſeat. ex. de ma. ⁊ obe. illud.

z ¶ Debitis. nō dicit fore debitis q̄ idebita, de obſequijs nō tenet: vt dixi. s. in ſbo. ꝑ ola. vel dr̄ debitis: vt denotet obſeq̄a fore ꝑ minores ſupiorib⁹ debita. vt. s.

9 ¶ Obſequentium. i. obedientiū.

a ¶ Cūcta rimat. xxxij. di. iudicātē. extra de ſi. inſtru. cum iohannes § verū. C. de eden. l. ea. q̄ apud quem.

leges caſib[aa] applicat: cano- nū decreta ſecernit[b]: ſic mor bis aggrauatus medicū[c] ſic virt⁹ cōſtans in medio ſapiē- tē prudentēq3[d] depoſcit. ne ſi quiſq3 regat vt appetit[e]: confe- ſtī3 corruat[f] vt nō[g] q̄rit: neq3 taliter[h] cōuinētib⁹ nō[i] ordo ſ3 horror inhabitet aſſit[k] (qđ[l] ab ſit) diſcordia[m] religiōs religio releget: ſentētie nāq3 varian tur vt[n] capita. ⁊ creſcit in[o] ſto lidis opinionibus fantaſia[p]

¶ Eodem[q] modo eiſdemq3 quodāmodo rationib⁹ inuitati[r] cū prefatoꝝ miniſtroꝝ vel cuſtodū ſub certa forma ſimul ſc3 ⁊ ſeparatim in ſuis adminiſtratiōib⁹ ⁊ cuſtodijs cum gardiani ⁊ duorum[s] de cōuentu[t] loci[v] diſcretoꝝ[x] ſa- cerdotū[y] et antiquoꝝ[z] in or- dine fratrū cōſilio[?] ⁊ aſſenſu p̄fatus Clemens iudicio du xerit[a] reliquendū an ſit mul- tū credibile ex iā expertis[b] q̄ fr̄es ipi abſq3 granarijs ⁊ cel larijs[c] nō poſſint vite neceſſa ria inuenire[d]: q̄ caſu[e] grana- ria ⁊ cellaria cōgregationes et conſeruationes huiuſmo- di eis ipſe conceſſit: prout in predictis eiuſdem clementis litteris plenius continetur[f] Nos de p̄dictorū fratrū no- ſtrorū cōcilio eorūdem mini- ſtroꝝ et cuſtodū ſub[g] eadem forma iudicio p̄ſentiū aucto- ritate cōmittimus determi- nare videlicet arbitrari atq3 p̄cipere eo[h] caſu q̄liter[i] vbi[k] ⁊ quādo[l] et quotiēs granū[m]

Ordo littere.

a ¶ Caſibus .ſ. occurrentib⁹ quotidianis. ff. de lib. lega. l. legaui. de vſuca. l. ſi iuſto.

b ¶ Secernit. i. ſeorſum cernit parat et inducit ad caſuum emergentium deciſionem.

c ¶ Medicū depoſcit. qđ eſt. ſ. ad hoc in coꝛ. auten. hec cōſtitutio in nouat. in p̄nci. col. viij. ff. de va. et extraor. l. me dic⁹. extra de pe. ⁊ remiſ. oīs ⁋ ſa cerdos. cū ſimi- libus.

d ¶ Prudētē. cū diſcretiōe di- cta altarū virtu tū matre. j. q. v. p̄ſentiū. extra de offi. cuſto. c. j. de re iudi. paſtora lis ⁋ verū. de. v

e ¶ Ut appe- tit. ſ. ſenſu p̄prio idiſcrete ducto. xxxvj. diſ. c. ſi q̄s vult. xxxviij. di. relatū. ⁊ ar. ff. de dona. l. adu⁹. in p̄emio digeſto- rū ⁋ hoc antē.

f ¶ Corruat. ſcilꝫ in totū vel in p̄oprū p̄icu- liū incidat. C. de bo. que. lib. l. vlti ⁋ filij autem. iuxta illud. ve ſoli. ⁊c. extra de ſtatu monacho. monachi. lxxxj. diſtin. cap. in omnibus. extra. de eta. ⁊ quali. cum ſit ars.

g ¶ Non querit. null⁹ em̄ caſum ſui appetere p̄ſu mitur: ſed aſcenſum. extra de cleri. nō reſi. cap. j. xciij. diſ. legimus. C. de numera. ⁊ actua. cartula. l. nulli. l. xij. quēadmodū ciui. mune. in. d. l. maioꝛib⁹. lib. x.

h ¶ Talit. ſ. vt appetūt a ſua cōitate diſcrepātib⁹.

i ¶ Non ordo. ad hoc in coꝛ. autent. de here. et fal. ⁋ inordinatum. colla. j.

k ¶ Aſſit. id eſt preſens ſit.

l ¶ Quod abſit. ſ. iuxta votum noſtri ordinis.

m ¶ Diſcordia. q̄ de ſe pacis eſt emula: mater litiū: materia iurgioꝝ: vt in p̄he. decret. et hic adde quod dixi. ſ. parte prima. in verbo vnionem ſcindens.

Diſcordia eſt mater litium. Sentētie tot ſunt q̄t capita.

n ¶ Ut capita. iuxta illud. quot capita tot ſententie de conſe. diſt. iiij. ca. ſicut in ſacramentis. extra de cō- ceſſio. preben. quia diuerſitatem. ff. de lib. vniuerſi. l. j. de arbi. item ſi vnus ⁋ principaliter.

o ¶ In ſtolidis. id eſt fatuis vel capitaneis p̄babi- litate non ſuffultis.

p ¶ Fantaſia. exponi pōt hoc verbum. i. non vera ſed falſa ſentētia: non a veris doctoꝛibus ſed a ſenſu capitaneo inducta. xxiij. q. vlti. c. hereſis. ⁊ c. q̄d autē. xj. q. iij. ſummopere. extra de conſti. ne innitaris.

q ¶ Eodem modo. Quarta pars.

r ¶ Inuitati. i. inducti vt expoſui. ſ. in p̄xi ⁋.

s ¶ Et duoꝝ. nō ergo vni⁹ ſolius. ⁊ ita trium ad mi nus debet expectari cōſiliū ⁊ aſſenſus in his q̄ ſequū- tur. ſ. gardiani ⁊ duoꝝ de conuentu ſacerdotum.

t ¶ De cōuētu. Nō ergo aliūde cū illi melius p̄ſu mantur ſcire loci neceſſitatem q̄ foranei. ar. xciij. diſ. illud. extra de elect. poſtq̄. ff. de queſtioni. l. de mino- re ⁋ tormenta.

v ¶ Loci. de cuius fratrum ſuſtentatione agitur.

x ¶ Diſcretoꝝ. arbitrarie. hec conſideratio.

y ¶ Sacerdotū. nō videt ergo ſufficere ab inferio- ris ordinis fratrib⁹ petere cōſiliū ⁊ aſſenſum de q̄bus ſequit. ar. extra de elec. c. nemo. li. vj. alīs videre tur fruſtra ap- poſitū iſtō ꝟbū contra. xix. diſt. c. ſi romani. de p̄- ni. ſi papa. li. vj. ff. de vſur. ſi ſti- pulat⁹. de leg. j. l. ⁊ q̄n. Et hoc licet lige ſi in cōuētu ſint duo ſacer- dotes diſcreti: alīs videret ſuf- ficere expectare cōſiliū vel aſſen ſum alioꝝ attē ta mente conſti tutiōis volētis neceſſitati fra- trū loci p̄uidere ar. ad hoc. ff. de cōdi. et demō. l. in teſtamēto. et ar. eoꝝ q̄ not. in ſimili p̄ Innoc. ⁊ Hoſti. de elec. q̄ p̄p̄t. l ꝟ. tres

z ¶ Antiquoꝝ. qua antiquitate? dicas q̄ arbitra- ria cum non ſit hic vel alibi ſup hoc expreſſa. argu. ad hoc. ff. de leg. iij. l. nō aliter in fi. cū ibi no. ⁊ per Inno. extra vt lite non conteſt. q̄m. ⁊ q̄ꝛ hic nō curat de anti quitate etatis ſed temporis quo iſti ordinem ſunt in- greſſi. argu. extra de maio. ⁊ obe. c. ſtatuimus.

? ¶ Conſilio ⁊ aſſenſu. nō valet cōſiliū niſi aſſenſus expectet. arg. extra de offi. deleg. ca. venerabili. ⁊ ſup hoc vide qđ no. per Cōpoſt. de cōſti. c. penul. ⁊ qđ alīs plenius dixi ne ſede va. c. j. lib. vj.

a ¶ Duxerit reliquēdū. vt i. d. decr. exiui ⁋ rurſus

b ¶ Ex iam expertis. ſ. dudū retroactis t̄pib⁹. ex q̄b⁹ aliq̄n p̄ſumit in futurū. xxiij. q. v. ca. ſi apud. ff. de re mili. l. nō oēs ⁋ a barbaris. de accu. l. ſi cui ⁋ habēde. extra de reg. iuris. c. ſemel. lib. vj. extra de p̄ſum. man data. ⁊ ca. ſcribam. vbi de hoc. ⁊ pleni⁹ in ſumma Ho- ſti. eo. ti ⁋ ij. ver. tertia diuiſio.

c ¶ Cellarijs. in quib⁹ bladū vt vinū recolligunt.

d ¶ Inuenire. q̄ꝛ forte ibidē nō reperirent venalia: nec ſperantur p̄uenire ex elemoſyna.

e ¶ Quo caſu. ſ. vbi nō poſſent aliter veriſimiliter vite neceſſaria inuenire.

f ¶ Continetur. d. c. exiui ⁋ rurſus.

g ¶ Sub eadē forma ſimul et ſeparatim ⁊ alijs. ſ. proxi. expreſſis.

h ¶ Eo caſu. ſ. proxi. expreſſo. ſ. vbi. non poſſent cre dibiliter vite neceſſaria inuenire.

i ¶ Qualiter. i. per quem modum.

k ¶ Ubi. i. in quo loco.

l ¶ Q̄n. i. quo t̄pe. ar. ad hoc. extra de accu. qualit.

m ¶ Granum. non expꝛimit quod vel quale. et ideo de quocunq3 grano ad vitā neceſſario intelligēdū vi- deretur. ar. ff. de verbo. ſig. l. frugem.

a ¶ Vinū. Sed nunqd alia q̄ ſunt ad vite ſuſtenta= tionē neceſſaria viderent̄ hic pmiſſa cōſeruari: puta piſces/caſei/oua ⁊ ſiſia? Videret̄ ꝙ ſic q̄ſi in oībus ſit eadē rō. Sed ↄtra: qꝛ hic certoꝝ cōſeruandoꝝ grani ⁊ vini. ſ. expreſſio in nō exp̄ſſis aliud ſtatuiſſe videtur arg. xxv. di. q̄lis extra ꝺ p̄ſump. nonne. ff. de iu= di. l. cū p̄tor. ⁊ in alijs regulā pro hibitoriā confir mare. ff. de fun. inſtru. l. queſitū ꝗ. idē reſpōdit domo. ⁊ arg. ad hoc dicam. l. fru gē ⁊ licȝ ſic tene re forte tutū vi= deret̄. nā vbi ali quid generali= ter prohibet̄ qꝺ expreſſe nō cōce ditur: intelligit̄ denegari: vt di= cta decre. exiui. ꝗ. porro cum di ctus. tn̄ propter idētitatē rōnis qꝺ primo dixi ſa tis eſt de iure rō nabile ⁊ p textū ſequentē in p̄di ctis ⁊ ſimilibus

b ¶ Repone= re ↄſeruāda qꝺ ſtatim ſequit̄.

c ¶ Precipiē= do mādātes. di cas hic vt dixi. ꝯ pte pri. in ver= bo mādantes.

d ¶ In predi= ctis. i. qualiter/ vbi: quādo. quo tiens granū ⁊c̄. vt. ꝯ. pri.

e ¶ Et his ſīli bus. puta oleo/ caſeo/ piſcibus/ ouis/ ⁊ ſimilib⁹ et ſic iſta ſimili= tudo referatur ad talia.

panē ⁊ vinū [a] p vite fratꝝ ne ceſſarijs fratres ipi q̄rere de beāt: ↄſuare ſiue reponere [b] etiā ſi reponenda ſint in p̄di= ctis granarijs ⁊ cellarijs cō= ſeruāda. Statuētes ⁊ diſtri= cte p̄cipiēdo [c] mādātes ꝙ in p̄dictis [d] et [e] his ſiīb⁹ eorūdē arbitriū determinationē ſiue iudiciū/ gn̄alis q̄dē in toti⁹: ꝓuicialiū vo in ꝓuinciaꝝ mi= niſtroꝝ ac cuſtoduni ſimul ⁊ ſeꝑatim admiſtrationib⁹ ⁊ cu ſtodijs ordis memorati ↄmiſ ſis eiſdē cuȝ [f] gardiani tn̄ (vt ſupra p̄dicit̄) ⁊ duoꝝ de con= uētu loci diſcretoꝝ ſacerdo= tū ⁊ antiquoꝝ i ordine fratrū cōſilio ⁊ aſſenſu: fratres [g] oēs ⁊ ſinguli obſeq̄ [h] oimode [i] illiſq; parere per oia teneātur. Ac inſuꝑ ꝙ illoꝝ [k] ſequēdo arbi= triū determinationē ſiue iu= diciū: illiſq; parēdo: nec dici poſſint vel debeant neq; ipſi ſeipſos autument, ſue regule vel ↄſtitutionum ſui ordinis trāſgreſſores [l]. Ideoq; [m] oēs ⁊ ſingulos fratres antedicti ordinis minoꝝ qui ſtrictos curtos et difformes habitus ab ipi⁹ gn̄alis miniſtri et alio rum de dicta cōitate habit⁹ corā nobis ⁊ fratrib⁹ noſtris ⁊ alijs in romana curia detu lerunt vel deferūt monemus ⁊ hortamur in dn̄o ⁊ eis nichil ominus in v̄tute ſancte obe= dientie [n] ⁊ ſub [o] excōicationis pena p aplica ſcripta mādā= tes/ quatenus ad mādatum ipſius [p] generalis deponant q̄s deferunt habitus. ⁊ alijs iuxta eiuſdem generalis arbi trium determinationem ſiue iudiciū (vt ſupra p̄dicitur) in duant̄. Ipſiq; gn̄ali in omni bus iſtis ⁊ alijs ⁊ per omnia ſm beati Franciſci regulā ⁊ p̄dictas p̄deceſſo. noſtrorum declarationes cōceſſiones ⁊ cōmiſſiones in ipſis declara= tionib⁹ comprehenſas et no= ſtras ↄtentas in p̄ſentibus [q] humiliter obediāt/ pareant/ ⁊ intendant. non obſtantib⁹ q̄buſcūq; priuilegijs/ idulgē tijs/ lr̄is/ libertatibus/ imu= nitatibus/ vel exemptiōibus eis vel alicui ipſorum a p̄fa to Clemēte cōceſſis: vel ap= pellationib⁹ [r] ab eis vel ipoꝝ aliquo ad ſe. apo. interiectis que [s] (inquantum poſſent de= rogaret [t] p̄ntibus) virib⁹ va= cuamus [v]. Religio nanq; pe= rimitur ſi a meritoria ſubditi obedientia ſubtrahant̄ [x] ma= gna q̄dē pauꝑtas [y]: ſȝ maior integritas [z] horū eſt obedien tia maximū [ↄ] ſi cuſtodiat̄ ille= ſa. nā p̄ria [a] reb⁹ [b] ſcd̄a [c] carni.

dura ſunt. vt. ꝯ. dixi.

o ¶ Sub excōicatiōis pena. Talia v̄ba cōminatio= nē non ſentētiā inducūt niſi aliter cōſtaret de mente ipſa ꝓferentis. arg. C. cōmina. epiſto. l. interlocutio. in coꝛ. auten. de armis ꝗ. hāc igit̄. cū ſi. cū ibi no. coll̄. vi. ⁊ ſic no. ex̄ de ſymo. ſicut. ꝺ ſa git. ca. j. de iure pa. relatū. et de hoc etiā p Inno cen. ex̄. q̄ ma. ac. poſ. c. cū in tua.

p ¶ Ipi⁹ gn̄a= lis. nihil dicit h̄ ꝺ mādato mini ſtroꝝ vel cuſto dū quare videt̄ ꝙ depoſitio ꝺ q̄ ſequtur ſolū ha= beat de neceſſi= tate fieri ad mā datū gn̄alis mi= niſtri. ſi eīn de his idē voluiſſet hoc vtiq; exp̄ſſiſ ſet qꝺ cū non fe= cit ꝓ omiſſo dȝ haberi. argu. ex tra de deci. ad audientiā. C. de cadu. tol. l. j. ꝗ. ſi aūt deficiētis. ꝗ q. v. conſulatiſti.

q ¶ In p̄ſenti bus. ſ. litteris.

r ¶ Vl' appel lationib⁹ repete non obſtātibus

ſ ¶ Que. ſ. p̄= uilegia ⁊ alia. ꝯ pri. numerata.

t ¶ Deroga= re. In alijs ḡ in quib⁹ non dero garent in ſuo ro bore ꝑmanebūt qꝛ qꝺ non muta tur. ⁊c̄. C. de te= ſta. ſancim⁹. de appel. p̄cipim⁹.

v ¶ Vacuam⁹ hic no. principē ex cauſa reuoca re priuilegia vel libertates conceſſas. cū ⁊ talia ex cā multiplici perdi poſſint. no. de deci. c. ſuggeſtum.

Priui= legium ex cā re uocari poteſt.

f ¶ Cum gardiani tamen. hec verba ⁊ ſequētia de terminate ponuntur: vt dixi. ꝯ. proxi.

g ¶ Fres oēs. ſ. vniuerſi vt differat a v̄bo ſequenti

h ¶ Obſequi. i. obedire.

i ¶ Oimode. hoc v̄bū ⁊ aliud qꝺ ſequit̄. ſ. teneant̄/ neceſſitatem imponere videtur: vt. ꝯ. dixi.

k ¶ Illorum. ſ. miniſtroꝝ ⁊ cuſtodum. et verba ſe= quentia expone. vt dixi. ꝯ. pri. ꝗ. v. hac inſuper.

l ¶ Tranſgreſſores. hic dicas vt dixi. ꝯ. ꝗ. proxi. in glo. nec mirum.

m ¶ Ideoq; . ſ. quia parendo in premiſſis iudicio ſu periorum non ſunt nec poſſunt dici regule vel cōſtitu tionum ordinis tranſgreſſores.

n. ¶ Sancte obedientie. hec verba ꝯ trāſgreſſores

x ¶ Subtrahant̄. Collige hic meritū religionis pe rimi in ſubdito ſi ſe ab obedientia ſubtrahat. ⁊ ſupe= riori p̄iudiciū generat̄ cui obediētia eſt p̄ſtanda per ſubtractionē eiuſdē. vn̄ tanq; ſpoliat⁹ ad eā reſtituit̄ licet alr̄s electionē violentā non probet. de re iudi. ca. ſuborta vbi hoc no. per Inno. ⁊ hoſti.

Reli= gionis meritū p̄dit q̄ ſe ab obediē tia ſub trahit.

y ¶ Pauꝑtas. ſ. iſtoꝝ oſtenditur in rebus.

z ¶ Integritas. ſ. in carne.

ↄ ¶ Maximum. in ſuplatiuo gradu quo ad mentē

a ¶ Prima. ſ. paupertas.

b ¶ Rebus. donatur quod eſt. ꝯ. pri.

c. ¶ Secūda. ſ. integritas. de qua ſcribit̄ ꝙ ſola eſt.

poſſibilis animas deo repreſentare. in coꝛ. auē. de leno. §. ſancimus. col. iij.
a ¶ Tertia vero. Scilʒ obedientia.
b ¶ Quos. Scilʒ mentem ⁊ animum.
c ¶ Effrenes. i. freno et temperie. ſiſe. ff. de teſti. l. ſi. §. ſi. ex. eo. ti. c. ſignificauit. ⁊. c. cum cauſam.
d ¶ Liberos. ab oī ſubiectiōe.
e ¶ Ditioni. i. ptāti vel iperio. extra de ele. quoniā dā. ⁊. c. ſi reli gioſis. lib. vj. ali bi autē verbū ditio exponiṫ ꝓ iuriſditiōe. in coꝛ. auē. de non eli- gen. ſecū. nubē. in ſi. de fideiuſ. in ſi. col. j. in pro he. inſti. §. j.

Ditio eſt eq̄uocū.

f ¶ Iugo. id ē ſubiectione. ſiſe xxj. diſtin. ca. in memoriam.
g ¶ Pꝛopꝛie. ſ. ſpōtanee cui violētia non inferṫ. xxxiij. q. v. §. j. vn de ſcribiṫ. voluntarium ſibi mili tē elegit xp̄s / voluntariū ſibi ſeruū auctionatur diabolus. xvj. q. vj. §. ex his.

Voluntarius miles a deo eligitur.

h ¶ Ad hanc. Scʒ obedientiā
i ¶ Sed ſponte. Ne alʼs ⁊ rem et meritum perdant. dicto. §. ex his.

tertia[a] vero mēti donatur et aīo. quos[b] velut effrenes[c] ⁊ liberos[d] ditioni[e] alteri⁹ hūilis iugo[f] ꝓprie[g] volūtatis aſtringit. Ad hāc[h] itaqꝫ fratres ꝑditi nō inuiti ſed[i] ſpōte redeāt. hāc[k] velint ⁊ appetant. hanc magnis deſiderijs concupiſcant: illudqꝫ[l] notis canticoꝝ ingeminent: oſculeṫ me oſculo oris ſui charitatis[m] vtiqꝫ ⁊ dilectionis religionis huius obediētia ſctā purificās[n]: nā meliora ſunt vbera tua[o] preceptoꝝ[p] ſiquidē ⁊ cōſilioꝝ[q] qdā nutrientia[r] pocula vino vnguētis optimis ſcilʒ bone[s] fame: fragrātia ſuauitatis odorem[t]. ¶ Nec[v] formidēt hi ad obedientiam ordinis deo auctore dum redeunt. nā prelatos ſuos (vt firmiter ſperamus[x] eiſqꝫ iniungimus[y]) ſibi benignos ⁊ mites[z] inuenient. ceteros[?] dulces atqꝫ palpabiles[a]. cum ſint et eſſe debeant omnes et ſinguli fratres[b] in xp̄o. et clamitent[c] quis michi det[d] te fratrem meū communi ſcilʒ patre beato Frāciſco congenitum ſuggentē vbera matris[e] mee: religionis vtiqꝫ ⁊ ꝓfeſſionis eius[f]. velut[g] matris contemplationis ⁊ lectionis ſuauia et dulcia pocula[h]: vt inueniā te foris[i] ab eiuſdē obſeruantijs quodammodo diſparem ⁊ deoſculer blande videlʒ intra charitatis viſcera: te complexus: etiam me[k] immo[l] et te nemo deſpiciat[m] profecto[n] quos foris[o] poſitis multi acſi[p] diuiſos et deſides[q] fortaſſe deſpexerant[r] vitijs puta infra dilectionis interne[s] precordia et conformis[t] obſeruantie clauſtra repoſitos iam nemo deſpiciat ſed ſuſpicientes eoſdem dulcedine quiſqꝫ digne laudibus efferet[v] et ſuſceptos.

¶ Nulli ergo hominum ⁊c̄.

bonum in dubio. extra de preſum. dudū. ⁊. ff. de leg. ij. cum quidam. ⁊. l. cum pater. §. rogo.

Preſumiṫ bonus de q̄libet.

y ¶ Iniungimus. Ex precepto ergo tenentur ſuperiores ad reddendū ſe mites et benignos.
z ¶ Et mites. Hoc dicit quia ſuperioris nimia aſperitatis increpatio nec correctio nō recipit nec ſanatē. xlv. diſt. cū beatus. ⁊. c. diſciplina. ff. ad. l. aquī. l. nunqꝫ.
? ¶ Ceteros. nō prelatos. ſcʒ eiuſdeʒ ordinis fratres.
a ¶ Palpabiles. i. tractabiles p mutuā conuerſationē. arg. ad hoc. C. de eroga. mili. annone. l. cum allegas. lib. xij.
b ¶ Fratres i xp̄o. in quo oīa vnū cōſiſtunt. in coꝛ. autē. de mona. §. huic nobis ⁊. §. ordinatione in ſi. col. j.
c ¶ Clamitēt. Id eſt clamādo reſonent.
d ¶ Det. i. dare poterit.
e ¶ Matris mee. ſcʒ ſpiritualis. et ſic mater religioſoꝝ ipſa religio dicitur.

k ¶ Hanc. Scilʒ obedientiam.
l ¶ Illud. Scilʒ qđ legitur in canticis.
m ¶ Charitatis. Sine qua non eſt ſalus eterna. de pe. diſtin. ij. §. euidenter. ⁊ diſtin. iij. ſi quis autem.
n ¶ Purificans. Scilʒ quem ab omni peccati macula ſi ſeruetur illeſa. vt. ʒ. proxi. et ad hoc in coꝛ. auē. de mona. in prin. colla. j.
o ¶ Ubera tua. Hoc alibi legitur ꝙ dulcior eſt religioſa caſtigatio q̄ blanda remiſſio. et dulciora ſunt amici vulnera q̄ voluntaria oſcula inimici. x. q. v. nō omnis ⁊c̄. non oſculatur.
p ¶ Preceptoꝝ. De ſe neceſſitatē importantiū. xiij. q. j. c. qđ precipitur. extra de verbo. ſig. c. in his.
q ¶ Conſilioꝝ. liberā cuiuſqꝫ voluntatē excitantiū liij. diſtin. c. viri. xiiij. q. j. quia ergo. ⁊. c. quiſquis.
r ¶ Nutrientia. ſ. animum.
s ¶ Bone fame. Ad cuius cōſeruationem quiſquis debet attendere: alʼs crudelis dicitur. xij. q. j. nolo.

Famā negligēs crudelis ē.

t ¶ Odorem. Bona ergo alicuius fama odorem bonum dare dicitur. cum ſine virtute animi non ſubſiſtat ad hoc. extra de accuſa. l. licet. ff. de queſti. l. de minore. §. tormenta.
v ¶ Nec formident. v. pars. ⁊ expone formidēt. i. timeant ꝑhorreſcāt ferocitatē vel ſeuitiam prelatorum
x ¶ Speramus. nam de quocunqꝫ preſumendū eſt

f ¶ Eius. ſcilʒ religionis velʼ eius ſcilʒ beati Franciſci. et repete ſuggentem.
g ¶ Uelut ⁊c̄. Et repete iteꝝ ſuggētē. alʼs ſuggerētē
h ¶ Pocula. Scilʒ ſpiritualia. arg. xxxviij. diſtin. c. ignorantia. ⁊. c. ſi iuxta.
i ¶ Foris. Ab eiuſdem obſeruantijs. i. extra eiuſdē obſeruantias.
k ¶ Me. ſcilʒ propter te.
l ¶ Immo. Hoc verbum freq̄nter correctiue poniṫ ff. de manu. teſt. l. ſtichus. ff. de here. inſti. l. ſi ita ſcriptum. de pe. diſt. ij. qui dicit. j. q. j. §. opponiṫ. extra vt lit. non cōteſt. accedēs. q̄nqꝫ ſumiṫ pro vt. C. de no. co. fac. §. quibus quādoqꝫ pro vel. C. de ſacroſan. eccle. l. iubemus. §. yconomus. de hoc dixi. in. c. execrabilis.

Immo multipharīā ſumiṫ.

m ¶ Deſpiciat. i. ſpernat vel contēnat.
n ¶ Profecto. i. certe.
o ¶ Foris. i. extra obſeruantias cōes religionum.
p ¶ Acſi. alʼs quaſi pro tanqꝫ.
q ¶ Deſides. i. a ſua cōitate diſcordes.
r ¶ Deſpexerāt. i. ſpreuerāt vel contempſerant.
s ¶ Interne. i. intrinſece et mentalis.
t ¶ Conformis obſeruantie. Quaſi dicat a ſua cōmunitate non diſcrepātis ſed eidem ſe aptantis vt dixi. ʒ. in. §. quapropter.
v ¶ Efferet. i. extollet: quia diſcrepantes ad cōmunitatem ordinis ſunt reuerſi. zenzelinus.

diuiſio textus.

Quia nōnunꝙ. ¶ Iſta cōſtitutio diuiſibilis eſt in partes quinq;. In prima arēga quedam ſeu papalis excuſatio premittitur. In ſcd̄a cōſtitutionis nicolai pape.iij. alś iiij. recitatio ſubiūgitur: ibi ſane dudum. In tertia ipſa cōſtitutio annectitur: ibi nos autem rc̄. In quarta quedā certa facta proteſtatio ſubſeq̄tur ibi ꝑ ſuſpēſionem rc̄. In q̄nta ꝙ p̄ſis cōſtitutio publice patere debeat facta pollicitatio ſubinfertur: ibi ne autem in poſterum rc̄.

Affirmatiuā duplicata negatio ponit.

a ¶ Nōnūꝗ. id eſt qn̄q; vt duplicata negatio ꝑ vna affirmatione exponat. plene dixi in ca. cum inter nonnullos.

b ¶ Coniectura.i. probabilis humane nature preſumptio.

c ¶ Experientia.ſcz facti q̄ dicitur via rerum efficax. extra de elect. ꝗ ſit.C. de no.codi. cō.circa finem prime columne. in cor.auten. qui mo.natu.effic.ſui.§.illud tamen.colla.vij.

d ¶ Nociuū oſtendit. Iuxta hoc alibi ſcribit̄ qḋ credebat cōiectura prodeſſe experimēto inuenitur inutile.in cor.auſ.hec conſtitutio. in no.cōſti.coll. viij.in prin.ꝛ exhinc fuit ſumptū quod hic dicitur.

e ¶ Iudicari. Si.extra de cōſan.ꝛ affi.c.nō debet.

f ¶ Canonū. Scilz generaliter omnes aſtringentium ꝛ ab omnibus habētium obſeruari.extra de cōſti.c.j.C.de legi.l.leges ſacratiſſime.

g ¶ Conditor. Qualis eſt papa.

h ¶ Editos.ꝙ non debet erubeſcere ex cauſa penitus etiam tollere. nō eniꝫ erubeſcimus ſi quid melius etiam horum que ipſi prius diximus ad inueniamus hec ſancire ꝛ competentem prioribus imponere correctionē:nec expectare ab alijs corrigi legē. in cor.auſ. de nup.§.nos autem.colla.iiij. nec debet pudere principem ſuum errorem corrigere qui prepoſitus eſt ad aliorum corrigendos errores.extra de accu. qualiter. de re iudi.cum olim.xxxv.q.ix.c.ſententiam.

i ¶ Canonibus.i.per alios canones.

k ¶ Reuocare. Scilz in totum.

l ¶ Modificare.i.tēperare ꝛ limitare.pōt dari exēplum per.c.dudum.de iudi.cle.papa.v.

m ¶ Suſpendere. Quo ad effectum vt aliquem nō ligent: vt.j.patebit.

n ¶ Obeſſe.i.nocere vel ad noxam ſeu dānum tēdere.de reſcrip.ſtatutum.de excep.pia.lib.vj.

o ¶ Sane. Secunda pars.

p ¶ Felicis. Si.de penis felicis.lib.vj.

¶ Premiſſo q̄liter gloſantes decretalem exiſt qui ſeminat. eo.ti.lib.vj.excōicationē ipſo facto nō obſtātibus q̄buſcūq; priuilegijs icurrūt:illā excōicationē vſq; ad ſedis ap̄lice bn̄placitū ſuſpēdit. Et ꝑ iſtā ſuſpenſionē cōtra fratres minores obloquendi nō intēdit tribuere occaſionē. Capl̄m.j.

Quia nonnunꝗ[a] qḋ coniectura[b] profuturum creditur: ſubſeq̄ns experientia[c] nociuū[d] oſtēdit:non debet reprehenſibile iudicari[e] ſi canonū[f] cōditor[g] canones a ſe vł ſuis p̄deceſſoribus editos[h] vel aliq̄ in eiſdē contēta canonib⁹[i] reuocare[k] modificare[l] vel ſuſpendere[m] ſtudeat: ſi ea obeſſe[n] poti⁹ viderit ꝙ ꝓdeſſe. ¶ Sane[o] dudū feli.[p] re. Nicola⁹ papa.iiij. p̄deceſſor noſter quādā cōſtitutionē declaratiuā q̄ incipit exijt. ſuꝑ regula dilectoꝝ filioꝝ fratrū ordinis minorum (quā beat⁹ Frāciſcus almus ꝯfeſſor inſtituit) ꝓmulgauit[q]: ſub[r] certis penis arctius[ſ] interdicens[t] ne concordantie[v]/ contrarietas[x] ſeu aduerſe vel diuerſe opiniones[y] ab ipſius conſtitutionis lectoribus[z] ſeu expoſitoribus aliquatenus inducātur: nec ſuꝑ cōſtitutione gloſe fiant ab aliquibus: niſi forſan per[?] quas verbū[a] vel ſenſus ipſius[b] vel ipſa conſtitutio quaſi grammaticaliter[c] et ad[d] litterā exponatur: nec intellectus ipſius[e] per legentem diſtorqueatur[f] ad aliud

q ¶ Promulgauit. Que per Bonifa. papā.viij.repoſita fuit ſub titu.de verbo.ſigni.lib.vj.

r ¶ Sub certis penis. Que colliguntur ex dicto ca. exijt.§.cum igitur.

ſ ¶ Arctius. Id eſt arcte.

t ¶ Interdicēs. Ei⁹ interdictū antea ſeruabatur.ꝛ merito. quod enim princeps eccleſie interdicit reputare deberet omnis ſibi penit⁹ interdictum.xciij.diſtin.miratus.ſicut et eius preceptū ab oībus eſt ſeruādū.xj.diſt.p̄ceptis.ꝛ.c.non decet.xix.diſt.c. in memoriam.

v ¶ Cōcordātie. Scilz iurium aliorum.

x ¶ Cōtrarietates.que in iure reperiri non debēt. C. de vete.iur.enu.l.ſcātam.§.cōtrarīū. et in proē.decre.§.ſane.ꝛ ibi no.

y ¶ Opiniones. Quia frequēter tot capita tot ſententie. de cōſecra. diſtin.iiij.c. ſicut in ſacramētis.ff.de arbi. l.item ſi vnus.§.principaliter.ꝛ diuerſitatem corporum rc̄.extra de conceſ.preben.quia diuerſitatem.

Tot capita tot ſenſus.

z ¶ Lectorib⁹. Lector volēs audientibus proficere ſe talē exhibere debet vt pro ingenio addiſcētium ſemetipſum poſſit adaptare:ꝛ verbi ſui ordinē pro audientiū capacitate dirigere.viij.q.j.c.oportet.qui eñ ea docet que ab audientibus non valent intelligi/ nō eorū vtilitatē ſed ſui oſtentationē facit.xliiij. diſtin.c. pariter. Que autē et qualia in ꝓmouendo ad honorē doctoratus expoſcant ꝛ quibus gaudet de iure priuilegijs doctor factus et quot nominibus nuncupatur: vide ſi placet qḋ ſuper his plene notaui.extra de magi.c.cum ſit nimis.ſuper verbo honorem. Cle.v.

Lector ꝑ ingenio audientiū ſe adaptet.

? ¶ Per quas. ſi habes quos/expone. ſcilz lectores vel expoſitores.ſi habes quas/expone.ſ.gloſas.

a ¶ Verbum. Forte in ſui intellectu obſcurum.

b ¶ Ipſius. Scilz conſtitutionis.

c ¶ Grammaticaliter. Ut forte recte loquēdi vſum habeat et inter falſa ꝛ vera dijudicet.xxxvij. diſtin.c. ſi quis grammaticam.

d ¶ Ad litteram exponatur. Ad rudiū animos informandos. inſti.de iuſti.ꝛ iur.§.his igitur.

e ¶ Ipſius. Scilz conſtitutionis.

f ¶ Diſtorqueatur. Id eſt per quandam violentiā inducatur ſeu applicetur forte ad iactationem ſcientie vt plus ſcire videatur.xlvij.diſt.§. pariter.in fi. et talis diſtortio fuit ſignanter inhibita: quia multorū pios animos inuoluere ꝛ ab ingreſſu religionis minorum corda poſſet ſubtrahere vt in.c.exijt.§.cū igitur.

a ¶ Littera ipſa ſonat. Sane intellige mente ⁊ ſen ſu ſeruatis nō contrariis. nō enī ſic eſt cortici littere inherendū vt mēs vel ſenſus aliquatenꝰ confundant. extra de iureiurā. c. romani § verū. cle. v. ff. q̄ pe. tut. l. credēdū. de iurepa. l. adigere § quis. de excu. tu. l. ſcire § aliter.

b ¶ In ſcriptiſ puta cōmenta ſup iſta cōſtitutiōe faciendo.

c ¶ Expſſum ſcilꝫ qualr grāmaticaliter exponendo.

d ¶ Ex certa ſciētia. ſecꝰ ergo ſi per errorē. errātis enī nullus eſt ↄſenſus. ff. de iudi. l. cōſenſiſſe de iur. om. iu. l. ſi per errorē. quare ſcriptū ē ſcientiam nō ignorātiā volumꝰ obligari. C. de tabu. l. generaliter. lib. x.

Errās nō conſentit.

e ¶ In ſcholis. Et ſic in publico forte diſputatiōis vel repetitionis tpe. hoc enī expoſcebat dicta decre. exiſt § cum igitur.

q̄ cōſtitutionis eiuſdem lr̄a [a] ipa ſonat. gloſantes aūt in [b] ſcriptis ↄſtitutionē eandem aliter q̄ ſupius eſt expſſum [c] faciētes quoqꝫ cōmenta ſcripturas ſeu libros ⁊ ex [d] certa ſcientia ⁊ deliberatiōe determinantes in [e] ſcholis ſeu p̄dicantes [f] contra contēta in cōſtitutione p̄dicta: vel aliqua ſeu aliquod p̄dictoꝝ [g] nō obſtātibꝰ [h] aliquibꝰ priuilegijs ſeu indulgentijs aut litteris aplicis q̄buſcunqꝫ pſonis dignitatibꝰ ordinibus aut locis religioſis vel ſecularibus generaliter vel ſingulariter ſub quacūqꝫ forma vel expſſione vboꝝ cōceſſis que noluit aliquibꝰ in p̄dictis quo modolibet ſuffragari ipo [i] facto excōicatiōis [k] inie voluit [l] ſubiacere [m]. ¶ Nos [n] aūt attēdentes q̄ argumētis [o] frequenter et collationibus latens veritas aperitur [p] q̄ꝫ ſub eadē lr̄a ſepe latet multiplex [q] intellectus: necnon [r] eſſe difficile volentibꝰ conſtitutionē p̄dictam pfecte [s] legere ac [t] intelligere: penas adiectas in cōſtitutione hm̄oi deuitare [v]: viam veritati apire volentes [x]: ⁊ piculis [y] q̄ ex predictis [z] poſſent litterate pſone p̄cipue [&] ſcholaſtice incurrere ſalubriter obuiare: p̄ſertim cū de nouo ſuborta [a] ſint aliq̄ dubia circa q̄ poſſet periclitari [b] veritas [c]: et erroribꝰ [d]

f ¶ Predicantes. Puta in ſermonibus clero potiſſime faciendis.

g ¶ Predictoꝝ. ſ. q̄ concordātie vel cōtrarietates vel oppoſitiōes eſſent inducēde. ⁊ ſumme hic illa verba: ipſo facto excōicationis. ⁊c̄. que ſunt. j.

h ¶ Non obſtantibus. Iſtam clauſulā tu curioſe lector in multis potes decretalibꝰ reperire. ſed ſup ipſa vide quod no. in decre. ſuſcepti.

i ¶ Ipſo facto. ⁊ ſic erat ipſa conſtitutio in hoc caſu late ſnīe. nihilominus tn̄ ſub pena officij ⁊ bn̄ficij prohibita fuerūt premiſſa fieri. vt. d. c. exiſt § cū igit. ſed in hoc fuit cōminatiua nō ſententie priuatorie inductiua. ar. extra de celebra. miſſa. c. dolentes. cū ibi no. ⁊ j. etiam innuitur.

k ¶ Excōicationis. ſ. maioris. que in dubio inflicta videtur. de ſen. excōi. c. ſi quem.

l ¶ Voluit. ſ. ipſe nicolaus. iij. alꝰ. iiij.

m ¶ Subiacere. quā ſententiam a nemine tolli voluit niſi a romano pontifice. vt dicto ca. exiſt § cū igitur. circa finem.

n ¶ Nos autem. Tertia pars.

o ¶ Argumentis. q̄ frequenter ex iuribus canonicis ⁊ ciuilibꝰ inducūtur. ff. de legi. l. nō poſſunt. extra de cōfir. vti. vel inuti. c. cum dilecta.

p ¶ Aperit. iuxta hoc alibi legit q̄ notādo ⁊ diſputādo bene et optima ratione aliqua diſcernunt. ff. de mune. ⁊ hono. l. matrimoniū § mixta. Et de aduocatis ſcribit q̄ dirimi faciūt ambigua facta cauſarū ſue glorioſe vocis munimine. C. de aduo. diuer. iudicio. l. aduocati. Sed ſi queras a me qualiter per collationes habitas latens veritas aperitur? Rn̄deo q̄r frequēter reuelat minori qđ maior neſcit. xcv. diſti. eſto ſubiectꝰ. C. de offic. recto. puin. l. potiores. q̄ in collatione verbū platū frequēter alioꝝ ſnīam tanq̄ ſubtiliori rōne ſubnixā ad ſe trahit. ff. de arbi. l. ſi in tres. ⁊ arg. de ↄdi. ob cām. l. dedit § ſi quis. de iurepa. l. diui fratres. C. de his q̄ in teſta. delen. l. proxime.

Diſputatio ē vtilis.

q ¶ Multiplex intellectꝰ. Idē enī ſermo multas ſignificatiōes vel ſnīas frequēter exp̄mit. ff. de vb. ſigni. l. quotiēs. idē ſermo de verbo. ſigni. l. quotiēs. in ſtipulatiōibꝰ. de re du. bi. l. quotiēs. in quibꝰ reperies multa iura allegata p q̄ poteris exēpla ponere.

r ¶ Necnon. repete. attendētes.

ſ ¶ Perfecte. id eſt cū pfecto ⁊ ↄpleto itellectu legere. lectura quidē pfecta dici nō meret. niſi diligētiſſima atq̄ exactiſſima legentis interp̄tatiōe ſingula tradant. inſti. de iu. ſti. ⁊ iu. § his igitur. C. de pfeſſo. qui in vrbe. l. j. lib. xj.

t ¶ Ac intelligere. Parum enim pdeſt legere niſi adeſſet intelligere. xj. q. iij. coꝝ. xxx. diſt. c. ſciendū. ff. de verbo. ſig. l. corā. iuxta illud. legere ⁊ nō intelligere negligere eſt. arg. de cele. miſ. c. dolentes. in corpo. auten. de q̄ſto § hec omnia. ⁊ p̄ce. colla. vj.

v ¶ Deuitare. cū a vero ⁊ perfecto intellectu qui ſine diligenti et exacta interpretatione haberi non poteſt. vt predixi habent tales deſiſtere vel penas p̄miſſas incurrere.

x ¶ Volentes. Ad inueſtigandā enī veritatis fidē quicūqꝫ p̄ſidēs anhelare dꝫ. C. de eden. l. ij. xx. q. v. c. iudicantē. extra de fi. inſtru. cū ioānes. cū illi compte cedere habeat opi. viij. di. cap. veritate. ff. q̄n actio de pecu. eſt anna. l. queſitum. alꝰ eſt ibi § ſub. l. j.

Veritas eſt inueſtigāda.

y ¶ Periculis. ſ. ſententiarum ⁊ cōminationum.

z ¶ Predictis. ſ. que interdicta erāt per decre. exiſt § cum igitur.

& ¶ Precipue ſcholaſtice. de illis p̄cipue dicit: q̄r illi pre alijs arguere ⁊ cōferre cōſueuerūt ad inſtar diligentis venatoris cuncta rimari volentis. nec tranſitorio ſtudio vti volentis. in coꝛ. auten. de queſto § illud § hec omnia. colla. vj.

Scholaſtici cōparātur venatori.

a ¶ Suborta ſint. ſ. ſup intellectu dicte decre. exiſt. vt patet per decre. exiui de paradiſo. cle. v. ⁊ patet in extrauagan. dn̄i Ioan. quarum vna incipit Ad conditorem. alia vero. Quia quorundam.

b ¶ Periclitari. i. periculum pati.

c ¶ Veritas. De qua legit q̄ ſepius exagitata magis ſplēdeſcit in lucē. xxxv. q. ix. c. graue. diſquiſito de ſingulis cū nō poſſit ad veritatē aliter pueniri. xxxiij. q. vi. occidit. ff. de queſtioni. l. de minore § tormenta de penis. l. aut facta extra de teſti. cum cauſam.

d ¶ Erroribus via p̄adi. p̄cludenda eſt ſiue loqua=

ris de errorib9 cõtra fidem.xxiiij.q.vi.c.q̃d aũt ini=
quius.ſiue de errorib9 contra ius ſcriptũ.in pphe.
digeſ.§.hec autem omnia.de iuſti.ꝛ iur.l.j.
a ¶ Conferre.i.collationem habere.
b ¶ Huiuſmodi.ſ.nicolai.iij.
viij.no.iij.diſt.cap.j.
o ¶ Scribere:in ſcriptis redigere.
p ¶ Determinare.puta in cathedra vel in ſcholis.
q ¶ Predicare.in ſermonibus.
r ¶ Praue loq̃.i.male vel ſub dolo.ar.C.de poſtu.l.quiſquis.

c ¶ Diſputa=re.cũ diſputan=do et cõferendo latẽs ꝟitas illu ceſcat.vt.ſ.
d ¶ Predictas que.ſ.pte pri. colliguntur.
e ¶ Cõmina=tas.Ex hoc col=lige ꝙ vbi in ali qua conſtitutio ne aliq̃d.fieri ꝓ hibet ſimplicit ſub certa pena: cõtra faciẽs pe=nã illã nõ incur=rit: cũ per talia verba non indu catur ſententia ſed ſolũ fiat ꝯmi nario: vt dixi in parte preceden ti.in ver.ipo fa=cto.de h9 habes extra de iymo. ſicut.ſ ſagit.e. ſ.C. cõminato. epiſto.l. interlo cutio.in cor.au=ten.ſ armis.cir ca medium.col=la.vj.
f ¶ Fratrum nroꝝ.hic potes recitare qđ ſup hac clauſula di=xi.in.ca.execra=bilis.
g ¶ Sedis a=poſtolice bñpla citũ.Qđ nunq̃ extinguitur do=nec cõtrariũ cõ=ſtet: cũ omni tẽ=pore ſedes du=ret.licet ſecus ſit in beneplacito pſone.arg.in cor.au=ten.quomodo opoꝛ.epiſco.§.licentiam.collat.j.extra de reſcrip.ca.ſi gratioſe.lib.vj.ff.loca.l.iij.

via pandi:niſi liceret confer=re[a] ſuper contentis in conſti tutione huiuſmodi[b] ꝛ diſpu=tare[c] ꝓhibitiones et penas p̃dictas[d] tam latas q̃ cõmi=natas[e] ꝛ earũ effectus: in fra trum noſtroꝛum[f] ac multo=rum archiep̃oꝛum/ ep̃oꝛum/ et alioꝛum prelatoꝛũ / nec nõ multoꝛum ꝓfeſſoꝛũ vtriuſq̃ iuris:ꝛ multoꝛum ſacre theo logie magiſtroꝛum preſentia dum conſiſtoꝛiũ teneremus auctoꝛitate apoſtolica duxi=mus vſq̃ ad ſedis[g] apoſtoli=ce beneplacitum ſuſpenden=das[h]. ¶ Per[i] ſuſpenſionem autem huiuſmodi[k] nequaq̃ licentiam cuiq̃ intendimus impartiri[l] ꝙ contra fratrum regulam p̃dictoꝛũ[m] dogma=tizare[n] ſcribere[o] ſeu determi nare[p]/ predicare[q] ſeu praue[r] loqui liceat publice vel occul te.quinimmo[f] hec omnibus ꝛ ſingulis auctoꝛitate predi=cta[t] diſtrictius inhibemus[v]. ¶ Ne[x] autem in poſterũ pre=miſſarũ ꝓhibitionũ et pena=rũ ſuſpenſio in[y] dubiũ reuo=cari valeat: aut alicui ꝓpter defectum ꝓbationis[z] impin=gi: ꝙ velut tranſgreſſoꝛ ꝓhi bitionũ[a] ipſarum in penã ſeu penas inciderit antedictas[b] Nos volentes ſuper hoc de opoꝛtuno remedio ꝓuidere cartas[c] ſeu membranas[d] ſu=ſpenſionem continentes ean dẽ[e] appendi ſeu affigi in ma=ioris[f] eccleſie Auinioñ. oſti=is ſeu ſuperliminarib9 facie=mus:que[g] ſuſpenſionẽ predi ctã ſuo quaſi ſonoro[h] p̃conio iudicio publicabunt[i]. Datũ Auinioñ.vij.kalen. Aprilis. Anno ſexto.

¶ Dominiũ rerum que per=ueniebant ad fratres mino=res retentum ab eccleſia ro=mana ſimplici vſu facti fra=tribus ipſis reſeruato in ca. exijt qui ſeminat.eo.ti.lib.vj. ſumm9 põtifex refutat.multi plici rõne ꝓbans eos nõ poſ ſe habere in re aliqua ſimpli=cem vſum facti. Et ſtatuit ꝙ decetero nullũ ius:nullumq̃ dominiũ habeat eccleſia ro=mana in huiuſmodi reb9: que impoſterũ conferẽtur vel of=ferẽtur ipſis fratribus. Hec extrauagans eſt multum iu=ridica et ſubtilis in pleriſq̃ locis: preſertim vbi probat vſum ſimplicem nõ poſſe con ſiſtere in rebus vſu conſum=ptibilibus. Capitulum.iij.

f ¶ Quinim=mo.Si.ſ reſcp̃. ca.tibi.lib.vj.ff. ſ pactis.l.iuriſ=gentiũ.§.q̃nim=mo.ꝛ dic ſup h9 vt dixi.in.c. exe crabilis.
t ¶ Predicta ſcilicet ap̃lica.
v ¶ Inhibe=mus.Talis in=hibitio ꝯtrã fa=ciẽtib9 penã in=fligit.facit ex.ſ ꝯſti.c.cognoſcẽ=tes.iij.di.§.vl.
x. ¶ Ne ap̃tẽ. v.para.
y ¶ In dubiũ reuocari valeat ſcꝫ an ſit facta.
z ¶ Probatio nis.Cui9 facul=tas non artãda ſed laxanda eſt. C.de here.l.q̃m cognouim9. de re.cre.l. gñalit. ff.ſ teſti.l.curẽt
? ¶ Impingi id eſt imponi vl̃ imputari.ꝛ re=pete valeat.
a ¶ Prohibi=tionũ ipſarũ ſcꝫ factarũ in cõſti=tutione Nicolai iij.alıs.iiij.
b ¶ Antedictas ſ.in pte ſecũda: et dicto ca. exijt §.cũ igitur.
c ¶ Cartas.ſi mile.ff.de bo. poſſeſſio.ſm tabu.l.carte.

h ¶ Suſpendendas.Talis facta per papã ſuſpen=ſio tollit effectũ ſententiarũ vt extũc aliquẽ non ligẽt nec etiã cõtra facientẽ penã aliquã incurrere faciunt Quid aũt de ſuſpenſione facta p aliũ de ſententia ex cõmunicationis vel interdicti vide quod ſup his no=tari conſueuit de appel.dilectis filijs.
i ¶ Per ſuſpenſionem autem.iiij.pars.
k ¶ Huiuſmodi.ſ.factam de prohibitionibus ꝛ ſen tentijs latis ꝛ cõminatis ꝛ ipſarum effectibus.
l. ¶ Impartiri.i.concedere.
m ¶ Predictoꝛum.ſ.minoꝛum.
n. ¶ Dogmatizare.i.falſam doctrinam concedere. dogma eñ ꝯſiſtit in vera doctrina.de cõſe.diſt.v.ca.
d ¶ Membranas.quia de membris ꝛ pellibus ani malium factas.ſi.xix.di.ca.ſi romanoꝛum.
e ¶ Eandem.que tollit effectum ꝛ ligamen ſenten tiarum:vt predixi.
f ¶ Maioris eccl'ie.i.cathedralis que maioꝛ om=nib9 alijs eccl'ijs reputat̃ cũ illis omiſſis poſſint ꝑ ipa rũ ꝑrochianos in eadẽ eccl'iaſtica recipi ſacramenta. extra de offi.archi.c.officiũ.ꝛ ar.l.di.c.in capite.
g ¶ Que.ſ.charte vel membrane.
h ¶ Sonoro p̃conio.ſiſta ꝟba regies.in.c.ſi fratrũ ꝛ ſuper his ꝛ ſequentibus verbis dic vt ibi dixi.
i ¶ Publicabunt.vt extunc ꝓbabilis ignoꝛãtia nõ valeat allegari.xvj.diſ. quod dicitis.extra de poſtu. prela.ad hoc.de iudi.c.in nonnullis.ff.de inſti.act.l. ſed ꝛ ſi quis.§.proſcribere.zenzelinus.

dimiſſo text[9] in ix. ptes

Ad conditorē. Preſens cōſtitutio diuidi poteſt in nouē partes. In prima cōſtitutiōis premittit̄ rō. In ſcda pſtōnis pape Nicolai ſubiūngit̄ recitatio ibi dudū ſiqdē ⁊c̄. In tertia annectitur eiuſdē cōſtitutionis Nicolai uicōmode pro tpe multiplex ipugnatio ibi: l-§. qꝛ aūt. In quarta ſimplicis vſus facti in reb[9] ꝯſumptibilibus reprobatio: ibi l-§. qꝛ autem. In qnta ad quendā obiectū dat̄ reſpōſio ibi. in-§. nec obuiat ſupradictis. In vj. qꝛ in reb[9] conſumptibilib[9] nō ſit dare ſimplicē facti vſū ſit multiplex inductio: ibi in-§. licet oūt in reb[v]. In. vij. ꝯſtitutionis Nicolai inducit̄ im properatio ibi ⁊ in-§. rurſus nedū. In. viij. ſubinfertur ipſa cōſtitutio ibi/ nos itaqꝫ qui veritatem. In nona fit certa quedā proteſtatio ibi circa finem per hoc autem ⁊c̄.

Ad cōditorē[a] canonum nō eſt dubiū pertinere[b] cū ſtatuta a ſe vel predeceſſoribus ſuis edita obeſſe[c] percipit potius[d] qꝫ pdeſſe ne vlterius obeſſe[e] valeāt puidere[f]. Dudū[g] ſiquidē fe.[h] re. Nicola. iiij. predeceſ. nr̄. attēte pſpiciens in almi cōfeſſoris beati videlꝫ frā ciſci regula cōtinere qꝛ nichil ſibi appropzient. neqꝫ domū[i] neqꝫ locū neqꝫ rem aliquam aliā ſui ordinis pfeſſores: ac cōſiderās diligenter qđ p pie recordatiōis Gre. pa. ix. et nō nullos alios pdeceſſores eiuſdem fuerat declaratū[k]: hoc[l] debere ſeruari tam in ſpeciali qꝫ in cōi[m]: necnon ⁊ cōſiderā ter attēdēs nōnullos fratribus ipſis detrahere[n] impingētes[o] eiſdē qꝛ regulam ⁊ declarationes[p] hmōi nō obſeruabāt: pieqꝫ cōſiderās ora cōtra pmiſſos fratres oblatrantium[q] claudere[r]: ac profeſſorum[ſ] ipſorū conſcientijs[t] prouidere: inter alia ordinauit ⁊ ſanxit[v] oīm vtenſiliū[x] ⁊ librorum[y] rerūqꝫ mobiliū[z] et pre-

a ¶ Ad conditorem canonum. Qualis eſt papa qui ſolus gñales canones condere poteſt. xxvij. diſtinc. c. regula. cum multis ca. ſeq. ſic et ſolus imperator legē generalem condere poteſt. C. de legi. l. j. et vlti.

Canon gñalis a ſolo papa condit̄.

b ¶ Pertinere. Eius eīn eſt ſua vel anteceſſorū ſtatuta in melius reformare. de reſcrip. c. ſtatutū. de ſen ten. excom. alma. lib. vj. de re. iudi. cum olim.

c ¶ Obeſſe. Id eſt nocere.

d ¶ Potius qꝫ prodeſſe. Hoc frequenter contingit ex variatione perſonarū cauſarū temporum ⁊ locorū xxix. diſt. ca. ſcīēdum. lxj. diſt-§. his oībus. xxxv. qō. ix. c. ſententiā. extra de conſangui. ⁊ affi. c. non debet. in coz. aut. de nup-§. nos autem. colla. iiij.

e ¶ Obeſſe valeant. Precauēda igitur ſunt futura in malū vt hic. lx. diſt. cū adrianus. xxvij. diſt. in noie dn̄i. ex̄ de ſer. nō ordi. c. j. ff. loca. ſi qs domū-§. j. ad trebel. l. lucius-§. pe. de dam. infec. l. qui bona-§. cū ptor.

f ¶ Prouidere. Concor. ad hoc. in coz. aut. de nup. -§. j. col. iiij. xxij. q. ij. c. magne. ſic enim eſt in celeſti hierarchia que ſuam ex cā reperitur ſententiam immutaſſe. ea. cā. ⁊. q. c. incōmutabilis. ⁊. c. vnuſquiſqꝫ.

g ¶ Dudum. Secunda pars.

h ¶ Felicis. Si. de cenſi. felicis. lib. vj.

i ¶ Neqꝫ domū. Que indefinite ſub inuolucro denotauerat per verbū nichil: hic magis ſpecificate declarat. al's videret̄ hic vita negatio ſuperflua. ſuper quo vide qđ no. in decre. cū inter nonnullos. in. ij. glo.

k ¶ Fuerat declaratū. Non dicit vbi et ſic no. arg. pro indeterminata allegatione qꝛ ſit admittenda. ad hoc de cohabi. cler. ⁊ mulie. c. veſtra. qui fi. ſint legi. p venerabilem-§. vlti. de vi. ⁊ honeſta. clerico. c. cum ab omni. C. de ſum. tri. l. j. ⁊ in epiſtola inter claras. hoc p Hoſtien. de ſer. non ordi. ca. conſuluit. et per Petrum de ſam. in dicto. c. veſtra.

Allegatio idetermiata ē admittenda.

l ¶ Hoc. Scilicet qꝛ profeſſores ordinis ſancti Frāciſci nichil ſibi appropzient.

m ¶ In cōi. Super hoc verbo precedenti dic vt dixi. in. c. cū inter nonnullos. ſup eiſdem verbis.

n ¶ Detrahere. Et male. detrahentem enim proximo deus perſequitur. xxiij. q. iiij. qui peccat. nam vna ſpecies homicidij eſt primo detrahere nā ꝗtū in detractore eſt priuat animam proximi que melior eſt pars hominis oīm virtute per quam aīa viuit. Detrahere enim eſt bona que alicui a deo collata ſunt negare vl' inuertere. arg. ff. de iniur. l. itē apud-§. hoc autem fere. de pe. diſt. j. ca. homicidiorū ⁊ ibi no.

Homicidium ꝯmittit q̄ proximo detrahit.

Detrahere qd eſt.

o ¶ Impingētes. i. ipōnētes.

p ¶ Declarationes huiuſmodi ſcilꝫ factas per Gregorium ⁊ ſuos predeceſſores.

q ¶ Oblatrantiū. i. obloquentium in malum.

r ¶ Claudere. ne al's ex hoc cōtra ipſos fratres inſurgat infamia.

ſ ¶ Profeſſoꝝ ipſorū. ſ. religionis ſancti Franciſci.

t ¶ Conſcientijs. Quas forte ſcrupuloſas habebāt ſemper habendo proprium.

v ¶ Et ſanxit. ſcꝫ Nicolaus. iij. al's. iiij. extra de verbo. ſigni. exiij-§. ad hec cum fratres.

x ¶ Vtēſiliū. i. paratorū ad vſum. arg. ff. de ſuppel. leg. l. iij. de leg. iij. hoc legatum.

y ¶ Librorum. Quid librorum appellatione comprehendatur colligitur. ff. de leg. iij. librorum.

z ¶ Mobilium. Vel ſe mouētium. que idē cēſentur ff. de vbo. ſig. l. mouentiū. Iuxta qđ ibidē per gloſam queritur an noīa vel actiones noīe immobiliū cōprehendātur. Et primo ſentire videtur qꝛ ſic. tum qꝛ moueri non poſſunt. tum qꝛ poſt alia immobilia fit in eis ſentētie executio. poſt tñ ſentit qꝛ cenſeantur mobilia. Sed ſuper hoc verius probabiliter poteſt dici qꝛ aut nomina vel actiones cōpetunt pro immobilibus tunc appellatione immobili ideo cōprehendūtur qꝛ actionem habens ad rem: rem ipſam habere videtur. ff. de reg. iur. l. qui actionem. ⁊ arg. ad hoc. C. de predijs minorū. l. ſi ad reſoluendā. vbi minor remittens actionē reſtituitur acſi rem immobilē alienaret. aut cōpetūt pro rebus mobilibus ſiquidem annuatim preſtādis. tunc idem quia propter perpetuitatē preſtationis immobilium appellatione continentur. C. de ſacroſanc. eccle. l. iubemus. in coz. autē. de non alie. aut permu. re. eccle-§. hoc ergo. col. ij. Sed ſi competunt p mobilibus ſimpliciter debitis tūc mobilium appellatione comprehendi poſſunt. arg. ff. de reg. iur. l. minus. ⁊. l. qui actionē. ⁊ dicta. l. ſi ad reſoluendam. et. C. de quadrien. preſcrip. l. ij. et ſic poteſt intelligi qđ no. dicta. l. mouentiū. ad premiſſa faciūt in argu. ff. de ſuppellec. lega. l. iij. de lega. iij. hoc legatum. de verb. ſig. l. princeps. ⁊. l. bonoꝝ. de iure fiſci. l. eū qui ad ſenatuſcōſul.

Actiones an noīe immobiliū cōprehendātur.

ꝙ irreligioſa [a] horū ſit vana [b] ⁊ in hoc ſupſtitioſa [c] religio [d]) vt dū ſuis [e] mauult [f] temere [g] ſub cōſcientie [h] velamēto [i] cō ceptib⁹ ꝙ ꝑlatorū ordis ſui cum obedientie [k] merito [l] ꝓui de [m] inherere ſentētijs. Nos poſt ꝑdeceſſoꝝ nr̄oꝝ et ꝑſer tim felic. recor. Nicolai [n]. iiij. ac pie mēorie Cle. [o] v. ro. pō. ſup itellectu ⁊ obſeruātia re gule [p] ordis fratrū minoꝝ de claratiōes [q] ſalubrit [r] editas ſolidas [s] qdē ⁊ claras et luci das [t]: multaqꝫ maturitate [v] di geſtas: nr̄as dn̄o fauente in dubias [x] ipſoꝝ ꝑdeceſſoꝝ de claratiōib⁹ declaratiōes ad iungam⁹ [y] ſicqꝫ dies [z] dici eru ctet verbū: ⁊ nox nocti ſcien tiā manifeſtet: ne ꝓperā pau coꝝ [ꝫ] dicti ordis fratrum (qđ abſit) iſ ſcietia recta ipaꝝ de clarationū ṽba [a] ꝯuertēs [b] in deuiū: illaqꝫ [c] ſuis [d] eis [e] profe cto ꝯtraria [f] accōmodās [g] ſen ſibus ingrata [h] deo ſuperiori bus [i] cōtumax: ꝑfato [k] ordini

a ¶ Irreligioſa. i. non religioſa vt ſic prima ſyllaba priuatiue vel negatiue exponatur. ar. de re mi. l. mili tes. §. irreuerens. de iure patro. l. j.
b ¶ Uana. i. extrinſecus oſtentatiua vel in veritate non ſubſiſtens. arg. extra. de conſue. c. q̄to.
c ¶ Supſticioſa. exponi pōt. i. obſeruātijs ex trinſecis inutilis et ſuperuacua.
d ¶ Religio. q̄ſi religatio ſeu vinculatio.
e ¶ Suis. ꝯce ptib⁹ qđ eſt ifra
f ¶ Mauult. i. plus vult vl̄ ꝑele git ⁊ ſume ṽbū i herere qđ ē ifra
g ¶ Temere. bn̄ dicit temere. qr nulli⁹ ſue pru dentie vel conce ptui inniti dꝫ iu xta ṽbū ſapiētis extra. de cōſti. c. ne innitaris. nec in agēdis ſuo ſenſu vel leuitate duci xj. q. iij. ſummopere. extra de conſti. c. j.
h ¶ Conſcientie. in hoc nō bn̄ non recte informate. ar. extra de tēp. or. ad aures. de ſimo. c. ꝑ tuas.
i ¶ Uelamento expone. i. velamine vel palliatione ſeu ſimulatiōe. alibi ſumitur aliter iſtud verbum. C. de poſtu. l. velamento.
k ¶ Obedientie. ſic no. regularē teneri ad preſtan dum obedientiā prelato ſuo. extra. de tempo. or. c. ad aures. vbi de hoc.
l ¶ Merito. qđ nō ē modicū imo magnū. qr deo grātū cū melior ſit obediētia ꝙ victima. extra. de ma. ⁊ obe. illud. ⁊ ar. ad hoc. ff. de re mili. l. ij. §. i bello cū ibi no.
m ¶ Prouide. reputaꝫ ergo prudentia vel prouiſio ſue cōſcientie ꝓprie concepta dimiſſo ſuperioris ordi natione ordinabiliter ſequi. vt hic. et ar. xxiiij. q. viii. c. quid autem mirius. xxxvj. diſtin. relatum.
n ¶ Nicol. iiij. qui condidit decre. exijt qui ſeminat de verbo. ſigni. lib. vj.
o ¶ Clemētis qnti. q̄ cōdidit decre. exiui de paradi ſo. in eo. titu. in cōpilatione ſuaꝝ conſtitutionum.
p ¶ Regule. dicte. quaſi regulātis quē in modo vi uendi tam ſpiritualiter ꝙ tēporaliter. vel ad rectum quem ducentis. iij. diſt. c. canon. ver. regula.
q ¶ Declarationes. ex hoc collige papam declara tione ſuper regula religionis poſſe facere. cum enim omnis regula dicta rita ab ipſo ſaltem per approba tionem ꝓceſſerit. extra. de relig. do. c. ne nimia. ⁊ eo. tit. c. religionum. lib. vj. ⁊ arg. xj. di. c. quis neſciat. ad illum poteſt ⁊ debet ſpectare declaratio vel interpre tatio ad quē ꝑtinuit editio. C. de leg. l. vlti. ⁊ de vete. iur. enucle. l. j. §. hic autem. in fine. extra. đ ſen. excōi. ſte ralia. xj. q. j. §. ex his. nec mirum cum etiam ſuper articulis fidei poſſit declarationē facere. xxiiij. q. j. q̄ ſtiens. ⁊ c. hec eſt fides. ⁊ patet in decre. cum iter non nullos. vbi de hoc dixi.
r ¶ Salubriter. i. ad ſalutem animarum.
s ¶ Solidas. i. firmas q̄ incōcuſſe ſeruande ſunt do nec ꝑ illū qui poteſt in totū vel in partē fuerint reuo cate. ar. xl. di. c. ꝯſequēs. ⁊ c. noſtro. xxv. q. ij. c. j. ⁊ ij. in coꝛ. autē. de adminiſtran. offi. §. vlti. col. iiij. cum ſi.
t ¶ Lucidas. qr cōſtitutio ꝑncipis dꝫ eſſe clara non obſcura. iiij. di. c. erit aūt lex. ⁊ nō ꝑ ſignoꝝ captiones nec ꝑ ꝯpendioſa enigmata ſꝫ ꝑ ſraꝝ conſequentiā eſt ſcribēda ⁊ exemplificāda. ar. C. de vete. iur. enu. l. j. §. qđ autē. in cōtra facientē pena falſi locū hꝫ vt eo. tit. l. ij. §. eādem autem penam. al's eſt verſus ſub. §. hoc autem.
v ¶ Maturitate. cū qua ⁊ non cū leuitate vel precipitatiōe fa cienda eſt conſti tutio principis. C. de legibus. l. humanū. ⁊ in ꝓhemio. lib. vj. ſi cut ⁊ ſnia ꝓferē da. arg. C. đ ſen ten. ex ꝑiculo re citādꝫ. l. ij. xj. q. iij. ca. ſummope extra de re iudi. paſtoralis. §. ve rum. de. v.
x ¶ Indubias id ē idubitatas.
y ¶ Adiungamus. al's adiungētes. hoc nō incōgruū nec inſolitum exiſtit. cum ⁊ omiſſum ꝑ anteceſſorē: ꝑ ſucceſſorem et ſuppleri ⁊ indici freqn̄tiſſime ſit repertum. arg. ff. de teſti. l. queſitum. extra de reſcrip. c. litteris.
z ¶ Dies dici nox nocti. ṽba ſunt pſalmigraphi ꝓ phete dauid.
ꝫ ¶ Paucoꝝ. ſꝫ quō dicit paucos cum multi eſſent fratres id qđ ſequitur facietes? Reſpondeo ꝙ pauci dicunꝫ reſpectu multo maioris numeri alioꝝ. xlv. di. c. diſciplina. vbi viginti tria milia hominū pauci di cuntur reſpectiue. ff. de ṽbo. ſigni. l. maiore. extra. de cle. excommu. mi. c. latores. ⁊ ibi no.
a ¶ Uerba. Sup quib⁹ ex q̄ recta ſūt ⁊ clara nulla debet fieri in obſcuꝝ edificatio. ff. đ leg. iij. l. ille. §. cū in verbis. ⁊ arg. ff. de ṽbo. ob. l. continuus. §. cum ita.
b ¶ Cōuertens in deuiū. i. ꝑuerſum itellectū forte amplectentes declarationum verba ipſaꝝ mente cir cumuenta contra iura. ff. de leg. l. ꝯtra legem. extra. de reg. iur. in. c. certū eſt. lib. vj. cum potius eſſet ꝯtra rium faciendum. ſ. verba offendere vt mens ſeruetur C. de li. pre. l. iij. ff. qui petant tu. l. ſcire. §. ad aliud. de iurepa. l. adigere. §. q̄uis. no. extra. de verbo. ſig. c. in telligentia. ⁊ dicta. l. contra legem.
c ¶ Illaqꝫ. declarationum verba.
d ¶ Suis. ſume verba accommodās ſenſibus que ſequuntur.
e ¶ Eis. expone. ſcꝫ ſenſib⁹. vel eis. ſcꝫ verbis decla rationum conuertentibus in deuium.
f ¶ Cōtraria maxime attentata verboꝝ mente.
g ¶ Accōmodans. i. applicans vel inducens.
h ¶ Ingrata deo. ſume verbū reddatur qđ eſt. I. Et enumerat. vj. incōmoda. que ex tali inſcientia proue niunt ⁊ hoc eſt ꝑmū. ⁊ ꝑ hoc quod dicit ingrata deo eſt penitus excludenda. ar. in coꝛ. autē. vt nō luxu. cō tra naturam. in ꝑin. col. vj.
i ¶ Superioribus cōtumax (ſcđm incommodum) ⁊ ex hoc etiam eſt tollenda. ar. vj. q. iij. c. ſi autem no bis. ⁊ ca. ſe. extra. de maio. ⁊ obe. c. ij. ar. ff. de re mili. l. iij. §. bello. ⁊ l. miles. §. irreuerens.
k ¶ Prefato ordini. detrahēs (tertium incōmodū) ⁊ per hoc ſuam turpitudinem oſtendens cum turpis ſit pars ſuo vniuerſo nō cōgruens. viij. di. c. que ꝯtra

Religio vñ dicit. Odo ſuere.

Obediētia ē melior ꝙ victima.

Regl'a vñ dr.

Papa pōt ſu ꝑ fidei articul' decla ratiōez facere

Tutius principis ꝗtr ſcribenda eſt.

Uiue ſm mores eorũ iter ſo vi: ſis.

⁊ aliter viuere volens ꝙ ſe habeāt mores eoꝝ. iter ſo viuit/ſuſpitioſus/aut intēperās eſt.xij.di.ſiquis.xij. diſt.illa.⁊ ar.extra de ſta.regu.recolentes.

a ¶ Odioſa confratribus(quartũ incōmodũ) et nō odioſa ſed poti⁹ debuiſſet ꝓ mutuā ꝯuerſationē affectuoſior ⁊ carior reddi.ar.C.ð caſtren.pecu.l.cuꝫ allegas.li.xij.ff. eo.titu.l.ſi forte lxiij.di.c.vota ci uiũ.⁊.§.principi bus. et de elec.l notuit.§.multa

detrahēs.odioſa[a] cōfratrib⁹ vnionem[b] ſcindens ſi[c] valeat reddatur .ac graue in populos ſcandalum[d] allatura: qn potius (vt noſtra vehementer flagitat[e] intentio) antedictis profugatis[f] incommodis[g].ſancta minorum fratruꝫ religio ad quē iamdudũ (cuꝫ minor[h] nos grad⁹ haberet[i]) dilectionis et deuotionis feruor incāduit[k]. Nunc ꝟo poſt ſuſceptũ a nobis apl'ice ſeruitutis[l] iugũ[m] ad illi⁹[n] religionis gubernationē: protectionem: defenſionēq̃ꝫ interius[o] exteriuſq̃ꝫ[p] ꝓpitiam paſtoralis[q] cure ſollicitudo nos angit[r].paterne[s] cogit ꝓuidentie debitum[t]:ac interne charitatis zelus accendit: quieta[v] pace gaudeat ſancto ꝓficiat ocio[x] in numero[y] ac merito[z] et ꝙplurimum augeatur.blandeq̃ꝫ[?] in redeuntiũ[a] filiorũ ſue ſcilicet profeſſiōis ruat oſcula[b]:mactet[c] vitulũ corumq̃ꝫ[d] liberis[e] ⁊ ſedula corruat in amplexus: profecto cũ ipſi⁹ religionis odor[f] trahat.

b ¶ Unionem ſcindēs.qntũ ex ſe ſolo deteſtabilis eſt habenda. cũ ſolũ in cōgregatos in vnũ ſpiritus ſctũs veniat xxiiij. q.j.§.ſi āt ⁊ ꝯgregati ſ l vnũ aliq̃b⁹ de⁹ in medio eoꝝ eſſe dr. Matth.xviij.c. j.q.j.cũ ſcriptura.xviij.q.j.c.alienus.talē vnionem ſcindens diaboli oꝑa ſubminiſtrat:tollēs inter hoies mutuā charitateꝫ ſine qua(etiā ꝯcurrētib⁹ oib⁹ aliis bonis opibus) non eſt ſalus.teſte aplo.de peni.di.ij.c.euidenter.et di.iij.c.ſi quis aūt.⁊ ꝓpheta clamāte. bonū ⁊ iocūdū eſt habitare fratres in vnum.

Salus nō eſt ſine charitate

c ¶ Si valeat.i.creſcat ſeu valere vel creſcere ꝑmittatur.non eñ dꝫ intelligi nec exponi hoc ꝟbuꝫ valeat i.de ſe teneat cũ certum ſit eā nō tenere: vtpote mlta mala inducentem.

d ¶ Scandalū allatura. ſextū incōmodū. et ob hoc intolerabilis eſt dicenda.illa eñ que ſine pctō mortali omitti pñt vel cōmitti ſunt ob vitādū ſcādalū omittēda ⁊ etiā ꝯmittēda.j.ad Corinth.viij. et de no. ope. nūci.cū ex iniūcto.xij.di.c.illa.qꝛ nihil cū ſcādalo. ⁊c. de ꝑſcrip.nihil.x.q.iij.cauendum.xj.q.iij.nolite

Scādalū eſt vitandū

e ¶ Flagitat.i.deſiderat vel affectat.
f ¶ Profugatis.i.ꝓcul fugatis ſiue pulſis.
g ¶ Incōmodis.que ſunt ſex vt predixi.
h ¶ Minor.ſ.ꝙ ſit papalis in quo hodie ſumus.
i ¶ Haberet.improprie vſ loqui tex.nō eñ gradus vel ſtatus(cū ſit quid inalatū)dr hr̃e ꝑſonam: ſꝫ ꝑſona dr habere ſtatū vel gradū vel eſſe in illo.ar.xl.diſt. c.multi.⁊.ff.de decu.l.eos.
k ¶ Incanduit.i.incitauit vel inflammauit.
l ¶ Seruitutis. a ſeruiēdo dicte ⁊ ꝑ iſtā ſimilitudinē appellat imꝑator ſe ſeruū.ſ. de offi.pto.ꝑfec. l.quas gras.circa ſi.ꝑme colūne ⁊ notari⁹ ſeruus public⁹ dr ff.de adop.l.nō aliſ.inſti.eo.ti.§.cū aūt.⁊.C.eo.ti.l.ij.
m ¶ Iugum.ſi.xix.di.c.in memoriam.
n ¶ Illius religionis.ſ.fratꝝ minoꝝ.
o ¶ Interius.quo ad alam ⁊ ſpūalia.
p ¶ Exterius.quo ad corpus ⁊ temporalia.
q ¶ Paſtoralis cure.ſi.extra de re iudi. paſtoralis. de.v.cū ſimilibus multis.
r ¶ Angit.aſr adigit.i.aſtringit.
s ¶ Paterne.ꝑ ſimilitudinē loquiſ.ſicut eñ pꝛi ⁊ boni pr̃is eſt ꝯſiliū ſalutare ꝓ liberis capere.ff.de adul. nec in ea.§.j.ita dꝫ eſſe ꝑſidentis ꝓ ſubditis deuotis in cor.auſ.de man.ꝑn.§.qꝛ ſi delinquētes.in ſi.col.iij.

t ¶ Debitū. hoc dicit qꝛ ſicut ad patrē carnalē ſpectat correctio filij in omni licita diſciplina.xxviij.diſtin.c.legant.extra de ſymo.licet hely.no.C.ð emē.ꝓpinquo.l.j.ſic ⁊ pr̃is ſpūalis eſt ſubditū ab errore corripere ⁊ increpare.xlv.diſtinc.c.j.xxiij.q.iiij.forte.ne ſanguis ſubditorū ⁊c.extra ð officio.ordi.irrefragabili.

v ¶ Quieta pace ad quā ꝓcurādā iter ſubditos quietē q̃ꝫ ꝑſidens anhelare dꝫ. in cor.auſ.vt diffe.iudi.in prin. colla.ix.ff.de offi.ꝑſi.l.ꝯgruit. v.q.ij.ca. ſi prelatos. xxiij.q.v.c.ſi fruſtra.

x ¶ Ocio.Status ergo religionis dicitur eē in ocio.ſ. q̃ ad meditationem ſolitudinis tēporalis:vt hic.⁊ extra de regula.licet.§.ſi vero.

y ¶ In numero.ſ.perſonarum
z ¶ Merito.ſ.vite ⁊ ſtatuū.C.de ſta.⁊ ima.l.⁊ ſtatuū
? ¶ Blādeq̃ꝫ.q.d.nō ſubdole: ſed cū animi ſinceritate ſicut fecit iudas oſculo filiū hoīs tradens.
a ¶ Redeuntiū.ſ.ad vnitatē ⁊ obedientiā ſue religionis de quib⁹ redeuntib⁹ gaudere debent preſidentes ad iſtar xp̄i plus gaudētis ſuꝑ vno peccatore penitentiā agente ꝙ ſupra nonagintanouē iuſtis q̃ non indigent penitētia vt ſcribitur i euāgelio ⁊ legiſ.xxiij q.iiij.§.ex his.⁊ argu.C.de hereti.l.manicheos.ff.de re mi.l.non omnes.§.viii.

b ¶ Oſcula. Oſculum q̃nq̃ꝫ ꝑſtatur ad deciplēduꝫ vt fuit in iuda ꝓditore oſculo xp̄m tradente. et tale oſculū oino eſt ꝓhibitū.imo iuſtiora reputanſ vulnera amici ꝙ volūtaria oſcula inimici.ꝓuerb.xxviij.c. v.q.v.nō ois.⁊.c.nō oſculaſ.cū corpore cum oſculato eſſe videaſ.mente tñ ⁊ animo cōtrarius eſt quare mlto nequior fore cenſeſ ꝙ fore euidens inimicus.xciij. di.c.ſi inimicus.⁊.C.de dona.l.data.cuꝫ ibi no. Q̃nq̃ꝫ aūt preſtaſ ad reuerendū ⁊ obediendū.et iſtud aliq̃ñ eſt ꝑmiſſum: vt eſt videre in oſculo qð preſtaſ ſummo pōtifici i pede.C.de dome.⁊ prefec.l.j.li.xij. cū ibi no. Q̃nq̃ꝫ ꝟo ꝑbeſ ad deſignādum conſenſum in malum puta adulteriū vel fornicationem. et hoc iure dānaſ. ff.de adulte.q⁹ ait lex. Q̃nq̃ꝫ ad ipm̄ deſignandum in bonū:puta coniugalē affectū vel pacis inductiuū/ vl' iniurie remiſſiuum:⁊ tunc eſt permiſſum.C.de dona. inter viꝝ ⁊ vxo.l.ſi a ſponſa.extra de ſponſa duo ca.j. lxiij.diſt.c.cum adrianus.inſti.de iniur.§.viii. Q̃nq̃ꝫ etiā ꝑbeſ nedū ad inducendū ꝯſenſum preſumptū: ſꝫ vt oīa finita eſſe pacis oſculo denotenſ.de cōſe.diſtic. j.c.ſic ꝑꝰ.⁊ diſt.ij.c.pacem.iuxta verbuꝫ ꝓphete.iuſticia ⁊ pax oſculate ſunt.

Oſcula varijs ex cauſis preſtatur

c ¶ Mactet vitulū.ſ.minoꝝ religio in ſignū gaudij et leticie de illoꝝ regreſſu ad inſtar pr̃is q̃ de reuerſu filij aberrantis gaudens vitulū ſaginatū occidi fecit.
d ¶ Corūq̃ꝫ.ſ.redeuntium.
e ¶ Liberis.q.d.ſpontanea ⁊ ꝓna.
f ¶ Odor trahat.i.inducat ⁊ ſollicitet.

a ¶ Charitas attrahat.i.nõ ſe reuocet ⁊ inclinet.
b ¶ Lucidet.i.manifeſtet.
c ¶ Que.ſ.charitas
d ¶ Miſeria. No.mũdi miſeriã ↄuallẽ lachrymaꝝ dici.vt in antiphona beate virginis.Salue regina

Mũdi miſeria eſt vallis lachrymaꝝ.

e ¶ Hũiliatõe cõtritiõe: nã ꝓpter cor ↄtritũ ⁊ hũiliatũ ⁊c̃.
f ¶ Puriſſima. q.d.non ficta ab ol fictiõe ⁊ ypocriſi deputata ar.xxviii.q.ii ✠ ex his.ꝺ pen.di. ii.c.charitas.
g ¶ Diſpoſuit quaſi ꝑ gradus
h ¶ Proficiat circa qꝺ dicit ꝓpheta.et ambulabũt de ꝟtute ĩ ꝟtutẽ.vnaq̃q̃ ei virt⁹ q̃ſi qbuſdã gradib⁹ augeṫ. de peni.diſti.ii. dum ſanctam.⁊ c. charitas l quibuſdam.

Uirtus gradibus augetur

i ¶ Permaneṫ per ichoationẽ boni operis.
k ¶ Tendẽtibus gradib⁹ cuꝫ inchoata ad ꝑfectum ꝑtrahitur
l ¶ Fctã ſe melior. cũ in eiuſdẽ bone ꝑationis ꝑfectiõe ⁊ ↄſummatione ſolidaṫ de peni.di.ii. dũ ſanctam

hat:charitas[a] attrahat:ſciẽtia lucidet[b]. orõ mereaṫ q̃[c] in cõualle lachrymaꝝ hui⁹ ſcilicet mundi miſeria[d] vel cordis cõtritione ⁊ humiliatiõe[e] puriſſima[f] aſcẽſiones in corde ſuo diſpoſuit[g] vt non ſolum ĩ ꝟtutẽ de ꝟtute ꝓficiat[h]: ſꝫ in eiſdẽ ꝟtutib⁹ ꝑmanẽs[i] quaſi quibuſdã haꝝ ad ꝑfectionez tendentibus[k] gradib⁹ de die in diẽ fctã[l] ſe melior aſcendat in altius:terrena deſpiciat[m] ac celeſtia cõplectatur[n]. ſicq̃ꝫ tandẽ diuino numine collocata in[o] patria tanto[p] deũ ſecundũ huius ſancte aſcenſionis gradus cognoſcat apertius[q]: q̃ꝫto nũc in hui⁹[r] peregrinationis anguſtijs illos[s] ↄſcenderit[t] altiores: nam ſꝫm dauid ꝓphetã eximiuꝫ/ dum ſanctã eccleſiaꝫ de⁹ ſuſcipiet in[v] eius gradib⁹ dinoſcetur[x]

¶ Quapropter[y] tantis incõmodis tantiſq̃ꝫ eiuſdem ordinis excitati ꝑiculis[z] ac ad[?] illa ſalubribus et oportunis ꝑ eiuſdẽ ſedis ꝓuidentiã circũſpectam adhibendis ſubmouenda remedijs[a]: nr̃e ſollicitudinis ſtudiũ ↄuertẽtes ad dei laudẽ: bti frãciſci ꝑconiũ eiuſq̃ꝫ ꝑfati ordinis pacẽ/conſolationẽq̃ꝫ fidelium[b] necnon minus cautis minuſq̃ꝫ habentibus inobediẽdi vel euagandi occaſionis ſubducendam materiã[c] ad trepidandũ vbi timor non[d] aderat: ſcrupuloſam[e] caliginem[f] detergendã eoſq̃ꝫ ſuauiter[g] deducendos vt filios[h] ad ipſius religionis gremium velut matris[i]. Diligẽti[k] ſuꝑ his ꝑſcrutatione ⁊ matura deliberatiõe[l] ꝑhabitis de fratrũ nr̃oꝝ ↄſilio iſra ſcriptas ꝺclaratiões/ cõmiſſiones/ ordinatiões ⁊ p̃cepta.q̃ inferius inferuṅ duximus adiũgenda. In primis cũ dicaṫ in regula ꝙ illi q̃ promiſerunt obediẽtiã[m] habeant[n] vnam tunicam cũ caputio:⁊ aliaꝫ ſine caputio q̃ habere voluerint[o]. Iteꝫ ꝙ fres

? ¶ Ad illa.ſ.incommoda periculoſa ſubmouenda quod eſt.ꝫ.
a ¶ Remedijs.qꝛ q̃ medicamenta morbis exhibent hec iura negocijs.in cor.auten.hec ↄſtitutio innouat colla.viij.⁊ nouis morbis ⁊c̃.extra de iuramen.calũ. ceterum.
b ¶ Fideliuꝫ. inter quos ꝑ predicta incõmoda ſcãdalũ generabatur.vt l parte precedenti
c ¶ Materiaꝫ No. tollendũ fore oẽm modũ et occaſionẽ mali. ad hoc extra ne cleri.vl̕ mo.c.vt periculoſa.li.vj. et per contrariũ oportunitas ad bonũ ſubminiſtrãda eſt.de elec.cũ ex eo.li.vj.iuxta illud. Da ſapiẽti occaſionẽ ⁊ ſapiẽtior erit.xxiii q.v.c.videꝰ h⁹ lati⁹ dixi in.c.exe crabilis.in glo. ſi habes.

p̃.xlij.

d ¶ Non aderat.vt i ꝑs. ⁊ ar. eñ ꝺ ſymo. ꝑ tuas.ij no.ꝺ of.ꝺl̕. paſtoral✠ qꝛ vo
e ¶ Scrupuloſam.ſi de ſymo. ꝑ tuas.ij.
f ¶ Caliginẽ.i. mẽtꝭ obfuſcationẽ.ſi.de here. c. nolẽtes. Cle.v.

m ¶ Deſpiciat.ꝑ ſollicitudinis tp̃alis depoſitionem
n ¶ Complectaṫ.ſ.per contẽplationem.
o ¶ In patria.ſ.celeſti.omnipotens eñ de⁹ producto fructu falcẽ mittit ⁊ in meſſem ſuã deſecat. qꝛ cuꝫ vnũquẽq̃ꝫ ad opera ꝑfecta perduxerit tp̃alem vitam ꝑ emiſſam mortis ſniaꝫ incidat: vt granũ ſuũ ad celeſtia regna ꝑducat.ꝺ.c.cum ſanctam.
p ¶ Tanto.i.intantũ aperti⁹ qꝺ eſt.ꝫ.
q ¶ Apertius. In virtutũ q̃ppe noſtraꝝ gradibus deus aſcendere dr̃.quia in tãto nobis ſublimior oſtẽditur quanto noſter animus ab infimis ſeparaṫ.ꝺ.c. dum ſanctam.in fi.
r ¶ Huius peregrinationis.ſ.vite tẽporalis.
ſ ¶ Illos.ſ.gradus.
t ¶ Conſcenderit.ſ.per contemplationem ⁊ bonoꝝ operum perfectionez.
v ¶ In eius.ſ.eccleſie.
x ¶ Dinoſcetur.ſ.dominus vel eius gloria qꝛ eius gloria per illius incrementa declaratur. quãto enim ſancta eccleſia aſcendendo proficit tanto deus omnibus hominibus ex eius virtute innoteſcit.vt.ꝺ.c. dũ ſanctam.in ꝑn.legitur.
y ¶ Quapropter. Secunda pars.
z ¶ Periculis .Que colliguṅ ex parte p̃cedenti.

g ¶ Suauiter. Supra dixerat blande in parte p̃cedenti.⁊ hoc dicit. qꝛ leuiter caſtigat⁹ de facili reuerentiã exhibet caſtiganti.aſperitaſ nimie aũt ⁊c̃.xlv.di. cum beat⁹.ff.ad.l.aquil.l.nõ nimis.
h ¶ Ut filios.dic vt dixi in ꝑte p̃ce.in ꝟbo paterne.
i ¶ Matris ↄſuete filio miſereri. arg.ff. de adul.l. nec in ea ✠ vi.ff.qꝺ cũ fal.tu.auc̃.falſ⁹ ✠ iulian⁹.de re milit.l.milites ✠ deſertorẽ.in cor. auten. vt ſine ꝓhi. ma ✠ j.colla.vij.extra de p̃ſum.afferte.cũ ſi.
k ¶ Diligenti.ſi.C.ne fili⁹ ꝓ pa.auc̃.habita.
l ¶ Matura deliberatiõe. hoc dicit. qꝛ ſapiẽtis de liberate gerere.in cor.auten.de appel ✠ ſãcim⁹.col. iiij.xi.q.iij.c.ſummoꝑe.nã q̃ cõſilio recte geruṅ iure meritoq̃ꝫ ⁊ effectu ⁊ firmitate nituṅ.C.de repu.l.iij.
m ¶ Obedientiã.ſubaudi caſtitatẽ/⁊ ꝓpriũ carẽtiã. hec eñ dicuṅ religionis eſſe ſubſtãtialia.extra ꝺ ſtatu mona.cum ad monaſteriũ ✠ vlt.
n ¶ Habeãt.nõ intelligas ꝙ ea habeãt abſq̃ꝫ oi iure vtendi cũ ſimplex vſus abſq̃ꝫ oi iure nõ recipiaṫ nec ꝺ ſe ſit poſſibil̕.vt l ꝺcr̃.ad ↄditorẽ.⁊.c.cũ iter nõnllos
o ¶ Uoluerint. Illas ẽ hre mere voluntatis eſt. ar. ff.de iudi.l.nõ quicquid.C.quõ ⁊ q̃ñ iudi. l.j.in his ergo fratrib⁹ minoribus velle liberum relinquiṫ.ſicut ⁊ velle cibo ⁊ potu refici.⁊ hoc ideo quia ſine iſtis vita

Nota tria ſũt de religionis ſubſtãtia. religioſi an velle ⁊ nolle habeant.

humana ſuſtentari nō pōt. ff. de ali. l. legatis. de ṽbo. ſig. l. ṽbo vict⁹. j. q. iij. ſi ds obijcat. ſicut ⁊ quo ad alia velle hr̄e dicantur. xj. q. iiij. c. monachū. extra de regula. licet et ibi ratio de hoc reddit. ⁊. xix. q. ij. c. due ſūt: alās eñ regulariter velle vel nolle habere nō dicit de elec. ſi religioſ⁹. de teſta. ca. ij. de ſepultu. ca. vlti. li. vj. xvj. q. j. nō dicatis.

n ¶ Licentia. ſcʒ fratrum.

o ¶ Propterea. ſcʒ ꝗ dicebant ſe debere indui vilibus veſtimentis.

p ¶ Strictos. et ſic vilitatē veſtimentoꝝ credebāt referendā etiam ad curtoſitatē: ſtricturā: ſqualiditatem ipſorum.

oēs veſtimentis vilibus[a] induantur: ⁊ ſuper predictoꝝ[b] verboꝝ ſenſu a prefatis predeceſſorib⁹ noſtris Nicolao et Clemente declarationes (vt ꝓmittitur) limpide[c] emanarūt: dictuſꝗ Clemens huius vilitatis iudicium[d] miniſtris cuſtodib⁹ ſeu gardianis ordinis ꝑdicti duxerit cōmittendum[e]: coꝝ ſup[f] hoc cōſciētias onerādo[g]. nec ob hoc[h] in quibuſdā[i] ex fratrib⁹ antedicti ordinis volentibus plus[k] ſapere ꝗ̄ oportet ſapere / nonarum adinuētiones ambiguitatum ceſſauere ꝗ̄ plurime. vel nō olno nō vetuſtarū explicatio queſtionū[l] tam videlicet ſup lōgitudine ⁊ latitudine ꝗ̄ groſſicie et ſubtilitate forma ⁊ figura veſtimentorum[m] ipſorum quinimmo adeo hmōi adinuentiones ⁊ queſtiones ꝓpriā exercuere licentia[n]: vt ex eiſdē fratrib⁹ aliqui habitus ꝓpterea[o] curtos: ſtrictos[p]; inuſitatos et ſqualidos[q]: nouitate[r] plenos ac diſſidij nō ignaros: cum a communitate ordinis diſcreparent[f] aſſumerent nec eos[t] ad miniſtroꝝ cuſtodum gardianoꝝ eorūdem mādatū requiſiti deponerēt[v] nec alios ꝑut eiuſdē ordinis cōmunitas deferebat habit⁹ iuxta eorūdem miniſtroꝝ cuſtodū et gardianoꝝ arbitriū ducerent reſumēdos[x] dicētes in[y] hoc eorūdem ꝑlatoꝝ ſuoruʒ nō[z] parendū fore arbitrio. cū et ſuum[?] ſic[a] deſpectū[b] regularem[c] ⁊ cruciformē[d] aſſererent. ceteroꝝ[e] ṽo ſupfluum[f] habitū irregularēꝗ[g] cēſerēt. Nec huic eorū opinioni[h] ꝑfati cle. declarationem ſepius

a ¶ Vilibus. hoc ꝑ regulā cā ducēde humilitatis inſtitutuʒ fuit. nā ⁊ clerici ſeculares in veſtibus ac calciamentis decoreʒ querere nō dn̄t. xlj. di. c. clericus extra. de vi. ⁊ hone. cleri. c. cl̄ici. xx. q. iiij. l ſuum. ⁊. c. j. ſicut nec in cantādo lenitatē vocū. xcij. diſ. c. cantātes. ⁊. c. in ſanctā ornat⁹ enim extrinſec⁹ frequēter quem ad voluptatē et elationem inducit. iuxta id: īcōpoſitio corporis īcōpoſitionē indicat mētis. xlj. diſtin. ca. vlti.

Clerici in veſtimentis decorē querere non debēt.

b ¶ Predictorum verborum in veſtimentis vilibus.

c ¶ Limpide. i. clare: non obſcure ſed dilucide.

d ¶ Iudiciū. i. determinationē et declarationē vel ꝓprie poteſt ſumi. quia ſuper hoc iſti qui ſequūtur ꝑ decre. cle. v. videntur iudices cōſtituti. aliter autem alibi ſumitur hoc verbum iudicium. ſup quo vide qđ no. inſti. quibus non eſt ꝑmiſ. fa. te. §. preterea.

Iudiciū eſt equiuocum.

e ¶ Committendum. vt in decret. exiui. §. preterea cum in regula.

f ¶ Sup hoc. q̄ veſtimēta vilia vel non reputentur

g ¶ Onerādo. periculoſum eſt iſtud onus ſi contra fiat: cū ex hoc peccatū mortale incurrat. xx. viij. q. j. §. ex his. extra. de reſti. ſpo. litteras. §. porro. ſil'r habes alibi vbi habētis aliqđ facere cōſcia onerat. extra de here. c. ſtatutum. §. vlti. li. vj. de ſepul. dudū. §. verū. de religi. do. c. ij. §. vt autē. de iurepa. c. j. §. precipim⁹. cle. v. extra. de iureiur. c. mulieri.

h ¶ Nec ob hoc. ſcʒ ꝗ papa cle. veſtimētoꝝ vilitatē illoꝝ duxit iudicio cōmittendam.

i ¶ In quibuſdam. hoc dicit qꝛ illi reſpectu aliorum pauci erant vt dixi in ꝑte ꝑcedenti verbo paucoꝝ.

k ¶ Plus ſape. hoc eſt ꝯ doctrinā apl'i ad ro. xij. c. ꝑ pe. diſt. iij. c. adhuc inſtāt. extra. de renū. c. j. lib. vj.

l ¶ Queſtionum. ad quas decidēdas fuit opus declarationibus que infra ſubijciuntur.

m ¶ Veſtimētoꝝ. i. qualis lōgitudinis: latitudinis groſſiciei: ſubtilitatis: forme: ⁊ figure deberēt eſſe veſtimenta quinimmo ad expoſitionem huius verbi vide quod no. Guil. de reſcrip. tibi. lib. vj.

q ¶ Squalidos. exponi pōt hoc ṽbū. i. viles vel triſticiā indicātes. ar. ff. de lib. lur. l. veſteʒ. ⁊. l. itē apud. §. hoc autē fere. vbi ſi mile ṽbū reꝑies

r ¶ Nouitate plenos. l hoc iſti fratres male attēdebāt qđ ſcribit i reb⁹ nouis cōſtituēdis euidēs dʒ eſſe vtilitas vt diſcedat ab eo quod diu equū viſuʒ eſt. ⁊ ideo reprehēſione digni fuerūt. xj. diſtin. c. quis neſciat. no. et. ff. de conſu. cum conſuetudinis.

f ¶ Diſcreparent. in hoc contra mores alioꝝ geſta ſunt ꝓ morū illoꝝ diuerſitate vit āda tāꝗ̄ turpia reputata. viij. diſtin. c. qđ contra mores. ⁊ adde quod dixi in parte precedenti in verbo detrahens.

t ¶ Nec eos. ſcʒ habitos.

v ¶ Deponerēt. ſuā inobedientiā oſtēdētes argu. de tempo. ordi. c. ad aures. de offi. ordi. ꝗ̄to.

x ¶ Reſumendos. qđ tamen facere tenebant. ar. extra. de vita ⁊ hone. cle. c. deus qui.

y ¶ In hoc. ſcʒ deponēdo habitus quos portabant et in reſumendo cōes habitus aliorum.

z ¶ Non parcendum fore. ⁊ hoc male dicebāt. cum ꝑcepto ſuperioris de ſe iuſto vel ſaltim de quo eſt dubium ſit obtemperādum. xxiij. q. j. c. quid culpat ing. de temp. ordi. cū ad aures. ⁊ de hoc. ff. de reg. iur. l. factum a iudice. ⁊ extra de reg. iur. c. quod quis mādato. lib. vj. ⁊ ibi etiam de hoc dixi.

Precepto ſuperiorꝭ etiā dubio parēdū ē.

? ¶ Et ſuum. ſ. habitum.

a ¶ Sic. ſcʒ curtum eſt ſtrictum.

b ¶ Deſpectum. ꝑ hoc forte dicentes ipſum magis humilem reputandum.

c ¶ Regularē. i. regule (ſm eos) conuenientem.

d ¶ Cruciformē. i. cruci conformē. q̄ conſiſtit ex ſtipite in longū porrecto ⁊ brachio in tranſuerſum extēſo. ſic dicebant de habitu ſuo cuius longitudinē ſtipiti crucis ⁊ ipſius habitus manicas extēſas: brachio in tranſuerſo ſtipitis extenſo forte comparabant.

e ¶ Ceteroꝝ. ſm cōmunitatem ordinis factēdum.

f ¶ Superfluum. ꝓpter longitudinem.

g ¶ Irregularēꝗ. i. nō ſic regule ꝯuenientē ſicut ſuū

h ¶ Opinioni. ſup. ꝗ ſuū habitū deponere: ⁊ alioꝝ

habitū ſuoꝝ ſuperioꝝ arbitrio habere tenerentur.
a ❡Repetitā. ſupra in parte p̄cedenti ⁊ in iſto ⁊ de: c. xo ca. exiui de paradiſo ꝟ. preterea.
b ❡In illa. ſcȝ declaratione clementis.
c ❡Iudiciū. expone. vt. ſ. i ſimili verbo iudicium.
d ❡Inibi. ſ. in ipſa declaratiōe Clementis.
e ❡Seruent. per hoc videbat᷑ eis q̄ in premiſſis ſupiorū ſuorū ſtare iudicio minime tenebātur quaſi aliorū habitum nō reputarent vilem ſed irregularē ⁊ ſup̄fluū. vt. ſ. ſȝ in hoc verbo declaratiōis cle. cōuertebatur i de nium vt prima parte dicit᷑: quare eorum intellectus i hoc reprimitur. vt in parte ſequenti tradetur.
f ❡Preſertim id eſt maxie. ff. de fo. compet. ff. diligenti.
g ❡Predicti. Nicol. ſcȝ tertij al's. quarti. i decre. exijt. de ver. ſig. lib. vj.
h ❡Semp̄. id eſt omni tēpore.
i ❡Fratrib⁹. Scȝ minoribus
k ❡Reluceat. quam non relucere dicebant in habitibus alioꝝ.

ſuoꝝ iudicium in deponendo veſtes quas portabant et in reaſſumendo illas quas illis offerebant.
? ❡Eiſdem fratribus noſtris. ſcȝ cardinalibus.
a ❡Scripto. i. in ſcriptis.
b ❡Propoſita. et ſic p̄ aſſertionē partiū cauſe merita fuerunt pandita. C. ſi p̄ vim vel alio modo. l. vlti. extra de i in teg. reſti. c. cū ex litteris ꝟ. ꝯſperamus.

repetitā[a] obeſſe. Nā lȝ miniſtris cuſtodib⁹ et gardianis p̄fatis veſtiū vilitatis deeſt in illa[b] iudiciū[c]: tñ inibi[d] cōſequēter adiungit᷑. ita tñ q̄ vilitatē in veſtib⁹ ſeruēt[e] p̄ſertim[f] cū ⁊ in declaratiōe p̄dicti[g] Nicol. dicat᷑ q̄ ſemp̄[h] i eiſdē fratribus[i] et eoꝝ actibus pauptas ſctā reluceat[k] put ipſis[l] ex eoꝝ[m] regula inuenit᷑ indicta. ac ꝯſtōnibus eiuſdē ordinis gn̄alib⁹ caueat᷑ (vt[n] aſſerunt) q̄ in oibus[o] que ad habitū fratrū ſpectant reluceat ſemp̄ aſp̄itas vilitas et pauptas[p]. vnde cū nec paup̄tatis vel vilitatis oblate per miniſtros cuſtodes et guardianos veſtes exiſterēt[q]: nec ipoꝝ ſupioꝝ ordis ſui in deponēdo veſtes q̄s gererent[r] nec in reaſſumēdo q̄s[s] darēt ſequi iudiciū vllatenus tenebant[t] gn̄ali[v] miniſtro et ceteris fratrib⁹ q̄ p̄ cōitate eiuſdē ordinis aderant[x] ſuis nōibus (q̄s breuitatis[y] cauſa omittim⁹) cōtrariū aſſerentibus ex[z] aduerſo. prout hec ⁊ alia hincinde coram nobis ⁊ eiſdez fratrib⁹ nr̄is ſcripto[a] lecta verboq̄ꝫ fuere p̄poſita[b] ac etiā coram aliquib⁹ ex fratribus[c] nr̄is p̄dictis ſup̄ hoc deputatiſ[d] a nobis p̄ſertim p̄ aliq̄s ex fratribus dicti ordinis qui in[e] predictis cōmunitatibus aduerſabātur eiſdē fuerunt pluries[f] repetita.

❡Quocirca[g] nos ſerioſius rationibus[h] predictis auditis et[i] aliis illiſq̄ꝫ[k] plenius[l] intellectis[m] volētes perpetuū p̄fato finē dare negocio: de[n] predictorum fratrū noſtroꝝ cōſilio declaramus ⁊ dicim⁹ q̄ cū (ſicut pretangit᷑[o]) dicat᷑ in regula q̄ fratres oēs veſtimentis vilib⁹ induant᷑: et cū vilitatem hmōi veſtium tam habit⁹ q̄ interioꝝ tunicarū illam p̄fatus clemens intelligi debere decreuerit[p] q̄ ſecūdum conſuetudinem[q] vel cōditionez[r] patrie debeat quā

c ❡Ex fratribus nr̄is. ſcȝ cardinalibus.
d ❡Deputatis. ſ. auditorib⁹
e ❡In predictis. ſ. in veſtib⁹ dimittendis q̄s portabāt ⁊ in reaſſumēdis q̄ offerebant᷑ eiſdē.
f ❡Pluries repetita. ad maiorem forte idaginē ⁊ examinationē. ar. xxxv. q. ix. c. graue. xxx. q. v. iudicantē. ex. de fide iſtru. cū iohannes ꝟ. verū. C. de eden. l. ij. in prin.
g ❡Quocirca tertia pars.
h ❡Rationibus p̄dictis. ſcȝ in p̄ri ꝟ. hincinde allegatis.
i ❡Et aliis. ſcilicet de nouo p̄poſitis.

l ❡Ipſis. ſcȝ fratribus.
m ❡Eorum. ſcȝ fratrum minorum.
n ❡Ut aſſerunt. ſi verum quod ſequitur dicebatur aliquē colorem habere videbantur qui tamē eis non ſufficit. vt. j. ꝟ. pxi. ſequitur.
o ❡In oibus. hoc verbū ſic vniuerſale ⁊ indefinitū eis ſic dicendi occaſionem aliqualē dare videbatur q̄ nec eis proficit. vt ꝟ. pxi.
p ❡Et pauptas. volētes p̄ hoc forte dicere q̄ talis vilitas ⁊ paupertas habetur ⁊ denotatur in breuitate ⁊ ſtrictura habitus quem portabant.
q ❡Exiſterent. ſm illorum intentionem.
r ❡Quas gererent. ſcȝ curtas ⁊ ſtrictas.
ſ ❡Quas darent. ſcȝ longas ⁊ ſup̄fluas ſm eos.
t ❡Tenebantur. fundantes ſe in quibuſdā verbis regule et in quibuſdam generalib⁹ conſtitutionibus ordinis quas allegabant. vt. ſ.
v ❡Generali miniſtro. ſcȝ ordinis minorum.
x ❡Aderant. i. preſentes erant.
Breuitas amatur y ❡Breuitatis cauſa. no. iuxta id quod dici conſuenit gaudēt breuitate moderni. ad hoc. ff. ad. l. aquil. ita vulneratus ꝟ. eſtimatio.
z ❡Ex aduerſo. ſcilȝ illos ſequi debere ſuperiorum

k ❡Illiſq̄ꝫ. Scilicet tam primo q̄ ſubſequēter propoſitis.
l ❡Plenius. i. plene vel plenius q̄ ante.
m ❡Intellectis. per hoc collige habentem iudicare primo debere iura et rationes partium cum diligētia rimari ⁊ intelligere. non ſe inferenda ſententia precipitare. C. de ſen. ex pi. reci. l. ij. ⁊. xj. q. iij. ſummope. extra. de dolo ⁊ contu. olim. cū ibi no. de re iudi. paſtoralis ꝟ. verum. cle. v. vbi de hoc dixi. Prout enim hic papa fecit ceteri eius exemplo ducti facere debēt. quia docti viri cautela ⁊c. lxxxj. diſti. c. legitur. ⁊ arg. extra de re. iu. in cauſis. C. de legi. l. viij. Iudex ſinlam latur⁹ multa rimari debet.
n ❡De predictorū. ſub hac clauſula dic vt no. i decre. execrabilis.
o ❡Pretangitur. in ꝟ. quapropter.
p ❡Decreuerit. in dicta decre. exiui in ꝟ. preterea.
q ❡Conſuetudinem. iuxta quam quelibet patria et prouincia gaudet in ſuo ſenſu ſecundum Hierony. lxxxvj. diſtinc. veniam. extra. de ſepultu. certificari. ⁊ argu. ff. de admini. tut. l. ſine herede ꝟ. lucius. de leg. l. ſi ſeruus plurium ꝟ. vlti. quod vi aut clam. l. prohibere ꝟ. ſi preſes.
r ❡Conditionem. i. qualitatem. ſimile. ff. de vſu. l. ſed ⁊ ſiquidem ꝟ. j.

a ¶ Preciū. qḋ iuxta ꝯſuetudinē mēſuraꝝ regionis ⁊ qualitatem eiuſdē ibi° vile ⁊ nō vile reputaſ: vt hic ⁊ pbaſ in coꝛ. auten. de colla. in pnci. colla. ix. et in. x. colla. de pace te. ⁋. poſt natale. ff. de contrahen. emp. l. imperatores. de eo quod cer. lo. l. ideo. ad. l. falcidi. l. precia ⁋. vlt.

r ¶ In pdictis. ſ. pxi. declaratis.
s ¶ Sibus. Arbitrarie cōſideratis cū non ſint ipſa ſingula oīa in iure expſſa. vt. ī. ſequiſ. ar. ad hoc extra de offi. dele. de cauſis. ff. de leg. j. l. ſi domus ⁋. i pecunia
y ¶ Eoꝝ. ſ. miniſtroꝝ ⁊ alioꝝ. ſ. ⁊. ī. notatoꝝ.

tū ad coloꝛē panni ⁊ pciū° vilitas merito reputari: atqꝫ cōſequēter huius vilitatis iudiciū miſtris cuſtodib° ſeu gardianis pdictis (ipoꝝ ſup hoc ꝯſciētias onerādo) duxerit[b] cōmittendum: put i eiuſdem clemētis litteris ſup hoc confectis plenius continet[c] in eorūdē miniſtroꝝ cuſtodū ſeu gardianoꝝ eodē mō iudicio eſt relictū. Noſqꝫ nihilomin° pfatoꝝ miniſtroꝝ cuſtoduꝫ ⁊ gardianoꝝ iudicio pſentiū auctoritate[d] cōmittim° determīare videlꝫ / arbitrari / atqꝫ pcipe cui° lōgitudīs et latitudinis groſſiciei et ſubtilitatꝭ[e] forme ſiue figure: atqꝫ ſimilium[f] accidētiuꝫ eſſe debeāt tā habit°: ipſoꝝqꝫ[g] caputia[h] qꝫ īteriores tunice qb°[i] fratres oēs minores dicti ordinis induunſ. ac inſup cuius[k]: quanteqꝫ[l] vilitatis indui eos ipſis veſtimētis opoꝛteat. et[m] an i veſtimētis hmōi ſm regulam ⁊ declarationes eorūdē pdeceſſoꝝ noſtroꝝ. et pfatas ordinis cōſtitutiōes: relucea t[n] aſpitas vilitas: et paupertas vtrū ne qꝫtū° ad coloꝛeꝫ: vilitatē: paupꝛtateꝫ qꝫ ac cetera accidētia ſupꝛadicta ſres veſtimētꝭ īduanſ vt debēt. ſup qb°[p] eoꝝdē miniſtroꝝ cuſtodum ⁊ gardianoꝝ cōſciētias oneram°[q]. Statuentes et diſtricte pcipiēdo mādātes[r] ꝙ in pdictis[s]: et his ſimilib°[t] eoꝝ[v] arbitriū determīationeꝫ ſiue iudiciuꝫ: gn̄alis quidē i[x] toti° ordinis: puincialiuꝫ vo in puinciarū miniſtroꝝ ac cuſtodū ⁊ gardianoꝝ adminiſtrationib° cuſtodijs ac gardianis ſiue conſimilib° ordis mēoꝛati cōmiſſis eiſdē[y] ſres oēs[z] ⁊ ſinguli ſeq oīmode[&] illiſqꝫ parere[a] p oīa[b] teneātur[c]. Ac inſup ꝙ illoꝝ[d] ſcḋm arbitrium[e] determīationē ſiue iudiciū[f]: illiſqꝫ[g] parēdo[h] nec[i] ſint nec dici[k] poſſint vel debeant nec ipſi nec ſeipſos autumēt ſue regule vel cōſtitutionū[l] ſui ordinis tranſgreſſoꝛes maxime[m] cū nec expꝛeſſe vel

b ¶ Duxerit cōmittendū. qꝛ ad oēs regiones nō poterit cert° preciū numer° aſſignari: vt dicto ⁋. preterea.
c ¶ Continet. ⁊ patet dicta decret. exiui ⁋. preterea cum in regula.
d ¶ Auctoritate committimuſ. Videnſ ergo iſti ſup hoc iudices ordinarij dari a lege vł ſaltem a principe a quib° quis ſoꝛtiri dicitur ordinariā iuriſditiōeꝫ. arg. ij. q. vj. qḋ arbitris. ff. ḋ iuriſ. om. iu. l. ⁊ quia not. extra ne pꝛelati vi. ces ſuas. c. ij. potiſſime cū hic nō cōſtituaſ ſuper hoc delegat° ſicut ⁊ alibi extra de offi. ordi. irrefragabili ⁋. cetez. ū. de hereti. ad abolendā ⁋. vlt.
e ¶ Subtilitatis. ⁊ tenuitatis vel leuitatꝭ. quo ad bonitatem intrinſeceꝫ.

x ¶ In toti° ordis adminiſtrationibus. quod ē. ī.
u ¶ Eiſdem. ſ. gn̄ali puinciali miſtris / cuſtodibus gardianis.
z ¶ Oēs. vt vniuerſi. vt differat a vbo ſequenti.
& ¶ Oīmode. Quaſi dicat excuſatiōib°. ſ. expꝛeſſis ⁊ alijs qꝛbuſcūqꝫ friuolis reiectis.
a ¶ Parere. i. obedire vel obtēperare.
b ¶ Per oīa. i tellige licita. in alijs eīm magis deo ꝙ hoi parēdū eſt. x. q. iij. qꝛ reſiſtit. ⁊ c. iulianus. ⁊ c. ſi dñs. ⁊ c. nō ſemp.
c ¶ Teneanſ. Hoc verbū neceſſitatē parēdi videtur iponere. vt dixi in decre. execrabilis
d ¶ Illoꝝ. ſcꝫ miſtroꝝ et alioꝝum. ſ. nominatorum.
e ¶ Arbitriū. i. volūtatē vł oꝛdinationē. ar. ff. de verbo. obli. l. ſi quis arbitrium. C. de contrahen. emp. l. vlti.

f ¶ Similium accidentiū. puta ad caloꝛē magis vł minus nigrum vel brunum.
g ¶ Ipoꝛumqꝫ. ſ. fratrum.
h ¶ Capucia. cui° quātitatis vel forme exiſtant.
i ¶ Quibus. ſ. habitib° caputijs ⁊ tunicis.
k ¶ Cuius. i. qualis quo ad precium.
l ¶ Quātecqꝫ. quo ad groſſiciem vel ſubtilitatem.
m ¶ Et an. repete eoꝝ iudicio eſt relictum.
n ¶ Reluceat. In tali relucentia aſperitatis vilitatis innitebanſ a ſua cōitate diſcrepantes. vt. ſ. pxi ⁋. que ꝫ eos hic ſuperioꝝ iudicio eſt cōmiſſa.
o ¶ Quātū ad coloꝛē. ⁊ in hoc ⁊ in ſequentib° illis innitebanſ: ſed nec ipſis innanſ vt ſequiſ.
p ¶ Sup quib°. a iūſu eoꝝdē / hucuſqꝫ expꝛeſſis.
q ¶ Oneram° ḣ dic vt dixi. ſ. pxi ⁋. in vbo onerādo
r ¶ Mandātes. Cōtra tale mandatuꝫ pceptiuū veniens peccaret moꝛtaliter. ar. xiiij. q. j. qḋ pcipitur. eꝫ de vbo. ſig. in his. de malo. ⁊ obe. c. ſi quis. qui fil. ſint legi. p venerabilem ⁋. rationibus. ad fi. ff. de re mi ⁋. in bello. not. hoſt. de offi. oꝛdi. c. inter cetera ⁋. vlt. de treu. ⁊ pa. c. j. ⁊ Ber. de offi. oꝛdi. ca que. et dixi de eta. ⁊ quali. c. j. de. v.

Peccat moꝛtaliter qui venit ꝯ mandatū pceptiuꝫ pape

f ¶ Iudicium. expone. vt. ſ.
g ¶ Illis. ſ. miniſtris ⁊ alijs.
h ¶ Parendo. i. obediendo.
i ¶ Nec ſint. ſ. quo ad rei veritatem.
k ¶ Nec dici poſſint. quo ad vulgi opinionem
l ¶ Conſtitutionum tranſgreſſoꝛes. Nec mirū cuꝫ omnes ex precepto conſtitutionis preſentis in pmiſſis obedire ſuis ſuperioꝛibus ſint aſtricti eis parēdo non videntur eſſe in dolo vel in culpa cum habuerint parere neceſſe. ff. de reg. iur. l. non videtur ⁋. qui iuſſu. de aqua plu. arcen. l. ꝙꝫ. cum ſimilibus. et qꝛ a caſonis hui° auctoꝛitate pꝛeceptiua talis obediētia pſtatur que a peccato obtemperantem excuſat. xxij. qꝛſtione. iij. cap. qui peccat. xxiij. qſtio. viij. noluit. C. de adulte. l. gracchus. alꝭ diceretur ꝙ per hanc. conſtitutionem obtemperantibus laqueus iniceretur contra iura. xxvij. q. j. ca. de viduis. ⁊ eius auctoꝛitate ipſi eſſent circūſcripti contra. l. j. C. de his qui veniaꝫ eta. impetra.
m ¶ Maxime. pprie intelligas iſtud aduerbiuꝫ. nā idem eſſet ſi in regula vel ꝯſtitutionib° oꝛdinis vel de

determinate in predicta fratrum minorum dicatur regula vel declarationibꝰ ante dictis quāte lōgitudinis: quāte latitudinis: quante groſſiciei vel ſubtilitatis: q̄lis forme q̄liſue figure/ huiuſmodi debeant eſſe[a] veſtes. ſicut nec q̄lis q̄tecꝫ vtilitatis eas eſſe oporteat exprimit̃ i eadē. ſic qꝫ quodāmodo eadem vigente neceſſitate; equitate non[b] impari vero ſenſu verocꝫ id regule ſuadentibus intellectu: eiuſdem clementis inherentes veſtigijs prefatorum miniſtrorum cuſtoduꝫ ꝛ gardianorū in[c] predictis horūcꝫ ſimilibus fore iudicium declarare compellimur[d] illacꝫ[e] eis[f] (vt predicit̃) cōmittere inuitamur[g]. Nō eñ pticulariū oim certa pōt dari ſcia[h]: necꝫ eorum (cum infinita[i] ſint) cōtingit[k] fieri diſciplinam[l]. non ars nō regula circunſtātias ſingulas accidētiacꝫ cuncta complectit̃[m]. habent in[n] illis minores maioribus[o] obſeq[p] illiſcꝫ intēdere[q] nō in certis[r] ſolum verūctiā in dubijs[s] et i certis pſunt[t] artibꝰ qbꝰ[v] obediant. pſunt regulis ſingulis qbꝰ obtemperēt diſciplinis. vt illarū[x] finis[y] egregius debitis[z] obſequentium[9] myſterijs ſubſequatur. Sic iudicans cuncta[a] rimat̃ ꝛ diſcutit

clarationibꝰ alijs eſſent expreſſa que ſequunt̃. nā ꝛ cōtra illa pcepta huiꝰ cōſtitutionis parendū eſt ꝛ parēri pt abſcꝫ aliqua trāſgreſſione. extra de vo. c. nō ē voti. cū tales obſeruantias poſſit papa nedum declarare. immo ꝛ penitꝰ tollere: etiā poſſit totuꝫ minoꝝ ordinē ſubmouere.

Ordo minorū poſſet totꝰ p papam tolli.

cū ab ipiꝰ approbatione pceſſit. not. Inno. extra de ſacra. nō ite. ca. pbr̄. nō ergo miꝝ ſi obtēperātes: nec ſint: nec dici poſſit nec ſe ſentire debeant tranſgreſſores. alr̄ viderent̃ de ptāte pape nō ſine piculo dubitare. xv. diſt. ſancta romana. ꝭ. t: ē opuſcula beati iſeonis. xix. diſ. c. nulli fas. ꝛ ar. C. de legi. l. vlti.

a ¶ Debeant eſſe. trāſgreſſionis igit̃ ols nota ceſſat ſi obtēperet in his q̄ regula vel cōſtitutiones ordis nullatenꝰ iñdicūt cū ꝛ ſi iterdicerēt idē eſſet. vt. ꝭ. glo. pxi.

b ¶ Nō impari. q. d. immo pari. vt ſic de ſilibus ad ſilia ex equitateꝫ ſimilitudine in agibilibus pcedat̃. C. de cōſti. pe. l. vl. extra de ꝯfir. vti. cū dilecta. cū ſi.

c ¶ In pdictis. ſcꝫ in longitudine groſſicie ſubtilitate forma veſtium vel figura.

d ¶ Cōpellimur. hoc intellige inquantū digna vox cenſet̃ principis ſe alligatū legibꝰ pfiteri. C. de legi. l. digna. ob cauſatiuā neceſſitatē executionis officij paſtoralis. ar. in pphe. C. in pri. iuncta. l. vlti. ff. de ſepa. bo. al̃. preciſe ꝯpulſio nulla ſibi fieri pt. cum ſit lege hūana ſolutꝰ. ff. de le. l. princeps. nec ſua ſedes a quocꝫ iudicari pōt. xxi. diſt. ca. nec auteꝫ.

e ¶ Illacꝫ. ſ. quante lōgitudinis ꝛc. vt. ꝭ. legit̃.

f ¶ Eis. ſ. miniſtris. ꝛ alijs. ꝭ. nominatis. ꝛ dic eis. i. eorum arbitrio vel iudicio.

g ¶ Inuitamur. id eſt inducimur.

h ¶ Sciētia. iuxta hoc ſcribit lex nō pōt oēs articuli aut legibꝰ aut ſigillatim ꝯſtitutionibꝰ cōprehendi. ff. de leg. l. nō poſſunt. ex cuiꝰ mēte ſumptuꝫ vr̄ qd̄ hic dicit̃. natura eñ introducta eſt vt ſint plura negocia q̄ vocabula. ff. de pſcrip. ver. l. natura.

Negocia pl'a ſunt q̄ vocabula

i ¶ Infinita ſint. ſ. pticularia. natura eñ q̄tidie nouas deproperat edere formas. x. collat. lq̄ ſit prima cū bene. anti. ꝭ. pdictꝫ. C. de vete. iur. enu. ꝭ. ſed qꝛ diuine in pphemio. vj. lib. Et potes colligere q̄ de his que de ſe infinita ſunt certa lex non poteſt cōſtitui. cum enim lex de ſe habeat eſſe certa. ff. de iur. ꝛ fac. igno. l. in. ol. iuij. diſt. erit aūt. habeatcꝫ pncipium ꝛ ſinē vt in pphemio diger. ꝭ. ſed qꝛ ſolitū. in fine. merito de hoc qd̄ infinitum eſt ꝛ ſic incertū. non conſtituitur nec infinitatē amplectit̃. C. de ſacroſanc. eccle. l. vlti. extra ð reſcrip. ca. cum in multis. lib. vj. Quid intellige iuxta talē breuem diſtinctionem. qꝛ aut agitur de actibꝰ cōcernētibus ſalutē anime. puta laudare deū: ꝫ ſimilia. ꝛ tunc

Lex de infinitꝫ ꝯſtitui nō pōt.

Infinitas an reprobetur.

infinitas pbat̃. xxij. di. c. ſacroſanc. xxxvj. diſt. ca. ſi qd̄ vult. C. de ſum. tri. inter claras. in fi. de offi. pfe. pre. l. q̄s grās. aut de alijs ꝛ tunc aut de inductētibꝰ exceptionē quo caſu infinitas approbat̃. ff. de excep. do. l. pure. ꝭ. fi. C. de excep. l. ſi pactum. inſti. eo. ti. ꝭ. appellatur. aut de inductētibus obligatiōeꝫ quo caſu aut hꝫ ba obligationes ſunt de ſui natura limitata infinitatē ſapiētia. ꝛ tunc infinitas approbat̃ ð vſufru. le. l. cū qdaꝫ ꝛ. l. cū ad hoc. de fideiuſ. l. ſi ſtipulatꝰ. aut nō ſunt de ſe lſinitatē ſapiētia: ſi quideꝫ certat̃ ſi obligatione noniter inducēda tūc lſinitas reprobat̃. ff. de dā. lfec. l. q̄ bona. ꝭ. v. it. ꝛ idē ſi tractet̃ de obligatione puꝰ iducta poſt ampliāda etiā ſi verba obligationis ſint ſe flexibilia ad finitatē vel infinitatē. ff. ð le. iij. l. fideicōmiſſa. ꝭ. ſi qs

k ¶ Contingit. ſ. ſcientiam.

l ¶ Diſciplinam. ſ. doctrinam.

m ¶ Cōplectit̃. de arte pbat̃. ff. de leg. l. non poſſunt de regula. idē. ff. de reg. iur. l. ols diffinitio.

n ¶ In illis. ſ. circunſtātijs ꝛ accidentibus.

o ¶ Maioribꝰ. C. de offi. pfec. pto. vr. l. ſtudentibus de offi. rec. pnin. l. potioris. xcv. diſtin. c. ecce. ꝛ. c. eſto ſubiectꝰ. extra de maio. ꝛ obe. ſolite. de cenſi. ols ania vniuerſitas enim alia rōne ſubſiſtere non poſſet niſi magnus ordo diſtinctionis graduum eam ſeruaret. lxxxix. diſtin. ca. ad hoc.

p ¶ Obſeq. i. ſuire l ſuo gdu. xciij. di. a ſubdiacono

q ¶ Intendere. i. obtemperare vel obedire.

r ¶ In certis. de qbus nō eſt dubiū qn in eis ſi certa ſunt q̄ ſint iuſta lferiores ſuperioribꝰ parere debeāt extra de maio. ꝛ obe. c. j. ꝛ. ij. ꝛ. c. illud. xj. q. iij. abſit. de reg. iur. non poteſt dolo.

ſ ¶ Dubijs. ſ. an ſint iuſta vel nō ob bonū obedientie. xxiij. q. j. qd̄ culpat̃. extra ð tēp. or. c. ad aures. vbi de hoc. ꝛ pleniꝰ p hoſtiē. ff. de iudi. ſi qs ex aliena. ſi qs ius dicē. nō obte. l. j. extra de ap. ſi duobꝰ. de hoc ſcpſi extra de reg. iur. c. qd̄ quis mandato. lib. vj.

t ¶ Pſūt. exponi pōt. ſ. maiores/ obediāt. ſ. minores. vl̃ pt exponi pſūt. ſ. minores artibꝰ vl̃ diſciplinis.

v ¶ Quibꝰ. ſ. cū quibus obediant vel obtēperent.

x ¶ Illarū. ſ. artiū ꝛ diſciplinarum.

y ¶ Finis egregiꝰ. ſ. aſſecutio ſalutꝫ etne. cū obediencia maior q̄ victima cenſeat̃. ex de ma. ꝛ obe. illud.

z ¶ Debitis. iō dicit forte debitꝫ qꝛ idebita. qs obſequi nō tenet̃: vt dixi. ꝭ. in ꝟbo. p ola. vel dr̄ debitis: vt denotet obſeqa fore p minores ſupioribꝰ debita. vt. ꝭ.

9 ¶ Obſequentium. i. obedientiū.

a ¶ Cuncta rimat̃. xxxij. di. iudicātē. extra ð ſi. iſtrumēto cum iohannes. ꝭ. verū. C. de eden. l. is ꝗ apud quem.

leges caſib⁹[a] applicat: canonū decreta ſecernit[b]: ſic morbis aggrauatus medicū[c] ſic virt⁹ cōſtans in medio ſapiētē prudentēq̄[d] depoſcit. ne ſi quiſq̄ regaf vt appetit[e]: confeſtī corruat[f] vt nō[g] q̄rit: neq̄ taliter[h] ꝯuuētib⁹ nō[i] ordo ſz horror ĩhabitet aſſit[k] (qđ[l] abſit) diſcordia[m] religās religio relegef: ſentētie nāq̄ variantur vt[n] capita. ⁊ creſcit in[o] ſtolidis opinionibus fantaſia[p]

¶ Eodem[q] modo eiſdemq̄ quodāmodo rationib⁹ inuitati[r] cū prefatoꝝ miniſtroꝝ vel cuſtodū ſub certa forma ſimul ſcz ⁊ ſeparatim in ſuis adminiſtratiōib⁹ ⁊ cuſtodijs cum gardiani ⁊ duorum[s] de cōuentu[t] loci[v] diſcretoꝝ[x] ſacerdotū[y] et antiquoꝝ[z] in ordine fratrū cōſilio[7] ⁊ aſſenſu p̄fatus Clemens iudicio duxerit[a] reliquendū an ſit multū credibile ex iā exptis[b] q̄ fr̄es ipi abſq̄ granarijs ⁊ cellarijs[c] nō poſſint vite neceſſaria inuenire[d]: q̄[e] caſu granaria ⁊ cellaria cōgregationes et conſeruationes huiuſmodi eis ipſe conceſſit: prout in predictis eiuſdem clementis litteris plenius continetur[f] Nos de p̄dictoꝝ fratrū noſtroꝝ cōſilio eorūdem miniſtroꝝ et cuſtodū ſub[g] eadem forma iudicio p̄ſentiū auctoritate cōmittimus determinare videlicet arbitrari atq̄ ꝑcipere eo[h] caſu q̄liter[i] vbi[k] ⁊ quādo[l] et quoties granū[m]

a ¶ Caſibus .ſ.occurrentib⁹ quotidianis.ff.de lib.lega.l.legaui.de vſuca.l.ſi iuſto.

Ordo littere.

b ¶ Secernit.i. ſeorſum cernit parat et inducit ad caſuum emergentium deciſionem.

c ¶ Medicū depoſcit. qđ eſt.ſ. ad hoc in coꝛ.auten. hec ꝯſtitutio innouat. in p̄nci. col.viij.ff.ð va. et extraoꝛ.l. medic⁹.extra ð pe. ⁊ remiſ.ois.§.ſacerdos.cū ſimilibus.

d ¶ Prudētē. cū diſcretiōe dicta aliarū virtutū matre.j.q.v. p̄ſentiū. extra ð offi.cuſto.c.j.de re iudi. paſtoralis.§.verū.cie.v

e ¶ Ut appetit.ſ.ſenſu ꝓprio idiſcrete ducto. xxxvj.diſ.c.ſi q̄s vult.xxxviij. di. relatū.⁊ ar. ff.ð dona.l.aqlı⁹. in ꝓemio digeſtorū.§.hoc autē.

f ¶ Corruat. ſcilz in totū vel in ꝓꝑriū piculū incidat. C. de bo.que.lib.l.vlti.§.filij autem.iuxta illud. ve ſoli.⁊c. extra de ſtatu monacho.monachi.lxxxj.diſtin.cap.in omnibus.extra.de eta.⁊ quali.cum ſit ars.

g ¶ Non querit.null⁹ em̄ caſum ſui appetere preſumitur: ſed aſcenſum.extra de cleri.nō reſi.cap.j.xciij.diſ.legimus.C.de numera.⁊ actua. cartula.l. nulli.l. xij.queadmodū ciui.mune.in.d.l.maioꝛib⁹.lib.x.

h ¶ Talif.ſ.vt appetūt a ſua cōitate diſcrepātib⁹.

i ¶ Non ordo.ad hoc in coꝛ.autenf.de here.et fal.§.inordinatum.colla.j.

k ¶ Aſſit.id eſt preſens ſit.

l ¶ Quod abſit.ſ.iuxta votum noſtri ordinis.

m ¶ Diſcordia.q̄ de ſe pacis eſt emula: mater litiū: materia iurgioꝝ: vt in ꝓhe.decref.et hic adde quod dixi.ſ.parte prima.in verbo vnionem ſcindens.

Diſcordia eſt. mater litium.

n ¶ Ut capita.iuxta illud.quot capita tot ſententie de conſe.diſt.iiij.ca.ſicut in ſacramentis. extra de cōceſſio.preben.quia diuerſitatem.ff.de lib.vniuerſi.l.j.de arbi.item ſi vnus.§.principaliter.

Sentētie tot ſunt q̄t capita.

o ¶ In ſtolidis.id eſt fatuis vel capitaneis ꝓbabilitate non ſuffultis.

p ¶ Fantaſia.exponi pōt hoc verbum. i. non vera ſed falſa ſentētia: non a veris doctoꝛibus ſed a ſenſu capitaneo inducta.;xxiij.q.vlti.c.hereſis.⁊.c. q̄d aūt. xj.q.iij.ſummopere.extra de conſti.ne innitaris.

q ¶ Eodem modo.Quarta pars.

r ¶ Inuitati.i.inducti vt expoſui.ſ.in pri.§.j

ſ ¶ Et duoꝝ.nō ergo vni⁹ ſolius. ⁊ ita trium ad minus debet expectari cōſiliū ⁊ aſſenſus in his q̄ ſequūtur.ſ.gardiani ⁊ duoꝝ de conuentu ſacerdotum.

t ¶ De cōuētu. Nō ergo aliūde cū illi melius p̄ſumantur ſcire loci neceſſitatem q̄ foranei.ar. xciij.diſ.illud.extra de elect.poſtq̄.ff.de queſtioni.l.de minore.§.tormenta.

v ¶ Loci.de cuius fratrum ſuſtentatione agitur.

x ¶ Diſcretorū.arbitrari ⁊c. hec conſideratio.

y ¶ Sacerdotū.nō videf ergo ſufficere ab inferioris ordinis fratrib⁹ petere cōſiliū ⁊ aſſenſum de q̄bus ſequif.ar. extra de elec.c. nemo. li.vj.al's videretur fruſtra appoſitū iſtð v̄bū contra.xix.diſt. c.ſi romani.ð p̄mi.ſi papa.li.vj. ff.de vſur. ſi ſtipulat⁹.ð leg.j.l.⁊ q̄n. Et hoc licet ſi in cōuētu ſint duo ſacerdotes diſcreti: al's videref ſufficere expectare cōſiliū vel aſſenſum alioꝝ attēta mente conſtitutiōis volētis neceſſitati fratrū loci ꝓuidere ar.ad hoc. ff. de cōdi. et demō.l. in teſtamēto. et ar.coꝝ q̄ not. in ſimili p Innoc. ⁊ Hoſti. de elec. q2 ꝓpf. i.⁊. tres

z ¶ Antiquoꝝ.qua antiquitate? dicas q̄ arbitraria cum non ſit hic vel alibi ſup hoc expreſſa.argu.ad hoc.ff.de leg.iij.l.nō aliter in fi.cū ibi no. ⁊ per Inno. extra vt lite non conteſt. q̄m.⁊ q2 hic nō curaf de antiquitate et atis ſed temporis quo iſti ordinem ſunt ingreſſi.argu.extra de maio.⁊ obe.c.ſtatuimus.

7 ¶ Conſilio ⁊ aſſenſu.nō valet cōſiliū niſi aſſenſus expectef.arg.extra de offi.deleg.ca.venerabili.⁊ ſup hoc vide qđ no.per Cōpoſt.de cōſti.c.penul.⁊ qđ alibi plenius dixi ne ſede va.c.j.lib.vj.

a ¶ Duxerit reliquēdū.vt i.d.decf.exiui.§. rurſus

b ¶ Ex iam exptis.ſ.dudū retroactis tꝑib⁹. ex q̄b⁹ aliqn̄ p̄ſumif in futurū.xxiij.q.v.ca. ſi apud.ff. de re mili.l.nō oēs.§.a barbaris.de accu.l.ſi cui.§.habēde. extra de reg.iuris.c.ſemel.lib.vj.extra de p̄ſum.mandata.⁊ ca.ſcribam. vbi de hoc.⁊ pleni⁹ in ſumma Hoſti.eo.ti.§.ij. ver.tertia diuiſio.

c ¶ Cellarijs.in quib⁹ bladū vt vinū recolligunt.

d ¶ Inuenire.q2 forte ibidē nō reperirenf venalia: nec ſperantur ꝓuenire ex elemoſyna.

e ¶ Quo caſu.ſ.vbi nō poſſent aliter veriſimiliter vite neceſſaria inuenire.

f ¶ Continetur.d.c.exiui.§.rurſus.

g ¶ Sub eadē forma ſimul et ſeparatim ⁊ alijs.ſ. proxi.expreſſis.

h ¶ Eo caſu.ſ.proxi.expreſſo.ſ.vbi. non poſſent credibiliter vite neceſſaria inuenire.

i ¶ Qualiter.i.per quem modum.

k ¶ Ubi.i.in quo loco.

l ¶ Qn̄.i.quo tp̄e.ar.ad hoc.extra de accu.qualif.

m ¶ Granum.non exprimit quod vel quale.et ideo de quocunq̄ grano ad vitā neceſſario intelligēdū videretur.ar.ff.de verbo.ſig.l.frugem.

H

panē ⁊ vinū [a] ꝑ vite fratꝝ neceſſarijs fratres ipi q̄rere debeāt: ꝯſuare ſiue reponere [b] etiā ſi reponenda ſint in ꝑdictis granarijs ⁊ cellarijs cōſeruāda. Statuētes ⁊ diſtricte ꝑcipiēdo [c] mādātes ꝙ in ꝑdictis [d] et [e] his ſilib⁹ eorūdē arbitriū determinationē ſiue iudiciū / gn̄alis q̄dē in toti⁹ ꝓuicialiū v̄o in ꝓuiciaꝝ miniſtroꝝ ac cuſtodum ſimul ⁊ ſeparatim adminiſtrationib⁹ ⁊ cuſtodijs ordis memorati ꝯmiſſis eiſdē cū [f] gardiani tm̄ (vt ſupra ꝑdicit̄) ⁊ duoꝝ de conuētu loci diſcretoꝝ ſacerdotū ⁊ antiquoꝝ i ordine fratrū cōſilio ⁊ aſſenſu: fratres [g] oēs ⁊ ſinguli obſeq̄ [h] oimode [i] illiuſq; parere per oia teneātur. Ac inſup ꝙ illoꝝ [k] ſequēdo arbitriū determinationē ſiue iudiciū: illiuſq; parēdo: nec dici poſſint vel debeant neq; ipſi ſeipſos autument ſue regule vel ꝯſtitutionum ſui ordinis trāſgreſſores [l]. Jdeoq; [m] oēs ⁊ ſingulos fratres antedicti ordinis minorum qui ſtrictos curtos et difformes habitus ab ipi⁹ gn̄alis miniſtri et alioꝝ de dicta cōitate habit⁹ corā nobis ⁊ fratrib⁹ noſtris ⁊ alijs in romana curia detulerunt vel deferūt monemus ⁊ hortamur in dn̄o ⁊ eis nichilominus in v̄tute ſancte obedientie [n] ⁊ ſub [o] excōicationis pena ꝑ apl̄ica ſcripta mādātes / quatenus ad mādatum ipſius [p] generalis deponant q̄s deferunt habitus. ⁊ alijs iuxta eiuſdem generalis arbitrium determinationem ſiue iudiciū (vt ſupra ꝑdicitur) induant. Jpſiq; gn̄ali in omnibus iſtis ⁊ alijs ⁊ per omnia ſm beati Franciſci regulā ⁊ ꝑdictas ꝑdeceſſo. noſtrorum declarationes cōceſſiones ⁊ cōmiſſiones in ipſis declarationib⁹ comprehenſas et noſtras ꝯtentas in p̄ſentibus [q] humiliter obediāt / pareant / ⁊ intendant. non obſtantib⁹ q̄buſcūq; priuilegijs / idulgētijs / lr̄is / libertatibus / imunitatibus / vel exemptiōibus eis vel alicui ipſorum a prefato Clemēte cōceſſis: vel appellationib⁹ [r] ab eis vel ipoꝝ aliquo ad ſe. apo. interiectis que [s] (inquantum poſſent derogaret [t] p̄ntibus) virib⁹ vacuamus [v]. Religio nanq; perimitur ſi a meritoria ſubditi obedientia ſubtrahant̄ [x] magna q̄dē pauptas [y]: ſʒ maior integritas [z] horū eſt obedientia maximū [?] ſi cuſtodiat̄ illeſa. nā p̄ia [a] reb⁹ [b] ſcd̄a [c] carni.

a ¶ Vinū. Sed nunq̄d alia q̄ ſunt ad vite ſuſtentationē neceſſaria viderent̄ hic ꝑmiſſa cōſeruari: puta piſces / caſei / oua ⁊ ſilia? Videret̄ ꝙ ſic q̄ſi in oibus ſit eadē rō. Sed ꝯtra: q: hic certioꝝ cōſeruandorū grani ⁊ vini. ſ. expreſſio in nō exp̄ſſis aliud ſtatuiſſe videtur arg. xxv. di. q̄lis extra ḋ p̄ſump. nonne. ff. de iudi. l. cū ꝑtor. ⁊ in alijs regulā prohibitoriā confirmare. ff. de fun. inſtru. l. queſitū § idē reſpōdit domo. ⁊ arg. ad hoc dicam. l. frugē ⁊ licʒ ſic tenere forte tutū videret̄. nā vbi aliquid generaliter prohibet̄ qḋ expreſſe nō cōceditur: intelligit̄ denegari: vt dicta decre. exiui. § porro cum dictus. tn̄ propter idētitatē rōnis qḋ prius dixi ſatis eſt de iure rōnabile ⁊ ꝑ textū ſequentē in ꝑdictis ⁊ ſimilibus.

b ¶ Reponere ꝯſeruāda qḋ ſtatim ſequit̄.

c ¶ Precipiēdo mādātes. dicas hic vt dixi. ſ. ꝑte ꝓxi. in verbo mādantes.

d ¶ Jn predictis. i. qualiter / vbi/ quādo. quotiens granū ⁊c̄. vt. ſ. ꝓxi.

e ¶ Et his ſilibus. puta oleo / caſeo / piſcibus / ouis / ⁊ ſimilib⁹ et ſic iſta ſimilitudo referatur ad talia.

f ¶ Cum gardiani tamen. Hec verba ⁊ ſequētia determinate ponuntur: vt dixi. ſ. proxi.

g ¶ Fres oēs. ſ. vniuerſi vt differat a v̄bo ſequenti

h ¶ Obſequi. i. obedire.

i ¶ Oimode. Hoc v̄bū ⁊ aliud qḋ ſequit̄. ſ. teneant̄ / neceſſitatem imponere videtur: vt. ſ. dixi.

k ¶ Jllorum. ſ. miniſtroꝝ ⁊ cuſtodum. et verba ſequentia expone. vt dixi. ſ. ꝓxi § v̄. hac inſuper.

l ¶ Tranſgreſſores. Hic dicas vt dixi. ſ. § proxi. in glo. nec mirum.

m ¶ Jdeoq;. ſ. quia parendo in premiſſis iudicio ſuperiorum non ſunt nec poſſunt dici regule vel cōſtitutionum ordinis tranſgreſſores.

n ¶ Sancte obedientie. Hec verba ꝯ trāſgreſſores dura ſunt. vt. ſ. dixi.

o ¶ Sub excōicatiōis pena. Talia v̄ba cōminationē non ſentētiā inducūt niſi aliter cōſtaret de mente ipſa ꝓferentis. arg. C. cōmina. epiſto. l. interlocutio. in coꝛ. auten. de armis § hac igit̄. cū ſi. cū ibi no. coll. vj. ⁊ ſic no. ex̄ de ſymo. ſicut. ḋ ſagit. ca. j. de iure pa. relatū. et de hoc etiā p Jnnocen. ex̄. q̄ ma. ac. poſ. c. cū in tua.

p ¶ Jpi⁹ gn̄alis. nihil dicit ḋ mādato miniſtroꝝ vel cuſtodū quare videt̄ ꝙ depoſitio ḋ q̄ ſeq̄tur ſolū habeat de neceſſitate fieri ad mādatū gn̄alis miniſtri. ſi eṁ de his idē voluiſſet hoc vtiq; exp̄ſſiſſet qḋ cū non fecit ꝓ omiſſo dʒ haberi. argu. ex̄ ira de deci. ad audientiā. C. de cadu. tol. l. j § ſi aūt deficiētis. ꝙ q. v. conſuluiſti.

q ¶ Jn p̄ſentibus. ſ. litteris.

r ¶ Vł appellationib⁹ repetere non obſtātibus

s ¶ Que. ſ. ꝑuilegia ⁊ alia. ſ. ꝑxi. numerata.

t ¶ Derogare. Jn alijs ꝙ in quib⁹ non derogarent in ſuo robore ꝑmanebūt q: qḋ non mutatur. ⁊c̄. C. de teſta. ſancim⁹. de appel. ꝑcipim⁹.

v ¶ Vacuam⁹ hic no. principē ex cauſa reuocare priuilegia vel libertates conceſſas. cū ⁊ talia ex cā multiplici perdi poſſint. no. de deci. c. ſuggeſtum.

x ¶ Subtrahant̄. Collige hic meritū religionis perimi in ſubdito ſi ſe ab obedientia ſubtrahat. ⁊ ſuperiori ꝑiudiciū generat̄ cui obediētia eſt p̄ſtanda per ſubtractionē eiuſdē. vn̄ tanq; ſpoliat⁹ ad eā reſtituit̄ licet alīs electionē violentā non probet. de re iudi. ca. ſuborta vbi hoc no. per Jnno. ⁊ Hoſti.

y ¶ Pauptas. ſ. iſtoꝝ oſtenditur in rebus.

z ¶ Jntegritas. ſ. in carne.

? ¶ Maximum. in ſuplatiuo gradu quo ad mentē

a ¶ Prima. ſ. paupertas.

b ¶ Rebus. donatur quod eſt. ſ. pri.

c. ¶ Secūda. ſ. integritas. de qua ſcribit̄ ꝙ ſola eſt.

Priuilegium ex cā reuocari poteſt. Religionis meritū ꝑdit q̄ ſe ab obediētia ſubtrahit.

poſſibilis animas deo repreſentare. in coꝛ.auť. de le= no.§.ſancimus.col.iij.
a ¶ Tertia vero. Scilꝫ obedientia.
b ¶ Quos. Scilꝫ mentem ꝛ animum.
c ¶ Effrenes.i.freno et temperie.ſiue.ff.de teſti.l.ſi.§.ſi. ex.co.ti.c. ſignificauit.ꝛ.c. cum cauſam.

bonum in dubio.extra de preſum.dudū.ꝛ.ff.de leg.ij. cum quidam.ꝛ.l.cum pater.§.rogo.
y ¶ Iniungimus. Ex precepto ergo tenentur ſupe= riores ad reddendū ſe mites et benignos. Preſu= mit bo nuz de ſubet.
z ¶ Et mites. Hoc dicit quia ſuperioꝛis nimis aſpe= ritatis increpa= tio nec coꝛrectio nē recipit nec ſa lutē.xlv.diſt.cū beatus.ꝛ.c.diſci plina.ff.ad.l.a= qui.l.nunq̄.

tertia[a] vero mēti donatur et aio.quos[b] velut effrenes[c] ꝛ li beros[d] ditioni,[e] alteri[9] hūilis iugo[f] ꝑpꝛie[g] volūtatis aſtrin git. Ad hāc[h] itaq̄ fratres ꝑdi cti nō inuiti ſed[i] ſpōte redeāt. hāc[k] velint ꝛ appetant. hanc magnis deſiderijs concupi= ſcant: illudq̄[l] notis canticoꝝ ingeminent: oſculet̃ me oſcu= lo oris ſui charitatis[m] vtiq̄ ꝛ dilectionis religionis huius obediētia ſctā purificās[n]: nā meliora ſunt vbera tua[o] prece ptoꝝ[p] ſiquidē ꝛ cōſilioꝝ[q] q̄dā nutrientia[r] pocula vino vn= guētis optimis ſcilꝫ bone[s] fa me: fragrātia ſuauitatis odo rem[t]. ¶ Nec[v] formidēt hi ad obedientiam oꝛdinis deo au= ctoꝛe dum redeunt.nā pꝛela= tos ſuos (vt firmiter ſpera= mus[x] eiſq̄ iniungimus[y]) ſibi benignos ꝛ mites[z] inuenient. ceteros[?] dulces atq̄ palpabi les[a]. cum ſint et eſſe debeant omnes et ſinguli fratres[b] in xp̄o. et clamitent[c] quis michi det[d] te fratrem meū commu= ni ſcilꝫ patre beato Frāciſco congenitum ſuggentē vbera matris[e] mee: religionis vtiq̄ ꝛ ꝓfeſſionis eius[f]. velut[g] ma= tris contemplationis ꝛ lectio nis ſuauia et dulcia pocula[h]: vt inueniā te foris[i] ab eiuſdē obſeruantijs quodammodo diſparem ꝛ deoſculer blande videlꝫ intra charitatis viſce= ra: te complexus: etiam me[k] immo[l] et te nemo deſpiciat[m] pro fecto[n] quos foris[o] poſi= tis multi acſi[p] diuiſos et de= ſides[q] foꝛtaſſe deſpexerant[r] vitijs puta infra dilectionis interne[s] precoꝛdia et confoꝛ= mis[t] obſeruantie clauſtra re= poſitos iam nemo deſpiciat ſed ſuſpicientes eoſdem dul= cedine quiſq̄ digne laudibus efferet[v] et ſuſceptos.

¶ Nulli ergo hominum ꝛc.

d ¶ Liberos. ab oī ſubiectiōe.
e ¶ Ditioni.i. ptāti vel īperio. extra de ele.quo rūdā.ꝛ.c.ſi reli gioſis.lib.vj. ali bi autē verbū di tio exponit̃ ꝑ iu riſditiōe. in coꝛ. auť. de non eli= gen. ſecū. nubē. in ſi. de ſideiuſ. in ſi.col.j. in pro be.inſti.§.j. Ditio eſt eq= uocū.
f ¶ Iugo.id ē ſubiectione. ſiue xxj. diſtin. ca. in memoꝛiam.
g ¶ Pꝛopꝛie.i. ſpōtanee cui vio letia non infert. xxxij.q.v.§.j. vn de ſcribit. volun tarium ſibi mili tē elegit xp̄s/vo luntariū ſibi ſer uū auctionatur diabolus.xvj.q. vj.§.ex his. Volun tarius miles a deo eli= gitur.
h ¶ Ad hanc. Scꝫ obedientiā
i ¶ Sed ſpon= te. Ne alꝰ ꝛ rem et meritum perdant. dicto.§.ex his.
k ¶ Hanc. Scilꝫ obedientiam.
l ¶ Illud. Scilꝫ q̄d legitur in canticis.
m ¶ Charitatis. Sine qua non eſt ſalus eterna. de pe.diſtin.ij.§.euidenter.ꝛ diſtin.iij.ſi quis autem.
n ¶ Purificans. Scilꝫ quem ab omni peccati macu la ſi ſeruetur illeſa. vt.s.proxi.et ad hoc in coꝛ. auť.de mona.in prin.colla.j.
o ¶ Ubera tua. Hoc alibi legitur q̄ dulcioꝛ eſt reli= gioſa caſtigatio q̄ blanda remiſſio. et dulcioꝛa ſunt amici vulnera q̄ voluntaria oſcula inimici.v.q.v.nō omnis ꝛc.non oſculatur.
p ¶ Preceptoꝝ. De ſe neceſſitatē impoꝛtantiū.xiiij. q.j.c.q̄d precipitur.extra de verbo.ſig.c.in his.
q ¶ Conſilioꝝ. liberā cuiuſq̄ voluntatē excitantiū liij.diſtin.c.vlti.xiiij.q.j.quia ergo.ꝛ.c.quiſquis.
r ¶ Nutrientia.i.animum.
s ¶ Bone fame. Ad cuius cōſeruationem quiſquis debet attendere: alꝰ crudelis dicitur.xij.q.j.nolo. Famā negli= gēs crū delis ē.
t ¶ Odoꝛem. Bona ergo alicuius fama odoꝛem bo num dare dicitur. cum ſine virtute animi non ſubſi= ſtat ad hoc.extra de accuſa.l.licet.ff.de queſti.l.de mi noꝛe.§.toꝛmenta.
v ¶ Nec formident. v.pars.ꝛ expone formidēt.i.ti meant ꝑhoꝛreſcāt ferocitatē vel ſeuitiam pꝛelatoꝛum
x ¶ Speramus. nam de quocunq̄ preſumendū eſt

? ¶ Ceteros. nō pꝛelatos. ſcꝫ eiuſdē ordinis fratres.
a ¶ Palpabi= les.i. tractabi= les ꝑ mutuā con uerſationē.arg. ad hoc.C. de ero ga.mili.annone l. cum allegas. lib.xij.
b ¶ Fratres i xp̄o. In quo oia vnū cōſiſtunt.in coꝛ.auť.de mo na.§.huic nobis ꝛ.§.oꝛdinatione in ſi.col.j.
c ¶ Clamitēt. Id eſt clamādo reſonent.
d ¶ Det.i. da re poterit.
e ¶ Matris mee.ſcꝫ ſpiritua lis. et ſic mater religioſoꝝ ipſa religio dicitur.
f ¶ Eius.ſcilꝫ religionis vel eius ſcilꝫ beati Fran= ciſci.et repete ſuggentem.
g ¶ Uelut ꝛc. Et repete iteꝝ ſuggētē.alꝰ ſuggerētē
h ¶ Pocula. Scilꝫ ſpiritualia.arg.xxxviij. diſtin.c. ignoꝛantia.ꝛ.c.ſi iuxta.
i ¶ Foris. Ab eiuſdem obſeruantijs.i.extra eiuſdē obſeruantias.
k ¶ Me.ſcilꝫ propter te.
l ¶ Immo. Hoc verbum frequēter coꝛrectiue ponit̃ ff.de manu.teſt.l.ſtichus.ff.de here.inſti.l.ſi ita ſcri= ptum.de pe.diſt.ij.qui dicit.j.q.j.§.opponit̃. extra vt lit.non cōteſt.accedēs. q̄nq̄ ſumit̃ pro vt.C. de no.co. fac.§.quibus quādoq̄ pro vel.C. de ſacroſan.eccle.l. iubemus.§.yconomus.de hoc dixi.in.c.execrabilis. Immo multi= pharis̄ ſumit̃.
m ¶ Deſpiciat.i.ſpernat vel contēnat.
n ¶ Profecto.i.certe.
o ¶ Foris.i.extra obſeruantias cōes religionum.
p ¶ Acſi.alꝰ quaſi pro tanq̄.
q ¶ Deſides.i.a ſua cōītate diſcoꝛdes.
r ¶ Deſpexerāt.i.ſpreuerāt vel contempſerant.
s ¶ Interne.i.intrinſece et mentalis.
t ¶ Confoꝛmis obſeruantie. Quaſi dicat a ſua cō= munitate non diſcrepātis ſed eidem ſe aptantis vt di xi.s.in.§.quapropter.
v ¶ Efferet.i.extollet: quia diſcrepantes ad cōmu= nitatem oꝛdinis ſunt reuerſi.zenzelinus.

diuiſio textualis.

Quia nõnunq̃. ¶ Iſta cõſtitutio diuiſibilis eſt in partes quinq̃. In prima arẽga quedam ſeu papalis excuſatio premittitur. In ſcđa cõſtitutionis nicolai pape .iij. alſ iiij. recitatio ſubiũgitur: ibi ſane dudum. In tertia ipſa cõſtitutio annectitur: ibi nos autem ⁊c̃. In quarta quedaꝫ certa facta preſtatio ſubſeq̃tur ibi ꝑ ſuſpẽſionem ⁊c̃. In q̃nta q̃ p̃ħs cõſtitutio publice patere d̃beat facta pollicitatio ſubinfertur: ibi ne autem in poſterum ⁊c̃.

¶ Premiſſo q̄liter gloſantes decretalem exiſt qui ſeminat. eo. ti. lib. vj. excõicationẽ ipſo facto nõ obſtãtibus q̃buſcũq̃ priuilegijs icurrũt: illã excõicationẽ vſq̃ ad ſedis aplice bñplacitũ ſuſpẽdit. Et p iſtã ſuſpenſionẽ cõtra fratres minores obloquendi nõ intẽdit tribuere occaſionẽ. Caplm .j.

Quia nonnunq̃[a] qđ coniectura[b] profuturum credidit: ſubſeq̃ns experientia[c] nociuũ[d] oſtẽdit: non debet reprehenſibile iudicari[e] ſi canonũ[f] cõditor[g] canones a ſe vł ſuis p̃deceſſoribus editos[h] vel aliq̃ in eiſdẽ contẽta canonib⁹[i] reuocare[k] modificare[l] vel ſuſpendere[m] ſtudeat: ſi ea obeſſe[n] poti⁹ viderit q̃ p̃deeſſe. ¶ Sane[o] dudũ feli.[p] re. Nicola⁹ papa .iiij. p̃deceſſor noſter quãdã cõſtitutionẽ declaratiuã q̄ incipit exijt. ſuꝑ regula dilectoꝝ filioꝝ fratrũ ordinis minorum (quã beat⁹ Frãciſcus almus cõfeſſor inſtituit) p̃mulgauit[q]: ſub[r] certis penis arctius[s] interdicens[t] ne concordantie[v]/ contrarietas[x] ſeu aduerſe vel diuerſe opiniones[y] ab ipſius conſtitutionis lectoribus[z] ſeu expoſitoribus aliquatẽn⁹ inducãtur: nec ſuꝑ cõſtitutione gloſe fiant ab aliquibus: niſi forſan per[?] quas verbũ[a] vel ſenſus ipſius[b] vel ipſa conſtitutio quaſi grammaticaliter[c] et ad[d] litterã exponatur: nec intellectus ipſius[e] per legentem diſtorqueatur[f] ad aliud

Affirmatiuã duplicata negatio poſuit.

a ¶ Nõnũq̃. id eſt q̃nq̃ vt duplicata negatio ꝑ vna affirmatione exponaẽ. plene dixi in ca. cum inter nonnullos.

b ¶ Coniectura. i. probabilis humane nature preſumptio.

c ¶ Experientia. ſcꝫ facti q̄ dicitur vis rerum efficax. extra de elect. q̃ ſit. C. de no. codi. cõ. circa finem prime columne. in cor. auten. qui mo. natu. effic. ſui ⸿ illud tamen. colla. vij.

d ¶ Nociuũ oſtendit. Iuxta hoc alibi ſcribiẽ qđ cre debat cõiectura prodeſſe experimẽto inuentatur inutile. in cor. auẽ. hec conſtitutio. in no. cõſti. collẽ. viij. in prin. ⁊ exhinc fuit ſumptũ quod hic dicitur.

e ¶ Iudicari. Si. extra de cõſan. ⁊ affi. c. nõ debet.

f ¶ Canonũ. Scilꝫ generaliter omnes aſtringentium ⁊ ab omnibus habẽtium obſeruari. extra de cõſti. c. j. C. de legi. l. leges ſacratiſſime.

g ¶ Conditor. Qualis eſt papa.

h ¶ Editos. q̃ non debet erubeſcere ex cauſa penitus etiam tollere. nõ eñ erubeſcimus ſi quid melius etiam horum que ipſi prius diximus ad inueniamus hec ſancire ⁊ competentem prioribus imponere correctionẽ: nec expectare ab alijs corrigi legẽ. in cor. auẽ. de nup. ⸿ nos autem. colla. iiij. nec debet pudere principem ſuum errorem corrigere qui prepoſitus eſt ad aliorum corrigendos errores. extra de accu. qualiter. de re iudi. cum olim. xxxv. q. ix. c. ſententiam.

i ¶ Canonibus. i. per alios canones.

k ¶ Reuocare. Scilꝫ in totum.

l ¶ Modificare. i. tẽperare ⁊ limitare. põt dari exẽplum per. c. dudum. de iudi. cle. papa. v.

m ¶ Suſpendere. Quo ad effectum vt aliquem nõ ligent: vt. j. patebit.

n ¶ Obeſſe. i. nocere vel ad noxam ſeu dãnum tẽdere. de reſcrip. ſtatutum. de excep. pia. lib. vj.

o ¶ Sane. Secunda pars.

p ¶ Felicis. Si. de penis felicis. lib. vj.

q ¶ Promulgauit. Que per Bonifa. papã. viij. repoſita fuit ſub titu. de verbo. ſigni. lib. vj.

r ¶ Sub certis penis. Que colliguntur ex dicto ca. exijt ⸿ cum igitur.

s ¶ Arctius. Id eſt arcte.

t ¶ Interdicẽs. Et⁹ interdictũ antea ſeruabatur. ⁊ merito. quod enim princeps eccleſie interdicit reputare deberet omis ſibi penit⁹ interdictum. xciij. diſtin. miramur. ſicut et eius preceptũ ab oĩbus eſt ſeruãdũ. xj. diſt. p̃ceptis. ⁊ c. non decet. xix. diſt. c. in memoriam.

v ¶ Cõcordãtie. Scilꝫ iurinꝫ aliorum.

x ¶ Cõtrarietates. que in iure reperiri non debẽt. C. de vete. iur. enu. l. ij. ⸿ tam ⸿ cõtrariũ ⁊ et in proẽ. decre ⸿ ſane. ⁊ ibi no.

y ¶ Opiniones. Quia frequẽter tot capita tot ſententie. de cõſecra. diſtin. iiij. c. ſicut in ſacramẽtis. ff. de arbi. l. item ſi vnus ⸿ principaliter. ⁊ diuerſitatem corporum ⁊c̃. extra de conceſ. preben. quia diuerſitatem.

Tot capita tot ſenſus.

z ¶ Lectorib⁹. Lector volẽs audientibus proficere ſe talẽ exhibere debet vt pro ingenio addiſcẽtium ſemetipſum poſſit adaptare: ⁊ verbi ſui ordinẽ pro audientiũ capacitate dirigere. viij. q. j. c. oportet. qui eñ ea docet que ab audientibus non valent intelligi/ nõ eorũ vtilitatẽ ſed ſui oſtentationẽ facit. xliij. diſtin. c. pariter. Que autẽ et qualia in p̃mouendo ad honorẽ doctoratus expoſcant ⁊ quibus gaudet de iure priuilegijs doctor factus et quot nominibus nuncupatur⁊ vide ſi placet qđ ſuper his plene notaui. extra de magi. c. cum ſit nimis. ſuper verbo honorem. Cle. v.

Lector ꝑ ingenio audientiũ ſe adaptet.

? ¶ Per quas. ſi habes quos/expone. ſcilꝫ lectores vel expoſitores. ſi habes quas/expone. ſ. gloſas.

a ¶ Uerbum. Forte in ſui intellectu obſcurum.

b ¶ Ipſius. Scilꝫ conſtitutionis.

c ¶ Grammaticaliter. Ut forte recte loquẽdi vſum habeat et inter falſa ⁊ vera dĳudicet. xxxvij. diſtin. c. ſi quis grammaticam.

d ¶ Ad litteram exponatur. Ad rudiũ animos informandos. inſti. de iuſti. ⁊ iur. ⸿ his igitur.

e ¶ Ipſius. Scilꝫ conſtitutionis.

f ¶ Diſtorqueatur. Id eſt per quandam violentiã inducatur ſeu applicetur forte ad iactationem ſcientie vt plus ſcire videatur. xlvij. diſt ⸿ pariter. in fi. et talis diſtortio fuit ſignanter inhibita: quia multorũ pios animos inuoluere ⁊ ab ingreſſu religionis minorum corda poſſet ſubtrahere vt in. c. exijt ⸿ cũ igitur.

a ¶ Littera ipſa ſonat. Sane intellige mente ꝛ ſenſu ſeruatis nõ contritis. nõ eñ ſic eſt cortici littere inherendũ vt mẽs vel ſenſus aliquatenꝰ confundant. extra de iureiurã. c. romani ꝯ. verũ. cle. v. ff. q̃ pe. tut. l. credẽdũ. de iure pa. l. adigere ꝯ. q̃uis. de excu. tu. l. ſcire ꝯ. aliter.

b ¶ In ſcriptis. Puta cõmenta ſup iſta cõſtitutiõe faciendo.

c ¶ Expſſum. ſcilȝ quaſi grãmaticaliter exponendo.

d ¶ Ex certa ſciẽtia. ſecꝰ ergo ſi per errorẽ. errãtis eñ nullus eſt ꝯſenſus. ff. de iudi. l. cõſenſiſſe de iur. om. iu. l. ſi per errorẽ. quare ſcriptũ ẽ ſcientiam nõ ignorãtiã volumꝰ obligari. C. de tabu. l. generaliter. lib. x.

Errãs nõ conſentit.

q̃ cõſtitutionis eiuſdem lr̃a[a] ipa ſonat. gloſantes aũt in[b] ſcriptis ꝯſtitutionẽ eandem aliter q̃ ſupius eſt expſſum[c] faciẽtes quoq̃ cõmenta ſcripturas ſeu libros ꝛ ex[d] certa ſcientia ꝛ deliberatiõe determinantes in[e] ſcholis ſeu pdicantes[f] contra contẽta in cõſtitutione pdicta: vel aliqua ſeu aliquod pdictoꝝ[g] nõ obſtãtibꝰ[h] aliquibꝰ priuilegijs ſeu indulgentijs aut litteris aplicis q̃buſcunq̃ ꝑſonis dignitatibꝰ ordinibus aut locis religioſis vel ſecularibus generaliter vel ſingulariter ſub quacũq̃ forma vel expſſione ṽboꝝ cõceſſis que noluit aliquibꝰ in pdictis quomodolibet ſuffragari ipõ[i] facto excõicatiõis[k] ſnie voluit[l] ſubiacere[m]. ¶ Nos[n] aũt attẽdentes q̃ argumẽtis[o] frequenter et collationibus latens veritas aperitur[p] q̃ ſub eadẽ lr̃a ſepe latet multiplex[q] intellectus: necnon[r] eſſe difficile volentibꝰ conſtitutionẽ pdictam ꝑfecte[s] legere ac[t] intelligere: penas adiectas in cõſtitutione hmõi deuitare[v]: viam veritati apire volentes[x]: ꝛ ꝑiculis[y] q̃ ex predictis[z] poſſent litterate ꝑſone pcipue[ꝰ] ſcholaſtice incurrere ſalubriter obuiare: pſertim cũ de nouo ſuborta[a] ſint aliq̃ dubia circa q̃ poſſet periclitari[b] veritas[c]: et erroribꝰ[d]

e ¶ In ſcholis. Et ſic in publico forte diſputatiõis vel repetitionis tpe. hoc eñ expoſcebat dicta decre. exiuit ꝯ. cum igitur.

f ¶ Predicantes. Puta in ſermonibus clero potiſſime faciendis.

g ¶ Predictorũ. ſ. q̃ concordãtie vel cõtrarietates vel oppoſitiões eſſent inducẽde. ꝛ ſumme hic illa verba: ipſo facto excõicationis. ꝛc̃. que ſunt. ȷ.

h ¶ Non obſtantibus. Iſtam clauſulã tu curioſe lector in multis potes decretalibꝰ reperire. ſed ſup ipſa vide quod no. in decre. ſuſcepti.

i ¶ Ipſo facto. ꝛ ſic erat ipſa conſtitutio in hoc caſu non late ſnie. nihilominus tñ ſub pena officij ꝛ bñficij prohibita fuerũt premiſſa fieri. vt. d. c. exijt ꝯ. cũ igit. ſed in hoc fuit cõminatiua nõ ſententie priuatorie inductiua. ar. extra de celebra. miſſa. c. dolentes. cũ ibi no. ꝛ. ȷ. etiam innuitur.

k ¶ Excõicationis. ſ. maioris. que in dubio inflicta videtur. de ſen. excõi. c. ſi quem.

l ¶ Uoluit. ſ. ipſe nicolaus. iij. alʒ. iiij.

m ¶ Subiacere. quã ſententiam a nemine tolli voluit niſi a romano pontifice. vt dicto ca. exijt ꝯ. cũ igitur. circa finem.

n ¶ Nos autem. Tertia pars.

o ¶ Argumentis. q̃ frequenter ex iuribus canonicis ꝛ ciuilibꝰ inducũtur. ff. de legi. l. nõ poſſunt. extra de cõfir. vti. vel inuti. c. cum dilecta.

p ¶ Aperit. iuxta hoc alibi legit̃ q̃ notãdo ꝛ diſputãdo bene et optima ratione aliqua diſcernunt. ff. de mune. ꝛ hono. l. matrimoniũ ꝯ. mixta. Et de aduocatis ſcribit̃ q̃ dirimi faciũt ambigua facta cauſarũ ſue glorioſe vocis munimine. C. de aduo. diuer. iudicio. l. aduocati. Sed ſi queras a me qualiter per collationes habitas latens veritas aperitur? Rñdeo q̃ frequẽter reuelat̃ minori qđ maior neſcit. xcv. diſti. eſto ſubiectꝰ. C. de offic. recto. puin. l. potioris. q̃ in collatione verbũ platũ frequẽter alioꝝ ſniam tanq̃ ſubtilioꝝ rõne ſubnixã ad ſe trahit. ff. de arbi. l. ſi in tres. ꝛ arg. de ꝯdi. ob cãm. l. dedit ꝯ. ſi quis. de iure pa. l. diui fratres. C. de his q̃ in teſta. delen. l. proxime.

Diſputatio ẽ vtilis.

q ¶ Multiplex intellectꝰ. Idẽ eñ ſermo multas ſignificatiões vel ſnias frequẽter exp̃mit. ff. de vb. ſigni. l. quotiẽs. idẽ ſermo de verbo. ſigni. l. quotiẽs. in ſtipulatiõibꝰ. de re dubi. l. quotiẽs. in quibꝰ reperies multa iura allegata ꝑ q̃ poteris exẽpla ponere.

r ¶ Necnon. repete. attendẽtes.

s ¶ Perfecte. id eſt cũ ꝑfecto ꝛ ꝯpleto itellectu legere. lectura quidẽ ꝑfecta dici nõ meret̃. niſi diligẽtiſſima atq̃ exactiſſima legentis interp̃tatiõe ſingula tradant̃. inſti. de iu. ſti. ꝛ iu. ꝯ. his igitur. C. de ꝓfeſſo. qui in vrbe. l. j. lib. xj.

t ¶ Ac intelligere. Parum enim pdeſt legere niſi adeſſet intelligere. xj. q. iij. coꝝ. xxix. diſt. c. ſciendũ. ff. de verbo. ſig. l. corã. iuxta illud. legere ꝛ nõ intelligere negligere eſt. arg. de cele. miſ. c. dolentes. in corpo. auten. de q̃ſto ꝯ. hec omnia. ꝛ p̃ce. colla. vj.

v ¶ Deuitare. cũ a vero ꝛ perfecto intellectu qui ſine diligenti et exacta interpretatione haberi non poteſt. vt predixi habent tales deſiſtere vel penas p̃miſſas incurrere.

x ¶ Uolentes. Ad inueſtigandã eñ veritatis fidẽ quicũq̃ p̃ſidẽs anhelare dȝ. C. de eden. l. iij. xx. q. v. c. iudicantẽ. extra de fi. inſtru. cũ ioãnes. cũ illi compte cedere habeat opi. viij. di. cap. veritate. ff. q̃n actio de pecu. eſt anna. l. queſitum. alȝ eſt ibi ꝯ. ſub. l. j.

Ueritas eſt inueſtigãda.

y ¶ Periculis. ſ. ſententiarum ꝛ cõminationum.

z ¶ Predictis. ſ. que interdicta erãt per decre. exijt ꝯ. cum igitur.

ꝰ ¶ Precipue ſcholaſtice. de illis p̃cipue dicit: q̃ illi pre alijs arguere ꝛ cõferre cõſueuerũt ad inſtar diligentis venatoris cuncta rimari volentis. nec tranſitorio ſtudio vti volentis. in coꝛ. auten. de queſto ꝯ. illud ꝯ. hec omnia. colla. vj.

Scholaſtici cõparãtur venatori.

a ¶ Suborta ſint. ſ. ſup intellectu dicte decre. exijt. vt patet per decre. exiui de paradiſo. cle. v. ꝛ patet in extrauagan. dñi Ioan. quarum vna incipit Ad conditorem. alia vero. Quia quorundam.

b ¶ Periclitari. i. periculum pati.

c ¶ Ueritas. De qua legit̃ q̃ ſepius exagitata magis ſplẽdeſcit in lucẽ. xxxv. q. ix. c. graue. diſquiſito de ſingulis cũ nõ poſſit ad veritatẽ aliter ꝑueniri. xxxiij. q. vi. occidit. ff. de queſtioni. l. de minore ꝯ. tormenta de penis. l. aut facta extra de teſti. cum cauſam.

d ¶ Erroribus via pãdi. p̃cludenda eſt ſiue loqua

A iij

ris de erroribus cōtra fidem.xxiiij.q.vi.c.qd aūt inīquius. ſiue de erroribus contra ius ſcriptis.in ꝓphe. digeſ.§.hec autem omnia.de iuſti.⁊ iur.l.j.

a ¶ Conferre.i.collationem habere.

b ¶ Huiuſmodi.ſ.nicolai.iij.

vij.no.iij.diſt.cap.j.

o ¶ Scribere: in ſcriptis redigere.

p ¶ Determinare.puta in cathedra vel in ſcholis.

q ¶ Predicare.in ſermonibus.

r ¶ Praue loq.i.male vel ſub dolo .ar. C.de poſtu. l.quiſquis.

via pandi: niſi liceret conferre[a] ſuper contentis in conſtitutione huiuſmodi[b] ⁊ diſputare[c] ꝓhibitiones et penas ꝑdictas[d] tam latas ꝙ̄ cōminatas[e] ⁊ earū effectus: in fratrum noſtrorum[f] ac multorum archiepiſcoporum/ epiſcoporum/ et aliorum prelatorū/ necnō multorum ꝓfeſſorū vtriuſq; iuris: ⁊ multorum ſacre theologie magiſtrorum preſentia dum conſiſtoriū teneremus auctoritate apoſtolica duximus vſq; ad ſedis[g] apoſtolice beneplacitum ſuſpendendas[h]. ¶ Per[i] ſuſpenſionem autem huiuſmodi[k] nequaꝙ̄ licentiam cuiꝙ̄ intendimus impartiri[l] ꝙ contra fratrum regulam ꝑdictorū[m] dogmatizare[n] ſcribere[o] ſeu determinare[p]/ predicare[q] ſeu praue[r] loqui liceat publice vel occulte. quinimmo[s] hec omnibus ⁊ ſingulis auctoritate predicta[t] diſtrictius inhibemus[v]. ¶ Ne[x] autem in poſterū premiſſarū ꝓhibitionū et penarū ſuſpenſio in[y] dubiū reuocari valeat: aut alicui ꝓpter defectum ꝓbationis[z] impingi[?]: ꝙ velut tranſgreſſor ꝓhibitionū[a] ipſarum in penā ſeu penas inciderit antedictas[b] Nos volentes ſuper hoc de oportuno remedio ꝓuidere cartas[c] ſeu membranas[d] ſuſpenſionem continentes eandē[e] appendi ſeu affigi in maioris[f] eccleſie Auinion. oſtiis ſeu ſuperliminarib[g] faciemus: que[g] ſuſpenſionē predictā ſuo quaſi ſonoro[h] ꝑconio iudicio publicabunt[i]. Datū Auinion. vij. kalen. Aprilis. Anno ſexto.

¶ Dominiū rerum que perueniebant ad fratres minores retentum ab eccleſia romana ſimplici vſu facti fratribus ipſis reſeruato in ca. exijt qui ſeminat. eo. ti. lib. vj. ſumm⁹ pōtifex refutat. multiplici rōne ꝓbans eos nō poſſe habere in re aliqua ſimplicem vſum facti. Et ſtatuit ꝙ decetero nullū ius: nullumq; dominiū habeat eccleſia romana in huiuſmodi reb⁹: que impoſterū conferētur vel offerētur ipſis fratribus. Hec extrauagans eſt multum iuridica et ſubtilis in pleriſq; locis: preſertim vbi probat vſum ſimplicem nō poſſe conſtitui in rebus vſu conſumptibilibus. Capitulum.iij.

c ¶ Diſputare. cū diſputando et cōferendo latēs ꝟitas illuceſcat. vt.ſ.

d ¶ Predictas que.ſ. ꝑte pri. colliguntur.

e ¶ Cōminatas. Ex hoc collige ꝙ vbi in aliqua conſtitutione aliqd fieri ꝓhibet ſimpliciter ſub certa pena: cōtra faciēs penā illā nō incurrit: cū per talia verba non inducatur ſententia ſed ſolū fiat ꝯminatio: vt dixi in parte precedenti. in ver. ipo facto. de h⁹ habes extra de ſymo. ſicut. ꝺ ſagit. c. j. C. cōminato. epiſto. l. interlocutio. in cor. auten. ꝺ armis. circa medium. colla. vj.

f ¶ Fratrum nroꝝ. hic potes recitare qꝺ ſup hac clauſula dixi. in. ca. execrabilis.

g ¶ Sedis apoſtolice bñplacitū. Qꝺ nunꝙ̄ extinguitur donec cōtrariū cōſtet: cū omni tēpore ſedes durer. licet ſecus ſit in beneplacito ꝑſone. arg. in cor. auten. quomodo opor. epiſco. §. licentiam. collat. j. extra de reſcrip. ca. ſi gratioſe. lib. vj. ff. loca. l. iij.

h ¶ Suſpendendas. Talis facta per papā ſuſpenſio tollit effectū ſententiarū vt extūc aliquē non ligēt necnō cōtra facientē penā aliquā incurrere faciunt Quid aūt de ſuſpenſione facta ꝑ aliū de ſententia excōmunicationis vel interdicti vide quod ſup his notari conſueuit de appel. dilectis filijs.

i ¶ Per ſuſpenſionem autem. iiij. pars.

k ¶ Huiuſmodi. ſ. factam de prohibitionibus ⁊ ſententijs latis ⁊ cōminatis ⁊ ipſarum effectibus.

l. ¶ Impartiri. i. concedere.

m ¶ Predictorum. ſ. minorum.

n. ¶ Dogmatizare. i. falſam doctrinam concedere. dogma enī ꝯſiſtit in vera doctrina. de cōſe. diſt. v. ca.

s ¶ Quinimmo. Si. ꝺ reſcrip. ca. tibi. lib. vj. ff. ꝺ pactis. l. iuriſgentiū. §. qnimmo. ⁊ dic ſup h⁹ vt dixi. in. c. execrabilis.

t ¶ Predicta ſcilicet aplica.

v ¶ Inhibemus. Talis inhibitio ꝯtrā facientib⁹ penā inffigit. facit eſt. ꝺ ꝯſti. c. cognoſcētes. iiij. di. §. vi.

x. ¶ Ne autē. v. pars.

y ¶ In dubiū reuocari valeat ſcꝫ an ſit facta.

z ¶ Probationis. Cui⁹ facultas non artāda ſed laxanda eſt. C. de here. l. qm̄ cognouim⁹. de re. cre. l. gñalit. ff. ꝺ teſti. l. curēt

? ¶ Impingi id eſt imponi vl̄ imputari. ⁊ repete valeat.

a ¶ Prohibitionū ipſarū ſcꝫ factarū in cōſtitutione Nicolai iij. als. iiij.

b ¶ Antedictas ſ. in ꝑte ſecūda. et dicto ca. exijt §. cū igitur.

c ¶ Cartas. ſimile. ff. de bo. poſſeſſio. ſm tabu. l. carte.

d ¶ Membranas. quia de membris ⁊ pellibus animalium factas. ſi. xix. di. ca. ſi romanorum.

e ¶ Eandem. que tollit effectum ⁊ ligamen ſententiarum: vt predixi.

f ¶ Maioris eccl'ie. i. cathedralis que maior omnib⁹ alijs eccl'ijs reputat cū illis omiſſis poſſint ꝑ ipa rū ꝑrochianos in eadē eccl'iaſtica recipi ſacramenta. extra de offi. archi. c. officiū. ⁊ ar. l. di. c. in capite.

g ¶ Que. ſ. charte vel membrane.

h ¶ Sonoro ꝑconio. ſilia ꝟba repies. in. c. ſi fratrū ⁊ ſuper his ⁊ ſequentibus verbis dic vt ibi dixi.

i ¶ Publicabunt. vt extunc ꝓbabilis ignorātia nō valeat allegari. xvj. diſ. quod dicitis. extra de poſtu. prela. ad hoc. de iudi. c. in nonnullis. ff. de inſti. act. l. ſed ſi quis. §. proſcribere. zenzelinus.

Diuiſio text⁹ in ix. ptes

Ad conditorē. Preſens cōſtitutio diuidi poteſt in nouē partes. In prima cōſtitutiōis premittiť rō. In ſcđa ꝯſtōnis pape Nicolai ſubiungiť recitatio ibi dudū ſiqđē ⁊c. In tertia annectitur eiuſdē cōſtitutionis Nicolai incōmode pro tpe multiplex ipugnatio ibi:i-§. q̄ꝗ aūt. In quarta ſimplicis vſus facti in reb⁹ ꝯſumptibilibus reprobatio:ibi i-§.q̄ autem. In q̄nta ad quendā obiectū dať reſpōſio ibi. in-§. nec obuiat ſupradictis. In vj. q̄ in reb⁹ conſumptibilib⁹ nō ſit dare ſimplicē facti vſū ſit multiplex inductio: ibi in-§. licet oūe in reb⁹. In. vij. ꝯſtitutionis Nicolai inducit im properatio ibi: in-§. rurſus nedū. In. viij. ſubinfertur ipſa cōſtitutio ibi/ nos itaq̃ qui veritatem. In nona ſit certa quedā proteſtatio:ibi circa finem per hoc autem ⁊c.

Ad cōditorē[a] canonum nō eſt dubiū pertinere[b] cū ſtatuta a ſe vel predeceſſoribus ſuis edita obeſſe[c] percipit potius[d] q̄ꝫ ꝓdeſſe ne vlterius obeſſe[e] valeāt ꝓuidere[f]. ¶ Dudū[g] ſiquidē fe.[h] re. Nicola⁹. iiij. predeceſ. nr̄. attēte ꝓſpiciens in alm: cōfeſſoris beati videlꝫ frāciſci regula cōtinere q̄ nichil ſibi appropriēt. neq̃ domū[i] neq̃ locū neq̃ rem aliquam aliā ſui ordinis ꝓfeſſores: ac

Canon g͞nalis a ſolo papa condit.

a ¶ Ad conditorem canonum. Qualis eſt papa qui ſolus g͞nales canones condere poteſt. xxvij. diſtinc. c. regula. cum multis ca. ſeq. ſic et ſolus imperator legē generalem condere poteſt. C. de legi. l. j. et vlti.

b ¶ Pertinere. Eius c͞m eſt ſua vel anteceſſorū ſtatuta in melius reformare. de reſcrip. c. ſtatutū. de ſen ten. excom. alma. lib. vj. de re. iudi. cum olim.

c ¶ Obeſſe. Id eſt nocere.

d ¶ Potius q̄ꝫ prodeſſe. Hoc frequenter contingit ex variatione perſonarū cauſarū temporum ⁊ locorū xxix. diſt. ca. ſciēdum. lxj. diſt-§. his oībus. xxxv. q̄ꝺ. ix. c. ſententiā. extra de conſangui. ⁊ affi. c. non debet. in coř. auť. de nup-§. nos autem. colla. iiij.

e ¶ Obeſſe valeant. Precauēda igitur ſunt futura in malū vt hic. ix. diſt. cū adrianus. xxvij. diſt. in nōie dn̄i. ex de ſer. nō ordi. c. j. ff. loca. ſi q̄s domū-§. j. ad trebel. l. iucius-§. pe. de dam. infec. l. qui bona-§. cū pror.

f ¶ Prouidere. Concor. ad hoc. in coř. auť. de nup. -§. j. col. iiij. xxij. q. ij. c. magne. ſic enim eſt in celeſti hierarchia que ſuam ex cā reperitur ſententiam immutaſſe. ea. cā. ⁊. q. c. incōmutabilis. ⁊. c. vnuſquiſq̃.

g ¶ Dudum. Secunda pars.

h ¶ Felicis. Si. de cenſi. felicis. lib. vj.

i ¶ Neq̃ domū. Que indefinite ſub inuolucro denotauerat per verbū nichil: hic magis ſpecificate declarat. al's videreť hic vita negatio ſuperflua. ſuper quo vide q̄ꝺ no. in decre. cū inter nonnullos. in. ij. glo.

k ¶ Fuerat declaratū. Non dicit vbi et ſic no. arg. pro indeterminata allegatione q̄ ſit admittenda. ad hoc de cohabi. cler. ⁊ mulie. c. veſtra. qui fi. ſint legi. ꝑ venerabilem-§. vlti. de vi. ⁊ honeſta. clerico. c. cum ab omni. C. de ſum. tri. l. j. ⁊ in epiſtola inter claras. hoc ꝑ hoſtien. de ſer. non ordi. ca. conſuluit. et per Petrum de ſam. in dicto. c. veſtra.

Allegatio indeterminata ē admittenda.

l ¶ Hoc. Scilicet q̄ profeſſores ordinis ſancti Frāciſci nichil ſibi appropriēt.

m ¶ In cōi. Super hoc verbo precedenti dic vt dixi. in. c. cū inter nonnullos. ſup eiſdem verbis.

n ¶ Detrahere. Et male. detrahentem enim proximo deus perſequitur. xxiij. q. iiij. qui peccat. nam vna ſpecies homicidij eſt primo detrahere nā q̄ꝺꝫ in detractore eſt priuat animam proximi que melior eſt pars hominis oīm virtute per quam aīa viuit. Detrahere enim eſt bona que alicui a deo collata ſunt negare vel inuertere. arg. ff. de iniur. l. itē apud-§. hoc autem fere. de pe. diſt. j. ca. homicidiorū ⁊ ibi no.

Homicidium ꝯmittit q̄ proximo detrahit.

Detrahere q̄ꝺ eſt.

cōſiderās diligenter q̄ꝺ ꝑ pie recordatiōis Gre. pa. ix. et nō nullos alios ꝑdeceſſores eiuſdem fuerat declaratū[k]: hoc[l] debere ſeruari tam in ſpeciali q̄ꝫ in cōi[m]: necnon ⁊ cōſiderāter attēdēs nōnullos fratribus ipſis detrahere[n] impingēres[o] eiſdē q̄ regulam ⁊ declarationes[p] hmōi nō obſeruabāt: preq̃ cōſiderās ora cōtra ꝑmiſſos fratres oblatrantium[q] claudere[r]: ac profeſſorum[ſ] ipſorū conſcientijs[t] prouidere: inter alia ordinauit ⁊ ſanxit[v] oīm vtenſiliū[x] ⁊ librorum[y] rerūq̃ mobiliū[z] et pre-

o ¶ Impingētes. i. īponētes.

p ¶ Declarationes huiuſmodi ſcilꝫ factas per Gregorium ⁊ ſuos predeceſſores.

q ¶ Oblatrantiū. i. obloquentium in malum.

r ¶ Claudere. ne al's ex hoc cōtra ipſos fratres inſurgat infamia.

ſ ¶ Profeſſorꝝ ipſorū. ſ. religionis ſancti Franciſci.

t ¶ Conſcientijs. Quas forte ſcrupuloſas habebāt ſemper habendo proprium.

v ¶ Et ſanxit. ſcꝫ Nicolaus. iij. al's. iiij. extra de verbo. ſigni. exijt-§. ad hec cum fratres.

x ¶ Utēſiliū. i. paratorū ad vſum. arg. ff. de ſuppel. leg. l. iij. de leg. iij. hoc legatum.

y ¶ Librorum. Quid librorum appellatione comprehendatur colligitur. ff. de leg. iij. librorum.

z ¶ Mobilium. Uel ſe mouētium. que idē cēſentur ff. de v̄bo. ſig. l. mouentiū. Juxta q̄ꝺ ibidē per gloſam queritur an nōia vel actiones nōie immobiliū cōprehendātur. Et primo ſentire videtur q̄ ſic. tum q̄ꝛ moueri non poſſunt. tum q̄ꝛ poſt alia immobilia ſit in eis ſentētie executio. poſt tn̄ ſentit q̄ cenſeantur mobilia. Sed ſuper hoc verius probabiliter poteſt dici q̄ aut nomina vel actiones cōpetunt pro immobilibus tunc appellatione immobili ideo cōprehendūtur q̄ꝛ actionem habens ad rem: rem ipſam habere videtur. ff. de reg. iur. l. qui actionem. ⁊ arg. ad hoc. C. de predijs minorū. l. ſi ad reſoluendā. vbi minor remittens actionē reſtituitur acſi rem immobilē alienaret. aut cōpetūt pro rebus mobilibus ſiquidem annuatim preſtādis. tunc idem quia propter perpetuitatē preſtationis immobilium appellatione continentur. C. de ſacroſanc. eccle. l. iubemus. in coř. auť. de non alie. aut permu. re. eccle-§. hoc ergo. col. ij. Sed ſi competunt ꝓ mobilibus ſimpliciter debitis tūc mobilium appellatione comprehendi poſſunt. arg. ff. de reg. iur. l. minus. ⁊. l. qui actionē. ⁊ dicta. l. ſi ad reſoluendam. et. C. de quadrien. preſcrip. l. ij. et ſic poteſt intelligi q̄ꝺ no. dicta. l. mouentiū. ad premiſſa faciūt in argu. ff. de ſuppellec. lega. l. iij. de lega. iij. hoc legatum. de verb. ſig. l. prīcepꝰ. ⁊. l. bonoꝝ. de iure fiſci. l. eū qui ad ſenatuſcōſul.

Actiones an nōie immobilium cōprehendātur.

Mileya.l.cum fiſco. Nõ obſtat qḋ dicitur poſtremo ſit executio ſentẽtie in nominibus.ff. de re iudi. l. a diuo pio.qꝛ hoc ideo eſt ne impediaꝝ executio ſnie que prõpta debet eſſe ne alias lites ex litibus oriri contingat quod eſſet ſi cõtra debitores cõdemnati agi primitus oportere. arg. de trãſact.l.fratres.

Execu= tio ſnie prõpta dʒ eſſe.

a ❡ Reſeruandũ. In illis ergo in qbus cõcedentes vel offerẽtes aliquid iuris retinuerunt.qḋ facere potuerunt. xviij.q.ij.c. eleutheri⁹.ff.ḋ pact. l. interdictiõi⁹ nõ videꝝ ꝑ papã Nicolaũ ꝓprietas eccłie romane retenta.

b ❡ Plene. q. d. in totum ꝛ integraliter.ff. de vſu.l. videam⁹. ⸿.l fauiana. de verbo. ſignifi. l. plus eſt in reſtitutione.

c ❡ Libere.i. abſqꝫ cuiuſqꝫ cõtradictiõe.ar.extra de elect. cum ex eo. de ꝓben.c. ſi beneficia. lib. vi. in qbus ſiblia reperitur.

d ❡ Ipſa vten ſilia. ꝛ alia.ḋ.nominata.

e ❡ In ſe. Scʒ Nicolaũ papã.

f ❡ Antedictã eccleſiã. ſcilʒ romanam.

g ❡ Simplici vſ. hec verba occaſionẽ dederũt principaliter editioni huius decre. vt patet ex.⸿.ſequenti.

h ❡ Nonnunqꝫ. Id eſt aliquando.ſimile.ff. de conditio.ꝛ demon.l.nõnunqꝫ.

i ❡ Uẽdi expedit.ff. de contrahen.emptio. l.j.C. de administra.tuto.lex que.

k ❡ Conceſſit.ſcʒ Nicolaus papa.iiij.

l ❡ Res ipſas.ḋ. ꝓprime expreſſim numeratas.

m ❡ Habere licet. Non ergo cum aliis.

n ❡ Uel diuiſim. Niſi fuiſſet hoc verbum adiectũ generalis et ꝓuincialis miniſtri eſſet inſimul auctoritas expoſcenda: ob copulatiuam de ſui natura requirentem concurſum illorum que copulat. ff. de leg.iij. l.ea tamen.de condi.inſti.l. ſi heredi plures. extra de reſcrip.ex parte: vbi de hoc.

Copulatiua reqrit cõcurſũ copulatorũ.

o ❡ Conceſſit.ſcʒ Nicolaus.iij.aꝉs.iiij.vt.ḋ.

p ❡ Precio eſtimato. Sine quo venditio procedere non poteſt.ff.de contrahen.emp.ꝛ ven.l.j.ꝛ.ij.⸿.ſine. inſti.eo.titu.⸿.precium.

Uẽditiõ nõ pcedit ſine precio.

q ❡ Gubernatore.ḋ aꝉs ꝓtector vel cõſeruator ꝓpellari ꝯſueuit iuxta ꝓuilegia multis ordinib⁹ ꝯceſſa.

ſentium ꝛ etiã futuroꝝ: eccleſiarum quoqꝫ et oratoriorum ac cimiterioꝝ tam preſentiũ qꝫ etiam futurorum necnon ꝛ aliarũ emptarũ ꝛ elemoſynis diuinis oblatarũ ſeu cõceſſarum dictis fratribus in quib⁹ tñ offerentes ſeu concedẽtes ipſa nichil in ipſis ſibi ducerẽt reſeruãdũ[a] proprietatem ꝛ dominium plene[b] ac libere[c] ad ſe ꝛ romanã eccleſiã pertinere: ipſa[d] in[e] ſe recipiens ac antedictam[f] eccleſiam ſimplici[g] vſufacti dũtaxat in rebus et bonis huiuſmodi reſeruato fratrib⁹ antedictis. Et qꝛ nonnunqꝫ[h] libros et alia mobilia ſupradicta vendi[i] expedit ſeu etiã commutari: fratribus ipſis in eadem ordinatione conceſſit[k]: vt res[l] ipſas cũ reb⁹ aliis quarũ vſum habere[m] licet ipſis fratrib⁹ (dummodo generalis ꝛ ꝓuincialiũ miniſtroꝝ coniunctim vel diuiſim[n] auctoritas intercederet) poſſent libere cõmutare. Sed et qꝛ fratribus ipſis pecuniã per ſe vel per aliũ recipere ipſoꝝ regula diſtricti⁹

interdicit: voluit ꝛ cõceſſit[o] ꝙ ſi vendi cõtingeret res mobiles antedictas precio[p] eſtimato ꝙ hmõi preciũ ꝑ ꝓcuratorem deberet recipi a prefata ſede vel cardinali gubernatore[q] eiuſdem ordinis deputandum: per procuratorẽ eundẽ in rem licitã cuius vſus eſſet permiſſus eiuſdẽ ordinis fratribus expẽdendũ. hoc[r] adiecto ꝙ poſſent de[ſ] vilibus rebus mobilib⁹[t] vel parũ valẽtib⁹ fratres ipſi pietatis[v] ſeu deuotionis[x] intuitu vel pro[y] alia honeſta cauſa ꝛ rationabili[z] (obtenta[ꝯ] tamẽ ſuꝑ hoc ſuperiorum[a] ſuoꝝ licẽtia) intra vel extra dictũ[b] ordinem ordinare. ❡ Quaqꝫ[c] autẽ pia conſideratione motus predeceſſor noſter ordinauit ſupradicta[d] illa dicto ordini exiſtimans profutura: ipſa tamen attento[e] modo vtendi fratrũ ipſoꝝ ac dicte eccleſie ſubſecuta patientia[f] circa[g] ipſum nõ profuiſſe: ſed potius tam ipſis fratrib⁹ qꝫ multis[h] aliis obfuiſſe ſubſequẽs magiſtra rerum experientia[i] noſcitur

r ❡ Hoc adiecto. Id eſt addito.

ſ ❡ De vilib⁹. Iſta vtilitas cõſiderari põt aliter qꝫ ob preciũ paruitatẽ ꝑ hoc qḋ ſequiꝝ vꝉ parũ valẽtibus vt ipſa vtilitas referaꝝ ad ipſarũ rerũ naturã. in coꝛ. autẽt. de man. ꝓn.⸿. ſic tibi. cũ ibi no.col.iij.

t ❡ Mobilib⁹. Hoc dicit qꝛ res imobiles vtpote periculo continuo nõ ſubiacẽtes viles reputari nõ cõſueuerũt arg.C. quãdo et qui. qrta pars. l.j. lib.x.ff. ad.l. fal.l.ſi heres.

Immobilia ſi reputãtur vilia.

v ❡ Pietatis. Puta elemoſyne

x ❡ Deuotionis. Puta peregrinationis.

y ❡ Pro alia. Puta commutationis voti vel penitẽtie.

z ❡ Rationabili. Arbitrarie cõſideranda.

ꝯ ❡ Obtenta. nõ ergo ſufficeret hoc caſu licẽtiam petere niſi obtineret vt aꝉs extra de elect. qꝫ ſit.ꝛ. c. ſi religioſus. ne cleri. vel mo.c. vtpericuloſa.lib.vj.

a ❡ Superioꝝ ſuoꝝ. Intellige immediatoꝝ vt aꝉs dixi de teſti. religioſus.li.vj. de vi.ꝛ hone. clerici.ca.quoniam.de procu.c.religioſus.cle.papa.v.

b ❡ Dictũ ordinẽ.i.perſonas dicti ordinis vel intellige ordinem vt iacet.i.cõmunitatem ordinis.

c ❡ Quaqꝫ. Tertia pars.

d ❡ Supradicta.ſ.⸿.proxi.

e ❡ Attento modo per quem non ad ſimplicẽ vſum ſed ad conſummationẽ res ipſe deducebãtur.

f ❡ Patiẽtia. ḋ frequenter multa tolerat ḋ in iudiciũ deducta minime toleraret. extra de ꝓben. cũ iãdudum.ꝛ arg.in coꝛ.auꝫ.in medio litis ſacras iuſſiones non fieri.⸿.eã aũt.col.viij.C.de tẽp.ap.l.viti.⸿.illud.

Patientia multa tolerat.

g ❡ Circa ipſum.ſ.modum vtendi.

h ❡ Multis aliis que ledebãtur ex tali vſu.

i ❡ Experiẽtia.ḋ magiſtra rerũ dꝛ: vt hic cũ ꝑ vſum ſciẽtiã tribuat in operatione.C.de iudi.l.certi.de no.codi.cõfir.⸿.j.in ꝓhemio inſtitu.⸿.cũqꝫ. Et nedũ ſimpliciter rerũ magiſtra diciꝝ: immo efficax appellaꝝ.extra de elec.qꝫ ſit.qꝛ docet et ꝓbat.de reſcrip.ſtatutum.de elec.vbi maius.⸿.j.lib.vj.C. vt in poſſeſſione legatoꝝ.l.ipſis rerũ. ꝛ ex parte fidẽ adhiberi vult in coꝛ. autẽ.

Experiẽtia eſt rerũ magiſtra.

de nō alie. aut pmu. re. eccle. § q̄ autē. colla. ij. C. de re mili. ſemel. lib. xij. l. diſt. c. vt cōſtitueretur. ⁊ ex pteritis vel preſentibus quē inſtruit in futurū. in cor. auē. qui. mo. natu. effi. ſui § illud. colla. vij. lxxxij. diſtin. c. plurimos. iuxta ſi. l cor. auē. hec cōſti. innouat in. j. coluna. colla. viij. extra de teſt. c. licet ex quadam.

a ❡ Ad statū. perfectionis ſm quē oīa obſēcienda ſunt ⁊ pauperibus erogāda: iuxta illō. ſi vis perfect⁹ eſſe ⁊c. xix. q. j. in ſūma ⁊. c. quiſq̄s. not. extra de etate et quali. ad aures.

b ❡ Reſeruatio. ſ. facta eccleſie romane.

c ❡ Eſſentialiter. hoc dicit q̄ ſine charitate ꝟtutes cetere nichil ſunt. de pe. diſt. ij § euidenter. ⁊ diſt. iij. c. ſi quid autem.

Virtutes ſine charitate nichil ſūt

d ❡ Dicitur. in epiſtola ad romanos.

e ❡ Et que. ſcʒ charitas.

f ❡ In via. ſcʒ ſalutis cōſequēde. in pſenti enī vita quaſi i [illegible] ſum⁹ qua ad patriam pergim⁹ ſecūdum beatū Gregorium.

declaraſſe. Ipſis quidem fratribus q̄ʒtū ad statū[a] pfectionis nequaq̄ʒ profuit reſeruatio[b] dn̄i ſupradicta: cum enim perfectio vite xp̄iane principaliter ⁊ eſſentialiter[c] in charitate conſiſtat. que ab aplo pfectionis vinculū dicitur[d] ⁊ que[e] vnit ſeu iungit aliqualiter in via[f] hominem ſuo[g] fini: ad quā[h] p contemptū bonoꝝ temporalium et ipſorum expropriationem[i] via diſponitur per hoc precipue q̄ ſollicitudo[k] quā tēporalia in acquirendo conſeruando et diſpenſando exigunt[l] que[m] plerūq̄ʒ ab actu charitatis retrahit[n] amputetur[o] / reſtat q̄ ſi ſollicitudo eadem poſt expropriationem huiuſmodi[p] que[q] ante[r] ipſam inerat perſeueret[s]: ad perfectionem[t] hmōi talis[v] expropriatio valeat nil conferre. cōſtat autē q̄ poſt ordinationē[x] predictam, non fuerunt in acquirēdis ac conſeruādis bonis[y] predictis in iudicio et extra minus[z] ſolliciti q̄ʒ ante illā fuerāt fratres[&] ipſi quāq̄ʒ ſint religioſi mendicātes alij[a] habētes aliqua in cōmuni[b]: Adhuc nec vtiq̄ʒ profuit dictis fratribus ordinatio[c] ſupradicta q̄ʒtum ad hoc q̄ propter carentiam talis[d] pprij ſe pauperiores dicere valeant: q̄ʒ ſi res[e] ipſas cum illo (quo carere ſe dicunt) dominio obtinerēt[f]. Licet etiā predeceſſor noſter predictus[g] dominiū earū rerū q̄ ipſis fratribus offerri ſeu conferri[h] aut al's obuenire[i] cōtigerit: quaꝝ tamē vſum facti dūtaxat habere licet[k] ordini vel fratrib⁹ antedictis (vſu facti[l] ſimplici predictis fratribus reſeruato) in ſe romanamq̄ʒ eccleſiā recipiendum duxerit: ac libere pertinere[m] decreuerit: vt ſuperius eſt expreſſum[n]: attēto tamen ipſorū fratrum vtēdi modo et ei⁹[o] effectu: ac patientia circa modū ipm romane eccleſie ſubſecuta[p]: nō ipſe

g ❡ Suo fini. id eſt glorie eterne

h ❡ Ad quam. ſcilʒ perfectionem.

i ❡ Expropriationem. ſyllaba ex / hic priuatiue ponitur: vt al's de vſur. c. vſurarū. lib. vj. alibi autem nō priuat ſed ponit. inſti. vi bo. rap. § ſane.

Ex qn̄q̄ priuat q̄nq̄ ponit.

k ❡ Sollicitudo. i. curioſitas et diligentia in tēporalibus que interueniens precia rerum ampliat ⁊ deficiens minuit. ff. de iure fiſci. l. nō intelligitur § diui fratres. negligētia enim cuncta ledere dicitur. in cor. auē. de queſti § hec omnia. colla. vj. iuxta illud quod ſcribitur. ſicut autem artium in ſuo quoq̄ʒ opere inuenitur mater inſtantia: ita nouerca eruditionis eſt negligentia. lxxxiij. diſtin. ca. nichil.

Negligentia eſt eruditiōis nouerca.

l ❡ Exigūt. nam ſine his temporalia periculo ſubiacent. ad quod. ff. de pe. here. l. ſi quis poſſeſſor § ſicut. et. l. ſi ad non § fructus.

m ❡ Que ſcilʒ ſollicitudo.

n ❡ Retrahit. nam ſm Grego. cum mens concepta deſideria ſequitur: ſeruire rebus conuincitur quarū amore ſuperatur. xiiij. q. 5. j § j. quar: ad vitandā nimiam ſollicitudinem ⁊ mētis nimiam applicationem chriſtus precepit non eſſe de craſtino cogitādum. xij. q. j. ca. habebat dominus. iuxta verbū pſalmiſte. Diuitie ſi affluant nolite cor apponere.

Sollicitudo nimia eſt vitāda

o ❡ Amputetur. i. tollatur ⁊ ſubmoueatur.

p ❡ Huiuſmodi. ſ. temporalium.

q ❡ Que. Scʒ ſollicitudo.

r ❡ Ante ipſam. ſ. expropriationem temporalium.

s ❡ Perſeueret. durāte enī vitio virt⁹ nunq̄ʒ aſciſcitur: ſed demum illi renunciato. xxxij. q. j. cum renunciatur.

t ❡ Ad perfectionē huiuſmodi. ſcʒ que inducitur et diſponit per cōtemptum et expropriationē tēporalium.

v ❡ Talis expropriatio. ſcilʒ poſtq̄ʒ remanet ſollicitudo ſicut prius.

x ❡ Ordinatione predictā. ſcilʒ factā per Nicolaū. iij. al's. iiij.

y ❡ Bonis predictis. de quib⁹ mentio facta eſt. ſ. § proxi.

z ❡ Min⁹ ſolliciti. et ſic p hoc a ſtatu pfectionis retrahebantur. vt. ſ. pxi. dicitur.

& ❡ Fratres ipſi. Sentiētes vtilitatem ex rebus talib⁹ inani nomine dominij romane eccleſie reſeruato.

a ❡ Alij. vt ſunt predicatores.

b ❡ In cōmuni. ⁊ ſic in alijs rebus predictis ſe ſimplicem vſum habere dicebāt. re tamē ipſa plus q̄ʒ ſimplex vſuarius in rebus ipſis habebant.

c ❡ Ordinatio ſupradicta. ſcʒ Nicolai. iij.

d ❡ Talis proprij. ſcʒ romane eccleſie reſeruati.

e ❡ Res ipſas. De quibus fit mentio. ſ. proxi §.

f ❡ Obtinerēt. Et hoc pbat p ſequētia. licet etiā ⁊c.

g ❡ Predictus. Scʒ Nicolaus. iij.

h ❡ Conferri. Scilʒ inter viuos.

i ❡ Obuenire. Puta ex vltima alicuius voluntate licet contra poſſet exponi.

k ❡ Licet. i. licitum eſt.

l ❡ Vſu facti ſimplici. qualiter hoc ſit intelligendū: inferius declaratur.

m ❡ Pertinere. Scilʒ ad eccleſiam romanam.

n ❡ Eſt expreſſum § proxi.

o ❡ Eius effectu. Qui frequenter res ipſas ad totalem a fratribus abdicationē deducit: et talis effectus in eis potius videtur attendendus q̄ʒ inanis demonſtratio ſimplicis vſus facti. arg. C. ſi minor ab hereditate ſe abſtineat. l. j. de dona. l. vlti.

p ❡ Subſecuta. hic dic. vt. ſ. dixi. e § in ꝟbo patiētia. talis enim patiētia vbi al's nullum ſubeſſet iuris.

impedimentum pro approbatione tacita haberetur. extra de cogna. ſpiri. c. ſuper eo. et ibi no.
a ¶ Dici debet. Simplex quod eſt ſtatim.
b ¶ Dominiū. Scilȝ in dictis rebus reſeruatū eſſe.
c ¶ Simplex. Repete dici debet.

his q̃ a nõ dño manumit. l. ij. ⁊ ibi no. ff. de dona. l. qui michi donatū. Intẽtio eñ pre oībus attendit̃ ſiue in ꝯtractibus ſiue in vltimis voluntatibus. ff. de cõtrahen. emp. l. ſed celſus § ſi auia. de cõdi. ⁊ demon. l. in cõditionib⁹. de leg. j. ſi ſeruus pluriū § vlti. cū ſimilibus.

Intentio eſt attẽdẽda.

d ¶ Quis eñ ꝓbat ꝙ vſus fratrum nõ debeat dici ſimplex.
e ¶ Simplicẽ vſuarium. id eſt habentẽ ſimplicem vſum.
f ¶ Licet. i. licitum eſt.
g ¶ Permutare. Scȝ cū alia.
h ¶ Uendere. ꝓ aliquo precio
i ¶ Donare. ſ. liberaliter.
k ¶ Hec. ſ. poſſe rem vſuariaȝ ꝑmutare: vẽdere vel donare.
l ¶ Pertinere vſuarij⁹ eñ rẽ in q̃ vſum hȝ aliq̃ titulo in alium trãſferre nõ põt tū q2 dñium ei⁹ nõ hȝ cū vſus in quarū eſt ſeruitus de ſui natura i re aliena nõ propria fundat̃. q2 res ꝓpria nulli ſeruit iure ſeruitutis.

Uſuarius rem in q̃ hȝ vſuȝ nõ transfert in alium.

vſus fratrum dici[a] debet ſed potius romane eccleſie dñium[b] eſſe ſimplex[c]. Quis[d] eñ ſimplicem[e] vſuarium dicere poterit: cui rem vſuariam licet[f] permutare[g]: vendere[h]: ac donare[i]? proculdubio hec[k] nature repugnare noſcuntur. nec ad vſuarium pertinere[l]/ que[m] tamen de rebus mobilibus antedictis[n] faciunt[o] fratres ipſi. ꝙ autem dñium romane eccleſie reſeruatū[p] ſimplex cenſeri[q] debeat: ex hoc patet ꝙ ex illo[r]: nullū eidem[ſ] eccleſie temporale obuenit[t] hacten⁹[v] cõmodum: nec ſperatur ꝙ[x] obuenire debeat in futurum. cū nec[y] intentio reſeruãtis[z]; nec fratrū ipſorum fuerit ꝙ ad quemcūqȝ aliū ꝙ̃ ad fratres dictarū rerū perueniret cõpendiū[z]: qđ[a] ꝓculdubio modus vtẽdi fratrum ipſorū ⁊ romane eccleſie ſubſecuta patientia euidẽtia declarauit[b]. Et[c] ꝙ talis intẽtio fuerit ordinãtis[d] ⁊ ex hoc patet ꝙ illarū rerum ſibi ⁊ eccleſie romane dñium dūtaxat[e] retinuit: quarū vſum facti liceret[f] habere ordini vel fratribus antedictis. talis autẽ dñij[g] carentia[h] rei[i] in[k] pñti ac ſpe[l] in futurū oīmodo denudati: quo ad paupertatẽ tpalẽ quã[m] altiorem pre mendicãtibus alijs[n] in cõi habẽtib⁹[o] ſibi[p] vendicant dicti[q] fratres paupiorẽ nõ efficit[r] nõ habẽtẽ. Ex[ſ] autẽ quo ad res, q̃ vſu[t] cõſumunt̃ non ſint cẽſendi vſuarij[v], fratres ipſi, ex ſequẽtibus liquet ſatis. dicere ſiquidem ꝙ in talibus rebus[x] vſu iuris vel facti ſeparatus a proprietate rei ſeu dñio poſſit conſtitui: repugnat[y] iuri

z ¶ Reſeruantis. ſ. pape Nicolai. iiij.
z ¶ Cõpẽdiū. Id eſt vtilitas/ vel cõmodum.
a ¶ Qđ. ſcȝ ꝙ ad fratres et nõ ad aliū illarum rerū perueniret compẽdium.
b ¶ Declarauit. Quaſi dicat ipſis rerum experimentis: hoc clare cognitum eſt. C. vt in poſſeſ. lega. l. ipſis rerum.
c ¶ Et ꝙ talis intẽtio. ſcȝ ꝙ ad ipſos fratres et nõ ad aliū dicta rerū vtilitas ꝑueniret.
d ¶ Ordinantis. ſcȝ pape Nicolai. vt. ſ.
e ¶ Dūtaxat. q. d. nõ alterū.
f ¶ Liceret. Licitum foret.
g ¶ Dominij.

tutis. ff. ſi vſufru. peta. l. vti frui. de ſer. vrb. ꝑre. iure cõi. de iure do. l. cū in fundo. ⁊ q2 in re aliena cõſtituit̃. ff. de vſu ⁊ habi. l. j. ⁊ l. plenū. inſti. eo. ti. § j. cū hiſdem modis cõſtituatur vſufructus vt ibi. Et vſufruct⁹ eſt ius vtẽdi in rebus alienis. ff. de vſu. l. j. Si igit̃ dominiū nõ habet. ergo ꝑ aliquẽ titulū illud in aliū trãſferre nõ poteſt. ff. de regu. iur. nemo plus iuris. de acquiren. re. do. l. traditio. extra de dona. inter vi. ⁊ vxo. ca. nup. j. q. j. c. gratia. et. q. vij. c. daibertum. qđ exigitur in titulo ꝑmutationis. nã rẽ alienã permutãs permutationẽ nõ cõtrahit. ff. de rerum permu. l. j § vlti.

Permutatio non ꝯhitur in re aliena.

m ¶ Que tamẽ. Scȝ permutare/vendere/donare.
n ¶ Antedictis. Scȝ quibus vti licet eiſdem.
o ¶ Faciūt. Id eſt facere poſſunt iuxta ordinationem Nico. vel faciunt. ſcilȝ de facto. quia hoc eis permittitur per illius ordinationem.
p ¶ Reſeruatum. Scilȝ in rebus predictis.
q ¶ Simplex cenſeri debeat. Scilȝ potius ꝙ̃ ipſe vſus fratrum. vt. ſ.
r ¶ Illo. Scilȝ dominio.
ſ ¶ Eidem eccleſie. Scilȝ romane.
t ¶ Obuenit. Preteriti temporis.
v ¶ Hactenus. Id eſt vſqȝ nūc: licet alibi aliter exponatur. ff. de vſufruc. l. hactenus.
x ¶ ꝙ obuenire debeat. Et per hoc dominium vel proprietas conſueuit reddi inutilis: vt. j. patebit.
y ¶ Nec intẽtio. Intentionis talis defect⁹ impedit trãſlationẽ cõmodi vel emolumẽti: cū ⁊ īpediat trãſlationem dñij. ff. de acquiren. re. do. l. ex mandato. C. de

Scilȝ romane eccleſie reſeruati.
h ¶ Carentia. Scilȝ quo ad fratres ipſos.
i ¶ Re. Scilȝ ipſa.
k ¶ In preſenti. Scilȝ tempore.
l ¶ Spe. Conſequendi commodum.
m ¶ Quam. Scilȝ paupertatem.
n ¶ Alijs. Ut predicatoribus.
o ¶ Habentib⁹. Subaudi aliq̃ ſi nõ habes in textu
p ¶ Sibi vendicant. i. attribuunt.
q ¶ Dicti fratres. Scilȝ minores.
r ¶ Non efficit. Hoc ideo quia nõ habere dominiū qđ nullo tẽpore poſſet cõmodum illi cuius eſt reportare nichil diminuit de cõmodo qđ penes alium reperitur quare paupertorẽ ex hoc dicere ſe non poteſt cum paupertas ex ſolo nõ habere commodum inducatur. xj. q. iij. ca. pauper. immo ex hoc tale dominiū inutile penitus reputatur. C. de vſufruc. l. antiquitas. inſti. eo. titu. § ne tñ. magis nõ haberi ꝙ̃ haberi forte expediens. arg. ff. de edil. edic. l. bouem § aliquando.
ſ ¶ ꝙ autem. Quarta pars.
t ¶ Uſu conſumuntur. Ut ſunt res ad victum humanum neceſſarie. inſtitu. de vſufruc. § conſtituitur. ff. de vſufruct. earum rerum que vſu conſumuntur. l. ſi tibi vini. de verbo. ſigni. l. victus.
v ¶ Uſuarij. Scilȝ ſimplices.
x ¶ Rebus. Scilȝ vſu conſumptibilibus.
y ¶ Repugnat iuri. Cū habẽs in talibus vſum earum dominium cenſeatur habere. ff. de vſufruc. earū rerum que vſu cõſumuntur. l. et pecunia. ⁊ l. ſi tibi. in

ri. de vſufruc. §. cõſtituit. ⁊ ſe. ⁊ in talibus reb⁹ habere vſum: tãtũ eſt ſicut habere vſumfructũ: vt. d. tit. ff. l. hoc ſenat⁹. §. vlt. ⁊ l. qm̄ §. j. In alijs aũt rebus non eſt ita. quia in illis plus eſt in vſufructu q̄ in vſu. ff. d vſu ⁊ ha. l. ſi habitatio §. ſi vſus. ⁊ l. plenũ. inſti. de vſu ⁊ habi. §. min⁹. cum ſimilib⁹.

v ❡ Licet inutile. quo ad cõmoditatem vſus.

x ❡ Remanere. ſ. de ipſarũ rerũ ſubſiſtẽti natura.

y ❡ Quod. ſ. vſus penes vnum ⁊ pꝛopꝛietas inutilis penes alium valeat remanere.

z ❡ Vel abuſum. Licet al's abuſus in mala pte ſumi cõſueuerit: vt dixi in decre. cũ inter nonnullos hic tñ i bona ſumitur. qꝛ in talibus rebus vſus et abuſus idem ſunt. ff. de vſufru. ea. rerũ que vſu conſumũ. l. hoc ſenat⁹. §. j. ⁊ vi. cũ ſilib⁹. ſꝫ iõ appellatur abuſus qꝛ per vſum in talib⁹ rebus res ipſe ad totalem exinanitionẽ deducuntur ⁊ de eſſe ad non eſſe reducuntur vt hic.

⁊ obuiat[a] rõni: nec p̄deceſſoris nr̄i predicta fuiſſe videt[b] intẽtio[c] romane eccl'ie taliũ[d] bonoꝛũ dominium reſeruare. Quis enim ſane mentis credere poterit ꝙ intentio fuerit tãti[e] patrꝭ vni⁹ oui: ſeu caſei: aut fruſti panis: et alioꝛũ vſu cõſumptibiliũ q̄ ſepe fratrib⁹ ipſis ad ꝯſumendũ e veſtigio[f] ꝯferunt: dñium romane eccl'ie: ⁊ vſum fratribus retinere? pꝛofecto ꝓbabile non videt[g] pſertim cũ illoꝛũ bonorũ dũtaxat[h] dominium pꝛefate eccleſie reſeruauerit: quorum[i] ſimplex vſus facti ptinere põt ad fr̄es dicti oꝛdinis qd̄[k] nequaq̄ põt i reb⁹ vſu cõſumptibilib⁹[l] reperiri: in quibus nec ius vtendi: nec vſus facti ſeparata a rei ꝓpꝛietate ſeu[m] dñio poſſunt cõſtitui vel haberi[n]. Et ꝙ de[o] talib⁹ rebus non intellexerit[p]: euidẽter oſtẽdit dũ reſpondet[q] legi[r] dicẽti nõ poſſe vſumfructũ a dñio ꝑpetuo ſeparari ne dominium dominis (ſemper abſcedente[s] vſu) inutile[t] redderetur. que quidẽ lex de reb⁹ illis intelligit: quarum penes vnũ vſus rei: et penes alium dominiũ poſſit (licꝫ[v] inutile) remanere[x]. qd̄[y] nequaq̄ in reb⁹ vſu cõſumptibilib⁹ põt eſſe: cũ in illis ꝑ vſum vel abuſum[z] vſuarij ſubſtãtia talis rei eſſe[2] deſinat. ⁊ ꝑ conſequens ꝓpꝛietas etiã inutilis nõ ſubſiſtat[a]. Cum eñi vſufructus pꝛout eſt in re[b] conſtitutus: qui ſeruitus dicit ꝑſonalis[c]: ⁊ ꝓ[d] quo reales[e] cõpetũt

a ❡ Obuiat rõni. eſt igit extra ꝓpoſitũ neceſſario cum ratione careat. lxviij. di ſtin. c. coꝛepi.

b ❡ Videt. i. ꝑ ſumitur.

c ❡ Intentio. Ad quẽ eſt pre oibus recurrendũ. extra de pre bẽ. cũ olim. ⁊ e. ti. qꝛ ſepe. li. vj. de cõceſſ. pꝛebẽ. cap. auctoꝛitate martini.

d ❡ Taliũ bonoꝛum. ſ. vſu cõſumptibilium.

e ❡ Tanti patris: quia nõ ſolum purus homo ſed ⁊ vicari⁹ Chꝛiſti fuit. de trãſla. epiſcopi. c. cũ inf. de re iudi. ad apl'ice §. nos. lib. vj.

Papa non eſt purus homo.

f ❡ E veſtigio. i. de pꝛoximo. arg. ff. de offi. pſi. l. plebiſcito. de reſcript. ſtatutum §. inſuper. lib. vj. de ſta. mo. ca. periculoſo §. verum. eo. lib.

g ❡ Nõ videt. cũ ꝑ tãtũ patrẽ de tã modicis curandũ veriſimile nõ fuerit. ar. ff. de iudi. l. ſꝫ ⁊ ſi ſuſcepit §. ſed ⁊ ſi ꝓponas. extra de ſymo. ⁊ ſi q̄ſtiones. cũ ſimilibus. Et ſuper hoc videre potes ea q̄ al's ſuꝑ hoc plene dixi in decre. execrabilis. in glo. q̄ redũdare.

h ❡ Duntaxat. q. d. non alioꝛum.

i ❡ Quoꝛum. ſ. bonoꝛum.

k ❡ Qd̄. ſ. ad fr̄es dicti oꝛdis ꝑtinẽ ſimplicẽ vſũ fcti

l ❡ Conſumptibilib⁹. i. q̄ per vſum conſumuntur.

m ❡ Seu dñio. i. exiſtẽti ſine ꝓpꝛietate ⁊ dñio.

n ❡ Vel hẽri. hoc. ſ. multis rõnibus cõpꝛobatur.

o ❡ De talib⁹ reb⁹. ſ. vſu cõſumptibilib⁹ ⁊ quarum vſus poteſt ad ipſos fratres pertinere.

p ❡ Non intellexerit. ſ. papa nicolaus.

q ❡ Dum reſpondet. in. d. c. exijt.

r ❡ Legi. iſtã legẽ habes. ff. de vſufru. l. oim̄ §. cõſtituit. inſti. e. ti. §. cõſtituit. C. eo. ti. l. antiquitas.

s ❡ Abſcedente. i. ſeparato exiſtente. ſic exponitur dicto §. conſtituitur.

t ❡ Inutile redderetur. No. rem dici penitus inutilem cuius vſus ⁊ commoditas perpetuo ſubmouetur. vt hic. ⁊ in legibus. ſ. pꝛime allegatis. huius ratio poteſt dici: qꝛ olim rerum ſubſiſtentium vel exiſtẽtium natura naturans id eſt deus comparauit vt ex eis humana natura fructus perciperet. inſti. de re di ui. §. in pecudum. quecunq̄ enim in terris facta ſunt ad ſeruitiũ hominis facta ſunt cũ ſit digniſſima creaturarum. ff. de edil. edic. l. iuſtiſſime.

[?]uis [?]ruitio [?]uncta ſunt de putata

2 ❡ Eſſe deſinat. qualiter taliũ rerũ ſubſtantia hꝫ per vſum tolli vel in pte minui dicitur. ff. de vſufru. earũ rerum que vſu conſumũ. l. j.

a ❡ Nõ ſubſiſtat. eius enim quod non eſt nulla eſt ſubſiſtentia de pꝛeſenti. ff. de lega. j. l. q̄ in rerum. de verbo. obli. l. interdum. inſti. de inuti. ſtipu. §. rñ.

b ❡ In re cõſtitutus. vel inter viuos per pactũ vel iudicialẽ adiudicationẽ: vel per vltimã volũtatẽ. ff. de vſufruc. plurib⁹ §. j. inſti. eo. ti. §. j. Et dicitur in re cõſtitutus. i. in certo coꝛꝑe quo ſublato ⁊ ipſum vſumfructum tolli neceſſe eſt. ff. de vſufruc. l. ij. inſti. eo. ti. in pꝛin. ⁊ §. finit. ff. q̄ mo. vſufru. tol. l. repeti §. rei. dicitur ⁊ in re conſtitui quia rem ipſam afficit ſicut ⁊ cetere ſeruitutes.

c ❡ Perſonalis. qꝛ ꝑſone cõſtituitur etiam pꝛediũ non habenti qd̄ non eſt in ſeruitutib⁹ realib⁹ ⁊ p̄dialib⁹. ff. de ſerui. l. j. cõtra p̄dio. l. j. ⁊ cũ ꝑſona finit. ff. quibus mo. vſufru. amit. l. ſicut §. moꝛte. nec a ꝑſona abdicat: immo ſi in aliũ ꝑ cõmerciũ trãſferat ſtatim rei dño applicat. ff. de iure do. l. ſi vſufruct⁹. ⁊. d. §. finit: licet cõmoditas fructuũ percipiendoꝛũ per cõmerciũ in aliũ transferri poſſit: ⁊ ita intelligitur lex q̄ al's contradiceret. ff. de vſufruc. l. arboꝛibus §. vſufructuarius. de peri. ⁊ cõmo. rei vendi. l. neceſſario §. vlt. al's eſt ſub. l. ꝙ ſi pendente. ⁊ de nouatio. l. iiij. ar. etiã ad hoc extra de loca. c. veſtra.

Vſufructus quare dꝛ ꝑſonalis ſeruitꝰ.

d ❡ Et pꝛo quo. ſ. petendo tanq̄ agenti competenti vel negando alicui competere.

e ❡ Reales cõpetunt actiões. ſ. confeſſoꝛia ⁊ negatoꝛia. ff. ſi vſufruct. peta. l. j. ⁊ l. vtifrui §. verũ. ⁊ §. ſi pſis. ſi ſerui. vendice. l loci. coꝛp⁹ §. in confeſſoꝛia. In rẽ ꝯfeſſoꝛiã cõpetit aſſerẽti ſibi deberi ſeruitutẽ negatoꝛia illi q̄ negat alteri foꝛe debitã. eo. ti. l. ij. Dñr aũt reales actiones ꝯfeſſoꝛia ⁊ negatoꝛia ab impoſitione

Abuſus in bonam ⁊ malã ptẽ ſumitur.

Vſufructus q̄bus actionibus peti põt.

actiões: nihil ſit aliud ꝗ̃ ius vtendi: nec vſus qui etiā perſonalis[a] eſt ſeruitus: ſi aliud ꝗ̃ ius tantū vtēdi reb[9][b] alienis ſalua[c] rei ſubſtātia id eſt[d] ius percipiendi fructus ꝛ vtilitatē[e] aliam in totū[f] vel pro parte[g] ſuo noīe[h] ꝗ poſſunt ex re in qua vſufruct[9] ſeu vſus cōſtituit̄ ꝓuenire[i] ꝓpter[k] qḋ ꝓprietas reputat̄ inutilis: a qua perpetuo abſcedit[l] vſufructus ſeu vſus ꝯſtitutus rebus ex quibus ipſis[m] ſtantibus vſufructuario ſeu vſuario nulla poſſit vtilitas[n] ꝓuenire: patet ꝙ ad hoc ꝙ talis vſufruct[9] vl' vſus in re aliqua ꝯſtitui valeat: reqrit̄[o] ꝙ ex re illa poſſint fructus vel vtilitas (ſalua ipſius rei ſubſtantia) ad vſufructuariū vel vſuarium ꝓuenire. ꝙ ſi nulla ad ipſos poſſet ex re ipſa vtilitas (ſalua rei ſubſtātia) peruenire: quales res cōſtat eſſe vſu[p] conſumptibiles: nequaꝗ̃ poſſet in rebus ipſis cuiq̄ vſufructus vel vſus conſtitui vel a[q] quoq̄ haberi. Adhuc[r] nec ius vtendi quod nec eſt ius in re: nec[s] ſeruit[9] perſonalis: ſ[t] mere ius ꝑſonale ꝓ quo reales[v] actiones non[x] cōpetūt in reb[9][y] talib[9] vl' rebus ipſis vtēdi poteſt ꝯſtitui

taliū noim. non aūt ex hoc ꝓut aliqui dixerunt q' confeſſoria verbis affirmatiuis: negatoria verbis proponitur negatiuis. nam ꝛ quādoq̄ cōfeſſoria verbis negatiuis: negatoria affirmatiuis ꝓponi reperitur. vt in ſeruitute alti[9] non tollendi eſt videre. ff. de no. ope. nū. l. ſi priuſq̄. inſtit. de acti. §. eque. ꝛ ibi not. ꝛ dicta. l. ij. Dicas et ꝙ iſte reales actiones que ꝓ iurib[9] incorporalib[9] cōpetunt dātur etiā illi q' poſſidet vl' quaſi ipm ius incorporale. qḋ quaſi poſſidere videtur ꝗ̃diu in contrariū ꝑ aliū factū nō ē. ff. ſi ſeruit[9] ven. l. ſi forte. §. ſciēdū. et. l. ſicut. §. ſ ſi que rat̄. Secus aūt in actiōib[9] realibus competētibus ꝓ corporalibus que nō dantur poſſidenti ꝛ detinēti nā poſſidenti non eſt ꝓdita in rem actio. ff. vti poſſide. l. j. §. interdictū. inſti. de actio. §. ſit itaq̄. licet poſſidēti: ſed nō detinenti detur. ff. de rei vēdica. l. officiū. nota. de hoc extra de iudi. capi. examinata. Si queras que ſit ratio quare realis actio poſſidenti ꝛ detinenti non detur pro re corporali: ſed pro re incorporali. reſpondeo rei vendicatio nō datur ad aliud effectum niſi ꝙ poſſeſſio corporalis penes conuentum exiſtens in actorē transferatur. ff. de rei vendicatio. l. qui reſtituere. C. de aliena. iudi. l. j. cum igitur actor illam quam petit penes ſe habet, ſeipſum excludit: quia quod petit intus habet. ſufficit enim ſibi ꝙ effectualiter poſſideat. dicto. §. interdictum. Sed realis actio pro incorporalibus competens non datur ad illum effectum tantū ſed vt ille qui debet ſeruitutem nichil faciat: nulliūq̄ impedimentum preſtet: ſed patiatur illum cui debetur pacifice illa vti. ff. de vſufruc. l. iij. §. j. de ſeruitu. l. quotiens. de ſeruitu. ruſtico. predio. l. j. in fine: cum ſimilibus. expedit igitur ꝙ ipſi poſſidenti detur actio vt ſubmotionem impedimenti aduerſarij: ꝛ eius pacientiam conſequatur. cum aliter iure etiam ſuo vti libere ꝛ plene non poſſet.

Actio realis an poſſit dari poſſidēti.

Actio realis nō dat̄ poſſidēti ꝓ re corꝑali ſed dā ꝓ re incorꝑali

a ¶ Perſonalis eſt ſeruitus. ff. de ſeruitu. l. ij. ꝛ qua re dicatur perſonalis dic vt dixi de ſeruitute vſufructus. ſ. in glo. quia perſone.

Seruit nemini ſua res

b ¶ Rebus alienis. hoc dicit quia res proprie nulli ſeruire poſſunt iure ſeruitutis. vt dixi. ſ. in glo. vſuarius.

c ¶ Salua rei ſubſtantia. id eſt ne in totum pereat rei ſubſtantia. ff. de vſufruc. l. j. ꝛ ita ibi no.

d ¶ Id eſt exponit illa verba ius vtendi poſita in diffinitione vel deſcriptione vſufructus vel vſus.

e ¶ Utilitatem aliam. puta deambulandi: geſtandi. i. ſolaciādi in fundo vſufructuario vel vſuario. ff. de vſu ꝛ habi. l. plenum.

f ¶ In totum. hoc referas ad vſumfructuariū qui omnes fruct[9] rei ſuos facit. ff. de vſufruc. l. vſufructu legato. in fi. ꝛ. l. item ſi fundi.

g ¶ Pro parte. Hoc ad vſuariū referendū eſt q' fruct[9] rei in totū ſuos non facit: ſed illos ſolū q' ſibi ad vſum ſufficiūt. inſti. de vſu ꝛ habi. §. minus. ff. eo. tit. ſi habitatio. §. ſi vſus ꝛ. l. plenū. ꝛ. l. fūdi.

h ¶ Suo nomine. q. d. iure ſuo non alieno.

i ¶ Prouenire. Intellige vel artificialiter vl' naturaliter: vt colligitur ex iuribus. ſ. glo. ꝓxi. allegatis.

k ¶ Propt' qḋ. ſ. q' vſufructuarius ꝛ vſuarius oēs rei fructus vel partem recipiunt iure ſuo.

l ¶ Abſcedit. id eſt ſeparatur ꝛ que ſit hui[9] ratio dic vt dixi. ſ. in glo. nota rem dici.

m ¶ Ipſis ſtantibus. i. in ſua eſſentiali ſubſtantia perſeuerantibus.

n ¶ Utilitas ꝓuenire. exemplum poteſt poni ꝑ iura. ff. de vſufruc. l. ſtatue a contrario ſenſu de ope. ſeruo. l. vlti. cum enim vſufruct[9] et vſus ſint ius tm̄ quo quis poteſtatem aſſequit̄ rei fructus ꝛ vtilitates alias conſequendi ſublata ꝛ non exiſtente tali vtilitate videtur non exiſtere ius ad illas tantum inductum. ff. de vſufruc. l. ij. inſti. eo. ti. in prin. ſicut ſublata re ſine culpa ſubmouet̄ ius ad illā petēdā cōpetēs. ff. de condi. furti. l. ſi re furtiua. ꝛ ar. ff. de leg. iij. l. mortuo boue.

o ¶ Requirit̄. ratio eſt quā dixi in glo. ꝓxi. ꝓcedēti

p ¶ Uſu conſumptibiles. illis enim in ſua ſubſtātia remanentibus nulla inducitur vtilitas: cum ipſa nō inſurgat nec proueniat niſi ex talium rerum conſumptione. inſtitu. de vſufru. §. conſtituitur.

q ¶ A quoq̄ haberi. ratio eſt quam dixi. ſ. proxi. in glo. exemplum.

r ¶ Adhuc. probat vlterius ꝙ in rebus conſumptibilibus ſimplex haberi nequeat vſus facti.

ſ ¶ Nec ſeruitus perſonalis. que eſt triplex. ſ. vſufructus. vſus ꝛ habitatio. alie dicunt̄ reales ſeu prediales. ff. de ſerui. l. j. de vſufruc. l. ſi quis binas. ꝛ ibi. nota. ratione ſeruitutis ꝑſonalis dicit̄ quis in re ius habere cū contra quēlibet rei poſſeſſorē peti poſſit. ff. ſi vſufruc. pe. l. vti frui. §. vtitur. Ius autē vtendi iure, ſeu ſeruitute poteſt dici illud quod ſuꝑficiario in re ſuperficiaria competit vel emphiteote vel feudatario. ff. ſi ager vectigalis. l. j. ꝛ. ij. de ſuꝑficie. l. j. §. vl.

Seruitus ꝑſonalis eſt triplex.

t ¶ Sed mere. quaſi dicat nō in re competens nec rem afficiens ſed tantū perſone coherēs rei poſſeſſorem non ſequens. ff. ad trebel. l. j. §. ſi heres.

v ¶ Reales actiones. ſ. confeſſoria ꝛ negatoria.

x ¶ Non competunt. ſed actio perſonalis ex pacto ar. ff. de ſerui. l. vt pomum. de ſeruitu. ruſti. predio. l. pretoris. cum ibi no. de vſufru. ſi quis binas.

y ¶ In rebus talibus. ſcilicet vſu conſumptibilib[9]

vel haberi: cũ et ius[a] tale exigat ꝙ ex re ipſa que ad vtendum cõceditur[b] tali modo ad vſuariũ peruenire poſſet vtilitas[c] aliqua: ac cum vſu permanere vſuarij ſubſtãtia[d] ſalua rei: quod[e] nequaq̃ poteſt (ſicut ad[f] ſenſum põt ꝑcipi) in rebus vſu cõſumptibilib[9] reperiri[g]. Rurſus[h] nec ſimplex vſus q̃ nec[i] eſt ſeruitus: nec[k] pro illo cõpetit ius[l] vtendi in talib[9m] reb[9] põt conſtitui vel haberi. cũ enim vti re aliqua nichil ſit aliud ꝓpue q̃ fructus rei ſeu vtilitatẽ[n] aliã inſolidum vel pro parte recipere: qui[o] ex ea poſſunt (ſalua rei ſubſtantia) prouenire: reſtat ꝙ re illa vti[9] q̃s nequeat: ex qua (eius ſalua ſubſtãtia) nulla ſibi ꝓuenire poteſt vtilitas: quales res vſu cõſumptibiles eſſe[q] conſtat. Ex[r] quib[9] patet ꝙ nec vſus qui eſt ſeruitus[ſ] perſonalis: nec ius vtendi q̃ non eſt ſeruit[9] ſed mere ius[t] perſonale/ nec actus ipſe vtendi ſine iure[v] aliquo poſſunt in reb[9] vſu cõſumptibilibus conſtitui vel haberi. cum quodlibet premiſſorũ[x] exigat ꝙ ex re ipſa (ſalua rei ſubſtantia[y]) poſſit haberi ius vtendi ſeu[z] vtendi ex re ipſa vtilitas aliqua ꝓuenire: quod vtiq̃ in rebus nequit vſu cõſumptibilib[9] reperiri[&]. ¶ Nec[a] obuiat ſupradictis[b] ꝙ idem[c] pre. noſter in ordinatione predicta etiã illorũ[d] que ad vite ſuſtentationẽ pertinẽt ſibi & romane eccl'ie dñium reſeruauerit. hoc enim[e] de reb[9] illis dũtaxat[f] debet intelligi: q̃ vſu non ſunt[g] cõſumptibiles: ſine quibus humana vita non eſt[h] ſuſtentabilis. que vtiq̃ nõ ſunt pauca[i]. ¶ Licet[k] autẽ in rebus vſu cõſumptibilibus nec ius vtẽdi[l] nec ipſum[m] vti poſſit conſtitui vel haberi: ipſio[n] tamẽ poterit ius abuti. Abuti autẽ (dũ tractatur de reb[9] vſu ꝯſumptibilib[9]) pro rei cõſumptione ſumitur[o] q̃d ei opponitur q̃d eſt[p] vti. Uti quidẽ ꝓſupponit ꝙ cũ vſu ſalua rei ſubſtantia maneat[q] ſed abuti exigit[r] ꝙ cum actu hmõi rei ſubſtãtia cõſumat[ſ]. cũ abuti[t] nichil aliud q̃ contra naturã vſus vti[v] in hac[x] materia proprie poſſit dici. Licet[y] autem

a ¶ Jus tale. Scilz mere perſonale.
b ¶ Cõceditur. vt eſt videre in cõmodatario cui ad certũ vſum res cõceditur. ff. cõmodati. l. in cõmodato §. ſicut extra. eo. titu. c. j. vel creditori vel depoſitario quibus vſus rei obligate vel depoſite ꝑmiſſus eſt expreſſe in creditore vel tacite in depoſitario. ff. depoſiti. l. die. §. j. & C. eo. titulo l. depoſiti.
c ¶ Utilitas aliqua. Cõſideranda iuxta rei ad vtendũ conceſſe qualitatẽ.
d ¶ Subſtantia ſalua rei. ſublata eni re null[9] in ea vſus poteſt ſubſiſtere.
e ¶ Q̃d. ſ. ius vtẽdi ſubſtãtia ſalua rei.
f ¶ Ad ſenſuz ſcilz viſus ꝑ quẽ oculata fide veritas magis q̃ ꝑ aliũ ſenſuz animis hoim inſigit̃ inſti. de gra. cogna. §. vlti.
g ¶ Reperiri. Cũ ipſe ꝑ vſum cõſumptioni totali ſubijciãtur & de eſſe ad non eſſe redigantur
h ¶ Rurſ[9] nec ſimplex. ſcz ſine dñio exiſtens.
i ¶ Nec eſt ſeruitus. & ſic ꝑ cõſequẽs ius in re non imponens.
k ¶ Nec pro illo. ſcilz ſimplici vſu facti.
l ¶ Jus vtendi. Scilz qualitercunq̃ queſitum.
m ¶ Talibus rebus. Scilz vſu conſumptibilibus.
n ¶ Utilitatẽ aliã. qua cõſiderari põt iuxta rei viſibilis qualitatẽ. ff. de vſufru. l. nũmiſmatum. & l. ſi cuius §. vlti. al's eſt ſub. l. equiſſimum.
o ¶ Qui. Scz fructus vel alia vtilitas.
p ¶ Uel quis nequeat. Scz durabili vſu perſeuerãte al's momentaneũ dicitur vt. j. ſequitur.
q ¶ Eſſe conſtat. cum vt. s. dixi. per vſum eſſe penitus deſinant.
r ¶ Ex q̃bus. ſupradictis. v'ſiculo ꝙ autẽ hucuſq̃.
ſ ¶ Seruitus perſonalis. ff. de ſerui. l. j.
t ¶ Jus ꝑſonale. dic vt. s. pxi. dixi. in ꝟ. ſed mere.
v ¶ Sine iure aliquo. Hoc inferi[9] lati[9] explicabit̃.
x ¶ Premiſſorũ. ſ. vſus q̃ ſit ſeruit[9] ꝑſonalis. vel qui ſit ius mere ꝑſonale. vel actus vtendi aliquo iure.
y ¶ Subſtãtia. al's deſinit in ea oĩs vſus. vt. s. dixi.
z ¶ Seu vtenti. Scilz ſine aliquo iure.
& ¶ Repiri. q̃ ꝑ vſum totalr̃ eſſe deſinũt vt ſ̃ dixi.

a ¶ Nec obuiat. Quinta pars.
b ¶ Supradictis. Scilz in parte precedenti. & maxime in verſi. ꝙ autem.
c ¶ Idem predeceſſor noſter. ſcz nicolaus. iiij.
d ¶ Illorum. Scilz bonorum.
e ¶ Hoc eni. ſ. ꝙ dñium talium bonorum ſibi reſeruauerit.
f ¶ Dũtaxat. Quaſi dicat nõ de alijs per ea q̃ dicta ſunt. s. §. proxi.
g ¶ Non ſunt conſumptibiles ſubaudi ſed durabiles.
h ¶ Nõ eſt ſuſtẽtabilis. Scilz cõmode.
i ¶ Non ſunt pauca. Subaudi imo multa: ſicut ẽ habitatio ſtrat[9] ſiue lect[9] et ſimilia. ff. de verb. ſigni. l. q̃s nos §. viuere. & de alimẽ. lega. l. veſtis §. virilia. et §. familiaria. cum ſimi.
k ¶ Licet aũt ſexta pars.
l ¶ Nec ius vtẽdi. quod eſſe debet ſalua rerum ſubſtantia.
m ¶ Nec ipſuz vti. ſ. durabile.
n ¶ Ipſis. ſcz rebus cõſumptibilibus.
o ¶ Sumitur ꝓbatur hoc. ff. de vſufructu. earum rerum que vſu conſumũtur. l. hoc ſenatus §. j. & ſeq. nam abuius in rebus talibus pro abſumptione. id eſt conſumptione accipitur vt ibidem dicitur.
p ¶ Quod eſt vti. Cum de ſe non ſit rei conſumptibile ſed conſeruabile. ff. de vſufruc. l. j. inſti. eo. titu. in prin. & ſtatim ſequitur.
q ¶ Maneat. Ut in iuribus. s. proxi. alleg. et. ff. de vſu et habi. l. plenum.
r ¶ Exigit. Scilz neceſſario.
ſ ¶ Conſumatur. Cũ ſine cõſumptione in rebus talibus non ſit vſus. vnde quaſi aſſidua permutatione extingat dicũtur. inſti. de vſufru §. conſtituitur.
t ¶ Cum abuti. Scilz de ſe rei conſumptibile.
v ¶ Uti. De ſui natura rei conſeruabile.
x ¶ In hac materia. Hoc dicit quia in alia materia abuſus in alia parte ſumitur. et ideo reprobatur. q̃d dic. vt. s. in glo. licet alias.
y ¶ Licet autem. Adhuc probat ꝙ vſus facti abſq̃ aliquo iure haberi non poſſit.

q̄s re viſibili[a] abſq; iure vtendi aliquo vti[b] poſſit: ipſum[c] tñ vti etiam in re[d] tali abſq; iure vtēdi ſeparato a dño vel coniuncto nec ab aliquo pōt[e] conſtitui: nec a[f] quoq; haberi. Et q[g] talis vſus ꝯſtitui nequeat ex hoc patet q dare vel cōſtituere qđ ſuū nō[h] eſt nec ad ſe[i] ptinet: nemo[k] pōt: lz interdū illud[l] dare poſſit aliter q̄ ſit[m] ſuū. Actus autē ipſe vtēdi ad vtētē ptinet inq̄tū quis ſuorū actuū per liberū arbitriuz ⁊ volūtatem dñs dicit[n]. cū p[o] hoc illos nō exercere valeat vel etiā exercere. non autem actus ipſe vtendi ad eum[p] ptinet qui cōcedit alij quod in re ſua actū illū valeat exercere qđ[q] vtiq; nichil eſt aliud q̄ q actū ſuū ad rē cōcedentis ad actū ſuū vtens valeat applicare. Sicut[r] qui equū ſuū alicui cōmodat nō actū equitādi cōcedit[s] cōmodatario: ſed q actū illum[t] in equo ſuo valeat exercere: qđ non eſt vtiq; actū vtendi ſimplicitē concedere ſine[v] iure. cū hec cōcedere nichil ſit aliud q̄ concedere ius vtēdi. qđ quidē ius[x] vtendi ſeparatū a proprietate ſeu dñio in reb⁹ q̄ vſu cōſumūtur neq̄[y] cōſtitui: vt ptz manifeſtius ex p̄dictis. Preterea[3] q ſimplex vſus. i. ſine iure vtendi a ꝓprietate ſeu dñio ſeparatus etiā in re viſibili haberi nequeat ſic ꝓbat. Si enim poſſit haberi vſus[?] talis aut ante actum ipſum: aut in ipſo actu: aut poſt cōpletum actū h̄mōi haberetur[a]. q aūt hoc nequeat fieri ex hoc patet qđ non eſt neq̄ q̄[b] haberi pōt. patet autē q actus ipſe anteq̄ exerceatur; aut etiam dum exercet: aut poſtq̄ perfectus eſt in rerum natura nō eſt. ex quo ſequitur q haberi minime poteſt. licet enim et ante actum ipſum quis facultatē illā habeat exercendi: p[c] hoc tñ act⁹ ipſe in rerum natura niſi in[d] potentia non[e] exiſtit.

a ¶ Re viſibili. i. apta ad vtendum.
b ¶ Uti poſſit. Scilz de facto. vt eſt videre in furē: predone: raptore: et ſimili.
c ¶ Ipſum vti. id eſt ipſa poteſtas vtendi.
d ¶ In re tali. Scilz viſibili.
e ¶ Pōt cōſtitui. cū regulariē q̄s alteri neq̄at cōſtituere qđ nō habeat vt dixi i parte precedēti in glo. vſuarius et. ⁊ ſtatim ſeq̄t.
f ¶ Nec a q̄q̄ haberi. cum eni habere ꝓprie cū effectu debeat intelligi. ff. de v̄b. ſig. l. nomē filiarū ♣. habere. ſe: quit q vti re viſibili abſq; aliquo iure vtendi non ſit vſum habere cum ex hoc illud appeat alienuz. ar. xiiij. q̄ōe. iiij. quid dicā. xciiij. diſt. illud. xvj. q. iiij. c. licet. C. de fun. rei. priua. l. vſus aque. li. xj.
g ¶ Et q talis vſus. ſ. abſq; aliquo iure vtēdi.
h ¶ Suū non eſt. ſ. quo ad dominium.
i ¶ Nec ad ſe ptinet. ſcz alio q̄ iure dñij. Et hoc dicit: q2 aliq̄n q̄s id qđ ad ſe pertinet ſine dñio alteri conſtituit vt inq̄linus q̄ domū cōductam alteri locādo ei⁹ vſum trāſfert. C. cōmoda. l. nemo ꝓhibet. Et vſufructuari⁹ q̄ non eſt dñs vſufructū transfert. ff. de vſufru. arboribus ♣. vſufructuarius.

Uſufructuari⁹ vſumfructū transfert.

k ¶ Nemo poteſt. niſi ex vi pacti/ iuris/ vel iudicis auctoritate aliud contingat. extra de dona. inter vi. ⁊ vxo. ca. nuper. ff. de regu. iur. nemo plus iuris. in quibus de hoc. cum ſi.
l ¶ Illud. ſcilz quod ſuum eſt vel ad ſe pertinet.
m ¶ q̄ ſit ſuum. Hoc dicit propter dñium proprietatis qui in ipſa habet vſum fructū cauſalem. ⁊ tñ nō illum cauſaliter ſed formaliter alteri cōſtituit licet ipſuz taliter. id eſt formaliter non habeat. ff. ſi vſufruc. peta. l. vti frui. ⁊ ideo pactionibus dicitur poſſe cōſtitui. ff. de vſufruc. l. iij. inſti. eo. titu. ♣. j.

Uſufructus formalis differt a cāli.

n ¶ Dominus dicitur. Unde legitur q libertas eſt naturalis facultas eius qđ cuiq; facere libet niſi q vi aut iure prohibetur. ff. de ſta. homi. l. libertas. et ideo ſcribitur q vis alo nō infertur. xxij. q. v. ♣. j. Licet aūt quis ſuorū actuū dicatur dñs per naturalē libertatē arbitriū: nō autē membrorū ſuorū dñs dicitur vt illorū eſtimationē facere poſſit. ff. ad. l. aquil. l. liber homo. cū illa eſtimationē non recipiāt. ff. ſi quadru. paupe. feciſ. dica. l. ex hoc. de his qui deiece. vel effu. l. vlti.

Libertatis diffinitio.

Mēbrorū dñs ꝓprius = rum nemo eſt.

o ¶ Cum per hoc. Scilz liberum arbitrium.
p ¶ Ad eum pertinet. Ratio huius eſt quia actus vel opera vnius non eſt alterius. ff. de conditio. inde. l. ſi non ſortem ♣. libertus.
q ¶ Quod. Scz cōcedere alteri in re ſua actum aliquem exercere.
r ¶ Sicut. exēplificat.
ſ ¶ Concedit commodatario. cū illū per ſe habere noſcatur.
t ¶ Actū illū. Scz equitandi.
v ¶ Sine iure ſcz vtendi immo cū iure vtēdi fit talis conceſſio.
x ¶ Ius vtendi. intantū q nō ē reuocabile/ niſi actu cōpleto. ff. ꝯmoda. l. incōmodato ♣. ſicut extra eo. ti. ca. j.
y ¶ Neq̄ cōſtitui. cum in rebus talibus habens vſum/ ꝓprietatē teneat habere: vt pluries dixi in parte precedēti.
3 ¶ Preterea. ꝓbat adhuc ſimplicē vſum facti abſq; aliquo iure eſſe nō poſſe.
? ¶ Uſus talis. Scilz abſq; aliquo iure.
a ¶ Haberet. vltra iſta nullū tēpus eſt dare. q2 omne tēpus vel in preteritum/ vel in preſens/ vel in futurum diuiditur. ff. de iniuſt. rup. teſt. l. cum in ſerui. inſti. de verbo. obli. ♣. conditiones ff. ſi cer. peta. l. cum ad preſens. cum legibus ſeq.

Tempus eſt triplex.

b ¶ Nequaq̄ haberi pōt. cōprobat hoc per iura. ff. cōia predio. l. ſi ſeruitutis ♣. futuro. ſicut et perſona q̄ nondū eſt re aliqua vti non poteſt. ff. de iure codicill. l. quidā referūt. extra de eccle. edi. ca. ad audientiā. ij. ſicut qđ in rerū natura non eſt in ſtipulationem deduci non poteſt. inſti. de inuti. ſtipu. circa prin. ⁊ per alia que dixi in. c. cum inter nonnullos.

Perſona que non eſt re aliq̄ vti non pōt.

c ¶ Per hoc tñ. Scz qđ hz facultatem illā exercēdi.
d ¶ Niſi in potentia. talis potentia alr̄ appellatur aptitudo. extra de baptiſ. maiores ♣. ceterū. ſicut de iuſticia inq̄tum eſt humana creatura dicitur q eſt cōſtans et perpetua voluntas. in potentia videlz vel aptitudine. q2 in actu frequēter eſt contrarium. ff. de iuſti. ⁊ iur. l. iuſticia. Et de matrimonio q eſt coniunctio maris et femine indiuiduam vite conſuetudinē retinens ſcilz aptitudine vel propoſito: licet non actu inſtitu. de iure perſona. circa prin. xxvij. q. ij. ♣. j. ⁊ de poſſeſſione momentanea. C. de momen. poſ. l. j. qui legitimam perſonam. l. momentanee.

Matrimonij diffinitio.

e ¶ Non exiſtit. Opus eſt facto. qđ quidē ſola volū

cum autẽ act⁹ eſt in fieri[a] nec adhuc ꝙ ipſe act⁹ in rerũ natura ſit põt[b] dici. licet pro eo ꝙ ſit i fieri[c] dici poſſit. quod eñ de actu[d] q̄ eſt in fieri[e] preterijt vel futurũ eſt: iam non eſt in rerũ[f] natura. ſed in[g] memoria vel[h] apprehenſiõe tñ eſt. quare niſi ꝓut in memoria vel apprehenſione tñ eſt haberi[i] nequaq̄ põt. Quod autẽ in preſenti fit momẽtaneũ[k] vel inſtãtaneum[l] eſt: qḋ vtiq̄ magis intellectu ꝙ̄ ſenſu ꝑcipi põt[m]. vñ nec poteſt haberi ꝓ tunc[n]: niſi ꝓ momẽto illo ſeu inſtãti in quo cum fit[o] põt dici actũ. poſt actum cõpletum. ƺ ſi ex facto ipſo producta res aliqua fuerit: res ipa aliqua facta hri[p] valeat: factuƺ tñ ipm quod iam trãſijt: niſi in memoria (prout ſupradictum eſt) nõ habeƭ[q]. Preterea[r] ſi ſimplex vſ⁹ abſq̄ iure vtendi haberi poſſit ab aliquo: conſtat ꝙ non iuſtus eſſet actus vtẽdi hmõi reputandus[s]. cum ille vſus fuerit cuius non competebat vtendi. talis autẽ vſus nõ iuſtus ad ꝑfectionis ſtatum nequaq̄[t] pertinet. nec ꝑfectioni aliquid[v] adijcit: ſed ſibi repugnare potius ac detrahere[x] noſcitur manifeſte. ꝙ autem vſum nõ iuſtum cõditor[y] canonis fratrib⁹ ipſis itellexerit reſeruare: nequaq̄ debet aliquis ſapiens eſtimare[z] immo ꝙ de iuſto[ꝛ] intellexerit. ex eo põt euidẽtius apparere qḋ in eadẽ ordinatione curauit adijcere ꝙ illarũ rerum dñtaxat in ſe ⁊ eccleſiam romanã recipiebat dñiuƺ qua

tas vel facultas nõ inducit ſed operatio facti. ff. de conſti. pe. l. ꝓmiſſoꝝ. §. conſtitutio. qui mo. pig. vel hyp. ſol. l. ſicut. §. ſi volũtate. de re iudi. l. iij. §. ait ꝓtor. de pig. ac. l. nõ eſt mirũ. extra de offic. ordi. paſtoralis. §. viij. vt lite nõ cõteſt. qm̃. §. in alijs. cũ ibi no. de eo qui mit. in poſ. ca. j. in fi. de hoc ꝺ re iudi. cũ aliq̄bus

a ¶ In fieri. i. exercitio ipſo facti.

b ¶ Poteſt dici. q: act⁹ aliq̄s anteq̄ cõpletus ſit eſſe ꝯplete dici non põt. ſicut de illo qui eſt in via eũdi ad ſanctũ Jacobũ dici non põt ꝙ iuerit donec intentionẽ ſuam compleuerit. ar. ad hoc de condi. ob cauſam. l. ſi pecuniam. ꝺ ꝟbo. ob. l. ſi ita. ſtipulatus eſſem. de fur. ſiue igiƭ. in ſti. de oblig. q̄ ex delic. na. §. manifeſt⁹. C. de poſtu. here. inſtitu. l. pe. titu. ad ſileya. l. penul.

c ¶ In fieri. expone. vt. ꜩ. dixi.

d ¶ De actu. ſ. inchoato.

e ¶ In fieri. ſ. completo.

f ¶ In rerum natura. hoc referri ad preteritum v futurum poteſt.

g ¶ In memoria. ſ. preteriti.

h ¶ Uel apprehenſione. futuri.

i ¶ Haberi. ſ. de preſenti.

k ¶ Momẽtaneũ. i. ꝑ momẽtũ durãs. ar. C. ſi ꝺ mo. poſ. fue. appel. l. j. q̄ legi. ꝑſonam. i. momentanee.

l ¶ Inſtantaneũ. i. in inſtanti faciendum.

m ¶ Percipi põt. ſ. ff. de ſolu. l. ratũ. rem ra. habe. l. quo enim. §. iulianus. extra de dona. apoſtolice.

n ¶ Pro tunc. ſ. preſenti.

o ¶ Cum fit põt dici actum. cũ ſtatim vel in momẽto eſſe deſinat. ar. ad hoc. ff. de cõdi. ob cau. l. qui ſe. ꝑ rñ. de dona. inter. vi. ⁊ vxo. l. ij. §. viij. de iure do. licet. §. quotiens. de ſolu. ſi pecuniam.

p ¶ Haberi. cũ effectu intelligiƭ. ff. de ꝟbo. ſig. l. nomen. §. habere. immo al's hr̃e tale in momẽto habẽs deſinere eſſet deriſoriũ. arg. ff. de iure do. l. cũ poſt. §. gener. cum ibi no. ⁊ de lega. j. l. legato generaliter.

q ¶ Non habeƭ. Illud eñ qḋ iã factũ eſt cũ in inſtãti nõ ſit de p̄ſenti non habeƭ q: ſe nõ põt hr̃e ad eſſe vl' non eſſe preſens. ar. ff. ſi cer. pe. cum ad preſens. de iniuſto teſta. l. cum ſecundo. inſti. de verb. obli. §. conditiones. ⁊ quod iam factũ eſt ꝓ nõ facto haberi nõ põt. ff. de capti. ⁊ poſtli. reuer. in bello. §. facte. in cor. auƭ. de equa. do. §. j. colla. vij. xxxij. q. v. ſi paul⁹. nec tñm factum ampli⁹ eſſe poteſt. arg. C. de ſacroſan. eccle. l. j. arg. ixiij. diſtinctio. §. pariter. quare conſueuit dici

ꝙ de tempore non habemus niſi nunc. Et ſuper hoc quod hic dicitur de tempore preterito preſenti vel futuro vide quod plene tractat Auguſtinus libro vndecimo confeſſionum.

r ¶ Preterea. Adhuc ꝓbare nititur ſimplicẽ vſum facti ſine aliquo iure non poſſe ſubſiſtere.

s ¶ Reputandus. hoc probatur clare per ea que dixi i decre. cũ inter nonnullos. in glo. ƺ vñ

t ¶ Nequaq̄ pertinet. cũ perfecti ſit nulli nocere: quod faceret vſum non iuſtum habendo: oibus autẽ velle ꝓdeſſe. argu. xiiij. q. v. ca. deniq̄.

v ¶ Aliquid adijcit. Cum ad perfectũ ſpectet omnia contemnere. xiiij. q̄. j. §. j.

x ¶ Detrahere noſciƭ. q: cuƺ ꝑfecti ſit (vt dixi) nihil etiã iuſte habere velle ſed omnia cõtẽnere iniuſtum vſum habendo ſe in repugnantiam deducit. ar. C. de mune pat. l. profeſſio. li. x. ff. de vaca. mune. l. in honoribus. §. philoſophis. de varijs ⁊ extraordina. cogni. l. j. §. ⁊ an philoſophis. xij. q. ij. c. gloria epiſcopi. i ver. ſocrates.

y ¶ Conditor canonis. ſ. nicolaus.

z ¶ Eſtimare. cũ eñ ipſe ſit xp̄i vicari⁹. de tranſla. epiſ. c. q̄nto de re iudi. ad apl'ice. §. nos. lib. vj. ⁊ lex animata in terris. in cor. auten. de cõſue. circa finẽ. colla. iiij. nihil iniuſtũ in dubio permittere videtur. ar. xxj. diſtin. nunc autem. xl. diſtin. non nos. cum ipſemet ꝓfiteatur ſe velle obtinere quod ſuevolũt leges. in cor. auten. de iudi. §. omnis. colla. vj. nec vult a iurio tramite declinare. extra de ꝓba. licet. §. j. ⁊ arg. de excep. cũ inter. ⁊ ne al's iniuſticia vel iniuria oriaƭ vñ iura naſci debẽt. C. vñ vi. l. meminerint. extra de accu. c. qualiter. ⁊ ne ſua ꝯſtitutio aliq̄d impfectũ vel aliq̄d iniuſtũ cõtinere dicaƭ contra. l. ſi quis ſeruũ. C. q̄ mili. nõ poſ. lib. xij. de his qui. vt indig. l. cũ ſilleyanũ. cũ ⁊ ipſa ſua reſcripta ꝯtra ius elicita ꝑcipiat ab oibus refutari. C. de ꝑci. impe. offe. l. reſcripta. xxv. q. ij. c. nec dãnoſa. ⁊ ſeq. immo auferenda ſunt de manibus portãtis et principi referẽda. C. de paga. ſacrifi. ⁊ re. co. l. ſicut nota. extra de fide inſtru. paſtoralis. Item ſi priuat⁹ aliquid iniuſtũ vel iniurioſum alteri in dubio ꝑmittere non videtur. ff. de his que in frau. cre. l. ſi pater. de conditio. inde. l. ſi procurator. §. celſus. multominus princeps. in cor. auten. vt diffe. iudi. §. ſi tamen cõtingit. colla. ix.

ꝛ ¶ De iuſto. ſ. vſu.

Nũc et nil aliud de tpe cõſtat haberi

Princeps in terris eſt dictus lex animata.

a ¶ Liceret. licitum eſſet. per hoc excludens vſum non iuſtum. ar. xxiij. q. iiij. c. quid dicam. xxiij. q. vij. c. j. ff. de condi. inſti. l. filius.
b ¶ Subiungens. dicto. c. exijt. § preterea.
c ¶ Non rerum omnium. puta pecunie.
d ¶ De facto ex q̄ ſupponitur abſq₃ oī iure.
e ¶ Ut pmiſſis. In q̄b⁹ cēſeť vſus nō iuſt⁹ ex quo eſt abſq₃ iure vtēdi. vt. ſ.
f ¶ Rex. quarū vſum licȝ vel nō licet hr̄e fratribus ipſis.
g ¶ Diſtictio facta per papam nicolaum.
h ¶ Poti⁹ eſt ferēda. Si q̄ras q̄re hoc? rn̄deo: q: ad illū relata magiſ iuri cōl cōuenit ⁊ p̄ conſequēs rei agēde vtiliorē q̄re ip̄a poti⁹ eſt ſuſcipiē da. ar. ff. de reg. iur. l. q̄tiens idē ſermo. ⁊ min⁹ p̄ hoc hȝ iniquitatis: q̄re eſt poti⁹ eligēda. ar. e. ti. tu. l. quotiēs nichil. nam verba ſunt in dubio interp̄tanda vt iuri cōi nō obuiēt arg. extra de reſcript. cām que. de cōſuetu. cum dilect⁹. ⁊ (quod plus eſt) verba ad extraneū ſenſum trahenda ſunt vbi res de qua agiť aliter falſa eſſe non poſſet. C. de libe. prete. l. iiij. ⁊ no. extra de verb. ſigni. ca. intelligentia.
i ¶ Jus vtendi. ſaltem perſonale.
k ¶ Quarūdam enim rerum. vt pecunie.
l ¶ Quarūdam. vt duarum tunicarū breuium ⁊ ſimilium: vt in dicto. c. exijt. § licet autem.
m ¶ Ex quo. ſ. q: quarūdam rerum vſus eſt prohibitus ⁊ quarūdam permiſſus.
n ¶ Ordinatio. ſ. nicolai.
o ¶ Loquitur. ſ. ipſe nicolaus per ordinationē. nā ipſa ordinatio cum de ſe ſit inanimata non loquitur: ſm̄ eñ modum loquēdi ſcriptura loqui diciť. i. deus vel homo per ſcripturam. C. de ſum. trini. epiſtola inter claras. circa prin. ⁊ ibi no.
p ¶ De tali. ſ. vſu.
q ¶ Jd eſt. Congrua eſt hoc expoſitio cum ſine iure vtendi ois vſus iniuſt⁹ cenſeať: vt. ſ. ⁊ plene probaui in. c. cū inter nōnullos. ad q̄d ſuper hoc te remiſi.
r ¶ Jpſe. ſ. nicolaus.
ſ ¶ Moderatus vſus. p̄ hoc denotare volēs vſum competere cum iure in rebus permiſſis: cum immoderatio a iure reprimi dicať vt in p̄he. decre. ⁊ de verbo. ſig. ca. vlti. ⁊ ar. C. vnde vi. l. j. ff. de teſti. l. j.

Uerba q̄nq₃ ad extraneū ſenſum trahū-tur.

Scriptura loq̄ dicitur

rum vſum facti liceret [a] habere fratribus ſeu ordini antedictis. ſubiūgēs [b] nichilominus q̄ non rerum [c] oīm vſum habere debeant fratres ipſi q̄rum aūt ad vſum facti ſimplicem abſq₃ oīm iure vtendi attinet nulla rex quo ad fratres differentia eſt cenſenda ſic enim vti de facto [d] poſſunt prohibitis vt permiſſis [e] quare p̄miſſa rerum [f] diſtinctio [g] ad illum vſum facti poti⁹ [h] eſt referēda: p̄ quo ipſis competit fratrib⁹ ius [i] vtēdi. quarūdā [k] eñ rerum vſus fratribus ipſis p̄hibit⁹ noſciť. ⁊ quarūdā [l] permiſſus. ex quo [m] ſequitur q̄ vſus facti de quo ordinatio [n] loquitur [o] de tali [p] itelligi debeat q̄ iuſt⁹ ſit: id eſt [q] pro quo competat ius vtēdi ⁊ hoc conditor ipſe [r] canonis exprimit euidēter: cum in eadem ordinatiōe adiecerit q̄ moderat⁹ [ſ] vſus in expreſſis [t] prius rebus ip̄is fratrib⁹ eſt

conceſſus [v]. Preterea [x] ſi in rebus ꝯſumptibilib⁹ poſſit vſ⁹ cōſtitui vel haberi: nequaq₃ ſimplex [y] nec a rei ſubſtantia: p̄prietate: ſeu dn̄io ſeparat⁹ vſus hm̄ōi poſſet [z] dici: cum per talem vſum id eſt vtendi actum et in ipſo actu: et cum ipſo actu res cōſumať hm̄ōi ac in ipſius rei exerceať ſubſtantia nec ſine rei ipſius cōſumptione eſſe [ꝯ] valeat vſus talis. ex quo patet q̄ vſus talis nec ſimplex nec ſep̄atus [a] a dn̄io poteſt dici. ¶ Rurſ⁹ [b] nedum fratribus ipſis ordinatio [c] predicta non profuit ſed etiam occaſionaliter honori [d] ſacroſancte romane eccleſie non [e] leuiter detrahit ⁊ detraxit. Nunquid non prefate eccleſie derogatur honori ſi ipſam oporteat nūc in foro eccleſiaſtico [f]: nunc in ſeculari [g]: interdū quoq₃ coram pedaneis [h] iudicib⁹: et plerūq₃ p̄ reb⁹ paruis [i] et vilibus [k]

t ¶ Expreſſis prius. d. c. exijt. § in alio. ⁊ § q: vero.
v ¶ Eſt cōceſſus. Ex hoc cōcludiť manifeſte vſum cōpetere cum iure vtēdi p̄ueniēti ex cōceſſione principis tale ius inducētis. arg. viij. di. quo iure. ff. de iniur. l. iniuriarum. § j.
x ¶ Preterea. Adhuc p̄bat in rebus conſumptibilib⁹ ſimplicem vſum nō cadere.
y ¶ Simplex. ſcȝ ab oī iure.
z ¶ Poſſet dici. Ratio eſt q̄ ſequitur. ⁊c̄.
ꝯ ¶ Eſſe valeat. hoc. ſ. pluries p̄batū eſt: quare nō eſt iterandum.
a ¶ Nec ſeparatus a dn̄io. cū dn̄s in talib⁹ rebus vſum habere dicatur domini[um]: vt. ſ. pluries probaui.
b ¶ Rurſus. Septima pars.
c ¶ Ordinatio predicta. ſcilicet nicolai.
d ¶ Honori. Qui ſeruandus eſt cū eñ precepto Chriſti matri carnali ſit honor exhibēdus: ⁊ etiam ex iuris diſpoſitiōe. ff. de obſe. a lib. l. j. § j ⁊ l. liberto. cum ſimilibus multis. multo fortius matri ſpirituali qualis eſt eccleſia romana mater oīm fidelium ⁊ magiſtra. xij. diſtin. cap. non decet. extra de ſumma trini. damnamus. ad ſi. de foro compe. ca. vl. ij. q. vj. ca. ad romanam. ij. ⁊ de tali honore dici cōſueuit q̄ eſt quibuſcunq₃ diuitijs preferendus. ff. ſi quis omiſ. cau. teſta. l. iulianus. ⁊ ar. ff. de au. ⁊ argen. leg. l. veſtis § mulieb[ri]s.
e ¶ Non leuiter. q. d. imo grauiter.
f ¶ Foro eccleſiaſtico. ſ. cōtra clericum vel laicum pro iure eccleſiaſtico ſpirituali vl' ei annexo. extra de iudi. c̄to. vel al's temporali iuriſdictioni eccl'e ſubditum. de foro compe. licet. cum ſi.
g ¶ Seculari. cui cū rei ſunt ſubditi actor forū eorum ſequi teneť. de foro cōpe. c. ſi clericus. xj. q. j. experiētie. C. de iuriſ. om. iudi. l. in criminali. cum ſi.
h ¶ Pedaneis iudicibus. quales ſunt qui humiliora ⁊ viliora negocia diſceptant. C. de peda. iudi. p̄ totum. ⁊ maxime in. l. vlti.
i ¶ Paruis. parue dici poſſunt reſpectu habito ad qualitatem potentis. ar. ff. de iudi. l. ſed ⁊ ſi ſuſceperit § ſed p̄ponas. extra de ſymo. ⁊ ſi queſtiōes. ⁊ plene dixi in. c. execrabilis.
k ¶ Uilibus. hic videre potes quod no. in cor. autēti. de man. princi. § ſi tibi. colla. iij.

Mater eſt honoranda.

Honor eſt diuitijs p̄ferēd⁹.

Actor forū rei ſeq̄ dȝ.

Judices pedanei q̄ ſunt.

cōtinue[a] litigare? Hoc autē[b] notū[c] eſt fieri: cum occaſione retētiōis[d] dicti dñij oēs cauſe occurrentes agēdo vel defendēdo pro bonis huiuſmodi nomine romane eccleſie virtute cuiuſdam priuilegij a felicis recordationis Martino papa. iiij. pdeceſſore noſtro cōceſſi ſuper hoc agitentur[e] ꝛ (quod grauius eſt cenſendū) pcuratores cauſarum huiuſmodi mltos vexare[f] dicūtur indebite: licet poteſtas attributa pcuratoribus talibus p priuilegium antedictū quo ad adminiſtrationē bonoꝝ[g] premiſſoꝝ dudū ſeruata non fuerit: nec[h] ſeruetur. que[i] oīa in notā[k] et iniuriā[l] ſancte romane eccl'ie non eſt dubiū redūdare. Adhuc ordinatio antedicta[m] eccleſiarum prelatis et[n] rectoribꝰ grauis exiſtere nimium ꝛ[o] moleſta monſtrat. Nunquid non graue premiſſis[p] poteſt exiſtere ꝙ ipſos oporteat ſe opponere[q] ſancte romane eccleſie que ipſoꝝ[r] caput[ſ] noſcit et magiſtra[t] at cū ea agendo vel defendendo litigare[v] aſſidue vel cedere iuri[x] ſuo: hoc[y] tamen oportet illos[z] facere: cum in multis dicti fratres predictis[2] exiſtere dicantur iniurij[a]: ſicut multoꝝ prelatorum et rectorum diuerſarum prouinciarum adhuc in curia exiſtentiū habet inſinuatio[b]. qui quidē fratres facta[c] ſua per procuratores nituntur defendere[d] antedictos.

¶ Nos[e] itaqꝫ qui veritatem tenemur colere[f] velut ille qui illius[g] qui veritas[h] noſcitur[i]

a ¶ Cōtinue litigare. quaſi dicat. certe detrahiť cū eccl'ia ſe litigioſum non debeat exhibere. cū ex hoc ordinari etiā phibeať. xl. diſt. §. j. ꝛ. c. j. ꝛ ſeruū dei litigare nō deceat. quare diciť ꝙ verecundia nō eſt vituperanda: ſed laudanda. ff. de tribu. actio. l. illud. §. quid tñ. de aliena. iudi. l. itē ſi reus. §. pōt. In hoc aūt potiſſime detrahiť: cū eccleſia litigādo partē cū alio faciens habeat ad pſentiā iudicis iſtimi venire. C. de epiſ. ꝛ cle. l. iubemus. ꝛ ipſa ſit illa ad quā vndecunqꝫ oīs oppreſſus recurſum habiturus ē vt ad matrē. ij. q. vj. c. ad romanā. ꝛ cap. oīs oppreſſus.

Epō nō ſit litigioſus.

Verecundia eſt laudanda

b ¶ Hoc autē ſcilicet litigare etiā corā pedaneis iudicibus.

c ¶ Notū. qḋ pbatōe nō eget ij. q. j. de manifeſta. eť ḋ iureiu. ad noſtrā. C. de accu. ea quidē.

d ¶ Retentionis. ſ. facte p Nicolaū papam.

e ¶ Agitenť. i. agitari habeant corā certis iudicibꝰ vel cōſeruatoribus deputatis.

f ¶ Vexare. indebite. qḋ p eccleſiā aliis phibeť. de reſcrip. nōnulli. ꝛ. c. qꝛ nōnulli. cū ſi. ꝫ ad hoc dꝫ eccleſia abſtinere. extra de na. ex lib. ven. c. j. ar. ff. de fideiuſſo. l. tutor. ſi ſeruitus vendiceť. in. l. altiꝰ. de condi. inde. l. frater a fratre. xj. q. j. ſilueſter. xxv. di. c. vlti.

g ¶ Bonoꝝ premiſſorum. quorum dñium fuit eccleſie romane p Nicolaum papam retentum.

h ¶ Nec ſeruetur. quare ex hoc dici poſſet aliqualiter abrogata. arg. iiij. diſt. §. leges. ꝛ arg. eoꝝ que no. in ſi. in coꝛ. auten. de mon. prin. §. patrocinio. colla. iij de tabel. §. illud quoqꝫ. colla. iiij. Vel dic ꝙ poteſtas licita p priuilegium illud pcuratoribus conceſſa per eos abutētes illo nō fuit ſeruata: qua per hoc priuilegium amittere debuerūt. lxxiiij. diſtin. c. vbi iſta. xj. q. iij. priuilegium. extra de priui. tuarum.

i ¶ Que omnia. ſ. litigare ꝛ per priuilegium alios vexare indebite. vt. ṡ.

k ¶ Notam. i. diffamationem.

l ¶ Iniuriā. que pōt dici inſurgere hoc caſu ex indebita pretextu priuilegij facta de aliquo vexatione. ar. extra de fo. cōpe. c. nullus.

m ¶ Antedicta. ſ. predicti dñij. retentiua.

n ¶ Et rectoribus. quocūqꝫ nomine cenſeanť. ar. j. q. iij. ſaluator. ꝛ p iſtā copulatiuā ꝛ/ videť hic innui ꝙ ſimplices eccleſiarum rectores non dicantur prelati. cum de ſui natura copula cōiungat diuerſa. ff. de leg. iij. l. cū tñ adiectio. Sed de hoc dic vt not. extra de iu. di. decernimus. de offi. ordina. cum ab eccleſiarum. ꝛ hoc verbum prelatis/ denotat eccleſie prelatos maiores. arg. d. c. decernimus.

Copulatiua cōiūgit diuerſa.

o ¶ Et moleſta. quare ex hoc merito tollenda. arg. iiij. diſt. c. erit autem lex.

p ¶ Premiſſis. ſ. prelatis ꝛ rectoribus.

q ¶ Opponere. ſ. litigando.

r ¶ Ipſoꝝ. ſ. platoꝝ ꝛ rectoꝝ

ſ ¶ Caput noſciť. xij. diſt. c. nō decet.

t ¶ Et magiſtra. extra de puile. antiqua.

v ¶ Litigare. certe negari nō pōt/ qn hoc eis ſit graue cū eccleſia pſonā parētis repſentās ſctā et honeſta ſemp videre debeat plati ꝛ rectoribꝰ. arg. ff. ḋ obſe. a libe. l. liberto.

x ¶ Cedere iuri ſuo. qḋ eēt cōtra legē/ illō. ff. de pe. here.

y ¶ Hoc tñ. ſ. litigare vel iuri ſuo cedere.

z ¶ Illos. ſcilicet prelatos et rectores.

2 ¶ Predictis. ſ. prelatis ꝛ rectoribus

a ¶ Iniurij. i. iniurioſi ſeu cōtumelioſi. arg. ff. de iniur. l. item apud. §. cōuiciū. cum ſimilibus.

b ¶ Inſinuatio. id eſt patefactio ꝛ aſſertio. ſi. extra de appel. ex inſinuatione.

c ¶ Facta. ſ. cōuicioſa ſeu iniurioſa vel aliis vexationem inducentia. vt. ṡ.

d ¶ Defendere. ꝛ male. quia per alium talia facere perinde eſt ac ſi facerēt p ſeipſos. arg. ff. de vi ꝛ vi ar. l. j. §. deieciſſe. de iniur. l. nō ſolū. §. mandato. ꝛ. §. pcu ius. Et taliū pcuratorum habentium a fratribus plenā ꝛ liberā poteſtatē facta ipſis fratribus nocēt. ff. de tribu. ac. l. pcuratoris. C. de excocti. ꝛ trāſla. milli. anno. l. in excoctione. lib. xij.

e ¶ Nos itaqꝫ. viij. pars.

f ¶ Colere. p approbationē. veritati eñ manifeſte cedit opinio. viij. di. c. veritate extra de purga. vulg. ca. ſignificātibꝰ. ff. qñ. ac. de pecu. eſt anna. l. queſitū alꝰ eſt. §. vl. l. j. cum ſimi. ꝛ hoc verum niſi vbi inducitur pſumptio iuris ꝛ de iure vel fictio. quia illi habet preciſe ſtari no. de ſpō. is qui. ff. quod me. cau. l. vl. C. de pba. l. ſiue poſſidetis. l. diſt. c. ferrum.

Veritas prefertur opinioni.

g ¶ Illius. ſ. dei.

h ¶ Veritas. ſubaudi eſſe.

i ¶ Noſcitur. vnde vere dicitur via: veritas. ꝛ vita via in exemplo nō errans. veritas in promiſſo nō fallēs. vita in premio. ſ. eterno nō moriens. de pe. diſtin. ij. ca. ſi eñ inquit. verſi. qui dicit. xj. q. iij. ext. in ant. et ca. imperatores. nota de hoc in coꝛ. auten. de fide inſtru. circa princi. colla. vj.

Deꝰ eſt via veritas ꝛ vita.

Natura humana pna ē ad peccandū.

a ¶ Licet immeriti. Hoc dicit ꝓpter humilitatē vel ꝓpter ꝓnitatē humane nature ad peccandū.xij. q.j. ois etas.in coꝛ. auten.de mona-§-ſi quis igiꝛ. circa fi. colla.j.alꝰ nullus eum ſanctū dubitet quem apex tāte dignitatis attollit.xj.diſt.non nos.

b ¶ Teneamꝰ in terris.ſi.eꝛ ō trāſla.epi. q̄to. vt eccle.bn̄fi.c.j.de re iudi. ad apſtce-§-nos au tem.lib.vj.

c ¶ Obſeruari.C.plꝰ valere qō agiꝛ. ꝑ totū. ⁊ dixi.ō.eo-§-in ver.colere.

d ¶ Premiſſis ō.in hac decreꝛ. recitatis.

e ¶ Adductꝭ. Per hūc modū hois actus ad ſinē ꝓſperū deducitꝛ.arg.C.de legi.hūanū.de repu.l.dubiū non eſt.xj.q.iij.cap. ſummopere.

f ¶ Diligenti ſi.C.ne filiꝰ ꝓ patre.auten.habita.qꝛ qō a pluribus q̄riꝛ facilꝰ inueniꝛ.xx.di.c.in quibꝰ.C.de inge.⁊ manu.l.ſi aliā. de fideicō.lib.l.vlti.ff.de bo.poſ.l.in bonoꝛū.cum ſi.

licetᵃ immeriti vicē teneamꝰ[b] in terris. illa volentes in ſctā dei eccliā q̄ nō v̄bo obtinent tantū ſed q̄ re potiꝰ obſuari[c] p̄miſſis[d] in ſcrutinio recte cōſiderationis adductis[e]: ac deliberatiōe cū fratribꝰ nr̄is et multꝭ alijs p̄habita diligēti[f] dignū arbitrātes ⁊ ꝯgruū pfeſſores dicti ordinis[g] nō verbis[h] tantū: nō ſimulatis[i] actibus: ſed opibꝰ[k] claris: v̄itate[l] ſuffultis pfectioris ſtatus: ac artioris pauptatis ſibi prerogatiuā pre alijs mēdicantibꝰ vēdicare: ac nichilominꝰ honori[m] ſacroſancte romane eccleſie cuiꝰ obnubilari[n] poſſet gloria: ſi tam puerſe[o] ſimulationi q̄ pfecto ⁊ ipſis ſimulātibꝰ officit[p]: et alijs ſcandali[q] materiam ſubminiſtrat: diſſimulādo illi occurrere cōſentiret[r]. ac inſuper volētes indēnitati prelatorum ⁊ rectorū[s] ſalubriter ſuper hoc puidere. Volentes in poſterum ſub pretextu ſeu pallio[t] talis dominij temporalis verbalis[v] nudi[x] ac enigmatici[y] tāta bona q̄ta dicti fratres faciunt infici[z]: ac fomētū[?] tantis malis q̄ta[a] pcedūt ex ſimulatione hmōi miniſtrare[b]. De fratrū[c] noſtroꝝ cōſilio hoc edicto in perpetuū valituro ſancimus ꝙ in bonis. que in[d] poſterum cōferentur[e]: vel offerentur[f] aut alſ quomodolibet[g] obuenire continget fratribus ſeu ordini ſupradictis (exceptis[h] eccl'ijs[i] oratorijs[k]

g ¶ Dicti ordinis.ſ.fratrum minorum.

h ¶ Non verbis tm̄.ad hoc facit.xvj.q.j.ſi cupis.C de epiſ.⁊.cle.l.decernimus.

Simulatio ē ⁊ bona ⁊ mala

i ¶ Simulatis actibꝰ. Simulatio hic in malā partē ſumiꝛ quare infra puerſa appellaꝛ. alꝰ in bonā accipitur.ſup quo vide quod no.de his q̄ vi metuſve cā fiunt.c.j.ad tales aūt actus dn̄s reſpectū non habet. coꝛ enī ſincerum nō manum interrogat.xiiij.q.v.c.ſi quid inueniſti.⁊ plus reſpicis cogitationes q̄ȝ actus. xv.q.vj.c.ſi ſacerdotibus.ad finem.

Deus interrogat coꝛ et non manū.

k ¶ Operibus claris.q.d.patentibꝰ nō occultis ad inſtar operum xp̄i que patentia non clandeſtina fuerunt.iuxta ꝑ eum dicta.ego palā locutꝰ ſum mundo. ⁊c.⁊ iuxta id.qui male agit odit lucē.⁊ arg.ad hoc.ff. de admini.tuto.l.non exiſtimo.de ritu nupꝛ.l.vlti.C. de repu.l.vxoꝛ.cum ſimilibꝰ.Uel dic claris.i.non implicitis ſed explicitis:nō obfuſcatis ſed dilucidis claritas enim in agibilibus a iure approbatur. ff.de inſtit.acti.l.ſed ⁊ ſi-§-pſcribere.in coꝛ.autenꝛ.de teſta. imperfec-§-nos igitur.colla.viij.

Christi opera fuerūt patentia.

l ¶ Ueritate ſuffultis.q.d.non fictione vel ſimulatione:ſimulata enim ꝓ infectis habenda ſunt.

m ¶ Honori. De tali honore ſcribitur ꝙ preferēdus eſt honoꝛ propꝛius alieno.ff. manda.l. quintus mutius de procura.l.que omnia.et arg.extra de vſurpal. ea.niſi.xij.q.j.ca.nolo.

n ¶ Obnubilari.l.obfuſcari. quaſi tenebroſi fumi caligine.de hereti.c.nolētes.cle.v.

o ¶ Peruerſe ſimulatiōi. Hic potes dicere vt dixi.ō in verbo ſimulatis actibus.

Pelle ſū agni

p ¶ Officit. vtpote in his ſub agni ſpecie lupum gerentibus.ar.extra de here.vt officiū-§-j.lib.vj.

q ¶ Scandali materiam.que vitanda eſt.extra de preſcrip.ca.nihil.de noui ope.nuncia.c. cū ex iniūcto cum ſimilibus.

na latitat mēſ ſepe lupina.

r. ¶ Conſentiret.iuxta id erroꝛ cui non reſtituiꝛ approbari videꝛ.⁊ cōſentire videꝛ errāti qui ad reſecanda q̄ corrigi debēt non occurrit.lxxxiij. diſtin.c.erroꝛ.⁊ capi. conſentire. ⁊ argu . extra de hereti.ca.ij.

ſ ¶ Rectoꝛū. Qui ob p̄miſſa moleſtabanꝛ et grauabanꝛ : vt in parte p̄ceden ti dicitur.

t ¶ Pallio.i. velamento . ar. C.de poſtu.l. velamento.

v ¶ Uerbalis q.d.non in effectu realis.

x ¶ Nudi.i. ab omni emolumēto denudati.

y ¶ Enigmatici.q. d. ſine fructu ſubſiſtētis.

z ¶ Infici.ſ.q̄tū in eis ē ex ſuis actibꝰ ſimulatꝭ:alꝰ enī vere loquēdo ipſa bona de ſe infecta dici non pn̄t.

? ¶ Ac fomentum.i.nutrimentum.

a ¶ Quanta pcedunt.q̄ colligi poſſunt.ō.pxi-§.

b ¶ Miniſtrare. Quod potius tenemur vitare.argu.de offi.ordina.c.irrefragabili.de accuſa.qualiter cum ſimilibus.

c ¶ De fratrum. Quid operetur hec clauſula dixi in ca.execrabilis.

d ¶ In poſterū. Per hoc videtur ꝙ in collatis ante hanc cōſtitutionem nihil per eā quo ad dn̄ij retentionē immuteꝛ.nā ⁊ ſtatuendo ſup futuris preteris a prīſtine diſpoſitioni reliqſſe videꝛ.ar.in li.feu.de feu.cogni.circa fi.⁊ ar.extra de p̄ſump.nōne.de deci. ad audientiā.C.de cadu.tol.l.j-§-ſin autem ad deficientis.

e ¶ Conferētur.titulo donationis vel legati quod donationem ſapit.ff.de lega.ij.l.legatum.

f ¶ Offerentur.ſimplici oblatione que cōſueuit in eccleſia potiſſime fieri.

g ¶ Quomodolibet. Puta per ſpeciē aliquam vel modum ſupreme voluntatis vel inter viuos.

h ¶ Ecce ptis. ponit exceptionem de multis rebus a ſtatuto:vt.j.ſequitur.

i ¶ Eccleſijs.eccleſia in iure multipliciter ſumiꝛ. ſuper quo vide quod no.per Ber. extra ne prelat. vices ſuas.c.vlti.

k ¶ Oratorijs.talia oratoria non ſacra tm̄ ad deuotionē vniuſcuiuſq̄ fideliū licet hr̄e de iure cōi: ſacra autē nō ſine conſenſu epiſcopi.de conſecra.diſtin.j.ca.vniuſcuiuſq̄.⁊.c.nemo.xviij.q.ij.c.quidam.in corpo.auꝛ. vt nullus fabri.orato.domū-§-ſancimꝰ igitur.collaꝛ.v. Sicut et quilibet priuatus poteſt domum certam deputare pro colligendis pauperibus : non tamen ꝙ ꝙ hr̄e.

Oratoria an liceat vniculꝫ

per hoc dicatur locus religioſus. extra de religio. domi. ca. ad hec. vbi de hoc. ꝑ Inno. Et hoſpitali futuro religioſo certa dos aſſignanda eſt ſicut eccleſie not. ꝑ Innocen. extra de reſti. ſpo. cum ad ſedem.

k ¶ Quo ad hoc. ſcꝫ acquiſitionẽ iuris vel dominii.
l ¶ Ordinationes. ſ. nicholai ⁊ alioꝝ predeceſſorũ.
m ¶ Per hoc autem. modificat ⁊ declarat premiſſa. Et expone per hoc ſcꝫ ꝙ in talibus ꝓhibemus, ius ali quod vel dominiũ romane eccleſie acquiri.

a ¶ Officinis. i. locis iuxta morẽ religionis ſic appel latis vt ſacriſtia refectoriũ/ laua chrum pedũ: et ſimilia. ſic dicta quia ad certos actus ſunt depu tata. argu. ff. de vſufruc. l. ſi cui⁹ §. vlti. alʼs ẽ ſub lege equiſſimuꝫ et de aur. ⁊ arg. leg. l. pediculis. §. argento. ⁊ tri bus §. ſe. cũ ſi.

b ¶ Dedicatis. hoc verbuꝫ referri põt ad oia ꝑcedẽtia vel ꝓxima ſcilꝫ vaſa libros ⁊ veſti mẽta. ⁊ relatum ad omnia denotat ꝙ non tantũ eccleſie oratoria de quibus non eſt dubium ſed et officina et ha bitationes ſunt pro diuinis officiis large dedicata quaſi ſine illis cõmode diuinis opera dari non poſſit. ar. j. qõe. iij. ſi quis obiecerit. et dic dedicatis ſcꝫ iã vel dedicãdis in futurum.

officinis[a] et habitationibus ac vaſis libris ac veſtimẽtis diuinis officiis dedicatis[b] vł dedicãdis q̃ ad ipſos[c] obueniẽt in futurũ: ad que[d] ſe non extẽdũt adeo[e] incõuenientia ſupradicta[f] ꝓpter[g] qḋ ꝯſtitutionẽ iſtã ad illa extẽdi nolumus[h]) nullum ius ſeu dñium aliqḋ occaſione ordinatiõis[i] predicte ſeu cuiuſuis alteri⁹ a quocũq; ꝑdeceſſoꝝ noſtrorum ſup hoc ſpecialiter edite romane eccłie acq̃rat̃: ſed q̃[k] ad hoc habeant̃ prorſus ordinationes[l] hmõi pro nõ factis Per[m] hoc autem in his que abſq; dictis ordinatiõib⁹[n] in bonis ꝑdictis[o] ad dictã eccleſiã[p] ꝑuenire vel ꝑtinere quõlibet[q] poterãt vel debeant nullũ eidẽ[r] parari ꝑiudiciũ volumus. ſꝫ illa ſibi expreſſi⁹[s] intacta ⁊ inuiolata ſeruamus. Et quia prefatuꝫ Martini pape ꝑdc. noſtri priuilegiũ[t] duduꝫ ſeruatum quo ad adminiſtrationẽ bonoꝝ premiſſorũ non extitit nec ſeruatur[v] ac ipſoꝝ ꝓcuratoꝝ officium q̃ nominãtur a miniſtris ⁊ cuſtodib⁹ dicti ordinis eccleſie romane iiurioſum: ac multis aliis moleſtum noſcit̃ ⁊ etiam oneroſum[x] diſtrictius inhibemus[y] ne deinceps[z] ꝓ recipiendis[ꝰ] petẽdis[a] extorquẽdis[b] defendendis[c] ſeu adminiſtrandis[d] bonis que in poſterũ fratrib⁹ vel ordini ꝑdictis offerri vel ꝯferri ſeu aliʼs obuenire cõtinget: quiſq;[e] nominet̃ a quoq; ſeu cõſtituat̃ amodo nomine ſancte romane eccleſie[f] procurator. Nec occaſione cuiuſuis[g] priuilegii q̃cunq; adminiſtrationẽ quorũcũq; bonorum q̃ obuenire fratrib⁹ ipſis vel ordini ꝯtinget in poſterũ in iudicio vel extra agẽdo vel defendendo ſupplicando vel aliʼs quõlibet[h] aſſumere vel exercere dicte eccłie nomine audeat niſi de ſedis apłi. licentia ſpeciali. decernẽtes[i] irritũ ⁊ inane ſi ſecus a q̃q; in poſterũ cõtigerit attẽtari. Non obſtãtib⁹[k] q̃buſcũq; priuilegiis

n ¶ Ordinationib⁹. retinẽti bus romane eccleſie dominiuꝫ: vſu facti fratribus reſeruato i rebus talibus.

o ¶ Predictis ſcꝫ ordini vł fra trib⁹ minoribus. obuenientibus.

p ¶ Eccleſiã. ſcꝫ romanam.

q ¶ Quomodolibet. cum ſic idefinite loquat̃ intelligã qualitercũq; vł ex pa ctione vł ex vltima voluntate.

r ¶ Eidem. ſcꝫ romane eccleſie

ſ ¶ Expreſſi⁹. id eſt expreſſe vł expꝛeſſius ꝗ ante

t ¶ Priuilegiũ de q̃ fit men tio in parte precedenti.

v ¶ Nec ſeruatur. hic dic vt ſup hoc dixi in parte ꝑcedenti.

x ¶ Onerosuꝫ et ſup hoc dic vt in parte ꝑceden ti dixi.

y ¶ Inhibem⁹ talis diſtricta in hibitio in contemptorem vtpote peccantẽ penam inducit. iiij. diſtin. §. vlti. ⁊ alʼs ſepe dixi.

c ¶ Ad ipſos. ſcilꝫ fratres vel ordinem.
d ¶ Ad que. ſcilꝫ eccleſias ⁊ alias. ſ. ꝓxi. expreſſa.
e ¶ Adeo. i. intantum.
f ¶ Supradicta. ſ. ꝓxi. §. ⁊ in aliis precedentib⁹ §. Ratio autem quare ad illa predicta inconuenientia ſe adeo ſicut ad alia non extendunt. qꝛ cũ talia ſunt deputata ad vſus cões ſeruitiũ diuini nullus in eis contendere poteſt ſed ſingulariter habet vſum facti nec pro illo in iudicio contẽdere nec aliũ vexare. ar. inſti. de re. diui. §. vniuerſitatis. C. quan. ⁊ quibus quarta pars. l. ij. li. x. xij. q. ij. c. qui manumittitur.
g ¶ Propter qḋ. ſcꝫ quia ad illa ſe predicta incõuenientia non extendunt.
Iura diſſimi lia rationis diſſimi litudo inducit h ¶ Nolumus. no. principis conſtitutionẽ editã ex certa ratione ſeu cauſa nõ eſſe extendẽdam ad illa in quib⁹ ceſſat illa ratio ſiue cauſa. cũ defectus cauſe cõſtitutionẽ ceſſare faciat. ff. de iurepatrona. l. adigere §. quis. lxiij. diſt. §. his oibus. Et rõnis diſſimilitudo diſſimilia iura induci facit. ff. de ſucceſſori. edic. l. j. §. largius. C. de codicil. l. vlti. de tranſac. l. interpoſitas qui potiores in pig. habeãtur. l. aſſiduis. in ſi.
i ¶ Ordinationis predicte. Scꝫ facte per nicolaum ꝓdicto capitulo exiit.

z ¶ Deinceps. ad ꝑterita ergo nõ refert̃ qḋ ſequit̃.
ꝰ ¶ Recipiẽdis. a ſponte ſoluere vel tradere ea volẽtibus extra iudiciũ vt differat a ſequentibus.
a ¶ Petendis. in iudicio ex parte actoris.
b ¶ Extorquendis. ab inuito. ff. de leg. iij. l. fideicõ miſſa §. ſi rem.
c ¶ Defendendis. ex parte rea.
d ¶ Adminiſtrandis. extra iudicium.
e ¶ Quiſq;. laicus. cleric⁹: religioſus: ob ꝟbũ iſtud indefinitũ. ar. ff. de here. inſti. l. hoc articulo. cum ſi.
f ¶ Romane eccleſie. alterius ergo eccleſie non ꝓhibetur nominari vel conſtitui ꝓcurator. ar. ff. de iudi. cum pretor. extra de preſump. nonne.
g ¶ Cuiuſuis priuilegii. ſcꝫ dudum conceſſi.
h ¶ Quõlibet. puta lr̃as vel iudices impetrando.
i ¶ Decernẽtes. tale decretũ ligat man⁹ cuiuſcũq; etiã ignorãtis. de ꝑben. poſtq̃. c. dudũ. lib. vj. cum ſi.
k ¶ Nõ obſtãtibus. No. ſucceſſores reuocare maxi me ex cauſa: priuilegia ꝑ ſuos anteceſſores cõceſſa: qꝛ non habet imperiũ par in parem. ff. ad trebel. l. a quo §. tempeſtiuũ. extra de elect. innotuit. ſimile huic de

excõi.ſpũa.cũ ex eo.lib.vj. de pe.cupiẽtes.i ſi. de peni. ca.abuſionibus.de ſen.exco.frequẽtibus.in ſi. cle.v.

a ¶ Per hoc autem.nona pars proteſtatur de conſeruandis priuilegijs alijs.

b ¶ Premiſſa.Que colligi poſſunt ex pte pcedenti.

c ¶ Et iſta tãgentia.p hoc vi detur qᵹ priuilegium reuocatũ quo ad certa pncipalia/reuocatũ cẽſeatur quo ad alia depẽdẽtia ex eiſdẽ.arg. ff.de fun. iſtru. l.fundi iſtrumẽto.§.ſi.cũ ibi no. zenzelinus.

C Um inter nõnullos. hãc decre.diuidem in duas ptes. In prima enim ptinax aſſertio qᵹ xps ⁊ eiꝰ apli in ſpeciali vł cõi aliquid non habuerũt erronea ⁊ heretica declarat. In ſcd̃a ptinax affirmatio qᵹ xps et apli in his q̃ tenuerunt ius non habuerunt erronea iudicatur.ibi rurſus ⁊c̃.

diuiſio textus.

d ¶ Nõnullos.he due negationes ſimul iũcte equipollẽt affirmatiue.ff.de verb.ſig.l.duobꝰ. vt ⁊ alꝭ.ff. de colla.bo.l.nonnunq̃.de fundo iuſtru.l.queſitũ de adop.l.nonnunq̃.extra de reſcrip.nõnulli.⁊ ca. quia nõnulli.de ſentẽ.excõi.ſolet.lib. vj. expone igitur nõnullos.i.aliquos.quãdoqꝫ tamen contingit qᵹ due negationes non affirmant ſed vna habetur p ſuꝑflua: et ideo alia negatio remanet in ſuo effectu vbi mens eiꝰ qd̃ agitur alꝭ ſalua eſſe nõ poſſet.ff. de verb. obli. l.j.§.ſi qs.de acquirẽ.poſ.l.qui pignoris.de dã.infect. l.fluminũ.§.j.in cor.auc.de here. et fal.§.inordinatũ. colla.j.de his qui ingrediunt ad appel.§.ſi vero. colla.v.C.de ſer.fugi.l.j.cum ſi.

Affirmatiuã geminata negatio ponit.

e ¶ Scholaſticos.a ſchola dictos.arg.C.de offi.magiſtri.offi.ſcholarũ de priuile.ſchola.l.ij.⁊.iij.lib.x.de ipſis etiam ſignanter dicit qꝛ amore ſciẽtie conſequẽde dubitare de multis conſueuerunt p modum diſputationis p quam veritas elucеſcit frequẽter.ff.de mune.⁊ hono.l.munerũ.§.mixto.⁊ in extrauagã.qꝛ nonnunq̃.§.nos aũt. Idem tamen dicas ſi inter alios cõtingeret id qd̃ ſequit in dubium reuocari.cũ in oibus ſit eadem ratio et ad hoc adde quod dixi dicto.c.quia nonnunq̃.§.nos autẽ.in verbo ſcholaſtice.

Veritas per diſputationẽ eluceſcit.

f ¶ Pertinaciter.iſtud verbum in malũ ſonat.ſicut alibi de ſum.tri.ca. fidei.§.porro.de vſur.c. ex graui. §.ſane.cle.v.C.de cõducto.⁊ pcu.predi.li.ſ. ⁊ domus auguſt.l.cõductores.lib.xj. Sta‹tim› cuiꝰ hic quero qs dicatur ptinaciter aliqd affirmare: aſſerere: defendere vel tenere: qꝛ de his verbis ſit hic mẽtio et in dictis iuribus. Ad hoc breuiter põt dici qᵹ qui correctionez paratus eſt ſuſcipere pro tali vt cenſeatur hereticus nullatenus eſt habẽdus.xxiiij.q.j.c.hec eſt fides.⁊.c.

Pertinax qs dr̃ eſſe.

a martino papa predicto vel alijs predeceſſoribus noſtris ipſis fratribus vel ordini ſub quacũqꝫ forma vel expreſſione verborũ conceſſis. ¶ Per hocª autẽ dicti ordinis regule in aliquo nõ intendimꝰ derogare nec priuilegijs fratribus ipſis ſeu eorum ordini ab aplica ſede conceſſis (niſi dũtaxat q̃ad p̃miſſaᵇ et iſtaᶜ tangentia) preiudicium aliqd̃ generare. Nulli ergo hominũ liceat hãc paginã nr̃e ſanctionis: inhibitiõis: cõſtitutiõis: et intẽtionis infringere vel ei auſu temerario contraire. Si qs autem hoc attẽtare p̃ſumpſerit ⁊c̃. Datum auinio. vj. idꝰ decẽbris pon.n.anno.vij.

¶ Opinio que aſſerit xp̃m ⁊ eiꝰ diſcipulos nichil habuiſſe: ⁊ in his q̃ habuerunt nullum ius eis fuiſſe: erronea eſt ⁊ heretica. Hec extrauagãs eſt valde notabilis. et gloſas habet pfundas: que ſunt ex ſacre ſcripture fontibus hauſte. Si diligẽter extrauagantem precedentẽ et ſequẽtem inſpexeris: locum huic aptũ fuiſſe aſſignatũ mea opinione dixeris. Capitulum.iiij.

C Um inter nõnullosᵈ viros ſcholaſticosᵉ ſepe cõtingat in dubium reuocari vtrum pertinaciterᶠ affirmare redẽptoremᵍ nr̃m ac dominũ ieſumʰ xp̃m eiuſqꝫ

ſciſma.⁊.q.vlti.c.dixit apoſtolus.⁊ ibi no.alꝭ aũt pertinax vt videtur poterit reputari qui cõtra ꝓhibitionem ſuperioris quaſi ex cõtemptu ſcienter vel ſtudioſe affirmat talia vel defendit.vt colligitur.xj.q.iij. excellentiſſimus.extra de penis.c.grauem.de ſẽ.excõi. miniſtrã.ca.ij.⁊ ca.ſi celebrat.in ſi.cũ ibi no.vel q̃ animoſitate vel auſu icorrigibili ipſa defendit vel aſſerit.dicto ca. dixit apoſtolus vel q̃ falſas opiniões gignit aut ſequit cũ et talis hereticus cenſeatur.xxiiij. q.vlti. c. hereticus. vt ille q̃ animo ſuperbienti diſpoſitionẽ ſedis aplice articulos fidei nõ infringẽtia ſeruare et ei obedire contẽnit.cũ peccatum ariolãdi ſit nõ obedire. ⁊ ſcelus idolatrie nõ acquieſcere. vitium paganitatis contẽnere obedire.lxxxj.diſtin.ſi qui ſunt.viij.q.j.ſciendum.⁊ per hoc mori ſpiritualiter quis precipitur.extra qui ſi.ſint legiti.c.p venerabilem.§.penul.⁊ argu.ff.de re mili.l.iij.§.in bello. vel ille qui animo detrahenti vel irreuerenti temerarie talia defendit vel affirmat.extra de maledi.c.j. cum ibi no.⁊ argu.C.ſi quis impera. male.l.j.ff. de re mili.l.omne delictũ.§.qui manus.⁊.l.milites.§.irreuerens. vel ille qui ſtatutum ſummi põtificis iuſtum venerabiliter non recipit ſed de ipſo etiam ad vnũ totam diſputare contendit.xxiiij.q. vlti.ca.hec eſt fides. xv.diſtinc.c.ſancta romana.ver. item opuſcula beati leonis. cum p hoc anathema fieri iubeatur vt.ibi qd̃ quaſi ſeparationem a deo ſignificans. xxiiij.q. vlti.c. certum eſt.in pertinacem ꝓfertur.dicto.c. ſi celebrat. Vel ille pertinax poteſt dici ſicut ⁊ obſtinax qui monita ſuperioris deſpicit. extra de re iudi.ad apoſtolice. §.ſed licet. et argu.ff.de pe.l. relegati. vel ille quí id quod per ſedem apoſtolicam approbatum eſt nõ admittit: vel ab ipſa reprobatum nõ repellit.xix. diſtin. romanorũ.xciij.di.c.miratus.⁊ dicto.c.hec eſt fides.⁊ arg.extra de re iudi.in cauſis.C.de cri.ſacri.l.ij.de domeſti.⁊ ꝓtec.l.j.lib.xij. vel ille qui ſue inuitẽs prudentie contra dictum ſapiẽtis ⁊ cõtra decreta.extrauagãtem ſancta romana. ver. nonnulli. etiam ſapientioribus doctoribus non credẽs ad ſemetipſum et ſenſum proprium recurrit non ad ſacre ſcripture verũ intellectum. quia ex hoc magiſter erroris dicitur.xxiiij. qõ. vlti.ca.quid autem iniquius.xvj.q.j.ca.ſi clericatus. xxxvij.diſtin. relatum.⁊ argu.ff.de iurepa.l.diui fratres.⁊ argu.in prohe.ff.§.hoc autem.

g ¶ Redemptorẽ noſtrũ.ſimile.extra de reliquijs ⁊ vene.ſan.c.glorioſus.lib.vj.

h ¶ Ieſum xp̃m. hoc nomẽ eſt ſupra omne nomẽ in

Ieſu nomen eſt ſu=pra oē nomen quo omne genu flectatur et flectendum eſt ſm apl̄m ad philippenſes ca. ii. ⁊ probatur extra de immuni. ec cle. ca. decet domum. lib. vi.

a ¶ Apoſtolos. numero duodeno ꝯtentos. extra de reli. ⁊ vene. ſanc. c. glorioſus. lib. vi.

b ¶ In ſpecia li. ⁊ in ſingulari vt quilibet dice re poſſit h° meū hoc tuū: aut hoc alteri°. ſic enim in ſpeciali quid haberi dicitur. viii. diſt. cū quo iure. xii. q. i. dilectiſſimis. inſti. de rerum diui. §. ſingu lorum. ff. eo. ti. l. i. §. hoc autem.

apoſtolos[a] in [b] ſpeciali nō ha buiſſe[c] aliqua nec in cōmuni[d] etiā hereticū[e] ſit cenſendū di uerſa ⁊ aduerſa etiā ſentientibus[f] circa illud. Nos huic cō certationi[g] finē imponere cu piētes[h]: aſſertionē hmōi per tinacem[i] / cum ſcripture [k] ſa cre que in plerisqꝫ locis ipſos[l] nonnulla[m] habuiſſe[n] aſſerit[o]

c ¶ Non habuiſſe. Etiam quo ad proprietatem in tellige.

d ¶ In cōmuni. quaſi ad ipſos vt ad vniuerſos / nō vt ad ſingulos ſpectantia. ff. de rerum diui. l. inſtantē §. vniuerſitatis. ff. de in ius vocā. l. ſed ſi hac lege §. qui manumittitur. al's eſt ſub. l. patronum. xii. q. ii. §. qui manumittitur. xii. q. i. ca. res eccleſie. ⁊ cap. expe dit. vt per hoc videatur notari differentia inter com mune ⁊ proprium ⁊ ſingulare quaſi per hoc innui vi deatur ꝙ commune nō ſit proprium. ⁊ hoc verum de illo quod commune eſt pluribꝰ vt vniuerſis. vt in di ctis iuribus. ſed cōmune pluribus vt ſingulis ſingu lorum dici poteſt. arg. ff. de pecu. lega. l. dominus ſer uum §. dominꝰ. de ritu nup. l. illud. de ſeruitu. ruſtic. predio. l. ꝓfundum. de condi. inſtituen. l. ii. cū ſimili bus licet forte nō proprie. argu. ff. de verbo. ſignifi. l. pupillus §. viti. de aur. ⁊ argen. lega. l. quintus §. ar gento. ⁊ l. ſcribit.

e ¶ Hereticum. quaſi intelligatur ſcriptura aliter ꝙ̄ ſpiritus ſanctus flagitat a quo ſcripta eſt. xxiiii. q. viii. cap. hereſis.

Uolū=tates ſunt va ria. f ¶ Sentientibus. quia quot capita tot ſententie. de cōſecra. diſtin. iiii. ſicut in ſacramentis. ff. de arbi. l. item ſi vnus §. principaliter. ⁊ varie ſunt hominum voluntates. ff. ad trebel. qꝛ poterat ⁊ diuerſitatē cor porum ⁊c̄. ff. de lib. vniuerſitatis. l. i. extra de cōceſſio ne preben. quia diuerſitatem.

g ¶ Cōcertationi. ſi. de appel. c. cōcertatiōi. lib. vi. ⁊ in ea. antique cōcertationi dn̄i pape Ioānis. xxii.

h ¶ Cupientes. tanꝙ̄ illi ad quē nō ad aliū ſpectat ſuper dubiis fidei electionem vel cōſtitutionem face re. xxiiii. q. i. quotiēs. ⁊ ca. hec eſt fides. ⁊ c. quoniam verus. ⁊ argu. extra qui fi. ſint legitimi. ca. per vene rabilem §. rationibus. C. de ſum. tri. l. i.

Ordo littere. i ¶ Pertinacem. ſume verbū quod eſt. I. deinceps erroneam ⁊c̄. vſqꝫ ad §. rurſus.

k ¶ Scripture ſacre. de qua dubitari vel diſceptari non poteſt an verū vel rectum exiſtat: quicq̄d in ea ſcriptum cōſtiterit. ix. diſtin. cap. quis neſciat. licet de ipſa poſſit ad maiorem intelligentiam diſputari. xxvi diſtinc. cap. ſatis euidenter. no. d. c. quis neſciat.

l ¶ Ipſos. ſ. Chriſtum ⁊ apoſtolos.

m ¶ Nonnulla. expone affirmando. id eſt aliqua vt dixi. ſ. in glo. he due.

n ¶ Habuiſſe. non ad ſimplicem vſum facti tātum: prout aliqui aſſerunt: ſed etiam quo ad ius ⁊ proprie tatem vt dicetur in glo. ſeq.

Xp̄s et eiꝰ diſci puli ali quid ha buerūt ꝓpriū. o ¶ Aſſerit. Scripture ſacre aſſertio iſta reperitur in euangelio Matthei. ii. capit. vbi magi obtulerunt Chriſto aurum / thus / ⁊ mirrham. per quod denotaꝛ oblatorū dominiū fuiſſe queſitū: cū rei oblate domi niū queraꝛ eccl'e cui offertur. ergo ⁊ xp̄o q̄ eſt ipſa ec cleſia. arg. de cōſe. diſtinc. i. ca. oīs chriſtianꝰ. xvi. q. i. ſtatuimus. iuncta ad hoc. l. vl. C. de ſacroſanct. eccle. vbi rei legate vel donate eccleſie dominiū trāſfertur vbi interuenit traditio. ſicut in oblatiōe facta xp̄o cō tingit. Non obſtat his. ff. d̄ pol licita. l. ſi q̄s rē. vbi ſimplex vo tū dominiū non transfert: licet ꝑ ſona vouētis ob ligetur. qꝛ ibi cō ſenſus ſolū vniꝰ ſcilicet vouētis ab initio interuenit. vt ibi no. ſecꝰ aūt in oblatione q̄ de ſui natura ſupponit cōſenſum ⁊ offe rētis ⁊ oblationē recipiētis. ar. ii. q. ii. duo ſunt gene ra. circa fi. Item reperiꝛ Matthei. viii. c. petrum apo ſtolum domū habuiſſe. Item Matthei. xiiii. et. xvi. c. apl'os panes habuiſſe. Itē Matth. xvii. legiꝛ chriſtū habuiſſe veſtimenta dealbata ⁊ Petro ꝓcepiſſe vt di dragma vel ſtaterā ꝓ xp̄o daret recipientibꝰ tributū Ad idē. xxiii. q. vi. tributū. per qd̄ ꝓbatur Chriſtū di dragmatis dominiū habuiſſe. cum eīn preceperit il lud dare tributum recipiētibus: ergo voluit ꝙ domi niū eius illorū fieret: ⁊ eiꝰ dominiū quereret: qꝛ dare eſt accipiētis facere. ff. de verbo. obli. l. vbi autem nō apparet §. viti. de cōtrahen. empt. ⁊ vēdi. l. ſi ita §. i. inſti. de ac. §. ſic itaqꝫ. ff. de reg. iur. l. nō videnꝛ data. ſupponiꝛ ergo neceſſario illud dominiū fuiſſe penes xp̄m. al's illud trāſferri nō potuiſſet. ff. de acq̄. re. do. l. traditio. extra de dona. inter virū et vxo. c. nup. i. q. viii. c. dalbertū. ff. de reg. iur. l. nemo plꝰ iuris. ⁊ l. ne mo plus cōmodi. Itē Matth. xxvii. xp̄m habuiſſe ve ſtimenta ⁊ illa forte fuiſſe diuiſa. In euangelio Mat thei legiꝛ. ix. ca. ꝙ Mattheꝰ domū habebat in qua cū xp̄o multi diſcumbebāt cum quibus chriſtus ⁊ ſui di ſcipuli comedebāt ⁊ bibebāt. Itē in euangelio Mar. vi. ſcribitur dn̄m dixiſſe apoſtolis vt darēt paupibꝰ māducare. ex quo ſupponiꝛ ꝙ ipſi habebāt vnde da rēt. ⁊ hoc manifeſtiꝰ ibi declaraꝛ ex ipſorū apl'orū re ſpōſiōe cū dixerūt habētes q̄nqꝫ panes ⁊ duos piſces euntes emamus denariis. cc. panes: ⁊ dabimꝰ eis man ducare. ex quo euidēter daꝛ intelligi ipſos apl'os de narios habuiſſe etiā quo ad ꝓprietatem vł dominiū ſi eīn ipſi ſe empturos offerebant panes cū denariis ergo illos ꝓ precio panum dare volebant: quoꝝ do miniū tenebanꝛ in venditores trāſferre. Licet enim venditor dn̄ium rei vendite trāſferre in emptorē nō teneaꝛ. ff. de cōtrahen. empt. l. ſi ita §. i. emptor tamē dominiū precii pecuniariū trāſferre in venditorem te netur. ff. de ac. emp. ⁊ ven. l. ex empto. quare cōcludiꝛ ꝙ illiꝰ apl'i dn̄ium habuerūt: al's ipſum minime trāſ ferre poſſent. Legitur etiā Mar. viii. c. ipſos ſeptē pa nes et paucos piſces habuiſſe. Itē legiꝛ Matth. xvii. c. xp̄m veſtimēta dealbata habuiſſe. ⁊. xxvii. c. ipſum veſtimēta habuiſſe. Scribiꝛ etiā Luce. ix. c. xp̄m dixiſ ſe apl'is. date pauperibus māducare. ⁊ illi dixerunt. nō ſunt nobis plus ꝙ̄ quinqꝫ panes ⁊ duo piſces / niſi forte nos emamus in oēm hāc turbam eſcam. ex quo cōcluditur: vt. ſ. dixi. In euangelio etiam Ioānis le gitur. xii. et. xiii. c. loculos habebat iudas / ⁊ ea q̄ mit tebātur portabat. Itē. i. ad Corinth. xvi. legiꝛ. vnuſ quiſqꝫ aūt noſtrū apud ſe reponat recondens ex colle ctis quod ei bene placuerit. in quibus denotaꝛ apl'os aliqua habuiſſe. Item actuū. iiii. ca. dicitur ꝙ erāt il lis omnia cōmunia. Item actuū. xx. legitur Paulum

Uendi tor do miniū trāſfer re nō te neꝛ in empto rē: ſecꝰ ecōuer ſo.

contradicat[a] expꝛeſſe: ipſamqꝫ ſcripturā ſacrā ꝑ quā vtiqꝫ fidei oꝛthodoxe[b] ꝓbant[c] articuli quo[d] ad ꝑmiſſa fermētū[e] aſſerte ſupponat cōtinere mendacij[f] ac per[g] cōſequens quantū[h] in ea eſt ei[i] in totū[k] fidē[l] euacuans[m] fidē[n] catholicam

dixiſſe. Argētum/aurū/aut veſtem nulli⁹ occupaui. ipſi ſcitis. qm̄ ad ea q̄ michi opus erāt: et his q̄ mecum ſunt miniſtrauerūt manus iſte. Ex quibus euidēter elicit apl̄os in ſpeciali vel in cōi aliqua habuiſſe. Ad huc euidēter ſic dicendū foꝛe cōcluditur per auctoꝛitatem Auguſtini dicētis. habebat dn̄s loculos a fidelib⁹ oblata conſeruās/et ſuoꝝ neceſſitatib⁹ ⁊ alijs indigētibus tribuebat. tunc pꝛimū eccl̄ie pecunie foꝛma eſt inſtituta: vt intelligerem⁹ q̄d p̄cepit nō eſſe cogitandū de craſtino non ad hoc fuiſſe p̄ceptū vt nichil pecunie ſeruaret a ſanctis: ſed ne deo ꝓ iſta ſeruiat ⁊ ꝓ inopie timoꝛē iuſticia deſeratur. ſic legit. xij. q. j. ca. habebat dn̄s. Cuius quidē auctoꝛitatis ⁊ aliarum ſupꝛa inductarum mēs et ꝟba nullo modo referri pōt ad ſimplicē vſum facti ſeparatū ⁊ ſegregatū ab omni ꝓpꝛietate vl' dn̄io ⁊ ab omni iure vtēdi ꝓut aliqui ſuo ſenſu ducti et ſue innitentes pꝛudētie vel poti⁹ temeritati erronee ſatagunt affirmare: vt colligitur ex rōnib⁹ incōuincibilibus in decre. ad conditoꝛē. inſertis: ⁊ ibi lati⁹ dixi. Et hoc luce clari⁹ denotat in auctoꝛitate Auguſtini p̄dicta cum dicit. habebat dn̄s. intelligam habebat. i. cū effectu. hoc em̄ denotat verbum habere de ſua ꝓpꝛia ſignificatione. ff. de ꝟbo. ſig. l. nomē filiarū §. habere ſicut ⁊ ꝟbū ꝓuenire. verbū cape. vt eo. titu. l. aliud eſt capere. ⁊ ſi aliter verbū habere in iure ſumi reperiat hoc eſt de impꝛopꝛia ſui ſignificatiōe vt colligit. ff. de verbo. ſig. l. ſtipulatio iſta. in pꝛinci. ⁊ §. habere. ſicut de verbo cape dici cōſueuit. ff. de re iudi. l. nō videtur quiſqꝫ. et de ꝟbo ꝓuenire: vt not. d. l. aliud. In dubio aūt ad ꝓpꝛiā verbi ſignificationē/nō autē ad impꝛopꝛiā vel abuſiuā ſan⁹ referēdus eſt intellect⁹. ff. de lega. iij. l. nō aliter §. j. de verbo. ſig. l. nepos ꝓculo. q̄d nō fieret ſi habere ad ſimplicē vſum facti referret: vt in decre. ad cōditoꝛē/colligit: ⁊ ibi notaui. Et cū dicit loculos: debet vl' pōt exponi. i. burſas plenas ſic exponitur iſtud verbū. ff. de pecu. lega. l. dn̄s ſticho §. teſtamēto. vel exponit loculos. i. bona vel diuitias. ita ſumitur extra de po. c. j. Oblata. hoc verbū in auctoꝛitate poſitū denotat rerū oblatarū dominium in chꝛiſtū fuiſſe tranſlatū vt ſupꝛa ꝓbaui. Conſeruās iſtud verbū ibidem ſubiunctum expꝛeſſe cōfundere videt opinionē aſſerētiū chꝛiſtum ⁊ apl̄os habuiſſe aliqua tm̄ quo ad ſimplicem vſum facti. cōſeruatio enim de ſe ſupponit conſeruati exiſtentiā abſqꝫ vſu cōſumptibili facti: vt colligit. ff. de mino. l. ⁊ ſi ſine §. queſitum C. de admi. tuto. l. lex que §. vlt. quando decreta. op⁹ non eſt. l. vlti. extra de elec. quia ſepe. de offi. oꝛdina. ca. pꝛeſenti. lib. vj. xij. c. hoc hui⁹ placiti. cum ſimilib⁹ Ipſa igitur cōſeruatiōe durante nullaten⁹ poteſt dici Chꝛiſtum oblata fuiſſe abſqꝫ aliquo iure vtēdi dominio vel ꝓpꝛietate. Nam et dato q̄ illa habuerit vt ſuo tempoꝛe in indigentib⁹ largiretur: interim tamē abſqꝫ omni vſu cōſumptibili vt pꝛopꝛia habebat. alr̄ ſequeretur q̄ ſuum habere: chimerinum. id eſt in rerum natura nō exiſtens diceretur ⁊ iniuſtū: quod dicere nephas eſt: vt. j. in §. rurſum. ⁊ ibi dicā. Sequeretur etiam q̄ illa pauperibus eroganda de non ſuo: et ſic per conſequens de alieno elemoſynam largiretur: quod tamē ipſiuſmet dei ꝓhibitio ⁊ iuris communis diſpoſitio minime patiuntur. xiiij. q. v. c. elemoſyna. cum multis ca. ſequen. ⁊ pꝛe. j. q. j. c. non eſt putanda. extra de deci. ex trāſmiſſa. Species em̄ iniuſti lucri eſt ex alieno largiri ⁊ bn̄ficio ſibi acquirere debitorem. vnde ex his furti tenetur qui ideo rem amouet: vt eam alij donet. ff. de fur. l. ſi pignoꝛe §. j. Iſtum ſenſum adhuc denotāt verba auctoꝛitatis pꝛemiſſe Auguſtini: cū in ea dicitur nō fuiſſe pꝛeceptū ne pecunia ſeruaret a ſctis. Per q̄d patet ex iam dictis ſanctos dei abſqꝫ vſu ſimplici facti poſſe pecuniā habere recta tamen intentione vt eadem auctoꝛitate ſubiungitur. ⁊ j. latius dicetur

Dominiū aliquarū rerum fuiſſe penes chꝛiſtū auctē diui auguſtini cōpꝛobatur.

Auguſtini auctoꝛitas de ꝟbo ad verbū declaratur.

Elemoſyna ſi eſt de alieno facienda.

a ¶ Contradicat expꝛeſſe. cum ſcriptura ſacra aſſerat eos aliqua habuiſſe. illi autem aſſerāt eos nō habuiſſe. ⁊ certū eſt q̄ habere ⁊ nō habere tāq̄ affirmatio ⁊ negatio ſibi expꝛeſſe contradicūt. in coꝛ. auten. de man. pꝛinci §. ſed neqꝫ. colla. iij. ff. de inſtit. acti. l. ſed etiam ſi pupillus §. ſi inſtitoꝛia. extra de iureiurā. et ſi xp̄s. ⁊ ad poſitionē vnius ſequitur remotio alteri⁹. ff. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. li. j. inſti. e. ti. in pꝛinci. de tute. ij. reſpon. de peni. diſtinc. ij. cap. ſi enim inquit. xxx. q. j. ca. cum renunciatur. cum ſimilibus.

b ¶ Oꝛthodoxe. i. catholice. ſi. C. de here. l. quicūqꝫ. ⁊ l. cognouimus. cum multis ſi.

c ¶ Pꝛobātur articuli. vt in ſimbolo Credo in vnū deum. ibi. ⁊ reſurrexit tertia die ſm̄ ſcripturas. xv. diſtin. c. canones. xxviij. q. j. ca. j. cum multis ca. ſeq.

d ¶ Quo ad p̄miſſa. ſ. q̄ Chꝛiſtus et apl̄i habuerūt aliqua in ſpeciali vel communi.

e ¶ Fermētum. in malū vel in viciū ſonat hoc verbum iuxta illud apl̄i. in fermento veteri ⁊c̄. ⁊ iuxta illud. modicum fermēti totam maſſam coꝛrumpit. ix. diſtin. ca. ſi ad ſcripturas. iij. q. ix. ca. pura. j. Coꝛi. v.

f ¶ Mendacij. quod dicere nephas eſt. xxiij. q. v. c. quid ergo. ix. diſtin. ca. quid neſciat.

g ¶ Per conſequens. Sed vnde ſequitur iſtud ꝯſequēs? Dicas q̄ cū ſcriptura ſacra aſſerat xp̄m ⁊ apoſtolos aliqua habuiſſe aſſertio contrarium aſtruens ex ſe dicit ſcripturam ſacrā mētiri. ⁊ ſic per mendaciū q̄d ille impingit fidem eius tollit. arg. extra. de verb. ſig. foꝛus §. vlti. ⁊ ſic fidei (ſi negaret) pꝛobationē reddit dubiam: cū fides niſi ꝑ ſcripturam ſacrā ꝓbari penes homines non poſſit. arg. de peni. diſt. iiij. c. in domo. ⁊ de conſe. diſt. iiij. c. ne iuſti.

Fides nō ꝓbatur niſi ꝑ ſcripturā.

h ¶ Quātū in ea eſt. ſ. aſſertione. ⁊ ꝓpꝛie dicit q̄ntū in ea eſt. nam vere ſcripture ſacre teſtimonia euacuari non poſſunt. ix. di. ca. palā. ⁊ ca. pꝛeceptis.

i ¶ Eius. ſ. ſcripture ſacre.

k ¶ In totum. hoc dicit quia per mēdacium quod in ſcriptura reperitur ei⁹ fides euacuari dicitur. xvj. diſt. c. canones. ix. diſtin. c. ſi ad ſcripturas. ⁊ ar. iij. q. ix. ca. pura. de conſe. diſtin. iij. c. non liceat. C. de vete. iur. enu. l. ij §. eādem. ff. queadmo. teſta. aperiā. l. ij. §. ſi. Super quo vide quod no. per Inno. extra de hereti. ca. fraternitatis. ⁊ de offi. deleg. cū in iure. et per Accur. C. de tranſactioni. l. ſi ex falſis. ⁊ per Hoſtien. extra. de fide inſtru. c. ex litteris.

l ¶ Fidem. i. auctoꝛitatem vel pꝛobationem. multis enim modis ſumitur fides: vt no. extra de ſum. trini. ⁊ fide catho. in rubꝛica.

m ¶ Euacuans. tollens vel ſubmouens.

n ¶ Fidem catholicam que dicit articulorum collectio. xxiiij. q. j. hec eſt fides. ⁊ in ſymbolo Athanaſij Quicunqꝫ vult. ſic not. extra de ſum. tri. in rubꝛica.

Ordo litteræ.

reddat[a] (eius[b] ꝓbationē[c] adimēs dubiã[d] ⁊ incertam) deinceps[e] erroneã fore cēſendã ⁊ hereticã[f] de fratrũ[g] nr̃oꝝ cōſilio hoc ꝑpetuo declaramus[h] edicto[i]. ¶ Rurſus[k] i poſterũ[l] pertinaciter[m] affirmare ꝙ redemptori nr̃o ꝓdicto[n] eiuſq apl'is his[o] que ipſos[p] habuiſſe ſcriptura ſacra teſtat̃[q] nequaq̃ ius ipſis[r] vtendi cōpetierit[ſ]: nec illa vendendi ſeu donãdi ius[t] habuerint aut ex ipſis alia acquirendi: que tñ[v]

a ¶ Reddat.ſume ṽba illa dubiã ⁊ icertã q̃ ſũt lr̃a.
b ¶ Eius.ſcʒ fidei catholice.
c ¶ Probationē adimens.ex hoc collige illud effici dubiũ ⁊ incertũ cui⁹ ꝓbatio adimit̃. ad hoc facit.ff.de colla.bono.l.j.§.ſed cũ poſſint.ꝺ carb.edic.l.iij.§.dure autē.C.de ꝓba.l.ſi de poſſeſſiōe de latt.li.tol.l.j.§.illa aũt nouiſſimis.ff.ꝙ met⁹ cauſa.l.iſti quidem.§.j.

Fides eſt firmiter credenda.

d ¶ Dubiã.q̃ ſimplr̃ ꝯſitēda.firmiter ṽo credenda eſt.ex̃ de ſum.tri.firmit̃.xxiiij.diſt.c.qñ ep̃s i ſymbolo athanaſij quicũq; vult. vñ in illa dubitãs infidelis cenſet̃.ex̃.de here.c.dubi⁹ quare in illa nullus titubare debet.xxiiij.q.j.c.ante.

Conſtitutio nouiter edita reſpicit futura.

e ¶ Deinceps. Iſtud verbũ denotare videt̃ ꝙ ante hãc decre.talis aſſertio nõ eſſet cenſenda erronea vel heretica.arg.ad hoc.de ſum.tri.c.fidei.§.porro.vbi ſimile verbũ etiã in ſili materia ponit̃.ſicut ⁊ verbũ de cetero refert̃ ad futurũ nõ ad preteritũ. vt in ꝓhemio ſexti lib.⁊ in ꝓhe.conſtitutionũ clemētinarũ.et extra. de ſpon.duoꝝ.c.duas.de here.cũ xp̃s. cũ ⁊ reglariter cōſtitutio nouiter edita futura nõ pterita complectat̃ niſi aliud caueat̃ in ea.extra de cōſti.qm̃. C. de legi.l. leges ⁊ cōſtitutiones.xxxj.di.c.ante triēniũ. In ſcʒ facit ṽbũ declaram⁹ qꝺ ſtatim ſequit̃. qꝺ videt̃ iuris antiqui declaratiuũ nõ noui editiuũ.arg.ff.de acqui. rerũ do.l.ſicuti.§.ſed ſi q̃rat̃ alibi reperit̃.de elec.ſtatutũ.de iureiurãdo.romani.§.verũ.de re iudi. paſtoralis.§.vlti.de prebē.c.ſi roman⁹.cle.v. Cũ cōſtitutio iuris naturalis.i.diuini etiã ad preterita trahatur.extra de vſu.cũ tn̄.no.ꝑ Inno.⁊ Cōpoſt.extra de conſti.c.ij.⁊ ꝑ hoſti.eo.ti.c.vlti. Maxime cũ talis aſſertio dicat̃ expreſſe ſacre ſcripture cōtradicere.⁊ quantum in ea eſt fidē catholicã dubiã ⁊ incertam reddere vt hic. ſed ſic ſentire videtur durũ: cũ aſſertio talis ꝙ xp̃s et apoſtoli nichil habuerũt in ſpeciali vel in cõi videret̃ ante expreſſe cõprobari ꝑ decre.nicolai.iij.exiijt.§.porro.de ṽb.ſig.li.vj.que facta ꝑ vicariũ chriſti potētem declarare articulos fidei cãm ꝓbabilem ſic aſſerendi dare potuit excuſantē.arg.ij.q.iij.c.paulum.extra de ſen.excõ.c.ſacro.de elec.ſtatuimus.in ſi.lib.vj. vt al's cauſa ꝓbabilis erroris litigantē excuſat. ff.de leg.ij. l.qui ſolidũ.§.etiam.ad mace.ſena.cõſul.l.iulianus. Et opinio doctoris magni inducit cauſam ꝓbabilem erroris.arg.C. de vete.iur.enu.l.j.§.ſed ita.xix.diſt.c. ſic omnis.xx.di.c.de libellis.xxxvij.di.§.vlti.extra de reſti.ſpo.lr̃as.§.nos autē.no. ꝑ petrũ de ſamp. de ap. vt debitus.ad hoc ꝓſtat efficax argumentũ.xxij. q.ij. c.in quib⁹ rebus. Quid eñ peccauit antiq̃tas huius cōſtitutionis inſcia priſtinã ſecuta obſeruationē? nichil vt videt̃.C.de teſt.l.iubem⁹. Pro hac opi.facit qꝺ not.ala.extra de here.cũ xp̃s.⁊ recitat Guil. xv.di. canones.⁊ ſm hoc dices ꝙ verbũ declaramus exp̃ſſe denotat ante hãc decre.etiã tenendũ fuiſſe ꝙ xp̃s et apl'i aliqua habuerũt nõ aũt ꝙ aliter tenere hereticũ cēſeretur.⁊ licet in ṽitate ſacre ſcripture contradiceret tñ alia interp̃tatio ſumenda videri poterat ꝑ decre.exijt ab hereſi quem excuſans ante hanc decre.al's fruſtra eſſet hic appoſitũ iſtud ṽbũ deinceps cõtra iura.xix. di.ſi romanoꝝ.ex̃ de priui.ſi papa.li.vj.de cõceſ.ꝓbē. c.cum ei.§.ſecus.cle.v.ff.de leg.j.l.ſi quãdo.de vſur. ſi ſtipulatus.an aũt hodie excuſari dicetur.§.pxi.

f ¶ Hereticã.id eſt a fide ſeparatam.no.hoſtiē.in ſum.de hereti.§.j.⁊ ſic ꝑ cōſequēs dãnandã ⁊ fugiendam.extra de ſum tri.dãnamus.C.de here.l.dãnato. ex̃ eo.ti.c.fraternitatis.xxiiij.q.vlti.cleric⁹.⁊.c.ꝓcedēti et ſequenti.x. colla.de ſtatu et cõſue.ʒ liberta. eccleſie.§.ſtatuimus.cum ſimi.

g ¶ De fratrũ quid hec clauſula operetur vide qꝺ not.de re iudi.ad apoſtolice.⁊ dixi in decre.execrabilis.

h ¶ Declaramus. Collige hic principē eccleſie chriſtiq; vicariũ poſſe etiã ſuper fide catholica declarationem facere.vt dixi.ſ.in glo.tanq̃. põt etiã articulũ fidei facere ſi ſumatur articulus non proprie ſed large pro illo qꝺ credere oporteat: cũ prius ex ꝓcepto eccleſie neceſſario nõ oporteret.patet exēplũ in hac decre. ⁊ de ſum.tri.c.fidei.§.porro.cle.v.⁊ ꝑ aliquos induct̃ in exemplum.licet non videatur michi propriũ.extra de here.cũ chriſt⁹. vbi papa interdici mãdat ne quis de cetero audeat dicere chriſtũ nõ eſſe aliquid ſm ꝙ homo cuius contrariũ ante dicere licebat.cũ non eſſet ꝓhibitũ ſm aliquoꝝ opinionē que per dictũ capitulũ confundit̃ ſic alanum notaſſe ibidē recitat guido.xv. diſtin.c.j. Per iam dicta vero non credas poſſe facere nouũ articulum per quem noua fides inducatur.aut veritati fidei detrahatur aliq̃d vel accreſcat quo ad ſubſtantiam.xxv.q.j.c.ſunt quidam.⁊.c.ſeq.⁊.c. ſi eã deſtruerem.⁊.c.que ad perpetuam.

Articulus nouus fidei an ꝑ papã poſſit fieri.

i ¶ Edicto.per hoc verbũ patet hanc decre.cõtinere hodie ius cõmune generale.cũ ſit vnũ de ſignis legis generalis.C.de legi.l.iij.
k ¶ Rurſus.ſecunda pars.
l ¶ In poſterũ. hic potes recitare que dixi in parte precedenti in verbo deinceps.
m ¶ Pertinaciter.in malu ſonat hoc verbũ vt patet ex his que notaui in parte precedēti in verbo pertinaciter ⁊ colligitur.C.de here.l.ij.cum ibi no.
n ¶ Predicto.ſcʒ ieſu chriſto.
o ¶ His.ablatiui pluralis numeri eſt iſtud ꝓnomē et expone his ſcilʒ bonis.
p ¶ Ipſos.ſcilʒ chriſtũ rdemptorem ⁊ apoſtolos.
q ¶ Teſtatur. hic dicas vt notaui in parte precedenti in glo.ſcripture.
r ¶ Ipſis.ſcʒ que habuiſſe eos ſcriptura teſtatur.
ſ ¶ Cõpetierit.dicebant eñ aliqui xp̃m et apl'os in his que habuerũt habuiſſe ſimplicē tãtũmodo vſum facti abſq; dñio ꝓprietate vſufructu ⁊ abſq; iure vtēdi: moti potiſſime ex ṽbis decre. exijt.§.porro.de ṽb. ſig.lib.vj.que fuit nicolai.iij. qui tamē vſus vel facti prout illi intelligũt reperitur nuſq̃ abſq; aliquo iure ſaltim perſonali qꝺ cõpetit ad vtendũ licet poſſet reperiri abſq; iure ſcʒ tali qꝺ ſit ſeruitus.⁊ ſic ſana mente debet intelligi decre. exijt.vt expreſſe colligitur ex decre.ad conditorem.⁊ ex his que ibi dixi.
t ¶ Ius habuerint. hoc aſſerere temerarium ⁊ fatuum erat: ⁊ ante hanc conſtitutionē vt colligi poteſt per ſane intelligētem ex auctoritatibus ſacre ſcripture in iuribus allegatis.ſ.in glo.ſcripture.
v ¶ Que tamen. Scilʒ habuiſſe ius vtendi: donandi et alia acquirendi.

a ¶ De p̄miſſis. f. q̄ xp̄s ⁊ apl̄i habuiſſe reperiant̄.
b ¶ Teſtatur.ſed vbi᷒ vide qđ notaui in dicta glo. ſcripture.
c ¶ Ipſos.ſcʒ chriſtum ⁊ apl̄os.
d ¶ Potuiſſe facere.ſcilʒ tanq̄ vere ſuis.
e ¶ Suppōit. Scilʒ ſcriptura ſacra.
f ¶ Exp̄ſſe.hic ſame litteram q̄ eſt infra aſſertionē ip̄am ⁊c̄. vſq̄ in finem decre.⁊ verbū cū:qđ ſequitur eſt ratio declarationis q̄ infra ſubiūgitur.
g ¶ Ipoꝝ.xp̄i ⁊ apoſtoloꝝ.
h ¶ Geſta.i.facta. nā licet q̄dā ſubtilis differētia notari videatur inter facta ⁊

Geſta ⁊ facta nō differunt.

ipſos de premiſſis[a] feciſſe ſcriptura ſacra teſtat̄[b]:ſeu ipſos[c] potuiſſe[d] facere ſupponit[e] expreſſe[f] cū talis aſſertio ipſorum[g] vſum et geſta[h] euidēter includat: in premiſſis[i] non iuſta[k] quod[l] vtiq̄ de vſu geſtis ſeu factis redemptoris noſtri dei filij ſentire[m] nephas[n] eſt ſacre ſcripture[o] cōtrarium:et doctrine catholice inimicū[p] aſſertionē[q] ipſam pertinacē[r] de fratrū noſtroꝝ cōſilio de

inceps[s] erroneam fore cēſendam merito ac hereticam declaramus[t]. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrarum declarationum infringere vel auſu ei temerario contraire. Si quis autem hoc attentare preſumpſerit: indignationē oīpotentis dei ⁊ beatoꝝ petri ⁊ pauli apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurū. Datum auinio. ij. idus nouembris. Anno. vii.

geſta nichil tn̄ inter ipſa intereſt.ff.de v̄bo. ſigni. l.licet.⁊.l.labeo.§.geſtum. ꝓprie autē geſtū ſine verbis dicitur vt ibi licet per interpretationē largius ſumatur.ff.de minoribus.l.aut pretor.⁊ ſic pōt hic ſumi.
i ¶ In premiſſis. ſcilʒ que ſcriptura ſacra teſtatur chriſtum et apoſtolos habuiſſe.
k ¶ Nō iuſta. Sed vn̄ pōt dici prouenire vel ſequi iſta euidēs incluſio. R̄ndeo q̄ cū nullus rect᷒ vl̄ iuſt᷒ vſus ſeu poſſeſſio poſſit eſſe niſi aut iure diuino vl̄ humano vires ſumat.xxiij.q.vij.c.q̄cūq̄.nec enī ſatis ꝯcludit oēm cuiuſcunq̄ rei vſum iniurioſum ⁊ iniuſtū eſſe q̄ h̄r̄i dr̄ abſq̄ aliq̄ iure.ff.ad.l.aql.l. ſed ⁊ ſi quēcunq̄.§.iniuriā.⁊ de iureiu.l.j. Sicut l ſiū dr̄ oē qđ nō eſt ex fide.i.ex ꝯſciētia peccm̄ eſt.de peni.di.ij.§.illud.xxviij. q.j.§.ex his.ex̄ de p̄ſcrip.c. qm̄ oē.⁊ q̄cq̄d a lege diſcrepat legi ꝯtrariū cenſet̄.C.de iude.l.celicolarū. A lege autē et ſic a iure expreſſe diſcrepat vſum in aliqua re habere ſine aliquo iure cū ſine iure vſus nō ipſi᷒ vtētis ſed alien᷒ cenſeat̄.xiij.qđ.iiij.c.q̄d dicam.ſcire enī quiſq̄ dʒ qđ ſuū nō eſt ad aliū ꝑtinere.C.vn̄ vi.l.cū q̄rebat̄.⁊ arg.ff.de manumiſ.l.iiij.xiij.q.j.§.q̄bus.ver. itē ꝑcepit. Suū autē dici nō pōt niſi aliq̄ iure mediāte ff.de v̄bo.ſig.l.alienare.et.l.v̄bis.viij.diſt.q̄ iure. vn̄ talis vſus ſine aliq̄ iure dici nō meret̄ vſus ſʒ abuſus arg.ff.de vſu ⁊ habi.l.plenū. vel vſurpatio q̄ de ſe preſcriptionē impediūt. C. de aqueductu.l.diligēter. de fundo rei priua. l. vſu aquē.lib.xj.xciij. diſt.ca.illud. xvj.q.iij.c.licet.ex̄ de teſta. c.qr ingredientibus. vbi de hoc. Vn̄ v̄ſus. Tēpus lōgeuum te nō excuſat in euum Cum male ſis vſus:quia non preſcribit abuſus.

Vſus cuiuſq̄ rei abſq̄ iure eſt abuſus.

V̄ſus.

l ¶ Quod.ſcʒ includere vſum ⁊ geſta iniuſta.
m ¶ Sentire.i.credere.
n ¶ Nephas eſt.ſimile.xxiij.q.v.quid ergo.
o ¶ Sacre ſcripture. qua clamatur voce ꝓphetica non eſt inuenta in ipſo iniquitas:nec in ore ei᷒ dolus: et iuſticia de celo proſpexit.
p ¶ Inimicū.⁊ ſic ꝑ cōſequens erroneū:cū enī chriſtus ſit ſapiētia:veritas:iuſticia:charitas: fortitudo. xj.q.iij.eſtimāt.aſcribere xp̄o vſum talē iniuſtū ⁊ iuſticie ꝯtrium:ip̄m negare dicit̄. vt ibi. et cū iniuſte re aliq̄ vti ſit peccatū.xciij.diſt.diaconi. ⁊.xiij.q.iij.c. q̄d dicam.impingere chriſto talē vſum eſt ſibi pecm̄ impingere:contra verbū prophete. Eſaie.liij.c. ⁊ Petri apl̄i

Peccatum eſt iniuſte re aliq̄ vti.

prima petri.ij.c.Qui pecm̄ nō fecit ⁊c̄.et qr impotens eſt ad peccandū.nā ſm̄ btm̄ Auguſtinū poſſe peccare nō eſt aliq̄d poſſe immo aliquid nō poſſe. vn̄ ille ſolus vocat̄ oīpotēs q̄ hoc nō pōt.qr oīa pōt q̄ poſſe eſt aliq̄d poſſe.de pe.diſt.ij.c.principiū. circa fi.nam ⁊ ſi in quocunq̄ iuſticia et iniquitas peccatū ⁊ bona opera minime ſe cōpatiant̄:multominus in xp̄o. vt pe ni.diſt.ij.c.ſi enī inquit. Sed q̄d ſi cenſeat̄ q̄ talē vſum iniuſtum apl̄i habuerunt reputabitur h᷒ nephas vl̄ fidei inimicū᷒ dicas q̄ ſic.nā vſus rerū cōceſſus fuit ꝑ xp̄m apl̄is vt patet ex auctoritatib᷒ inductis. ſ.in glo.ſcripture. vn̄ nō videt̄ cōceſſiſſe ip̄m iniuſtū. ſi enī ipſum iniuſtū vel illicitū reputaret ipſum vtiq̄ ꝓhibuiſſet.xxviij.q.j.c.ſic enī. vltra mediū. alˀs diceret auctor ⁊ cōmiſſor illiciti.qđ hereticū eſt ſentire.
q ¶ Aſſertionē ipſam.de q̄ in hoc.§.ſupradictū eſt.
r ¶ Pertinacē. dic vt dixi.ſ.in verbo pertinaciter.
ſ ¶ Deinceps. hic recitare potes q̄ notaui in parte precedenti in verbo ſimili deinceps.
t ¶ Declaramus. Mirabile cōtinere videt̄ preſens conſtitutio in duob᷒. Primo in hoc qđ dicit ꝑtinaciter aſſerere xp̄m ⁊ apl̄os non habuiſſe aliq̄ in ſpeciali vel cōi hereticū et erroneū fore cenſendum cū decretalis exiit.§.porro.exp̄ſſe ꝯtrariū innuat.dicendo q̄ abdicatio ꝓprietatis omniū rerū tam in ſpeciali q̄ in cōi ꝓpter deum ſit meritoria ⁊ ſancta.qđ ⁊ xp̄s viam ꝑfectionis oſtendēs verbo docuit et exemplo etiam firmauit.qđ apoſtoli inquantū fuerūt ꝓfeſſores paupertatis excelſe ⁊ volētes perfecte viuere per doctrine ac vite ipſoꝝ alueos deriuauerunt.qualis enī ⁊ que pertinax aſſertio poteſt dici: ſi aſſeratur q̄ conditor canonis chriſti vicari᷒ aſſerit:certe nulla. vt videt̄.ar.xvj.diſt. c.ſancta.xix.di.ſi romanoꝝ.xciij.diſ.c.mirat᷒. Scđo ꝑ eandem viā in hoc q̄ in preſenti.§.rurſus dicit̄ q̄ pertinaciter affirmare xp̄o ⁊ apoſtolis non cōpetiſſe ius vtendi ⁊c̄.nā dictus.§.porro.dicere videtur expreſſe ipſos habuiſſe ſimplicem vſum facti abſq̄ ꝓprietate dominio vſufructu et abſq̄ iure vtendi.cū prepoſitio abſq̄ ſicut et prepoſitio ſine priuationem inducat.argu.ff. de exercito. acti.l.j.§.ſi plures. de admini. tuto. l.tutum.de inſti.acti.l.ſed et ſi.§.conditio.de acquir.here.ſi quis michi bona.§.ſi corā.cū not.in his. Ad hoc poteſt ſaluo meliori iudicio nō improbabiliter dici q̄ abdicationem proprietatis vt meritoriam et ſanctam chriſtus verbo docuit et exemplo firmauit: ⁊ apoſtoli etiam volentes perfecte viuere per vite et per doctrine alueos deriuauerūt. ſcilʒ principaliter quo ad animi inordinatam affectionem et in temporalibus aliq̄dam mentis implicationem. recta enī interior abdicationis talis intentio quo ad effectum eſt formaliter et principaliter perfectio:et abiectio exterior diuitiarum quo ad effectū non eſt eſſentialiter perfectio: ſed perfectionis eſt via ⁊ inſtrumētū vt dicit abbas moyſes in collationib᷒ patrū.et Auguſti.in lib.de morib᷒

Abſq̄ et ſine priuāt.

Propꝛietatis abdicatio ē duplex. ſ. interior et exterior.

eccle.c.xxix. loquēs de btō Job dicit. Amiſit ille oēs
diuitias factus repente pauperrim⁹: tam incōcuſſum
animū tenuit et infixū deo vt ſatis mōſtraret nō illas
ſibi fuiſſe magnas ſed ſe illis: ſibi aūt dn̄m. Quo aīo ſi
eſſent noſtri temporis homines non magno opere ab
iſtorū poſſeſſione prohiberemur. vt perfecti eſſe poſſe
mus. iuxta hoc eſt verbū prophete. Diuitie ſi affluāt
nolite cor apponere. diuites enim cum iuſticia et bo=
nis operibus nō abijcimus. xxx. diſtin. c. item hec ſcri=
ptis. et iuxta auctoritatē Auguſtini ſupra inductam
habebat dn̄s loculos dicētis φ xp̄s precepit nō eſſe co
gitandū de craſtino nō ad hoc fuiſſe preceptū ne pecu
nia ſeruaret a ſanctis. ſed ne deo ꝓpter iſta ſeruiat et
ꝓpter inopie timorē iuſticia deſerat. niſi ſanctis q̃ de
ſe perfecti ſunt pecunie cōſeruatio non eſt ꝓhibita. cū
ſine impedimēto perfectionis poſſint ſaltem in cōi ali
qua poſſideri. xij. q. j. expedit. Cōprobat hoc eſſe idē
ꝑ multiplices auctoritates ſcripture ſacre ad hoc ſu=
pra inductas. Hūc etiā intellectum denotat dictus §.
porro. opponens de hoc qḋ legitur φ dn̄s loculos ha=
buit et reſpondent φ hoc habuit condeſcendens infir
mis. mente eñ ſana debet intelligi φ dn̄s loculos ha=
buit ꝓprios in ſpeciali vel in cōi. aliter enim inepta et
impropria fuiſſet facta ibidem oppoſitio de loculis ꝑ
chriſtum habitis. niſi intelligerentur iuxta naturam
conformē vel indēnitatē illius dicti ad quod ſit oppo

Exceptio eſt de eo ꝺ q regl'a

ſitio. ſcilȝ abdicationis proprietatis. Sicut dici per iu
riſtas in ſimili cōſueuit φ exceptio habet eſſe de eodē
de quo eſt regula. alˢ inepta eſſet exceptio vt ſi dice=
retur omnis homo currit preter aſinum. non eſt bona
exceptio. quia aſinus non eſt de illo et eodē ſubiecto.
ſcȝ humano de quo locuta fuerat regula ſeu propoſi=
tio. et hoc colligitur. ff. de fun. inſtru. l. queſitum §.
idem reſpondit domo inſtructa. in cor. aut. de nō alie=
nā. aut permu. re. ec. §. vt autē. colla. ij. Ad id autem
qḋ opponit contra §. iſtū rurſus. de dicto §. porro. φ
chriſtus ꝛ apl'i habuerūt vſum abſq; iure vtendi: dico
fore intelligendū abſq; iure vtendi. ſcȝ ſeruitutis non
autem abſq; iure vtendi perſone coherenti competen
ti ad vtendum. alˢ ſupponeretur vſus in chriſto et
apl'is fuiſſe iniuſtus quod dicere eſt abſurdum vt hic
ꝛ clare ſuperius ꝓbaui ꝛ patet per decre. ad cōditorē
ꝛ hoc etiam ſane intelligi denotatur per illam decre.
etiam dicentē fratres minores poſſe vti rebus ordini
minorū cōceſſis. ſupponentē ꝑ hoc aliquod ius eis cō=
petere conceſſum ad vtendū. niſi enim ſic dicta decre=
talis intelligatur de ſe eſſet impoſſibilis in hoc φ dicit
de vſufacti ſi diceretur eſſe abſq; omni iure. cum talis
vſus de ſe ſit impoſſibilis vt in decreta. ad conditorē.
ꝛ ibidem. et. ꝯ. clare probaui. intelligere autem illam
ſuper impoſſibili eſſet expreſſe contra capitulum erit
autem lex. iiij. diſt. vbi lex habet eſſe clara ꝛ poſſibilis
Ex premiſſis deliberata mēte penſatis cōfundi dicit
opinio nonnullorū plura volentiū ſapere q̃ expediat
diſtinguentium triplicem modum habendi primum
quo ad ſimplicem vſum facti. ſi enim intelligāt vſum

Hn̄di modus ſm alīqs ē triplex.

abſq; omni iure vtendi prout ſupponere et ſentire vi=
dētur. cum talis vſus nulla lege diuina vel humana
reperiatur inductus erubeſcere debent loquentes ſu
per hoc ſine lege. in corp. auꝫ. ꝛ de trien. ꝛ ſemiſ. §. cōſi
deremus. colla. iij. cum in eis dici poſſit nullus eſt ta=
lis vſus quia lege aliqua nō cauetur in corpo. auten.

Uſus ſim=plex facti non pōt reperiri.

de non eligen. ſecundo nubē. §. optimū itaq;. col. j. C.
de repu. l. diſſentiētis. de colla. i. illam. extra de tēpo.
ordina. c. dilectus. ne ſe. va. c. illa. de ſup. neg. prela. ro
mana. lib. vj. lv. di. ſi euāgelica. cum ſi. potiſſime cum
talis vſus de ſe ſit impoſſibilis et iniuſtus qui in xp̄m

ꝛ apl'os cadere nō potuit vt predixi. Scḋm modū ha=
bēdi aſſerūt iſti eſſe q̃tum ad ius adminiſtrationis et
diſpēſationis. ꝛ ſi ſcḋm iſtū modū dicunt xp̄m ꝛ apl'os
aliq̄ñ loculos habuiſſe min⁹ bn̄ dicere viderent. lȝ eñ
xp̄s ꝛ apoſtoli reperiant pauperib⁹ aliqua diſpēſaſſe
de chriſto autē dici nō pōt φ iure ꝑlationis vel admi=
niſtrationis humano miniſterio aſſecutus aliq̄d ha=
buiſſet. Joan. vj. c. cū ipſe a nemine ſit electus vt ipſe=
met teſtat cū dicit Joan. xv. Nō vos elegiſtis me ſed
ego elegi vos. Apl'i etiam anteq̄ adminiſtratores vel
ꝑdicatores cōſtituerent ꝛ poſt reperti ſunt aliqua ha
buiſſe. vt in auctoritatibus. ꝯ. inductis plene patet.
Q̄uis autē xp̄s nō ſit electus ꝛ pōtifex factus ab hoīe:
tamē a deo iureiurādo fact⁹ eſt pōtifex. vt dicit apl's
ad hebreos. vij. c. Unde ſm Auguſtinū ſuꝑ Joannem
xp̄s ad hoc loculos habuit: vt ſui et ſuorū pauperū ne
ceſſitatibus prouideret. ꝛ in hoc prelatis exemplū in=
quit Auguſtinus dn̄i accipite. cū oīs xp̄i actio noſtra

Chriſtus ad q̃d loculos habuit.

ſit inſtructio. ij. q. j. de⁹ omnipotēs. lxxxj. diſt. c. legit.
extra de ſepul. c. j. vnde ſi xp̄s ꝛ apl'i iure ꝑlationis lo=
culos habuerūt vt illi etiā fatētur: cū ſtat⁹ ꝑlationis
videat poſſe dici maior q̄ ſtatus religioſoꝝ ꝓfitentiū
paupꝫtatē cū de ſtatu religionis tranſeat ad ſtatū pre
lationis pōtificalis. extra de elec. nullus. li. vj. ꝛ eo. ti.
cū rōni. cle. v. qḋ eccl'ia nō ꝑmitteret ſi ſtatus prelatio
nis minoris eſſet ꝑfectiōis q̄ religionis: cū de minori
ad maius nō ecōtra ſit tranſitus. xcuij. di. c. legim⁹. C.
quēadmodū ciui. mune. indi. l. maiorib⁹. lib. x. de mu
ne. actu. ꝛ car. li. xij. ff. ꝺ mune. ꝛ hono. l. vt gradatim.
videt φ hr̄e loculos nō ſit imꝑfectionis etiā in ꝑlatis
ꝛ lōge min⁹ in religioſis. Tertium modū habēdi aſſe
rūt q̄ ad ꝓprietatē ꝛ dominiū ꝛ hoc dupliciter. Primo
de iure diuino. et ſcḋm hūc modū dicūt oblata eſſe ec=
cleſie ꝛ decimas eſſe in dominio xp̄i et in corpore eius
qḋ eſt eccleſia. dicūt etiā ſcḋm hūc modū xp̄m loculos
habuiſſe. ꝛ hoc iure diuino dicunt apl'is ꝛ eoꝝ vitā ſe=
quentibus cōpetijſſe et cōpetere tp̄e neceſſitatis eme=
re ꝛ vēdere. In hoc aūt ſic dicēdo ſi ſm iura loquant
errare vident. nā de iure diuino q̄ oīa dicunt cōia licȝ
ꝓprium haberi poſſit: ipſe tñ modus habēdi nō eſt de
iure diuino ſed humano. viij. di. c. quo iure. ꝛ ibi no. ꝑ
Hug. ꝛ Guil. poſt eū. ꝛ patet. xxiij. qḋ. vij. c. j. ꝛ q2 rerū
dn̄ia de iure gentiū ſunt diſtincta. ff. de iuſti. ꝛ iu. l. ex
hoc iur. vñ non videt ex hoc poſſe dici φ illo iure diui=
no dn̄s in particulari loculos habuerit. cū ip̄e modus
particularis habēdi puta ꝑ oblationē emptionē et ſi=
miles modos nō ſit de iure diuino vt ꝑdixi. Et ꝑ ean=
dem viā nō pōt dici φ de iure diuino apl'is cōpetierit
emere ꝛ vēdere cum talia ꝛ ſimilia ſint de iure diuino
incognita vt predixi. Secūdario dicunt eſſe dn̄ium et
proprietatē. ſcȝ de iure poſitiuo imperatorū qḋ ꝑ ini=
quitatē ſm eos extitit introductū. ſcȝ vt hoīes dicant
hoc meū propriū ꝛ in iudicio de illo cōtendūt allegan=
tes ad hoc. viij. diſ. ca. quo iure. xij. q. j. dilectiſſimis. ꝛ
ſm hunc modū bene dicūt chriſtū ꝛ apoſtolos non ha
buiſſe ꝓprietatē rerū vel dominiū in ſpeciali vel com=
muni. dicentes de tali modo habēdi fore intelligendā
decretalem exijt §. porro. de quo preſens decre. nullā
facit mentionē. quare per predictā modorum habēdi
diſtinctionē iſta ſic generaliter loquens erit trahen=
da. et exponenda ſcḋm illam. vt illa per hanc non cor=
rigatur. nec iſta illi obuiet. Utinam autē in hiis di=cen=
dis ſaniorem mentis ꝛ conſiderationis intuitum ha=
buiſſent. cum enim certo certius ſit chriſtū et apoſto=
los aliqua habuiſſe: vt per auctoritates ſacre ſcriptu=
re indubitabiles eſt probatum: et illa non habuer. ne=
quo ad ſimplicem vſum facti abſq; aliquo iure. vt in=

decre.ad cōditorē. et ibidē.vt.ſ.plene pbaui:nec illa etiā ſolū iure plationis vel diſpēſationis habuerūt vt ſuperi⁹ eſt pbatū.nec illa poſſint dici per aliquos mo dos habēdi habuiſſe iure diuino vt ſtatim prime ple ne dixi:neceſſario relinquit q̄ illa habuerint p aliquē modum habēdi de iure poſitiuo inductū vt clare patere poteſt ex pmiſſis ſacter intuēti. Et talē modū hñdi iure poſitiuo xp̄s deſignaſſe vr iubēdo reddi ceſari que ſunt ceſaris Matthei.xxij.c. xxiij.q.oē. viij.§. econtra.⁊.c.ſeq. ex̄ de cleri. cōiu. ex parte cui ⁊ ipſe p ſe tributū ſolui voluit.xj.q.j.magnū.xxiij.q.viij.in tributū. Nō videnē etiā recte ſapere in hoc qd̄ dicūt iura impatorū quib⁹ dr̄ aliq̄d pprium fore p iniq̄tatē introducta adherētes cortici ire dicti capituli dilectiſſimis.nō ſenſum nō mētē/nō virtutē ei⁹ amplectētes cōtra iura expreſſe contrariū ſtatuētia.ff.de excu.tu.l.ſcire.§.aliud.de re milita.l.milites.extra de ſbo.ſig.c.intelligētia. ⁊.c.ppterea. de elec.ſi poſtq̄.§.j.lib.vj.de iureiurā.c.romani.§.verū cle.v.j.q.j.c.marchion.C. de libe.prete. l.ſi quis filiū. de dona.l.vlti.ſi.mi.ſe ab here.abſti.l.j.cū ſi. cū enim lex imperialis ſit preceptrix faciēdorum: prohibitrix non faciendorū. ff.de legi.l.iij. et per quam docemur declinare inhibita et ſectari permiſſa.C.eo.ti. l.leges ſacratiſſime. Et deſcribi magiſtraliter et veriſice conſueuit.q̄ lex eſt ſanctio ſancta:iubens honeſta prohibens contraria.ff.de legi.l.j.⁊ eo.titu.l.ij. cui etiā omnes homines obedire debent propter multa.maxime autem quia eſt adinuentio et donum dei vt dicta.l.ij. que etiam eſt delictorū ſponte vel ignorantia cōmiſſorum coertio.dicta.l.j. vnde ſcribitur q̄ deus imperiū ppterea de celo cōſtituit vt difficilibus imponat que apud eū ſunt bona et legē aptet ſm̄ nature varietatē in cor.aut. de fide inſtru.§.qr igit.col.vj. quare lex dicitur pdita ſm̄ formā celitus datam.C.de murilegulis.l.ſi quis ex corpor.lib.xj.ex diuino quodam nutu C.de preſcrip.lon.tēp.l.vlti.⁊ alibi legitur q̄ venerāde romane leges diuinitus ſunt per ora principum pmulgate.xvj.q.iij.c.nemo. ⁊ ipſa iura humana p imperatores et reges ſeculi deus humano generi diſtribuit.viij.diſt. quo iure.et quia cor regiū in manu dei eſt.C. de ſum.tri. l.inter claras. ipſa etiā veritas que eſt deus per cor regis multa fieri iuſſit.xj.q.iij.,imperatores. diſponens omnem creaturā principibus legem condentibus fore ſubiectam.j.Pet.ij.c.extra.de maio.⁊ obedien.c.ſolite.de cēſi.omnis anima. deſipere videnē ſentientes q̄ lex fuerit per iniquitatē inducta.cū enim auctorē habuerit oīs iniquitatis inſcium et extorrem ſcilz deum:non alia debet dici q̄ eius auctor fuerit.iuxta illud Qualis es tu: talia ſunt opera tua.et argu.xxviij.q.j.ſunt enim.vltra medium.extra de preſump.c.ex ſtudijs. nam lex et diuinas et humanas res bene diſponit et omnē iniquitatē expellit. C.de vete.iur.enu.l.j.circa prin. Non ob.dictum.c.dilectiſſimis innuēs prima facie q̄ per iniquitatem aliquis dicit hoc meū alius hoc ſuū quia exponitur ⁊ exponi debet per iniquitatē.i.ppterea quia fuit iniquitas.i.peccatum lex induxit hoc meū eſſe/hoc alterius non q̄ ipſa lex fuerit de ſe iniqua hoc adinueniens ex cauſa rationabili vt quiſq̄ ſuo cōtentus non inuaderet alienū.xcij.diſt.diaconi.C.de ſuffra.l.j.vnde vi.l.cū querebaē. Et ſi in lege aliq̄d ſingulare contra rōnē ſit ſtatutū hoc nō eſt ſine cauſa probabili introductū. ff. de legi. l. ius ſingulare. Videtur etiā ex pdictis ab lcan=ta aſſertione ſeu affirmatione et de iure non probabili reputata excuſari nō poſſe illos q̄ ſm̄ premiſſam modorū habendi diſtinctionem nituntur nodum preſentis cōſtitutionis euadere.ex quo enim per decre. ad conditorem reprobatus eſt confuſus ſimplex vſus facti abſq̄ aliquo iure vtendi ſubſiſtens in perſona chriſti et apoſtolorum. ⁊ in ca.ad cōditorem. ſtatutum eſt q̄ decre.exijt.§.porro.de tali vſu facti debet intelligi qui competat ratione alicuius iuris ſaltem perſonalis: aſſerere extūc cōtrarium qualiter quem ab imperitia poterit excuſare non videtur.cum (vt.ſ.dixi) peccatum ariolandi ſit non obedire: ⁊ ſcelus idolatrie non acquieſcere.lxxxj.diſtin.ſi qui ſunt. viij.q.j.ſciendum.xj.q.iij.c. qui reſiſtit. Credere autem dominum noſtrum papam cōditorē dicte decre.et iſtius ſic non potuiſſe ſtatuere put ſtatuit:hereticum cenſeretur. xcix.diſtin.c. nulli fas. et ibi no.et per Gar.extra de elect.ca.generali.lib.vj. cum hodie etiā per iſtam decreta. ſit declaratū:pertinaciter aſſerere chriſtum ⁊ apoſtolos nō habuiſſe aliquid in ſpeciali vel in communi fore hereticū adinuenire membra diſtinguendi ſuper modis habendi iure non ſuffultis vt ſuperius probaui ⁊ iuxta illos ſciēter aliter aſſerere:quomodo aliquis a iuris ignorantia poterit excuſari non videtur.arg.extra de cleri.ex commu.ſi celebrat.xxiij.q.vlti.ca.heretico. et per ea que dixi.ſ.in verbo pertinaciter. In his autem correctionē ſancte matris eccleſie ſpōſiq̄ ſui chriſti vicarij ſuſcipere ſum parat⁹ ſi in premiſſis vel in aliquo premiſſorum contingeret me errare.zenzelinus.

Jura aliq̄d ppriū fore dicē=tia non ſunt p iniq̄tatē introducta.

Legis deſcriptio.

Regis cor in manu dei eſt.

Reprobaē opinio illorum detractorū q̄ pſumūt ipugnare cōſtitutiōes Jo.xxij. ad cōditorē canonū.et cū inter nōnullos.ſ.immediate pcedentes. Ex pmiſſis rñſionib⁹ ad oēs eorū obiectiōes: tādē declaranē tāq̄ heretici: ⁊ roma. eccle rebelles ab oīb⁹ euitandi:ſi deinceps ſciēter ūbo vel ſcripto aliq̄d defendere: vel approbare cōtra illas pſumpſerint. Hic habeē ſub parte ſcđa et tertia de clauiū materia plixa et vtilis diſputatio. Ca.v.

Quia quorū=dā mētes ſic

Quia quorūdā. Hec decretalis diuiſibilis eſt in partes vndecim. In prima cum ratione condendi cōtra temeritatem detrahentium decretalibus ad conditorem /et cum inter nonnullos. premittitur pollicita prouiſio. In parte ſcđa modorū detractionis ſubiū gitur recitatio. ibi: ad impugnandas autem ⁊c̄. In tertia d ictorum modorū detractionis annectitur reprobatio.ibi q̄ autem in ratione ⁊c̄. In quarta ad auctoritates per detractores inductas datur reſponſio. ibi.q̄ autem ſubſequenter ⁊c̄. In quinta auctoritatis Nicolai tertij p illos inducte ſpecialiter ſit excluſio. ibi:adhuc licet declaratio ⁊c̄. In ſexta quibuſdā verbis auctoritatis Nicolai datur reſponſio et certa interpretatio ibi: q̄ autem dicitur ⁊c̄. In ſeptima cuiuſdam cōſtitutionis per dictos detractores inducte ſubinfertur repugnatio ibi : rurſus impugnatores. ⁊c̄. In octaua aſſertionis alterius ipſorum detractorum ſit improbatio.ibi.rurſus aſſeruiſſe ⁊c̄. In nona cuidam concluſioni per detractores facte reſponſiua

diuiſio textualis l.xj. pres.

fit impugnatio. ibi ex premiſſis autem ⁊c̃. In decima modorũ detractiõis noua fit improbatio. ibi: preterea dicant nobis ⁊c̃. In vndecima ⁊ vltima papalis intẽtio. ibi. nos itaqꝫ ⁊c̃.

a ¶ Pater mẽdacij. ſ. diabolus: cui9 mendacij multiplex eſt ſpecies xxij. q. ij. ca. primum eſt.

b ¶ Execaſſe. ipſorꝫ corda obnubilãdo vt viã veritatis nõ agnoſcant.

c ¶ Noſtris. id eſt per nos editis ſiue factis.

d ¶ Fratrib9 noſtris. loquendo de cardinalibus in gñe oms fres appellat vt hic ⁊ extra de electi. in geneſi. in fi. ⁊ ca. eccl'ia. ij. in fi. Sed in ſpecie eos ſemp vocat filios qui nõ ſunt epiſcopi. de ſupple. neglig. plat. dilecto. de elec. c. corã. de teſta. raynaldus. ſic etiã not. Hoſtiẽ. extra de iudeis. ita quorũdam. Que autẽ ſit ratio quare loquẽdo de ipſis in genere oẽs fratres appellat: vide in ca. execrabilis ſuper verbo. cum fratribus noſtris.

batur. xvi. q. i. ca. ex merito plebis. xvj. q. j. ſi caput. et amica legis dicit. inſtitut. de fideicõmiſſa. liberta. §. ſed quia. et nemini debet eſſe damnoſa. ff. de dolo. l. j. Eſt alia ſimplicitas que dicit eſſe aduerſa diſcretiõi. et talis cum potius dicatur fatuitas nõ approbatur. xxxix. diſtin. capit. petr9. xlvij. diſtinctio. capi. de petro. lxxxiij. diſtinctio. capitu. epiſcoporum ff. de poſtu. l. j. §. vltimo. cum. l. ſeque. de cura. fu. l. ij. inſtitu. de cura. §. ſed ⁊ curator. in fi.

pater[a] mẽdacij dicitur execcaſſe[b] ꝙ noſtris[c] conſtitutionibus quarũ vna incipit. ad cõditorem canonum. alia vero/cum inter nõnullos. vtriqꝫ tam cum fratribus[d] noſtris ſancte Romane eccleſie cardinalibus:[e] ꝗꝫ cum multis archiepiſcopis et epis alijſqꝫ eccleſiarum prelatis: necnon et cum pluribus ſacre theologie magiſtris ac vtriuſqꝫ iuris pfeſſoribus deliberatione prehabita[f] diligenti digeſtis[g]: ac de premiſſorum fratrũ noſtrorꝫ cõſilio pmulgatis: nõ abſqꝫ multa temeritate[h] plectibili niſi[i] ſunt detrahere: ⁊ nitunt[k] veritatẽ quã[l] continẽt p falſas[m] inſanias,[n] obfuſcare[o]. Nos tam pernicioſis auſib9 ne corꝫ doctrina peſtifera[p] ſimpliciũ[q] animos labefacere[r] ac in ſui erroris deuium[s] deducere valeat: de corũdẽ fratrũ cõſilio decernimus ſuper hoc ſalubriter vt ſequit prouidere. ¶ Ad[t] ipugnandas aũt conſtitutiones pdictas[v] ſubſcripta ratione[x] tam verbo ꝗꝫ ſcripto vſi ſunt publice[y] ſicut fertur: illud inquiunt: qđ per clauem[z] ſcientie in[?] fide ac moribus[a] ſemel diffinierunt romani pontifices adeo immutabile[b] perſeuerat: ꝙ illud[c] ſucceſſori reuocare non[d] licet in dubium: nec contrarium affirmare: licet de his que per clauem[e] poteſtatis ordinauerint aſſerant ſecus eſſe[f] in confirmatione autem regule ordinis fratrum minorũ/ Bono=

r ¶ Labeface re. id eſt labi vel ruere.

s ¶ Deuium. in malã partem ſumit. vt als. C. de vete. iur. enucleã. l. tãta. §. ergo prima. verſi. alie. extra de pſumptio. ca. tertio loco.

t ¶ Ad impugnandas. ſecunda pars.

v ¶ Predictas ſcilicet ad conditorem. ⁊ cum inter nonnullos.

x ¶ Ratione. i. inductione ſeu allegatione.

y ¶ Publice. ex hoc magis peccabant propter maioris mali exempli perniciẽ. argu. ff. vi bo. rapt. l. ij. §. ſi in re depoſita. inſti. de oblig. que ex delic. naſ. §. pena. xj. q. iij. precipue. extra. de exceſſi. prelat. ca. ꝗꝫ ſit graue. no. xxxij. q. iij. ca. nemo.

z ¶ Clauem ſcientie. Hanc clauem ſciẽtie iſti ex capite pprio ſiue fantaſia adinuenire ſunt moliti. cum a nulla lege diuina vel humana originem ſumpſiſſe reperiatur ſaltem ꝗꝫtum ad hoc ad quod ipſam inducunt. vt. j. in. §. preterea dicant nobis.

? ¶ In fide. ſ. catholica.

a ¶ Moribus. ſ. reformandis.

b ¶ Immutabile. Hoc forte dicunt ad inſtar iuris naturalis: quod de ſe immutabile eſt. inſti. de legiti. agna. tute. §. vlti. de iure natu. §. ſed naturalia quidẽ iura. v. diſtin. §. primo.

c ¶ Illud. ſ. in fide ac moribus diffinitum.

d ¶ Non licet. Sed qua fronte hoc dicere auſi ſunt non video. cum et dominus per ſe ordinata in veteri teſtamento. aliquando reperiatur mutaſſe in nouo. xxij. q. iiij. incommutabilis. xxiij. q. viij. occidit. extra de diuor. gaudemus. ⁊ de conſecra. diſtinct. iij. peruenit. ⁊ diffinita per romanos pontifices ipſi ijdẽ ⁊ per eorum ſucceſſores mutaſſe reperti ſunt. extra de conſangui. ⁊ affini. ca. non debet. ⁊ dixi in ca. quia in futurorum. ⁊ ca. quia nõnunqꝫ.

Ordinata in veteri teſtamento reperiantur aliquãdo mutata in nouo.

e ¶ Clauem poteſtatis. Hoc impugnatur: vt patebit. j.

f ¶ Secus eſſe. Quia diffinitum per illum immutari poteſt ⁊ eius contrarium affirmari.

e ¶ Cardinalibus. quare ſic dicant: vide qđ notaui in ca. execrabilis. in verbo. cardinalibus.

f ¶ Prehabita diligẽti. ſi. C. ne filius pro patre. autem. habita. ⁊ plenius dixi in capitulo. ad cõditorem. nos itaqꝫ.

g ¶ Digeſtis. i. ad decidenda ⁊ diſſoluenda dubia factis in prohemio inſti. §. igitur poſt libros.

h ¶ Temeritate plectibili. i. punibili cum non obediens decreto principis moui precipiatur. iij. Regum ij. ca. extra de maio. ⁊ obe. c. ſi quis.

i ¶ Niſi ſunt. i. conati ſunt in preteritum.

k ¶ Nituntur. ſ. de preſenti.

l ¶ Quam cõtinent noſtre dicte conſtitutiones.

m ¶ Falſas. id eſt nõ veras. falſitas enim nihil eſt aliud ꝗꝫ immutatio veritatis. in corpo. auten. de fide inſtrumen. circa princi. colla. vj. ff. ad. l. cornel. de fal. quid ſit falſum.

n ¶ Inſanias. id eſt nõ ſanas opiniões. immo a veritate alienas: vt patet. j.

o ¶ Obfuſcare. i. obſcurare ſeu obnubilare quantum in eis eſt.

p ¶ Peſtifera. i. peſtis ſpũalis anime inductiua.

q ¶ Simplicium. id eſt doli vel fraudis carentium ſimile in. cap. pdiens. ff. de proba. l. cum de indebito §. ſin autem. de quibus dici cõſueuit ꝙ propter ſui innocentiam omni verbo credunt. xxij. q. iiij. c. innocẽs Gratia cuius ſcire debes ꝙ quedã eſt in homine ſimplicitas. id eſt animi puritas que eſt dolo ⁊ machinationi contraria. ⁊ talis ſimplicitas etiam iure appro=

Simplicitas eſt duplex

a ¶ Hec verba. Scilicet proxime ſequentia que tamen probant id ad quod inducuntur: vt. j. in. §. q autem ſubſequitur.
b ¶ Hec eſt regula. Uerba ſunt predictorū ſummorū pōtificum cōfirmatoria ſcđm iſtos regule ordinis minorum.
c ¶ Habet ꝓpriū. i. ſecūdum quā nichil licet fratribus habere proprium vel cōmune. de ipſa enim regula (cū de ſe ſit inanimata) certū eſt q nichil habere poteſt.
d ¶ Utuntur. Scilicʒ fratres dicti ordinis.
e ¶ Simplicem vſum facti. Ex his moti fuerūt iſti ad detrahēdū predictis conſtitutionib9 non ſane intelligētes iſtum ſimplicem vſum facti: vt ptʒ. j. et in decreta. ad conditorem. et. c. cū inter nōnullos.
f ¶ Preſumētes. Et male: vt patebit. j.
g ¶ Prefatos. ſ. prime.
h ¶ Expropriatione. Priuatiue ponitur ſyllaba ex / vnde expone expropriatione. i. carētia vel abdicatiōe.
i ¶ Ciuilis ꝛ mūdani. De dominio cōpetenti de iure diuino cōtrarium ſentiebant vt dixi in. c. cum inter nōnullos.

rij. iij. Gre. ix. Inno. iiij. Alexā. iiij. Nico. iij. predeceſ. noſtrorum ſummorū pontificū hec[a] verba aſſerunt cōtinerī: hec[b] eſt regula euāgelica xp̄i et apoſtolorū imitatrix: q̄ nichil in hoc mundo hʒ[c] ꝓpriū vel cōe/ ſʒ in reb9 q̄b9 vtunt[d] hn̄t ſimplicē[e] vſum facti: his addere p̄ſumentes[f] p̄fatos[g] ſummos pōti. ꝛ multa cōcilia generalia per clauem ſciētie diffiniuiſſe paupertatē Chriſti ꝛ apoſtolorum cōſtitiſſe perfecte in expropriatione[h] cuiuſlibet temporalis dominij ciuilis[i] et mundani: et ſuſtentationem eorum[k] in ſolo et nudo vſu facti[l] etiam cōſtitiſſe: ex q̄bus nitūtur[m] cōcludere nō[n] licuiſſe: nec licere[o] ipſorū ſucceſſoribus contra[p] p̄miſſa aliq̄d immutare. Ideoq̄ʒ[q] cū cōſtitutio noſtra: cum inter/ p̄dicta: contra diffinitiones p̄dictoꝝ p̄deceſſorū nr̄orū ſicut aſſerūt diffinierit xp̄m et apoſtolos in his que habuerunt habuiſſe non tantū ſimplicem vſum facti: ſed[r] ius faciēdi de ipſis: eoſq̄ʒ ip̄os fecit

k ¶ Eorum. ſ. Chriſti ꝛ apoſtolorum.
l ¶ Uſu facti. Abſq̄ʒ aliquo iure ſm iſtos: quod tamen verum non eſt.
m ¶ Nituntur concludere. Falſo tamen: vt. j. patet in. §. ex premiſſis ꝛ ſequen.
n ¶ Non licuiſſe. ſ. dudum vel in preteritum.
o ¶ Nec licere. ſ. de preſenti.
p ¶ Cōtra p̄miſſa. ſ. ſic diffinitiua ſm iſtos.
q ¶ Ideoq̄ʒ. ſ. q2 cōtra premiſſa: non licet ſucceſſoribus aliqua immutare.
r ¶ Sed ius faciendi. i. ipſis rebus vtendi ꝛ donādi ꝛ ex his aliqua acquirēdi. vt in decre. cum inter. §. rurſus. ꝛ verba que ſequuntur expone vt ibi dixi.
ſ ¶ Licet falſo. Iſtorum falſa concluſio clarius patebit per ea que dicentur. j. §. pxi.
t ¶ Supradicta. ſ. q Chriſto ꝛ apoſtolis nō ſolum ſimplex vſus facti in habitis cōpetierit: ſed et ius de ipſis aliqua faciendi.

v ¶ Cōtra ipſum. ſ. q nobis per eam nō licuerit aliquid declarare vel ſtatuere prout in ea cōtinetur.
x ¶ q autem quod in ratiōe. tertia pars.
y ¶ Uidelicet. Uerba q̄ ſequunt expone. et ſup his dic vt dixi in parte precedenti.

ſe ſcriptura ſacra teſtat: pertinacē aſſertionem dicentiū ipſos ius hm̄oi minime habuiſſe cū actus illorum fuiſſe cōcludant non iuſtos: qđ de xp̄o nephas eſt dicere: hereticam declarādo: concludere ſatagūt licʒ[ſ] falſo nobis nō licuiſſe declarare vel ſtatuere ſupradicta[t] Item q2 conſtitutio: ad cōditorem canonum/ cōtra diffinitiōes predictas fratres minores aſſerit non poſſe habere i re aliq̄ ſimplicem vſum facti: nitunt ſimiliter cōcludere contra ip̄am[v].
¶ q[x] autē qđ in ratione p̄dicta p̄mittitur videlicet[y] q illa que per clauem ſciētie in fide ac morib9 a ſummis pōtificibus ſemel ſunt diffinita: eorū ſucceſſorib9 reuocare non licet in dubiū: nec contrariū affirmare licet ſecus ſit (ſicut dicunt) in his que per clauē poteſtatis p ſummos pontifices ordinantur: prorſus ſit contrariū[z] veritati: patet ex ſequentibus euidenter. primo quidem ſcđm[ꝛ] illos qui[a] tenent clauem[b] ſpiritualem

z ¶ Cōtrariū veritati. Quare dicas illud non fore tenēdu. imo penit9 reprobādu: cū omnis aſſertio veritati q̄ de9 eſt ꝯtraria vetuſtas errorꝫ exiſtat. viij. diſ. c. ꝯſuetudo. ꝛ iđ veritati neceſſario cedere habʒ ea. diſtin. c. veritate. ꝛ ca. precedenti ꝛ ſequenti ꝛ arg. ff. ad. l. acquil. l. inde neraci9. §. vl. quādo actio de peculio eſt anna. l. q̄ſitum. al's eſt. §. vl. ſub lege pria ex q̄ purga. vul. c. ſignificantib9 ꝛ ſcriptū ē q veraciū. i. veritatē aſſerentiū ſum9 tātūmodo amatores. in cor. auten. vt l p̄ua. domi. ſacra myſteria nō fiāt. vltra mediū. colla. v. ꝛ alibi dicit. nos em̄ q̄ v̄itatē colimus ea tm̄modo volum9 in noſtris legib9 que ip̄a re obtinent. C. de dediticia libertate tollē. l. vna.

Ueraces ſūt amādi

ꝛ ¶ Scđm illos. ſ. doctores ꝛ magiſtros.
a ¶ Qui tenent. ſ. qđ ſequit affirmando. ſimile verbum ꝛ ſimilis huius verbi expoſitio fieri cōſueuit: extra de foro compe. ca. ſi diligenti.
b ¶ Clauem ſpiritualē. Que ad inſtar clauis materialis eſt inducta. ſicut enim clauis materialis dicit inſtrumentū ſeu miniſteriū quo clauſum oſtiū aperitur: ſic illa poteſtas q̄ attributa eſt diſpenſatorib9 ſacramētorū clauis dicitur. nā oſtiū celi licet de ſe aptū exiſtēs. Apocalypſis. iiij. ca. vbi dicit. ꝛ ecce in celum oſtium apertū quod eſt Chriſtus. clauſum tamen dicitur propter impedimentum peccati originalis: vel actualis impedientis humanā creaturam celū et dei gloriā ingredi. ꝛ q2 per talē poteſtatem in virtute paſſionis Chriſti illud impedimentū tollitur: ex hoc porta celi aperiri ꝛ reſerari dicit. de conſe. diſtin. iiij. proprie exemplū. de baptiſ. maiores. §. caute tamen. Sicut al's cōtingit q per ſublationem impedimenti via p̄parari ꝛ aperiri dr ad aliquid vt eſt videre in pacto facto vltimo de pecūdo: per quod tollitur impedimē-

Clauis ſpūalis que eſt

Celum de ſe aptū qn̄ q̄ clauditur.

Celi aptio legalib9 exēplis declaratur.

nequaq̃[a] eſſe ſcientiam: ſed ligandi atq̃ ſoluendi poteſtatem[b]: patet aſſertores predictos ponendo eſſe[c] ſcientiam errauiſſe[d] ꝓ quibus[e] facit clauis diffinitio[f]: que a doctoribus[g] datur. Clauis eſt ſpecialis poteſtas[h] ligādi atq̃ ſoluendi[i] qua iudex eccleſiaſticus dignos[k] recipere et indignos[l] excludere[m] debet a regno. Itē q2 claues[n] de quib⁹ agimus in collatiōe ſacerdotalis ordinis cōferuntur[o]. cōſtat autem ꝙ ordinato in ſacerdotem ſciētia cōiter[p] non confertur[q]: quare ſcd̃m[r] illos videtur[ſ]: ꝙ ſciētia non eſt clauis: ſed potētia tantum ligādi atq̃ ſoluendi debeat dici clauis[t]. Adhuc ſecundum[v] illos qui ponunt[x] vnam clauē[y] ſpiritualem[z] eſſe ſcientiam: et ſecundū illos qui auctoritatē

tū exceptionis orte ex pacto de nō petēdo precedēti: et ex hoc aperitur via efficax ad agendum.ff.de pac.l.ſi vnus.§.pactus. Et ſublato impedimēto exheredationis ꝑ querelā inofficioſi teſtamēti aperitur et paratur etiā via efficax ad agendū.ff.de inoffi.teſta.l.q̃ de inofficioſo. Et ſublato īpedimento preteritionis ꝑpetitā bonoꝝ poſſeſſionem cōtra tabulas aperit via augmēti vel diminutiōis legatoꝝ ab impubere relictoꝝ.ff.de vulg.et pupil.ſubſti.l.et cōtra tabulas.de lega.iij.l.vlti.§.ſi.multa ſimilia alia exempla ſuper hoc dari poſſent.

a ❡ Nequaq̃ eſſe ſcientiam. Clauis eīn talis ſpiritualis ſuſcipitur ꝑ ſuſceptionem ordinis ſacerdotalis vt infra ſequitur abſq̃ alia anguſtia ſeu labore. Sciētia autē cum a natura nō inſit ab euentu eſt: et cū diligentia acquirit in corpo.auf.de queſto.§.hec omnia.colla.vj.xvj.q.j.c.ſic viue.C.de excuſa. artificū.l.j.li.x.ff.de edil.edic.l.precipiūt ediles: cū ſciētia requirat ſtudiū et exercitium ſtudij expoſcat vſum libroꝝ. extra de verbo.ſig.c.exūt.§.porro.circa ſi.lib.vj.de hoc per Guil.de elec.ſi poſtq̃.lib.vj.

Scientia ab euentu eſt.

b ❡ Poteſtatem. In tali poteſtate cōſiſtit tota vis clauium per chriſtū petro cōceſſarum. Matth.xvj.c.xxiiij.q.j.quodcunq̃.

c ❡ Eſſe ſcientiam. Cum non ſit.

d ❡ Errauiſſe. Aliud pro alio putādo. hic enim eſt proprie error.xxij.q.j.c.in his.xxxviij.diſt.c.q̃uis.C.de caſtren.pecu.militū.l.erat.lib.xj.

Errat q̃ aliud ꝓ alio putat.

e ❡ Pro q̃bus. Sez tenētibus clauē eſſe ſcientiam.

f ❡ Diffinitio.i.mgr̃alis ſeu doctoralis deſcriptio.

g ❡ Doctoribus. Unde doctor dicatur: et que in doctore requirant et quibus doctor factus etiā de iure gaudeat priuilegijs. et quot et quibus nominibus nūcupetur: vide ſi placet qd̃ ſuper hoc plene notaui. extra de magiſtris.c.cum ſit nimis.cle.v.

h ❡ Poteſtas. Quare talis poteſtas clauis dicitur dixi ſtatim in glo.que ad inſtar.

i ❡ Atq̃ ſoluēdi.ſcz ſupra terram: non autem mortuos ſub terra. ad hoc vide qd̃ legitur et no.xxiij.q.ij.legitur.extra de ſen.excō.l.a nobis.ij.

Mortui an poſſint abſolui

k ❡ Dignos recipere. Per penitentiam abſoluendum venia enim nō datur niſi correcto.xxiiij.q.ij.legitur.l.diſt.c.abſit.et.c.ſi quis poſtea.C.de ſum.trini.l.vlti.§.ſi.de here.l.manicheos.a contrario ſenſu.

l ❡ Indignos. Per cōtumaciā vel rebellionē.extra de malo.et obe.c.ſi quis.et.c.cū in eccleſijs.

m ❡ Excludere debet a regno.ſcz celeſti. Sed qualiter per poteſtatem ligandi dicātur indigni excludi a regno celeſti: videndum. Ideo q2 ligati per excōicationis ſentētiam iuſte vt q2 per inobedientiam reſiſtunt: per hoc dei ordinationi reſiſtere dicuntur.xj.q.iij.ca.qui reſiſtit: cum iudici eccleſiaſtico quilibet obedire ex precepto apli teneatur. extra de malo.et obe.c.oēs principes.x.di.c.certū eſt.et.c.ſuſcipitis. vnde ꝑ inobedientiam quis morti precipitur. extra de malo.et obe.ca.ſi quis venerit.i.per excōicationis ſententiā velut mortuus a cōmunione fidelium ſeparari.extra qui fi.ſint legit.per venerabilem.§.penul. que quidem excōicatio quē ab ipſo corpore qd̃ eſt xp̄i eccleſia reſcindit.iij.q.iiij.engeltrudā. et excōicatus iuſte a deo dicitur ſeparatus.xxiij.q.vlti.c.certum eſt.q2 excōicatio dicit eterna mortis ſeparatio.xj.q.iij.c.nemo.cū de⁹ ſit vita anime.de peni.di.j.c.facilius.verſi.item ſi antēq̃.et vita vite.i.anime que eſt vita corporis.de pent.diſt.ij.charitas.ver.itē proſuide. non immerito igitur quis per poteſtatē ligatus excludi a regno celeſti dicitur.

Excōicati ſūt excluſi a regno celeſti.

n ❡ Claues. Scilz ligatoria vel abſolutoria.

o ❡ Conferuntur.de peni.diſtin.j.c.multiplex.et.c.quem penitet.xxj.diſtin.in nouo.cum ſimi. Nec inferiori cōpetere poſſunt in foro penitentiali.extra de penit.omnis.quod proſequere.vt no.Hoſtiē.de offi.archi.cum ſatis et plenius in ſumma.de peni.§.cui confitendum.nam et ſi neceſſitatis tempore quis ꝓrimo cōfiteri poſſit.de peniten.diſtin.vj.c.j.et dicto ca.quē penitet.in ver.tanta: ipſe tamen abſoluere vel ligare nō poteſt ſibi confitentem: quia claues non habet vt ibi: et no.ita de offi.ordina.ca.paſtoralis.

Laic⁹ ex neceſſitate ſꝑt ꝯfeſſionē audire ſꝫ nō abſoluere

p ❡ Cōmuniter.id eſt regulariter: et hoc dicit quia aliquando ex infuſione ſimul cum ſacerdotio conferri ſcientia pōt inſpiratione dei ſicut et reperti ſunt aliqui licet penit⁹ laici in epiſcopos et archiepos aſſumpti vt beati Nicolaus Ambroſius et Seuer⁹.lvj.diſ.§.his omnibus.

Scia cum ſacerdotio multis diuinitus infuſa fuit.

q ❡ Non confertur. Iſtud oculata fide patet ad ſenſum in multis ad ſacerdotiū promotis qui abſq̃ ſcientia ſunt reperti et ideo etiam a pontificali officio inde meruerūt deponi.extra de eta.et quali.c.vlti. Et hoc idem tenere videtur ſanct⁹ Thomas de aquino.iiij.ſententiarum.diſtin.xviij.adde etiā quod dixi ſupra in glo.clauis enim etc̃.

r ❡ Secundum illos. Scilz qui dicunt clauem ſpiritualem nequaq̃ eſſe ſcientiam.

ſ ❡ Uidetur.et eſt ſecūdum eos et ſic tale videre eſt thopicum nō elenchum. ſimile de ſpon.ca.preterea.qui ma.accu.poſ.c.videtur.de tranſlat.ep̄i.inter corporalia.§.j.de ſer.c.capellan⁹.ff.de his qui in teſta.dele.l.proxime.iuxta ſi.

t ❡ Dici clauis. Quare hoc: dicas vt.ſ.in glo.que ad inſtar.et gloſa clauis.

v ❡ Scd̃m illos: Scz magiſtros vel doctores.

x ❡ Ponunt.id eſt ſupponunt.vel ponūt in opinione ſua.

y ❡ Unam clauem. Quaſi velint dicere ꝙ nō ſunt plures: quaſi vna ſola ſufficiat.cum vna tantum ſit ſera claudens regnum.ſcilz peccatorum: ad quam amouendam ſeu aperiendā clauis eccleſie eſt inducta nec ſint plures neceſſarie.

Clauis de peccatū ſera dicit vnica celum.

z ❡ Spiritualem. Hic potes dicere quod dixi.ſ.in glo.que ad inſtar.

a ¶ Diſcernendi.i.diſcretionem faciendi.
b ¶ Inter leprā ⁊ lepram.i.inter peccatū ⁊ peccatū. non enim omnia peccata eandem expoſcunt penitentiam.xxix.diſtin.c.neceſſe.xlv.diſt.c.ij.l.diſt.vt conſti tueretur: vnde in penitētia eligēdus eſt cōfeſſor ſciēs ſoluere ⁊ ligare. de peni.diſtin.j. quem penitet. ⁊ diſtinct.vj.ca.j. Alibi tamē hec verba lepram ⁊ lepram ſumuntur pro iudicio eccleſiaſtico ciuili ⁊ criminali vt ex qui ſi.ſunt legit. per venerabilē. §. rationibus. circa fi.

Lepra ⁊ lepra q̄d repſentāt.

omnes tam fideles ꝙ infideles habet poteſtatem: ſuper quo vide id qđ no. Hoſtien.ſup hoc.extra de voto et voti redemp.ca.quod ſuper his.
t ¶ Alium effectum. Quia reuocabilē et mutabilē.
v ¶ Statuunt̄. Cū ſtatuta per clauem ſciētie dicāt eſſe immutabilia. ⁊ irreuocabilia: licet in ſtatutis per clauē poteſtatis dicāt ſe eius eſſe vt parte precedenti.

discernendi[a] inter[b] lepram et leprā eſſe aſſerūt clauē et aliā poteſtatem ligādi atq; ſoluēdi[c] noſcunt̄ euidēter[d] erraſſe. Supponūt enim per claues[e] hmōi circa ea que fidei ſunt ⁊ alia[f] poſſe per cōſtitutionem aliquā diffiniri: claues autē q in ſacerdotali cōferunt̄[g] ordine ad[h] talia minime ſe extendunt: alr̄s[i] ſequeret̄ ꝙ circa[k] premiſſa poſſent conſtitutiones ſacerdotes[l] ſimplices facere. qđ[m] falſum eſt euidēter. Si aūt intēdant claues iſtas extēdere ad gn̄alem[n] poteſtatem attributam beato Petro ſuiſq; ſucceſſorib[9] in[o] ꝑſonam eiuſdem in cōmiſſione officij[p] paſtoralis: ꝑ quā[q] vtiq; videtur euidēter ipſis oia[r] cōceſſiſſe ſine qb[9] paſtoris vniuerſalis[s] cōuenienter cura nequit ſeu officium expediri: adhuc claret ipſos etiam erraſſe. Dicūt em̄ alium[t] effectū habere illa q̄ ꝑ clauē ſciētie: ⁊ aliū illa que ꝑ clauē potētie ſtatuuntur[v]: ſupponētes alia[x] per clauē ſcientie: ⁊ alia[y] ꝑ clauē potentie ſtatui ſeu etiā diffiniri: qđ euidēter eſt falſum. per clauē em̄ ſcientie ſiue ꝑ auctoritatem diſcernendi ſeu cognoſcendi inter leprā ⁊ lepram (ſi ipſam[z] dixerimus eſſe clauē) nil[?] aliud ꝑ ipſum illi cui datur tribuitur niſi[a] auctoritas cognoſcendi. Ei autē cui datur auctoritas de re aliqua[b] cognoſcendi: de illa diffiniendi non intelligitur eſſe data.

c ¶ Soluendi hic dicere potes que dixi.ſ.i ꝟbo ſimili ſoluendi.
d ¶ Euidenter. Id eſt patēter vel manifeſte. ſimile. ff. de excep.rei iudi.l. euidenter.
e ¶ Claues huiuſmodi. Quas ſcientie fore dicunt.
f ¶ Et alia.ſcilicet circa mores.vt in parte precedenti.
g ¶ Conferuntur ordine. Hoc ſtatim.ſ. proxime.ꝑ iura comprobaui.
h ¶ Ad talia. Scilz que ſunt fidei per conſtitutionem aliquam diffinienda.
i ¶ Als. Scilz ſi ad talia ſe extenderent.
k ¶ Circa premiſſa. Scilz que ſunt fidei.
l ¶ Sacerdotes ſimplices.nō habentes auctoritatem preeminentem.
m ¶ Quod falſum eſt. Cum ad ſolum petrum ⁊ eius ſucceſſores ſpectet conſtitutionem ſuper fide ⁊ declarationem aliquam facere.xxiiij.q.j.ca.quotiēs ratio. et ca.hec eſt fides.⁊ in ca.extit.§.viii. de verbo. ſigni. lib.vj.⁊ de ſum.trini.c.fidei.§.nos igitur.cle.v.vt poſte ad quos maiora eccleſie negocia ſuꝑna diſpoſitione iuſſa ſunt referri.xxiiij.q.j.rogamus.xvij.diſtinct. ca.nec licuit.⁊.c.huic ſedi.extra de appel. vt debitus. in fi.de bap.maiores.

Conſtitutio ſuper fide a ſolo papa fieri poteſt.

n ¶ Generalem poteſtatem. Scilz quodcunq; ligaueris ſuper terram ⁊c̄. Matth.xvj.c.xxiiij.q.j. quodcunq; ⁊.q.ij.legitur.
o ¶ In perſonam eiuſdem.xl.diſt.c.non nos. extra de re iudica.ad apoſtolice.§.nos itaq;.⁊ dic vt ibi no. per Inno.in glo.viii.⁊ de fo.compe.licet.in glo.fi.
p ¶ Officij paſtoralis. Dicendo ſi diligis me paſce oues meas.extra de elec.ſignificaſti.
q ¶ Per quā.ſcz officij cōmiſſionem.
r ¶ Omnia cōceſſiſſe. Probatur hoc argumēto iurium.ff.de offi.eius cui mā.eſt iuriſdi.l.j.§.viii. de iuriſdi.om.iu.l.ij.de ꝑeu.l.ad rē.⁊.l.ad legatū.extra de offi.dele.c.ꝑterea. nā al's talis cura cōmiſſa nulla videret̄.ff.de offi.eius.l.vlt. extra de offi.deleg. ex lr̄is.
ſ ¶ Uniuerſalis. Sic dicta quia vniuerſaliter ſuper

x ¶ Alia ꝑ clauē ſcientie. Scz immutabilia ⁊ irreuocabilia ſecūdum illos.
y ¶ Alia ꝑ clauē potētie. poſſibilia mutari et reuocari.
z ¶ Si ipſam dixerim[9] eſſe clauē. ꝯditiōaliter hoc pōit ⁊ nō ſimpliciter. nec aſſertiue ꝓpt̄ opinionē aliā cōtrariā vt in ꝑnc. huius §.dixi i glo.clauis enim.
? ¶ Nil aliud. Nā cū talis clauis in ſuſceptione ſacerdotalis ordinis cōferatur. vt.ſ.circa prin. huius.§.⁊ ibi probaui: abſit dicere ꝙ in ſimplicem ſacerdotem tranſlata videatur poteſtas ſtatuēdi vel diffiniendi de fide que ſoli ſedi apoſtolice reſeruat̄ in prerogatiuam priuilegij ſingularis vt dixi.ſ.ꝓxi.in glo. cum ad ſolum. Nam in gn̄ali cōmiſſione nō trāſeunt ea que quis nō eſſet in ſpecie veriſimiliter ꝑmiſſurus extra de offi.lega.ca.ꝙ tranſlationē.de offi.vica.c.cū in generali.lib.vj.ff.de pecu.l.qui peculij. de pigno.l. obligatione.et arg.extra de ꝑcura.c.nō poteſt.cle.v. cum nec ſimplex ſacerdos poſſit manū apponere ad ea que ſunt etiam ſimplici epiſcopo reſeruata. extra de conſuetu.ca.quanto.de conſe.eccle.ca.aqua.

Gn̄alis ꝯceſſio nō comprehendit ſpecialia.

a ¶ Niſi auctoritas cognoſcendi. ſubaudi ⁊ ſalutare remedium in foro penitentie adhibendi. vt.ſ.e.§. dictum eſt.
b ¶ De re aliqua cognoſcendi. Et ſic ſimplex eſt cognitio cauſe data. dat[9] ergo ſimpliciter ad cognoſcendum non cenſet̄ datus ad diffiniendū. vt hic.et.C. ad l.cor.de fal.l.vbi.de iudi.aut.ad hec.extra de offi.delega.ſuper queſtionū.§.nos autē.⁊.§.verum.⁊.§.porro.non enim ſimplex cognitor habet diffinitionem. vt no.ff.de procu.l.qui procuratorem.cum nec ſemꝑ habeat iuriſdictionem.ff. de re iudi.l.ait pretor. licet ſuꝑ articulo de quo iudex habet cognitionē videatur regulariter habere iuriſdictionē.ff.de verbo.ſig.l.notionem.extra de offi.dele.ex lr̄is.no.d.§.nos autē.ſecus autem (qm̄ hic dicit̄ de cognitore) eſt in illo cui vices iudicis ſunt cōmiſſe etiā cū clauſula donec cōmittens eas duxerit reuocādas: q2 talis poteſtatē habet diffiniendi.extra de offi.deleg.c.ſi delegatus.lib.vj.⁊ antea hoc idem not. Hoſtien.eo.ti.c.ſi ꝓ debilitate: licet Inno.contrarium ibi notaret ⁊ male.

Diffinire non pōt qui dat̄ ad cognoſcendū.

Quare[a] reſtat ꝙ ad cōuenientē ter ſtatuendū ſeu aliquod diffiniendum: vtraqꝫ clauis ſcilicet cognoſcendi ⁊ diffiniendi neceſſario[b] requirat̄: vel ꝙ ſoli[c] claui potentie[d] ſtatuere cōpetat et etiā[e] diffinire: ſed ſicut lumen materiale clauigerū in vſum clauis materialis dirigit[f] ⁊ quaſi quātū[g] ad hoc obtineat[h] ſciētia vicem[i] lucis. Et hoc ſaluator nr̄ i pmiſſione clauiū facta beato[k] petro ſenſiſſe videtur expreſſe: cum poſt[l] illam immediate ſubiūrerit[m] ⁊ quodcūqꝫ ligaueris ſup terrā / erit ligatum ⁊ in celis: ⁊ q̄dcunqꝫ ſolueris ſuper terrā/ erit ſolutū[n] et in celis nulla de ſciētia habita[o] mentione. ¶ Qd autē[p] ſubſequēter pponit̄ in rōne predicta: videlicet ꝙ in cōſummatione et declaratione regule fratrū minoꝝ: nōnulloꝝ[q] predeceſſorū noſtrorū videlicet. Honorij. iij. Greg. ix. Innocen. iiij. Alexan. iiij. Nico. iij. verba hmōi cōtinentur: hec eſt regula euangelica ⁊ cetera[r] ſuprapoſita vſqꝫ ibi: in nudo vſufacti etiam conſtituiſſe patet prorſus obuiat[s] veritati. Honorius quidē prefatam regulam abſqꝫ declaratione aliqua cōfirmauit: in cui⁹ cōfirmatione de verbis[t] predictis mentio aliqua[v] nō habetur: vt liquere poteſt cuilibet cōfirmationem hmōi intuenti[x]: niſi q̄ten⁹ de vita euāgelica habet̄ mētio i[y] ipa regula ꝯfirmata ibi cū dicit hec ē regula fratrū minoꝝ: videlꝫ dn̄i nr̄i Ieſu xp̄i ſctm̄ euangeliū obſeruare viuēdo i obediētia[z]

a ¶ Quare. ſ. quia potēs ſimpliciter cognoſcere nō poteſt diffinire.

b ¶ Neceſſario requiratur. Cū enim cognoſcere ⁊ diffinire ſint diuerſa habens vnū: ſcilicet cognoſcere nō ex hoc ſequitur ꝙ habeat aliud: ad inſtar habētis etiā liberā ⁊ plenā adminiſtrationē qui p hoc donare non pōt niſi expreſſa ſibi data ſup hoc poteſtate. ff. de pac. l. contra iuris. ⁊ l. vi. de dona. l. filius. ⁊ argu. ff. de iureiuran. l. iuſiurandum. §. vlt. cum l. ſequen. ad inſtar etiaꝫ illius cui ſimpliciter cauſarū cognitio eſt commiſſa qui per hoc etiā inquiſitionē de criminibus ⁊ amotionē a beneficijs non conſequitur. extra de offi. vica. cap. licet. lib. vi.

Donare nedū hñs adminiſtrationē etiā liberā.

c ¶ Soli claui. Scilicet ſi dicatur vna tantū eſſe.

d ¶ Potentie ſcilꝫ cognoſcēdi

e ¶ Etiam diffinire. ſcilicet cognoſcendi: al's etiam diffinitio non competeret ex ſola poteſtate cognoſcendi: vt. ſ.

f ¶ Dirigit. Lumen pbendo in tenebris. xv. q. viij c. 2. ſciſcitantibus: vt videat ⁊ liberius diſcernat ſerā claudere vel etiam aperire.

g ¶ Quantum ad hoc. ſ. quo ad vſum clauium.

h ¶ Obtineat ſcientia. ſ. in habente claub⁹ vti.

i ¶ Vicem lucis. Vt per ſcientiā habeat vim ⁊ claritatem in mēte quo ad vſum clauium ⁊ illam ponat in opere. xxxix. di. petrus. habens enim vti claub⁹ debet eſſe sciēs ſoluere ⁊ ligare. de penl. diſtin. vj. cap. j. al's ſuſcipiens eas peccat per ea que dixi in ca. execrabilis. circa prin. in ver. minus idoneis.

Clauibus habēs vti dꝫ eſſe ſciens.

k ¶ Beato Petro. Cum dixit. ⁊ tibi dabo claues regni celorum.

l ¶ Poſt illam. ſ. promiſſionem clauium.

m ¶ Subiūxerit. Matthei. xvj. xxiiij. q. j. quodcūqꝫ ⁊. q. ij. legitur. extra de re iudi. c. ad apoſtolice. §. nos itaqꝫ. lib. vj.

n ¶ Solutum ⁊ in celis. Sed hoc intellige claue nō errāte. al's enim ſi ligando vel ſoluendo erraret ligatus vel ſolutus quis non dicit̄ quo ad deum. Frequēter enim fit vt qui per eccleſiā militantem foris mittitur intus ſit. ſ. in eccleſia triumphanti. ⁊ ille foris eſt. ſcilicet extra eccleſiam triumphantem qui intus. ſ. in eccleſia militanti retineri videtur. xxiiij. q. iij. c. ſi qs non recto. extra de ſenten. excom. a nobis. ij. talis autem error vt in pluribus vitatur in vſu clauium per ſcientiam ſoluendi ⁊ ligandi.

Excōicat⁹ q̄ ad eccleſiā militātē ſepe eſt abſolut⁹ q̄ ad triūphātē.

o ¶ habita mētione. Quā veriſimile eſt ipm feciſſe ſi ſciētiā talē reputaret. cū em̄ ſe daturū claues promiſiſſet non videret̄ promiſſum pfecte adimpleuiſſe: niſi id qđ clauem reputaret tradidiſſet. ar. ff. de leg. iij. l. libroꝝ. de au. ⁊ ar. le. l. ſi quis. de ꝯſti. pecu. l. pmiſſor. §. ꝯſtituto. ⁊ ac. em. l. ij. §. vacua. de vſur. videam⁹. §. in fauiana. ꝯſtat em̄ ꝙ facta xp̄i pfecta fuerint: ipſe em̄ opus impfectionis nō nouit ꝙ. vt ſcriptura ſacra teſtat̄ ⁊ arg. ad hoc l cor. auten. conſtitutio que de dig. §. illud. coll a. vj.

Xp̄i facta fuerūt pfecta.

p ¶ Quod autē ſubſequēter. iiij. pars.

q ¶ Nōnulloꝝ. i. aliquoꝝ. duplici negatiua p affirmatiuā expoſita. ⁊ ſup hoc vide qđ dixi in ea. cum inter nōnullos.

r ¶ Et cetera. Hec clauſula cōphenſiua ē multoꝝ v̄boꝝ vt hic videꝰ. ſi. ff. ꝺ liber. ⁊ poſthu. gallus. extra de libel. ob. dilecti. de appel. ſignificantib⁹. de re iudi. ad apoſtolice. §. licet. ver. deterauit. Vñ facit in arg. pro more tabellionū qui habent in aliquib⁹ regionibus ꝙ recipiens notam in prothocollo de aliquo facto vel contractu vtūtur frequenter iſta clauſula: ⁊ poſt redigendo inſtrumentum in mundum apponunt multa verba que non appoſuerāt in nota vel prothocollo: ⁊ illa ſubintellecta fore dicuntur ſub tali clauſula/ ⁊c̄. de iure tamen ſcripto nihil plus vel minus in mūdo q̄ in pthocollo debet reperiri vt ois falſitas ⁊ ſuſpitio euitetur. in cor. auten. de tabel. §. illđ quoqꝫ. ⁊ ſequen. coll a. iiij.

s ¶ Obuiat veritati. Et per conſequens falſum eſt vt dixi. ſ. in parte prima. in ver. falſas.

t ¶ De verbis predictis. ſ. prime ⁊ plenius. ſ. in parte. ij. contentis.

v ¶ Mentio aliqua non habetur. vnde falſo honorij verba ſuper hec allegant: quare in periculum criminis falſi ſe forte inuoluunt. ff. ad. l. cor. de fal. l. vlt. C. de iuſti. codi. confir. §. hac igitur.

x ¶ Intuenti. Et ſic oculata fide veritas hui⁹ eluceſcit. inſti. de gradi. cogna. §. viii.

y ¶ In ipſa regula cōfirmata. vnde Honorius p talem recitationē non aliquid diffinitiuū propoſitū factum aliq̄d etiam diffiniuiſſe dici non poteſt. argu. C. de probs. l. rationes. cōla vtriuſqꝫ iudicij. l. ſcriptura. Verba cum ſi. ex quibus probatur verba enarratiua fidem non facere. ad hoc autem clarius facit extra de prebē. ca. ſi dignitatem. cle. v.

Verba enarratiua fidē non faciunt

z ¶ In obediētia. Hec tria que ſequuntur: ſunt de

ſine ꝓprio: ⁊ in caſtitate. Ex quibꝰ v̾bis ɔcludi non poteſt ꝙ ꝑ ipſm̄ ꝑdeceſ. noſtrum ea q̄ ipſi in verbis predictis aſſerunt[a] fuerint diffinita[b]: immo[c] pōt cōcludi potiꝰ ꝙ vita euāgelica quā xps ⁊ apoſtoli tenuerūt: habere in cōi aliqua nō excludat[d] cū ſine proprio viuere nō exigat ꝙ ſic viuētes nichil habeant[e] in cōi. In declaratiōibꝰ q̄ꝫ Greg. Innocē. ⁊ Alexā. predictorū qui eandē regulā abſqꝫ cōfirmatione alia declarant: ſimiliter nulla prorſus fit mentio de[f] ꝑdictis imo ꝑ eas euidenter oſtēdit̄ eoꝝ q̄[g] habere licet ipſis fratribꝰ vſum[h] iuris ad ipſum ordinem pertinere. Gregoriꝰ[i] q̄dē i ſua declaratiōe q̄tum ad hoc interſeruit que ſequūtur. dicimus ꝙ nec in ſpeciali nec in cōi debēt habere[k] proprietatem: ſed vtenſiliū: libroꝝ: et rerū mobiliū: quas licet[l] hr̄e ordo vſum habeat: ⁊ fratres ſcd̄m ꝙ generalis miniſter ⁊ ꝓuicialis ordinandū duxerint his vtant̄ Innocentiꝰ[m] autē ⁊ Alexander ꝑfati in ſuis declarationibus ſic dixerunt: dicimꝰ inſuper ꝙ cū in ipſa regula contineat̄ expſſe ꝙ fratres nihil ſibi appropriēt: neqꝫ domum neqꝫ locū: neqꝫ aliquā rem: ꝙ nec in cōi nec in ſpāli debent ꝓprietatē hr̄e: ſꝫ locoꝝ et domoꝝ ⁊ vtēſiliū ⁊ libroꝝ et eorū q̄ licet hr̄e: ordo vſum habeat: ⁊ fratres ſcd̄m ꝙ generalis ⁊ ꝓuicialis miniſtri ordinandū duxerint his vtant̄ Cum eñ dicat̄ in declarationibꝰ[n] ſupradict̄ ꝙ ordo vſum rerum habeat ꝑmiſſarum: ad vſum iuris neceſſe[o] eſt hoc referri: facta q̄dē q̄ ſingulorū[p] ſunt ꝑſonā verā exigūt et[q] requirunt: ordo[r] autē vera ꝑſona nō eſt[s]: ſed[t] repreſentata: ⁊ imaginaria[v] potiꝰ eſt cēſenda: q̄re[x] q̄ ſunt facti ſibi vere conuenire[y] nequeūt: licet eiꝰ poſſint ɔgruere q̄[z] ſunt iuris

ſubſtātia religiōis. de ſta. mo. cū ad monaſteriū ꝭ vl.

a ❡ Aſſerūt. ſ. xp̄ꝫ ⁊ apl̄os nihil cōe vl̄ ꝓpꝛ̄ habuiſſe

b ❡ Diffinita. Nā ꝑ modū recitatiōis nō diffinitionis ꝑ papam Honoriū fuerūt expſſa. vñ verba ſua ad vnū effectū inducta nō ſunt ad aliū extendēda etiā in fauorabilibꝰ. ff. ꝺ ɔdi. ⁊ demō. l. cū tale ꝭ vlt. de adimē. lega. l. in vtilit̄. de libera. lega. l. aurelius ꝭ teſtō. de manumiſ. teſta. l. ticia ꝭ luciꝰ eē de ꝑbē. c. ſi dignitatem. clem. v. vbi de hoc dixi.

c ❡ Immo. Sup hoc verbo videre potes q̄ꝺ dixi in. c. execrabilis. circa prin. ſup v̾bo. immo.

d ❡ Nō excludat. i. ꝑ hoc q̄ꝺ ibi dicit̄ xp̄m et apl̄os ſine proprio vixiſſe.

e ❡ Nihil habeant in cōi. Cū ꝓprie loquēdo hr̄e in cōi aliq̄d nō ſit ꝓpriū hr̄e de quo ſatis plene dixi i. c. ad cōditorē. ⁊. c. cū inter nōnullos.

f ❡ De ꝑdict̄. Scꝫ verbis q̄ detrahētes ꝑdict̄ ɔſtōnibus in eorū ꝺclaratiōibꝰ aſſerūt ɔtineri.

g ❡ Que hr̄e licet. Hic vide q̄ꝺ dixi in. c. ad ɔditorē.

h ❡ Uſum iuris. Nō ergo tm̄ ſimplicem vſum facti vt. d. c. ad cōditorem. ⁊. c. cum inter nōnullos.

i ❡ Gregorius. Ponit v̾ba declaratoria Gregorij.

k ❡ Debēt habere ꝓprietatem. Hec verba ⁊ ſequētia iſtos mouere potuerunt ad detrahendum iſtis cōſtitutionibus: male tamen.

l ❡ Quas licet habere. Hec v̾ba ſane intellecta retorquentur contra tales: quia ſupponunt ꝙ aliquod ius competat habendi in talibus rebus. vt in. c. ad cōditorem.

m ❡ Innocentius. Ponit verba declaratoria Innocentij pape ⁊ Alexandri. ſuper quibus dicas quod. ſ. proxi. dixi.

n ❡ Declaratiōibus ſupradictis. ſcilicet Grego. Innocen. ⁊ Alexan.

o ❡ Neceſſe eſt hoc referri. Cum alꝰ ſupponeretur iniuſtus quod diceret nephas eſt: vt in. c. ad cōditorē ⁊ ca. cum inter nōnullos. ⁊ ibi plene dixi.

p ❡ Singulorum ſunt. i. per ſingulos explicanda.

q ❡ Et requirunt. Eſſe enim debet perſona habēs factum explicare: nec ante iuris ratio q̄ꝫ perſona querenda eſt. ff. de iure codi. l. quidam referunt.

r ❡ Ordo autem. ſ. minorum in genere.

s ❡ Nō eſt. Cū ſit nomē intellectuale carēs aīa: ſed vice ꝑſone fungi pōt dici ſicut hereditas: municipiū: ſocietas: collegiū: vniuerſitas. ff. de fideiuſ. l. mortuo inſti. ꝺ ſtipu. ſeruoꝝ. in ꝑn. C. depoſiti. l. cū hereditas

t ❡ Sed rep̄ſentata. Scꝫ iuris diſpoſitiōe: ſicut hereditas iacēs ꝑ ꝑſonā defuncti repꝛ̄ſentat. ff. de nouat. l. nouatio. in fi. ꝺ acqui. rerū do. l. hereditas eñ. inſti. de heredi. iſti. l. ſeruus alienus. — Hereditas tacēs defunctū rep̄ſentat.

v ❡ Imaginaria. Id ē in imagine intellectus ɔcepta: ſicut alꝰ aliq̄d intellectu ꝑcipi magis q̄ꝫ facto vel verbo dicit̄. ff. de ſolu. l. ratū. de condi. ob cām. l. q̄ ſe. de iur. dot. l. ꝫ quoties. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. iiij ꝭ vlti.

x ❡ Quare. ſcilicet: quia facta per ſingulos explicanda ꝑſonā verā exigūt: ⁊ ordo vera perſona nō eſt.

y ❡ Cōueni re nequeūt. Probatur hoc ꝑ iura. hereditas ei q̄ ꝺ ſe q̄d vniuerſum eſt. ff. de re iudi. l. hereditas. ꝺ verb. ſig. l. nichil. ea que facti ſunt explicare nō pōt: nec illa ſibi cōuenire poſſunt. ff. de acquiren. rerum domi. l. hereditas in multis. ſi quis teſtamento liber eſſe iuſſus. l. j ꝭ ſceuola. Et populo: vt vniuerſo auditio diuinorum que facti eſt cōuenire nō pōt. extra de ſen. excōīcatio. c. ſi ſententia ꝭ cum vero. ſic nec ordini vt vniuerſo. vnde vniuerſitas vel collegium que facti ſunt per ſe explicare nō pōt: ſed per membra ſua illa explicat ⁊ explicare cogitur. ff. de cōdi. ⁊ demōſtra. l. municipibus. ⁊ argu. C. de apparito. prefect. preto. l. cornicularij. lib. xij. de excuſa. mune. l. maximarum. lib. x. de aduoca. diuer. iudi. l. reſtituende. ſic etiam ſentit Inno. de ſenten. excōmunica. romana. circa finem. et Cōpoſt. de reſcrip. ca. eam te. in glo. j ꝭ ſed quid ſi canonici. ⁊ Accur. ff. de iura. calum. l. ij ꝭ hoc etiam. in ver. plurima parte. ⁊ ad hoc adde q̄ꝺ dixi in ca. ſi fratrum. ſuper verbo ciuitatibus. — Hereditas explicare nō pōt ea q̄ facti ſunt

z ❡ Ei. ſ. ordini vt vniuerſo.

? ❡ Que ſunt iuris. Ut eligere: ſtatuta facere: aliquem in fratrem recipere: ⁊ ſimilia. argu. xvj. q. vlti. congregatio. extra de elec. nullus. ⁊. c. in geneſi. ⁊ poteſtas acquirendi ea quorum ordo capax eſt. arg. ff. de ſtipula. ſeruo. l. vſufructꝰ. quibꝰ mo. vſufru. amit. l. ſeruo hereditario.

a ¶ Adhuc licet. Quinta pars. ⁊ ponit verba declarationis Nico. iij. als. iiij. contenta in decreta. exiit. §. porro. de verbo. ſigni. lib. vj.
b ¶ Hi ſunt. ſ. fratres minores.
c ¶ Regule. ſ. beati Franciſci.

cum inter nonnullos. in glo. ſcripture ſacre.
a ¶ Preterea. Auguſti. expoſitor verborum Chriſti interdicẽtis apłis cum ad predicandum mitterentur pecuniam portare.
b ¶ Dicit expreſſe. d. c. Matth. x. c. Thom. ibidem poſt eum.

¶ Adhuc [a] licet declaratio Nico. iiij. pdicti cõtineat que ſequitur. hi ſunt [b]. illi ſancte regule [c] pfeſſores qui euãgelico fundãtur eloquio [d]: vite xp̃i roborant [e] exemplo [f]: fundatorũqȝ [g] militantis eccłie apłorũ [h] eius [i] ſermonibus et actib⁹ firmant: et poſt in eadẽ declaratiõe ſubiunxit [k] dicẽs ꝙ abdicatio ꝓprietatis oim rerum tam in ſpeciali ꝙ̃ in cõi ꝓpter deũ meritoria eſt ⁊ ſancta: quã ⁊ xp̃s vitã perfectiõis oſtendens verbo docuit ⁊ exẽplo firmauit quãqȝ primi fundatores militãtis eccleſie ꝓut ab ipſo fonte hauſerant volentes perfecte viuere ꝑ doctrine ac vite ipſorũ alueos direxerunt. ex verbis tñ predictis [l] nequaqȝ poteſt colligi: ꝙ prefati pdeceſſoris noſtri Nicolai intẽtio [m] fuerit dicere ꝙ dicta [n] regula quo ad oia que continent in ea: euãgelico [o] fundet eloquio: ac vite xp̃i roboret [p] exẽplo: nec ꝙ apłorũ vita et actibus ſit firmata. Conſtat eñ multa [q] cõtineri in dicta regula q̃ nec xp̃s verbo docuit: nec [r] exẽplo firmauit: vt pote qđ pcepit conditor [s] regule fratrib⁹ vniuerſis. vt nullo modo denarium [t] vel pecuniam recipiant per ſe vel per interpoſitam pſonã: necnon ⁊ de multis alijs cõtentis in dicta regula: q̃ vtiqȝ nec xp̃s nec apoſtoli verbo docuerũt: nec firmauerunt [v] exemplo. Nec obſtat ꝙ xp̃s portare pecuniã apoſtolis ⁊ diſcipulis dum ipos ad pdicandũ mitteret interdixit [x]: qđ tñ [y] anteqȝ eos mitteret ipſis fuiſſe legimus interdictũ. quoqȝ poſt reditũ pecuniã portauerũt: in pleriſqȝ locis euãgelica verba et apłica dicta [z] teſtant. Preterea [a] Auguſtin⁹ dicit [b] expreſſe ꝙ [c] illud nõ fuit [d] pceptũ: ſed poteſtas recipiendi neceſſaria ab his q̃bus pdicabant euãgeliũ quã [e] ſeruare [f] apłis licuit. vel etiã nõ ſeruare. Sȝ [g] hoc roma. ponti. pdeceſſ. no. Nico. quo ad pñcipalia tria vota. ſ. in obedientia [h] viuere et ſine ꝓprio: ⁊ in caſtitate ac alia ſi qua in euangelio reperiant expreſſa in dicta regula videt intellexiſſe [i] dicere in declaratiõe pdicta: qđ [k] vtiqȝ declarationibus [l] noſtris in nullo obuiat ſupradictis adhuc non apparet ipm [m] dixiſſe [n] ſuſtẽtationẽ xp̃i ⁊ apłorũ ei⁹ in ſolo ⁊ nudo [o] ſimplici cõ

d ¶ Eloquio. i. verbo. ff. de dona. l. aquilius.
e ¶ Roborant. Id ẽ ſolidantur vel firmant.
f ¶ Exemplo. Cui⁹ quidẽ xp̃i ois actio nr̃a eſt inſtructio. ij. q. j. de⁹ oĩs. extra d ſepul. c. j.
g ¶ Fundatorũqȝ. Repete roborant exẽplo.
h ¶ Apłorũ. Dicunt igit apłi militãtis eccłie fundatores. ſi. de elec. fundamenta. lib. vj.
i ¶ Ei⁹. ſ. xp̃i vł militãtis eccłe.
k ¶ Subiũxit dicens. hoc vide re potes q̃d ſup̃ verbo. his ſequẽtib⁹ dixi in. c. cũ iter nõnullos. i verbo declaramus.
l ¶ Predictis ſcȝ Nicolai. iiij.
m ¶ Intentio. Ad quã ſemp̃ recurrendũ eſt et ſufficiet ſiſe ẽ pferẽda. ex̃ de pbẽ. cũ olim. ff. de odi. ⁊ demõ. l. in cõditionib⁹. de lega. j. ſi ſeruus pluriũ. §. ſi.
n ¶ Dicta regula. ſ. ſcti Franciſci.
o ¶ Euãgelico fundet eloquio id eſt fundamentum ex verbo euangelico.
p ¶ Roboret exẽplo. ſ. quo ad oia in eo cõtẽta. vt. ĩ.
q ¶ Multa. de quibus. ĩ. ſubijcitur.
r ¶ Nec exemplo. ſ. facti.
s ¶ Conditor regule. Beatus Franciſcus.
t ¶ Denariũ vel pecuniã. de denario vel pecunia recipiẽdis ſpecialis ꝑ regulã facta fuit iterdictio. d. c. exijt. §. ceterũ in eadẽ. qr ipſorũ receptio naturaliter vt in plurib⁹ frequenter quẽ ad illicitũ impellit.
v ¶ Nec firmauerunt exemplo. cum ⁊ Chriſtus et apoſtoli habuiſſe loculos ⁊ pecuniã ſint reperti. qđ ꝓſequere vt dixi in. c. cum inter nonnullos.
x ¶ Interdixit. Mat. x. c.
y ¶ Quod tamen. ſ. pecuniam portare.
z ¶ Dicta teſtant. Sȝ vbi? vide qđ not. plene in. c.

c ¶ ꝙ illud. ſcȝ licet pecuniã nõ portare.
d ¶ Non fuit pceptũ. i. in vim pcepti iniũctũ. qr tũc cõtra facere eſſet pctm̃. iiij. di. §. vl. ſecus in his que ſunt de cõſilio pfectiõis vt ibi. ⁊. xiiij. q. j. §. qr ergo. not. extra de etate ⁊ qua. ad aures.
e ¶ Quã. ſ. poteſtatẽ recipiendi neceſſaria ab his quibus euãgelium predicabant.
f ¶ Seruare apłis licuit. Nõ erat eñ magnũ ab illis vite neceſſaria ⁊ tp̃alia recipe quib⁹ ſpiritualia miniſtrabãt. j. ad Corinth. ix. c. extra de pſcript. cũ ex officij. d of. or. c. ſi ep̃s. lib. vj. xiij. q. j. §. hiis ita.
g ¶ Sed hoc. ſcilicet ꝙ regula illorũ euãgelico fundet eloquio: ⁊ fide xp̃i ⁊ apłorũ roboret exẽplo. ⁊ ꝙ ſine proprio ſpeciali vel cõmuni habeãt eſſe fr̃es: vt fuerant xp̃s ⁊ apłi. Hic aũt ſume litteram videtur intellexiſſe dicere: que eſt. ĩ.

Tẽpalia recipiat q̃ ſpũalia miniſtrat.

Ordo littere.

h ¶ Obedientia. que dicitur melior ꝙ̃ victima. extra de malo. ⁊ obe. c. illud. ⁊ que ſit ratio exprimitur. ĩ. c. quorundam. §. penulti.
i ¶ Intellexiſſe dicere. ſubaudi non aũt prohibuiſſe viuum etiam cũ iure vtendi: et hoc latius. ĩ. patebit.
k ¶ Quod vtiqȝ. Sic ipſum intellexiſſe.
l ¶ Declaratiõibus nr̃is. ſ. factis in cõſtitutionib⁹ Ad conditorẽ. ⁊ Cũ inter nõnullos. cũ in eis nõ dicat quin carere proprio ⁊ ſub obedientia ⁊ in caſtitate viuere debeant: ⁊ quin quo ad euangelica in regula expreſſa ipſa regula euangelica dicatur.
m ¶ Ipſum. ſ. Nicolaum. iiij.
n ¶ Dixiſſe. ſ. in ſua declaratione.
o ¶ Nudo. i. depurato ⁊ denudato ab oi ꝓprietate

ſiſtere vſu facti: cum quo[a] ad
xp̄m ⁊ apl̄os nullā p̄fat[9] p̄de
ceſſoꝛ nr̄ Nico. in ſua declara
tiōe fecerit[b] mentionē: immo
ſenſiſſe ſatis videt̄ expreſſe ꝙ
ius[c] aliud a ꝓprietate habuiſ
ſe potuerūt cum de[d] ſola ab=
dicatione ꝓprietatis non iu
ris[e] alteri[9] in p̄fata declara=
tione q̄ꝫtum[f] ad ip̄os attinet
mētio habet̄. Adhuc idē Ni=
colaus p̄deceſ. nr̄ videt̄ ſenſiſ
ſe ꝙ xp̄s ⁊ apl̄i etiam[g] quo ad
ꝓprietatē habuerūt aliq̄d in
cōi. cū enim in ſua declaratio
ne p̄dicta v̄ba de abdicatiōe
proprietatis dixiſſet[h] reſpon
dēs obiectiōi tacite que ſibi
de loculis quos xp̄s habuiſ=
ſe in euāgelio[i] legit̄ poterat
fieri: ſtatim q̄ ſequunt̄ ſubiun
xit. nec his quiſq̄ꝫ putet obſi=
ſtere ꝙ interdū dicit̄ xp̄m lo=
culos[k] habuiſſe. nam ſic ipſe
xp̄s cuius ꝑfecta ſunt[l] opa in
ſuis actib[9] viā ꝑfectiōis ex=
ercuit ꝙ interdū infirmoꝝ[m]
impfectioni condeſcēdēs in
viā ꝑfectionis extolleret: et
impfectorum infirmas ſemi=
tas nō dānaret: ſic ⁊ infirmo
rum perſonā xp̄m aſſerit in
loculis ſuſcepiſſe. Als impti=
nens[n] de loculis fuiſſet obie=
ctio: niſi itellexiſſet xp̄m etiā
quo ad ꝓprietatē loculos ha
buiſſe. Preterea ſi diceretur
xp̄m in loculis habuiſſe tm̄=
modo ſimplicem vſum[o] facti
fruſtra[p] diceret̄ ꝙ in ꝑſonam
infirmoꝝ ipſos xp̄s habuit
loculos. cū ſcd̄m[q] eū perfectis[r]
etiā cōueniat habere ſimpli=
cem vſum facti. Et[ſ] ſi querat̄
ꝓpter[t] quos infirmos iſtos
loculos habuerit. Auguſti=
nus[v] cuius dictū inſertū eſt[x]
in decretis reſpondet dicēs.
habebat dn̄s loculos a fide
libus oblata cōſeruās: et ſuo
rum neceſſitatib[9] ⁊ aliis indi
gentibus tribuebat. vn̄[y] con=
ſtat ip̄m[ʒ] de ſuis[ꝛ] diſcipulis
hoc ſenſiſſe. Nec hoc. ſ. in cōi
⁊ quo ad ꝓprietatem aliqua
habere derogat iuxta dictū
Grego. ix. predicti altiſſime[a]
paupertati: q̄ in quadam ſua
decretali[b]: dicit expreſſe fra=
tres p̄dicatores[c] et minores
in altiſſima paupertate xp̄o
pauperi famulari: ⁊ tm̄ ꝯſtat
ip̄os predicatores h̄re in cōi
etiā quo ad ꝓprietatem ali=
qua[d]: quod[e] eoꝝ[f] regule ⁊ ſta
tui non[g] repugnat. Hoc[h] etiā

⁊ dominio ⁊ ab omni iure vtendi.
a ❡ Quo ad Chriſtū ⁊ apoſtolos. Licet quo ad fra
tres de tali vſu expreſſerit.
b ❡ Fecerit mentionē. Hic videre potes q̄d dixi. ſ.
eo. ꝗ. exi. circa prin. in glo. vnde falſo.
c ❡ Ius aliud. ſ.
falſē ꝑſonale vl̄
ꝑſone coherens
d ❡ De ſola
abdicatiōe ꝓpe
tate. De ip̄a ſo
la mētionem fa
ciendo per mo=
dū abdicatiōis
aliud ius abdi=
caſſe: dubio nō
videt̄ ſenſiſſe.
arg. ff. de fun. in
ſtru. l. q̄ſitūꝫ ꝗ.
idē rn̄dit domo.
⁊. l. cū delaniōis
ꝗ. cū fundi. l. ii.
feu. de feud. co=
gni. c. j. in fine.
e ❡ Nō iuris
alteri[9]. ſ. vtendi
f ❡ q̄ꝫtum ad
ip̄os. ſ. chriſtū ⁊
apoſtolos.
g ❡ Etiā quo
ad ꝓprietatē. q.
d. nedū quo ad
ius vtendi.
h ❡ Dixiſſet.
d. capit. exiit ꝗ.
porro.
i ❡ In euāge
lio legit̄. Jo. xij.
⁊. xiij. c. ⁊. xij. q. j
c. habebat dn̄s.
k ❡ Loculos
hoc v̄bū expo=
ne vt dixi. ſ. c. cū
int̄ nōnullos. in
glo. ſcp̄tur̄ ſacre
l ❡ Perfecta
ſunt opera. Ipſe
eīm op[9] iꝑfectio
nis nō nouit.
m ❡ Infirmorum. ratione imperfectionis.
n ❡ Impꝫtinens. Hic nichil curo dicere: q꞉ ſatis dixi
etiā ante publicatiōnē hui[9] cōſtitutiōis in. c. cū inter
nonnullos. in glo. q̄ incipit. mirabile. ibi videas.
o ❡ Uſum facti. abſq̄ꝫ alio iure ꝓprietatis.
p ❡ Fruſtra diceretur. Et ſic quo ad hoc ſua decla
ratio fuiſſet inanis/fruſtratoria/ ⁊ vacua: q̄d non eſt
cēſendum: q꞉ in cōſtitutiōe verba appoſita nō debēt
eſſe ſuꝑflua. C. de nouo codi. cōpo. circa mediū. ꝗ. di
ſtin. ſi romanoꝝ. nec fruſtratoria. ff. de lega. j. l. ſi qn̄
immo debent aliq̄d operari. ff. de vſur. ſi ſtipulat[9] ex
tra de maio. ⁊ obe. ſolite. de priuile. ſi papa. lib. vj. de
conceſ. preben. c. cum ei quem. clem. v.
q ❡ Scd̄m eū. ſ. xp̄m. vel dic eū. ſ. Nicolaum. iiij.
r ❡ Perfectis etiam. Quaſi dicat nedū ratione im
perfectionis infirmis.
ſ ❡ Et ſi querat̄. Forte per volentē diligenter cun
cta rimari et perfecte intelligere id quod legitur. ar.

in coi. autent. de queſto ꝗ. pe. col. vj. ⁊ in cap. qr non=
nunq̄ꝫ ꝗ. nos autem.
t ❡ Propter quos. i. quoꝝ ꝯtemplatione ⁊ intuitu
v ❡ Auguſtin[9]. Eccl̄ie doctor egregius ⁊ confeſſor
eximius. extra de reli. ⁊ vene. ſanct. glorioſus. lib. vj.
x ❡ Inſertum
eſt in decretiſ. xij.
q. j. c. h̄ebat dn̄s
hanc auctorita
tē Auguſtini ex
pone: ⁊ ſuper ea
dic vt plene no.
in. c. cū inter nō=
nullos. in glo. ſa
cre ſcripture. vl̄
tra mediū eiuſ=
dem gloſe.
y ❡ Un̄ ſcilicꝫ
quia dn̄s locu=
los habebat ob
lata conſeruās
⁊ ſuorum. ⁊c̄.
ʒ ❡ Ipſum. ſ.
Chriſtum.
ꝛ ❡ De ſuis
diſcipulis. Illi ſuorū appel= (margin: Suorū appellatiōe q̄ continentur)
appellatiōe ſuo
rū de q̄bus p̄mi
ſerat nō immerito
cōprehēdunt̄ vt
pote per eū ſine
fraude ⁊ fictiōe
recepti ⁊ ſibi fa=
miliares et do=
meſtici cōmēſa=
les. ar. extra de
verbo. ſigni. c. ſi
cut. de ꝓuile. ca.
licet. de ſen. exc.
quicūq̄ꝫ. li. vj. ra
tiōe eīm ſeruitij
dicebant̄ ſui. C.
in qui. cau. colo.
cenſi. l. ij. li. xij. ⁊
ibi no. Alibi aūt
alio reſpectu di=
cunt̄ ꝯtra quos
q̄s teſtimonium
ferre non cogit̄
C. ad turpil̄. l. ſi femina. ⁊ ibi no. per Bar. d. c. quicun
q̄ꝫ. ⁊ ad hoc facit extra de teſti. c. decetero.
a ❡ Altiſſime paupꝫtati. Cum nec videantur dero=
gare perfectioni: quia ſine eius impedimēto poſſunt
in cōmuni aliqua poſſideri. xij. q. j. c. expedit.
b ❡ Decretali extrauaganti.
c ❡ Predicatores. Nota predicatores premitti: q꞉
primo ꝓceſſit eorum inſtitutio. ſimile extra de exceſ=
ſi. prelato. ca. j. de religi. domi. ca. j. de deci. ca. j. in ſua
ꝑſcriptione. lib. vj.
d ❡ Aliqua. Puta horrea/cellaria/pro grano et vi
no recolligendis.
e ❡ Quod. ſ. habere aliqua in communi.
f ❡ Eorum. ſ. predicatorum.
g ❡ Non repugnat. Cum ipſorum regula habere
eis talia non interdicat.
h ❡ Hoc etiam. ſ. ꝙ habere aliqua in cōmuni etiam
quo ad proprietatem non derogat paupertati.

Alexan[a]. predeceſ. no. ꝑfatus in cōdēnatione libelli[b] cōtra ſtatū predicatorū ⁊ minorum editi videtur ſenſiſſe: in[c] qua aliqñ de dictis[d] fratrib[9] que ſequūtur ſubiūxit: cū inſuper reſpōdet iidē fratres[e] oīa ꝓpter deū[f] dereliquerint: exilia[g] vite ſubſidia mēdicātes. xp̄mq; imitētur pauperē[h] ꝑfectionem[i] euāgelicam amplexando: propter[k] qđ euidēter apparet eos[l] nō ſolū in[m] ſtatu ſaluandorū exiſtere: ſed[n] etiā perfectorū et per ſue religionis obſeruantiam[o] (que quidem ipſius perfectionis euāgelice tenet[p] formā) in eterne retributionis premio precellentem[q] gloriam promereri: vbi[r] quidē expreſſe dicit predicatores xp̄m pauperē imitari[ſ] ipſoſq; perfectionē euāgelicam amplexari[t]: et in ſtatu exiſtere perfectorum. quoq; ipſorum religionis obſeruantia perfectionis euāgelice tenet formam: ⁊ tamen conſtat ipſos[v] habere poſſe etiā[x] quo ad proprietatē aliqua[y]: iuxta eorum regulam in communi. Nec obſtat[ʒ] q̄ dicunt Innoc. al's Celeſtinum. v. predeceſ. noſtrū dixiſſe altam paupertatem eſſe habere pauca[ꝫ] propria propter deum altiorem que nulla[a] habet propria tamē habet in[b] communi altiſſimam que nichil habet in hoc mundo: nec in proprio nec in cōi. dicimus quidē q̄ hoc dixerit: nō vt papa[c]: ſed[d] vt frater Petrus de carantaſia in quadā poſtilla ſua. quare[e] dicta ꝑmiſſoꝝ ſummoꝝ pōtificū[f] ſunt ei[g] merito ꝓferēda[h].

a ¶ Alexāder. Scʒ quartus: cuius cōfirmationem dicti detractores pro ſe inducebāt. vt. ꝫ. in parte. ij.

b ¶ Libelli. i. facta de libello ſubuerſiuo vel detractorio q̄tum in ſe erat ordinū predicatorū. et minorū. Et q̄ ſit pena contra libellū diffamatoriū alteri[9] ꝓponētem: vide qđ legit. C. đ famo. libel. l. j. ff. de iniuriis. l. lex cornelia §. ſi quis librum. ⁊. v. q. j. c. quidam.

c ¶ In qua. ſ. condēnatione.

d ¶ De dictis fratribus. Scilʒ predicatorib[9] et minoribus.

e ¶ Iidē fratres. ſcʒ minores ⁊ predicatores.

f ¶ Propter deum dereliquerint. Sic fecerūt apl'i vt in euangelio legit. Ecce nos reliquimus omnia: et ſecuti ſumus te ⁊c̄.

g ¶ Exilia. i. tenuia ⁊ pauperrima: ſicut vulgariter dici conſueuit frequēter q̄ aliquis eccl'ia vt dignitas hʒ prouent[9] pauperes et exiles. merito autem ſic dicūtur exilia quia eiſdem fratribus per queſtum publicum tribuere victum ſoles incerta mendicitas. extra de relig. do. ca. j §. confirmatos. C. de mendican. validis. l. j. lib. x.

h ¶ Pauperē. Id eſt in paupertate viuere volentē.

i ¶ Pefectionē euangelicā. iuxta quā ſolēt de cōſilio oīa abdicāda ſunt vt in euāgelio legitur ſi vis perfectus eſſe: vende oīa que habes ⁊ da pauperib[9]. xiij. q. j §. j. no. extra de eta. ⁊ quali. ad aures.

k ¶ Propter quod. Scilʒ q̄ chriſtū dicūtur imitari et perfectionem euangelicam amplexari.

l ¶ Eos. Scilʒ fratres predicatores.

m ¶ In ſtatu ſaluandorum. Per hoc q̄ reliquerunt omnia propter deum.

n ¶ Sed etiā perfectorū. In hoc. ſ. q̄ chriſtū imitātes perfectionem euangelicam amplexantur.

o ¶ Obſeruantiam. De ſe multū meritoriā exiſtentem: vt in ca. quorūdam §. penulti.

p ¶ Tenet formā. In relinquēdo oīa ꝓpter deum.

q ¶ Precellentem gloriam. Scilʒ vite eterne. iuxta verbum euangelij. Centuplum accipiet ⁊ vitam eternam poſſidebit.

r ¶ Ubi quidē. Scilʒ in dicti libelli condēnatione.

ſ ¶ Imitari. Uolendo in paupertate viuere.

t ¶ Amplexari. In relinquēdo oīa propter deum.

v ¶ Ipſos. Scilʒ predicatores.

x ¶ Etiā quo ad ꝓprietatē. q. d. nedū quo ad vſum

y ¶ Aliqua. Expone hic. vt. ꝫ.

ʒ ¶ Nec obſtat. Scilʒ predictis q̄ habere aliqua in cōmuni non obſtat altiſſime paupertati.

ꝫ ¶ Pauca propria. Forte ad vite ſuſtentationem argu. xlvij. diſtin. c. ſicut hi.

a ¶ Nulla habet propria. Scilʒ in ſingulari.

b ¶ In cōmuni. Ideo in illis magiſtraliter dici potuit eſſe altiorem paupertatem q̄ in proprijs: quia illa vere dici non poſſunt propria arg. ff. de vbo. ſigni. l. pupilli §. vlti. xlvij. diſtin. ſicut hi. ⁊ q2 in illis nō competit ſic plena diſpoſitio: ſicut in proprijs. ff. cōmuni diui. l. ſabinus. ſūcta. l. in re mādata. C. mandati. ⁊ in illis naturali vitio euenit negligi: quod cōmuniter poſſidetur. C. quando ⁊ quibus. quarta pars. l. ij. lib. x. Et per eādē viā loquendi magiſtraliter vel argumētaliter potuit moueri Innocētius iſte ad dicendum q̄ altiſſima ſit paupertas nihil habere velle: etiā in communi propter abdicationem omnimodam ſollicitudinis tēporalium: que vix ſine peccato ſaltem veniali exerceri poteſt. xxvj. diſt. equalis.

Poſſeſſa cōiter negligūtur frequēter

c ¶ Non vt papa. Tanq̄ papa enim multa potuiſſet declarando nedū fidei articulū: immo ⁊ nouū articulum inducēdo. qđ intellige vt diximus in. c. cum inter nōnullos. in verbo declaramus.

d ¶ Sed vt frater Petrus. ⁊ ſic vt priuatus vel vt magiſter nō potens conſtitutionē generalē inducere: cum hoc facere ſolū ſpectat ad principē. C. de legi. l. ſ. Sic al's reperitur q̄ quis papa exiſtens aliqua profert non tanq̄ papa ſed vt magiſter: ⁊ tñ eius dictis tanq̄ magiſtri nō ſtatur. extra de reſti. ſpolia. c. litteras §. nos autem. cū ibi nota. Nec interlocutorie eius ſine cauſe cognitiōe prolate in certo negocio ſtatur in alio cum non vt princeps eam tuliſſe videatur. C. de legibus. l. iij §. vltimo. et al's reperitur: q̄ aliquis non vt ipſe ſed vt aliquis aliqua facit. ff. de adopt. l. ſi pater §. qui duos. ſolu. matrimo. l. ſi vero negocium §. j. ad ſenatuſcōſul. ſilley. l. ſi ſequens. in ſi. C. do admini. tuto. l. cum quedam. cum ſimilibus.

e ¶ Quare. Scilʒ quia illa dixit non vt papa ſed vt frater Petrus.

f ¶ Summorum pontificum. Scilʒ Nicolai. iiij. ꝫ. in verſu adhuc idem. ⁊ Grego. ꝫ. in verſu. nec hoc. ſcʒ et Alexandri. ꝫ. in verbo. hoc etiam.

g ¶ Ei. Scilʒ Innocentio qui predicta nō vt papa: ſed vt priuatus dixit.

h ¶ Preferenda. Utpote auctorizabilia ⁊ ab olbus obſeruanda. xj. diſtin. nolite. extra de conſti. ca. j. C. de

Dicūt etiā q̄ apl's de[a] tali altiſſima loquit̄ paupertate dicēs[b]. et altiſſima paupertas eoꝝ abūdauit in diuitias ſimplicitatis eoꝝ. quod euidēter eſt falſum[c] q̄ ibi loquitur de paup̱tate macedonū q̄[d] etiā ī ſpāli bona t̄palia obtinebāt[f] de[g] quibus apl's[h] aſſerit q̄ ſupra[i] vires ſuas miſerant elemoſynas ſctis. ❡ Qđ[k] aūt dicitur in declaratiōe Nico. p̄de. nō ꝯtineri[l] q̄ fratres minores in reb⁹ q̄ eis obueniūt: habēt tm̄ ſimplicē vſum facti: dicim⁹ q̄ ſi ipſe itellexerit ſimplicē vſum facti denudatū oī[m] iure: ita q̄ fratres ipſi ſeu ordo nullū ius[n] habeant vtēdi: hoc eſt exp̄ſſe cōtra declaratione Grego. Inno. Alexan. ſummoꝝ pōtificū p̄dictoꝝ in quibus expreſſe q̄ taliū bonoꝝ ordo vſum habeat continet[o] qđ de vſu iuris eſt intelligendū neceſſario vt ſup̱ius eſt[p] p̱batū. Adhuc dicim⁹ q̄ eſt cū hoc īpoſſibile. ſcilȝ vſum facti ſimplicē abſq̄ iure aliq̄ (qđ nichil aliud q̄̄ ipſum vti p̄prie pōt dici) poſſe in reliqua etiā vſu non cōſumptibili ab aliq̄ obtineri: put in decre. ad cōditorē canonū eſt p̱batum. et Augu. de doctri. chriſtia. tenet exp̄ſſe. Preterea ſi ſimplr vſus denudat⁹ ab oī iure haberi poſſet ab aliq̄ conſtat q̄ act⁹ vtēdi hmōi eſſet reputādus nō iuſt⁹[q]: cū ille vſus fuerit cui ius nō cōpetebat vtendi: vſus aūt nō iuſt⁹ ad perfectionis ſtatū nequaq̄̄ ptinet. nec p̱fectiōi aliq̄d adijcit: ſed ſibi repugnare poti⁹ noſcit̄[r] manifeſte. Qđ aūt vſum talē nō iuſtū cōditor canonis fratribus ipſis intellexerit reſeruare probabile[s] nō videt̄: immo q̄ đ iuſto itellexerit ex eo pōt euidenti⁹ apparere: qđ in eadē ordinatiōe adijcit q̄ illarū rerū dūtaxat ī ſe et etiā ro. ec. recipiebat dn̄ium: quarȝ vſum facti liceret[t] hr̄e fratribus: ſeu ordini antedict̄. ſubiungēs q̄ nō rerū[v] oīm vſum habere debeant fratres ipſi. Quātū ad vſum facti ſimplicē abſq̄ oī iure vtēdi attinet nulla[x] rerū pōt cēſeri differētia q̄ ad fratres. ſic em̄ vti de facto poſſunt p̄hibitis[y] vt p̄miſſis[z]. Ex quo ſequit̄: q̄ vſus facti de q̄ ordinatio loquit̄ de tali intelligi[&] debeat qui iuſt⁹ ſit: ⁊ p̱ quo cōpetat ius vtendi. ⁊ ipſe videtur conditor canonis ex eo etiā ſenſiſſe q̄ in eadē ordinatione ſubiūxerit[a] q̄ moderat⁹ vſus in expenſis prius rebus ipſis fratrib⁹ eſt cōceſſus. ❡ Rurſus[b] īpugnatores[c] cōſtitutionū hmōi aſſerere publice[d] p̄hibent̄ q̄ libellū ⁊ dicta magiſtrorū aſſerentiū dictā[e] paupertatē et vitā dictoꝝ fratrū[f] nō eſſe euāgelicam ⁊ aplicam ſummi pōtifices dānauerūt[g]: diſtrictius p̄

---

legi. l. leges. vt generales cū vt dixi ſine impedimēto p̱fectionis poſſint in cōi aliqua poſſideri. xij. q. j. expedit.

a ❡ De tali altiſſima. ſ. q̄ nichil hȝ in p̄prio vel cōi.

b ❡ Dicens. ij. ad Corinth. viij. c.

c ❡ Eſt falſum. Scȝ q̄ apl's dicta v̱ba p̱tulit loquēdo de paupertate xp̄i ⁊ aploꝝ.

d ❡ Qui Scȝ macedones.

e ❡ Etiam in ſpeciali. q. d. nedum in communi.

f ❡ Obtinebāt Alſ elemoſynas de quibus ſequitur facere minime potuiſſēt. vt plene dixi in ca. cū iter nōnullos in glo. ſcripture ſacre. circa fi.

g ❡ De quib⁹ ſcȝ macedonib⁹.

h ❡ Apoſtol⁹ aſſerit. dicto ca. ij. ad Chori. viij.

i ❡ Supra vires ſuas. id eſt ſupra quā cōmode pati poſſet valor facultatū ſuarū. arg. ff. de iure do. l. ſiue generalis. de rei. l. ac ſi quis ⸿ equū vbi pupil. edu. debe. l. i ali mētoꝝ ⸿ j. C. de reſcin. vē. l. quiſquis. vbi v̱ba ſimilia ſic exponi conſueuerunt.

k ❡ Qđ autē dr̄. ſexta pars.

l ❡ Contineri dicto ca. exiit ⸿ porro.

m ❡ Omni iure. Saltem p̱ſonali vel perſone coherenti.

n ❡ Nullū ius Etiā perſonale.

o ❡ Continet̄. Vn̄ illoꝝ pluriū videt̄ ſup̱ hoc tu dictū preferēdū vel ſaltē iuxta illud Nico. iij. dictū fore intelligendū cōſueuit em̄ eſſe integrū iudiciū qđ plurimoꝝ ſentētijs cōprobat̄. ⁊ qđ a plurib⁹ querit̄ facili⁹ inuenit̄. xx. diſt. a q̄bus ⁊ per ampliores hoies p̱fectiſſima veritas reuelat̄. C. de ſ. deicō. l. vlti. de inge. manumiſ. l. iij. ⁊ maxime per ea q̄ infra ſubijciūtur. ſcȝ q̄ ordo vſum habeat.

Iudiciū integrū dicit̄ qđ plurimorum ſententijs cōprobat̄

p ❡ Eſt probatum. ſ. in ⸿ quod autem. ſubſequenter in decre. ad conditorem canonum. vbi de hoc ſatis dixi. quare hic non repeto.

q ❡ Non iuſtus. Qualiter hoc per iura p̱betur. vide qđ no. in. c. cū inter nōnullos. in glo. ſed vnde.

r ❡ Noſcit̄ manifeſte. ⁊ hoc p̱ba. vt dixi in. c. ad cōditorē. in ⸿ lȝ aūt in rebus in verſu p̄terea ſi ſimplex.

s ❡ Probabile non videtur. Videas hic qđ late dixi dicto. c. ad cōditorem. in verbo eſtimare.

t ❡ Liceret. i. licitū eſſet p̱ hoc excludēs vſum iniuſtū. ar. xiiij. q. iiij. c. q̄d dicā. xxiij. q. v. c. j. ff. de cōdi. et demō. l. filius. ⁊ dixi dicto. c. ad cōditorem ⸿ licet.

v ❡ Non rerū omniū. puta pecunie.

x ❡ Nulla rerū. In quibus lȝ vel non licet habere fratribus ipſis.

y ❡ Prohibitis. Ut pecunia.

z ❡ Ut permiſſis. In quib⁹ cē ſeretur vſus nō iuſtus ex q̄ eſſet abſq̄ omni iure vtendi.

& ❡ Intelligi debeat. ſed qualiter hoc ī vide qđ dixi dicto. c. ad conditorē ⸿ licet. circa fi. in glo. ſi q̄ras quare hoc.

a ❡ Subiūxerit. Et hic etiam videas qđ ibidē poſt dictā glo. dixi.

b ❡ Rurſus. p̱ vij. pars.

c ❡ Impugnatores. ſcȝ dictaꝝ cōſtitutionū ad cōditorem: et cū inter nōnullos.

d ❡ Publice. In hoc deteri⁹ cōmittebāt q̄̄ ſi occulte aſſererēt p̱pter maioris mali exēpli pernicie. xj. q. iij. precipue. ⁊ ar. extra de exceſ. prela. q̄̄ ſit. ⁊ q̄ rōnibus ⁊ auctoritatibus defendere ſe nitūtur. xxxij. q. iiij. nemo. vbi dicitur q̄ tolerabilior eſt culpa ſi placeat q̄̄ ſi culpe vſurpetur auctoritas. ⁊ ibidem hoc notatur.

Publica delicta ſūt occultis grauiora.

e ❡ Dictam paupertatem. Scȝ altiſſimam.

f ❡ Fratrum. Scilȝ minorum.

g ❡ Dānauerunt. Nō ſine periculo aſſerūtur falſa ſū dicti ſum. pontī. hoc dānaſſe. ſi em̄ verū eſſet p̱ dā=

nato debet haberi quod ipſi dãnaſſent. xxiij. diſtin. c. hoc noſtre. et. c. ſequen. C. de ſum. trin. l. j. cum ſi.
a ¶ Inhibentes. Tali inhibitioni ſi facta fuiſſet ob tẽperari debuiſſet. iiij. diſt. denicꝫ. xj. q. iij. q̃ reſiſtit. et ĩ ma. ⁊ obe. ſi q̃s. ff. de reg. iur. l. nõ vĩ dolo. §. q̃ iuſſu.

q ¶ Abdicatio iuris. Hoc vbum iuris ſm mẽtionẽ iſtorum aſſertorum habet exponi etiam perſonalis. vel perſone coherentis.
r ¶ Cuiuſcunqꝫ rei. Etiam vſu ꝯſumptibilis ſcdm iſtos cum dicat cuiuſcunqꝫ.

b ¶ Premiſſa. ſcꝫ dictaꝫ paupꝫtatem ⁊ vitã fratrũ nõ eſſe euangelicã ⁊ apl'icaꝫ
c ¶ Aſtruer. i. affirmare. ſi. extra de cõ poſ. cũ eccl'a. §. nos igr.
d ¶ Defenſare. ſi p dictos ſũ. põti. p̃miſſa fuiſſent dãnata ⁊ inhibita extũc ipſa defendentes dãnabiliores ceteris forent cẽſendi. xxiiij. q. vlt. q̃ aliorum.
e ¶ Eccl'ie romãe rebellis: cuius pẽa magna eſt vt colligit. xj. q. iij. q̃ reſiſtit. extra q̃ ſi. ſint legi. p venerabilẽ. ca. pe. ⁊ dicet latius. J. eo. c. in ſi.
f ¶ Hereticus haberet. Hoc videre potes q̃ꝺ dixi in. c. cũ inter nõnullos.
g ¶ Ad qꝺ dicim⁹. Hic icipit impugnare ꝯſtitutionẽ p impugnatores aſſertã

apl'icas lr̃as inhibentes [a]: nequiſqꝫ p̃miſſa [b] vl' aliq̃d p̃miſſoꝝ ꝯtumaciter aſtruere [c] ſeu quõlibꝫ p̃ſumeret defenſare [d] ſtatuẽtes q̃ p̃ſumẽs cõtrariũ tãqꝫ ꝯtumax: eccle. ro. rebellis [e] ac vt hereticus [f] haberet. Ad [g] qꝺ dicimus aſſertionẽ [h] hmõi falſaꝫ eẽ. nõ eñ cõtinet in ſnĩa ſupradicta q̃ cõtra faciẽs vt heretic⁹ haberet. q̃ quidẽ q̃ ad hoc cõtinet [i] q̃ ſequũt. Nos eñ nihilomin⁹ auc̃te p̃ſentiũ diſtricti⁹ inhibem⁹ ne quiſqꝫ p̃miſſa vl' aliqꝺ p̃miſſoꝝ ptinaciter [k] aſſerere vel quõlibet defenſare p̃ſumat: q̃cũqꝫ ꝯo hoc [l] p̃ſumpſerit: tãqꝫ contumax ⁊ ec. ro. rebellis ab oĩb⁹ fidelib⁹ habeat: nõ fuit ad lectũ q̃ vt [m] heretic⁹ haberet vt pꝫ in ſerie ſnĩe [n] cõdẽnationis p̃dicte. ¶ Rurſ⁹ [o] aſſeruiſſe dicũt publice [p] hmõi aſſertores q̃ abdicatio [q] iuris i cuiuſcũqꝫ [r] rei ꝓprietate ⁊ in vſu ei⁹ eſt [s] ſctã ⁊ meritoria ꝓpter deũ. ⁊ a xp̃o in ſeip̃o ſeruata [t] apl'is ĩpoſita ⁊ ab ip̃is ſub voto aſſũpta. nec ꝓpter hoc vſ⁹ facti ad ſuſtentationẽ nature in xp̃o ⁊ apl'is cõuicit eẽ nõ [v] iuſt⁹. ſed tãto iuſtior atqꝫ pfectior ⁊ dõ [x] acceptior ⁊ mũdo exẽplarior. q̃to pleni⁹ renũciatuꝫ fuerit oĩ iuri. p qꝺ põt ſic vtẽs ꝑ vſu hmõi quõlibet cõtendere vel ĩ iudicio litigare. Que quidẽ aſſertio continet multa [y] falſa. cũ neqꝫ xp̃m expropriationẽ [z] p̃dictaꝫ oĩs iuris in cuiuſcũqꝫ rei ꝓprietate ⁊ in eius vſu ĩ ſe ſeruaſſe: nec eã impoſuiſſe apl'is neqꝫ ſub voto ab ipſis fuiſſe receptã euãgelica/ſeu apl'ica doceat [?] hiſtoria: ſꝫ cõtrariũ euidẽtius manifeſtat [a]. Qꝺ aũt in p̃dicta aſſertione adijcit q̃ per abdicationẽ iurꝭ [b] predicti videlꝫ ꝓprietatis ei⁹ vſus facti ad ſuſtẽtationẽ [c] nature in xp̃o ⁊ apl'is nõ cõuincit eẽ nõ iuſtus ſed tãto iuſtior. ⁊c̃. ĩpoſſibilitatẽ [d] includit et [e] errorem dictũ hmõi euidenter.

s ¶ Eſt ſancta. Pro talib⁹ aſſertorib⁹ facit cõſtitutio Nico. tertij. exijt. §. porro ſed illa nõ ſic debet itelligi vt patet in decr. ad cõditorem. et. J. dicetur.
t ¶ Seruata. Hoc ĩ xp̃o ⁊ apoſtolis ex ſenſu ꝓprio abſqꝫ auc̃te aliqua ſacre ſcripture moti ſunt ad dicendũ. vt. J. ſequitur.
v ¶ Eſſe nõ iuſtus. Et hoc etiã male dicebãt. vt. J. patebit.
x ¶ Deo acceptior. Prout talib⁹ aſſertorib⁹ viſum eſt: ſed deſipiunt. vt. J. colligitur.
y ¶ Multa falſa. ꝓpter que in ceteris nihil vel ſaltē minus auctoritatis remanere videtur. ar. xvj. diſtin. canones. iij. q. ix. c. pura. de conſe. diſt. iij. non liceat. ix. diſtin. c. ſi ad ſcripturas. ff. de edil. edic. l. cum eiſdem ex hoc no. C. de tranſac. l. ſi ex falſis. ⁊ pleni⁹ p Hoſti. extra de fide inſtrumen. ex litteris. et per Innocẽ. de hereti. fraternitatis.

h ¶ Aſſertionem hmõi falſam eſſe. vnde ſic allegãtes viderent falſi criminis ſe reos feciſſe. vt dixi. J. in §. q̃ autem ſubſequẽter. in glo. vnde falſo.
i ¶ Cõtinet q̃ ſequunt. Ponit tenorẽ ſnĩe vt p ei⁹ recitationẽ aperiat aſſertionẽ p̃dictam fore falſã.
k ¶ Pertinaciter. Hic poſſes recitare q̃ dixi in. c. cũ inter nonnullos. in verbo pertinaciter.
l ¶ Hoc preſumpſerit. Scilicet predicta vl' aliqꝺ de premiſſis pertinaciter aſſerere.
m ¶ Ut hereticus haberetur. Patet hic manifeſtꝫ q̃ non omnis ꝯtumax vel rebellis eccleſie romane hereticus eſt cenſendus. Super hoc autem vide qꝺ legit ⁊ no. xix. diſtin. c. nulli fas. et. xxv. q. v. violatores. ⁊ p Gar. extra de elec. c. generali. lib. vj.

Eccl'ie romãe rebellis nõ ſemper eſt hereticus.

n ¶ Sententie. Licet autem premiſſa aſſerens vel aliqꝺ p̃miſſoꝝ ſm ſeriẽ ſentẽtie cõtumax dicat et rebellis: hoc de illo hꝫ forte intelligi qui dictã paupꝫtatem et vitam fratrum in nichilum fore euangelicam ⁊ apl'icam diceret non autẽ qui diceret eã in omnib⁹ nõ eſſe talẽ: cum nec in omnib⁹ talis fuerit. vt. J. i §. q̃ aũt ſubſequẽter. ver. adhuc licet declaratio.
o ¶ Rurſus aſſeruiſſe. Octaua pars.
p ¶ Publice. Hic dicere potes qꝺ no. J. xxi. §. in ſimili verbo publice.

z ¶ Expropriationem Id eſt abdicationẽ.
? ¶ Doceat hiſtoria. Unde erubeſcere debẽt tales loquẽtes ſuper hoc abſqꝫ ſcripture auctoritate in corpo. auten. de trien. ⁊ ſemiſ. §. conſideremus. colla. iij. vnde ſi illi indicendo hoc aſſerant reperiri in ſcriptura ſacra non ꝓcul erũt a pena criminis falſi. vt dixi. J. in glo. vnde falſo.
a ¶ Manifeſtat. Super hoc vide qꝺ notaui in. c. cũ inter nõnullos. in glo. ſcripture ſacre.
b ¶ Iuris predicti. Scilicet perſonalis etiã vel perſone coherentis.
c ¶ Suſtẽtationẽ. Quã a ſe nulla ꝓfeſſio põt excludere. vt in. c. exijt. §. porro. ver. ne autem.
d ¶ Impoſſibilitatem icludit. Que tolerabilis non eſt in iure. argumen. ff. de obliga. et actio. non ſolum. in ſi. iſtitu. de inuti. ſtipula. circa princi. iiij. diſti. cap. erit autem lex.

Impoſſibilitas nõ eſt tolerabilis in iure.

e ¶ Et errorẽ. Ex hoc tale dictũ dãnabile eſt de iure ar. C. de caſtrẽ. pecu. mi. l. errat. lib. xij. C. de diuer. reſcrip. l. falſo. de pactis. l. ſi pacto. de iudi. ca. j.

Impoſſibilitas iuris et nature equiparant

a ¶ Impoſſibile enim eſt.ſ.de iure/cui⁹ impoſſibilitas et nature equiparari ↄſueuerunt.ff.de cõdi.inſti.l.cõditiones.t.l.filius.que ſen.ſine appel.reſcin.l.vi.et ibi no.⁊ argu.extra de iureiuran.contingit.lib.vj.xxij.q.iiij.c.inter cetera.

cum inter nonnullos.
n ¶ Illas honorij.ſ.iij.Grego.ix.Inno.iiij.Alexã.iiij.Nico.iij.vt.ỹ.in pte.ij.
o ¶ Uere exiſterent.ſcilʒ ꝙ diffinita per alios nobis non licuiſſet mutare.

Impoſſibile[a] enim eſt actum humanũ extrinſecũ eſſe iuſtũ ſi exercens actũ ipſm nullum ius habeat illud exercendi.imo nõ iuſt⁹ ſeu iniuſtus neceſſario[b] cõuincitur talis vſus. Itẽ[c] eſt abſurdum ⁊ erroneũ ꝙ actus alicui⁹ nõ habentis ius actũ hmõi faciendi ſit iuſtior ⁊[d] deo acceptior ꝙ̃ habẽtis.cũ ↄcludat actũ[e] iniuſtuʒ iuſtiorem et deo acceptiorem exiſtere ꝙ̃[f] ſit iuſtus. ¶ Ex[g] premiſſis aũt inferre nitunt̃[h] (vt fertur) ꝙ predictorũ ſummorũ põtificũ diffinitio quaʒ diffinierunt de paupertate xp̄i ⁊ aplorũ ac fratrũ minoꝝ predictorũ regl'a (put ſuperi⁹ expreſſerunt[i]) p nos nõ potuit mutari pculdubio falſa aſſerunt dicendo p̄decef.noſtros diffiniuiſſe talia vt ſuperi⁹ eſt pbatum[k]. ⁊ adhuc ſic loquentes dũ[l] p talia cõſtitutiones[m] nr̃as ĩpugnare ſatagũt cõſtitutiones illas[n] q̃bus ſe adiuuãt oſtẽdũt (ſi eorũ falſe aſſertiones vere[o] exiſterent) fore inualidas/erroneas/et infirmas. Si eñ nobis non licuit ↄtra cõſtõnẽ[p] Nico.iiij.predeceſſo.nr̃i ĩ qua ſe fundãt pueri aliquid[q] ſtatuere cõẽ:nec ſibi[r] licuit ↄtra[ſ] ſtatuta Gre. Inno.et Alex. predictoꝝ ſtatuere.aut aliquid declarare. qḋ tñ ipſm[t] feciſſe[v] (ſcḋm eorũ aſſertionem) noſcitur[x] euidenter. cũ eñ illi[y] declarauerint ꝙ ordo minorũ hʒ vſum earũ rerũ q̃s licet[z] eis hr̃e:qḋ[ↄ] ad vſum iuris eſt referenduʒ neceſſario vt ſuperi⁹ eſt pbatũ[a] ipſe[b] vo ſcḋm[c] ipſos ſtatuit ꝙ nec ordo:nec fratres ius vtẽdi habeãt ſʒ tm̃mõ ſimplicem vſum[d] facti:⁊ iſuper ordiauit decreuit:⁊ ſtatuit[e] hmõi ↄſtitutionẽ:ordinationẽ:⁊ declarationẽ ſuã dũtaxat[f] a fratribus ipſis p̃ciſe et inuiolabilit̃ ppetuis tpibus obſeruandaʒ cõſtat nõ ſolũ ꝙ cõtra dclarationes predecef.p̄dictorũ ordinauerit[g] ſʒ ipſm[h] illas[i] quãtuʒ ad ea que ſua declaratio continet[k] etiam reuocaſſe[l]. Ipẽ[m] quoqʒ predecef. noſter in ſua declaratione ſubiũxit[n] ad ſedis apoſto.declaratiões et ordinationem eorũ et circa ea que ipſe declarauerat[o] pertinere: ſic dicens.ſi quid in[p] predictis ambiguitatis emerſerit:hoc ad culmẽ ſedis

b ¶ Neceſſario ↄuincit̃. qualiter hoc p iura pbetur euident̃ vide qḋ dixi l.c. cũ int̃ nõnullos. in glo.ſed vnde.
c ¶ Iteʒ eſt abſurdum. collige per hoc bonũ forẽ modum argumẽtandi per reductionẽ abſurditatũ.ar. extra de excep.cum inter.⁊ de preben. dudũ.§.nos igit̃ li.vj.ff.ſolu.ma.l.diuortio.
d ¶ Et deo acceptior. iſtud ei nullo modo põt eſſe. omnis eniʒ vſ⁹ ſine iure vtẽdi ſubſiſtens iniuſtus ⁊ iniurioſus eſt vt pbaui plene in.c.cuʒ inter.in glo.ſed vnde quare de tali iniuſto vſu nihil deo acceptuʒ offerri poteſt. xiiij q.v.c.j. ⁊ in multis cap̃. ſequẽti. j.qõ.j.non eſt putanda. extra de deci.ex tranſmiſſa.⁊ argu.pro ſocio.l. cuʒ duob⁹ §.ſociuʒ vniuerſa.al's eſt in.l.ſi fratres.
e ¶ Actum iniuſtum.qualis eſt quicunqʒ ſine iure vtendi exiſtens vt prediri.
f ¶ ꝙ̃ ſit iuſtus.hoc autem nullatenus dici nec eſſe poteſt.omnis eñ actus iniuſti deus aſpernator eſt.⁊ ideo ca yn munera non reſpexit.xiiij.q.v.c.ſcriptũ eſt al's ſequeret̃ ꝙ quis malefaciendo vel peruerſe viuẽdo ſuam conditionem meliorem faceret ↄtra iura.ff.de fur.l.inficiendo.§.infans.⁊ melioris eſſet cõditionis ſtultus ꝙ̃ peritus ↄtra.l.ſeruius.ff.q vi aut claʒ.

Stult⁹ non dʒ eſſe melior cõditiõis ꝙ̃ pit⁹.

extra de preben.cum qui.lib.vj.
g ¶ Ex premiſſis.ix.pars.
h ¶ Nitũtur.ſ.dicti doctores.
i ¶ Expreſſerunt: vt.ỹ.in parte.ij.⁊ ſequẽtib⁹ duobus colligitur.
k ¶ Eſt pbatum.ỹ.in.§.ꝙ autẽ ſubſequenter
l ¶ Dũ per talia.ſ.q̃ dicunt diffinita p noſtros anteceſſores.per nos immutari non potuiſſe.
m ¶ Conſtitutiones noſtras. ſcʒ ad conditorem. et

p ¶ Conſtitutionẽ.ſ.exiit qui ſeminat.
q ¶ Aliq̃d ſtatuere.put illi aſſerũt.
r ¶ Nec ſibi.ſ. Nicolao.
ſ ¶ Cõtra ſtatuta.de q̃bus vidiſti.ỹ.j.§.ꝙ autẽ ſubſequẽter.
t ¶ Ipm.ſ.Nicolaum.
v ¶ Feciſſe.ſ. aliqua ſtatuẽdo vel dclarãdo cõtra ſtatuta predeceſſorũ.
x ¶ Noſcit̃ euident̃.d.c.exiit.§. porro. et recitatur.ỹ.i.§.adhuc licet.
y ¶ Illi.ſ.Gregori⁹/Innocentius ⁊ Alexãder
z ¶ Licet.i.licitum eſt.
ↄ ¶ Qḋ.ſ.res. ad vſuʒ habere.
a ¶ Eſt probatũ.ỹ.in.§.qḋ auteʒ dicitur.
b ¶ Ipſe vero ſcʒ Nicolaus.
c ¶ Scḋʒ ipſos ſcʒ detractores.
d ¶ Uſuʒ facti qui de ſe non eſt poſſibilis abſqʒ iure vt in.ca. ad conditoreʒ.⁊.ỹ. in.§. qḋ aũt dr.

e ¶ Statuit.ſ. Nicola⁹.iiij.ſm eos.
f ¶ Dũtaxat. hoc vbũ relatum ad precedentia inducit ſenſum ꝙ ſua ordinatio ⁊ declaratio/nõ autem predeceſſoꝝ ſit a fratribus obſeruanda.
g ¶ Ordinauerit.ſ.ꝙ fratres ius vtendi nõ habeãt ſed ſolum ſimplicem vſum facti.
h ¶ Sed ipſum.ſ. Nicolaum.
i ¶ Illas.ſ.declarationes predeceſſoruʒ.
k ¶ Continet.ſ.ſuper abdicatione ppꝛietatis et iure vtendi ⁊ ſuper ſimplici vſu facti.
l ¶ Reuocaſſe.volendo ſuã conſtitutionẽ tm̃ fore p fratres obſeruandã. vel reuocaſſe aliter.ſ. per ſuã cõſtitutionem aliqʒ precedẽtibus ↄtrariam.extra de cogna.ſpi.c.j.de conſti.licet romanus.lib.vj.
m ¶ Ipſe quoqʒ predeceſſor.ſ. Nico.iiij.
n ¶ Subiunxit.d.c.exiit.§.viii.
o ¶ Declarauerat.d.c.exiit.
p ¶ In predictis.ſ.per ſe ordinatio ⁊ declaratio.

apoſt. deducat[a]: vt ex auctoritate apłica ſua[b] in hoc manifeſtet intentio. cui ſolū conceſſum eſt in[c] his ſtatuta condere: ꝛ ꝯdita declarare[d]. cuiꝰ tñ cõtrariū aſſerūt hmõi aſſertores[e]. Adhuc patz[f] qđ[g] aſſerunt eſſe falſum. lz eñ Inno. iij. ꝑdic. in gñali cõcil. interdixiſſet[h] nouas religiones inſtitui. tñ ſucceſ. ipiꝰ (nõ obſtante īterdicto hmõi) plures leguntur ordines confirmaſſe. qui[i] etiã (aliqbꝰ exceptis) fuerunt poſtea p Grego. ix. predeceſ. nſm diſſoluti certo modo in cõcil. gñali[k]. Si igit poſt īterdictū gñalis[l] cõcilij licuit ſummis põtificibꝰ[m] nõ confirmatos ordines cõfirmare: et[n] eorū ſucceſſoribus ſic confirmatos ī totū diſſoluere[o]: non eſt miruz ſi qđ declarat circa regulas ordinū[p] ſolus[q] ſummꝰ põtifex vel ordinat. liceat eiꝰ ſucceſſoribꝰ declarare ſeu alr̃ immutare[r]. Patet autem ꝙ neq₃ honorij ꝯfirmatio. neq₃ Grego. neq₃ Alexã. neq₃ Nico. ꝑdictoꝝ facta fuerit in cõcilio gñali: cū p nullū ipoꝝ fuerit gene. cõci. celebratū[s] licet Inno. iiij. celebrauit cõci. gene. tñ in illo[t] nec auctē te alicuiꝰ cõcilij facta fuit[v] ipiꝰ declaratio ſupradicta[x] Nico. autē. iiij. nec celebrauit gene. cõci. nec aliqđ circa dictam regulã declarauit[y]. Gre. autez ix. ꝑdictꝰ nec cõfirmauit nec declarauit dictã regulã: ſed ī gñali[z] cõci. vbi caſſati fuerūt nonnulli mẽdicãtiū ordines: dictoꝝ fratrum minorū ꝛ ꝑdicatorū ordines non caſſauit: ſed aſſeruit approbatos[?] ſic dicens[a]: quos euidens ex eis vtilitas eccleſie vniuerſali ꝓueniens phibet approbatos p̄ntem nõ patimur cõſtõnem extendi. ¶ Preterea[b] dicant nobis vbi[c] legūt aſſertiones[d] hmõi ꝙ ad[e] fidem vel[f] mores ꝑtineat xp̄m ꝛ apłos non habuiſſe in his q̃ habuerūt niſi ſimplicē vſuz[g] facti. ꝑfecto directe hoc ad fidē non ꝑtinet: cū de hoc[h] articulꝰ[i] nõ ſit aliqs nec ſub[k] quo valeat cõprehendi: vt patet in[l] ſymbolis in quibꝰ articuli fidei cõtinentur nec etiam reducte ne q̃ſi[m]

a ¶ Deducatur. ff. xxiiij. q. vlt. c. rogamus.
b ¶ Sua. ſ. ſedis apoſtolice.
c ¶ In his. q̃ fctã xp̄i ꝛ apłoꝝ ꝛ ꝑ ꝯñs fidei ꝯcernūt.
d ¶ Declarare. ad ſolã ḡ ſedē apo. ſpectat ſup fide aliq̃ diſponere vel etiaʒ declarare vt hic. ꝛ. xxiiij. q. j. c. quotiēs. ꝛ. c. hec eſt fides. ꝛ. d. ca. exijt. §. nos igit. cle. v. ſicut ꝛ cetere maiores cauſe ad eã referuntur. ea. cã. ꝛ. q. c. rogamus. ex̄ de ap. vt debitꝰ l ff.
e ¶ Aſſertores in hoc ꝙ dicunt ſtatuta ꝑdeceſſoꝝ per ſucceſſores mutari non poſſe vel ī dubiū reuocari. hrubore eñ ꝯfundi deberēt cū nicolaꝰ iiij. in cuiꝰ ꝯſtitutione ꝑncipalit̃ ſe fundãt ꝯtriuz aſſerat. vñ ex ſuiſmet codicibus ꝯuincuntur. ar. xxxvij. diſt. ſi qđ veri. potiſſie cuʒ tanta gaudeat ꝑtãte ſucceſſor: quanta gauiſus extitit ãteceſſor. nec habeat īperiuʒ par in parē extra de elec. innotuit. ꝛ. d. cap. exijt. §. ceterum ſcđm. ff. ad treb. l. ille a quo. §. tēpeſtiuum.

Statuta ꝑdeceſſorū ꝑ ſucceſſores mutari nõ pñt.

f ¶ Patet. id ē apparet.
g ¶ Qđ aſſerūt. ſ. diffinita ꝑ ꝑdeceſſores mutari vel in dubium reuocari nõ poſſe per ſucceſſorem.
h ¶ Interdixiſſet. extra de reli. do. ne nimia.
i ¶ Qui etiã. ſ. ordines ꝑ ſucceſſores ꝯfirmati.
k ¶ In ꝯcilio gñali. extra de reli. do. religionū. li. vj
l ¶ Generalis concilij. ſ. Inno. iij.
m ¶ Sūmis põtificibus. ſ. ſucceſſoribus Innocētij interdicentis.
n ¶ Et eorum. ſ. confirmantium.
o ¶ Diſſoluere: vt. d. c. religionum.
p ¶ Ordinum. ſ. minoꝝ. ꝛ idē ſi alioꝝum.
q ¶ Solus. q. d. ſine cõcilio gñali vt ꝓbãt ſequētia ꝛ arg. C. de legi. l. vl. in fi.
r ¶ Immutare. argumentat a minori. ſi enī papa l mutat ſtatuta gñalis cõcilij de qbus minus videbat ꝙ poſſet / vtpote cū plena ꝛ magna maturitate diſpoſita: multo fortius poterit immutare vl̃ declarare ſtatuta ꝑ ſolū predeceſſorē ſine ꝯcilio edita. extra đ elec. cū in cūctis. cū ibi no. Uel põt dici ꝙ hic ſumat idē argumentū alio mõ. ſi eñ licuit ſucceſſoribꝰ ꝯfirmatos ordines ꝑ anteceſſores in totum diſſoluere qđ eſt plꝰ multo fortiꝰ lz eis illoꝝ regulã declarare qđ eſt minꝰ ff. de reg. iur. l. nõ dʒ cui. extra. e. ti. c. cui lz. lib. vj.
s ¶ Celebratū. ꝛ ſic quilibet ex eis ꝯfirmationē ꝑdictã ſolꝰ fecit. ꝛ ſic ſucceſſori eoꝝ licuit ſuper regula declarationē facere: licʒ per eos cõfirmata cū etiaʒ liceret ſi per eos fuiſſet in generali ꝯcilio confirmata: vt. ſ.
t ¶ In illo. ſcʒ gñali cõci.
v ¶ Fctã fuit Subaudi ſʒ per eum ſolum
x ¶ Supradicta. de q̃ fit mentio. ſ. in parte ſecunda.
y ¶ Declarauit Falſo igitur ſua confirmatio ſup hoc allegat vt alr̃. ſ. dixi.
z ¶ Generali ꝯcilio. Lugduni celebrato.
? ¶ Approbatos. ex̄ đ exceſſi. ꝑla. c. nimis iniqua. ꝛ ca. nimis praua.
a ¶ Sic dicēs extra de reli. do. c. religionum diuerſitas. §. ſane lib. vj
b ¶ Preterea. x. pars.
c ¶ Ubi legūt Si eñ nõ legūt quia nec legere poſſunt vt ſequitur: oportet eos ſequi quod eccleſia romana cuſtodit. ne dum peregrinis ſermonibus ſtudent: caput inſtitutionis videant amittere. xj. di. c. quis neſciat.
d ¶ Aſſertiones hmõi. ſ. diffinita ꝑ clauē ſciētie ī fide ꝛ moribꝰ ꝑ romanos pontifices nõ poſſe ꝑ ſucceſſores reuocari. vt. ſ. in parte. ij.
e ¶ Ad fidē. i. fidei articulos.
f ¶ Uel mores. ſ. reformandos vel reformatos conſeruãdos.
g ¶ Uſum facti. abſq₃ oñi iure vtendi ſm eos.
h ¶ Cū de hoc. ſ. ſimplici vſu facti.
i ¶ Articulus non ſit aliquis. ſ. principalis
k ¶ Sub quo. ſ. articulo.
l ¶ In ſymbolis. Symbolis dicit in plurali: qꝛ vnꝰ primo fuit factꝰ ꝑ apłos. Credo ī deū. aliꝰ fuit factꝰ in nicena ſynodo. Credo in vnū deū. aliꝰ ꝑ athanaſiū Quicūq₃ vult. Et quare đʒ ſimboiꝰ: vide qđ no. xv. diſtin. c. canones. Symbolus fidei ē triplex.
m ¶ Quaſi hoc. ſ. ꝙ xp̄s ꝛ apłi in his que habuerūt non habuerunt niſi ſimplicem vſum facti.

hoc ſacra ſcriptura cõtineat. q negato tota ſcriptura ſacra redditur dubia[a].et per conſequẽs[b] articuli fidei q hñt per ſcripturã ſacrã ꝓbari reddũtur dubij ⁊ incerti hoc[c] em̃ in ſcriptura ſacra nõ poterit ſed cõtrariũ[d] reperiri. De fratribus aũt minorib⁹ p̃dictis[e] cõſtat[f] ꝙ de ipſorũ paupertate et ſimplici vſu[g] facti ſeu de dñio eorũ q[h] ipſis offerunt ꝙ ſummus põtifex illud ſibi ⁊ ro.ec. reſeruauerit[i] vel potuerit reſeruare.nec ꝙ illo reſeruatũ[k] ſucceſſori abijcere[l] non liceat: ſi hoc expedire[m] viderit ſeu ꝙ ꝓcuratores cõſtitutos auctoritate ſummi põtificis[n] ꝓ negocijs ordinis p̃dicti ſucceſ.reuocare non valeat in[o] p̃dictis ſymbolis et euãgelio[p]/ neqꝫ actibus apoſtolorum et epl̃is mẽtio aliq non[q] habet. Unñ nõ pñt ex[r] p̃dictiſ cõcludere niſi falſo qn cõtra ordiata p ſũmos põti.circa[s] talia valeat ſucceſſor aliud ordinare[t] qd[v] Nico.p̃ſat⁹ expꝛ̃ſſe i ſua d claratiõe iſeruit[x] vt ſupꝛ⁹ plen⁹ cõtinet[y]. ¶ Nos itaqꝫ[z] ne fabricatores mendaciorum[?] hmõi ac etiã aſſertores[a] de tã peſtifera[b] erronea[c] et dam̃nata[d] doctrina: ꝯfutatiõe[e] ac cõfuſiõe vtiqꝫ oĩ digna gl'ari[f] valeãt ⁊ alios trahere in[g] errorẽ: cum auſu arreptãdo ac petulãtia[h] iꝓba auſi[i] defendere publice fuerit dãnatã p ꝯſtitutionẽ p̃dictã[k] hereſim: ac etiã probare videlꝫ[l] ꝙ xp̃s ⁊ ei⁹ apl̃i in his q habuiſſe legunt tm̃ habuerit abſqꝫ iure aliq ſimplicẽ vſum facti.ex q (ſi verũ eſſet) ſeq̃ret[m] vſuꝫ xp̃i fuiſſe ñ iuſtuꝫ. qd ꝓfecto blaſphemiã cõtinet et eſt catholice fidei inimicũ[n] cũ hoc de ptinaci[o] aĩmoſitate ac erronea[p]

Negatio facit rem dubiaꝫ

a ¶ Dubia.ꝑ negationẽ.vt hic.⁊ ar.ff.de col.bo.l.j. §.ſed cũ ꝯſint.qb⁹ ad liber.ꝓcla.non li.l.iiij.ꝑ illã ei res dubia fieri dꝫ: vt dictis iurib⁹.⁊.C.de acq.poſ.l.nemo.de fi.iſtru.l.plures.⁊ hoc verꝫ de negatione tali q de ſe põt eſſe ꝓbabilis.ꝑ improbabilem em̃ negatõeꝫ puta q fieret cõtra aduerſariuꝫ fundantẽ itẽtionem ſuã de iure cõi non dꝫ effici res dubia.ſic no. Innocẽ.extra d ꝓb.ſig.ex parte.
b ¶ Per conſequẽs.Sed vñ ꝓuenit illa ꝯſeq̃ntia? Uideas qd dixi in.c.cũ inter nõnullos.i glo.ſed vñ ſequitur.
c ¶ Hoc ei.ſ.ꝙ xp̃s ⁊ apl̃i.in his q habuerũt ſimplicẽ vſum facti habuerũt.
d ¶ Cõtrariũ reꝑiri.ſed vbi: vide qd dixi i.c.cũ inter nõnllos.in gl.ſcꝑture ſacre
e ¶ Predictis ſ.in hac decret.
f ¶ Conſtat. Hic ſume lraꝫ q eſt.ſ.⁊ ꝯſtrue mẽtio aliq nõ habetur i p̃dictiſ ſymbolis euãgelia/ actibus aploꝝ/ et epiſtolis de ipſorum paupertate.⁊c̃.
g ¶ Uſu facti.Quem ſolum abſqꝫ omni iure vtendi predicti aſſerunt ſe habere
h ¶ Que ipſis offeruntur.Per talem oblationeꝫ acquireret ipſis fratribus dominiũ eorum que offeruntur ſi ipſi ꝓprietatis forent capaces: vt dixi in.c.cũ inter nonnullos.in glo.ſcripture ſacre.
i ¶ Reſeruauerit.d.c.exijt.§.ad hec cum ffes.

Monach⁹ acqrit mõaſterio.

k ¶ Reſeruatũ.ſ.ro.ec.ex diſpoſitiõe dicti.c.ꝑ miniſteriũ ipoꝝ fratrũ ſicut ꝑ miniſteriuꝫ filij pri acquiritur ꝑ ſuũ dño: ꝑ monachũ monaſterio: vt.d.§.ad hec.
l ¶ Abijcere.i.abdicare/ſeu repellere.
m ¶ Expedire viderit.ex cã.⁊ que illa eſſe poſſit colligit ex decre.ad ꝯditorẽ.§.q̃ꝗ.⁊.§.rurſus nedum.
n ¶ Sũmi pontificis.Ut contingit de Martino papa.iiij.§.rurſus.
o ¶ In predictis ſymbolis.Credo in deum. credo i vnum deum: et Quicunqꝫ: vt.ſ.ꝓxi.dixi.
p ¶ Euangelio.Scilicet aliquo.
q ¶ Non habet.Relinquit ꝑ diſpoſitioni iuris. ar. in.ii.feu.d feu.cogni.c.j.in fi.ff.qbus ex cau.ma.i.nec non.§.ꝙ eis.Jus aũt eſt vt ſucceſſor ſtatuta ꝑ predeceſſoreſ maxime ex cã valeat reuocare: vt.ſ.circa p̃n. decre.in glo.ſed qua fronte.potiſſume: cum predeceſſori non licuerit in talib⁹ ſucceſſorib⁹ legẽ aliquã imponere pari poſt eũ vel poti⁹ eadẽ ptãte fucturis.extra de elec.innotuit.⁊.d.c.exijt.§.ceterum.cũ ⁊ ſcriptũ ſit ſententiã romane ſedis poſſe in meli⁹ cõmutari.xxxv q.ix.c.ſententiam.⁊.c.graue.extra de re iudi.cũ olim in cor.auten.de nup.§.j.colla.iiij.

Snia pape i melius mutari poteſt

r ¶ Ex p̃dictis.q colligunt ex.§.ad impugnandas.
ſ ¶ Circa talia.ſ.r'am fratrũ minoꝝ concernentia
t ¶ Aliud ordinare.cũ etiã poſſet totũ minoꝝ ordĩeꝫ tollere vt dixi in cap.quorũdam.in glo.proprie.
v ¶ Qd.ſ.vt ſucceſſor ꝯ ſtatuta poſſit ordinare.
x ¶ Inſeruit d.c.exijt.§.viri.
y ¶ Continet.ſ.i.§.ex p̃miſſis.ꝟ.ipſe quoqꝫ.
z ¶ Nos itaqꝫ xi.parte.
? ¶ Mẽdaciorũ hmõi q recitãtur.ſ.i parte.ij.
a ¶ Aſſertores. Et ꝑ cõſequens ſue aĩe occiſores teſtãte ſacra ſcriptura. hõ q mentit occidit aĩam
b ¶ Peſtifera Id eſt peſtem inducenti.

Mẽdaciũ occidit animam.

c ¶ Erronea. Et ſic ꝑ ꝯñs vitãda.xij.di.c.noliꝫ te errare.C.d caſtren.pecu.mili tũ.l.errat.ii.xij.
d ¶ Dãnata doctrina.Uipuſta quẽ in errorẽ poteſtatis clauiũ impellẽs:et ſic ꝑ ꝯñs abominanda. C.de here.l.dãnato.extra de ſum.tri.dãnamus|
e ¶ Confutatione.i.refutatione ſeu abomiatione.
f ¶ Gloriari valeant.In hoc em̃ ẽ deteſtabile iuxta verbum pſalmigraphi.Quid gloriaris i malicia ⁊c̃. ⁊ iuxta verbum prophete Hieremie.Nõ glorietur diues.⁊c̃.Hiere.ij.c.nam ex hoc graue crimen maxie in perſonis eccleſiaſticis reputatur.extra de exceſ.plat. q ſit graue.cum per hoc ſuũ delictum publicent:et ꝑ hoc grauius peccent.ff.vi.bo.rap.l.ij.§.ſi l re depoſita.⁊ alꝫ.ſ.dixi in glo.ex hoc magis.

Gl'ari in pcto eſt deteſtabile.

g ¶ In errorẽ.Iſtud multũ vitãdũ eſt.xxviij.q.j.c. ſepe malorum.⁊ de hoc dixi in.c. dierum. circa p̃n.
h ¶ Petulantia.i.temeritate vel ptinacia. ſile verbum.ff.de re mili.l.omne delictum.§.q manus.C.ſi de impe.maledi.l.vna.
i ¶ Auſi defendere.Per hoc deteriores ceteris forent cenſendi.xxiij.q.viti.qui aliorum.ij.q.iij. qui cõſentit.no.extra de offi.deleg.c.j.
k ¶ Predictã.Scꝫ cum inter nonnullos.
l ¶ Uidelicet.Spẽcificat hereſim dãnatam.
m ¶ Sequeretur.Uñ autẽ ꝓueniat hec ꝯſequentia: vide no.in.c.inter nõnullos.in glo.ſed vnde.
n ¶ Inimicũ.Hic dicas vt dixi in.d.c.cum inter. ſuper verbo ſimili inimicum.
o ¶ Pertinaci.Potes ſuper hoc videre que no.d.c. cum inter.in verbo pertinaciter.
p ¶ Erronea.Scilicet in fide.

a ℭ Talia publice preſumpſerunt. Supple aſſerere ſi non habes in textu.

b ℭ Docuerunt. Docentes ergo et facientes pena eadē puniūtur. culpa enim ſimilis eſt prohibita diſcere et docere. C. de mathema. l. culpa.

q ℭ Scienter approbet. Hic repete que. ſ. dixi prime in glo. j. ex certa ſcientia.

r ℭ Aliquid. Ex hoc videtur q̄ in vno defendēs vel appro bans contra dictam conſtitutionē penam cōtumacis et rebellis pati debeat.

c ℭ In dānatā. Scilȝ p̄ dictā decre. cū inter.

d ℭ Ut hereticos. Ut pro tanq̄ expone.

e ℭ Euitādos. Igit̄ vitādi ſunt heretici vt nec i domo vel terra foueant̄ nec negociatio cū eis exerceat̄. ex de hereti. c. ſicut. et eis dicēdum eſt nō nonim' vos. xciij. di. diaconi.

Heretici i multis ſunt vitādi.

f ℭ De fratrū. Sup. iſta clauſula dic vt dixi i. c. execrabilis. §. nos i glo. collige hic et ſequenti.

nō ſit dubium pceſſiſſe: oēs et ſingulos q̄ v̄bo ac ſcripto per ſe vel aliū ſeu alios talia[a] publice p̄ſumpſerūt: ipſos q̄q̄ q̄ eos docuerunt[b] in talibus et vt p̄miſſa facerēt in dānatā[c] incidiſſe hereſim ac vt hereticos[d] euitādos[e] fore d̄ fratrū[f] noſtroꝝ cōſilio declaramus[g] Si q̄s aūt dānatas p̄ cōſtitutionē cū inter. predictā: hereſes[h] vel ipſaꝝ alterā deinceps[i] ſcientēr[k]: verbo[l] vel ſcripto defendere: vel approbare preſumpſerit: de fratrū eorūdem cōſilio decernimus vt tanq̄ h eretic' ab oīb' euidēter habeat̄. Adhuc q̄ cōſtōnē nr̄am ad cōditorē canonū ſupradictam inſano[m] auſu ipugnare niſi[n] ſunt (ſicut fert̄) diſtricti' de eorūdē fratrū ꝯſilio ihibemus[o] ne quiſq̄ cōtra diffinita ordinata ſeu facta per[p] ipſam v̄bo vel ſcripto ſciēter[q] approbet aliquid[r] vel defendat. Si q̄s vero cōtra preſumpſerit: tanq̄ cōtumax[s] et rebellis[t] romane eccl̄ie ab oibus habeat̄ Nulli[v] ergo &c. Data Auinione. iiij. idus Nouembris pontifi. noſtri. Anno. ix.

s ℭ Cōtumax. In ꝯtēnēdo ſtatuta eccl̄ie. vipote: vel inobediētie notam et trāſgreſſionis incurrēs infamem ſe reddit. extra de elec. dudū. §. circa pu. de maio. et obedi. illud. vj. q. j. infames. et peccatū mortale cōmittit cū ex hoc poſſit excōicari. ex de maio. et obe. ſi q̄s. xj. q. iij. ſi aūt nobis. et c. ſeq. et depōni etiā meret ex trāſgreſſiōe ſtatuti p̄cepti vl' p̄hibitionē cōtinētis. iiij. diſt. denique. et arg. ff. de re. mili. l. iij. §. in bello.

Contumax q̄ dr̄ ter puniri dz.

g ℭ Declaramus. Nō inducitur ergo hic iuris noui editio: ſed antiqui declaratio. et ſuper hoc vide q̄d dixi in. c. cū inter. in verbo. declaramus. et in glo. vltima eiuſdem capituli.

h ℭ Hereſes. Scilȝ chriſtū eiuſq̄ apoſtolos non habuiſſe aliqua in ſpeciali vel in cōmuni. et q̄ in his que habuiſſe leguntur ius non habuerunt.

i ℭ Deinceps. Videas hoc q̄d dixi in. c. cū inter. no. in verbo. ſimili deinceps. vnde per hoc verbū videretur q̄ ante hanc decret. premiſſa defendere vel approbare non eſſet hereticū. dicas tamen contrariū ex quo fuit publicata decre. cum inter. cum extūc talia tanq̄ heretica ibidem ſint dānata: vt ibi dixi. et hoc verbum deinceps habet effectū ſuum quo ad vitationē de talibus tanq̄ de vere hereticis faciendam.

k ℭ Scienter. Id eſt ex certa ſcientia vel propoſito: ſecus autē cauſa diſputationis ad maiorem veritatis indaginē. arg. c. quia nōnunq̄. §. nos. vel ſecus ſi non ex certa ſcientia: ſed forte mente alienata talia fierēt: tunc enim non imputetur facienti cum ſatis ipſa mentis alienatione puniatur. arg. ff. de offi. preſi. l. diuus. ad. l. cor. de ſicca. l. in factum. cū multis ſi., vel ſecus ſi talia defenderentur vel approbarētur ignorāter forte per talē qui aliqua i ſcriptis reddita ignoraret eſſe talia. argu. ff. de lega. ij. l. ticia. §. lucia. C. plus valere q̄d agitur. l. vlti. de dona. l. nec ignorans.

l ℭ Verbo vel ſcripto. Equiparantur ergo iſta duo verbo aliquid proferri vel ſcripto: vt als. lxv. diſt. c. ij. ex de elect. vbi maius. §. nulli. lib. vj. Unde facit arg. q̄ ſicut eſt excōicatus participās ſciēter excōicato cū colloquēdo: ſic ſibi litteram mittendo. ita ſentit Gar. arg. extra de ſentē. excō. c. conſtitutionem. lib. vj.

Excōicat' eſt ſcribēs ad excōicatū.

m ℭ Inſano. i. non ſano ſed potius veſano.

n ℭ Niſi ſunt. i. conati ſunt.

o ℭ Inhibemus. Ut als ſepe dixi poſt talem inhibitionem contra faciens peccaret mortaliter. iiij. diſtin. denique. et pena dignum ſe redderet. extra de conſti. c. cognoſcentes. cum ſi.

p ℭ Per ipſam. Scilȝ conſtitutionem ad conditorē

t ℭ Rebellis. Ex tali rebellione inobtemperans nō credēs papam ſic conſtituere potuiſſe vt ſtatuit hereticus iudicaretur. xix. diſt. nulli fas. et ibi no. et p̄ Gar. extra de elect. c. generali. lib. vj. Sanctiones eīn ſedis apoſtolice accipiende ſunt tanq̄ ipſi' diuina voce Petri firmate. xix. diſti. c. ſic omnis. licet in corpore canonum non ſint redacte. ea. diſt. ſi romanorū. nam et poteſtates ſeculi ſuas cōſtitutiones eccleſiaſticis debēt ſcribere non preferre. x. diſt. c. certū. xcvj. diſtin. ſi imperator. cū lex chriſti ſacerdotali quoſcūq̄ ſubiecerit poteſtati. x. di. c. ſuſcipitis. quare cū p̄ religionē menſura celeſtis diſpēſationis excedit̄: tn̄ dicitur in cōtumeliam diſponentis. dicto ca. certum eſt. in fine.

v ℭ Nulli ergo. Super hac clauſula dic vt plene dixi in. c. execrabilis.

ℭ In notatis per me ſuper materia huius cōſtitutionis et aliarū ſibi ſimilium: et in omnibus aliis vbicūq̄ per me dictis vel ſcriptis ſubmitto me correctioni ſancte romane eccleſie ſi qualitercunq̄ me erraſſe contigerit in eiſdem.

Zenzelinus ſe ſubmittit eccleſie romane.

ℭ Cōſtitutiones. xx. Io. pape. xxij. vna cum eleganti apparatu dn̄i zenzelini de caſſanis vtriuſq̄ iuris profeſſoris Situatione competenti vnicuiq̄ aſſignata: Summariiſq̄ familiarib' additis cū multiplici etiā allegationum emendatione. Medullis inſuper gloſarum ex ipſarū viſcerib' extractis. Ex quibus artificioſa ſm̄ alphabeti ordinem compoſita eſt tabula: expliciunt feliciter. Quibus diligens tam in textu q̄ in gloſis adhibita eſt correctio: quā facile cognouerit quicunq̄ priorem impreſſionem ſibi comparauerit. Hoc autem opus tanta caſtigatum diligentia impreſſum eſt opera Thielmanni kerver famoſiſſime vniuerſitatis Pariſien. librarij. Ere et impenſis eiuſdē: ac honeſtorū virorum Joannis petit et Joannis cabiller. Anno ab incarnatione dn̄i milleſimo quingenteſimo decimonono. Die. x. Junij.

¶ Diuini ac humani iuriſconſulti/ ⁊ ſacri palacij cauſarũ auditoris. D. Jo. F. de pauinis apoſtille ad ſupraſcriptas extrauagantes q̃s idem dñs cũ glo. Guil. de mõte Lauduno in ſuo tractatu quem de viſitatione intitulauit/ inſeruit. hic vero eius induſtria cum glo. zenzelini fuere deſcripte.

Prla. Ad onus. Electi ſede vacãte vbicunq̨ moram traxerint: ſibi non preiudicãt.

ij. ¶ Suſcepti. Diuiſio fructuum inter habẽtes annalia: et beneficiatos. hanc allegat Joan. an. in mercu. nemo poteſt. ad finem. de regu. iur. lib. vj. eandem alle. glo. in cle. cum et quẽ. in ver. nota erit. de conceſ. preben. adde conſilium calderi. in ti. de ſen. excom. quod incipit Collector papalis. Item conſilium eiuſdem xj. in titu. de priuile. quod incipit. habet ordo ſancte clare. adde deciſionez in antiquis que incipit Urbanus. hãc etiam decretalem allegat glo. j. cle. ij. de deci. et deciſio in antiquis. lxxxvij. que incipit. Item nota ꝙ vbi alicui ſit gratia ⁊c̃. ⁊ glo. in. c. preſenti. de offi. ordi. lib. vj. in fi. ſuper ver. ſupereſſe. et ibi Joan. and. in nouella. et idem in addi. ad ſpe. in titu. de locato. §. nunc tractemus. Et per hãc decre. rota et curia romana hodie interpretatur ⁊ tenet ꝙ gratia expectatiua ad ſummã. lxxx. ducã. extendat ſe ad beneficiũ veri valoris centum ducatorum vbi beneficium non eſt taxatum/ et in gratia dicitur ſecundũ taxationem decime: al's attenditur vetus valor iuxta ea que habentur per Joan. and. in addi. Spe. in rubrica. de cõceſ. preben. viij. cola. et per Pe. de ancho. in cle. j. de cõceſ. preben. in penulti. carta. ⁊ Oldra. in cõſilio. CCxxxij. et deciſio in antiquis que incipit. Itẽ nota ꝙ vbi alicui ſit gratia. Et vendicat locũ iſta decre. in preſtimonijs ⁊ preſtimonialibus portionibus q̇ ſunt beneficia eccleſiaſtica ⁊ perpetua vt concludit Oldra. cõſi. Cxiij. quod incipit In eccleſia calagorritana: et ibi pulchre declarat iſtam conſtitutionem. et de his preſtimonijs facit mentionem textus in. c. fi. de conceſ. preben. lib. vj. cõfert ad materiam huius textus cõſi. Pe. de ancho. CCCxxix. qđ incipit Circa iſtam perceptionem. ⁊ conſilium. Cviij. qđ incipit Cõtra fratres. Item conſiliũ Ludo. CCCCxcviij. An autem per iſtam conſtitutionem reuocetur ſtatutũ eccleſie diſponens ꝙ nouus canonicus nichil percipiet vſq̨ ad quadriennium. vide Oldra. in cõſi. Clxxj. qđ incipit Suppoſita cõſuetudine iurata: et an legatus poſſit mutare taxam procurationis facte cum clerico prouincie et ſic obſeruare. Calderi. ꝙ ſic in conſil. vj. in titu. de offi. lega. ⁊ videnda eſt deciſio in antiquis. lxvj. que incipit. Item no. ꝙ vbi beneficium eſt ſemel taxatum: al's eſt ſub titu. de preben. cum ſequẽ. In textu ibi (ſciuerint) ſcire autẽ dicitur ex quo ipſoꝝ vacatio in loco vel eccleſia publice nota erat. arg. in cle. cum ei quem. in fi. de cõceſ. prebẽ. ⁊ ibi (ſubhaſtatione) id eſt preconizatione que fit publice in loco publico. de qua no. ſpe. in titu. de emp. ⁊ ven. §. nunc dicendũ. ver. his quoq̨. ⁊ no. in. l. licitatio. ff. de publi. ⁊ in. l. j. C. de fide inſtru. et iure haſtefiſca. lib. x. In. §. (ſi vero) ibi abſoluatur. quia iſte tex. dat formam abſoluendi vt ſcilicet prius precedat ſatiſfactio: ſi non ſeruetur forma tradita non valebit abſolutio per no. in. c. ꝓuida. de elect. lib. vj. Nam non tribuit hic ordinario ſimpliciter poteſtatem abſoluẽdi ſed ſub certo modo ⁊ forma. Clauſula ſequẽs tollit iura diſponentia in contrarium premiſ. per quod non obſtat. c. venerabilibus/ in contrariũ allegatũ vt dicit hic zẽzelinus. hec clauſula ad omnia ſupradicta extenditur. Joan. fran.

Margin note: Preſtimonie ſunt beneficia eccleſiaſtica et perpetua.

¶ Eccleſie romane. Contra officiales dominium aſſumentes in patrimonio eccleſie romane. iij.

¶ Execrabilis. Hec conſtitutio practicabilis eſt: et addit ad decre. de multa. de preben. in antiquis. iiij.

¶ Sedes apoſtolica. Diuiſio dioceſum poteſtatem non tollit executoribus et iudicibus. v. Hanc conſtitutionem allegat deciſio in antiquis. Jo. de imol. ſub tit. de priui. que incipit ſuppoſito ⁊c̃. reperitur etiam in alijs deciſionibus antiquis ſub ti. de ſepul. ⁊ vide Calde. conſilio. viij. ſub titu. de priuile. quod incipit. Conceſſum eſt priuilegium. adde deciſionem in antiquis que incipit Suppoſito de antonianis. Et ad materiã huius decre. vide no. per Archi. xvij. q. j. in princi. vide in. c. ſignificauit. ⁊. c. radulphus. de reſcrip. ⁊ dz in ordine ſcripture precedere conſtitutionẽ Execrabilis vt patet ex earum datis. Ad preſentis extrauagãtis declarationẽ idẽ pontifex fecit vnam aliam extrauagantem declaratoriam quam reperies hic gloſatam per zenzelinum que incipit Ad apoſtolatus noſtri. per quam declarat ſue intẽtionis nõ fuiſſe/ per diuiſionem epiſcopatuum et eccleſiarum a quibus diuiſiões erãt facte capitulis archidiaconis vel alijs perſonis velle aliquatenꝰ derogare: niſi quatenus in diuiſionẽ huiuſmodi litteris

apoſtolicis continerẽt expreſſe. vnde vniuer
ſis prelatis et alijs quibuſcunqꝫ perſonis ec=
cleſiaſticis et eccleſiarum deciſarum⁹ ꝛ in ca=
thedrales erectarum/ mandauit ne capitula
archidiaconatus ꝛ alios perſonatus vel di=
gnitates officia ſeu beneficia in predictis pri
marijs eccleſijs obtinentes quominus viſita
tiones exerceant: procurationes recipiãt: ac
alia bona ꝛ iura archidiaconalia obtineant
in predictis deciſis dioceſibus ſicut ante di=
uiſionem huiuſmodi obtinebant: niſi quantũ
in diuiſionem huiuſmodi litteris apoſtolicis
caueatur expreſſe impediant: quoquo modo
quouſqꝫ per ſedem apoſtolicam aliud fuerit
ordinatum. alĩs comminatur contra facienti
bus animaduerſionem condignã. ꝛc. Et hec
ſumpta eſt ex textu. in auẽ. de admi. offi. in ſa
cr. ap. circa fi. ij. colum. et in. §. illud tamẽ ſan=
cimus. colla. iij. pro diuerſis adminiſtrationi
bus ab antiquo ſeruatis adminiſtrabunt offi
ciales primeui ſicut prius Adde ad materiã
ꝙ ſi epiſcopus Toloſanus deputatur cõſer=
uator alicuius/ poſtea erecta eccl̃ia Toloſa=
na in metropolitanã: poterit exercere iuriſdi
ctionem conſeruatorie. ſecundũ Oldradũ in
conſilio. ccxxij. quod incipit bone memorie.
Et ſi erigatur prioratus in eccleſiam cathe=
dralem an tollantur priuilegia que ante ere=
ctionem habebat prioratus: vide eundẽ Ol=
dra. in conſilio. CCxiiij. quod incipit domi=
no epiſcopo: ad eundem in conſilio quod inci
pit ſimiliter bone memorie. adde. deciſ. in an=
tiquis. CCxciij. que incipit ſuperpoſito ꝙ ex
priuilegio antonianorum in quo allegaẽ iſta
conſtitutio. In gloſa in verbo ordinationem
conſilium tenet Jo. ne li
ſibi dic contra: immo conſilium tenet Jo. ne li
gniano et Joan. fant. et Joã. de imola. ꝛ alij
plures in. c. cum in illis hic allegato vbi vide
domi. liceat alĩs calixtus in publico conſiſto=
rio declarauit glo. iſtam: nos autẽ tranſim⁹
cum opinione contraria tanqꝫ communi. Jo
an. franci.

vj. ¶ Ad apoſtolatus. In beneficijs diuiſis ha=
bet quis ea iura que habebat in integris.

vij. ¶ Si fratrum. Imperio vacante nullus no=
mẽ vicarij imperatoris retineat. aſſumat vel
reſumat.

viij. ¶ Antique. Notabilis valde eſt iſta inhibẽs
ne coniugati aſſumant ordines ſacros. quoꝝ
ſuſceptione nõ poſſunt matrimonium etiam
nondum conſummatum diſſoluere. hãc alle=
gat Joan. and. in ca. j. de voto. lib. vj. in glo.
ſuper verbo ſacri ordinis.

¶ Sancta romana atqꝫ vniuerſalis. Contra ix.
fratricellos. Adde extrauagantem euiſdem
que incipit glorioſam eccleſiam. in qua ſingu
lariter confundit omnes errores iſtorum fra
tricellorum.

¶ Copioſus. Cõtra portantes infidelib⁹ ar x.
ma vetita: ꝛ alia prohibita.

¶ Quia in futurorum. Hec ex trauagans lo= xj.
quitur de duellis: et torneamentis. Hanc al=
legat Henricus boic. in. ca. canonum ſtatuta
ad fi. propter glo. zenze. ſuper ver. torneamẽ
ta. adde Jo. an. in addi. ſpe. in tit. de reſcript.
puta. §. item ratione. ver. item quod obtentũ
eſt ab imperatore nondum coronato. ꝛ in. c. j.
de cleri. peregrinis.

¶ Prodiens quaſi ex adipe. Contra cuden= xij.
tes falſam monetam. Adde extrauagantem
eiuſdem que incipit/ ſpondent quas non ha=
bent contra alchimiſtas. ꝛ cõſi. Oldra. quod
incipit. et cõſilium Bal. in vſibus feu. in titu.
que ſint regalia. adde deciſio. in antiqͥs q̃ inci
pit caſus talis eſt.

¶ Ad noſtri apoſtolatus. Circa bãnitos cã= xiij.
panie ꝛ maritime.

¶ Dierum creſcente. Contra homines mar xiiij.
chie qui ſuos rectores ꝛ officiales occidebãt
hanc allegat Henricus boic. in capi. canonũ
ſtatuta. de cõſtitu. propter glo. zenze. in ver.
mundanis.

¶ Cum ad ſacroſancte. Super taxis hãc ex= xv.
trauagantem allegat Jo. an. in ca. ſtatutũ. §.
notarium. de reſcrip. li. vj. in nouella. ꝛ in ad=
di. ſpecu. in fi. prohemij ad intellectum algo=
riſmi. Adde extrauagãtem martini que inci=
pit in apoſtolice dignitatꝭ ſpecula. in qua po
nũtur oẽs taxe officialium curie romane. Si
militer vide extrauagantem Benedicti. xij.
que incipit. ratio iuris exigit. §. ceterũ. in qua
taxam facit eorum que poſſunt recipere no=
tarij rote ꝛ cardinalium ꝛ auditorum came=
re ꝛ meraſtalli[a] romane curie ꝛ aliorum quo=
rũcũqꝫ audiẽtiũ cauſas in romana curia au=
ctoritate apl̃ica Adde extrauagantẽ Bene=
dicti. xij. que incipit/ decẽs et neceſſariũ in. §.
in ſalarijs. Datũ Auinione. vj. kal. Nouem=
bris põtif. ſui anno. vj. in qua taxauit ſalaria
aduocatorum ꝛ procuratorũ Romane curie
que omnia cõfirmauit Grego. ix. in ſua extra
uagã. que incipit/ In apoſtolice ꝗuis a feli=
cis. ꝛ Martinus. v. in dicta extrauagãti que
incipit in apoſtolice. ꝛ in alia que incipit. Ro
mani ponti. prouidentia.

[a] Mexaſtalli alĩs mareſcalli

¶ Quorundam. An fratres minores indu= xvj.

menta villa:curta/et ſtricta pro arbitrio ferre poſſint.

xvij. Quia nonnunq̄. Suſpenditur excōmunicatio quā incurrebant gloſantes decretalem. Exijt qui ſeminat. de verbo. ſig. lib. vj.

xviij. ¶ Ad conditorē. Refutat papa dominiū rerum fratribus minoribus obuenientium.

xix. ¶ Cum inter nonnullos. Contra errorē boemorum. qui dicebant chriſtum ꝛ eius diſcipulos nichil habuiſſe proprium. ꝛc̄.

xx. ¶ Quia quorundam mentes. Contra detractores extrauagātium/ad conditorem/et cū inter nonnullos: hāc conſtitutionem allegat Joan. an. in. c. j. de ſum. trinita. ſuper ver. claue. ad declarationem poteſtatis clauium et Bald. in auten. ingreſſi. C. de ſacroſan. eccle. in. vj. colū. ꝛ idem Joan. an. in. c. cum ſatis. de offi. archidia. ad declarandum quid importet cura animarum.

¶ Deo gratias.

¶ Finis apoſtillarum domini Frāciſci de pauinis. In quibus breuiuſculo ſermone effectum cuiuſlibet extrauagantis habes: ſcd̄m ordinem quo ſituate ſunt. aliaq̄ꝫ multa notatu digniſſima: que ſe cunctis luculenter offerunt.

Regiſtrum.

A B C D E F G H oīs ſunt quaterni preter H qui eſt ternus.

¶ Vita Joannis vigeſimiſecūdi pape (ſi platine in vita pontificum creditur) talis eſt.

Joannes vigeſimuſſecūdus natiōe hiſpanus: patria vlixiponēſis Petrus antea vocatus: ex ep̄o tuſculano pontifex creatur. Hic etſi doctiſſimus eſt habit⁹ tamen ignoratione rerum gerēdarum ꝛ morum inequalitate plus detrimenti q̄ꝫ honoris ꝛ emolumēti pōtificatui attulit. Multa enim ſtoliditatem ꝛ leuitatem pre ſe ferentia egit. In vno tantū cōmendatione dign⁹ ꝙ adoleſcentes litterarum ſtudioſos inopes maxime beneficijs eccleſiaſticis ꝛ pecunia iuuit. Vexabāt tum Veneti anconitanos ꝙ in Dalmacia mercaturā exercerent: nullo pſoluto Venetis portorio: neq̄ꝫ eos (vt par erat) vectigales eccleſie pōtifex ipſe tuebatur. In verbis tantūmodo promptus: in rebus agēdis timidi ꝛ infracti animi. Anconitani autē pontificis auxilio deſtituti ſe ipſos colligentes eruptione facta Venetos vrbem obſidētes magno illato incōmodo propellūt. Vſus tamē conſilio Joānis caietani cui⁹ nutu oīa tum gerebanẗ. ꝙ ipſius auxilio et ſuffragijs pontifex creatus fuerat: legatos tum ad paleologum tum ad reges occidentales miſit qui eos ſuo nomine cohortarētur: vt pace inter ſe inita arma in ſarracenos ꝛ hoſtes xp̄iani noīs pararent. Pollicebaẗ homo ſtolidus ſibi longā vitam ꝛ diu ſe victurum oībus predicabat: quippe cuius vita ꝛ mores omnib⁹ patebant. Adeo erat inuerecūdi et ſocordis ingenij. Sed ecce dum hāc ſtultitiā omnib⁹ predicabat: camera quedā noua quā in palatio viterbienſi extruxerat ſubito corruit: atq̄ꝫ inter ligna et lapides inuentus ſeptima die poſt tātam ruinam acceptis omnibus eccleſie ſacramētis pōtificat⁹ ſui mēſe octauo. moritur Viterbijq̄ꝫ ſepeliẗ. Vir vt dixi admodū litteratus: ſed parum prudēs: multa enim in vita ſua ſcripſit: potiſſimū vero canōes quoſdā ad medicinā pertinētes. Nam medēdi arte admodū peritus habebatur. Scripſit ꝛ librum quē theſauros pauperū vocat. Edidit et problemata quedam ariſtotelem imitat⁹. Sed hoc neſcio quo pacto cōpertū eſt: vt viri quidā admodum litterati ad res agendas parum idonei videantur. Neſcio quo pacto dixi cū mirū potius omnibus videri debeat: vt qui cōtemplatione delectatur idem etiā rebus terrenis animum applicet. Finis.

Tabula cōtinens omnes materias tam in textū ꝙ̄ in gloſa ordinaria declaratas: que marginibus ſignate ſm numerū foliorū colūnarūꝙ facillime inueniuntur.

Abſqꝫ ⁊ ſine priuant.folio.xliij.colūna.iij.⁊ fo.iij.c.iiij.
Abuſus in bonam ⁊ in malam partem ſumit.f.xlvj.col.ij.
Acephali ſunt qui nullo plato ſubſunt.fo.xxvj.co.j.
Actio realis an poſſit dari poſſidenti.fo.xlvj.co.iij.
Actio realis non datur poſſidēti pro re corporali: ſed bene pro re incorporali.ibidem.
Actiones an nomine immobiliū cōprehendant.fo.xliiij.colū.ij.
Actor forū rei ſequi debet.fo.xlviij.colūna.iiij.
Affirmatiuā geminata negatio ponit.fo.xiij.col.iij.
Affirmatiuā duplicata negatio ponit.fo.l.co.iij.
Allegatio indeterminata eſt admittenda.fo.xliiij.co.j.
Ambitio torquet omnes.folio.ix.columna.ij.
Anima eſt omnibus rebus preferenda.fo.xj.col.ij.
Antipapa quis dicatur.folio.lxiiij.columna.j.
Argumētum a contrario ceſſat aliquando.folio.xiiij.columna.iij.et folio.xxviij.colū.j
Argumentū a contrario eſt fortiſſimū.fo.vj.c.j.
Argumentū valet ſi dicitur non eſt ita: quia iure cautum non reperitur.fo.xxiiij.col.j.
Armorum quedam ſunt offenſionis: quedaꝫ defenſionis.fo.xxvij.colum.iiij.
Articulus nouus fidei an per papā poſſit fieri.fo.iij.co.ij.
Auarus quilibet cecus eſt.fo.xv.columna.iij.
Auarus eſt inſatiabilis.fo.ix.col.ij
Beneficiū quodlibet reſidentiā exigit.fo.iiij.col.iij.
Beneficiū de facto tm̄ obtinens ab epō expelli pōt.fo.xv.col.iiij
Beneficiū quid eſt.fol.ix.colum.iij.
Beneficiū ſi debeat dimitti verbaliter: qualiter a muto dimittit.fol.xliij.columna.ij.
Beneficia plura incompatibilia ſimul obtinere eſt contra ius commune.fo.ix.col.col.iij.
Beneficiorū fructus vendi poſſunt ſubhaſtatione premiſſa.fo.v.columna.iij.
Beneficiorū pluralitas anime periculū inducit.fo.ix.co.j.
Beneficiatus an fruct⁹ beneficij faciat ſuos.fo.iiij.co.iij.
Betica eſt pars hiſpanie.fo.lxiij.columna.ij.
Bonū cōmune eſt priuato preferendū.fo.xxxj.col.ij.
Breuitas amatur.fo.xxxix.co.iij.
Canon ghalie a ſolo papa conditur.fo.xliij.c.j.
Canoniſte vt plurimuꝫ legum ſunt ignari.fo.viij.co.iij.
Capere in iure multipliciter ſumit fo.xxxj.col.j.
Capitulū caret aīa ⁊ excōmunicari non pt.fo.vij.c.ij.
Cardinales.ix.habēt priuilegia.fo.xij.colū.iiij.
Cardinales quare ſic dicunt.fol.xj.columna.iiij
Cardinales per papam creati vbicūqꝫ an dicant cardinales romane eccleſie.ibideꝫ.
Cardinales an ſint a papa filij vel fratres nūcupādi.fo.xiij.colū.iij.
Cardinalium cetus ſedevacāte iuriſditionē non hꝫ.fo.iij.c.iij.
Cardinalatus an ſit maior pontificatu.fo.xxij.co.j.
Caſtitas depurat a carnis lubrico.folio.x.colum.ij.
Celū de ſe apertū quādoqꝫ clauditur.fo.liiij.c.iiij.
Celi apertio legalib⁹ exēplis declaratur.ibidē.
Charitas bene ordinata incipiat a ſe.fo.xx.colū.iiij
Charitas maxima eſt animam pro ſuis ponere.fo.xxvij.co.ij.
Chriſtus ⁊ eius diſcipuli aliquid habuerūt proprij.fo.lj.colum.j.
Chriſt⁹ ad quid loculos habuit.fo.liij.col.ij.
Chriſtus vbi fuit natus nutritus ⁊ paſſus.fo.xxvij.colum.iiij.
Chriſti facta fuerūt perfecta.folio.lvi.columna.ij.
Chriſti actio eſt noſtra inſtructio fo.xviij.co.j.
Chriſti opera fuerunt patentia.folio.xlix.colum.iij.
Citatio eſt de proceſſu.folio.xxxiij.columna.iij.
Ciuitas eſt quid inanimatū.fo.xxij col.ij.
Claritas eſt propria legibus.fo.xviij.columna.ij.
Claudere peccatuꝫ ſera dr̄ vnica celum.fo.lv.colū.ij.
Clauis ſpiritualis que eſt.fol.liiij.colūna.iij.
Clauibus habens vti dꝫ eſſe ſciens fo.lvj.col.j.
Clericus priuilegiat⁹ quia reſidet: ſi vagari incipiat illud pdet.fol.x columna.iij.
Clerici in veſtimentis decorē querere non debent.fo.xxxix.co.j.
Clerici mendicantes qui appellandi ſunt.fo.x.co.iij.
Collatio ſola ius tribuit in bñficio.fo.xv.colum.iij.
Coniugatus pōt eſſe papa.fo.lxiij.columna.iiij.
Coniuncta pro diſiuncta ponitur/ et econtra.fo.vj.colū.j.
Coniurans in papam grauiter puniendus eſt.fo.lxiij.c.j.
Conſilium mutare ſapientis eſt.fo.xxviij.colū.ij
Conſpiratio in bonam et in malam partem ſumitur.fol.xxxiij.colū.j.
Conſuetudo in confirmatione attēditur.fo.viij.colū.iij.
Cōſtitutio principis poſt duos mēſes ligat a tempore publicationis fo.xxij.colum.iij.
Cōſtitutio nouiter edita reſpicit futura.fo.iij.colū.j.
Conſtitutio ſecūda primā reuocat etiam non facta mentione.fol.iij.columna.iiij
Conſtitutio non ligat a tpe editionis.fo.xlij.co.iiij.
Conſtitutio quando ligat.fol.xliij.columna.j.
Conſtitutio principis qualiter ſcribenda eſt.f.xxxvij.co.iij.⁊.iiij.
Cōſtitutio ſuper fide a ſolo papa fieri poteſt.fo.lv.co.iij.
Conſtitutio principis nō debet eſſe ſublatiua alieni iuris.fo.vj.col.j.
Conuentiones an facere liceat.fol.xxv.columna.iij.
Contumax qualiter puniri debet.fo.lxj.colum.ij.
Copulatiua cōiungit diuerſa.fo.v.co.iij.⁊ fo.xlix.colum.j.
Copulatiua olim copulatorū exiſtētiā expoſcit.fo.vj.co.j.
Copulatiua requirit concurſum copulatorum.fo.xliij.colum.iij.
Correctio ſit moderata.fol.xxj.columna.iiij.
Corrūpit iuſtos hoies comitiua malorum.f.xxvj.co.j.
Curam in ſoliduꝫ poſſunt plures in eadem eccleſia habere.fo.xvij.columna.ij.
Decime poſſunt imponi ad debellandos ſarracenos.fol.lxiij.columna.j.
Decimarum collectores a quibus deputantur.folio.v.columna.ij.
Deciſiones rote an faciāt ius.fo.ij.columna.j.
Deliberatio in agibilib⁹ eſt neceſſaria.fo.xlij.col.ij.
Detrahere quid eſt.fo.xliiij.colū.ij.
Deus interrogat cor ⁊ non manuꝫ.fo.xlix.columna.iij.

Deus eſt via veritas ⁊ vita.fo.xlix. columna.ij.
Dies de ſe mali non ſunt.folio.xxxj. columna.iij.
Diffinire nō poteſt qui datur ad cognoſcendum.folio.lv. colum.iiij.
Dignitas ꝑ quid diſcernitur.fol.ix. columna.iiij.
Dignitatis auidus a vicijs non abſtinet.folio.ix.columna.ij.
Dignitates eccleſiaſtice ſunt temporalibus digniores. fo.xxij. colū.j.
Diſcordia eſt mater litium.folio.xij columna.j.
Diſiunctiua pro parte vera: eſt tota vera.fol.xxj.columna.ij.
Diſpenſatio legitima que dicit̃ eſſe folio.xiij.columna.ij.
Diſpenſatio quid eſt.fo.ix.colū. iiij.
Diſpenſatio ſuꝑ beneficiorum pluralitate a quo fieri pōt.fo. eodem columna.iiij.
Diſpenſatus in beneficiorū pluralitate an ſit tut⁹ a ꝑiculo aie. fol.ix. columna.j.
Diſputatio vtilis eſt.fol.xliij.colū.j
Ditio eſt equiuocū. fo.xiij. colum.j.
Diuiſio nō tollit legatū: nec pignoris obligationē.folio.xix.colū.j.
Dominus inuitis ſubditis non pōt ſe alteri ſubijcere.folio.vij.co.iiij.
Dominium aliquarum rerū fuiſſe penes xp̄m auctoritate diui Auguſtini comprobatur. folio.lj. columna.iij.
Domiciliū clerici in dubio vbi preſumitur.folio.x.columna.iiij.
Donare nequit habēs adminiſtrationem etiā liberā.fol. lvj.colū. j.
Donatari⁹ eſt ad antidota obligatus.folio.xxxv.columna.j.
Duella an aliquo caſu ſint hodie ꝑmiſſa.folio.xxviij.columna.iij
ECcleſia vna eſt in plura membra diſperſa.fo.iiij.colum.j.
Eccleſia fuit fundata nō in loco: ſed in perſona.folio.xij.columna.j.
Eccleſia romana dicit̃ ſancta et ſacroſancta.folio. xxv. columna. ij.
Eccleſia viris litteratis permaxime indiget.folio.x .columna.j.
Eccleſie iura ꝑ duo deperevnt.fol.xj. columna.j.
Eccleſie romane rebellis non ſemꝑ eſt hereticus.fo.lix.columna.j.
Eccleſie miniſterium vituperatur ſi per clericos mendicatur. folio .x. columna.iij.
Eccleſiam gladio prelat⁹ vtroq3 tuetur.folio.xxij.columna.iiij.
Elemoſyna non eſt de alieno facienda.folio.lj.columna.iij.
Eligere habens taxationes decime vel reſiduū infra deces dies ſi vnū elegerit licet adhuc intra tēp⁹ exiſtat variare non poterit.folio.v. columna.iij.
Epiſcopus non ſit illigioſus. fo.xlix columna.j.
Epiſcop⁹ eſt triplex.ſ. originis/ domicilij: ⁊ beneficij.fo.xvj.col.iiij.
Ep̄i tm̄ poſſunt ꝗtum papa quo ad ea que ſunt de conſecrationis efficacia.f.xx.columna.iij.
Epiſcopi ſententiā excōmunicationis canonis īcurrere poſſunt.fol. xxvij.columna.j.
Ep̄i ſunt ad canonū obſeruantiam aſtricti.folio.xxvj.columna.ij.
Ep̄m facit non nomen ſed vita.fo. x columna.ij.
Epiſcopat⁹ diuiſit ⁊ vniuit Johannes vigeſimuſſecūd⁹.fo.lxiij. col.j
Epiſcopatus papa ſolus diuidit. folio.xviij.columna.iij.
Epiſcopatus diuidere null⁹ poteſt preter papā.folio.xix.colum.iiij.
Errans nō conſentit.fo. xliij. colū.j.
Errat qui aliud ꝓ alio putat. fo.lv. columna.j.
Erroris magiſtri qui dicitur.folio. xxvj.columna.ij.
Erubeſcim⁹ ſine lege loqui.fol. xiij. columna.j.
Eſtimatio quid eſt.fo.x. columna.ij
Et/de ſui natura copulat diuerſa. fol.vj.columna.j.
Exceptio eſt de eo de quo regula. folio.liij.columna.j.
Excōicatio nō fert̃ in locum.fo. xxij. columna.iiij.
Excōicationis diuerſi ſunt modi. folio.xvij.columna.iij.
Excōicati ſunt excluſi a regno celeſti.folio.lv.columna.j.
Excōicare pōt laicus ex pape cōmiſſione.folio.iiij.columna.ij.
Excōicat⁹ quo ad eccleſiā militantē ſepe eſt abſolutus quo ad triumphantem.folio.lvj.columna.j.
Excōicatus eſt ſcribens ad excōicatum.folio.lxj.columna.j.
Executor ad gratias qualiter ꝓcedere poteſt.folio.xix.columna. ij.
Executio ſententie prompta d3 eſſe folio.xliiij.columna.iij.
Exilij tres ſunt ſpēs.fol.xxx.col.iiij.
Ex/non ſemper priuat.fo.xj.colū.ij.
Ex/quādoq3 priuat: quādoq3 ponit folio.xlv.columna.j.
Experiētia eſt rerū magiſtra. folio. xliiij.columna.iiij.
Extorſio liberalitatem neſcit. fol.ix columna.iij.
Extrauagans quādo dicitur indubitata.folio.j.facie.ij. columna.j.
Extrauagantes qualiter et vbi debent produci ſi de eis dubitatur. folio.j.facie.ij.columna.ij.
FAmam negligēs crudelis eſt folio.xliij.columna.j.
Fictio non extendit̃ ad caſum nō expreſſum.folio.v.columna.j.
Fides nō ꝓbatur niſi ꝑ ſcripturam folio.lj.columna.iiij.
Fides eſt firmiter credēda.f.liij.c.j.
Filius cui⁹ pater rex erat tpe cōceptiōis nō autē tpe natiuitatis vel econtra.an patiat̃ priuilegio filij regis.folio.xij.columna.iij.
Fili⁹ an poſſit ob patris crimina plecti.folio.xxxiij.columna. iiij
Filij ſanctoꝝ non ſunt qui loca ſanctoꝝ tenent.folio.iiij. columna.j.
Filij hereticoꝝ an ꝑdant ſuam diſpenſationē ꝓpter hereſim parentum.folio.xij.columna.ij.
Forma pecunie mutata cenſet̃ mutari ei⁹ ſubſtantia.fo.xxxv.co.iij.
Fruct⁹ ⁊ obuētiones dr̃nt.fo.vj.c.j.
Futura ſolus deus cognoſcit.folio. xxviij.colum.ij.
Futura non ſunt in cognitione humana.folio.xxj.colūna.iiij.
GEneralis cōceſſio non comprehēdit ſpecialia.fo.lv. colū. iiij.
Geſta ⁊ fcā non dr̃nt.fo.lij.colū.iij.
Gladiū ꝑtās eſt vtilis.fo.xxj.col.iiij.
Gloriari in peccato eſt deteſtabile. folio.lx.columna.iiij.
Gratia gratis dari et accipi debet. folio.xxxv.columna.j.
HAbēdi modus ſm̄ aliquos eſt triplex.fo.liij.colum.j.
Hereditas iacens defunctū repreſentat.folio.lvj.colūna. iiij.
Hereditas explicare non pōt ea que facti ſūt.ibidem.
Hereticus eſt qui nō eſt eccleſie mēbrum.fo.xxvij.columna.iij.
Heretici in multis ſunt vitandi. folio.lxj.columna.j.
Homicidiū cōmittit qui ꝓximo detrahit.folio.xliiij.columna.ij.
Hominis ſeruitio cuncta ſunt deputata.folio.xlvj.columna.j.
Honor eſt diuitijs preferendus.fol. xlviij.columna.iiij.
Honores maiores aſſequi nō poteſt qui minoribus indignus eſt.fol. x.columna.j
Hoſpitalitas an ſit neceſſitatis. folio.x.columna.iiij.
IEſu nomen eſt ſuper omne nomen.folio.lj.columna.j.
Ignorans nō dicitur negligens. fo. v.colūna.ij.
Ignorās cecus dr̃.fo.xxxvj.colū.iij.
Immo/multipliciter ſumitur.fo.ix. columna.iiij.⁊ folio.xlij. colum.ij
Immobilia nō reputantur vilia.folio.xliiij.columna.iiij.
Imperator dicit̃ filius eccleſie.folio xxvij.columna.iij
Imperiū cōmiſſum eſt a xp̄o etiā ſuꝑ infideles.folio.xxj.columna.j.
Impoſſibilitas non eſt tolerabilis in iure.fo.lix.colum.ij.

Impoſſibilitas iuris et nature equiparantur.fo.lix.colum.iij.
Indignus beneficium recipiēs peccat.fo.ix.columna.iij.
Indignum ſcienter ꝑmouens mortaliter peccat.ibidem.
Infamia iuris repellit a multis.fo.xxxiij.columna.ij.
Infinitas an reprobetur.fol.xl.columna.iij.
Infinitiuus q̄ ſunt ꝑſentia ſignat.fo.xxj.columna.iij.
Iniuria non fit volenti.folio.xxxvj.colūna.iiij.
Iniuriam eccleſie factam papa remittere nequit.fo.xxj.colum.iij.
Inquiſitio an poſſit fieri īfamia nō precedente.fo.xviij.columna.ij.
Inſolens quid notat.folio.xxv.columna.ij.
Interdictum in terram latum perſonas etiam aſtringit.fo.xxix.columna.iij.
Intentio eſt attendenda.fo.xlv.columna.iiij.
Interdictum varias habet ſpecies fo.xxxiiij.columna.ij.
Johannes.xxij.magnam congregauit pecuniam.fo.lxiiij.colum.iiij.
Judex ſecularis ad canonum obſeruationem compelli poteſt.folio.xxviij.columna.iiij.
Judex multa in litteris non expꝛeſſa poteſt.fo.xix.columna.iij.
Judex ſecularis punire poteſt iam punitum per iudicem eccleſiaſticū.fo.xxxiiij.columna.iij.
Judex ſententiam laturus multa rimari debet.fo.xxxix.colum.iiij.
Judex non patiatur ſe contemni.folio.xxxj.columna.ij.
Judex elect⁹ ab vniuerſitate an de iure communi habeat ꝑ ſuperiorem confirmari.fo.viij.colum.ij.
Judices pedanei qui ſunt.fo.xlviij.columna.iiij.
Judices plures vniuerſitati preeſſe poſſunt.fo.viij.columna.iij.
Judicium eſt equiuocum.fo.xxxix.columna.j.
Judicium integrum dicitur quod plurimorum ſententijs comprobatur.fo.lviij.columna.iij.
Jura diſſimilia ratione diſſimilitudo inducit.fo.l.columna.j.
Jura aliquid propꝛium fore dicentia non ſunt per iniquitatem introducta.fo.liij.colum.iij.
Jurium correctio vitanda eſt.folio.xvi.columna.j.
Juriſdictio ordinaria tribuitur per legem mortuam et per legem viuam.fo.xxj.colum.j.
Jus naturale in particulari poteſt mutari.fo.xxxiij.co.iij.
Jus ad rem/et ius in re differunt.folio.xix.columna.j.
Jus commune quandoqꝫ mutatur fo.v.columna.j.
Jus patronatus quare laicis conceditur.fo.iiij.columna.ij.
Kalende ſunt de ꝑmis intelligende.fo.iij.colum.ij.
Labor non debet eſſe ſine mercede.fo.xxxv.columna.iiij.
Laicus in neceſſitate poteſt confeſſionem audire ſed non abſoluere fo.lv.columna.ij.
Laici an ſint ad hoſpitalitatē aſtricti.fo.xj.co.j.
Lector pro ingenio audientium ſe adaptet.fo.xiij.columna.iiij.
Lectura ꝑ exercitium ſuſcipit incrementum.fo.xxxvj.colum.iiij.
Lex de infinitis conſtitui nō poteſt fo.xl.columna.iiij.
Lex ſuccūbit canoni vbicūqꝫ peccatum ſubeſt.fo.xxviij.colum.iiij.
Lex duellum ꝑmittens ſuccumbit canoni hoc prohibenti.fo.xxviij.columna.iij.
Lex nō debet eſſe deluſoria.fo.xxiij columna.j.
Legis deſcriptio.fo.liij.co.iij.
Legis verba licꝫ offendere ſeruata mente.fo.xvij.colum.iiij.
Legis etiā abrogate noticia eſt neceſſaria.fo.xxvj.columna.j.
Lepra et lepra quid repreſentant.fo.lv.columna.iij.
Libertas a papa poteſt auferri.fo.xxxij.columna.iij.
Libertatis diffinitio.fo.xlvij.co.iij.
Littere ap̄lice an ſint impetrānb⁹ pro titulo.fo.xvij.colum.iiij.
Locus non ſanctificat hominem.folio.iij.columna.iij.
Loci appoſitio an ſit de ſubſtantia contractus.fo.xviij.columna.j.
Ludouicus epiſcopus tholoſanus per iohannem.xxij.fuit canonizatus.folio.lxiij.columna.j.
Lupus ꝓ quo ſumitur in iure.fol.xxv.columna.ij.
Lupum gerunt aliqui ſub agni ſpecie.ibidem.
Magiſtratus et officia ſibi falſo noīe aſſumētes varijs penis reſtringuntur.fo.xxj.colum.iij.
Malum vnū ad aliud ſepe ſequitur.fo.vij.columna.iiij.
Mandatum pape habet vim conſtitutionis.fo.j.facie.ij.co.ij.
Mandati formā iudex ſeruare tenetur.fo.xix.columna.iij.
Maritus de licētia vxoris etiam iuuenis continentiam ꝑmittentis poteſt eſſe preſbyter non tamē religioſus:niſi vxor religionem profiteatur.fo.xxiij.columna.ij.
Mater eſt honoranda.folio.xlviij.columna.iiij.
Matrimonium inchoatur/ratificatur et cōſummatur.fo.xxiij.co.ij.
Matrimonium etiā nullum impedit ordinis ſuſceptionē.fol.xxiij.colūna.iij.
Matrimonium nondum cōſummatum quare diſſolui nō poteſt per ſacri ordinis ſuſceptionem.folio.xxiij.columna.j.
Matrimoniuꝫ per potentem loqui an ſine verbis poſſit contrahi.fo.xxiij.columna.iij.
Mr̄imonij diffinitio.fo.xlvij.co.iij.
Membroꝝ dn̄s ꝓprioꝝ nemo videtur.fo.xlvij.colum.iij.
Mendaciuꝫ occidit animam.fo.lx.columna.iiij.
Mercēnarius mercede dignus eſt.fo.xxxv.columna.j.
Militem voluntarium chꝛiſtus eligit.fo.xxvij.co.ij.
Miſericordia dei nō pōt menſurari fo.xxvij.colum.j.
Miſerabilis dupliciter ſumitur.fo.xxix.co.iiij.
Monachus monaſterio acquirit.fo.lx.co.iij.
Moneta an per pꝛincipem deteriorari poſſit.fo.xxx.co.j.
Moneta regis extra regnum nō hꝫ curſum.fo.xxx.co.ij.
Monetam cudendi ius per conſuetudinem acquiri poteſt.fol.xxx.columna.j.
Monetam cudere nulli pꝛiuato cōpetit.ibidem.
Mora purgari nō poteſt ab eo qui infra tp̄s nō eligit taxationē decime vel reſiduum.fo.v.colum.iij.
Mors per ſenſus ad animā intrat.fo.xj.co.iij.
Mortui an poſſint abſolui.fo.lv.columna.j.
Mūdi miſeria eſt vallis lachꝛymarum.fo.xxxviij.co.iij.
Natura hūana ꝓna eſt ad peccandum.fo.xlix.co.iij.
Natura rei in aliā mutari pōt ꝑ papam.fo.xiiij.co.j.
Negatio facit rem dubiam.fol.lx.columna.iij.
Negocia plura ſunt q̄ vocabula.fo.xl.co.iij.
Negligentia eſt eruditionis nouerca.fo.xlv.co.j.
Nepotes etiā regū cōtinent appellatione filioꝝ.fo.xij.co.iij.
Nichil fit ſine deo.fo.xviij.co.iij.
Nobiles debent eſſe liberales.fol.xxxv.co.j.
Nobilitatis rō in multis eſt habenda.fo.xiij.co ij.
Noue rei nouū ſuggerat remediū.fo.liij.co.j.
Nunc et nil aliud de tempore cōſtat haberi.fo.xlviij.co.ij.

Obedientia eſt melior ꝙ victima fo.xxxviij.co.iij.
Obſidiatus triplex eſt modus. fol. xxxij.co.iiij.
Oculi ſunt duplices.fo.xv.co.ij.
Officium maculat qui in eo delinq̃t fo.xxxvij.co.ij.
Oratoria an liceat vnicuiq; habere fo.xlix.co.iiij.
Ordo minorũ poſſet totus p̃ papam tolli.fo.xl.co.iij.
Ordinata in veteri teſtamento reperiuntur aliquando mutata in nouo.fo.liiij.colum.ij.
Oſculum varijs ex cauſis preſtatur fo.xxxviij.co.ij.

Paganorum iura an ſint illeſa ſeruanda.fo.xx.co.iij.
Papa multa beneficia ſibi reſeruat cum multis prouidere habeat. fo.xvj.co.ij.
Papa cũ cardinalibus nihil facit ſine cauſa.fo.iij.co.iij.
Papa ⁊ imperator vocãt ſe ſeruos. fo.xij.co.ij.
Papa non eſt purus homo. fo.xlvj. columna.j.
Papa poteſt ſup̃ fidei articulis declarationem facere. fo.xxxvij.columna.iij.
Papa habet vtrũq; gladium. folio. xxj.colum.j.
Papa ſolus ius in vacaturis ↄfert. fo.xviij.co.iiij.
Papa ab oibus eſt ſanctus habendus.fo.xxv.co.ij.
Papa conſtitutionẽ infringens an grauiter peccet.fo.xvij.co.iiij.
Pape nullus audeat dicere domine cur ita facis.fo.xx.colum.j.
Pater et filius finguntur eadẽ pſona.fo.xiij.co.ij.
Pater filium corrigere debet. folio. xxxviij.co.ij.
Patiẽtia multa tolerat.fo.xliiij.columna.iiij.
Pauperes fortuna fauẽte quandoq; opulentiſſimi efficiunt.fo.lxiij columna.iij.
Paupertatis detegi vilitatem durum eſt.fo.v.co.iij.
Paupertatis ratio in multis eſt habenda.fo.xxxvj.co.j.
Pax cõmoda ſpiritualia et temporalia pducit.fo.xxxj.co.ij.
Peccatum iteratum plus punitur. fo.xxxvij.co.j.
Peccatum eſt iniuſte re aliqua vti. fo.lij.co.iij.
Peccat mortaliter qui venit contra mandatum preceptiuum pape. fo.xl.colum.j.
Peccantes corrigere an ſit p̃ceptũ ad omnes.fo.xxj.co.iij.
Pelle ſub agnina latitat mẽs ſepe lupina.fo.xlix.co.iij.⁊.iiij.
Pena an pp̃ter dignitatem ſit diminuenda.fo.vij.co.j.
Pena immunitatem non preſtat.folio.xxxiij.co.ij.
Pena eſt ad emendationem introducta.fo.xxxij.co.ij.
Pene ſunt ob maleficia ſoluẽde. fo. xxxj.colum.ij.
Permutatio non contrahitur in re aliena.fo.xiv.co.iij.
Perſona que non eſt: re aliqua vti non poteſt.fo.xlvij.co.iiij.
Perſona dicitur aliquis perſonatũ habens.fo.xix.co.iiij.
Pertinax quis dicitur eſſe. folio.l.⁊ columna.iij.
Pollicitationis deſcriptio. fo.xxviij columna.ij.
Poſſeſſa cõiter negligũtur frequenter.fo.lviij.co.ij.
Poteſtas ordinata ⁊ ſoluta in principe reperiuntur. fo.xix.colum.j.
Precepto ſupioris etiam dubio parendum eſt.fo.xxxix.co.ij.
Preſens in ciuitate eſt qui in ſuburbijs eſt.fo.iij.co.ij.
Preſentato ius nõ queritur. fo.xvj. columna.iij.
Preſtimonie ſunt bñficia eccleſiaſtica ⁊ perpetua.fo.lxj.co.iij.
Preſumptio an admittat probationem in contrarium. folio.xxiij.columna.iij.
Preſumitur bonum de quolibet. folio.xliij.co.ij.
Preſul romanus eſt omni lege ſolutus.fo.xix.colum.j.
Princeps eſt lex animata in terris. fo.viij.colum.iiij.
Princeps et leges cunctos defendere debent.fo.xviij.colum.ij.
Princeps alteri⁹ iuri derogare non intendit.fo.xx.colum.j.
Princeps in terris eſt dictus lex animata.fo.xlvij.co.ij.
Principis indulgẽtia aliquid afferre debet.fo.xiij.co.iij.
Principes eccleſiã defendere tenentur.fo.xxvij.colum.iij.
Priuilegium ex illicito facit licitum fo.xxx.colum.iiij.
Priuilegium qñq; in totũ euacuat. fo.iiij.colum.iiij.
Priuilegium tollit per nõ vſum.fo. vj.columna.iiij.
Priuilegium ex cauſa reuocari poteſt.fo.xlj.co.iiij.
Probatio per ſcripturam eſt promptior ꝙ p̃ teſtes.fo.xiiij.colum.ij.
Procuratio an poſſit tolli p̃ſcriptione.fo.xvij.co.iij.
Procuratoris nomen multa cõprehendit.fo.xxiij.co.j.
Profeſſio multa bona inducit.folio xxiiij.co.ij.
Proprietatis abdicatio eſt duplex folio.lij.co.iiij.
Publica delicta ſunt occultis grauiora.fo.lviij.co.iiij.
Publicatio cõſtitutionis quare ſit. fo.xxij.colum.iiij.
Punitur vnus pro alio.folio.xxij. colũna.iiij.

Uaſi qualiter accipitur. folio xxv.co.iiij.

Rarum eſt charum.folio.xxxvj. colum.iij.
Regens quare dicitur.folio.xxix.columna.ij.
Regum filie an potiantur p̃uilegio filiorũ.fo.xij.co.ij.
Regula vnde dicitur.fol.xxxvij.columna.iij.
Regule cancellarie quam vim habent.fo.ij.co.j.
Regis cor in manu dei eſt.folio.liij. columna.iij.
Regiſtrum facere vtile eſt.fo.xxxv. columna.j.
Regina vidua regine nomẽ perdit ſi nubat inferiori.fo.xij.co.ij.
Regnum in ſeip̃m diuiſum deſolabitur.fo.xxxj.co.iij.
Religio vnde dicitur.fol.xxxvij.columna.iij.
Religio non approbata ingredientem nõ obligat.fo.xxiiij.co.iiij.
Religionis meritũ perdit qui ſe ab obedientia ſubtrahit.folio.xlj.columna.iiij.
Religioſus extra clauſtrũ fingitur viuere nõ poſſe. fo.x.co.iiij.
Religioſus pp̃rietarius eſt in ſterquilinio ſepeliendus.fol.xxix.columna.iiij.
Religioſi an velle et nolle habeant. fo.xxxviij.co.iiij.
Rerum propriarum adminiſtratio non eſt ingenuis auferẽda. folio. xxix.colum.iij.
Reſponſum certũ ſuper incerto dari nequit.fo.vj.co.ij.
Rex francie ſuperiorẽ non recognoſcit.fo.xxx.co.ij.

Sacerdotum perſecutores dominj ſunt crucifixores. folio xxxij.colum.iij.
Salaria ſcriptorum ſunt in libro p̃uinciali compreheñſa. folio.xxxvj. columna.ij.
Salus non eſt ſine charitate. folio. xxxviij.colum.j.
Sanctio eſt penalis conſtitutio. fo. xxxv.co.ij.
Sanctio quid eſt.fo.xv.co.ij.
Sanguinẽ elicit q̃ nimis emũgit.folio.xxj.colum.iiij.
Scandalum eſt vitandũ.fo.xxxviij. columna.j.
Scholaſtici comparãtur venatori.

fo.xliij.colum.ij.
Sciētia cū ſacerdotio multis diui=nitus infuſa fuit.fo.lv.co.ij
Scientia ab euentu eſt.folio.lv.co=lum.j.
Scriptura non eſt de ſubſtantia ex=trauagantiū.fo.j.facie.ij.colū.ij.
Scriptura loqui dicitur.fo.xlviij.columna.iij.
Sedes apoſtolica vbi dicit̄ eſſe cū vacat.fo.iij.co.ij.
Sedes apoſtolica eſt vbi eſt papa.fo.xxj.co.ij.
Seditioſi qua pena ſunt puniendi.fo.xxxiij.c.j.
Sententia pape in melius mutari poteſt.fo.lx.co.iij.
Sententia ꝯ extrauagantē lata an teneat.fo.j.facie.ij.c.j.
Sentētia certa ſup̄ incerto dari ne=quit.fo.vij.co.iiij
Sententie tot ſunt quot capita.fol.xlj.co.j
Seruit nemini ſua res.fol.xlvj.col.iij.
Seruitus perſonalis eſt triplex.fo=lio.xlvj.co.iiij.
Serui efficiuntur captiuitate.fol.xxxij.colūna.iiij.
Simbolus fidei eſt triplex.fo.lx.co=lumna.ij.
Simplicitas eſt duplex.fol.liiij.co=lumna.j.
Simulatio eſt bona et mala.folio.xlix.columna.iij.
Sobrietas multa bona facit.folio.xxix.co.iiij.
Sollicitudo nimia eſt vitanda.fol.xlv.colum.j
Spoliari omnibus bonis et maiori parte bonoꝝ paria ſunt.fol.iiij.colūna.iiij.
Statutū penale quandoqꝫ extendi=tur ex rationis idētitate.f.xj.co=lumna.iiij.
Statuta predeceſſorum per ſucceſ=ſores mutari poſſunt.folio.lx.co=lūna.j.
Stultus non dꝫ eſſe melioꝛ cōditio=nis ꝙ peritus.fo.lix.co.iij.
Subdiaconatus eſt ſacer oꝛdo.fol.xxiij.co.iiij.
Subditi quieſcunt principe vigilā=te.fo.xxxj.co.ij.
Sublimari ꝑſumitur ꝗs ob ſua me=rita.fo.xlj.co.iiij.
Suoꝝ appellatione qui cōtinentur fo.lvij.co.iiij.
Suſpenſio a pontificalibus ꝗd com=prehendit.fo.vij.co.j
Suſpenſus ab officio an intelligat̄ ſuſpenſus a beneficio.fo.xvij.co=lumna.iij.
Tempus eſt triplex.folio.xlvij.columna.iij.
Temporalia recipiāt qui ſpiritua=lia miniſtrāt.fo.lvij.co.ij.
Tenebre in multis officiūt.fo.xviij columna.ij.
Terminus ad appellandū non pōt augeri neqꝫ diminui.folio.v.co=lumna.j.
Territorium a terrendo dicitur.fo=lio.xxj.co.ij.
Teſtium et ſcripture fides par eſt.fo.xiiij.co.ij.
Thome duo p̄ Johānē.xxij.fuerūt canonizati.fo.lxiij.co.ij.
Torneamenta an ſint permiſſa.fo=lio.xxviij.co.iij.
Tot capita tot ſenſus.folio.xlij.co=lumna.iiij.
Totum perdit qui totū vult.fo.xv.columna.j.
Tunc extremū tēps notat.fo.xiiij.co=lumna.j.
Turres et menia dicuntur edificia nobilia.fo.xj.co.ij.
Turres habere an liceat priuato.ibidem.
Tutoꝛ quāqꝫ ante inuentariū poteſt adminiſtrare.fo.xiiij.colum.iiij.
Tutio principis qualiter ſcribēda eſt.fo.xxxvij.co.iiij.
Tutius in dubio declarant iura ſe=quendum.fo.xiiij.co.iij.
Vacatio multipliciter cōtingit fo.xvj.co.iiij.
Vagabundus quis dicitur.folio.x.colūna.iiij.
Ubi papa ibi romana curia.fol.xij.columna.j.
Ubilibet locum deſignat.fo.xxij.co=lumna.j.
Vel pro ⁊ quandoqꝫ ſumitur.fo.xxj columna.ij.
Venditio non procedit ſine precio.fo.xliiij.co.iiij.
Venditoꝛ dominiū trāſferre non te=netur in emptoꝛem: ſecus ecōuer=ſo.fo.lj.co.ij.
Veraces ſunt amandi.folio.liiij.co=lumna.iiij.
Verbum vniuerſale reſtringit̄ quāqꝫ fo.xx.co.iij.
Verba quāqꝫ ad extraneum ſenſum trahuntur.fo.xlviij.co.iij.
Verba ciuiliter ſunt intelligēda.fo=lio.iiij.co.iiij.
Verba enarratiua fidem nō faciūt.fo.lvj.co.ij.
Verecundia eſt laudanda.fo.xlix.columna.j.
Veritas quid eſt.fo.xviij.co.j.
Veritas opinioni ꝑfert̄.fo.xviij.co=lumna.j.⁊ fo.xlix.co.ij.
Veritas eſt inueſtigāda.fo.xliij.co=lumna.ij.
Veritas per diſputationē eluceſcit fo.l.columna.iij.
Vicarius temporalis curā ſuo no=mine non exercet qđ tñ facit ꝑpe=tuus.fo.xvij.columna.ij.
Vinculo multiplici hoīes ſunt ad=inuicem alligati.folio.xxxiiij.co=lumna.iiij.
Vir non habet poteſtatē ſui coꝛpis.fo.xxv.co.j.
Viri docti ſunt amandi.fo.lxiiij.co=lumna.iiij.
Virtus oīs ab vno vicio detrimētū patitur.fo.x.co.ij.
Virtus gradibus auget̄.fo.xxxviij colum.iij.
Virtutes ſine charitate nichil ſunt fo.xlv.co.j.
Viue ſcđm moꝛes eoꝛū inter quos viuis.fo.xxxviij.co.j.
Vix difficultatem inducit.fol.x.co=lūna.j.
Uniuerſitas delinquere poteſt.fol.xxxiiij.co.ij.
Voluntas in iurib⁹ poſitiuis eſt ꝓ ratione.fo.v.colum.j.
Voluntas quāqꝫ eſt ꝓ rōne.fo.xxxv.columna.ij.
Voluntates ſint varie.fo.lj.co.j.
Voluntates male cohiberi non poſ=ſunt.fo.xxxij.colum.ij.
Voluntarius miles a deo eligitur.fo.xliij.co.j.
Votū cū ſit cōſtitutionis eccl'ie qua=liter poteſt tollere matrimoniū quod a deo eſt iſtitutum.fo.xxiij.colūna.iiij.
Vota tria ſunt de religionis ſubſtā=tia.fo.xxxviij.co.iiij.
Uſuarius rem in qua habet vſum non tranſfert in alium.folio.xlv.columna.iij.
Uſus cuiuſqꝫ rei abſqꝫ iure eſt abu=ſus.fo.iij.co.iij.
Uſus ſimplex facti non poteſt repe=riri.fo.liiij.co.j.
Uſufructus quare dꝛ ꝑſonalis ſer=uitus.fo.xlvj.colū.ij.
Uſufructus quibus actionibus pe=ti poteſt.fo.xlvj.co.ij.
Uſufructus foꝛmalis differt a cau=ſali.fo.xlvij.colum.iij.
Uſufructuari⁹ vſumfructū trāſfert fo.xlvij.co.iij.
Uſurpatio in malā et bonam partē ſumitur.fo.xx.co.iiij.
Vultus dupliciter ſumitur.fo.xviij columna.iij.
Zenzelinus ſe ſubmittit eccl'ie roma=ne.fo.lxj.columna.ij.

Laus deo.

¶ Tabula Extrauagantiũ.xx.

Johãnis vigeſimiſecũdi ſm alphabeti ordinem numerũq; folioꝝ ſingula demonſtrans.

Ad apoſtolatus.folio.xix.columna.iiij.
Ad conditorem.folio.xliiij.columna.j.
Ad noſtri apoſtolatus.folio.xxx.co.iiij.
Ad onus apoſtolice.fo.ij.co.iiij.
Antique concertationi.fo.xxiij.co.iiij.
Copioſus in miſericordia.fo.xxvij.co.ij.
Cum ad ſacroſancte.fo.xxxiiij.co.iiij.
Cum inter nonnullos.fo.l.co.iiij.
Dierum creſcente malicia.fo.xxxj.co.iiij.
Eccleſie romane.fo.vij.co.iiij.
Execrabilis quorũdam.fo.ix.co.ij.
Prodiens quaſi ex adipe.fo.xxix.co.iiij.
Quia in futurorum.fo.xxviij.co.ij.
Quia nonnunq̃.fo.xlij.co.iij.
Quia quorũdam.fo.liij.co.iiij.
Quorũdam exigit.fo.xxxvij.co.ij.
Sancta romana.fo.xxv.co.ij.
Sedes apoſtolica.fo.xviij.co.ij.
Si fratrum.fo.xx.co.iij.
Suſcepti regiminis.fo.iij.co.iiij.

Tabula rubricarum.

De electione ꝛ electi poteſtate.fo.ij.co.iij.
De maioritate ꝛ obedientia.fo.vij.co.iij.
De prebendis ꝛ dignitatibus.fo.viij.co.iiij.
De conceſſione prebende et eccleſie nõ vacantis.folio.xviij.columna.j.
Ne ſede vacãte aliquid innouet.fo.xx.co.ij.
De voto ꝛ voti redemptione.fo.xxiij.co.iij.
De religioſis domibus.fo.xxv.co.j.
De iudeis ꝛ ſarracenis.fo.xxvij.co.j.
De torneamentis.fo.xxviij.co.ij.
De crimine falſi.fo.xxix.co.iij.
De priuilegijs.fo.xxx.co.iiij.
De penis.fo.xxxj.co.iij.
De ſententia excommunicationis/ſuſpenſionis/ꝛ interdicti.fo.xxxiiij.co.iij.
De verboꝝ ſignificatione.fo.xxxvij.co.j.

Tabularum extrauagantium viginti Johannis vigeſimiſecundi.finis.

¶ Deo gratias.

Digitized by Google

Extrauagantes communes.

Vernis extrauagantes communes.
Hic multarum ſunt adiunctiones.
Adduntur ſummaria ſingulis.
Plures imprimuntur cum gloſulis.
Vides marginis quotationes.
Inſis datur tabula vtilis.
Situãtur ſub aptis titulis.

Perlegites varias/ſparſas/extraq́3 vagãtes
Has decretales: quarũ numerũ manifeſtat
Syllaba cuiuſuis dictaminis hic ſituati.
Sedulus aſpiciat lector: ſi vera fatemur.
Dat cognomentũ collector grãmate primo.
Ut ſuus ad ſedes flãmaris ſcandat olympi.
Spirit⁹ ethereas: multo poſt fata precatu.

¶ Additio vltra primeuam impreſſionem.

¶ Sedes apl'ica. d' offi. delega. Execrabil'. de pb. ꝛ Suſcepti. ſub ti. ne ſe. va. q̃ ſunt Joãnis vigeſimiſecũdi: hic cũ gloſis ꝛ interpretatiõe dñi Guillermi de mõte lauduno imprimunt᷑.
¶ Sup cathedrã. ſub ti. d' ſepl'. cũ glo. reuerẽdi p̃ris ꝛ dñi/dñi Joãnis mõachi/tituli ſctõꝝ marcellini ꝛ petri cardinal' d' picardia oriũdi
¶ Uas electõis ſub ti. d' cẽſi. cũ ꝯmẽtario dñi Joã. frãciſci de pauinis/iurꝭ vtriuſq3 ꝛ ſacre theologie doctorꝭ ꝛ cãꝑ ſacri palatij apl'ici auditorꝭ. qui ꝛ tractatũ viſitationũ igenioſe ad modũ ꝯpoſuit: ad quẽ ſuis ĩ glo. q̃nq3 r̃mittit.
¶ Gloſa p̃fati Joã. mõachi ĩ extrauagãtib⁹ bõifacij. viij. pri⁹ exẽplariũ vicio corrupta/ in mltꝭ hic iuẽit᷑ emẽdata. Preſertim ĩ his. c. rẽ nõ nouã. d' do. ꝛ ꝯtu. d' teſtãde. d' ſepl'. ãtiq̃ꝝ. d' pe. ꝛ re. excõicam⁹. de ſen. excõ. ꝛ. c. prude. ibidẽ.
¶ Additio dñi Joã. frãciſci d' pauinis in his p̃cipue q̃ttuor. iniũcte. d' elec. deteſtãde. ꝛ ſup cathedrã. de ſepul. ꝛ. c. antiq̃rũ. de peni. ꝛ re. Addit᷑ iſup valde notabil' qõ reuerẽdi p̃ris ꝛ dñi: dñi petri bertrãdi: ti. ſci clemẽtꝭ pbr̃i cardinal' ĩ extrauag. Unã ſctãm eccl'iã d' ma. ꝛ obe. Que eſt vtrũ ptãs ſp̃ual' debeat dñari tp̃ali.

¶ In. vij. ſuprioꝛib⁹ primis v'ſicul' ſunt. lxx. ſyllabe: cũ. x. q̃l3 ꝯtineat. q̃ erat nũer⁹ extrauagãtiũ. Sz. v. articl'i ſupradicti d'notare p̃nt q̃nq3 extrauagãtes prioꝛi adiectas impſſioni. q̃rũ noĩa cũ ſua ſituatõe ĩ trib⁹ p̃is patẽt articul'.

¶ Hieronymi Clarii Brixiani iuris vtriuſqꝫ doctoris Prothonotarij ꝛ Comitis apoſtolici / in extrauagātes decretales breue preludium.

Cum oēs magiſtratus preſertim eccleſiaſtici decidendas cauſas: ꝛ ceteri iuriſpiti quib⁹ interpretādi / conſulēdiqꝫ tribuiꝭ facultas reſpōſa ſua iuxta cōſtitutiones romanoꝝ pontificū: nō ſolum que in corpore iuris clauſe reperiūtur: verū etiam ſm extrauagātium diſpoſitionem ſint prolaturi: ſi modo ipis extrauagātibus adſint reqſita que epiſtola Innocētij.iij. ad Ilbe lieñ.epm depoſcit: ipārum lectionē non negligendam cenſeo. Quippe ſententia lata contra extrauagātem publicatam ꝛ indubitatā eſt ipſo iure nulla: ante publicationē vero ſecus: vt nota. in prohemio clementinarum in verbo decetero: et in cle. nolentes. de hereti. Sed ſi eſt publicata ꝛ indubitata: eſt ipo iure nulla / tanqꝫ lata contra legem ſcriptam. not. Bal. in. l. ij. C. qñ ꝓuo. non eſt neceſ. ꝛ But. in ca. j. ꝛ ca. cū inter. de re iudi. ꝛ ꝓbatur in. l. j. §. item cū contra ſacras. ff. q̄ ſen. ſine ap. reſcin. Exemplum in extrauagāti. Execrabilis / ſm Abba. in ca. paſtoralis. de fide inſtru. Itē de extrauaganti Ad regimen. quā allegat deciſio in nouis. cccclix. incipit. Itē ſi mandatur. Secus autem ſi de ea dubitatur per ca. paſtoralis. de fide inſtru. ꝛ. l. cū prolatis. ff. de re iudi. ſm vnā lec. Ideo ſuꝑ ea papa eſt conſulendus: et ſi reperitur in arciuo publico / dicitur indubitata ꝑ auꝭ. ad hec. C. de fi. inſtru. et. l. celſus. ff. de ꝓba. ſm vnam lect. facit. c. ad audientiā. de p̄ſcrip. ꝛ idem preſumitur qñ reperitur inter extrauagātes. xx. q. j. c. qm̄ progenitorum. maxime ſi reperitur gloſata per doctorem famoſum ſicut zenze. Lau. Joan. mo. Guil. de monte laudūo: ꝛ alios per no. in dicto ca. paſtoralis. probat. l. j. in fi. C. de nouo codi. componen. ꝛ qđ no. in. l. iij. C. de legib⁹. vel ſi fuit diu obſeruata. vt no. Bar. in. l. fi. ſuper extrauaganti. qui ſint rebelles. de quib⁹ plenius per Bar. in. l. cum ꝓlatis. preallega. ꝛ But. Abbas: ꝛ modernos in dicto. c. paſtoralis. vbi ſm Joa. pōt de ea dubitari ad inſtar eius qđ no. in cap. nemo. de elec. in. vj. de quibus etiā per Lugd. in concilio. ccl. qđ incipit. In xp̄i nomine in propoſito caſu. vbi etiā ſubdit ꝙ ſi fuiſſet temporalis: per declarationē ſucceſſoris efficitur perpetua. Ex declaratio pape etiā ad petitionē ſingularis perſone facta ad legē vel ad ordinationē aliquā precedētem: legē generalem cōſtituit ad omnes per. l. fi. C. de legi. ꝛ no. in. c. in cauſis. de re iudi. Item non eſt neceſſe ꝙ cōſtet de datis ſm Bartho. in dicta data qui ſint rebelles. Premiſſa intelligo de extrauagantib⁹ emanatis poſt compilationem libri ſexti ſm Joā. an. in prohemio lib. vj. ad fi. ꝛ. c. fi. de hereti. eo. lib. Et ſi contradicant iuri ſcripto: dic vt plene ꝑ Jo. an. Jo. de lig. ꝛ dominicum. in ca. in principi. de conſtitu. lib. vj. ꝛ per Archi. xix. diſ. ca. ſi romanorū. ꝛ in ſumma. Adde Bal. in. l. leges ſacratiſſime. C. de legi. ꝛ not. in ca. ſi in laicis. xxx. diſ. Nec eſt de ſubſtantia vt redigatur in ſcriptis de quo plene per Joā. an. in regula. nemo poteſt. de reg. iur. in mercu. li. vj. ꝛ in deciſionibus. ccxxxviij. per glo. in. l. j. C. de legi. probatur in ca. j. de renuncia. lib. vj. per Abba. in. c. de poſtuꝭ. prela. qui dicit ꝙ de hoc videtur cōmunis opinio. Debent autem extrauagantes quando de eis dubitatur per allegantem in forma autentica produci ſub plūbo ſi extra curiam ſunt producende vel ſub ſigneto vicecācellarij ſi in curia ſunt producēde. Et hoc de illis que ſunt deſcripte in libro cancellarie. Ille autem que ſunt deſcripte in camera apoſtolica ſumentur cum ſigneto camerarij in curia vel ſub plumbo extra curiā. Et ita ſeruatur in curia romana. De his autem plenius tractat ſupremus doctor. d. Frāciſcus de pauinis in principio extrauagantium Joannis. xxij.

Snīa ꝯ extrauagantē lata an valeat.

Extrauagās qñ dicitur indubitata.

Scriptura nō ē de ſubſtātia extrauagātiū

Extrauagantes qr ſunt producēde

¶ Extrauagantes decretales que a diuerſis
romanis põtificibus poſt ſextũ emanauerũt.
Quarũ alique nũc p̃rimũ cũ gloſis Ioannis
monachi picardi cardinalis: alique cum com
mẽtarijs Guillermi de monte lauduno: ⁊ Io
annis franciſci de pauinis imprimuntur. prio
ribuſq; non pauce coniunguntur.

¶ De conſuetudine. Ioannes. xxij.

¶ Cõſuetudo impediens ne legati ſedis apo
ſtolice recipiantur/ non valet. ⁊ illa non obſtã
te legati ipſi ſunt ab oĩbus recipiendi: et eos
impedientes ipſo facto excõicationem incur
runt. et eorum terre eccleſiaſtico ſubijciuntur
interdicto. Capitulum vnicum.

Super gẽtes et regna
Romanus põtifex a
dño cõſtitut⁹ cũ pſo=
naliter ſingulas re=
giones circuire non
poſſit: nec circa gre=
gem ſibi creditũ curã
paſtoralis ſollicitudi
nis exercere: neceſſe
h3 interdũ ex debito
impoſite ſeruitutis ſuos ad diuerſas mundi
Legati ſedis apo. q̃d facere debẽt. partes (ꝑut neceſſitates emerſerũt) deſtinare
legatos: q̃ vices ipſius ſupplẽdo errata corri
gãt. aſꝑa i plana ꝯuertãt. ⁊ cõmiſſis ſibi ꝑplis
ſalutis incremẽta miniſtrent. Uerũtamẽ aliq̃
hmõi officiũ et ꝑtãtem ipſi⁹ romani pon. quã
nõ ab hoie ſed a deo recepit: ſub ſuo arbitrio
redigere molientes: legatos ipſos niſi ab eis
petiti fuerint vel de bñplacito eorũ trãſmiſſi:
ſibi terras ſubiectas (dicẽtes hoc eis de cõſue
Cõſuetudo aiarũ ſaluti ꝯtria/ ẽ reprobãda. tudine cõpetere) ingredi nõ permittũt. Nos
hmõi cõſuetudinẽ non tã irrationabilẽ q̃ nõ
nunq̃ aiarũ ſaluti cõtrariã: detrahẽtẽq; apo
ſtolice ꝑtãti: auctoritate aplica penit⁹ repro=
bãtes: legatos ipſos ab oĩbus cuiuſcũq; emi
nentie conditionis aut ſtatus fuerint debere
admitti decreuim⁹. nec eos pretextu cuiuſuis
conſuetudinis impediri poſſe a quoq̃ xpiano
noie gloriãte: q̃min⁹ regna/ ꝓuincias/ terras
quaſlibet ad q̃ ipſos deſtinari cõtigerit/ ingre
diant̃ libere: ac cõmiſſe ſibi legationis officiũ
exerceãt in eiſdẽ. Qui ṽo decetero ſup̱ predi
ctis dictos legatos aut etiã nuncios quos ad
quaſcũq; partes ꝓ cauſis q̃buſlibet ſedes ipa
trãſmiſerit p̃ſumpſerit ipedire: ipo fcõ ſniam
excõicatiõis incurrãt. Regna terre ⁊ loca q̃li
bet ſubiecta eiſdẽ tãdiu ſint eoipo eccl̃iaſtico
ſuppoſita iterdicto: q̃diu in hmõi ꝯtumacia
duxerint ꝑſiſtendũ. Nõ obſtãtibus q̃buſlibet
indulgentijs aut priuilegijs impatoribus ac
regibus ſeu q̃buſcũq; alijs ſub q̃buſcũq; mo=
dis/ tenorib⁹ ⁊ formis a ſede ipa cõceſſis: que
contra premiſſa nulli volumus ſuffragari.

¶ De poſtulatione p̃latoꝝ. Ioãnes. xxij.

¶ Minores. xxvij. annis ſclares ⁊ mẽdicãtes
religioſi ad certas eccl̃ias ꝓhibent̃ poſtulari
⁊ puniũt̃ tã poſtulãtes q̃ poſtulati. C. vnicũ.

Diſpẽdijs ⁊ periculis varijs q̃
ex ſubſcriptis poſtulationib⁹
poſſent eccl̃ijs euenire: ⁊ va=
cationũ diuturnitatib⁹ q̃ con
ſueuerũt nõnunq̃ ex poſtula
tionib⁹ irrationabilib⁹ ꝓue=
nire ac diſpẽdijs q̃ inde freq̃n
ter eccl̃ie icurrũt: ad futurã rei memoriã obſi
ſtere cupiẽtes. Illũ q̃ viceſimũſeptimũ nõ at=
tigerit annũ ad cathedralẽ[a]
necnõ ꝓfeſſorẽ cuiuſuis men
dicãtiũ ordis ad iferiores ca
thedralibus eccl̃ias ac mona
ſteria extra ſuos ordines po=
ſtulari edicto ꝑpetuo ꝓhibe=
mus. Qð ſi ſec⁹ poſtulatũ fue
rit ⁊ attẽtatũ: irritũ ac nulli⁹
penit⁹ ſit momẽti. Et q̃ ſciẽter ꝓceſſerit ad eã
dẽ: ea vice poſtulãdi/ ac eligẽdi ꝑtãte ꝓuatos
ac bñficijs q̃ i ipa obtinebũt eccl̃ia ad quã po
ſtulationẽ hmõi fecerit ꝑ triẽniũ nouerint ſe
ſuſpẽſos. ¶ Poſtulatos[b] ṽo
q̃ poſtulationis de ſe facte ne
gociũ fuerint ꝑ ſe vel ꝑ aliũ in
romana curia proſecuti: illud
ibi ꝓponi in publico vel ꝓi=
uato conſiſtorio faciẽtes: etiã
ſe dũtaxat diſpoſitioni ſedis
aplice cõmittendo: ſi ſe annũ
xxvij. nõ attigiſſe ſciuerint vt
preferẽ: vſq; ad. xxxv. annũ. Ceteros ṽo ſcla=
res ⁊ religioſos extra ſuoꝝ admiſtratiões or
dinũ ꝑpetuo ieligibiles ac ipoſtulabiles eſſe
dcernim⁹: ac p̃ſus ihabiles ad q̃ſcũq; digni=
tates eccl̃iaſticas ⁊ bñficia q̃libet obtinenda.

a ¶ Cathedra lẽ. aliq̃ hñt ſic ad cathedralẽ aut quãuis ſecularẽ nõ cathedralem eccleſiam. q̃l' an bonũ ſit relinq̃ peritie legẽtiũ.

b ¶ Poſtulatos ṽo. hec clauſula breuior ẽ in aliq̃b⁹ libr' i q̃b⁹ ſic hr. poſtulatos ṽo q̃ poſtulationẽ hmõi de ſe factã ꝓſecuti fuerĩt: etiã ſe ⁊c.

¶ De electione. Bonifacius octauus.

¶ Multis ꝓbat argumẽtis ꝓmotos in curia
nõ debere ad ꝓꝑria redire ſine lr̃is ſue ꝓmo=
tiõis. Qui ſi ſec⁹ fecerit ꝑ p̃latis nõ ſunt hñdi
penaſq; icurrũt hic exp̃ſſas. Et de iſta extra=
uagãti facit mentionẽ panor. i. c. qualiter. de
elec. dicens q̓ null⁹ añq; habeat lr̃as aplicas
ſup̱ ſua ꝓmotiõe d3 admiſtrare: nec d3 recipi
ab eccl̃ia tanq̃ p̃latus. al's recipiẽtes et rece=
ptus incurrunt penam de qua hic. Caplm. i.

diuiſio INiūcte. Decdecre. hȝ ſex dicta. Primo premiſſo ꝓhemio ad dicēda factū intentū in ghe ponit. Scdo ꝟſi. aſſerēti: ad factū poſitū ꝑ mlta media arguit. Tertio ꝟ. ꝙ aūt. dicta argumēta applicādo ad caſuȝ ſpālr intentū deſcēdit. Quarto ꝟ. phti. ſuper dicto caſu ſtatuit ⁊ inhibitiones ꝯſequenter adijcit. Quinto ꝟ. ꝙ ſi forſan. faciētes ꝯ hmōi ſtatutum punit. Sexto ꝟ. ſilr: dictum ſtatutū ad caſum aliū extēdit. Jo. mo.

INiuncte nobis debitum ſeruitutis: exposcit vt quo ad reformandos in clero mores ⁊ act⁹ (ꝓut nobis ex alto ꝓmittit) ſolertius intendimus: ibi precipue reformatiōis accōmode remedium apponamus: vbi maius reſpicim⁹ periculū imminere[a]. ſane ꝙ periculoſum exiſtat: ꝙ aliqs i officio/ dignitate/ vl' gradu fore ſe aſſerat: et ꝓ tali etiā habeat: niſi pri⁹ qđ aſſerit legitimis oſtēderit documētis: tā ex ciuilibus ꝙ ex canonicis inſtitutis colligitur euidenter. Aſſerenti nāqȝ cū mādatis principis ſe veniſſe credēdum nō eſt: niſi hec ſcriptis ꝓbauerit[b]. Nec ſilr credit ſe aſſerenti legatū. Nunqȝ eñi apoſt. ſedis moris fuit abſqȝ ſignatis apicib⁹ vnqȝ legationē ſuſcipere[c]. Sed nec dicēti ſe delegatum ſedis eiuſdē credit vel intēditur: niſi de mādato aplico fide doceat[d] oculata. Silr clerici ad alienam dioceſim ſine ſuorū ordinarioꝝ litteris veniētes: nec in ſuis recipiātur ordinib⁹ nec ad ſupiores aſcēdant[e]. Clerici quoqȝ ⁊ monachi qui de ſuis ciuitatibus ad alienam vrbē ꝓficiſcunt (niſi muniti veniāt ſuoꝝ lr̄is prelatoꝝ) nō ſunt clerici vel monachi reputādi[f]. Si qs preterea in clerūe lectum ſe dicat: ſi ſacerdotē ſeſe nomiet: hoc ſcrutādum eſt. qꝛ nō ſine periculo eſt in talib⁹ cōicatio indiſcuſſa[g]. Nō autē in illis qui ſe epos vel ſuperiores prelatos aut etiā abbates priores ſeu alios monaſteriorū rectores qcunqȝ noie cenſeant[h] appellāt: ſit diſcuſſio celebris ⁊ diligēs facienda: luculēter appa ret: ſi ſcādala ⁊ pericula grauia (queipſorū parere poſſet cōicatio indiſcuſſa) diligenti⁹ attēdant[i]. Hinc nos euidens euocat ratio vt cū premiſſis alijs caſib⁹ q̄ minoris exiſtūt periculi: ſit ex cōſtitutionib⁹ editis iā ꝓuiſum: hūc vltimū qui pericula grauiora minatur: nequaqȝ ſine prouiſionis oportune remedio relinquamus. Preſenti itaqȝ perpetuo valitura ꝯſtitutione ſancimus vt epi et alij prelati ſuperiores necnō abbates/ priores/ ⁊ ceteri monaſterioꝝ regimina exercentes: quocūqȝ noie cēſeantur[k]: qui apud dictā ſedē ꝓmouent[l]: aut confirmationis[m] cōſecrationis[n] vel bñdictionis[o] munus recipiunt: ad[p] cōmiſſas eis eccleſias ⁊ monaſteria abſqȝ dicte ſedis litteris[q] hmōi eoꝝ promotionē/ cōfirmationē/ conſecrationeȝ ſeu benedictionē cōtinentib⁹/ accedere: vel bonorū eccleſiaſticorū adminiſtrationē accipere nō[r] preſumāt: nulliqȝ eos abſqȝ dicta-

a Imminere. extra. vj. lib. de elec. c. vbi periculū. Jo. mo.
b Probauerit. C. de māda. prin. l. vna.
c Suſcipere. xcvij. di. nobiliſſimus. Jo. mo.
d Doceat. ex̄ đ offi. dele. cū in iure. Jo. mo.
e Aſcendāt. ex̄ de cler. pegri. c. j. ⁊. ij. ⁊. xcviij. diſtin. per totū.
f Reputādi. C. de epi. ⁊ cle. ſi qua per calūniā ꝟ. preterea. lxxj. diſt. hortamur.
g Indiſcuſſo. xliij. diſ. qſcamus. Jo. mo.
h Cēſeant. Ut cū dicit prior vel prepoſit⁹ talis monaſterij ꝑ priorē ſeu prepoſitū ſoliti gubernari. hec eñi adiectio fit ꝑ ſtilū cācellarie quādo ſcribit priori vel prepoſito alicui⁹ monaſterij alꝰ ſi ſimpliciter ſine dicta adiectione nō ſcriberetur predictis vt iudicibus. Joan. mona.
i Attendātur. xj. q. iij. nolite. Joan. mona.
k Cenſeantur. ij. q. j. legum.
l Promouētur. Ex prouiſione pape vel ex officio ſuperioris. extra. vj. lib. de elec. ſi poſtqȝ. in fi.
m Confirmationis. Uia iuſticie. Joan. mo.
Prelatoꝝ n Cōſecrationis. Ut electi in epiſcopos ⁊ ſuperioꝝ alios prelatos. Joan. mona.
o Bñdictiōis. vt abbates/ priores/ ⁊ prepoſiti ꝓdicti.
p Ad commiſſas. Statutū premiſit: nunc inhibitionem duo capita continentē ſubiungit.
q Litteris. No. probationem in ſcripturis. ſimiles caſus no. extra. lib. vj. de cenſi. romana ꝟ. poſtqȝ.
r Nō preſumāt. Sed qualr adminiſtratio acqſita ꝑ ſolā cōfirmationē aufert ex̄ de elec. tranſmiſſaȝ. ⁊ no. lxiij diſt. qȝto. Sol. ſi eſt ꝯſuetū ꝙ primo inſtallet abbas abſqȝ adminiſtret: hoc pōt fieri vt ius adminiſtrādi differatur a ꝯſuetudie. ex̄ đ offi. archid. ad hoc ꝟ. lādā. ⁊. c. vt noſtrū. ſic pōt fieri iure inhibēte: vt h. Sȝ nunqd qđ hic dr hȝ locū i inferiorib⁹ pape confirmantib⁹? Uidet ꝙ ſic ex̄ de re iudi. i cauſis. Dic ꝯ. qꝛ cū hec cōſtitutio ſit penalis ⁊ ꝯ ius cōe: eādē nō extēdā. ſicut nec iura ſpālia ꝯ regulā ad cōſequētiā ſunt trahēda. ex̄. vj. lib. de regu. iur. q̄ a iure. Jo. mo. Sȝ pone conſecrat⁹ vel bñdict⁹ lr̄as papales hr̄e nō potuit ꝓpter pape obitū: nunqd tenebitur multo tp̄e i curia remanere? Credo ꝙ non. qꝛ hic papa dānat ꝓſumptionē temerariā recedere volētis abſqȝ litteris ꝓpter quod iſtū ⁊ recipiētes eūdē: vt ꝟ. ſequitur/ punit. Sed neceſſitatem nō excludit. ⁊ vbi non eſt culpa nec pena dȝ infligi. extra vj. lib. de reg. iur. ſine culpa. vñ temeraria ꝓſumptio hic reprobata ad caſum aliū nō dȝ extēdi nec prohibitio gñalis excludit caſum alꝰ licitū. extra de ꝟbo. ſig. ſuper quibuſdā. Item ſtatuta ⁊ priuilegia cū trahuntur ad iniqua ſunt reuocāda. extra. vj. lib. de ſenten. excōi. c. vlti. in prin. lxiij. diſt. ꝟ. verū. ff. de vulg. et pupil. ſub. ex facto ꝟ. j. ⁊. ij. extra de deci. ſuggeſtum.

qui ꝯſecrātur ⁊ alij bñdicant

Probatio qñqȝ ď neceſſitate per ſcripturā fieri debet.

Conſtitutio penalis non eſt extēdenda.

Pena non dȝ infligi ſine culpa.

rū lr̄arū oſtēſione recipiant[e]; aut eis pareāt vel intendāt. ¶ Qđ ſi[b] forſan contra ꝑſum ptū fuerit: qđ ꝑ epōs ꝑlatos abbates priores ⁊ alios mo=naſteriorū regimina exercē=tes ꝑdictos medio tpe actū fuerit: irritū habeat: nec qđ=ꝙ interim iidem epī vel ꝑlati abbates priores vel regimi=na exercentes: de eccliarum vel monaſterioꝝ prouentib⁹ percipiāt eorūdem. ¶ Capi=tula[c] vero ⁊ ꝯuēt⁹[d] eccleſiarū ⁊ monaſteriorū ipſorū: et alij quicūꝙ ipſos abſꝙ hmōi di=cte ſedis lr̄is recipientes vel obedientes eiſdē: tādiu ſint a bñficioꝝ ſuoꝝ ꝑceptione ſu=ſpenſi[e] donec ſuꝑ hoc eiuſdē ſedis gratiā meruerint obti=nere[f]. Siliter ꝙꝙ epī/ prelati abbates/ priores: et alij mo=naſteriorū regimina exercen=tes ꝑdicti ſolito fidelitatis et obedientie iuramento[g] non ꝑſtito[h]. Illi etiam pontifices quos apud ꝑdictam ſedē pal=liū cōtingeret recipere: abſꝙ lr̄is traditiōis ipſi⁹ pallij neꝙ ꝙ ab eadem diſcedant: diſce=dētes vero (quouſꝙ hmōi iu=ramentum preſtiterint/ ⁊ lit=teras obtinuerint) nichil de ipſarū eccleſiarū ⁊ monaſte=riorū ꝓuentib⁹ ꝑcipiāt: ⁊ qc=quid iterum ꝑ eos (vt de alijs ꝑdicit) actū fuerit: virib⁹ nō[i] ſubſiſtat. Benedictus. xj.

¶ Si religioſus elect⁹ nō pe=tierit ipſe vel eius electores licentiā cōſentiēdi infra tp̄s moderādum pro pn̄tia vl' ab ſentia ſuperioris eſt eoipſo pri=uatus iure ſibi ex electiōe q̄ſi to. ⁊ pn̄t electores aliū elige=re. h. d. addit ad cap. ꝙ ſit. de elec. in. vj. Capitulū. ij.

SI religioſus qui abſꝙ ſui ſuperioris licētia ele=ctioni de ſe facte ꝯſentire nō pōt. illā poſt electionē ſibi ꝑ=ſentatā: vel eius electores in fra tp̄s pro eiuſdem ſuperioris pn̄tia vel abſentia moderan=dū: nequaꝙ obtineat dat ge nerale cōciliū[k] lugd. electori=bus extunc ad electionē aliā ꝓcedendi liberā facultatem. ¶ Uerū qr frequēter dubita tū eſt: an etiā ſit eoipſo iure (ſi qđ ei cōpetebat ex hmōi ele=ctione) priuat⁹: ſtatuim⁹ illo eum hoc ipſo fore priuatum[l]. I dē. ¶ Quattuor patriar=chalib⁹ eccleſijs vacātib⁹ ſta tuitur illis nō poſſe prouide=ri romano pōtifice incōſulto qđ ſi ſec⁹ factū fuerit: irritum decernitur. Capitulum. iij.

a ¶ Recipiāt. Sȝ nunqđ oportebit me ꝑlatum ſem per oſtendere lr̄as? Dic hic loquit̄ in principio dū ac=cedit prelatus ad ꝑlaturam: nō qn̄diu in poſſeſſiōe ſte tit. no. ſi. extra. vj. lib. de ſen. excō. ſi iudex.

b ¶ Qđ ſi. Sicut ꝑmiſit duplicem inhibitionē vide licet quo ad ꝑlatos et ſubditos: ſic ꝯ quo ad eoſ=dē cōtra inhibi=tionē venientes penam annectit ꝑmo duplicē cō tra ꝑlatos. ſecū do. ꝟ. capitula cōtra ſubditos.

c ¶ Capl'a. ſcȝ cathedraliū vel ſecularium.

d ¶ Cōuent⁹. ſcilicet regula=rium. Jo. mo.

e ¶ Suſpenſi. Uideo penā iſtā locū hr̄e in ſecu=larib⁹ ꝗ hn̄t bñ=ficia diſtincta. Quid in regula ribus: nūqđ fa=me moriētur cū nō habeāt aliđ bñficium diſtin ctū niſi neceſſa=ria vite. Dicūt quidā ſibi ipu=tent qui ſua cul pa inciderūt in hāc penā. extra de etate. ⁊ quali ta. ordi. c. j. et. ff. depoſiti. bona fi des. ⁊ q̄rant vi=ctū manib⁹. xcj. di. cleric⁹, victū. Uidi in facto ſa gien. eccl'e q̄ re gularis exiſtit. cū qđā canonic⁹ illius eccl'e ele=cto ibidē euidē=tē defectū ſcien=tie obiecifſet et ꝺfeciſſet/ nec po tuiſſet pena iſta puniri: q̄ habet extra. vj. lib. de elect. ſtatuim⁹. ꝟ. ſi ꝟo. ⁊. c. ſi forte. papa decreuit (cū nō poſ ſet ſibi denegari vict⁹) vt eſſet in eccl'a ſua vltim⁹ in choro capitulo ⁊ refectorio: nūꝙ ad dignitatē l eccl'a ſua ꝓmouēdus. ſic dico hic arctū victū dādum donec iſti gratiā ſedis ap'lice (vt ſequit̄) meruerint obtinere vt. C. de ordi. cog. ſi quando. ꝟ. nā ſi tales. vbi exiſten ti in poſſeſſione ſeruitutis qui adminiſtrare non po=teſt ſumptus litis ⁊ alimonie miniſtrantur qn̄tū mo=derato iudicis arbitrio fuerit eſtimatū. Sic dānato in metallū ⁊ etiā ſeruo pene alimenta relinquunt̄ li=cet alia ſubtrahant̄. ff. de ali. le. l. to cui. ⁊. l. ſeruos. ff. de his q̄ pro non ſcrip. ha. l. iij. Et al's mutat̄ pena cū ordinata ꝑ ius locū habere nō pōt. ff. de iuriſ. om. iu. l. ſi quis id qđ. ꝟ. in ſeruos. xiiij. q. vj. ſi res. ff. ꝺ in ius vo. l. ff. Sȝ quis adminiſtrabit bona iterim? Dico ꝙ ſu=perior dabit adminiſtratorē. extra. vi. lib. de ſup. ne=gli. ꝑla. eccl'e. de ap. ꝓuenit. vel dabit̄ curator bonis: ſicut illis ꝗ adminiſtrare nō pn̄t. ff. de cura. bo. dan. ꝑ torum. C. de aſſer. tol. l. j. ꝟ. ſuꝑ peculio. Joā. mona.

Neceſ=ſitati ſe ſuppo=nēti nō eſt ſuc=currē=dum.

Pena vna in aliā qñ ꝙ mu=tatur.

f ¶ Obtinere. Ex ꝗ papa ſibi reſeruauit hūc caſum. īferiores de eo ſe intromit=tere nequeunt. extra. vj. lib. de ſen. exc. cū medi cinalis. l ſi. ⁊ ex=tra de ꝑbē. inter cetera. al's poſ=ſent. extra ꝺ ſen tē. excō. nuper.

g ¶ Juramen to. De ꝗ habet̄ extra de iureiu=ran. ego. N.

h ¶ Nō ꝑſtito. Cape. ſ. nequa=ꝙ ab eadē diſce dant.

i ¶ Nō ſubſi=ſtat. Nunqđ pe ne in ꝑmo caſu poſite contra re cipientes ⁊ obe=dientes ꝑlatos ha bebūt hic locū? Uidet̄ ꝙ ſic ꝓpt̄ ꝟbū qđ ꝑcedit. ſcilicet vt ꝺ alijs Dic ꝯ/ ⁊ hoc ca=ſu puniunt̄ ꝑla=ti vt l ꝑmo. Nec ꝟbū de alijs re=fertur ad ſubdi tos: ſed ꝑlatos. Nec mirū ſi pe=na hoc caſu ſecū do non repetat̄: qr plus delinꝗt recipiēdo ꝯ pri=mū ꝙ ſcđm. nec penā nō expſſaȝ extēdā. ꝺ pe. di. j. pene. Additō. Ad intellectum hui⁹ decr̄. ⁊. c. nihil. de elec. adde ꝯſiliū oldradi. nūero ij. qđ incipit. Poſito ſine ꝑiudicio. vbi cōcludit ꝙ dn̄s brachar. ꝗ eſt immediate ſedi ap'lice ſubiect⁹ diſtans a roma. cū. vltra. xxx. dietas ad magnā iſtātiā ſui ca=pituli ⁊ ꝓpter eccl'e neceſſitatē vrgentē nondū obtē=ta confirmatione a ſede apo. adminiſtrās ⁊ bonorum eccleſie adminiſtratione ſe immiſcēs non incurrit di=ctas penas. Joannes francīſci.

Pene nō ſunt extēdē de.

SI religioſus. ¶ Hic deciſum eſt notatum extra. vj. lib. de elec. ꝙ ſit. Et primo hec cōſtitutio nar=rat lug. concil'. ſecundo. ꝟ. verum. ſuꝑ eo quod poſſet in eo dubitari dat ſtatutum.

diuiſio

k ¶ Concilium lug. vt. ꝺ. c. ꝙ ſit.

l ¶ Priuatū. nā ex ꝗ dictū cōcil. dabat electorib⁹ li=berā eligēdi pt̄ātē eoipo ius adimebat electo. ar. ff. ꝺ

legat. j. plane. j. rñſo. ff. de adimen. le. ⁊ ſi trāſferā. ff. de his q bus vt indig. cū quidā. ppter q̄ iſta ↄſtitutio videtur ſupflua.

S Ancta ro. ¶ Pⁱmo p hemiū ad dicenda p̄mittit. ſcdo vſi. ſup hᵒ. cām ipulſiuā ſue cōſtitutiōis ſubijcit. tertio. ṽ. īōq. ſup p̄miſſis ſtatuit. q̄rto verſi. nos em. ſtatutū hmōi p decretū ⁊ non obſtantia munit.

a ¶ Magr̄a. extra. vj. li. in p he. j. reſpon.

b ¶ Decorauit. extra de priuile. antiqua.

c ¶ Periculoſe. erraretur. extra. vj. li. ð elec. vbi piculū. j. rñ.

S Ancta romana eccl̃ia que diſponēte dño ſup oēs alias ordinarie poteſtatis obtinet pricipatum a deo vtpote mater vniuerſoꝝ xp̄i fideliū ⁊ magr̄aᵃ q̄ttuoꝛ patriarchales ſedes inſtituit inter q̄s poſt ip̄am ro. eccleſiam cōſtātinopolitanā pⁱmum: alexādrinā ſcd̄m antiochenā tertiū: ⁊ hierosolymitanā quartū locū voluit obtinere: ip̄aſq; multis p̄rogatiuis et honoribus ac piuilegijs decorauitᵇ de quaꝝ puiſionibꝰ cū eas vacare ↄtingit: tāto eſt accuratiꝰ cogitandū ⁊ attentiꝰ puidendū: q̄to maioris eminent altitudine dignitatis: ⁊ periculoſeᶜ erraret in puiſionibꝰ earūdē. Sup hoc igit cū fratribꝰ nr̄is habita deliberatione matura inter alia nr̄e cōſideratiōi occurrit q̄ oēs (pch dolor) predictarū ſediū patriarchalū ciuitates aut ſunt deſtructe aut occupate ab infidelibꝰ: vel a ſciſmaticis detinēt: ip̄aꝝ capl̄is ſeu ↄuētibꝰ ⁊ canonicis diſp̄ſis vndiq; extra ciuitates ipſas. per alias regiōes ſeu loca a ciuitatibꝰ ip̄is remota. Ex q̊ ↄtingit (ſicut expientia nup nos docuit) q̄ vacāte ↄſtātinopolitana eccl̃ia p mortē bone mēorie petri patriarche: ſolū p vnū dūtaxat eiꝰ canōicū fuit de nouo paſtore electio celebrata: alijs canōicis ſuis agētibꝰ i remotis dictꝰ tñ electꝰ iuri ſi qđ ſibi ex electōe hmōi cōpetebat: in nr̄is manibꝰ ſpōte ac libere reſignauit. Idq; de eorūdē frm conſilio et ap̄lice ptātis plenitudīe ſtatuimꝰ vt q̄diu ciuitates ip̄e ſciſmaticoꝝ aut ifideliū ſubſunt aut ſube rūt ditiōi: aut detinebūt p eos: canōici dictarū patriarchaliū ſediū: cū eas vel ipſarū aliquā ſeu aliq̄s vacare cōtigerit: ad electionē: poſtulationē ſeu quāuis puiſionē de p̄ficiēdo ſibi patriarcha vel paſtore nullo mō pcedant q̄uſq; ad ap̄lice ſedis noticiā deducat. Nos enim a data p̄ntiū decernimꝰ irritū ⁊ iane: ſi ſecꝰ p p̄dicta capl̄a ↄuētꝰ vel canonicos aut quēuis aliū vel alios ſcient vel ignorāter fuerit attētatū: nō obſtātibꝰ q̄buſcūq; ip̄aꝝ eccl̃iaꝝ vel alicuiꝰ eaꝝ ↄſuetudinibꝰ vel ſtatutis iuramento ↄfirmatione dicte ſedis vel quacūq; alia firmitate vallatis ſeu ↄſtitutionibꝰ piuilegijs vel indulgētijs ſedis eiuſdē p q̄ effectꝰ p̄ntiū impediri poſſet quōlibet vel differri. et de quibꝰ / quoꝝūq; totis tenoribꝰ de ṽbo ad ṽbū i nr̄is l̄ris habēda eſſet mētio ſp̄alis. ¶ Nulli ergo ⁊c. ¶ Data laterani. x. kalē. ianua. pōtificatꝰ noſtri anno. vij. Iohēs. xxij.

Electio pōt fieri per vnū ſoliū. vide no. i. c. gratū. de poſtu. prela.

¶ Cū bñficia apđ ſedē ap̄licā vacātia ſint ſoli pape reſuata oſtēdit q ⁊ quorū apud ſedē vacare dicantur eandem. Et primo loquitur de reſuationibus ſecūdo de penſionibꝰ. Capitulum. iiij.

E X debito paſtoralis officij: nobis q̄q; immeritis ſuperna diſpoſitione ↄmiſſi periculis aiarū ⁊ eccl̃iarū ac monaſterioꝝ diſpēdijs q̄ ob ip̄orū vacationes diutinas ipſis ſolent frequētius puenire: cōgruis remedijs (quātū nobis ex alto ↄcedit) ſalubriter occurrere intēdentes: vt celeriꝰ ⁊ vtiliꝰ puideat eccleſijs ac mōaſterijs antedictis: ⁊ vt romane eccl̃ie q̄ ſup ipſas eccl̃ias ac monaſteria ex diuina puiſione obtinere dinoſcit principatus honoꝛ debitꝰ ipēdat / p̄decefſoꝝ nr̄oꝝ ro. pō. (p̄ſertim felicis re. Boniᵈ. viij. q̄ dignitates p ſonatꝰ eccleſias ⁊ alia eccl̃e. bñ. ⁊ Cleᵉ. v. q̄ tā hmōi dignitates p̄ſonatꝰ eccleſias: bñficia: q̄ cardinales eccl̃ias q̄ſlibet monaſteria pⁱoꝛatus administratiōes ⁊ officia q̄cūq; q̄ apud ſe. ap. vacarēt / puiſioni ap̄lice ſub certis tenoribꝰᶠ reſeruauerūt) veſtigijs īherētes. Nos ex cauſis rōnabilibꝰ q̄ ad id nr̄m aīm idurerūt: ð frm nr̄oꝝ ↄſilio nōnulla detrahēdo. aliq̄ declarādo: ⁊ quedā addēdo de nouo. Ep̄ales ⁊ earū ſuperioꝛes ſedes: monaſteria ⁊ regulares eccleſias: ad q̄ hi q̄ eis p tpe p̄ficiendi ſunt etiā p electionē canonicā aſſumunt in pⁱoꝛatꝰ officia vel adminiſtratiōes eorūdē dignitates perſonatus p̄ebēdas aliaq; ec. bene. cū cura vel ſine cura / q̄cūq; noie cēſeant: q̄ apud p̄dictā ſedē vacāt ad p̄ſens: ⁊ extunc in antea (donec xp̄i dignatio nos dignabit vniuerſalis eccl̃ie ſpōſe ſue regimini preſidere) vacare cōtigerit apud eam: puiſioni nr̄e de fratrū noſtroꝝ ↄſilio aucto. ap. reſeruamus. ¶ Hmōi autē ſedes monaſteria eccleſias ⁊ alia p̄fata bñficia eccleſiaſtica per moꝛtē vel depoſitionē ac piuationē eoꝝ q̄ ea obtinerēt: per electionū caſſationē: poſtulationū repulſionem renūciationē quoꝛumlibet: puiſionē tranſlationē ſiue p ſucceſſionē muneris conſecrationis aut benedictionis dudū a dicto Cle. pre. no. pmotis impenſi: niſi de ipſis diſpoſuerit

d ¶ Boniface. p̄ſenti. de p̄ben. lib. vj.

e ¶ Cle. c. ij. ð p̄ben. lib. vj.

f ¶ Tenoribꝰ alꝭ tenoribꝰ / et alꝭ tempoꝛibꝰ.

Aiarū piculis occurrere debēt prelati.

Eccl̃ie vniuerſalis regimini papa p̄ſidet.

Beneficia multis modis vacare p̄nt.

predeceſſor: ⁊ a nobis ſiue auctoritate nr̄a ꝓ=
mouēdis impēdēdi apud ſedē ipſam vel etiā
vbicū[illegible] aut quouis alio modo canonice vaca
re apud ſedē intelligim⁹ ꝑlibatā. Ep̄ales inſu
per vel alias dignitates/eccleſias/mōaſteria
Cardinales dn̄r fratres pape. et alia p̄dicta fratrū noſtroꝝ ſan.ro.eccle.car
dinaliū apud dictā ſedē per eorū obitū vaca=
re cenſemus ſiue inibi ſiue alibi vbicū[illegible] ipſos
migrare ꝯtigerit de hac luce. Et hoc idē in di
gnitatib⁹ et beneficijs q̄buſlibet (vt de alijs p̄
mittit̄) officialiū noſtroꝝ videlicet vice cācel=
larij eiuſdem eccl̄ie camerarij: notarioꝝ audi
toris ꝯtradictarū: correctorū: ſcriptorū lr̄arū
ac penitentiarioꝝ nr̄orū: necnō abbreuiatoꝝ
curie ro. locū ſibi volumus vēdicare. Rurſus
hui⁹ noſtre reſeruatiōis edictū ad dignitates
et alia iā dicta capellanoꝝ nr̄orū cōmenſaliū
et quorūlibet alioꝝ rōne officij vel ex cā legi=
tima in dicta curia morātiū: qn̄ a nobis ꝓ no=
ſtris et eiuſdem ſedis negocijs ꝓſequēdis de
ipſa curia quocū[illegible] modo p̄miſſi: vel aliq̄ eoꝝ
trāſmiſſi aut legati vel nūcij fuerit: et eos vbi
libet an̄ ipſoꝝ ad p̄fatā curiā reditū (durante
legatiōe ſeu ꝓſecutione ipſoꝝ negocioꝝ) reb⁹
eximi cōtigerit ab humanis duxim⁹ extendē
dū. Et idipſū etiā eſſe volumus in hmōi capel
lanis cōmenſalib⁹: etiā ſi (vt p̄mittit̄) nūc trāſ
miſſi fuerint vbicū[illegible]: ⁊ ipſos reb⁹ eximi cōti=
gerit ab hūanis. ¶ Ceteꝝ edictū ipſū trahi=
mus ad ſedes monaſteria ⁊ alia ſupradicta q̄
viuēte adhuc dicto Clemē. p̄deceſſore noſtro
vſ[illegible] ad ei⁹ obitū niſi de ipſis ꝑ eū fuerit ordia
tū: et deinde vſ[illegible] ad datā p̄ſētiū apud ſedē va
cauerint eādē. illa[illegible] vacare decernim⁹ apud
ipſam. dūmō l eis ius in re lȝ ad rē nō ſit aliq̄=
bus acq̄ſitū. Decernētes ex tūc irritū ⁊ inane
Jus in re vel ius ad rē. ſi ſec⁹ in p̄dictis ⁊ ſingulis eoꝝ ſciēter vl' igno
ranter ꝑ quēcun[illegible] ſeu q̄ſcun[illegible] ap̄lica vel aliq̄
quauis auc̄te attentatū fuerit: vel contigerit
in poſterū attētari. Non obſtātib⁹ pie memo
rie Greg. x. ac Boni. viij. et aliorū romanorū
pontificum p̄deceſſorū noſtrorū ꝯſtōnib⁹ ſuꝑ
hoc editis: quaten⁹ edicto eſſent et ſunt cōtra
rie memorato. Ceteris in ipſis ꝯſtōnb⁹ cōtē=
tis in ſuo robore duraturis. ¶ Penſiones⁹ in
ſuper annuas ab ep̄is ⁊ eorū
ſuperiorib⁹ alijſ[illegible] prelatis in
ferioribus necnō quibuſcun[illegible]
capellanis cōuentibus colle=
gijs vel ſingularibus ꝑſonis
factas et faciēdas perſonali=
ter aliquibus ex eiſdē cardinalibus: ſeu qui=
buſuis alijs ex prenominatis ꝑſonis: ⁊ pēſio=

¶ Pēſiones tolle ꝑ. ſub edicto p̄dicto nolumus aliquaten⁹ cōprehendi.

nes preterea ſeu aſſignationes quantitatum
quarūlibet ſuper certis ꝓuincijs: dioceſibus
eccleſijs monaſterijs vel alijs eccleſiaſticis lo
cis aut ordinibus etiā a quibuſuis predeceſ=
ſoribus nr̄is ro. pōti. factas p̄miſſis ꝑſonis: ſi
ue alicui earūdem: vel monaſteria priorat9
adminiſtrationes quaſlibet beneficia regula
ria vel alia quelibet quocū[illegible] noie cenſeantur
nō conſueta ab olim clericis ſecularibus aſſi=
gnari: hmōi perſonis vel alicui earūdem col=
lata ſiue conceſſa in commenda: vel alio quo
uis titulo ab eiſdem predeceſſoribus ſeu alijs
ep̄is vel ſuperioribus p̄latis capitulis aut cō
uētibus vel collegijs: ſub edicto predicto no=
lumus aliquatenus cōprehēdi: quomin⁹ eis
cedentibus vel decedētibus: ſiue illa quouis
alio mō dimittentibus: monaſteria ipſa prio=
ratus/adminiſtratiōes/bn̄ficia ac loca hmōi
ad eccl̄ias ⁊ monoſteria ſiue alia loca religio
ſa: vel alia eccl̄iaſtica: eorū[illegible] p̄latos ſiue per=
ſonas ad quas antea eoꝝ diſpoſitio pertine=
bat: ſeu quib⁹ immediate ſubeſſe noſcunt̄ libe
re reuertātur: niſi eis quid canonicū obſtite=
rit: vel de ipſis aliter duxerimus diſponēdū.

¶ De auctoritate ⁊ vſu pallij. Iohānes. xxij.

¶ Pallij traditio ꝑ obiectū criminis vl' defe=
ct⁹ retardari nō dȝ: niſi obijciēs p̄miſſo iura=
mēto de obiectis promptā fidē faciat. Et q̄d
ſit promptā fidē facere declarat. Cap. vnicū.

MAlicijs hominū q̄ ſepe circa
impediendā pallij dationem
cōmittunt̄: volentes ſalubri=
ter obuiare: hac in perpetuū
valitura conſtitutione ſanci=
mus vt deinceps per obiectū
cuiuſuis criminis ſeu defect⁹
traditio pallij facienda his qui ad metropoli
tanarum eccleſiarū ſeu aliarum regimen aſſu
muntur: non impediatur in aliquo nec retar=
detur: niſi obijcientes firment corporali pre=
ſtito iuramento ſe id malicioſe non agere. ſed
obiecta vera eſſe ſe credere: ac de obiectis
offerant facere promptā fidē: et nichilomin⁹
ad penam talionis ſeu extraordinariā ſe obli
gent arbitrio preſidentis. Promptam vero fi
dem intelligimus in hoc caſu: ſi infra bime=
ſtris temporis ſpaciū numerandū a die colla
tionis in antea probauerint legitime quod
opponunt. Quod ſi non fecerint: (eorum ob=
iectibus nequaq̄ obſtantibus) ad ipſius tra=
ditionē pallij ꝓcedatur. Per traditionē autē
hmōi. vie accuſationis denūciationis vel inq̄
ſitionis nullū volumus preiudiciū generari.

Malicijs hominum eſt obuiandū.

Fidem promptā facere q̄d ſit.

¶ De officio cuſtodis. Joannes .xxij.

¶ In religioſoꝝ mẽdicãtiũ cõuẽtib⁹ plures cãpane eſſe non pñt ſine ſpeciali pape licẽtia. Plures aũt cãpanulas i refectorijs: caplis et alibi licite pñt ipſi religioſi mendicantes hr̃e. h.d. Et eſt extrauagãs notabilis. Et qr pulſare cãpanas eſt cuſtodis offm̃ vt ptʒ.e.ti. c.j.in anti.iõ hic nõ ab re collocata ẽ. Caplm vnicũ

Quia cũctos orthodoxe fidei pfeſſores ⁊ viros pſertim eccleſiaſticos ſic hortamur adinuicẽ ⁊ q̃ ad alios etiã cõuerſari qȝ ex ipſoꝝ geſtis nullus offendatur iuſticia. nec cuiq̃ ſcãdali materia pparet. Aduertẽtes qȝ eo qȝ nõnulli mendicantiũ ordinũ pfeſſores in nõnullis ſuis conuẽtibus plures cãpanas obtinẽt ⁊ in poſterũ ſatagũt obtinere: cathedrales ac eccl̃ie alie ſue queruntˀ propterea iuſticie detrahi. Et exinde ciuitatibus locoꝝ interdũ afferri diuinis officijs impedimẽtũ. videturq̃ inter ipſos litigijs ⁊ ſcãdalis via aperiri. Nos pmiſſis obuiare cupiẽtes periculis: pacẽq̃ deſiderãtes iter ipos ſine qua bñ pacis auctor nõ colitˀ) obſuari. De fratrũ nſorum cõcilio hoc edicto ppetuo ordinam⁹. qȝ religioſi dictoꝝ ordinũ mẽdicãtiũ in nullo cõuẽtu ſuo ſeu loco plures cãpanas habeant ſine ſedis aplice licentia ſpãli. ſed vna tm̃modo p loco q̃libet ſint contẽti. Qḋ ſi forſan cõitas ſeu vniuerſitas aliq̃ eccl̃iaſtica vel mũdana ſeu ijdẽ religioſi p illis in aliq̃ ipſoꝝ locoꝝ cãpanam[a] aliã habuerint vel nũc habẽt: nõ illã ſed aliã ſolã eoꝝ ſpãlr vſibus deputatã pulſare valeãt horis diurnis ⁊ nocturnis miſſis ⁊ alijs cõſuetis. Ceteꝝ religioſis eiſdẽ pmittim⁹ qȝ vbi hacten⁹ plures cãpanas ſine lite ⁊ cõtradictiõe q̃libet i vſus dũtaxat ppꝛios habuerint/ ⁊ nũc habẽt: illis etiã deinceps libere vti poſſint. Alijs quibuſcũq̃ p eos habitis infra triũ menſiũ ſpaciũ de ſuis locis ſeu cãpanilib⁹ deponendis ⁊ nullaten⁹ iterũ reponẽdis. Verũ cãpanulas que in refectorijs: ſacriſtijs/ capitulis/ ⁊ alijs forſan officinis religioſoꝝ ipſorũ conſueuerunt hr̃i: ſub iſta nr̃a ordinatiõe nolum⁹ cõprehẽdi. Nulli ergo ⁊c̃. Datũ .ij. nouẽbris põ. nr̃i. Anno .viij.

Pacis auctor ſine pace non bene colitur.

a ¶ Cãpanã. Nota campane vſum ad multa valere vt ptʒ in his vſib⁹: in q̃b⁹ de ſeipſa loqui cãpana inducitˀ. Laudo deũ verũ: plebẽ voco: congrego clerũ. Defunctos ploro: peſtem fugo: feſta decoro.

¶ De officio delegati. Joãnes .xxij. eps ſeruus ſeruoꝝ dei ad perpetuam rei memoriã.

Sedes aplica. Hec põt intitulari ſub ti. de reſcrip. vel offi. deleg. vel ti. de cõceſ. pbẽ. ⁊ eccl. nõ va. vel de parrochijs. Et diuiditˀ in q̃ttuor partes. In pma pfatio premittitur. In ſcda factũ inſeritˀ. In tertia conſtitõ editˀ. In q̃rta ad iſtm̃ additˀ. ſcda ſane. tertia. nos amouere. q̃rta idẽ ⁊c̃. Diuiſio cõſtitutionis duplex eſt rõ. Pũa vt alteri p alteꝝ iniq̃ cõditio non afferatˀ nec quis cũ alterius locupletetˀ tactura. ⁊ vt res tranſeat cum onere ſuo. ⁊ ſic hec ſumpta ẽ ex rõne illoꝝ iurũ. ẞ. de pe. ſu ẞ. de reſcrip. eã te. ⁊.c. ſi eo tẽpore. lib. vj. de prebẽ. dilectus.

Diuiſio

Hec extrauagãs habet iter xx. Jo. xxij. ĩ ti. de cõceſ. pb. cũ glo. dñi geſſelini.

¶ Lr̃e aplice impetrate ad gras ſeu ad lites in aliquibus ciuitatib⁹ ſeu dioce. dũ erant integre: nõ obſtãte diuiſione facta de ipſis in duas ſeu plures ciuitates ſeu dio. que diuiſio fctã ppter diuini cult⁹ augmẽtũ. ⁊ populi incremẽtũ ⁊ etiam executores ſeu iudices eaſdẽ. habeãt ſub eiſdẽ mõ ⁊ forma illũ vigorẽ in ſic diuiſis: quã habebãt i illis dũ integre remanebãt. Ca. vnicũ.

Sedes[b] apoſtolica in ſuis actibus veritatem[c] proſequẽs/ lucem[d] amãs libẽter euitat nodoſe[e] ambiguitatis[f] inuolucrũ[g]. Illãq̃[h] ſibi ſemp in ſuis ordinationibus reſeruare cautelam intẽdit[i] vt de illis[k] ita pueniant cõmoda qȝ alijs non immineat detrimentum[l].

b ¶ Sedes. ſ. ẞ. õ reſcp̃. ſedes.

c ¶ Veritatẽ. Hec fortior res de mũdo eſt ſm eſdrã q̃ valet et inualeſcit in eternũ/ ⁊ viuit: ⁊ obtinet i ſcl̃a ſcloꝝ. viũ. di. cõſuetudo. et merito cũ veritas ſit de⁹. e. di. ſi ↄſuetudinẽ hãc eã̃m neſciũt aliq̃ pltari noſtri tẽporis q̃ volẽtes plus placere hoĩbus q̃ deo infinita ſine cõplemẽto pmittũt. vnde hãc ignorãt ⁊ iõ interrogãt cũ pylato. Quid eſt veritas. Joan. xviij. c. in fi.

Veritate fortius eſt nichil.

d ¶ Lucẽ amãs. bñ agẽtes hãc diligũt. ſed cõtrariũ ei⁹ puerſi. ẞ. de offi. deleg. cõſuluit. de here. cũ ex iniũcto. C. de epi. ⁊ cle. cõuenticulã. de penĩ. di. j. itẽ vt xp̃s.

Lucẽ odit q̃ male agit.

e ¶ Nodoſe. i. intricate. ẞ. de verbo. ſig. cum olim.

f ¶ Ambiguitatis. de triplici ambiguitate. ſ. iuris ⁊ facti et perſone: dic vt. xxxiij. diſtin. habuiſſe. in glo.

g ¶ Inuolucrum. Id eſt inuolutionem.

h ¶ Illam. Verſiculus.

i ¶ Intẽdit. bñ dicit intẽdit: qr extra intẽtionẽ ſuã frequẽter facit papa. vt. ẞ. vt ec. bñſ. vt noſtrũ. tñ nõ tenet qḋ cõtra intentionẽ eius fit/ dum tñ de hoc conſtet. vt. ẞ. de reſcrip. ſuper litteris. in fi. ⁊.c. cũ dilecta.

k ¶ De illis. Scilʒ ordinationibus.

l ¶ Detrimentũ. nõ dʒ eñ aliq̃s cũ alterius iactura ditari. ẞ. de pe. ſuã. nec ridere de fletibus alioꝝ. ẞ. de priuileg. petiſtis. hoc eſt p perſonis ⁊ eccleſijs quarũ bona occupata ſunt in toto vel in parte p iſtis nouis eccleſijs ſeu collegijs de nouo p iſtũ papã creatis/ vt fiat eis aliqua recõpenſatio: ne ab ipſis ſic miſeris ex toto exceptũ ſit premiũ gaudioꝝ cõtra legẽ. C. li. xij. in fi. ipſius libri q̃ recõpenſatio dʒ fieri vt fit. ẞ. de ma. et obe. cũ inferior. Quid ergo facient archidiaconi eccl̃ie tholoſane qui omnes pcurationes ⁊ fere omnia iura.

¶ Sane[a] pridē ad diuini cultus augmentum[b] et ad ſalutem[c] populi quē in nōnullis ciuitatibus et dioceſibus ſic multiplicarat[d] altiſſim⁹ ꝙ in earū ſingulis ſingulorū[e] vultus nequibat vt deceret vnicus paſtor iſpicere/aut alias partes[f] boni paſtoris implere ſalubriter intendentes in ipſis dioceſib⁹ quarū nonnullas in duas/⁊ aliquas in plures[g] dioceſes[h] duximus diuidendas certas eis ciuitates ac eccleſias ereximus[i] cathedrales quaꝝ ſingulis ꝓprias

archidiaconatuū ſuoꝝ habēt hodie in aliis ciuitatib⁹ et dioceſib⁹ ab ea diuiſis: nunqd ipſi vel potius archidiaconi q̄ de nouo creati ſunt in illis nouis ciuitatib⁹ iura archidiaconalia in illis dioceſib⁹ exercebūt? Itē qd faciet abbas cluniacēſis de prioratu ſancti flori/ q̄ epatus fact⁹ eſt nulla emēda facta mōachis: vł de ſilibus? Itē qd faciēt plures clerici q̄ aſſerūt ſe ex hoc ſuis beneficiis ał's ade ptis canōice priuatos? Item qd erit & epo Pictauēſ. ⁊ Albienenſi: ſeu ſimilibus qui multa de mēſa tam de emolumēto ſigillorū q̄ȝ de aliis amiſerūt? nūquid iſtis ⁊ ſilibus ad detrimētum poterit reputari? Nō videtur cum totius eccleſie vniuerſalis que eſt vnica ⁊ bonoꝝ eiuſdē plenaria diſpoſitio pape eſſe noſcat: vt.ꝭ.de prebē. licet.lib.vj.de exceſ.prela.ſi q̄s.concil.vienē.§.verū.⁊ ideo ipſe nedū potuit immo debuit nedū imminēte multiplicatione populi.de quo.ꝭ.§.pri.augmentare operarios/et ſedes ipſis cōgruas collocare/ac de ſtipēdiis ſufficiētibus miniſtrare.arg.xxj.di.in nouo.ꝭ.de offi.ordi.quō etiā cū detrimēto aliorum: vt ſic minor vtilitas cedat maiori ⁊ priuato cōi.ꝭ.de poſtu.prela.bone.j.vij.q.j.ſicut.ꝭ.de maio.⁊ obe.cū inferior. Nunquid ergo archidiaconus eccleſie tholoſane erit oculus epi lombarieñ.⁊ in ordinationibus clericorū ⁊ in aliis in quibus tenetur archidiaconus aſſiſtere ſuo epo: vt.ꝭ.de offi.archidia.ad hec.et de ſcruti.c.j. ipſe aderit ſibi.q; faciē ⁊ de facto eſt ei ſuper ſecundo quo ad preſens.

a ¶ Sane. Secunda pars.

b ¶ Augmentū. Hec eſt prima cā.ad hec eñ tenent principaliter nedū eccleſiaſtice ꝑſone et bona ipſarū. immo etiā q̄libet xp̄ianus: vt.xxj.q̄.j.§.j.de conſti.ex parte.de cele.miſſa.grani.cōci.vienē. Et hec cā excuſat coitū cōiugalem a quolibet peccato etiā veniali ſi intētione ſcȝ habēde prolis que diuino cultui applicetur in baptiſmo fiat cōiūctio. vt legitur ⁊ nota.xxxiij.q.iiij.vir cum propria.licet Hugo ibi contra.

c ¶ Et ad ſalutem. Ecce ſcðm. huic eñ ſaluti perq̄ȝ neceſſariū eſt pabulū dei. vt.ꝭ.de offi.ordi.inter cetera.⁊ ipſo multiplicato debuerunt predicatores et miniſtri plures poni. vt.xxj.diſt.in nouo.in ſi.

d ¶ Multiplicarat. Iſta multiplicatio eſt ſufficiēs cā erigēdi nouos epatus: dū tñ ſolētibus ⁊ frequētioribus locis ſiant ne vileſcat epiſcopalis dignitas. vt.xvj.q.j.precipimus.ꝭ.de priuile.c.j.lxxx.diſt.epi.

e ¶ Singulorū vultus. Debet enim bonus paſtor cognoſcere vultū cuiuſlibet pecoris ſui. vt legit Eccleſia.xxxij. vnde hoc ſumptū fuit. Hec eñ eſt vna ratio quā allegant curati cōtra predicatores et minores/ꝙ (Cōfeſſio ſctā religioſo nō ē ꝺ neceſſitate iterū facienda ꝓprio curato) etiā ſemel ad minus in anno quilibet parrochianus habeat ſuo rectori proprio confiteri oīa peccata ſua: licet etiā ſit eis cōfeſſus. Secūdo eſt neceſſitas illius canonis omnis.ꝭ.de peni.⁊ remiſ.que non eſt ſublata ꝓpter voluntariam cōſtitutionē illius cōſtitutionis. Super cathedram vbi plene de hoc dixi. Sed ad hoc pōt reſpōderi ꝙ licet papa ordinauerit in.d.conci.omnis.ſemel in anno confitendū eſſe ꝓprio ſacerdoti: nō tamen alligauit prātem ſuorū ſucceſſorū quin poſſint ſubrogare vel adiungere ſocios/ et dare coadiutores ipſis ſacerdotibus in illo caſu: q̄ ſimili ptāte vterent in hmōi cū illis qb̄ ⁊ fecerūt.ſ.fratres in alio cōcilio.ſ.vieneñ.et ſic cū ambo cōcilia ſint eiuſdē auctoritatis/ merito per poſterius primo derogatū eſt licet de ipſo nō faciat mentionē. ⁊ ſic neceſſitas que inerat confitēdi vni.ſ.proprio ſacerdoti: vt.i.c.olis/ dilatata eſt et adāpliata ad plures. vt i.c.ſu per hoc dico per iura.ꝭ.de conſti tu.licet.lib.vj.ꝭ offi.deleg.ſuper q̄ſtionū.in prin.l.di.dño ſancto.ꝭ.de elect.innotuit.de preben.dudū.lib.vj. Et ſic cū habeāt plures odio ſuꝑ hoc quo ad cōfeſſionē ſuos curatos: merito illis plus expedit (Curati vt plurimum nō ſunt ita ſcāti vt religioſi.) oſtendere fratribus q̄ȝ ſacerdotibus vultū ſuū. qui lȝ eadē poteſtate fungantur cum aliis: tamen ſciētia et diſcretione aliis preferūtur. ſicut ſunt fratres in quibus vt plurimū plus q̄ȝ in rectoribus ſciētie clauis viget: ⁊ ſic plus proficient q̄ȝ alii in vultus inſpectione. arg.xx.diſt.per totū.ꝭ.de eta.⁊ qualita.cū ſit ars. de renun.niſi.§.pro defectu. Sed nunqd illi qui confeſſi ſunt proprio epo vel archipreſbytero vel illi de quo per penitētiarios pape dictū eſt in litteris ſuis ꝙ poſſint per triennū ſibi eligere confeſſorem idoneum neceſſario teneātur ſemel in anno cōfiteri proprio ſacerdoti? Uidetur ꝙ ſic per ſupradictā rationē per rectores contra fratres ſuperius allegatā. Cōtrarium tamen ſit quotidie.id eſt non curent confiteri ſuis ſacerdotibus ex quo alteri de iſtis ſunt ſemel confeſſi.

f ¶ Alias partes.i.alia diuerſa onera que incumbunt bono paſtori circa ſui gregis vigilias exercēdas ꝭ.de offi.ordi.inter cetera.de cenſi.cum apoſtolus.et ſeq.ca.xvj.q.j.predicator.

g ¶ Plures. Et ſic/ plus cōtinet vltra duo.nec duorum numero eſt contētum. ſimile.ff.de optio, leg.l.j. quod eſt cōtra iura.ꝭ.de reg.iur.pluralis.⁊ de prebē. is cui.in ſi.lib.vj.quādoq̄ȝ tamē ad vnū reſtringitur. vt.ꝭ.de priuileg.vt priuilegia.in fine. Dic hoc debere intelligi ſm precedentia ⁊ ſubſequētia iuxta materiā in qua ponūtur: cum ſm illam exquirantur ſermones xlv.diſt.diſciplina.ꝭ.de cle.excō.mi.latores. vnde frequēter talia ampliātur ⁊ reſtringūtur propter fraudes et odia: ⁊ ꝓpter abſurditates que inde ſequerentur. vt in.d.l.⁊.c.vt priuilegia.de hoc etiam dicitur in extrauagan.execrabilis.

h ¶ Dioceſes.i.territorium.ꝗ.q.v.§.ad hoc.debet eñ quelibet dioce.habere ſuos limites certos/ ⁊ proprios.et tales ex quo indubitata fide certi ſunt cōſtituti preſcribi nō poſſunt: nec ea que ipſis adherēt: nec cōfundantur ipſi limites. vt.ꝭ.de parrochiis.ſuꝑ eo.xvj.q.iiij.quicūq̄ȝ cum multis ibi poſitis. (Dioceſis ſines nō preſcribūtur.)

i ¶ Ereximꝰ. Sic no.ꝙ papa de vna dioceſi pōt facere diuiſas ⁊ diuerſas: ſic imperator diuidit prouincias.ff.de offi.aſſeſ.ſi eadē.tamē ꝓpter diuiſionē imperatoris nō erunt plures metropoles apud eccleſiā: cū nō debeat cōmutari ad mobilitatē neceſſitatū mūdanarū.x.diſt.lege. Sed qd erit ſi interſit imperatoris vel alteri⁹ principis ſeu perſone ſecularis puta q; ſunt patroni/ſeu defenſores nō mutari ſtatū taliū eccleſiarū ſeu ciuitatū/vel dioceſum nūquid poterūt ſe opponere cū effectu? Et videt ꝙ ſic.q; nichil cū ſcāda:

diſtinctas et limitatas[a] iuſſimus aſſignari. Uerum[b] quoniā plures ante ordinationē ſeu diuiſionē noſtrā huiuſmodi tā a nobis q̄ꝫ a predeceſſoribus noſtris romanis pōtificibus apl'icas obtinuerūt litras ſup bñficiꝭs eccleſiaſticis in ipſis tūc[c] integris dioceſibus vacaturis quaꝝ nōnulle reſtāt adhuc executioni mādāde[d]. ¶ Nos amouere[e] volētes cuiuſuis dubitatiōis ſcrupulum[f] qui circa executionē gratiarū ſuper huiuſmodi beneficiꝭs conceſſarū poſſet[g] forſan incidere: cōſiderātes attētius ꝙ per ordinationem[h] ſeu diuiſionem noſtram predictā ius ad rem[i] expectātibus di=

lo vel dāno alicuius eſt, faciendū ſeu attentandum. ꝫ. de reſcrip. nichil. ꝛ. ꝫ. eo. c. in prin. vnde dictum eſt. ſi ipſe ex hoc ius patronatus et alia cōmoda ſine culpa amittat. cū iura imperialia etiā in bonis eccl'iaſticoꝝ ſemꝑ remanſerūt ſalua. xj. q. j. ſi tributū. cū ſeq. In cōtrariū videt ꝙ propter maius bonū quis iuri ſuo et etiam ſine culpa punitur. xxij. diſt. de conſtātinopolitana ꝫ. de elect. ſacroſancta. ꝟ poſtu. prela. bone. j. in ipa etenī fundatione hoc eueniri poſſe proſpicere debuerunt / ꝛ ſibi cauere. arg. ff. locati. ſi qs domū ꝗ. j. xxiiij. diſ. in noīe dñi. qḋ credo veri⁹ ita tñ ꝙ fiat cū oī minori ꝑiudicio eoꝝ q̄ poterit.

a ¶ Limitatas. dioce. id eſt limitata territoria. nā limes dicitur finis. vñ ꝓſus. Limes erat poſitus ꝛc̄. ꝫ. de verbo. ſigni. forus.

b ¶ Uerum. Uerſiculus.

c ¶ Tūc. i. tēpore date carū. ꝛ ſic tēpus date reſpicit in talibus. vt. ꝫ. de reſcrip. cū te. ꝛ. c. ſi eo tpe. lib. vj.

d ¶ Mādāde. q. d. de hiis lr̄is q̄ iā mādare ſunt executioni qualitercūqꝫ ex quo ius acquiſitū eſt in re / nō intromittimus nos: cū pſens cōſtitutio futura dūtaxat reſpiciat: vt. ꝫ. de conſtitu. quoniā. Uel dic ꝙ immo reſpicit preterita: vt patet. j. ſuper verbo declaram⁹.

e ¶ Nos amouere. iij. pars.

f ¶ Scrupulū. i. moleſtiā ſollicitudinē vel anxietatem animi. ꝛ dr̄ a ſcrupulo q̄ eſt lapis modicus: q̄ ſicut frequenter ledit pedē / ſic ſcrupul⁹ animū neſcientem ſoluere difficiles queſtiōes ſm̄ hug. Et ſic no. ꝙ ignorātia ex qua quis redditur dubius affligit hominē et moleſtat. arg. xx. diſtin. ſi decreta. xvj. q. j. ꝗ. j. (Ignorantia affligit)

g ¶ Et poſſet Sic expedit i talib⁹ ante tēpus occurrere ꝛ ꝓuidere ea q̄ eueniri pñt. C. in quib⁹ cau. l. vlti. in fi. ff. loca. ſi quis domū ꝗ. j. ꝛ hec eſt ꝓuiſio ſibi aduerſus futurū periculū ꝑcauere. vt. ꝫ. ꝺ ꝓcu. c. j. in fi.

h ¶ Ordinationē. hoc verbū ordinare et iſte actus qui ordinatio dr̄ / eſt multū generalis cōprehendens quēuis modū quo quis hꝫ de re propria diſponere in re ſuo. Et ideo ſi aliquis impetrauerit beneficiū ſpectans ad ordinationē alicuius: poterit petere beneficium ſpectans ad collationē / preſentationē / ſeu quāuis aliā diſpoſitionē talis vt ꝓbatur. ꝫ. de offi. deleg. ſup eo. ꝛ de iure patro. cū te. in fi. facit. ff. de offi. ordi. ordinarij. Sed nūquid fieret preiudiciū epō q̄ habet inſtitutionē ſi tali ꝓuideretur de bñficio ſpectāte ad ſolā preſentationē illius contra quem impetratū eſt? Et videtur ꝙ ſic. nam cū magis habeat in cōceſſione epſ q̄ꝫ in preſentatione patronus. vt. ꝫ. de offi. leg. dilectus. nō videt ꝙ papa velit preiudicare epō: niſi expreſſe hoc innuat. qḋ faceret ſi diceret ad preſentationē talis: qꝛ tūc ſatis exprimeret papa ꝙ penes alium erat inſtitutio: cui ꝯtrum ad hoc derogare intēdebat. ſed ꝑ hoc verbū ordinationē / nec videt velle derogare: niſi illi dūtaxat cōtra quē ſcribit. et hec eſt rō illius textus. ꝫ. de preben. cū in illis ꝗ cū aūt. lib. vj. Dic cōtrariū cū in nullo ꝯtum ad hoc preiudicet inſtituenti qui ad motū ſuū nunq̄ꝫ diſponit de tali bñficio et ſi in aliquo preiudicet / in modico tñ. ar. ꝫ. de reſcrip. audi

tor. ſed patrono dūtaxat. ꝑſonus ꝓ ꝓprio motu ſuo monet ad preſentandū quē voluerit alꝭ idoneum. vñ ſoli illi quoꝝ principaliter intereſt audirent ꝯdicētes talib⁹ impetrātibus ꝛ nō alij. ar. ꝫ. de elec. cū inter R. de teſti. veniēs. de excep. cū eccl'iaſtice. de prebē. ꝓ illoꝝ. cū ſitibus. Nō ob. d. c. dilect⁹. quia nō dicit de inſtitutione q̄ ſemiplenū ius denotat / ſed de cōceſſione q̄ plenum ius dicit. vñ non eſt dubiū q̄n plenior ſit ptās concedēdi inſolidū bñficia vacātia: q̄ꝫ ſolū in eis preſentandi. Uel ſi vellemus ibi cōceſſionē recipe ꝓ inſtitutiōe: diceretn⁹ plus hꝫ. i. plus iuris cōfert epſ in inſtitutione illi q̄ recepit bñficiū qꝫ ius adminiſtrandi: q̄ꝫ ꝑſonus in pñtatione / ex q̄ parum acq̄rit pñtato. maxie ſi pñtans ſit laic⁹ cui variare lꝫ. vt. ꝫ. de iurepatro. paſtoralis: ſed ex hoc nō ſeqtur q̄n liberius quē vult pñtat patron⁹ quē inſtituat epſ.

i ¶ Ius ad rē. ꝛ ſic nō i re. Et ſic eſt indebitū iri: q̄re talis nō bñficiatus pōt dici: vt. ꝫ. de ꝯceſ. ꝓbē. c. qm̄ ex ꝯſtitutiōe. lib. vj. Siīe eſt de filio q̄ eſt viuēte pr̄e dn̄s rei pr̄ne ſpe ꝛ nō re. ꝛ vxor in bonis dotalib⁹ ꝯſtāte matrimonio. Ex q̄ ſequit ꝙ tali eſt ius ad rē qḋ aliqui vocāt decretū qꝛ ſub decreto pape appoſitū vt cōferri n gr̄a ibi decernētes. et. c. cōſeruat. vt. ꝫ. de cōceſ. ꝓben. qꝛ cūctis. lib. vj. nec pōt commutari cū alio: nec ꝓpria bñficia ſibi icōpaſſibilia facit vacare: nec ſup ipo q̄ſi pro certo titulo poterit ordines recipere. ꝫ. de reſcrip. in nr̄a. ꝛ in extrauagā. dn̄i Io. execrabilis ꝗ. per hoc. (Filius viuēte pr̄e eſt dn̄s.) Quid ſi canonic⁹ ꝑ papā effect⁹ fuerit i aliqua cathedrali eccleſia ſub expectatione prebēde / nunq̄d poterit in delegatū iudicē impetrari: ꝛ eandē exercere iuriſdictionē? Uidet ꝙ non: cū nō habeat ius in re. ſed ad rē. vt. ꝫ. de cōceſ. prebē. qm̄ ex cōſtitutione. lib. vj. Cōtrariū credo cū oīa que ad iura canonicat⁹ ꝑtinēt ſibi debeant / lꝫ nondū ſit inibi ꝓbendatus. niſi cōſuetudo refraget ꝑ iura. ꝫ. de elec. in geneſi: de renū. c. ij. Nec decre. ſtatutū. ꝫ. de reſcrip. dicit prebēdatū. ſed canonicū tñ. Quid ſi ego ſic expectās cū vacaret in altera dioceſi quedā eccl'ia: feci michi ꝓuideri de ea. deinde mota lite ſup ipſa ꝯtra me in limine poſſeſſiōis adipiſcēdo / acceptaui ſcḋam in alia dioceſi ſup qua mō eodem lite mota factā michi in tertia dioceſi de tertio ꝓuideri. et ſic facio de plurib⁹ / nunq̄d poſſum? Uidi de quodā qui de decē ꝓbēdis in eccl'ia btē Marie pictauis fecit ſibi iſto mō ꝓuideri. vbi eſt ſtatutū ꝙ fruct⁹ ꝓbēde litigioſe nūq̄ꝫ aſſignant alicui: ſed ꝑ capl'm obtinēti ſententialē victoriā reſeruant: qḋ ſtatutū ſatis innitit eq̄tati illi⁹. c. ꝫ. de ſeq̄ſtratione. ad cōpeſcēdas. in fi. cōcil. vien. nunq̄d ergo talis multiplicatio ꝛ narratio pōt tolerari de iure? Uidet ꝙ nō. ꝑ ea que notat Inno. ꝫ. de reſcrip. in nr̄a. vbi dicit ꝙ ſi pendente queſtione ſup eccl'ia curata cuius poſſeſſionem nō hꝫ accipiat poſſeſſionē ſecūde ſimilē curā habentis: hoc ipſo videt renūciari liti mote ſuper eccleſia prima. ꝛ cū rō qꝛ aut recipiendo ſcḋam intendebat renūciare: et tūc habet ꝓpoſitū. aut nō intendebat renūciare: ſed intēdebat ſi obtineret in cauſa prime dimittere ſecūdam: ꝛ accipere primā: et ſic videtur ipſam ſcḋam recipere

cta bñficia ante[a] cōpetens ex ratiōe immutari[b] non debet quin adeo efficax in diuiſis diocceſib⁹ maneat ſicut i ipſis quondam integris[c]: auctoritate preſentium declaramus q̄ oēs ⁊ ſingule gratie ſuper bñficijs vacaturis ante diuiſionē hmōi in ipſis quōdā integris diocceſib⁹ a nobis vel p̄dictis p̄deceſſorib⁹ nr̄is pſonis q̄buſcūq̈ ɔceſſe tā in ipſis nūc diuiſis q̄ in alijs dioceſibus deciſis ab illis / eiſdē mō et forma poſſint ſuo ordine[d] p executores[e] demandatos/

ad tp̄s ſub ɔditiōe: qđ totū reprobat̄ in bñficijs eccleſiaſticis: q̄ debēt eſſe ppetua. nec cadit in ipſis conditio: q: in ea vocatione. ⁊c̄. lxx. diſt. c. ij. ⸗. de elec. in electiōib⁹. lib. vj. j. q. ij. q̄ppis. q̄ pcedūt vt credo vbi ſecūdū cū pteſtatiōe recipit: vel al's cōſtat de intēnōe ei⁹: p quā nō itēdit renunciari pme: vel iur eius al's ſimplicit̄ ad mittēdo poſſeſſionē ſecūde nō litigioſe: ɔīne eo ipo renūciat. vt ⸗. ↄ p̄bē. de mul ta. in caſu ſo no ſtro quem poſuit ſupra credo contrariū. ſ. q̄ ſemp poſſim mihi facere pvideri de oībus quotquot vacabūt: cū pteſtatiōe ſi nō habeā ius in iā receptis ⁊ in illis q̄ nūc recipio ius michi cōpetat: ⁊ non al's q: tales cōditiones q̄ de iure inſunt: nō faciūt rem conditionalē q̄uis exprimant̄. vt. ⸗. de elec. ſignificaſti. cū ibi nota. xvij. q. ij. eleutherius. recipiendo tn̄ corpalē et pacificā poſſeſſionē vni⁹/ oibus alijs et litibus ſuper eis motis renūcio. ⁊ ſic intelligit Inno. ⸗. ſ; añ pacificam poſſeſſionē ſecus. vt. ⸗. de elec. cōmiſſa. lib. vj. ⁊ in hoc ſatis concor. ea q̄ no. Hoſtiē. in. d. c. in noſtra. Sed q̄d ſi impetrans q̄ fecit ſibi de eccl'ia certa pvideri: inuenerit q̄ſtionē ſup illa eccl'ia inter duos motam vel inter ordinariū ⁊ aliū impetrantē: ⁊ ſic litigioſam qđ tn̄ ignorabat ipe ſue pviſionis: nunquid hoc declarato per ſuū executorē poterit illa dimiſſa/ de alia ſibi facere pvideri hoc ſolo: q: litigioſe ccpit. p ca. ⸗. vt lite pē. ſi hi. ɔ. lib. vj. Itē nūquid valebit declaratio primi executoris nō vocatis ordinarijs aliarū eccl'iarū: vel ceteris impetrātibus quos hic tangere videt̄? hoc vidi de facto. Et videt̄ q̄ executor poſſit errorē ſuum corrigere vbi errauit in facto: ſm Inno. ⁊ Hoſti. ⁊ etiā vbi in iure ſm Hoſti. put no. p eos. ⸗. de renū. c. j. de offic. dele. in l'fis. de reſcrip. cū in multis. in ſi. li. vj. Et q̄ pter litem nō poſſit dimitti videt̄ q̄ nō agebat̄ de dominio eccl'ie: cū nō ſit apud aliquē. inſti. de re. di. ⸗. ſa cre. qđ requirit̄. ſ. q̄ ligeť de dn̄io ad hoc q̄ res litigioſa dicat̄. C. de litig. aut. litigioſa. Dic cōtra per. c. ſi hi ɔ. Nec ob. d. ⸗. ſacre. q: intelligit̄ nullius. ſ. pſone ſecularis: ſed eccleſiaſtice bñ. ſic not. Inno. ⸗. de eo q̄ mit. in poſ. c. j. videt̄ q̄ ſi in illa de qua eſt ſibi pviſum impetrans habebat ius: ſcilicet non poſſit hr̄e poſſeſſionē facti: vlteri⁹ nō poterit ſibi de alia pvideri. al's ſequeret̄ q̄ ex vna gratia poſſet duo vel plura beneficia conſequi. de quo p Inno. ⸗. de offi. delega. in l'fis. Sed q̄d ſi litigiū erat tn̄ ſup poſſeſſiōe? Idem crederē per cap. ſi hi ɔ. qđ indiſtincte loquit̄: maxime cū de matrimonio carnali vel ſpūali non poſſit ita ſimpliciter agi poſſeſſorio: quin aliquid de pprietate habeat immiſceri: vt legit̄. ⁊ no. ⸗. de reſti. ſpo. ex tranſmiſſa. De declaratione executoris dicetur. j.

a ¶ Ante. i. a tempore date. vt. ⸗. de reſcrip. eam te. ⁊ ca. ſi eo tempore. lib. vj.

b ¶ Immutari. Et ſic nō debēt damnis cōmendari p̄terita. ⸗. de cōſti. cognoſcētes. vñ eſt hic arg. q̄ p cōſtitutionē p̄ncipis q̄ntūcūq̈ publice vl' ſolēniter editā etiā licet oēs de mūdo non obſtātias cōtineat: nō tollunt̄ ſpālia priuilegia ſtatuta vel cōſuetudines: q̄ nō obſtātie tn̄ tendūt ad tollendā ſurreptionē nō ad talia iura ſpālia perimēda. qđ eſt verū niſi nolatim ſpecialiter et expſſe talia p ipſam tollant̄. ⸗. de reſcrip. cū ordinē. ⸗. de dolo ⁊ cōtu. ex l'fis. de cōſti. l; de reſcrip. ſi propter. de elec. quia ſepe. lib. vj. de hoc dixi plene. ⸗. de ſepul. ſuper cathedram. in ſi.

c ¶ Integris. Not. ius dñorum nō debere diminui ppter diuiſiōes quas emphiteote inter ſe faciūt vel vaſalli. de q̄ dicet̄. j. in ſi.

d ¶ Suo ordine. i. prius impetrauerit pri⁹ obtineat. ⸗. ↄ ſſcp. capitulū ſancte ⁊. c. tibi qui gratiā. de cōceſ. prebē. auctoritate. lib. vj. quod eſt verū niſi ppter defectum vel crimen primi impetrātis ſeu negligentiam/ vel auctoritatis poſterioritatē/ vel anticipationem tēporis ordo debitus ſubuertatur. vt. ⸗. de preben. ſi clericus. in ſi. ⁊. c. hi qui. de reſcrip. duobus. lib. vj.

e ¶ Executores. Executor eſt is qui grām a principe factam vel iuſſam fieri ad effectū deducit. Et dicit̄ de exequor quaſi exceſſiue. i. viriliter exequi. Tertio ſi q̄ras quot ſunt genera? duo. nam quidā dant̄ ad pvidendū: quidā ad compellēdum: vt legit̄. ⁊ no. ⸗. de reſcrip. ab aȓ. ⁊ de cōceſ. p̄ben. ſi capitulo. ⁊. c. ſi ſoli. lib. vj. et talis dr̄ habere l'ras auctis quādoq̈ dicitur quis habere l'ras facultatis: vt quando dat̄ poteſtas ordinario q̄ aliquē poſſit recipere. vt. ⸗. de reſcrip. cū aliquibus. ⁊. d. c. ſi ſoli. Quarto quem ordinē habeat iſte executor ſeruare? Dic q̄ (dū tamen nō excedat fines mādati/ nec nimis feſtinet) ſine aliqua alia cauſe cognitione etiā ſummarie pōt in executione pviſionis vel cōpulſionis pcedere: cum ſit verus executor. ⁊ ideo quotidie tales executores ſuos pceſſus faciūt in abſentia partiū: ⁊ eis nō vocatis vbicūq̈ ⁊ quōcūq̈ eis placet. vt. ⸗. de re iudi. decetero. ⁊. c. qđ ad ɔſultatiōnē. in ſi. tn̄ ſi aliqua pponunt̄ nō ad recuſandū pſonā ei⁹: cū hoc fieri nō poſſit. vt. ⸗. de ap. nouit. ſ; ad pbādū reſcriptū ſurrepticiū vl' falſum bñ pōt admittere ⁊ cognoſcere ſi voluerit. vt. ⸗. ↄ offi. deleg. paſtoral' ⸗. q: ſo. vl' ſuo ſupiori intimare. vt in. c. decetero. poterit tn̄ pcedere executor ad pvidendū et pvidere ſi voluerit nō obſtāte ɔdictione alicui⁹ appellatiōe ſeu pp̄oſita exceptione. q: ex hoc q̄ nō admittit exceptionē pbabilē nō poterit appellari: niſi al's conſtaret de v̄itate. l; aliud ſit in iudice. ⸗. de ap. iterpoſita. in p̄n. arg. ⸗. de ap. nouit. Qđ ſic pbo. pari vel maiori p̄tāte cōfert papa p ſe vel aliū bñficia vacātia toti⁹ mūdi q̄ ordinari⁹ illa ſue dioc. vt. ⸗. de p̄b. l;. ⁊. c. hi q̄. lib. vj. ſ; ordinari⁹ ppt̄ aliquā ɔdictionē ſeu appellationē non omitteret pferre bñficiū ſi qđ vacat: cū ſine cauſe cognitiōe nō debeat ſpoliari ſua q̄ſi poſſeſſiōe in qua eſt ɔferēdi ſua bñficia. vt. ⸗. de elec. cū int̄ canonicos. ↄ ſup. neg. p̄la. c. ſi. de in integ. reſti. c. j. ⸗. ↄ iu. pa. ɔſultatiōibus. mito min⁹ executor. ar. d. c. hi q̄. In extraiudicialibus aūt appellatio ſeu ptialis ɔdictio nō īpediūt alicui poſſeſſionē vl' q̄ſi in qua eſt: nec attētata poſt ſe reuocare faciūt: donec pri⁹ de v̄itate ɔſtet. vt in. d. c. cū inter. ⁊. ⸗. ↄ ap. bone. p Inno. hoc fallit in caſu illi⁹. c. ⸗. de accu. accedēs. ⁊ i alijs caſib⁹ q̄ no. ⸗. ↄ re iudi. qđ ad ɔſultationē. in glo. ⁊ p Inno. ⁊ Hoſti. Si tn̄ ɔſtet q̄ exceptio pp̄oſita coram eo fuerit pbata vera ⁊ legitima: reuocabit̄ qđ p ipm̄ factum fuerit: ſi ex hoc fuerit:

Condi tio q̄ de iure ineſt non facit rē cōditionalem.

Executores ſunt duplices.

Bñficij collatio non īpedit̄ per appellationem.

appellatũ.vt in.c.cũ inter.nõ tñ reuocabit ex hoc tã
tum:qꝛ nõ fuit admiſſa q̃tũcũqꝫ eſſet de ſe ꝓbabilis
niſi ꝓbata fuerit prius vera.⁊ ſic nõ vendicat ſibi lo
cũ in executore principiũ illi⁹.c.ꝭ.de ap.īterpoſita. in
princi.vt.ꝭ.dixi. Sed nunq̃d iſte executor habebit ex
pectare caſſationem collatiõis facte per aliũ executo
rem ſeu ordinariũ de illo bñficio.de quo ſuo impetrã

Electio ſecũda an fieri poſſit ꝓma nõ caſſata

ti ꝓuidere intẽdit? Nõ credo dubiũ ꝙ non:dũ tamen
executor tpe prime collatiõis ius trãſferẽdi haberet
per ea q̃.ꝭ.dixi. Et idẽ de electiõe ſi due fiant vno con
textu.vt.ꝭ.de elec.cõgregato. ſi autẽ ex interuallo di
ſtingue.qꝛ aut ꝓma eſt nulla vel annullãda. vñ ſi eſt
nulla ⁊ cã nullitatis eſt notoria:tũc poterit fieri ſecũ=
da ꝓma nõ caſſata.ꝭ.de electi.auditis. in alijs oibus
non.vt.ꝭ.de elec. ꝯſideranim⁹,⁊ dic vt ibi ꝑ Innoc. ⁊
Hoſti.⁊ ꝑ Cõpoſtel.ꝭ.de reſcrip.capitulũ. Itẽ ſi velit
ꝓuideri impetrãti de bñficio qꝺ vacat de iure:non tñ
de facto: qꝺ põt:tunc dꝫ ꝓmittere cognitionẽ ſaltem
ſummariã ⁊ vocare poſſidentẽ:⁊ ſi inueniat ipm non
habere ius/nõ feret ſentẽtiã: ſed coget detẽtorẽ de fa
cto dimittere:ſicut de facto tenebat:et reſignare poſ=
ſeſſionẽ facti:⁊ poſt exequat mãdatũ. alſ ſi iſtũ ordi=
nẽ in hoc omitteret:caſſaret ei⁹ ꝓceſſus. de quo ꝑ In
no.ꝭ.de cõceſ.ꝓben.ꝓpoſuit.ſuꝑ ꝟbo executorẽ. facit
ꝭ.de ꝓbẽ.licet epo.lib.vj. Ex quib⁹ ſoluta videt q̃ſtio
facta.ꝭ.e.ſuꝑ ꝟbo ius ad rẽ.ſ.ꝙ executor talis in cor=
rigendo errorẽ ſuum.⁊ ſic ꝓuidendo de ſecundo: de=
clarato primo ꝙ ꝓuiſio facta ꝑ eum prius nõ tenuit:
vel etiã declarato prius tale bñficiũ poſſe cadere ſub
gratia/in qua dat⁹ eſt executor:non habebit neceſſa=
rio ꝑtes vocare:nec alſ iuris ordinẽ obſuare.debuit
tñ audire ꝑtes:ſi aliqua rõnabilia ꝓpoſuerũt contra
ipm vt ſuperi⁹ dictũ eſt. ¶ Quinto q̃ro que ꝑſone po

Execu= tiõis officiũ q̃= bus ꝑ= ſonis poteſt ꝯmitti.

terũt deputari executores: planũ eſt ꝙ ille q̃ poſſunt
cõſtitui delegati.de quib⁹.ꝭ.de reſcript.ſtatutum.li.
vj.⁊ etiã rectores ſimpliciũ beneficioꝝ. ⁊ clerici in mi
norib⁹ beneficijs cõſtituti: ſicut fit quotidie in talib⁹
executorib⁹ gratiarũ ⁊ ſentẽtiarũ:in q̃b⁹ nõ vendicat
ſibi locũ.d.decre.ſtatutũ.vt ibi notat. Nõ tñ credo ꝙ
laic⁹ vel bigami ſeu alſ carentes priuilegio clericali/
poſſint eſſe executores.vt.ꝭ.de iudi. decernimus. de
arbi.contingit.xc vj.diſt.bene quidẽ.lxxxix.diſt. iudi
catũ.lꝫ ſit ar.cõtra.ꝭ.de ꝓcu.indiſcrete. lib. vj.nec re
ligioſi ſine licẽtia ſuorũ prelatorũ.vt.ꝭ.de teſta. reli=
gioſus.lib.vj.et de ꝓcura.religioſus.cõci. vienẽ. de
re iudi.cũ I.⁊ A.niſi cũ diſtinctiõe illi⁹ ca. de reſcrip.
⁊ ſi ꝓncipalis. Cõtrariũ videt ꝑ illud.c. nã ex quo vi=
cecãcellari⁹ ipm talẽ inſtituit:ꝑſonã ei⁹ q̃tum ad hoc
emãcipare videt a poteſtate ſui ꝓlati.et ſic intelligit
illud.c.ꝭ.de priuile.cũ olim.ij.ſ. ꝙ non requirit certa
ſciẽtia pape ſm ꝙ aliqui intelligebãt illud.c. cũ olim
Nã non põt negari q̃n prior ꝯuentualis lꝫ religioſus
poſſit ſine certa ſciẽtia pape iudex cõſtitui delegatus
⁊ tñ nõ eſt dubium quin ſit ſub poteſtate ſui abbatis
⁊ imperio ſicut ſunt ceteri ſimplices religioſi. vt.ꝭ.de
ſta.reg.cũ ad monaſteriũ.§.tales.et.ꝭ.de ſup. negli.
prela.qꝛ regulares.§.pe. Non obſtant dicta ca.reli=
gioſus.⁊ religioſus.qꝛ aliud põt princeps vel ille qui
ſpecialiter ſuꝑ hoc gerit vices eius fauore rei ꝓuate:
maxime/qꝺ nõ poſſet priuat⁹. argu. xvij.q. iiij.§. qꝺ
autẽ. Teneas qꝺ volueris. Sꝫ pone ꝙ requiratur li=
cẽtia proprij ꝓlati ſicut in illo.c. religioſus. nunquid
oportet ꝙ ꝓcedat ipa licentia conſtitutionẽ ꝓcurato
rũ/vel executoris:vel habebit in ipſo actu interuenire
ſeu ſufficit ꝙ ſubſequat? Et videt ꝙ habeat ꝓcedere
cũ oporteat petere ⁊ obtinere:vt dicit illꝺ.c. de teſta.
religioſus.ff.ꝺ acqui.here.ſi q̃s.§.iuſſum. vbi habet
iuſſus ꝓcedere. Vel dic qꝺ videtur ꝙ habeat concur=
rere cũ conſtitutiõe.ar.inſti.de auct.tu.§.tutor.et. ff.
e.l.obligari.ꝭ.de re.eccle.nõ alie.dudũ.lib.vj. vbi de
hoc ꝑ Inno.xij.q.ij.ſine exceptiõe.immo videt ꝙ ſuf=
ficiat ſubſequi.vt.ꝭ.de pac.quotiẽs.de his q̃ fi.a pre=
la.cũ nos iam ꝓudẽ.vbi de hoc. Credo ad hoc ꝙ poſ=
ſet cõſtitui per quẽcũqꝫ non ſit neceſſe tũc licẽtiã eſſe
petitã nec obtentã:qꝛ in hoc nichil agit ipe religioſus
nec perſona ei⁹ eſt penitus inepta: vel infecta:ſeu in=
habilis de iure naturali ad talia ſuſcipiẽda.immo be
ne eſt ſuſceptiua de iure naturali taliũ ſicut electionũ
⁊ ſimiliũ.ꝭ.de elec.q̃ ſit eccl'ijs. lib.vj.lꝫ de iure poſi=
tiuo ſit inepta.ſicut dicim⁹ de milite. ff. de ꝓcura.fi=

Reli= gioſi ꝑ ſona: electio num/⁊ multo= rũ alio rũ eſt ſuſce= ptiua.

liuſſa.§.veterani. vnde nõ conſtitutio ſed ſuſceptio ⁊
exercitiũ ꝓcuratorũ ſine licentia ꝓhibet: vt patet in
dicto ca.de ꝓcu.religioſus.nec deputare tales execu
tores eſt ꝓhibitũ etiã ſine licentia. ſed ꝙ ſic deputati
poſſint ſuſcipe vel exequi officiũ eis deputatum ſine
licẽtia hoc bene ꝓhibet.vt in ca. religioſus. de teſta.
ſi aũt ipſe ſine licentia ſubſtituerit aliquẽ ſuſcipiẽdo
ꝓcuratoriũ.vł aliq̃d aliud fecerit: hoc nõ poterit per
ſubſequentẽ licẽtiã ratificari:cũ ab initio nõ tenuerit
ꝭ.de regu.iur.non firmat.lib.vj. Sic dicim⁹ de ſeruo
⁊ monacho.qui lꝫ poſſint inſtitui heredes ꝑ quẽcũqꝫ:
nõ tamen ꝓſtare cõſenſum niſi pri⁹ iuſſi fuerint. vt in
d.l.obligari. Nõ obſtant iura in cõtrariũ alleg. qꝛ lo=
quuntur de illis caſib⁹ qui requirũt deliberationẽ/⁊
tractatũ auctorizantiũ in limine ipſi⁹ actus: ſicut eſt
in alienatiõibus minoꝝ/vel rerũ eccl'iaſticarũ et ſimi
libus. Itẽ ⁊ quia aliud eſt licentia de qua hic loq̃mur
⁊ aliud auctoritas de qua loquunt dicta iura. ꝭ.alle.
Sed cũ tales executores gr̃arũ admittẽdo rõnabiles
exceptiones ꝓpoſitas contra reſcripta ſeu gr̃as:⁊ co
gnoſcendo de ipſis quaſi iudices cauſe eſſe/⁊ iuriſdi=
tionẽ contẽtioſam hr̃e incipiant: qꝺ pñt iuxta.§.ꝭ.de
offi.dele.paſtoralis.§.ꝓterea.vbi de hoc.in glo. nun=
quid hoc poterũt q̃uis ſint rectores ſimplices clerici
⁊ ſic alij ab ipis q̃s ordinat dicta decre.ſtatutũ.lib.vj
ꝭ.de reſcrip.⁊ nũq̃d etiã citare poterũt/⁊ ꝓ tribunali
ſedere vel alijs ꝯmittere q̃tum ad hoc extra ciuitatẽ
⁊ dio.in q̃b⁹ ſunt deputati cõtra decre.ꝓdictã? Quoti

Acceſ= ſorie aliqua licent q̃ ꝓncipa liter nõ licent.

die hoc factũt.ſꝫ q̃ iure nõ video:niſi qꝛ frequenter lꝫ
acceſſorie qꝺ ꝓncipalit nõ liceret.ſicut video ꝺ eccl'ia
curata annexa ꝓbẽde.quã etiã multiplicatã lꝫ alicui
citra ſacerdotiũ ⁊ reſidẽtiã poſſidere/ qꝺ ꝓncipaliter
nõ liceret.vt.ꝭ.de ꝓbẽ.de multa.ꝑ Inno.⁊.c. expoſui
ſti.⁊.c.ſuꝑ eo.li.vj.C.de iudi.q̃riens. ⁊ ſic fallit in hoc
caſu dicta conſtõ ſtatutũ.⁊ etiã in illo caſu q̃ñ iudices
cũ ꝯueniẽtia in audiẽtia impetrant:qꝛ tũc nõ põt exci
pi de loco vel de ꝯditiõe ꝑſonarũ iudicũ:vt ibi not. fa
cit.ꝭ.de offi.dele.cũ olim.ij.vñ iuriſditio quã exercẽt
tales executores ſꝫ poti⁹ acceſſorie tãq̃ mixti exercẽt
vt in.d.§.ꝓterea cũ poti⁹ reſpiciat in eis qꝺ eſt ꝓncipa
le:⁊ vt tales iudicant.ar.ꝭ.de reg.iur.acceſſoriũ.lib.
vj.tñ licet ſint principales habito reſpectu ad execu=
tionẽ:acceſſorij ſunt habito reſpectu ad gr̃am: ſuper
qua dati ſunt.vt.ꝭ.de offi.dele.ſuꝑ eo.lib.vj. Alia rõ
eſt.nã cũ iſti ex ſpõtanea cõtradictiõe illius ꝯtra quẽ
dati ſunt/vel ꝯ quẽ gr̃am exequunt/⁊ ad ei⁹ inſtantiã
⁊ de cõſenſu ipſi⁹ ꝓponentis coram eis ſuas exceptio
nes volũtarie hanc iuriſditionẽ aſſumant. ⁊ quicũqꝫ
contra quẽ impetratũ eſt reſcriptũ/poſſit renunciare
quantũ ad hoc dicte cõſtitutiõi ſtatutũ:merito de cõ=
ſenſu iſtius contradictoris poterit iſte q̃uis ſimplex
partes iudicis aſſumere/⁊ vbicũqꝫ exercere eandem.
per rationẽ.ꝭ.immediate poſitã. Sed nunq̃d ille or=
dinari⁹ q̃ ſuccedit talibus executoribus quoꝝ officiũ

et alios[a] ad q̄s id pertinebit ad debitā executionē adduci: q̄bus ante diuiſiones ſeparatas poterant et debebant. ¶ Idem[b] etiā declaramus[c] quo ad litteras ap̄licas iuſticiam[d] continentes vt videlȝ iudices[e] dati ꝑ illas in cauſis quarūlibet ꝑſonarū que nūc de eiſdem dioceſibus diuiſis exiſtūt: poſſint iuxta earū tenorē ꝑinde ꝓcedere acſi dicte dioceſes de q̄b⁹ mētio i eiſdē lr̄is habeē/ integre remanſiſſent[f]. ¶ Nulli ḡ oino hoim liceat hāc paginā nr̄e declarationis īfringere/ vel ei auſu temerario cōtraire. Si q̄s autē hoc attētare ꝑſumpſerit: indignationē omnipotētis dei et beatorū Petri ꝛ Pauli apl̄orū eius/ ſe nouerit incurſurū. Datū Auinione. iij. kal. Nouem. ponti. noſtri. anno. ij.

ꝓpter negligētiā īpetrantis periit: reputabiē ꝑ oīa vt ordinari⁹: vel potius vt delegat⁹: vel vt merus pot⁹ executor. de quo. ṡ. de ꝑben. ſi clericus. in fi. Videē vt ordinarius: cū ſit adminiſtrator iuris cōis: ꝛ ille impetrator ipſam gratiā petat vt de iure cōi ſibi debitā vt dicit ibi text⁹: et ſic eſt excitatiua iuris cōis tantū ar. ṡ. d offi. ordi. licet. quare poterit ad archiep̄m appellari ab eo. vnde videē ꝙ vt ſpecialis delegatus ſeu executor pape hoc faciat: et ſic ad papam eſſet appellādū. cū ex collatione pape canonicatū obtineat / vigore cui⁹ et non al's conſequitur prebendā. vt ſic vnum ꝓpter alterum vtrobiq̄ tantū vnū. j. q. j. ſi quis. pro quo facit. ṡ. de offi. ordi. irrefragabili. ¶. ceterū. Si queras an tales executores poſſint inuocare brachiū ſeculare dic vt dixi plene. ṡ. de offi. delega. iudices. concil. vieñ. Si vis plenius ſcire de iſtis executoribus quere per Inno. ꝛ Hoſtien. ṡ. de offi. delega. in litteris. de re iudi. c. j. de cōceſ. preben. propoſuit. ꝛ. c. cum noſtris. ꝛ. c. litteras. de deſpō. impub. ad diſſoluendū. de exceſſi. prela. inter dilectos. et per Compoſtel. ṡ. de reſcrip. capitulum. et. c. mandatum. in glo. ordi. ṡ. de offi. delega. paſtoralis.

a ¶ Et alios ad q̄s id pertinebat. Puta ſubexecutores: ſed ipſi idē ſunt cū executorib⁹: vt. ṡ. d offi. deleg. cū olim. vel dic alios. ſ. iudices delegatos ſeu auditores ad q̄s ꝑ appellationem vel ſimplicē querelā in romana curia: vel alibi negociū cōmiſſum fuit ꝑ iura. ṡ. de offi. deleg. paſtoralis ¶. ꝓterea. ibi: reuocato ꝛc̄. ṡ. de reſcrip. auditor. de elec. ꝯſtitutionē ¶. inſuꝑ. in clemē. Sed q̄d erit in caſu illi⁹. c. ṡ. de ꝑbē. ſi cleric⁹. in fi. vel in gratijs ſub forma pauperū impetratis: l quib⁹ vt frequenti⁹ dioceſani ꝯſtituūtur executores nunq̄d archiep̄us tholoſanus qui ep̄o tholoſano in honore et onere immediate ſucceſſit in alijs dioce. vel in propria earꝫ dioce. pot⁹ ḡras illi⁹ que ſunt in fieri exequenē? Credo ꝙ de illo. c. ſi cleric⁹. l fi. nō ſit dubiū quin ordinarius illi⁹ bn̄ficij hoc habebat facere ꝓut dicit dicta decre. ſi clericus. in fi. de gratijs ꝑo ſub forma pauperū. ꝛ alijs ep̄o tholoſano qui tūc erat vt dioce. exequēdis cōmiſſis videreē ꝙ cū ordinaria iuriſditio dependeat ab adminiſtratione ſeu territorio ꝛ iſte executiones ſic cōmiſſe ſint dioceſanis vt ordinarijs q̄ adminiſtratores iuris exiſtūt. vt. ṡ. de ſenten. excō. nuꝑ. et de iure debeaē pauperib⁹ clericis victus de patrimonio crucifixi. vt. ṡ. de preben. cū ſcd̄m. in prin. bn̄ ſequiē ꝙ diuiſa adminiſtratione ſeu territorio quālibet partē ſequeē omne illud q̄d ex ipſa depēderet. et ſic quilibet dioceſan⁹ habebit executionē. ꝛ exercitiū olm cauſarꝫ ſue dioceſis: ꝛ etiā pri⁹ an̄ diuiſionē inceptarꝫ ꝛ dependētiū ꝛ nedū ꝓprie ordinariarꝫ: imo etiā cōmiſſarꝫ delegationū tn̄ dioce. vt ordinarijs vt in caſu noſtro. ar. lxxxviij. di. cōſtantinus. palea eſt. ṡ. de offi. deleg. q̄m abbas. ꝛ. c. preterea. ſecus autē eſt vbi vt ſimplici cōmiſſario vel delegato eſſet ipſis dioce. commiſſa. Vel dic idem eſſe in vtroq̄ caſu tam vbi vt delegatis etiā ſimplr̄ q̄ etiā vt ordinarijs ex q̄ ſunt cōmiſſa dignitati non perſone. per. c. q̄m abbas. cū quo ad partes ſibi ſubtractas: ꝛ ſic q̄ ad alias dioce. tholoſanus deſierit eſſe prelat⁹: quare ſibi ſuccedentes fungenē eius vice acſi ipſe eſſet mortu⁹ vel trāſlat⁹. ſuccedit eñi res rei. vel dignitas dignitati: ſicut ꝑſona ꝑſone. et iō debet fungi vice ei⁹ per oīa: vt. ṡ. vt lit. pē. eccleſia. cū ſuib⁹. Nō tn̄ huius decre. eſt in contrariū ibi dū ſequitur quib⁹ ante diuiſiones ꝛc̄. ſed poteſt dici ꝙ hic loquiē de ſimplicibus executorib⁹ ſeu delegatis a ſede apoſtolica conſtitutis.

b ¶ Idem etiam. Quarta pars.

c ¶ Declaramus. Et ſic tota iſta decre. eſt declaratiua iuris antiqui/ non conſtitutiua iuris noui: vt patet etiā. ṡ. e. ¶. primo. in verbo declaramus: quare nō eſt neceſſe hic reſpicere eius editionē ſeu publicationem cum omnia quātumcūq̄ lōge ante preterita ſeu inchoata reſpiciat. vt. ṡ. de coſtitu. quoniā. ꝛ de vſur. cum tu. de elec. cum in cunctis ¶. penulti.

d ¶ Iuſticiā. Et ſic eſt duplex lr̄a ap̄lica. quedā gratioſa. de qua. ṡ. dictū eſt. quedā iuſticie. de q̄ hic. ſi. ṡ. de fal. accedēs. prima cōſueuit bullari cū filo de ſerico ſcd̄a cū filo canapi. arg. ṡ. de fal. lꝫ. Itē ꝑma nō trāſit regulariter ſine electione: ſed ſine ꝯdictione bn̄. ſcd̄a trāſit ſine electiōe: ſed nō trāſit ſine ꝯdictione. ꝛ iō in ꝓcuratorijs ꝯdictarū conſueuit illa clauſula apponi/ ꝯſtitui talē ꝓcuratorē ad impetrādū ꝛ ꝯdicēdū lr̄as ſimplices ꝛ legēdas: ſine qua nō eſſet ſufficiēs ꝓcurator in audiētia cōtradictarū quātūcunq̄ al's haberet plenū mandatum. ꝛ iſta ſola ſine alio mādato nō eſſet ſufficiens in palatio auditorū. vt. ṡ. de renū. veniēs. Littera ap̄lica ē duplex.

e ¶ Iudices. Et ſic no. ꝙ alius eſt iudex vt hic. ali⁹ auditor. vt. ṡ. de offi. deleg. ſuꝑ q̄ſtionū ¶. porro. in fi. de reſcrip. auditor. cōcil. vieñ. ali⁹ cōſeruator. vt. ṡ. de offi. deleg. ſtatuim⁹. lib. vj. alius arbiter iuris. ṡ. eo. c. ſuſpitionis. ꝛ. c. ab arbitris. lib. vj. Itē alius executor mixt⁹. de q̄. ṡ. ¶. prime dictū eſt: ali⁹ merus. de q̄. ṡ. de ap. nouit. de quib⁹ plene dicit. ṡ. de re iudi. q̄d ad conſultationē. ꝑ glo. Inno. ꝛ Hoſti. Ali⁹ referēdarius ſcꝫ ad certū articulū cauſe referendū datus. ṡ. de offi. deleg. iudices. cōcil. vieñ. et in. d. c. ſuꝑ queſtionū. oēs iſti ꝛ ſilēs ſunt ordiati ad cauſas ap̄licas expediēdas in curia romana. ꝛ extra. Unde iudex delegat⁹ eſt ꝓprie is qui mādatam ſibi iuriſditionē vice delegantis exercet. dictus de lego. as. q̄d idem eſt q̄d mādo quare rubrica. ff. dicit de eo cui mandata eſt iuriſditio. Iudex auditor/ conſeruator ꝛ arbitē differt. Executor ē duplex. Referēdarius q̄s eſt.

f ¶ Remanſiſſent. Not. ꝙ diuiſio facta de aliqua re operaē tn̄ illū effectū ꝓ quo facta eſt: nec ad alios ſe extendit. nec in alijs caſib⁹ ꝑbet ꝑiudiciū alicui ſeu inamē: vt. x. di. lege. q̄d ꝓſtat arg. ꝙ diuiſio rei emphiteotice/ vel feudalis ſeu debitorꝫ inter heredes facta: nō noceat dn̄is vel creditorib⁹ ſuper integra ſolutione penſionis vel debiti eis facienda vt prius. cū particularis actio ſeu ſolutio nō modica habeat incōmoda. ff. fami. herciſ. plane. Guillelmus de mōte lauduno. Solutio particularia multa hꝫ incōmoda.

¶ De offô iudicis ordinarij.

Bonifa. viij. ¶ Epus monaſteriū viſitās no tenet accipere monachos illi⁹ monaſterij ꝑ tabellionibus etiam ſi hoc haberet conſuetudo. Nec in actu viſitatiōis dʒ eſſe ſolus ſed duos vel tres clericos cū notario q̇ ſiſr ſit clericus ſecū aſſumat. hoc dicit. Caplm. j.

Debent ſuperioribus ſuis reuerentiam ſubditi: et dū ſalubriter ab eis ꝑ culpis correctionem velut curātium medicamēta recipiūt: obediētiam exhibere tenent. ¶ Rurſus opʒ ꝑpoſitos cū charitate corrigere: decet eos inferre hūiliter qđ docēt: et pſ̄na ſubiectos dilectione fouere. Sic debitor delicatus effugit: ſic oneroſus creditor mime[a] repit. ¶ Sane dudū venerabili fratre noſtro A. epo dulmeñ. ad viſitādū caplm ſue eccl̄ie dulmeñ. q regularis ordinis ſcti Bndicti fore noſcit deſcendente[b]: prior τ capitulum ipſi⁹ eccl̄ie excipiētes ꝙ de cōſuetudine erat eccl̄ie ſupradicte: a tēpore cui⁹ nō erat memoria[c] incōcuſſe ſeruata ꝙ epi dulmeñ. q fuerunt ꝑ tēpore: per ſe ſolos abſqʒ alijs religioſis ſibi adiūctis vel clericis vel laicis ſecularib⁹ qbuſcūqʒ: aſſumptis ſibi loco notarij: mōacho ſeu mōachis capl̄i memorati viſitationē ſuā hactenus prefato impenderūt capitulo: ſupplicarūt eidē epo vt oēs tam clericos ꝗ̄ laicos religioſos et ſeculares (anteq̄ʒ viſitationē actualiter exerceret) a capitulo ꝑciperet amoueri: quibus amotis: parati erāt ipm admittere ad viſitationē huiuſmodi peragendā. Et quia dictus epiſcopus eos ſuper hoc non audiuit[d] quāqʒ proteſtaretur ſe velle omnes clericos ſuos et alios (ꝑter tres vel quattuor τ notariū) remouere: τ ſic ſuā viſitationē incipere et cōplere: idem prior et capitulum ad ſedem apoſtolicam appellarūt. ¶ Propoſito itaqʒ huiuſmodi negocio corā nobis: τ auditis et intellectis q̄ partes dicere voluerūt: nos cōſiderantes ꝙ conſuetudo predicta cōtra communem vtilitatē / facultatem probationū (que nō eſt anguſtanda[e]) reſtringit: ꝑpter qđ etiam vt ſalua ſcilʒ ſit rerum probatio[f]: qđ publice intereſt: ne veritas occultet[g]: cautum eſt iure vt curent magiſtratus teſtari. i. teſtificari volētibus: ſeipſos τ alios teſtes vel ſignatores prebere[h]. Et ſtatuit generale conciliū vt a iudicibus adhibeat perſona publica: vel duo viri idonei q acta conſcribant[i]. Quos quidē monachos[k] ad predicta: tum propter eorū profeſſionē que illorum vocem facit funeſtam[l] τ ipſos arcet a iudicijs et publicis ſiue ciuilibus actibus[m]: nec patitur (prout conſtitutio[n] nouella declarat) niſi in inqſitionis heretice prauitatis cā tabellionis (cui⁹ vicem in hac parte duo viri per ſupradictū conciliū obtinēt) officiū exercē. tū q̄ ſuſpecti[o]

diuiſio

Debent. ¶ Hec cōſtitutio hʒ qͣtuor partes. Primo ꝑmittit ꝓhemiū ad dicēda. Scḋo §. ſane. factū viſitationis intēte τ cōſuetudinis ꝯ hoc ꝓpoſite narrat. Tertio §. propoſito. dictā ꝯſuetudinē multis rōnib⁹ premiſſis reprobat. Quarto §. ſʒ ne ſit. numerū ꝑſonaꝝ viſitāti aſſiſtētiū taxat. In primo ordinem quem debēt hr̄e ſubditi ad ſuperiores τ econtra ponit. In primo non ſeruato eſt inobediētia puniēda. i ſcḋo eſt tyrānia vel negligētia reprobanda. ſcḋo §. ſic debitor. horū rōnē ſubiūgit. licʒ eñ inter hos ſit relatio ſuppoſitionis τ ſuppoſitionis: hec tñ corrūpuntur ab exceſſu. xxij. qōe. v. de forma. ff. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. l. j. in fi. τ l. ſequen.

a ¶ Minime reperit. ff. de pigno. act. ſi ꝟuos pignoratos. i fi.

b ¶ Deſcendēte. Prout pōt et tenet. extra lib. vj. de cēſi. romana primo rñ. extra de offi. ordi. irrefragabili.

c ¶ Memoria hoc nō ꝓdeſt in delictis. ex̄ de cōſue. cum tāto. ex̄ de ſymo. cū in eccleſie. τ male cōſueta tpe nō firmantur. aut. vt nulli iudi. li ha. lo. ſerua §. j. col. ix. τ idē vbicūqʒ a iure reprobat ꝯſuetudo: vt hic τ ex̄. vj. lib. de cōſue. c. j. τ. ij. τ eo. lib. de elec. qz ſepe. et eo. lib. de pe. τ remiſ. ſi epiſcopus. in fi.

d ¶ Nō audiuit. Formam iuris iſti bñ ſuauerūt qz exceptionē ꝓpoſuerūt τ ꝑpter eam non admiſſam appellarunt. vel poteſt appellari ꝑpter eā neglectā iudice ad alia ꝓcedēte q̄ non poterāt ſe cōpati cū primo ꝓpoſito. extra de ap. dilecto. et c. ex parte. in. Sed hic fuit defectus in materia: qz exceptio nō erat legitima. vt .j. ſequitur. τ ob hoc appellās in iuriſditione prioris iudicis remāſit: τ ſic tenuit eius ꝓceſſus. ſecus ſi materia erat legitia τ forma debita. not. extra de offi. de leg. cum contingat. in prin.

e ¶ Nō eſt anguſtāda. C. de hereti. qm̄. in fi.

f ¶ Probatio. C. de iureiuran. in bone fidei. C. de in. delib. l. fi. § ſi vero.

g ¶ Occultet. Sʒ poti⁹ eruat ff. de teſti. ſerui.

h ¶ Prebere. ff. de teſti. curēt.

i ¶ Cōſcribāt. ex̄ de proba. qm̄ contra. in prin.

k ¶ Mōachos Accipe .j. cōſtat non eſſe. ſcilʒ ad ꝑdicta idoneos. τ tūc reſume. tū propter τc̄.

l ¶ Funeſtā. i. luctuoſā vel mortalem. qz lugere habēt et mortui ſunt mūdo. ij. q. vij. placuit. τ ca. ſeq. xvj. q. j. placuit. xxv. q. ij. ita nos. C. qui accu. nō poſ. l. ſi quis.

Monachi ſunt mundo mortui

m ¶ Actibus. extra ne cle. vel mo. ſe ſecu. ne. l. miſ. ca. j. et. c. ſed nec ꝓcuratores τ. c. clericis. τ. c. ſententiam.

n ¶ Conſtitutio. extra. vj. lib. de hereti. vt inqſitionis officiū. § ad conſcribēdas.

o ¶ Suſpecti. Cōtra. quia monachi in cauſis monaſterij poſſunt eſſe teſtes. extra de teſti. in ſuper. τ. c. tuis. τ c. cum nuncius. de iureiuran. τ ſi chriſtus. in fi. etiam in cauſa viſitationis et reformatiōis. extra. vj. lib. de offi. ordi. quia.

Monachi an poſſint eſſe teſtes.

Itē ex q̄ ſunt ſuſpecti teſtes eſſe nō p̄nt. ff. de teſti. l. iij. circa prin. ibi. ꝟſi. nā ſi careāt. extra de teſti. ſuper eo. ij. in prin. So. in ꝑmiſſis caſib⁹ monachi teſtes eſſe poſſunt: ſed nō cū preciſiōe hoc eſt ipſi ⁊ nō alij. qd' hic negat. vn̄ lite grādi hic conſiderata papa hoc voluit vt plenior fieret ꝓbatio vt veritas plen⁹ eluceſceret. C. de tēp. ap. per hanc. in fi.

a ❡ Nec ꝫ. C. de teſti. olb⁹. et ff. de teſt. null⁹.

b ❡ Subſunt ꝓpt' qd' eorū teſtimoniū eſt ſuſpectū. C. de teſt. parētes. ⁊ l. ſeruos. ⁊ ff. de teſti. idonei. Jo. mo.

c ❡ Qd' id. ſ. ꝙ ep̄s nullis alijs ſibi adiūctis niſi de capitulo viſitet.

d ❡ Auget' debet. ff. de offi. ꝓconſul. ⁊ l. obſeruādum. in fine. Joan. mona.

e ❡ Abducantur. ff. de iniur. l. itē apud lab. ꝟ. comitē. Sȝ quod detrahitur huic dignitati ſi caput ſtet cū membris. ex. de ꝑſcꝑ. cū non liceat. et ſic nō eſt iniurioſa abductio: ſed debita cōiūctio: ſicut inter caput ⁊ mēbra et inter patrē et filiū. C. de cura. furio. l. ſi. in prin. xxx. q. iij. ita diligere. Itē inhumanū eſt publicatiōe

nec contra[a] priorē aut capl'm qb⁹ ſubſunt[b] q̄ corrigēda iuenirent fidelit' ⁊ recte ꝯſcriberēt: ꝯſtat nō eſſe idoneos. Attēdētes quoq; ꝙ id[c] ep̄ali nō modicū detrahit dignitati: ſi ab ep̄o q̄ dignitatē ꝓpriā ſuo ingenio augere[d] dȝ: comites honoris ſui cā adhibiti abducātur[e] ſeqȝ ſolū ſuſpectis[f] q̄ſiꝗ forſitā q̄s viſitat ꝯmittere cōpellat[g]. Dictā ꝯſuetudinē ꝑ quā ꝑlibati prior ⁊ capitulū videtur nimiū delicati tanꝗ nō rationabilem reprobamus[h]. Sed ne ſit ep̄s oneroſus[i]: decernim⁹ nr̄oꝝ ꝑdeceſſoꝝ veſtigijs īherētes: vt cū ad viſitationē decetero faciēdā in eccl'ia memorata deſcēderit: in viſitatiōis actu duas vel tres honeſtas ꝑſonas clericali charactere inſignitas quarū vna ad min⁹ ſit religioſa[k] ordinis ſupradicti et vnū notariū clericū ſecū habeat ⁊ non plures. Conſuetudine aliqua obtenta: ⁊ ꝯpoſitiōe q̄libet int' ꝑtes ip̄as ſuper hoc in ꝯtrariū facta hacten⁹ non obſtante[l]. Nulli ergo li. hāc pa. noſtrarū reprobationis[m] cōſtitutiōis[n] ⁊c. Datū anag. x. kalē. Auguſti. pōti. nr̄i. anno octauo. Ioannes. xxij.

❡ Bn̄ficia plura incōpatibilia obtinēs ſine diſpēſatione dȝ illa ꝑter vltimū i manu ordinarij īfra duos mēſes dimittere: al's penas icurrit hic poſitas. Et dȝ ordinari⁹ tales plura bn̄ficia obtinētes compellere ad oſtēdendā diſpenſationē qd' ſi nō fecerit: ab ingreſſu eccl'ie ſuſpēditur. vide c. ordinarij. e. ti. li. vj. qd' ſi diligenter notetur hec extrauagans ſub hoc tit. recte collocata dicetur. Capitulum. ij.

UT q̄s virtutis amor a vicio ābitiōis execrāde ⁊ auaricie cecitate non retrahit: ſaltem rigor coerceat diſcipline. Statuim⁹ vt q̄cūꝗ plures dignitates vel ꝑſonat⁹ aut prochiales eccl'ias aut dignitatē vl' ꝑſonatū cū alio bn̄ficio curā aiarū hn̄te ſimul ſine diſpenſatiōe canonica detinēs: illa oia ⁊ ſingula (illo dūtaxat excepto qd' vltimo recepit: qd' poſſit ſi tn̄ in eo ex collatiōe canonica ius ſibi ꝯpetat / retinē) īfra duos mēſes a die noticie hmōi noſtre ꝯſtōnis cōtinue numerādos / efficaciter ꝟbo et facto abſq; fraude aliq̄ in manu or=

paupertatis detegere vilitatē. C. qn̄ et qui. quar. ꝑs in bo. de. l. ij. circa mediū. Dic vt pri⁹ ꝑceſſio hic reprobat' ⁊ fuit hec ordinatio eq̄tatis ꝓpter cōgruitates hic tactas. ⁊ neceſſitatis quo ad perſonam tabellionis vel duorum virorum pro eo. Jo. mo.

f ❡ Suſpectis. ex cauſis predictis. Jo. mona.

g ❡ Compellatur. qd' eſſe non debet. arg. C. de iudi. apertiſſimi. ⁊ l. fi. Itē iſti monachi ſi tabellionis loco eſſent tam duarū perſonarum locum tenerent. ſ. aſſiſtentiū viſitanti. ⁊ ad ꝓbandum quod eſſet actū ⁊ forſan eedem perſone eſſent ꝑ viſitatorem corrigende. ⁊ fungi duplici officio preſertim ſuſpecto et aduerſo vt hic eſt merito reprobādum. C. de aſſeſſo. nemo. extra de cleri. non reſi. quia nonnulli. ⁊ extra. vj. lib. de preben. cum ſingula. Joan. mona.

Officio duplici quem fungi iure vetatur.

h ❡ Reprobam⁹. ex quib⁹ cauſis conſuetudo reprobet'. no. extra. vj. lib. de conſue. in ſumma. Jo. mo.

i ❡ Oneroſus. Sed quomodo nō eſt hic ep̄s oneroſus q̄ habet qd' ſcilicet petit? Dic ꝙ eſt oneroſus quo ad intentū aduerſariorum dicentiū ep̄m velle viſitare ⁊ intrare capitulū cum pluribus ⁊ cōtra eorum cōſuetudinem quam pretendebant. Jo. mo.

k ❡ Religioſa Cōtra. extra de offic. ordi. vt iuxta. Dic caſus ē diuerſus nō aduerſus: nā ibi loquit' vbi ꝑlatus viſitat aliū locū a capl'o ſuo hic qn̄ viſitat ꝓpriū capitulū cui⁹ ꝑſonas ꝓpter cōiunctionē maiorem quā habet ad ſuā eccleſiā pre ceteris eccleſijs ſibi ſubiectis extra de teſta. requiſiſti. ꝟ. pen'. eſt veriſimilius vt eaſdē ꝑſonas meli⁹ noſcat. Ul' dic ꝙ hic determinat illā taxādo hic dictū indeterminatum: ibi. ne ſubditi nimiū aggrauent' et decet ꝑſonas religioſas in tali articulo aſſumi. argu. extra de ſtatu regu. in ſingul'. circa ꝑnci. Joan. mona.

Ep̄s cū eccl'ia cathedrali hȝ coniunctionē maiorē ꝗ cū alijs

l ❡ Nō obſtāte. Sȝ quare tollit hic conſuetudinē ⁊ cōpoſitionē quaſlibet? qr licet viſitationi nō ꝑſcribat': nec ꝓcurationi q̄ debet' ratione viſitationis: ꝑſcribi tamen poteſt quotitati procurationis. nota. extra de preſcrip. cum ex officij. extra de cenſi. cū venerabilis. Sic videt' ꝙ preſcribi poſſit quotitati aſſiſtentium viſitanti. ar. ff. de vſur. qui ſemiſſes. j. rn̄. ⁊ ff. quemadmo. vſufruc. amit. l. is qui. licet conſuetudo hic narrata per hec allegata nō ſit ꝑſcriptibilis. Dic tamen ꝙ hec conſtitutio in alijs facit gratiam: qr ſi iſta ꝟba nō ponerētur: remanerent compoſitio et conſuetudo nō reprobate. extra. vj. lib. de conſti. c. j. Nec eſt inconueniens ꝙ eadem decretalis contineat ius in vna parte ⁊ gratiam in altera. extra de conceſſio. preben. conſtitutus. Et forſan papa fuit motus ad predicta caſſanda propter grauem litem que fuerat in partes ne recidiuum noue litis pretextu conſuetudinis alteri⁹ vel compoſitionis ſubintraret.

Uiſitatiōi an poſſit ꝑſcribi.

m ❡ Reprobationis. ꝫ. eo. in verbo reprobamus.

n ❡ Conſtitutionis. ꝫ. eo. in verbo decernimus.

a ¶ Qui vero. Iſtũ §. aliqui libri nõ habẽt vſq; ad §. vt autem. ⁊ tenorẽ huius habes in extrauag. execrabilis. que eſt vna: de. xx. gloſatis p zenzelinũ in tit. de prebẽ. ⁊ ibi vide. Habes etiã eam. j. ti. de pben. cũ gloſa domini Guillelmi de monte lauduno.

dinarij dimittere teneaẜ. per cũ vel p eos ad quẽ vel ad q̃s eorũ diſpoſitio ſpectabit ea vice libere diſponenda. Q̃d ſi nõ fecerit: etiam illo ſit ipſo iure priuat⁹ in q̃ ius cõpetebat eidẽ ⁊ inhabilis ad q̃cũq; bñficia obtinenda penit⁹ cenſeaẜ. ¶ Qui vero deinceps recepit dignitatẽ vel perſonatũ aut beneficiũ curã habẽs aiarũ: ſi pri⁹ ſiue bñficiũ obtinebat: pmũ q̃ poſtq; ſecũdi poſſeſſionẽ habuerit: vl' p eũ (oĩ dolo ⁊ fraude ceſſantib⁹) quomin⁹ habeat ſteterit priuat⁹ noſcitur ipſo iure. abſq; more diſpẽdio in manu ordinarij oĩno ſit' dimittẽ teneatur. p eũ vl' eos ad quẽ ſeu q̃s collatio ſeu ordinatio ſpectauerit diſponẽdum. q̃d niſi fecerit extunc ſcd'o ſit ipſo iure priuat⁹ ⁊ inhabilis ad ſacros ordines ⁊ ad q̃dcũq; bñficiũ eccl'iaſticũ obtinendũ. ¶ Ut autẽ pmiſſorũ fruct⁹ facilius ſubſeqẜ: oĩb⁹ ⁊ ſingulis ordiarijs in vtute ſctẽ obediẽtie ⁊ ſub pena ſuſpẽſiõis ab ingreſſu eccl'e. quã (ſi in exequẽdis ſubſequẽtib⁹ negligẽtes fuerit) incurrẽ volum⁹ ipo facto diſtricte pcipim⁹ ⁊ mãdam⁹. vt ſub certa ⁊ formidabili pena eorũ arbitrio infligenda: ſubditis ſuis plures dignitates ⁊ pſonat⁹: aut eccl'ias q̃bus cura iminet aiarũ aut dignitatẽ vl' pſonatum cũ alio bñficio cui cura ſilis ſit annexa obtinẽtib⁹ iniũgere vbeãt q̃ diſpẽſatiões aucte quarũ hmõi eccl'ias pſonat⁹ vel dignitates obtinẽt ſi quas hñt necnõ ⁊ titulos eccl'iarum dignitatũ vl' pſonatuũ eorũdẽ infra tps p facti q̃litate ipoꝝ ordinarioꝝ moderãdũ arbitrio: ordinarijs ipſis vel his quẽ vel quos ad hoc duxerit deputãdos: exhibere pcurẽt De pceſſib⁹ hñdis ſup his exhibiti, ppoſitis ⁊ pductis reddituri abſq; more diſpendio p ſcripta publica cõficienda ſup his ſedem apo. certiorẽ.

¶ De maioritate ⁊ obedientia. Bonifacius octauus.

¶ Oẽs xp̃ifideles de neceſſitate ſalutis ſubſunt romano põtifici q̃ vtrũq; gladium hz ⁊ oẽs iudicat: a nemine autẽ iudicaẜ. Hec tñ extrauagãs regẽ frãcie et regnicolas nõ ampli⁹ ſubijcit eccleſie romane q̃ pri⁹ erãt. vt pz. j. de priuile. meruit. Capl'm primum

VNam ſanctã eccleſiam catholicam et ipſam apl'icã vrgente fide credere cogimur ⁊ tenere Noſq; hãc firmiter credim⁹ ⁊ ſimplicit' confitemur: extra quã nec ſalus eſt: nec remiſ-

Casus ſialis d. helie. UNã ſctãz eccleſiã. ¶ Ponaẜ ſic caſ⁹ Qm̃ erant dubitãtes q̃dam aut forte credentes vl' ẽt aſſerentes nõ eẽ de nc̃itate ſalutẜ ſubeſſe ſũmo pontifici. q̃d q̃dẽ vl' vbo fieri poſſit: qz forte ſic dicebant. vel fctõ qz talia agebãt ⁊ opabãẜ ac ſi nõ eẽt hoc de nc̃itate ſalutis. huic aũt morbo peſtifero obuiare volens ſctiſſim⁹ pr ⁊ dñs dñs Boni. papa. viij hãc decr. edidit vbi hoc plenitiſſime dclaraẜ. Intẽtio itaq; hui⁹ dcr. ẽ iducere rõnes exempla et auctes ſubeſſe ſũmo põti. eẽ de nc̃itate ſalutẜ q̃d tripli' hic pbaẜ. Primo p q̃ſdã ɔditiones gñales q̃ ipi eccl'e ɔgruũt Scd'o p quaſdã adaptatiões ſpãles q̃ ad ipam eccleſiã adaptanẜ Tertio p gladios q̃ i ipſa eccl'ia cõtinenẜ. Tota igiẜ hec decr. diuidiẜ i q̃tuor ptes. qz primo ponunẜ pfate cõditiões gñales cõgruẽtes eccl'e p q̃s pbari põt q̃ ſubeſſe ſummo põtifi. ẽ d nc̃itate ſalutẜ. Scd'o adducũẜ q̃dã adaptatiões ſpãles p q̃s pbaẜ hoc idẽ. Tertio agiẜ de ipis gladijs q̃ ſunt in eccl'ia p q̃s apte declaraẜ h⁹ idẽ. Quarto ⁊ vltio ɔcluſio tot modis inueſtigata videlz q̃ ſubeſſe ſũmo põtifici ſit de nc̃itate ſalutẜ iferẜ ex oĩb⁹ añdictẜ. Scd'a ibi vna nẽpe fuit. Tertia ibi. in hac eiuſq; ptãte. Quarta ibi. porro ſubeſſe. ¶ Propter pmũ ſciẽdũ eſt q̃ enumerare poſſum⁹ ſex cõditiões gñales cõgruẽtes eccl'ie ex quib⁹ phẜ ſumi ſex rõnes q̃ eccl'ia hz vnũ caput: ⁊ q̃ ſubeſſe illi capiti eſt de neceſſitate ſalutis. vt ſit prima ɔditio qz eccl'ia

dinisio tertua lis.

eſt vna. ſcd'a qz eſt ſctã. tertia qz eſt catholica. q̃rta qz eſt apl'ica. q̃nta qz extra eã non eſt ſal⁹. ſexta ⁊ vltima qz extra ipſam nõ ẽ remiſſio pctõꝝ. Itaq; i prĩa pte in q̃ agiẜ d' iſtis ɔditõib⁹ eccl'ie ɔgruẽtib⁹: dñs papa tria facit. qz primo iſtas ɔditiões narrat. ſcd'o eas declarat. tertio eas corroborat ⁊ ɔfirmat ſcd'a ibi: ſpõſo in cãticis. tertia ibi: i q̃ eſt vn⁹ Dicit q̃ eccl'iam vnã q̃ fuit ɔditio pma ſanctã q̃ fuit ſecũda. catholicã: q̃ fuit tertia. et ipſam apl'icã q̃ fuit q̃rta. extra quã nõ ẽ ſal⁹. q̃ fuit ɔditio q̃nta nec rmiſſio pctõrũ q̃ fuit ſexta. Noſq; hãc. i. eccleſiã eẽ ſic vnã ſic ſctãm ⁊c̃. vel hãc. i. hãc fidẽ. d' eccl'ia q̃ ſic ſit vna ⁊c̃. firmiter credimus ⁊ ſimpliciẜ cõfitemur Notãdũ aũt eſt q̃ ex iſtis ſex cõditiõib⁹ eccl'ie cõgruẽtib⁹. vt. ſ. tetigimus ſumi põt ſex rõnes q̃ ſubeſſe ſũmo põtifici ſit d' nc̃itate ſalutis. Ut ſit pria rõ: qz eccl'ia ẽ vna ſiue ẽ vnũ corp⁹. ſz vni corpori non cõpetit niſi vnũ caput: qz aliter eẽt mõſtrũ. Arguaẜ ſic. oĩa mẽbra q̃ ſunt i vno corpe nõ ſaluãẜ niſi cõiũcta illi corpi ⁊ ſubdita vni capiti a quo ifundiẜ eis mot⁹ ⁊ ſenſ⁹ Sed oẽs xp̃iani ſunt mẽbra vni⁹ corpis qz ſũt mẽbra eccl'ie q̃ eſt vna ⁊ vnũ corp⁹ ergo oẽs hmõi xp̃iani ſaluanẜ vt ɔiũcti eccl'ie. ⁊ vt ɔiũcti vni capiti. i. ſummo põtifici. Scd'a rõ ad hoc idẽ ſumiẜ ex ſcd'a ɔditiõe videlz q̃ eccl'ia nõ ſolũ eſt vna ſed etiã eſt ſctã. i. ſancita ⁊ firmata in vnitate. ſi eñ eccl'a vacillaret q̃rtũ ad vnitatem: qz aliqñ eſſet vna/ aliqñ nõ eſſet vna. ⁊ p ɔſequẽs aliqñ hñet vnũ caput: aliqñ hñet plura capita: poſſet aliq̃s dicere nõ eẽ de neceſſitate ſalutis ſubeſſe huic capiti: qz forte poſſet ſaluari ſub alio capite. Sed cũ eccl'ia ſit vna: ⁊ ſic ſctã. i. ſic in vnitate ſancita q̃ nõ poſſet hñe niſi vnũ ſupmũ caput

Ordo littere.

Eccl'ia eſt vna

Xp̃iani omnes ſunt mẽbra vnius corpis ⁊c̃

Eccl'ia eſt ſctã

Infir= mitas i corpe vñ ſur= git. ſubeſſe iſti capiti erit de neceſſitate ſalutꝭ. Quod ſi di cat ꝙ ſanctũ dicit q̃d purũ/dicem⁹ ex hoc etiã ꝙ dicit q̃d firmũ: qꝛ firmitas eſt ex puritate: infirmitas ex im puritate. nã ⁊ in corpore ſurgit infirmitas ex ipurita te: vt qꝛ oriunt in eo immũdicie corporales ⁊ mali hu mores ⁊ i anima

Cãti. vj. ẽt ſurgit iſirmi= tas ex ipuritate vt q̃ oriunt i ea imũdicie ſpũa= les ⁊ male cogi= tatiões. Forme tur ãt ſic rõ. q̃c= q̃d ẽ vnũ ⁊ ſanctũ.i.ſic in vnitate ſanctũ ꝙ nõ põt eſſe niſi vnũ corp⁹ ⁊ hr̃e vnũ caput mẽbra nõ poteſt ſalua= ri: niſi ꝯiũcta illi corpori ⁊ ſubdita illi capiti. eccl'ia eſt hmõi. g̃. ⁊c̃. Mẽbra q̃dẽ ex hoc ſaluant ⁊ viuũt: qꝛ mo uent ⁊ ſentiũt ⁊ mot⁹ ⁊ ſenſus eis influunt a capite. ſi nõ ſunt ſubdita capiti nõ mouent nec ſentiũt ꝓpt qð viuere ⁊ ſaluari non poterũt. Tertia rõ ſumit ex tria ꝯditiõe. qꝛ eccl'ia ẽ catholica.i. vl'is ſiue gnalis. Sic ei ait Iſidor⁹. qꝛ catholic⁹ vl'is ſiue gñalis interpretat. nã greci (vt dicit) vl'e catholicũ vocant. Si g̃ fides quam tꝫ eccl'ia vel ipa eccl'ia eſſet ꝑticularis ꝯtinẽs vnã gen tẽ vel vnum pplm. ſicut ſunt multe gentes ⁊ mlti ppl'i ſic forte eſſent multe eccl'ie ⁊ multa capita. Sꝫ cũ ſit

Eccl'ia eſt ca tholica catholica.i. vl'is qꝛ oẽs obligant (ſi volunt eſſe in ſta tu ſalutis) ad credendũ ⁊ tenendũ qð credit ⁊ tꝫ eccl'ia iõ ſicut non põt eſſe niſi vnũ vniuerſum eo ꝙ vniuerſũ oĩa ꝯprehẽdat. ita q̃tum ad ſtatũ ſalutis nõ põt eſſe niſi vna eccl'ia. eo ꝙ eccl'ia ꝯphendit oẽs q̃ volunt eſſe in ſtatu ſalutis. Formet aũt ſic rõ. Illð qð eſt catholi cũ ⁊ vl'e ⁊ ꝯphendit oẽs q̃ volunt eſſe in ſtatu ſalutis non pt eſſe niſi vnũ ⁊ hr̃e vnũ caput cui opꝫ eſſe ſubdi tos oẽs volẽtes eẽ i ſtatu ſalutis: eccl'ia ẽ hmõi. g̃. ⁊c̃. Quarta rõ ſumit ex quarta ꝯditiõe. qꝛ eccl'ia ẽ aplica tꝫ eñ illam fidẽ quã apl'i tradiderũt ⁊ docuerũt. de q̃= b⁹ pt intelligi qð dr̃ in pſal. ꝙ in oẽm terrã exiuit ſon⁹ eoꝝ ⁊ in fines orbis terre v̄ba eoꝝ. vt nullus poſſit ſe excuſare ſe non ſubeſſe eccl'ie. oẽs eñ apl'i fidem p̃di cauerunt ⁊ docuerũt. vñ apl's ait ad gala. ij. Aſcendi aũt ſm reuelationẽ ⁊ cõtuli cũ illis.i. cum alijs apl'is euangeliũ qð p̃dico gentib⁹. Et ſubdidit cãꝫ. ne forte inanũ currerẽ aut cucurriſſem. Ne g̃ vana eſſet p̃di catio ſua ⁊ ne videret gentib⁹ vel alijs ꝙ p̃dicaret ali= ud q̃ alij apl'i: voluit apl's de euãgelio qð p̃dicabat ꝯferre cum illis. Itaq; eccl'ia eſt aplica qꝛ illã fidẽ tꝫ ⁊ docet quã ꝯcorditer ⁊ p̃dicauerunt ⁊ docuerunt apl'i. Formet g̃ ſic rõ. Illud qð eſt aplicum ⁊ tenet illã ean dẽ fidẽ quã apl'i docuerũt nõ põt eſſe niſi q̃d vnum et vnũ corp⁹ hr̃e ⁊ vnum caput/cui opꝫ eſſe ſubdita oĩa membra ſi volunt eſſe in ſtatu ſalutis: hmõi aũt eccle ſia eſt. g̃. ⁊c̃. Quinta aũt ⁊ ſexta rõ ſumit ex quinta et

Gratiã q̃dã eſt ꝯſũma= ta: q̃dã ĩitiata. ſexta cõditione vcꝫ ꝙ extra eccl'iam non eſt ſal⁹.i. non acq̃ritur btĩtudo q̃ eſt ꝑ grãm ꝯſummatã. nec ex ipaꝫ eſt remiſſio pctõꝝ q̃ põt eſſe ꝑ grãm initiatam: ita ꝙ nec grã conſummata q̃ eſt ſalus ⁊ beatitudo nr̃a: nec grã initiata ꝑ quam remittunt pctã põt eſſe niſi per eccleſiam. Si ergo eccl'ia eſt vna ⁊ hꝫ vnũ caput oẽs volentes recedere a peccatis et adipiſci ſalutem opꝫ eſſe ſub capite eccl'e.i. ſub ſummo pontifice. ratio aũt per ſe patere põt. Notandum aũt ꝙ oẽs iſte ſex con= ditiones ꝯtinent in ſymbolo vbi dr̃ ꝙ credimus in ec= cleſiã vnã q̃tum ad ꝯditionẽ primam. ſanctã q̃tũ ad conditionem ſcðam. catholicã q̃tum ad tertiã. ⁊ apl'i cam q̃tum ad quartam. ⁊ ꝙ cõfitemur vnũ baptiſma in remiſſionem pctõꝝ q̃tum ad grãm initiatam.

ſio pctõꝝ. Spõſo⁹ i canticis ꝓclamante. Una eſt colũba mea: pfecta mea. Una eſt mri ſue: electa gẽitrici ſue: q̃ vnũ corpus myſticũ repreſentat: cuius caput xp̃s: xp̃i ṽo de⁹. ¶ In qua^b eſt vnus dominus vna fides. vnum baptiſma.

ꝙ expectam⁹ reſurrectionem mortuoꝝ ⁊ vitã venturi ſeculi q̃tum ad grãm conſummatã: ideo impigere ꝯ hec/eſt impingere contra ſymbolum.

a ¶ Spõſo in cãticis. ⁊c̃. Hic illas ſex rõnes ꝯcluſio nis p̃fate ꝙ ſubeſſe ſummo pontifici ſit de neceſſita te ſalutis decla= rat et mãifeſtat ꝑ ea q̃ habent i canticis ⁊ ꝑ ea q̃ ait apl's dicens ephe. iiij. ſponſo ꝓclamã= te in cãticis ſup ple d̃ ſua ſponſa i. de eccl'ia q̃ eſt vna columba mea ꝑfecta mea. vna eſt matri ſue. electa genitrici ſue. q̃ ſcribunt canticoꝝ. vj ⁊ ſubdit. q̃.ſ. columba mea ſic vnica: ſic ꝑfecta: ſic ele= cta: vnũ corpus myſticũ.i. vnã eccl'iam repſẽtat. ⁊ ad dit ꝙ hui⁹ corporis caput eſt xp̃s. xp̃i ṽo de⁹. Notan= dũ aũt ꝙ hic tangunt ſex ꝑ q̃ declarant ſex ꝯditiones vcꝫ ꝙ corp⁹ myſticũ.i. eccl'ia eſt vna quantum ad ꝯdi= tionem primã. eſt colũba.i. innocens ⁊ ſine felle. ⁊ ſã= cta quantũ ad ꝯditionem ſecundã. eſt ꝑfecta.i. catho lica q̃tum ad ꝯditionem tertiã. Nã ſm phm totũ ⁊ ꝑfectũ idem vel ꝓpinqũ ſm naturã. Nã illud eſt perfe= ctum qð totum hꝫ ⁊ nihil ei deficit ⁊ illud etiã totũ ẽ qð oĩa hꝫ. Et qð dr̃ phs totũ ⁊ ꝑfectũ idẽ: poſſumus nos dicere catholicũ ⁊ ꝑfectũ idẽ: vl' ꝓpinquũ ſꝫ natu ram. Nam catholicũ idẽ eſt ꝙ gñale ⁊ vl'e qð oĩa cõp= hendit. ⁊ etiã ꝑfectũ eſt cui nichil deficit ⁊ oĩa compre hendit. Iſta etiam eccl'ia eſt vna matri ſue electa ge= nitrici ſue q̃tum ad ꝯditionẽ quartã. Eſt aplica. apl'i ſiq̃dem vnam fidẽ p̃dicauerunt: vnam fideꝫ elegerũt quam tenens eccl'ia dici põt aplica. hmõi aũt eccl'ie caput eſt xp̃s q̃ eſt agnus dei tollens pctã mundi. cu= ius caput eſt deus pr̃ a quo eſt genitus. quem videre eſt ſalus noſtra. iuxta illud. Oñde nobis prẽm ⁊ ſuffi cit nobis. Ergo ſicut ꝑ hoc ꝙ eccl'ia eſt vna eſt colũba i. ſancta: ꝑfecta.i. catholica. vna matri ſue ⁊ electa ge nitrici ſue.i. aplica. declarate ſunt q̃tuor conditiões ſic ꝑ hoc ꝙ ei⁹ caput eſt xp̃s qui eſt agnus dei tollens peccata mundi: ⁊ caput xp̃i deus q̃ eſt ſalus nr̃a. d̃cla rant alie due cõditiones videlꝫ ꝙ ꝑ eccleſiam eſt pec catorum remiſſio: ⁊ ſalutis adeptio.

Totũ ⁊ ꝑfectũ idem

Catho licũ qd eſt.

Salus nr̃a eſt videre deum

b ¶ In qua vnus. Hic illas ſex ꝯditiones q̃s primo narrauit ⁊ poſtea declarauit roborat ⁊ confirmat. ſic eñ iacet textus ad ephe. iiij. vñ illa v̄ba ſunt ſumpta vnũ corp⁹ ⁊ vn⁹ ſpũs. ⁊ ſubdit vn⁹ dñs: vna fides vnũ baptiſma: vn⁹ de⁹ ⁊ pr̃ oĩm. Eccl'ia g̃ eſt vnũ corpus ꝑ qð eſt vna ⁊ vnica. q̃ fuit ꝯditio pria. Eſt i ea vn⁹ ſpũs ꝑ quã eſt ſctã. q̃ fuit ſcða. Eſt i ea vn⁹ dñs ꝑ quẽ ẽ vl'is ⁊ catholica. q̃ fuit tertia. Eſt in ea vna fides ꝑ quã eſt aplica: qꝛ tenet illã fidem quam p̃dicauerunt apl'i q̃ fuit ꝯditio q̃rta. Eſt in ea vnũ baptiſma ꝑ qð fit pctõ rum remiſſio. q̃ fuit q̃nta. Et eſt in ea vn⁹ deus ⁊ pr̃ oĩm ꝑ quẽ eſt ſalutis adeptio. q̃ fuit ſexta. Aduerten dum eſt qð dñs papa noluit oĩa v̄ba iſta ponere ne le gentib⁹ tediũ gñaret: ſꝫ voluit breui⁹ ꝑtrãſire et ñ niſi tria nolauit: videlꝫ ꝙ in eccl'ia eſt vn⁹ dñs: vna fides: vnũ baptiſma. ꝑ q̃ tria oẽs ille ſex ꝯditiones roborãt ⁊ confirmant. Nã qꝛ in eccl'ia eſt vn⁹ dñs ideo ipſa eſt vna ⁊ catholica.i. gñalis. qꝛ vero in ea eſt vna fides: iõ ipa eſt ſctã ⁊ aplica. eſt eñ ꝑ fidẽ ſctã.i. ſancta: dicẽte Hugone ꝙ nihil eſt rectius hoi ſua fide. ꝑ hoc etiã eſt aplica: qꝛ illã fidẽ tenet eccl'ia quã apl'i docuerũt. Sed qꝛ i eccl'ia vnũ eſt baptiſma dr̃ i ea eſſe pctõꝝ remiſſio ⁊ ſalutis adeptio. nã ꝑ hoc ꝙ baptizamur. nobiſ pctã remittuntur ⁊ celeſtis ianua reperitur.

Baptiſ m⁹ qd facit.

¶ Una nēpeꝰ fuit dilluuiȷ́ tp̄e archa Noe: vnā ecclīam p̄fi=gurās: q̄ in vno cubito ꝯſum=mata: vnū (Noe v3) guberna=torem habuit ꝛ rectorem: ex=tra quā oia ſubſiſtētia ſuper terram legimꝰ fuiſſe deleta. ¶ Hāc aūt veneramur ꝛ vni cā dicēte dn̄o i ꝓpheta Erue a framea deꝰ aīam meā: ꝛ de manu canis vnicam meā: ꝓ aīa eñ.i. ꝓ ſeipo capite ſimul orauit ꝛ corꝑe: qd̄ corpꝰ vni=cā ſc3 ecclīam noīauit ꝓpter ſpōſi fideiq3 ſacramētū ꝛ cha ritatis eccl'ie vnitatē ¶ Hec

a ¶ Una nēpe fuit. Poſtq̄ poſite ſunt i l'e ſex condi=tiones ꝑ q̄s ſumi poſſunt ſex rōnes ꝙ eſt de neceſſita=te ſalutis ſubeſſe ſummo pontifici. Ponunt q̄da3 alie adaptationes ꝑ q̄s ꝯcludi pōt hoc idē. Circa qd̄ q̄tu or facit ſcd̄m ꝙ q̄ttuor hmōi adaptationes ibi tradū tur: vt ſit prima adaptatio ꝑ hꝰ ꝙ eccl'ia figura=ta ē ꝑ arch3 noe Scd̄a ꝑ hoc ꝙ ꝓ pheta loq̄ns i ꝑ ſona chriſti orat ꝙ deus eruat a framea aīa3 ſuā ꝛ d̄ manu canis vnicā ſuā. Ter=tia ꝑ hꝰ ꝙ eccl'ia figurata ē ꝑ tu=nicā dn̄i icōſutilē q̄ ſciſſa nō fuit ſ3 ſorte ꝑuenit. Quar to ꝑ hoc ꝙ xp̄s dixit petro paſce oues meas. Scd̄a eſt ibi. Hanc autē veneramur. Tertia ibi. Hec eſt tunica Quarta ibi. Igit̄ eccl'e. Dicit ergo: vna nēpe fuit dilu uiȷ́ tp̄e archa noe / vnā ecclīam p̄figurās. Hec vna ar=cha fuit in vno cubito ꝯſummata. vnū habuit rectorē ꝛ gubernatorē Noe. extra eā oia exiſtentia ſup t'rā le gimus fuiſſe deleta. Aduertendum aūt ꝙ illa archa noe dei ecclīam figurabat. qd̄ ſex modis Auguſti. de clarat. xv. de ciuita. dei. c. xxvj. Primo ex eiꝰ vacilla tione. nā ſicut illa archa ferebat̄ ſuper aq̄s fluctuan=tes: ſic eccl'ia militās i hoc ſeculo nō ſine fluctuatiōi=bus reqeſcit. Scd̄o hoc idē patet ex illius arche mate ria. Nam ſicut ex ligno fabricata eſt archa: ꝛ ꝑ lignū ibi ſaluate ſunt aīe: ſic ex ligno crucis dependet ſalus eccleſie. Tertio hoc idem pt3 ex illiꝰ arche ꝓportiōe nam (vt Auguſt. ait) ꝓportio illiꝰ arche erat vt ꝓpor tio corporis humani. erat eñ ſexies ſiue ſexuicibꝰ ma gis longa ꝙ lata. ꝛ decies longior q̄ alta trecētorum eñ cubitorum erat longitudo: q̄nquaginta latitudo ꝛ. xxx. altitudo eiꝰ. ſic ꝛ corpꝰ humanum diſpoſitū eſt vt ſit decies longū q̄ groſſum: ꝛ ſexies lōgū q̄ latū: ꝛ ex hoc figurabat eccl'ia3: cuiꝰ redēptor factꝰ hō ad ſal uandū hoīes venit. Et hec oīa clareſcūt his verſibꝰ

Ter denis alta cubitis / ꝛ longa trecentis.
Et decies quinis lata fit archa noe.
Sex vicibus longum latū tranſcendit: ꝛ altū
Denis: humani corporis inſtar habens.

Quarto archa figurat ecclīam / ſi ꝯſideremꝰ eiꝰ oſtiū quod poſitū fuit ex latere. nam et xp̄o in cruce latus fuit apertū vnde fluxerūt ſacramēta: ꝑ q̄ dicit̄ eccleſia eſſe formata. Quito archa ſignificabat ecclīam: ſi cō=ſideremꝰ eiꝰ ꝯpoſitionē. fuit eñ ꝯpoſita ex lignis qua dratis / qd̄ ad ſtabilitatē eccl'ie ꝑtinet. corpꝰ eñ q̄dra=tū cuiuſmodi eſt taxillꝰ ex quacūq3 parte vertat̄ ſtat Sexto archa illa ſignificat ecclīam ſi ꝯſideremꝰ diſti=ctionē eiꝰ. erat eñ archa illa bicamerata tricamera=ta. ſcd̄m eñ cōem modū ponēdi bicamerata erat iferiꝰ: tricamerata ſuperiꝰ. due aūt erāt camere inferiores. vna apothecaria. ꝛ alia ſentinaria. vbi ſtabāt imūdi cie. Tres aūt erāt camere ſuꝑiores i q̄x vna erāt aīa lia mitia / i alia imitia. in media vō hoīes ꝛ aues. Sic ꝛ eccl'ia (vt Aug. ibidē tradidit) ē bicamerata. q2 ꝯpo ſita ex iudeis ꝛ gētibꝰ ſiue ex iudeis ꝛ grecis: vt noīe grecox itelligamꝰ gētes. Eſt tricamerata: q2 ex tribꝰ filiis Noe oēs hoīes ſunt reꝑati / ex q̄bꝰ facta ē eccl'ia Iſta itaq3 archa q̄ (vt patuit) ſex modis eccleſiā figu=rabat: inferiꝰ erat ampla. ſuperiꝰ ſtricta. i vno cubito ꝯſummata. ꝑ vnū rectorē gubernata. Ex q̄bꝰ poſſunt ſumi due rōnes eſſe de neceſſitate ſalutis ſubeſſe ſū=mo pontifici. nā eccleſia iferiꝰ eſt magne latitudinis q2 multi ſunt p̄lati inferiores. ſuperius reſtringit̄ q2 pauciores ſunt p̄lati ſuꝑiores. Uel inferiꝰ eſt magne latitudinis q2 multi ſunt ſubditi: multi ſūt laici. ſuꝑiꝰ reſtrigit̄ q2 pau ciores ſunt p̄lati ꝛ i vno cubito cō ſummatur: q2 a i vno ſummo pō=tifice terminat̄. Sicut ḡ tota il=la archa ſtabat ſub vno cubito: ſic tota eccleſia ſtat ſub ſummo pōtifice Et ſicut extra archā non erat ſalꝰ ꝛ q̄cq̄d ſaluabat̄ erat ſub illo cubito. ſic extra eccl'iā n̄ ē ſalꝰ: ꝛ q̄cq̄d ſaluat̄ ē ſub ſūmo pōtifice Scd̄a rō ad hoc idē ſumit̄ nō ſolū ſi ꝯſideremꝰ vnitatē cubi=ti ſ3 ēt ſi ꝯſideremꝰ vnitatē rectorꝭ. nā ſicut totiꝰ arche erat rector vnꝰ Noe. ꝛ nihil ſaluabat̄ niſi ſub eo: ſic to tius eccl'e rector eſt vnꝰ ſūmꝰ pōtifex: ꝛ nihil ſaluabat̄ niſi ſub ipo.

b ¶ Hāc aūt veneramur. ꝛc̄. Hic ꝓſe=quit̄ adaptationē ſecundā ex eo ꝙ ꝓpha i ꝑ ſona xp̄i orat dicens erue a framea deꝰ aīam meam. ꝛc̄. ꝓ aīa enim xp̄s. i. ꝓ ſeipo capite ſimul orauit et corpore qd̄ corpꝰ vnicā ſc3 eccl'iam nolauit: ꝛ hoc ꝓpter quattuor quātū ad p̄ſens ſpectat: ꝓpter vnitatem ſponſi / fidei / ſacramentorum: ꝛ charitatis. Aduertendum ergo ꝙ in oībus his quattuor ſummus pōtifex quandā p̄n=cipalitatē dicit̄ obtinere. nā ſi ꝯſideremꝰ vnitatē ſpō=ſi / ipe eſt vniꝰ ſpōſi vnꝰ p̄ncipalis vicariꝰ. vnde glo. ſub illo v̄bo Matth. xvj. Tibi dabo. ꝛc̄. vult ꝙ hoc ſpālit̄ petro ꝯceſſit vt ad vnitatē nos inuitaret. ꝛ ſubdit. ideo eñ eum principem apoſtolorum conſtituit: vt eccl'ia vnum p̄ncipalem xp̄i haberet vicarium. Rurſus ſi cō ſideremus vnitatem fidei: ſummus pontifex eſt huiꝰ fidei principalis doctor ꝛ diffinitor. nam ꝛ concilia ge neralia vbi talia ſunt diffinita: ꝛ vbi ſimboli ſunt cō=poſiti: non niſi auctoritate ſummi pontificis poterāt congregari. Tertio ſi conſideremus vnitatē ſacramē tox ſummus pontifex vt eſt xp̄i principalis vicariꝰ eſt eorum principalis diſpenſator. Quarto ſi conſidere=mus vnitatem charitatis quem habēt mēbra ad xp̄3 ꝛ ad eius vicarium: ſummꝰ pōtifex eam cum quada3 principalitate habet. Ergo ſi eccleſia ex his eſt vna: ꝛ ex his eſt ſalus: ꝛ in his ſummꝰ pontifex principalita tem h3: non niſi ſub ſummo pontifice ſaluari poteri=mus ſibi itaq3 ſubeſſe erit de neceſſitate ſalutis.

c ¶ Hec ē tunica. ꝛc̄. Hic ꝓſequit̄ adaptationē ter tiā. q2 eccl'ia figurata ē ꝑ tunicā dn̄i incōſutilē q̄ ſciſ=ſa nō fuit ſed ſorte ꝑuenit. Sciēdū ḡ ꝙ veſtes dn̄i fue rūt quadripartite q̄ttuor militibꝰ tribute: iter q̄s fu=it vna tunica icōſutilis deſuꝑ ꝯtexta ꝑ totū: q̄ nō fuit diuiſa ſed ꝑ ſortē habita: vt pt3 Ioh. xix. c. Sciēdum eñ ꝙ ſcd̄m Auguſtinū vtrūq3 ſignificat eccl'iam ta3 ve=ſtis quadripartita / q̄ tunica ſortita aliter tñ et aliter Nam veſtis dn̄i q̄dripartita ſignificat eccl'iam quat=tuor. ſ. partibus in orbe diffuſam: ꝛ i eiſdē equalit̄. i. concorditer diſtributā. Tunica vero illa ſortita ſigni ficat eccl'iam q̄rum ad vnitatē charitatis. q̄ charitas eſt deſuꝑ q2 h3 ſuꝑeminentiorē viā. ꝛ eſt contexta per totū: q2 nemo eius d3 eſſe expers. vel eccl'ia ē ꝯtexta ꝑ totū: q2 eſt catholica: qd̄ idem eſt qd̄ gñalis ꝛ totalis Eſt inconſutilis vt non diuidatur ſed vna permaneat

Marginal notes:

Eccl'ia eſt ar=che noe ꝯꝑata.

Archa noe q̄=te fuit altitu=dis / lon gitudi=nis ꝛ latitu=dinis.

Uerſuſ

Taxil=lꝰ ē cor=pꝰ qua dratu3

Prela=ti ſupe=riores paucio=res ſūt q̄ infe=riores. pſ. xxj

Joh. viij.

Cōciliū gñale non fit ſine pa pa.

Eccl'ia ꝑ veſteſ xp̄i con grue ſi gnifica tur.

et oẽs in vnū colligat. Sorte eſt habita: l qua diuina
grã ꝯmendat: qz cū ſors mittit non perſone: ſed occul
to dei iudicio cedit. que oīa ſunt verba auguſti. expo
nentis dictū textum euangelij. Ex hac aūt adaptatio
ne patere põt ꝙ ſubeſſe ſummo pontifici eſt de neceſſi
tate ſalutis. nõ
eſt eſſet tunica
dñi. i. eccl'a incõ
Joh. ſutilis ⁊ cõtexta
xviij. ꝑ totū / niſi eſſet
ſub vno capite
colligata. volen
tes ergo ſe a ca-
pite ſubtrahere
volunt hãc tuni
Mat. cam ſcindere. ſʒ
xxvj. ſi cõſiderat veri
tas eam nõ ſcin
Eccl'iā dūt: qz ſcindi nõ
nõ ſcin põt. Itaqꝫ ſe ſub
dunt q̃ trahẽtes ab vni
ab vni- tate capitis non
tate ca dicūtur eccl'am
pitis ſe ſcindere / vel tunicam dñi diuidere. ſed dicunt extunc
ſubtra ad hmõi tunicā vel ad eccleſiam minime ꝑtinere vt ta
hunt. les exiſtentes tunc ſalutem nequeant ꝓmereri.
a ¶ Igit eccleſie vnius. Hic ꝓſequit adaptationem
quartā ex eo ꝙ oẽs oues. i. xp̃iani cõmiſſi ſunt ipſi pe-
tro. Circa quod tria facit ꝟm ꝙ hoc tripliciter ꝓbat.
Primo ex vnitate corporis ⁊ capitis. Scðo ex vnitate
ꝯmiſſionis ouiū. Tertio ex vnitate ouilis et paſtoris
Scða ibi. dicẽte dño. Tertio ibi. ſiue ergo greci. Pri-
ma ratio talis eſt. vbi eſt vnū corpus ⁊ vnū caput non
duo capita quaſi monſtrū qz ibi eſt xp̃s et xp̃i vicari⁹
petr⁹ petriqꝫ ſucceſſor: ibi ſupple null⁹ ſaluatur: niſi
ſubſit xp̃o xp̃iqꝫ vicario petro. petriqꝫ ſucceſſori. Sed
vni⁹ ⁊ vnice eccleſie eſt vnū corp⁹ ⁊ vnū caput nõ duo
capita q̃ſi monſtrū xp̃s: xp̃iqꝫ vicarius petrus petriqꝫ
ſucceſſor. ergo in eccl'ia null⁹ ſaluat niſi ſubſit ⁊c̃. Ex
hac aūt rõne nõ ponit niſi virtutẽ medij videlʒ ꝙ vni⁹
⁊ vnice eccleſie eſt vnū corpus ⁊ vnū caput. Notandū
aūt ꝙ quaſi inferẽdo dicit. igit eccleſie vnius ⁊ vnice
vnū corp⁹ ⁊ vnū caput ⁊c̃. qz lʒ hoc ſit ꝓpoſitū p̃ncipa
le ꝙ null⁹ ſaluatur niſi ſubſit xp̃o capiti et ei⁹ vicario
tñ inferẽdo ⁊ cõcludendo iſta dixit: qz oīa hec ex p̃miſ
ſis ſequunt ⁊ ꝯcludunt. Si vna eſt fuit archa noe ec-
cleſiā figurãs ⁊ ꝙ xp̃s vnū caput orauit ꝓ vnica eccle
ſia ſua et vnica fuit tunica xp̃i inconſutilis: aperte ex
p̃miſſis poſſum⁹ inferre ⁊ dicere. Igit vni⁹ ⁊ vnice ec-
cleſie vnū corpus vnū caput ⁊c̃. vbi ſupplendū eſt ꝙ ſi
xp̃o capiti ⁊ ei⁹ vicario ſubeſſe nolum⁹ ſalutẽ nõ pote
rim⁹ adipiſci. ¶ Notandū etiā ꝙ dicit vnius ⁊ vnice.
Un⁹ et Nã plus videt importare vnicū q̃ vnū. Nã tunc q̃s hʒ
vnicus vnū qñ hʒ aliud. Sʒ tunc dr hr̃e vnicū qñ nõ hʒ aliud
differt. nec ſperat vlteri⁹ hr̃e aliud: nec hʒ in quem aſpectum
dirigat l aliud. Un̄ Grego. ſup illo ꝟbo Luce. vij. ecce
defunct⁹ efferebat fili⁹ vnicus mr̃is ſue. ⁊ hec erat vi-
dua. vult ꝙ ideo erat vnic⁹ fili⁹: qz mr̃ ei⁹ erat vidua
⁊ nõ ſperabat vlterius filios ꝓcreare: nec habebat in
quẽ aſpectū dirigeret. Uere itaqꝫ eccleſia eſt vna ſpõ-
ſa xp̃i ⁊ vnica: qz xp̃s nõ hʒ aliā ſponſam nec ſperat vl
teri⁹ habere aliā ſpõſam: nec dirigit ſuum aſpectum
nec ſuā affectionẽ ad aliā ſponſam. ideo nullus cred
dat de alia ſpõſa. vel de alia eccleſia. et ſub nullo cre-
dat ſaluari niſi ſub ſponſo vel ſub capite ipſius eccle-
ſie xp̃o xp̃iqꝫ vicario petro petriqꝫ ſucceſſore.
b ¶ Dicẽte domino ipſi petro. paſce oues meas. ⁊c̃.

eſt tunica illa domini incon-
ſutilis q̃ ſciſſa non fuit ſed ſor
te ꝓuenit. ¶ Igit[a] eccleſie vni⁹
et vnice vnū corpus vnū ca-
put: non duo capita: q̃ſi mon
ſtrū: xp̃s videlicet ⁊ xp̃i vica
rius Petrus / petriqꝫ ſucceſ-
ſor. ¶ Dicẽte[b] dño ipſi petro
Paſce oues meas. meas in-
quit ⁊ generaliter non ſingu
lariter has vel illas: ꝑ quod
commiſiſſe ſibi intelligit vni
uerſas. ¶ Siue[c] ergo greci ſiue
alij ſe dicant petro eiuſqꝫ ſuc
ceſſoribus non eſſe cõmiſſos
fateant neceſſe eſt ſe de oui-
bus xp̃i non eſſe: dicente dño
in Johã. Unū ouile et vnicū
eẽ paſtorẽ. ¶ In hac[d] eiuſqꝫ
p̃tãte duos eẽ gladios: ſpiri-
tualem videlicet ⁊ tempora-
lem euãgelicis dictis inſtrui
mur. ¶ Nã[e] dicentibus apo
ſtolis. Ecce gladij duo hic in

hic ꝓbat hoc idẽ ex vnitate cõmiſſionis. non eſt facte
ſunt plures ꝯmiſſiones p̃ncipales. ſʒ facta eſt vna p̃n
cipalis ꝯmiſſio: ⁊ oẽs oues vni ⁊ eidẽ petro ⁊ eius ſuc
ceſſorib⁹ p̃ncipaliter ⁊ vniuerſaliter ſunt ꝯmiſſe. For
metur autẽ ſic rõ. cuicũqꝫ dñs cõmiſit oues ſuas non
has vel illas: in
telligit ſibi vni-
uerſaliter cõmi
ſiſſe. et ex hoc in
telligit nõ eẽ ſa-
lus alicui⁹ ouis
niſi ſub eo ⁊ ſub
ei⁹ ſucceſſoribus Joh.
cui omnes oues xviij.
generaliter ſūt
cõmiſſe. Sed di
cẽte dño ipſi pe-
tro / paſce oues
meas: qz non in Luce
q̃t ſingularit pa xxij.
ſce has vł illas.
ſibi cõmiſiſſe in
telligit gñaliter
vniuerſas: ⁊ ꝑ ꝯſequẽs nõ intelligit ſaluari aliq̃ ouis
niſi ſub petro et ſucceſſorib⁹ ei⁹. Ita ꝙ ſubeſſe ſibi eſt
de neceſſitate ſalutis. q̃ eſt nr̃a cõcluſio p̃ncipalis. De
hac aūt rõne ponit virtutem medij vt p3 ex littera.
c ¶ Siue ergo greci ⁊c̃. Hic ꝓbat hoc idẽ ex vnita
te ouilis ⁊ paſtoris. formet aūt ſic rõ. vbicũqꝫ eſt vnū
ouile ⁊ vnic⁹ paſtor ſiue greci ſiue alij dicãt ſe non eſſe
ſub ipſo paſtore. vel ſub ei⁹ vicario vel ſub ſucceſſori-
bus ſuis dicunt ſe nõ eſſe de illis ouibus nec ad ouile
hmõi ꝑtinere: ⁊ ꝑ ꝯñs dicūt ſe nõ eſſe in ſtatu ſalutis.
Sed dicẽte dño in iohe vt habet Jo. vij. ꝯſtat vnū oui
le ⁊ vnū eſſe paſtorẽ. ſiue ergo greci ſiue alij dicant ſe
petro eiuſqꝫ ſucceſſorib⁹ non eſſe cõmiſſos: neceſſe eſt
ꝙ fateant ſe non eẽ de ouib⁹ xp̃i nec ꝑtinere ad ouile
xp̃i ⁊ ꝑ ꝯſequens fatent ſe q̃cũqꝫ tales nõ eẽ l ſtatu ſa-
lutis. de hac aūt rõne ponit ꝟtutẽ medij vt p3 ex lr̃a.
Notandū aūt hanc decretalẽ ſic ordinate ꝓcedere ꝙ
ex oībus fere ꝟbis habet cõcluſio principalis q̃ ponit
in fi. decre. ꝙ ſubeſſe ſummo põtifici eſt de neceſſitate
ſalutis. Nã ſi conſiderent ꝯditiões ſuperius gñales
ꝙ eccleſia eſt vna ſctã ⁊c̃. Et ſi ꝯſiderent adaptatiões
ſuꝑaddite ꝙ fuit vna archa noe figurãs eccleſiam ꝙ
vnica eſt eccleſia pro q̃ xp̃s orauit ꝙ vnica fuit tunica Eccl'ia
xp̃i incõſutilis / ꝙ eccl'ia eſt vnū corp⁹ hñs vnū caput / eſt vnū
ꝙ vna facta fuit petro de oīb⁹ ouibus ꝯmiſſio princi- ouile.
palis ꝙ eccl'ia eſt vnū ouile hñs vnū paſtorẽ: oīa iſta
clamãt ꝯ eos q̃ ſaluari volūt niſi ſubſint ſummo põti.
oīa iſta ꝓteſtant ꝙ ſic ſubeſſe eſt de neceſſitate ſalutis
d ¶ In hac eiuſqꝫ ptãte. Hic ponitur tertia ps p̃nci
palis hmõi decre. In qua poſtq̃ dñs papa ex cõditio
nibus gñalib⁹ ꝯgruẽtib⁹ eccl'ie ꝓbauit ꝙ ſibi ſubeſſe
eſt de neceſſitate ſalutis. Et poſtea ꝓbauit hoc idẽ ex
q̃buſdā adaptationibus ſpãlibus ad eccleſiā adapta
tis. Hic tertio vult hoc idẽ ꝓbare ex ipſis gladijs qui
ſunt in eccl'ia. Circa qð duo facit. qz p̃mo agit de iſto-
rū duorꝫ gladiorꝫ pluralitate ptãte et vſu. Scðo agit
de eorꝫ ordine. ibi: Oportet aūt. Circa primū duo fa-
cit: qz ꝓponit p̃mo qð intendit. ſcðo ꝓbat qð dixerat
ibi: Nã dicentib⁹. Dicit ergo ꝙ in hac: ſcilʒ in eccleſia
eiuſqꝫ ptãte duos eſſe gladios: ſpũalem videlʒ ⁊ tẽpo
ralem euangelicis dictis inſtruimur.
e ¶ Nã dicẽtib⁹. ꝓbat ꝙ dixerat. Sʒ dixerat duos
gladios l eccl'ia ⁊ eos eẽ l ptãte eccl'ie ⁊ qz nõ eodẽ mõ
iſti gladij ſunt in ptãte eccleſie nec eodẽ modo ꝑtinet

ad vſum eccl'ie. Jõ tria facit. qr p̃mo dicit duos tñ eẽ gladios in eccl'ia. Scd̃o oſtendit eos ãbos eẽ in ptãte eccl'ie. Tertio declarat nõ eodẽ mõ eos in ptãte eccl'ie Sed alteꝝ ad vſum alteꝝ ad patientiã ⁊ nutũ. Scd̃a ibi. Certe q̃. Tertia ibi: vterq̃ ꝫ. Dicit igit̃: nã dicentibus apl'is ecce gladij duo h.i. in eccl'ia cũ apl'i loq̃rent̃ ⁊ qr ipſi apl'i repreſentabãt eccl'iam ſi inter ipſos apl'os erãt duo gladij ꝯſequẽs eſt ꝙ in ipſa eccleſia ſint duo gladij dicẽtib⁹ itaq̃ apl'is duos gladioſ eẽ ibi/non rñdit nimis eẽ ſed ſatis. Notandũ ergo ꝙ ſi eẽnt plures gladij q̃ duo nõ dixiſſet dñs ſatis eſt: ſed parum eſt. Et ſi eẽnt pauciores nõ dixiſſet ſatis eſt ſed nimis eſt. ex ipſis itaq̃ verbis dñi dicẽtis ſatis eſt dat̃ intelligi duos gladios in eccleſia non plures nec pauciores.

Gladij duo ſũt i eccl'ia

Mat. xxvi.

eccl'a.ſ. cũ apl'i loquerent̃ nõ rñdit dñs nimis eſſe ʒ ſatis. ¶ Certe[a] q̃ in ptãte petri tẽporalem gladium eſſe negat male verbum attendit dñi ꝓferentis. Conuerte gladium tuum in vaginam. ¶ Uterq̃[b] ergo eſt in ptãte eccl'ie/ ſpiritualis.ſ.gladius et materialis. Sed is quidem pro eccleſia: ille vero ab eccleſia exercẽdus. Ille ſacerdotiſ: is manu regũ ⁊ militum: ſed ad nutum. ⁊ patientiã ſacerdotis. ¶ Oportet[c] aũt gladiuʒ eſſe ſub gladio: et tẽporalẽ auctoritatem ſpirituali ſubijci poteſtati. ¶ Nã[d] cuʒ dicat apl's

a ¶ Certe q̃ in ptãte. Hic oſtẽdit hos duos gladios eẽ in ptãte eccl'ie. dixerat eñ in hac. id eſt in eccleſia. eiuſq̃ ptãte duos eẽ gladios: et qr probauerat duos gladios eẽ in eccl'ia: vult ꝓbare hos duos eẽ in ptãte eccl'ie: ſʒ qr null⁹ dubitat ſpũalẽ gladiũ eẽ in ptãte eccleſie: iõ dñs papa ꝓbat hoc de gladio tp̃ali dicẽs. certe q̃ in ptãte petri tp̃alẽ gladiũ eẽ negat. male verbuʒ attẽdit dñi ꝓferẽtis. ꝯuerte gladiũ tuũ i vaginã. Notandũ aũt ꝙ ſm vnũ modũ adaptãdi duo gladij erãt inter apl'os. ⁊ ſm hoc duo gladij ſunt in eccl'ia qr apl'i locũ tenebãt eccl'ie. vn⁹ aũt illoꝝ erat viſibilis: qr fuit extract⁹ ⁊ ſignificabat gladiũ tp̃alẽ ſiue materialẽ: qr reſpicit corpa ⁊ facit leſionẽ viſibilẽ. ali⁹ aũt ſtabat inuiſibilis qr nõ fuit extract⁹ ⁊ ſignificare poterit gladium ſpũalem q̃ ferit alas ⁊ facit leſionẽ inuiſibilẽ. Ergo ſi de gladio extracto ⁊ viſibili q̃ ſignificat gladiũ materialẽ/dixit petro/ꝯuerte gladiũ in vaginã: liq̃de ptʒ ꝙ gladi⁹ materialis eſt petri. ⁊ eſt in ptãte petri. ꝯ̃ns eſt igitur ꝙ vterq̃ gladi⁹ ſit eccleſie ⁊ in ptãte eccl'ie. Notandũ etiã ꝙ iſtam ſñiam tenet Bernard⁹. ad Eugeniũ. iiij. dicẽs. aggredere eos. i. malos xp̃ianos nõ ferro ſed verbo innuẽs eẽ duos gladios: vnũ ſpũalẽ q̃ ferit v̄bo. ⁊ aliũ materialẽ q̃ ferit ferro. ⁊ ſubdit de materiali gladio quid tu de vno vſurpare gladio tentas quem ſemel iuſſus es reponere i vaginã: qr ergo dicit dñs petro de illo materiali gladio ꝯuerte gladiũ tuũ in vaginã/ſumm⁹ pontifex cui⁹ ille gladi⁹ ſit ſuus et cuius ſit in ptãte ſua: nõ dʒ tñ illo gladio vti vel ferire Notandũ etiã ꝙ gladiũ materialẽ eſſe ſummi pontificis ⁊ eſſe in ptãte ei⁹ oſtendit idẽ Bernard⁹ ibidẽ loquens ſummo pontifici dicẽs videlʒ quem materialẽ gladiũ qui tuũ negat nõ ſatis michi vr̃ attẽdere verbum dñi dicentis ꝯuerte gladium tuum in vaginam.

Gladioꝝ alt̃ viſibil' alt̃ inuiſibilis.

Bernard⁹ ad eugeniũ.

Gladio tp̃ali papa non dʒ vti.

b ¶ Uterq̃ ergo eſt. Qr oſtẽderat vtrunq̃ gladiuʒ eſſe in eccl'ia ⁊ vtrũq̃ i poteſtate eccleſie eſſe. Hic vult oſtẽdere nõ eodẽ mõ vtrũq̃ gladiũ ad eccleſiã ptinere. ideo ait ꝙ vterq̃ eſt in ptãte eccleſie ſpũalis ſcʒ gladius et materialis/non tñ eodẽ modo. is quidẽ id eſt materialis ꝓ eccl'ia. Ille v̄o id eſt ſpũalis ab eccleſia exercẽdus. Ille id eſt ſpũalis ſacerdotis manu. is id eſt materialis manu regũ ⁊ militũ. ſed ad nutũ et patientiã ſacerdotis. Notandũ aũt vtrũq̃ gladiũ eẽ in eccl'ia ⁊ in ptãte eccl'ie. ſed nõ eodem modo qr ſpũalis eſt in eccl'ia ⁊ in ptãte eccleſie ad vſum. materialis v̄o non ad vſum ſed ad patientiã ⁊ ad nutũ. Sacerdos ꝫ cum ſpũali gladio excõicando inobediẽtes ferit. ⁊ eo ꝓpria manu vtitur: cũ materiali v̄o non ferit: ⁊ eo ꝓprius manu nõ vtit̃. Sed reges ⁊ milites eo debent vti et ferire ſm nutũ ⁊ patiẽtiã ſacerdotis. eſt eñ nutus per aliqua ſigna cognoſcere alterius volũtatẽ. Reges ergo ⁊ p̃ncipes videntes per ſigna hoc expedire eccleſie debẽt ꝯtra rebelles ⁊ inobediẽtes materialem gladiũ exercere. Materialis itaq̃ gladi⁹ non ab eccleſia: quia nõ manu eccl'ie: ſed manu regũ et militũ/ tñ ꝓ eccleſia. i. ꝓ vtilitate eccl'ie ad nutũ ⁊ patientiã eccleſie exercet̃. Notãdum etiã ꝙ excipiendo hoc gñaliter et ſpẽaliter poſſum⁹ dicere ꝙ ad imperiũ ⁊ nutũ eccleſie materialis gladi⁹ exercet̃: ad imperiũ gñaliter qr mandat eccleſia gñaliter ꝙ fiat iuſticia. Sʒ ad nutũ ſpẽaliter qr põt ſpẽaliter innuere etiã ꝙ de iſto fiat iuſticia. Notãdum etiã ꝙ accipiẽdo iuſticiaʒ in aliq̃ ſpẽaliter dr̃ materialis gladi⁹ exerceri ad nutũ ⁊ patientiã ſacerdotis: ad nutũ quidẽ qr p aliq̃ ſigna inoteat regib⁹ ⁊ militib⁹ ꝙ ꝓ eccl'ia ⁊ ad vtilitatẽ eccleſie materialis gladius extrahat̃: ad patientiã vero qr in hoc ꝙ aliq̃s punit̃ in corpe ſic eccleſia ſuſtinet ⁊ patit̃: qr ꝯdolet ⁊ cõpatitur patiẽti. Notandũ ꝙ hos duos gladios eẽ in ptãte eccl'ie aliter ⁊ aliter vnum ad vſum manu eccleſie ⁊ ab eccleſia: aliũ ad nutum ⁊ ꝓ eccleſia manu militis tradit ⁊ ſcribit Bernardus ad eugenium. iiij.

Gladi⁹ materialis q̃lr exercet̃ ꝓ eccl'iaʒ.

c ¶ Oportet autẽ gladiuʒ ⁊c̃. Poſtq̃ determinauit de pluralitate ptãte ⁊ vſu iſtoruʒ gladioꝝ: vult determinare de eoꝝ ordine ⁊ hoc eſt principale ꝓpoſitum/ qr vt patet principalis intentio hm̃õi decret. eſt oſtendere ꝙ ſubeſſe ſummo pontifici eſt de neceſſitate ſalutis ꝓut vltima cõcluſio manifeſte declarat. ⁊ qr ex ordine gladioꝝ hoc apte patet. ideo agit de pluralitate ptãte et vſu illoꝝ gladioꝝ quedam preambula. Sed agere de ordine eſt ad ꝓpoſitum p̃ncipale. poſſet tñ q̃ vellet ex ipſis p̃ambulis rõnes formare ad ꝓpoſitum p̃ncipales. duo ergo facit qr p̃mo ponit quẽ ordinem habent hm̃õi gladij. ſcd̃o ꝓbat ꝙ dixerat ibi: nã cũ dicat. dicit ergo oportet aũt gladiũ eẽ ſub gladio: ⁊ temporalem auctẽm ſubijci ſpũali ptãti. q.d. ꝙ hi gladij habent hunc ordinem qr gladius eſt ſub gladio: cum temporalis ⁊ materialis ſit ſub ſpirituali.

d ¶ Nam cũ dicat apl's. hic ꝓbat q̃d dixerat: videlʒ ꝙ dʒ eſſe gladi⁹ ſub gladio. Circa q̃d tria facit: qr primo ꝓbat hoc p aplm̃. ſcd̃o p dionyſium. tertio ſubiungit multa media ſimul ꝓbãtia ꝓpoſitũ. Scd̃a ibi. nã ſcd̃m. Tertia ibi. q̃d etiã. Dicit ꝫ ꝙ ſm aplm̃ non eſt ptãs niſi a deo. q̃ aũt ſunt a deo ordinata ſunt. nõ aũt ordinata eẽnt: niſi gladi⁹ eẽt ſub gladio: tãq̃ inferior reducerent̃ p aliũ in ſup̃ma. Notandũ autẽ ꝙ non põt eẽ eſſentialis ordo inter aliq̃ niſi vnũ ſit pfecti⁹ alio ⁊ vbi vnum magis appropinq̃t ad deũ q̃ aliud. hñt eñ ſe res reſpectu dei ſicut vnum reſpectu vnitatis: vt innuit dionyſi⁹. v. de diuinis noĩbus. ⁊ ſicut nõ ſũt duo nũeri eſſentialiter differẽtes quin vn⁹ habeat plures vnitates q̃ ali⁹: ſic non ſunt due res eſſentialiter dif-

ferentes quin vna perfectior ſit alia. Si ergo iſti gla dij ſint per ſe diſtincti ⁊ ordinati: opʒ vnū eſſe ſub alio et vnum eſſe perfectiorem alio.

a ❡ Nam ſm. Hic ꝓbat hoc idem ꝑ btm̄ dionyſiuʒ. Formet̄ ſic rō. ſm legem diuinitatis infima reducun tur i ſupma per media: ⁊ ſm or dinē vniuerſi nō oīa eque imedia te reducūt̄ ad or dinē. Sed īfima ꝑ media ⁊ īferio ra ꝑ ſupiora ad ordinē reducūt̄. Cū aūt ſpūalis poteſtas excel lat t̄renā ptātē dignitate et no bilitate: qꝛ ſpiri tualia tꝑalia an cedunt: iſte due ptātes nō eque imediate redu cent̄ in deū. non eque imediate reducētur ad or dinē ſʒ vna redu cet̄ ꝑ aliā t̄rena ꝑ ſpūalē. Notandū autē ꝙ hec rō non ꝯcludit ſolum t̄renā ptātē eē ſub ſpūali: qꝛ tꝑalia cōi ter ſunt ſub ſpūalibꝰ: ſed etiam ꝓbat ꝙ t̄rena ptās hʒ reduci in deum ꝑ ſpirituales: ⁊ hoc hʒ dirigi ⁊ guber nari ꝑ ipſam. Notādum etiam ꝙ iſta rō eſt ſumpta a dionyſio ⁊ eſt ad ꝓpoſitum principale ac declaratio eius ꝙ apl's dixerat: dicebat̄ eñ ꝑ aplm̄: ptātes a deo ſunt ⁊ ordinate ſunt. cum ḡ dubitari poſſet q̄ ordine ordinate ſunt ptātes: ⁊ res alie q̄ ſunt in vniuerſo. id dn̄s p ꝫpa declarat ꝑ dionyſium ptātes ⁊ alia q̄ vidi mus in vniuerſo ordinata eſſe: qꝛ infima ꝑ media īfe riora ꝑ ſupiora ad ordinem reducuntur.

Spūa lia an cedant tꝑalia.

Nō eſt ptās niſi a deo: q̄ autē ſunt a deo ordinata ſunt. non aūt ordinata eſſent: niſi gla dius eēt ſub gladio: ⁊ tāq̄ in ferior reducerer̄ ꝑ aliū in ſup ma. ❡ Nāꝫ ſcd̄m btm̄ dionyſi um: lex diuinitatis eſt infima per media in ſuprema reduci Nō ergo ſm ordineʒ vniuerſi oīa eq̄ ac imediate: ſed īfima per media: et īferiora ꝑ ſupio ra ad ordinē reducūt̄. Spi ritualē aūt ⁊ dignitate ⁊ no bilitate t̄renā quālibet ꝓcel lere poteſtatē: oportet tanto clariꝰ nos fateri q̄nto ſpūalia tꝑalia antecellūt. ❡ Qđ etiaʒ ex decimarū datione: ⁊ bndi ctione ⁊ ſctificatione: ex ipiꝰ ptātis acceptōe: ex ipaꝝ reꝝ gubernatione claris ocul̄ in tuemur. ❡ Nā veritate teſtā teꝰ ſpūalis ptās terrenam po teſtatē iſtituere habet ⁊ iudi care ſi bona non fuerit: ſi de eccleſia et eccleſiaſtica pote ſtate verificatur vaticinium Hieremie. Ecce conſtitui te hodie ſup gētes ⁊ regna. ⁊c̄. q̄ ſequunt̄. ❡ Ergoꝰ ſi deuiat

b ❡ Qđ etiā ex decimaꝝ datiōe. ⁊c̄. Hic multa me dia ſumit ad ꝓbandū ꝙ ptās t̄rena eſt ſub ſpirituali Circa qđ duo facit: qꝛ primo facit qđ dictū ē. ſcd̄o ex dictis infert ad ꝓpoſitū multas cōcluſiones. ibi/ naʒ veritate teſtante. Dicit ḡ ꝙ etiā/ſupple ſic eſſe/ꝙ t̄re na ptās ſubſit ſpūali ex decimarum datione et bndi ctione. ⁊c̄. Notādum eſſe hic poſita q̄ttuor media ad ꝓpoſitum ꝙ terrena ptās ſubeſt ſpūali. Primum me diū de decimis habet̄ in canone. ſm̄ꝫo de bndictione ſiue de ſanctificatione habet̄ ab Hugone de ſacramē tis. li. ij. pte ſecūda. tertiū etiā de ptātis acceptiōe ha bet̄ ab eodē Hug. eo. li. ⁊ eadem parte ſecunda. q̄rtuʒ vero ex ipaꝝ reꝝ gubernatiōe pꝫ haberi ex ꝟbis Au guſt. iij. de trini. c. iiij. Propter ꝓmum ſciendum ꝙ ſi iure diuino laici dant decimas clericis: tota t̄ra laico rum eſt incenſiua eccl'ie. t̄rena itaq̄ ptās ſcd̄m oīa bona terrena q̄ hʒ eſt ſub eccl'ia. Propter ſcd̄m ſciēdū ꝙ Hug. de ſacra. lib. et parte preaſſignatis ait ꝙ ſa cerdotalis dignitas regalem ptātem ſacrat ⁊ benedi cit: ſed ſcd̄m aplm̄ q̄ bndicit maior eſt: ḡ qꝛ ꝑ eccl'iam terrena poteſtas benedicitur ſanctificat̄: inungitur quidem ſi ſit iungenda: ⁊ abſoluitur ſi delinquat. Sʒ cum inungit̄ etiā abſoluit̄ ⁊ bndicitur ⁊ ſanctificatur quare terrenā ptātem ⁊ ſpecialiter reges excellētio res ꝓpter vnctionem. ⁊ omnes xp̄ianos ꝓpter abſo lutionē oportet ſubeſſe eccleſie. Propter tertiū ſciēdū ꝙ vt Hugo. ait libro ⁊ parte ꝓaſſignatis ꝙ ſpiritua lis ptās eſt maior dignitate q̄ terrena qđ in illo an

ptās terre na ſub eſt ſpū ali.

Terra tota lai corū eſt icēſiua eccl'ie.

Reges quare ſubſūt eccl'ie.

tiquo pp'lo veteris teſtamēti declarat̄ manifeſte vbi primum a deo ſacerdotium inſtitutum eſt: poſtea vo ꝑ ſacerdotium regalis ptās iubente dn̄o ordinata eſt. Potuiſſet eñ deus ſi voluiſſet ꝑ ſeipſum vocare Sau lem ⁊ dare ſibi ptātem regalem. Sed voluit hoc fieri per Samuelem inſinuans ptāteʒ terrenam depē dere a poteſtate eccleſiaſtica ⁊ ſi bi debere eē ſub iectaʒ. Propter quartum ſcien dum ꝙ Auguſti nus. iij. de trini. ca. iiij. vult ꝙ to tum vniuerſum quodā ordine re gatur: qꝛ corpo ra groſſiora re gunt̄ ꝑ ſubtilio ra: et tota corpo ralis creatura ꝑ ſpūalem: ſed tur pis eſt pars que ſuo non cōgruit vniuerſo. Si er go in toto vniuerſo corporalia reguntur per ſpiritua lia/turpe eſſet ſi in genere humano qđ eſt pars vni uerſi: terrene poteſtates non ſubeſſent ſpiritualibus et non regerentur per ipſas.

Sacer dotiuʒ ꝓceſſit regaleʒ ptātem

Corpa lia ꝑ ſpi ritua lia re gunt̄.

c ❡ Nā veritate teſtāte. ⁊c̄. Hic ꝯcludit de eccl'iaſti ca ptāte plures ⁊ varias concluſiones ad ꝓpoſitū vti les. Circa qđ quattuor facit. qꝛ ꝓmo cōcludit ꝙ ſpūa lis ptās pōt terrenam ptātē inſtituere/iudicare: trāſ ferre: ⁊ plantare. Secundo concludit de eccleſiaſtica poteſtate: ⁊ potiſſime de ſuprema ꝙ a ſolo deo nō ab homine poterit iudicari. tertio cōcludit de eadē quo modo eſt humana ⁊ quomodo eſt diuina. quarto con cludit etiam de eadē ꝙ cum iſta ita ſint ordinata. qui eccl'ie ptāti reſiſtit: dei ordinationi reſiſtit. et ꝙ nō pt quis eccleſie ptāti reſiſtere cum ſalute: niſi duo aſſe rat principia vt manicheus errās poſuit. qđ ſcriptu ra ſacra veritatem aſſerēs negat ⁊ deſtruit. ſecunda ibi: ergo ſi deuiat. tertia ibi. eſt autem. quarta ibi: q̄ cunq̄ igitur. Continuetur ergo ſic. Sꝫ dictum eſt ꝙ ptās eccl'iaſtica ptātem terrenaʒ benedicit ſāctificat ⁊ ab ea ptās terrena ptātem accipit. Naʒ veritate at teſtante. i. canone biblie aſſerente ſpūalis ptās terre nam ptātem inſtituere habet: ⁊ ſupple ſi habet eā in ſtituere: habet eam iudicare ſi bona non fuerit: qꝛ cu ius eſt condere eius eſt deſtruere. et qꝛ etiam ſpūm ad terrenam ptātem habet eam inſtituere: ⁊ ſi nō bo na fuerit hʒ eam iudicare ⁊ deſtituere. ſic eñ ſm hūc modum de eccl'ia ⁊ eccl'iaſtica ptāte verificat̄ vaticini um Hieremie. Ecce conſtitui te hodie. i. a die q̄ forma ta eſt eccl'ia ſup gentes ⁊ regna: vt euellas ⁊ dſtruas ⁊ diſperdas et diſſipes ea deſtituendo: edifices ⁊ plā tes ea inſtituendo. Notādum aūtꝰ ꝙ dicit veritate te ſtante ſpūalis ptās terrenam inſtituere hʒ: qꝛ vt patʒ ex veteri lege ⁊ ex canone biblie. Primū a deo ſacerdo tium inſtitutum eſt. ⁊ poſt iubente dn̄o ꝑ ſacerdotiuʒ regalis poteſtas ordinata eſt.

Subdi uiſio te xtualis

d ❡ Ergo ſi deuiat. ⁊c̄. Hic ponit concluſionē ſcd̄aʒ de eccl'iaſtica ptāte ⁊ potiſſime de ſupma ꝙ ſi deuiat a deo ſolo poterit iudicari. Cōtinuet̄ ergo ſic. ergo di ctū eſt ſi deuiat terrena poteſtas iudicabitur a pote

ſtate ſpūali. Sed ſi deuiat ſpūalis minor iudicabit a ſuo ſupiore. ſi vo ſupma ſpūalis ptās deuiat a ſolo deo non ab hoie poterit iudicari: teſtāte aplo. ſpūalis hō iudicat oia ⁊ ipē a nemine iudicat. Notandū autem ꝙ ille eſt ſpūalis hō ꝗ hʒ ſanā mentē ⁊ ſanū iudiciū ſicut ille ē ſan⁹ corporalit ꝗ hʒ ſanū guſtū ⁊ hʒ ſanū iudiciū de ſaporib⁹: ſic ⁊ ille ē ſpūalit ſan⁹ ꝗ hʒ ſanā mētē ⁊ hʒ ſanū et rectū iudiciū d agibilib⁹ ſicut ꝗ ſol⁹ ille ꝗ eſt ſan⁹ corꝑalit ꝑt recte alia corporalia iudicat ſic ſol⁹ ille ꝗ ē ſpiritualis ꝑt d oib⁹. iudicare tā d ſpūalib⁹ ꝙ d corporalib⁹: qa corporalia ſub ſpiritualib⁹ ꝯtinēt. Notādū eſt etiā ꝙ idē eſt eſſe ſpirituale ⁊ ſanū ſpūaliter: qr quicunqʒ eſt ſpūalis hʒ ſanā mentē: ⁊ hʒ rectū iudiciū de reb⁹. Notandum etiā ꝙ ſicut habēs guſtū īfectū male iudicat de ſaporib⁹ ⁊ in ſuo iudicio ab oib⁹ iudicat: qr ſi hʒ guſtum īfectū etiā dulce iudicabit amarum. ſic habens mentē infectā hʒ prauū iudiciū d agibilib⁹: et in ſuo iudicio ab oib⁹ iudicat ⁊ repꝫēdit: qr iudicabit eſſe faciēdū qd nō eſt faciēdum: iuxta illud. Dicat amor cec⁹ dedecus eſſe decus. itaqʒ ſpūalis hō ⁊ hñs ſanā mentē iudicat oia ⁊ ipē a nemine iudicat: qr in ſuo iudicio a nemine repꝫendit. Notādum etiā ꝙ duplex eſt ſpūalitas pſonalis ⁊ ſm ſtatū. ⁊ duplex eſt iudiciū ſiue duplex eſt correctio: auctoritatiua / ⁊ ſr̄na. Itaqʒ ſpūalis pſonalit oēs iudicat: qr oēs male agētes ꝑt corrigere correctione ſr̄na: ⁊ ipē a nemine iudicat: qr ſi eſt ſpūalis bonus ⁊ ſanctus: nil agit de ꝗ poſſit iudicari vel repꝫendi. Eſt autē alia ſpiritualitas ſcdʒ ſtatum. qñ eſt i ſtatu ſctiſſimo ⁊ ſpūaliſſimo: et in hoc ſtatu eſt ſol⁹ ſūm⁹ pontifex: ideoqʒ ꝗlibet eū nōiat ⁊ nōiare dʒ ſctiſſimuʒ patrem. Iſte oia iudicat etiā auctē: qr ſup oēs auctē hʒ: ⁊ ipē a nemine iudicat: qr null⁹ hʒ auctēm ſup ipʒ perſonaliter: ꝗ pñt eſſe et forte ſunt multi ſanctiores papa et ſpūaliores eo. ſed ſcdm ſtatum nullus eſt ita ſpiritualis nec ita ſanct⁹: ⁊ qr auctoritate iudicare reſpicit ſpūalitatem ⁊ ſanctitatem ſm ſtatum: ideo auctoritatiue ipē ſolus eſt ille ſpūalis homo qui iudicat omnia ⁊ ipē a nemine iudicatur.

a ¶ Eſt autē hec auctoritas. ⁊c̄. Hic ponit ꝯcluſiōeʒ etiā de eccſiaſtica ptāte oñdēs quō ſit hūana: ⁊ quō ſit humana: vel oñdit quō ſit humana ⁊ quō diuina. ē et humana: qr data eſt hoi. ⁊ eſt humana qr exercet per hoiem. tñ non eſt humana qr ſit data ab hoie. Sʒ potius eſt ptās diuina quia data a deo: nam ore diuino petro eſt data ſibi ſuiſqʒ ſucceſſoribus. Eſt etiam hec auctoritas diuina quia firmata in ipō xpō petra quā petrus confeſſus fuit dicente dño ipī petro. Quodcūqʒ ligaueris. ⁊c̄. ſ a ptʒ ꝗdem. Notādum autēʒ ꝙ hec auctās duplr eſt humana ⁊ duplr diuina. Eſt autem humana: qr data hoi. et eſt humana: qr exercet ꝑ hominē. Sed eſt diuina: qr eſt data a xpō ꝗ erat de⁹ ⁊ eſt diuina: qr firmata ē in petra firma in xpō ꝗ erat ver⁹ de⁹. Notandum etiā ꝙ oia iſta ꝗttuor pñt haberi ex euangelio. Nam ꝙ ſit humana: qr data eſt hoi habet ex euāgelio vbi dr. Tibi dabo. ⁊c̄. ꝙ etiā ſit hūana: qa exercet ab hoie ptʒ ex euangelio cum dr. Quodcunqʒ ligaueris. ⁊c̄. ꝙ ſit diuīa: qr data a deo ptʒ ex euangelio: qr ipē xpō ꝗ erat de⁹ loquebat qñ dixit. Tibi dabo. et ꝙ ſit diuina. qr fūdata i eo ptʒ ex euāgelio: qr ipē xpō qui erat de⁹ loꝗbat cū dixit. ſup hāc petrā. i. ſup meipm ꝗ ſuʒ petra ⁊ qui ſignificor ꝑ petraʒ edificabo eccleſiam meam.

f. cor. ij. · Mat. xvj. · Spūalis dꝛ ſanam mentez habet. · Spūalitas ē duplex · Papa ſanctiores multi pñt eſſe. · auctās pape ē hūana ⁊ diuīa · Gen. i.

terrena poteſtas iudicabit a poteſtate ſpūali: ſed ſi deuiat ſpūalis: minor a ſuo ſupiori. Si vero ſuprema: a ſolo deo nō ab hoie poterit iudicari teſtāte aplo. Spūalis hō iudicat oia: ipē aūt a nemine iudicat. ¶ Eſt autē[a] hec auctoritas (et ſi data ſit hoi vt exerceat ꝑ hoiem) nō humana ſʒ potius diuina ore diuino petro data: ſuiſqʒ ſucceſſoribus in ipſo chriſto quem cōfeſſus fuit petra firmata: dicēte domino ipſi petro. Quodcunqʒ ligaueris. ⁊c̄. ¶ Quicūqʒ[b] igit huic poteſtati a deo ſic ordinate reſiſtit: dei ordīatiōi reſiſtit: niſi duo (ſicut maniche⁹) fingat eſſe pricipia. quod falſum et hereticum iudicamus qr teſtāte moyſe. Nō in principijs: ſed in principio celum de⁹ creauit ⁊ terram. ¶ Porro[c] ſubeſſe roma. pō. oēm humanā creaturā declaramus dicim⁹ diffinim⁹ ⁊ pnūciam⁹ oīno eſſe de neceſſitate ſalutis. Datum laterani. xiiij. decēbris Ponti. nr̄i. Anno. viij.

b ¶ Quicūqʒ igit. ⁊c̄. Hic ponit concluſioneʒ quartā de eccleſiaſtica ptāte dicens. ꝗcunqʒ igit huic ptāti ſupple eccleſiaſtice a deo ſic ordinate reſiſtit. dei ordinatiōi reſiſtit: ⁊ ſupple non ꝑt eſſe in ſtatu ſalutis: niſi forte fingat duo pncipia ⁊ duos deos ſicut fixit manicheus heretic⁹. qd dictuʒ eſt falſum ⁊ hereticū iudicam⁹: qa teſtāte moyſe: nō in pncipijs: ſed in principio celū de⁹ creauit ⁊ terrā. Notādum autē ꝙ de⁹ pater ſcdʒ vnū modum exponendi quem tangit Aug. ſup Gen. i pncipio. i. in filio creauit. ⁊c̄. Et qr pater et fili⁹ non ſunt duo pncipia ſed vnum pncipium imo qr tota trinitas pater ⁊ fili⁹ et ſpūſſanct⁹ relatiue ad creaturam non ſunt plura pncipia ſed vnum pncipiuʒ vt dt Aug. iiij de trini. c. xiiij. Ideo nō in pncipijs: ſed in pncipio celum de⁹ creauit ⁊ trā. Notandum etiā ꝙ ſi eſſent duo dij. poſſent eſſe plura capita in regimine hūani gñis ⁊ vnū caput poſſet referri in vnū deū. ⁊ aliud in alium deuʒ. Sʒ cum hoc ſit falſū ⁊ hereticuʒ: ſicut nō eſt niſi vn⁹ de⁹ ⁊ vn⁹ dei fili⁹ Ieſus xpō: ita eccl'ia non hʒ niſi vnum caput et vnum principalem vicarium ieſu xpi cui ſubeſſe eſt de neceſſitate ſalutis.

c ¶ Porro ſubeſſe romano pontifici. Hic ponit concluſionē tot modis inueſtigatā ac etiā illatā ex oībus antedictis. Cōtinuet autē ſic qr ex conditionib⁹ quibuſdā gñalib⁹ ꝯpetētib⁹ eccl'ie. ⁊ qr ex quibuſdā adaptationib⁹ ſpecialib⁹ adaptatis eccl'ie. ⁊ tertio ꝗa ex ipſis gladijs qui ſunt in eccl'ia ptʒ ꝙ tenemur ſubeſſe romano pontifici porro. i. certe: qr ſic eſt. Ideo oībus hīs cōſideratis declaram⁹ dicim⁹ ⁊ diffinim⁹ oīno eē de neceſſitate ſalutis omni humane creature ſubeſſe ſummo pontifici. Notandum autem ꝙ ait dñs papa ſe declarare dicere et diffinire omnino ꝙ ſibi ſubeſſe eſt de neceſſitate ſalutis. ⁊c̄. que poſſunt ſic adaptari vt ꝯcludamus ꝙ ſubeſſe ſummo pontifici eſt de neceſſitate ſalutis. declaramus: ſi conſideremus ꝯditiones gñales ſuprapoſitas cōpetentes eccl'ie. Dicimus ſi conſideremus adaptationes ſpeciales adaptatas eccl'ie: ⁊ hoc diffinim⁹ ſi ꝯſiderem⁹ ipſos gladios qui ſunt in eccleſia. ⁊ omnino: id eſt penitus: vel omnino id eſt prefatis omnibus conſideratis pronunciamus ſic eſſe. Et hec de expoſitione prefatis decretalis eiꝰ

In pncipio et nō i pncipijs de⁹ celū creauit ⁊ terrā. · Eccl'ia vnicuʒ caput habet. · Pape ſubeſſe eſt d ſalutis neceſſitate.

te a ſctiſſimo pře ꝛ dño.dño.B. diuina ꝓuiden. papa
octauo dicta ſufficiāt. Jo.mo. Addi. ¶ Quero vtrum
ptās ſpūalis debeat dñari tpali? Et videtur ꝙ nō.qꝛ
iuriſditiões ſunt diſtičte: vt in autē.quo.opoꝛ.epi.in
ꝑn.col.j.de ꝯſe.diſ.iij.celebritatē.l fi. Nō ḡ papa dꝫ ſe
intromittē de ptāte tpali:ſꝫ dꝫ tpalia dimittere ipato
ri regib⁹ ꝛ aliis dñis tpalib⁹.viij.di.quo iure.arg.eꝫ
q fi.ſunt leg.c.latoꝛ.ꝛ.ca.cūm.alis poneret falcē ſuā i
meſſem alienā.ȝ.de elec.c.venerabilē.qḋ nō eſt faciē
dū.vj.q.iij.c.j. Preterea ſm̄ Hug.ipatoꝛ a ſolo deo hꝫ
ptātē i tpalib⁹.papa i ſpūalib⁹.ꝛ ſic iuriſditiões ſunt
diſtincte: vt dicūt ꝑme ꝯcoꝛdantie. Et lꝫ coronam reci
piat a papa:gladiū tñ ab altari.xciij.di.legim⁹.ꝛ etiā
añ fuit īperiū ꝙ̄ apl̄atus. Preterea ptās ſpūalis indi
get tpali miſtoriēs.xxiij.q.v.adminiſtratoꝛes.ḡ nō dña
tur ei. Preterea ſi ptās ſpūalis dñaret̄ tpali hr̄et dñiūꝫ
tpaliū.ſꝫ dñiū earūdē reꝝ nō pōt eſſe ſimul ꝛ ſemel i=
ſolidum/eodem tp̄e apud plures.ff. cōmo.l.ſi vt cer=
to.ꝟ.ſi duob⁹ vehiculum.ḡ null⁹ alter hr̄et dñium qḋ
eſt falſum ḡ ꝛc̄. ¶ Contrariū videt̄ xp̄us ꝯmiſit ſūmo
pōtifici vices ſuas.vt hr̄ Math.xvj.c.ꝛ.xxiiij.q.j.qḋ=
cunqꝫ. Sed xp̄o data erat oīs ptās in celo et in terra.
Math.xxviij.ḡ ſūm⁹ pōtifex q eſt ei⁹ vicari⁹ habebit
hanc ptātem.ex̄ de trāſla.epi.c.q̄nto. ¶ Rñdeo ꝛ dico
ꝙ ptās ſpūalis dꝫ dñari oī creature humane ꝑ rōnes
qs Hoſt.idućit i ſum.q fi.ſūt le.ꝟ.q̄lr et a q. Jtē qꝛ ipe
xp̄s fili⁹ dei dū fuit i hoc mūdo ꝛ ēt ab eterno naturalis
dñs fuit ꝛ de iure naturali i ipatorē ꝛ q̄ſcūqꝫ alios de=
poſitiōis ſniās ferre potuiſſet:et dānatiōis ꝛ q̄ſcunqꝫ
alias: vtpote in ꝑſonas q̄s creauerat: ꝛ donis natura
lib⁹ ꝛ gratuitis dotauerat: ꝛ etiā ꝯſeruabat. Et eadē
rōne vicari⁹ eius pōt. Nā nō videt̄ dñs diſcret⁹ fuiſſe
(vt cū reuerētia ei⁹ loquar) niſi vnicū poſt ſe talē vica
rium reliqſſet: q hec oīa poſſet. fuit autem iſte vicari⁹
ei⁹ petr⁹ Math.xv. vltra mediū. Et idē dicēdū eſt de
ſucceſſoꝛib⁹ petri: cū eadē abſurditas ſeq̄retur ſi poſt
moꝛtē petri hūanā naturā a ſe creatā ſine regie vni⁹
ꝑſone reliqſſet.ar.ad hoc.ȝ.q fi. ſunt le.ꝑ venerabilē.
vltra mediū de hoc not. Jnno.ȝ.de fo.cō.c.lꝫ. Et ideo
dñs Bo.viij.mot⁹ multis aliis efficacib⁹ rōnib⁹ ꝛ exē=
plis et auctoꝛitatib⁹ ſacre ſcripture declarauit/ dixit
ꝛ diffiniuit ſubeſſe romano pontifici oēm hūanā crea
turā eſſe de neceſſitate ſalutis vt in extrauagāti vnā
ſctām q ḃ ó ꝟbo ad ꝟbū poſita eſt cū glo.dñi. Jo.mo.
Additio dñi bertrādi. que elucidat ꝛ declarat materias iſtius q̄ōnis. ¶ Ad
argumenta in ꝯtrū rñdeo. Ad ꝑmū cū dꝛ ꝙ iuriſditio
nes ſunt diſtincte ꝛc̄.dicit Hoſti.ſic. Ego iuriſditiões
aſſero ꝛ vtrāqꝫ a deo ꝓceſſiſſe vt dicta auc̄. quō opoꝛ.
epi. Tñ q̄to altera magis deo appropiquat tāto ma
ioꝛ. Ergo ſacerdotiū mai⁹ qḋ ꝓbat̄ ex oꝛdine ſcriptu=
re dicte auc̄. Et ſic intellige ꝙ nō multū diſcrepant ſa
cerdotiū ꝛ imperium vt in auc̄. de non alie.aut ꝑmu.
reb⁹ ec.ꝟ.ſinim⁹.col.ij. Non multū diſcrepāt q ad ꝑn=
cipiū vñ ꝓcedūt: ſꝫ multū diſcrepāt q ad maioꝛitatē.
Jnde eſt ꝙ caput epi inūgit̄: ſꝫ arm⁹ regis. ꝛ ep̄s chriſ
mate: rex oleo vt ſciat̄ ꝙ ep̄s ē vicari⁹ capitꝭ nr̄i.i.ieſu
xp̄i. ꝛ vt oſtēdat̄ q̄ta ſit dr̄ia īter auc̄tē pōtificis ꝛ ꝑn=
cipis ptātem.ex̄ de ſacra vnctio.c.j.ꝟ.vñ i veteri teſta
mento. ¶ Et eodē mō rñdet̄ ad ſcḋam oppoſitionē.et
ꝙ dꝛ añ fuiſſe iperiū ꝙ̄ apl̄atū: hoc nō facit ad ꝓpoſi=
tū: qꝛ ptās nō rōne tp̄is dꝛ maioꝛ. ſed rōne poti⁹ digni
tatis. Nā ꝛ ſi ādreas ꝑmus venit ad fidē ꝙ̄ petr⁹.ꝑla
tus eſt tñ petrus andree cū in aploꝝ cathalogo ſemꝑ
ꝑm⁹ quaſi ꝑncipuus premittat̄: nō ꝙ petrus ſit potioꝛ
tp̄e: ſed potioꝛ dignitate. ¶ Ad tertiū argumentū di=
co ꝙ lꝫ vt ſupꝛa dictū eſt oīs humana creatura ſubſit
pape ꝛ ſic ptāti ſpūali non tñ ſeq̄t̄ ꝙ hēat dñiū oīm re

Ptās ſpūalis an debeat dñari tpali.

rū tpaliū. ¶ Ad cui⁹ declarationē ſciēdū eſt ꝙ eſt du=
plex dñiū. Eſt eñ qḋdā dñiū iure diuino: qḋdā aliud
iure hūano.viij.diſt.q iure. diuinū dñiū eſt illḋ qḋ eſt
apud deū ſuꝑ oēm creaturā. ipſe eñ deus creatoꝛ eſt
oīm vniuerſoꝝ. q eñ manet ieternū creauit oīa ſimul
Jtē in geñ.c.j. Jn ꝑncipio creauit de⁹ celū ꝛ terrā. Et
vide ó hoc qḋ legit̄ ꝛ no.ȝ.de ſum.tri.ꝛ fi. catho.ca.j.
Jſto dñio Dñi eſt terra ꝛ plenitudo eius. in ꝑs.ȝ. de
deci.c.tua nobis.ꝛ dicto.c.q iure. Jſtud dñiū eſt veꝝ
dñium ſimplex ꝛ abſolutū: ꝛ vn⁹ eſt dñs oīm creatura
rū deus. Et ideo ꝓꝑꝛie loquendo oēs creature ꝓꝑꝛie
tates ꝛ res poſſeſſiones ꝛ bona alia in nullius bonis
ſunt vere abſolute ꝛ ꝓꝑꝛie niſi dei. Circa qḋ dñiū di=
cit Hoſt.ȝ.de vo.ꝛ vo.redem.c.qḋ ſuꝑ.in magna glo.
ꝟ.michi tñ videt̄.ſic videt̄ mihi ꝙ in aduentu xp̄i oīs
honoꝛ ꝛ oīs ꝑncipatus ꝛ omne dñium ꝛ iuriſditio de
iure ꝛ ex iuſta cā ꝑ illū q ſuꝑmā manuꝫ hꝫ nec errare
pōt omni infideli ſubtracta fuerit: ꝛ ad fideles trāſla
ta ꝙ hoc iuſta cā fuerit ꝓbat̄ eccl'iaſtici. x. Regnū de
gēte ad gentē trāſfert̄ ꝓpt̄ iniuſticias ꝛ iniurias ꝛ cō
tumelias ꝛ diuerſos dolos. qḋ hoc factū ſit cōꝓbat̄
ȝ.de cōſti.c.trāſla.ꝛ hoc in ꝑſonā xp̄i filij dei viui: qui
nō ſolū ſacerdos fuit: ſed ꝛ rex. Luce.j. Ecce ꝯcipies i
vtero ꝛc̄. vſqꝫ ad regni ei⁹ nō erit finis. vñ et ipe dixit
Math.xxj. auferet̄ a vobis regnū ꝛ dabit̄ genti faciē
ti fructū ei⁹. Hui⁹ autē regni ꝛ ſacerdotij ꝑncipatū ꝑ=
petuū ꝯmiſit fili⁹ dei petro ꝛ ſucceſſoꝛib⁹ eius: vt pꝫ
in eo qḋ legitur ꝛ no.J.eo.lib.de homici.c. ꝓ hūam.et
ȝ.qui fi.ſint legi.ꝑ venerabilē.ꝟ.rōnib⁹ ꝑ totū ꝛ maxi
me in verſi.fi. Et de tali dñio diuino dico ꝙ oīs tpalis
ptās eſt ſubiecta ſpūali ꝛ debet ptās ſpūalis poteſta=
ti tpali dñari. ¶ Aliud eſt dñiūꝫ qḋ ſcḋm legiſtas vo=
cat̄ legale dñium. ꝛ ita nominat accur.ff. de ꝟb.ſig.l.
recte. ſcḋm vero canoniſtas vocat̄ hūanū vt in dicto
ca.quo iure. et de iſto legali vel hūano dñio dicit Jn=
no.ſic ꝙ ei⁹ iure qḋ ad aliquē ſpectat vel acquirit̄ de
iure naturali vt ſunt dñia: obligationes et hmōi ꝛc̄.
Jnnuens expreſſe ꝙ reꝝ dominia ꝛ obligatiões ſunt
de iure naturali.i.de iure gentiū. Non autē a iure ci
uili vel imperatoꝛe vt actiones.ff.de inſti.ꝛ iure.l.ex
hoc iure.inſti.de re.diui.ꝟ.fere.ita no. Jnno.de ꝯſti.c.
que in eccleſiaꝝ. ꝛ Cōpoſt.dicit ibidē ꝙ a iure gentiū
deſcendūt dñia. ſed ꝑ leges ꝑncipū diſtiguunt̄ modi
ꝑ q̄s reꝝ dñia acq̄runt̄.ff.de acq.reꝝ dñio ꝑ to.inſti.
de re.di.ꝑ totū. Et ſic intelligit̄ qḋ legit̄.viij. diſt.q iu
re. Et ſic ꝯcoꝛdāt in hoc ꝙ dñia ſunt de iure gētiū. vi=
det mihi ꝙ dñiū reꝝ legale vel humanum fuit a deo
collatū hūane creature ꝛ nō fuit ab initio introductū
iure gentiū vel ciuili. Nā de⁹ oīa q̄ creauit fecit ꝓpter
rōnabilē creaturam et oīa ſubiecit rōnabili creature
Geñ.caꝑ.j. Et ſic reſeruato ſibi vniuerſali et ꝟo dñio
oīm creaturaꝝ/ hui⁹ dñij vtilitatē ꝯceſſit ab initio hu=
mane creature q ad vſum qḋ videt̄ intelligere accur.
C. de iure doti.l.in reb⁹ ſuꝑ ꝟbo naturaliter. vbi dicit
ꝙ iure ꝑmeuo non diſtinguebant̄ dñia niſi q̄tum ad
vſum ꝛc̄. vñ ante ius gentiū oīa fuerūt cōīa q̄uſqꝫ iu=
re gentiū vſibus ꝑmoꝝ parentum introductum fuit
ꝙ terre diuiderentur ꝛ limitarent̄ ꝛ appꝛopꝛiarēt̄ur
vt vnuſqſqꝫ qḋ ſuū eſſet ſciret. vñ lex dicit ꝙ iure gen
tium dñia ſunt diſtincta nō dicit introducta: vt dicta
l.ff.de iuſti.ꝛ iure.l.ex hoc iure. Cum eñ iure gentiū
diuidant̄ dominia: ſeq̄t̄ ꝙ ante diuiſionē erant do=
minia cōīa.arg.ff.cōi diui.l.iiij.circa ꝑnci.cum ibi no
tatis. vñ ex conceſſione diuina vtilitatis dominij reꝝ
cauſatur quoddā dominiū legale vel humanū quod
reſpectu veri dominij diuini nō dꝛ dominiū: ſed in ſe
cōſideratū dꝛ verum. Jſtud vero dominiū legale vel

Dominiū eſt duplex

hũ anũ. put erat in cõl nõ dʒ dici iuriſgentiũ ſʒ diuini.
Prout vo cuilibet appropriaẜ vel acq̃ritur hoc dñiũ.
ſic ꝯſideratũ eſt iuriſgentiũ. Et tale dñiũ nõ eſt apud
papã tm̃. ſʒ apud oẽs q̃ iuſte acq̃runt. et ex quo ſemel
acq̃ſitũ eſt/non lʒ pape vel alicui alteri auferre vel oc
cupare ſine iuſta cã: qꝛ eẽt ꝯ ius naturale diuinum q̃
Dñiũ rei an poſſit domio ſuo tolli. vnicuiq; dictũ eſt. Ne faciat alteri qđ ſibi nõ vult fie
ri vel i p̃n. decretoꝝ. Et dñs dicit in euãgelio: ne tranſ
grediaris terminos ãtiq̃s q̃s poſuerũt p̃res tui. ix.q.
ij. nullus alterius. facit ad hoc. C. de coarta. li. l. ſi q̃s.
li. xij. Et hoc itelligo ſine cã: qꝛ ex iuſta cã poſſet aliq̃s
p̃uari ab hõie vel a iure tali dñio. ff. de relig. ꝛ ſump.
fune. l. ſi q̃s ſepulchꝛũ. C. p q̃bus cau. ſer. li. accip. per
to. ꝛ. ff. et. C. de bonis dãna. ꝑ totũ. vñ p hoc rñdeẜ ad
argumẽtũ ꝙ q̃tũ ad humanã creaturã illa ſubeſt ſpi
rituali p̃tãti ſicut dictum eſt. Sed dñia reꝝ aliaꝝ ſut
apud ſingulos qui iuſte acquirunt: veꝝ eſt de dñio le
gali vel humano: ſed diuinum dñium eſt apud deuʒ.
Impe- rator eſt dñs mũdi. Nec eſt ꝯtradictio diuerſis reſpectibus accepto dñio
Ad illa iura cõtã que dicũt ꝙ impator eſt dñs mũdi.
ff. ad. l. rhodi. l. dep̃catio. Rñdet vt no. C. de q̃dri. pre-
ſcrip. l. bene a zenone. Petrus. B. Iohannes. xxij.

¶ Prelati nõ diſcurrãt p̃ſertim habitu trãſformato. q̃ ſi ad curiã venerint inde recedere nõ dñt ſine pape lĩcia. alr̃ ipſi ꝛ receptãtes illos excõicati ſunt. Cap. ij.

Ut platoꝝ inepta diſcurſib⁹ grauitas:
ſimplicitas ſimulatõib⁹ obuia: ꝛ ipoꝝ
ad xp̃i vicariuʒ indeuotio: religioſitati q̃ppe
ꝯtraria: nõ imerito arguẽda: cũ reuerentiã il
loꝝ ſctitas: lucẽ puritas: firmoſq; maturitas
poſcat greſſus: vt ſint vita mũdi. fama clari.
p̃ſicuiq; reddãẜ exẽplo. Verũ qꝛ ipoꝝ q̃rũdã
(vt fidedignoꝝ hʒ aſſertio) eo vana prorupit
iterdũ ne dixerim⁹ pnicioſa temeritas ꝙ (ve
ſtib⁹ ſpũalis ſctitatis abiectiſ diſſimulato ha
bitu) ad remotas a ſuis ſedib⁹ ptes ſe tranſfe
rũt. Quinimo ad ſedẽ aplicã clanculo nobis
nõ viſis nec inſinuato ꝙ venerit: veniſſe: lati
taſſe: diſceſſiſſeq; dicãẜ. Nos ne tacentib⁹ no
bis nõ p̃ciſus hmõi morb⁹ iualeat: dũ p̃uidũ
Licitũ crediẜ qđ non puniẜ. crediẜ qđ incautũ licitũ qđ ipune. Oib⁹ epis
ſupioribuſq; platis ſub obteſtatiõe diuini iu
dicij ihibemus ne abſq; rõnabili cã / timoris
forte vel alia extra ſuaꝝ ciuitatis: et dioceſis
p̃uinciaꝝ (mutatis habitib⁹) limites indiſcre
te diſcurrãt. Inhibem⁹ etiã ne q̃ epoꝝ ꝛ ſupe
rioꝝ ipoꝝ latẽter (p̃ſertim habitu trãſforma
to) veniẽtes ad curiã: de ipa (romani pon. nõ
p̃ntati ꝯſpectib⁹ vel ſaltẽ ab eo recedẽdi lĩcia
nõ obtẽta) recedãt. Si qui vo epoꝝ ꝛ ſupioꝝ
hmõi nr̃e inhibitiõis ꝯtradictores extiterit:
ꝛ abſq; ipi⁹ ro. pon. recedẽdi lĩcia ꝯceſſa: coꝗ;
nõ viſo receſſerit ab eadẽ: necnõ ſi q̃ ſcienẜ re
ceptauerit a ſdictos niſi id ꝯfeſſi eidẽ ro. põ.
vel alicui p quẽ hoc ipm ad ei⁹ crediderit de-
duci noticiã: manifeſtare curauerit (etiã ſi ar
chiep̃ali p̃triarchali vel q̃uis alia dignitate p̃-
fulgeãt) eos excõis ſnĩa inodam⁹. Ioh. xxij.

¶ Prelati ad curiã nõ debẽt more noctue latenter venire nec inde ſine papali lĩcia recedere / alr̃ infideles iudicanẜ. ꝛ ſnĩa excõicationis ligantur. Capitulum. iij.

Et ſi deceat q̃ſlibet ſubditoꝝ curã exer Curandũ ẽ de ſubditiſ
cere ſollicite: ꝛ per oĩa velut lucis filios
ãbulare: hoc tñ p̃cipue ab ipis exigiẜ: q̃ ꝯſtitu
ti p altitudinẽ dignitatiſ etiã ſpecula circa cõ
miſſas ſibi plebes paſtoꝝ ſimul ꝛ cuſtodiũ p-
tes iplere tenenẜ: ꝛ corã ipſis laudabiliũ ope
rũ exẽplo lucere. Ad nr̃m ſane puẽit audituʒ
ꝙ nonnulli pontificali p̃diti dignitate gregũ Prelati ſunt paſtores ꝛ cuſtodes.
ſuoꝝ cuſtodiã negligẽtes ꝛ abhorrẽtes lucẽ
tãq; filij tenebraꝝ: nõ vereñẜ ſe ab oiuũ ſuaꝝ
cura: mercenarij more: tpe lõgo ſubducere: ꝛ
põtificali dignitate reiecta nõ erubeſcunt va
gari p deuia ſub habitib⁹ trãſformatis: ac cõ-
tẽpto de exhibẽdo parẽtib⁹ ꝛ ſupioribus ho
nore p̃cepto: ſic abiecti ꝛ indecori interdũ ad
ſedẽ aplicã clãculo declinare p̃ſumũt: vbi mo- noctua nocte videt lux huic excecat oc-
re noctue cui⁹ intuitũ nox illuminat: lux exce
cat. de die latẽtes horis tenebrarũ quos ſuis
arbitrãẜ ꝯformari deſiderijs viſitãt: ſuos cis
euomẽtes ꝯcept⁹ iniq̃s: ꝛ ꝯſpiratiões forſan cellos.
illicitas aduerſus nos ꝛ alios ptractantes: et
demũ abinde (non abſq; notabili ſedis p̃dicte
ꝯtẽptu) reuerẽtia tã ꝯſueta q̃; debita nõ exhi
bita romano pon. ꝛ nec ab ipo petita lĩcia nec
obtẽta recedũt. ¶ Nos igiẜ ꝛ ipi⁹ ſedis hono
rẽ in hac pte ꝓſpicere: ac taliũ inſolẽtijs finẽ
iponere cupiẽtes de frm nr̃oꝝ ꝯſilio hoc gñã
li ꝓhibem⁹ edicto: ne decetero p̃ſul aliq̃s ſine
ſui ſupioris lĩcia: niſi ꝓ negocijs eccl̃ie ſibi cõ-
miſſe extra ſuã dioceſim audeat pnoctare. fir
miter ſtatuẽtes vt q̃cũq; pontifex ad romanã
curiã veniens papale palatiũ p̃mit⁹ viſitet:
ad papã (ſi hoc patiaẜ tpis opoꝛtunitas) itra
tur⁹ ac reuerẽtiã ꝯſuetã ꝛ debitã exhibitur⁹
eidẽ nullaten⁹ receſſurus a curia niſi ab ipſa
ſup hoc petita lĩcia ꝛ obtẽta. Qđ ſi ſec⁹ a quo
q̃; ſup his fuerit attẽtatũ: nos q̃ſcũq; p̃latos
q̃uis etiam p̃triarchali dignitate fulgẽtes ſic
ad ſedẽ accedẽtes: ꝛ ab illa (vt p̃dicĩẜ) recedẽ
tes: necnõ q̃ſlibet alios q̃ tales apđ ſedẽ ipam
receptare p̃ſũpſerit niſi an̄ receptionẽ hmõi
eidẽ ro. pon. ſignificauerint aduẽtũ illoꝝ de-
cernim⁹ eo ipſo notã ifidelitatis incurrere ac
excõicatiõis ſnĩe ſubiacere. Nulli ergo ꝛc̃.

¶ De treuga ꝛ pace. Sixtus quartus.

¶ Sixtus papa volens diſcordiã ex pragmatica ſanctione ſuboꝛtã ſedare ordinarijs regni frãcie ad ꝯferẽda bñficia ſex mẽſes ꝯcedit. Facultatẽ ꝯcedendi. ſex grãs ſibi retinet. Bñficia cardinaliũ ꝛ eoꝝ q̃ cardinaliũ ſunt familiares i regno frãcie exiſtẽtia ſue diſpoſitioni vſq; ad certũ tpꝰ reſeruat. De bñficijs pmouẽdoꝝ q̃d fieri debeat oſtẽdit. Cauſas bñficiales in p̃ma in-

ſtātia vult in ptib' terminari in qbus ſūte diffinitiuā
ſniam(niſi in vno caſu) vetat appellari. Quid de cau=
ſis in curia pēdētib' faciendū ſit narrat. Si aūt eadē
cā in diuerſis curijs diuerſis reſpectib' tractat: qnā
pacto terminanda ſit hic recitat. Taxas bñficioꝝ edi=
tas a Johā. xxij. ſeruādas cēſet. Tandē ipſe ponit in=
fra qd vult iſta acceptari ⁊ ſeruari. Scias tñ ꝙ hmōi
ꝯcoꝛdata tanꝗ̄ iuri ꝯmuni ⁊ decretis ꝯſtantien. ⁊ ba=
ſilien. contraria nō ſunt effectū ſoꝛtita. Capitulum. j.

Ad vniuerſalis eccl'ie regimē diuīa diſ=
ponēte clemētia vocati/iter alia p cō=
miſſoꝝ ppłoꝝ votiua dilectiōe nil occurrit ꝑ=
ſtanti' ꝙ exoꝛta iter pſonas eccl'iaſticas (pri
cipis tenebraꝝ aſtutia) diſcoꝛdiaꝝ fomēta p
nr̄e ſollicitudis occurſum ꝓtin' extiguere: vt
(cuiuſuis altercatiōis ſalubrit' euulſis ſemini
bus) pacis ⁊ trāqllitatis dulcedinē inter credi
tos nobis pplos (diuina nobis aſſiſtēte gr̄a)
iponere ⁊ ꝯſeruare valeam'. Cupiētes itaqꝫ
vt ſuſcitata retroactis tpib' diſcoꝛdia (ꝓchdo
loꝛ) in regno frācie: dalphinatu: alijſqꝫ terris
et dñijs kmi in xp̄o filij nr̄i Ludouici frācoꝝ
regis illuſtris: iter nōnullas ex eiſdē pſonas
occaſione cuiuſdā ꝯſtōnis: q̄ in eodem regno
diuti' ioleuit: quā pſone ꝑdicte pragmaticaꝫ
ſanctionē vocāt ne ſi (qd abſit) maioꝛa fomen
ta ſumeret: dāna piter ⁊ grauioꝛa ſcādala pi
culaqꝫ ſubſeqrent: fine debito claudat ⁊ tota
liter ſecludatur. Auctoꝛitate aplica ex certa
ſciētia de fratrū noſtroꝝ ꝯſilio oībus ⁊ ſingu
lis prelatis ⁊ alijs pſonis eccleſiaſticis regni
dalphinat' terraꝝ ⁊ dñioꝝ eoꝝūdē: ad q̄s di=
gnitatū alioꝝūqꝫ bñficioꝝ eccl'iaſticoꝝ ſtatū
⁊ dñioꝝ eoꝝūdem collatio ꝓuiſio pñtatio ele
ctio ſeu q̄uis alia diſpoſitio ptinet: de quibuſ
uis dignitatib' pſonatib' adminiſtrationib'
officijs canonicatib' ⁊ prebendis necnō alijs
bñficijs eccl'iaſticis cū cura: ⁊ ſine cura ſcl'ari
bus: ⁊ regularibus ad eoꝝ collationē ꝓuiſio
nē: ꝑſentationē electionē ſeu q̄uis aliā diſpo
ſitionē ptinētib' q̄ deinceps i februarij: apri=
lis: iunij: auguſti: octobris: ⁊ decēbris mēſib'
⁊ futuris ꝑpetuis tpibus vacare ꝯtigerit (dū
modo diſpoſitioni aplice ex aliq̄ gn̄ali reſer=
uatiōe i coꝛpe iuris clauſa aut p alterā ex cō
ſtitutionib' felicīū recoꝛdationū Benedicti[a]
duodecimi q̄ incipit Ad regimē[a]: aut Johan
nis vigeſimiſecundi romanoꝝ pontificū ꝑde
ceſſoꝝ noſtroꝝ: q̄ incipit Execrabilis[b] ſeu cō=
ſtitutiones ⁊ regulas cācellarie aplice p nos
ſup hoc editas reſeruata gn̄aliter nō exiſtāt)
ꝑinde ac ſi aliq̄ a ſede aplica vel eius legatis
expectatiue lr̄e non emanaſſent: libere diſpo
nēdi facultatē ꝯcedim' p preſentes. Et qr iſti
ſummi pontifices ꝑdeceſſoꝛes noſtri ꝯſueue=
runt ſe in conceptionibus gratiaꝝ expectati
uaꝝ pſonis bene meritis exhibere liberales:
noſtre intētionis exiſtit ꝯcedere in regno dal
phinatu terris ⁊ dñijs regni hmōi vltra gr̄as
expectatiuas p nos in eiſdē regno dalphina
tu terris ⁊ dñijs ꝯceſſas (qbus in aliquo ꝑiu=
dicare nō intendimus p preſentes: qualeſqꝫ in
ſuo roboꝛe permanere volum') ſex perſonis
idoneis regnicolis ſex alias gr̄as expectati=
uas ad quālibet collationē prouiſionem pre=
ſentationē ſeu q̄uis aliā diſpoſitionez ſingu
loꝛum ex prelatis ⁊ alijs perſonis ꝑdictis ex
qbus quidez ſex gratijs due gr̄e expectatiue
cōcedētur duob' clericis regnicolis idoneis
ꝓ quibus rex ipſe ⁊ chariſſima in xp̄o filia no=
ſtra regina: ac dilecti filij nobilis vir dalphi=
nus vien. necnon magiſtri ⁊ ꝑſidentes ac alij
officiarij: in aliquo ex parlamētis regis eiuſ=
dem regni nobis ſup hoc vnanimiter ſuppli=
cabāt. Qui duo noīati per regē ⁊ reginā dal
phinū magiſtros ꝑſidentes ⁊ officiarios pre
fatos gaudeant ꝑrogatiuis ad inſtar familia
rium noſtroꝝ ꝯtinuoꝛum cōmēſaliū. Ipſiſqꝫ
ſex gratijs cōſumptis: alias ſex gratias ſiſes
alijs ſex gratijs pſonis idoneis modo et foꝛ=
ma ꝑmiſſis ꝯcedere intēdimus. ¶ Volumus
aūt ac eiſdē auctoꝛitate et tenoꝛe preſentium
decernimus ⁊ declaramus bñficia q̄ venera=
bilium fratrum noſtroꝝ ſancte romane eccle
ſie cardinaliū familiares continui ꝯmēſales
eoꝝ familiaritate durāte in regno dalphina
tu terris ⁊ dñijs ꝑfatis obtinent: ⁊ in poſterū
obtinebūt: diſpoſitioni aplice in poſterū cen=
ſeri reſeruata: q̄diu dūtaxat cardinales ꝑfa=
ti vitā duxerint in humanis: ac poſt obitum
eoꝝūdem cardinaliū p ſex annos continue ſe
quentes. Quib' q̄dē ſex annis elapſis alij ad
quos eoꝝūdē beneficioꝝ collatio: ꝓuiſio: pre
ſentatio: electio: ſeu q̄uis alia diſpoſitio alias
ptinet: de bñficijs familiarium hmōi in regno
dalphinatu terris et dñijs ꝑfatis ꝯſiſtētibus
in ꝑdictis mēſib' diſponere valeant hmōi re
ſeruatione nō obſtāte. ¶ Concedimus etiam
ꝙ beneficioꝝ q̄ ꝓmouendi per nos ad digni=
tates ſeu beneficia ꝯſiſtoꝛialia ipſaꝝ ꝓuiſio=
nū p nos de eoꝝ pſonis faciendarum obtine
bunt ac in qb' ⁊ ad q̄ ius eis quōlibet cōpetit
ac cōpetere poterit: p ꝓmotiones ad dignita
tes et alia bñficia ꝯſiſtoꝛialia ꝑdicta ac mun'
conſecrationis eiſdem ꝓmouēdis impenden
dum: ſeu lapſu tēpoꝛis de cōſecrandis epīs a
ſacris canonibus diffiniti vacaturoꝛum: ſi ꝓ
motiones ipſe in aliq̄ ex ſupradictis mēſibus

Diſcoꝛdia eſt extinguēda et pax ꝯſeruāda.

[a] ¶ Ad regimē bñf. i. de pben.

[b] ¶ Execrabil'. hec habet. i. de pbē. cū gl. guillelmi d

monte laud. ⁊ etiā inē xx. Jo. xxij. ſub eo. ti. cum gl. dñi geſſelini.

ſtant:niſi beneficia ipſa eſſent als diſpoſitiōi
aplice (vt pꝛefert) reſeruata ad ꝑlatos ⁊ per=
ſonas ſupꝛadictas. Si vero in alijs mēſib⁹ ꝓ=
motiones eiſdē fieri contingat: ad nos et ro
manos pontifices ſucceſſores noſtros colla=
tio prouiſio et omnimoda diſpoſitio ptineat.
Et qm̄ ſedis apoſtolice notarioꝛum magnus
reperit numerus: eoꝛūdem notarioꝛum qui
habitū ꝑ eiuſdem ſedis notarios geſtari ſoli
tum publice ⁊ cōtinue geſtant et in poſterū ge
ſtabūt: bñficia in eiuſdē regno dalphinatu ⁊
terris ꝯſiſtentia dūtaxat cēſeant reſeruata.
Ꝙꝙ oēs ⁊ ſingule cauſe bñficiales in partib⁹
corā iudicib⁹ cōpetentib⁹ vſqꝫ ad diffinitiuā
incluſiue: i pꝛima dūtaxat inſtantia: in q̄ nulli
ante diffinitiuam liceat appellare: nec appel
latio (ſi fuerit emiſſa) debeat admitti: niſi ab
interlocutoꝛia vel a grauamine negociū pꝛi=
cipale minime cōcernente: qđ nō poſſit ꝑ ap=
pellationem a diffinitiua ſententia reparari.
In alijs ꝟo inſtātijs in romana curia tractē
tur: cognoſcantur: ⁊ fine debito terminētur.

Nota: rij aplici i magno ſūt nūero.

Appellare an liceat añ diffinitiuā ſnīam vide. c. ſuꝑ eo. ij. eꝛ de appel.

¶ Cauſe vero bñficiales pendentes in dicta
curia inter noſtros aut dictoꝝ cardinaliū fa=
miliares cōtinuos cōmenſales ipſis cardina
libus in eadē curia ꝑſentibus: ſeu in aliqua le
gatione: aut recreationis cauſa ſecedētibus:
necnō pꝛefate ſedis officiales officia actu ex=
ercentes: aut alios a pꝛemiſſis: qui ꝑ ſex men
ſes curiā pꝛedictā ſecuti ſunt: ⁊ ſequuntur de
pꝛeſenti curiales quoſcunqꝫ alios eoꝛum ad=
uerſarios ſuper quibuſuis beneficijs eiſdem
aduerſarijs auctoꝛitate oꝛdinaria collatis: ꝑ
illos quibus commiſſe reperiuntur ſeu alios
per nos ad id deputatos ſeu etiam deputan=
dos iudices audiantur cognoſcant: decidan
tur: fineqꝫ debito terminentur: ac executioni
debite demandent. Cetere vero ſimiles cau=
ſe beneficiales inter quoſcūqꝫ alios penden=
tes: ⁊ que q̄buſuis iudicibus ſeu auditoꝛibus
cōmiſſe reperiantur: aliquib⁹ iudicibus com=
petentibus in regno francie auctoꝛitate apo
ſtolica cōmittant audiende: cognoſcende: de
cidende ⁊ fine debito terminande cū neceſſa=
ria earūdem cauſarum aduocatione. ¶ Pre=
terea qꝛ alique ex ſupꝛadictis cauſis in eadē
romana curia ſuper petitoꝛio et diuerſis cu=
rijs ipſius regni ſuper poſſeſſoꝛio tractantur
volum⁹ ꝙ in eiſdem cauſis in diuerſis curijs
ſuper petitoꝛio et poſſeſſoꝛio vnico et eodem
contextu pendentib⁹ (ſuſpēſo petitoꝛio ⁊ cen
ſuris ſuꝑ hoc latis) in poſſeſſoꝛio in curijs eo=
rūdē iudicū corā quibus cauſe poſſeſſoꝛij pen

Cā eadem diuerſis reſpectib⁹ in diuerſis curijs tractari pōt.

deant: de pꝛeſenti ꝓcedant: cauſeqꝫ ipſe ſuper
huiuſmodi poſſeſſoꝛio infra biēniū terminen
tur ⁊ finiātur. Alioquin biennio elapſo liceat
partibus ipſis ꝓcedere ſuꝑ petitoꝛio: et vlte=
rius dictis cauſis expeditis ſuper poſſeſſoꝛio
aut huiuſmodi: biennio elapſo altera partiū
litigantiū corā iudice cōpetenti auctoꝛitate
apoſtolica deputato poterit ius ſuum ꝓſequi
ipſeqꝫ apoſtolicus iudex infra aliud biēnium
cauſam in petitoꝛio terminare teneatur. Qđ
ſi non fecerit: cā ipa ab eo auocata ⁊ lis peni=
tus extincta cēſeat. Et ſi forſan aliquis eoꝛū
dem iudicū cuiuſuis ſibi commiſſe cauſe expe
ditionē malicioſe pꝛoꝛogare aut differre pꝛe=
ſumpſerit: excōicationis et omniū beneficio=
rum ſuoꝝ pꝛiuationis penas ipſo facto incur
rat: a qua quidē excōicationis pena abſolui
nequeat: niſi a nobis ⁊ ſucceſſoꝛib⁹ noſtris ro
manis pōtificibus. ꝑterqꝫ in moꝛtis articulo
Ꝙꝙ decetero in lr̄is expediēdis in regno frā=
cie dalphinatu ⁊ terris alijſqꝫ dominijs ꝑdi=
ctis ſeruētur taxe ſuꝑ hoc edite ꝑ Johānem
xxij. papā ꝑfatū ⁊ exceſſus q̄ fuerint corrigā=
tur. Et quia ꝓpter aſſiduas guerras et noui=
tates que continue vigēt in dicto regno: pꝛe=
tenditur eccl̄ias dū vacant grauatas in taxa
etiam refoꝛmata in cōcilio conſtancienſi: q̄ re
ducta eſt ad medietatem antiq̄ taxe: ꝙ graua
tus in eadem taxa pꝛelatus ꝓmouendus ſol=
uat ꝯmunia et minuta ſeruitia: que plures ex
gallis annatā vocāt: tantū ꝓ vera eſtimatio=
ne fructuū eccleſie et monaſterij ad que ſit ꝓ=
motus: eaqꝫ i dicta cācellaria et camera apo
ſtolica inuiolabiliter obſeruari mandamus.
¶ Et qꝛ in ſupꝛadictis cōceſſionib⁹ regnū ac
regem maxima ſumus charitate cōplexi: cre
dendū eſt nō īmerito vt ſe deuotos ⁊ obediē=
tes erga ſanctā romanā eccleſiam exhibeant
Quare volumus et eiſdem auctoꝛitate et te=
noꝛe ſtatuimus: ꝙ ꝑfatus rex infra quattuoꝛ
menſes pꝛemiſſa acceptare ⁊ obſeruare: ac in
regno dalphinatu ⁊ dñijs hmōi obſeruari fa
cere necnon infra alios duos pꝛefatos quat=
tuoꝛ immediate ſequētes menſes ſuper acce=
ptatione ⁊ obſeruatione alijſqꝫ ꝑmiſſis omni
bus et ſingulis per ſuas patentes lr̄as nos et
ſedem ꝑfatam certificare teneatur. Alioquin
ꝑſentes lr̄e et inde ſecuta quecunqꝫ ſint caſſa
⁊ irrita nulliuſqꝫ roboꝛis vel momēti. ¶ Nos
eñ exnūc put extūc irritū decernim⁹ et inane:
ſi ſecus ſuꝑ his a quoqꝫ q̄uis auctoꝛitate ſciē
ter vel ignoꝛanter ꝯtigerit attentari. ¶ Nulli
ergo oīno hominū liceat hāc paginā noſtras

Iudici negligēti pena mirabilis ipoīt.

Beneficioꝛum taxe.

Frācie regnū raro ē ſine bello.

rum conceſſionis: intētionis: volūtatis: ꝯſti-tutionis: declarationis: īdulti mandati et ſtatuti īfringere: vel ei auſu temerario cōtraire Si ꝗs aūt. ꝛc. Datū rome apud ſanctum petrū. Anno incarnationis dñice. M. cccclxxij ſeptimo idus augu. pōtifi. nr̄i anno primo.

Sixtus quartus.

Diſcordia inter religioſos mēdicātes ꝛ eccleſiarū parrochialiū rectores ī partib⁹ germanie quattuor delegatis ꝯmiſſa p̲ eos ſub certis formis ꝛ modis in pacem ꝛ cōcordiam conuerſa fuit. quam romanus pōtifex confirmat: precipiēs ſub pena excōicationis illam a prelatis obſeruari.

Capitulum ſecundum.

Uices illi⁹ q̄ ſupra petrā edificauit eccleſiā ſuā (meritis licet inſufficiētib⁹) gerētes ī terris: et p̲ ei⁹ immaculata veſtigia (q̄tū nobis ex alto ꝯcedit) incedere ſatagentes. Inter xp̄i fideles q̄ſlibet ꝛ p̄ſerti ſub vno atq̧ eodem ſacerdotij vexillo nobiſcum deo militantes: pacē ꝛ charitatē īducere ꝛ inductam confouere: vigilanti ſollicitudine meditamur aſſidue: ꝛ q̄ his ꝯtraria ſunt falce vigilātie paſtoralis ad radicem poſita ſubmouere: put rerū ꝛ tēporū circūſtātie id nō īmerito expoſcere dinoſcunt. Nup ſiq̇dē pro parte tā venerabiliū fratrū noſtrorū Magūtineñ. et Treuereñ. archiep̄orum: ac Herbipoleñ. Uuormacieñ. ꝛ Spireñ. ep̄orum: q̧ dilecti filij nobilis viri Philippi comitis palatini Reni ꝛ duc̄ Bauarie: q̄ vnus ex electorib⁹ Romani īperij exiſtit ad noſtrū p̲uenit auditum ꝙ iter dilectos filios p̄dicatorū: minorum et Carmelitarum ordinū p̲feſſores et nonnullos parrochialiū rectores ꝛ alios etiā eccleſiarū p̄latos. īſtigāte illo q̄ tanq̧ leo rugiens circuit: q̄rens quē deuoret: ī partib⁹ Germanie ꝛ p̄ſertī ī oppido Eſlingeñ. Cōſtañ. dio. ſuſcitata ſunt nōnulla diſſenſionū ꝛ ſcādalorū fomēta ex certis cauſis tūc nobis exp̄ſſis. q̄ niſi p̲ vigilātiā paſtoralis officij celerit̄ ſuccidant: poſſent ad ſcādalum nō modicū xp̄i fideliū illaꝝ partium faciliter p̲uenire. Nos igit̄ attēdētes ꝙ ſacroſancta romana eccl̄ia ab eius fundatione primeua in ordine ſacerdotali quem Petrus apoſtolus ꝛ ei⁹ ſucceſſores obſeruarunt inſtituta: et per viros prouidos ꝛ ſacerdotes virtuoſos adaucta: ꝛ lōgiſſimis temporibus feliciter cōſeruata extitit. Ruſuſq̧ aiaduertentes ꝙ hodiernis tēporibus: hominum creſcēte malicia: niſi ager dominicus cultoribus idoneis: buccinatoribus

Sacerdotes dn̄r ſub eodem vexillo militāt.

Diabol⁹ leoni rugiēti ꝯpat.

Eccl̄ia romana p̲ q̄s fuit inſtituta adaucta ꝛ ꝯſuata

ſpūs ſcti: ꝛ p̄conib⁹ verbi dei (qui preter ceteros in ordinib⁹ fratrū mendicantiū grā aſſiſtente diuina ī copioſo numero reperiunt̄) aſſidue colorent̄: vepribus malorū ꝛ ſentibus vitiorū omnium celeriter obrueretur: nō potuimus nō niſi ab itimis cordis noſtri dolere: ꝙ inter tales viros qui ſe mutua charitate diligere ꝛ alter alterius (iuxta apoſtolum) onera portare deberent: diſcordie ſeminarium excitaretur. Uñ cū vellemus ſuper his ea q̄ decz maturitate cōſulere: Uenerabilibus fratrib⁹ noſtris Guillermo Hoſtienſi ꝛ Angelo peneſtrineñ. epiſcopis ꝛ dilectis filijs noſtris Iuliano tituli ſancti Petri ad vincula: ac petro tituli ſancti Sixti preſbyteris Cardinalibus viue vocis oraculo commiſimus ꝛ mandauimus: vt a ſingulis partibus p̄dictis vel eorū p̲curatoribus legitimis: auditis hincinde p̲poſitis. inter eas ꝯcordiā tractarent. Qui q̄dem ep̄i ꝛ cardinales ſtatutis loco ꝛ tp̄e ꝯuocatis. auditis: et intellectis partibus p̄dictis vt p̄fertur. ꝛ in p̄miſſis grauiter et conſulte p̲cedentes. partes ip̄as de communi earundē cōſenſu ad ꝯcordiā infraſcriptā perduxerūt. ¶ Uidelz ꝙ ipſi parrochiani ſacerdotes d̄ cetero nō dicāt a mendicātibus hereſes p̲dicaſſe: cū ī veritate fides noſtra ſit illuminata/ ꝛ eccleſia exaltata p̲ eoſdem: ꝛ p̄ſertī p̲ ordines p̄dicatorum ꝛ minorum vt iura teſtātur ꝙq̧ fr̄es mēdicantes nō p̄dicent p̲p̲ſos parrochianos non teneri audire miſſam in eorū parrochijs diebus feſtiuis ꝛ dñicis cum iure ſit cautū: illis dieb⁹ parrochianos teneri audire miſſam in eoꝝ parrochiali eccl̄ia: niſi forſan ex honeſta cā ab ip̄a eccl̄ia ſe abſentarēt ¶ ꝙq̧ etiam nec fratres nec curati inducant aliquo modo laicos ad eligendam ſepulturā apud eos. ꝛ bene caueant: propter penas q̄s imponunt canones: cū ſit libera. ¶ Qz etiā ipſi mendicantes deſiſtant predicare ꝙ parrochiani non ſint obligati. ſaltem in paſchate p̲prio cōfiteri ſacerdoti: q̄ de iure tenetur parrochianus (ſaltem ī paſchate) proprio cōfiteri ſacerdoti. Per hoc tñ ip̄i fratres mēdicantes non cenſeant̄ excluſi q̄minus ſcd̄m iuris cōmunis ꝛ priuilegiorum eiſdē cōceſſorū diſpoſitionem confeſſiones audire ꝛ penitentias iniū gere valeāt. ¶ Qz etiā decetero iter ipſos fratres mendicantes ꝛ curatos quo ad effectum predicandi: horas cantandi: et campanas pulſandi ſeruetur cōſuetudo antiqua que temporibus antiquis ſeruata fuit in ip̄o oppido Eſligeñ. Et caſu q̄ veniat aliqua oc-

Predicatores multi ī ordib⁹ mēdicātiū reperiuntur.

Alt alterius onera portate.

Fides catholica p̲ mēdicātes fuit illuminata.

Parrochiani dn̄r die b⁹ ī ſua parrochia miſſam audire debēt.

Sepultura dz eſſe libera.

Mendicantes ꝯfeſſiones audire ꝛ pn̄ias iniūgere p̄nt.

caſio ſiue neceſſitas: non fiat commutatio tẽporis/ vel hore in ipſis predicationibus fiendis: niſi de ꝯſenſu partiũ. quos etiã ipſi fratres in ſermonib⁹ eorũ nõ detrahãt prelatis ꝛ rectorib⁹ parrochialiũ eccliaꝝ. Nec etiaz ppłos a ſuarũ eccliarũ parrochialiũ frequẽtia ꝛ acceſſu abſtrahant ſiue retrahant quoquo mõ. Et viceuerſa ipſi rectores ꝛ prelati aliq̃ modo non detrahant mendicantibus. Sed illuz fauorem quem poſſint eis ipendant: ꝛ in oib⁹ ꝛ per oia pſtent. Ita vt vera vnitas et pfecta charitas iter eos oſtendat. ❡ Nos itaq; illi⁹ vices gerentes in terris qui apłis ſuis dixit. Pacem meam do vobis: pacem meã relinquo vobis: cupientes ſuper his opoꝛtune puideri: motu ꝓprio: non ad alicuius ſuper hoc nobis oblate petitionis inſtãtiã: ſed de nra certa ſcientia ꝛ mera voluntate: ꝯcoꝛdiã pdictã ac oia ꝛ ſingula p pfatos epos: et cardinales oꝛdinata (ad hoc vt perpetuo inconcuſſa perſiſtant) auctoꝛitate apoſtolica ꝛ ex certa noſtra ſcientia approbamus et confirmam⁹: ac viribus perpetuo ſubſiſtere debere decernimus. Supplẽtes oẽs et ſingulos defect⁹ tam iuris q̃ facti: ſi qui foꝛſan interuenerũt in eiſdem. Iniungentes nichilominus archiepis epis: plebanis: rectoꝛib⁹: curatis: necnõ pꝛioribus: gardianis et ſingulis fratrib⁹ oꝛdinuz mendicantium: ſub pena excommunicatiõis late ſententie: quam contra facientes ꝛ quẽlibet eorum contrafacientem. incurrere volumus eoipſo: a qua abſolui nequeãt: niſi de expreſſo ꝯſenſu partis leſe et debita ſatiſfactione preuia: inuiolabiliter obſeruent. Et q̃tũ in eis eſt ab aliis obſeruari faciant. Et inſuper quaſcunq; lites et cauſas corã q̇buſcũq; cãꝝ palatii apłici auditoꝛibus ſeu alibi occaſiõe pmiſſoꝛum: inter dilectos filios decanũ ꝛ capitulum eccłie Spireñ. ꝛ curatũ dicti oppidi ac fr̃es pdictos indeciſas pẽdẽtes. Illaꝝ ſtatus tenoꝛes ꝛ foꝛmas et in eis geſta ꝛ actitata: pñtibus p expꝛſſis hñtes: ad nos haruz ſerie motu ſcientia ꝛ auctoꝛitate pdictis aduocamus: ꝛ litẽ ſeu lites ipas penit⁹ extinguim⁹. Et ambab⁹ partib⁹ pdictis litis hmõi ꝯſoꝛtibus ſeu illis adherentib⁹ ꝑpetuũ ſilẽtiũ iponimus. Nõ obſtãtib⁹ ꝯſtõnib⁹ et oꝛdiatiõib⁹ apłicis: ac piuilegiis eiſdẽ frib⁹ i gñe vł i ſpecie ꝯceſſis: ceteriſq; ꝯtrariis q̇buſcunq;. Nulli ergo oino hoim liceat hanc paginã. ꝛc. Datuz Rome apud ſanctum Petrũ. anno incarnationis dñice. M.cccclviii. xv. kał. Iulii. pontificatus noſtri anno .vii.

ppłi ab eccliaꝝ frequẽtia non ſunt retrahendi

Ioh. xiiii

Supplectio q̃nq; fit de iure ꝛ de facto. vid notata in. c. bone. j. de poſtuł. plał. in anti.

❡ Secundus liber.

❡ De iudiciis.

❡ Nota pro rubrice intellectu q̃ iudiciũ eſt act⁹ legitim⁹ triũ pſonarũ. iudicis: actoꝛis: ꝛ rei. Sꝫ h̃. c. foꝛus §. in omni. de vbo. ſig. in anti. vbi dr̃ q̃ in omni negocio requiruntur etiã tres teſtes. Sed dic q̃ teſtes nõ ſemꝑ ſunt neceſſarii: ſed qñ eſt factum negatũ vł alie ꝓbationes deſunt: vt dicto §. in omni. ꝛ iii. q. iii. c. j. Et dr̃ iudicium non a iudice (vt dicit Io. mo.) ſed a iuris diſq̇ſitione ſeu diſcuſſione. Nã cũ eſt dũ ꝓponitur iudiciũ dũ diſcutit: iuſticia dũ finit. d. c. foꝛus. de vb. ſig. Uel potes dicere ſi vis q̃ iudiciũ non ab actoꝛe vł a reo dr̃: ſꝫ a iudice ſicut a pſona pncipalioꝛi. arg. C. d accu. qui explicandi. Et reddit iudicium in inuitum ff. de vb. obli. l. inter ſtipulantẽ §. j. Et expone de iudiciis. i. de ꝓceſſib⁹ iudiciariis qui enumerant in. c. qm̃ ex. de ꝓba. Sic accipitur. C. d iudiciis ſancimus. ꝛ. c. pia. de excep. lib. vj. in pn. ꝛ. c. nonnulli. de reſcrip. l ante. ꝛ ff. vt lega. no. l. etiam. in pn. Uel dic de iudiciis. i. de iuris diſquiſitione ſeu diſcuſſione. vt dictum eſt.

Iudicij deſcriptio.

Teſtes non ſeꝑ neceſſarij ſunt

Iudiciũ vñ dicitur

❡ Nota iſuper q̃ iudicium hꝫ. xv. ſignificatiões. Pimo mõ eſt actio vt iudiciũ familie herciſcũde. i. actio ff. de iudi. l. in tribus. extra d ꝓba. c. ex litteris. Scdo modo eſt lis ſiue ꝯtrouerſia: vt iudicium pendet d hereditate. ꝛc. ff. ad trebel. l. j. ij. rñ. et. ff. de pecu. qd debetur. Tertio modo eſt auctas: vt negocia eccłaſtica non ſunt iudicio laicoꝝ diſponẽda. ex de iudi. c. decernimus. Quarto modo eſt foꝛ⁹ vt cã iuriſpatronatus dꝫ diffiniri iudicio eccłiaſtico. i. in foꝛo eccleſie. c. q̃to extra de iudi. Quinto modo eſt arbitrium. ij. qð. vj. a iudicibus. ꝛ ff. qui ſatiſ. cog. arbitrio. de offi. delega. ab arbitris. lib. vj. Si em̃ arbiter eſt iudex: ergo arbitrium eſt iudicium. Sexto mõ eſt vltima voluntas vt iudicium teſtatoꝛis non dꝫ eſſe caſſum. C. de ſacroſanc. eccle. l. j. de ſepul. lꝫ. in fi. li. vj. Septimo eſt queſtio vt iudiciũ ambiguũ eſt ad papã referendũ. c. ꝑ venerabilẽ §. rõnib⁹. extra q fil. ſint legi. C. d oꝛdi. iudi. l. qm̃. Octauo mõ iudiciuz dr̃ eẽ diſcretio: vt furioſus ꝛ impubes nõ poſſunt eẽ iudices: qꝛ carẽt iudicio. i. diſcretione. ff. de iudi. l. cum ptoꝛ. c. graue. de pben. in anti. Nono eſt ſnĩa vt iudex punire põt eos qui ſuo neglexerint parere iudicio. ſ. ſnĩe. de offi. deleg. c. de cauſis al's in cauſis. de appel. ſi duobus. circa fi. de pſcrip. c. fi. ff. de leg. iij. l. qui cõcubinã §. ſi heres. ꝛ eccłiaſtici. xviij. c. ibi. ſi iudicium iuſticiã tibi para. Decimo eſt inſtantia: vt iudicium perit triẽnio. l. ꝓperandum §. j. C. de iudi. ꝛ. c. venerabilis. eo. ti. in anti. Undecimo eſt diſcuſſio: vt hic. ꝛ. C. ꝛ ff. eo. ti. ꝛ in. c. foꝛus. de vb. ſig. Duodecimo eſt ptãs iudicandi. ff. de iudi. l. iudicium ſoluit vetante eo qui iudicare iuſſerat. ꝛc. Tredecimo eſt pernicies. Unde apłus. j. ad coꝛinth. xj. ibi Qui manducat ꝛ bibit indigne coꝛpus ꝛ ſanguinem dñi: iudicium. i. pernitiẽ ſibi mãducat ꝛ bibit. Sic exponit. iiij. ſenten. diſtin. ix. in fine. Quartodecimo eſt pena. i Math. q occiderit reus erit iudicio. i. pena. ſic in Iohãne. Qui bona egerunt ibunt in vitam eternã qui vo mala in reſurrectionez iudicij. i. pene eterne. Ultimo iudiciũ dr̃ eſſe ꝓceſſus iudicialis. c. j. e. ti. li. vj de excep. pia. eo. lib. Et iſta. xv. ſignificata his verſib⁹ comprehendi poſſunt.

Iudiciũ xv. ſignificatões declarant

Actio: lis: auctoꝛ: foꝛus: arbiter: vltima velle.
Queſtio: diſcreti. ſen. inſtant: diſcuſſio: poſſe:
Pernicies: pena: ꝓceſſus iudicialis.

Uerſus

Uide Ioh. mo. ſuper rub. de iudiciis. li. vj. ꝛ etiã glo. in. c. in iudiciis. de reg. iur. lib. vj. Nullibi tñ clarius habentur hec expoſita q̃ hic.

Iohannes.xxii.

Decretalē ſup cathedrā q̄ eſt in cle. in capi
tulo dudū inouata iubet obſuari: neq̧ ꝓpter
illā debēt religioſi q̄ttuor ordinū mēdicātiū
eē moleſti ⁊ graues ꝓlatis neq̧ ꝓlati ipſis re=
ligioſis. Et ſi ſint aliq̄ iniurie vel moleſtatiōes
hincinde facte papa vult iuſticie ꝯplementū
breuiter exhiberi ſummarie ſimplr̄ et de pla=
no ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij vel alr̄ ꝓut q̄li
tas exceſſuū exigit. Nō obſtantib⁹ q̄buſcunq̧
obſtaculis q̄ poſſent his obuiare. Ca. vnicu.

Nequētes imo innumeroſe quodāmō
de diuerſis mundi ꝑtibus venerabiliū
fratrū noſtroꝝ epoꝝ aliorūq̧ ſupioꝝ pre=
latoꝝ: necnon dilectoꝝ filioꝝ: rectoꝝ curato
rū ⁊ parrochialiū ſacerdotū q̄rele cōtra dile=
ctos filios fratres ꝓdicatoꝝ et mioꝝ ordinū
nr̄m ⁊ ſe. apo. excitarunt auditū ⁊ clamoroſis
inſinuationib⁹ excitare ⁊ fatigare nō ceſſant:
ꝙ iidem fratres decretalem dudū editam a
fe. re. Bo. pa. viij. pre. n. q̄ inci=
pit ſup cathedram[a]. Ac ꝑ pie
me. Cle. pa. v. ꝑ. n. in vien. cō
cilio inouatā temere obſua=
re nō curāt: ſed ipam trāſgre
di nō timētes in eiuſdē ſedis
cōtēptum aiarum ſuarū periculū: ⁊ eorūdem
et eccleſiaꝝ parrochialiū ꝑiudicium ⁊ graua
men. Intelleximus quoq̧ ꝙ plerūq̧ prefatis
dictoꝝ predicatoꝝ ⁊ minoꝝ necnon heremi=
taꝝ ſancti Auguſtini ⁊ carmelitaꝝ ordinum
fratrib⁹ in cuius ordinis dictoꝝ heremitarū
ꝑſonis idē ꝓdece. Bo. ꝯſtōnem ꝓdictā in qua
tm̄ de ipſis ꝓdicatoꝝ ⁊ minoꝝ cauebat ordi=
nib⁹: ꝑ oīa voluit poſtmodū integraliter ⁊ in
cōcuſſe ſeruari. Et ad quē predictoꝝ carme=
litaꝝ fratrū ordinē/nos ſubſequēter cōſtitu=
tionē eandē quo ad oīa in ea ꝯtēta duximus
extendendā: a ꝓdictis epīs: ꝓlatis: rectorib⁹:
curatis ⁊ ſacerdotib⁹ ꝯtra tenorē ꝯſtitutiōis
ꝓdicte graues iniurie atq̧ moleſtie in diuer=
ſis partib⁹ inferunt. Nuper ꝓ parte ven. fra
tris noſtri archiepi Burde. ⁊ dilectoꝝ filioꝝ
caploꝝ maioris Burde. ⁊ aliaꝝ eccliaꝝ: prio
ratuū ꝯuentuū rectoꝝ curatoꝝ ſacerdotū et
vicarioꝝ parrochialiū ac clericoꝝ tam regu
lariū q̧ ſeculariū ciuitatis ⁊ dioc. predictarū
nobis extitit intimatum ꝙ ꝓdicti eorūdē ꝓdi
catoꝝ/als ꝓdictoꝝ minoꝝ: heremitaꝝ ⁊ car=
melitarū ordinū fratres ꝯtra tenorē decreta
lis eiuſdē: multa eiſdē ⁊ eorū ſingulis graua=
mina ⁊ iīiurias īferunt et iacturas. Qꝛ igitur
parum eſſet iura cōdere niſi qui ea tueat ex=
ſtat. Nos volētes de fratrū no. ꝯſilio decreta
lē ꝓdictā ſup cathedram irrefragabilr̄ obſer
uari. Diſ. v. ꝑ apl̄ica ſcripta mādam⁹ q̄tenus
vos vel duo aut vnus vrm ꝑ vos ſeu aliū vel
alios: etiā ſi ſint extra loca in quib⁹ eſtis ꝯſer
uatores ſeu iudices deputati tā eiſdē archi=
epo. caplis: priorib⁹ ꝯuētib⁹: rectorib⁹: cura=
tis: ſacerdotibus vicariis ac clero ciuitatis ⁊
dioc. ꝓdictaꝝ ⁊ eoꝝ cuilibet aduerſus predi=
ctos q̧ econuerſo eiſdē fratrib⁹ aduerſus ar
chiepm capl̄a ꝓlatos priores ꝯuentus recto
res: ſacerdotes: vicarios: ac clerum ꝓfatos ⁊
ſingulos eorūdē efficacib⁹ defenſionib⁹ preſi
dio aſſiſtētes: ac faciētes decretalē ꝓdictā q̄
ad oīa ei⁹ capl̄a ꝓut iacet firmiter obſeruari:
nō ꝑmittatis ꝯtra tenorē ipſi⁹ ꝑ memoratos
frates dictoꝝ ordinū eiſdē archiepis caplis
ꝓlatis: priorib⁹ ꝯuētib⁹: rectorib⁹: curatis: ſa
cerdotib⁹: vicariis: ac clero vel alicui ſeu ali=
q̄bus eorūdē: nec etiā ꝓdictos archiepm ca=
pitula ꝓlatos ꝯuēt⁹: rectores: curatos: ſacer
dotes: vicarios. ac clerū ſeu aliquē vel aliq̄s
ipoꝝ eiſdē frīb⁹ grauamia ac iniurias irroga
ri. Facturi ipſis hincinde de q̄buſcūq̧ iiuriis
moleſtatiōib⁹ grauaminib⁹ ⁊ dānis viciſſim
illatis hacten⁹ ⁊ etiā īpoſteꝝ inferēdis eiſdē
ꝯtra tenorē ꝯſtitutionis eiuſdē in illis videlz
que iudicialē requirūt inda=
ginē ſummarie[b] ſimplr̄ ⁊ de
plano ſine ſtrepitu iudicij et
figura: in aliis vo ꝓut q̄litas
ipſoꝝ exigit iuſticie cōplemē
tū. Moleſtatores minores ⁊
maiores hmōi: necnō ꝯtradi
ctores q̄ſlibet et rebelles q̄n=
cūq̧ ⁊ q̄tieſcūq̧ expedierit ꝑ
cenſurā eccleſiaſticā appella
tione poſtpoſita cōpeſcēdo.
Nō obſtātib⁹ q̄buſcūq̧ exem
ptionib⁹ ſpūalib⁹ vl' gn̄alib⁹ tā fratrib⁹ ⁊ ordi
nib⁹ ꝓdictis vel alicui ſeu aliq̄b⁹ frm ⁊ ordinū
eorūdē q̧ ꝓfatis archiepo caplis: ꝓlatis: prio=
rib⁹: ꝯuentib⁹: rectorib⁹: curatis: ſacerdotib⁹
vicariis ac clero ſeu ipoꝝ alicui vl' aliq̄b⁹ cōi=
ter vel diuiſim ſub q̄cūq̧ forma vl' expꝛeſſiōe vbo
rū ab eadē ſede ꝯceſſis. ac eiuſdē. Bo. q̄ caue
tur ne aliq̄s extra ſuā ciuitatē vl' dioceſim ni
ſi in certis exceptis caſib⁹ ⁊ i illis vltra dietā
vnā a fine ſue dioce. ad iudi=
ciū euocet[c]. Seu ne iudices
⁊ ꝯſeruatores a ſede deputa
ti ꝓdicta extra ciuitatē ⁊ dio
ce. in q̄bus deputati fuerint

a Super ca thedrā. nunc eſt ſub tit. de ſepul. in clem. et icipit dudum.

Cōſtitutionē papalē violās pi culo ſe ſubijcit.

b Sūmarie ⁊c. ppt̄ iſta vba hec extrauagās ſub hoc tit. fuit poſita. Que aūt cauſe ſint ſic decidende. vide. c. diſpēdioſā. e. ti. in cle. Et q̄d illa vba iportent declarat ꝑ ca. ſepe de vb. ſig. in clementinis.

c Euocetur. loquit de ca. ſtatutū. de reſcrip. lib. vi.

Iura cōdere parꝝ eſſet: niſi q̄ ea tueretur exiſteret. ff. de ori. iuris. l. ij. §. poſt originem de cle. vbi piculū. §. ꝓter ea lib. vi.

cõtra quoſcunqȝ ꝓcedere: ſiue aliȷ́ vel aliȷ́s vi
ces ſuas cõmittere: aut aliq̃s vltra vnã dietã
a fine dioce. eiuſdẽ trahere p̃ſumãt: dũmõ vl=
tra duas dietas aliq̃s extra ſuã ciuitatẽ au=
ctoritate p̃ſentiũ nõ trahat̃. Seu ꝙ de mani=
feſtis iniuriȷ́s moleſtiȷ́s ⁊ aliȷ́s q̃ iudicialẽ in=
daginẽ exigũt (penis i eos ſi ſec⁹ egerit ⁊ etiã
id ꝓcurãtes adiectis) conſer
uatores[a] ſe nullatenus intro
mittãt: q̃ȝ aliȷ́s q̇buſcũqȝ ꝯſti=
tutionib⁹ a ro. põ. tã de iudi=
cib⁹ delegatꝭ et ꝯſeruatorib⁹
q̃ȝ ꝑſonis vltra certũ nũerũ[b]
ꝑ lr̃as apo. ad iudicẽ non vo=
cãdis: aut aliȷ́s edictis q̃ nr̃e
poſſent iuriſditioni aut ptãti

a ❡ Cõſerua=
tores. loquit̃ de
c. j. ð offi. deleg.
lib. vj.

b ❡ Numer ꝫ.
vide. c. cũ i mul=
tis. de reſcript.
lib. vj.

eiuſqȝ exercitio libere quõlibet obuiare. Seu
ſi tã eiſdẽ fratrib⁹ vel eorũ ordinib⁹ aut alicui
ſeu aliq̇b⁹ fratrũ ⁊ ordinũ predictoꝝ q̃ȝ archi
ep̃o: capl̃is: p̃latꝭ: priorib⁹: ꝯuẽtib⁹: rectorib⁹:
curatis: ſacerdotib⁹: vicariȷ́s: ac clero p̃dictꝭ
vel aliq̇b⁹ ip̃oꝝ ſeu q̇buſuis aliȷ́s cõiter vel di
uiſim a p̃fata ſede ſit indultũ ꝙ excõicari: ſu=
ſpẽdi vel interdici ſeu extra vel vltra certa vl̃
alio q̇cũqȝ mõ iudiciũ euocari nõ poſſint per
lr̃as aplicas nõ facientes plenã ⁊ exp̃ſſam ac
de ꝟbo ad ꝟbũ de idulto hmõi et eoꝝ ꝑſonis
locis hoib⁹ ordinib⁹ ⁊ noib⁹ ꝓpriȷ́s mẽtionẽ.
Et q̇buſlibet aliȷ́s indulgẽtiȷ́s ſeu priuilegiȷ́s
dicte ſedis gñalib⁹ vel ſpãlib⁹ q̇rũcũqȝ tenoꝝ
exiſtãt: ꝑ q̃ p̃ñtib⁹ nõ exp̃ſſa vel totalr̃ nõ iſer
ta nr̃e iuriſditiõis explicatio i hac ꝑte valeat
quõlibet ipediri. Et de q̇b⁹ q̇rũqȝ totis teno=
ribus de ꝟbo ad ꝟbuȝ ſpãlẽ oporteat in nr̃is
lr̃is fieri mẽtionẽ. Ceterũ iudicib⁹ ſeu ꝯſerua
torib⁹ q̇buſcũqȝ ꝑ lr̃as aplicas ſub q̇cũqȝ alia
q̃ȝ p̃ñti ꝟboꝝ forma vel exp̃ſſione ꝯfectas eiſ=
dẽ p̃dictoꝝ p̃dicatoꝝ minorũ heremitarũ ac
carmelitaꝝ ordinũ fratrib⁹ ſeu ip̃is ordinib⁹
cõiter vel diuiſim ſuꝑ dãnis ⁊ iniuriȷ́s ⁊ aliȷ́s
q̇buſcũqȝ rebus ſeu negociȷ́s al̃s deputatis ⁊
ſubdelegatis eoꝝ p̃ñtib⁹ ⁊ futuris auc̃te pre=
ſentiũ diſtricti⁹ inhibem⁹: ne aliquẽ ſeu aliq̃s
auc̃te lr̃arũ papaliũ p̃textu ſeu occaſiõe q̇rũ=
cũqȝ dãnoꝝ vel iniuriaꝝ ſiue grauaminũ con
tra tenorẽ p̃dicte ꝯſtõnis ſuꝑ cathedrã ipſis
fratrib⁹ ſeu eoꝝ ordinib⁹ antedictis cõiter vel
diuiſim a q̇buſcũqȝ ꝑſonis illatoꝝ hacten⁹: et
etiã inferendoꝝ in poſteꝝ / corã ſe alicubi de=
inceps ad iudiciũ vl̃ al̃s q̇quo mõ vocare ſeu
in cãm aliq̃ten⁹ trahere p̃ſumãt. Inhibitiões
hmõi nõ ſolũ ad futura ſȝ etiã ad q̇uis mõ ad
huc pẽdẽtia: ⁊ incepta negocia volẽtes extẽ=
di: ac decernẽtes p̃fatas lr̃as et ꝓceſſus eorũ
auc̃te q̇cũqȝ habitos ⁊ habẽdoſ ad dãna gra
uamina ⁊ iniurias hmõi ꝯtra tenorẽ dicte cõ
ſtitutionis illata ⁊ inferẽda vt dictũ eſt dein=
ceps aliq̃ten⁹ nõ extẽdi: ac etiã irritũ ⁊ inane
ſi ſec⁹ ſuꝑ p̃miſſis ꝑ q̇ſcũqȝ ſciẽter vel ignoran
ter ꝯtigerit attẽtari. Uobis nihilomin⁹ iniun
gentes vt inhibitionẽ nr̃am hmõi ad dictoꝝ
iudicum ſeu ꝯſeruatoꝝ ⁊ ſubdelegatoꝝ noti=
ciã de q̇bus vobis expedire videbit̃ deduce=
re ꝓcuretꝭ. Inſuꝑ volum⁹ ⁊ auc̃te apo. decer
nim⁹ ꝙ q̇libet vr̃m ꝓſeq̇ valeat articuluȝ etiã
ꝑ aliũ inchoatũ: q̃ȝuis idẽ inchoãs nullo fue=
rit ipedimento p̃pedit⁹ canonico. quoqȝ a data
p̃ñtiũ ſit vobis ⁊ vnicuiqȝ vr̃m in p̃miſſis oĩb⁹
⁊ eoꝝ ſingulis ceptis ⁊ nõ ceptis p̃ñtib⁹ ⁊ fu=
turis ⁊ p̃teritis licitũ ꝓcedẽ acſi p̃dicta oĩa et
ſingula corã vobis cepta fuiſſent ⁊ iuriſditio
vr̃a ⁊ cuiuſlibet vr̃m p̃dictis oĩbus ⁊ ſingulis
ꝑ citationẽ vel modũ aliũ legitimũ ꝑpetuata
extitiſſet: ꝯſtõne p̃dicta ſuꝑ ꝯſeruatoribus et
aliȷ́s quõlibet in cõtrarium edita nõ obſtãte.
Datũ auinioñ. x. kal. Febru. pon. nr̃i ãno. xj.

Juriſ=
ditio ꝑ
citatio=
nẽ ꝑpe
tuat̃. c.
gratuȝ
de offi.
deleg.

Excõi=
cari ne
poſſint
aliq̇b⁹
q̃ñqȝ cõ
cedit̃.

❡ De dilationibus. Iohannes. xxij.

❡ Premiſſo elegãti exordio: oſtẽſiſqȝ ꝑiculis que ꝓueniũt ex falſoꝝ florenoꝝ fabricatione citant̃ ꝑemptorie fabricantes data ſibi dilatione triũ menſiũ infra quos corã papa ꝯpareant: al̃s ꝯtra ipſos eoꝝ abſentia nõ obſtãte ꝓcedet̃ put iuſticia ſuadebit. Caplm̃ vnicũ.

In delictoꝝ diuerſorum nexib⁹ ac tene=
bus inuolutos plerũqȝ trahit in maiorũ
ſceleꝝ p̃cipitiũ moles prepõderãs pctõrum.
Nam etſi diuerſos diuerſa delicta coinq̇nent
ſunt tñ nõnulli q̃ ꝓprie ſalutis imemores deli
ctis cõib⁹ ⁊ vulgaribus nõ ꝯtẽti: ad ꝓphana
et vetita ꝓrũpentes: ſic dãnata cupiditate lu
croꝝ ac inexhauſta eoꝝ voragine deuoluũtur
ꝙ dũmõ ſuas igluuies ad q̃s inhiãt expleant
ſe lucris illicitis imo iacturis ſpũalib⁹ temere
imergẽteſ: honori dei ⁊ aiaꝝ ſaluti ac ſacroꝝ
canonũ ⁊ impialib⁹ edictis ⁊ iurib⁹ cõibus ca
pturas nefarias et lucra illicita anteponunt
Sane iãdudũ ad nr̃i aplat⁹ auditũ multoruȝ
fide digna relatio ſepi⁹ etiaȝ repetita ꝑduxit
et fama iã publica ꝑ facti euidentiã diuulga=
ta effecit notoriũ nõnullos eſſe in lombardie
ſuꝑioris ⁊ marchie. Januẽ. ꝑtib⁹ q̃ licentie te=
merarie laxatꝭ habenis: licẽ
ſibi p̃ſumẽtes illicita: cudũt[c]
et fabricãt ſeu cudi et fabrica
ri faciũt florenos auri ſm̃ for
mã ⁊ ſignũ et coinũ ac circũ=

Pctõꝝ
vnum
ſua mo
le at=
trahit
aliud.

Lucro=
rũ cupi
ditas
ad mul
ta nefa
ria im=
pellit.

c ❡ Cudũt. c.
vide. c. q̃to. cuȝ
ibi notatꝭ de iu=
reiur. in anti.

ferẽtias lrarũ q̄ in ciuitate florẽtie (a tp̄e cui⁹ nõ extat memoria) cudi ꝛ fabricari ſũt ſoliti ꝛ cudunt ꝛ fabricant etiã i pñti. Et q̄uis dicti floreni ad verã florenorũ d̄ florẽtia ſimilitudinẽ fabricati i vero ꝛ ſolito florenorũ eiuſdẽ ciuitatis põdere cõiter ꝛ bonitate auri florenorũ ꝛ vero valore d̄ficiãt: ipi tñ (ſimulata eoꝝ effigie) pſonas vt plurimũ ſimplices ꝛ q̄nq̄ etiã in hmõi reb⁹ expertas decipiunt: ipſaſq̄ dãnis rerũ ꝛ periculis pſonarũ exponunt: dũ p veris florenis ipſos recipiũt. Cũ etiã p̄terea in talib⁹ plurimi nõ habeãt int̃ florenos ꝛ florenos tãte ſiñtudis peritiã diſcernẽde. Nos itaq̄ tãtis ꝛ p̄cipue aiarũ piculis affectu pr̃no occurrere cupiẽtes/ monem⁹ oẽs ꝛ ſingulos taliũ p̄ſũptores: ipis nichilomin⁹ diſtricti⁹ inhibẽtes q̄tinus deinceps a cuſſiõe ꝛ fabricatiõe florenorũ hmõi ceſſẽt realit̃ ꝛ effectualit̃ reſipiſcãt. Nihilomin⁹ pñtis edicti pemptorij auctoritate citãtes eoſdẽ ac eoꝝ ſinglos ſub pena priuatiõis iur̃ ſi qd̄ eis ſup cudẽdis florenis cõpetit: quã ipos ceſſãte iuſto ipedimẽto (ſi i exeq̄ndis mãdat̃ nr̃is hmõi remiſſi ſeu negligentes fuerit) icurrere volum⁹ ipo fctõ vt īfra triũ mẽſiũ ſpaciũ a data pñtiũ nũerãdũ p ſe vel p pcuratorẽ idoneũ apl̃ico cõſpectui ſe pñtẽt. ppoſituri q̄ iure ipis florenos cõpetat ius cudẽdi. ac exhibituri priuilegiũ ſi qd̄ ſr̃ hoc habeãt. vl̃ ius aliḋ ſi qd̄ ſibi credãt competere oſtenſuri. Et nihilomin⁹ ſup p̄dict̃ facturi ꝛ recepturi qd̄ iuſticia ſuadebit. Intimantes eiſdẽ q̄ ſi nõ venerit: nos ↄtra ipos ſup p̄miſſis ꝛ ea tangẽtib⁹ pcedem⁹ put expedire viderim⁹ ꝛ ſuadebit iuſticia i p̄oꝝ abſẽtia nõ obſtante. Ut aũt hmõi nr̃a nũciatio atq̄ citatio ad cõem oĩm noticiã deducat̃: cartã ſiue mẽbranã citatiõem atq̄ monitionẽ hmõi ↄtinentes: i maioris eccl̃ie Auinioñ. affigi oſtijs faciem⁹: que pceſſum hmõi ſuo q̄ſi ſonoro preconio ꝛ patulo indicio publicabunt. vt p̄dicti moniti ꝛ citati ꝛ alij q̄cũq̄ q̄ ſua crediderit intereſſe/ vl̃ q̄s pceſſus ip̄e ↄtigit: nullã poſſint excuſationẽ p̄tẽdere q̄ ad eos pceſſus hmõi nõ puenerit: vel q̄ ignorauerit eũdem. cũ nõ ſit veriſile remanere q̄ ad ipos icognitũ vel occultũ qd̄ tam patenter oĩb⁹ publicat̃. Datũ Auinioñ. vj. kal. Decẽb. ponti. no. Anno. ix.

Iudex int̃ citãdũ põt ↄminari ſe p̄ ceſſuꝝ. Uide c. tum ex lr̃is. de reſti. in integ.

Occultũ nõ p̄ſumit̃ qd̄ oĩb⁹ publicatur.

De dolo ꝛ cõtumacia. Bonifaci⁹ octau⁹.

Citatiões etiã extra dies ſolẽnes publice facte de mãdato pape i audientia lrarũ apõ. vl̃ papali palatio affixe ianuis maioris eccl̃e loci in quo papa cũ curia ſua degit: artãt citatũ acſi ad eũ pſonaliter deueniſſẽt. Reſtringitũ hec extraua. ad illos q̄ impediũt ne ad eos poſſit citatio puenire: vel q̄ꝛ domiciliũ tute adiri non põt: vt. c. j. d̄ iudi. in cle. Capitulũ vnicum.

Rem nõ nouã. Hec dec̃. diuidit̃ in q̄ttuor ptes. Nã p̄mo phemiũ ad itentũ p̄mittit. Sc̄do ver. eſt ſiq̄dẽ. ad hoc pbandũ plura argumenta iducit. Tertio ver. p̄miſſis. ſup ipo intento ſtatuit. Quarto v̄. nõ obſtantib⁹. ſtatutũ hmõi p non obſtantia munit. diuiſio

Rem nõ nouã aggredimur: neq̄ viã inſolitã^a ãbulam⁹: ſꝫ ãteriorũ iuris calcatã veſtigijs pñtis cõſtõnis indubitato roboram⁹ ſuffragio ꝛ icõcuſſo munimie ſtabilim⁹. Eſt ſiq̄dẽ iã ſãcituꝫ q̄ ppoſitũ publice citatiõis edictum eũ artet: q̄ ipedit aut facit etiam ſe celando ne ad eũ poſſit puẽire^b citatio: appeat q̄ cõtumax q̄ ſic agit: q̄q̄^c i albo p̄torũ hmõi edicta ppoſita ſue iuriſditiõi ſubiectos arceãt ꝛ aſtrigãt magis q̄ ſi voce p̄conia (q̄ inoteſcit paucis) vl̃ lr̃is citarẽt̃. Ius^d eñ qd̄ talẽ modũ citatiõib⁹ poſuit violẽter^e p̄ſũpſiſſe credẽdũ eſt vt q̄ i eodẽ albo tot ipi⁹ albi publicũ locũ freq̄ntãtiũ oculis paterẽt legẽda: ad citati noticiã deuenirẽt. Uñ ad p̄bendã oĩb⁹ eoꝝ q̄ ſanciũt̃ plenã lectionẽ ꝛ notionẽ mãdat̃ legẽ tabulis aut lapidib⁹^f ſculptã: ſctiſſime eccl̃ie deſcribi porticib⁹ ꝛ affigi. Premiſſis igit̃ i debitam ↄſideratione deductis: ac i lãce irrefragabilis rõnis^g appenſis: nos q̄ vniuerſis^h (diſponẽte dño) peſſe dinoſcimur volẽtes per hãc nouellã cõſtitutionẽ aliquid circa p̄dicta ſtatutũ expreſſi⁹ iueniri: declaram⁹ de fratrũ nr̃oꝝ cõſilio: ꝛ nihilominus hoc edicto ppetuo valituro firmam⁹ ꝛ ſtatuim⁹ vt citationes auc̃te apl̃ica: de

a Inſolitã. C. de iudi. rẽ nõ nouã. Et q̄ eſt aſtrict⁹ ad iſolita nõ tenet̃ d̄ ſolitũ ff. de ſen. emp. fiſtulas ⁋. frumẽta. ꝛ aſtrict⁹ ſimplr̃ tenet̃ de ſolitis ꝛ d̄ iſolitũ ff. de leg. iij. q̄ ſaltũ. ff. d̄ an. lega. ſeruo ⁋. ſi. vnde aſtrict⁹ i gñe ad ↄmunẽ modũ tenet̃. ff. d̄ v̄b. obl. l. ↄtinu⁹ ⁋. cum ita. ff. d̄ edil. edi. ſi q̄s venditor. C. d̄ dona. ſi q̄s argẽtũ ⁋. j. ꝛ aſtrict⁹ ad ſolita faciẽda iſolita d̄ caſu tenet̃. ff. d̄ neg. ge. ſi negocia abſẽtũ

Aſtrictus ad aliq̄d faciẽdũ ad q̄d tenet̃.

b Peruenit̃ citatio. vt li. non ↄteſt. qm̄ ⁋. porro. ff. qd̄ vi aut clã. l. j. ⁋. ſed ariſto. ff. de euic. ſi ideo ⁋. ſi.

c Q̄q̄ i albo ar. ff. d̄ iur. om. iud. ſi id q̄. j. rñ. no. ff. d̄ alb. ſcp. p totũ. auc̃. de litig. ⁋. omnẽ col. viij. C. quõ ꝛ qñ iu. auc̃. q̄ ſemel

d Ius. h̄ ex iurib⁹ iã allega. arguit.

e Uiolenter p̄ſũpſiſſe. d̄ violẽta p̄ſũptiõe habet̃ ex d̄ p̄ſump. litteras. ꝛ ca. q̄to. ꝛ ibi no.

f Lapidib⁹ auc̃. ſcriptũ exẽplar ⁋. ſi. collat̃. ij. ꝛ ar. ff. d̄ orig. iur. l. ij ⁋. j. auc̃. de indi. in ſi. col la. ij. vide.

g Rationis ſumpte taꝫ ex p̄cedẽtib⁹ q̄ ſubſequentibus.

h Uniuerſis. Non tamen in vniuerſis cauſis ſeu negocijs. vt not. in extrauagan. c. vnam.

a ¶ Ubicũqꝫ. Et ſic ligant̃ exiſtẽtes in eadẽ ꝓuĩcia ſeu alia ſiue etiã modico freto diſtent ſeu ſi fuerit vltra mare. ff. de ṽb. ſig. notionẽ. §. j. C. de dila. l. j.

b ¶ Preſertim. Uerbũ ꝑſertim quãqꝫ tenet̃ ꝯparatiue. aliqñ tenet̃ ꝑcluſiue vt ꝓ tantũ. vt not. extra de ſymo. ꝑ tuas. j. circa fi. ⁊ dic ꝙ teneri ꝑcluſiue vt i caſu hic poſito ⁊ alijs parẽ equitatẽ ſeu maiorẽ hñtibus vt. j. no. ſecus regulariter. Nam ꝙ citatio fctã voce ꝑconis vel in albo pretoris ꝯ anglicũ vel teuthonicũ qui veriſimiliter nõ credebat hñre cauſam i curia romana artaret cũ eſſet durũ ⁊ ꝯ ſtilum curie qui nõ citatũ ab hoie vel a iure vult citari ſi negociũ ad curiam reuocetur ꝑ lrãs. Et ꝑ hunc modũ quilibet teneret̃ hñre ꝓcuratorẽ in curia. et hoc modo curia oẽs ad ſe faceret venire. Nec iſte citatus i albo ꝑtoris de quo nõ eſt ius expſſum: vel voce preconis i palatio papali dꝫ eſſe nimis credulꝰ referentibꝰ ſe citatũ. ff. de eo ꝑ quẽ fac. erit. l. j. §. dolum. nec eulogiis ſeu relationibꝰ eſt credendũ. ff. de cuſt. re. diuꝰ. §. Et nũcio iurato credit̃. extra de ap. cũ parati. nõ illi q̃ non eſt ꝑco. iudicis. ar. extra de ꝓbã. qm̃ contra.

Preſertim tenet̃ duplicit̃.

quibuſcũqꝫ ꝑſonis vbicũqꝫ et vbicũqꝫ[a] ſint: cuiuſcũqꝫ ſtatꝰ dignitatis vel ꝑeminentie eccleſiaſtice vel mũdane. etiam ſi imperiali vel regali fulgeãt dignitate: preſertim[b] ſi impediant vel faciant per ſe vl̃ per alios[c] q̃quo mõ: ne citationes ipẽ ad eos ꝑueniãt ex q̃cunqꝫ cã faciendo vt citãdoꝝ domicilia ſiue loca tute vel libere adiri non poſſint: cum (ꝓut ſcriptũ eſt) exiſtimare debeamus an eo[d] ire liceat[e] vbi eſt citatio facienda: ꝑinde ad inſtar editorum ꝑtatorũ ꝓpoſitorũ in albo[f] ꝑtoris. etiaꝫ extra ſolẽnes[g] dies in q̃bus romã. põtifices ſuos facere cõſueuerũt gñales ꝓceſſus publice: id nobis ſpecialiter ⁊ ex certa ſciẽtia iubẽtibus facte in audiẽtia lrãrũ nr̃arũ aut i aula nr̃i palatij: poſtmodum affigẽde ianuis maioꝝ eccleſie loci: in q̃ romana cõis olim xp̃iani ppl̃i nationum reſidebit curia: vt cũctis poſſint patere: ⁊ ita ꝯferre citatiõ: ſic valeant: ac arceãt citatos poſt t̃minũ lapſũ: quẽ (cõſiderata locoꝝ diſtãtia[h]) volumꝰ citatiõibꝰ ipis ꝯpetẽtẽ apponi ſicut[i] ſi eos ꝑſonalit̃[k] apphẽdiſ

h ¶ Diſtantia. ff. de ṽb. obli. cõtinuus. §. cũ ita. ⁊ l. interdũ. extra. lib. vj. de elec. cupientes. §. hac gñali.

i ¶ Sicut. Hic ſicut ẽ ſicutiuũ q̃ ad hoc ꝙ vtrobiqꝫ teneat ꝓceſſus mero iure. plus tñ deinde ille quẽ citatio apphehendit. ff. de in integ. reſti. diuus.

k ¶ Perſonalit̃ apphendiſſet. Et ſic talis cõtumax poterit reputari. ff. de ap. ex cõſenſu. §. fi. ⁊ ibi not. ⁊ ꝯ ipſum ad excõicationem procedi. xj. q. iij. nẽo epõrũ. et diffinitiua ſentẽtia ferri: vt ꝯ. §. porro. Sed nũq̃d ſũt ꝯ iure cõi: dic ꝙ ſic ꝑ argumẽta hic adducta itelligo vt no. ꝯ. eo. in ver. i albo. Sꝫ ⁊ illa q̃ agunt̃ i vna dioceſi ꝑſumuntur ignorata in alia ergo magis i illa q̃ ſunt acta in alia ꝓuincia. extra. qui ma. accu. poſ. cũ in tua. Item dato ꝙ aliq̃s malicioſe faciat ne citatio ad ipꝫ ꝑueniat citatio tñ eſt ad eccl̃iam ſeu ad domũ facienda. extra de dolo ⁊ cõtu. c. cãm. ⁊ c. venarabilis. extra ꝯ cle. nõ reſi. ex tue. extra ꝯ eo q̃ mit. in poſ. c. fi. ⁊ ff. q̃. ex cau. i poſ. ea. hec aũt. §. j. Item leges ⁊ ſi ſint publicate vbi ſunt facte: nõ artant abſentes niſi in eoꝝ ꝓuincijs publicate fuerint a duobus mẽſibus elapſis. auẽ. vt facte no. ꝯſti. §. penul. colla. v. xviij. di. decernimus. hoc appꝫ in qualibet ꝯſtitutione autẽtica in qua in fine mãdat̃ publicatio eiuſdẽ. Item ar. ff. q̃ ſen. ſine ap. reſci. l. j. §. itẽ cũ ex edicto. ⁊ ſunt hec vera regularit̃ q: citatio q̃ eſt ꝑncipiũ iudicioꝝ. inſti. ꝯ pena te. liti. §. fi. dꝫ hñre ꝑncipiũ certũ ⁊ firmũ: cum ſit potiſſima ps cuiuſcunqꝫ rei. ff. de origi. iur. l. j. aĺs iura fruſtra viderẽtur dicere ꝙ manifeſtatio dꝫ fieri ꝑſidibus vel i facie eccleſie / vel ad domũ. ff. de execu. tu. l. ſcire oportet. §. oportꝫ. ⁊ dicto. c. venerabilis. aut ꝓcuratori: aut amicis. ff. qꝺ vi aut clam. aut q̃ aliter. §. ⁊ ſi forte. ff. ꝯ dã. infec. l. de pupillo. §. totiẽs. ff. ex q̃ cau. ma. l. ſciendũ. Sed fallit regula in caſu quẽ ꝯcludit ꝑmũ. ar. hic ab legatũ cũ ꝑ illũ q̃ mãdabat̃ citari ſtet ne citet̃. ex. vj. li. ꝯ reg. iur. i putari. ⁊ c. cũ ſtat. ⁊ ibi no. ⁊ c. ꝓ poſſeſſore. Itẽ ar. ſcðm intelligo vt no. ꝯ. in ṽbo in albo. aĺs regularit̃ citatio fctã i curia ſupponit legitimã citatiõeꝫ ꝑceſſiſſe: vt ẽ decr. ⁊ hꝰ innuit dictꝰ. §. oẽꝫ. Itẽ ad ar. ſtũ dic ꝙ lex/ſcriptũ exẽplar loq̃t̃ nõ de neccitate: ſꝫ ꝯ vtilitate vel expediẽti: vt ibi pꝫ in ṽbo meliꝰ. ⁊ ṽbo vtilꝰ. Itẽ loq̃t̃ de hitantibꝰ i eodẽ loco vt in ṽbo hitantibꝰ. ar. ff. de iur. om. iu. ſi ꝑ errorẽ. ſecꝰ ẽ i hitãtibus in remotis. Et diſtigue. aut factũ gñale eſt ad oẽs ⁊ ſic ſufficit publice ꝓponi nõ in aurib⁹ ſinguloꝝ inculcari. ex. de poſtu. ꝑla. c. j. lxxiij. diſ. ꝓpoſuiſti. lutj. diſ. ex antiq̃s. ff. de inſti. ſed ⁊ ſi pupillꝰ. §. ꝑſcribere. ar. ff. de an. le. l. meuia. i fi. aut eſt factũ ſpẽalit̃ tãgens ꝑtẽ: ⁊ ſic regularit̃ citatio nõ ſufficit gñalis in albo: vt eſt. ꝯ. ꝓbatũ arg. ad hanc diſtictionẽ extra. li. vj. de elec. c. fi. in fine ⁊. ff. de ap. cum q̃dã. Io. mo. cardinalis.

Citatio eſt principiũ iudicioꝝ.

c ¶ Per alios. ff. ꝯ admi. tu. ita aũt. §. geſſiſſe. extra de ſentẽ. excõ. mulieres. §. fi.

d ¶ Eo. aduerbiũ eſt loci. ⁊ ſumuntur hec verba. ff. ad trebel. de etate.

e ¶ Ire liceat. tute vel libere: vt ꝑmittit̃. et hec eſtimatio dꝫ eſſe veriſimilis vt timor nõ ſit vanꝰ. aĺs citatio nõ artaret. extra de ſpon. veniẽs. ij. ff. qꝺ me. cau. l. metũ. ff. ſi cui plus q̃. ꝑ. l. fal. hꝰ aũt. j. rñ. ff. ꝯ re. iu. vani timoris. nã ſicut ꝓuiderunt partibꝰ quibꝰ non pꝫ ſecurus ad iudiceꝫ acceſſus. extra de ap. ex ꝑte. j. ita decuit ꝓuidere iudicibꝰ executoribꝰ aut apparitoribꝰ eoꝝ in citatiõibꝰ faciendis qñ non pꝫ ad partes ſecurus acceſſus. extra vt lite non ꝯteſt. tue. ⁊ hic. q̃ caſu dꝫ in citatione exprimi. ar. extra. vj. lib. ꝯ ap. romana. §. cum autem. ff. de tranſac. cum hi. §. vult igitur ⁊. §. ſi pretor. arg. opti. ad hãc diſtictionẽ. extra. vj. li. de offi. delega. ſtatuimus.

f ¶ In albo ꝑtoris. Papa hoc ſpẽaliter ⁊ ex certa ſcia iubente: vt. j. ſequit̃ in caſibꝰ pari vl̃ maiori eq̃tate nitentibus q̃ ſit caſus. ꝯ. e. §. eſt ſiq̃dẽ. j. rñ. aĺs regularit̃ intelligendũ eſt illo citato perꝰ legitime. nam negocio ꝑ citationẽ iuris vel hoīs ad curiã legitime ꝯuoluto pars citat̃ nihilominꝰ in audientia publica vl̃ ꝑconiꝫante vel in albo ꝑtoris citat̃. ⁊ tunc hmõi citationes ſunt magis citationum iam factarum exaggerationes contumaciam partis antea citate declarantes.

g ¶ Solennes dies. Qui ſunt tres dies: iouis ſancta / dies aſcenſionis domini / ⁊ dies dedicationis baſilice beatorum aplõrum Petri ⁊ pauli: que eſt octaua dies poſt feſtum ſancti martini.

sent. ¶ Nō obstātib⁹ aliqb⁹ p̄uilegijs indulgētijs ꝛ litteris aplicis ḡnalib⁹ aut specialib⁹ qbuscūqꝫ ꝑsonis pōtificali/īperiali/regali / vł alia ecclīastica seu mundana dignitate p̄ditis: alijsqꝫ inferiorib⁹ ecclijs/mōasterijs/locis collegijs/ ꝛ vniuersitatib⁹ in q̄cunqꝫ forma v̄boꝝ cōcessis ꝑ q̄ taliū citationum effectus possit quomodolibet impediri: etiam si de ipsis ꝛ coꝝ totis tenoribus de verbo ad verbū aut de ꝓprijs nominib⁹ ꝑsonarum monasterioꝝ ecclesiarum locoꝝ illoꝝ quib⁹ concedunt vel eoꝝ ordinibus aut dignitatibus oporteat in nostris litteris fieri mentionē.

s ¶ Nō obstātib⁹ aliqb⁹ p̄uilegijs. Silia nō obstātia habent. extra. vj. li. d̄ sen. ex. c. fi. extra. e. li. d̄ elect. qꝛ sepe. Et absqꝫ his nō obstantib⁹ p̄uilegia non tollerent. no. extra. vj. li. de cōsti. c. j. Et qd operent nō obstātia in istis ꝓficialib⁹: no. extra. vj. li. de rescp̄. cum aliqb⁹. Ad euidentiā p̄missoꝝ q̄ro an papa ꝓcedere ꝯ aliquē valeat citatiōe nō p̄missa: Et videt ꝙ sic: qꝛ ē supra ius. extra d̄ ꝯces. p̄ben. ꝓposuit. Itē qꝛ princeps solut⁹ ē legib⁹. ff. de legi. ꝛ. se. cō. p̄nceps Itē papa hꝫ plenitudinē ꝑtātis ij. q. vj. decreto. extra de peni. ꝛ remis. cū ex eo. in fi. extra d̄ vsu pal. ad honorē. Sed ꝯ. citatio est p̄ncipiū ꝓcessus iudiciarij. vt no. s̄. ꝛ habet. extra de ꝓba. qm̄ ꝯ. ꝛ ad finē iudiciorū q̄ est snia. ff. de re iudi. l. j. attingi sine principio nō pōt. Dic ꝙ citatio est de ꝑtinentib⁹ ad iudiciariū ordinē. Judiciari⁹ aūt ordo requirit vt iudex q̄libet ex aliq̄ iure ꝓcedat. Considerādū est primo q̄lit ad ius se habeat iudex de quo nūc est s̄mo videlꝫ papa. scđo qualit ad idē ius citatio spectet. tertio ex his deducet solutio qōnis. Circa p̄mū sciendū est ꝙ p̄ter legē eťnā diuini itellect⁹ q̄ s̄m Aug. in p̄mo li. de lib. ar. summa rō nolat de qua habet. xxiij. q. v. lex eťna. fuit necesse esse aliquā legē naturalē siue aliqđ ius naturale impressum hoi tāq̄ ꝑticipationē quādā legis eťne. l q̄ statī a p̄ncipio nobꝭ nota fierēt p̄ncipia agēdoꝝ: puta ꝙ bn̄ est agēdū: nulli nocēdū: ꝙ bn̄ agentes p̄miari dñt peccātes aūt puniri. iij. di. ois. Preter hoc etiā necesse fuit eē aliquā legē diuinā/siue aliqđ ius diuinum. qꝛ ꝑ legē naturalē nō poterat hō dirigi in finē sup̄naturalē eo ꝙ naturalē v̄tutē ꝛ facultatē hoīs excedit. viij ꝛ. ix. dist. ꝑ totū. A lege aūt naturali deriuate sunt leges hūane: sꝫ dupl̄r deriuāt a lege naturali. vno mō sicut ꝯclusiōes deriuant ex p̄ncipijs: alio mō sicut determinatiōes aliq̄ꝝ cōium ꝑ quē modū forā cōis act⁹ deťminat ad hāc vł ad illā: puta forā dom⁹ ad domū q̄dratā vł rotūdā. Primo mō lex hūana q̄ est nō eē occidēdū. deriuat sicut ꝯclō a lege naturali q̄ est/nł̄li malū eē faciēdū. Scđo mō lex hūana q̄ est ꝙ talis tali pena puniat: deriuat vt determinatio q̄dā a lege nature q̄ est vt peccās puniat. Sic igit̄ q̄tū ad ꝓpositū spectat q̄ntuplex est lex. Eterna q̄ idē ē ꝙ diuina essentia Uel veri⁹. Lex eťna est (s̄m Aug. ꝯ faustū) diuina volūtas ordinē vniuersitatis ꝯseruari iubēs ꝛ ꝑturbari vetās. Diuina q̄ regulat act⁹ hūanos in ordie ad finē sup̄naturalē vite eťne. Naturalis hūana deriuata a naturali vt ꝯclusio ex p̄ncipio. Hūana deriuata a naturali vt determinatio q̄dā: mō exposito. Et eodē modo ē q̄ntuplex ius. s. eťnū/ diuinū naturale hūanū deriuatū a naturali: vt ꝯclusio ex p̄ncipio. ꝛ humanū deriuatū a naturali: vt declaratio cuiusdam ꝯclōnis Premissa ꝓbant a p̄ncipio decreti vsqꝫ ad. xv. di. Supra nullū dictarū. ll. et supra nullū dictoꝝ iuriū papa pōt vel q̄cūqꝫ alter hō. q̄nto excepto. xiiij. di. c. fi. ꝛ. xv. di. ꝑ totū. Qđ lꝫ sit ex se manifestū ꝛ p̄cipue quo ad q̄dā illoꝝ. pōt tñ ad oia vna rō cōis adduci talis. Nullus pōt supra ius qđ nō condit sꝫ ꝯditū p̄supponit. sed papa vel purus hō nullū dictoꝝ iuriū condit. sed als ꝯditū p̄supponit. xxv. q. j. sunt quidā. igit̄ supra nullū illoꝝ pōt. maior ꝑꝫ minor etiā manifesta est q̄tū ad l. eternā vel ius eternū/diuinū/naturale. ꝛ q̄tum ad ius humanū qđ deriuat a naturali vt ꝯclusio ex principio / ꝙ si p̄ncipiū est naturale ꝛ cōclusio. sicut eñ naturalr̄ rō dictat nō eē malefaciēdum: ita nō esse occidendū: qꝛ vnū stati deducit ex alio. xxiij. q. v. si nō lꝫ. sequit̄ ꝯ ꝯclusio. s. ꝙ papa nō ēt nisi supra ius quinto modo dictū. s. supra ius pure positiuū ꝛ sic ꝑꝫ primū principale. Secundo vidēdū est qualit̄ citatio ad ius spectet. est aūt manifestū ꝙ nō spectat ad ius p̄mo dictū. s. ius eternū. nec quaten⁹ quicquid dictat ius naturale ꝛ ius humanū rectū possit dictat etiā p̄ncipalit̄ ius eternū: qꝛ oē ius rectū ab illo deriuat. xxxvij. di. §. sed ecōtra. Nec spectat etiā citatio ad ius diuinū eo mō quo nūc loq̄mur de iure diuino. dicit eñ aliq̄d esse de iure diuino ꝓut diuidit a quattuor alijs iā p̄dictis. qđ nō est naturali rōne inductū/ nec hūana rōne adinuētum: sꝫ ex diuina inspiratione tāq̄ excedēs facultatē nature hoib⁹ reuelatū. vñ nō q̄cq̄d in canone biblie cōtinet est de iure diuino: nec ꝯ alia iura diuidit: imo ꝯtinent ibi decē p̄cepta moralia q̄ oia sunt de iure nature. ꝛ precepta iudicialia q̄ sunt de iure humano/lꝫ a deo tradita fuerint. ꝛ alia multa hmōi. Restat igit̄ videre si citatio sit de iure naturali vel de hūano deriuato a naturali vt cōclusio ex p̄ncipio. qꝛ si papa circa talia iura nihil possit vt ex p̄cedētib⁹ ꝑꝫ: ꝯñs est ꝙ ꝯ nullū possit ꝓcedere citatione nō p̄missa. iij. q. ix. c. j. ꝛ. c. absens. ꝛ ꝑ totū. ij. q. j. c. j. cū sex seq. extra d̄ maio. ꝛ obe. inter quattuor. de cā pos. ꝛ ꝓprie. c. j. Est igit̄ ꝯsiderādū ꝙ ad hoc videt aliq̄s citari: vt id de quo re⁹ dr̄ discutiat plen⁹. ꝛ ꝑ ꝯñs si cōdēnari vel absolui debeat aut innocēs ostēdi et sentētiari clari⁹ et ꝑfecti⁹ cognoscat. ij. q. j. in primis. extra de testi. in noie. ꝛ. iij. q. ix. reuera. Est aūt de iure naturali ꝙ bene ꝛ plene cognoscat id sup̄ quo sentētiari dꝫ ꝛ iudiciū dari. qꝛ naturale est ꝙ vnusq̄sqꝫ bn̄ iudicet q̄ cognoscit/ ꝛ hoꝝ sit bon⁹ iudex. xj. q. iij. graue. et. c. se. vñ et iudiciū de agibilib⁹ ad sinderesim spectat q̄ est bn̄ iudicatiua. vt dr̄. vj. ethi. sinderesis aūt est ꝑo prudentie q̄ porro videt cū cōsiderat cōsiderāda que habent. de peni. di. j. aut facta. ꝛ. di. v. cōsideret. Cū igit̄ nō pōt ad plenum factū ꝛ iustū vel iniustū sine p̄sentia eius qui iudicari dꝫ cognosci ꝛ sciri. xxx. q. v. §. his ita. in fi. extra d̄ re iudi. cū berthold⁹. xj. q. iij. eoꝝ. tūc necesse ē ip̄m citari ꝛ vocari. Nec papa hoc pōt omittere/ et min⁹ ali⁹ iudex: qꝛ sic omitteret cognitio q̄ ad iudiciū de necessitate requirit. vnde cum iniustū faciat siue defectus et malicia actus qđ idem est dependeat ex circumstātijs multis qui cōtinent in illo v̄su. Quis: q̄d: vbi: q̄b⁹ auxilijs: cur: quō: qñ. Et habent a Tullio in rhetorica ꝛ a pħo in ethi. impossibile aūt sit oēs circūstātias hmōi plene cognosci absqꝫ presentia rei: qm̄ multotiēs se excusant hoies per ignorantiam alicui⁹ circūstātie: vt in ethi. pħo exēplū ponit quasi

Marginal notes:

Citatiōe nō p̄missa an possit papa ꝯtra aliquē ꝓcedē.

Judiciorum si ne sine principio attingi nō pōt.

Citatio ad qđ ius spectat

Citatio ad qđ fit.

Lex est quintuplex.

Jus est quintuplex.

Circūstantie septem attēdi debent

Citatio ē de iure naturali: ⁊ ea omiſſa nō pōt papa ꝯ aliquē ꝓcedere.

quo ad oēs circūſtātias neceſſariū eſt oīno habere ꝑſentiā ei⁹ ꝗ forefecit: vt factū ⁊ defect⁹ vel malicia facti pleni⁹ ⁊ ꝑfectius cognoſcat. Et ſic ptꝫ ſecūdū ⁊ tertium ſimul. ſ. ꝙ citatio eſt de iure naturali. ⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ papa circa aliquē ꝓcedere nō pōt niſi citatiōe ꝑmiſſa et hoc ꝓbat hec cōſtitutio euidēter. hoc liquet etiā in notorijs in ꝗb⁹ lꝫ iuris ordo nō ſit ſeruād⁹ vſqꝫquaqꝫ ſeruād⁹ tñ eſt in citādo et in ſentētiādo. extra de iure iurā. ad noſtrā. iij. ij. q. j. in ꝑmis. extra ꝺ diuor. porro ij. q. j. manifeſta. no. extra de accu. qualiter. ibi / deſcēdā. ⁊. Geñ. xviij. vbi factū erat notoriū / attamē deus ꝑrio voluit ꝓbare ⁊ videre ꝙ̄ iudicare. vt a ꝑcipitatione iudicij ꝯpeſceret ꝑſidētes: vt dicit glo. Geñ. iiij. ꝗd feciſti? vox ſanguinis fratris tui clamat ad me de terra. Nec ob. ex. de accu. c. euidētia. nec ibi tollit citatio nec ſnīa. qr geñ. iiij. ꝓbat vtrūqꝫ neceſſariū qꝺ ap pet aliꝫ ꝯſitēs ꝑñs ⁊ ſic habit⁹ ꝓ citato ꝑ cōfeſſionē factū

Iudices partes quales ſunt in confeſſum.

facit notoriū. extra de coha. cle. ⁊ mulie. ca. ſi. attamē ſunt in eū ꝑtes iudicis l ſententiādo vel ꝑceptū dādo / lꝫ nō in cognoſcēdo. ff. ad. l. aq̄l. ꝓinde eñ. ff. de iudi. ſi debitori. Itē de vnoqꝫqꝫ eſt ferēda ſnīa ꝑtib⁹ ꝑñtib⁹ vere vel interꝑtatiue. extra de l integ. reſti. tū ex lr̄is. §. tādē. ff. de re iudi. l. de vnoqꝫqꝫ. ⁊ in arduis eſt ꝓnūciādū de citādo ante citationē. C. de exhi. vel tranſfere. l. ſi. ⁊ citatio ſnīa dr. C. ꝺ epiſ. ⁊ cle. cū clericꝭ. ⁊. l. oratio. C. de ꝓcu. l. ſi. Ad ꝑmū ar. in oppoſitū dic ꝙ papa

Papa qualiꝫ ē ſupra ius.

eſt ſupra ius in hoc ꝙ ipe ſol⁹ pōt equitatē nō ſcriptā ex ſui interꝑtatiōe ꝑferre iuri ſcꝑto. C. de legi. ⁊ cō. l. j. vnde ipe pōt multa diſpēſando ꝗ nō pōt iferior. vt. d. c. ꝓpoſuit. nā nullus alter ab eo dat ius ad vacatura extra de ꝯceſ. ꝑbē. c. ij. ⁊ no. ſiꝉ ⁊ habet extra. vj. li. de

Diſpēſatio q̄re fieri debet.

of. leg. c. pe. §. j. ⁊ ſi ſupra ius diſpenſet / hoc dꝫ eē cū rō poſtulat. extra de ꝑb. de multa. in fi. l. di. vt cōſtituere tur. in fi. vtpote ꝓpter vrgentē neceſſitatē. vel euidētē vtilitatē eccīe. j. q. vij. diſpēſationes. ⁊ duobus ca. ſeq. nō ꝓpꝉ burſe repletionē illi⁹ cui ꝓuidit. ar. xxiiij. q. j. manet petri ꝑuilegiū cū ex ipſi⁹ eq̄tate ꝓcedit iudiciū. alꝭ eſt diſſipatio ſm B. nō diſpenſatio. nā princeps eſt numer⁹ explicans hoc eſt director vt ſtatuat vel diſpenſet ꝯ ius aut ꝯ ſcriptū ſi eq̄tas ꝗ mouet ipm mouiſſet legiſlatorē ſi caſus nunc emergens eſſet ſibi expoſit⁹. vt habet ethic. v. c. vlti. vbi optime ponit in fi. tractat⁹ ꝟtutū moraliū de epikeia. q̄ ꝑcipue ſoli ꝑncipi ꝯpetit. extra de trāſla. epi. c. j. not. Ad ſcōm dic ꝙ

Princeps qualiꝫ eſt ſolutus a lege.

princeps eſt ſolut⁹ a lege q̄nto mō dicta. ſ. pure poſitiua: ⁊ hoc q̄ ad vim legis coactiuā nō tñ quo ad vim directiuā. nā quo ad vim legis coactiuā null⁹ ſubditus niſi ꝗ lege cogit cogi pōt. vñ qr ali⁹ non hꝫ vim coactiuā niſi ex ꝑncipis ꝑtāte / ⁊ null⁹ a ſeipſo cogit: nec ſibi impat. ff. de arbi. l. pe. ⁊ hoc mō ꝑnceps nō ſubdit legi ſed eſt a lege ſolut⁹. verū quo ad vim directiuā legis princeps legi ſubdit. extra de ꝯſti. cū oēs. ix. di. iuſtū. C. de legi. ⁊ cō. digna. inſti. ꝗ mo. te. infir. in fi. ff. ꝺ leg. iij. ex impfecto. ff. de pact. cū in eo. alꝭ ꝑnceps eſſet de numero eoꝝ quib⁹ dñs in Mat. improperat. dicūt et nō faciunt et alꝗꝫ onera gra. impo. di. autē ſuo no. ea mouere. Ad tertiū dic ꝙ in quo habeat papa plenitudinē ꝑtātis dictū eſt. d. c. vnā. Itē potētia ⁊ ꝑtās ſunt

Poſſe malum non eſt poſſe.

de ḡne bonoꝝ. et poſſe malū nō eſt poſſe: ſed nō poſſe: ⁊ in papa ꝑſertim viciū eſt impoſſibile moris. ⁊ indebite facit ꝓcedendo ꝯtra nō citatū. extra de maior. ⁊ obe. inter. ij. q. j. c. j. ⁊. ij. ⁊ princeps iuris cōpendiū ſeu poteſtatē trahere nō pōt ad iniquū diſpēdium. C. de vſuca. ꝓ empt. eum ꝗ. ar. ff. de offi. ꝓcur. ceſa. l. j. j. ſi. Itē q̄ro ſcꝺo ⁊ ꝑncipaliter aliquis ꝑ papā eſt citat⁹ et ſubeſt cā depoſitionis: ſed de ea nō ꝯſtat cōfeſſiōe vel alia ꝓbatione / deponit. an depoſit⁹ poſſit de iure petere reſcindi dictam ſnīam quaten⁹ ꝓceſſit? Uidetur ꝙ papa pōt iuſtificare ſnīam quā tulit ex veritate facti. ſicut hꝫ eā reſcindere ſi conſtat ſibi obreptum. extra. ꝺ re iudi. cū olim. xxxv. q. ix. ſnīam. extra de in integ. reſti. tū ex lr̄is. §. nos igit. Itē poſita cā ſe quit effectus: ſed cā deponendi ſuberat vt eſt ſuppoſitū: ergo ⁊ effect⁹ ſtat. ſ. depoſitio. Itē qꝺ principi placuit legis hꝫ vigorē. inſti. de iu. na. gen. ⁊ ci. §. ſed ⁊ qꝺ principi. Itē iugū ſedis apoſt. eſt tenendū: ꝗꝫqꝫ duru. xix.

Snīa pape an poſſit reſcindi.

diſt. in memoriā. Ad oppoſitū ꝓceſſus hꝫ fieri de notiorib⁹ ad ignota. qꝺ nō ſeruat in caſu ꝓpoſito: ergo nō tenet qꝺ agit. Itē a citatiōe ad ſententiā ꝓceditur ſicut a principio ad finē. inſtit. de pe. te. li. §. fi. ff. de re iudi. l. j. Sꝫ ab extremo in extremū ſine medio nō eſt denunciādū: ⁊ ſic ꝓbatis ꝑ aliquē modū ꝓbandi debet deueniri ad ſnīam. extra de ꝟbo. ſigni. forus. §. in omi. nec ibi teſtes appellāt ꝓbatio que fit viua voce. ſed oīa illa ꝗ ꝓducunt ſup ſtatu cauſe. ar. Jo. vij. ⁊ ēt xxv. vbi reo loc⁹ defendendi ad abluēda crimina ꝗ ſibi obijciunt reſeruat. iij. q. ix. nō opꝫ. ⁊. c. ſe. ⁊ ſi hoc fieri poſſit gaudere dꝫ ꝑſidēs. extra de accu. c. lꝫ. in beato. in fi. Itē credit ꝓponēti ꝯ ſe: nō ꝓ ſe. C. de lib. cā. cū precū. Item ſi crederet parti narrāti ꝯ aliū: defenſio legitima reo auferret. ⁊ quēlibet papa ad dictum ſuum ꝯdēnare poſſet. Item q̄libet ꝑſumit innocēs niſi ꝓbet nocēs. extra de ꝑſumpt. c. dudū. extra de ſcruti. in or. fa. c. vno. ff. de manumiſ. teſta. l. ſeruos ⁊ ius eſt ꝓꝑtius ad abſoluendū. ꝙ̄ ad ꝯdēnandū. ff. de act. ⁊ obli. arrianus. extra de ꝓba. ex lr̄is. et ſnīa pape facit ius quo ad ꝗd ⁊ ſnīa inferioris iudicis firmat: qr ſnīa minoris iudicis taciturnitate illi⁹ ꝯ quē ꝓfert firmatur. C. de poſtu. l. j. C. ꝺ ſen. que ſine cer. quā. ꝓfe. l. vl. nō ſic in ſnīa pape ꝗ in rē iudicatā ꝯ ꝓferētē nō trāſit vt. d. c. cū olim. Et hoc arg. ꝯcedo. ſ. ꝙ dicta ſnīa reſcindi dꝫ ⁊ hoc ad ꝑſens q̄druplici rōne. primo q̄dē ex parte iudicis. nā q̄libet iudex l iudicādo ⁊ ſentētiādo dꝫ aſſimilari ꝑmo ⁊ ſuꝑmo iudici. Sꝫ iudiciū ſummi iudicis. ſ. dei erit manifeſtiſſimū. j. ad Corinth. iiij. Illuminabit abſcō. tene. manife. cōſi. cor. Et roma. ij. Teſtimoniū reddēte illis ꝯſcīa ipoꝝ ⁊ inter ſe inuicē cogitationē accuſantiū aut etiā defendētiū in die cū iudicabit deus occulta hoīm. ergo ⁊ iudiciū cuiuſcūqꝫ iferioris ſiue pape ſiue alterius dꝫ ex manifeſtis ꝓcedere: alꝭ nō eſt ꝯforme diuino iudicio nec ꝑ cōſequens iuſtum. Scꝺo ptꝫ idē ex parte rei. nā reus ſiue ille ꝗ iudicari hꝫ pōt cām multipliciter excuſare vel oſtendēdo ſe proceſſiſſe ex ignorātia aliquarū circūſtātiaꝝ vel ex infirmitate: aut etiā accuſare vel aggrauare cōfitendo ſe egiſſe qꝺ egit ex certa malicia. cum igit manifeſtū ſit ꝙ talia ignorari nō debeāt vtpote quorū ignorantia iudici certitudinē tollit: de neceſſitate cōcluditur ꝙ illa ſnīa non eſt iuſta ad quā ꝓcedit talib⁹ ꝑtermiſſis. Tertio ptꝫ idē ex parte ꝑncipij formalis quo iudiciū vl ſnīa ꝓfert. ſ. prudētie. nō eñ pōt eſſe iudiciū rectū niſi ex prudētia ꝓcedat. eſt eñ prudentia habit⁹ rationis verus circa agibilia vt ptꝫ. vj. ethi. ⁊ ſicut ad prudentiā ſpectat iudicare ꝑ ſinderesim ꝗ eſt vna prudentie pars: ſic ad eā ꝑtinet bn̄ ꝯſiliari ꝑ aliā ei⁹ partē que eubulia dr. ſicut eñ ſinderesis eſt bn̄ iudicatiua: ſic eubulia eſt bn̄ conſiliatiua. vt. vj. ethi. cōſilium autē eſt inquiſitio quedā: vt. iij. eiuſdē. ſpectat igit ad iudicē quēlibet diligēter inq̄rere et inueſtigare ea ꝗ ad cām ꝑtinēt. vñ dicit Job. pr̄ erā pauperū ⁊ cām quā neſciebā diligentiſſime inueſtigabā. Nō ergo iudex pōt ad ſnīam recte ꝓcedere niſi ꝑmiſſa diligēti inueſtigatiōe diſcuſſione ⁊ cognitione cauſe. ſi igit ſec⁹ ꝓcedat pōt peti reſcindi ſententia tanꝗ̄ iniuſta. Sed forte dicet

Judex iudicat vt publica perſona.

ꝙ papa vel aliꝰ iudex nouit cām ⁊ veritatē negocij ſe=
creto ⁊ vt eſt priuata pſona. dicendū eſt ꝙ hoc nō ſuffi
cit: qꝛ iudex nō iudicat vt priuata pſona: ſ; vt publica
⁊ iō publice dꝫ ſibi inoteſcere ꝟitas. ſ. ꝑ lr̃as publicas/
diuinas/vel humanas in cōi. in particulari aūt nego
cio ꝑ inſtrumēta ⁊ teſtes ⁊ alia hmōi legitia documē=
ta. vñ dicit Aug. ſup pſal. bonus iudex nichil ex arbi=
trio ſuo facit: ſ; ſm leges ⁊ iura ꝓnūciat. ar. ff. de offi.
pſi. illicitas. §. veritas. Quarto pꝫ idē ex fine iudicij. fi
nis em̄ iudicij eſt ꝓmotio boni cōis qd̄ eſt diuiniꝰ hu=
maniꝰ ⁊ meliꝰ ꝙ̄ bonū vniꝰ vt dr̄. j. Ethi. Sed ſi ꝓce=
dat ad ſniam ignorata cā vel nō diſcuſſa: bonū cōe nō
ꝓmouet: ſ; potiꝰ retardat. ꝑ hoc em̄ i ſentētijs depoſi
tionū vel aliaꝝ penaꝝ ſaluat ⁊ ꝓcurat bonū cōe: ꝑ qd̄
mali vel emēdant vel terrent vel totaliter exterminā
tur ſi fuerint inſanabiles. vt dr̄. iiij. Ethic. boni aūt ꝑ
hoc quietiꝰ viuūt ſublata aūt diſcuſſiōe cauſe hec oīa
tollunt: qꝛ oīno eadē rōne pōt dānari innocēs et bonꝰ
vt malus. ex q̄ de cā dānationis nulla fit mentio vt ex
ſe manifeſtū eſt. Suppoſito aūt tali ꝓceſſu iudicij ꝙ
etiā dānari poſſit innocēs vt nocēs bonꝰ vt malus: nō
tn̄ plus terret vl̄ exterminat bonꝰ ꝙ̄ malus: nec q̄etiꝰ
viuit bonꝰ ꝙ̄ malus vt pꝫ. ꝗ talis ſnia ſaltē ꝯ ordinē
eſt iniuſta ⁊ ꝑ ꝯñs reſcindēda. Ad primū ꝗ in ꝯriū dic
ꝙ ſnia dꝫ eſſe iuſta ex actis notis: licꝫ diffinitiua qñq;
reſcindat ſaltē in cā appellationis ex alijs de nouo ꝓ
batis. ff. de mino. ꝓfecti. C. de tēpo. ap. ꝑ hāc. ⁊ ex̄ de te
ſti. fraternitatis. ſic ſnia pape reſcindi pōt ab eo a q̄
appellari non licet. vt. d. c. cū olim. Ad ſcdm dic ꝙ licꝫ
cā depoſitionis ſubſit ſm rē: nō tn̄ ſubeſt ſm cognitio
nē. cognitio aūt neceſſaria eſt ad iudiciū vt declaratū
eſt primo. nō igit̄ ſufficit ſubeſſe cām ſm rē/ niſi ſubſit
ſm cognitionē et pōt declarari ꝑ ſimile. abſtinere em̄
a fornicatione ſm rem eſt bonū: ſed ſi alicui dictet con
ſciētia ꝙ nō ſit bonū ſtāte tali cōſciētia ſi abſtineat nō
faciet bn̄ qꝛ nō ſolū reqrit̄ ꝙ ſit bonū: ſed ꝙ apprehen
datur et cognoſcat ſub rōne boni. ex̄ de ſymo. ꝑ tuas.
ij. ex̄ de reſti. ſpo. lr̃as. §. nos aūt. ⁊ eodē mō in ꝓpoſi=
to nō ſolū requirit ad recte iudicandū ⁊ ſententiandū
ꝙ cā ſubſit: ſed ꝙ manifeſte in iudicio cognoſcat ſub=
eſſe vel ſubfuiſſe. Ad tertiū dicendum eſt ꝙ volūtas

Principis voluntas legē hꝫ vigorē qualit̄ intelligitur.

ꝑncipis legis hꝫ vigorē ſi ſit rōne regulata et ſtat alo
condēdi legē. cuius forma tradit. C. de leg. humanū.
qꝛ volūtas de ſe nō eſt ſecurus canon vt Phs dicit. ij.
Politi. cū aūt princeps iudicat vel ſententiat ſine cauſe
diſcuſſione ⁊ examinatiōe nō hꝫ volūtatem regulatā
ſm rectū iudiciū rōnis. Ad quartū dicendū eſt ꝙ ſm
Phm in primo politi. duplex eſt principatus. deſpoti
cus/ ⁊ polyticus. primꝰ eſt dñi ad ſeruū q̄ nō hꝫ ius re=
ſiſtēdi eo ꝙ ſeruus eſt dñi totaliter ſm ꝙ hmōi. ſecun
dus eſt principatus liberoꝝ qui habēt ius in aliquo
reſiſtēdi. ⁊ talis eſt principatus eccl'ie circa ſubditos.
nō em̄ eſt veriſile ꝙ principatus eccleſie ſit deſpoticꝰ.
nō em̄ ſumus ancille filij ſed libere. qua libertate chri
ſti nos liberauit. ad Gal. iiij. Jo. mo. cardinalis.

¶ Liber. iij. ¶ De vita ⁊ honeſtate clericoꝝ.

Joānes. xxij. ¶ Premiſſa muſice artis pluri
ma laude: cātoꝝ laſciua melodia reprobat: q̄
ꝯtra honeſtatē clericalē qd̄ ore cātabāt/ geſti
bus ſimulabāt. Et cātores ipi tā exēpti ꝙ̄ nō
exēpti ꝑ octo dies ab offō ſuſpēdūt. ¶ vnicū.

Docta ſanctoꝝ patrū decreuit auctori
tas vt i diuine laudis officijs q̄ debite
ſeruitutis obſequio exhibent: cūctoꝝ mēs vi
gilet: ſermo nō ceſpitet: ⁊ modeſta pſallētium
grauitas placida modulatione decantet. Nā
in ore eoꝝ reſonabat ſonus dulcis. q̄ppe oīno
ſonus in ore pſallētium reſonat cū deū corde
ſuſcipiūt dū loquunt ꝟbis in ipm q̄q; cātibus
deuotionē accēdūt. Jnde etem̄ in ecclijs dei
pſalmodia cātanda ꝓcipit: vt fideliū deuotio
excitet. in hoc nocturnū diurnūq; officium et
miſſarū celebritates aſſidue clero et pp'lo ſub
maturo tenore diſtinctaq; gradatione cātan
tur: vt eadē diſtinctione collibeāt: ⁊ maturita
te delectēt. Sed nōnulli nouelle ſchole diſci=
puli dū tpibus mēſurādis inuigilāt: nouis no
tis intēdūt fingere ſuas ꝙ̄ antiqs cātare ma=
lūt: i ſemibreues ⁊ minimas eccl'iaſtica cātan
tur notulis ꝑcutiunt nā melodias hoquetis
interſecāt diſcātibꝰ lubricāt. triplis[a] et mote=
tis vulgaribꝰ nōnūq; inculcāt: adeo vt inter=
dum antiphonarij et gradualis fundamenta
deſpiciāt: ignorēt ſup quo edificāt. tonos ne=
ſciāt quos nō diſcernūt immo cōfundūt. cū ex
eaꝝ multitudine notarū aſcenſiones pudice:
deſcēſioneſq; tēperate plani cātus q̄bus toni
ipſi ſecernunt abinuicē obfuſcent currunt em̄
⁊ nō q̄eſcūt: aures inebriāt ⁊ nō medent: geſti
bus[b] ſimulāt qd̄ depromunt.
q̄bus deuotio q̄renda ꝯtēnit:
vitāda laſciuia ꝓpalat. Non
em̄ inq̄t fruſtra ipſe boetiꝰ la=
ſciuus animꝰ vel laſciuioribꝰ
delectat modis. vel eoſdē ſe=
pe audiēs emollit: et frangit.
Hoc iō dudum nos ⁊ fratres
nr̄i correctiōe indigere ꝑcepi
mus. hoc relegare imo ꝓſus
abijcere et ab eadē eccl'ia dei
ꝓfligare efficacius ꝓperamus. Quocirca de
ipſoꝝ fratrū cōſilio diſtricte ꝓcipimus vt nul
lus deinceps talia vel his ſiīa i dictis officijs
ꝓſertim horis canonicis: vl̄ cū miſſaꝝ ſolēnia
celebrant attētare ꝓſumat. Si q̄s ꝟo cōtra fe
cerit: ꝑ ordiarios locoꝝ vbi iſta commiſſa fue
runt. vel deputādos ab eis in nō exemptis. in
exēptis ꝟo ꝑ ꝓpoſitos ſeu ꝓlatos ſuos ad q̄s
al's correctio et punitio culparum ⁊ exceſſuū
hmōi vel ſimiliū ꝑtinere dinoſcit/ vel deputā
dos ab eiſdē ꝑ ſuſpēſionē ab offō ꝑ octo dies
auctē huiꝰ canonis puniat. Per hoc aūt non
intēdimꝰ ꝓhibere q̄n interdū diebꝰ feſtis ꝓcī
pue ſiue ſolēnibus in miſſis et ꝓfatis diuinis
officijs aliq̄ cōſonātie q̄ melodiā ſapiūt puta
octaue/ q̄nte/ quarte/ ⁊ hmōi ſupra cātū eccle
ſiaſticū ſimplicē ꝓferantur: ſic tamē vt ipſius

Cātus i eccl'ia ad q̄d fuit inuētus.

a ¶ Triplus. alias exemplis

b ¶ Geſtibꝰ ſimulāt. qd̄ ē turpe/ ⁊ ꝯ honeſtatem clericalē. vt ludos theatrales i eccl'ijs exercere ⁊ ibi laruas induere. c. cū decorē. ꝭ. eo. titu. poſſet etiā hoc ca. poni. J. ſub ti. de celeb. miſſa.

cātus integritas illibata permaneat ⁊ nichil ex hoc de bene morata muſica immutet maxime cū hmōi conſonātie auditū demulceāt: deuotionē ꝓuocent: ⁊ pſallentiū deo aios torpere non ſinant. Actum et datum ⁊c̄.

De ꝑbendis ⁊ dignitatib⁹.

Bonifacius octauus.

Cū bñficia in curia vacantia idoneis debeāt cōferri ꝑſonis: illoꝝ collationē papa ſibi reſeruat. vide ca.ij.⁊.iij. ⁊ ca.p̄ſenti.eo.ti.lib.vj. Cap.j.

Pie. hec cōſtitutio recitat moderationem factā ꝑ prelatis ꝯ ꝯſtēnem Cle.iiij.ex.vj.li. ꝺ ꝑbē.c. ſtatutū ſed vr reuocata ex.vj.li.i ꝑhe.in fi.hr ꝙ ibi loquitur.de ꝯſtitu.nō ſuis ſꝫ predeceſ. ſuoꝝ. Sꝫ adhuc videt eē reuocata ꝑ aliā ſuā ꝯſtitu. iſti q̄ ꝑceſſit aduerſam.ex de ꝯſti.c.j.et ꝺ ꝑbē. ſi aplice. qꝺ ꝯcedo.et ſi nō i toto tñ i tāto. vt pote i eccliiſ ꝑrochia. vt hec ꝯſti.ꝓrorſus non tollat: ſꝫ attenuet. ar. ff. de adimē. lega. qui hominem.

a Decernentes. Per hoc verbū habet epla ꝑ ꝯſtōne. C. ꝺ ꝯſti. leges. vt ḡnales vt.j.eo.ti.nulli ḡ

b Ignorāter Quārr hoc caſu ligant ignorantes no.ex.vj.lib. de elec.ſi eo tpe.

Pie ſollicitudinis ſtudio ducimur vt dignitates ꝑſonat⁹ ꝑbende aliaq̄ꝫ bñficia eccleſiaſtica cum cura vel ſine cura que apud ſedē apo. vacare noſcūtur ꝑſonis cōferant idoneis: ꝑ q̄s i eis debita impēdantur obſeq̄a ⁊ diuinoꝝ cult⁹ exerceatur ſollicite in eiſdē. Inde fit ꝙ nos hmōi dignitates ꝑſonatus prebēdas eccl̄ias: et alia eccleſiaſtica bñficia que apud ſedē eādē īfra vnū menſem a data p̄ntiū hacten⁹ i curia vacauerint cōputādū: ⁊ q̄ extūc apud eā vacauerint in futurū ꝓuiſioni ſedis eiuſdē auc̄te aplica reſeruam⁹. Decernētes[a] extūc irritū et īane ſi ſecus i hac parte ſciēter vel ignorāter[b] per quēcunq̄ꝫ ſeu quoſcunq̄ꝫ aplica vel alia quauis auctoritate cōtigerit attentari. Nulli ergo ⁊c̄. Datū lateran.iij.no. Maij. anno.j. Clemens.v.

Prouiſiones ſub titulo cōmēde factas de eccleſijs parrochialib⁹ ⁊ archiepalibus epalibus ⁊ monaſterijs ad petitionem regum: vel quorūcunq̄ꝫ magnatum reuocat. Capl̄m ij.

Regū vniuerſa diſpoſitio ne diuina.

Rō de grege ꝑlatis credito reddenda

Ex ſupne ꝓuidētia maieſtatis cui⁹ vniuerſa diſpoſitiōe regūt: ad aplice preeminētiā dignitatis (lꝫ inſufficiētib⁹ meritis) euocati: gregē dñicū nr̄e vigilantie creditum vndiq̄ꝫ ꝯtēplamur: illūq̄ꝫ ſalubri ſtudem⁹ paſtoris more vigilijs (q̄ꝫtū nobis ex alto ꝑmittit) obſeruātia cuſtodire: vt de illo poſſim⁹ ad ipſi⁹ laudē cui⁹ exercem⁹ vices i terris: dignā in extremo iudicio reddere rōnem. Ipq̄ꝫ nos diligēs cura ſollicitat. cōtinua pulſat inſtātia et curioſa ſollicitudo ꝑurget: vt circa fideliū ſtatū ſalubriter dirigēdū ſic efficacib⁹ ſtudijs ⁊ ꝓ̄prijs opib⁹ itēdam⁹ ꝙ ꝑ nr̄e cooꝑatiōis miſteriū erga ſctā3 mr̄ez eccl̄ia3 deuotio filiorū ꝯcreſcat: ipoꝝ ceſſēt gu̾amia: et trāqllitati ei ꝓueniat icremētū qꝺ tūc recte agere credim⁹: cū moleſtijs euētib⁹ viā ꝑcludim⁹: idirecta dirigim⁹. ſubtractam⁹ noxia: et ſalubria ꝓcuram⁹. Sane pridē nos lꝫ iſufficiētib⁹ meritis ad ſūmū aplat⁹ apicē (ſicut dño placuit) euocati: ab ipo nr̄e ꝓmotiōis exordio antiq notitie regū ꝑlatoꝝ/magnatū/⁊ alioꝝ nobiliū ꝑſonaꝝ eccl̄iaſticaꝝ ⁊ ſclariū mēores exiſtētes ac ipoꝝ aliqb⁹: tū qꝛ i terris morātes eoꝝ ḡdū hmōi ꝓmotiōis habuim⁹: tū qꝛ ſolite ad eos amicitie ſpālibus affectib⁹ ducebamur. Aliq b⁹ ꝟo ex aſſueta romanoꝝ pōtificū liberalitate quā i ſuis exercē ſunt ſoliti nouitatib⁹. Volētes honoris ⁊ liberalitatis affluētia cōplacē ad coꝝ iportunas tñ ⁊ mltiplicatas ꝑcū inſtātias nōnllis clericis ⁊ ꝑſōis eccl̄iaſticis religioſis ⁊ ſclarib⁹ diuerſoꝝ ordinū. dignitatis ꝯditionū ⁊ ſtatuum p̄riarchales ⁊ archiepales ⁊ epales eccl̄as ac mōaſteria diſticta paſtorib⁹ ſub ꝯmēde vl̄ cuſtodie ſeu cure vl̄ guardie aut adminiſtratiōis titulo noie ve notabili duxim⁹ ꝑpetuo ad vitā ſeu ad certi tpis ſpaciū ꝯmittēda ſuꝑ his an tales v3 tātaſq̄ꝫ gr̄as ꝑ nos fieri ꝺcuiſſꝫ varioꝝ arduoꝝ negocioꝝ mltiplicitate diſtracti vſq̄ꝫ ad tp̄s q̄ īfirmitate ſatis ꝑicloſa nos his dieb⁹ viſitauit op̄s nequim⁹ cogitare plenarie. Vex i debilitate ipi⁹ egritudis ꝯſtituti a negociorū vtcūq̄ꝫ diſcuſſiōe ſemoti: ad h⁹ ſub diligēti examie duxim⁹ aciē nr̄e mētis. demūq̄ꝫ ꝓſpexim⁹ euidēt ꝙ eccl̄aꝝ ⁊ mōaſterioꝝ eorūdē cura negligit: bōa ⁊ iura diſſipāt ipoꝝ: ac ſubiectis eis ꝑſonis ⁊ ꝑplis ſpūaliter ꝑlūmū ⁊ tpalit̄ derogat: eiſq̄ꝫ redūdāt ad noxā q̄ dicebāt cedē ad ꝑfectū. ac nedū ipſis ſꝫ etiā romāe mr̄i eccl̄ie q diſponēte dño ipſorū caput fore dinoſcit ⁊ mgr̄a: grauiora inde futura timent ꝑicula. Nolētes igit his tot et tātis diſpēdijs vlteri⁹ cām relinq̄re ſed volētes poti⁹ oportunū ⁊ debitū i hac parte remediū adhibē: oēs et ſingl̄as ꝓmiſſiōes hmōi ꝑ nos (vt ꝑmittit) factas q̄buſcūq̄ꝫ cuiuſcūq̄ꝫ ordinis dignitatis aut ſtat⁹: ſꝫ ēt ſctē ro.ec.cardinalib⁹ q̄cūq̄ꝫ mō vel tpe facte noſcant: auc̄te apo. extūc ex certa ſcīa reuocam⁹ caſſam⁹ et ānullam⁹: et decernim⁹ decet̄o nō hr̄e aliquā roboris firmitatē. Nulli ḡ ⁊c̄. Datū apꝺ Piſatum Burdegalē. dio.x.kal. Martij. Anno.ij.

da eris i extremo iudicio.

Romani pōtifices in ſuis nouitatibus ſolēt eſſe liberales.

Cōmēda de beneficijs facta mlstoꝝ eſt cā malorum.

Clemēs. v. ¶ Bñficia maiora ⁊ minora vacā tia ⁊ vacatura pſertim i ꝓuincia burdegalē. clemēs q̄nt⁹ certis ex cauſis ſue diſpoſitiōi re ſeruauit cum appoſitione decreti. Capl̄m. iij.

Bona eccl̄iaſtica ſunt diligēti⁹ diſponenda q̄ tēporalia. Eccl̄ijs multū officit idignitas plalatorum.

Et ſi in tꝑaliū diſpoſitiōe bonoꝝ hn̄da ſit diſcretiōis cautela precipue vt ea di gne ⁊ laudabilit̄ diſponant̄: i eccl̄iaſtic̄ tñ re bus multo forti⁹ inuigilare nr̄a dꝫ intētio: vt iuxta ꝑſonaꝝ ꝯditiōes ⁊ ſtat⁹: ad diuini nois laudē: ⁊ ipaꝝ vtilitatē ꝓuideat̄ ex merito ec cleſiaſticis ꝑſonis cū iuxta canōicas ſanctio nes nihil ſit ꝙ eccleſie dei magis officiat q̄ ꝙ indigni aſſumant̄ ad regimē aiaꝝ. Hac igit̄ ꝯſideratiōe moti ſpāli t̄ Burdegalē. eccle. de qua (lꝫ imeriti) ſum⁹ nouit̄ ad hūc ſtatū ſūmi aplat⁹ aſſumpti: ⁊ mōaſteriū ſctē cruc̄ Burdeg. ordis ſcti bn̄dicti ēt vacās ꝑ obitū quon dā fr̄is Guill̄i de bōbio abbat̄ eiuſdē. Et ge neraliter pr̄iarchales archiep̄ales ep̄ales ec cleſias mōaſterij priorat⁹ ⁊ quoſlibet ꝑſonat⁹ dignitates vl̄ officia cuiuſcūq; ordis ⁊ ꝯditio nis exiſtāt: necnō canōicat⁹ pbēdas eccl̄ias cū cura vl̄ ſine cura / ⁊ alia q̄lꝫ bn̄ficia eccl̄. q̄ cūq; noie appellent̄: q̄ apud ſedē apo. vacare noſcunt̄ ad pn̄s: ⁊ q̄ toto nr̄i pōtifica. tꝑe va care ꝯtigerit in futuꝝ: ꝓuiſioni / collatiōi / et diſpoſitioni nr̄e ⁊ ſedis eiuſdē hac vice auc̄te apo. reſuam⁹. Decernētes exnūc irritū et in ane ſi q̄d cōtra hoc ꝑ q̄ſcūq; q̄uis auc̄te ſcient̄ vel ignorāter attētatū eſt hacten⁹ / vl̄ iposte rū ꝯtigerit attētari. Cōſtitutiōe Clementis iiij. ⁊ Boni. viij. ro. pō. ꝑde. n. ⁊ alia q̄libꝫ in cō trariū edita nō obſtāte. Et qꝛ plus dubitari ſolet qđ ſpāl̄r iniūgit̄ / q̄ qđ gn̄al̄r impat̄ hac reſuatione nr̄a ⁊ decreto ligari volum⁹ igno rantes. Et qꝛ bullā nr̄am nō hēm⁹ ad pn̄s ad cautelā pn̄tiū ⁊ mēoriā futurorū hmōi reſer uationē cū ꝓmiſſi iterpoſitione decreti ſcribi ⁊ in publicā formā redigi iuſſimus ꝑ Bernar dū caprarij publicū notariū īfraſcriptū quā etiā ſigilli (q̄ vtebamur oli. Burdeg. eccl̄. pſi dētes) fecim⁹ appenſiōe muniri. Datū Bur deg. ij. kal. Aug. pō. n. āno. j.

Spāl̄r iniūctū plus timet q̄ qđ gn̄aliter imperat̄.

Iohānes. xxij. ep̄s ſeru⁹ ſeruoꝝ dei ad ꝑpetuā rei memoriā

¶ Papa hic primo ambitionē ⁊ iportunitatē q̄rūdā religioſoꝝ ⁊ ſeculariū ſuꝑ obtinendis pl̄ib⁹ bn̄ficijs diſpēſatiue q̄ inſufficiētes q̄nq; erāt ꝑ vno i diuerſis locis regnis ⁊ alijs loc̄ diſtātib⁹ recitās apponit pl̄es ex hoc ꝯtingē tes incōueniētias. ⁊ tādē ſtatuit ꝙ oēs (excep tis cardinalibus ac regū filijs) q̄ ſuꝑ pl̄alita te bn̄ficioꝝ q̄ alīs de iure nō poterāt obtinere diſpēſationem obtinent vnū cū cura aliud ſi ne cura poſſint a tꝑe noticie eligere infra mēſem ⁊ alia cū effectu dimittere tenea t̄ alīs oībus ſic diſpēſatis ſint ipſo iure priuati: ⁊ idē de bn̄ficijs i quib⁹ ius eſt ad rē dū vaca bāt. de plurib⁹ etiā talib⁹ iniuſte tñ ⁊ ſine diſpēſatiōe detē tis / ordiat ꝙ vltimū retineāt ⁊ oīa alia dimittāt īfra men ſem alioq̄n oīb⁹ ſint priuati. Itē vult ꝙ q̄ amodo talia re ceperint / dimiſſionē de prio faciāt corā ordinario cū effe ctu: alioq̄n ſint oīb⁹ ipō iure priuati: q̄ oīa ſic vacātia diſ poſitioni ap̄lice ſe. reſeruat: interpt̄ās ordinarios in hoc caſu ſolos dioceſanos bn̄fi cioꝝ ſic dimiſſoꝝ. Item hoc vult de ſolis bn̄ficijs itelligi in q̄b⁹ q̄s ꝑ ſe vel vicariū ſuū tꝑalē curā aiaꝝ vel ſpūalem iuriſdictionē exercet de ꝯſue tudine vel de iure. hoc dicit.

Execrabilis[a] q̄rūdā tā religioſorūꝫ q̄ ſclariū[b] ambitio[c] q̄ ſēꝑ pl⁹ ambiens / eo magis inſatiabilis[d] credit̄: q̄ ſibi āpli⁹ indul get. ⁊ iprobitas importuna[e] petētiū a nobis ⁊ p̄deceſſori bus noſtris romanis ponti ficibus nō tam obtinuiſſe q̄

Execrabilis. ¶ Hec decre. q̄ pōt in titulo ð pbē. ⁊ digni. ſituari: diuidit̄ in decē ptes. In prima ambitio ⁊ iportunitas quorun dā premittit̄. In ſecunda multiplex incō= uenieñs exprimit̄. In tertia ſuꝑ his mode rantia apponit̄. In quarta ð bn̄ ficijs tam iniuſte poſſeſſis ſtatuit̄. In q̄nta ſuꝑ va caturis q̄b⁹ ē ius ad rē conſulitur. In ſexta de iniu ſte detētis anne ctit̄. In ſeptima ſuꝑ deicepo ꝑci piēdis cū appo ſitiōe pene ꝑſpi cit̄. In octaua eīm ſic vacātiū ꝓuiſio cū decre to ſedi ap̄lice re ſeruat̄. In nona q̄s i hoc caſu di cat̄ ordinari⁹ de clarat̄. In deci ma ſubijcit̄ ð q̄ bus bn̄ficijs in telligat̄. Scđa vñ int̄ ceťa. tria noꝝ itaq;. q̄rta: ſtatuim⁹. q̄nta: ꝑ hoc. ſexta. por ro. ſeptia: q̄ vo. octaua: q̄ oīa no na: ceterū. deci ma: q̄tū autem

Hec habet iter xx. ioānis. xxij. ſub ti. de pbē. cū glo. dn̄i geſſelini.

a ¶ Execrabi lis. ſic icipiebat q̄dā ꝯſtō Alexā dri. iiij. loq̄ns ð prāte legatorū circa bn̄ficia ꝯfe renda. Guil. de mōte landuno.

b ¶ Secl'ariū ſuꝑ. clericoꝝ ⁊ ſic cōcordāt iſti in hoc lꝫ diuerſi ficent ſe in alijs vt. xvi. q. j. alia. vñ q̄ſi tot⁹ mun dus ꝯuenit i h⁹ caſu. ð. de elec. q̄ rundā. lib. vj.

c ¶ Ambitio. ſi. ð. de preben. qꝛ intiā.

d ¶ Inſatiabilis. ad inſtar ignis materiat̄ cui⁹ ardor tāto forti⁹ accēdit̄ q̄to magis de lignis i eo ponit̄. ⁊ eſt hui⁹ rō. nā taliū dilectores vbi magis abūdāt i talib⁹ magis ad amorē iflāmant̄ eoꝝ: qꝛ nūq̄ vacat amor in aiam amātis: imo q̄tūuis ibi delectatiōib⁹ magis abū dat / magis accēdit̄ ⁊ cremat. pl'v. di. ocꝰ. ⁊ iō dicit Sene ca. cū ceťa vicia hoīe ſeneſcēte ſeneſcāt: ſola auaricia iuueneſcit: maxie cū ð reb⁹ mūdanis ñ poſſit naturalr̄ aīa q̄ ſpūalis ē ſatiari. ſꝫ tūc dūtaxat aīa erit ſatiabil̄: cū ſibi apparuerit glīa dn̄i: vt in pſal. Guil. de mon. lau.

Aīa de rebus mūdanis ſatiari nō pōt.

e ¶ Importuna. ſi. ð. ð reſcrip. qꝛ ꝑ ābitioſam. li. vj

extorſiſſe[a] plerūq; noſcuntur vt vnus interdum etiam ad vnum beneficium eccleſiaſticum minus idoneus[b] in diuerſis eccleſijs[c] nedum vicinis ſed ab inuicem longe diſtātib[d] imo nōnūq; in diuerſoꝝ regnoꝝ[e] ꝑtibus ſituatis plures q̄ duas[f] vel tres aut plures etiā dignitates vel ꝑſonatꝰ[g] officia ſeu priorat[h] aut diuerſa eccl'iaſtica bñfi=

a ¶ Extorſiſſe. ſ1.xxrj.q.ij.hac ratione.
b ¶ Minus idoneus. ſ.de etate.indecorū.c.di.contra morem.ibi:decorari ⁊c.
c ¶ Eccleſijs.ſ.ſituatis.quod eſt.ſ.
d ¶ Diſtātibus. Et ſic nimia diſtātia nocet. vt hic qn̄q; etiā nocet nimia ꝓpīqtas vt.ſ.d ɔſue.c.j.li.vj. vbi habeť ꝙ qs non pōt in vna tenere qd poſſet ī diuerſis. Itē nimia vicinitas ſodome et gomorre nocuit aliis quinq; vicinis.de quo.ſ.de excеſ.ꝑla.clerici.facit.ſ.de ꝑſumpť.quoſdā.⁊.c.quanto.ꝓdeſt etiā qn̄q; diſtātia vt legiť.⁊ no.ſ.de in integ.reſti.cum ex litteris in ſi.ibi de hoc.in glo.

Propinquitas nocet.

e ¶ Regnoꝝ. Hoc facit ꝓ opi. Joan.poſita.iij.q.vj.neminē.ſ.ꝙ auctē apo.nō poſſit qs citari extra prouinciā infra vnā dietam.contrariū tn̄ ſeruat curia romana vt tenet ibi Bartho.
f ¶ Plures q̄ duas.al's aūt pluralis locutio duoꝝ numero ɔtēta eſt.ſ.de reg.iur.pluralis.lib.vj.qd eſt verū vbi duo vel alia maior multiplicatio non ꝓcedit eādēm ſꝫ potiꝰ certa de ſe pl'alitas poniť ⁊ nō vaga.ſ.de ꝑbē.as cui.ſecꝰ ſi fiat ɔ̄riū vt hic in hoc qd ſequiť infra duas vel tres aut plres: ⁊ hoc in fauorabilibꝰ. ſecꝰ aūt in odioſis in quibus pl'alitas ad vnū coniunctim qn̄q; reſtringiť. vt.ſ.de ꝑuile. vt ꝑuilegia. in ſi. talia em̄ ſcḋm materiā de qua eſt ſermo plura vel pauca dn̄r ⁊ ad multa vel modica referunť vt legiť. ⁊ no.xlv.di.diſciplina.in ſi.de cle.excō.latores.cū ſimilibus.

Pluralis locutio duo cōphēdit.

g ¶ Perſonatꝰ.lꝫ aliq̄ dicūt iſta noīa. ſ.dignitates/ ꝑſonatꝰ/ſynonymiace ꝓ eodē poni: textꝰ tn̄.ſ.de prebē.de multa.vr̄ diſtiam inť ea ponere aliqualē: in q̄ dū facta in ꝑncipio mētiōe de dignitate: ſubiūgiť in fine hoc idē in ꝑſonatibꝰ.qd crederem verū ſi dixiſſet hoc ſile.ſ.de ɔſti.trāſlato.qd nō facit ſed idē potiꝰ/qd differt multū a ſili. vt.ſ.de trāſla.epi. inť corꝑalia.§.ſicut aūt.ibi tn̄ dicit ꝓpť expſſam ſilitudinē vel idētitatē potiꝰ ⁊c.q.d.aliꝺ eſt ſile/⁊ aliud idē. vn̄ lꝫ noīa ſint diuerſa/vnā tn̄ formā tenēt ſicut legiť.xc.di. ꝓuincie de ꝑmatibꝰ ⁊ ꝑtriarchis. diuerſitas aūt noīm introducta eſt ex diuerſis ɔſuetudinibꝰ eccl'iarū/⁊ ex diuerſo mō loquēdi vt ꝑꝫ ī illis titulis.ſ.de offi.vica.vſq; ad titulū de malo. vbi idē ⁊ eadē adminiſtratio appropriatur diuerſis officijs ꝓpť diuerſas ɔſuetudies diuerſarū eccl'iarū et diuerſos modos loq̄ndi. facit ad hoc.ſ.de cōſti.cū acceſſiſſent. vbi ꝑmicerīatꝰ qn̄q; dignitas qn̄q; ꝑſonatꝰ: interdū etiā offm̄ dr̄. de hoc dixi ꝓpter iſtos īpetrātes q̄ in ſuis ſupplicatiōibꝰ q̄s pape porrigūt.qn̄q; oīa iſta ponūt/qn̄q; etiā deficiūt. Et idē credo dicēdū de officijs ⁊ adminiſtratiōibꝰ ꝙ vnū.ſ.aliꝺ cōprehēdit: ſicut de hoc vidi dubitare in eccl'ia tholoſana an.ſ.oparia illiꝰ eccl'ie eēt officiū vel adminiſtratio.cū quidā īpetrās haberet offm̄ in ſuis lr̄is/nō aūt adminiſtrationē quā dicebāt dictā opariā eſſe ibi:nō aūt offm̄: ⁊ tn̄ impetrās obtinuit. vnde nō video ꝙ iura inter talia beneficia gradū ſeu diſtinctionē aliquā ponāt ſeu faciāt: qd credo facerēt ſi eſſet ſicut faciunt in ſua ꝓpria materia inť curatā ⁊ nō curatā ⁊ ſilia.ſ.de ꝑbē.cū in illis.li.vj.et q̄ ergo lex nō diſtinguit: nec nos.nec vbi papa hoc non facit nec nos. ⁊ idē ⁊ eiuſdē iuris dicerē eſſe archipꝑbr̄atus ⁊ decanatus in Picta.q: idē offm̄ gerūt ibi.nā ex quo ſunt eiuſdē gn̄is: ſint ⁊ eiuſdē iuris.hoc em̄ plebanatꝰ eq̄parat Inno. cum dignitatibꝰ ⁊ ꝑſonatibꝰ.ſ.de ꝑben.cū olim.in glo.ſup De his plebanis loquunť iura.ſ.de re iudi.cū inter.de ꝑſcrip.cū olim.xxxj.q.ſ.ꝙ ſi dormierit.ſ.d deci. ad audiēnā. Si aūt arguis de ſtilo curie q̄ in ſuis reſcriptis et ɔſtōnibꝰ oīa ⁊ ſingula talia ſpecificat dic ꝙ tales inculcationes ꝟboꝝ ſepe īmiſcet ī ſuis ordinatōibꝰ: et hoc facit ad cautelā ⁊ ex ſupabūdāti: cū talia nō vicient ſꝫ ꝓſunt potiꝰ ad exceptiōes ſupfluas citiꝰ eliđēdas.ad varietatē aūt diuerſe locutōis ſeu mutabilitatē noīantiū nihil imutať in iſtis realiter in effectu nec mutari dꝫ ſeu aliqua diuerſitas d̄notari. ar.x.di.lege.⁊ id dicit pħs. ꝓpter nr̄m affirmare vl' negare nihil mutať in re. vel hoc fit vt diuerſis locutionibꝰ gentiū ſatiſfaciat.ar.ſ.de magi. inter.cōcil.vien. xxxvij.di.q̄ de mēſa. Quid ſi papa dicit. cōferimꝰ tibi talē dignitatē nō obſtante ꝙ talia bñficia teneas q̄liacunq; ſint q̄ oīa cū iſta volumꝰ ꝙ ex diſpēſatiōe nr̄a poſſis tenere.nūq̄d ꝑma qualiacūq; ſint etiā ſi ꝑ electionē q̄s creať in iſtis/iſte poterit retinere: Uiť ꝙ ſic. ar.ſ.d ꝑbē.ſi roman.in ꝟbo q̄liacūq;. vn̄ vr̄ ꝙ iſta duo opentur q̄.ſ.tollāt oēm ſurreptionē q̄tq̄t ⁊ q̄cūq; ſint pria bñficia. Itē ꝙ nihil obtineri valeāt q̄cūq; ⁊ q̄tq̄t ſint: cū tn̄ valeat genꝰ in gn̄ali ɔ̄tētū ſpecies ī ſpāli.ſ.de malo. ſolite.in ſi.de offi.ordi.ſi ſacerdos. nā qui dicit qualiacunq; nihil excipit.xix.diſt.ſi romanorum.
h ¶ Prioratꝰ. Dicunt quidā noīe ꝑoratꝰ ɔtineri ſolos quaſdā adminiſtratiōes ⁊ dignitates monachorū ⁊ alioꝝ regulariū. vt.ſ.de of.or.ꝑnti.li.vj. de ꝑbē.niſi.in ſi.⁊.c.cū ſingula.lib.vj.facit.ſ.de reſcꝑ.⁊ ſi ꝑncipalis.cōcil.vien. vſus tn̄ in aliq̄bꝰ ꝑtibꝰ obtinet ꝑlatos rectores ſcl'ares eccl'iarū ruraliū et etiā curatorū vbi cura tn̄ ꝑ vicarios in eis ſeparatim regiť vocari ꝑores ſicut ī carcaſſeſio/ ageneſio ⁊ in certis alijs ꝑtibus: talis ē ꝑoratꝰ de fraga ī dioce.ilerdē. ſunt ⁊ plures ꝑores ſcl'ares ⁊ collegiati ſicut ꝑor ſctē Radegundis Picta. et de māſo in ageneſio. de talibꝰ em̄ loquitur decre.ſ.de ꝑbē.c.ſi.q̄ aūt taliū dicanť collegiati ⁊ qui nō: notaui plene ī extrauagāti dn̄i Jo. Suſcepti. Sꝫ q̄d dices de ꝑoratibꝰ clauſtralibꝰ q̄ ſunt in iſtis monaſterijs de q̄bꝰ loquiť decre.ſ.de reſcꝑt. ⁊ ſi ꝑncipalis.ɔcil.vien. nūq̄d iſta cadūt ſub edicto illoꝝ iuriū. ſ.de cōſue.c.ɔſuetudinē.⁊ de ꝑbē.cū ſingula.lib.vj. ⁊ iſtiꝰ c.ſ.ꝙ ſint incōpaſſibiles cū alijs officijs: ꝑoratibꝰ ſeu adminiſtratiōibꝰ cōſtitutis intꝰ monaſteriū vl' extra Uiť ꝙ nō. imo ꝑńt ſe cū altero de alijs bñficijs intꝰ vel ex ɔpari: imo etiā cū pluribꝰ alꝺ tn̄ canonice poſſeſſis Et eſt rō: q: tales prioratus vt cōiter nullas adminiſtratiōes ſeu tpales ꝓuentꝰ habēt: ſed ſolūmodo ſpiritualē iuriſdictionē ſeu officiū in ꝑſonas monachorū abbatibus dūtaxat abſentibus ⁊ in eorū defectum: ⁊ ſic pōt dici officiū ſine adminiſtratione ad inſtar illorū iudicū de quibus legiť.ſ.de in integ.reſti l.cām. vn̄ nihil videť eis repugnare q̄n habētes alias adminiſtratiōes poſſint tales ꝑoratꝰ tenere: ſicut al's bñficiati poſſent eſſe officiales etiam principales vel vicarii gn̄ales/ vicedn̄i/ ſindici/ vel ſilis officia in curia romana tenere vel alibi: talia em̄ officia vel ſilia nullā adminiſtrationē hn̄t ſibi annexā: et ideo aliquo iure nō ꝓhibeť vna cū alijs exerceri et ſimul poſſideri. de hoc

Dignitas ⁊ ꝑſonatꝰ parum aut nihil differunt. Sile et idē differunt.

Offm̄ ⁊ adminiſtratio idem ſunt.

Prioratus appellatiōe q̄d ɔtineť.

cia curā[a] aiaꝝ habētia poſſit diſpēſatiue cū[b] alś nō liceret de iure cōi recipe/ et ſimul licite retinere. ¶ Ūn̄ iter cetera[c] incōueniētia infra ſcripta naſcunt ꝙ vz[d] iterdū vn⁹ q̄ vnū q̄uis modicū vix offm̄[e] implere ſufficeret: plurimoꝛum ſibi vēdicat ſtipēdia q̄ multꝭ lr̄atis[f] viris vite puritate ac teſtimonio bone[g] fame pollentibus q̄ mēdicāt/ poſſent abunde ſufficiē eq̄[h] diſtributiōe collata. Habētib⁹[i] ip̄a parat vagādi[k] materia/ diuini[l] cultus minuuntur/ hoſpitalitas[m] in ipſis bn̄ficijs debita[n] non ſeruat. Et dū[o] nō ſunt ſua i vnaq̄q3 regiōe[p] rectoꝛes eccłiarū detrahit cōmodis et honori: q̄ carentes defenſoꝝ auxilio in iuribus ſuis ⁊ libertatibus multipliciter collabūtur. ruinis[q] patent edificia nobilia q̄ magnificētia[r] extruxerat deceſſoꝛum. Et (qđ[s] amarius eſt dolendū) aiaꝝ[t] cura negligit: et vitioꝝ[v] ſentibus fomentū[x] periculoſe prebetur. ¶ Nos itaq3[y] tot malis: tātiſq3 diſcriminib⁹ occurrere cupientes/ oēs et ſingulas diſpēſatiōes/ ſup receptione ac retētione[z] plurīū dignitatū / pſonatuū officioꝝ/ pꝛioꝛatuū aut bn̄ficioꝝ: q̄bus cura ſit aīarū annexa / ſub quacūq3 forma vel expreſſione verboꝝ a nobis vel dictis predeceſſoꝛibus noſtris cuicūq3 pſone cōceſſas. (Cardinalibus tamē ſancte romane eccleſie qui circa nos

etiā no. š. de cōſue. ꝯſuetudinē. ſ. q. iij. ſaluator. lxxxix. di. iudicatū. marie cū nō ſint ppetua. qđ vult dicta de cre. ꝯſuetudinē. immo de die i diē oēs iſti remouent p nutu cū cā vel ſine cā. Et idē vr̄ cēſendū ſaltē q̄trū ad iſtā decre. ⁊ q̄trū ad. c. cū ſingula. de pꝛioꝛatib⁹ ſimplicib⁹ monachoꝝ in quib⁹ q̄s non creat p electiōe3 nec ppetue inſtituunt i euſdē vt no. Hoſt. š. de p̄ben. de multa. ⁊ Guido. l. d. ſcꝭ. cū ſingula. et de offi. oꝛdi. p̄nti. li. vi. l3 aliq̄ ꝯ. Nec ob. dec. š. ꝺ ſup. neg. p̄la. q2 regulares. i fi. q2 illđ nō reſpicit p̄teri ta vt p3 in ꝟbo cēſuim⁹. p̄terea ibi dicit tātū de pꝛioꝛatib⁹ eccleſijs curatis nec replicat ꝺ adminiſtratiōib⁹. q̄ſi velit in illo obtinere dicta3 opi. Gui. ⁊ Hoſti. Et idē vr̄ dicēdum de archip̄ſbyteratib⁹ dioce. bituricen. q̄ cōſueuerūt rectoꝛib⁹ aliq̄rū eccłiaꝝ cōmitti p archiep̄m. ſic ꝙ q̄diu viuit iſte archiep̄s durat in ipſis rectoꝛib⁹ dictū officiū archip̄bratꝰ. ſed eo moꝛtuo capl̄m cōmittit alijs. ⁊ poſtea nouo archiep̄o creato cōmittit alijs licꝫ iſti archip̄bri excōicēt: et alā iuriſdictionē ſp̄ualē exerceāt: nichilomin⁹ tn̄ rectoꝛes curā aiaꝝ habētes poſſunt iſtos tenere. ⁊ ſic fuiſſe interpretatū dr̄ p papā.

Archip̄ſbrat⁹ bituricē. nō ſunt ppetui.

a ¶ Curā aiaꝝ habētia. q̄ ſint iſta dicet J. e. ca. § fi.

b ¶ Cū alś non liceret de iure cōi. Et ſic not. ꝙ dare eſt de iure cōi aliqua bn̄ficia ſibi adinuicē compatibilia etiā ſine aliqua diſpenſatione. ſi. š. de reſcrip. gra. lib. vi. ⁊ c. gratie. conci. vien. qđ eſt ꝯ opi. Hoſtien. no. š. de preben. cum iam dudum. ⁊ c. ſup inoꝛdinata. ⁊ p glo. š. de elec. dudum. ij. ⁊ de preben. de multa.

Beneficia aliq̄ ſunt de iure cō paſſibilia.

c ¶ Unde inter ceter a. ij. pars.

d ¶ Videl3. Nota pꝛimum inconueniens.

e ¶ Modicū vix officiū. diuinū ſc3 cuiq3 gradui ſpectans/ ⁊ tn̄ nichil facilius eſt et leui⁹ hoc tp̄e. ⁊ hoībus acceptabili⁹ ſi perfunctoꝛie res agat: ſed nichil apud deū miſeri⁹ ⁊ triſtius ⁊ dānabilius. vt. xl. diſ. ante oīa ⁊ maxime miſſam. quā ſi quis vnicā in die digne celebrauerit/ valde felix eſt. vt. š. de cele. miſ. te referēte.

f ¶ Literatis viris. Habetis no. quibus potiſſime inter alios eſt de bonis eccleſie ſubueniēdum. ſi. š. de preben. de multa § vltimo.

g ¶ Bone fame. iſta ei duo. ſ. nitoꝛ ꝯſcie q̄trū ad dn̄3 et odoꝛ fame q̄ ad pꝛimū ſunt nec̄ia in miſtris eccłie: vt. š. de ſacra. vnc. c. vno § ad exhibēdum. in fi. vn̄ in odoꝛe bone fame poti⁹ q̄ in fama delectādū eſt. vt. š. de accu. l3. Ecōtra ꝟo i fama multa mala p̄ſtat. vt. š. de accu. inquiſitionis. ⁊ c. qualiter. ⁊ q̄ hāc negligit ⁊ ſe ocüli punitis crudelis eſt. xij. q. iij. non ſunt audiendi.

Fama eſt clericis neceſſaria.

h ¶ Equa diſtributiōe collata. Not. bona pꝛimonij crucifixi debē eq̄s poꝛtionib⁹ diuidi int̄ aſſumptos in ſoꝛtē p capita nō p ſtirpes. oēs eīm ſum⁹ filij p̄mi gradus ⁊ heredes/ ⁊ ſic digni ſucceſſiōe: niſi ab ea ꝓpt̄ igratitudinē excludamur. potēcioꝛib⁹ tn̄ nobilitate lr̄atura (vt ꝺ carnis ꝓximitate ſeu alijs ta. cani⁹) pares eē nō poſſum⁹ nec debem⁹. eſt ei grad⁹ int̄ āgelos ap̄loſ ⁊ alios in celeſti militia triūphātes et ſic fuit ab initio tp̄is: et ſic erit ar. lxxxvi. di. ſi. nō ſatꝭ. lxxxix. diſt. c. j. ⁊ fi.

i ¶ Habētib⁹. ver. ⁊ ſecundum inconueniens.

k ¶ Vagādi. in h⁹ ꝙ h̄nt diſcurrere p loca i q̄b⁹ bn̄ficiati exiſtūt ſitꝰ. š. de offi. oꝛ. q̄to. debebāt ei manere in ea vocatiōe q̄ p̄mo vocati erāt. vt. š. ꝺ regu. l3. i p̄n. tātis itaq3 diſcurſus frequent nocet. nedū aie: immo etiā coꝛpi et burſe/ iuxta vulgare qđ dr̄ ꝙ petra mutabil' nūq̄3 accipiet muſcū. ⁊ h⁹ verū eſt niſi fiat ex cā iuſta. nā iterdū valet loci mutatio. lxxxj. di. valet.

Vagatio nocet coꝛpori et anime.

l ¶ Diuini. ver. ⁊ eſt tertiū. ⁊ dic de hoc vt dixi in extrauag. ſuſcepti. ⁊ de cele. miſ. graui. conci. vien.

m ¶ Hoſpitalitas. ver. et eſt quartum.

n ¶ Debita. q̄/ q̄n/ p quē/ ⁊ q̄b⁹ hoſpitalitas debeat dic vt legit ⁊ no. xlij. diſ. p totū. C. de epiſ. ⁊ cle. l. j. š. de emp. ⁊ vē. c. j. i ſum. Hoſt. de tēp. oꝛ. ſup ꝟbo hoſpitale.

o ¶ Et dum. ver. et eſt quintum.

p ¶ Regione. Et ſic no. ꝙ preſens eſt qui in regione eſt hoc idem dicitur de illo qui in oꝛtis eſt.

q ¶ Ruinis. ver. et eſt ſextum.

r ¶ Magnificētia. no. magnificū op⁹ exercē q̄ nobile edificiū erigit in loco ſibi cōmiſſo: illud eīm ꝓprie dr̄ verſum i vtilitatē eccłie/ ⁊ durare ꝓſum: vt no. Inno. š. de fidelinſ. qđ q̄buſdā. Et ſic eſt ar. p locū a ꝯtio ꝙ in illis q̄ p negligentiā ſuā tali aꝑmittunt collabi/ cū ſine de ſe ppetua de dilapidatiōe poſſint merito accuſari: et idē de illo q̄ nemoꝛa antiq̄ nō cedua ſine ardua neceſſitate eccłie ſcindit vł deſtruit. talia ꝟo de ꝓpetare eccłie facta p̄nt dici cū emphiteote vſufructuario non liceat/ vel vaſallo. vt. ff. de vſufruc. arboꝛib⁹. in p̄n. cū l. precedē. ⁊ l. hacten⁹. in fi. cū ſe. ⁊. ff. de cenſi. foꝛma.

Edificans in bn̄ficio ſuo ipſius vtilitatē facit.

ſ ¶ Et quod. ver. et eſt. vij.

t ¶ Animarū. que quāto precioſioꝛes ſunt coꝛpoꝛibus/ tanto in eis amarioꝛ eſt iactura. extra de malo. ſolite. de peni. ⁊ remiſ. cum infirmitas.

v ¶ Et vitioꝛum. ver. et eſt. viij.

x ¶ Fomentum. Superflue etenim ⁊ exquiſite delicie/ ſunt vitijs alimēta. xlj. diſt. et. xliij. diſtin. per totum. š. de vi. ⁊ honeſta. cle. c. a crapula.

y ¶ Nos itaq3. iij. pars.

z ¶ Retētiōe. ⁊ ſic nō ſufficeret diſpēſare ꝙ poſſent

vniuerſali[a] ecclie ſeruiẽdo ſingularũ eccliaꝝ commoditatibus ſe impẽdũt: ac regũ filijs qui ꝓpter ſublimitatẽ eoꝝ ac gñis[b] claritatẽ ſunt potioris ꝓrogatiua gr̃e attollẽdi dũtaxat exceptis deliberatione ſuper hoc cũ fratrib⁹ nr̃is habita diligẽti / de ipſoꝝ cõſilio et ex certa nr̃a ſcia ł forma ſubſcripta duxim⁹ taliter moderandas[c] ꝙ ꝑ moderamẽ nr̃m effrenatã circa eaſdẽ ꝑſonas taliũ beneficioꝝ multitudinẽ refrenem⁹: ipſiq̃ impetrãtes fructu diſpẽſationũ hmõi totaliter[d] nõ fruſtrent. ¶ Statuim⁹[e] itaq̃ ꝛ de fratrũ nr̃oꝝ ↄſilio ordinam⁹ ꝙ obtinẽtes nũc ex diſpẽſatiõe legitima[f] pluralitatẽ[g] hmõi dignitatũ ꝑſonatuũ / officioꝝ aut ꝑſonatuum ſeu bñficioꝝ que[h] al's abſq̃ alia diſpẽſatione legiti

plura recipere niſi adderet: ꝙ recepta poſſent retinere qđ eſt verum de incõpaſſibilibus. al's ſecus: vt. ꝫ. de reſcrip. gratia. ꝛ de preben. non poteſt. lib. vj.

a ¶ Uniuerſali. ꝛ ſic no. ꝙ officiũ vniuerſale in ſe et⁹ ſinglaria cõprehẽdit. ſicut alibi dr̃ ꝙ vtilis⁹ ſeruitiũ iſti gñali eccleſie ꝙ̃ ſpãli: et ſic publica vtilitas ꝓfert priuate ꝛ maior minori vt legit et no. plene ꝯ h⁹. ꝫ ꝯ poſtu. ꝓla. bõe. j. vij. q. j. ſcias.

Unitas publica ꝓfertur ꝓuate.

b ¶ Ac generis claritatem. Curialior ẽ hic papa ꝙ̃ Hoſtie. q̃ no. ꝫ. de ꝓben. venerabilis. ꝙ diſputare de nobilitate gñis eſt diſputare de nobilitate ſtercoꝝ.

Hoſtieſis mirabile dictum

c ¶ Moderãdas. Et ſic diminutionem denotat vt ſequitur ꝛ probatur. ꝫ. de verbo. ſigni. tranſmiſſe.

d ¶ Totaliter. Mediam viam cõcedit papa hic. ſi. ꝫ. de offi. delega. querenti. de offi. cuſto. c. j.

e ¶ Statuimus. iiij. pars.

f ¶ Legitia. ſu. ł q̃ ſunt neceſſaria oſtẽdit auc̃tẽ. ſ. et ꝑtãtẽ diſpẽſantis: ꝛ ſcẽm ꝑ qđ diſpẽſauerit vt ꝓbat. ꝫ. ꝯ ſciſma. fraternitatiſ. ꝛ ſic nõ ſufficit noticia defect⁹ ꝛ potẽtia: niſi ſit ad actũ ꝓceſſuꝫ: vt ibi no. ꝛ fa. qđ legit ꝛ no. ꝫ. de eo q̃ mit. in poſ. c. j. ad qđ facit qđ legit. ꝫ. de ꝓbẽ. nõ põt. li. vj. ꝑ qđ vr̃ ceſſare qđ no. glo. or. lj. diſ. c. ſi. ꝛ. lxxxix. di. ſi q̃. ꝛ Inno. ꝫ. ꝯ ſi. ꝓbꝛo. venies. lꝫ Hoſti. ibi ↄcordet cũ eis q̃. ꝫ. dixi. Sile dicit. c. ſ. ꝙ in q̃uis ope cõſiderari hñt duo / factũ. ſ. ꝛ mod⁹. ꝫ. de reſti. ſpo. pu̇ anis. et intellige legitima nõ ſolũ ap̃lica: ſꝫ etiã alia. dũ tñ ꝑtãtem habuit ſuꝑ hoc diſpenſandi: vt. ꝫ. dicetur.

g ¶ Pluralitatem. Que duoꝝ numero cõtenta eſt. vt. ꝫ. de prebẽ. ſi cui. §. pe. de reg. iur. pluralis. lib. vj.

h ¶ Que al's abſq̃ alia diſpẽſatione legitia. Sed q̃ erũt iſta q̃ al's. ł. de iure cõi / ſeu ſpãli: puta ↄſuetudine vel ſtatuto. vt ꝑꝫ. ꝫ. §. ꝓxi. ł ꝟbo de iure. abſq̃ oi diſpẽſatiõe poterũt licite retineri: vt ſic viſo de iſtis ꝓmit⁹: ꝑ ↄñs de alijs q̃ nõ ꝓñt ꝯ iure abſq̃ oi diſpẽſatione retineri licite nobis cõſtet. Ad cui⁹ maiorẽ dilucidationẽ vr̃ ꝙ in nullo caſu aliq̃s poſſet tenere duo bñficia inſimul ꝛ ꝓbat ſic. nã ꝑ Inno. Hoſt. ꝛ fere ꝑ oẽs doctores tradit circa hoc talis regl'a. oẽ bñficiũ ecclıaſticũ req̃rẽs reſidẽtiã ꝯ iure cõi ſpãli ꝓuilegio ſtatuto ſeu ↄſuetudine non põt cũ alio ſibi inſimul retineri. ſic no. ꝫ. de cle. non reſi. relatũ. ꝛ. c. ex tue. ꝛ. c. qꝛ nõnulli. ꝛ. c. ſi. ſed ita ẽ ꝙ oẽ bñficiũ ecclıaſticũ etiã. xx. ſolidoꝝ req̃rit regulariter reſidẽtiã. vt l. c. ↄq̃rẽte. cui⁹ rõ eſt: qꝛ bñficiũ dat ꝓpt officiũ diuinũ: ꝛ diuinũ officiũ hꝫ fieri ł ꝓpria ꝑſona: nec ad hoc excuſationẽ hꝫ niſi ꝓpt ſolã infirmitatẽ. xcj. dj. ꝑ totũ. ꝯ cele. miſ. c. j. ꝫ nullũ põt cũ alio inſimul retineri. Nec ob. ſi dicas ꝙ vna ꝑſona põt inſimul duo officia facẽ qđ nõ eſt veꝝ. qꝛ ſi nõ põt ł vna ecclıa vt. ꝫ. de ↄſue. c. j. li. vj. multominꝰ ł diuerſis. qꝛ nõ põt diuidẽ ꝑſonã ſuã. ꝛ iõ no. Inno. ꝛ Hoſti. ꝫ. ꝯ ↄceſ. ꝓbẽ. cũ nr̃is in gl. credim⁹ tñ ꝛ c̃. ꝛ de renũ. admonet. ꝙ vbi eſt ↄſuetudo vl' ſtatutũ alicui⁹ ecclie ꝑ qđ q̃s obligat⁹ eſt ad reſidẽtiã ꝑſonalẽ ꝓ certo bñficio: puta ꝓ capellania ſeu altera pro aliq̃ mortuo relicto / recipiẽs tale ſilr ipſo iure ꝓmo renũciare vr̃. ꝛ eſt rõ qꝛ nõ ꝑõt continuã reſidẽtiã facere ꝑſonalẽ ł vtraq̃. de hoc no. lxxxj. diſ. ſi q̃s ſacerdotũ. nec põt ep̃s diſpẽſare ſuꝑ talib⁹ ex q̃ ambe reſidẽtiã req̃rũt: vt vr̃ Inno. innuere in. c. admonet. lꝫ in ↄtrariũ notet. xxj. q. ij. c. j. ꝛ. c. ſi q̃s tñ. In ↄtrariũ ꝑꝫ ꝙ oẽ bñficiũ poſſit cũ alio inſimul retineri. ↄſtat enim ꝙ aliquis duas põt tenere canonias ł pluribus ecclijs ſine aliq̃ diſpẽſatiõe ꝯ iure cõi. et eſt rõ: qꝛ hoc eſt ad honorẽ ꝛ fauorẽ eccleſiarũ lꝫ ꝓbẽdas vtriuſq̃ non debeat recipe ł abſentia: et ſic ſeruat curia romana vt legit ꝛ no. marie ꝑ Inno. ꝫ. de ꝓbẽ. cũ iã dudũ. ꝯ cle. nõ reſi. c. ſi. ſꝫ ita eſt ꝙ ł talib⁹ reſidẽtijs ꝓbẽde vincit ecclıaꝫ curatã / cui annexa eſt. vt. ꝫ. de ꝓbẽ. extirpãde. §. q̃ ꝟo. ꝛ eo. ti. ſuꝑ eo. li. vj. ꝫ ſi ꝓbẽda ſibi cõpatit aliã ꝓbendã / multo fortius ecclıa curata ecclıam curatã: qꝛ ſi vinco vincẽtẽ te ꝛc̃. Preterea oẽs ecclie vna ecclıa ſunt. xxj. di. ↄ̃uis. Nec ob. qđ dr̃ ꝙ q̃ viuit de altari / ſeruire ei dꝫ: al's viuẽ nõ dꝫ. Dic ꝙ q̃libet reſidẽs ſiue nõ reſidẽs altari ſuit dũ bñ faciat ꝛ bñ expẽdat qđ inde ꝑcipit: iuxta vulgare. de beau meſſa q̃ de beau peſſa. ar. ꝫ. de mgr̃is. c. ſi. ſic no. Inno. de cle. nõ reſi. c. ſi. vbi de hoc plene ꝑ ipſum. Ad ſoluẽdũ iſtud ↄtriũ videdũ eſt. ꝓmo q̃ ſint bñficia ł q̃b⁹ ipſo iure ꝑ aſſecutionẽ ſcđi vacat primũ etiã ſine alio facto ſeu ſnia hoĩs. Scđo q̃ ſunt iſta beneficia q̃ ſi nõ vacãt ipſo iure / ꝓmũ vacat tñ ꝑ ſñiam alioꝝ ſuꝑioꝝ ꝓhabita monitiõe ipſi⁹ nõ tñ ꝓmũ ſꝫ illud qđ eligẽdũ nõ duxerit. Tertio q̃ ſunt illa q̃ nõ ipſo iure / nec ꝑ ſententiã ſuꝑioris vacãt ſed oīno ſunt cõpaſſibilia inter ſe. Ad cui⁹ euidẽtiã ſciẽdũ eſt ꝙ q̃dã ſunt bñficia ſuꝓma: q̃dã duplicia. q̃dã ſimplicia. Suprema ſunt ep̃at⁹ ꝛ ſuperiora ł q̃b⁹ nõ eſt dubiũ ꝙ aſſumẽdo ſcđm cũ auc̃te pape ipſo facto vacabit primũ. ꝫ. de trãſla. ca. ij. ſi ſine ↄniuẽtẽ pape vtroq̃ caret. ꝫ. de trãſla. q̃to. i ſi. Duplicia ſunt dignitates iferiores perſonat⁹ ꝛ bñficia curã alaꝝ habẽtia / in quib⁹ aſſumẽdo pacifice poſſeſſionẽ ſcđi cũ titulo ipſo facto vacat ꝓmũ. ꝫ. ꝯ ꝓbẽ. de multa. ꝛ in hoc caſu ꝛ in ꝓcedẽti ſol⁹ papa diſpẽſat / nec valet ↄſuetudo in ↄtriũ: vt in. c. de multa. niſi eſſent depẽdentes inter ſe / vel vnite: ſeu tenues. vt. ꝫ. de eta. ꝛ quali. eã te. x. q. iij. vnio. vel niſi vna cõmẽdata eſſet ꝛ alia intitulata: iuxta decre. ꝫ. de elec. nemo. lib. vj. Sꝫ nũq̃d ſola tenuitas ſeu paupertas eſt cã ſufficiẽs ꝙ ep̃i per ſe poſſint plures ↄferre vni: vel plures poſſint ab⁹ vno ſine alia diſpẽſatiõe a papa impetrari? Uidet ꝙ ſic ꝑ dicta iura. Credo poti⁹ ↄtrariũ: ꝛ ꝙ dictis iurib⁹ ſit derogatũ ꝑ. c. de multa. ꝛ iõ expedit ꝙ ep̃s ipſas vniat ſi ꝓpter dicta aſſit paupertas: al's caderent ſub iſta pena. Sed nũquid depẽdẽtes vel vnite ꝓſumẽt tales eſſe ſi al's de hoc non doceat expreſſe / tñ eſt ꝑ. xl. annos ſic fieri cõſuetũ? Nõ credo ꝙ ſit actus ꝓſcriptibilis: cũ ſine inſtitutione canonica talia teneri non poſſint: ſicut dr̃ de decanatib⁹ et ecclijs curatis. ꝫ. dixi plene de hoc. Oīa ꝟo alia ſunt ſimplicia. ꝛ in iſtis an ſint cõpaſſibilia necne. ſ. an duos q̃s poſſit inſimul retinere diſtinguit: qꝛ aut q̃s tenet ea nõ vt intitulata: ſꝫ vt ſimplicia

Beneficia plura obtinere an liceat.

Canonie due ꝓñt ſine diſpenſatione teneri.

Beneficiatus nõ reſidens ſatiſfecit dũmõ bñ expẽdat.

Beneficia ſũt triplicia.

Beneficia ſimplicia an ſint cõpaſſibilia.

bñficia: alr̃ velut cõmendata: in q̃ caſu talis nõ cenſet
clericus illi⁹ eccl'ie qua q̃s inſtitulat⁹ nõ eſt lz bñficia-
tus inibi ſit. vt no. xxj. q. j. c. j. ⁊ voco hic bñficiatū ſine
titulo iſtos aſſiſios portionarios preſtimoniarios ha
bẽtes altaria vel capellas pro miſſis defunctoꝝ. ſ. de
cle. nõ reſi. c. pe. de pben. ſignificatū. ⁊ idẽ de habẽtib⁹
poſſeſſiones ad vitã. xvj. q. j. poſſeſſiões. ⁊. q. iij. illud.
xij. q. ij. q̃cũq3. cũ ſi. et i hoc caſu crederẽ aliquẽ de iure
cõi poſſe hr̃e plures: maxie vbi alr̃ p ſe non ſufficeret:
niſi forte ex iure ſpāli: puta pũilegio ſtatuto ſeu cõſue
tudine eſſet ꝓhibit⁹. Sunt alia ſimplicia ⁊ inſtitulata
ſicut ſunt eccleſie rurales ſine cura. vel prebẽde alicu
ius eccl'ie collegiate vel cathedralis. lxx. diſt. ſanctoꝝ
lxxj. diſt. clericos. xxj. q. j. c. j. nec talis ſic inſtitulat⁹ re-
cedere dʒ ab illa in qua vocat⁹ eſt. vij. q. j. epm. q̃ caſu
ꝓprie dr̃ cleric⁹ talis eccl'ie. Sed in iſtis duob⁹ caſib⁹
vitimis q̃ro de trib⁹ q̃ſtionibus. Prima eſt an de iure
q̃s poſſit duo talia bñficia vel vnũ duplex cũ alio ſim-
plici inſimul retinere. Scđo an de ꝯſuetudine ſaltem.
Tertio an ex diſpẽſatione. Ad primã dicendũ eſt ꝙ tā
titulata q̃ȝ intitulata vel etiã vnũ de illis cũ vno dupli-
ci q̃s retinere põt de iure ⁊ ꝯſuetudine romane curie.
vt. ſ. de pbẽ. extirpãde. §. q̃ vo. p Inno. ⁊ de prebẽ. ſup
eo. lib. vj. fruct⁹ tñ illi⁹ pbende ſeu bñficij in q̃ nõ reſi-
det nõ pcipiet: ⁊ ſic erit canonic⁹ ⁊ nõ pbẽdarius. ⁊ ſic
quaſi canonic⁹ honorari⁹ ad inſtar honorarij tutoris
ff. de admi. tu. ſi plres. §. ij. iſte eñi vocabit ad cões tra
ctat⁹. vt no. Hoſt. in. c. ſup inordiata. nec i hoc caſu ille
q̃ tali alr̃ bñficiato dat ſciẽter ſcđo bñficiũ poterit ipm
cogere ad reſidẽtiam: q2 ſup ea tacite videt diſpẽſare
cũ eo. vt no. Inno. de cle. nõ reſi. c. ſi. ⁊ de pben. cũ iam
dudũ. Quid ḡ erit de ꝯſuetudine i talib⁹? Diſtingue.
q2 aut loq̃ris in eadẽ eccl'ia: aut i diuerſis. Si prio: nõ
põt diuerſa ſeu plura hr̃e. ſ. de ꝯſue. c. j. lib. vj. q̃ decre.
videt intelligi de intitulatis inibi ppetuo q̃uis noie di
ctũ bñficiũ cẽſeat: q2 ſec⁹ crederẽ de alijs puta pſtimo
nijs: officialib⁹: prioratib⁹ tp̃alib⁹ ſeu clauſtralib⁹ ſin

Cõſue- dicatib⁹ vel alijs officijs ſil'ib⁹. Si aũt loq̃ris in diuer
tudo ſis eccl'ijs hic nõ poſſum dare certã doctrinã de cõſue-
põt q̃ſi- tudinib⁹ pũilegijs ſeu ſtatutis ſingl'arib⁹ ſeu ſpāl'ib⁹
q3 bñfi- cũ ſint facti ⁊ in facto ꝯſiſtāt. ſ. de ꝯſti. lz. lib. vj. vnũ tñ
cia con dico ꝙ ſi ꝯſuetudo vel ſtatutũ cõditiones in ſua eccl'ia
ditio- bñficia: ſic q̃cũq3 bñficiat⁹ alr̃ adipiſcat bñficiũ i iſta
nare. eccl'ia: eo ipo vacet illud. ⁊ ſint ambo bñficia i poſſe ſta
tuẽtis. primũ vacat de facto lz alr̃ eſſet cũ ſcđo cõpaſſi
bile de iure. niſi eſſent diuerſi collatores ⁊ collator pri
mi bñficij infra ſex menſes ꝯdiceret iuxta ea q̃ no. In-
no. ſ. de renũ. admonet. de pbẽ. de multa. ſic intelligo
qđ no. p Inno. ⁊ Hoſt. ſ. de cõceſ. pben. ſi eas. et dixi. ſ.
Quid ſi ſtatutũ dicat ꝙ talis ꝯpellat dimittere primũ:
ſicut eſt i ſtatutij eccl'ie barchinoñ. Dic ꝙ i h⁹ caſu erit
opus facto hois. nec crederẽ ꝙ pciſe poſſet epũs agere
ꝯ talẽ ad dimittẽdũ primũ: ſʒ ꝯditiõaliter. ſ. ſi velit re-
tinere ſcđm: ex q̃ nec de iure nec de ſtatuto aſſecutio ſe
cũdi aufert ſibi primũ. ſic intelligit de pben. referẽte.
Sʒ nunq̃d ꝯſuetudo p. xl. annos ſeruata poterit vice-
uerſa incõpaſſibilia facere cõpaſſibilia vbi gr̃a. cõſue

Beneſi- tudo patit ꝙ decan⁹ ruralis q̃ hʒ viſitare: ⁊ archidia-
cia incõ- cono vel epõ referre: ⁊ ex hoc ꝓcurationẽ recipe: inſti-
paſſibi- tuere corpaliter rectores eccl'iaꝝ vacãtiũ cuſtodiã ge
lia an p rere ⁊ tpe vacationis adminiſtrare diuia ⁊ exercitiũ cu-
ꝯſuetu re i ipſis habeat vna cũ decanatu tali vnã eccl'iam cu
dinem ratã illã vel iſtã ſi q̃ ſibi alr̃ canonice ꝯferat: nũq̃d ta
poſſint lis ꝯſuetudo excuſat ꝯ iſtã hr̃e. execrabilis. ⁊ a penis
fieri cõ eiuſdẽ? Videt ꝙ ſic. ſ. de cõſti. cũ oẽs. in ſi. cũ excuſet
paſſibi in ſacramẽtis qđ eſt forti⁹. xcj. diſ. pueni. Itẽ in mr̃i-
lia. monijs. ſ. de ſpon. du. c. ſi. ver og. ipi. ſup eo. tacite eñi

videt conſenſiſſe princeps ex q̃ p. xl. annos obſeruata
fuit incõcuſſe. ſaltẽ in maiori pte eccl'iaꝝ. vt de offi. ar
chi. ca. ſi. ⁊ ſic cũ facti ſit: nõ vr̃ eã reuocaſſe p ſuã gñ a-
lem ꝯſtõnem in q̃ de ipſa nõ fuit facta ſpālis mẽtio vt
patet p. c. ſ. de cõſti. licet. li. vj. Cõtrariũ crede. nã ex-
preſſe dicit text⁹ ꝙ q̃cunq3 receperit bñficiũ habẽs cu
ram alarũ annexã: ſi prius tale bñficiũ habebat eo ſit Cura
ipſo iure priuat⁹. qđ exponit Inno. dicens tale. ſ. curã alaruʒ
habẽs ſtricte in foro ale. ſ. de pem. ois. ſiue large. ſ. ſi habet
habent in foro conſcẽtioſo. de elec. dudũ. ⁊ hoc ſiue ha in du-
beat in eccl'ia cathedrali collegiata prochiali vel ca- plici fo
pellania: ⁊ etiã lz nõ habeat ſpālem eccl'iam vel in ec- ro.
cleſia certa. hʒ tñ ſup certa loca iuxta. c. ſ. de pbẽ. ſup
eo. li. vj. de q̃ p Inno. in. c. de multa. et de offi. archi. cũ
ſatis. ex q̃ ſequit ꝙ ſi ſic intitulati in diuerſis eccleſijs
vel bñficijs erãt primo ipſo iure priuati. ſequit ꝙ non
poſſidebãt ipſam a pncipio aliquã poſſeſſiõe colorem
habẽte ſeu adminiculũ iuris: ⁊ ſic nõ pſcribebãt. ſ. de
reg. iur. ſine poſſeſſiõe. li. vj. vij. di. q̃ iure. ſ. õ pſcrip.
eãm. de reſti. ſpo. ex pte. de reg. iur. bñfi. iũ. li. vj. maxi
me cũ in titulis bñficiorum q̃ olim ſunt ſingulares. vt
viij. q. j. olim poſſeſſio vni⁹ nõ iuuat aliũ: cũ in talibus Beneſi
non cadat ſucceſſio iuris vel facti. lz in caſu cadat ſuc- cioꝝ ti-
ceſſio litis vel cauſe: vt. ſ. vt lite pen. ſi hi. in ſi. li. vj. et tuli ſũt
d. c. olim. et de pben. c. j. de hoc etiã dixi. ſ. in extraua. ſingu-
ſuſcepti. Nõ ob. ſ. de preſcrip. ſi q̃ in exigẽtib⁹. lib. vj. lares.
vbi nõ pſcribũt priuati ipo iure: ſed eoꝝ ſucceſſores cũ
bona fide. in nr̃o aũt caſu nõ eſt dare ſucceſſorẽ. vt di-
xi. ſ. e. c. ⁊ alia rõ. ſ. ꝙ ꝯſuetudo nõ valeat in tantũ gra
namẽ eccl'iaꝝ ⁊ derogationẽ pape ⁊ legis ſue: cũ intro
ducẽdo ꝯſuetudinẽ populus ſeu clerus habeat inten
tionẽ ſuã declarare ex ipſis factis. ff. de leg. l. de q̃bus
ſed ipſe clerus in factis pape nichil hʒ declarare cui
ineſt obſequẽdi neceſſitas nõ auctoritas imperandi.
xix. diſt. ſi romanoꝝ. ⁊. c. in memoria. maxie vbi expſſe
ſoli pape reſeruatũ eſt. ſicut eſt in nr̃o caſu. ſi. xciij. diſ.
illud. c. diſt. ꝯ morẽ. ſ. de cõſue. c. j. ⁊. c. q̃ſto. ⁊. c. vlti. cũ
ſil'ibus. Idẽ videt dicendũ de conſuetudine aliquoꝝ
monachoꝝ qua adminiſtratores puta prior ei⁹ clau-
ſtralis camerari⁹ ſacriſta celerari⁹ vel ſil'es poterunt
cũ ſua adminiſtratione tenere vnũ prioratũ extra vel
aliud bñficiũ ſi ſibi alr̃ cõferat. qđ videt reprobari in
ppetuis vt hic. ⁊. ſ. de prebẽ. cũ ſingula. lib. vj. ſec⁹ in
tẽporalibus. vt dixi. ſ. de priore clauſtrali: ⁊ de officia
libus eoꝝ: ⁊ ſil'ibus. Ad tertiũ q̃ querit an poſſit: ⁊ q̃s
cũ talib⁹ diſpẽſare? Et videt ꝙ nullus citra papã. q2
ex q̃ talia bñficia facta ſunt incõpaſſibilia de iure ⁊ de
cõſuetudine vel ſtatuto: ⁊ ipſe conſuetudines ⁊ ſtatu-
ta aſſumũt vigorẽ a papa qui i eis tacite vel expreſſe
videt cõſentire ⁊ eis firmitatem dare. vt. ſ. de maio. ⁊
obe. ſi quis. ⁊ de hoc no. ſ. de cõſti. licet. lib. vj. ergo ci-
tra papã nemo poteſt diſpẽſare. nõ eñi ipſi ſtatuẽtes
p ſe ſtatuunt: ſed potius ipſe papa q̃ in ſuo canone de-
dit eis ptãtem ſtatuẽdi. arg. ſ. de trãſla. inter corpo-
ralia. circa mediũ. ibi pſertim cũ non ſine auctoritate
romani põtificis ⁊c̃. canonẽ. ſ. de maio. ⁊ obe. ſi q̃s. de
ſentẽ. excõica. ſi cõcubine. Immo videtur ꝙ nec ipſe pa
pa ſaltem in his que ſunt ſtatuti vel cõſuetudinis. cũ
diſpẽſatio non faciẽs mentionẽ de alio iure ſpāli non
valeat. ſ. de preſcrip. cũ olim. ⁊. c. veniẽs. ſed papa nõ
põt diuinare ola iura ſpecialia. vt. ſ. de cõſti. licet er-
go ⁊c̃. Ad qđ dicendum ꝙ in ſupremis et duplicibus
papa. in ſimplicib⁹ vel vno ſimplici ⁊ alio duplici non
requiritur diſpẽſatio ex quo ſunt de ſe compaſſibilia:
vt hic. ⁊ no. de preben. cum iam dudum. ⁊. c. extirpan-
de. §. qui vo. per Inno. fallit primo niſi cõſuetudo vel
ſtatutum faceret ea incompaſſibilia. vt. ſ. dictum eſt.

ma obtinere neqbāt: vnū tm̄ ex dignitatib⁹ pſonatib⁹ officijs prioratib⁹[a] ecclijs vl' bñficijs hmōi qb⁹ cura immineat aiaꝝ cū dignitate pſonatu vl' offō prioratu eccl'ia vel bñficio ſine cura q̄ hr̄e maluerint ptextu diſpēſatiōis[b] ſufficientis circa id eiſdē indulte poſſint licite retinē q̄[c] tm̄ teneant eligē infra mēſem nūerādū a tpe noticie[d] ꝯſtōnis iſti⁹. ceteris[e] bñficijs cū cura vel ſine[f] cura q̄ ipſi⁹ diſpēſatiōis pretextu tenebāt ⁊ q̄ aliter an nō poterāt de iure abſq; diſpēſatione aliq̄ licite retinē q̄ nos exnūc vacare decernim⁹: corā ordiarijs[g] ſub teſtimonio publico[h] infra idē[i] tpꝰ ꝟbalit' vel realit'[k] cū effectu dimiſſis abſq; eo ꝙ ad illa nunq̄ ſine noua collatiōe[l] ab eo q̄ facere poterit faciēda redire aut eorū admiſtratiōi ſe imiſcere[m] pſumāt. Alioqn tā his q̄ alijs oibus bñficijs q̄ ꝟtute hmōi nr̄i moderaminis retinere poterāt[n]: vt preterea ſint ipſo iure priuati et pꝰſus inhabiles ad ſilia beneficia obtinēda[o].

¶ Per hoc[p] aūt his q̄ dignitates pſonatus officia prioratus vel alia bñficia curā aiarū habētia ex diſpēſatione q̄ ius[q] tribuat iuxta nr̄aꝫ diſpēſationē moderationem pſcriptam obtinēt et alia ſilia bñficia nr̄aꝝ vel eoꝝdē pdeceſſorū auc̄te lr̄arum expectātiū[r]

Secūdo vbi exigitur perſonalis reſidentia in vtroq;. qꝛ tūc ſup reſidētia alteri⁹ ordiarij diſpēſatio reqrit'. niſi forſan dicas ꝙ collator ſecundi ipſo facto ſup reſidētia diſpenſat in hoc ꝙ tali ſic aſtricto primo bñficio cōfert ſcdm: vt no. Inno. de cleri. non reſi. c. ſi.

a ¶ Prioratibus. Collegiū. ſ. bñfib⁹ ſeu eccleſiā parrochialē ſibi annexā: dū tn̄ eccl'ia imediate ꝑ ſe ꝑ tpm priorē regat': qꝛ ſec⁹ ſi ꝑ vicariū perpetuū: vt. j. §. fina.

b ¶ Diſpenſationis ſufficiētis. Diſpenſatio em̄ erit ſufficiens ſi de q̄ erat ipedimēti relatū i ipa fuerit: ⁊ expreſſe ſup oib⁹ diſpēſatū: als nō. vt. ꝰ. de elec. dudū. ij. in fi. ꝯ ꝯſang. ꝙ dilectio. de pbē. nō pōt. lib. vj.

c ¶ Que. ſ. vnū curatū et aliud non curatum.

d ¶ Noticie. ſup. ꝑ quēcunq; de iſtis ſcite. ⁊ ſic nō a tpe publicationis facte in curia vel in puincia. qꝛ ſi intelligeret publicationis ita dixiſſet ſicut dicit noticie. ar. ꝰ. de deci. ad audientiā. ꝰ. de cōceſ. pbē. qꝛ diuerſitatē. cū ſi'ibus. Io em̄ q̄ neſcit nō dr̄ poſſe experiri. ſ. q. v. biduū. ff. de calū. annus.

e ¶ Ceteris. verſiculus eſt.

f ¶ Sine cura. als tamen de ſe incōpaſſibilia de iure. vt. j. patet.

g ¶ Coram ordinarijs. id eſt dioceſanis non als. vt. j. eo. §. ceterum.

h ¶ Publico. ſ. tabellione vel pape vl' imperatoris vel alio creato tn̄ ab illo q̄ ptātē habuerit hūc creādi ex ꝯſuetudine vel de iure: vt legit' et not. ꝰ. de fi. iſtru. c. j. ⁊. ij. ⁊. c. cū dilect⁹. ⁊. c. fi. ſi. ꝰ. ꝯ ele. vt circa. ⁊ ꝯ offi. ordi. ſi canonici. li. vj. an officiū tale ſit volūtarie iuriſdictiōis itm̄ ꝙ ex territoriū creātis ipm valeat exercere: vel poti⁹ ꝯtētioſe ⁊ ſic nō poterit: nō eſt materia ꝑpria. Sed de hoc notat Hoſti. ꝰ. ne cle. vl' mo. ſicut te. Sed nunq̄d autēticū ſigillū epi vel alterius plati ex.t teſtimoniū publicū? Nō videt': qꝛ ſi papa hoc voluiſſet adiecēiſſet ſicut fecit in dicta decre. ſi canonici. et in c. vt circa: adiecit lr̄is qō exponit' ſigillo autērico ſigillatis/ Credo ꝙ autēticū ſigillū ſatis faciat teſtimoniū publicū: dū tn̄ illū cui⁹ eſt ſigillū pncipaliter nō tāgat ſed alios potius marie ſubditos. arg. ꝰ. de pba. poſt ceſſionē. ⁊. c. qm̄. ⁊ de teſti. a nobis. cū ſi. vn̄ lꝫ in iudicialib⁹ nō credat' regulariter vni vel ei⁹ ſigillo. vt. ꝰ. de pba. qm̄. in extraiudicialib⁹ tn̄ talib⁹ miniſtris et eorū ſigillis circa officiū ſuū credit'. arg. ff. de reb⁹ eo. l. magis. §. illud. ſic Cōpoſt. ꝰ. de reſcrip. capitulum.

Sigillū epi an ſit teſtimoniū publicum.

i ¶ Idem tempus. ſ. ſex menſium.

k ¶ Realiter. dū tn̄ eſſent preſentes in ſuis bñficijs als ſi ſint in curia: vel als lōge ita ꝙ pſentialiter hanc realitatem nō poſſint infra dictū tpꝰ oſtēdere: nec ad effectū dimiſſionē pducere. ſufficit ꝙ als ⁊ ꝟbo exp̄ſſe faciāt hoc cū teſtimonio publico ibi vbi ſunt. et ꝙ hoc vt citius poterūt mittāt ⁊ denuncient dictis dioceſa. ⁊ hoc credo ꝙ ſufficit dū tn̄ poſtea nullū ius ſibi in ipſis vendicēt nec ꝑ ſe vel ꝑ alios aliqō impedimētū apponant: quomin⁹ papa poſſit libere diſponere de eiſdē. ar. xvij. q. ij. faciat.

l ¶ Noua collatiōe. q̄ imediate eis fieri poterit etiā ꝑ ordinarios ſi als bñficia iſta incōpaſſibilia dimitterēt dū tn̄ eſſet ordinarijs facultas diſponendi de iſtis cū nō ppter crimē: ſꝫ ſolo placito pape iſti huiuſmodi bñficijs ſunt priuati. ar. ꝰ. de elec. ſup eo.

m ¶ Se imiſcere. Et ſic eſt. ar. ꝙ imiſcens ſe beneficio q̄ priuat⁹ eſt vel ſuſpēſus: iure qō leo obtinet priuat⁹ eſt ipo iure. qō credo verū vbi exp̄ſſit in penā hoc eſt in ipſa vel alia ꝯſtōne adiectū: ſicut eſt hic. j. alioqn ⁊c. ⁊. ꝰ. de elec. cupiētes. §. ceterū. li. vj. als ſec⁹. ſed puniet' arbitrio ſupioris. vt. ꝰ. de elec. ſtatuim⁹. in ſi. lib. vj. ⁊ ibi ꝑ Hoſtiē. ſuſpēſio em̄ a bñficio nō pcedit a claue nec cōprehēdit' ſub cēſure noie: ſed ſuſpēſio ab officio dūtaxat. ꝰ. de ver. ſig. querēti. ⁊ de exceſ. prela. tāta. qō patet. qꝛ abbatiſſa lꝫ nō habeat claues: vt. ꝰ. de peni. noua. nichilomin⁹ hāc penā infligit. vt. ꝰ. ꝯ maio. ⁊ obe. dilecta. als per totum mundū ſe extēderet ſicut viſus clauis ſe extēdit. vt. ꝰ. de treu. c. j. in ſi. ⁊ tn̄ nō trāſgreditur territorium proferentis eandem. vt. ꝰ. de elect. ſi compromiſſarius. lib. vj. cum ſimilibus.

n ¶ Poterāt. Quecūq; illa ſint: ſiue de iure cōi ſiue diſpēſatione mediāte eis cōpeterēt et ex q̄ dicit. ꝰ. oibus In ꝯtrium vr̄. nam ſola illa vr̄ eis auferre q̄ obtinebāt ex diſpēſatione ⁊ nō alia. qō vr̄ innuere pcedens ꝟbū ibi: ꝟtute hui⁹ nr̄i ⁊c. ꝫ ſec⁹ de alijs marie cū ſit penalis hec ꝯſtitutio: ⁊ ſic reſtringenda. de peni. di. j. pene. ꝑ prima parte facit qō ſequit' et prorſus inhabilis ⁊c. huic tn̄ poſſet reſpōderi ꝙ turpius eiicitur et difficili⁹ q̄ nō admittitur hoſpes. ꝰ. de iniur. quēadmodum.

o ¶ Obtinenda. Et ſic qui grauiter offendit principem multiplici pena punitur. ꝰ. de iudi. at ſi clerici. in ſi. de exceſ. prela. grauem.

p ¶ Per hoc autem. quinta pars.

q ¶ Que ius tribuat. Sꝫ ſpeciale cum priuilegiū ſit ius ⁊ lex priuata. iij. diſt. porro.

r ¶ Expectātiū. Et ſic habebāt ius ad rē tm̄. vn̄ not hic ꝙ ſupueniēs ꝯſtō priuatiua fortius opatur i bñficijs realiter poſſeſſis q̄ in his in quibus tm̄ ius eſt ad rē. qō eſt ꝯ decr. ꝰ. de ꝯceſ. pbē. qm̄. li. vi. Dic ꝙ nō obſtat: qꝛ ibi ſimplr' reuocabat expectātes ⁊ ius ad rē ſolū obtinētes. hic ſub cōditione optiōe. ſ. ſeruata retinēdi qō

vellē: ꝙ optio nō poſſet hr̄e locū in hoc caſu niſi adhuc ꝑdurarent ius iſtis expectātibꝰ. qḋ fit ne ſint deterio ris ꝯditiōis ꝙ alij ⁊ ꝙ ꝯſtitutio ſit oībꝰ equa. ⁊ ne eo rū īpetratio multis expēſis ⁊ laboribꝰ obtēta eis penit tus ſit dānoſa: cū ignorēt merito qḋ obtinebunt rōne expectatiōis. qr de futuris nemo certꝰ. ⁊ ſic optare nō poterāt. ⁊ ſic impedito nō imponit̄ cōſtitutio: ſicut nec ignoranti currit tp̄s vt. ff. ꝺ ꝯſti. c. ij. de elec. eis.

Futura ſunt incerta.

a ❡ Porro. ſexta pars.

b ❡ Auare. auaricia eñ eſt idoloꝝ ſuitꝰ. vt ff. de ꝑbē. auaricie. ⁊ ꝺ elec. auaricie. li. vj. nam ipſa excecat poſſeſſores ſuos: vt in. d. c. auaricie.

cū qbꝰ eſt vt illa cū vacauerit recipe ⁊ vna cū obtētis retinē licite valeāt diſpēſatū: noluꝯmus derogari qn ea cū vacauerint īfra dicti tp̄is ſpaciuꝫ poſſint eligē: ⁊ dimiſſis alijs recipe ī forma ꝑſcripta ac licite retinē: penas ſiles incurſuri ſi hmōi nr̄e ꝯtraire ꝑſumpſerit ſanctiōi. ❡ Porro ᵃ. qꝛ qrūdā oclos ſic auareᵇ cupiditatis viciū excecauit ꝙ plīa talia bñficia ſit̄ abſqꝫ diſpenſatiōe canonica retinere ꝑſumūt ᶜ: nos de illis p̄ñti decre

c ❡ Preſumūt. Hec ꝑſumptio inducit infamiā furti ⁊ pctm̄ mortale vt. ff. de elec. dudū. ij. vbi de hoc. nā ꝑ iſtud qḋ erat expulſiuū olm alioꝝ ex quo alia erāt ſibi incōpaſſibilia vr̄ alijs tacite renunciaſſe ⁊ ipſa ꝑ derelicto habuiſſe iuxta decr̄. ff. de ꝑbē. de multa. xxj. q. ij. ſi qs iā tranſla tus. ar. xxxij. q. ij. cū renunciat̄. nā ſicut clauꝰ clauo retundit̄: ſic vnū bñficiū alio. de iſtis tñ incōpaſſibilibꝰ dic vt in. c. de multa. ꝑ hoc eñ vr̄ ſublata opinio Bar. poſita. ff. de offi. or. ordinarij. lib. vj. que videt̄ in talibus dare electionē de quo dic vt ibi ⁊ in ſequēti glo.

d ❡ Ex collatiōe canonica. Hoc vr̄ impoſſibile ꝙ ex quo qs ꝑmo tenebat plīa bñficia curata ⁊ incōpaſſibilia ſine diſpēſatiōe: ⁊ ſic ꝑ ꝯñs erat vt fur / infamis / et ineligibilis / ⁊ in mortali pctō ꝯſtitutꝰ. vt. ff. ꝺ elec. dudū. ij. ꝙ tali canonice poſſit aliud dari. imo dicit decr̄. ꝙ niſi priꝰ talia ſic ſine diſpēſatiōe obtēta libere ⁊ ſpōte reſignet: collatio facta de alijs penitꝰ nulliꝰ eſt momēti: vt. ff. ꝺ offi. or. ordinarij. in fi. Pōt dici ꝙ illa loqtur vbi plīa tenebat illicite anteqꝫ vltimū aſſeqret̄ vr̄ vbi illa pora hēbat licite cū diſpēſatiōe: ſed nō erat in ea ꝙ nō poſſet aliud recipere ſed hic vbi duo tm̄: ſic ꝙ ante aſſecutionē ſecūdi licite tenebat ꝑmū: ⁊ ſic cōcordat ibi cū decre. de multa. ff. de ꝑbē. Cū decre. de multa. vr̄ iſti ſilis oīno. ſꝫ huic ꝯdicit etiā l hoc qḋ. ff. dixerit ꝑima: qḋ vbū plīa ꝙ duo vr̄ ꝯꝑhendere. qre vr̄ poſſitꝰ ꝙ ſpālis ſit hec ꝓuiſio ꝑ quā papa vult talibꝰ ꝓſpiciēdo grām. ſ. ꝙ dato ꝙ in nullo de iſtis habecere efficiēdo grām. ſ. ꝙ dato ꝙ in nullo de iſtis habe rēt ius. poſſint tñ vigore huiꝰ decre. vltimū retinere: alɾs eis canonice collatū. qḋ denotat hoc vbū alɾs. q. d. non erat oīno canonica collatio ꝓpter pluralitatem q̄ hoc īpedierat. ſꝫ alɾs. i. ſi nō eſſet pluralitas canonica erat. aliter nō video ꝙ poſſet reſponderi dictis decre. dudū. ⁊ ca. ordinarij. Vñ iuxta hoc vidi dubitari an obtinētes plura bñficia de ſe incompaſſibilia ſine diſpēſatiōe habeāt vocē in electiōe: ⁊ ſic an poſſint eligere actiue. ſcḋo an poſſint eligi paſſiue. tertio an ſi quis electꝰ fuerit poſſit ſcḋm ꝑ inferiorē papa ſine reſignatiōe diſpēſari. vñ planū eſt ꝙ ⁊ talis cū ſit in pctō mortali. vt no. glo. ff. de elec. dudum. in fi. ⁊ ſic quo ad ſeipm tm̄ ſuſpenſus: nō quo ad alios: non dꝫ in officio

Electō an ipediat ꝓpter bñficioꝝ incompaſſibilitatem

ſuo vitari vt legit̄. ff. de vi. ⁊ ho. cle. queſitū. imo ſi acquiſiuit bñficiū poterit cū eo ꝑ ſuū epm diſpēſari ꝓut videnṫ no. Inno. ⁊ Hoſtiē. ff. de tēp. ordi. dilectꝰ. et de cle. ex. poſtulaſtis. glo. in vbo. diſpēſare. qḋ credo verū niſi dictū pctm̄ nō habebat infamiā publicā ſeu reſtitutionem rei aliene ſibi annexas: nec ſi tale qḋ alɾs īpediat de ſe executionē ordinū vel officij poſt pactā penitētiā ꝺ quo ꝑ Inno. ff. ꝺ deſpōſa. ipu. ad diſſoluēdum. ⁊ de renū. niſi. ſicut eſt iſte. niſi forſan aliud ſic poſt dimiſſiōem illoꝝ bñficioꝝ q̄ iniuſte detinet. vt in ca. dudū. Sꝫ an poſſit eligere vł eligi querit̄? ⁊ ꝙ poſſit eligere ꝓ arg. ff. ꝺ elec. cū vintoñ. niſi ſuſpenſus ꝑ trienniū a bñficijs ꝓ eo qꝛ ſufficientem elegit ſi interim immineat electio: eligere poteſt. ſa. etiam. eo. c. ꝑpetuo. lib. vj. Item etiam ꝙ eligi poſſit facit. ff. de iureiur. ſicut noſtris.

tō ſtatuimꝰ vt oīa ⁊ ſingl̄a bñficia ſic detēta (illo tñ retēto qḋ vltio receperīt dūmō in eo ex collatiōe canōicaᵈ ꝯpetat ius eiſdēᵉ) īfra tp̄s vt ꝑſcribit̄ limitatum vbo ꝯ facto ac ſine fraude: corā ordiarijs ſub teſtionis ſilr̄ publico dimittē teneant̄. ꝙ ſi nō fecerintᶠ: ⁊ illo ſint ip̄o iure priuati i q̄ ius eis alɾs ꝯpetebat: ⁊ īhabilesᵍ penitꝰ ad quecūqꝫ obtinēda eccliaſtica beneficia cenſeantur. ❡ Qui veroʰ deincepsⁱ receperint dignitatē vel ꝑſo

e ❡ Ius eiſdē. alɾs ſubaudi ꝙ ꝓpter pluralitatem.

f ❡ Qḋ ſi nō fecerint. vſi. Guil. de monte landuno.

g ❡ Inhabiles. ſup. ꝑpetuo / ex q̄ īfra ſex dictos mēſes nō cōpleuerint ꝑmiſſa. ⁊ in hoc addit̄ ad decre. dudū. ꝑ quā tenet Inno. ꝙ ſtatim libera dimiſſiōe facta de illis bñficijs q̄ iniuſte tenebat deſinebat eſſe ſuſpēſus ineligibilis ⁊ infamis. qḋ intelligebat Hoſti. ff. de reſcrip. poſtulaſti. in fi. ⁊ reſtōne pūꝰ tñ fctā de fructibus male ꝑceptis: ātea vo nō. hic aūt īdefinite ⁊ ſic ꝑpetuo eos īhabilitat. qui eñ ſimplr̄ deponit̄: ꝑpetuo deponit̄. vt. l. di. c. j. l fi. qḋ crederē verū ſi pena īponeret ꝓ crimine cū cauſe cognitiōe et diffinitiue: ⁊ bñficia talis ſtatim poſſint ꝯferri ex q̄ eſt ꝑ ſnīam dānatꝰ. ſi vo interloquēdo nō expſſa cā tūc vſqꝫ ad abſolutionē intelligit̄ ſuſpēſus: nec rūpat̄ neruus ecclīaſtice diſciplīne. Si vo fuerit cā expſſa vt qꝛ ꝓ cōtumacia vel offenſa. tūc vſqꝫ q̄ ꝺ illis ſatiſfaciat. ſꝫ vbi ꝓ ꝯtumacia vt hic vr̄. tūc nō eſt ꝑpetua pena ſimplr̄ appoſita: ſed tp̄alis tm̄. i. q̄diu ꝯtumacia durat. vt. ff. de ꝯſti. ex litteris. vbi de hoc. quare hec decre. videt̄ intelligenda ſcḋm dictas opi. doctorum: ſed prima videt̄ verior. ſ. ꝙ pena ſit perpetua: ꝑ hoc ꝙ ponitur. J. in vſi. alioquin ibi extunc ⁊c. vbi inhabilitant̄ quo ad ordines ⁊ quoad quodcunqꝫ aliud beneficium. ⁊ priuant̄ etiā licite obtentis. magnum etenim crimē eſt tantā inobedientiam cōmittere aduerſus ſic deliberatā et ſic expreſſam principis voluntatem: ⁊ ideo ſatis ꝓ crimine potiusqꝫ pro contumacia videt̄ dicta pena infligi. ar. ff. de malo. illud. lxxxj. di. ſui ſunt pbr̄i. cum ſi.

h ❡ Qui vero. vij. pars.

i ❡ Deinceps. Hoc intelligas de his in quibꝰ tempore cōſtitutionis nō obtinebat ius in re: ſed ad rem: vt. ff. dicitur in. §. ꝑ hoc. quem tantū iſte. §. reſpicit. ſecus autem eſſet de vacātibus alɾs ꝙ per iſtā ꝯſtōnem in quibꝰ antiqua iura nō ꝑmutant̄: cū ꝑ ſpecialē ꝓuiſionē cōtra iura regulariter nō tollant̄. j. q. vj. exigunt

xx. diſtin. per totum. ꝛ ſic cõtum ad hoc eſt cõſtituti-
na iuris noui/non autẽ recitatiua antiqui. ſimile de.
hoc legitur. ꝫ. de preben. de multa.
a ¶ Illud quo ipſe iure. de quo. ꝫ. de prebẽ. de mul
ta. ꝛ. cõ. licet epiſcopus. lib. vj.

ſicut epi de ſuis ꝑpꝛijs nũqđ cẽſebit dioceſanus ipſe
abbas in hoc caſu? Nõ credo cũ hic ſit ſpẽlis ꝓuiſio:
a qua recedendũ nõ eſt. ꝛ ſi ꝑ ꝙ dura ſit. ff. q̃ ꝛ a qb⁹.
l. ꝓſpexit. ꝛ ſic erit hic caſus ſpẽlis q̃ cõputet inť illos
deqb⁹ no. hoſt. ꝫ. de vſur. cũ tu.

b ¶ Quominꝰ habeãt. ſubau-
di poſſeſſionem
c ¶ Steterit. ſi. ꝫ. ď elec. cõmiſ
ſa. §. ann⁹. li. vj.
d ¶ Pari mõ. ſ. inf͛a ſex mẽſes
ſub teſtionio pu
blico ſbalt/rea
liter ꝛ cũ effectu
e ¶ Alioquin
verſiculus.
f ¶ Scđo ꝛ ſic
bito iſto. ſ. ſcđo i
q̃ ius habebat ꝛ
ãbito. ſ. p̃mo in
q̃ nõ hẽbat ius ꝛ
i hoc addiť ſcđa
pena ad dictam
decř. ď mlta. nã
p̃mũ erat ibi. ſ.
ꝙ eẽt p̃mo bñfi-
cio ip̃o iure ꝑua
tus: ꝛ ſcđo ꝑua-
reť: ſꝫ hodie i ca
ſu huius. c. ſunt
ip̃o iure priuati
vtroqꝫ vt ħ ptz.
tertia: vt ſint in
habiles ab ordi
nib⁹ ſuſcipiẽdis
q̃rta a q̃cũqꝫ bñ
ficio: vt. j. ſequiť
g ¶ Que oia.
viij. pars.

natũ ſeu officiũ: aut aliđ bñfi
ciũ curã aĩarũ habens anne-
xã ſi ãtea ſiĺe bñficiũ obtine-
bant: illud q̃ ip̃o iure poſtq̃
ſcđi poſſeſſionẽ habuerit: vel
ꝑ eos (oĩ dolo ꝛ fraude ceſſan
tib⁹) q̃minꝰᵇ habeãt ſteteritᶜ
priuati noſcunť: abſqꝫ more
diſpẽdio: i ordinarioꝝ mani-
bus dimittẽ debeãt pari mõᵈ
Alioq̃nᵉ extunc ſint ipſo iure
ſecũdoᶠ priuati ꝛ nedũ ad ſa-
cros ſuſcipiẽdos ordines: q̃n
etiã ad habẽdũ q̃đcũqꝫ aliud
eccľiaſticũ bñficiũ inhabiles
reputenť. ¶ Queᵍ oĩa ꝛ ſin-
gula bñficia vacaturaʰ vt p̃-
mittiť vľ dimiſſa/nr̃e ꝛ ſedisⁱ
aplice diſpoſitiõi de ipſorum
fratrũ cõſilio reſeruam⁹: inhi
bẽtes ne q̃s p̃ter ro. põ. q̃cun
qꝫ ſit ſuꝑ hoc auctẽ munitus
de hmõi bñficijs diſponẽ/ vľ
circa illa ꝑ modũ ꝑmutatio-
nis vľ aliđ inouare hoc q̃quo
mõᵏ p̃ſumat. ¶ Nosˡ eñ ſi ſe-
cus actũ ſeu attentatum fue-

rit irritũ decernim⁹ᵐ ꝛ iane.
¶ Ceterũⁿ ordinarios itelli-
gim⁹ in caſib⁹ ſupraſcriptis
ep̃osᵒ in quoꝝ ciuitatib⁹ vel
dioceſib⁹ cõſiſtũt bñficia ſeu
aliqđ eoꝝ q̃ debẽt ẽm p̃miſſa
dimitti aut ipi q̃ ea debẽt di-
mittere cõmorant: vel eccľijs
cathedralib⁹ vacãtib⁹ capi-
tulaᵖ earũdẽ. Et hiᵠ de bñfi-
cijs tã dimiſſisʳ q̃ vt p̃mittiť
ꝑditisˢ nos ad aplicam ſedẽ
certificare ſtudeant q̃ primũ
cõmodeᵗ poterunt indilate: vt
de illis ſalubriter diſponere
valeam⁹ᵛ. ¶ Quãtũˣ aũt ad
modificationẽʸ ꝑſonatuũ at
tinet antefatã: illa dũtaxat ꝛ
nõ alia bñficia eccľiaſtica q̃-
cũqꝫ noĩe nũcupenť: curã ha
bere cẽſem⁹ que parrochias
habent in quibus eſt anima-
rũᶻ cura annexa: nõ per vica-
rios ꝑpetuos² ſed ꝑ rectores
aut miniſtros bñficioꝝ ipſo
rum vel illorum temporales
vicarios exercenda: necnõ³

p ¶ Capľa q̃
ſuccedũt i admi
niſtratiõe eccľe
vacãtis. ď maio.
ꝛ obe. cõ ſpalis. li.
vj. de here. cũ ex
iniuncto. in fi.
q ¶ Et hi. ver
ſiculus.
r ¶ Dimiſſis
per iobediẽtes
huic cõſtitutioni
ſ ¶ Perditis.
ſ. ꝓpť penã hu
ius cõſtonis vbi
rebelles vel in-
obediẽtes in di-
mittendo eſſent
t ¶ Cõ p̃mũ cõ
mode. ſimi. ꝫ. ď.
elect. cupientes
§. j. in fi. lib. vj.
v ¶ Valeam⁹
Et ſic ex h⁹ ꝛ ex
multis. ꝫ. poſitis
appetꝫ hec cõſtõ
ſpalẽ ꝓuiſionẽ
cõtinet. nec i aliq̃
papa intẽdit ꝑ
iſtã decř. ď mlta.
vel alia iura de
hac mãtia loq̃n
tia cõtrũ ad alia
bñficia corrigẽ
vľ i aliq̃ imutať
nec eſt i aliis ad
cõſeq̃am trahẽda.

h ¶ Vacatura. Ut p̃mittitur: vt q: eliget qđ mallet
vbi plura tenebat cum diſpẽſatiõe: vel retinebit vlti-
mũ vbi alia tenebat ſine diſpẽſatiõe. vel primum va-
cabit qđ licite obtinebat vbi ſcđm adipiſciť in quo ha
bebat ius ad rem tꝑe quo iſta conſtitutio fuit facta/
alr̃ ꝫ. vt. ꝫ. vel q: oĩbus ipſo iure priuatus erit ſi hãc
decre. non ſeruet. et ſic poſſunt eſſe vacatura propter
ipſam decre. altero de quattuor modis.
i ¶ Sedis aplice. Et ſic durabit ꝑpetuo hec proui
ſio cũ ſedes ipſa nõ moriatur. vt. ꝫ. de reſcꝑ. ſi gratio
ſe. lib. vj. xij. q. ij. liberti.
k ¶ Quoquo mõ. Et in hoc caſu ceſſabũt ꝓuiſiões
illarũ decreť. ꝫ. de p̃ben. ſtatutũ. ꝛ. c. aplica. lib. vj. cũ
nõ ſit mirũ ſi ꝑ ſpẽle gñali ꝛ ꝑ vltimũ p̃orib⁹ derogeť.
ꝫ. de reſcrip. c. j. ꝛ de offi. dele. ſuꝑ queſtionũ. in prin.
l ¶ Nos enim. verſiculus.
m ¶ Decernim⁹ irritum. De hoc decreto. dic. vt. ꝫ.
de elec. ſi eo tꝑe. ꝛ de cõceſ. p̃ben. q: cunctis. lib. vj.
n ¶ Ceterum. nona pars.
o ¶ Ep̃os. Et ſic ſtricte accipiť ħ ordiari⁹ ꝓ dioceſa
no tñ: alr̃ aũt regulariť accipiť ꝓ p̃lato alicui⁹ eccľie
matrice in bñficijs ad plenã eoꝝ collationẽ ſpectãtib⁹
ꝫ. de elec. lꝫ canõ. ꝛ de of. ordi. li. vj. Quid ǧ erit ď illis
rectorib⁹ qui b⁹ ex ꝑuilegio abbas cluniaceñ. cõmittit
curã aĩaꝝ: inſtituit ꝛ deſtituit: ꝛ facit ꝑ quẽ vult cꝑm
ordinari ꝛ breuiť in oĩb⁹ ꝛ ꝑ oĩa diſponit ď p̃bris ſuis

ar. ij. q. vij. exigunt. xix. diſt. ſciendum. cum ſi.
x ¶ Quantum. x. po. Guil. de mõte laudune.
y ¶ Modificationem. Hoc enim reſtrictionẽ deno-
tat vt. ꝫ. de verbo. ſigni. tranſmiſſe.
z ¶ Aiarum. cura exercẽda. ſ. in foro aĩe vt hic: ſiue
in foro contentioſo. vt. j. ibi: necnõ. ergo a cõtrario ſen-
ſu de bñficijs ſimplicib⁹ etiã ordinẽ p̃břalẽ diaconalẽ
vel aliũ ſibi annexũ ex q̃ aliꝰ curã nõ hñt: nõ intromit
tit ſe hec conſtitutio: ſed de curatis dũtaxat ad hoc ꝙ
dicanť priuati ipſi obtinentes. vt. ꝫ. patet.
2 ¶ Perpetuos. In hoc deuiat a decre. ꝫ. de p̃bẽ. cũ
ſingula. in p̃n. li. vj. ꝛ eſt caſus diuerſus nõ aduerſus
Sꝫ q̃ eſt rõ diuerſitatis? Dico ꝙ ãbitio monachoꝝ cui
ſoli dicta decř. cũ ſingľa. obuiat tãto dãnabilioꝛ ẽ cõtra
ipſi mittẽdo manum ad aratrũ: reſpiciẽdoqꝫ retro: in
ipſo auaricie accẽdiť appetit⁹. vt. ꝫ. de elec. q̃rũdã. li.
vj. ħ aũt vniuerſos ꝓſpicit. vľ aliť. hec ꝓuidet circa in
cõpaſſibilia ſpẽlr: illa ſbo circa multiplicia q̃cũqꝫ ſint
gñalr. Uñ notabiľ ex h⁹ ẽt ſbo ꝑpetuos/ꝙ iſta decř. ħ
aſtrigit tẽpales officiales ep̃oꝝ ſeu miſtros ſicut ſunt
p̃ores clauſtrales officiales ep̃oꝝ ſeu vicarij/p̃niarij/
celerarij/ſeu ſiĺes q̃ de ãno i ãnũ in ſuis mõaſterijs cõ
3 ¶ Necnõ. ꝫ. locut⁹ eſt pa [mutãť vt ď h⁹ dixi. ꝫ.
pa de cura q̃ exerceť in foro aĩe: nũc loquiť de illa q̃ ex
erceť in foro cõtentioſo quã vocat tex. ſpẽlem iuriſdi-
tionẽ. ꝫ. de p̃bẽ. ſuꝑ eo. lib. vj. de elec. dudũ. ij. §. tandẽ

Cura dupliciter foro exerceť.

etiã illa[a] quoꝝ miniſtris rõne bñficioꝝ[b] hmõi cõpetit viſitare[c]: inq̃rere[d]: ꝓcurationes[e] recipere ſuſpẽdere[f] excõicare[g]: ſeu[h] ab excõicationis ꝛ ſuſpẽſionis ſententijs abſoluẽ[i] de conſuetudine[k] vel de iure[l] iurib⁹ alijs de aīarũ cura lo=

a ¶ Illa. Scilz beneficia.
b ¶ Ratione bñficioꝝ. Not. ꝙ ex hoc ꝙ cõſuetũ eſt exerceri ꝑ miniſtros bñficioꝝ talia ipſa bñficia indicari iuxta hoc qð dr. Talia accipi ſubiecta q̃lia ꝑdicta ꝑmittũt. vt no. glo. ȝ. de deci. dudũ. in fi. ꝛ ſic nõ curem⁹ de noibus bñficioꝝ: ſed de his poti⁹ q̃ ſolita ſunt fieri per miniſtros ipſoꝝ cũ officiũ iſtarũ perſonaꝝ eccl'iaſticarũ ſubiecta rũ regule ſicut ſunt canonici/archipbr̃i/et ſimiles: de quib⁹ habes. j. q. iij. ſaluator. ẜm diuerſas cõſuetudines circa diuerſa verſeꝶ. ꝛ ideo illis titulis de offi. archi. ꝛ ceteroꝝ ſequentiũ nõ potuit dari certa doctrina de certis officijs certis dignitatib⁹ applicãdis: immo vnũ ꝛ idẽ officiũ certis q̃ꝗ officialib⁹ applicaꝶ: ſicut vides de ſacriſta et cuſtode q̃ hñt ſibi cauere de oleo. vt. ȝ. de offi. ſacri. ꝛ cuſto. vñ videbis ꝙ in eccl'ijs aliq̃bus archidiaconat⁹ ſint oino ſine cura aliqua ꝛ iuriſditione ſicut eſt in eccl'ia valẽtina et ꝑpoſitatus ſicut ſunt illi de quibus no. Inno. ȝ. de prebẽ. de multa.

Sabiecta talia ſunt qualia ꝑmittũtur ab eoꝝ ꝑdicatis

c ¶ Uiſitare. No. hic ſubſequẽter. vj. q̃ ad ſpũale forũ ꝯtẽtioſũ ſpectãt. ſ. viſitare: inq̃rere: ꝓcurare: ſuſpẽdere: excõicare: abſoluere ab excõicatiõe ꝛ ſuſpẽſione. Septimũ apponit decre. dudũ. ꝟ. tandẽ. ſ. interdicere quoꝝ etiã alterũ tñ ſufficeret ꝑ ſe q̃tũ ad penã huius ꝯſtõnis. qð patet in hoc qð. j. addit ſeu/qð totã orõnez alternatiuã facere videꝶ. vt. ȝ. de reſcrip. iter ceteras. Quid ꝗ erit de iſtis prelatis religioſis ſeu ſecularib⁹ q̃ eccl'ias in q̃b⁹ hñt ꝑpetuos vicarios q̃s ꝑſentãt epiſ ꝛ ibi rõne tꝑaliũ de q̃b⁹ hñt eis rñdere: ſemel in anno viſitãt ab antiq̃ de ꝯſuetudine ꝛ ꝓcuranꝶ? Nõ videꝶ hr̃e locũ hec decre. cũ rõne alicui⁹ ſpũalitatis hoc non faciat: ſed rõne tꝑalitatis dũtaxat. ꝛ iõ cũ nõ attingãt aliq̃d qð verſetur circa ſubiectionẽ regule/nõ hꝫ locũ hec decre. ſec⁹ aũt ſi viſitatio tẽderet ad aliqð tãgens diuinũ officiũ q̃tũcũꝗ modicum ſicut faciunt aliqui archipbr̃i q̃ non habent dũ viſitant inquirere: niſi de cuſtodia euchariſtie/ꝛ pãnis altaris/ꝛ ſimilibus: ita ꝙ non excõicant: nec corrigunt: alr̃ non abſoluunt. de quo dic per Inno. ꝛ Hoſtien. ȝ. de cenſi. auctoritate.

Forũ ſpũale ꝯtẽtioſum habẽs q̃d exercere põt.

Seu / alternatiua ꝑcedentia ꝛ ſeq̃ntia reſpicit

d ¶ Inquirere. Q̃tũcunq̃ de modicis rebus: dũ tamen ſint tales que ſint eccleſiaſticis regulis ſubiecte. Secus de mere prophanis. vt. ȝ. dixi.
e ¶ Procurationes. Que rõne viſitationis: et ſic de iure debẽtur. q2 ſecus ſi rõne cõſuetudinis/ pietatis/ vel conſtitutionis ſint alr̃ ſine viſitatione debite. de quibus loquũtur iura. xviij. q. ij. eleutheri⁹. ȝ. de ſup. neg. prela. c. ij. de preſcrip. cũ ex officij. que tales in aliquibus locis vocantur alberge/vel cene.
f ¶ Suſpẽdere. Tali ſuſpẽſione. ſ. q̃ ꝓcedat a claue de qua. ȝ. de exceſ. prela. tãta. ꝛ q̃ attingat diuinũ officiũ. vt. xj. q. iij. ſi q̃s epũs vtroq;. alr̃ aũt nõ põt intelligi de alia ſuſpenſione q̃ ſuſpendiꝶ q̃s a ſolo bñficio vel alijs actib⁹ tꝑalib⁹. a q̃b⁹ etiã ſuſpẽdit abbatiſſa q̃ nõ hꝫ claues. ꝛ aliq̃ ſcl'ares. de q̃b⁹. ȝ. de ma. ꝛ obe. dilecta de peni. noua. de elec. ſi cõpromiſſari⁹. li. vj. nec de illa de qua loquũtur iura. ȝ. de tẽpo. ordi. ex tenore. et ca. ꝙ tranſlationẽ. vbi de hoc ꝑ Hoſtien. de peni. omnis.

Abbatiſſa ſuſpendere põt licꝫ claues eccleſie non habeat.

g ¶ Excõicare. Qð eſt extra cõionẽ hoim ꝛ ꝑceptionẽ ſacramẽtoꝝ aliquẽ ponere: ſiue diſtrahat a cõione hominũ tñ: ſiue ſacramentoꝝ tantũ: ſiue vtriuſq;. et intelligo ſi exercendo iuriſditionẽ in foro contentioſo ſolẽniter hoc faciat. q2 ſecus ſi tãq̃ ſimpliciter curat⁹

Excõicare q̃d

iuxta decre. ȝ. de offi. ordi. ſi ſacerdos.
h ¶ Seu. Iſta eſt alternatiua. de qua. ȝ. dixi q̃ omnia precedentia ꝛ ſubſequẽtia reſpicit. argu. ȝ. de appel. ſecũdo. ꝛ. c. inquiſitioni.
i ¶ Abſoluere. Et ſic no. ꝙ nõ ſemꝑ qui excõicat abſoluit. vt de ꝯſe. diſt. iiij. ſane. de ſen. exc. ex tua. ꝛ c. q̃cũq;. li. vj. C. vbi ſenatores. q̃ tiens. ꝟ. adeo. C. de offi. ꝓcõſul. l. ij. Cõtra. de pe. diſtin. j. verbũ. vbi dr ꝙ dñs par ius ligãdi ꝛ ſoluendi eſſe voluit: ex quo vtrũq; pari cõditione ꝑmiſit ergo qui ſoluẽdi ius nõ hꝫ: nec ligãdi. de quo dic vt ibi.
k ¶ De cõſuetudine. Puta archidiaconis/vel abbatibus ſeu alr̃ in dignitate cõſtitutis. vt in. c. dudũ. ij. ꝛ requiriꝶ ꝙ talis ꝯſuetudo ſit alr̃ legitime ꝑ. xl. annos preſcripta. vt. ȝ. de ꝯſue. cũ tãto. in fi. vbi de hoc. ꝛ dixi plene in extrauagã. ſuſcepti. Sed q̃d erit de ſingulis canonicis vel alijs clericis ciuitatꝭ vel dioceſis beluacẽſ. q̃ ex indulgẽtia vel cõſuetudine habẽt iuriſditionem ſuꝑ ſeruos ſuos: nõ tñ ꝙ poſſint excõicare: vl' alr̃ ſpũaliter ſeu corporaliter coercere eoſdẽ vt legiꝶ. ȝ. de fo. cõpe. cũ cõtingat. vel de illis q̃ habẽt parrochiales eccl'ias prebẽdis ſuis annexas: in q̃bus iuriſditionem ſpũalẽ obtinẽt: ꝛ etiã curã aīarũ ẜm quoſdã de quib⁹ loquiꝶ ca. ȝ. de preben. ſuꝑ eo. lib. vj. nũquid tales poterũt tenere vnũ bñficiũ curatũ: cũ talib⁹ bñficijs vel prebẽdis/alr̃ de ſimplicibus? Credo ꝙ ſic. maxime ſi exponas in. c. cũ cõtingat/coertione ſub. tꝑali nõ ſpũali coertione iuxta. c. ȝ. de verb. ſig. querẽti. ꝓut exponit ibi Hoſt. q2 iuriſditio tꝑalis nõ reddit bñficiũ curatũ: nec alr̃ incõpaſſibile alijs. Hoc idẽ facit ꝓ iſtis archidi. vel alijs bñficiatis q̃ licꝫ habeãt villas vel caſtra ſuis bñficijs alr̃ ſimplicib⁹ annexa in quib⁹ iuriſditionem obtinẽt tñmodo tꝑalẽ: nõ tñ ꝓpter hoc eoꝝ bñficia curata dicenꝶ. Et idẽ credo de iſtis eccl'ijs ruralibus in quib⁹ rectores decimas ꝛ primitias percipiũt: nullã tñ curã aīaꝝ exercẽt inibi: vel q2 nõ ſunt ibi parrochiani. vel q2 ſi ſint: q2 forte ſuꝑuenerũt ibi aliq̃ bordalarij: vel alr̃ ab antiq̃ ſunt ibi pauci ignes cura tñ aīaꝝ illoꝝ ꝑ vicinos pbr̃os ab antiq̃ exerceꝶ. ꝛ oblationes et ſiĩa ipſis ſoluũt. qð põt fieri de iure. ȝ. de deci. cũ ſint hoies. ꝛ. c. in aliq̃b⁹. l ſi. Sicut nec religioſi pñt dici curati: licꝫ decimas ꝛ primitias alicuius parrochie ꝑcipiãt ex aliq̃ titulo iuſto. ȝ. de deci. ſtatuto. lib. vj. et c. religioſi. cõcil. vieñ. Ad decre. ſuꝑ eo. dic ꝙ illa cura vel iuriſditio ſpũalis non ineſt ibi prebẽdis q̃ ſunt ꝑncipales: ſed eccl'ijs potius q̃ ſunt acceſſorie. ꝛ ſic eccl'ia non iudicaꝶ ibi: vt ꝑncipale. ar. ȝ. de preben. extirpande. ꝟ. q̃ ꝟo. ꝛ ſic ꝯſuetudo dat iuriſditionẽ. q2 ſi nedum ipſam dat cõſtitutis in dignitatibus immo ꝛ priuatis ꝑſonis: vt l decre. cũ cõtingat. nec alibi eſt ita expꝛeſſum vt no. Hoſtiẽ. nõ tñ põt dare ꝑtãtem excõicandi talib⁹ priuatis ꝑſonis. vt. ȝ. de offi. archi. cũ ſatis. nec degradãdi ſeu deponẽdi. vt. ȝ. de elec. trãſmiſſa. ẜm Hoſtiẽ. ibi. nec etiã capiẽdi clericos ſeu corporaliter puniendi: vt credo. ar. ȝ. de cle. coniug. clerici. lib. vj.
l ¶ De iure. Sed q̃s eſt ille q̃ de iure poſſit premiſſa vel eoꝝ alterũ exercere ſatis eſt dubiũ. Hic videꝶ dicẽdum ꝙ in hoc caſu illi dicunꝶ habere premiſſa de iure qui eliguntur ab aliquibus ſupra ſe in prelatos: ꝛ per ſuperiores ſuos cõfirmantur. nã licet per electionem ius adminiſtrandi quis acquirat: non tamen exercitiũ donec ſit confirmatus: maxime in exercitio cẽſure.

Iuriſditionẽ hñt aliqui in ſuos ſeruitores.

Religioſi ñ pñt dici curati.

Excõicatio degradatio ꝛc. nõ pñt cõpetẽ ex ꝯſuetudine.

Impa⁊ ⁊ plātus p electionē aſſumunt.

eccleſiaſtice. de q̄ plene in glo. no. lxiij. diſt. quāto. ⁊ per Inno. ⁊ Hoſtien. de offi. ordi. cū ab eccliaꝝ. ⁊ c. quāto p electionē eīn exercitus ⁊ quodlibet collegiū ſibi imꝑatorem ⁊ prelatū eligit. xciij. diſt. legū. ſed iſte in ſolas pſonas eligētiū iuriſdictionē obtinet: ⁊ ſic eſt iudex pſonarū nō territorij: qđ territorū ſolus ep̄s de iure cōi obtinet i dioceſi ſua. xvj. q̄ōe. vij. oēs baſilice. niſi forſan talis iferior plātus haberet prochias vł alia loca pro territorio / iuxta ca. ij. de prebē. ſup eo. lib. vj. ſʒ hoc potius eſſet de conſuetudine q̄ȝ de iure. ⁊ hic de iure loquimur tm̄: ⁊ hoc qđ dixi de electis confirmatis: idē dico de inſtitutis p ep̄os inſtitutione auctorizabili: dū tñ preſint perſonis collegiatis ⁊ curā aiarum in ipſis exerceāt de quib⁹ loquit ca. de reſcrip. ⁊ ſi principalis cōſti. vienen. ⁊ dic per Hoſtiē. š. de offi. ordi. cū ſatis. ⁊ idē de approbatis a iure ſicut ſunt electi in cōcordia. de quibus. š. de elec. nichil eſt. in fi. ⁊ c. indēnitatibus lib. vj. licet. q̄ȝtum ad veritatem iſte pene ſpūales nō poſſunt fieri p montales cū procedāt a claue: ⁊ clauis vſus nō cadet in montales: vt legitur ⁊ no. š. de exceſ. prela. tanta. ⁊ de peni. ⁊ remi. noua. ⁊ de verbo. ſigni. querēti. cum ſimilibus. de iure cōi ſeu de cōſuetudine nō ꝓprie cadūt iſte pene ſpūales in ſingulares perſonas. vt. š. dixi. Sed q̄d de curatis parrochialiū eccleſiarū nunquid poſſunt iſtas ſpūales penas exercere. ſcʒ excōicare: ſuſpēdere: vł interdicere? De hoc nichil ad nos ad preſens. ſed dic p Inno. ⁊ Hoſtiē. š. de offi. ordi. ſi ſacerdos: ⁊ in ſumma Hoſtiē. de ſenten. excō. §. quis poſſit excōmunicare. ⁊. ij. q. j. nemo.

Pene ſpūales nō pñt exercere p monialeſ.

quentibus in ſuo robore quo ad cetera permāſuris. Nulli ergo omnino hominū liceat hāc paginam noſtrorū moderationis ſtatutorum conſtitutionum reſeruationis inhibitionis ⁊ voluntatis infringere: vel ei auſu temerario contraire. Si quis aūt hoc attētare pſumpſerit: indignationē omnipotētis dei ⁊ beatoꝝ Petri ⁊ Pauli apl̄orū eius ſe nouerit incurſurum. Datum Auinione. xiij. kal. Decemb. pontifi. noſtri. Anno. ij.

Viſitare ⁊ ꝓcurationes accipere q̄b⁹ permittit.

¶ Viſitare. Sed q̄ ſunt illi q̄ de iure poſſunt viſitare ⁊ a viſitatis ꝓcurationes accipere? De ep̄is ⁊ archiep̄is non eſt dubiū: dū tñ ſint loca al's de ſe viſitabilia vt. š. de cēſi. auctoritate. c. ꝑpetuo. lib. vi. Sed nunq̄d patroni clerici? Idē videt cā tēporalium prouētuū de quib⁹ eſt eis p ſuos vicarios reſpōdendū. vt. š. de ap. bone. ⁊ de prebē. in lateranē. De his nō reperitur in iure. ⁊ ideo ſi talia exerceāt: credo q̄ magis hec faciāt de conſuetudine vel ex inſtitutione fundationis q̄ȝ de iure. argu. xviij. q. ij. eleutherius. ⁊ licʒ talia exerceāt nō ꝓpter hoc ſolū cadēt ſub edicto hmōi decre. cū tēporaliter poti⁹ q̄ȝ ſpūaliter videātur hec facere. ſic in recipientibus albergas. hoc idem notaui plenius. š. quare dic vt ibi. Guillermus de monte lauduno.

¶ Declaratio ampliſſima ⁊ luculentiſſima extrauagantis execrabilis que eſt vna de. xx. gloſatis per dominum zenzelinum ſub titulo de prebendis.

Execrabilis quorūdam ambitio ⁊c. Sup hac noua cōſtitutione dubietates inſurgūt et queſtiones vt ſequitur. Primo in quibuſdam eccleſijs puta Anicieñ. Leod. ⁊ ſimilibus. ſunt quedā officia vel beneficia que vocātur abbatie quare alique habēt animarum curam et parrochias. alique nec curam animarum habēt nec parrochias immo alique nec eccleſie nec dignitates vel perſonatus eſſe cēſentur: ⁊ tñ canonicis ipſarū eccleſiarū aſſignātur ſeu cōferri cōſueuerunt ita q̄ canonicus habet prebendā ⁊ illā abbatiam. Queritur vtrū huiuſmodi officia ſeu beneficia veniāt in cōſtitutionem: ita q̄ canonicus talem abbatiā cū ſuo canonicatu obtinēs: teneat ipſam dimittere ſi extra eam habeat aliā dignitatē vel perſonatum quos licet vigore dicte cōſtitutionis noue retinere.

¶ Cum abbatia curata poterit retinere dignitatem nō curatā. al's non. vel iſto modo non poteſt retinere aliud beneficium curatum vbi curam animarum annexam habet eccleſia. Rñſio.

¶ Itē in aliquib⁹ eccl'ijs ſunt q̄dā cuſtodie quarū cuſtodes nō habēt legere nec cātare nec ſe diuinis officijs intromittere in eccleſia: nec al's curā aliquā in eccleſia exercere: ſed ſolū pulſare cāpanas: parare eccleſias pānis aureis: aut portare libros in choro luminaria accēdere: cuſtodire reliquias: theſaurū et ſimilia miniſteria in eccl'ia expēſis proprijs facere quarū expeñ. occaſione euiſdem cuſtodijs fuerūt poſtmodum annexe aliquę parrochiales eccleſie. curā animarum habētes in quib⁹ cura exercet p ꝓprios ⁊ ꝑpetuos ſacerdotes licet in eis ſic annexis cuſtodes habeant de cōſuetudine viſitare. excōicare delinquētes ⁊ abſoluere. ⁊ horū occaſione predictarū eccleſiarū quaſi archidiaconi vulgariter noiantur ⁊ reputant. Nūc queritur vtrū tales cuſtodie veniāt in conſtōnem predictā ita q̄ habētes ea teneātur illas dimittere. potiſſime cum quodā tēpore in aliquib⁹ eccl'ijs orta materia queſtionis inueniatur fore ſentētialiter diffinitū tales cuſtodias nec dignitates vel perſonatus eſſe: nec curā animarū habere: ſed ſimplicia eſſe officia ſine cura.

¶ Cadunt ſub conſtitutione. Rñſio.

¶ Itē ſunt aliquę eccleſie vbi rectores creant per electionem: ⁊ vocant creati q̄nq̄ȝ abbates: q̄nq̄ȝ rectores q̄nq̄ȝ ꝑpoſiti: q̄nq̄ȝ archimādrite: q̄nq̄ȝ diuerſis alijs nominib⁹ ſm̄ conſuetudinē locoꝝ: nullā tñ curam habent niſi q̄ canonicos cōgregāt tanq̄ȝ caput: ſicuti eſt in partibus apulie. Queritur vtrū talia bñficia veniāt in prefatā cōſtitutionē? de iure cōi videtur q̄ habeāt curā ⁊ iuriſdictionē per electionē et confirmationē ſed ſi per priuilegium vel conſtitutionem approbatam amiſerant / curam non habent. a ¶ Cōſtitutionē. Al's ꝯſuetudinem.

¶ Non cadunt in conſtitutione. Rñſio.

¶ Item quidā ex diſpenſatione apo. duas obtinēt in diuerſis eccleſijs dignitates: quarū alteri dūtaxat cura imminet aiarum ⁊ cū eiſdē ſimul plures canonicatus ⁊ prebēdas: in alijs tñ eccleſijs: quib⁹ canonicatibus ⁊ prebendis parrochiales eccleſie ſunt annexe in quib⁹ ꝑpetui vicarij debent inſtitui in aliquib⁹ tñ earūdem ꝓpter ꝓcuratoris obtinētis hmōi dignitatem in remotis agētis ⁊ hoc ignorātis deſidiā ſeu negligētiam reperiūtur tēpore conſtitutionis noſtre noniter ꝓmulgate eſſe vicarij tēporales. Modo queritur an ſm̄ formā dicte cōſtitutionis dictus obtinens dignitates hmōi: canonicat⁹ ⁊ prebendas tales cū parrochijs ſic annexis ſi dignitates voluerit retinere dimittere teneat illas in quib⁹ cōtra iuris debitū reperti ſunt dicti vicarij tēporales. vel hoc nō obſtāte cū ꝓpter talē deſidiam nō poſſit naturā beneficioꝝ cenſeri mutata quin prefate parrochie ſint canonicatibus ⁊ prebendis ipſis annexe ipſos poſſit licite retinere potiſſime cum idem obtinens poſtq̄ȝ ſciuit de tali deſidia procuratoꝝ ſuoꝝ ad ipſas eccleſias elegerit vicarios repreſentandos ⁊ inſtituēdos perpetuo in eiſdē: licet nondum potuerint ordinarijs preſentari propter tempo=

Rñſio. pro breuitatem. ¶ Non cadunt ſub conſtitutione.

¶ Itē q̄rit̄ nunq̄d officia curie roma. cōputent̄ in numero officiorū quo ad nr̄am cōſtitutionē: ita q̄ ſi quis habet alias duas dignitates teneat̄ aliam dimittere vel poſſit retinere oēs ſi vna illarum erat ſine cura.

Rñſio. ¶ Non computantur nec cadunt in conſtitutione.

¶ Itē archipbr̄at⁹ Bituricē. dio. viſitationē ⁊ iuriſdictionē hñtes ꝯſueuerūt ꝯferri prochialiū eccleſiarū rectorib⁹ ipſi⁹ dio. ꝑ ipſos archiepōs. ſꝫ ſtatim archiepo defuncto deſinit eſſe archipbr̄ ille qui ꝑ eū fuerat poſit⁹. ⁊ capl̄m eccl̄ie Bituri. creat archipr̄os nouos creato ꝟo archiepō ceſſant archibr̄i poſiti ꝑ capl̄m: ⁊ archiepūs ponit nouos: et q̄n̄q̄ poſitos amouet ꝓ libito voluntatis. ⁊ ita fuit de antiquis tp̄ibus de quo nō extat memoria obſeruatū. Querit̄ vtrum archipbr̄at⁹ hmōi ſub ipſa cōſtōne cadat adeo vt ille qui hmōi archipbr̄atum cū hr̄et parrochialē eccl̄iam acceptauit vtrūq̄ retinere valeat: ⁊ ſi non: vtrū de iure ceciderit a iure prochialis eccl̄ie ꝑ acceptationē archipbr̄atus ⁊ ſi nō ceciderit ab eo iure/ vtrū retinere poſſit parrochialem eccleſiā quam primo obtinuit.

Rñſio. ¶ Non cadunt ſub conſtitutione.

¶ Itē in regno apulie ſunt eccl̄ie hñtes prochiam tenuiſſime quo ad fructus: ꝓpter q̄d ordinarij ⁊ alij ad quos ſpectat collatio ſiue ꝓuiſio dictarū eccl̄iarū d̄ more pſte vni ꝯſueuerūt pl̄ralitatē taliū eccl̄iarū cōferre: nec recipiētes ipſas eccl̄ias ꝓpter hoc ſe faciunt ꝓmoueri ad ſacerdotiū nec etiā ad ſacros ordines. et faciūt deſeruiri dictis eccl̄ijs ꝑ vicarios tp̄ales iuxta bñplacitū ſuū. plurimi ꝑtere a ſummi pō. plurib⁹ ꝯtulerunt q̄ poſſent acceptare in dictis ꝑtib⁹ bñficiū vſq̄ ad valorē. xv. librarū/ vel. xl. vel. lx. vnciarū auri. cui⁹ cōceſſiōis ꝑtextu eſt videre q̄ obtinuerint q̄n̄q̄. xl. ⁊. lx. de dictis eccl̄ijs. Modo q̄rit̄ vtrū reuocatoria nuꝑ facta ad ſupradicta beneficia ſiue eccl̄ias ſe extendat.

Rñſio. ¶ Reſpondetur q̄ ſic.

¶ Epūs cū ſuo capl̄o ſubuenire volēs exiguitati cuiuſdā eccl̄ie collegiate ſue dio. quādā parrochialē eccleſiā eiuſdē dio. (rectoris ipſi⁹ accedēte ꝯſenſu) poſt ceſſum ſiue deceſſum rectoris hmōi dicte eccl̄ie collegiate vniuit. Nūc ꝟo ꝑdictā eccl̄iam vigore noue ꝯſtōnis vacare ꝯtingit q̄dā alio curato bñficio electo a rectore ꝑfato ⁊ ꝑdicta eccl̄ia re ⁊ ꝟbo dimiſſa. Hinc q̄rit̄ an prefata vnio ſub forma ꝑſcripta locū ſibi vendicet reſeruatione dicte ꝯſtitutionis nō obſtante. vel ecōtra.

Rñſio. ¶ Sub ꝯſtitutiōe cadit vel reſeruatur dño noſtro.

¶ Itē dubitat̄ ſi ꝑdicta vl̄ ꝯſīlis vnio facta fuerit ꝑ ſedē apl̄icam ⁊ ſub formis ꝑdictorū ꝟborū quid iuris.

Rñſio. ¶ Rñſio. vt. s. prime du in legitime ſit facta vnio.

¶ Itē quidā archidiacon⁹ in ſuo archidiaconatu obſtāte ſibi lōga ꝯſuetudine nō pōt inq̄rere nec ſuſpēdere nec excōicare vel abſoluere: nec aliquā iuriſdictionē exercere: ſed eccl̄ias rectorū ſui archidiaconat⁹ viſitare pōt ⁊ ꝓcurationes ab eis recipe dūtaxat. Querit̄ cum alꝰ talis archidiacon⁹ nullam habeat parrochialē eccl̄iam annexā dicto archidiaconatui. an ex ꝑmiſſis ſub forma dicte cōſtitutiōis noue curā alarum hr̄e reputet̄. Et eſt q̄rentis intētio vtrū oīo ſoluta ꝑſita ꝓpe finē ꝯſtōnis ꝑdicte: necnō ibi et illa quorum miniſtris rōne bñficiorū hmōi cōpetit viſitare/ inquirere/ ꝓcurationes recipere/ ſuſpendere ⁊c̄. ponat̄ pro coniunctiua in caſu dicte cōſtitutionis.

Rñſio. ¶ Comprehenditur ſub conſtitutione.

¶ Itē cuidā bñficiū curatum obtinēti ꝓuiſum eſt de quodā archidiaconatu in quadā cathedrali eccleſia: cui⁹ archidiaconat⁹ rōne idē archidia. caput eſt cuiuſdā eccl̄ie collegiate ſcl̄aris. ꝫ archidi. eſt in poſſeſſiōe pacifica vel quaſi viſitādi et ꝓcurationes recipiendi duntaxat. Ceterū poſſeſſionē dicte collegiate eccleſie nec hꝫ nec habuit nec regimē canonicorum ipſi⁹: nec quicq̄ ꝑcipit d̄ decimis ⁊ alijs fructib⁹ bñficij ſui ꝑdicti. oībus de his facto ꝑ aliū occupatis ⁊ detentis. Ex his q̄rit̄ cū ꝑfatus archidia. ꝓ ꝑte ſit in poſſeſſione iuriū ſpūalium ꝑdicti archidiaconat⁹. ⁊ ꝓ ꝑte nō: cū curā nō habeat ꝑſonarū ſue collegiate eccl̄ie ꝑdicte ⁊ ſuper ea ⁊ alijs iurib⁹ ipſi⁹ pēdeat lis in curia: vtrū talis archidiacon⁹ retinendo iſtud curatū benefiſiū pene noue conſtitutionis aſtringatur.

Rñſio. ¶ Curam habet ⁊ ſub conſtitutione cadit.

¶ Itē q̄dā in eccl̄ia collegiata a iuriſdictiōe ordinarij exēpta ⁊ apl̄ice ſedi ſubiecta obtinet decanatū ⁊ in ea eſt caput capl̄i: ⁊ ad decanatū aſſumit̄ decan⁹ per electionē nec elect⁹ a capl̄o alia cōfirmatione indiget de ꝯſuetudine: ſꝫ tñ elect⁹ inſtituit̄ et iſtallat̄ a capl̄o de cōſuetudīe ſupradicta. Ipſe ꝟo decan⁹ rōne dignitatis cōuocat canonicos ad capl̄m. ⁊ hꝫ in capl̄o primā vocē: vox tñ ipſi⁹ pluſq̄ ſimplicis canonici in effectu nō opat̄. Ipe ꝑ ſe inſolidū rōne dignitatꝭ: nec viſitat nec ꝓcuratiōes recipit: nec excōicat/ vel ſuſpēdit aut etiā interdicit. nec audit cōfeſſiones vel abſoluit. nec ꝑdeceſſores ei⁹ vna cū ſuo capl̄o ꝑdicta ꝯſueuerūt exercere: ſꝫ ipſe ⁊ ꝑdeceſſores eiuſdē vna cū ſuo capl̄o exceſſus clericorū ꝑdicte eccl̄ie interdū delinquentium corrigere cōſueuerunt: ⁊ punire ꝑ chori priuationē et diſtributionū groſſorū fructuū bñficiorū q̄ in ipa eccleſia obtinēt. ⁊ ad ipſi⁹ capl̄i diſpoſitionē ꝑtinent ſuſpēſionē ⁊ ſubtractionē ⁊ ipſorū delinq̄ntiū corporū detētionem. aliq̄ñ dūtaxat citra alicui⁹ alteri⁹ iuriſditionis ſpūalis exercitiū: videlꝫ viſitādi/ corrigēdi/ ꝓcurationes recipiēdi/ excōicādi/ ſuſpendēdi/ vl̄ aliter ſeu alis interdicēdi cōfeſſiōes audiēdi/ pnīas ipōnēdi vel abſoluēdi. Quare cū dubitet̄ an in caſu ſiñ ꝯſtitutio noua ꝑfata loquēs de bñficijs curā hñtib⁹ alarū vendicet ſibi locū. Querit̄ vtrū decan⁹ decanatū ꝑdictū cū alio bñficio ſeu dignitate curā alarū hñte iuxta cōſtitutionē antedictā ex diſpenſatione dudū obtenta poſſit licite retinere ſine pena cōſtitutionis eiuſdem.

Rñſio. ¶ Curam habet ⁊ ſub conſtitutione cadit.

¶ Itē in regno ſicilie cōiter eccl̄ie parrochiales atq̄ curate cōſueuerūt ꝑ apl̄icā ſedē ac etiā ꝑ ordinarios plures vni dignitates et alias prochiales eccl̄ias ſiue curatas obtinēti ꝯferri: ſꝫ illi q̄bus cōferebant̄ eſſent impuberes q̄n̄q̄: vl̄ legitima etate minores. ⁊ q̄ eccleſie ſupradicte q̄tū ad eos q̄b⁹ talit̄ ꝯferebant̄ nō ceſebant̄ eſſe ſm cōſuetudinē a lōgis retro tp̄ib⁹ in dictis partib⁹ obſeruatā: q̄ cura earū in ipſis ꝑ capellanos etiā nō ꝑpetuos gerebat̄. Cū itaq̄ multi fuerūt in curia romana: ac regno ꝑdicto et alijs ꝑtibus qui ꝑ collationē apl̄ice ſedis ⁊ ordinariorū obtinuerint plura ⁊ mlta talia bñficia. q̄ ex ꝟtute ꝯſtōnis ꝑfate nuꝑ edite ſuꝑ curatꝭ bñficijs dimittēdis oporteret eos dimittere: piū eſſet q̄ circa eorū indēnitatē apl̄ica benignitas ꝓuidere dignaret̄ ⁊ ſeritati noſtre placeret mod⁹ cōgru⁹ vl̄ q̄ q̄tū ad tenorē ꝯſtōnis ꝑdicte bñficia parrochias hñtia ſiue curas in ꝑtibus ſupradictis decernerent̄ ꝑinde haberi acſi fuiſſent ipa ⁊ ipſorū cure per ꝑpetuos vicarios gubernate. ⁊ q̄ futuris tp̄ib⁹ ꝑ vicarios ꝑpetuos gubernent̄. ⁊ q̄ illi q̄ dicta bñficia obtinebāt ⁊ nōdū dimiſerunt ipſa nō teneant̄ dimittere ſi qui ꝟo dimiſerint eadē: ad ipſa (quotcunq̄ fuerint) auctoritate noſtra reſtituant̄ in integrū: ac ad eoſdē redeant acſi ea nullaten⁹ dimiſiſſent cōſtitutiōe ꝑdicta in contrarium ſuꝑ hoc edita non obſtante.

¶ Dimittant̄ ⁊ de ꝓuiſione facienda deliberabitur. Rñſio.

¶ Item querit̃ vtrũ pfata ↄſtitutio aſtringat aliquẽ habentẽ eccleſiam curatã. ⁊ canonicatũ ⁊ pbendã ſa cerdotalem ſimul qui canonicatus ⁊ prebẽda requi rũt reſidentiam perſonalem.
Rñſio. ¶ Non cadit ſub conſtitutione.
¶ Itẽ in quadã eccl'ia cathedrali fuit olim facta ↄpo ſitio iter epm ex vna parte et capitulum ex altera q̃ vicaria q̃ q̃nq; collata fuerat clericis q̃nq; laicis ſoli canonico p epm ad quẽ ſpectabat collatio conferret̃. q̃ vicari⁹ nil ſpãliter hʒ in eccl'ia: nec hʒ aliqḋ officium nec aliquã ꝑrogatiuã: ſed de obuentiõib⁹ curie vel iu riſditiõis ſecularis ciuitatis hʒ tertiã partem. ⁊ in ho ſpitio vicarie hʒ carceres ⁊ cuſtodẽ qui vna cũ cuſto dibus epi cuſtodit captos.
Rñſio. ¶ Dimittat ⁊ de ꝓuiſione facienda deliberabitur.
¶ Itẽ in eadẽ cõpoſitiõe ↄtinet̃ q̃ vn⁹ archipbr̃atus qui appellatur noie cathedralis eccl'ie: vtpote archi pbr̃atus ferrarieñ. ſoli canonico cõferret̃: nõ tñ archi pbr̃ hʒ aliquã prerogatiuã in eccl'ia vel ciuitate: ſed hʒ eccl'iam curatã annexã archipbr̃atui: ⁊ viſitat cer tas eccl'ias: etiã ↄ reſiſtẽtes viſitationi põt cenſuram eccl'iaſticã exercere: ſed aliã iuriſdictionẽ nõ hʒ diſpẽ ſatũ eſt cũ tali auctẽ ap̃lica q̃ poſſit dicta bñficia reti nere vna cũ quadã eccl'ia cui⁹ cura p vicariũ ꝑpetuũ gubernat̃. Nunc dubitat̃ an dicti duo vicariat⁹ ⁊ ar chipbr̃iterat⁹ poſſint dici bñficia in eadẽ eccl'ia ratio dubitationis eſt cum ſola noia habeant ab eccl'ia ca thedrali ⁊ ſolis canonicis conferantur.
Rñſio. ¶ Non cadit ſub conſtitutione.
¶ Item dubitatur an conſtitutio execrabilis/ exten dat ſe ad prefata tria beneficia.
Rñſio. ¶ Conſtitutio non extenditur.
¶ Quidã hñs vnã eccl'iã curatã ſine ꝑpetuo vicario hʒ aliã curatã in qua eſt ꝑpetuus vicari⁹. Querit̃ an poſſit nõ obſtãte noua ↄſtitutiõe vtrũq; retinere ma xime ſi ſuper hoc fuerat cũ eodẽ legitime diſpenſatũ.
Rñſio. ¶ Reſpondetur q̃ ſic ſm conſtitutionem.
¶ Itẽ cũ ↄſtitutio liget infra mẽſem a tpe noticie ⁊ cõ ſtitutio ipſa nõdũ ſit publicata niſi in romana curia: ſed ad aliquos extra ꝑuenit p famã ſeu rumorem: ⁊ ad aliquos p relatũ quoſdã dũtaxat. Querit̃ a quo tpe incipiat currere dict⁹ mẽſis an q̃ cõſtitutio ipa p prelatos vel deputatos ab ipſis fuerit ſolenniter pu blicata in eccl'iis cathedralibus eorundem ⁊ aliis lo cis ſolennibus in quibus cõſueuerũt talia publicari.
Rñſio. ¶ A tpe noticie. alᵉ a tpe conſtitutionis noue.
¶ Item cũ p ↄſtõnem eadẽ dimitti debeãt bñficia cu rata infra mẽſem vnico retento dũtaxat ⁊ alia dimit ti debeãt nedũ v̓baliter ſed etiã realiter ⁊ abſentes a bñficiis in curia vel alibi exiſtẽtes v̓baliter ea dimit tant ⁊ realiter qḋ poſſunt. Querit̃ an p hoc ſit cõſtitu tioni ſatiſfactũ dum tñ poſtmodum nõ impediãt per ſe vel alios illos quib⁹ dñs papa de bñficiis ſic dimiſ ſis ſeu reſignatis duxerit ꝓuidendum.
Rñſio. ¶ Faciant regulariter vt citi⁹ poſſunt.
¶ Adomat⁹ de graphicano ſignificauit pãtnitati no ſtre. ⁊ c̃. Prioratus curã aĩarũ hñtes cadũt ſub ↄſtitu tiõe in qb⁹ nõ ſunt ꝑpetui vicarii. Paſchaſi⁹ pbr̃ ſigni ficat pñitati nr̃e. ⁊ c̃. Eccl'ia ꝑrochialis in q̃ ſunt plẽs ſacerdotes quoꝝ q̃libet officiat eã p certas ebdoma
Rñſio. das miniſtrando ſacramenta. ¶ Cadit ſub forma.
¶ Item prioratus habens parrochialem eccleſiã ſi ne perpetuo vicario cadit in cõſtitutione. habẽs per petuum non cadit.
¶ Quoniam ſi habent curã: locum habet cõſtitutio. alᵉ non. Item idem in domibus beate Marie theu thonicorum bethleem ⁊ ſimilibus.

Iohannes vigeſimuſſecundus. ¶ Epatus tholoſanus i reditib⁹ plurimũ abundans in nouã metropolĩ ꝓpt̃ mltiplices cauſas hic expſſas erigit̃: cui p ſuffraganeis eccl'iis ſũt deputate q̃ttuor ville in nouas ciuitates ere cte adiecta cũ illis eccl'ia appamiaꝝ. Et qb⁹ epis ⁊ archiepis pu⁹ ſuberãt: q̃ dq; earũ cuili bet p reditib⁹ ſit aſſignatũ hic exprimit̃. ⁊ tã dem cenſure eccl'iaſtice i rebelles ꝓferuntur Aduerte q̃ eccl'ia de vauro ⁊ eccl'ia de mira pice ſũt ſub eccl'ia tholoſana tanq; ſuffraga nee lʒ de illis hic mẽtio nulla fiat. Vtilitas ex hoc ca. habet̃ q̃m cognoſcim⁹ cãs erigẽdi et diuidẽdi eccl'ias: alias aliis ſubiiciẽdi: ⁊ alias ab aliis eximẽdi. ⁊ ad ſolũ papã hec oĩa ſpe ctare cui i ſingulari priuilegio maiores cau ſe maiorãq; negocia reſeruãtur. patet. in. c. j de trãſla. epi. cũ ſuis concor. Capitulũ. v.

SAluator nr̃ cui⁹ nutui cũcta ſeruiũt in agro mũdi hui⁹ meſſez multã aſpiciẽs ⁊ operarioꝝ raritatẽ attẽdẽs: dñʒ meſſis rogã dũ eſſe vt i illã operarios mitteret cẽſuit. ⁊ ipe idẽ etiã exiẽs mãe veluti p̃rfamilias diligẽs horis diei variis operarios in vineã ſuã miſit Roma. itaq; põ. ſicut eodẽ dño diſponẽte vi cari⁹ ei⁹ i terris eẽ dinoſcit̃: ſic et ipi⁹ actib⁹ (inq̃tũ ſinit hũana fragilitas) ſe ↄformare te net̃. Vbi ḡ ſupercreſcere meſſez ppl'i vʒ mul titudinẽ viderit: operarios dʒ oportunos adii cere: ⁊ iuxta ꝓpheticũ v̓bũ augere cuſtodiã cuſtodes ⁊ cultores idoneos in dñicã vineã deſtinare. Sane ↄſiderãtes attẽti⁹ ⁊ itra pe ctoris clauſtra meditatiõe ſollicita reuoluẽ tes q̃ in tãta multitudie ppl'i q̃ta fecũdauit altiſſimus ciuitatẽ ⁊ dioceſim tholoſanã: ſin gulorꝝ vult⁹ neq̃bat (vt cõdecet) vnic⁹ paſtor iſpicere aut alias ptes boni paſtoris iplere/ q̃dq; durũ erat atq; difficile p tã latã ⁊ diffu ſam dioceſim ad vnũ tñ a pſonis eccl'iaſticis ⁊ mũdanis recurſuʒ hñ. Attẽdẽtes etiã q̃ lʒ tholoſan⁹ ep̃at⁹ reditib⁹ abũdaret imẽſis nõ tñ ſuperat huc uſq; memoria q̃ ex ſuoꝝ opu lẽtia copioſa redituũ aliq̃d i eccl'ia vel dioce ſi tholoſona ꝓueniſſet in diuini cult⁹ augmẽ tũ. imo ſic ex adipe ꝓdierat ⁊ ꝓdibat iniqui tas: vt multo iã tpe luxus circa carnis deſi deria: euectionũ põpa: imẽſitas clientele: im moderata diffluxio in parẽtes: ſumpt⁹ enor mes: aut vſus extraordinarii ſibi vẽdicaſſent ibidẽ q̃ſi totũ p̃rimoniũ crucifixi. ⁊ verecũdũ erat ne p̃ſul vnic⁹ tholoſan⁹ incraſſat⁹ et di latat⁹ ⁊ exceſſiuis hmõi opib⁹ alᵉs ſupb⁹ p̃icu loſe recalcitrãs deũ factorẽ derelinq̃ret. et a

Meſſis multa/ operarii pauci.
Operarii ſunt au gendi aucta meſſe.
Paſtor ſingu larium omnium vultus inſpice re dʒ.
Iniqui tas ſe pe pdit ex adi pe et opulen tia.

Diuiſione qñ q̄ ſunt cā dei relliquēdi

ſuo ſalutari recedēs ꝑnicioſo exemplo in ſub
ditos deriuaret. Pēſantes q̄q ꝙ ſcē mēorie
Clemēs papa. v. ꝑ. n. eo ēt tpe q̄ ciuitas ⁊ dio.
ācc̄ſate lōge min⁹ i pplo ac reditib⁹ affluebāt
tū̄ extunc bñdicente dño icredibiliter creue-
rit i vtroq̄: ⁊ iugit̄ creſcere dinoſcāł: ſpū btē
ꝯſideratiōis iductus: ad diuiſionē ep̄at⁹ eiuſ
dē firmit̄ dūuiueret itēdebat: lʒ morte ꝑuēt⁹
ſuum in hac parte nequiuerit ꝯplere ꝯceptū.
Nos piū ꝑdeceſſorū nr̄oꝝ ꝓpoſitū in effectuʒ
volētes adducere: ⁊ tā diſſipare malū ꝙ ꝑdi-
ctoꝝ redituū copia exceſſiua ꝓduxit: q̄ etiaʒ
cultū augere diuinū: ⁊ ſpūalē aiarū ꝓfectū q̄
(ſi iuxta facultatꝫ exigētiā ⁊ diffuſā latitudi-
nē dicte dio. ſufficiēs nūer⁹ i eadē vtilitate ꝑ
ſulū ꝯputeł) i dubio ꝓuenire ſpam⁹: ꝓmoue-
re ſalubriter itēdentes. Premiſſis ⁊ alijs ſua
dētib⁹ iuſtꝫ cauſis ex certa nr̄a ſcia de frʒ nr̄o
rū ꝯſilio ꝯcordi ⁊ aplice plenitudine ptātꝫ ad
laudē dei exaltatiōeʒ ecclie: fideliūq̄ ſaluteʒ
ep̄atum ipʒ dictāq̄ dioceſim tholoſanā apo.
auc̄te diuidim⁹ in q̄nq̄ dio. q̄s ꝑ certos diſti-
gui limites faciem⁹. Volētes ac decernentes
ꝙ ꝑter ciuitatē tholoſanā q̄ ſuā ꝓpriā et diſti
ctā habebit dio. certꝫ finib⁹ limitādā: ſubſcri
pte q̄ttuor ville q̄rū quēlibet eiſdē ꝯſilio ⁊ au-
ctoritate i ciuitatē erigim⁹ ⁊ ciuitatꝫ vocabu
lo iſignim⁹. ſ. de monte albano pridē de catur
ceñ. dio. cui adiſcietur certa ꝑs dicte quondā
dio. tholoſane: ac ſcti pauli de riuis ⁊ de lūbe
rijs: de ip̄a q̄ndā tholoſana dio. exiſtētes. iiij.
ſeꝑatas dio. habeant certis limitib⁹ diſtiguē
das. q̄q̄ btī martini de mōte albano vbi cor-
pus ſcti theodori confeſ. dr̄ eſſe recōditū ꝑdi-
cte ciuitatis mōtꝫ albani. ⁊ beati papuli dicte
ciuitatis ſcti papuli. marie de lūberiaco. ciui
tatis ꝑfate lūberiaci: necnō btē marie ꝺ riuis
ecclie ip̄ius ciuitatis rimeñ. ſint de cet̄o ⁊ ha
beanł ꝑpetuo eccle cathedrales Et qr eccl̄a
tholoſana ſicut ſolēniori ſtatu ⁊ cōditiōe po
tiori refulget: ſic et grādioris honoris titulis
efferenda eſt: ip̄aʒ hucuſq̄ ſuffraganeā eccle
Narbo. ac totā q̄ndā dio. tholo. de frm nr̄orū
ꝯſilio ⁊ ex certa nr̄a ſcia ⁊ apo. plenitudie ptā
tis ab oi iuriſditiōe ptāte ac ſubiectiōe archie
piſcopi capli ⁊ eiuſdem ecclie Narbo. penit⁹
eximētes. eā ad laudē diui nois et honorem
ecclie ſctē ſue in archiep̄alem ſeu metropoli-
tanā erigim⁹. eāq̄ honorib⁹ ⁊ inſignijs ſedis
metropolitāe ꝺcoram⁹ / auc̄te apo. decernen
do vt exnunc ꝓ metropolitana eccl̄ia in ꝑpe-
tuū habeał. Et qr etiā dignū ē vt ex q̄ de filia
facta mr̄ metropolitice dignitatis ſuſcepit iſi

Eccl̄ia tholoſana fuit olim ſuffraganea narbonē. eccleſie

Eccl̄ia vna qñ q̄ fit mr̄ de filia.

gnia ſuffraganeoꝝ ꝯgruū numerū filiarū ac
decētē ꝓuiciā habeat vt ad iudiciū archiep̄i
tholoſani q̄ ꝓ tpe fuerit oēs cāe ſuffragāeoꝝ
ep̄orū ⁊ ꝑſonarū eccl̄iaſticaruʒ ac ciuitatum
eiuſdē ꝓuincie iuxta ſacroꝝ ſtatuta canonū
referāł. ¶ Nos ꝑfatas. iiij. ciuitates ⁊ eccl̄as
cathedrales cum earū dio. (vt ꝑmittił) diſtin
guēdis. necnō ciuitatē ⁊ eccl̄iam apamiaruʒ
cum ſua dio. exnūc ip̄i⁹ ecclie tholoſa. ſuffra-
ganeas ac ꝺ ꝓuicia tholoſa. i ꝑpetuū fore de
cernim⁹. ⁊ iure metropol. ſubijcimus et ſubie
ctas eſſe volum⁹ eas illi. Prenoiatas mōtꝫ al
bani q̄ de dio. caturceñ. ⁊ bituriceñ. ꝓuicia et
apamiarū ciuitates ⁊ eccl̄as q̄ de ꝓuicia nar
bo. hacten⁹ fuiſſe noſcunł. Necnō reliq̄s tres
ciuitates ⁊ eccl̄ias ſcti Papuli rimeñ. ⁊ lūbe
riaceñ. q̄ ab olim de dio. tholo. fuerūt cū eaꝝ
dio. ꝯuētib⁹ collegijs ſiue caplis a iuriſditiōe
ptāte: ac ſubiectiōe q̄cūq̄ Bitu. ⁊ narboñ. ar
chiep̄oꝝ ac caturceñ. ⁊ q̄ndā tholo. ep̄orū ca
pitulorū ⁊ abbatū atq̄ ꝯuētuū ⁊ ordiarioꝝ q̄
rūlibet alioꝝ eccl̄iaſticoꝝ q̄b⁹ q̄uolibʒ fuerāt
hucuſq̄ ſubiecte: auc̄te p̄ntiū ꝑpetuo eximē-
tes de ꝑdictoꝝ cōſilio ⁊ plenitudie ptātꝫ. De
bonis aūt reditib⁹: ꝓuētib⁹ ⁊ iurib⁹ dicti q̄n-
dā ep̄atus tholo. ip̄i tholo. ꝺcē milia ⁊ ſingu
lis alijs ꝑdictis eccl̄ijs (apamiarum excepta
cui de ip̄is bonis: reditib⁹: ⁊ ꝓuētib⁹ iuribus
vltra illa q̄ habeř dinoſcił certā aſſignabim⁹
portionem nr̄is alijs lr̄is diſtinguēdā) ſingu-
la q̄nq̄ milia libraꝝ turo. ānui reditus ⁊ ꝑpe
tui ꝓuēt⁹: q̄ q̄dē vnicuiq̄ illarū ſuiſq̄ pontifi
cibus (dignitate ac onere ⁊ circūſtātijs alijs
attēte pēſatis) ꝺbere ſufficere vidimus: ꝑter
redit⁹ ꝓuētus ⁊ iura q̄ ad ꝑdictas eccl̄as ⁊ cō
uētus eaꝝ antea ꝑtinebāt. ꝺ q̄b⁹ ad honoreʒ
dei ⁊ ip̄aꝝ eccl̄iaꝝ cōmodū itēdim⁹ ordinare
exnūc auc̄te ꝑdi. de ꝯſilio ac plenitudie mēo
ratꝫ ꝯcedim⁹: donam⁹: ac etiā ꝺputam⁹ ꝑci-
piēda itegralit̄ ꝑ ip̄aꝝ eccl̄iaꝝ ꝑſules q̄ ꝓ tpe
fuerit i reb⁹ ac locꝫ cuilibʒ magis adiacētib⁹
et vicinis iuxta diſtinctionē ſeu limitationeʒ
dio. ſinglaꝝ ꝑ alias nr̄as lr̄as faciēdā. Inte-
rim tū̄ diſtrictiōe ſeu limitatiōe ꝑdicta pēdē
te volum⁹ ꝙ eoꝝ q̄libʒ ſūmā eū ꝯtigētē ꝓ rata
accipiat ānuatim de bōis reditib⁹ ꝓuētib⁹ ⁊
iurib⁹ añdictis ꝑ manus eoꝝ q̄s ad hoc ꝓui-
derim⁹ deputādos. Reſiduuʒ ꝟo redituū. ꝓ-
uētuū ⁊ iuriū ip̄oꝝ q̄ꝺ (fctā ꝺ illis vt ꝑmiſſū ē
aſſignatiōe) ſuperit: necnō iuriſditiōeʒ ſpūa-
lē ⁊ tpalē q̄ ad dictū q̄ndā ep̄atuʒ tholo. vſq̄
ad tp̄s diuiſiōis hmōi ꝑtiebat ⁊ q̄ꝺ diſtinctio
ne ſeu limitatiōe poſt facta pēdēte facienus

Eccl̄ia tholoſana q̄ntū habuit in reditibus.

ꝑ idoneas exerceri ꝑſonas. Ac bñficia etiā ſi
dignitates ꝑſonatus ac officia exiſtant (exce
ptis his ad q̄ q̄s ꝑ electionē aſſumit: et ī q̄bus
vel ad q̄ auc̄te lr̄aꝝ apo. alicui ſeu aliq̄b⁹ ius
eſt aliq̄d acq̄ſitū: q̄d⁹ ꝑ id nullū volum⁹ ꝑiudi
ciū gn̄ari) nūc ⁊ ī ātea vſq̄ȝ ad diſtictionē dio.
vacatura diſpoſitiōi nr̄e ac ſedis apo. de frm
ipoꝝ ꝯſilio reſuamus. Hec igit ꝑ dicte ſedis
prudētiā circūſpectam ſic ſtatuta ſalubriter
⁊ vtilr̄ ordinata: ꝑpetuis eſſe valitura tpib⁹/
⁊ robur incōmutabilis firmitat̄ obtinē volē
tes: auc̄te p̄dicta diſtricti⁹ ihibem⁹ ne aliq̄s
cuiuſcūq̄ȝ p̄eminētie. ordis. ꝯditiōis aut ſtat⁹
etiā ſi archiep̄ali vel ep̄ali ſeu regia p̄fulgeat
dignitate: hmōi ordinationē apo. reſeruatio
nem ⁊ alia ſupradicta q̄uiſmodo turbare ſeu
quōlibet ipedire p̄ſumat. Nos em̄ exnūc irri=
tū decernim⁹ ⁊ iane: ſi ſec⁹ ſuꝑ his a q̄q̄ȝ q̄uis
auc̄te ꝯtigerit attentari. Et nihilomin⁹ ī eos
q̄ ex certa ſcia ꝯtrariuȝ p̄ſumpſerint: niſi ifra
octo dieꝝ ſpaciū poſt publicationē p̄ntiū re=
ſipuerint cū effectu: excōicationis ī ꝑſonas: ⁊
interdicti in vniuerſitates ac ſuſpēſiōis ī con
uent⁹ capl'a ſiue collegia. de ꝯſilio ⁊ auc̄te p̄=
dictis ſn̄ias ꝓmulgamus. a q̄b⁹ nō niſi ꝑ ro.
pō. abſolutionis bñficiū (p̄terq̄ȝ in mortis ar=
ticulo) valeant obtinere. Nulli ḡ hoim liceat
hanc paginā nr̄arum diuiſionis/ voluntatis
ꝯſtitutionū/ erectionū/ īſignitionuȝ/ exēptio
nū: decoratiōis/ ſubiectiōis/ conceſſionis do
natiōis: deputatiōis: reſuatiōis: ihibitionis
ꝓmulgationis infringere. vel ei auſu. ⁊c̄. Da=
tū auinio. vij. kal'. iulij. pō. n. anno. j. Idem.

Excōi= catio in fdictū⁊ ſuſpen= ſio in di uerſa feruntur.

ℭ Impediētes ep̄atus tholoſani erectionē ī
eccl'iam cathedralem ⁊ eius diuiſionē ī q̄nq̄ȝ
dioceſes vltra penas ī ꝯſtitutiōe ſuꝑiori decla
ratas ꝑdūt feuda ⁊ q̄cunq̄ȝ bñficia ſpūalia et
tp̄alia. Et ſi ſint ꝑſone eccl'iaſtice efficiuntur
ihabiles ad q̄cūq̄ȝ bñficia eccl'iaſtica. Cp̄. vj.

Nuꝑ certis ex cauſis q̄ nr̄m ⁊ frm nr̄oꝝ
aios ad id rōnabilr̄ induxerunt. quon
dam ep̄atū tholoſanū ī archiep̄alem ſeu me=
tropolitanā erexim⁹ eccl'iā quattuor villas q̄
rum quālibȝ īſigniuimus vocabulo ciuitatis
q̄ttuor cathedrales eccl'ias creauim⁹. vnā vi=
delicet ī villa mōtis albani quōdā caturceñ.
dioce. adiicienda ſibi certa parte quōdā dio.
Tholoſane alteram in villa lumberiaci: aliaȝ
in villa ſancti papuli: ⁊ aliā in villa de riuis ⁊
de robeſtria quōdam tholoſa. dio. Quas qui
dem eccleſias vna cum appamiarum eccleſia
tanq̄ȝ ſuffraganeas ſubiecimus ipi metropo
litane tholoſane eccleſie. De bonis quoq̄ȝ et
reditib⁹ dicti quōdam ep̄atus tholoſa. tā ipi
tholoſāe q̄ȝ p̄dict̄ eccleſijs ſuffraganeis cer=
tam portionem quā vnicuiq̄ȝ illarum debere
ſufficere vidimus: ꝓuidim⁹ aſſignādam tota
li bonoꝝ ⁊ redituum ipoꝝ reſiduo diſpoſitio
ni nr̄e ⁊ ſedis ap. reſeruato. Alia etiā circa p̄=
miſſa fecim⁹ decreuim⁹ ⁊ ordinauim⁹ ex cer
ta nr̄a ſcia de ipſorum fratrum ꝯcordi ꝯſilio ⁊
aplice plenitudie ptātis: diſtricti⁹ ihibentes
ne q̄s cuiuſcūq̄ȝ p̄eminētie ordinis ꝯditionis
aut ſtat⁹: et ſi archiep̄ali dignitate fulgeret:
ipam ordinationē nr̄am ipedire p̄ſumeret vl'
turbare. ac decernētes exnunc irritū ⁊ inane
ſi ſec⁹ ſr̄ his a q̄q̄ȝ q̄uis auc̄te ꝯtigerit attēta=
ri. Et nihilomin⁹ in eos q̄ ex certa ſcia cōtra
riū facerēt niſi reſipuerīt cū effectu ifra octo
dierū ſpaciū poſt publicationē ordinationis
ipſi⁹: excōicationis in ꝑſonas: iterdicti ī vni=
uerſitates: ac ſuſpēſiōis ſn̄ias ī capl'a ꝯuent⁹
ſiue collegia duxim⁹ ꝓmulgādas: ꝑut hec et
alia in aplicis lr̄is inde ꝯfectis plenius cōti
nent. Verū q: ipa nr̄a ordinatio eo efficaci⁹
⁊ iuiolabili⁹ ſperat ſuari q̄ pluriū ⁊ grauioꝝ
vallata fuerit adiectione penaꝝ. Nos ad ob=
ſeruationē incōcuſſam ipi⁹ eo ampli⁹ ahelā=
tes q̄ euidēti⁹ ī diuini cult⁹ augmētū ⁊ ſalutē
fideliū aiarū noſcit redūdare: p̄fatis adiiciē
do ſentētijs oēs ⁊ ſingulos ſcienter turbātes
aut ipediētes ordinationē eādē aut aliq̄ ī il=
la ꝯtēta: ſeu turbātib⁹ vl' ipediētib⁹ dātes cō
ſiliū: auxiliū vel fauorē directe vel indirecte.
publice vel occulte: cuiuſcūq̄ȝ ſint ꝯditionis:
dignitatis. ordinis aut ſtat⁹ eccl'iaſtici vl' mū
dani. etiam ſi archiep̄ali vel ep̄ali aut maiori
vl' ſuꝑiori p̄fulgeāt dignitate. niſi ifra octo di
erū ſpaciū poſt publicationē p̄ntiū ab hmōi
impedimēto ſeu turbatione ac ip̄ēſiōe conci=
lij auxilij vel fauoris reſipuerint cum effectu
Feudis locationib⁹ officijs ⁊ bñficijs q̄buſ=
cūq̄ȝ ſpūalibus ⁊ tp̄alib⁹ etiam ſi dignitates
vel p̄lature q̄uis fuerit q̄ ab eccl'iis ſeu ī eccle
ſijs q̄buſcūq̄ȝ obtinebūt ſeu obtinēt ex certa
nr̄a ſcia ⁊ de ipoꝝ frm cōſilio ⁊ apo. plenitudi
ne ptātis priuatos eſſe decernim⁹ ipſo facto
Et ſic libere ipſa feuda locationes vel officia
⁊ bñficia ſpūalia ⁊ tp̄alia dignitates ⁊ prela=
ture ad ipas ad quas ſpectāt reuertant eccle
ſias. ⁊ deuoluant ad rectores capl'a ſeu col=
legia coꝝūdē q̄ de illis ꝑ ſua voluntate diſpo
nant. Et ad dignitates ⁊ p̄laturas ꝑ electio=
nem aut alium moduȝ idoneas ꝑſonas aſſu=
māt. Perſonaſq̄ȝ eccleſiaſticas q̄ culpabiles
fuerint in p̄miſſis inhabilitam⁹ ad q̄cunq̄ȝ ec

a ℭ Lr̄is Intelli git b. c. ſ. Pri= mo. qd ꝓpter iſtam ⁊ ſeq̄ntes extrauagā tes iaȝ duduȝ impſſas curaui m⁹ imp mendū

cleſiaſtica bñficia obtinēda. Nulli ḡ oīno ho=
minū ꝛc̄. Datuȝ auinio. iiij. Nonas Auguſti.
pō. n. anno. j. I dē. Bartholomeo electo nar
bo. dio. aguelmo ꝺ blauia Engolimē. edueñ.
Archidiaco. ꝛ magr̃o Berengario de lagijs
Lemouiceñ. ꝛ narboneñ. eccłiaꝝ canonico.

¶ Executores q̄ttuor dant ad penas ſupio=
res ſolenniter publicandas. Capitulum. vij.

N Up ex certis cauſis q̄ nr̄m ꝛ fratꝝ nr̄oꝝ
aīos ad id rōnabilit̄ īduxerūt ꝛc̄. vt. ſ.
pri. vſq; ad beneficia eccleſiaſtica obtinēda.
Quocirca diſcretiōi veſtre ꝑ apo. ſcripta mā
dam⁹ q̄ten⁹ priuationē ꝛ ihabilitatiōeȝ nr̄am
hmōi vos oēs ſeu tres vel duo ſiue vn⁹ ex vo
bis ꝑ vos vel aliū ſeu alios in eccłijs ꝛ ſolēni=
bus locis ꝛ alijs de q̄b⁹ q̄tiens expedire vide
ritis ſolēnit̄ publicetis. ne q̄ſq; valeat circa id
ignorātiā allegare. Datū aui. ij. id⁹ nouē. pō.
no. an. viij. I dē arnaldo electo Lombaueñ.

¶ Diſpēſat cum quodā abbate vt eṗus poſſit
eſſe. lȝ defectū patiatur in ordinibus ꝛ etate.
Ex hac ꝛ ſequenti cognoſcimus cauſas ꝛ for
mas diſpenſandi. Capitulum. viij.

N Up ex certis rōnabilib⁹ et manifeſtis
cauſis q̄ ad hoc nr̄m aīm induxerūt ci
uitatē lūbaneñ. olim villā de lūbanis tūc īfra
tholoſane dioce. limites ꝯſtitutā q̄ locus inſi
gnis ac multiplici cōmoditate dotat⁹ exiſtit:
de fratrū nr̄oꝝ ꝯcilio ꝛ apl̄ice plenitudine po
teſtatis ꝑ lr̄as nr̄as ſub certa forma ī ciuitatē
erexim⁹: ciuitatiſq; vocabulo duxim⁹ decorā
dā. ſtatuētes ac etiā decernētes vt eccłia ab
batie illi⁹ loci de lūbañ. ordinis ſcti auguſtini
extūc haberet et exiſteret cathedralis: ac dei
de volētes eidē eccłie de paſtore idoneo ſalu
briter ꝓuidere: iter abbatē eiuſdē eccłie virū
vtiq; lr̄atū et lr̄aꝝ ſcia p̄ditū vite ac moꝝ ho=
neſtate decoꝝ diſcretiōis et ꝯſilij maturitate
ꝯſpicuū: direxerim⁹ oclos nr̄e mētis: teq; (nō
obſtāte defectu etatis et ordinū quē pateris
cū tōſurat⁹ mō in clericū ꝛ in. xxvij. etatis tue
anno vel circa ꝯſtitut⁹ eſſe dicaris ſup q̄ tecū
gr̃oſe duxim⁹ diſpēſādū) de fratrū no. cō. ipſi
eccłie p̄fecim⁹ in eṗm ꝛ paſtorē: curā ꝛ admi=
niſtrationē ipſi⁹ eccłie tibi in ſpūalib⁹ ꝛ tp̄ali=
bus ꝯmittēdo. Uñ lȝ nōdū ſit tibi munus ꝯſe
cratiōis īpēſum: nec apl̄icas lr̄as ꝓmotionē
tuā hmōi ꝯtinētes (cū illas nō habeas) poſſis
oſtēdere. Nos tibi vt (ꝯſtitutiōe fe. re. Greg.
pape. viij. p̄de. n. ꝛ q̄libet alia ſup hoc in ꝯtra=
riū edita neq̄q̄ obſtāte) poſſis eiuſdē eccleſie
lūbaneñ. ꝛ quorūcūq; bonoꝝ ipſius admini=
ſtrationē accipe ipſamq; adminiſtrationem

Diſpē= ſatiōeȝ facile obtiet q̄ mlt̄s q̄litati b⁹ pol= let.

libere exercere auctoritate preſentium indul
gemus. Cōtradictis ꝛc̄. Datū āno. iiij. vt. ſ.
I dem venerabili fratri Bertrādo eṗo mon
tis albani ad vniuerſalis eccleſie regimē ex=
ercendum diuina diſpenſatione vocato.

¶ Hortatur quēdā in multis ꝯmendatū vt cu=
rā paſtoralē adminiſtret in eccłia q̄ de nouo
fuerat in cathedralē erecta. hic autē inuenies
multa notatu digniſſima: que debēt lectores
ad deuotionem accendere. Capitulum. ix.

A D cuiuſlibet ſtat⁹ eccleſie aciē ſollicite
cōſiderationis extendim⁹: paſtorales
partes offō vigilāti adhibētes: vt eaꝝ ſingu
le paſtorib⁹ gubernent idoneis: ꝛ ꝓuidis re=
ctorib⁹ diſponant. Quoꝝ diſpēſatiōe ꝓuida
ꝛ ꝓuidētia circūſpecta (illi⁹ cooꝑante clemē=
tia q̄ vere paſtor ꝛ rector agnoſcit) ſpūalium
ꝛ tp̄aliū ꝓficiant incremētis. Nup ſiquidē ex
certis ꝛ rōnabilib⁹ cauſis q̄ ad hoc noſtrū ani
mū induxerūt ciuitatē olim villā mōtis alba=
ni tunc infra limites caturceñ. dioce. ꝯſtitutā
q̄ loc⁹ inſignis exiſtit: ac vbertate multiplici
hoim ꝛ reꝝ exuberat: de frm̄. n. cō. ꝛ apo. ple=
nitudine ꝑtātis ciuitatis vocabulo duximus
decorandā: ſtatuētes ac etiā decernentes vt
eccłia monaſterij illi⁹ loci montis albani mo=
naſterij caſa dei ad ro. eccle. nullo medio ꝑti=
nētis ordinis ſcti bñdicti claremōteñ. dioce.
tūc immediate ſubiecta extūc haberet et exi=
ſteret eccleſia cathedralis: poſtmodū ꝓ eo ce=
lebri ac ſalubri ꝓuiſione ipſi⁹ eccleſie montis
albani: vt ſponſi ſolatio letaret ſollicite cogi
tantes: ac volentes illū eidem preficere in pa
ſtorē de quo certā haberemus noticiā q̄ euȝ
clara moꝝ inſignia redimerent nec eſſet du=
bia ei⁹ charitas circa plebē ſuo regimini com
mittendā: ꝛ in cuius fiducia ꝯſiſteret ſalubri=
ter ſecuritas ſubditoꝝ. Ad te tunc monaſte=
rij predicti abbatē quem litteraꝝ ſciētia pre=
ditum: vite ꝛ moꝝum honeſtate decoꝝ: diſcre
tionis ꝛ conſilij maturitate ꝯſpicuū. in tēpo=
ralibus ꝓuidum. in ſpiritualib⁹ circūſpectū.
nobis et fratribus noſtris placida tua ꝯuer=
ſatio cōtinuata diu apud ſedē apo. approba=
uit. direximus oculos mētis noſtre. Quibus
omnib⁹ debita meditatione penſatis: de per
ſona tua nobis et eiſdem fratribus ob tuoꝝ
exigētiam meritoꝝ accepta. de ipſoꝝ fratrū
conſilio et apoſtolice plenitudine poteſtatis
eidem eccleſie montis albani ꝓuidim⁹: p̄fici=
entes eidem ſancte eccleſie teipm̄ in paſto=
rem. tibiq; curam ꝛ adminiſtrationē illius in
ſpūalibus ꝛ tp̄alibus cōmittēdo. ac tibi poſt=

Eccłie cuiuſli bet ſta tuo eſt per pa pā attē dēdus.

Eccłie ſpōſus ꝑlatus d3 eſſe.

Eccłie viduate p̄fici cied⁹ in multis d3 eſſe ꝯmēda tus.

p̄cla= tus bo nꝰ mul ta bõa facit ec cleſie.

modũ faciẽdo ꝑ venerabilẽ. F.n. Berẽgariũ
ep̄m tuſculañ. munꝰ ꝯſecratõis ipẽdi. Firma
ſpe fiduciaqꝫ tenẽtes ꝙ eadẽ eccl̃ia monaſte=
rij albani (dñica aſſiſtẽte clementia) ꝑ tue cir=
cũſpectiõis ⁊ iduſtrie ſtudiũ fructuoſũ ſerua
bit a noxijs: ⁊ aduerſis ⁊ ſp̃ualibꝰ ⁊ tp̄alibꝰ ꝓ
ficiet icrementis. Tolle igit̃ dei iugũ tã leue

Iuguꝫ dei eſt leue et ſuaue.

collis hũiliũ q̃ꝫ ſuaue: ac dilectiõe paſcendũ.
ſuſcipe gregẽ eiꝰ ſup quẽ noctis vigilias dile
ctus ſollicituſqꝫ cuſtodit vt liber non pateat
aditꝰ inuaſori. ⁊ dñs iſuſpicabili hora vẽturꝰ
ſi te iuenerit ſic agẽtẽ curſũ ꝯſũmato q̃ tu o la
bori ꝑponit̃: ⁊ hoꝝ fide ſuata que tue ſollici=
tudini cõmittunt̃: te reptũ fidelẽ i modico ſu

Fidel' i modi= co ſu= pra mt̃ ta ꝯſti= tuet̃.

pra mlt̃a ꝯſtituat: ac i dilecta gaudioꝝ ſuorũ
tabernacula introducat. Datum ⁊c̃. an. iiij.
Idem Hugoni de mirabello canonico ebre=
duneñ. collectori fructuum p̄mi anni ⁊c̃.

Declarat̃ an collector fructuuꝫ p̄mi anni
oim̃ bñficioꝝ eccl̃iaſticoꝝ vacãtiũ ⁊ vacatu=
roꝝ vſqꝫ ad certi tp̄is ſpaciũ deputatoꝝ ꝓ ca
mere apo. oneribꝰ faciliꝰ ſupportãdis poſſit
cũ obtinẽtibꝰ bñficia ꝯuenire ⁊ in altaria do
tata cadãt ſub tali reſeruatiõe ⁊c̃. Caplm̃. x.

Poſtulaſti ꝑ ap̃lice declaratiõis euidẽ
tiã edoceri q̃d tibi ſup dubijs infraſcri
ptis circa ꝯmiſſam tue iduſtrie recollectionẽ
fructuũ p̄dictoꝝ (al's p̄bẽdarũ aut bñficiorũ)
iminẽtibꝰ ſit agẽdũ. Tue itaqꝫ ꝯſultatiõi bre.
rñdentes te ſcire volumꝰ bñplaciti nr̃i eẽ ſup
fructibꝰ bñficioꝝ q̃ ita repies i ſolutione deci
me iuxta veꝝ taxata valorẽ ꝙ illũ neq̃q̃ꝫ exce
dunt: cũ obtinẽtibꝰ hmõi bñficia ꝓut melius
⁊ vtiliꝰ dioceſanis locoꝝ (in q̃bꝰ hmõi bñficia
fuerit: q̃ꝝ ꝯſilia in hac p̄te reqras) et tibi vide

Cõſciẽ tiã alio rũ qñ= qꝫ pa= pa one rat.

bit̃: valeaꝫ ꝯuenire. Nos em̃ ipoꝝ dioceſano
rũ ⁊ tuã ꝯſciam ſup his oneramꝰ. Licꝫ aũt q̃=
tidiane diſtributiones ꝑ nos fuerint a perce=
ptiõe fructuũ p̄dictoꝝ excluſe: hoc tñ volumꝰ
de diſtributiõibꝰ ipſis itelligi q̃ dant̃ eis q̃ ho
ris iterſunt. ſic ꝙ ille q̃ ſoluunt̃ his q̃ ſunt in ci
uitate vel loco p̄ñtes q̃uis horis nõ iterſint
eiſdẽ nõ ſint ab onere dicte recollectiõis imu

Reditꝰ ꝓ miſ= ſis cele brãdis a dece= dẽtibꝰ relicti nõ ſũt aliq̃re= nus di minuẽ di.

nes. Porro declaratiõeꝫ illã factã ꝑ nos i de
putatiõe ſeu reſeruatione fructuuꝫ p̄dictorũ
vt videlꝫ nõ extẽdant̃ ad vicarias ſeu capel=
lanias vt plurimũ a decedẽtibꝰ inſtitutas ad
miſſas ꝓ ipis decedẽtibꝰ celebrãdas: certiſ cõ
ſtitutiſ reditibꝰ p̄bro inibi celebrãti: locũ hr̃e
volumꝰ in altaribꝰ dotatis certis feudis vſua
ricis ſeu cẽſibꝰ: vt capellamꝰ inibi celebrare
debeat ꝓ dotãtiũ aiabꝰ certis vicibꝰ ſingulis
ſeptimanis. ⁊ in eccl̃ia cathedrali horis iter=
eſſe diuinis: dũmõ valor annuꝰ ipſoꝝ altariũ
ſummã. xx. libraꝝ turoñ. nõ excedat. Alioq̃n
includant̃ in deputatiõe ſeu reſeruatiõe p̄di=
ctis. Ubi v̾o p̄benda fuerit in decia ꝓ tãto ta
xata ꝙ paꝝ poſſet canonico hebdomadario
(cui certũ ꝓ illa ſeruitiũ iminet in eccl̃ia faciẽ
dũ) poſt ꝑceptionẽ taxationis hmõi remane
re volumꝰ ꝙ de taxatiõe ipſa ꝓ hmõi ſeruitij
onere portionẽ aliquã ꝯgruã p̄dicto hebdo=
madario dimittas: ꝓ q̃ dicta camera nr̃a re=
ſiduũ ꝑcepturꝰ. Ceterũ p̄bẽdas illoꝝ q̃ taxa
tionẽ decime ſoluere recuſantes abeſſe velle
ſe ſimulãt vt taxationẽ ipſam diminuere cõ=
pellant̃: ne ꝑ illoꝝ abſentiã huiꝰ ꝑceptiõe ta=
xatiõis frauderis q̃ſi nil de p̄benda ꝑcipe va
leas de q̃ nõ ꝑcipiũt aliq̃d niſi ſaltẽ i loco vel
i ciuitate p̄ñtes: cũ tñ eccl̃ie fabrica tales p̄e
bẽdas ex integro ꝑcipe dinoſcat̃: declaramꝰ
ſub deputatiõe ſeu reſeruatiõe ꝯp̄hẽdi p̄fata
vt vꝫ cas iuxta deputatiõis nr̃e modũ ꝑcipe
valeas canonicoꝝ ipoꝝ abſentia nõ obſtãte.
Ridiculum em̃ eſſet vt eadẽ fabrica potiori q̃ꝫ

Papa i ꝑceptõ ne fru= ctuũ ẽ fabrice p̄feren dus.

nos p̄uilegio i talibꝰ vteret̃. De illis deniqꝫ
q̃ lꝫ ꝑ multos mẽſes tenuerint eccl̃ias vel p̄e
bẽdas nichil tñ ſe ꝑcepiſſe aſſerũt ex eiſdẽ: cũ
iuxta ꝯſuetudinẽ p̄rie p̄deceſſores eoꝝ teſta=

Teſta ri õ bo nis ec= cleſie an de= rici poſ ſint vi' de not. i.c. p̄ñt j. de of. ordi. lib. vi.

ti fuerũt de bonis illaꝝ ꝓpter qđ ipſi obtinẽ=
tes tales eccl̃ias tibi ſatiſfacere nequeunt de
fructibꝰ antedictis nichilominꝰ offerentes ꝙ
tãdiu fructꝰ eccl̃iaꝝ ipſaꝝ ꝑcipias donec tibi
fuerit ide plenarie ſatiſfactũ: placet nobis et
volumꝰ vt ſi eſt ita: oblationi hmõi cõdeſcen
das: ꝑ hoc tñ nõ itendimus ꝯſuetudinem ap=
probare predictam. Datum auinioñ. v. idus
Octobris ponti. noſtri anno. ij. Idem.

Cũ romanꝰ põtifex ꝓ eccl̃ie romane neceſ
ſitatibꝰ fructꝰ bñficioꝝ vacãtiũ vſqꝫ ad certũ
tp̄s reſeruaſſet circa illã reſeruationẽ p̄lime
ambiguitates orte ſunt q̃s hic ſoluit. Cp̄. xi.

Cum nõnulle eccl̃iaſtice ꝑſone in cathe
dralibꝰ eccl̃ijs canonicatꝰ p̄bẽdas: di=
gnitates: ꝑſonatꝰ et officia ac alia bñficia ec=
cleſiaſtica obtinẽtes: reuocare conent̃ in du=

Fru= ctꝰ bñfi cioꝝ a papa qñqꝫ ꝓ eccl̃ie ro. ne= ceſſita= tibꝰ reſ ſeruãt̃

biũ: an fructꝰ reditꝰ ⁊ ꝓuẽtꝰ p̄mi ãni bñficioꝝ
eccl̃iaſticoꝝ etiã vacantiũ / ⁊ q̃ in diuerſis or=
bis p̄tibꝰ vſqꝫ ad triẽniũ vacare cõtigeret: q̃s
pro eccle. ro. neceſſitatibus ꝑ nr̃as ſub certa
forma litteras duximꝰ deputandos iuxta te=
norẽ lr̃aꝝ ipſaꝝ camere nr̃e ſoluere teneãtur

Dubi= tatões ſũt am putan= de.

p̄ſertim cũ archiep̄ales ⁊ ep̄ales eccl̃ie ac re=
gulares abbatie ab hmõi ſolutiõe fructuum
(vt dicunt) in dictis lr̃is eximant̃. Nos du=
bitationem hmõi amputare volentes: auc̃te

apo.ꝺclaram⁹ ꝙ cū ſub appellatiōe archiepi
lis vł epalis eccłe aut regularꝭ abbatie hmōi
prebende: dignitates: pſonat⁹ ⁊ officia neqꝙ
intelligant͛ nec etiā icludant͛: ꝑdictos[a] necnō
⁊ ꝑbēdarū ⁊ officioꝝ monachoꝝ monaſterio
rū regulariū ac reddit⁹ abbatiaꝝ ſeu abbatū
earūdē q̄ i bn̄ficijs eccłaſticis aſſignant͛: di-
ſtinctos fruct⁹ reditus ⁊ ꝓuētus includi i de
putatione ꝑdicta ⁊ dicte camere iuxta predi
ctarū lrarū tenorē debere pſolui ac ibidē ſup
ſolutiōe oīm fructuū redituū ⁊ ꝓuentuū com
mendatariarū curtuū[b] ſeu grāgiaꝝ monaſte
rioꝝ domoꝝ ⁊ locoꝝ ꝯuentualiū q̄ ꝑ bn̄ficijs
eccłaſticis (vt ꝑdicit͛) conceduntur (niſi dūtaxat
in fructib⁹ illoꝝ q̄ ſunt forſan excepta) decla-
ramus ⁊ ꝑcipim⁹ obſuari. ¶ Preterea cum i
aliqbus eccłijs tā cathedralib⁹ q̄ȝ alijs panis
⁊ pot⁹ ꝑ q̄tidianis diſtributiōib⁹ ipaꝝ eccła
rū canonicis ⁊ pſonis ꝺ ꝑbēdaꝝ ipaꝝ corpo
rib⁹ ꝑ die q̄libet deputet͛: et etiā iterdū certa
q̄ȝtitas bladi: ⁊ quandoqꝫ certa pecūie ſūma
⁊ aliq̄ñ alteꝝ ꝑ altero ꝑ ſingulis menſib⁹ vel
hebdomadis etiā canonicis ſtudioꝝū cā aut
alꝛs ꝑ eoꝝ negocijs ꝺ lr̄ia caploꝝ eccłiaꝝ ipa
rū ab eccłijs eiſdē abſentib⁹ exhibeant͛: ⁊ etiā
pſoluant͛: ꝺclaram⁹ auctē ꝑdicta illam bladi
q̄ȝtitatē ⁊ pecunie ſūmā q̄ ꝑ q̄libet menſe vel
hebdomada dictis canonicis (vt ꝑdicit͛) mini
ſtrant͛ nō debere ꝑ q̄tidianis diſtributionib⁹
cōputari ſed illa tm̄ q̄ ꝑfatis canonicis q̄tidie
ꝑ diurnis ⁊ nocturnis horis diſtribuunt͛ ſine
fraude. ¶ Adijcim⁹ īſuper declarationi ꝑdi-
cte ꝙ ſi obtinenti curatū bn̄ficiū aliud ſibi cō
ſimile collatum fuerit vel etiam in poſterum
ꝯferat͛: poſt ſcꝺi bn̄ficij pacificā poſſeſſionem
adeptā ⁊ fructuū ꝑceptionē ipi⁹: nihil de fru
ctib⁹ eiuſdeȝ pmi bn̄ficij (niſi forſan ſup hoc
diſpēſatiōe canonica ſit munit⁹) ꝑcipe poſſit
Sȝ ꝑ dicta camera nr̄a iuxta formā dictarū
lraꝝ recipiant͛ ⁊ etiā exigāt͛. Ubi ꝟo fructuū
redituū ⁊ ꝓuētuū bn̄ficioꝝ eccłiaſticorū non
reperiret͛ certa taxatio: declaramus auctē ꝑ
dicta ꝙ fructus reditus ⁊ ꝓuentus bn̄ficiorū
hmōi cū vacare ꝯtigerit: per mediū diuidant͛
quorum medietas recipiat͛ pro camera ꝑdi-
cta: reliquā ꝟo medietatē ille ꝑ ſua ſuſtētatio
ne ꝑcipiat q̄ bn̄ficiū hmōi dinoſcit͛ obtinere.
¶ Grangias aūt ⁊ alia loca ciſtercieñ. ordis
⁊ alioꝝ locoꝝ regulariū: in quib⁹ gubernato
res ſeu cuſtodes vel admiſtratores ponūtur
ad tp̄s: ⁊ remouent͛ ad voluntatē ſuperiorūȝ
ſuoꝝ: eoꝝ ūqꝫ fruct⁹ redit⁹ ⁊ ꝓuētus auctorita
te declaram⁹ eadē in deputatiōe predicta ac

[a] ¶ Predictos alias ꝑdicta.

[b] ¶ Curtuū. alꝛs cultuū.

Diſtributōes q̄tidiane qñqꝫ cōſiſtūt i potu et pane: qñqꝫ in alijs rebus.

Horaꝝ q̄dā ſūt diurne q̄dā nocturne.

Admiſtratores ad volūtatē ſupꝛioꝝ qñqꝫ ſunt remouibiles.

lr̄is nr̄is ſup illa ꝯfectis aliquatenus nō iclu-
di. Nulli ergo oīno. ⁊c̄. Datuȝ Auinio. nonas
Januarij. pontifi. nr̄i anno. iij. ¶ Idem.

¶ Fructus amboꝝ bn̄ficioꝝ q̄b⁹ qñqꝫ bn̄fi-
ciat⁹ priuat͛. camere aplice deputant͛. Ca. xij.

Cum nōnulle eccłiaſtice pſone reuoca-
re conent͛ i dubiū: an ſi obtinēti digni
tatem vel aliud bn̄ficiū eccłiaſticū cui cura i-
minet aiarū. aliud bn̄ficiū conferat͛. eo caſu q̄
ambo bn̄ficia ipa ſucceſſiue vacare contingit
eorūdem amboꝝ fructus pmo āno q̄ vacāt
rōne deputationis fructuū redituū ⁊ ꝓuētuū
eccłiaſticoꝝ tūc vacātiū. ⁊ q̄vſqꝫ ad certū tp̄s
vacare contingeret: quos pro eccleſie roma-
ne neceſſitatibus releuandis ꝑ nr̄as lr̄as du-
ximus deputandos noſtre camere debeātur
Nos ambiguitatē hmōi remouere volentes
auctē aplica declaramus amborū eorundeȝ
bn̄ficiorum fructus reditus ⁊ ꝓuentus (cum
vtrūqꝫ ipſoꝝ vacet) pro eadem camera debe-
re percipi ⁊ haberi. Nulli ergo ⁊c̄.

Benedictus duodecimus.

¶ Diſpoſitiōi aplice reſeruant͛ bn̄ficia curia
lium ⁊ aliorū ad curiā accedētiū: vel ab ea re
cedētiuȝ ſi moriāt͛ in locis vltra duas dietas
legales ab ipſa curia nō diſtantibus. Ca. xiij.

Ad regimen eccłie generalis q̄ȝq̄ȝ ime-
riti ſuperna diſpoſitione vocati: geri-
mus in noſtris deſiderijs vt debemus: ꝙ per
noſtre diligentie ſtudiū ad quarūlibet eccła
rum ⁊ monaſteriorū regimina et alia bn̄ficia
eccłiaſtica iuxta diuinū bn̄placitū. ⁊ nr̄e iten
tionis effectū viri aſſumant͛ idonei. q̄ preſint
⁊ proſint cōmittendis eis eccłijs monaſterijs
⁊ beneficijs prelibatis. ¶ Premiſſorum itaqꝫ
conſideratione inducti: ⁊ ſuadentibus nobis
alijs rationabilibus cauſis nonnullorū ꝑde-
ceſſorum noſtroꝝ romanorū pontificū veſti-
gijs inherentes: oēs patriarchales[c]: archie-
piſcopales ⁊ epales eccłias: ⁊ etiaȝ monaſte
ria: priorатus: dignitates: perſonatus: ⁊ offi
cia: necnō canonicatus ⁊ ꝑbendas: ⁊ eccłias
ceteraqꝫ beneficia eccłiaſtica cū cura vel ſine
cura: ſecularia ⁊ reglaria q̄cūqꝫ ⁊ q̄liacūqꝫ fue
rint: etiam ſi ad illa perſone conſueuerint ſeu
debuerint per electionem ſeu quemuis aliuȝ
modum aſſumi: nunc apud ſedem apoſtolicā
quocunqꝫ modo vacantia. et in poſterum va
catura: necnon ꝑ depoſitionem vel priuatio-
nem ſeu trāſlationem aut muneris conſecra-
tionis ſuſpēſionē: ꝑ felicis recordatiōis Jo.
papā. xxij. ꝑde. no. ſeu et⁹ auctoritate factas.
et per nos ſeu auctoritate noſtra in antea fa-

Beneficijs vacantib⁹ ſūt aſſumēdi viri q̄ illuſ ꝑſint et proſint.

[c] ¶ Oēs patriarchales. Accipe J. i fi. re ſuam⁹ ordinatiōi. ⁊c̄.

ciẽdas vbilibet. Necnõ ſi forſan tpe iam dicti
p̄deceſſoris aliq̄ in ꝯcordia vel diſcordia ele=
Electio caſſat/ ꝛ poſtulatio repellitur cti vel poſtulati fuerit q̄rũ electio caſſata ſeu
poſtulatio repulſa vł p eos facta renũciatio
ꝛ admiſſa p ipm p̄deceſſorẽ vel auc̃te ipi⁹ ex=
titerint: ſeu q̄ꝝ electoꝝ: vel poſtulatorum et i
antea eligendoꝝ ſeu poſtulandoꝝ ac renun=
ciantiũ electionem caſſari: vel poſtulationeꝫ
repelli: aut renunciationẽ admitti p nos vel
auc̃te nr̃a contingeret apud ſedem p̄dictã vel
alibi vbicũq̆. Ac etiã p obitũ cardinaliũ euiſ
Officia rũ pape diuerſi ſt dem eccl̃ie romane: ac officialium dicte ſedis
videlicet camerarij: vicecãcellarij/ notarioꝝ
auditoꝝ litterarum ꝯtradictarũ: et apl̃ici pa
latij cauſarũ auditoꝝ/ correctorũ/ ꝛ ſcriptoꝝ
lr̃arum apl̃icarũ: ac penitentiarij p̄fate ſedis
ac abbreuiatorũ: necnon ꝯmenſaliũ ꝛ aliorũ
quorũlibet capellanorũ ſedis eiuſdẽ. Et etiã
quorũcũq̆ legatorũ ſiue nũciorũ: ac in terris
eccleſie romane rectorũ et theſaurariorũ p
dictũ Joh. p̄deceſſoreꝫ vel nos ſpecialiter de
putatorũ ſeu miſſoꝝ hactenus vel a nobis de
putandorũ aut mittendorũ in poſterum nũc
vacãtia ꝛ i antea vacatura: vbicunq̆ dictos
legatos vel nũcios ſeu rectores aut theſaura
rios anteq̆ ad romanã curiã redierint ſeu ve
nerint reb⁹ eximi cõtigerit ab humanis. Nec
non q̄rũlibet ꝓ quibuſcũq̆ negocijs ad roma
nam curiã venientiũ ſeu etiã recedẽtium ab
eadem: ſi i locis a dicta curia vltra duas die=
tas legales non diſtãtib⁹ iã forſan obierit vł
eos in antea trãſire ꝯtigerit de hac luce. Ac
etiã ſimili mõ quorũcunq̆ curialium peregri
nationis: infirmitatis/ aut recreationis/ ſeu
alia quacũq̆ cã ad q̄uis loca ſecedẽtiũ ſi eos
añq̆ ad dictam curiam redierint in locꝭ vltra
duas dietas ab eadẽ curia (vt p̄mittit̃) nõ re=
motis: dummodo eoꝝ ꝓpriũ domiciliũ nõ
exiſtat ibidem iam forſitan deceſſerint: vel in
poſterum eos contigerit de medio ſubmoue=
ri: nunc p obitũ hmõi vacãtia ꝛ in poſteꝝ va=
catura. Rurſ⁹ monaſteria/ prioratꝰ/ decana=
tus: dignitates/ pſonatus/ adminiſtratiões/
officia/ canonicatus/ p̄bẽdas/ ꝛ eccl̃ias/ cete
raq̆ bñficia eccl̃iaſtica/ ſecularia ꝛ reglaria:
cũ cura vel ſine cura q̄cũq̆ vel qualiacũq̆ fue
rint: etiã ſi ad illa pſone ꝯſueuerint vel debue
rint p electionẽ aut quẽuis aliũ modũ aſſumi
q̄ ꝓmoti per dictum predeceſſorẽ vł ei⁹ auc̃te
ad patriarchalium: archiep̃alium ꝛ ep̃alium
eccl̃iarum: necnon monaſteriorum regimina
obtinebant tpe ꝓmotionum de ipis factarũ
nunc vacantia. Et q̄ per nos ſeu auc̃te nr̃a in
poſteꝝ ad eadẽ regimĩa ꝓmouẽdi: tpe ꝓmo=
tionis hmõi obtinebũt. Necnõ etiã q̄ p aſſecu
tionẽ pacificã q̄rũcunq̆ prioratuũ/ dignita=
tũ: pſonatuum/ officioꝝ/ canonicatuũ/ ꝛ p̄bẽ
daꝝ eccl̃iaꝝ ꝛ bñficioꝝ alioꝝ p nos vł eũdeꝫ
Jo. p̄deceſſorẽ: ſeu auc̃te lr̃aꝝ nr̃aꝝ: vł ipſius
Jo. p̄deceſſoris collatorũ: ꝛ cõferẽdorũ in po
ſteꝝ: nunc vacãtia ꝛ i ãtea vacatura (plena ſr̃
p̄miſſis oib⁹ ꝛ ſingulis cum fr̃ib⁹ nr̃is colla=
tione p̄habita ꝛ matura deliberatiõe ſecuta)
ordinationi/ diſpoſitioni/ ꝛ ꝓuiſioni nr̃e (do=
nec miſerationis diuine clemẽtia nos vniuer
ſalis eccl̃ie regimini p̄ſidere cõceſſerit) d ipo=
rũ fr̃m ꝯſilio auc̃te apl̃ica reſeruam⁹. decernẽ=
tes exnunc irritũ ꝛ inane ſi ſec⁹ ſup p̄miſſis et
q̄libet eoꝝ p q̄ſcũq̆ q̄uis auc̃te ſciẽter vł igno
ranter ꝯtigerit attentari. Non obſtãtibus q̄
buſcunq̆ ꝯſtitutiõib⁹ a p̄deceſſorib⁹ nr̃is ro=
manis põtificib⁹ editis q̄tenus obſiſtere poſ=
ſent ſup enarratis articulis vel alicui ſeu ali=
quibus eorundẽ. ¶ Nulli ḡ oino hoim liceat
hanc paginam nr̃e reſeruationis ꝛ conſtitu=
tionis īfringere: vł ei auſu temerario ꝯtraire
¶ Si qs ãt hoc attẽtare p̄ſumpſerit: indigna
tionẽ oipotentis dei ꝛ btõꝝ Petri ꝛ Pauli
aploꝝ ei⁹ ſe nouerit īcurſuꝝ. Datũ auinio. iij.
idus Janus. pontifi. nr̃i anno. j. M.cccxxxv.

Paulus venetus papa ſecund⁹.

¶ Bñficia q̄cunq̆ ſint diſpoſitioni apl̃ice reſ̃
uata p talẽ reſeruationẽ ſũt affecta: ita q̆ illo
rum collatio non tenet: ſi p aliũ a romano põ
tifice fuerit facta. Capitulum. xiiij

Ad romani pontificis ꝓuidentiã ꝛ cir=
cũſpectionẽ ꝓuidã ſpectare dinoſcit̃.
dubia iuris (ex q̄bus lites graues oriunt̃ in=
dies) ſue declarationis oraculo terminare: Lites ex iuris dubijs ſepe oriũtur.
put (negociorũ qualitate ꝛ tẽporũ cõditione
īſpectis) ꝯſpexerit in dño ſalubriter expedire
Cũ itaq̆ nõnulli romani pontifices p̄deceſſo
res noſtri p eorũ diuerſas cõſtitutiões quas
ſuo tempore dũtaxat durare voluerunt q̄cun
q̆ bñficia eccl̃iaſtica q̄ ſui ꝛ ſancte romane ec
cleſie viuentium: ꝛ tunc exiſtentium cardina
lium familiares ꝯtinui cõmẽſales obtinebãt
ꝛ in poſterum obtinerent eorum familiarita
te durãte etiã ſi ab ipſa familiaritate p obitũ
cardinalium eorundẽ vł al's receſſiſſent: nec=
non illa q̄ etiã fructuum ꝛ ꝓuentuum camere
apoſtolice debitorum collectores: ꝛ qui ipoꝝ
predeceſſorum tpib⁹ ſua officia exercerẽt vnĩ
ti ſuccollectores durãtibus eoruꝫ officijs ob
tinebãt ac i q̄buſcunq̆ locis vacauerint: cum
irritantis appoſitione decreti. et deinde pre

deceſſorib⁹ ipſis ſublatis de medio: ac eorum beneficioꝝ occurrẽtiũ vacatiõib⁹: inter vtriuſqꝫ iuris interꝑtes: etiaʒ officiales romane curie ſepenumero heſitatũ extiterit: an bñficia hmõi ꝓpter reſuationẽ ⁊ decretũ ꝑdicta reſeruata vel affecta remãſerint: ita ꝙ nullus ꝑter romanũ pontificẽ de illis diſponere potuerit ſiue poſſit: reſeruatione ⁊ decreto obſiſtẽtib⁹ ſupradictis. ¶ Et cũ ꝓpter ãbiguitatem hmõi varias qꝫ iuriſperitoꝝ opiniões et diſcrepationes ipſas aduerteremus: plerũqꝫ pro reſeruatione ⁊ affectione premiſſis: interdum ꝟo econtra ꝓnunciatũ et diffinitũ fore.

Prelatus vigilẽ paſtorem imitari dʒ.

¶ Nos qui vigilis more paſtoris ſuꝑ his maturo ꝓuidendũ eſſe ꝯſilio nõ indigne cenſuimus. Et ꝓpterea in ſingulis cauſis ſuꝑ quibuſuis bñficijs eccleſiaſticis eãdẽ ambiguitatem quõlibet ꝯcernẽtib⁹: vſqꝫ ad nr̃m bñplacitum ſuꝑſedere mãdauim⁹: cupiẽtes (quẽadmodũ noſtro incũbit offõ) dubijs hmõi finẽ iponere. ſubditoꝝ obuiare diſpendijs. ⁊ (ne lites fiant penitus immortales) de oportuno remedio ꝓuidere.

Lites debẽt eẽ breues.

¶ Felicis recordationis Urbani. v. Gregorij. ix. et bonifacij. viij. romanorũ põtificũ: etiã predeceſſorum noſtrorum q̃ ad ſubmouẽda altercationũ fomẽta ⁊ ambiguitates hmõi lucidandas declarationes ſiles per ſuas litteras ediderunt: veſtigijs inherẽdo ac ꝓuide ꝯſiderantes effectũ ꝑ reſeruationem manuſqꝫ appoſitionem eorũdem ꝑdeceſſorum in dictis bñficijs ineſſe ꝓductũ ꝑ obitum ipſoꝝ nequaq̃ cẽſeri debere reuocatum

Romani põtificis manus eſt magne virtutis

Romani q̃qꝫ põtificis man⁹ appoſitionẽ predictã tãte efficacie tanteqꝫ virtutis exiſtere: vt ⁊ ſi littere apoſtolice ſuꝑ ꝓuiſionib⁹ beneficioꝝ: aut de ꝓuidendo mandatis in quibus decretũ et reſeruatio hmõi apponunt̃: ex aliqua cauſa ſuum debitum nõ ſortiant̃ effectuꝫ facultatem tamen prouidendi de beneficijs taliter reſeruatis quibuſcũqꝫ alijs fuiſſe adeptam hui⁹ perpetue et irrefragabilis conſtitutionis edicto de venerabiliũ fratrũ nroꝝ ſancte ro. ec. cardinaliũ conſilio: oĩa et ſingula beneficia eccleſiaſtica ſecularia ⁊ cuiuſuis ordinis regularia: etiã ſi prepoſitatus: canonicatus: prepoſiture: ⁊ prebende: dignitates. perſonat⁹: adminiſtrationes: vel officia fuerint: etiã ſi ad illa conſueuerint qui illis preficiuntur per electionem aſſumi: eiſqꝫ cura immineat animarum (vt premittitur) reſeruata / ⁊ per romanos pontifices ſucceſſores noſtros canonice intrantes in poſteꝝ reſeruanda: ac etiam quouis modo vacantia et in antea vacatura: per huiuſmodi reſeruationẽ et decretum remanſiſſe: et remanere ſemꝑ affecta: nullumqꝫ de illis (cum ꝑmũ vacare contigerit) preter eundem roma. pontifi. ea vice quouis modo diſponere potuiſſe ſiue poſſe. haꝝ ſerie decernimus et pariter declaram⁹.

Beneficia per qd dñr affecta

Quod tam in pendentibus etiam per appellationem q̃ꝫ in futurum ſuper eiſdem beneficijs (vt premittitur) reſeruatis committẽdis cauſis: per dilectos filios magiſtros capellanos noſtros cauſarum palatij apoſtolici auditores: atqꝫ alios quoſcũqꝫ delegatos et iudices vbilibet inuiolabiliter obſeruari: et ſecundum premiſſa: nec aliter ſententiari ⁊ diffiniri volumus atqꝫ mandamus eis et eorum cuilibet / quauis alia ſuper premiſſis interpretandi facultate ſublata. Decernẽtes exnunc irritum et inane ⁊ ſecus ſuꝑ his a quoq̃ꝫ quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. ¶ Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtre conſtitutionis: declaratiõis: voluntatis mandati et decreti infringere vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare preſumpſerit: indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri ⁊ pauli apoſtolorum ſe nouerit incurſurũ. ¶ Datum rome apud ſanctũ marcum anno incarnationis dñice. M.cccclxvij. kalendas ſeptembris põtifi. n. anno. tertio.

¶ Ne ſede vacante aliquid innouetur.

Johannes. xxij. Epus ſeruus ſeruorum dei ad perpetuam rei memoriam.

¶ Papa volens ꝓuidere diuino cultui et miniſtris eiuſdem: et occurrere diſpendijs que ipſis quotidie imminent propter occupationes vacantium eccleſiarum primi anni q̃ cõpetunt et diuerſis titulis aliquibus eccleſijs ſeu perſonis: ſtatuit ꝙ qñ talis occupatio imminebit in bñficijs q̃ ꝯſueuerũt in decime ſolutione taxari. collectores ipſoꝝ annaliũ ſint ꝯtẽti ipſa ſumma ꝓ qua cõſueuit dari decima ſi ipſã eligendã duxerit: totali reſiduo penes eũ cui collatũ eſt beneficiũ remanente: vel dimiſſa eidẽ ſumma ꝑdicta poſſit dictũ reſiduũ ſibi aſſumere: dũ tñ alteruꝫ infra. x. dies dicti eligant collectores. alˀs poſt decẽ dies ipſorũ optio in bñficiatũ trãſeat ipſo iure. In nõ taxatis autẽ fruct⁹ deciabiles illi⁹ anni diuidãtur ꝑ mediuꝫ: et vtriqꝫ eoꝝ medietas tribuat̃ ita ꝙ ſi alter dimidia noluerit contẽtari / ipſa in volentẽ tranſeat ipſo iure. ⁊ ſi quicq̃ꝫ aliqd contra dictam ordinationem receperit penas hic cõtentas incurrat. Capĩm vnicum.

hec habet int. xx. Johānis xxij. ſub tit. ď elec. cū glo. dñi geſſelini.

Suſcepti. Hec decret. poteſt itītulari ſub titulo de reſcriptis. vel ſub tit. de electio. vel ne ſe. va. vel ſub illo. vt eccle. benefi. vel ſub illo de ṽb. ſig. Et diuidiť in quinqꝫ ptes Pmo poniť cōcedēde cōſtitutionis duplex occaſio Scđo facit ď quo agitur ſummaria recitatio. Tertio ſuper taxatis ꝯſtituiť. Quarto de nō taxatis annectiť. Quinto nō ſuātibꝰ diuerſa pena appōitur. ſcđa. cum itaqꝫ. tertia: nos de illo. q̄rta: illis. et quinta. ſi quicqꝫ. Et hec facta eſt ad declarationem illoꝝ iuriū. ſ. vt ec. bñfi. c. vno. in fi. ne ſe. va. c. j. ꝑ Innocen. de ṽb. ſig. tua. de reſcrip. ſi papa. ⁊ de p̄ben. ſi tibi ꝯceſſo. lib. vj. Guil. de monte lauduno.

Suſcepti[a] regiminis nos cura ſollicitat vt q̄ in eccleſijs nō abſqꝫ diſpēdio[b] miniſtroꝝ[c] ⁊ cultꝰ[d] detrimēto diuini ſeruari videamus / per oppoſitionez cōgrui moderamis in meliꝰ reformemꝰ. Cum ita[e] qꝫ i nōnullis eccl'ijs[f] obſuet[g] ⁊ a lōgis[h] retroactis tpibꝰ fuerit obſuatū / qꝫ fructꝰ p̄mi vel ſecūdi / aut alteriꝰ[i] cuiuſqꝫ ſequentis anni bñficioꝝ vacā-

a Suſcepti. ſic. ſ. de preben. ſuſcepti. li. vj.

b Diſpēdio. de hijs ď reſcrip. diſpēdia. i p̄n. li. vj.

c Miniſtroꝝ. generi eñ taliū intēdit hic papa ꝓuidere. nō aūt ꝑſonis ſingularibꝰ. ⁊ ſic erit ꝑpetuū et fauorabile. ar. xij. q. ij. liberti maxime cū fiat i fauorē diuini cultꝰ vt pꝫ. j. alꝛ eñ mere ꝑſonalia / ꝑſonas nō trāſgrediunť: imo cū eis pereunt. ⁊ vt marie debēt vt odioſa reſtringi. inſti. de iure natu. §. qđ p̄ncipi. ſ. de reſcrip. qi ꝑ ambitioſam. lib. vj. Notāter etiā dicit miniſtroꝝ ſub noīe officij nō ꝓprio. q. d. hic papa ꝓuidere intēdimꝰ arti. ⁊ ṽtuoſe īduſtrie holm nō nature ſicut ecōtrario vitiū dꝫ haberi odio non natura. lxxxij. di. odio. ⁊. lxxxvj. di. donare. Notabis etiam hic qꝫ papa nedū diuino cultui. de q̄. j. imo etiā diſpendio miniſtroꝝ ꝓuidere intēdit etiā p̄ncipaliꝰ ⁊ fortiꝰ. qđ pꝫ in hoc qꝫ in ſcripture ordine hic p̄mittit. arg. iuriū. ſ. de elec. ſi q̄s iuſto. ⁊ de p̄bē. mādato. lib: vj. Ex q̄ ſequiť qꝫ nedum reſidētes vere / ſicut ſunt illi qui interſunt horis diuinis: imo etiā preſumptiue ⁊ iuris fictiōe ſicut exiſtētes in pape vel cardinalium ſeruitio: vel ſtudio theologie / vel ſilēs gaudeāt huiuſmodi beneficio decre. de quo dicetur. j. Guil. de monte lauduno.

Vitiuz odio ꝓſequamur non naturam

d Et cultꝰ. multa ſunt ſpālia in fauorē diuini cultus ſtatuta. ſ. de cōſti. ex pte. de reſcrip. qi ābitioſam li. vj. ď cele. miſ. ſui. ꝯcilij vien. vñ cū cultꝰ diuinꝰ ſit iuris publici. j. diſ. ius publicū. pacto priuatoꝝ tolli ſeu ipſi renūciari nō pōt. ff. de pac. l. ius publicū. ſ. de fo. ꝯpe. ſi diligēti. maxime cū videať inherere p̄ceptis p̄me tabule. xxxij. q. vij. q̄d i oībꝰ. ex q̄ vť qꝫ etiam papa non poſſit ſuꝑ hoc ſine magna cā diſpēſare cū ſola infirmitas ab hoc excuſet: ne vicariꝰ tollat pēſum a dño ſibi ſpāliter ſuꝑ quēlibet viuētē de eiꝰ p̄timonio reſeruatū. ſ. de cele. miſ. c. j. nec etiā ſuꝑ ſubtracto niſi illū reſtituat. vt ſic nō ſmittať pctm̄: ſi cū pōt (maxie deo) nō reſtituať ablatū. cū etiā idē eſſet de pēſione alicui dño ꝓuato ſubtracta. ar. ſ. de vſu. cū tu. xvj. q. j. reuertimini. cū ſilibꝰ. Sꝫ nunq̄d poterit huic bñficio renūciari? Credo qꝫ ſic inq̄tū tangit ius cuiuſuis priuati. ſed inq̄tum eccleſie non. ar. ſ. de arbi. cum tempore.

Cultui diuino renunciari nō pōt.

e Cum itaqꝫ. ſecunda pars.

f Eccleſijs. de qbꝰ ſi in p̄uilegio vel ſtatuto expꝛeſſe actū eſt / expꝛſſiōi ſtabiť. ſ. de p̄ui. accepimꝰ. ix. q. iij. ꝯq̄ſtus. ſaluo hoc qđ legiť ꝯ ꝯſuetudinē vel ſtatuta inferioꝝ. ſ. de elec. ſepe. et de offi. or. pſiti. li. vj. alꝛs vſus obtinuit qꝫ monaſteria ſeu loca collegiata nō ꝯp̄hendanť multo minꝰ ipſe eccl'ie cathedrales. arg. ſ. de p̄ben. c. fi. de ꝯceſ. p̄bē. dilectꝰ. Si q̄ras quā eccl'iam dicas collegiatā vel ꝯuētualē q̄ſitū ad hec? Credo qꝫ illa dūtaxat in q̄ ſunt duo vel plures tā̄ faciētes vnum corpꝰ cū cōſueuerit ꝯuētus capl'm vel collegiū vocari ⁊ ſic nihil faciet ibi pluralitas ꝑſonaꝝ vel paucitas: dum tñ ſint duo vel tres: ſed ipſa realitas ſcꝫ qꝫ ibi cōuerſenť vt vnū corpꝰ faciētes inſiť. Itē credulitas gentiū ⁊ opinio. ſ. qꝫ cōiter a gentibꝰ ꝯſueuerūt ſic appellari ⁊ haberi vt tales. hoc dico per iura. ſ. de elect. nullꝰ. de exceſ. p̄la. dilecta. de ꝓba. ꝑ tuas. q̄ ſi. ſint legi. trāſmiſſe. iij. q. vij. §. tria. de p̄bē. de inſta. ꝑ Inno. Quid ergo erit de p̄oratibꝰ monaſterioꝝ olim aſ. caſe dei grā dimotē. maioris mōaſterij p̄mōſtratēſi. vel ſilibꝰ / in q̄ꝝ aliq̄bꝰ q̄ſiqꝫ ꝯſueuerunt eſſe q̄ttuor monachi: q̄ſiqꝫ octo aſſociātes priores ibidem / nunq̄d collectores ꝑcipiēt talia annalia cū vacabūt. Credo qꝫ nō debeant collectores ab iſtis tanq̄ a collegiatis excludi: cū tales potiꝰ ſint tanq̄ ꝑ modū aſſociatiōis q̄ collegiū ſeu ꝯuētꝰ ꝑ. c. dilectā. de hoc plene notaui. ſ. de reſcrip. ⁊ ſi p̄ncipalis. ⁊ de ſta. regu. ne i agro. Sed q̄d de celeraria eccl'ie ſcti ſtephani tholoſe. in q̄ de anno in ānum mutanť celerarij. vel de archip̄ſbyteratibꝰ dioce. bituricēſi. q̄ ad mutationē archiepi vel capl'i in regimine cathedralis eccleſie renouanť. nunq̄d a talibus ꝑcipient. Credo qꝫ nō: cum nō dicanť vacare ꝓp̄e nec inſtitutio bñficioꝝ eſt apud celerarios ſeu archipb̄ſos tꝑales: ſed apud illos potiꝰ q̄ꝝ iſti vices gerūt ſicut ďi de vicarijs tꝑalibꝰ in fi. extrauagātis execrabilis. ⁊ dixi. ſ. de offic. vi. q̄ de eccl'ijs. ꝯci. vieñ. facit. ſ. ꝯſue. c. j. lib. vj. in ṽbo perpetua. Et idē dico pari rōne de grangijs monachoꝝ alboꝝ vel monialium frōtis ebrandi ſctē clare vel de ꝓhano: ſeu ſimiliū ⁊ de alijs poſſeſſionibꝰ traditis ſub ānua penſiōe fratribus de ordine. vel alijs ad vitā vel aliud tēpꝰ modicū. q̄ ꝑ eorū ceſſum vel deceſſum nō dicerenť vacare. ⁊. ſ. de preben. q̄uis. in p̄n. lib. vi. xvj. q. j. poſſeſſiōes. fa. qđ legitur. ⁊ no. ſ. de preſcrip. ſi diligenti.

Eccl'ia q̄ ďi collegiata.

Archipb̄ri bituricē. mutāť mutato p̄lato.

g Obſeruet. ſub p̄textu p̄uilegij vel ſtatuti de quibus. j. Guil. de monte laudu.

h Et a lōgis. ⁊ hic vbi ꝯſuetudo allegať. Et ſic nō ſufficere ꝯſuetudinē longi tpis. de quo diceť pleniꝰ. j.

i Primi vel ſcđi aut alteriꝰ. vel tertij vel q̄rti ſeu deinceps. ſicut dicit lex de replicationibꝰ. inſti. de excep. qđ in infinitū eſt ire hodie in aliq̄bꝰ locis. q̄ infinitas tā̄ diſpēdioſa nouis bñficiatis in illis ꝑtibꝰ merito eſt repꝛobāda. ar. ſ. de reſcrip. cū i multis. li. vj. ſ. q̄ro p̄mo ſi ꝯtingat in p̄mo anno bis vacare bñficium an ille cui p̄mi anni fructꝰ cōpetūt: habebit eos ꝑ duos ānos? Dicūt quidā qꝫ habebit a tꝑe p̄me vacationis vſqꝫ ad ſcđam: ⁊ a ſcđa ꝑ totū ānum ꝯpletū ꝑ. l. ff. ad ſe. cō. turpil. l. in ſenatuſcōſultū. §. q̄ꝫ. Scđo q̄ro an poſito qꝫ de cōſuetudine mortuꝰ p̄mo anno / fabrica ſcđo inibi colligeret: ſi papa ꝓ ſe vel ꝓ paſſagio hoc ſimplr leuandū iuſſerit vel iuſſuꝫ ꝑ alios ex certa ſcia ꝯfirmauerit: q̄ ordine iſti leuabūt? Si eſſet hoc ṽbuꝫ aſſerri / nō eſſet dubiuꝫ imo etiā dato qꝫ nō ſit / adhuc vť qꝫ apl'icꝰ debeat p̄cedere ⁊ in p̄mo anno leuare licꝫ

Infinitas reprobať

vltim⁹ ſit in cõceſſione: ex q̄ concurrit cum alijs iuxta ea que leguntur. ſ. de preben. hi qui. lib. vj. maxime ſi adiecerit papa in ſuo p̄uilegio illas non obſtãtias de quib⁹ legitur. ſ. de reſcript. al's de p̄uile. ſi papa. lib. vj. vbi dictum eſt ſatis. de hoc in fi.

a ¶ Uacãtiũ.

a tp̄e ſcilʒ introductiõis ꝯſuetudinis p̄uilegij vel ſtatuti. ⁊ ſic alia bñficia q̄ ante iſtã introductionẽ vacare inceperant / lʒ iſtis ſuptueniẽtib⁹ adhuc erant libere ⁊ vacãtia: nõ cadũt ſub aliquo iſtoꝝ cũ cõſtitutio iuris publici vel priuati non extendat ſe ad p̄terita vel pendẽtia niſi de his expſſe caueatur in ipſa. in auſ. vt cũ de ap. cog. in p̄n. ſ. de iudi. diſpẽdioſam. l ſi. ꝯci. vien. Qđ credo verum ſi ſit ibi adiectio aliq̄ certi tp̄is: vt qꝛ di fruct⁹ vacantiũ p̄ tres ãnos: qꝛ tunc curſus illi⁹ termini incipiet ſtatum poſt editã publicatã vel editã ſi ſit decretũ. in auſ. vt fac. no. cõſti. in p̄n. ſ. de elec. ſi co ipe. li. vj. ar. ſ. de v̄bo. ſig. abbate. de elec. q̄ſq̄s. vel etiã ſi v̄bũ futuri tp̄is ſit ibi inſertũ. puta vacatura vel vacabunt. vt. ſ. de reſcript. al's de p̄uile. ſi papa. lib. vj. Secus ſi dixit ſimpl'r fruct⁹ vacantiũ. vt hic videretur: qꝛ tunc intelligi debet etiã de his q̄ inueniunt̃ tp̄e ꝯceſſionis libere vacare: al's q̄ꝫ p̄ adeptionẽ pacificã ſcđi: qꝛ tunc etiã fruct⁹ p̄mi nõ habebit. vt ſ. de p̄ben. ſi tibi ꝯceſſo. li. vj. ⁊ pari rõne de p̄mutatis videtur. vt. j. dicet̃. ⁊ dicti. ſ. de p̄bẽ. ſi plures. ꝯci. vien. Et credo q̄ pacifica adeptio ſcđi ſufficiat ad hoc q̄ primũ qđ incompatibile eſt: ipſo iure vacet: ad lucrãdos in hoc caſus fructus in quocũq̄ bñficio minori epiſcopatu ſiue ſit ſolẽnis abbatia ſeu quoduis aliud dũ tñ al's ſub tali forma caderet. p̄ iura. ſ. de p̄ben. de multa. de elec. cõmiſſa. lib. vj. xxj. q. ij. ſi quis excepto epatu pp̄ter quẽ q̄s non amittit p̄ora bñficia ſtatim adepta poſſeſſione niſi poſt tp̄a de cõſecrãdis epis: qđ eſt ſp̄ale in ipſis. vt. ſ. de elec. cũ in cũctis § inferiora. in p̄n. Sed q̄ bñficia dicent̃ vacãtia in hoc caſu? Dic vacans p̄prie di qđ a nemine eſt occupatum ſeu poſſeſſum. ⁊ ideo heredit as iacens vacare di / nec in eã furtum ꝯmitti põt / ex q̄ addita nõ eſt. ff. de effrac. ⁊ expil. l. ij. ff. de furtis. l. hereditarie. Et põt dici vacãs de iure ⁊ de facto. Itẽ de iure tñ / nõ autẽ de facto. vt. ſ. de reſtit. ſpo. c. ij. Item de facto tñ / nõ autẽ de iure. ſ. de ꝯceſ. p̄bẽ. cũ nr̃is. Sed in p̄mo caſu hoc ꝯtingit multipliciter morte / renunciatiõe / depoſitiõe / p̄mutatiõe. Mors eñ naturalis oĩa ſoluit intm̃ q̄ etiã ſi in inſtãti miraculoſe reſuſcitetur ſicut fecit lazar⁹ / non recuperaret bñficiũ: imo ip̄m collectores leuarẽt. ar. eorũ q̄ legunt̃ ⁊ notant̃. xxxij. q. vij. licite. nec in bñficialib⁹ aliq̄d de iure mortui ad ſucceſſorẽ tranſmittitur / ſeu ius vni⁹ ꝯtinuat̃ in aliũ: niſi ſola lis incepta pri⁹ cum mortuo. ⁊ hoc fit de q̄dã eq̄tate / et nõ de rigore: cũ ius bñficiale a deo p̄ſonale ſit p̄ p̄ſonã nõ trãſgredit̃ / imo in ſucceſſore p̄ oĩa ius nouũ creat̃. lʒ ſec⁹ ſit in ſucceſſionib⁹ hereditarijs / in quibus ſucceſſor ſcđs in iure p̄mi ſuccedit. ꝯtinuando ius primi ad ſcđm ſine innouatiõe iuris. vt hec p̄bant̃. et. ſ. de preben. c. j. vij. q. j. moyſes. ſ. vt lite pen. ſi hi cõtra quos. in fi. ff. de iudi. tam ex ꝯtrib⁹. et idem in iure p̄prietario reali / ſeu p̄ſonali q̄uis eccl'iaſtico. ſ. de offi. deleg. quoniã vt lite penden. eccl'ia maxime vniuerſali. ſ. de teſti. ſignificauerunt. in p̄n. cũ ibi notatis. de hoc dicet̃ l extrauag. execrabilis. In alijs autem modis ſicut in ceſſione et ſimilibus / lʒ perdatur ius / dum tñ al's legitime fiat: non tamen ipſa poſſeſſio: niſi hoc per ſentẽtiam iudicis declaretur: vel niſi euidẽter appareat poſſidentem habuiſſe p̄ derelicto facto vel verbo. cum ſemel poſſidens ſemper poſſidens p̄ſumat̃. hoc p̄batur. ſ. de here. cũ ſcđm. de p̄bẽ. licet ep̄s. lib. vj. inſtitu. de rerum diui. § fina. ſ. de p̄ui. dudũ. in quo ergo caſu de premiſſis habebit collector vacantem? Dic q̄ de his que conſtat verbo ⁊ facto vacare nõ eſt dubiũ ſed quia de aliq̄bus eſt dubium hic. Primo q̄ro an beneficia p̄mutata legitime vacare dicant̃. Et videt̃ q̄ non. Primo p̄pter rationẽ. ſ. de p̄ben. ſi tibi conceſſo. lib. vj. ſcđo: nã p̄mutatio initiũ efficax nõ capit ex mutuo ꝯſenſu ſeu voluntate p̄mutãtiũ: ſed ex traditiõe rei: nam anteq̄ꝫ ego habeã tuã p̄bendã ⁊ tu meã. non eſt cõpleta p̄mutatio: licet ſecus ſit in venditione ⁊ emptione q̄ habẽt initiũ efficax ex ipſo ꝯſenſu. ff. de reꝝ p̄mu. l. j. § item emptio. Si ergo adeptio ſola rei permutate hunc cõtractum p̄ficiat clarum eſt q̄ antea nihil qđ ſit ibi vacans reperit̃. cũ totũ ſit impendẽti. nec etiã re adepta cũ ſit iã poſſeſſum. ⁊ ſic nõ inuenit̃ aliqđ inſtãs vel momentũ q̄ iſta beneficia vacauerint: ⁊ ſic non debebuntur collectorib⁹ iſtis. Cõtrariũ ptʒ. nam in reſignatione reperitur libera iuris p̄prij refutatio vtriuſq̄ꝫ. que ambe confuſe ⁊ vno ſpiramine ad inſtar p̄ſonaꝝ diuinaꝝ fieri non pñt. imo ad diuerſitatẽ ſuppoſitoꝝ habet hic ſeq̄ diuerſitas actuũ: ita q̄ in exercendis iſtis actib⁹ ip̄oſſibile eſt q̄n ſit dare aliqđ inſtãs in q̄ vacãs extat vnuʒ ãteq̄ꝫ aliud ſubſequat̃. qđ de rigore credo verius: ſed de eq̄tate primũ p̄. c. p̄dictũ. ſi tibi cõceſſo. ⁊. ſ. de rerum p̄mu. licet. li. vj. Sed q̄d erit ſi ſine alia vacatione bñficiũ diuidat̃ in. xij. iuxta decre. ſ. de conſti. cũ acceſſiſſent. ſicut factuʒ fuit de p̄poſitura ceſar auguſtana. ita q̄ p̄poſit⁹ q̄ tunc totũ tenebat habeat tũc tñ vnã de. xij. Nunq̄d alie partes dicentur vacantes? Uidet̃ q̄ in altera parte q̄ntũcunq̄ꝫ modica ſaluetur tot⁹ titul⁹. ⁊ ſic nõ dicat̃ vacare. talia eñ noĩa que ſunt iuris potius q̄ꝫ facti ſicut ſunt dignitates / nobilitates / corpa vel ſiĩa in q̄libet parte modica / integra perſeuerant: maxime q̄ntũ ad ea q̄ in honoribus conſiſtũt. hoc dico p̄ iura. ſ. de iurepatro. ca. j. ff. de ſuitu. vie. no. xvj. q. vij. pie mẽtis. facit. ff. ad munici. l. ſicut municipij § vit. de ꝯſe. di. iiij. vbi pars. ⁊ di. v. nõ mediocriter. cũ ſiĩlibus. In ꝯtrariũ videt̃: qꝛ cũ ſeparatorum ſeparata ſit ratio: ⁊ aliud ſit de parte ſeparata a toto ⁊ de ſpecieb⁹ ſubtractis a genere: q̄ꝫ eſſet de ipſo toto in ſe integre p̄ſiſtente. ⁊ nõ poſſit dici q̄n ex q̄ partes diuiſe ⁊ ſeparate fuerint p̄ momentũ ãteq̄ꝫ alicui cõferrent̃ vacãtes exiſterent. ⁊ ſic affecte fuerint p̄ iura ſpecialia alicui de contentis in hac decre. argu. iuriũ. ſ. allegatoꝝ. facit. ſ. de reſcrip. paſtoralis. de offic. deleg. p̄terea. in fi. glo. a ꝯrio ſenſu. ⁊ de reg. iur. in toto. lib. vj. Primum videt̃ veri⁹. Si eñ ante cõceſſionẽ vacãtiũ eccl'ia aliq̄ ſit vnita alicui dignitati vel p̄bende poſt ceſſum vel deceſſum rectoris iuxta decreta. ſ. de reſti. ſpo. cũ veniſſent. ⁊ de reb. eccle. nõ alie. ſi vna. ꝯcil. vien. ſi poſt talẽ. conceſſionẽ moriat̃ rector vel cedat nõ habebit eã collector. ſ. de reſcrip. eam te. Sed q̄d erit de altarib⁹ vel bñficijs alijs q̄ ex deuotione decedentiũ ⁊ alioꝝ quotidie poſt dictam ꝯceſſionem de nouo conſtruunt̃ p̄petuo ⁊ dotantur. nunq̄d ipſa ipſi collectores habebunt? Uidetur q̄ non p̄ iura. ſ. de cõſti. q̄m conſtitutio. de reſcrip. litteras. concil. vienẽ. Contrariũ videt̃ p̄. c. de offic. archi. dilecto. vbi illa cõſuetudo q̄ de ſe ſtricti iuris eſt: ad monaſteriũ qđ de nouo creat̃ ſe extẽdit. Credo q̄ vbi eã p̄uilegij ſtatuti vel ꝯſuetudinis huiuſmodi de ſe extenſiua ſit in fu

Conſtitutio ad p̄terita vel pendẽtia non extẽdit̃ niſi in ipſa caueat̃.

Uacãs q̄d p̄prie di

Mortuus ſi ſurgeret bñficium non recuperaret.

Beneficia permutata an dicant̃ vacare

Iuris noĩa in q̄libet p̄te p̄ſeuerant itegra.

turū ſicut eſt hic/futura etiā reſpiciat: maxime i reali bus q̄ q̄ſi ſunt fauorabilia vt in ſecūdis concordātijs ſecus q̄ſi cauſa eſt actu tranſiens/ maxime in his q̄ fa uore pſonaꝝ fiunt q̄ q̄ſi ſunt odioſa: vt in primis. De hac notaui ſatis. ſ. de vi.⁊ ho.cle.q̄ꝛ.ꝯci.vien̄.qđ cre derē verum: niſi fruct⁹ ſeu.ꝓuēt⁹ dictoꝝ bñficioꝝ eſſent ad certos vſus deputati:

bus annalia de ꝯſuetudine[a] priuilegio[b] vel ſtatuto appli- cet in totuz[c] ita q̄ illi q̄ hmōi bñficia canonice obtinent/ ⁊

puta ad vitam ſacerdotis ⁊ ſue familie. vel ceteroꝝ pauperꝝ in hoſpitalib⁹ vel monialiū ſeu alioꝝ religio ſoꝝ: qui vix de illis poſſent ſuſtentari nec habent vn de al's viuerēt. niſi per ſuffragia inde dicata. ſicut eſt de illis reditib⁹ deputatis ꝓ vita pauperꝝ in ſede bar che: q̄ꝛ de talibus nec leuabit decima. nec cadunt ſub vacātib⁹. ar. ſ. de p̄bē. ſignificatū. ⁊.c. ꝑ litteras. ⁊ de relig. do. q̄ꝛ cōtingit. cōci. vien̄. imo nec alia q̄ nō exce dūt. vij. libras turon̄. ꝓut iterpretatus fuit dn̄s Gre go. x. in ꝯcil. lugdu. tpe quo ꝯceſſit decimam paſſagio vltramarino. Guil. de monte laudu.

Fru ctus vni⁹ ec cleſie pn̄t al- teri ap plicari de ꝯſue tudine

a ¶ De cōſuetudine. ⁊ ſic valet cōſuetudo q̄ fruct⁹ vnius eccleſie ad vſus alij applicent. vt ſit mēbrū vni⁹ ⁊ eiuſdem corporis. cū iſta eccleſia multās ſit vnica ⁊ vnū corpus myſticū faciat. vt. ſ. de ſum. tri. firmiter. §. vna. ⁊ de exceſ. p̄la. frequēs. ꝯcil. vien̄. aliꝗ ſeruat. fa. ſ. de elec. cum non deceat. lib. vj.

b ¶ Priuilegio. Iſtud cōcedit q̄tidie papa. vt. ſ. de reſcrip. al's de p̄ui. ſi papa. in ỽbo ꝯcedam⁹. de p̄ben. ſicut in ỽbo a nobis. ⁊ de ỽbo. ſig. ſi tua ſuꝑ ỽbo dure rimus indulgēdum. ſ a ꝯrio ſenſu null⁹ alter iferior hoc poterit. niſi forſan de vno vel de duob⁹ certis bñfi cijs ⁊ ex cā ante collationem cū caplo ſuo. ⁊ ſic intelli git qđ legit et notat. ſ. vt ec. bñfi. vt nr̄m. in fi. Sed ꝯ vr ꝑ.c. fi. ſ. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ⁊ videm⁹ q̄ q̄tidie faciūt epi cū caplis ſuis aſſignādo vacātia ipſi fabri ce/ mortuo/ vel ſilib⁹ pijs oꝑib⁹. Hic crederē diſtinguē dū: q̄ꝛ aut hoc ꝓuilegiū fit maxie ꝑ modum ſtatuti ꝓ aliq̄ pio vſu ⁊ neceſſario vt in caſib⁹ p̄dictis nō tantū vtilitati mēſe epi vel capli applicādo. ⁊ tunc videt q̄ ipſi pn̄t hoc facere: ſm q̄ decimā vel aliā ꝑtē bñficioꝝ ſuoꝝ ibi poſſeſſoꝝ poſſet ep̄s nedum cū maiori parte capli/ imo cū minori. cū ſit i hac ꝑte ſanior/ etiā iuris alijs deputare. vt in.c. ex ꝑte. de his q̄ fi. a ma. par. ca. al's ꝓ vtilitate mēſe ſue vel ſua nō poſſent ſine exp̄ſſa licentia pape. vt in iurib⁹. ſ. allegatis. hoc excepto tñ qđ dictū eſt. ſ. vt ec. bñfi. vt nr̄m. hoc dico. ar. dec. ſ. d re. ec. nō alie. ſi vna. ꝯcil. vien̄. Legat⁹ tñ videt indiſti ete hoc poſſe facere: cū nō iueniat hoc exp̄ſſe reſerua tū pape. ar. ij. q. v. q̄ de cā. de hoc no. i p̄ma ꝑte. ſpe. ti. delegato. §. nūc oſtēdendū. ỽ. legat⁹ igit. Sed qđ erit de alijs iferiorib⁹ ordiarijs: nūqđ hoc facere poterūt ſaltē i bñficijs ad eos pleno iure ſpectātib⁹ ſicut ſunt dignitates: officia p̄orat⁹ ⁊ alie adminiſtrationes ad ipſos imediate ſpectātes. Videt q̄ ſic. cū diſtictōe fa cta de ep̄o ⁊ caplo. ſ. Sꝫ nunqđ vigore ꝓuilegij vel ſta tuti epi ⁊ capli poterūt iſta leuari a bñficijs ſpectāti bus ad inferiores p̄latos ipſi⁹ dioc. Planū eſt q̄ ſi ſint exēpti nō. ſ. de offic. or. graue. ⁊ de p̄ui. ex ꝑte. vñ ſol⁹ papa ⁊ delegat⁹ a latere poſſet eos aſtringere ad hoc vt. ſ. de offi. le.c.j. de ỽb. ſig. veniēs. in p̄n. Et idē vide tur de nō exēptis bñficijs q̄ ad eos pleno iure ſpectāt xvj. q. j. in ſūma. ⁊.c. de mōnchis. ⁊. q. ij. viſis. In alijs aūt in q̄bus epi hn̄t inſtōnē ſeu cōfirmationē videt q̄ poſſint ſicut de ꝓprijs habent ſtatuere. cum plus ha beat in talibus ep̄s q̄ patron⁹. ſ. de offi. lega. dilect⁹. ⁊ de p̄uile. cum ⁊ plantare. §. in eccleſijs. ergo ⁊c̄.

Benefi cioꝝ va cantiū fruct⁹ an poſ ſint mē ſe vel a lij vſui appli cari.

c ¶ In to: ſ. Nota q̄ dicit hic in totū ⁊ hoc qđ ſequi tur nihil inde ꝑcipiūt. ⁊. i. §. ſequit. in p̄n. itegre. ⁊. eo. §. circa finē. ver. niſi forſan cū itegritate ꝑcipere ⁊c̄. ex q̄b⁹ ꝯcludit q̄ papa nō intellexit hic ꝓuidere nec ꝓ ſpicere niſi i caſu in q̄ bñficiati ex toto amittebāt fru ctus ⁊ obuentio nes annoꝝ pri mi ſecūdi vel vl teri⁹. ergo a con trario ſēſu ſi ali quid remanebat bñficiatis qđ nō ꝯſueuerint collecto res leuare in iſto caſu nō ꝓuidet decre. Pone ergo q̄ priori ſcti euſebij altiſſodoreñ. q̄ cōſueuit ab antiq̄ ac cipere groſſos fruct⁹ p̄bendaꝝ p̄mi anni in eccl'a alti ſſiodoreñ. ex integro: reſeruatis q̄tidianis diſtributio nib⁹ nouis canonicis: nūqđ dictis canonicis inibi reſi dētib⁹. vel in ſeruitio pape ſeu cardinaliū exiſtentib⁹ habebit iſte p̄or. iuxta hāc decre. ſummā ꝓ qua dicte groſſe p̄bēde ſoluūt decimā vel reſiduū qđ maluerit eligere: vel poti⁹ poterit ꝓut hactenus conſueuit to tā groſſam p̄bendā accipere relictis q̄tidianis diſtri butionib⁹ illis q̄ volunt inibi reſidere? Videt q̄ totā groſſam ꝓut ꝯſueuit habebit. ꝑ ea q̄ dixi. Nam ſatis dn̄t ſufficere q̄tidiane diſtributiōes illis qui reſident alij aut ſibi imputent: q̄ꝛ tales abſentias forſan volū tarie ſibi q̄runt. volūtariū eñ excq̄ſitū ſeu ꝓcuratum ipedimentū neminē excuſare debet. arg. ſ. de accuſa. veniēs. de appella. cū parati. de dila. expoſuit cuꝫ ibi notatis. In cōtrariū videtur: nā papa in vtroq̄ caſu hmōi decre. intelligit ꝓuidere ipſis bñficiatis q̄ ꝯmo de nequeūt ad ipendendū ſeruitiū debitū reſidere. vt. i. ſequit. ſed iſti nequeūt cū ſolis diſtributiōib⁹ quoti dianis dato q̄ reſideāt. ipendere ſeruitiū. cū illud de ceat ꝯmode fieri in talib⁹ qđ fit conſideratis nobilita te: ſciētia ⁊ dignitate. de quo plene no. ſ. de reſcrip. cū adeo. Item intelligit ꝓuidere circa illos: ⁊ de illis fru ctib⁹ dūtaxat q̄ erāt in illa eccl'a decimabiles. ⁊ de q̄ bus decima ſolui ꝯſueuit: ſiue decima eſſet taxata ſi ue nō. qđ plene innuit. §. i. eo. in illis ỽo. in p̄n. ibi dū dicit q̄ fruct⁹ ⁊ obuētiones bñficij tūc vacantis q̄s in decima ſoluere ꝯſueuit ⁊c̄. vnde cū diſtributiōes quo tidiane nō ſint decimabiles: ergo de illis non curauit hic papa: ſꝫ de groſſa p̄benda dūtaxat q̄ erat decima bilis vnde cum iſta ſit ab antiquo taxata: tenet prior eligere alteꝝ quod maluerit iuxta p̄mū dictum: ma xime inter illos qui cauſa neceſſitatis vel euidētis et ꝓbabilis vtilitatis ſunt abſentes: iuxta ea que legū tur ⁊ no. vij. q. j. §. ambitiōis. ſ. de cle. non reſi. cū dile ctus durū etenī eſſet ſi rector eccl'e poſſet exigere to tam integrā decimā a ruſtico: qui non fraude vel do lo vel negligētia vel maiori ſua vtilitate ꝑmiſit ſuam ſegetem deſtrui: nec paſſus fuit eam ad ꝑfectionem venire ſic in ꝓpoſito de iſtis quotidianis diſtributio nibus que ſine fraude ſua ⁊ culpa iſtis deficiunt: du rū eſſet ſi groſſa ſua ipſis auferretur. qđ alijs tribue ret. ⁊ ſic quaſi bis punirētur ijdem contra oīa iura. ⁊ hoc veri⁹. Sed qđ dices de illo reſiduo quod ſupereſt canonicis quolibet anno in cathedralib⁹ et collegia tis eccleſijs de illis fructibus quos habēt ad partem ſolutis groſſis p̄bendis ⁊ diſtributionibus quotidia nis vel ꝓpter nimiam abſentiā canonicoꝝ que inter uenit in illo anno vel al's: nunquid illud ꝯputabitur inter groſſas p̄bendas: ſic q̄ exiſtentes in ſeruitio pa pe: vel ſtudentes in theologia vel al's priuilegiati ha bebunt de his partem: vel potius inter diſtributiōes cōputabit ſic q̄ ſoli preſentes hoc totū ſibi retineāt. Crederē q̄ vbi ſunt diſtincti fructus et redit⁹ de quib⁹

Impe dimen tū exq̄ ſitū nō excu ſat.

Decia itegra exigi nō pōt a ruſti co cui⁹ ſeges ē deſtru cta.

ad q̃s al's de iure fructus ipi ſpectare deberēt: nichil inde pcipiunt vñ illud incōueniēs ſequit ꝙ cōmode[a] neq̄unt ad ipēdēduz ſuitiuz debitū reſidere in eccl'ijs i quibus bñficiati exiſtūt. ¶ Nos de illo[b] ſup his remedio puidere volentes: p qđ hi ⁊ illi i fructuū perceptione pdictoꝝ participent[c] ⁊ eccleſie debitis[d] ſeruitijs non fraudent. Pñti decreto ſtatuimus de fratrum nr̃orum cōſilio ꝙ illi q̄ fruct⁹ pdictos ſibi hactenus itegre[e] vēdicabunt[f] ex priuilegio ꝟ cōſuetudine vel ſtatuto: nichil exinde vltra ſummam p qua vnūquodq̃ bñficioꝝ ipoꝝ cōſueuit[g] in decime ſolutio=

bus ſoluunt groſſe: ⁊ reditib⁹ de quibus q̄tidiane ſoluunt: tunc abſentes tales haberent partē de ſolo reſiduo groſſoꝝ: ſed vbi totū eſt inſimul ⁊ nihil diuiſum tunc de toto reſiduo debent hr̃e abſentes ex quo a ſolis diſtributionibus q̄tidianis ⁊ nō ab alio ſūt excluſi. fauorabile eſt eñ priuilegium eoꝝ ſaltē in illis caſibus de q̄bus ſ. de cle. nō reſi. cum dilectus. ꝟ magiſtris. c. fi. ⁊ per ꝯſequens excluſio odioſa cū cōtrarioꝝ eadez ſit diſciplina. vt xxxj. diſt. hoſpitiolū. Diſtributiones eñ pprie dicunt q̄ actu diſtribuunt ⁊ non alie. ar. ſ. de pbē. licet. vñ de toto reſiduo in hoc caſu habebūt partē ſuā dicti canonici. ⁊ p ꝯſequ⁹ iſti collectores iuxta ordinationē iſti⁹ decret. Si q̄ras q̄ ſit rō ꝙ in hoc caſu nichil recipit de quotidianis diſtributionibus: ⁊ tñ de groſſa pbenda pcipit? Dic ꝙ hec eſt: nā vt frequētius q̄tidiane diſtributiōes accipiūt de bonis indiſtinctis taliū locoꝝ collegiatoꝝ. vñ ipſa collegiata loca ſunt exempta a talib⁹ collationib⁹ vt dictū eſt. ſ. ſic ⁊ queuis bona ipſis adherentia. arg. ſ. de parroch. c. pe. de reg. iur. acceſſoriū. li. vj. Sec⁹ aūt de ſepatis. ar. eoꝝ q̄ legunt. ⁊ no. de pbē. ex litteris. p Inno. ff. de ſepa. p totū. Uel ſi forſan de bonis diſtinctis ſoluant. dic ꝙ nō cadūt ſub hac gr̃a: q2 non ſūt pprie bñficia eccl'iaſtica/ſed poti⁹ q̄dā ſalaria q̄ dātur ſeruitoribus pro labore diurno: ſicut ſtipendia militibus. vel diurni denarij. p pmā aūt rōnem credo ꝙ de eccl'ijs in q̄bus nulla eſt diſtinctio ſed oīa ſunt cōia q̄ p q̄tidianas diſtributiōes ſoluunt: nihil iſti recipiāt ſenatores: ſicut fit iter iſtos r'lares q̄ſi cōiter/ ⁊ iter ſeculares etiā q̄nq̃: iuxta ea q̄ notant. ſ. de pben. rō. et c. expoſuiſti. ſecus aūt de officijs/de pbēdis: ſeu dignitatib⁹: etiam int corpa iſtaꝝ eccl'iarū collegiataꝝ exiſtentibus ex quo hñt bona diſticta ab ipo capite. iuxta ea q̄ legunt. ſ. de pben. mādatū §. ad bñficia. li. vj. Quotidianū tñ victū quem camerarius in monaſterio recipit nō pcipiant iſti collectores: ſ3 fruct⁹ camerarie recipiant. ſ3 contrarium fieri viderim et male. Sed q̄ eſt ratio ꝙ iſta mēbra infra corp⁹ exiſtētia nō gaudeāt priuilegio capitis ſicut gaudent in illo caſu. ſ. de pben. q̄uis § ...li. vj.? Dic ꝙ fauor qui ē hic ⁊ odium ibi. ſoluunt ꝯtrium. ſ. de reg. iur. lib. vj. odia. de hoc notaui in. d. c. q̄uis.

Diſtributiōes ſunt q̄ actu diſtribuūtur.

Diſtributōes q̄tidiāe de q̄b⁹ bōis capiūtur.

a ¶ Cōmode. Nihilomin⁹ tñ tenebit impēdere ſeruitiū: al's peccat ad inſtar viri cui vxor nō poteſt reddere debitū: qui nihilominus eā alimentare tenetur ſed iputet ſibi qui talem accepit: vt legit. xxxij. q. vij. quid pponis. ⁊ no. xcj. diſt. clericus.

b ¶ Nos de illo. iā. pars.

c ¶ Participēt. Iſta eñ eſt bona puiſio q̄ eq̄litatez eligit lucrū ⁊ damnū penſat ⁊ diuidit eq̄ lāce. ⁊ iō ſtatera in ei⁹ manib⁹ ē poſita. vt ſic cuz ea gr̃as q̄s facit aliq̄bus pōderet. vt nō p eas alij enormiter aggrauētur. iuxta ea q̄ legunt. ſ. de re iudi. cū cām. l pn. de decimis ſuggeſtū. q2 durū eſt ꝙ aliq̄ de fletu rideāt alioꝝ. ſ. de priuile. petiſti. ⁊ ꝙ vn⁹ tm̄ habeat on⁹. ali⁹ totum lucrum. ſ. de preben. extirpande.

Fletus vni⁹ nō ſit riſus alteri⁹.

d ¶ Debitis ſeruitijs. Eſt eñ ſeruitiū vel obſequiuz diuinū penſio deo debita. vt. ſ. de cele. miſ. c. j. ⁊ c. gratia ꝯcil. vicñ. a qua nō vr̃ quis poſſe abſolui niſi ipſam reſtituat ſi citra infirmitatē eā ſubtraxerit. cū non remittat peccā. ⁊c̄. vt. ſ. de vſur. cū tu. ⁊ xcj. di. c. j. ⁊ ij. de hoc plene dixi in d. c. grauī. ⁊ ſ. e. in prin.

e ¶ Integre. ſubaudi vel i tā pauca quātitate ꝙ i ea ꝯmode reſidere nō poſſet. vt. ſ. dixi. vt ſic nullū ⁊ iutile hic cōparent. ſ. de tranſla. inter corporalia. ꝟ frigi. fraternitatis

f ¶ Uendicabūt. ꝯditione ex ſtatuto cōſuetudine vel priuilegio: cū alia actio nō ſit hic pdita: ſ3 nō ſit multū de noīe actionis curādū: dū tñ ſit recta intentio ⁊ v̄bis aptis ⁊ congruis pponat. vt. ſ. de iudi. dilecti. ⁊ c. examinata. vl' al's directa rei vendicatio intentet: cū dñium iſtis de iure ſpāli ꝯpetere in his fructib⁹ videat: ſicut de decima ꝟ iure cōi eccleſijs parrochialib⁹. vt. ſ. de deci. parrochianos. Quis habeat verū dñium in reb⁹ eccl'ie: dic vt no. hoſtien. de pecul. cleri. c. fi.

Actiōis nomen non eſt curādū

g ¶ Cōſueuit. p. xl. annos. ſ. ſ3 infuenerit niſi vnus act⁹. vt. ſ. de cā poſ. cū eccl'ia. xvj. q. iij. q̄s actiōes. Uidet tñ ꝙ. x. anni ſufficerēt: ex q̄ nō eſt ꝯ ius cōe. dū tñ vn⁹ act⁹ interueniſſet. p ea q̄ not. ff. de legi. cū de conſuetudine. ⁊ C. q̄ ſit lon. ꝯſue. ſup rubrica. ⁊ l. j. maxie cū tendat ad tollendū ius alterius certantis tñ ꝟ lucro captando. nā iſtis qui de nouo talia aſſequuntur bñficia nō multū detrahit ſi fructus pmi anni ſibi retineat q̄ eſt dñs olim eccl'iarū. vt. ſ. de pbē. licet. j. li. vj. hoc dico. arg. le. ff. de ppe. ⁊ tēp. pſcrip. l. ſi quis. et ibo iura canonica de pſcriptione ꝯſuetudinis loq̄ntia: nō dicūt ꝙ canonice ſit pſcripta. ſ3 p oti⁹ ꝙ legitie: vt pz. ſ. de ꝯſue. cū tanto. in fi. ⁊ de pben. cū de bñficio. li. vj. qđ videret maxime hodie iuxta formas q̄ a curia exeunt ſup gratijs in q̄bus nō dr̃ iuxta taxationem ant. q̄ decime: ſ3 decime tm̄: ⁊ ſic cuiuſlibet ꝯſuete. h3 ei ꝯſuetudo diuerſa noīa. q̄nq̃ dr̃ pſcripta. vt. ſ. de offi. ord. duo. q̄nq̃ antiq̄. C. de iure fi ſ. l. j. q̄nq̃ lōga. vt. C. q̄ ſit lon. ꝯſue. q̄nq̃ vetuſta. vt. ff. de aq̄ plu. arcen. l. j. §. denicq̃. ⁊ l. ij. in pn. q̄nq̃ diuturna. ff. de legi. diuturna. q̄nq̃ iueterata. ff. de leg. de q̄bus. q̄nq̃ vet⁹. ff. de pu. ⁊ vec. l. impatores. q̄nq̃ ppetua. ff. de legi. nā tpe. Iuxta hoc q̄ro q̄ pprie dicat antiq̄? textus dicit ſic. Ex antiqua ꝯſuetudine a tpe cui⁹ nō extat mēoria in ꝯtriuz. ⁊ ſic vr̃ ꝙ tm̄ tēpus requiratur in hoc caſu: ⁊ talis cōſuetudo habet iure ꝯſtituti: vt pbatur. ſ. de v̄b. ſig. ſup quibuſdā. de pſcrip. epm. li. vj. in fi. cū ibi notatis. Que ergo cōſuetudo hic ſufficiet ad hoc ꝙ diuiſio in iſto §. poſita habeat locū. q2 de hoc vidi pluries dubitari. vñ vt meli⁹ hoc videas. pone ꝙ quidaz impetrauit pmā dignitatem in eccl'ia gerundē. nō excedētem ſummā. c. libra. turoneñ. ſ3 taxationē decime dñs auteꝯ Iohānes fili⁹ regis ipetrauit ſcđo inibi ſine ſūma poſtq̄ vacauit archidiaconatus q̄ hodie valet vltra. l. libras turoñ. tam pp̄ter res q̄ ſunt ibi care q̄ꝫ propter monetam illi⁹ terre: que ſ3 olim minus valere cōſueuerit q̄ꝫ turonenſes parui. mō tamen adequatur eis

Cōſuetudo diuerſa noīa h3

ne taxari ꝑtextu cuiuſuis pri-
uilegij conſuetudinis vel ſta-
tuti quis mō ꝑcipiāt: ſed ipſi⁹
ſumme perceptione dūtaxat
ſint oīno contenti: totali reſi-
duo ᵃ ꝑdicta obtinētib⁹ ᵇ bñfi-
cia remanſuro: niſi forſan illi
q̇ fruct⁹ eoſdem ſoluti ᶜ fuerint
(vt ꝑfert) cū integritate ᵈ ꝑci-
pere/ ꝓ ſe mallēt ᵉ ipm hr̄e reſi
duū: ⁊ obtinētib⁹ ipſa bñficia
ſūmā ᶠ dimittere mēoratam q̄
caſu ꝑcipiēdi quod maluerit
illis relinquimus optionem ᵍ
ſic ꝙ infra.x.dies poſtq̄ ſciue
rint beneficia ipſa vacare:
hi quibus annalia ipſa de-
bentur ex priuilegio conſue-
tudine vel ſtatuto aut ipſo-
rum annalium collectores ʰ

nō tñ inuenit̄ ibi aliq̄ antiq̄ vel ꝯſueta taxatio: niſi ꝙ a tpe Greg.x. qui decimā ꝯcedens paſſagio vltramarino iuſſit ꝙ in ꝑmo anno haberet̄ iuramentū a rectorib⁹ ſup valore. ⁊ ꝙ extunc ille valor ſic iurat⁹ acciperet̄ ⁊ non pl⁹ niſi vellēt: nō tñ ꝓpt̄ hoc eſſent liberati a ꝓpſo ne: ꝓpter hoc a penis in ꝓceſſibus ſuper hoc factis ꝯtentis q̄ q̄dem taxatio illis ꝯtib⁹ q̄ſi cōiter obſeruat̄: et hoc in collectione decime. q꞉ ibi nō inuenit̄ ꝯtradictor. non aūt i taxatiōe expſſa i litteris impetrātiū vl' ꝑ collectores annaliū vbi contradictores exiſtunt. Credo ꝙ ex quo Greg. non abſoluit eos a reſiduo: licet taxationem iuratam ꝑceperit recipi q̄cq̄d tunc ceperis ſup hoc ſecurū eſt totū fuit ꝑmiſſū ⁊ cōditionale. q꞉ qđ ꝑmittit̄ volēdo ꝑcipit̄ in hoc caſu. Sꝫ pone ꝙ prior de ſpinaſſa ꝓpe tholoſam non ſoluit decimā niſi a.xxx. annis citra. ſed ab illo tpe ſoluit cōtinuo certā ſummā ꝓ maiori valore in duplo q̄ꝫ valeāt reditꝰ ꝑoratus. nunc dicit collector ꝙ illā ſummā elegit iuxta iſtū. §. prior aūt dicit nō eſſe taxationē ꝯſuetā ex q̄ ꝑ.xl. annos non durauit: ⁊ ſic non iſtū ſed §. ſequentē habere locū. maxime q꞉ ſi illā ſummā leuaret nichil remanebit ſibi vel alijs ſeruitorib⁹ ꝑorat⁹. hoc eſt qđ. ṡ. q̄rebat̄. an.ſ. minor.xl. ānoꝝ ꝯſuetudo alias ſup certa ⁊ indubitata q̄ntitate continuata liget inuitas partes ad ſui obſeruantiā? ꝓ ⁊ contra. ṡ. allegaui ſatis: ſed reſponſionē q꞉ de facto eſt diſputationi relinquo. Sed nunq̄d ſaltem poterit dict⁹ prior ꝑ bñficiuꝫ reſtitutionis iure minoꝝ ex q̄ nō eſt ꝯſuetudo ꝯpleta ⁊ a fine ꝯpletionis cū extunc incipit grauari videant̄ ꝯputari q̄ttuor anni q̄ dant̄ in talib⁹ vt. ṡ. de in integ. reſti. eccl'ia. li. vj. vel ſaltē ex maiorib⁹ petere vt error qui fuit in calculo reparet̄ ꝑ.l.ff.q̄ ſen. ſine ap.l.j. §.j.

Error petitur repari.

Et idē quero de bñficijs que a tpe taxationis.xl. anni ſunt: ⁊ poſtea vſq; nunc bñ valebant ſummā taxataꝫ ⁊ plus. nūc aūt eoꝝ poſſeſſiones ꝑ alluuionē vl' al's perierunt. vel valor fructuū diminut⁹ eſt ꝓpter vilitatē rerū. ita ꝙ multo plus excedit ſumma q̄ꝫ valeāt oēs fruct⁹/ iuxta ea q̄ legunt̄ ⁊ no. ṡ. de loca. ꝓpter ſterilitatē. in q̄b⁹ non ꝑcipito ſniam q꞉ de facto pēdent. Sꝫ nūquid iſte collector poterit dicere volo ꝙ ſummā ꝓ q̄ conſueuit ſoluere decimā quā ego eligo ſtatim mihi ſoluat aliter dicit ꝙ non faciet niſi ꝓut euenient fructus ⁊ ꝓut poſſit gaudere de ipſis. Credo ꝙ bene dicat. nam ſufficit ꝙ infra annū ſibi ſoluerit ex q̄ totus annus cedit. ṡ. de offi. ordi. ꝑſenti. lib. vj. Sed q̄d erit ſi illo anno pereant tempeſtate vel incurſu hoſtium fructus: vel contingat tranſit⁹ pape vel legatorū qui qui maiorem partem cōſumpſerunt de ipſis: nūquid totū dānum ⁊ periculū beneficiati vel potius contribuet collector cū ipo? dic videret̄ dicendū ꝙ ſi omnes fruct⁹ illi⁹ anni abſorberent̄ in ſumma ꝯſueta ſolui ꝓ decima: non haberet locū iſte §. ſed ſequens: maxime vbi nihil remanet bñficiato. qđ innuit verbū ſequēs totali reſiduo. ⁊c̄. vel ſaltem ꝙ ipe bñficiatus diceret collectori. ego nihil volo: accipias tu oīa et ſupportes michi onera ⁊ alijs neceſſaria miniſtrando. ar. c. de offi. ordi. ꝑſenti. lib. vj. ꝑſertim cum michi ſit licitū q̄tenus me tāgit renūciare huic qđ fauore mei noſcit̄ introductū. C. de legi. qđ fauore.

a ¶ Reſiduo. Ergo hic ꝑſupponit eſſe reſiduū qđ ſi nō eſt vl' locum iſtū §. nō habere. nec etiam ſequentē cū iſta ſint taxata. remāet ergo iſte caſus in quo non ꝓuidet hec ꝯſtitutio: ſed q̄d ð ipo ſiet dixi. ṡ.

b ¶ Obtinētibus remanſuro ꝓ ſuis ⁊ ſuorum ⁊ alijs oneribus ordinarijs et extraordiarijs ipſius beneficij ſupportandis. ſi. ṡ. de preben. ð monachis. cū ſimilib⁹ Guillermus de monte laudūno.

c ¶ Soluti. ſup. vel de nouo conceſſi ex gratia vl' ſtatuto. vt. ṡ. patet.

d ¶ Cum integritate. Et idē ſi non integre ſed quaſi: ſic ꝙ de reſiduo non poſſent reſidentes commode ſuſtentari: vt dixi. ṡ. eo. ca. j. in ſi.

e ¶ Mallent. Nota tales gr̄as q̄ fauore eccl'iaꝝ vel aliq̄b⁹ pijs vſib⁹ applicant̄ etiam de bonis eccl'iaſticꝭ ⁊c̄. in alioꝝ odiū ꝯceduntur ad inſtar eorū q̄ ꝯceduntur motu ꝓprio large interpretari. ar. ṡ. de ꝑbē. ſi pl'ibus lib. vj. facit. ṡ. de vb. ſig. tua. Itē nota ꝙ vbi in diuerſis ꝑſonis ius ꝑuatū ꝯcurrit cū cōi. ⁊ extraordiariū cū ordinario: priuatum ⁊ extraordinarium cōi ⁊ ordinario ꝑferunt̄. ⁊ ex hoc facit ꝑrogatiua illoꝛuꝫ per quos hic ſpālia ſunt ꝯceſſa. ar. ṡ. de ꝑben. hi qui. li. vj. Iteꝫ fauor illius pro quo conceſſa eſt res vt dictum eſt ſecus ſi in eadem perſona concurrerent: q꞉ tunc primo vti debet ordinario q̄ꝫ extraordinario. ⁊ ſic nō obſtat ff. de minori. in cauſe.

Ius priuatum quādoq; ꝑfert cōi.

f ¶ Summaꝫ. Et de hac habebunt ipſi beneficiati onera eccl'ie ſupportare ſi ad hoc nō ſufficiant ponāt de ꝓprio: vel ꝓpria manu ſibi querant. arg. ṡ. ð cele. miſ. c. j. xcj. diſtin. c. j.

g ¶ Optionē. ſi. ṡ. de ꝯſue. c. ſi. de ꝑbē. ſi pl'ib⁹. lib. vj.

h ¶ Collectores. Hic pōt queri an aliquā ꝯpulſionē habeāt hmōi collectores. videt̄ ꝙ ſic: al's parum eſſet eoꝝ officiū. ar. ṡ. de offi. or. ex litteris. Dic ꝙ hic non pōt dari certa r̄ſiſio cum hoc dependeat ex ꝑtāte eis i ſuis priuilegijs vel ſtatutis conceſſa. vel per cōſuetudinem que etiam facti eſt introducta. de quibus niſi ꝑ inſpectionē eoꝝ nō poſſumus iudicare. ṡ. de ꝑuil'. accepim⁹. de conſti. licet. lib. vj. Sed pone ꝙ ipſis collectoribus i priuilegijs vel ſtatutis data eſt per illos q̄ poterant plena compulſio cum clauſula contradictores. ⁊c̄. nunquid poterunt hoc alij cuꝫ eadem coertione committere? Non videtur cum certum miniſteriū ſit eis ꝯmiſſum ꝑ. c. ṡ. de offi. delega. q̄ñ abbas. Sed nūquid ipſi poterunt ſine alio ſpeciali mandato: poſito etiam ꝙ ſint dati a papa beneficia que vacant de iure non tamen de facto vocatis partibus declarare vacantia: ⁊ vt talia occupare? Hoc vidi de facto i prepoſitura eccl'ie ceſarauguſteñ. Et videt̄ ꝙ ſic cuꝫ executores gr̄aꝝ ⁊ legat⁹ ſedis aplice: premiſſa tñ cauſe cognitione hoc poſſint: ⁊ etiam ſimplex ordinari⁹ iuxta ea que leguntur ⁊ no. ṡ. de preben. licet epiſcopus. ṡ. de offi. leg. officij. lib. vj. Cōtrariū credo niſi amplius

Declarū bñficialiū collectores an habeant aliquā ꝯpulſionem.

quā ptē hſe voluerint an ſcʒ decie taxationē: vł illa dimiſſa reſiduum (nulla ſubhaſtatiōe pmiſſa) eligere teneanť. Quā electionē ſi īfra dictos x. dies nō fecerit: vt eſt dictū extūc[a] ad eū cui⁹ eſt bñficiuʒ hmōi optio vel electio tranſeat ipō iure[b]. Et hoc i eccłijs et partib⁹ illis in qb⁹ bñficia maioꝛa ꝛ alia qꝫtū ad ſolutionē decime ſunt taxata voluimus obſuari. In illis[c] xo partib⁹ ꝛ eccłiis in qb⁹ decimarū taxatio nō eſt fctā[d] ſeruet ꝙ fruct⁹ ꝛ obuētiōes bñficij tūc vacātis qs[e] in decia[f] ſoluere ꝯſueuit[g]: per mediuʒ

ꝯtineret eoꝝ lr̃a ꝗ officiū ipſoꝝ reqrat. cum ad colligendū vacātia ſimpliciter dati ſint. ꝛ ad cōpeſcendū rebelles ſup hoc. ꝛ res poſſeſſa p aliqs non dicaꝛ plene vacare. dū tñ eoꝝ poſſeſſio ſit aliq iuris adminiculo fulcita: qꝛ forſan ſec⁹ ſi poſſeſſio eſſet nuda. vt dixi ſ. in verbo vacātia et probaꝛ. ſ. ꝺ reſtitu. ſpo. ex parte. i ſi. glo. et de cōceſ. pbē. cū uſis. ꝛ. c. lr̃as. officiū eñ ad certū vſum datū nō debꝫ ad aliū penitus diuerſum extendi. vt. ſ. de appel. nouit. In ꝯtrariū aūt allegata i ſuis caſibus ſpecialibus locū hñt. Quid ergo dices de iſtis collectoꝛib⁹ qui volentes fauere īpetratori fingēti vacare bñficiū qꝺ nō vacat ad ei⁹ inſtantiā cū potētia regis cui data ſunt annalia/ ꝛ etiā ipſi regales repellūt p violētiā poſſeſſorē de bñficio/ ꝛ freqnter iniuſte: ꝛ ad hoc vt ipſe īpetrās poſſit poſtea poſſeſſionē citi⁹ adipiſci: ex q multa mala ſequunť. Crederē in hoc caſu ꝙ īpetrās incideret in penā illi⁹. c. ſ. de pbē. cū q. lib. vi. ꝛ ꝙ etiā collectores ſic in ſuo officio publice delinquētes/ crimen ꝯcuſſionis incurrūt. ff. de ꝯcuſ. l. j. ꝛ. ij. xvij. q. vij. ſancimus. vbi de hoc. Sed qliter cognoſcit collector ſi poſſeſſio taliū ſit iuris adminiculo fulcita vel nuda penitus: nunqd ipſe cognoſcet de hoc: cū nulla cognitio: ſꝫ ſimplex cōpulſio ꝛ executio ſit ſibi in hac parte cōmiſſa? Credo ꝙ in hoc caſu habebit p oīa ſeruare doctrinā illi⁹. c. ſ. de reſcrip. cū ꝯtingat. vt. ſ. ſi ſibi ſit liqduʒ vtriuſqꝫ partis documētis quis ius habeat: ꝛ hoc ſit notoriū ꝛ certū: ſm̄ hoc accipiat vel nō accipiat vacantem. alr̄ ſi dubiū eſt/ faciet hoc p eoꝝ iudices declarari: ad quā partē declinabit ſemp in dubio: ne falcem ſuā ponat in meſſem alienā. ar. ſ. ꝺ offi. delega. ſi qn. ꝛ. c. paſtoralis. ꝛ de elec. venerabilē. in pn. Sꝫ nunqd iſti collectores poterūt ſuo tēpore ſcindere nemora ceduа vel alia. vel pulchras arbores: ſeu exhaurire vel euacuare ſtagna de groſſis piſcibus p multos annos nutritis? Uideť ꝙ ſic: qꝛ quicqd fructuū noīe vtiliter ſuo tp̄e euenit/ totū ſuuꝫ eſt oneribꝰ ſupportatis. ſ. de offi. or. pſenti. li. vj. In ꝯtriū videť: qꝛ talia ſine qb⁹ deterioraꝛ ꝓprietas nō cadūt ſub fructuū noīe. vt. ff. de vſufruc. arborib⁹. ꝛ. l. pcdē. ꝛ de cēſib⁹ forma. Uideť dicendū ꝙ magna nemora arbores non ceduas non vaſtabūt: nec ibi cedua vel ſtagna/ niſi qten⁹ augmētuꝫ ſeu emolumētum eoꝝ tp̄e iſtis competenti poterunt adequari ad iſtar mariti fruct⁹ dotis lucrantis. arg. ff. ſolu. matrimonio. l. diuortio. §. non ſolum.

a Extunc. Hoc xbū tūc vltimā horā tp̄is denotat. ꝛ ſic iſtos. x. dies cōputabo de hora in horam a tempore ſciētie incipiēdo/ ad inſtar decēdij ad appellandū. hoc pbaꝛ. ff. de cōdi. et demō. l. iiij. in ſi. ij. q. vj. biduū. ſ. de appel. ꝯcertationi. lib. vj. Sed qs pbabit ſciētiā vel qlr̄ cōſtabit de ea: cum ſemp collector dicat ſe hoc ignoraſſe. ꝛ qlibet pſumať ignorans de iure maxime in hoc caſu in q nō imminet periculū aīe ſi nō vigilet. lꝫ immineat pіculum burſe. lxxxij. di. ꝓpoſuiſti. Credo ꝙ ſemper poterit allegare ignorantiam donec vacatio publice nota ſit i loco vbi eſt beneficium. Sed extunc nō. vt. ſ. de ꝯceſ. pbē. cū ei quē. cōci. vienē. in ſi. quare credo expediens ipſi bñficiato ꝙ cum teſtibus vel inſtrumento intimet collectoꝛibus ipſam vocationem ne ex tunc poſſint ignorātiam allegare. ar. ſ. de elec. cauſam electionis conci. vienē.

b Ipſo iure. et ſic non eſt hic opus facto hois niſi in declaratione tm̄. vt. ſ. ꝺ here ti. cuꝫ ſm̄ leges lib. vj. Guillermus de monte lauduno.

c In illis. qr ta pars. Iſte eſt caſus i illis ptibus i qb⁹ nō eſt cōſueta ꝓ certa ſūma ſolui decima. ſꝫ de anno i ānū taxanť fructus prout eueniunt ſi ſint ibi aliq fruct⁹ de qb⁹ nō ꝯſueuit ſolui decima: vtputa de orto cōtiguo eccleſie vel de vinea vel de agricultura quā ꝓprijs manib⁹ rector excolit vel ſimilib⁹. Hoc nō diuidiť. ſꝫ de reſiduo toto decimabili fient due ptes: quaꝝ vna collectoꝛib⁹/ alia applicabitur bñficiato. ſic ꝙ pars illi⁹ q ipſa non ꝯtētab. ť ad contentationē tranſibit Guil. de monte lauduno.

d Non eſt facta. ſed eſt cōſueta fieri. vel dic facta p illū qui eā facere poterat cauſa cognita ꝛ vocatis q fuerāt euocādi: alr̄ res inter alios acta alijs nō noceret. ſ. de re iudi. cū ſup. et. c. qꝛuis. qꝺ qualiter poſſet fieri maxime niſi deberetur ex puilegio pape non video: niſi ipſe papa ex certa ſcientia hoc feciſſet. cū officium executoꝝ ſeu collectoꝛū decime non extendat ſe ad hoc vt. ſ. dictū eſt. Sed nunqd ep̄s ꝛ capl̄m ſtatuere poterūt ꝛ taxare in ſingulis eccłijs certā ſūma ꝓ q quelibet eccłia teneať ſoluere decimā ꝛ non plurib⁹. Non credo cum hoc eſſet legē ſupioꝛi imponere. ꝛ ei⁹ reſtrigere poteſtatē ꝛ libertatē: qꝺ nō poſſunt. xxviij. diſt. §. j. ſ. de xbo. ſig. cōſtitutionē. in ſi. lib. vj. ex quo ſequiť ꝙ per ſolam ordinationem pape expreſſam vel ſaltem tacitam que fingiť in cōſuetudine alr̄ preſcripta legitime: talis taxatio poterit fieri ad min⁹ i his que foꝝ pape concernunt ſuper hoc.

e Quos. ſ. fructus et obuentionem.

f Decima. i. qui hactenus fuerūt decimales eccleſijs baptiſmalibus.

g Conſueuit. ſcꝫ bñficiū vacās: hoc vult dicere ꝙ ſoli illi fruct⁹ veniāt in diuiſiōe: ꝓ qbus dictū bñficiū ꝯſueuit ſoluere decimā et nō alij. Sꝫ q ſunt illi fruct⁹ ꝓ qb⁹ eccłia ſeu bñficiū eccłiaſticū nō ſoluit decimā? Dic ꝙ aliq reperiunť liberi in iure a decima. aliq poſſunt eſſe de ꝯſuetudine. expſſi in iure ſunt illi ſcꝫ q inſurgūt in dote eccłie. ſ. de decimis. nouū. Itē ſi ſit locus religioſus de ſuis noualib⁹ que ꝓprijs manibus vel ſumptib⁹ excolit ꝛ de nutrimētis aīaliū ꝛ ortis. vt ſ. de deci. ex parte tua. in fine. et ſic poteſt itelligi iſta libertas de decima debita eccleſijs parrochialib⁹ vel poteſt intelligi etiam de decima que datur a bñficiatis ſummo pōtifici vel illi cui ille iuſſerit. de qua. ſ. de deci. c. j. a qua pñt eſſe liberi aliq fruct⁹ de iure. ꝛ etiā de ꝯſuetudine. de iure crederē liberos fruct⁹ q ꝓ quotidianis diſtributiōib⁹ aſſignanť et lucranť: nā tales diſtributiōes a laborātibus in vinea dñi quotidie ſic lucro fiunt ꝛ ſub eoꝝ ꝓprio appropriantur ꝙ de ipſis teſtari poterūt. ſicut ruſtic⁹ de denario diurno iuxta ea que leguntť ꝛ notanť maxime p hoſti. ſ. de peculio

Fructus nō oēs ſunt decimabiles.

Lex ſuperioꝛi p inferiorem iponi nō pōt.

Falcē i meſſeʒ alienā mitte non debemus

Decendiū ad appellanduʒ currit de hora i horam.

Decia de quibuſdaʒ fructibus nō debeť.

Fructus qdam eccleſiaſtici ſic liberi ſunt vt

diuidant[a] q̄ꝝ medietatē habeat[b] is cui annaliū ꝑ alterū de p̄dictꝭ[c] modis ꝑceptio eſt ꝯceſſa. Reliquā ꝟo medietatē ꝑcipiat ille cui bn̄ficiuꝫ eſt cōceſſum ꝓ ſuſtētatiōe ſua et alijs eccl̄ie oneribꝰ ſupportādis[d]. q̄ ſi alter de p̄dictis p̄dicta medietate voluerit[e] eſſe ꝯtentꝰ/altero ꝯtētari nolēte ꝑ ꝯ volēt; ip̄o[f] iure trāſeat ad nolētē: ⁊ volēs fructꝰ ⁊ obuētiōes illiꝰ bn̄ficij ꝑcipiet vniuerſos/eidēꝫ bn̄ficio cōgrue faciēs deſuiri ac eiꝰ ſupportās onera ꝯſueta. ¶ Et[g] ſi q̄c q̄ꝫ aliq̄s p̄dictoꝝ[h] vltra[i] premiſſa ꝑceperit[k] illudq̄ꝫ ijs ad q̄s[l] ꝑtinebit īfra menſem non reſtituerit cum effectu[m] eo ipſo[n] ſi[o] epiſcopus vel ſuperior prelatus fuerit/a[p] pontifica=

de illis ad placitum poſſit deponi — clerico.ca.fi.de teſta.requiſiti. circa fi.de magiſtris.ca fi. Itē de agricultura.de lucro ſeruoꝝ. de hoc q̄ nēt ſeu filāt moniales.vel ſcribunt monachi lꝫ totū ſit monaſterij. Itē de q̄tidianis oblationibꝰ ſeu legatis que religioſis maxime mēdicantibꝰ offerunt.arg.ꝟ.de ſta. regula.c.j.de exceſſi. p̄la. nimis ſeu alijs hoſpitalibꝰ vel domibꝰ religioſis. ar.ꝟ. de prebē. per litteras.⁊ ꝺ relig. do.q̄ ꝯtigit. cōcil. vien. nec de pecunia relicta a teſtatore ꝓ certis āniuerſarijs capellanijs vl' alijs officijs eccleſie ꝑpetuo emēdis.arg.ꝟ. de teſta.tua.⁊ ꝺ his. nec de beneficijs valde minutis ſeu paupibꝰ.ar.ꝟ.de cleri.egro.ca.j. Sed quid dicet paup ſeu exiguū: hoc relinquat arbitrio eoꝝ iuxta ea q̄ no.ꝟ.de re.eccle.nō alie.monaſterioꝝ.cōcil. vienē.in ꝟbo modicū. Credo tn̄ q̄ ſicut regulariter dat alia decima q̄ debet eccleſijs parrochialibꝰ de oībus fructibꝰ ſaltē realibꝰ. vt.ꝟ.de deci.nūcios.⁊.c.ex parte.⁊.c. ex trāſmiſſa. ſic iſta q̄ debet pape ſaltē.arg.ꝟ. ꝺ deci.c.j. vnde ſicut de iſtis vel ſilibus nō dabit decima collectoribꝰ eius ſic nec iſta venient in diuiſionem iſtā. vidi tn̄ in cathalonia q̄ olī etiā quotidianus victus monachi ſub hac diuiſione includebantur ⁊ male.

a ¶ Diuidant.ſ.alij fructꝰ: nō aūt liberi a decima.

b ¶ Habeat is illā.ſ.quā diuiſionē ꝑ aliam factā de alijs tā in rebꝰ q̄ in pecunia exiſtētibꝰ ipſe elegerit vt ſic tam ꝓpter ordinē lr̄e q̄ etiā p̄rogatiuā qua fungit in hac pte in optiōe potior habeat. ar.ꝟ.§.p̄cedentis facit.ꝟ.de parro.c.j.⁊.ꝟ.de elec.ſi q̄s iuſto.de p̄bē.mādata.⁊.c.hi q̄.li.vj.⁊ habebit.x.dies ad optandū: al's in alium optio deuoluetur.ꝑ.§.precedentem.

c ¶ Predictis.ſ.p̄uilegio/ꝯſuetudine vel ſtatuto.

d ¶ Supportandis. qui ſi nō ſufficiant querat ſibi aliud. vt ſupra dixi.

Iuri ſuo nō renunciat q̄s ꝺ facili — e ¶ Voluerit.ſu.⁊ volitū ſuū exp̄ſſo ore vel ꝑ aliq̄ interſignia indubitata oſtēderit.arg.ꝟ.de ꝯceſ.p̄bē. cū ei.ꝯcil.vien. al's nō preſumit q̄s de facili velle iactare pecuniā/aut iuri ſibi acq̄ſito renūciare.ar.ꝟ. ꝺ renū. ſuꝑ hoc. Sed q̄d ſi nolit ſuū volitū ſuꝑ hoc declarare ꝟbo vel facto.ſed tacendo ꝑmittit q̄ alter fructꝰ colligat.nunq̄d tacēdo videt oſtēdere ſe nolle ip̄os vel potius velle: Et videt q̄ velle potiꝰ q̄ nolle.cū in appetibilibꝰ taciturnitas habeat ꝓ ꝯſenſu. i odioſis ꝟo ꝓ diſſenſu. vt.ꝟ.de regu.iur.is q̄ tacet.⁊.c.q̄ tacet.li.vj. Dic q̄ ſuꝑ hoc expedit volentē vt aliū corā teſtibꝰ vel tabellione req̄rat. vt dixi.ꝟ.i alio mēbro.et ſic hoc mō nō poſſit de ſua volūtate ꝯſtare q̄ faciat ꝑ ſuū ſuperiorē ſibi aſſignari terminū.ar.ꝟ.de p̄bē. ſi tibi abſenti. in fi.li.vj.al's nō video q̄ ꝑs parti poſſet terminū aſſignare/vel ip̄am ad oſtēdendū ſuū volitū cōpellere: cū nō hēat iperiū par in parē. vt.ꝟ.de elec. inotuit. Nec appellatio.x.dieꝝ.de q̄bꝰ loq̄t.ꝟ.§.pri.⁊.ꝟ. de p̄bē.ſi pluribꝰ.li.vj.ſeu.xx.de q̄bus.ꝟ.de ꝯſue.c.fi.lib.vj.vel mēſis.ꝟ.de ꝯceſ.p̄bē. cū ei aliq̄d in hoc caſu faciat. cū diuerſi caſus ſint nō ijdem ſeu aduerſi.⁊ papa in iſto ſicut in illis potuiſſet ꝓſpicere ſi voluiſſet. q̄ꝺ non fecit.⁊ ſic ad iura cōia recurremꝰ.arg.ꝟ.de deci.ad audientiā.cuꝫ ſilibus. Sed q̄d ſi ꝓcurator ſeu collector dixit ſe velle partē illā.dn̄s aūt rex vel fabrica ſtatim dum ſciuit reuocauit hoc: ⁊ dixit ſe nolle nunq̄d i hoc caſu factuꝫ ꝓcuratoris nocebit dn̄o. Et videt q̄ ſic cū ſit in omittendo potiꝰ q̄ cōmittēdo et ſic dꝫ dn̄o nocere. ⁊ iputet q̄ ſic negligentē elegit.ꝟ.de elec. ſi ꝯpromiſſariꝰ. li.vj. In ꝯtrariū videt cū expreſſio volūtatis potiꝰ in cōmittēdo q̄ in omittēdo exiſtat. ⁊ ſic non dꝫ nocē. maxie cuꝫ in talibꝰ delictū ſeu factū ꝑſone nō noceat eccle. vt.ꝟ.de excep.cū venerabilis.⁊ error ꝓcuratoris poſſit retractari negocio nondū finito.ꝟ. de cōfeſſis.c.fi. de ap.cum cām.de cenſi. olim. Hec nō eſt materia ꝓpria: ſed dic de hoc legitur ⁊ no.ꝟ. vt lit.nō ꝯteſt.ca.j. vbi de hoc.maxime per Hoſtiē.

Procuratoris factuꝫ an dn̄o noceat

f ¶ Ipſo iure.poſtq̄ de eius voluntate ꝯſtabit.

g ¶ Et ſi q̄cq̄.v.ꝑs. Et no. ꝟbū q̄cq̄ legit in euangelio. Io.xiiij.in fi. vbi dr̄.⁊ in me nō hꝫ q̄cq̄.ꝟ. ꝺ elec.q̄r ſepe.lib.vj. vbi q̄cq̄ de bonis ꝑceperint ⁊c̄.⁊ ſic nichil excipit.imo q̄ntūcunq̄ modicum fuerit q̄ꝺ vſurpat ꝑ iſtos ꝯ ordinationē p̄dictā vſurpās iuxta conditionē ſuā penas iſcriptas icurrit.ar.ꝟ.de maio. ſolite. in fi.

h ¶ Predictoꝝ.ſ.bn̄factoꝝ vel illoꝝ q̄bus ex ꝯſuetudine/p̄uilegio ſeu ſtatuto fructꝰ vacantiū ꝯpetūt.⁊ intellige ꝑ ſe vel alios eis mādātibꝰ. vel al's poſt factuꝫ ratū hn̄tibꝰ q̄ꝺ eoꝝ noīe geſtū erat: ſeu p̄ſtantibꝰ auxiliū ꝯſiliū vel fauorē.al's nō vt.ꝟ. ꝺ reſti.ſpo.cū ad ſedē. de ſen.excō.q̄ſte.⁊.c.cū q̄s.li.vj.ſi tn̄ extēdit iſta pena ad extraneos iſta vſurpātes.niſi forte ꝑticiparent cū iſtis ſciēter in crimīe criminoſo. cū taq̄ꝫ penalis ſit reſtringēda.ꝟ.de ele.ſtatutū.li.vj.de ſen.excō. ꝯcubine

i ¶ Ultra p̄miſſa.ſ.ſummā vel reſiduū i taxatis.vel dimidium in alijs iuxta ordinē. vt ſuperiꝰ clare patet Guillermus de monte lauduno.

k ¶ Perceperit. Et ſic no. h̄ duo.ſ.iſtō et illud q̄ꝺ ſeq̄t īfra mēſem niſi reſtituerit cū effectu eē neceſſaria.ad hoc q̄ q̄s īfra ſcriptas penas icurrat: ꝟ ſi nō ꝑcepit:lꝫ ad eū aliq̄ caſu al's ꝑuenerit vel ſi ꝑcepit ⁊ reſtituerit nō icurrit. ꝯiūctim em̄ ponunt iſta duo.⁊ iō nō ſufficit alteꝝ iſtoꝝ accidere.ſiīe.ꝟ.de reſcrip. ex pte.⁊.c.olim

l ¶ Ad quos ꝑtinebit.ſ. ſm̄ p̄fatum ordinē. al's ſm̄ ius cōmune vel ſpeciale.de quo.ꝟ.de offi.ordi.cū vos plerūq̄.in fi.⁊.c.preſenti.lib.vj.

m ¶ Cum effectu.ſic ꝟba intelligenda ſunt.vt.ꝟ.de cleri.non reſi.relatum.de pe.diſt.j.aut verba.

n ¶ Eoipſo.poſt mēſem tn̄.ſiīe.ꝟ.ꝺ ſen.exc.q̄cūq̄.li.vj. Si q̄ras q̄t dies menſis iſte hēat. dic q̄ tot hēbat ille mēſis i q̄ iſtud cōtigit.ſi i februario.xxviij. i martio xxxj.⁊ ſic de alijs de q̄ no.plene.ꝟ.de elec.q̄ ſit eccl'ijs. lib.vj.⁊ ſi aliq̄ dies de ip̄o mēſe effluxerūt: de alio ſupplebunt.facit q̄ꝺ no.ff.de diuer.⁊ tem.p̄ſcrip.l.ij.

o ¶ Si ep̄s.ſiīes pene ponunt.ꝟ. de vſur. vſurarū. lib.vj.in fi.⁊ dic vt ibi Guil.de monte lauduno.

p ¶ A pōtificalibus.de hoc dic vt.ꝟ.de offi. dele.q̄r. pontificali.⁊ de ſen.excōi.cum medicinalis.lib.vj.

a ¶ In ſ[ic]dicto. de q dic. vi. ſ. de ap. ad h[oc]. r.c. di= lect[is]. r ꝺ excef. p̄ la. tāta. ꝺ ſen. ex cō. ſi ciuitas. r.c alma. li. vj. guil. ꝺ mōte laudūo.
b ¶ Cū integri tate. idē l ſili ꝺ vi. ſ. de ele. qꝫ ſe pe. vbi ꝺ hoc. in te gritas aūt dimi nutionē nō reci= pit: ſicut nec ad= iectione indiget plenitudo. iij. q. j. rei integrāda. vj. q. j. ſi omnia.
c ¶ Mūdana r ſic no. duo gña holz. xij. q. ij duo in his enim hu= ius mūdi illece= bris nō debēt ſe implicare cleri= ci nec ſe cur[is] pro uocare eiuſdē: ſꝫ potius talia ſūt vacantib[us] laicis relinquēda. xj. q. j te quidem. Sed pch dolor ipi vo lūt ꝓpas man[us] apponē r ſimplr religati fori[us] et pluſ[que] fori[us] mē dicantes.

lib[us] r ingreſſu eccleſie noue= rit ſe ſuſpenſum. Si aūt capi tulum/vniuerſitas vel colle= giū eccl[es]iaſtico interdicto[a] ſe nouerit (donec p̄dicta cū inte= gritate[b] reſtituerit) ſubiace= re. Si vero aliq̄ ſingularis pſo na eccl[es]iaſtica vel mūdana[c] id fecerit excōicationis incurrat ſniam ipo fctō. a q̄ niſi reſtitu tiōe p̄miſſa (p̄ter[que] i mort[is] ar ticulo) minime abſoluat[ur]. non obſtā[n]tibus q̄buſcū[que] priuile gijs vel īdulgētijs aut cōtra rijs ꝯſuetudinibus: aut ꝯtra rijs ſtatut[is] iuramēto: confir matiōe ſedis ap[osto]lice/aut alia quacun[que] firmitate vallatis Que omnia quo ad hec au= ctoritate ap[osto]lica reuocamus caſſam[us] r irritam[us]: r nullius deinceps eē volum[us] firmita= tis. Nulli ergo oīno hoīꝫ lice at hanc paginam noſtre con ſtitutionis reuocationis caſ= ſationis r voluntatis infrin= gere vel ei. rē. Si qs rē. Da= tum Auinione kalen. nouem bris. pontificatus noſtri an= no ſecundo.

¶ De rebus eccleſie nō alienādis.

Paulus venetus papa ſecundus.

¶ Bonorum eccleſiaſticorum alienatio non tenet: et alienantes r recipientes ſunt excō= municati. prelatiſ[que] diuerſis diuerſe pene i= ponuntur. Capitulum vnicum

Immo bilia et mobi= lia p̄cio ſa equi parant

Aliena tiōis va rie ſunt ſpecies

Ambitioſe cupiditati: illorum precipue q̄ diuinis et huma= nis affectati dānatione poſt poſita immobilia et precioſa mobilia deo dicata: ex quib[us] eccleſie. monaſteria r pia lo= ca reguntur: illuſtrantur[que]: r eorum miniſtri ſibi alimoniam vēdicant pro phanis vſibus applicare aut cum maximo il lorum ac diuini cultus detrimēto exquiſitis medijs vſurpare p̄ſumunt occurrere cupien tes/omnium rerū r bonorū eccleſiaſticorum alienationem omne[que] pactum per quod ipo rum dñiū transfert[ur]: cōceſſionem hypotecam locationem et conductionem vltra triennīū necnon infeudationem vel cōtractū emphi theoticum preter[que] in caſibus a iure p[er]miſſis ac de rebus r bonis in emphiteoſim ab anti quo concedi ſolitis: r tunc eccleſiarū euiden= ti vtilitate ac de fructibus r bonis que ſeruā do ſeruari non poſſunt pro inſtātis temporis exigentia hac ꝑpetuo valitura conſtitutio= ne preſenti fieri prohibemus: predeceſſorum noſtrorum cōſtitutionibus: prohibitionibus r decretis alijs ſuper hoc editis: que tenore p̄ ſentium innouamus in ſuo nichilominus ro= bore permanſuris. ¶ Si quis autem ꝯtra hu ius noſtre ꝓhibitiōis ſeriem de bonis et reb[us] eiſdem quic[que] alienare preſumpſerit aliena= tio: hypoteca: ꝯceſſio: locatio: conductio et i= feudatio huiuſmodi nullius om̄ino ſint robo ris vel momenti. Et tam qui alienat q[uam] is qui alienatas res r bona predicta receperit ſētē= tiam excommunicationis incurrat. Alienāti vero bona eccleſiarum monaſteriorum: loco= rum[que] piorum quorumlibet inconſulto roma no pontifice: aut contra preſentis cōſtitutio= nis tenorem ſi pōtificali vel abbatiali preful= geat dignitate ingreſſus eccleſie ſit penit[us] in terdictus. Et ſi per ſex menſes immediate ſe quentes ſub interdicto huiuſmodi animo (qꝺ abſit) perſeuerauerit indurato: lapſis menſi= bus eidēꝫ e regimine et adminiſtratione ſue eccleſie vel monaſterij cui preſidet in ſpiritua libus r temporalibus ſit coipſo ſuſpēſus. In feriores vero prelati cōmendatarij r aliaruꝫ eccleſiaruꝫ rectores bñficia vel adminiſtrati onem q̄uolibet obtinētes: prioratibus/p̄poſi turis: p̄poſitatibus: dignitatib[us]: ꝑſonatibus adminiſtratiōib[us]: officijs: canonicatib[us]: p̄bē= dis: alijſ[que] eccl[es]iaſticis cū cura r ſine cura ſecu larib[us] r regularib[us] bñficijs q̄runi res r bona alienarūt dūtaxat: ipſo facto priuati exiſtant illa[que] abſ[que] declaratiōe aliq̄ vacare cēſeātur: poſſint[que] ꝑ locoꝝ ordinarios vel alios ad q̄s eorū collatio ꝑtinet ꝑſonis idoneis (illis exce ptis q̄ ꝓpterea priuate fuerint) libere de iure conferri: niſi alias diſpoſitioni ap[osto]lice ſedis ſint ſpāliter ac generaliter reſeruata. Nichilomi nus alienate res r bona hmōi ad eccl[es]ias mo naſteria et loca pia ad q̄ an̄ alienationē hmōi pertinebant libere reuertantur. ¶ Nulli ꝰo oī no hoīm liceat hanc paginam nr̄e ꝓhibitiōis r inouationis infringere vel ei auſu temera= rio ꝯtraire. Si q̄s hoc attētare preſumpſerit: indignationem omnipotētis dei r btōꝝ Pe tri r Pauli apoſtoloꝝ ei[us] ſe nouerit icurſurū Datum rome apud ſanctū Marcū: anno do= minice incarnationis. M.cccclxviij. kalēdis martij pontificatus noſtri Anno quarto.

Alie= nās bo na ec= cleſie et aliena= ta reci= piēs ex cōi p[rese]n[ti]a puniu[n]t[ur]

De emptione et venditione.

Martinus. v. venerabilibus fratribus Cre=
menẽ. ⁊ Lubiceñ. ac almiceñ. epĩs.

Contractꝰ emptionis et venditionis annui
cenſus cũ ↄditiõe reuẽditionis declarat̃ hic
non eſſe vſurariꝰ. Et in fine mandat̃ ꝙ hmõi
bulla publicetur. Capitulum primum.

Regimini vniuerſalꝭ eccl'e qꝙ̃ immeriti diſ=
ponente dño preſidẽtes: curꝭ ãgimur
Prela= aſſiduis: vt iuxta credite nobis diſpenſatiõis
tis iñ= offiñ: ſubditorum quorũlibet paci ⁊ quieti (qꝫ=
cere ꝺꝫ to nobis ex alto ↄceditur) ĩtẽdamꝰ: et dubia
ſubdi= ꝗ̃ int̃ eos oriunt̃ ꝓ tp̃e: ne liꝭ anfractũ: ſeu ſcã
torum dalorꝝ parturiat fomẽtũ. noſtro moderamie
ꝗeti. declarent̃. Sane petitio dilectorũ filiorũ vni
uerſorũ cleri: nobiliũ icolarũ ⁊ hĩtatorũ ciui=
tatis ⁊ dio. Uratiſlauieñ. nobꝭ exhibita ↄtine
bat ꝙ a cẽtũ annis citra ⁊ ſupra. ⁊ a tanto tp̃e
⁊ ꝑ tantũ tp̃s: cuiꝰ ↄtrarij mẽoria hoiꝫ nõ exi
Cõſue= ſtit i eiſdẽ ciuitate ⁊ dioceſi ac ptibꝰ alijs vici
tudo i= nis quedã ↄſuetudo rõnabilis obſeruata pre
mẽoria ſcripta ac moribꝰ vtẽtiũ approbata: ad cõem
lis ꝑ ꝗd hominum vtilitatem introducta fuiſſet. Pro
cogñcit quibus princeps: baro: miles: ciuis: ſiue opi=
danus partium earũdem: cum hoc expedire
videbatur melius pro tunc non valentes ſibi
conſulere perſone eccleſiaſtice: aut ſecl'ari col
legio: aut vniuerſitati: oppido vel ciuitati ſu
per bonis ſuis: dñijs: oppidis: terris: agris:
p̃dijs domibꝰ ⁊ hereditatibus vendere cõſue
uit: ⁊ vẽdidit ãnuos cẽſus vniꝰ vel pl'iũ mar=
carũ aut groſſorũ pragẽſiũ nũmi polomci et
pagamenti ↄſueti ad rõnẽ: et ꝓ q̃libet marca
ãnui cẽſꝰ decẽ: vndeci: tredeci: q̃ttuordecim
marce: aut plꝰ vel minꝰ ẜm tp̃is q̃litatẽ: prout
tũi ↄtrahentes tunc iter ſe ↄuenerãt. Ipi vẽ=
ditori tunc itegraliter i pecũia nũerata ſolui
cõſueuerãt bonis i ipſo cõtractu tunc expreſ
ſis: ꝓ ipſius cẽſus annui ex ſolutiõe i ꝑpetuũ
obligatꝭ. Et ſemꝑ in ipſis ↄtractibꝰ expreſſe
ipſis venditoribꝰ data fuit facultas atqꝫ gra
tia: ꝙ ipm̃ annuũ cenſum in toto vel i parte ꝓ
eadem ſumma denariorũ: quam ab ipſis em=
ptoribꝰ receperunt quandocũqꝫ vellent libe
re abſqꝫ alicuiꝰ req̃ſitione: ↄtradictiõe, vel aſ=
ſenſu poſſent extinguere ⁊ redimere: ac ſe ab=
ipius cẽſus ſolutiõe extũc p̃eitꝰ liberare. Sꝫ
ad hoc hmõi cẽſus venditores inuiti neqꝫ̃ ꝑ
emptores artari vel aſtrigi valerẽt: etiã ipĩs
poſſeſſionibꝰ ⁊ bonis obligatis penitus inter
emptis ſeu deſtructis. Fuitqꝫ ⁊ eſt talis cõtra
ctꝰ emptiõis ⁊ vẽditõis ꝑ epõs. Uratiſlauiẽ.
ꝓ tp̃e exiſtẽtes ⁊ eorꝝ officiales: necnon ꝑ vni=
uerſos dños temporales locorꝝ ⁊ terrarum i
quibus cenſus hmõi conſtituti exiſtunt: tãqꝫ̃
licitus: ⁊ cõmuni vtilitati deſeruiens ſepiꝰ cõ
firmatus pariter ⁊ approbatus. Qꝫ etiã ſu
per hmõi cenſibꝰ plurima beneficia eccleſia=
ſtica: collegia: canonicatꝰ ⁊ p̃bẽde dignitates
perſonatus ⁊ officia: vicarie: altaria numero
pluſqꝫ̃ duo milia: de exp̃ſſo conſenſu ⁊ volun=
tate dñorum temporalium ſub quorũ territo
rijs dicta bona obligata cõſiſtunt: erecta do=
tata ⁊ fundata: autenticis eorundem dñorũ
temporalium litteris ſigillis ſigillatis ⁊ robo
ratis fore noſcuntur. Qꝫ etiam venditores Locu=
eorundem cenſuum ſe nonnunqꝫ̃ ad ipſorꝝ cen pletari
ſuum ſolutionem: penis et cẽſuris eccleſiaſti et alie=
cis ordinariorum locorum ſpõte ⁊ libere ſub= nore=
miſerunt: ſicut etiam aliqui eorum tractu tẽ= probat̃
poris compulſi fuerunt ⁊ compelli conſueue=
runt. Tamen nonnulli ex venditoribus ipſis
in arcum prauum conuerſi cupientes cum al
terius pecunia locupletari: huiuſmodi cẽſus
hucuſqꝫ per eos antea libere ⁊ abſqꝫ vlla con=
tradictione ſolutos eiſdem emptoribus tam
eccleſiaſticis qꝫ̃ ſecularibus ſoluere contradi
cũt ⁊ recuſant. ↄfingẽtes huiuſmodi emptio=
nis ⁊ venditionis cõtractus fore ⁊ eſſe vſura
rios ⁊ illicitos ipſos emptores eccleſiaſticos
et ſeculares: necnon collegia: canonicatus et
prebendas: dignitates: perſonatus ⁊ officia:
vicarias et altaria ac beneficia huiuſmodi ip
ſorum annuorꝝ cẽſuum ſpoliant perceptione
⁊ detinens ſpoliatos in animarũ ſuarꝝ pericu
lum: eorũqꝫ emptorum preiudicium dãnũ et
grauamen. Et propterea an contractus em=
ptionis ⁊ venditionis huiuſmodi liciti exiſtãt
a nonnullis heſitatur. Quare pro parte eorũ
dem cleri nobilium incolarum ⁊ habitatorũ
ciuitatis ⁊ dioceſis Uratiſlauieñ. nobis fuit
humiliter ſupplicatum: vt an contractus hu=
iuſmodi liciti vel illiciti cenſeri debeant decla
rare: ⁊ al's eis in premiſſis oportune prouide
re. de benignitate apoſtolica dignaremur.
Nos igitur huiuſmodi ſupplicationibus icli
nati. Quia etiã ex relatione dilecti filij noſtri
Guillermi tituli ſancti marci preſbyter cardi
nalis. cui negocium huiuſmodi cum peritorũ
conſilio commiſimus examinandum: compe
rimus contractus huiuſmodi iuridicos: ⁊ iux
ta determinationem doctorũ licitos fore. Ad
huiuſmodi ergo ambiguitatis tollendum du
bium in premiſſis. Prefatos contractus lici=
tos ⁊ iuri cõmuni conformes. ac ipſorum cen
ſuũ venditores. ad illorum ſolutiones (remo-

to contradictionis obſtaculo) obligari auctē apſtica tenore pñtiū ex certa ſcientia declaramus. Nō obſtātib⁹ pmiſſis ceteriſq; ɔtrariis qbuſcūq;. Nullū ḡ oino hoim liceat hāc paginā nr̃e declaratiōis infringere vel ei auſu temerario ɔtraire. Si qs aūt hoc attētare preſumpſerit: idignationē oipotētis dei ac btōꝝ petri ꝛ pauli apſtoꝝ ei⁹ ſe nouerit incurſurū.

¶ Volētes ꝙ pdicte lr̃e nr̃e debitū ſortiant̃ effectū: frr̃nitati vr̃e p apſtica ſcripta mādamus. Quaten⁹ vos vel duo aut vn⁹ vr̃m p vos vel p aliū ſeu alios: prefatis emptoꝛib⁹ in pmiſſis oportuni fauoꝛis pſidiū efficaciter ipēdētes dictaſq; lr̃as vbi qn̄ ꝛ qñtiēs expedire videritis auctē nr̃a ſolēniter publicātes faciatis eadē auctē eiſdē emptoꝛib⁹ vel ipoꝝ pcuratoꝛib⁹ eorū noib⁹: p vēditores ſeu debitores cenſuū hmōi de pfatis cēſib⁹ (iuxta ɔtractuū ꝛ ɔuentionū inter ipos habitoꝝ formā ꝛ tenorē) plenā ꝛ debitā ſatiſfactionē ipēdi. Cōtradictores p cēſurā eccliaſticā: appellatione poſtpoſita ɔpeſcēdo. Nō ob. ſi aliqb⁹ cōiter vel diuiſim a ſede apſtica ſit idultū ꝙ iterdici ſuſpēdi vel̓ excōicari nō poſſint p lr̃as apſticas nō faciētes plenā ꝛ expſſā ac de v̄bo ad v̄bū de indulto hmōi mētionē. Datū rome apud ſctōs apſtos. vi. nonas Julij. Pōtifi. nr̃i. anno. viij.

Priuilegium pape pōt a cēſura eccliaſtica pſeruare.

Calixtus. iij. eps ꝛc. magdeburgeñ. Nuenburgeñ. ꝛ Halberſtadeñ. eccleſiarū decanis.

¶ Cōtractū quendam emptionis ꝛ venditionis pcedēti ſimilē declarat eſſe iuri cōſonū et ab vſuris alienū. Et tādem iubet preſentem bullā cunctis manifeſtari. Capl̃m. ij.

Regimini vniuerſalis eccl̃ie q̃q̃ immeriti diſponente dño preſidentes curis angimur aſſiduis vt iuxta nobis crediti diſpēſationē officij ſubditoꝝ q̃rūlibet paci ꝛ quieti (q̃tū nobis ex alto ɔcedit̃) intendamus. Et dubia q̄ inter eos oriunt̃ pro tpe (ne litigium anfractus exinde ſeu ſcandala pueniāt) debito put iuſticia pſuaſerit. declaratiōis noſtre miniſterio ſopiant̃. Sane p parte venerabilis fratris nr̃i Joānis epi Merſburgeñ. ꝛ dilectoꝝ filioꝝ vniuerſi cleri ciuitatis ꝛ diocesis Merſburgeñ. nobis nup exhibita petitio cōtinebat: ꝙ lʒ a tanto tēpoꝛe cuius cōtrarij memoria nō exiſtit / in diuerſis alemanie partibus p cōmuni hoim vtilitate: inter habitatores ꝛ incolas partium earūdem talis inoleuerit: hactenuſq; obſeruata fuerit legitime pſcripta: ac moꝛibus vtētium et oꝛdinarioꝝ pmiſſione: ꝛ plerūq; expreſſa ratificatiōe approbata cōſuetudo. ꝙ ipi habitatores ꝛ icole

Eccl̃ie vniuerſalis reſumen eſt pape credendum.

Cōſuetudo dicit̃ iure vtētiū moꝛib⁹ approbatū.

ſiue illi ex eis quibus id p ſuis ſtatu ꝛ indēntatibus expedire viſum fuerit: ſup eoꝝ bonis domibus / agris / pdijs / poſſeſſionib⁹ / ꝛ hereditatib⁹ annuos marcarū. flo. ſeu groſſoꝝ monete in partib⁹ illis currentis: reditus ſeu cēſus vendentes p ſingulis ex marcis florenis ſiue groſ. hmōi ab eis q̄ illas vel illos ſiue reditus ſiue cenſus ipſos emerint certum competens preciū: numerata pecunia ſm̄ temporis qualitatē: put ipſi vendentes ꝛ ementes in cōtractib⁹ ſup his inter ſe firmauerūt: ꝛ recipe ſolute fuere illa ex domib⁹ / terris / agris / predijs / poſſeſſionib⁹ ꝛ hereditatibus predictis: q in hmōi ɔtractib⁹ expreſſi fuerunt predictoꝝ ſolutione redituū et cēſuū efficaciter obligātes in illoꝝ vendentium fauorē. Hoc adiecto ꝙ ipſi p rata qua hmōi per eos receptam dictis emētib⁹ reſtituerēt in toto vel̓ in parte pecuniā: a ſolutione redituū ſeu cēſuū hmōi reſtiturā pecuniam cōtingentiū liberi forent penitus ꝛ immunes. Sed ijdem ementes etiam ſi bona / dom⁹ / terre / agri / poſſeſſiones et hereditates hmōi pceſſu tempoꝛis ad oimode deſtructionis ſiue deſolationis reducerent̃ opprobiū: pecuniā ipſam etiam agendo repetere nō valerēt. Apud aliquos tamē heſitationis verſat̃ ſcrupulus an huiuſmodi contractus liciti ſint cenſendi. Vñ nonnulli illos vſurarios foꝛe ptendētes: occaſionē querunt reditus ꝛ cēſus hmōi ab eis debitos nō ſoluēdi. Quare p parte epi ꝛ cleri predictoꝝ aſſerentiū ꝙ in talib⁹ hic emptis cenſibus et reditibus. fruct⁹ reditus ꝛ puentus plurium eccleſiarū monaſterioꝝ hoſpitaliū ꝛ eccleſiaſticoꝝ bñficioꝝ ciuitatis ꝛ diocesis ac ptium predictarū. necnō fere omnes quotidiane diſtributiōes que in pleriſq; ex eccleſijs ipſis diuinis intereſſentibus miniſtrari ſolent conſiſtere noſcunt̃: nobis fuit humiliter ſupplicatum: vt ſuper his apoſtolice ſedis declarationis oraculū impartiri ꝛ adijcere paterna dilectione curaremus. Nos igitur hmōi in hac parte ſupplicationibus inclinati: ꝛ factas ex commiſſione felicis recordationis Martini pape. v. predeceſſoꝛis noſtri deſuper examinationem ꝛ eiuſdem pdeceſſoꝛis noſtri declarationē attenti⁹ perſtringentes: ſuiſq; veſtigijs inherētes ad omne ſup his ambiguitatis tollendū dubiū pfatos ɔtract⁹ licitos: iuriſq; ɔformes. ꝛ vēdētes eoſdē ad ipſoꝝ ſolutionē cēſuū ꝛ redituū iuxta dictoꝝ ɔtractuū tenoꝛes (remoto contradictionis obſtaculo) efficacit̃ teneri auctoritate apſtica pſentium

Dubia declarare ſummi pōtificis eſt

ſerie declaram⁹. ¶ Nulli ergo oĩno hoĩm liceat hãc paginã noſtre declarationis infringere vel ei auſu temerario ꝯtraire. Si q̇s autẽ hoc attẽtare p̄ſumpſerit: indignationẽ oĩpotẽtis dei ac btõꝝ petri et pauli aploꝝ eius ſe nouerit incurſurũ. Datũ rome apud ſctm̃ petrũ anno incarnatiõis dñice. M.cccclv. pri die noñ. Maij. põ. no. an. j. ¶ Volentes itaq̄ꝙ p̄dicte lr̃e debitũ ſortiant̃ effectũ: fraternitati vr̃e p aplica ſcripta mandam⁹. Quaten⁹ vos vel duo aut vn⁹ vr̃m p vos vel alium ſeu alios: dictis p̄poſito/ decano/ caplo/ ac alijs bñficiatis/ oportune defenſiõis p̄ſidio aſſiſtẽtes: dictaſq̄ lr̃as (vbi et qñ ac q̇tiẽs expedire videritis) auc̃te nr̃a ſolẽniter publicãtes faciatis ſi eadẽ auc̃te p venditores ſeu debitores redituũ ⁊ cẽſuũ hmõi dictis emptoribus ſeu illis q̇bus ipoꝝ redituũ ſeu cẽſuũ ſolutio preſtãda fuerit de eiſdẽ cẽſibus et reditibus iuxta ꝯtractuũ ⁊ ꝯuẽtionũ ſup his habitoꝝ formã ⁊ tenorẽ: plenã ⁊ debitã ſatiſfactiõem impẽdi. Cõtradictores vo p cẽſurã eccliaſticã: appellatione poſtpoſita ꝯpeſcẽdo. Nõ obſtãte ſi aliq̇b⁹ cõiter vel diuiſim a ſede aplica indultũ exiſtat ꝙ interdici ſuſpẽdi vel excõicari non poſſint per lr̃as aplicas non facientes plenam ⁊ exp̄ſſam ac de verbo ad verbum de indulto hmõi mentionem. Datũ vt ſupra.

¶ De ſepulturis. Bonifacius octauus.

¶ Corpora defunctorũ exenterãtes ⁊ ea inmaniter decoquẽtes vt oſſa a carnibus ſeparata ferãt ſepelienda in terrã ſuam ipo facto ſunt excõmunicati. Capitulum primum.

Detestande[a] feritatis[b] abuſum[c] quẽ ex quodã more horribili[d] nõ nulli fideles iprouide p̄ſequunt̃: nos pie intẽtiõis ducti p̄poſito: ne abuſus p̄dicti ſeuitia vlteri⁹ corpa hũana dilaceret: mẽteſq̄ fideliũ horrore ꝯmoueat: ⁊ ꝑturbet auditũ: digne decreuim⁹ abolẽdum. ¶ Prefati nãq̄ fideles huius ſue iprobãde[e] vtiq̄ cõſuetudinis vicio intẽdẽtes ſi q̇ſq̄ ex eis gñe nobilis vel dignitat̃ titulo iſignit⁹: p̄ſerti extra ſuaꝝ ꝑtiũ limites debitũ nature ꝑſoluat: in ſuis vel alienis remotiſ ꝑtib⁹ ſepultura electa: defũcti corp⁹ ex q̇dã ipie pietatis[f] affectu truculent[g] exẽterãt[h] ac illd mẽ-

Exeq̇ ds mõ: alio more. — Detestãde. huic ſtatuto cãm dedit bene mẽorie. N. tituli ſcti laurẽtij in damaſco pbr̃ cardinal̃. Et h⁹ caplm̃ diuidit̃ i ſex ꝑtes. Pmo p̄hemiũ ad dicenda p̄mittit. Se- (diuiſio) cũdo ꝯ. p̄fati. factũ horrẽdũ ponit. Tertio ꝯ. volẽtes. ſup facto huiuſmodi ſtatuit. Quarto ꝯ. ſʒ vt defunctoꝝ volũtates defũctoꝝ moderãdo docet exeq̇. Quinto ꝯ. noſ ei ꝯ ſtatutũ hmõi faciẽtes pena excõicatiõis/ ⁊ defunctis. (Mori ẽ nature debitum ſoluẽ.)

vt eccliaſtica careat ſepltura punit. Sexto ꝯ. nulli inhibet ne ꝯ ꝓhibitionẽ hmõi fiat volẽs ꝙ faciẽtes idignationẽ dei ⁊ btõꝝ Petri ⁊ Pauli aplõꝝ incurrant.

a ¶ Deteſtãde. i. execrande/ vl̃ abominãde. ſic ſumitur extra. vj. li. d ꝯceſ. p̄b. c. deteſtãda. extra de ſi̾. p̄bro. ex trãſmiſſa. extra q̇ fi. ſint legi. ti. p venerabilẽ circa fi. Alio mõ accipit̃ deteſtari hoc ẽ abſenti denũctare: vt deteſtatio ſit denunciatio fcã cũ teſtatiõe. vñ deteſtari denũciãdo teſtari ff. de ṽb. ſig. l. ſubſignatũ ꝯ. deteſtari. ⁊ l. ſeq. Jo. mo. (Deteſtator dupliciter ſumitur.)

b ¶ Feritatis. i. crudelitatis. inſti. ſi quadru. pau. fe. dica. circa prin. Jo. mo.

c ¶ Abuſum. i. malum vſum ſeu contra rationẽ extra de elec. quiſquis. ⁊ c. ꝙ ſicut. ꝗ. rñſo.

d ¶ Horribili. hic horror exprimit̃ j. eo ꝯ. prefati. ⁊ dic horribili. i. abominabili. xxxij. q. v. ſi vxorẽ. extra de ſponſa. veniens. j.

e ¶ Improbãde. ⁊ merito. cum eñ conſuetudo que tendit̃ ad rerũ abuſum ſit reprobata. extra de cõſue. ex parte. de offi. ordi. ſi canonici. lib. vj. multo magis illa eſt reprobanda que tendit̃ ad abuſum corporum humanorũ que nõ recipiũt (ꝓpter eoꝝ excellẽtiã) eſtimationẽ. ff. ſi qua. pau. fe. di. l. ex hac lege. ff. de his q̇ eie. ⁊ effu. l. j. ꝯ. ſed cũ homo. ſic nec libertas eſtimationem recipit. ff. de reg. iur. l. libertas. (Corp⁹ hũanũ nõ recipit eſtimationẽ.)

f ¶ Impie pietatis. ꝑtextu enim pietatis impietas nõ eſt cõmittẽda. xxx. q. j. noſſe. j. q. j. nõ eſt putãda. et ſicut miniſteriũ pietatis eſt conſolari merentiũ corda xlv. diſ. diſciplina. in fi. ſic deſolari eadẽ ſub colore obſequẽdi voluntati iprobe defunctoꝝ eſt ipietas. contriſtat̃ eñ q̇s merito cũ videt illa diuidi q̇ nõ patiunt̃ diuiſionẽ ꝯmodã. quo caſu in re etiã cõi nõ fit diuiſio. ſed de iure fit vni adiudicatio toti⁹ rei/ eſtimatiõe alteri ꝓ ſua p̄te dãda. inſti. de offi. iudi. ꝯ. eadẽ. ⁊ ꝯ. ſeq. ff. de leg. j. nõ ampli⁹ ꝯ. vlti. Nec p hoc. c. derogat̃ electioni ſepulture. ſed modus hic narrat⁹ merito reprobatur: vt. j. ꝯ. ſʒ vt defunctoꝝ. j. Sic Jacob et Joſeph elegerũt ſepulturã: vt Jacob cõditis aromatib⁹ integer/ ⁊ Joſeph corpore incinerato ei⁹ oſſa ad ſepulturam paternã portarentur. Gen. c. vlti. extra de ſepul. ca. j. xiij. q. ij. ebron. ⁊ c. vnaqueq̄. verſi. item Joſeph Joannes monachi cardinalis. (Rei cõmunis adiudicatio fit ſi diuidi nõ poſſit.)

g ¶ Truculẽter. a truculent⁹ qui eſt plen⁹ truculẽtia. vt in hymno. arcet luporũ truculentã rabiem.

h ¶ Exenterãt. i. extrahunt interiora. vñ exentera inteſtina dicunt̃ quaſi ex intra trahant̃. Ex quo ṽbo ⁊ plurib⁹ poſitis in hac cõſtitutiõe vident̃ inteſtina p inciſionẽ corporis nõ debere extrahi: vt forſan corp⁹ p aliquot dies cuſtodiat̃ ſup terrã ad expectãdũ defuncti amicos. ⁊ ratio reddit̃. xxiij. q. v. nõ licet. Item ius ſtatuit quo loco q̇s dʒ ſepeliri. ⁊ lʒ ius det electionẽ ſepulture. hoc iuris bñficiũ nõ dʒ trahi ad diſpendiũ illicitũ. C. de vſura. ꝓ empto. eũ qui. ſiue ſit illicitum in modo vel in facto. vt hoc. c. ⁊ dicto. c. ſi nõ licet. Item humana corpa ſub certa pena ꝓhibent̃ ſepeliri in ciuitatibus. ff. de ſepul. vio. l. iij. ꝯ. diuus. ne ꝯtingat infectio: q̄ ſi cõtingat eſt purgãda. ff. de no. oper. nun. l. de pupillo ꝯ. ſi quis riuos. ergo ꝓpter bñficiũ electionis ſepulture nõ dʒ ꝯmitti vñ habeat̃ cõtagiũ horror ſeu infectio. Et iõ ne ꝯtingat infectio dʒ corpus tradi eccliaſtice ſepulture ⁊ fieri ſeruitiũ cõuocatis amicis Sed ꝯ. lʒ corp⁹ hũanũ cõdire aromatib⁹. ⁊ hoc eſt ꝯ. (Exentera q̇d dicat̃.)

bratim vel in fruſta[a] immaniter[b] cōcidētes ea ſubſequēter aquis īmerſa exponūt ignib⁹ decoquēda. Et tādē (ab oſſibus tegumēto[c] carnis excuſſo) eadē ad ptes p̄dictas mittūt ſeu deferunt tumulāda[d]. Qḋ nō ſolū diuie maieſtatis ꝯſpectui abomiabile plurimum redditur[e] ſʒ etiā hūane ꝯſiderationis obtutib⁹[f] occurrit vehemēti⁹ abhorrēdū[g]. ¶ Volētes igiť (ꝓut officij nr̄i debitū exigit) illud i hac pte remediū adhibere: ꝑ qḋ tāte abominatiōis tāteq̄ immanitatis[h] ⁊ ipietatis abuſus penit⁹ deleať: nec extēdať[i] ad alios aplica auctē ſtatuim⁹ ⁊ ordinamus vt cū q̄s cuiuſcūq̄ ſtatus aut gn̄is ſeu dignitatis[k] extiterit: in ciuitatib⁹ terris ſeu locis in q̄bus catholice[l] fidei cult⁹ viget: diē decetero claudet extremū circa corpa defunctorū hmōi abuſus vel ſilis nullatenus obſeruetur: nec fideliū man⁹ tāta īmanitate fedenť. ¶ Sed vt defunctorū corpa ſic impie ac crudeliter nō tractētur: deferanť ad loca in quib⁹ viuētes elegerint ſepeliri: aut in ciuitate caſtro vel loco vbi deceſſerint vel loco vicino eccliaſtice ſepulture tradanť ad tēpus: ita q̄ demū incineratis corporib⁹ aut al's ad loca vbi ſepulturā elegerint deportenť ⁊ ſepelianť in eis. ¶ Nos em̄ ſi p̄dicti defuncti executor vel executores: aut familiares eius ſeu quiuis alij cuiuſcūq̄ ordinis ꝯditiōis / ſtat⁹ aut grad⁹ fuerint etiā ſi pōtificali dignitate p̄fulgeāt: aliq̄d cōtra hmōi nr̄i ſtatuti ⁊ ordinatiōis tenorē p̄ſumpſerit attētare: defunctorū corpa ſic inhūaniter et crudeliter ptractādo: vel faciēdo ptractari: excōicatiōis ſniam (quā ex nūc in ipos ꝓferim⁹) ipſo[m] facto ſe nouerit incurſuros. a q̄ nō niſi ꝑ aplicā ſedē (p̄terq̄ in mortis articulo[n]) poſſint abſolutionis bn̄ficiū obtiere. Et nichilominus ille cuius corp⁹ ſic inhumane

---

nare ipm: ſʒ ornat⁹ ꝑſupponit mūdū: nā mūda ornari debēt: nō immūda. vñ apl's ad roñ. Abijciam⁹ opa tenebrarum: hoc eſt vitia. ⁊ iduamur arma lucis. i. virtutes q̄ faciūt hoīem lucidū ⁊ armatū ꝯ vitia. ⁊ vt dicit Boetius. Pri⁹ extirpāda ſunt vitia q̄ inſeranť virtutes. ꝗ cōdicēdū pri⁹ erit a fecib⁹ mūdādū. qḋ fit leui⁹ ꝑ inciſionē.

Mortuo aliquo an poſſint inteſtina extrahi vt expectetur amici.

Dicunt quidā q̄ hoc eſt rōnabile i maximis viris extra ſolū ꝓpriū lōge morientib⁹ / vł in remotis valde ſepulturā eligētibus. Dic ꝯ ne fiat diuiſio incōmoda q̄ etiā eſt ꝓhibita i ꝓphanis vt ē dictū. ꝓſertim cū ius cōe ſine captiōe ⁊ calūnia electionis ſepulture intelligēdū ſit. ff. ad exhi. l. pe. Et ad argu. dic ornatū ꝑſupponit modū dū tñ mundare qḋ intēdiť nō ſit ꝓhibitū vt hic. Et ē hic al's hoc mūdare ꝯ naturā rei. nā cadauer. i. caro data ꝟmibus dʒ dari terre. nam caro terra ē: ⁊ i terrā reuerti dʒ. Vñ q̄ corp⁹ ieſu xp̄i ⁊ Jacob fuit cōditū aromatib⁹: habeť Jo. xix. et Gen. vlti. nō tñ habeť ibi q̄ fuerit exenteratū. Jo. mo.

a ¶ Fruſta. fine. r. in vltia ſyllaba. Et eſt fruſtū pars carnis vel panis ſicut lup⁹ fruſtatim comedit agnū. xiij. q. j. hīs ita. ver. itē apl's. laborantē agricolā ⁊c.

b ¶ Immaniter. i. crudeliter. C. de emē. ſer. l. j. in fi. Reperiť tñ q̄nq̄ imanis ꝓ grādi vt hic: imania cete. ⁊ forte eſt ratio. q: grādes conſueuerunt eſſe crudeles.

Immanis duo ſignat.

c ¶ Tegumento. Id eſt coopertura. ff. de auro ⁊ argen. lega. argu. in prin.

d ¶ Tumulanda. Illud forte attēdentes. Mollius oſſa cubant tumulis ſociatis parentū. al's Molli⁹ oſſa cubant manibus tumulata parentum. Jo. mo.

verſus

e ¶ Redditur. Cum diuiditur quod cōmode diuidi nequit ⁊ ſic in re dei peccatur. extra de corpo. vi. ſignificauit. xxiij. q. v. ſi non licet.

f ¶ Obtuitibus. Id eſt aſpectibus.

g ¶ Abhorrēdū. Nā qḋ q̄s abhorret i ſeipſo iure naturali hʒ abhorrere i alio. ex̄ de offi. or. ad reprimēdā. ⁊ d. c. ſi nol'z. iuxta illḋ. Qḋ tibi vis fieri mihi fac qḋ nō tibi: noli. Sic potes in terris viuere iure poli. Jo. mo.

verſus

h ¶ Immanitatis. Id eſt crudelitatis.

i ¶ Nec extēdatur ad alios deinceps: quia ſtatuta dant formam futuris negocijs. extra de cōſti. ca. vlti. C. de leg. ⁊ con. l. leges et conſtitutiones.

k ¶ Dignitatis. Nūquid cōprehēdunť ep̄i ⁊ etiā laici reges. Dic q̄ ſic: q: vn⁹ ē introit⁹ oīb⁹ ad vitā ⁊ ſimilis exitus. Sap. vij. ⁊ q̄ ad id de q̄ agiť eſt negociū eccliaſticū in q̄ oēs eq̄liter ſubſunt pape ſtatuenti. Nec hoc caſu tolliť deſideriū defunctorū ſed differť. vt ſ. §. proxi. Nec obſt. q̄ notabilia ſunt ſpāliter exprimenda al's viderenť neglecta. ff. de imu. l. itē apud §. hoc edictū q: h̄ reſpiciť ſtat⁹ hoīs p⁹ mortē i q̄ nō eſt diſtinctio liberi vel ſerui. auť. de mona. §. j. col. j.

Moriūtur magni vt parui.

l ¶ Catholice fidei. ⁊ ſic hec cōſtitutio nō inhibet vbi catholicus decederet i terra ſarracenorū immo inhibeť mod⁹ h̄ expſſus. Sʒ ſi ſunt tanti deberent cōdiri aromatib⁹ vt dictū eſt de Jacob al's ꝑmittanť incinerari. vt i Joſeph vñ ſubaudi hic maxime.

m ¶ Ipſo facto. Sed pena excōicatiōis ante iſtā ꝯſtitutiōem aut ꝑter eā vł i caſu poſito: locū ſibi non vēdicat., vt pote antea nō inflicta. Et dico iſtū modū eſſe illicitum ante iſtā cōſtitutionē q: corp⁹ humanū cui⁹ facies ad ſimilitudinē celeſtis pulchritudinis eſt figurata: nec maculari nec figurari dʒ. C. de pe. l. ſi q̄s in metallum. Itē improba eſt volūtas defuncti q̄ mādat reliquias ſuas poſt mortē ſuā in mare ꝓijci. ff. de cōdi. inſti. cōditiones. ⁊ l. q̄dā. ff. de leg. j. ſeruo alieno §. fi. qḋ tñ non eſt ita horribile ſicut iſtud. Itē hūana natura eſt erudeſcenda. in auť. vt defuncti ſeu fu. defunc. §. j. coll'. v. Sed ꝯ. ff. de reli. ⁊ ſump. fu. cū in diuerſis. So. lex illa nō dicit vtrū humanū corp⁹ debeat diuidi vel nō: ſed q̄rit q̄d iuris ſit ſi diuiſum fuerit forte ab hoſtibus vel ab alijs. Nec ob. C. de adul. l. q̄uis adulteriū. in fi. vbi q̄s decapitať. nec. C. de ſer. fugi. auť. ſed nouo iure. vbi manus amputať. nec extra de homi. tua nos §. vlti. vbi oculi eruūtur et virilia amputātur. q: hec fiūt ad iuſticiā exercendam vt pena vnius ſit metus multorū. C. ad l. iul. repe. le. j. Nec ob. ſi dicať hō mortuus non eſt hō. q: ſaltē retinet figurā ⁊ reliquias humane nature. ⁊ ideo etiā poſt mortē corpus humanū non recipit eſtimationē. arg. auť. vt defun. ſeu fu. defun. §. j. col. v. in fi. ⁊. C. de ſepul. vio. l. iij. et fi.

Facies hūana eſt ad ſimilitudinē diuine pulchritudinis figurata

Corp⁹ hūanū ꝓpť iuſticiam exercēdā varijs penis ſubijci pōt

n ¶ Mortis articulo. hoc ſemꝑ excipiť. extra. vj. lib.

tractatū fuerit eccleſiaſtica careat ſepultura[a]. ¶ Nulli ergo ⁊c̄. Datū lateranī .xij. kal. Martij. pontifi. no. anno .vj.

Bonifacius octauus.

¶ Hoc ſtatutū ordinat/ puidet/ ⁊ decidit ſup trib⁹ articulis .ſ. p̄dicationib⁹ faciēdis et cōfeſſiōib⁹ audiēdis: ac ſepulturis ⁊ occaſione earū lucris ſup q̄bus fuit grādis cōtētio inter p̄latos/ ⁊ rectores prochialiū eccl'iaꝝ ex pte vna: et p̄dicatores/ ⁊ miores ex altera p̄ſertim a tp̄e felicis recordationis Martini pape .iiij. cui⁹ idultū p̄dictis fratribus conceſſum per hoc ſtatutū eſt ſublatū. Et lꝫ hoc .c. p extrauagantē īter cūctas .ī. de puileg. ſit reuocatum: hodie tamen per cle. dudū de ſepultu. eſt innouatum. Capitulū .ij.

Super cathedrā[b] p̄eminētie paſtoralis diuia diſponēte clemētia ꝯſtituti: ⁊ ſi multis ⁊ arduis q̄ in amplū romāe curie alueū vndiq꞉ cōfluūt[c] q̄ſi torrēs[d] p̄grauemur negocijs[e]: curis excitemur innūeris: cogitatiōibus plimis diſtrahamur: circa id tn̄ ferūētib⁹ votꝭ itēdim⁹: vacam⁹ inſtātī⁹[f] ac opoſe ſtudiū ſollicitudis imprimur: vt ad diuini nois gloriā / exaltationem catholice fidei: ⁊ pfectū fideliū animarū (p̄ciſis radicitus

de pe. felicis §. p̄nti. ex de offi. ordi. c. paſtoralis §. j.

a ¶ Sepultura. Sed quō defuncto iponit pena hic

Mortuis q̄n q꞉ pena imponitur.

Dic ex ſcq̄la p̄cedentis delicti. ſicut ⁊ honor fit et ex ſignis q̄ i eo appuerūt ipo viuo. ex de ſen. ex. a nobis .ij. Sed tu dices iſte nō mādauit i ſpecie ſꝫ tm̄ in gn̄e q̄d nō ꝯtinet illicitū ff. de ꝯdi. ide. l. ſi pcurator. Sol. iſte mādās gen⁹ videt ſcd̄ꝫ vſum ſolitū mādare: q̄d hic reprobat: et ideo hic punit. Uel dic q̄ h̄ punit ſine culpa licet nō ſine cā q꞉ hic punit ꝓpter deteſtatione facti ⁊ ſequele eiuſdē. ſicut ſepe fit vt nota. ex de cōſti. c. cognoſcentes. ⁊. c. antiq̄. ꝺ priuile. Jo. mo.

Additio Jo. frācīſci

Additio Adde ad materiā huius decre. ꝯſiliū Oldra. lxxvj. q̄d icipit. thema tale eſt. vbi cōcludit q̄ nepos nō eligens ſepulturā ſepelit in ſepulchro patris ⁊ aui lꝫ ſit in eccl'ia mendicantiū dato q̄ ſupiores eiuſdem ſint ſepulti in eccl'ia parrochiali. vbi vide optimas rationes. Jo. frācīſci.

diuiſio

Super cathedrā. Hoc ſtatutū diuidit i. viij. ptes. Primo ponit auctor ꝓhemiū ad dicenda. Sc̄do §. ab olim. factū ſup dictis articulis narrat. Tertio. Quarto ⁊ Quinto §. diligenti. ⁊ §. ſtatuim⁹. ⁊ §. hui⁹ quoq꞉. ſup dictis tribus articulis ꝓuidet ſeu ordinat Sexto §. vos etenī. p̄uilegia idulgētias gr̄as v̄bo vel ſcripto ꝯceſſas cōſuetudines ſtatuta ⁊ pacta ꝓut preſcripto dictis ſeu aliquib⁹ eorū ſunt aduerſa caſſat ⁊ irritat. Septimo §. ceterū. p̄latos ⁊ rectores rogat et hortat vt ſe dictis fratrib⁹ beniuolos reddāt ſec⁹ faciēdo prelatis ⁊ rectorib⁹ cōminādo. Octauo §. nulli ḡ. vt p̄miſſa nō infringant mādat: ⁊ ꝯtrium faciēs indignationē dei ⁊ beatoꝝ aploꝝ incurrat. Et ꝓ prelatis ⁊ rectoribus iſta ſunt ſpāliter notāda. Primū eſt/ q̄d nō eſt hic ſpāliter cōceſſum/ cenſet eſſe denegatū. arg. C. de ap. precipim⁹. in ſi. ex. vj. lib. de ele. cōſtitutio. Et eſt rō cū dicti fratres pugnēt ꝯ ius cōe q̄d nō eſt expreſſe ſublatū ſtat. ex de priuile. paſtoralis. Preſertim vbi priuilegiū hꝫ alr̄ effectū. vt. d. c. paſtoralis. ⁊. c. in his. Itē ſecūdo hac ꝯſtōne p̄uilegia pacta cōſuetudines cōuētiones ſtatuta gr̄e ſeu indulgētie hic ordinatio aduerſa p hāc ꝯſtōnē reuocant. ſiꝰ video extra. vj. lib. de elec. cū nō deceat. ⁊. c. q꞉ ſepe. ⁊ eo. li. ꝺ ſen. excō. c. vlti. in ſi.

Negatū cēſet q̄d expreſſe nō cōceditur.

Itē videt notandū q̄ p̄lati nō denegēt dictis fratrib⁹ licētiā petitā ſimplr̄. nec id q̄d eſt ptātis ordiarie ſiet ptātis aplice. ⁊ pōt fieri hec conceſſio ſimplr̄ vel ad tē pus. Et forte date ſimplr̄ ne ꝓ malicia notaret. Et cōcedendo ſimplr̄ eſt facultas reuocādi q̄n volet ordinarius vel in totū vel in partē. ff. de iudi. iudiciū ſoluit. Cōtra dic. nā in hoc caſu eſt gratia licētia ⁊ beneplacitum ſuū quo ad prelatos ſiue quo ad papam gratioſa concedentē in negligentia prelatorū .j. e. §. ſtatuimus

⁊ ver. ſi vero ordi. Et gr̄a nō dꝫ reuocari cū ſit ꝑpetua. ex. vj. li. de offi. deleg. ſi ſup Et nos bn̄ficijs decet ad iuuari nō decipi. ff. cō̄mo. in cōmodato §. ſi ex facto. in ſi. ar. C. de dona. q̄ ſub modo. l. pfecta. Nec obſtat. l. iudiciū/ in q̄ nō fit datio ſed dat cognitio ⁊ cogniti executio. ⁊ h⁹ l ſiſi no. ex de elec. in cauſis. Et hic nō p̄ſumeretur malicia ſi p̄latus ſic diceret do vobis vſq꞉ ad tale tempus deliberaturus poſtmodꝫ ꝺ tēpore lōgiori ꝓut audiā merita et diligētiam fratrū eligēdoꝝ.

Gratia pape eſt ꝑpetua.

Itē notandū ne dicti fratres metas exceant dicte ordinatiōis. Et ipſis excedentibus ſunt repellendi vn̄ delegatis p̄ncipis venientib⁹ ad certā ꝓuīciā p̄ſes eiuſdē non debet ſinere eos amplius facere q̄ꝫ eoꝝ legatio ſe extēdat. aut. vt iudi. ſine q̄quo ſuffra §. volum⁹. col. ij. Et eſt rō. delegat⁹ habēs poteſtatē a principe/ illud tm̄ ꝓſequat q̄d ſibi ſpāliter eſt ꝯceſſum nec alia vſurpet. C. de exacto. ⁊ exe. l. q̄cūq꞉. li. xij. Preſertim cū ꝯtra hoc ſtatutū fratres p̄uilegiati nō exiſtāt: imo priuilegiū ſi ꝯtra ipſuꝫ ſtatutū habēt eſt ſublatū .j. eo §. nos etenī. Sꝫ an iſto caſu prelati poſſint aiaduertere in tales excedētes nota. extra. lib. vj. de priuileg. c. ep̄oꝝ. Pro fratrib⁹ illud eſt notandū vt ipſi formā hui⁹ ſtatuti diligēter obſeruēt: ⁊ ipſi⁹ limites nō excedāt. extra. lib. vj. de p̄uileg. volētes. in prin. Sic enim ſeruare debēt priuilegia vt eoꝝ mentē minime trāſgredi videant. ex de priuileg. porro. ⁊ excedētes metas p̄uilegiorum coerceri ꝑht ſi ſuo indulto nō cōtēti iuſticiam impediūt alioꝝ. ex de priuileg. patentib⁹. priuilegiū eīm meretur amittere ⁊c̄. xj. q. iij. priuilegiū. extra de ſen. excō. cōtingit. ij.

Delegatus principis q̄d exercebit.

b ¶ Cathedrā. Cathedra eſt nomē grecū ⁊ eſt excelſa ſedes preſidentis. Et cōponitur a cathos q̄d eſt ſedeo: ⁊ edra. i. ſpōda que eſt pars lecti. Et ꝓpter cathedra eſt doctoꝝ que cōpetit pre ceteris ſummo pontifici qui ſicut preeminet ceteris dignitate. ita ceteros precellat ſanctitate. j. q. j. viliſſimus.

Cathedra q̄d ſit ⁊ vn̄ dicit.

c ¶ Confluūt. Unde oēs oppreſſi ſedem apoſtolicā poſſunt adire. ij. q. vj. omnis. ⁊. c. ſeq.

d ¶ Torrēs. nā ꝓprie dr̄ torrēs q̄ ex diuerſis ꝑtibus aquā recipiēs torret. i. vertit ⁊ voluit ſicut papa nunc ad hunc/ nunc ad illum vertere ſe habet et voluere.

e ¶ Negocijs. Unde papa pregrauatur. i. pre alijs grauatur negocijs. Et eſt negociū quaſi negās ociū. Non ergo vacēt ocijs ⁊ nugis qui curis exercitatī habent innumeris vt ſequitur.

Negociū vn̄ dicit.

f ¶ Inſtātius. Et hoc no. q̄ habens ad multa intendere ad id dꝫ q̄d eſt grauī⁹ manū apponere. ſicut ille qui vult ſe liberare iuris preſumptione ab eo q̄d eſt ſi grauius ſoluendo ſe liberat. ff. ⁊. C. de ſolu. l. j.

a ¶ Diſſidiorum. Id eſt diſcordiarum: vt habetur
versus Conueniet nulli qui ſecum diſſidet ipſe.
b ¶ Vepribus. Sicut enim vepres pãnos et carnes hominum lacerant. ſic ⁊ diſſidia mentes.
c ¶ Anfractib⁹. q̄ nõnllas moras hñt. ff. vt. l. no. l. Et ⁊ prime. vñ v⁹. Eſt ziȥania: ſunt ziȥania plura: nicq;. Et eſt ziȥania herba ꝑuerſa quã poete infelix lolium vocãt. et ſignificat ſcandala vel inuãtes mala. ⁊ ideo ſator ē diabolus: vt hic patet. ⁊. d. de elec. licet. — ziȥania qd dicatur.
k ¶ Predicationibus. Hic eſt primus articulus.

d ¶ Deputatos. vt paſcãt p̄cipue nõ vt tondeãt ſeu paſcãt: niſi acceſſorie. extra d p̄ſcꝑ. cũ ex officij. extra d cẽſi. ꝓcurationes ⁊ ca. cũ apl's. extra. li. vj. d of. ordi. ſi ep̃s. Sȝ hodie grex iſte ſic reſpicit: q nulli ſeu pauci (ꝓch dolor) itẽdũt ad paſturã ⁊ ꝑ̃ cõiter ad tõſurã/ intẽdẽtes emũgere ñ nutrire: lac ⁊ lanã curãtes: nõ oues. i. ſmlo a q̄: i q̄ ſepe ſbe rẽt vt ẽ viſitatio ⁊ medio ꝑ quẽ ꝓcedẽ debẽt. vt ẽ correctio ⁊ mor̃ reformatio / ſicut gali⁹ ꝑ pruinas curretes vt in ẽmino ad quẽ p̄ncipalr tẽdũt: vt ẽ vẽtrſ ⁊ burſe repletio ꝓut ꝓponũt diuit⁹ ĩmoreẽ. ⁊ ob h⁹ p̄latiñ dñr paſtores a paſcendo actiue ſȝ paſſiue ꝓpt qd dñr exactores ab iprobe exigẽdo vt dicatur i vtroq; brachio tã eccl'aſti co q̃ ſeclari: exinanite: exinanite vſq; ad fundamẽtum in ea.

Grex dñicus nõ paſcit ſed tondet n̄r̃is tẽporib⁹.

diſſidiorũ[a] veprib⁹[b] ⁊ litigiorum anfractib⁹[c] oĩno ſubductis (iter eccl'arũ ãtiſtites ad curã ⁊ regimẽ greg̃ dñici deputatos[d]: ceteraſq; ꝑſonas qs ordo clericalis icludit: pacis trãqllitas vigeat: feruor charitatſ exeſtuet: inaleſcat ꝯcordie vnitas: aĩor̃ identitas ꝑſeueret. ¶ Scim⁹ eñi et ex euidẽtia facti colligim⁹ q non[e] niſi in pacis tꝑe bñ colit̃ pacis auctor: nec ĩgnoram⁹ q diſſenſiões[f] ⁊ ſcãdala prauis actib⁹ aditũ ꝑparãt: rãcores ⁊ odia ſuſcitãt: ⁊ illicitſ moribus auſuȝ p̄bẽt. ¶ Ab oli[g] ſiquidẽ iter p̄latos ⁊ rectores ſeu ſacerdotes: ac clericos prochialiũ eccl'arũ ꝑ diuerſas mũdi ꝓuicias ꝯſtitutos ex vna pte: ⁊ p̄dicator̃ et minor̃ ordinũ fr̃es ex alt'a (pacſ emulo[h] ſatore ziȥanie[i] ꝓcurãte) grauis et ꝑiculoſa diſcordia extitit ſuſcitata ſuꝑ p̄dicatiõib⁹[k] fideliũ ꝑplis faciendis eor̃ ꝯfeſſiõib⁹ audiẽdis[l] penitẽtijs iniũgẽdis eiſdẽ: ⁊ tumulãdis[m] defunctor̃ corporib⁹ q̄ apud fratrũ ipor̃ eccleſias ſiue loca noſcunt̃ eligere ſepulturã. ¶ Nos autẽ (pij patris[n] more laudabili) moleſte ferẽtes incõmoda ſi lior̃: reducentes ad exacte[o] ꝯſideratiõis examẽ: ac infra pectoris clauſtra ſollicite reuoluẽtes q̃ ſit plena ꝑicul[p] q̃ onuſta[q] diſpẽdijs[r]: q̃q; in diuine maieſtatſ ꝯſpectu reddat̃ exoſa[ſ] diſcordia ſupradicta. Et ꝓpterea intẽdentes p̄ñe ſollicitudis ſtudio illã ꝓrſus euellẽ: ac oĩmode ſubmouẽ: nullis vnq; futurſ tꝑibus fauẽte dño ſuſcitãdam: grandi q̄ȝ deſiderio cupientes ⁊ vt hmõi negociũ qd potiſſime inſidet cordi nr̃o: finẽ ſalubrẽ[t] et celerẽ ꝑ apl'ice ſolertie ſtudiũ ꝯſequat̃: diligen ti[v] cũ fratrib⁹ nr̃is deliberatiõe p̄habita ſuꝑ eo: ad honorẽ dei ⁊ exaltationẽ catholice fidei: quietũ ſtatũ ptiũ predictar̃ ac ſalutſ aĩarũ fideliũ incremẽtũ de ipor̃ fratrũ ꝯſilio[x] auctẽ apl'ica ſtatuim⁹ et ordinam⁹: vt dictorũ ordinũ fratres in eccl'ijs ⁊ locis eorũ ac in plateis cõib⁹ libere valeãt clero ⁊ ꝑplo p̄dicare: ac ꝓponẽ v̄bũ dei hora illa dũtaxat excepta in q̄ locor̃[y] p̄lati p̄dicare voluerit: vl corã ſe facere ſolẽnit̃ p̄dicari in q̄ p̄dicare ceſſabũt: preterq̃ ſi aliud, de p̄latorũ ipoꝝ volũtate ꝓceſſerit ac licẽtia ſpãli.

l ¶ Audiẽdis. Scd's articul⁹.
m ¶ Tumulãdis. tri⁹ articul⁹.
n ¶ Pr̃is q̄ hȝ ſumere ꝯſiliũ ꝓ liberis ſuis. ff. ad le. iul. d adulte. nec in ea.
o ¶ Exacte. i. exq̄ſite. C. man. in re mãdata. et ſignificata hu⁹ v̄bi exigo no. extra. vj. lib. de iu dt. c. j. in fi. Mo.
p ¶ Periculis. Qñq; icurſis a pereũdo: ⁊ qñq; euaſis ſeu ꝑuiſis a ꝑiendo iux ta illud. Felix quẽ faciũt aliena ꝑicula cautũ ⁊ illũ. Nõ vadit ꝑitũ q̄ vult audire ꝑitũ. Et curare debem⁹ de ꝑicul' vt illa euadam⁹ ſeu ꝓuideam⁹ nõ vt ea incurram⁹. ⁊ id dico ꝑiculũ dcm̃ a perio ñ a pereo vt ſcd'a ſit lõga: nõ breuis vt i ſupino de perior in verſu p̄cedẽte. — versus
q ¶ Onuſta. ab onus. i. ſarcina. ſic onuſtus ſarcinatus.
r ¶ Diſpẽdijs. Expone vt extra. vj. lib. i p̄hemio. §. penulti.
ſ ¶ Exoſa. i. valde vl' perfecte odiẽs. ⁊ dr̃ exoſus bella. i. valde odiẽs bella. ⁊ id hec diſcordia qua de⁹ hȝ exoſam ab oib⁹ extirpet̃. argu. C. de here. manicheos. quã eñi odit dñs hȝ odire ſeruus.

e ¶ Quod nõ. ſic ordina l'am. q nõ bene colitur auctor pacis. i. de⁹: niſi in tꝑe pacis: hoc eſt in ſtatu tranquillo. nã pax eſt ſtat⁹ tranqllus ſm Iſidorum.
Ordo littere.
f ¶ Diſſenſiones ⁊ ſcãdala. Cũ ergo hec duo mala infraſcripta ſequẽtia inferãt: diſſentionibus ⁊ ſcãdalis totis eſt virib⁹ obuiandũ/ ne pullulent. ⁊ ſi pullulauerint/ tunc tollant̃ ſeu vt poſſibile eſt minuantur. His ergo ꝓhibitis: ⁊ mala ſequẽtia ꝓhibẽtur. extra vj. lib. de reg. iur. cum quid prohibet̃.
g ¶ Ab olim. ſcd'a pars in qua p̄miſſo ꝓhemio factum ſuper quo ſtatuit̃ ⁊ ordinatur/ narrat.
h ¶ Emulo. i. iuido: ab emulor qd multa ſignificat
versus vnde v̄ſus. Emulus inſtat̃. amat / inuidet ac imitat̃.
i ¶ Ziȥanie. Eſt p̄me declinatiõis ⁊ feminini gñis in ſingulari. et in plurali eſt neutri ⁊ ſcd'e declinationis
t ¶ Salubrem. i. ſalutis vberẽ.
v ¶ Diligẽti. mõ tres p̄dictos articulos ꝑ ordinem ꝓſequitur ⁊ hȝ tria dicta ſm hos tres articulos.
x ¶ Conſilio. Quid importent hec verba not. extra vj. lib. de here. ſuper eo.
y ¶ Locor̃ p̄lati. Intelligo p̄latos iure cõi vt ep̃os vel ꝯſuetudĩe: vt decan⁹ baiocẽñ. baiocis. ⁊ hoc ꝓbat̃ in v̄. vel ep̃s vel p̄latus ⁊c̃. Et ſic eſt differentia inter prelatũ ⁊ ep̃m ⁊ lati⁹ eſt verbũ prelati. et no. in ſimili extra. vj. li. de tẽp. or. cũ nullus. nec noĩe prelati contine t̃ rector eccl'e cũ ſpecificet̃ contra prelatũ. d. eo §. ab olim. Quid ſi vicarius hoc faciat? Dic id'. qd eñi.

E iij

In ſtudijs autẽ gñalib⁹[a] vbi ſmones ad clerũ ex more fieri ſolẽt: dieb⁹ illis qb⁹ p̄dicari ſolẽniter cõſueuit ad funera etiã mortuorũ: et in feſtis ſpãlib⁹ ſiue peculiarib⁹ eorũdẽ fratrũ pñt ijdẽ fr̃es ⁊ liceat eis libẽ p̄dicare: niſi forte illa hora qua ſolet ad clerũ in p̄dictis locis dei v̄bũ ꝓponi ep̄s vel p̄lat⁹ ſupior[b] clerũ ad ſe gñalit̃ ꝯuocaret: aut ex aliqua rõne vł cã vrgente clerũ ipꝫ duceret ꝯgregãdũ. ❡ In eccłijs[c] aũt ꝓrochialib⁹ fr̃es illi nullaten⁹ audeãt vł debeant p̄dicare vel ꝓponẽ v̄bũ dei: niſi fr̃es p̄dicti a ꝓrochialib⁹ ſacerdotib⁹ inuitati fuerint vel vocati: ⁊ de ipõꝝ bñplacito ⁊ aſſenſu ſeu petita licentia fuerit et obtenta: niſi ep̄s vel p̄latus ſuperior[d] per eoſdẽ fr̃es p̄dicari mãdaret. ❡ Statuimus[e] etiã ⁊ ordinamus auctoritate p̄dicta vt in ſingulis ciuitatib⁹ et dioceſibus in qb⁹ loca fratrũ ipſorũ ꝯſiſtere dinoſcãť vel in ciuitatib⁹ ⁊ dio. locis ip̄is vicinis in quib⁹ loca hmõi nõ habẽtur magr̃i priores prouinciales p̄dicatoꝝ: aut eorũ vicarij[f] et gñales ⁊ ꝓuinciales miniſtri ⁊ cuſtodes minorũ ordinũ p̄dictoꝝ ad p̄ñtiam prelatoꝝ[g] eorundẽ locoꝝ ſe cõferãt per ſe vel ꝑ fr̃es q̃s ad hoc idoneos fore putauerint humiliter petituri: vt fratres q̃ ad hoc electi fuerint[h] in eoꝝ ciuitatibus et dioce. ꝯfeſſiões ſubditoꝝ ſuorũ cõfiteri ſibi volentium audire libere valeant ⁊ hmõi ꝯfitẽtibus ꝓut ſecũdũ deũ expedire cognouerit penitentias imponere ſalutares: atqꝫ eiſdem abſolutionis beneficium impẽdere[i] de licẽtia/gratia/⁊ beneplacito eorundẽ. Ac[k] deinde p̄fati magiſtri priores prouinciales ⁊ miniſtri ordinũ p̄dictorũ eligere ſtudeãt ꝑſonas[l] ſufficiẽtes: idoneas vita ꝓbatas diſcretas/modeſtas atqꝫ peritas ad tã ſalubre miniſteriũ ⁊ offm̃ exequendũ[m]: quas ſic ab ipſis electas repreſentent vel faciãt p̄ñtari p̄latis vt de eorũ lnia gr̃a ⁊ bñplacito in ciuitatibus ⁊ dioceſibus eorũdem hmõi ꝑſone ſic electe cõfeſſiones ꝯfiteri ſibi volentiũ audiant[n] imponãt penitẽtia ⁊ ſalutares: ⁊ bñficium ab

ordinarij per ſe nequeunt per alios expediant. extra. de offi. ordi. Inter. extra. vj. li. de offi. ordi. ſi epiſcop⁹.

a ❡ Gñalibus. Non ergo in villis ſeu caſtris. extra de cle. nõ reſi. tue. Et loca in qb⁹ iura docenť debẽt eẽ ſtudia legitima. ff. l. ꝓhemio §. illis no. Et legitimũ eſt qđ iure ꝯceſſum et approbatum eſt. ff. đ. v̄b. ſig. l. lege obuenire vel antiqua cõſuetudine: cui⁹ memoria nõ extat. hec ei eqͥpollẽt. extra de v̄b. ſig. ſup qbuſdã. ff. de aqua qͦti. ⁊ eſti. l. h⁹ iure § ductus aque.

b ❡ Supior. Nõ itelligiť hic tm̃ ſupior ep̄s ſꝫ ſupior p̄lat⁹ reſpectu cleri/ vel ex cõſuetudine/ vel priuilegio.

c ❡ In eccłijs. ſ. eo. § diligẽti. ⁊ v̄. ſtudijs. vbi ſunt fratribus qͦdã loca ꝑmiſſa cũ certis modificatiõib⁹ ad p̄dicandũ. Si ipſis loca parrochialia cũ certa moderatiõe ſunt interdicta: vt hic. Et cũ officiũ p̄dicandi iure cõi eis nõ ꝯpetat: ſꝫ p̄latis ⁊ curatis extra de offi. or. iter. ⁊ l eo § huius qꝫ. oẽm locũ eis reputo interdictũ q̃ hic nõ reperiť permiſſus. Sed q̃ro an poſſint i cimiterijs vel capellis vicinis. dic q᷑ non. extra. vj. lib. de ſen. excõ. ſi ciuitas.

d ❡ Superior. expone. vt. ſ. v̄. pxi.

e ❡ Statuim⁹. Scđs articul⁹ in quo ſic ꝓcedit. nã primo p̄mittit duo q̃ incumbunt fratribus antequã audiãt cõfeſſiones vt licẽtiã audiẽdi ꝯfeſſiones petere. ⁊ poſt cõceſſam licẽtiã fratres eligere. j. eo. v̄. ac deinde. Tertio ⁊ q̃rto v̄. extra. et v̄. numerus. ponit duas modificationes circa predicta. Quinto decidit qđ ſit agendũ cũ eſt obtenta licentia ⁊ fratres electi ſunt et eoꝝ perſone acceptate. vt. j. v̄. ⁊ ſi ijdẽ. Sexto quid ſit agendũ qñ ꝑſone nõ ſunt acceptate. j. verſi. q᷑ ſi forte. Septimo ver. ſi vero in caſu recuſationis p̄latoꝝ dat fratribus licentiam gratioſam. Octauo ver. ꝑ huius autem. dictam licentiam moderatur.

f ❡ Vicarij. Pro parte p̄dicatorũ ſunt tres grad⁹ ſꝫ cuĩ ꝓ parte minorũ. Sequitur ſtatim de tribus gradib⁹. Et fuit hoc factũ vt paritas in dictis ordinibus ſeruaretur. in ſequenti tñ. v̄. nõ ponunť niſi duo gradus. nec mirũ. q2 grauius eſt eligere fratres ad miniſteriũ audiendi ꝯfeſſiones q̃ ad licentiã in genere petendã: ex qua cõſequẽter peti debet ſequẽs gradus. j. verſi. proxi. Et hic appellantur vicarij illi qui ſunt in certis ꝓuincijs ſeu regnis vbi ñ ſunt ꝓuinciales priores ſed ꝓuinciales conſtituerũt vicarios: vt prouincialis anglie fecit vicarium in ſcotia vbi nõ ẽ ꝓuincialis.

g ❡ Prelatoꝝ iure cõi vt ep̄i. vel ꝯſuetudine ſeu priuilegio. hec eñ dãt p̄lationẽ arg. extra đ ꝯſan. ⁊ affi. c. j.

h ❡ Fuerint. Poſt litteras datã. j. e. v̄. ac deinde

i ❡ Impendere. Ab illis ſolũ a quib⁹ pñt abſoluere curati. j. eo. v̄. ꝑ huius. ⁊ extra. vj. li. đ pe. ⁊ re. ſi ep̄s.

k ❡ Ac deinde Et ſic no. gradũ nõ cõcurſum inter hũc. v̄. ⁊ p̄cedentem. § Et dicũt quidã deinde. i. obtẽta licẽtia p̄miſſa ſiat electio vt ſequiť. Tu dic. deinde. i. poſt licẽtiã p̄miſſam petitam dũtaxat. nã peti põt ⁊ ꝯſiliũ et licentia: ⁊ nõ obtineri. extra de arbi. cũ olim. extra de regula. licet. Et hic habeť ex cõſequentib⁹ in qbus papa ꝓuidet nedũ in caſu obtẽte licentie ſed etiã in alio in quo oportet q᷑ ſiat electio. Et ſi oporteret licẽtiã hoc caſu obtinere. iã eſſet in p̄tãte p̄latorũ iſtos ordines impedire qđ papa nõ intendit: vt. j. ſequitur. Aliqñ tñ non ſufficit licentiã petere. extra. de pe. ⁊ re. omnis. extra. vj. lib. de elec. ſi religioſus. no.

l ❡ Perſonas. Sꝫ quales? dic ex qualitatib⁹ ſequẽtibus in textu fulgẽtes. nec mirũ q2 iſti falcẽ ſuam in meſſem alienã mittere ſatagũt. ⁊ ideo ſi tales nõ ſunt quales hic depinguntť ſunt in culpa. ff. loca. ſi q̃s domum § ſi quis vitulos. etenim iſti fratres de gratia prelatorũ vel ſedis ap̄lice in narratis hic ſe immiſcẽt vt hoc ver. ⁊. j. eo. ver. ſi vero ijdem.

m ❡ Exeq̃ndũ. qđ eſt ars artiũ eẽ de eta. ⁊ q̃li. cũ ſit

n ❡ Audiant. ⁊ illam ſolum de quibus eſt dictũ. ſ. eo. ſuper verbo impendere.

ſolutiõis impendãt[a] ꝑut ſuperi⁹ eſt exp̄ſſuȝ extra ciuitates ⁊ dioceſes in quib⁹ fuerint deputate: ꝑ quas eas volum⁹ ⁊ nõ ꝑ ꝓuincias[b] deputari confeſſiones nullaten⁹ audituri. Numerus aũt perſonaꝝ aſſumẽdarũ ad hmõi officiũ exercẽdũ eſſe dȝ ꝓut vniuerſitas cleri et populi ac multitudo vel paucitas exigit[c] eorũdẽ. ⁊ ſi iidẽ p̄lati petitã licentiã cõfeſſionũ hmõi audiẽdarũ cõceſſerint: illã p̄fati magri miniſtri ⁊ alij cũ gratiarum[d] recipiãt actione: dicteqȝ ꝑſone ſic electe cõmiſſuȝ ſibi officiũ exequant̃ ꝙ ſi forte iã dicti p̄lati quẽcȝ[e] ex dictis fratrib⁹ preſentatis eiſdẽ ad hmõi officiũ nollẽt[f] habere vel non ducerẽt admittẽdũ eo amoto vel ſubtracto loco ipſius ſimiliter[g] eiſdẽ preſentãdus p̄latis poſſit et debeat alius ſurrogari[h]

¶ Si ꝟo iidem prelati prefatis fratribus ad cõfeſſiones (vt premittitur) audiẽdas electis huiuſmodi exhibere licẽtiam recuſarint[i]: nos exnunc ipſis vt cõfeſſiones ſibi confiteri volentium libere liciteqȝ audire valeant: ⁊ eiſdem penitentias imponere ſalutares atqȝ eiſdem beneficium abſolutionis impartiri gratioſe[k]

a ¶ Impendãt. Si hec tria faciũt: ergo habẽt curã animaꝝ ⁊ curati eccleſiarũ habẽt in toto in ſuis territorijs ergo iſti ſaltẽ in tãto. Sed dices habẽt ex cõceſſione prelatorũ gratioſa vel pape. ĩ. e. ꝟſi. numerus. ⁊ ver. ſi ꝟo. ⁊ ſic ſunt delegati q̃ nichil propriũ habẽt ſed alienã iuriſditionẽ exequunt̃. ff. de offic. eius cui mã. eſt iuriſ. l. j. ⸹. q̃ mandatam. Sol. delegatus reſpectu delegãtis alienã iuriſditionẽ exequit̃ delegat⁹ ipſe, tñ hȝ iuriſditionem et honorẽ quem exercet nõie ſuo vel dicti fratres vident̃ ordiarij ꝑ hanc ꝯſtõnem eis iuriſditionẽ tribuẽtẽ. nã hec ordinatio eſt ſtatutũ et conceſſio gñalis ꝑ hũc canonem. ĩ. e. in fi. Et hec ordiatio eſt poti⁹ vicaria q̃ eſt ad vniuerſitatẽ territorij. ĩ. eo. ver. numerus. ⁊ tales videtur ordinarij. not. vj. lib. de ap. romana. ⁊. ff. de verb. ſig. pupillus ⸹. territoriũ. Tu ergo frater ſi curã habes videſi hoc eſt aduerſum cõſtitutioni. c. ĩ. vj. lib. de verb. ſig. exiit. Tu dic lȝ fratribus ſit ꝯceſſum ꝙ faciãt tria que ad curatores de iure pertinent: non tñ ꝓpter hec ſunt dicẽdi habere curã animaꝝ. nec principalẽ: qꝛ nõ ſunt prelati. nec delegatã/ qꝛ talia facere nõ ſic eis cõmittit̃ ꝙ ad eoꝝ executionẽ obligent̃. ſed in arbitrio ⁊ libera volũtate eorũ remanet ꝙ talia exequant̃ ſicut eis placuerit ⁊ viſum fuerit expedire. Fideles etiam nõ ſunt fratribus obligati nec q̃tum ad premiſſa ad fratres recurrere ſunt aſtricti. Et ideo licet hec conſtitutio ſit ſtatutũ ⁊ cõceſſio gñalis ⁊ iperpetuũ duratura q̃tum ad premiſſa que fratribus ſunt conceſſa: nõ tamen fratres ꝓpter hoc curãti aut ordinarij debent dici. Si aũt aliqui fratres minus prudẽter ꝓpter premiſſa modo predicto eis conceſſa ſibi attribuere preſumpſerint/ ꝙ curã habeãt animarum: vide an ſi hoc ſit contrarium dicte conſtitutioni exijt.

b ¶ Prouincias. Quid importat ꝓuincia ciuitas ⁊ dioceſis habetur. extra. vj. lib. de cẽſi. romana. ĩ. rñſo. extra. vj. lib. de preben. q̃uis. j. in fi.

c ¶ Exigit. Et ſic nota numerũ preſidẽtiũ cõſiderari ꝓut ſubditorũ neceſſitas expoſcit. auẽ. vt deter. ſit nu. cleri. circa prin. col. j. extra de vi. ⁊ hone. cleri. q̃m. ⁊ extra de inſti. c. j. eĩ. vj. lib. de ſta. regu. c. vno ⸹. ſane Sed quid ſi epõs dicat pauciores ſufficiunt: et fratres contradicũt. quidã recipiũtur ꝑ epm illi de quib⁹ ſibi videbit̃. ⁊ ſi fratres volunt de aliis contẽdant. arg. ff. de aqua quoti. ⁊ eſti. l. j. ⸹. trebati⁹. Sed ille ⸹. loquit̃ vbi taxatio erat facta tũc in eo qõ excedebat poterat ꝓhiberi. exemplum extra de cẽſi. cum apoſtolus. vnde dic recurrendum ad arbitrium boni viri. l. iudicis qui debet eſſe extremus inter extrema. arg. ff. de pigno. actio. ſi ſeruus. in fine. C. de iudeis. nullus. ff. de verbo. obli. cõtinuus ⸹. cum ita. extra de offi. delega. de cauſis. ff. de teſti. queſitũ. Et forſan caute faceret epiſcopus ſi in exordio cum licentiam concedit taxaret numerũ: etenim multa fieri poſſunt ab initio que locum non habent ex poſt facto. ff. de pact. in traditionibus. C. de dona. que ſub mo. l. j. ⁊. l. perfecta.

d ¶ Gratiarũ cũ nichil cõmuni iure ſibi valeant vendicare et ob hoc fratrũ poteſtas in expreſſis hac ordinatione eſt menſuranda non vltra laxanda. extra de priuileg. porro.

e ¶ Quemcȝ. Et ſic non poſſunt plures refutari. dic cõtra qꝛ hoc verbum quẽcȝ eſt iuris qõ equpollet vniuerſali. et extendi debet in edictis pretorũ. ff. vi bo. rap. l. ij ⸹. dolos. ff. de neg. geſt. l. j ⸹. i. ⁊. ij. ff. de conſti. pecu. l. j ⸹. j. alĩs fieri i poſſet fraus huic cõſtitutioni que requirit multa in fratribus aſſumendis. ſ. eo. ver. ac deinde.

f ¶ Nollent. Hoc verbũ ⁊ ſequens reſpicit ſolum factum ⁊ ſic fuit dictũ in concedendo hoc ius deferendo prelatis. ita ꝙ hic non verſetur cauſe cognitio. Aliud eñi eſt arbitriũ qõ refertur ad arbitriũ boni viri ⁊ eſt premiſſum. Aliud voluntas que refertur ad propriũ motum. ff. de heredi. inſtitu. ſi quis ſemproniũ. ff. de lega. ij. l. j. ff. ad trebel. qꝛ poterat. Volũtas enim que eſt domina in regno anime cogi non poteſt.

g ¶ Similiter. vt. ſ. ver. ac deinde.

h ¶ Surrogari. Sed nunquid hec ſurrogatio fieri poterit pluries? Videtur ꝙ nõ qꝛ ſemel ſufficit. ar. ff. de ar. ſi duo ⸹. ſemel. ⁊. de aqua plu. arcen. in diem. ff. de bo. auc. iudi. poſ. l. ſi ⸹. ſi. ff. de lega. iij. fideicõmiſſa ⸹. ſi quis decẽ. Sol. dicta iura loquũtur vbi res effectum habuit ⁊ ideo eſt iterandũ. Sed quotiẽs? dic trinam requiſitionem ad minus neceſſariã. Et ſimilis queſtio no. extra de offi. deleg. cũ cauſa. Et diſtingue circa hoc. Aut recuſatur ſubrogatus a prelato ex cauſa vt pote quia non habet qualitates expreſſas. ſ. eo. ver. ac deinde. ⁊ tunc fratres ſibi imputent qui malũ elegerũt mala eñi electio eſt in culpa. ff. de nego. geſt. nam ⁊ ſeruus. in ſi. inſti. de ſocie. in ſi. extra. vj. lib. de elect. ſi cõpromiſſarius ⸹. j. Aut ſine cauſa et tũc ſuccedit papalis licẽtia ſeu gratia. ĩ. verſi. porro. In dubijs dic vt nota. ſ. in verbo exigit.

i ¶ Recuſarint. Quid ſi neglexerint? Dic idẽ ſi tertio requiſiti nõ fecerint. no. in ſimili dicto. c. cum cã. et nota diligenter tres gradus poſitos in toto iſto ⸹. ſ. eo. ſtatuimus. Unde gradibus precedẽtibus. diligenter non ſeruatis/ fratres non habent poteſtatẽ infraſcriptam. nã primo gradu non expleto nõ eſt locus ſecundo. arg. ff. de acqui. here. l. iij. ⁊. l. q̃diu.

k ¶ Gratioſe. Que eſt arcte interpretãda quaten⁹ ius tertij tangit. ff. ne quid in loco pub'. l. ij ⸹. merito.

et ꝟ. ſi quis a principe. Alij dicunt large in odiũ p̄latí recuſantis ⁊ in fauorem animarum: hec tamẽ interpretatio verba ſtatuti non excedat. extra de priuileg. porro. Et in re dubia melius eſt verbis edicti ſeruire. ff. de exerci. l. j. ꝟ. licet autem.

a ¶ Concedimus. ſ. de ſupp. negli. p̄la. c. j. Sʒ nunqd ꝑ hoc ↄcilio gn̄ali. ex̄ de peni. ⁊ remiſ. oīs derogaſ? Videt q̃ ſic. ar. extra. vi. lib. de ↄſti. ca. j. Sol. hic nõ eſt cõtradictio. ſed cõpatientia. ⁊ ſic vtrũq̃ tenet. extra de priuile. in his. ⁊ infra dicet. Itẽ prouiſio ſp̄alis tollit gn̄alẽ. C. de pac. cõuen. tã ſuꝑ do. l. fi. Sʒ illa lex loquit vbi ſpecialis ꝓuiſio erat hoīs: ſʒ gn̄alis legis. Sʒ hic vtraq̃ erat iuris. q̄ caſu ſp̄alis ꝓuiſio nõ tollit gn̄alẽ. ſed geminat ſubſidiũ vt plení⁹ ꝓuideaſ ſaluti aīaꝝ: qḋ reſpexit preſens cõceſſio. ſ. e. verſi. ac deinde ſicut iuris ſubſidiũ geminaſ vt pleni⁹ improbitas reprimaſ. ff. nau. cau. ſta. ⁊ ita de facto. ꝟ. ex hoc edicto. Itẽ hec eſt ſpecialis/illa gn̄alis: q̄ iſta illi derogat. ex̄. vi. lib. de regu. iur. gn̄i. ⁊ ibi no. So. vbi gen⁹ ⁊ ſpecies leganſ diuerſis/⁊ ad diuerſos fines: intelligiſ dicta regula. nã ſi michi eſt relictũ genus ⁊ tibi ſpecies illi⁹ gn̄is: meũ legatũ nõ eſt extinctũ ſed attenuatũ. ff. de adimẽ. leg. qui hoīem. Et michi donaſ vt habeã ⁊ tibi ſimiliter. ⁊ iſti ſunt diuerſi fines. Sed in hoc caſu tam gn̄alis ꝓuiſio q̄ ſpecialis eſt ad eũdem finẽ/vt ſaluti animarũ ꝓuideatur. ⁊ ideo vna aliȷ̃ nõ obſiſtit ſed cõcurrũt ſicut genus ⁊ species vni eſſent legata. vt dicto. c. generi nõ. Sed dices ergo cõfeſſus tenebitur iterato cõfiteri? Sol. hoc non eſt ex neceſſitate ſacramenti ſed ex obligatione tui q̄ volũtarie ad fratrẽ acceſſiſti. ſ. e. ꝟ. ſtatuim⁹ relicto patre ſp̄uali cui eſt aſtrict⁹ nõ fratri. ad quẽ volũtarie vadis. Nec ita ſubuenitur illi q̄ volũtarie facit ſicut illi q̄ ex neceſſitate. ff. de ꝓcu. l. ꝓcurator q̄ ꝓ euictione ⁊ ibi no. Nec prima ratio que loquitur in iurib⁹ cõibus obſtat. Sed hec conceſſio eſt gratioſa priuilegia aliter data q̄ nõ tollit ius precedẽs niſi de ipſo fiat mẽtio ſpecialis. extra de capel. mo. ex parte. Sed illud. c. loquiſ vbi priuilegiũ datur ſine magna deliberatione. Sed iſtud fuit datũ cũ magna deliberatione ⁊ eſt ſtatutũ: vt. j. in fi. Itẽ vt eſt dictũ generale ⁊ ſpeciale hic nõ tendũt ad diuerſos fines/⁊ ſic ſe cõpatiunſ. Item ſi nõ haberet ūq̃ reuerti ſubdit⁹ ad curatũ poſſet prorſus ei⁹ poteſtas in auditione cõfeſſionũ exhauriri. Et priuilegiũ non tenet qḋ vergit in enormẽ alteri⁹ leſionẽ. extra de deci. ſuggeſtũ. ff. de vulga. ⁊ pupil. ſubſtitu. ex facto. in prin. ⁊ ꝟ. j. Et eſſet etiam in p̄tãte ſubditorũ totaliter recedere a curato. Quo caſu qualiter curabit qui morbũ neſcit? Ait boetius. Si operã medicantis expectat oportet vt vuln⁹ detegat. Itẽ ⁊ ſi curati nõ interſit ꝓpter ſubditũ qui forſan bñ confeſſus eſt fratri. intereſt tñ curati ꝓpter ſe agnoſcere vultũ peccatoris cui dictũ eſt in eccl'iaſti co. xxij. c. curã illius habe. Itẽ ſubditus poſſet trãſire nunq̃ veniẽdo ad ↄfeſſionẽ dicẽdo ſe fratri cõfeſſum. Itẽ qualiter dabit curat⁹ eccl'iaſtica ſacramẽta ſubdito quẽ nõ nouit diſpoſitũ maxime vbi ſubditi ſunt aliqua notoria crimina. nec põt frater reuelare cõfeſſa: vt dicit dictũ conciliũ oīs. Itẽ hoc indultũ põt operari multos effect⁹ cũ hoc q̃ cõſtet dictũ cõciliũ de confitendo ſaltẽ ſemel in anno ꝓprio ſacerdoti: ergo ſtabit conciliũ cũ hoc indulto. ex̄ de priuileg. in his. et. c. paſtoralis. Itẽ papa ꝑ hec indultã nõ aufert hic p̄tãtem curati: ſed ſociũ hic ſibi cũ multis meditationib⁹ adiũgit ergo curatus remanet non excluſus ſed incluſus. Nec ob. ſi dicat duobus cõpetit poteſtas inſolidũ ergo frater poſtq̃ expleuit cũ certa perſona nõ põt curatus cũ eodẽ ſuꝑ eodẽ. ff. de offi. conſul. l. vna. Sol. vbi duo eſſent dati ab initio pariter ꝓcedit arg. Sed curatus datus eſt ab antiquo ſicut habens p̄tãtem ab exordio fundationis eccl'ie. xx. diſt. l nouo teſtamẽto. Itẽ frater de nouo adueniẽs q̄ dari preſumiſ vt poteſtas curati non tollatur ſed iuueſ. Vn ius cõe qḋ eſt ꝓ curato eſt forti⁹ iure priuilegiato. Nec mirũ. primũ neceſſariũ ſcd̃m volũtariũ. lʒ ſit equalis poteſtas audiẽdi et abſoluẽdi. j. ver. ꝓxi. neceſſitate veniẽdi ad curatũ remanẽte q̄ nõ eſt hic expreſſe ſublata. Itẽ hec cõceſſio gratioſa vt hec q̄ eſt volũtaria non tollit neceſſitatẽ dicti c. oīs. arg. ff. fami. hercſ. l. alienationes. Sed contra poteſtas fratrũ eſt delegata ſeu a maiore habita ſiue habeaſ ab ep̄o ſiue a papa vt hic totali ꝟ. ergo eſt potior p̄tãte rectoris. Si igiſ cõfeſſus rectori iterata cõfeſſione nõ eget/min⁹ egebit cõfeſſus fratri. So. volũtariũ et neceſſariũ tollũt contrariũ. Et eſt in hoc arg. fallacia figure dictionis. Nam ſi excedat hec p̄tãs in quãto nõ ſequiſ q̃ excedat quoto ſed equali iterationis. Itẽ cõtra cõfitens ep̄o lʒ ſit parrochianus curati ſubditi ep̄o nõ hʒ iterato cõfiteri rectori: ergo minus cõfeſſus fratri q̄ hʒ p̄tãtem papalem. q: oīs poteſtas delegata a papa eſt maior omni alia ordinaria. Itẽ ſi frater habeat cõm a prelato. vt ſ. in prin. hui⁹ ꝟ. maior eſt iſta p̄tãs in delegato ep̄i q̄ in ipo rectore ſubdito ep̄i. cũ oīs delegat⁹ repreſentet perſonã delegãtis xciij. diſt. c. viti. Sol. nõ nego qn papa hoc poſſit facere ſi velit. ſed dico q̃ nunq̃ ius alterius tollit niſi expreſſe hoc agatur. ff. ne quid in loco pub. l. ij. ꝟ. ſi qs a principe. p̄ſertim vbi vtrũq̃ põt ſeruari. Nec ſit deterior cõditio cõfitẽtis habẽtis cõſiliũ anime a duobus Et firmius eſt iudiciũ pluriũ q̄ vni⁹. extra de offi. delega. prudẽtiã ꝟ. j. Itẽ licet cõmiſſio ſpecialis derogaret dicto conci. oīs. vt ibi. j. rñ. non tñ generalis. vt hic ⁊ optimũ. arg. extra. vj. lib. de here. ꝑ hoc. in p̄n. et ibi nota in ſimili. Itẽ dictũ conciliũ habet vt remittatur ſeruitus bñ impoſita ſubdito. ſ. q̃ ſemel in anno confiteatur ꝓprio ſacerdoti hoc eſt curato. ſic eſt interpretatus Martin⁹. iiij. et ſic eſt de iure interpretandũ cũ dictum concilium iure communi loquatur. Sed dicti fratres iure cõmuni nichil obtinẽt ſed gratioſa cõceſſione vel prelatoꝝ vel pape vt hic. Et dico bñ impoſita tum q: proprius ſacerdos melius agnoſcere habet vultũ peccatoris ſui: tum q: ſubdito miniſtrare habet eccleſiaſtica ſacramẽta. j. e. ꝟ. hui⁹. ⁊ duo requirit huiuſmodi cõciliũ et iuſtã cauſam q̃ nõ ꝓprio ſed alieno cõfiteatur ſacerdoti ⁊ licentiã propriȷ̃ ſacerdotis: vt liquet in dicto cõcilio. ꝟ. ſi qs aũt vbi nõ ſine miniſterio eſt aduerſatiua coniunctio aũt. Et ideo ſi iuſta cã nõ ſubſit quãq̃ licentiã habeat pape vel ep̄i aut etiã ꝓprij ſacerdotis ⁊ licite cõfeſſus fuerit ⁊ etiã abſolutus ſit vt dicũt v̇ba preſentis indulgẽtie debebit tñ cõfiteri iuxta conciliũ memoratũ ꝓprio ſacerdoti. alꝰ poterit arceri pena dicti cõciliȷ̃: nõ q: peccata nõ fuerũt dimiſſa ſed q: cõtempſit ſalubre ſtatutũ: cuius tenor in toto nõ eſt ſeruatus ⁊ ob hoc eſt ei parendum in eo q̃ nõ fuit ſeruatũ. arg. ff. de ſerui. vrb. predio. ſi domus. Nec inſurgit inconueniens: ſed iterum cõfiteatur proprio ſacerdoti: q: hec iterata confeſſio non eſt ex defectu ſacramenti ſed ex contemptu dicti cõciliȷ̃. Uerum iuſta cauſa cõcurrẽte cũ licẽtia romani pontificis vel ep̄i predicta ſeruit⁹ eſt ſublata. Et q̃ licẽtia predicta

Confeſſus religioſo ꝓ uilegiato an teneatur iterũ cõfiteri ꝓprio curato.

Boeti⁹

concedimus ᵃ de plenitudine apoſtolice poteſtatis.

in genere data videatur eſſe cōceſſa: cum iuſta cauſa ſubeſt recedendi a proprio ſacerdote non abſurde dici poſſet. arg. ff. ad munici. lucius §. imperator. Alr poteſtas iuſte conceſſa reuocari non debet.

a ¶ Conceſſionem. §. prox. poſitam.

b ¶ A iure.

¶ Per hmōi aūt cōceſſionē nequaq̄ intēdim⁹ pſonis ſeu fratrib⁹ ipſis ad id taliter deputatis: ptātem i hoc impendere ampliorē q̄ i eo curatis vel parrochialib⁹ ſacerdotibus eſt a iure cōceſſa: niſi forſan eis eccleſiaꝝ plati vberiorem in hac parte gratiā ſpecialiter ducerent faciendam

Sed que eſt iſta poteſtas a iure conceſſa curatis quero. Nec q̄ro de ptāte pape in caſib⁹ ſibi reſeruatis q̄ notātur extra de trāſla. epi. c. j. Nec loquor de ptāte pape diſpenſandi: de qua tractāt doctores in tractatu de diſpēſationibus. Sed loquor de ptāte q̄ eſt p ſacramētū pnie ſup criminib⁹. Et de hoc tractat Hugo ⁊ Hoſti. in ſumma. ⁊ G. durā di in repertorio ⁊ frater Tho. iiij. ſen. diſt. xix. Et dico in iſta materia q̄ q̄libet ſacerdos ptāte ordinis regulariter pōt a quolibet pctō abſoluere. Quod ſic pbo. Joā. xx. dr̄ quoꝝ remiſeritis pctā remittunt eis. Sed dices hoc dictū eſt apl'is. Dic q̄ ep̄alis dignitas i hoc non adijcit de q̄ agitur ſupra ordinē ſacerdotalē ⁊ q̄d adijciat not. extra. vj. lib. de ſen. excōi. cū medicinalis. Et in ordinatione cuiuſlibet ſacerdotis etiā dicta verba p ordinatorē dicunt vt ptz in libro pōtificali. Itē a capite xp̄o oīa deſcendūt. xxj. diſt. in nouo. ⁊ Jo. j. nam de eius plenitudine oēs accepimus. Cum ergo ſacerdos rite ordinatus habeat poteſtatē cōficiēdi corpus xp̄i. vt extra de ſum. trini. firmiter §. vna no. Et ptās que eſt ſupra corpus xp̄i myſticū deſcēdat a poteſtate que eſt corpus xp̄i verū. de cōſe. diſ. ij. q2 corpus. ⁊ c. q2 paſſus. Cū igitur quilibet ſacerdos q̄ eſt recte ordinatus pōt myſterialiter in v̄bo dei cōuertere panē ⁊ vinū cū aqua in calice mixtū in corpus xp̄i verum et ſanguinē. de ꝯſe. diſt. ij. panis. ⁊ c. calice. ergo ꝯſimiliter poterit myſterialiter peccatorē quēlibet ꝯuertere in membrū xp̄i et corpori xp̄i myſtico adunare p ſacramētū penitētie. Itē dico ſcḋo q̄ licet ſacerdos habeat hoc ex ptāte ordinis: nō hz tñ ptātem iuriſdictiōis ſeu exercitij niſi in ſubditis. Unde ſicut i foro iudiciali q̄s nō ligat nec abſoluit niſi ſubditū: itē nec in foro penitentia. extra de parro. nullus. extra de iudi. at ſi clerici. extra de peni. ⁊ re. ca. oīs §. ſi q̄d. Et ſicut ſacerdos nō habet exercitiū ſue ptātis in corp⁹ xp̄i verū q̄ñ non habet materiā ad ſacrificandū ſicut panē ⁊ vinum ſic nec in hoc caſu agere pōt niſi in materiā ſibi ſubiectā. arg. xj. diſt. q̄s neſciat. xij. diſt. c. j. ⁊ ij. xix. diſt. ita dn̄s. ergo in foro pnie duo requirūtur ad pctā remittenda ſcilz poteſtas ordinis q̄ ad ſe: ⁊ iuriſdictio ſeu exercitiū poteſtatis q̄ a maiorib⁹ in inferiores deſcēdit. xxj. diſ. in nouo. nam ibi tāgitur ordo naſcētis eccleſie a deo. hinc eſt q̄ a ſummo ſacerdote ad maiores ſacerdotes hoc eſt ep̄os: ⁊ a maiorib⁹ ſacerdotibus in curatos ſit deriuatio ⁊ ptātis deſcēſus. et ſumm⁹ ſacerdos ptātē maioꝝ ſacerdotū ⁊ magni ſacerdotes ptātem curatorum artare pñt: ſicut maius imperiū habentes. ff. de iudi. iudiciū. lxiij. diſ. ſalonitane. extra de offi. ordi. cū ab eccleſiarū. Uñ ſicut ſummus ſacerdos artat poteſtatē magnoꝝ ſacerdotum in abſoluēdo. xvij. q. iiij. ſi q̄s ſuadēte. ⁊ illā tādem poteſtatē artatā in certis caſibus q̄ñq̄ laxat. extra de ſen. excō. peruenit. ⁊ vj. lib. eo. titu. religioſo. j. rñſo: ſic ſacerdos magnus poteſtatem ſacerdotis curati ex cauſa artare poteſt et laxare eandem: cū ordinarius totius ſue ciuitatis ⁊ dioceſis vj. q. ḋ. j. de perſona. Cum acrius vnum factum in vna regione puniat q̄ in alia. ⁊ ideo maiorē iudicē requirit. ff. de abig. l. j. ⁊ j. rñſo. Ipſe tñ ep̄s peccat ſi ſine cā artat. vj. q. j. puenit. ⁊ dicto. c. cū ab eccleſiarū. Quedam etiam ſunt reſeruata a iure ipſis ep̄is. ex. vj. lib. de penit. ⁊ remi. ſi ep̄s. Primus eſt vbi ſolēnis eſt penitētia imponēda. l. di. in capite. xxvj. q. vj. ca. j. Scḋs vbicunq̄ eſt arduū ⁊ graue factū. xviij. diſt. de concilijs. lxv. di. de pſona. ex̄ de offi. archi. c. ſi. ⁊ xxiij. q. iij. c. vlti. pſertim ſi fuerit difficile et ambiguū. ex̄ q̄ ſilij ſint legi. p venerabilē. Et eſt rō: q2 maiora negocia maiores iudices requirūt. ex̄ de ap. vt debit⁹. in ſi. Terti⁹ eſt in reſtitutione male ablatoꝝ incertoꝝ in magna quātitate. extra de iudeis cum ſit. ex̄ de teſta. tua. ⁊ lxxij. diſt. §. j. ⁊ c. j. extra de vſu. cū tu. Quartus eſt vbicunq̄ abſolutio ab excōicatione reſeruata ep̄o eſt neceſſaria. extra de ſentē. excō. decetero. ⁊ c. de monialibus. Sicut video in diſpēſatione q̄ nō eſt pmiſſa inferiori ep̄o. extra de vo. ⁊ vo. re. ca. j. Sed nunq̄d ab alio q̄ ab excōicatione poterit abſoluere ſacerdos curatus: vtpote ab iniectione manuū propter quā pena excōicatiōis imponit? Dic q̄ nō. Ex eſt rō cū idē ſit factū ꝓpter qḋ eſt pctm̄. Et pena pcti nō dz fieri p diuerſos ſed p eūdē. ſec⁹ ſi ex alio facto emergerēt. vbi gr̄a. Excōicatio vel ſuſpēſio infligit. propter pctm̄. Et irregularitas ꝓpter immiſtionem ſuſpēſione vel excōicatione durāte. Quo caſu inferior poſſet abſoluere a primo nō diſpēſare cū ſcḋo. extra. vj. lib. de ſen. excō. c. j. §. vlti. extra. vj. lib. de ſen. et re iudi. cū eterni §. ſi. ex̄ de ſen. excō. nup §. ſcḋo. Quint⁹ in publico blaſphematore dei ⁊ ſanctoꝝ. extra de male. c. ij. Sextus in incēdiarijs domoꝝ. Et ſeptimus in truncatorib⁹ mēbrorum. xxiij. q. viij. ſi q̄s membroꝝ. ⁊ c. ſe. Octauus in homicidio. cū enim trūcatio membroꝝ ſit minor homicidio ſi primū reſeruatur ep̄o: magis ſcḋm. Nā cui ſunt phibita miora: magis ⁊ maiora. ff. de ſer. expor. cui pacto extra de ſen. excōi. cū illoꝝ. circa pn. Nonus vbi ſtatutum ſinodale vel cōſuetudo aliquos caſus reſeruaret ep̄o. Nā conſuetudo dat iuriſdictionē etiā in foro penitētiali. arg. ex̄ de elec. dudū. ij. ⁊ de pſcrip. ex trāſmiſſa ⁊ c. cū olim. ⁊ c. veniēs. Ubi aūt ius vel cōſuetudo ſeu expreſſa reſeruatio non abdicat a curatis: curati habēt plenā poteſtatē abſoluēdi: ⁊ penitentias occultas ⁊ publicas iniūgēdi. de peni. di. j. multiplex. ⁊ diſt. iij. de penitētibus. xxvj. q. vj. pbſi. ⁊ extra de pe. et remiſ. oīs. que ponit regulā quā ſeruabo niſi inueniā victatā. ff. de reg. iur. l. j. ⁊ xxx. diſt. c. vlti. vbi eſt expreſſum de publica. Credo tñ q̄ penitētiā p ep̄m impoſitā inferior minuere nō pōt. xxj. diſt. inferior. ex̄ de maio. et obe. cū inferior. Nec obſtat. l. di. accedēs. ⁊ xxxiij. q. ḋ. ij. latorem. q2 ibi expreſſe fuit cōceſſum inferiori. Sed q̄ro nunq̄d ep̄i iſta ꝯſtitutione nō obſtāte pñt reſeruare ſibi caſus de quib⁹ ante hāc conſtōnem poterāt curare ⁊ abſoluere. Et videt q̄ nō: q2 hoc iā eſſet priuilegiū diminuere vel auferre ſeu decurtare qḋ fieri non dz etiā indirecte. extra de priuile. q̄to. Dic q̄. q2 lz fratres ſint exēpti ab ep̄o: nō tñ parrochiani. ar. extra de priuile. ex ore. ⁊ vj. lib. eo. ti. p exēptionē. Nec ob. hec lſa: q2 nō videt poteſtas cōceſſa a iure que eſt iure reuocata. ff. de diuor. diuortiū. Itē ſicut ep̄i poteſtatem ordinariā artare poſſunt inferiorū ſuorum: multo magis extraordinariā ⁊ aduenticiā. nec debet idē parro

Caſus ep̄o reſeruati

chianus diuerſo iure cēſeri quo ad curatos et quo ad fratres. extra de priuile. qꝛ circa. vt ille q nō eſt ſub curato nō ſit ſub fratre quo ad id de quo agit̄. Et nichil eſt curatis a iure cōceſſum niſi qđ nō eſt ab ipſis reſeruatū. Itē illa q ſunt de bñ eſſe ⁊ accidētalia; nō debēt mutare prātem epoꝝ q̄ eſt ſubſtātialis: fundamentalis: ⁊ ordinaria. ex̄. vj. lib. de here. per hoc arh. extra de priuile. patentib⁹. ex̄ de eccle. edifi. ad audiētiā. Et alīs vno verbo cōtingeret multa iura ſubuerti qđ eſſe nō dꝫ ꝑ ex̄ de elec. eccl'ia. ſi. §. deniqꝫ. Nec ob. ar. in oppoſitum: qꝛ cuilibet eſt licitū facere i re ꝓpria qđ placet dūmō nō alios iniuriādi nemini facit iniuriā q vtitur iure ſuo. ff. de aqua. plu. arcē. l. j. §. deniqꝫ ff. de iniur. iniuriarū. §. is qui.

c ¶ De iure. Extra de teſta. c. ſi. Et verbū de fraude ibi poſitū fecit hoc adijci ne locus fraudi relinqueret̄ qm̄ frequēter fraus fiebat in aiarū cōtra agētiū periculū ⁊ rectorū detrimentū: quib⁹ vtinā ſit occurſum.

¶ Hmōi[a] quoqꝫ ſtatuto ⁊ ordinationib⁹ nr̄is adijcim⁹. vt fratres dictoꝝ ordinū i eccleſijs vel locis ſuis vbilibet ꝯſtitutis liberā (vt ſequit̄) habeāt ſepulturā: videlꝫ ꝙ oēs ad eā recipere valeāt q ſepeliri elegerint in locis ⁊ eccleſijs memoratis[b]. ¶ Verū ne parrochiales eccl'ie et ipſaꝝ curati ſiue rectores q miſtrare hñt eccl'iaſtica ſacra quib⁹ noſcit̄ de iure[c] cōpetere: predicare ſeu ꝓponere verbū dei: ⁊ ꝯfeſſiones audire fideliū debitis ⁊ neceſſarijs bñficijs defraudent̄ cū operarijs mercedis exhibitio debeat̄: auc̄te ap̄lica ꝯſtituim⁹ et ordiam⁹ eadē vt dictoꝝ ordinū fratres de obuētionibus oībus tā funeralibus q̄ꝫ qbuſcūqꝫ et quōcunqꝫ relictis diſtincte vel indiſtincte: ad qſcūqꝫ certos vl' determinatos vſus de qbus etiam q̄rta[d] ſiue canonica portio dari ſiue exigi nō ꝯſueuit: vel nō dꝫ de iure: necnō de datis vel qlitercunqꝫ donatis in morte ſeu mortis articulo in infirmitate donātis vl' dātis de q̄ deceſſerit quōcunqꝫ: directe vel indirecte fratribus ipſis vel alijs pro eiſdē: quartā partē (quā auc̄te ap̄lica taxam⁹: et etiā limitamus) parrochialibus ſacerdotibus et eccleſiarum rectorib⁹ ſeu curatis largiri integre teneātur: facturi ⁊ curaturi: ꝙ nec alij nec alijs a qbus q̄rta hmōi minime deberet̄ ad ipſoꝝ fratrū vtilitatem vel cōmodum hmōi fiāt relicta aut in eos taliter data vel donata ꝓcedāt: ſeu qđ in morte vl' ab īfirmis hmōi dādū vel donādū fratrib⁹ ipſis exiſteret: in eorūdem dantiū vel donātiū ſanitate ſibi dari vel donari procurēt. In quibus per ipſos vitādis eorum intēdimus conſcientias onerare: vt ſi (qđ abſit) p fratres ipſos dolo vel fraude quicq̄ꝫ in hac parte agi fortaſſe cōtigerit: (preter id qđ eos propterea dictis ſacerdotib⁹ rectorib⁹ ⁊ curatis teneri volumus) etiā diſtricta rō in extremi iudicij examine requirat̄ ab eis. ¶ Vltra portionē autē hmōi nichil valeāt parrochiales rectores curati ⁊ prelati exigere ſupradicti: neqꝫ illis dictis fratres amplius impēdere ſint aſtricti: neqꝫ ad id

a ¶ Huiuſmodi. hic §. tractat de lacte et lana. Ad qđ inhiant plati curati fratres vt plerūqꝫ querentes q ſua ſunt nō que ieſu xp̄i ꝯ doctrinam ap̄li. Et hic §. diuidit i tres partes. Pmo dictis religioſis concedit liberā ſepulturā. Scđo ver. verū. curatis reſeruat quartā in multis caſibus ſpecificādo eā. Tertio ver. vltra: mādat ampliorē portionē nō exigendā. Sed nūquid idem eſt ſeruandū in alijs religioſis mēdicantibus ⁊ nō mēdicantib⁹? Dic predicti duo articuli gratioſe conceſſi predicatoribus ⁊ minoribus. vt ē. patet ad conſequentiā non ſunt trahendi. Sed hic §. in quo limitatur ius cōmune ad cōſequētiā eſt trahendus. ff. de leg. non poſſunt. ⁊ l. ſequēti. ⁊ extra. vj. lib. de reg. iur. q a iure. ⁊ hoc dico q ad emolumēta ſepulture nō q ad ipſam ſepulturā: qꝛ de iure cōi nō eſt conceſſa ſepultura hoc eſt ius recipiēdi ad ſepulturā oēs. Sed qui habēt ius recipiendi ad ſepulturā quo ad partem curatoꝝ cenſetur hoc ius cōmune. Vel dic alios religioſos iure antiquo cenſeri: ⁊ predicatores ⁊ minores hoc iure artari. vt iſtud quodāmodo ſequat̄ ex precedētibus que nō ſunt conceſſa alijs religioſis.

Diuiſio textus.

b ¶ Memoratis. Etiā ſi eſſent minus religioſa. extra lib. vj. de ſepultu. cum quis. §. ſi quis.

d ¶ Quarta. Sed nunqd iſta quarta debebit̄ curatis delegantis relictis fratrib⁹. ⁊ ſi legātes apud fratres nō elegerunt ſepulturā. Dic ꝙ nō. Et ſic nota. extra de ſepultu. ca. j. ⁊ ratio redditur hoc §. Nā iure cōi qs debet ſepeliri vbi recipit eccleſiaſtica ſacramenta. extra de ſepul. ca. j. qꝛ tñ cōtra hoc ius datur electio ſepulture i vltima volūtate decuit vt data electio predicta fieret ſine iniuria curati. ⁊ ob hoc canonica portio q̄ qñqꝫ erat tertia qñqꝫ quarta: qñqꝫ dimidia hic limitatur. ⁊ taxatur vt ſit quarta ad remouendū diſcordias. vt hic ⁊ extra de ſepultu. certificari. Et vbi hoc conſuetudine canonica vel ſtatuto vt hic. vel alio modo legitimo nō taxaretur: dicerem illā dimidiam in dubio. arg. ff. de verb. ſigni. nomen filiarū §. portionis. ff. de vſufruct. etiam. Nam priuilegiū datum fauore vltime volūtatis debet intelligi ſine cuiuſqꝫ iniuria. C. de eman. libe. nec auus. ⁊ ideo fit hec compenſatio hic nō in queſtione ꝓpoſita. Et ſi curatus de omnibus relictis haberet quartā: eſſet fortunatus ſi haberet ſubditū qui cētum milia marcharum legaſſet. Item legatarius integrū debet habere legatū regulariter: ⁊ ideo defalcationem eiuſdem denego: vbi nō eſt iure expreſſum. arg. ff. de reg. iur. l. j. preſertim ne vltime voluntates que ꝓ lege ſeruātur. auk. de nup. §. diſponat. col. iiij. minuantur ⁊ vt vltima voluntas prorſus ſit libera. C. de ſacroſanc. eccle. l. j. Sed quero eligens ſepulturā apud fratres habet miſſam anteqꝫ portetur ad fratres in parrochia ſua. nunquid de iſto emolumēto habebunt aliquid fratres vel ꝓpter hoc diminuetur quarta dictorū curatorū? Dic ꝙ nō. quia hoc caſu ſtabo iuri cōmuni vbi nō reperio ipſum infractum. extra. vj. lib. de elec. conſtitutio. Sed quero.

Sepulture libera ē electio.

Voluntas vltima pro lege ſeruatur.

Mortuus an ꝓ̄us ſit ad ſuā parrochiam portandus ſi alibi eligit ſepulturam.

nunquid funus debʒ portari ꝑmo ad ꝓchiā ꝓpriā? Dic ꝙ ſic ſi ſit ꝯſuetudo q̄ in his ſeruat. extra de ſepul. certificari. ⁊ in §. p̄xi. nō tollit ꝯſuetudo ſimpliciter ſed cōſuetudo aduerſa ꝓcedētibꝰ. Sed quid ſi nō eſt cōſuetudo. Idē dico: qꝛ ſicut iſte funeratꝰ ſacramenta recepit a ꝓprio curato dū viueret: ſic honeſtū ē vt vltimū vale recipiat a ſuo curato: habēdo miſſam in ꝓpria eccleſia. ar. d̄ ꝯſe. diſ. j. nō oportet. Itē eligēdo alibi ſepulturā videtur eligere ꝓpter fructuʒ aīe qui in eccl'ia ꝓpria ꝑ ſacramēta eccl'ie habuit exordium. vnde nō decet ꝙ in fine fruſtraretur miſſa i ꝓpria eccleſia. ⁊ ſic augebit qḋ itēdit qḋ enī faciēdū erat ſine electiōe qḋ facte electiōi nō repugnat ſed cōcordat eſt implendū ſicut intētioni eligētis et iuri ꝯſonū. arg. ff. de euic. in creditore. ff. d̄ aq̄ plu. arcē. l. ij. §. labeo.

a quoq̄ poſſint aliqualit̄ coerceri. ¶ Nosꝰ etenim (vt in cunctis equaliter et pacifice fauente domino ꝓcedatur) vniuerſa priuilegia / grās/ indulgētias: verbo ſeu ſcripto ſub quacūq̄ forma vel exp̄ſſione ſeu conceptione verborum a nobis vel predeceſſoribus noſtris romanis pontificibus quicūq̄ ordinum predictorum cōceſſa: necnon cōſuetudines / conuentiones / ſtatuta et pacta inquantum ſunt premiſſis vel alicui premiſſorum contraria: ea penitus reuocamus/ vacuamus/ caſſamus et irritamus. quinimmo caſſa/ vel vacua ⁊ irrita nūciamus: et decernimus nullius prorſus exiſtere firmitatis. ¶ Ceterum vniuerſos eccleſiarum prelatos cuiuſcūq̄ preeminentie/ ſtatus vel dignitatis exiſtant: ac ſacerdotes parrochiales ⁊ curatos ſiue rectores ꝓdictos preſentium tenore rogamus ⁊ hortamur attente: nichilominuſq̄ eis diſtricte precipiēdo mādamus quatenus pro diuina ⁊ apoſtolice ſedis reuerentia / predictos ordines ⁊ profeſſores eorum habentes affectu beniuolo cōmendatos: fratribus ipſis non ſe difficiles / g̃ues/ duros / aut aſperos: ſed potius fauorabiles/ propicios ac benignos: placq̄ munificentia liberales ſe ſtudeant exhibere: ſic eos in ꝑdicationis officio et propoſitionibus verbi dei: ac in omnibus alijs ſupradictis tā ꝙ̄ cooperatores eorum idoneos ⁊ laborum ſuorum participes prompta benignitate recipiant ac affectuoſe admittere nō omittant: vt proinde illis eterne beatitudinis premium augeatur: ⁊ animarum ſalutis incremēta felicia procurentur. Nec ipſos lateat ꝙ ſi ſecꝰ ab eis agi fortaſſe contigerit in hac parte apoſto. ſe. benignitas que ordines ⁊ ꝓfeſſores eoſdē vbere fauore proſequitur ⁊ gerit in viſceribus charitatis: contra eos non immerito turbaretur: nec eadē equanimiter pati poſſet quin ſuper hoc ꝓuiſionis oportune remediuʒ adhiberet: ipſoſq̄ nichilominus celeſtis indignatio principis digna ꝑ meritis rependentis: cuiꝰ obſequia fratrū ipſorū ſedulitas curioſa proſequitur minime preteriret. ¶ Nulli ergo ⁊c̄.

¶ Nos etenī. Sed nunquid hic §. reſpicit tres articulos precedentes vel ſolū imediatū de ſepulturis? Dic ꝙ oīa ꝓſertim ꝓpt̄ ỽba q̄ ſequunt̄ premiſſis vł alicui premiſſoꝝ. Sed q̄ro pactū eſt ſuꝑ ſepultura ꝙ hri pōt regulariter lʒ hoc modificet̄. extra. vj. lib. c. ſ. ⁊. liij. mota cōtrouerſia ſuꝑ hoc eſt ſentētionatū ⁊ ꝯfirmatū ꝑ ſedē apo. vt de facto vidi ante hanc ꝯſtitutionē: nunquid per hunc §. tollit̄ dicta ſnīa ⁊ cōfirmatio? Videt̄ ꝙ ſic qꝛ ſi pactū tollat̄: ⁊ qḋ ſequit̄ ex virtute pacti. ar. C. de dno. re. l. ſi. Dic ꝯ: hec ordinatio exorbitat a iure communi: ⁊ hoc qḋ nō eſt exp̄ſſe ſublatū ſtat. C. ad appel. precipimꝰ. in fi. nec ſnīa pactū eſt ſublatū. ꝗ pactū eſt ſic fortificatū ſicut ſentētia ⁊ cōfirmatiōe. ꝗ extra. vj. li. de pac. q̄uis. ⁊. vj. lib. de iureiur. lʒ. et. vj. lib. de fo. ꝯpe. c. ſi. Plus enī pōt hoc ſimpliciter vt dictis iuribꝰ. Itē arg. auc̄. vt cum de appel. cog. in prin. et §. j. ⁊ ibi no. legē nouā non referri ad cām pendentē in iudicio ſeu deciſam in ſententiā: etiā lex ad preterita referatur. d. Joannes. mona. de partibus picardie cardinalis.

Additio. Ad intellectū iſtiꝰ decre. ſuꝑ cathedrā eſt omnino vidēdus tractatꝰ ſiue ꝯſilium Oldradi qḋ incipit Grauamina q̄ fratribꝰ ordinū mendicantiū inferunt̄ ⁊ eſt in nūero meoꝝ. clxxv. vbi examinant̄ ⁊ determināt̄ ꝙ plures difficultates reſultātes tā ſuꝑ ỽbo libera de q̄ in textu/ ꝙ̄ ſuꝑ alijs de q̄bus ibi. vbi concludit̄ in effectu ꝙ ỽbū libera notat quandā ꝓrogatiuā abſolutā: ⁊ dn̄ium ſuꝑ actu cui adijcit̄. de vˣc. cū nobis olim i fi. ⁊c̄. Itē ꝙ licitū eſt fribꝰ etiā ꝓceſſionalr̄ ire ad aſſumendū funus ꝑ alienas parrochias cū eis videatur cōceſſa oīa ꝑ q̄ ꝑuenit̄ ad finē. l. iij. §. vlt. de ſui. viba. ꝓdio. Itē ꝙ de relictis ab his q̄ apud eos nō eligūt ſepulturā nulla q̄rta debet̄: qꝛ ceſſat ratio ꝯſtitutionis. l. qḋ dictum de pactis. Item ꝙ de relictis fratribus affectiōe ſanguinis amicitie vel meriti dʒ ſolui quarta. Itē ꝙ decreta. non habet locū. niſi in relictis fratribus apud q̄s eligit̄ ſepultura ꝑ infirmū: q̄ i ea infirmitate deceſſerit. ar. not. in. l. eſſne. ff. de adimē. le. Item ꝙ non habet locū vbi teſtator expreſſe relinq̄t canonicā portionē eccleſie parrochiali. arg. in. l. cum quo. ff. ad. l. fal. Item ꝙ non debet̄ quarta de obligatiōibus q̄ fiunt in anniuerſario ⁊ alijs officijs ſequētibus. Item nec de mortuarijs inq̄ntum differunt a funeralibꝰ. Item nec parrochia debet recipere quartā de manibꝰ fratrū: ⁊ nō heredū defuncti. Itē ꝙ quarta debet̄ de relictis ꝓ ornamētis/libris/ ⁊ fabricis/et luminaribꝰ ⁊c̄. Itē ꝙ de datis inter viuos ⁊ in ſanitate quoꝝ dn̄ium ſtatim trāſiuit: quarta nō debet̄. Itē ꝙ p̄ſentes poſſunt eligere ibi ſepulturā ꝓ filijs. Item ꝙ quarta debet̄ de pecunia relicta ad cōplendā eccleſiā: licet ſi quarta detraheretur nō ſufficeret pecunia ad iſtū vſuʒ. Item ꝙ dicta decre. nō extēdit ſe ad eos qui mortui ſunt ante eā conditam: ſed in illis ſeruari debuit decre. inter cunctas. Benedicti. xj. Jo. fran.

Additio Joānis frāciſci de pautinis.

¶De decimis: Boniſa. viij. collectori decime
¶Cũ bonifaci⁹ decimã certiſ ex cauſis hic in
pncipio expſſis ab eccliijs ꝛ eccliaſticiſ pſonis
exigi ſtatuiſſet: mlta dubia circa illã ſuborta
ſunt q̃ hic clare ꝛ plixe manifeſtanꝶ. vide tex.
cũ glo. i cle. ij. c. ti. vbi hec extrauagãs in mul
tis declaraꝶ. Capl̃m vnicum

Eclaratiões quas i negocio
decime p nos nup ipoſite p
pſecutiõe guerre ac negocij
regni ſicilie ꝯtra hoſtes de ec
cleſijs ꝛ pſonis eccliaſticis p
totã italiã ꝛ cetera loca ꝯſti=
tutiſ volum⁹ ob ſuari (cui⁹ q̇dẽ decie i ill' ptib⁹
te ſupintẽdẽtẽ ſeu collectorẽ duxim⁹ deputã
dũ) tales ſũt. ¶De reditib⁹ ꝛ ꝓuẽtib⁹ leproſa
riaꝝ: domoꝝ dei ꝛ hoſpitaliũ paupeꝝ q̃ i vſ⁹
leproſoꝝ ifirmoꝝ ꝛ paupeꝝ ꝯuertunꝶ: dcima
nõ ſolueꝶ. Moniales etiã alieqꝫ regulares p=
ſone q̃rũ redit⁹ ꝛ ꝓuẽt⁹ eccliaſtici adeo ſunt
tenues ꝛ exiles ꝙ de illis ſuſtẽtari nõ poſſunt
ſed ꝓ habẽdo vite ſue ſuſtẽtationẽ neceſſe ha
bẽt publice mẽdicare: ꝛ elemoſynas publice
petere: dictã decimã nõ pſoluẽt. ¶Seclares
qꝫ clerici quoꝝ eccliaſtici redit⁹ ꝛ ꝓuentus
annui ſummã. vij. florenorũ auri nõ excedũt
eãdẽ decimã nõ pſtabũt. ¶Si vo vna pſona
plura hẽat bñficia: quoꝝ nullũ p ſe acceptũ
dictã ſummã. vij. florenoꝝ auri annuatim at
tingat: ſil' tñ collecta in minimis ꝓuentibus
ſummã mẽoratã excedãt: q̃tquot vl' q̃tũcũqꝫ
modica fuerit: de oib⁹ ꝛ ſingulis dcima pſol=
ueꝶ. Sꝫ nõ diſſolueꝶ de pictãtijs monachoꝝ
Similiter de his q̃ a xpifidelib⁹ relinquũtur
eccliis: vt ex eis ppetui emanꝶ redit⁹. Itẽ de
xenijs prelatis ꝛ alijs pſonis eccleſiaſticis li=
beraliter factis decima non ſolueꝶ. ¶Soluẽ
tiũ decimã electioni ſeu arbitrio cõmittitur:
vtrũ ipã velit ſoluere p totũ tp̃s q̃ durabit
decima: ꝓ rata ꝓuẽtuũ q̃s ſingulis annis di=
cti tp̃is ipos pcipe ꝯtigerit: an p ip̃m tp̃s pro
rata cõis eſtimationis ꝓuẽtuũ eorũdẽ. Sed
vna via electa non licebit alicui variare ad
aliã recurrẽdo. Et fiat vt redigatur p colle=
ctores in ſcriptis electio hmõi expſſe i pria ſo
lutiõe decime ſupradicte: alioquin iuxta eſti=
mationẽ cõem p totũ tp̃s ſoluere tenebũtur.
¶Declaram⁹ aũt ꝙ hi q̃ elegerit ſoluere deci
mã ꝓ rata eoꝝ q̃ pceperit ãnuatim: vẽdãt ꝓ=
uent⁹ bñficioꝝ ſuoꝝ q̃ pſonalẽ reſidẽtiã non
reqrunt: ꝛ ſoluãt decimã ꝓ ſolo p̃cio qꝺ rece=
perunt de eiſdẽ. dũ tñ cõtra hoc in fraudẽ de
cime nihil oino agaꝶ. Sꝫ eccliaſtica perſona

Variatio non pmittitur.

Beneficia aliq̃ ſũt q̃ pſonalẽ reſidẽtiã non reqrũt.

q̃ in ecclia ſua vel bñficio (qꝺ reſidentiam pſo
nalẽ reqrit) nõ reſidet: ſꝫ facit in eodẽ p firma
riũ vl' vicariũ deſeruiri: deputãdo ipi vicario
vel firmario certã ſuoꝝ ꝓuẽtuũ portionẽ nõ
de vicariat⁹ ſeu firmarij portiõe: ſꝫ de vniuer
ſis ipſi⁹ ecclie vl' bñficij ꝓuẽtib⁹ decimã exhi
bebit. ¶Declaram⁹ etiã ꝙ de ſiluis ſeu nemo
ribus q̃ nõ conſueuerũt vẽdi nihil ſolueꝶ: niſi
forte aliq̇d de illis vẽditũ fuerit durãte decia
ꝛ tũc eſtiabiꝶ q̃tũ valẽ dñt annui redit⁹ ptis
vẽdite ſm aſiſiã q̃ ꝯſueuit fieri de nemorib⁹ in
ptib⁹ illis in q̃b⁹ nem⁹ ſituatũ fuerit: ꝛ de ſola
eſtimatiõe decima pſolueꝶ: ꝛ nõ de eo qꝺ pci=
pereꝶ de dictis ſiluis ſeu nemorib⁹ q̃ vẽdi nõ
ꝯſueuerũt. niſi forte vẽdanꝶ durãte decia: q̃
tũc ſolueꝶ ex vẽditiõe paſcuagij ſeu herbagij
aut alteri⁹ ꝯſimilis ꝓuẽt⁹ eorũdẽ nemoꝝ ꝛ ſil
uarũ. Et ſi nõ vendanꝶ hmõi paſcuagia ſilua
nõ ſolueꝶ decia de his: ita tñ ꝙ in fraudẽ deci
me nichil ꝯtra hoc attẽteꝶ. Idẽqꝫ de paſcuis
herbagijs ꝛ cõſimilib⁹ obuentionib⁹ ſiluarũ
volum⁹ obſuari. ¶De ſtagnis ꝛ piſcarijs de
cima ſic ſolueꝶ videlꝫ ꝙ fiet relatio de nũero
annoꝝ q̃b⁹ añ venditionẽ vltimã vendita nõ
fuerũt ad q̃ntitatẽ p̃cij ex ipa venditiõe vltia
recepti: vt pcio diuiſo i ptes ſm annoꝝ termi
nũ durãte decima/ ſoluaꝶ decima ipſa de tot
ptib⁹ p̃cij ex ipſa vẽditione recepti q̃t fuerũt
anni pdicti vt ſi forte ſunt quinqꝫ anni elapſi
ex q̃ fuerat ſtagnũ venditũ: ꝛ tũc vendaꝶ pro
c. flo. fiãt de p̃cio. v. partes: ꝛ ꝓ trib⁹ annis q̃=
bus durabit decima ſolueꝶ ipa decima de tri
bus ptibus p̃cij tm̃ videlicet. lx. flo. ꝛ multipli
cabunꝶ ꝛ minuenꝶ partes p̃cij ꝓut plures et
pauciores fuerit dicti ãni. ¶De piſcarijs au
tem fluminũ ꝛ lacuũ a venatiõibus ſi vẽdanꝶ
ꝛ ſiluis ceduis idẽ qꝺ de ſtagnis fiet. ¶De pi
ſcib⁹ ſtagnoꝝ vl' beluis garenarũ q̃s ꝓ vſu vl'
eſu ſuo ꝯſumi vel ſine fraude donari ꝯtigerit
decia nõ ſolueꝶ. Et q̃ nõnulli obtinẽt a mõa
ſterijs ꝛ eccliijs priorat⁹: grãgias domos: re=
ditus: penſiones ꝛ cenſus in ſoluenda de his
decima credim⁹ diſtinguẽdũ: videlicet an ta
lia in bñficium habeanꝶ: an ex ꝯtractu: an ex
mera gr̃a. Si talia in bñficiũ habeantur: ſiue
hoc ſit cõceſſum per ſe. apo. ſiue per ipſorum
monaſterioꝝ vl' eccliarũ pſonas: de illoꝝ pro
uentib⁹ ſolueꝶ decima. Cũ aũt obtinenꝶ talia
ex ꝯtractu: puta ad penſionẽ vel firmã ãnuã
in q̃ nõ eſt facta gr̃a obtinẽti: ſꝫ in hoc vterqꝫ
ꝯtrahentiũ ſtuduit ꝯditionem ſuã facere me
liorem: pceptores penſionis vel firme de ip=
ſa penſione vel firma decimam exhibebunt

Redit⁹ obtinẽtur ab eccliijs varijs modis.

Si aūt q̄s ante vel poſt cōceſſionē hui⁹ deci=
me ad vitā ꝓpriā emit ꝓuent⁹ prioratuū vel
aliorꝫ p̄dictorꝫ ꝓ aliqua pecunia: ita ꝙ in hoc
ei ſciēter grā nō eſt facta: cōſiderabit̄ quātum
extimatione cōi valeāt annui ꝓuētus priora
tus grāgie dom⁹ terrarū ſeu redituū hmōi et
ſcdm̄ hoc ab illis quorꝫ eſt horū ꝓprietas qui
inde preciū ꝓ futuro tp̄e receperint: per tres
annos decima exhibebit̄. Si aūt i his grā fa=
cta ſit obtinentib⁹ qꝛ ſcienter ꝓ minori precio
q̄ꝫ valeant ſunt talia vendita vel locata: ipſi
obtinentes ⁊ nō monaſterium vel eccleſia de
illo in quo gratia facta eſt ipſis: et de reliquo
illi quorū eſt proprietas: decimā exhibebunt.
Labor eſt re=munerādus. Si aūt perſonis aliquib⁹ ꝓ iuſta mercede ſeu
remuneratione laboris vel obſequij preſtiti
vel preſtādi talia ſunt cōceſſa: hi quorꝫ eſt illo
rum ꝓprietas in decimatione ꝓuentuū ſuorū
etiā horū ꝓuentus merito numerabunt. et de
illis (ſicut de alijs quos ꝓ certis ſuis vtilitati
bus expēdūt) decimā exhibebūt: ꝙ ſi hec per
Res tranſit⁹ cū one=re ſuo. xvi. q. i ſi quis laicus. illos qui ea obtinebāt: in alios ſunt tranſlata
(qꝛ res trāſit cū onere ſuo) etiā circa illos que
predixim⁹ ſeruabunt̄. Nec deducent̄ expēſe q̄
ꝓ monachis (q̄ in talib⁹ prioratibus/grāgijs
ſeu domib⁹ in bn̄ficiū ſeu ex mera grā ꝯceſſis
ex pacto teneri debēt) fieri dinoſcunt̄. Expen
ſe autē illorꝫ monachorꝫ vel ꝑſonarū q̄ teneri
debēt ex pacto in prioratib⁹ grangijs ſeu do
mib⁹ ad iuſtā firmā ſeu pēſionē cōceſſis: ſiue
determinate ſiue nō: eſtimabunt̄ eſtimatione
cōi: et talē eſtimationē monaſteriū vel eccl̄ia
cui⁹ illorꝫ eſt ꝓprietas cū ſuis ꝓuentib⁹ deci=
Procu=rantes qn̄qꝫ in victua=lib⁹. qn̄qꝫ in pe=cunia recipiū=tur. mabit. ¶ Prelati de ꝓcurationib⁹ quas in vi
ctualib⁹ percipiūt decimā nō ꝑſoluēt: ſed qui
eis preſtāt hmōi victualia i decimatiōe ſuorꝫ
ꝓuentuū ⁊ redituū numerabūt: ⁊ ſoluēt deci=
mā de eiſdē. De illis autē ꝓcurationib⁹ quas
prelati in pecunia numerata rite ꝑcipiunt ab
antiquo: ⁊ quas ꝑciperēt etiā ſi nō viſitarent
decimā p̄ſtare tenent̄. Prelatus aūt q̄ ꝓcura
tionē (quā ſine viſitatione potuit de iure ꝑci=
pere in pecunia nūerata) remittit: qꝛ remittit
qđ ſibi debet̄: ⁊ de quo ſoluiſſet decimā ſi rece
piſſet illud: tenet̄ ex tali procuratione decimā
exhibere. Si ỽo ꝓcurationē quā tantū in vi=
ctualib⁹ licꝫ percipi fortaſſe remittit: perſona
eccl̄iaſtica cui remiſſio facta eſt: hmōi victua=
lia cū alijs prouentibus ſuis cū ſoluet decimā
eſtimabit: cū etiā ſi non eſſet remiſſa hoc face
Expen=ſarū q̄=dā fiūt in re: q̄= re teneretur. ¶ In ſoluendo decimā ſupradi=
ctam ſole expenſe neceſſarie que fiunt in re ex
qua fruct⁹ percipiunt̄ arādo colēdo ⁊ colligē
do fruct⁹ ſine quib⁹ nō poſſunt ide fruct⁹ ꝑci= dam ex=tra rē.
pi deducent̄. Expenſe aūt q̄ fiunt in caſtrorū
cuſtodib⁹: cū fiunt extra rem: vel etiā in edifi=
cijs cōſtruendis vel cōſeruandis nullatenus
deducentur. ſic vt nec ille que in villis tuēdis
fierent in guerris ſeu etiam caualcatis. ¶ De
his quoqꝫ q̄ cōſiſtunt in iuriſditione mero im
perio: regalib⁹: atqꝫ ſimilib⁹ ſoluet̄ decīa de=
ductis ſalarijs moderatis q̄ ante conceſſionē
decime cōſueuerunt ſolui iudicibus ⁊ officia=
libus ſimilibuſqꝫ perſonis ſine quibus iuriſdi
tio et cetera ſimilia nequeunt expediri: ita tn̄
ꝙ in fraudē decime nichil cōtra hoc penitus
attētetur. Sed expēſe officialiū iudicū ⁊ cōſi=
miliū perſonarū facte in veſtibus ſiue victua
libus minime deducētur: ſicut nec alie expen
ſe ſimiles facte circa familiam prelatorum.
¶ Ratione autē eris alieni quo perſona ſol=
uens decimā obligata cōſiſtit nichil de deci=
ma minuet̄ etiā ſi certe res eccl̄iaſtice ꝓpter
hoc a quoqꝫ fuerint obligate. ¶ Item de fur
nis ⁊ de molēdinis decima preſtabit̄. ¶ Sol=
Emen=de pn̄t ab excō=muni=catis recipi. uetur autē de oblationibus ſiue fiant ꝓ bn̄di
ctione nubentium ſiue ꝓ exequijs mortuorū:
necnō de ꝓuētibus ſingulorū prelatorū: ⁊ de
emendis que ab excōmunicatis recipiuntur.
¶ De legatis quoqꝫ ſibi ⁊ alijs perſonis eccle
ſiaſticis non perſonarū ſed eccleſiarū vel offi
ciorū rōne relictis decima perſoluet̄. ¶ Pro
decima ſupradicta nō exhibebit̄ pecunia niſi
illa cōiter curreret de mādato dn̄i terre ⁊ que
eſt moneta in locis in quib⁹ cōſiſtent fruct⁹ ⁊
reditus vnde decima ꝑſoluet̄. nec aliqui pecu
niam cambire cogent̄ eandē. ¶ Sed ſi ex pro
babilib⁹ ſeu veriſimilib⁹ p̄ſumptionib⁹ appa
ruerit quiſqꝫ pēſatis eius ꝓuentibus minus
debito notabiliter de decima ꝑſoluiſſe: ita ꝙ
ſup̱ hoc merito ſuſpectus debeat reputari: ex
officio noſtro ꝑ viros idoneos deputādos a
nobis faciem⁹ inquiri ab illis q̄ ſup̱ hoc ſcire
valeant veritatē videlꝫ de conſilio dioceſani
ep̄i vel alicui⁹ deputādi ab ipſo ſi ſit ei⁹ ſubdi
tus et non aliter: ſi ep̄s ipſe vel deputatus ab
eo cōmode poſſit haberi: ⁊ tunc demū et non
prius ille cuius prouētus fuerint taliter eſti=
mati: pro eo ꝙ minus ſoluerit: etiam nomina
tim excōicabitur: ſi eius cōtumacia exegerit:
et viſum fuerit expedire. Ep̄i autē et abbates
ceterequꝫ perſone eccleſiaſtice honorabiles nō
ſuſpecte proprie conſciētie relinquantur: ita
ꝙ ſufficiat quo ad tales excōicationis ſenten
tia que in nullo modo ſoluentes vel ſcienter
adhibentes fraudē vel maliciam circa ipſius

decime ſolutionẽ gñaliter ꝓferetur. Sup his
autẽ fiet cõpulſio ꝑ cẽſurã eccleſiaſticã prout
nobis ⁊ illi cui hoc cõmittendũ duxerimꝰ vi=
ſum fuerit expedire. Proferatur aũt (ſi expe=
diens viſum fuerit) excõicatio gñaliter vel
ſpecialiter in eos qui cõtra ſolutionẽ decime
vel ſuorũ eſtimationẽ prouentuũ cum fuerit
facienda: fraudẽ vel maliciam ſcienter duxe=
rint adhibẽdam. ¶ Fiet autẽ ſolutio decime
nõ ex ipſis rebꝰ que percipiũtur de prouenti
bus ſed in pecunia numerata. ¶ Soluet aũt
decima illis quos ad hec cõtigerit deputari.
¶ Rector parrochialis qui vigẽte neceſſita=
te eccleſie: puta quia ipſe reſidẽdo perſonali=
ter in eadem per ſe nõ ſufficeret ipſi cure pro=
pter multitudinẽ parrochianorũ vel diuiſio=
nem parrochie ſue: ſed neceſſe habet vnũ vel
duos vel plures capellanos conducere: ⁊ eis
propter victum ſalarium conſtituere: ſalariũ
huiuſmodi poterit in decime ſolutione dedu
cere: ſed ratione victus capellanorũ ipſorum
aliquid nõ deducet. Quod ſi in diuerſis ciui=
tatibus ⁊ diocesibus: diuerſa beneficia obti=
neãtur: de vnoquoq; beneficio in ciuitate vel
dioceſi in qua illud fuerit decima perſoluet.

Capel=lani poſſũt operas ſuas lo=care. vi de no. l c. ſigna tum. de prebẽ.

¶ De elemoſynis vero ſeu oblationibus da=
tis ad opus fabrice maxime de his oblationi
bus que in ciuitatibus et aliquibus caſtris et
locis dictarũ prouinciarũ in certis feſtiuita=
tibus in candelis et aliis cõſueuerunt dari et
offerri ad opus fabrice deputatis: decima nõ
ſoluetur. ¶ Similiter nec de illis oblationi=
bus que colligunt interdũ per laicos qui con
ſortiales dicuntur: interdũ ꝑ clericos: que ad
opus cõſortii reducũtur: ⁊ que offeruntur vt
luminaria in eccleſia cruces ⁊ calices fiant et
reparẽtur: et etiã ex illis pauperibus ſubue=
niatur et ſepeliantur corpora pauperum de=
functorum. ¶ Prelati autẽ clerici exules cu=
iuſcũq; cõditionis aut dignitatis exiſtant de
ſuis prouẽtibus eccleſiaſticis decimã perſol=
uẽt. ¶ Ille quoq; expenſe que fiunt pro foſſa=
tis et alias pro terris edificandis: vt vberio=
res fructus producãt: ⁊ ille que fiunt in cõſer
uandis ⁊ reparandis edificiis molendinorũ:
domorum ſeu apothecarum et ſimilium: ⁊ ex
quibus fructus ⁊ penſiones recipiũtur: ⁊ niſi
repararẽtur fructꝰ ex eis percipi nõ valerẽt:
de decima huiuſmodi minime deducentur.
Nec etiã ille que fiunt pro cuſtodia caſtrorũ
q̄uis fiãt maiores ſolito. ¶ Inſuper de obla
tionibus minutiſſimis quas percipiunt eccle
ſiaſtice perſone ratione eccleſiarum ſuarum

Obla=tiones q̄nq; ꝑ laicos q̄nq; ꝑ clericos colligũ=tur.

pro ſepulturis et dandis penitentiis decima
perſoluetur. ¶ Et quia nõ occurrit nobis q̄n
quotidiane diſtributiões ꝓuẽtus eccleſiaſtici
ſint de diſtributionibꝰ q̄ dãtur in horis cano=
nicis preſentibꝰ debere ſolui decimã declara
mus. ¶ Illi quoq; qui deputati fuerint ad
collectionẽ decime cũ eis qui debent ſoluere
decimã: de aliqua certa ſumma ſoluenda pro
decima nequeunt conuenire. ¶ De fructibus
arborũ ⁊ hortorũ ſoluetur decima. ¶ De his
autẽ q̄ cõſumuntur vſu vel eſu aialium: ſi ſint
eccleſiarũ ſoluetur decima: deductis expẽſis
neceſſariis que fiũt pro cuſtodia: ſi vero ſunt
perſonarum decima nõ ſoluetur. ¶ Tu ergo
in his ſolũ deum et iuſticiã pro premiſſis pre
oculis habẽs: ex predictis declarationibꝰ in
decidẽdis huiuſmodi dubitationibus que ꝑ
parte leuiter decidi poterũt cõfirmationem
accipias. ſuper maioribꝰ vero deciſionẽ apo=
ſtoli oraculi expectes. ¶ Volumus quoq; et
preſentiũ tibi auctoritate mãdamꝰ vt in vnã
quãq; perſonã eccleſiaſticã deputatarũ tibi
partium cuiuſcunq; ordinis conditionis vel
dignitatis exiſtat q̄ decimã ipſam nullo mo=
do vel non integre ſcienter: aut non ſecundũ
verum valorẽ fructuũ ſuorũ perceptorum: ſi=
ue nõ in terminis cõſtitutis exhibuerit: ſeu in
illorũ exhibitione maliciã cõmiſerit ſiue frau
dem: excõmunicationis ſententiam auctori=
tate noſtra promulges. Et etiam in ſingulos
qui ſcienter impedimentum preſtiterint dire
cte vel indirecte: publice vel occulte quomi=
nus decime predicte ſoluant. Et oẽs ⁊ ſingu=
los q̄ huiuſmodi ſentẽtias latas incurrerint
ꝑ te et alios ſingulis diebus dñicis ⁊ feſtiuis
campanis et candelis accenſis vſq; ad ſatiſfa
ctionem condignam excommunicatos publi
ce nũcies: et facias ab oĩbus publice euitari.
Aggrauaturus alias manꝰ tuas cõtra ipſos
prout proteruiam ⁊ contumaciam exigere vi
deris eorũdẽ. Qđ ſi ſatiſfacere decreuerint:
poſt plenã et integram ſatiſfactionem ab hu=
iuſmodi excõicationibꝰ iuxta eccleſie formã
abſoluas eoſdem: ⁊ diſpenſes cũ eis ſup irre=
gularitate: ſi taliter ligati non abſtinuerint a
diuinis. Prouiſo hactenus q̄ contra decimã
huiuſmodi non ſoluẽtes nullatenus ſine ſpe=
ciali mandato apoſto. ſe. inuocetur brachium
ſeculare. Quodq; ad vaſa ſacra paramenta:
calices: cruces: et libros: aliaq; bona mobi=
lia ad cultum deputata diuinum vel ad pri=
uilegia eccleſiarum et monaſteriorum alio=
rumq; locorum eccleſiaſticorum ipſius occa=

Deũ ⁊ ius nego=cijs no=ſtris habere debe=mus p̄ oculis.

Excõi=cationis publi=cande modus

ſione decime manus nullatenus extēdatur.
¶ Data Anagnie kal. octobris. Pontificat⁹ noſtri.anno.vij.

¶ De regularib⁹ ⁊ trāſeunti bus ad religionem. Martinus quartus.

¶ Religioſi mēdicātes ſub excōicationis pena ꝓhibent̄ ꝯuolare ad religionē non mendicantiū quocūq; q̄ſito colore. quā ipſo facto incurrūt tā recepti q̄ recipiētes: quacūq; licētia nō obſtāte. Quid iuris ſit de iā receptis ſub dit. Capitulum primum.

Cupi= ditas oīb⁹ p̄= ſertim religio= ſis mē= dicāti= bus eſt preclu= denda.

Viam ambitioſe cupiditatis religioſis potiſſime mēdicātibus ꝑcludere cupiētes. ad alios ordines p̄ſertim monaſticos (fucatis tñ colorib⁹ aſſerētib⁹ ob frugē melioris vite aut artioris obſeruātie) tā ſcti Bñdicti q̄ Ciſtercieñ. Camalduleñ. Uallis vmbroſe: canonicorū regulariū ſcti Auguſtini: vel aliorū monaſticorū ordinū ꝯuolare nitentib⁹: iniam a ſede aplica: ſeu legatis/ aut nūcijs eiuſdē ſedis ad trāſferendū ſe de mēdicātiū ordinib⁹ ad alios ordines (p̄ſertim ea rōne) vt viſibile eſt ꝓut facti euidētia docet (vt liberi⁹ degāt: dignitateſq;/ et bñficia monaſtica ꝯſeq̄ valeāt: et ex certis alijs cauſis honeſtati nō ꝯſonis) obtinētib⁹: Ac volētes etiā cōſeruatiōi ordinū mēdicātiū ꝓuidere: auc̄te aplica ex certa ſcia tenore p̄ntiū declaramus: ⁊ etiā decernimus ſtatuētes: q̄ decetero nullus religioſus ordinū mēdicātiū quorūcūq;: cuiuſcūq; gradus/ ſtat⁹/ conditionis vel religionis exiſtat q̄tūcūq; ⁊ q̄litercūq; poſſit ⁊ debeat[a] virtute cuiuſcūq; licētie etiā īdulti aplici: ſeu penitētiarij nr̄i curā gerētis: vel alia quauis auc̄te hacten⁹ etiā ꝑ lr̄as aplicas facultatū quarūuis tā legatorū vl̄ nūciorū ſedis aplice q̄ alia auc̄te maxime de trāſferēdis fr̄ibus/ aut aliquib⁹ p̄ſertim ordinū mendicātiū ꝓfeſſorib⁹ in genere vel in ſpecie ab ordinib⁹ hmōi mēdicātiū ſub quacūq; verborū forma appareāt admitti: aut recipi ꝑ aliquos etiam ſupiores ordinis / ſeu monaſterij: aut loci monaſtici: ſeu al's in monachū vel in fratrem alicui⁹ ex ordinib⁹ monaſticis ſupradictis vel alijs expreſſis (ordine Carthuſienſiū dūtaxat excepto) ſub pena excōicatiōis: quā tā recipiētes q̄ recepti ipſo facto incurrāt. Et quā ex nūc ꝓut extunc contra quēlibet trāſgreſſorē quomodolibet ⁊ in p̄miſſis ſciētia ⁊ auc̄te antefatis proferim⁹ in his ſcriptis. Et a nemine niſi dūtaxat a romano pōtifice (preterq̄ in mortis articulo) excōicati huiuſmodi poſſint abſolutionis beneficiū quomodolibet obtinere Et nichilominus ſecus facta non teneant et nullius exiſtāt efficacie vel momenti. Decernentes etiā ⁊ volentes q̄ ſi quis hacten⁹ virtute cuiuſuis licētie ſeu mandati hmōi fuiſſet receptus ad aliquē monaſticum ordinē et habitū conſuetū geſtari per monachos talis ordinis ſuſcepiſſet ſiue ꝓfeſſionem emiſerit ſiue nō: ſub dicta pena teneatur in monaſterio in quo receptus fuerit (etiā ſi beneficia eccleſiaſtica ſeu rectorias eccleſiarum quarūuis obtineat) ſtare in ei⁹ totali ordinatiōe ⁊ in hmōi ordine monaſtico altiſſimo deſeruire. ¶ Si quis aūt pretextu hmōi licentie vel ſine habitu vel cum habitu vagando incederet monitione preuia teneat̄ ⁊ debeat infra terminum quindecim dierū a die monitionis hmōi computandorū ad ei⁹ religionē vel ordinē vnde cū licētia vel ſine licētia receſſerat remeare. ¶ Qđ ſi efficere neglexerit: poſt ipſum terminū tanq̄ notari⁹ apoſtata excōicat⁹ in oībus ⁊ per omnia debeat per quēlibet reputari: et ab oībus retractari. etiā per inuocationē auxilij brachij ſecularis quotiēs fuerit oportunum. ¶ In futuris aūt nullus ex ꝓfeſſoribus alicui⁹ ex ordinibus mēdicantium huiuſmodi in aliquē monaſticū ordinē (carthuſienſiū dūtaxat excepto) poſſit aut debeat per quēcūq; recipi vel admitti virtute alicuius licentie vel indulti abſq; ſedis huiuſmodi licentia ſpeciali ſub dictis penis: ⁊ nichilomin⁹ ſecus facta non teneant ipſo iure. Huiuſmodi licentijs ⁊ indultis necnon cōſtitutionib⁹ apoſtolicis ⁊ mendicantiū ordinū predictorum: etiā ſi de illis ſpecialis et expreſſa ac de verbo ad verbū in noſtris litteris mentio habita foret ⁊ alijs contrarijs non obſtantib⁹ quibuſcūq;. ¶ Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginam noſtre declarationis / decreti/ ſtatuti/ prohibitionis/ ⁊ voluntatis infringere: vel ei auſu temerario cōtraire. Si quis autem hoc attētare preſumpſerit indignationem omnipotētis dei et beatorum Petri et Pauli apoſtolorum eius ſe noucrit incurſurum.

¶ De= beat. cape verbū admit= ti/ aut recipi quod eſt. I.

Ordo carthu ſieſiū p̄ ceteris ſplioꝛi pottitur ꝓroga= tiua.

¶ Datum Sebēnis.iiij.kalen. Auguſti. pontificatus noſtri.anno.j. Ioannes.xxij.

¶ Religioſi ſine ſui ſuperioris licentia vltra mare euntes ſunt ipſo facto excōicati. nec ibi ſunt ad predicationem vel diuinorū celebrationem admittendi. Capitulum.ij.

Ad noſtrū nuꝑ relatio fidedigna perduxit auditum/ q̄ nonnulli religionis geſſantes habitum: ſed a veritate religio=

Religionis habit⁹ ſine ipſi⁹ veritate parū prodeſt. Lupin⁹ animus ſub ouili veſte a mīſtris gerit. Os in celū po nūt qui pape detrahunt.

nis oīno vacui et modeſtia penitus alieni ad ptes qñqꝫ trāſmarinas ſe trāſferāt: i qb⁹ pauci fideles reſpectu infideliū cōmorant. Et vt illi decipe facili⁹ ſimpliciū aīos ac ipos ꝛ alios in errores pcipitare ſeu retinere valeant ſub ouili veſte ac hūilitatꝭ habitu lupinū aīm occultātes p doctrinas ſuas reprobas et erroneas fideliū mentes q̄tū in eis eſt corrūpe ſatagūt. In ipſis ptib⁹ piculū nimiū ſpargere nō omittūt. necnō ꝛ os ſuū ponētes in celū ligua eoꝝ falſidica trāſeūte ſup terrā: ſctē romane ec. detrahere ꝯſtōnib⁹: ꝛ alia multa a ſide deuia i ſuis ſmonib⁹ ꝛ ſecretis collocutionib⁹ euomere iſanis auſib⁹ nō verent. ex qb⁹ de⁹ offendit. piculoſa ſuſcitāt ſcādala. parat ſimplicib⁹ laque⁹. Ipſiqꝫ talium pſumptores de hereſi vehementer arguunt ſe ſuſpectos. Nos itaqꝫ tātis obuiare piculis pñe diligentie ſtudijs cupiētes. Uniuerſis ꝛ ſingulis religioſis cuiuſcūqꝫ ꝯditiōis / religiōis / ordinis vel ſtat⁹ exiſtāt: de frm nroꝝ cōſilio diſtricti⁹ auctē pñtiū inhibem⁹ ne ipoꝝ aliqs abſqꝫ ſuꝑioris ordinis ſui lnia ſibi p ipſi⁹ lr̄as patētes cōceſſa: decetero ad ptes ſe trāſferat antedictas. Suꝑioribus ipis nihilomin⁹ iniūgētes ne qbuſuis ſui ordinis frībus (niſi dūtaxat viris lr̄atis / ꝓuidis ꝛ expertis) hmōi lniam ipartiri pſumāt. Nos eñ q̄ſcūqꝫ pſumētes cōtrariū quiſmō excōicatiōis ſubiacere ſnīe volumus ipo fctō. A q̄ null⁹ ab alio q̄ a roma. pōtifice poſſit (niſi dūtaxat in mortꝭ articulo) abſolutiōis bñficiū obtinere.

Religioſi ſine ſui ſuꝑiorꝭ lnia ſe abſentare nō debent

¶ Ceterū vniuerſis eccłie plātis in vtute ſctē obediētie diſtricte pcipiēdo: pñtium tenore mādam⁹ quatenus nullos religioſos ad ptes ſe trāſferētes pdictas niſi p patētes ſuꝑioris ſui ordinis litteras de lnia ſpāli ſe illuc trāſferēdi ſibi cōceſſa prelatis eiſdē fecerit plenā fidē in ciuitatibus ſuis ꝛ dioceſib⁹ ac locis ꝛ terris alijs ad pdicatiōis offm̄ vel diuinoꝝ celebrationē admittāt: ſꝫ ipos poti⁹ velut apoſtatas capiāt ſeu capi faciāt: eos carcerali cuſtodie (donec de dicta lnia ſpāli mō pdicto ſibi conſtiterit) detinendo. Et nihilomin⁹ ſi qs religioſos approbare q̄ ſedes apłica reprobauit: vel q̄ aliꝰ ſunt fidei obuia in ſuis pdicationibus: ſeu ſecretis collocutionib⁹ dogmatizare perſenſerint: vt tales (quibuſcūqꝫ ceſſantibus puilegijs) poſſint licite cape: ꝛ carcerali cuſtodie ſicut ſuos poſſent ſubditos mācipare licentiā impartimur. Et inſup tenore pñtium mandamus eiſdem vt de pmiſſis ſummarie ſimplr ꝛ de plano: ac ſine ſtrepitu iudicij ꝛ figura per

Approbata p ſedem apłicā a nemine ſunt reprobanda.

ſe: vel aliū ſeu alios ſe ſolerter ꝛ fideliter ſtudeāt informare. q̄ſqꝫ de pdictis ſeu eorū aliq̄ repperierint reos eſſe iuxta ſtatuta canonū in alioꝝ exēplū caſtigare penis debitis non poſtponāt. Nō obſtā. exēptionib⁹ ꝛ alijs quibuſcūqꝫ priuilegijs ꝛ litterꝭ apłicis eiſdē religioſis: vel eoꝝ ordinib⁹ ab eadē ſede ꝯceſſis vel in poſterū ꝯcedendis: etiā ſi de illis plena et expſſa mētio: ac de vbo ad vbū in pñtibus ſit hñda. Que q̄tū ad pdicta vel aliqđ eorūdē eiſdē i nullo volum⁹ ſuffragari. Nulli ḡ ꝛc. Datū Auiñ. vj. idus Maij. pon. no. anno. ic.

¶ De religioſis domibus. Ioannes. xxij.

¶ Licet beguinarū ſtatus ſit ꝓpter multas rationes p Clemētē. v. reprobat⁹: pmittit tñ mulieribus fidedignis q̄ nec ſunt culpabiles nec ſuſpecte ſub habitu beguinarum viuere: nec ſunt tales per ordinarios moleſtāde. vide. c. j. eo. ti. in clemen.

Capitulum vnicū.

RAtio recta nō patit vt inocētes ad paria cū nocētib⁹ iudicent. Sane fe. re. Clemēs papa. v. pre. nr̄ cū de mulieribus q̄ beguine vulgariter nūcupāt nōnulla ei fuiſſent pcipue de alemanie ptib⁹ iſinuata ſiniſtra ꝛ pſertim φ eaꝝ q̄dā de ſumma trinitate ꝛ diuina eſſentia diſputarent ꝛ pdicarēt: ac circa articulos fidei ꝛ eccłaſtica ſacra opiniōes catholice fidei ꝯtrarias introducerēt: ꝛ multorū ſimpliciū aīas i diuerſos errores inducerēt: et his ꝛ alijs frequent de illis auditis habēs eas nō idigna rōne ſuſpectas in illas q̄ ſtatū hmōi nouit aſſumptū ſectarētur vlteri⁹: aut q̄ illū de nouo aſſumerent excōicatiōis ſnīam ꝓmulgauit. Uerū q: in multis mūdi ptibus plurime ſunt mulieres q̄ ſiſr vulgo beguine vocate ſegregate qñqꝫ in parētū aut ſuis: īterdū vo in alijs: aut cōductis ſibi cōib⁹ domib⁹ inſimul habitātes / vitas deducūt honeſtas: eccłias de nocte frequētāt: dioceſanis locoꝝ ꝛ ꝓchialiū eccłarū rectorib⁹ reuerent obediūt: curioſitatē diſputādi / aut auctē ſeu temeritatē poti⁹ pdicādi nullo modo ſibi vſurpāt. nec ſe vel alias / ſeu alios quoſlibet pmiſſis opinionib⁹ erroribuſqꝫ inuoluūt. nec vlla ſup his eſt aut fuit hactenus nota / ſeu ſuſpitio cōtra eas que ipſas diſſimiles a luce ſua cōſtringeret: vt nullis earū que ppetuā forte dño cōtinentiā deuouerūt / occaſio pbeat ad lapſum. ꝛ ne piculis / dānis / et ſcandalis plurimis que proinde veriſiliter ſequerētur pro ꝓuiſione eccleſie moderna oc=

Nocentes ꝛ innocentes ad paria iudicādi non ſunt. Predicatio mulierū etiā religioſarū eſt periculoſa. Religioſe mulieres q̄d facere debent

cupentur beguinas hmõi inculpabiles(vt p̃=
mittitur)nec ſuſpectas ſub ꝓhibitione:⁊ abo
litione p̄miſſis(q: de ipſis p̃de. nr̃ p̃fat⁹ nul
latenus ſenſiſſe dinoſcitur)de fratrũ nr̃orum
conſilio declaramus ⁊ volumus non includi.
Locorum ordinariis nichilomin⁹ iniungen=
tes vt eas ſub p̃textu huiuſmodi nullatenus
moleſtari ꝑmittant. Et ſi quid forſan ex hoc
in bonis:aut iuribus a quibuſcũq; cõtra eas
attentatum eſt hacten⁹ vel attẽtari ꝯtigerit
in futurũ:per illos predictos ordinarios au=
ctoritate noſtra in ſtatũ reduci debitũ volu=
mus. Inuocato(ſi op⁹ fuerit)auxilio brachii
ſecularis. Ceterũ ſtatũ beguinarũ huiuſmo=
di quas eſſe ꝑmittim⁹(niſi de his ꝑ ſe apo. ali
ter ordinatũ extiterit)nullaten⁹ ex premiſſis
intẽdim⁹ approbare. Locoꝝ aũt ordinarios
⁊ alios ad q̃s p̃dicta ſpectabũt:curam ꝑuigi=
lem ⁊ ſollicitudinem debitã precipimus adhi
bere:ne premiſſarum ſequẽtes inuia ⁊ ipſarũ
actus temerarios imitando:p̃miſſis erroꝛib⁹
⁊ diſputationum ⁊ predicationum temerita=
tibus ſe inuoluãt. eas q̃ cõtra p̃dicta preſum=
pſerint per cenſuram eccleſiaſticam(appella
tione poſtpoſita)ꝯpeſcendo. Porro mulieres
quodcunq; nomen habentes: que de illis ex
quibus prohibitio preceſſit culpabiles ſe red
diderint. aut merito notabiles vel ſuſpectas
eſſe:ſi ſtatutum vel habitum quoquo mõ mu=
tauerint vere ſub p̃dicta decernim⁹ remane=
re cẽſura. ⁊ aliter cõtra eas ꝑ illos ad q̃s per=
tinuerit ꝓcedi volum⁹ ⁊ mãdam⁹ ꝙ ab errore
ꝺ more reuocare nõ vltra īficiãt ſanos oues.

brachium ſeclare põt q̃ñq; ab eccleſia iuocari c.j.ꝺ of. or.i an.

Oues morbide ſanas inficiunt.

¶ De cẽſib⁹:exactionibus et ꝓcuratiõib⁹. Benedictus duodecim⁹ ep̃s ſeru⁹ ſeruoꝝ dei ad perpetuam rei memoriã.

¶ Taxat ꝓcuratões pabula charitatis. et ſubſidium charitatiuũ. Saluat priuilegia ꝯuẽtiones:cõſuetudines:preſcriptiones;⁊ idẽnitatẽ pauperũ. īhibet cõtrauenĩri: punit trãſgreſſores ⁊ eorũ familiares. ⁊c̃. Et locari debʒ ſub rubrica de cenſibus et procurationibus.

Vas electionis Paulus apl̃s egregius p̃dicator et eos q̄ ſecũ erant ꝓpꝛi
is mãib⁹ exhibebat vt pſeu=
do ⁊ ſubdolis opariis ſub p̃=
dicatiõis ſpẽ lucra ſectãtib⁹
locũ p̃cluderet:⁊ his quos ip
ſe paſcebat pabulo vbi dei ñ
exiſteret oneroſus. Sane lʒ
circa modeſtiã i exigẽdis ꝓ=
curatiõibus obſuãdã a p̃de=
ceſſorib⁹ nr̃is romanis põtifi
cib⁹ ſalubꝛia emanauerint in
ſtituta:q: tñ(ſicut experiẽtia
docet)nõnulli p̃latoꝝ necnõ
dioce. nuncioꝝ vel legatorũ
apl̃ice ſedis de quib⁹ nullã fa
ciũt mẽtionẽ exp̃ſſe ſic ſe red
diderũt ⁊ reddũt i dictarũ ꝓ
curationũ exactionib⁹ onero
ſos vt oppreſſi ſubditi hmõi
onera nequeãt ſupportare. ⁊
victuʒ lõgi tp̃is breuis hora
cõſumat. Nos attendẽtes ꝙ
parẽtes debent theſauriza=

a ¶ Benedictus. Iſte b̃ndict⁹ fuit duodecimus natione tholoſan⁹ Sanardano appamiarũ dioce. ꝓprio appellat⁹ Jacob⁹ fornerii abbas frõtis frigidi ordis ciſtercien. ⁊ magiſter in ſacra pagina deinde ep̃us appamiarũ:⁊ deinde ep̃s mirapiſcen. poſtea tituli ſctẽ priſce pbr̃ cardĩal' aſſũpt⁹ ad papatum anno domi. M.ccc xxxiiii. xx. decembris. ⁊ anno. M. cccxlii. xxv. apri. vita fũct⁹ ẽ. põti. fui anno. et ſucceſſit Joh ãni. xxii. ſibi vo ſucceſſit clemens. vi. Johan. fran.

b ¶ Perpetuã. Sic ⁊ oĩa iſtrumẽta ad hoc fiunt. j. q. vii. ſaluberrimũ. xxv. q. j. oẽs femine. ⁊ q̃a hoc graue negociũ ẽ vt mag̃ timeat hec ꝓuiſio merito ẽ ꝑpetue mẽorie ſuãda facit ꝺ pe. i q̃buſdã. ꝺ ſciſma. c. j. de penis. l. c. felic. li. vi. ⁊ q̃ꝺ no. in. c. ad apl'ice. i p̃n. ꝺ re. iu. e. li. vi. vbi nota. ꝙ ſol⁹ papa ſine ꝯcilio pt̃ hoc facer. Et facit hec extrauagãſ ius cõe c. paſtoralis. de ſi. iſtru. ⁊ ibi no. Joh. fran.

¶ Vas electi. Diuidit in q̃nq; ꝑtes p̃ncipales nã p̃mo exordit. ſcdo ibi ſtatuim⁹. taxat ꝓcuratiões. tertio ibi. inſup. punit trãſgreſſores q̃rto ibi: p̃miſſis extendit ꝯſtõnẽ. q̃nto ſubdit clauſulas ꝯſuetas cũ data ibi: nulli. ⁊c̃. Prima ps tres hʒ rõnes exẽplares ipulſiuas ad ꝯdendã hãc ꝯſtitutionẽ. Scd̃a pars tripliciter taxat q̃titatẽ ꝓcurationũ exigendarũ iux triplicẽ diuiſionẽ ꝓuinciarũ ⁊ regnoꝝ ⁊ q̃litatẽ viſitantiũ etiã ſi ꝑ alios viſitãt modificando ⁊ extendendo ac declarando: vt. j. p3. Tertia ps punit viſitatores trãſgreſſores ⁊ eorũ familiã etiã ſi a ſpõte volẽtib⁹ recipiãt. vel receptũ remittentib⁹ nõ reſtituãt. Quarta ps extẽdit ꝯſtitutionẽ ad charitatiuũ ſubſidiũ. taxat valorem turonenſiũ. ⁊ excipit tres caſus. Ultima ibi: nulli. ſubdit clauſulas conſuetas cum datis. diuiſio

c ¶ Vas. Hoc nomen fuit ſibi īpoſitũ celit⁹ in ei⁹ cõuerſiõe. actuũ. ix. c. ⁊ hoc p̃ncipiũ ſumptũ eſt ex ca. cũ apoſtolus. in p̃n. de cenſi.

d ¶ Electionis. Et ideo non vicioſũm in quo omne oleũ ⁊ vinũ facile corrũpit. de pe. diſt. iii. §. ſine a me. adde tex. Marci. ii. in fi.

e ¶ Exhibebat. i. ꝓcurabat. xviii. q. i. tã nũc. xxi. q. j

f ¶ Pſeudo. i. falſis. ⁊ ẽ grecũ nomẽ idecliñabile: vt no. in. d. c. cũ apl̃s. ⁊ q̃s nota monitionẽ cõcilii gñalis de qua in. c. irrefragabili. in fi. de offi. ordi.

g ¶ Pabulo. Eſt eñ verbũ dei pabulũ anime ex q̃ viuit. c. inter cetera. ꝺ offi. ordi. q̃a non in ſolo pane. ⁊c̃. ſed in omni verbo. ⁊c̃. vt ibi. Anima viuit ex verbo dei.

h ¶ Prelatorũ. etiã cardinaliũ: vt ꝓbat tex. i. c. cũ apl̃s. §. cardinales. de cenſi. ⁊ in. c. ꝓcurationes. i p̃n ci. co. ti. ⁊ ibi no.

i ¶ Oneroſos. vſq; ad exinanitionẽ extreme ſb̃tatie x. q. iii. cauẽdũ. c. j. q. iii. placuit. nõ ſeruãdũ eſt qꝺ ſtatuit conſiliũ vien. in cle. ad nr̃m §. fi. de cenſi.

k ¶ Parentes. xvi. q. j. predicator. vbi paul⁹ dicitur diuinus apl̃s. ⁊c̃. ꝙ beati⁹ eſt dare q̃ accipere. Et cuʒ

theſau
rũʒ acq̃
rãt pa=
tres fi=
lijs.
Cõciliũ
cardia=
liuʒ an
debeat
papa
ſequi.

myſterio accu=
mulentur tot ra
tiones: vt ſi aliq̃
ceſſarent nõ ceſ=
ſet diſpoſitio. in=
ſtit. de nup ꝟ. af
finitatis.
a ¶ Concilio.
Ad qḋ non arta
bat̃ ſeq̄nduʒ nec
petẽduʒ fm glo.
⁊ doc. in. c. ad a=
poſtolice. ꝺ re iu
di. et in cap̄. j. de
ſciſmaticis. li. vj
licet Johã. mo.
l hoc variauerit
factus cardina=
lis. Sed q̄ papa
regat̃ ↄcilio car=
dinaliũ ꝓbatur
in. c. l3. ⁊. c. in ge=
neſi. ⁊. ca. eccl'ia.
ſ. in fi. de elec. ſi=
cut ep̄i ↄcilio ca=
nonicorum regi
debent. c. nouit.
et. c. quãto ꝺ his
q̃ fi. a p̄lato. ca. q̃
ſtuit. et ca. fi. de
his q̃ fi. a maio.
par. ca. hoſtiẽ. i
ſum. i titu. de of
ficio archip̄ſby=
teri ꝟ. q̃ prinent
ꝑ. põt preſertim
in arduis: ⁊ hoc
ſeruat conſuetu
do.
b ¶ Archiep̄i
Idẽ ⁊ i patriar=
chis: p̄matibus
et alijs etiã plu=
rib⁹. i. et abbati
bus ꝺ qb⁹ vide i
fra. Idẽ ſunt eñ
p̄mates ⁊ patri=
arche. xcix. diſt.
pulcie. ⁊ dixi. ꝺ.
in ſcḋa q̃ſtiõe p̄=
me partis. ⁊ idẽ
archiep̄i et me=
tropolitani ⁊ nu
dis tantum ver=
bis differũt. no.
in ca. duo. de of=
fi. or. vide in ſpe.
in tit. de of. ord.
ꝟ. ſunt quoq;. ⁊
in verſi. ⁊ no. ſic
et archiep̄i ſunt
ep̄i. nota. in. c. q̄3
periculoſum. de
ſentẽ. excõ. li. vj.
c ¶ Locis non
credo comp̄hẽ
di hoſpitalia

re filijs: non delitijs faſtidio=
ſis eorũ ſubſtantiã abſorbere
ac cupientes pro diuerſitate
cõditionũ viſitantiũ prelato
rũ ⁊ ꝓuinciarũ ac eccl'iaſtica
rum etiã facultatũ certũ mo
dum ſufficiẽter viſitãtibus ⁊
ſupportabilẽ viſitatis in pre=
miſſis fore de cetero obſuã=
dũ ꝺ frʒ nr̄oꝝ ↄſilio⁹ p̄nt; ↄſti
tutiõis edicto ¶ Statuimus
q̄ cũ i Frãcie / nauarre / maio
ricarũ regnis ac t'ris ꝓuincijs
⁊ ptib⁹ adiacẽtib⁹: ⁊ i vicinis
eiſdẽ necnõ i delphiatu / bur=
gũdie: ſabaudie: ꝓuicie ⁊ for=
calq̃rij comitatib⁹ archiep̄i ᵇ
⁊ ep̄i ac alij p̄lati et pſone ec=
cleſiaſtice quibus id ꝺ iure vl'
conſuetudine competit ſuos
ſubditos perſonaliter viſita=
bũt. Iidẽ archiep̄i a ſuis vel
ſuffraganeorum ſuorũ cathe
dralib⁹ eccleſijs pro procura
tiõe vni⁹ diei ſiue in victuali
bus ſiue a volẽtib⁹ i pecunia
vltra trecentorũ: a monaſte=
rijs vero et alijs eccleſijs vel
prioratib⁹ ſecl'arib⁹ vel regu
larib⁹ habentib⁹ collegiũ vel
conuentũ. xij. vel pluriũ pſo
narũ vltra ducentorũ ac q̃n=
quaginta. Ab habentib⁹ ꝟo
paucarũ pſonarũ collegium
ſeu conuentum et quibuſuis
alijs eccleſijs prioratibus et
locis vltra ducẽtorũ. Ep̄i ꝟo
ab eccleſijs cathedralib⁹ vl=
tra ducentorũ. A monaſteri=
is ꝟo et eccleſijs alijs ac prio
ratib⁹ ſecularib⁹ vel regula=
ribus habentib⁹ collegiũ vel
conuentũ. xij. vel pluriũ pſo=
narũ vltra ducentorũ quinq̃
ginta. Ab habẽtib⁹ ꝟo pau=
carũ pſonarũ collegiũ ſeu cõ
uentũ et q̃buſuis alijs eccl'ijs
prioratib⁹ ⁊ locis ᶜ vltra ducẽ
toꝝ. Ep̄i ꝟo ab eccl'ijs cathe
dralib⁹ vltra ducentorum. A
monaſterijs ꝟo ⁊ eccl'ijs ali=
is ac prioratib⁹ ſecl'arib⁹ vl' re
gularib⁹ collegiũ habẽtibus

xij. vel pluriũ pſonaruʒ vltra
centũ ⁊. xl. Ab habẽtibus ꝟo
pſonarũ collegiũ pauciorũ ⁊
q̃buſlibet alijs eccl'ijs priora
tibus et locis vltra centum
⁊. xl. Abbates ᵈ quoq; a mo=
naſterijs vl' prioratib⁹ habẽ=
tibus collegiũ. xij. vl' pluriuʒ
pſonarũ vltra cẽtũ. Ab alijs
q̃ʒ habẽtib⁹ minus collegiuʒ
ac eccleſijs prioratibus ⁊ lo=
cis q̃buſcũq; vltra. lxxx. Ar=
chidiacõi q̃ʒ vltra. xxxv. Ar
chip̄bri q̃ʒ vltra. viij. turonẽ.
argenti valorẽ recipere non
p̄ſumãt. Si ꝟo ᵉ prefati archi
ep̄i p̄lati ⁊ pſone eccleſiaſtice
ex priuilegio ap̄lico per alios
viſitare ⁊ ꝓcurationes recipe
valeãt in pecunia numerata
ijdem archiep̄i a ſuis ⁊ alijs
cathedralib⁹ eccl'ijs vltra cẽ
tũ. xx. a mõaſterijs ꝟo ⁊ eccle
ſijs alijs ac prioratibus ſecu
laribus ⁊ regularibus habẽ=
tib⁹ collegiũ. xij. vl' pluʒ pſo=
narũ vltra cẽtum. Ab haben
tib⁹ ꝟo min⁹ collegiũ ⁊ q̃buſ=
libet alijs eccl'ijs prioratib⁹ ⁊
locis vltra. lxxx. Ep̄i etiã ab
eiſdeʒ eccleſijs: monaſterijs:
prioratibus atq; locis vltra
lxxx. abbates vltra. lx. archi=
diaconi vltra. xxx. turonẽ. ar
gẽti valorẽ nõ recipiãt quo=
quo mõ. ¶ In alemanie q̃q;
ãglie. hũgarie: boemie: polo=
nie: norwegie: dacie: ſcocie: ⁊
ſuetie regnis terris: ac ꝓuin
cijs ⁊ partibus eiſdẽ adiacẽ=
tib⁹ archiep̄i ⁊ ep̄i: alij q̃q; p̄=
lati et pſone eccl'iaſtice cũ vt
p̄mitti͛ pſonaliter viſitabũt
Iidẽ archiep̄i et ep̄i etiam ſi
primates exiſtant: a ſuis vel
ſuffraganeoꝝ ſuorum eccl'ijs
cathedralibus ⁊ pſonis earũ
p ꝓcuratiõe vni⁹ diei ſiue i vi
ctualib⁹ ſiue a volẽtib⁹ in pe
cunia vltra trecentũ ⁊ vigiti.
A monaſterijs ꝟo ⁊ alijs ec=
cleſijs prioratib⁹ ſcl'arib⁹ vel
regularib⁹ habẽtibus colle=

pauperum pro=
pter infra dicen
da: puta leproſo͛
rum et alioꝝ in
firmorum mẽdi
cantium panem
ſicut nec grangi
as. per cap̄. fi. de
cenſi. ⁊ idem fo͛
te de fabricis et
commiſſarijs de
quibus canoni=
ca portio non de
trahitur. ca. fi. ꝺ
teſta. et de alijs
de quibus nõ eſ
ſet ſoluenda de=
cima. de qua in
cle. ſi bñficiorũ
de deci. de q̃bus
olbus dic vt ibi
plene not. Circa
hoc tñ tenendũ
eſt illḋ quod cõ=
cludit federicus
de ſenis in conci
lio. cxj. Et an epi
ſcopus poſſit p̄=
uilegiare hoſpi=
tale tpe ↄſtructi
onis vt nõ poſſit
ab eo vl' ſucceſſo
ribus viſitari vi
de eundeʒ in cõ=
ſilio. cc. xlviij Et
quid de domib⁹
leproſoꝝ vide
per eundẽ in cõ=
ſilio. cxxx. Et ad
de i ſimili quod
firmat Pe. ꝺ an
chorano ꝺ teſta
tore in concilio.
cxxviij. ⁊ qḋ exa
minat Guil'. de
mõte laudino i
glo. ſuper extra
uaganti Suſce=
pti Johãnis. xxij
ſuper ver. in to=
tum. Jo. fran.
d ¶ Abbates.
Idem credo de
prioribus etiam
canonicorum re
gulariũ. ar. c. qḋ
dei timorem. de
ſta. monacho. et
alioꝝ quorũcũ=
q; viſitandoꝝ
etiam mendicã=
tiũ: exceptis tñ
fratribus mino
ribus de quib⁹ i
cle. exiui. ꝺ ꝟbo.
ſig. Jo. fran.
e ¶ Si vero.

giũ.xij.vel pluriũ pſonarum vltra.cc.ꝛ.lx.ab alijs ꝟo monaſterijs.eccleſijs ſeu priorati-
bus minus collegiũ habenti-
bus: alijs q̄z eccl̃ijs priorati-
bus ꝛ locis vltra ducẽtorum et
viginti. Ep̄i etiã a cathedra
lib⁹ eccl̃ijs vltra ducentorum ꝛ
viginti. A monaſterijs ꝟo et
alijs eccl̃ijs ꝛ prioratib⁹ ſecu
larib⁹ vel regularib⁹ habẽti-
bus collegiũ.xij.vel plurium
pſonarum vltra.c.ꝛ.lxxx. ab ha
bẽtib⁹ ꝟo collegiũ min⁹ et q̄-
buſlibet alijs eccl̃ijs ꝛ priora
tib⁹ atq̄z locis vltra.c.ꝛ.l.ab-
bates iſup a mõaſterijs prio
ratib⁹ ſeu eccl̃ijs hñtib⁹ col-
legiũ.xij. vel pluriũ pſonarũ
vltra centuz. ab hñtibus ꝟo
min⁹ collegiũ ac eccl̃ijs prio
ratib⁹ ꝛ alijs locis q̄buſlibet
vltra.lxxx. archidiaconi ꝟo
vltra.l. archipbr̃i[a] etiã vltra
x.turoñ.argẽti valorẽ recipe
nõ p̄ſumãt. Si ꝟo ydẽ archi-
ep̄i/ep̄i ꝛ p̄lati ac pſone eccle
ſiaſtice ex priuilegio[b] ap̄lico
p alios[c] viſitare ꝛ ꝓcuratio-
nes recipe valeãt in pecunia
nũerata: dicti archiep̄i etiaz
ſi primates exiſtant ab hmõi
eccleſijs monaſterijs priora
tibus atq̄z locis vltra centũ/
ep̄i vltra.lxxx.abbates[e] vltra
xl.archidiaconi vltra.xxx.tu
ronẽ. argẽti valorẽ p ꝓcura
tione q̄libet vnius diei reci-
pere nõ p̄ſumãt. ¶ In caſtel
le q̄z regionis arroganie: et
portugalie r̄gnis ꝛ dñijs ter
ris et principis reguz caſtelle
arrogonie ꝛ portugalie ꝛ pti
bus adiacentib⁹ etiã vicinis
eiſdẽ excepto ſardinie et cor-
ſice regno archiep̄i ep̄i ꝛ p̄la
ti ac pſone eccl̃iaſtice cuz (vt
p̄mittit) pſonaliter viſitabũt
Jidẽ archiep̄i a ſuis ꝛ ſuffra
ganeorum ſuorum eccleſijs cathe
dralibus p ꝓcuratione vni⁹
diei ſiue in victualibus ſiue a
valentibus in pecunia vltra

centũ et.xl. a monaſterijs ve
ro ꝛ eccleſijs alijs ac priora-
tib⁹ ſecularibus vel regulari
bus habẽtibus collegiũ.xij.
vel pluriũ pſonarum vltra cen-
tũ ꝛ viginti. Ab habẽtib⁹ ꝟo
min⁹ collegium aliiſq̄z eccl̃ijs
prioratibus atq̄z locis vltra
centũ. Ep̄i etiã a cathedrali
bus eccl̃ijs vltra centũ: a mo
naſterijs vero ꝛ prioratibus
ſecularibus vel regularibus
habẽtibus collegiuz.xij.vel
pluriũ pſonarum vltra.lxxx.
Ab hñtibus ꝟo minus colle
giũ aliiſq̄z eccl̃ijs prioratib⁹
ꝛ loc̄ vltra.lx. Abbates[e] etiã
a monaſterijs vel prioratib⁹
habẽtibus collegium.xij.vel
pluriũ pſonarum vltra q̄nqua-
ginta. Ab hñtibus min⁹ col-
legiũ et quibuſlibet alijs ec-
cleſijs prioratibus ꝛ locis vl
tra.xl. archidiaconi vero vl-
tra vigintiq̄nq̄z. archipreſby
teri ꝟo vltra q̄nq̄z turonẽ. ar
genti valorẽ recipe nõ atten
tent. Si ꝟo prime noiati ar-
chiep̄i/ep̄i ꝛ prelati et alie p-
ſone eccl̃iaſtice ex priuilegio
ap̄lico per alios viſitare ꝛ ꝓ-
curationes recipe poſſint in
pecunia numerata. Jidẽ ar-
chiep̄i ab eiſdez ſuis et ſuffra
ganeorum ſuorũ eccleſijs vltra
lxxx. A monaſterijs ꝟo et ec-
cleſijs alijs ac prioratib⁹ ſe-
cularibus vel regularib⁹ ha-
bẽtibus collegiũ.xij.vel plu-
rium pſonarum vltra.lx.ab ha-
bẽtibus ꝟo minus collegiuz
et quibuſlibet alijs eccleſijs
prioratib⁹ ſiue locis vltra.l.
Epiſcopi etiã ab eiſdẽ eccle-
ſijs monaſterijs prioratibus
ſiue locis vltra quadragita.
abbates vero ab eorũ mona-
ſterijs prioratibus eccleſijs.
ſiue locis vltra.xxx. Archi-
diaconi vero vltra.xx. turo-
nẽ.argenti valorem recipere
non attentent. ¶ In apulie
vero calabrie terre laboris

hic determinat
q habent l.c. fe-
licis.de cẽ.li.vi.
a ¶ Archipbr̃i
q̄d aũt de archi
preſbyteris rura
lib⁹ q̄ decani ali
q̄n nũcupantur
ſubdit lr̃a in ꝟ.
illud quoq̄z Jo-
han.fran.
b ¶ Ex priui-
legio. Sine p̄ui
legio ꝟo nõ poſ-
ſunt: alr̃ cȭ facie
tes puniunt. vt
l.c.felicis.de cẽ-
ſi.lib.vi.
c ¶ Per alios.
hec cõſtitutio ap
probat qd̄ not.
Jo.an. l.c.felicis
de cẽſi.in glo.ſu
p ver.officio. Et
adde q̄ p̄lati ali
q̄n habẽt officia
les.de offi.vica.
ca.ij.ꝛ.iij. de ap
pel.romana. de
offi.ord.c.roma
na.ꝺ offi.dele.c.
iiij.in fi.lib.vi.ꝛ
c.inſinuãte. Qñ
q̄z habẽt vicariũ
i ſpũalib⁹. de tẽ
po.ordi.ca.iij.§.
j.li.vi. Qñq̄z ha
bent vicariũ ge-
neralem.d.c.iij.
§.ep̄o autez.de
tẽpo.ordi. et de
offi.vica.ca.fi.ꝺ
p̄ben.c.ſtatutũ.
lib.vi. Qñq̄z hñt
ſimpliciter vica
riũ.c.ſtatutũ.et
c. vt officiũ. ꝛ.c.
vt cõmiſſi.de he
ret.li. vi. Qñq̄z
tales vocant lo-
cũ tenẽtes.xciij.
di.ca.fi. Sine er
go quis vicari⁹
a ſede ap̄lica de
putetur.vt in.c.
in cui.de elect.li
bro.vj. ſiue a ca
pitulo eccl̃ie ca-
thedralis ep̄ali
ſede vacante.vt
in ca.pe.de ſup-
pl.negl.p̄la.li.
vj.vbi põt ex cõ
ſuetudine viſita
re ſalubris notat
in cle.j.de here-
ti.ſiue ab electa

Prelatorum vices gerẽtes varijs cẽſentur noib⁹.

Vicarius põt viſitare ꝛ ꝓcurationẽ recipere.

in abbatiſſam a
maiori pte capi
tuli idẽtitatis⁹
ꝺ elec.li.vj. ſiue
ab alio p̄lato ele
cto ꝯcorditer in
caſu capituli ni
chil. de elec. cuz
viſitat poterit re-
cipere ꝓcuratio
nem iuxta iſtaz
taxam.ar.nota
torum in dicto.c.fe
licis.ꝺ cẽſi.facit.
ca.ſi epiſcopus.
de offi.ordi. co-
dẽ lib. Et ſi ſunt
plures: tũc ſolũ
p̄ncipalis: ſꝫ nõ
forane⁹ poterit
hoc gñaliter fa-
cere vt ꝓbat.cle
men.ꝛ ſi p̄ncipa
lis.de reſcriptis
Quid ſi plures
eiſẽt oino eq̄les
officiales vel vi-
carij? dic vt ibi
notat. Quid de
foraneis i locis
ſuis? Dic atten
dẽda illorum man
data.adde tex.i
l.j.C.de offic.ei⁹
q̄ vices alterius
gerit. Jo. fran.
d ¶ Abbates.
De patre abba
te Cluniacẽſiũ
quomodo tenea
tur viſitare ſub-
ditos ſuos me-
diatos et imme
diatos: vide Ol
dradum in con-
ſilio.clv.qd̄ inci
pit. Prima que-
ſtio. Et adde q̄
quantum ad ab-
bates idẽ vide-
tur eſſe effectus
inquiſitiõis ge-
neralis ꝛ ſpecia
lis vt dicit idem
Oldra.in conci-
lio.cxxvij. qd̄ in-
cipit Licet q̄ſtũ.
Jo.fran.
e ¶ Abbates.
honeſte facerẽt
abbates ꝛ alij re
ligioſi nõ exige-
re pecuniã ſꝫ cõ-
formare ſe lau-
dabilib⁹ ꝯſuetu-
dinib⁹ ꝛ ꝯſtõni-
b⁹ monaſteriorum.

Abbas cluniacẽ.ſubditos mediatos ꝛ immediatos viſitare poteſt.

ex cōuētione vel conſuetudīe min⁹ ſoluere ꝯſueuerint ꝙ ꝓpter predicta nō plus ſoluāt Illud quoqꝫ qđ de archidiaconis ſuperius diximus ordinādum locum habere volumus etiam in decanis prepoſitis aliiſqꝫ perſonis eccleſiaſticis ſuperi⁹ nō expreſſis: quib⁹ viſitationis officiū et ꝓcuratio nis exceptio ex priuilegio ſedis apłice vel de iure ſeu conſuetudine cōpetere dinoſcuntur. Decanis ruralib⁹ dūtaxat exceptꝭ q̄ ī aliqb⁹ religionib⁹ archipbr̄i nomiant[a]: circa q̄s in receptiōe hmōi ꝓcurationis id qđ ſupra ſtatutū eſt de aliis archipbr̄is volumus obſeruari. Ure tn̄ intētionis exiſtit ꝙ ſi ex cōuentione vel ꝯſuetudine tā eccleſie cathedrales q̄ꝫ collegiate ⁊ alie q̄libet ſeculares ac etiā monaſteria prioratus conuētuales ⁊ loca alia queuis eccleſiaſtica earumqꝫ capitula collegia ſeu conuentus rectores etiam ⁊ perſone prelatis quibuſuis ſuis viſitantibus (vt prefertur) minus debeāt vel ꝯſueuerint[b] q̄ꝫ per nos ſuperius eſt ſtatutū: abſoluendum vltra conuētionem vel cōſuetudinē hmōi nullaten⁹ aſtringant: ſed ſuper his circa eos conſuetudo ⁊ cōuētio hmōi obſeruent. Hmōi etiaꝫ moderationes et taxationes ad p̄latos quoſlibet qui pretextu cuiuſuis cōſuetudinis ī monaſteriis ſiue locis aliis eccleſiaſticis gratis recipiantur ad pabulū charitatis[c] extēdimus ⁊ etiā prorogam⁹[d] prouiſo nichilomin⁹ ꝙ in locis q̄buſlibet ſcḋm ꝙ maior vel minor rerum copia fuerit in eiſdeꝫ: necnon iuxta maioreꝫ vł minorē ꝑſonarū ⁊ euectionum[e] numerum hmōi viſitātiū expēſarū maiorū vel miorū debita moderatio teneatur: ita tn̄ ꝙ maiores expenſe nō excedāt ſummā ſuperius limitatā. Inſup predictis omnibus/ archiepis/ primatib⁹/ epis ⁊ aliis ſuperius nominatis viſitātibus ne vltra conuentionem vel conſuetudinem huiuſmodi circa perſonas et loca vbi fuerint nec vltra moderationes et taxationes predictas quicq̄ꝫ preſumant recipere diſtrictius nihilominus inhibemus volētes etiā ꝯſtitutionē p̄ſētem pene[f] adiectiōe iuuari. Statuim⁹ ꝙ ſi dicti viſitātes ꝑ ſe vel (ſi ex priuilegio eis cōpetat) ꝑ alios viſitationis officiū exercuerint: ⁊ ꝓcuratio-

ordi. tunc enim ſibi debent imputare viſitandi: qꝛ neceſſitas legem non habet. de quo plene dixi in tractatu viſitationum. q. iiij. prime partis. Jo. fran.

a Nominantur. vt nota. in dicto. c. cum apłs. ſuper ver. decani. Jo. fran.

b Cōſueuerint. hoc dico ꝓpter ea q̄ habet̄ in ca. cū ex officij de p̄ſcrip. ⁊ no. ī cle. ad noſtrum. circa p̄nci. de cē. adde qđ habet̄ per Joh. and. in addi. Spe. ī ti. đ cēſi. ī fi. ⁊ in mercu. ſuper regula plus ſemper. de reg. iur. lib. vj. ⁊ in. c. fi. eo. ti. ⁊ ii. ⁊ ꝑ Lapuꝫ allegatione. xxx.

c Charitatꝭ hoc dicit ꝓpter ea que habētur in cle. ad noſtrū circa fi. de cēſi. ⁊ in. d. c. cū apoſtolus ad finem.

Conſtitutio ē pēalis q̄nqꝫ ā- pliat̄ ex idētitate rōis.

d Prorogam⁹. Patet ergo hic ⁊. j. ver. premiſſis. ꝙ hec cōſtitutio q̄uis penalis extēditur ad caſ⁹ ſimiles ex identitate rationis. quaſi tūc nō dicat̄ extēſio quia quod ē ex ratione eſt et ex mēte: vt no. in. c. ſi poſtq̄. de elec. lib. vj. in. c. ſciāt cūcti. preſertim vbi ē oīno eadeꝫ ratio. no. đ temꝑo. ordi. ca. j. eo. lib. ⁊ no. Archi. de peni. diſtin. j. c. vulgaris. ī §. pene. alꝰ ſec⁹ vt no. butri. ī cle. j. de reſcrip. facit decis. cclxvij. qđ no. Jo. an. ī nouella đ reg. iur. odia. ad fi. ⁊ in cle. j. de ꝯſang. ⁊ affi. ⁊ ī cle. auditor. de reſcrip. ⁊ in cle. j. de fo. compe. et per Bar. in l. furti §. fi. ff. de his q̄ no. infa. ⁊ butri. de preben. in. c. dilect⁹. facit. l. vt tm̄ §. j. ff. đ ſer. corrup. ⁊ qđ habetur in. l. j. ff. de leg. j. ⁊ in. l. maximū vitiū. C. de li. ⁊ poſthu. ⁊. l. ſi q̄s ſeruo. C. đ fur. ⁊ butri. in cle. j. de offi. vica. ⁊ ī auc̄. quas actiones. C. de ſacroſan. ec. ⁊ in. l. ij. C. đ patri. q̄ fi. diſtra. ⁊ ꝑ moder. in. l. ſi vero §. đ viro. ff. ſolu. ma. vide Jo. de milis ī reptorio. in v̄bo lex. ſiue ꝯſtitutio. ⁊c̄. habebit locū eciā in ſpeciali viſitatione de qua in ca. excōicam⁹. in §. adiicim⁹. de hereti. et in ea de q̄ in. c. eleutheri⁹. xviij. q. ij. ⁊ in ea de qua ī ca. ſeruitiū. ea. cauſa et queſtione. de quibus not. in ca. accedēteo. de p̄ſcrip. ⁊ in. c. p̄terea. de iurep. ⁊ in. c. procurationes. de cenſi. ⁊ in oīb⁹ aliis ſimilibus ꝓcuratiōib⁹

e Euectionū. ⁊ an numer⁹ ꝑſonarū ⁊ euectionum debeat alꝰ eſſe eq̄lis vide plene ꝑ hoc. in. c. cū ad quorūdam. de exceſſi. p̄la. ⁊ dixi. đ. q. xxi. circa princi.

f Pene. Ut quos dei timor. ⁊c̄. de vi. ⁊ hone. cleri. vt clericoꝝ lxxxij. diſtin. plurimos. et ca. felicis §. premiſſis de penis. lib. vj. qꝛ non ſemꝑ oīa deducūtur in iudiciū. et ideo ſola ꝓhibitio quādoqꝫ parū proficit. ⁊ inter leges illa dicit̄ iperfecta in qua nulla pena delinquentib⁹ ſancit̄ vt refert dicet̄ macrobiū Johan. an. in dicto cap. exigit đ cēſi. Et nota hic imponi penā pecuniariā ꝓ delicto. qꝛ nō applicat̄ viſitāti neqꝫ ꝑti: ſꝫ eccł̄ie. ſic ⁊ quando eſſet applicāda pauperibus. vt. l. c. ad liberandam. de iude. et ca. quia pleriqꝫ. de imu. eccleſiarū etiaꝫ vſqꝫ ad quadruplum. xviij. diſt. quoniam quidē j. q̄. vij. ſācim⁹. xxiij. q̄. j. militare. Si auteꝫ applicaret̄ viſitanti procederet de radice auaricie et cupiditate: et ideo imponi nō poſſet niſi in caſibus a iure expreſſis. c. licet. đ penis. xvj. q. vj. cognouim⁹. ⁊. c. de lapſis. cum cōcor. xv. q. ij. cū deuotiſſimam. ⁊ de rap. in archiepiſcopatu. quia nec conuentionalis in foro eccleſiaſtico exigi debet: alꝰ modeſtie pontificalis obliuiſceretur: q̄ inhoneſtis queſtibus anhelando deſideraret cū aliena iactura ditari. cap. ſuam. ⁊. c. cōſtitutus. de penis. niſi pro menſura intereſſe. capitu. dilecti. de arbi. Eſt enim nature congruuꝫ eas tantum penas exigi, que cum competenti proferuntur moderatione vel a legibus certo fine concluſe ſtatuuntur. l. j. C. de ſenten. que pro eo quod intereſt profe. hoc tenent Cardina. et Butri. poſt Hoſtien. in dicto. c. dilecti. ſed abbas cōtra: et male ſaltem in foro ſpirituali et eccleſiaſtico. Joh. fran.

Lex q̄ deuiantes non punit ē imperfecta

Pena pecūiaria q̄n qꝫ iponitur ꝓ delicto.

nes receperint vt preferṫ ipſi
vel familiares corū vltra ta=
xationes predictas aliquid
ſcienter exegerint vel recepe
rint etiā a volēte. duplū[a] eius
qđ ipſi iidem p̄lati vel eis ſciē
tibus: aut ratū habentib⁹ co
rum familia taliter exegerit
vel receperit: infra duos men=
ſes poſt receptionē ſeu ſcien=
tiā hmōi eccl'ijs monaſterijs
⁊ alijs locis a quibus illa re=
ceperint reſtituere teneātur.
Si vero dictis prelatis per
alios viſitantibus hi q̄ p eis
viſitatiōis officiū exercebūt
p ſe vł alios vltra moderatio
nes ſeu taxatiões p̄dictas q̄c
q̄ exegerint ſeu receperint:
etiam a volentibus: duplum
ei⁹ quod vltra receperint ec=
cleſijs ⁊ monaſterijs vel locis
alijs a quib⁹ id receptum fue
rit infra p̄fatum terminū re=
ſtituere teneanṫ. Alioq̄n ex=
tunc dicti prelati q̄ vltra mo=
deratiões ⁊ taxationes p̄di=
ctas ſeu cōuētionē vel cōſue
tudinē hmōi receperint i pe=
cunia numerata. duplū ipſum
eiſdem eccleſijs monaſterijs
ſiue locis vltra dictū tp̄s reſti
tuere differentes: ingreſſū ec
cleſie ſibi nouerint īterdictū.
Hi vero p dictis prelatis viſi=
tationez hmōi (vt p̄mittitur)
exercentes ab officio et bñfi=
cio nouerit ſe ſuſpenſos: quo
uſq; grauatis eccl'ijs monaſte=
rijs ſiue locis de hmōi duplo
plenariā ſatiſfactionem ipen
dāt. Adijcientes cōſtitutioni
p̄ñti q̄ ſi q̄s de familia prela=
ti pſonaliter viſitantis: aliq̄d
vltra moderatiões ⁊ taxatio
nes p̄fatas p ſe vel alios p̄la=
to ignorante nec ratum hñte
receperit: ab eccleſijs mona=
ſterijs et locis alijs viſitatis
duplum eius qui vltra rece=
perit de ſuo proprio infra du
os menſes poſt receptionem
hmōi eccleſijs monaſterijs ⁊
locis alijs a quibus illa rece=
perit reddere teneatur. Alio
quin extunc[b] recipiens ſi cle=
ricus fuerit: tam diu ab offi=
cio et beneficio ſit eoipſo ſu=
ſpenſus. Si vero laicus[c] tam
diu igreſſum eccleſie ſibi no=
uerit interdictum: et a cōmu
nione eucharistie ipſo facto
nouerit ſe ſuſpenſum: donec
de duplo huiuſmodi grauā=
tis eccleſijs: monaſterijs ſiue
locis ſatiſfecerit cum effectu
Nulla iiſdem vltra modera=
tiones et taxationes predi=
ctas recipiētibus in his do=
nantium remiſſionem[d] libe=
ralitate vel gratia valitura
Ceterum moderationes et
taxationes huiuſmodi in il=
lis locis volumus obſerua=
ri in quibus id fieri poterit ſe
cundum eccleſie monaſterij
vel loci alterius facultates.
In alijs autem tantam pre=
cipimus modeſtiam adhibe=
ri: q̄ per hec que ad exonera=
tionem locorum eccleſiarum
ſtatuendam prouidimus nō
doleant ſe grauari: nec per
hoc dicti prelati exigēdi am=
plius q̄ ipſi ſubditi pati poſ=
ſint: indultā ſibi exiſtimāt po
teſtatem. ¶ Premiſſis quoq;
adijciendo ſtatuimus[e] q̄ ſi di
cti prelati vel aliquis eorun=
dem ex apoſtolica indulgen=
tia vel conſuetudine ſeu de iu
re petant ſibi ab eccleſijs mo
naſterijs et locis alijs eorum
q; capitulis collegijs vel cō=
uentibus rectoribus ſeu per=
ſonis moderatiuum ſeu cha
ritatiuum[f] ſubſidium exhi=
beri: non poſſint a ſingulis
eccleſijs monaſterijs ſiue lo=
cis pro ſubſidio huiuſmodi
vltra petere vel recipere: eti
am a volentibus: niſi q̄ntum
aſcenderent ſingule procura
tiones in pactum per nos ſu
perius moderatum: quas iij=
dem prelati poſſent recipe=

a ¶ Duplum
Hoc ſumptū eſt
ex. c. p curatio=
nes. in fi. de cēſ.
⁊ c. quia pleriq;
de immuni. ec.
⁊ credo q̄ in iſto
duplo compute
tur exactū ⁊ rece
ptuz. facit. xxiij.
q. j. milita. xviij.
diſt. qm̄. j. q. j. cō
cuſſiões. ⁊ c. exi
git. de cēſ. li. vi.
vbi nota illđ qđ
hic dicit̄ đ fami
lia: ⁊ quod pre=
latus tenetur đ
facto ipſorū. fa.
cit. lxxxvj. di. an
putatis. ⁊ đ ele.
generali §. ſi.
Jo. fran.
b ¶ Extunc.
Scz elapſo ſecū
do mēſe vt not. l
đ. ca. exigit. ſup
verb. extunc. et
facta reſtitutio
ne ſtatī ſunt ab=
ſoluti ſine alia
ſnīa. lxxxi. di. ſi
qui cū ſuis. ⁊ de
ſpō. in. c. non eſt
Joh. fran.
c ¶ Laicus.
Puta coc⁹. cle⁹.
ad nrm. de cēſ.
vel notarius vł
alij de q̄bus l. c.
romana §. pcu
rationes. đ cēſ.
⁊ ibi no. de ſigil
latoribus: qđ ch
bz intelligi ſcđz
q̄ ibi declarat
Jo. an. i nouel.
Joh. fran.
d ¶ Remiſſio
nē. Hoc ſumptū
eſt ex. c. exigit. đ
cēſ. li. vj. vbi no
ta q̄ quis rē ſuā
vel ſibi debitaz
remittere nō pt
lz in re ſua q̄s ſit
moderator ⁊ ar
biter. l. in re mā
data. C. mādati
⁊ nichil tā natu
rale. ⁊c̄. vel l. §. p
traditionem. in
ſti. de rerū diui.
Et ſi poſt reſti=
tutionez factaz
ille iterū donā=
ret: credo idē p

Rē ſuā vel ſibi debitā q̄s q̄nq; remittē nequit.

pter verba h ge
minata: ſcilz re=
miſſionem libe=
ralitate vł gra=
tia: quia p̄ſume
retur in fraudē
facta. argu. ff. đ
dona. inter vi. et
vxo. l. ſi ſponſus
§. recte. ⁊. ff. ad
velleianū. l. q̄=
uis §. ſi cū eſſez
⁊ qđ habetur in
capi. cōmiſſa. de
electio. cum ſi. ⁊
quod no. xxiij. q.
iij. pleriq;. ⁊ in. c.
quāto de puni.
Licet Jo. an. vi
deat innuere cō
trariū i ſimili in
c. ſtatutū. circa
fi. de reſcrip. lib.
vj. ſup verb. re=
miſſiōe. per. l. ſz
ſi ego. ff. ad vel=
leianū ⁊ ea que
habentur in. c.
gemma. de ſpō.
q̄ aliās facile fie=
ret fraus legi.
⁊c̄. Jo. fran.
e ¶ Statuim⁹
Cōcor. cū dicto
c. cuz apoſtolus
§. fi. de cenſ.
f ¶ Charitati
uum ſubſidium
qđ ex manifeſta
⁊ rationabili cā
tm̄ peti pōt. cuz
charitate: vt di
cto. c. cum apl's.
§. prohibemus
h enī duo ſimul
requirūtur. ⁊ q̄
hec eſt charitas
non currit cōtra
eā p̄ſcriptio ſm
Hoſtiē. aliās mul
tū lōge a pater=
na pietate vide=
retur ſi p̄poſiti
ſubditis ſuis gra
ues exiſterent:
q̄n in cunctis ne
ceſſitatibus pa=
ſtoris debēt mo
re fouere: ⁊ pōt
ep̄us met cōpel=
lere eos ad hoc
ſoluēdum ſcđm
Inno. et Hoſtiē.
allegāt. xiiij. di=
ſtin. q̄ emendam
dū tamē non ex
cedant: vt in. ca.

Charitatiuum ſubſidium q̄re ⁊ a quib⁹ peti poteſt.

re quando ex priuilegio per alium viſitarent. ¶ Porro turonē. predictos tales fore intelligimus q̄ .xij. ipſorum valent vnum florenum[a] auri boni puri et legalis pōderis ac cunij florentini. ¶ Per conſtitutionem autem huiuſmodi nolumus q̄ predicti prelati vel alij quibus viſitationis officium et procurationum receptio ex priuilegio ſedis apoſtolice vel alias de conſuetudine vel de iure competere dinoſcuntur: ius viſitandi ſeu procurationes recipiendi ſibi valeant vendicare[b]. Nec per conſtitutionem eandem alijs ꝯſtitutionibus ſuper premiſſis per predeceſſores noſtros dudum editis q̄ ad alia contenta in eis aliquatenus derogetur. Inſuper abbates ciſtercienſ.[c] ordinis ſua monaſteria viſitantes ſub prefata cōſtitutione noſtra nolumus comprehendi. cum ſuper his per aliam conſtitutionem noſtrā duxerimus ſpecialiter prouidendū.

¶ Nulli ergo omnino hoīm liceat hanc paginā noſtrarū conſtitutionis intētionis inhibitionis adiectiōis et precepti ac volūtatis[d] infringere vel ei auſu temerario ꝯtraire. Si qs aūt hoc attentare preſumpſerit: indignationē[e] om

ſane.z.c.cū ad quorūdā. de exceſ. prela. alias poſſet appellari ſm cōmunē ſententiā docto. ibi. p quā appellatonē eſſent tuti ab excōicatiōe. z vbi eſſet dubium ſapientis arbitrio eſſet determinandum. arg.x.q.iij. q; cognouimus.z.xj.q.j.ſi cleric⁹.z no.in dicto.c. cū aplis. Adde que plene habenꝰ p Innocē.in ca.ex parte.de verbo. ſigni.z Butri.in ca.venerabilis. de cēſi. Que autē ſint iuſte cauſe petendi charitatiuū ſubſidiū vide Oldra.i cōcilio.ccv.qd incipit Circa ꝓpoſitam queſtionē. z q̄ poſſint prelati cōuocati ad concilium generale īponere clero charitatiuū ſubſidiū tenet Innoc.in.c.j.de ſta.mona. z no. x.qō.iij. vnio. et qd de pote gñali ordinis camaldulenſiū: an pro expēſis factis in ſua ꝓmotione z communi ſeruitio camere apoſtolice poſſit a ſubditis petere charitatiuū ſubſidiū. et qn p epiſcopos poſſit exigi vide p Calderi.in conſilio.xx. in ti.de cēſi. Et adde q̄ ad ſubſidiū impoſitū p papā tenētur cardinales etiam ꝓ beneficijs que tenent vt adminiſtratores. Et quedā alia circa ſubſidium pape: vide p Ludo.in conci.cccccviij. Adde etiam q̄ ſi capitulum ſede vacante ſtatuit z iurat de minuendo charitatiuo ſubſidio/pōt poſtea ſoluere debitā ſummam: conſtitutione huiuſmodi non obſtante ſm Lapū allegatiōe.xx. Cōſulo q̄ clerici īpetrēt a ſede apoſtolica priuilegium ad inſtar priuilegij cleri paduani dudum a ſede apſica obtenti q̄ ꝓ charitatiuo ſubſidio nō poſſint grauari vltra certam z ſpecificatam ſummam ſoluendā in termino annoꝝ duoꝝ: maxime ꝓpter crebras trāſlationes q̄ hodie fiunt cum magna iactura cuiuſcꝫ cleri. Adde etiā q̄ an a pena ſupraapoſita z non repetita hic.ſ.qn exigeret ſubſidium charitatiuum vltra taxam predictam valeat exigens maxime ſi exigat a ſponte ſoluentibus excuſari: videtur tenenda concluſio Lapi allegatione.xxxvij.

a ¶ Florenū. Quid ſi mutenꝰ monete z facultates eccliaꝝ creſcāt? Vide q̄ plene habenꝰ in ca. ꝗto.z ca. olim.de cenſi. z hec intelligo niſi ſup hoc in aliquib⁹ partib⁹ eſſent bñficia taxata ad minorem ſummam: q; tunc illa taxa eſſet ſeruāda: qd videꝰ eſſe de mente hui⁹ conſtitutionis: z ꝓbatur ex notatis in cle.ſi bñficioꝝ.de deci.in glo. in ſbo taxationem. facit ad hoc extrauagās. Jo.xxij.q̄ incipit/Suſcepti.iūctis declarationibus q̄ ſup ea emanauerunt. de quibus plene habetur in dicta cle.ſi bñficioꝝ. quas doct. poſt glo. dicunt extendi debere ad caſus ſimiles.

b ¶ Vendicare. Sile in.c.j.de ſta.reg.lib.vj.

c ¶ Ciſtercienſes. Propter illud ſbum patet q̄ cle. ad noſtrum.de cenſi. que principaliter propter ciſtercienſes facta fuit de q̄bus hic ſubijcitur inſtrum preſentem loquiꝰ de charitatiua hoſpitalitate remanet in ſuo vigore. et quomodo p clauſulas derogatorias cōſuetas poni in litteris legatorum derogetur derogatorijs clauſulis cōtentis in priuilegijs huiuſmodi monaſteriorum ſuper procurationibus ſoluendis. vide plene p Frede. de ſenis in ꝯſilio.cxxxiij et plura dubia circa mandatū apoſtolicum de cōpellendo exēptos ad contribuendū cū alijs clericis ad onera legatorum z nūcioꝝ ſedis apl'ce: vide per eundē Frede.in cōcilio.cxxxviij.

d ¶ Voluntatis. De īportantia iſtoꝝ verborū: vide in glo.i ca. ſtatutū ꝺ here.lib.vj.z in clemen.j.de offi.vica.z i cle.j. de rerū ꝑmu. z in ca. ſtatutum.de offi.dele.in.vj.z.c. vt litigantes.de offi. ordi.eo.lib. z p Butri.in.ca. ꝑterea redſiſti. de appel. z Abbas in.c.cū te.de re iudi. De ſbo aūt iniungim⁹ habeꝰ in cle.q̄ ꝯtingit.de relig.do. De ſbo volum⁹ p Ab.in.c.ſi.qui ſi.ſint legi. De ſbo decernimus no. in cle.generalē.de eta.z quali.z in clemen.p litteras.de ꝓben.z in cle.ſi vna.de re.eccle.nō alie.z in cle.ꝗuis. de ap.z in cle.litteras.de reſcrip.in.c.ſi.de ſbo.ſigni. lib.vj. De verbo cēſemus.in cle.j.de ꝓba. De verbis ſimul iunctis/decernim⁹/z declaram⁹.in.c.j.de cleri. egro.lib.vj. Adde q̄ qñcꝫ iſta verba improprijātur p ca.in his.de ſbo.ſig. Adde deciſ.ccvj.in anti.q̄ incipit. vtrum ſi ꝯtrarium.ſ.ſm ſubiectā materiam. z qn in materia magis eſt erratum q̄ l forma ſic z vbi papa loquitur vt magiſter. vt in.c.litteras. de reſti.ſpo.et c.cum marthe.de celebra.miſſarum.

e ¶ Indignationē. Humano more loquiꝰ quoniam non indignaꝰ necꝫ iraſciꝰ de⁹.xxxij.qō.iij.incōmutabilis.z no.in.c.ſi quis p̄ſbyteroꝝ.de re.eccl.non alie. vbi ꝓbaꝰ q̄ iſta īportant talem anathemate feriendam quo de⁹ iratus alias percutit. Vel poteſt dici q̄ etiā alias iudicis arbitrio puniri poſſit et debeat ex quo non eſt certa pena ſtatuta p ea que habenꝰ in.c. de cauſis.de offi.delega.z.c.ſup his.de accuſa.z.c.ſi. de do.z ꝯtu.z.l.j.de iure delibe.no.in ver. vltio.in.c. ſi canonici.z in ver.ꝯdigna.in.c.quia plericꝫ. de offi. ordi.lib.vj. Adde etiam q̄ pena maledictionis eſt pena eterna vt no.Jo.an.in.c.romana.ſ. penul.ſup ſbo maledictionē.de cenſi. lib.vj. in nouella poſt Hoſtiē. iniungiꝰ eis ꝓ quolibet mortali pctō.gene.iij.z nō remittiꝰ niſi reſtituaꝰ zc.de vſur.cum tu.nec aliter pōt abſolui.xiiij.q.vj.ſi res.z in regula peccatū.de regu. iur. vbi ſi iudex.id eſt ep̄s nō poteſt diſpenſare: alias ſecus vt no.in.c.l3 de penis. Adde q̄ refert Joan.and. in ca.j.in ſi.de ſupplen.negligen.ꝑla.lib.vj.in nouella

la. ꝛ ꝙ ꝑ ſalutationē pape ꝛ oſculum talis indignatio remittaꝉ. videꝉ tenere. Jo. an. in ſalutatiōe. vj. lib. in nouella. licet poſt excōicationē ꝓpterea nō conſequeretur abſolutionem. cle. ſi ſummus. de ſen. excō.

nipotentis dei ac beatorum Pe. et Pau. apoſtolorū ei' ſe nouerit incurſurum[a]. Datū[b] Auinione. xv. kal. Januariſ. pontifi. ño nr̄i anno ſecūdo.

a ¶ Incurſurū. Et ſic eſt canon ferende ſententie ꝛ nō late vt ꝓbaꝉ l ca. relatū. de iurepatro. ꝛ miti' agiꝉ cū lege ꝙ cū hole. c. ſi celebrat. de cleri. ex cōi. mini. l. celſ' ff. ḋ arbitris. ca. dolētes. de celebra. miſ. ꝛ habeꝉ in ca. vno de ſagittarijs. l ca. vno. de eo. qui fur. or. ſu. ſec' ſi diceretur excōicam' ſic facientem ꝛc̄. ita intelligitur. c. j. de depoſito. ꝛ. c. ſalonitane lxiij. diſt. de quo plene in ca. ſicut tuis. de ſimo. ꝛ in. l. in criminali de iuriſdictiōe omni. iudic. Et ꝙ monitio debeat ꝓcedere. vide per glo. in cle. attendētes. in fi. de ſta. regu. etiam cōtra rebelles viſitare volentibus ꝛ illos impedientes. vbi autem ipſo facto pena incurreretur licet requireretur ꝙ deberet de exceſſu cōſtare parte citata tamen abſqꝫ alia ſententia declaratoria poſſet pena publicari ꝛ exigi ꝛ hoc ſufficeret ꝑ no. in. c. ꝓ humani. in fi. de homicidio. lib. vj. ꝛ in cle. preſenti. de cēſi. ꝛ in cle. multoꝝ. in fi. de penis. ꝛ ita intelligi pōt lapus allegatiōe. xxxv. ꝛ no. in ca. commiſſa de ele. cle. j. de ſequeſt. poſ. ꝛ fruc. ꝛ in. c. eū qui. de preben. in. vj. ꝛ deciſ. xiij. in antiquis. ꝛ adde qḋ not. glo. in cle. j. de imuni. ec. ſuper verbo. ꝓ infectis.

b ¶ Datum. De concernentibus datas vide plene per Johan. and. ſuper data. lib. vj. in glo. et quare nō ponatur indictio ſed ſolum anni pōtificatus ibi vide plene in nouella. ꝛ an error in talibus viciet. Et adde ꝙ vſqꝫ ad tēpora eugenij non ponebantur in lr̄is apoſtolicis ānī dn̄i ꝓut factum eſt ab eius tpe citra: ꝛ hodie fit ad faciliorem habendā noticiam tempoꝝ tunc currentiū. vnde error i illis haberet viciare reſcriptū per ea plene allegat Johan. an. ibidē. maxime ꝓpter ſtilū cancellarie q etiā hꝫ ꝙ vltimū verbū tpis dꝫ cōplere vltimā lineā. qui ſtilus eſt attendend': vt. in. c. ꝙ graui. in fi. de crimine falſi. cum ſimilib'. Et adde ꝙ a natiuitate dn̄i. i. ab ipſo die natiuitatis ieſu xp̄i ꝛ nō a die circunciſionis eſt computandū ꝛ inſpiciendū principium anni in romana curia. vt vult deci. in nouis. ll. Item ꝙ ſecundum curſum anglie ꝛ francie annus incarnatiōis non incipit poſt annū natiuitatis: ſicut ſecundū curſum romane curie ſed poſt menſem Martij concurrunt ſub eodem numero tam annus a natiuitate precedēs ꝙ annus incarnationis ſequēs: vt vult alia deciſio in nouis numero decimooctauo. Et adde ꝙ menſis intelligiꝉ tot dies habere quot habet menſis in quo negocium faciendum occurrit: et quod deficit in menſe occurrenti: ſuppletur de menſe ſequenti no. Johan. an. in ca. ꝙ ſit. de elect. li. vj. ꝛ ita cōmuniter ſeruatur. vt not. Buꝉ. in ca. lꝫ. de ſupplen. negli. prelato. ꝛ Bart. in. l. cum biſſextus. ff. de verbo. ſignifica. licet Hoſtien. dixerit pendere ex arbitrio iudicis q magis dꝫ āpliare ꝙ artare. Adde ꝙ dies incipit a media nocte more romano. l. more romano. ff. de ferijs. ꝛ adde no. in. c. ꝯſuluit. de offic. deleg. Quid autem de loco loci. vide Bar. in. l. cū tabernam ꝰ. idē queſijt. ff. de pigno. per Johānem and. in nouella. in ca. abbate ſane. de re iudicata. lib. vj. ꝛ in. ca. inter. de fide inſtru. Et omnino vide glo. in. c. pronūciandum. de conſecra. diſtin. iij.

¶ De celebratione miſſarum.

Idem.

¶ Narratis perturbationibus plurimis que eccleſie preſertim per hereticos inferuntur. ordinat romanus pontifex ꝙ dum miſſe celebrantur in quibus deuotius oratur. certe preces hic expreſſe ad deum effundantur. Et vt xp̄iani ad id ſint promptiores. xx. dies indulgentiarum cunctis hoc facientibus elargiꝉ.

¶ Poſſet hic ſituari extrauagans docta. que eſt. ſ̄. de vita ꝛ hone. cle. Capitulū vnicum.

Diſcipuloꝝ xp̄i geſta nos inſtruunt vt in pelago hui' mūdi ꝓcella ſurgēte ad diuinū confugiū recurrere debeam'. Illi quidem commotione maris a deo grandi facta vt fluctus in nauiculam quam ieſum ſequentes intrauerant operirent: xp̄i dormientem vocibus excitarunt ſupplicibus: et aduerſus ingruentes tempeſtatis impetus ab eo ſalutis preſidium poſtularunt. Cum itaqꝫ catholicam eccleſiam que congregationem fidelium comprehendit: videamus (quod dolētes referimus) pacis emuli: zizaniorumqꝫ ſatoris malicia procurante: diſcordiarum flatib' concitatam: earumqꝫ fluctus adeo eleuatos ꝙ quaſi operiant ipſam totam. hereticos inſuper eccleſiam ipſam cernamus vt ſciſmaticos impugnare ferociter: ac vt inconſutilem dn̄i tunicam ſcindant multipliciter laborare. Cū fratribus noſtris deliberatiōe ꝑhabita diligenti / expediens: immo neceſſarium potius eſtimamus: vt ad illum qui ad dexteram patris reſidet in excelſis / qui caput eſt congregationis eiuſdem / cuiqꝫ poteſtas omnis tam in celo ꝙ in terra noſcitur tradita: eiqꝫ venti et Maria obſecundant: leuemus cum manibus corda noſtra. Ipſumqꝫ deuotis pulſantes precibus: apud eum ſedulis orationibus inſiſtamus: vt inſurgentes premiſſe fremitus tempeſtatis: que quaſi vniuerſorum chriſticolarum regna concutit: ſubditos contra dominos violato federe erigit. hereticis et ſciſmaticis: ac rebellibus eccleſie dei: inſurgendi contra ipſam: eiuſqꝫ iura vſurpādi inſania damnabili auſum pandit: flatus ceſſare fluctuſqꝫ predictos quieſcere ſua faciat omnipotenti virtute. Cordaqꝫ hereticorum ſciſmaticorum aliorūqꝫ rebellium ad dei eccleſie vnitatem: ac deuotionē inclinet et habilitet: vel forſan cū premiſſis pertinaciter intendant ꝑſiſtere: ipſoꝝ elidat ſuperbiam: eorumqꝫ obſtinatam maliciā ſue virtute dextere cōterat: et ꝓſternat. Corda quoqꝫ ſubditorum ad eorū

Mūdu' iſte pelag' eſt

Eccl'ia fideliū congregatiōnē ꝯprehēdit.

ſciſmatici tunicam dn̄i icōſutilē ſcīdere nituꝉ

ſuperioꝛes: et eoꝛum ſuperioꝛum conuertat ad ſubditos: ipſoſq; diſſidentes in concoꝛdie veritate conciliet: et confirmet. ſicq; det ipſis ſuperioꝛibus preſidere ꝙ ſic regnent vt dirigantur: eoꝛumq; regimen cedat ſubditis ad ſalutem perpetuam quietem ⁊ pacem nobiſq; ipſe cuius prouidentia in ſui diſpoſitione non fallitur: modos ⁊ vias aperiat: per quos hoc quod in votis gerimus efficaciter promouere poſſimus. Et quia in miſſarum ſolẽnijs ad deum conſueuerũt preces effundi deuotius: de eoꝛundem fra. con. oꝛdinamus ꝙ in ſingulis miſſarum celebꝛationibus poſt dictum a celebrante Pater noſter. Reſponſio neq; ſecuta anteq̃ in miſſa vlterius procedatur. illud Canticum Letatus ſum in his que dicta ſunt michi. totum cum Gloꝛia patri a religioſis/clericis/⁊ alijs litteratis preſentibus cum deuotione dicant. Et pꝛimo dicantur Kyriel. Chꝛiſtel. Kyriel. Et paſ noſter Et poſt iſti verſiculi ſubſequantur. Domine ſaluos fac reges. Et exaudi nos in die qua inuocauerimus te. Saluum fac populum tuū domine: et benedic hereditati tue. Et rege eos et extolle illos vſq; in eternum. Fiat pax in virtute tua. Et abundãtia in turrib⁹ tuis. Domine exaudi oꝛationẽ meam. Et clamoꝛ meus ad te veniat. Dominus vobiſcum. Et cum ſpiritu tuo.

Prouidentia diuina eſt infallibilis.

Pax in terris qñis precib⁹ a deo peti dꝫ

Collecta.

Ecclesie tue queſumus dñe p̃ces placat⁹ admitte: vt deſtructis aduerſitatib⁹ et erroꝛib⁹ vniuerſis ſecura tibi ſeruiat libertate. Per d.

Hoſtium noſtroꝛum queſumus domine elide ſuperbiam. eoꝛũq; contumaciam dextere tue virtute proſterne. Per chꝛiſtum dominũ noſtrũ amen. Benedicat celebꝛans cõſequẽter. Nos autem chꝛiſti fideles ad exequendũ ſupꝛadicta pꝛomptius: donis volentes ſpiritualibus animare: omnibus vere penitentibus et confeſſis tam his celebꝛantib⁹ q̃ ipſis aſſiſtentibus obſeruantibus ſupꝛadicta: q̃ alijs preces tunc deuotas deo fundentibus: pꝛo premiſſis diebus et miſſis ſingulis quib⁹ hec fecerint. xx. dies de omnipotẽtis dei miſericoꝛdia: ⁊ beatoꝛum Pe. ⁊ Pau. apoſtoloꝛum eius auctoꝛitati confiſi de iniunctis ſibi penitentijs relaxamus. Nulli ergo ⁊c̃. Datũ xij. kal. Julij. Anno. xij.

Sixtus quartus.

¶ De reliquijs ⁊ veneratione ſanctoꝝ.

¶ Qui conceptionem immaculate virginis deuote celebꝛabũt in eodem feſto et ei⁹ octauis officio interererunt tales tribuuntur indulgentie: quales conſequuntur xp̄i fideles i coꝛpoꝛis chꝛiſti ſolennitate. Capitulum pꝛimũ.

Cum pꝛeexcelſa meritoꝝ inſignia: quibus regina celoꝛum vgo dei genitrix gloꝛioſa ſedibus pꝛelata ethereis: ſyderibus quaſi ſtella matutina perrutilans deuote cõſiderationis indagine perſcrutamur: ⁊ infra pectoꝛis archana reuoluimus ꝙ ipſa vtpote via miſericoꝛdie: mater grẽ: et pietatis: amica humani generis: conſolatrix pꝛo ſalute fidelium qui delictoꝛum onere grauantur ſedula oꝛatrix et peruigil ad regem quem genuit intercedit. Dignum quin potius debitũ reputamur vniuerſos chꝛiſtifideles vt omnipotenti deo pꝛo cuius pꝛouidẽtia eiuſdem virginis humilitatem ab eterno reſpiciens: pꝛo reconcilianda ſuo auctoꝛi humana natura: lapſu pꝛimi hominis eterne moꝛti obnoxia iam ſui vnigeniti habitaculũ ſancti ſpiritus pꝛeparatione conſtituit: ex qua carnem noſtre moꝛtalitatis pꝛo redemptione populi ſui aſſumeret: ⁊ immaculata virgo nichilominus poſt partum remaneret. De ipſius immaculate virginis mira conceptione gratias et laudes referant: et inſtituta pꝛopterea in dei eccleſia miſſas et alia diuina officia dicant: et illis interſint: indulgentijs ⁊ peccatoꝛum remiſſionibus inuitare: vt exinde fiãt eiuſdem virginis meritis et interceſſione diuine gratie aptioꝛes. Hac igitur conſideratione inducti eiuſdem omnipotentis dei: ac beatoꝛum Pe. et Pauli apoſtoloꝛum eius auctoꝛitate confiſi/auctoꝛitate apoſtolica hac imperpetuum valitura conſtitutione ſtatuimus et oꝛdinamus ꝙ oẽs ⁊ ſinguli chꝛiſtifideles vtriuſq; ſexus qui miſſam et officium conceptionis eiuſdem virginis gloꝛioſe iuxta piam: deuotam: et laudabilem oꝛdinationem dilecti filij magiſtri Leonardi de Nogarolis clerici veronenſis notarij noſtri. Et que deſuper a nobis emanauit miſſe et officij huiuſmodi inſtitutionẽ in die feſtiuitatis conceptionis eiuſdem virginis Marie et per octauas eius deuote celebꝛauerint et dixerint aut illis hoꝛis canonicis interfuerint. Quotiens id fecerint eãdem pꝛoꝛſus indulgentiam et peccatoꝛum remiſſionem conſequantur: quã iuxta felicis recoꝛdationis Urbani. iiij. in concilio Uienẽ. appꝛobate/ac Martini. v. et alioꝛum romanoꝛum pontificum pꝛedeceſſoꝛum noſtroꝝ conſtitutiones conſequunt̃ illi qui miſſam et hoꝛas canonicas in feſto coꝛpoꝛis et ſanguinis dñi noſtri Jeſu chꝛiſti a pꝛimis veſperis

Dei genitrix ē p̃ pctõrib⁹ ſedula oꝛatrix.

Conceptiõis diue virgĩs officiũ a q̃ ſint oꝛdinatum.

et per illi⁹ octauas iuxta romane eccleſie cōſtitutionem celebrant: dicunt: aut miſſe officio et horis huiuſmodi interſunt: preſentibus perpetuis temporibus valituris. Datum rome apud ſanctum Petrū anno incarnatiōis dominice. M.cccc.lxxvi.iii.kal. Martij pontificatus noſtri anno ſexto.

Idem in eadem materia.

¶ Excōmunicationem ipſo facto incurrunt predicatores aſſerentes diuā virginē in peccato originali fuiſſe cōceptam. qui etiā dicūt ꝙ feſtum conceptionis eius celebrantes grauiter peccant: et vult preſentem cōſtitutionē in locis populoſis publicari.

Capitulum ſecundum.

Graue nimis gerimus et moleſtum cum ſiniſtra nobis de quibuſdam eccleſiaſticis perſonis referūtur. Sed in eorum qui ad euangelizandum verbum dei ſunt deputati exceſſibus predicādo commiſſis: eo grauius prouocamur/ quo illi periculoſius remanent incorrecti: cum facile deleri nequeāt qui multorum cordibus ſic publice predicando diffuſius et damnabilius imprimuntur errores. Sane cum ſancta romana eccleſia: de itemerate ſemperq; virginis Marie conceptionis publice feſtum ſolenniter celebret: et ſpeciale ac proprium ſuper hoc officium ordinauerit/ nōnulli (vt accepimus) diuerſorum ordinum predicatores in ſuis ſermonibus ad populum publice per diuerſas ciuitates et terras affirmare hactenus non erubuerunt: et quotidie predicare non ceſſant omnes illos qui tenent aut aſſerunt eandem glorioſam et immaculatam dei genitricem abſq; originalis peccati macula fuiſſe conceptam mortaliter peccare vel eſſe hereticos: eiuſdem immaculate conceptionis officium celebrantes: audienteſq; ſermones illorū qui eam ſine huiuſmodi macula conceptam eſſe affirmant peccare grauiter. Sed et prefatis predicationibus non contenti/ confectos ſuper his ſuis aſſertionibus libros in publicum ediderūt ex quorum aſſertionibus et predicationibus non leuia ſcandala in mentibus fidelium exorta ſunt: ⁊ maiora merito exoriri formidantur indies.

Errores multorum cordibus impreſſi nequeunt facile deleri.

Nos igitur huiuſmodi temerarijs auſib⁹ ac peruerſis aſſertionibus ac ſcandaloſis que exinde in dei eccleſia exoriri poſſunt (quantū nobis ex alto conceditur) obuiare volentes: motu proprio non ad alicuius nobis ſup hoc oblate petitionis inſtantiam: ſed de noſtra mera deliberatione ⁊ certa ſcientia: huiuſmodi aſſertiones predicatorum eorūdem ⁊ aliorum quorumlibet qui affirmare preſumerent eos qui crederent aut tenerent: eandē dei genitricem ab originalis peccati macula in ſua conceptione preſeruatam fuiſſe: ꝓpterea alicuius hereſis labe pollutos fore: vel mortaliter peccare: aut huiuſmodi officiū conceptionis celebrantes: ſeu huiuſmodi ſermones audientes: alicuius peccati reatum incurrere: vtpote falſas ⁊ erroneas: et a veritate penit⁹ alienas: editoſq; deſuper libros predictos id continentes: quo ad hoc auctoritate apoſtolica tenore preſentium reprobam⁹ ⁊ damnamus. Ac motu ſcientia ⁊ auctoritate p̄dictis ſtatuimus ⁊ ordinamus ꝙ predicatores verbi dei et quicunq; alij cuiuſcunq; ſtatus gradus: aut ordinis: ac ꝯditionis fuerint: qui de cetero auſu temerario preſumpſerint in eoꝝ ſermonibus ad populum: ſeu al's quomodolibet affirmare huiuſmodi ſic p nos improbatas ⁊ damnatas aſſertiōes veras eſſe: aut dictos libros pro veris legere/ tenere/ vel habere/ poſtq; de p̄ſentibus ſcientiā habuerint: excōicatiōis ſentētiā eo ipſo incurrāt: a qua ab alio q̄ a romano pōtifice (niſi in mortis articulo) nequeāt abſolutiōis bn̄ficium obtinere.

Scandala eccleſiaſtica obuiandum eſt a p̄latis.

¶ Item motu: ſciētia et auctoritate ſimilib⁹ ſimili pene ac cenſure ſubijciētes eos qui auſi fuerint aſſerere: contrariam opinionem tenentes: videlicet glorioſam virginem mariā cum originali peccato fuiſſe conceptam: heresis crimen vel pctm̄ incurrere mortale: cum nondum ſit a romana eccl'ia et ap'lica ſede decisum. Nō obſtātibus ꝯſtitutionib⁹ ⁊ ordinationibus ap'licis contrarijs quibuſcūq;: quibus cōiter vel diuiſim a ſede apoſtolica indultum exiſtat: ꝙ interdici: ſuſpendi: vel excommunicari non poſſit per litteras apoſtolicas nō facientes plenā ac expreſſam: ac de verbo ad verbum de indulto hmōi mentionem. Et ne de premiſſis aliquādo valeāt ignorātiam allegare: volum⁹ ꝙ locoꝝ ordinarij requiſiti p̄ſentes litteras in eccleſijs conſiſtentibus in eoꝝ ciuitatib⁹ ⁊ ſuaꝝ dioceſum ⁊ locis inſignibus dum maior ibi multitudo populi ad diuina conuenerit ſermonibus ad populum mandent et faciāt publicari. Preterea q2 difficile foret preſentes litteras ad ſingula loca in quibus expediens fuerit deferre: etiam volum⁹ ⁊ dicta auctoritate decernim⁹: ꝙ earūdē lraꝝ trāſſumpto manu publici notarij ꝯfecto ⁊ autētico alicui⁹ p̄lati eccl'iaſtici ſigillo munito: vbiq; ſtetur ꝑut ſtaret eiſdem originalib⁹

Inſtrumentū ex originali trāſſūptū q̄ſi q; facit plenam fidem.

litteris ſi forent exhibite vel oſtenſe. ¶ Nulli ergo omnino hoim liceat hāc paginā noſtre reprobationis: dānationis/ ſtatuti/ ordiatio nis: volūtatis et decreti infrigere/ vel ei auſu temerario ꝯtraire. Si qͣs aūt hoc attentare ꝓ ſumpſerit: indignatianē oīpotentis dei ꝛ bea torum Petri ꝛ Pauli apłoꝝ ſe nouerit incur ſurū. Datū Rome apud ſanctū Petrū. Anno incarnatiōis dñice. M.cccclxxxvij. pridie no nas ſeptēbris. pontificatus nr̄i. anno. xiij.

¶ De immunitate eccleſiarum.

Benedictus vndecimus.

¶ Decretalis Clericis laicos. e. ti. li. vj. hꝫ lo cum tm̄ quo ad laicos tallias a clericis erigē tes et dantes illis auxiliū: ꝛ nō quo ad ſoluē tes: Precipit deinde Lateranen. ꝛ generale concilia diligenter obſeruari.

Capitulum primum.

Quod olim p fe. re. Boni. papam. viij. ꝑdeceſ. nr̄m cōtra laicos exigentes ſiue recipientes a clericis et eccłiaſticis ꝑ ſonis tallias /dcimā/ vł aliaꝫ quotā ſeu ꝙtitatē aliquā de ꝓuentib⁹ bonoꝝ ſuoꝝ: aut eccłiaꝝ: necnō aduerſus ſol uentes aut ꝑmittentes/ vel ꝯſentiētes ſe ſoluturos penis adiectis ſtatutū eſt^a: quātum ad penas ipas ex cā de conſi lio fratrū nr̄oꝝ reſtrigimus ad exigētes^b tm̄mō et ad ext gendū dātes auxiliū^c ꝯſilium vel fauorē: nō āt quo ad caſ dē penas in ſoluētib⁹ aut re cipientib⁹ a ſpōte dantibus deinceps vendicet ſibi locum ¶ Ceterū attendant ſollici te eccleſiarū prelati ꝛ alij cle rici laterañ.^d cōciliū: quod in hmōi ſubuētionibus ſolū ca ſum neceſſitatis^e aut commu nis vtilitatis vbi laicoꝝ ad id non ſuppetant facultates: deliberatiōe ꝓuida noſcitur excepiſſe: et deinde gñale^f ſta tuiſſe cōciliū^g propter quoꝝ dam impudētiā etiā in hoc caſu ro. pon. (cui⁹ itereſt cōi b⁹ ꝓuidere vtilitatib⁹) primi tus ꝯſulēdū. ¶ Attēte igitur caueāt ne ꝑdictoꝝ ꝯciliōꝝ trāſgreſſores exiſtāt aliqͥd in caſu ꝑdicto: ꝛ multomagis ſi caſus ipſe nō ſubſit: qͣꝙ mō vł titło: icōſulto ro. pō. occaſio ne ſubuētionū dictarū ꝯcedē do laicis vel etiā ꝑmittendo Alioqͥn tanꝙ canonū ꝛ tā ſo lenniū conciliōꝝ temerarij trāſgreſſores quas proculdu bio (deo propitio) idē infliget pontifex: grauiſſimas penas poterunt merito formidare. ¶ Nulli oīno hominum. ꝛc̄.

Paſtoralis cura ſolliciudis ſup cūctas ꝑpłi chriſtiani natiōes inuigilare remedijs ſubiectoꝝ: coꝛſidē ꝑiculis obuiare: ac ſcandala remouere cōpellit. Sane qm̄ ex conſtitutione felicis recoꝛ. Boni. ꝛc̄. vt in Cle. j. eo. titu.

¶ Quartus liber vacat.

¶ Quint⁹ liber. De ſymonia

Urbanus. iiij. als. v.

¶ Paſtus vel iocalia exigen tes ꝛ etiam dātes pro religio nis ingreſſu ſi ſint ſingulares ꝑſone excōicationis: ſi ꝯuen tus vł capitulū ſuſpenſionis ſententias ipſo facto icurrūt cui⁹ vtriuſꝙ vinculi abſolu tio ſoli pape reſeruať: alijs pe nis in ſuo robore duraturis niſi igrediētes aliqͥd ſpōte: et ſine pactiōe obtulerit. Quid de ꝑſonis iā tali labe fedatis ꝛ bonis ſic recept faciēdū ſit tandem patefecit. Capłm. j.

Sane ne in vinea dñi noſtri (lꝫ inſufficientib⁹ meritis) commiſſa cuſtodie: naſcentes vepres et ſpine adeo cōualeſcāt: ꝙ ſpatiā fructificatiōem ipi⁹ valeāt impedire: diligētie noſtre incūbit officio vt illas extirpare radicit⁹ ſolerti ſtudio ꝑcu

Quod olim. hec cōſtitutio diuidiť i tres ꝑtes. Naꝫ primo recitans conſtitutionem Bonifacij illam reſtrigit. Secūdo § ceterum. ſententiam duorum conciliōꝝ ſubiūgit. Tertio § attente trāſgreſſorib⁹ dictorum cōciliōꝝ penas cōminatur.

a ¶ Statutuꝫ eſt. extra. vj. lib. de immu. eccle. cleric. Additio in. c. clericis laicos. eo. ti. in. vj. quod hodie reuocatū ē et etiā hec dclaratō ſaltem quo ad primā partē. vt. c. j. eo. ti. in cle.

b ¶ Ad exigētes. hoc eſt ab i nitis extorquē tes. ff. de leg. iij. l. fideicommiſſa § ſi rez. ij. rñſo. ꝛ alias ſignifica tiōes habet hoc verbū vt notatur extra. vj. li. d iu di. c. iuris. Joh. mona.

c ¶ Dātes auxiliū. Oēs iſti pari pena puniun tur. ar. extra de offi. deleg. c. j. in ſti. d obli. q̄ ex d lic. naſc § ope.

d ¶ Laterañ. extra co. ti. c. nō minus.

e ¶ Neceſſitatis. ꝛc̄. Nota neceſſitatē ꝛ vtilitatem eqͥparari

f ¶ Generale. extra d imu. ec. ſi aduerſus.

g ¶ Conciliū. No. iſtud ꝯciliū dbere ſcribi ꝑ c/ dicit ei a con: et ciliuꝫ. quadam ſimilitudine ciliōꝝ: qꝛ ſicut cilia iungunť cū oculi quieſcere cupiunt: ita qͣꝫ concorditer iungūtur homines in concilio. Eſt autem cilium ſolliculus quo oculus tegiť quia oculos celat. Sꝫ cōſiliū per ſ/ eſt qđ ex animi ꝓuidētia alicui tribuitur. inde cōſilio lum. et conſiliarius.

Paſtoralis. Tale vel ſimile puto fuiſſe exordiū deciſuꝫ de decr. paſtoralis. in cōpilatiōe Gregoriana ſub diuerſis collocata titu. q ſequūť de reſcrip. de ſacra. iteran. d offi. iu di. deleg. de offi. ordia. de iu di. de cauſa poſ. ꝛ ꝓprie. de fide inſtrum. de excep tio. d appella. de his que fi. a ꝑla. de dona. de d et. de iure paſ. d priuile. Itez habetur in ſexto d cleri. egro. et in de. de ſentē. ꝛ re iudi.

Sane Aliaſ incipit ſane ne in vinea. als ne in vinea. hanc extraua

Diuiſio textuał

Erigē ē ab ini tꝫ extorquere.

Conciliū ꝑ c/ ꝛ per ſ/ differt.

Paſtoralis: i quot et quibus titulis reperiť

gantẽ alleg. in ca. de ſymoniace. et ẽ de ſymo. acutiſſimus iuris vtriuſq; inſpres. Dñs felin⁹ ſande⁹ ferrarieñſis. ſacri palatij apl'ici auditoris. Et ibi dt ſe audiuiſſe a fidedignis φ vrban⁹ quint⁹ nõ intẽdebat cõprehẽdere moniales pauperes: q̃ cõſueuerunt aliq̃d recipere vigore cõſuetudinis Allegat etiã ibidem felinus extrauagãtem Martini q̃nti q̃ icipit mĺte. τ extrauagãtẽ eiuſdẽ q̃ icipit dãnabile. Itẽ extrauagantẽ Eugenij q̃rti q̃ incipit. cũ deteſtabilẽ. Jõ aſſerit fuiſſe reuocatas. iõ nec dignas occupare mẽbranas xix. diſt. ſi romanorũ. ꝗ. itẽ ſi iõ. a ❡ Prãdia vide cõ. Jacobus co. ti. in antiq̃s.

rem⁹. Sane multorũ fidedignorũ relatiõe didicim⁹ φ in nonnullis eccleſijs monaſterijs prioratibus τ alijs locis religioſis tã virorũ q̃ mulierũ ordinũ religionũ τ partiũ diuerſarum deteſtabilis et a canonibus reprobata ſeruat̃ abuſio: φ cũ pſone alique recipiuntur ab eis ad obſeruantiam regularẽ: ipſe temeritate pſumptuoſa paſt⁹ ſeu prãdia capl'is τ conuentibus ipſarũ eccleſiarũ monaſteriorũ prioratuũ τ locorũ aut pecunias aut iocalia ſeu res alias ipſis eccl'ijs monaſterijs prioratib⁹ τ locis ſeu pſidẽtib⁹ eis ex ſtatuto ſeu cõſuetudine q̃ corruptela eſt poti⁹ dicẽda: tribuere ꝯpellũt̃. Ex q̃bus decori eccl'iaſtice τ imaculate religiõis detrahit̃. q̃pl'es etiã tam execratiõe hmõi criminis q̃ expẽſarũ onere a ſacre religiõis ꝓpoſito retrahunt̃. Ipeq; eccleſie monaſtria τ loca famulãtiũ de cõſuetis nũeris remanẽt deſtituta: et i mltorũ mẽtib⁹ fideliũ ſcandalũ gñat̃.

morbo eſt adhibẽda medela

❡ Nos igit̃ huic morbo peſtifero cupientes cõgruã adhibere medelã. τ alijs penis in talia pſumentes iflictus a iure i ſuo robore duraturis: penam adijcere grauiorẽ: vniuerſis abbatib⁹ prioribus decanis prepoſitis τ magiſtris: necnõ abbatiſſis τ prioriſſis alijſq; platis q̃uis noie nũcupat̃ τ eorũ officialib⁹. q̃rũcũq; etiã eccl'iarũ mõaſteriorũ prioratuũ domorũ τ locorũ quorũlibet religionum ordinũ etiã militariũ tam exẽptorum q̃ nõ exẽptorũ quocũq; noie cenſeantur ac capl'is τ ꝯuentib⁹ τ ſingularib⁹ pſonis eorũ: tenore pſẽtiũ auctoritate apl'ica (q̃uis ſit eis a iure inhibitum) diſtricti⁹ ihibem⁹ ne tã a marib⁹ q̃ a mulierib⁹ volẽtib⁹ igredi eorũ religionẽ eccl'ias monaſteria prioratꝰ dom⁹ ſeu loca in earũdẽ pſonarũ receptione aut añ vel poſt illã: q̃ſcũq; paſt⁹ prãdia ſeu cenas pecunias iocalia aut res alias etiã ad vſum eccleſiaſticũ ſeu quẽuis piũ vſũ aliũ deputata vel deputãda directe vel indirecte petere vel exigere quoq̃ mõ pſumãt. Sed eas potius cũ oimoda pietate recipiãt ac in victu et veſtitu ſicut alias pſonas ſuarũ eccl'iarũ monaſteriorum prioratuũ domorũ τ locorũ ſincera charitate ptractẽt. Illa dũtaxat q̃ pſone ipe ingredientes pure τ ipõte τ plena liberalitate omniq; pactiõe ceſſãte dare vel offerre eccl'ijs monaſtrijs prioratib⁹ domib⁹ τ locis hmõi voluerint: cũ grãrũ actiõe licite recepturi. Nos eñi q̃ ſec⁹ egerint. ſi ſint ſingl'ares pſone tã dãtes q̃ accipiẽtes hmõi excõicatiõis: ſi capitulum vel ꝯuẽt⁹ fuerit ſuſpẽſiõis ſẽtẽtijs eo ipſo decernimus ſubiacere. A q̃b⁹ (pterq̃ i mortis articulo) abſolui nequeãt abſq; ſedis apl'ice licentia ſpeciali. Ceterum pſonis illis vtriuſq; ſex⁹ q̃ iã labe hmõi ſunt fedate: earũ prouidẽtes ſaluti ð benignitat̃ grã eas liberãtes: cõcedim⁹ φ p ſuos locorũ dioceſanos hac vice dũtaxat a crimine hmõi. τ nota ifamie idẽ cõtracta auctẽ apl'ica abſoluãt̃. canonica prius de ipſis penitẽtia ſalutari ipoſita: de q̃ ipſorũ diſcretioni videbit̃ expedire: τ demũ cũ ipſis vt i earũ eccl'ijs: mõaſterijs prioratib⁹: dignitatib⁹ τ locis licite valeant remanere miſericordit̃ diſpẽſet̃. Inſup erga pſonas illas q̃ in pmiſſis recipiẽdo aliq̃ ꝯtra canonicas ſãctiones peccaſſe noſcũt̃ volẽtes nos reddere gratioſos: oĩa recepta hmõi ſi ad cõem vſum monaſteriorũ ſeu locorũ eorũ ſunt applicata: ea ad dictũ vſum licite ꝯcedim⁹ retineri. Si vero ad ſpãlem vſum abbatis ſeu abbatiſſe: prioris aut prioriſſe aut alteri⁹ ſingular̃ pſone retineant̃. illa venire pcipim⁹ i cõi. Nulli ẽ hoĩz liceat hãc paginã nr̃e ihibitiõis ꝯſtitutiõis cõceſſionis τ pcepti ifrigere vel ei auſu temerario ꝯtraire. Si q̃s aũt hoc attẽtare pſumpſerit: idignationẽ oĩpotẽtis dei τ btõꝝ Petri τ Pauli apl'orum eius ſe nouerit icurſurũ Datũ Rome apud ſanctũ petrum. ij. nonas menſis aprilis: pontificatus noſtri anno primo.

Symonia of labes.

Paulus venetus papa ſecundus.

❡ Oẽs ſymõiaci cuiuſcũq; dignitat̃ aut ſtatus ſunt ipo fcõ excõicati: nec hñt ſymoniace ordinati ordis executionez. Et electiones aut alie ꝓuiſiones p ſymoniã facte nõ valent nec ius pcipiẽdi fruct⁹ tribuũt. Mediatores etiã ſymonie eadez cenſura ligãtur qui a ſolo papa abſoluũt̃. Et omnes predicti ſũt romano pontifici reuelandi. Capitulũ ſecundum.

Cum deteſtabile ſcel⁹ ſymoniace prauitat̃ tã diuinorũ q̃ ſacrorũ canonũ auctẽs abhorreat atq; dãnet. ❡ Nos cõſiderãtes φ pl'es penarũ grauitas q̃ dei timor arcẽ ſolet volũtate peccandi: ac ſummis deſiderijs affectãtes: vt horũ peſtiferꝝ vitiũ n ex vſu ſollũ ſʒ ẽt ex

Symonia ẽ iure diuino τ humano dãnata

mentibus hominum ſaltem propter penarū
metum penitus euellatur: predeceſſorum no
ſtrorum romanoꝝ pontificum veſtigijs inhe
rētes: ac etiam omnes ⁊ ſingulas excommu=
nicationis: ſuſpenſionis: priuationis ⁊ inter=
dicti ſentētias: cēſuras et penas dudum a ro
manis pontificibus predictis ⁊ pro talib⁹ re=
putatis ꝯtra ſymoniacos quomodolibet la=
tas: et illas q̄ cuiuſcunq; ſtatus gradus: ordi
nis: cōditionis: vel preeminentie fuerint etiā
ſi cardinalatus: patriarchali: epāli: regali: re
ginali vel alia quauis eccľiaſtica ſeu munda
na dignitatibus pręfulgeant: et coꝝ quemli=
bet tam manifeſtū q̄ȝ occultū quas ipo facto
eos incurrere volumus cōfirmantes ⁊ inno=
uantes apoſtolica auctoritate declaram⁹ ꝙ
omnes illi q̄ ſymoniace ordiati fuerint a ſuo
rū ſint ordinū executione ſuſpēſe. ❡ Per ele=
ctiones vero poſtulationes: cōfirmationes:
prouiſiones: ſeu quaſuis alias diſpoſitiones
Symo- quas ſymoniaca contigerit labe fieri: et que
niace q̄ virib⁹ oīno careāt in eccľijs: monaſterijs: di=
ſita ſūt gnitātib⁹ perſonatib⁹: officijs eccľiaſticis: et
reſtitu quibuſuis beneficijs aut aliquo eorum cuiq;
enda. ius nullatenus acquirat: nec inde faciat ali=
quis fructus ſuos: ſed aliorum omnium que
percepit reſtitutionem ſub anime ſue pericu
lo ſit aſtrictus. ❡ Statuētes preterea ꝙ vni=
uerſi ⁊ ſinguli etiā premiſſis dignitatib⁹ pre=
diti. q̄ quomodolibet dādo vel recipiendo ſy
Symo- moniam cōmiſerint: aut ꝙ illa fiat mediato=
niaci res extiterint ſeu procurauerint: ſententiam
an ſint excōicationis incurrant: a qua niſi a romano
excōica pontifice pro tpe exiſtente non poſſint abſol=
ti. ui: pterq; in mortis articulo ꝯſtituti. ❡ Et vt
huiuſmodi labis ꝯtagio frequenti⁹ reprima=
tur: omnib⁹ ⁊ ſingulis eccleſiaſticis ſeculari=
buſq; pſonis cuiuſcunq; dignitatis: ſtat⁹ gra
dus ordinis vel cōditionis fuerint in virtute
ſancte obedientie diſtricti⁹ iniūgim⁹: vt eos
omnes quos ſymoniā hmōi ꝯmiſiſſe vel pro=
curaſſe aut in ea mediatores eſſe ſciuerit: pō=
tifici predicto: vel cui idē pōtifex duxerit cō=
mittendū per ſe vel alios reuelāre quantoti⁹
nō omittāt. ❡ Pro reuelatiōe hmōi etiā ſi cō
Cōpli- plices fuerint nō ſolū veniam a nobis ſ; etiā
ces cri- gratiam conſecuturi: ſi eorum iudicio partici
minis pes tanti criminis valeant coerceri. ❡ Qd̄ ſi
q̄nq; p̄ nō fecerint: abſolui non valeant donec predi
miant. cta reuelent: et cōplices hmōi detecti artius
C. ad punientur. ❡ Nulli ergo ⁊c. noſtre confirma
l. iul. tionis: innouatiōis: declarationis ⁊ volūta=
ma. l. tis infringere. ❡ Datum rome apud ſanctū
diſquis
in fine.

petrū anno incarnatiōis dñice. M.cccclxiiij.
nono kal. decembris. pontificatus noſtri an=
no primo publicata die. xxiij. nouembris an
no predicto.

❡ De iudeis.

Clemens. v.

❡ Chriſtiani arma portantes ad infideles
chriſtianos impugnantes ipſo facto ſunt ex=
communicati. capiētium ſerui. infames. et in
teſtabiles tam actiue q̄ȝ paſſiue et eorum bo=
na confiſcata. vide. c. ita quorūdam. et ca. ad
liberandam extra eo. ti. Capitulum primū.

MUlta mentis amaritudine cōcitamur xpiani
grauiſq; doloris aculeus pfodit men= oppro-
tem noſtram intelligentes ꝙ renati fonte ba biūm
ptiſmatis in deuium oberrantes: qui debe= xpo il-
rent opprobrium illatum domino in terram latū vi-
hereditatis ſue totis viribus vindicare po= dicare
tius iniuriatoribus ſuis fauent: ſarracenorū debent
videlicet horribili et perfide nationi: ⁊ dege=
nerantes miſerabiliter a ſtatu fidelium: fame
proprie immemores: et ſalutis obliti: inimi=
cis crucis chriſti contra ipſius negocium fer
rum: equos: arma: et alia vetita: necnon vi=
ctualia et mercimonia in alexandriam et ad
alia loca ſarracenorum terre egypti deferre here-
preſumūt. Ex quo manifeſte apparet: ꝙ chri ditatē
ſtianos qui ad defenſionem hereditatis do= dñi de-
mini ibidem p fide remanſerunt: talibus ad= fendūt
iuti ſubſidijs irreuerenter impugnant: pro= q̄ cōtra
pter quod fidei negocium ibidem quodam= infide-
modo noſcitur deperire. ❡ Nos igit̄ qui ad les pu-
liberandam terram ipſam operam dare in= gnant.
tendimus (cum dei adiutorio) efficacem tam
graues tranſgreſſus vlterius ſuſtinere nolen
tes: fe. re. Nicolai pape. iiij. predeceſ. no. veſti
gijs inherentes: preſentium tenore ſtatuim⁹:
vt nullus arma. equos. ferrum. lignamina: vi
ctualia ⁊ alia quecūq; mercimonia in alexan
driam vel alia loca ſarracenorum terre egy=
pti deferre / mittere / vel portare ſeu de por=
tibus eorum vt eiſdem deferantur extrahere
vel extrahi permittere: aut eis aſs auxilium
vel fauorem preſtare quoquo modo preſu=
mat. ❡ Nos vero illos qui cōtra huiuſmodi
conſtitutionē noſtram auſu temerario veni=
re preſumpſerint: eo ipo excommunicationis
ſententie decernim⁹ ſubiacere: a qua abſolui
nequeant: niſi tantū de bonis proprijs in di=
cte terre ſubſidium ꝯuertendum exoluerint:
quantum ad partes predictas detulerit vel
miſerint aut deferre vel de ipſorum portibus
extrahi permiſerint deferēdum: nec tūc etiā

ab eadem/ preterꝙ̄ in mortis articulo) abſolnant ſentētia: abſqꝫ mandato ſede apo. ſpāli. ¶ Et nichilominus ſi perſonas eorum capi contingat: in ſeruitutem et capturam illoꝝ eſſe volumus: in quorum ceciderint captionem. Auctoritate inſuper apoſtolica ſtatuentes vt illi qui contra huiuſmodi ſtatutum noſtrum quomodolibet venire preſumpſerint: preter penas predictas quas ipſo facto icurrāt: perpetuo ſint infames: ꝛ inteſtabiles habeantur: ita ꝙ nec teſtari nec legata eis ſeu relicta percipere valeant: ꝛ inſuper ad ſucceſſiones tā ex teſtamento ꝙ̄ ab inteſtato ſint prorſus et reddantur inhabiles: nec ad publica quelibet admittant officia: ſintqꝫ illis omnes actus legitimi penitus interdicti: ꝛ tanꝙ̄ excommunicati hoſteſqꝫ catholice fidei (poſtꝙ̄ de ipſorum huiuſmodi temeritate cōſtiterit) diebus dominicis ꝛ feſtiuis publice nuncientur: ꝛ in fiſcum bona eoꝝ omnia deuoluātur.

Iohannes.xxij.

¶ Iudei ad fidem conuerſi non ſunt in bonis moleſtādi ne ſint deterioris cōditionis poſt baptiſmum ꝙ̄ eſſent ante. Capitulum.ij.

Dignum arbitrantes et iuri conſonum fonte renatos baptiſmatis iudaica cecitate dimiſſa amplioribus fauorib⁹ aut gratijs ꝙ̄ antea abundare indecēs et abſurdum vt qui in perfidia abundarent: cogantur mēdicare fideles: vniuerſis ꝛ ſingulis rectorib⁹ et alijs officialibus comitatus veneſini aliorumqꝫ comitatuū et terraꝝ pertinentium ad apoſtolicam ſedem: diſtricte precipim⁹ ꝛ mādamus quatinus conuerſis huiuſmodi ꝛ qui impoſterum conuertentur: in poſſeſſionibus et bonis alijs quocunqꝫ nomine cenſeantur que in comitatib⁹ et terris predictis conuerſionis tempore obtinebant ſeu etiam obtinebunt: occaſione predicta nullam moleſtiam inferant: nec ab alijs inferri permittant: ſed ipſis in his ꝛ alijs ſe fauorabiles exhibentes ipſos ab iniurijs ꝛ moleſtijs protegant ꝛ defendant: vt ſic de ſeruitute ad libertatem ſe tranſiſſe percipiant. nec redire pretextu mendicitatis odibilis ad dimiſſam pfidiam compellantur. ¶ Nulli ergo ꝛc̄. noſtrorum preceptiōis ꝛ mandati infringere. Datū Auinioñ. x. kal. Auguſti. anno. iiij.

¶ De hereticis.

Benedictus.xj. inqſitorib⁹ heretice prauitat̄.

¶ Decretalem. per hoc eo. ti. lib. vj. declarat bona hereticoꝝ p dioceſanos vſurpari nō debere (?) Capitulum primum.

Ex eo ꝙ quedā nouella cōſtitutio ſuper negocio heretice prauitatis a bone memorie Boni. papa. viij predeceſſore no. edita continet ꝙ in ipſo negocio per dioceſanos epos et inqſitores ſuper eodem facto inqri valeat communiter vel diuiſim: ꝛ ſi diuiſim pceſſerit teneant ſibi inuicem cōmunicare pceſſus[a]. ¶ Nos conſulere voluiſtis quādo et quotiens ſit iſta pceſſuū cōmunicatio faciēda. ¶ Nos[b] autē de fratrum noſtrorum cōſilio intelligendo dioceſanos et inquiſitores tunc demū diuiſim pcedere cum hi et illi ſeparatim non quādo epiſcopi tantū vel inquiſitores tantū pcedūt: conſultatiōi vrē breuiter reſpondemus: ꝙ quando vtrique procedunt[c] ſeiūctim ſibi debent in fine tantū: dum nil reſtat agēdum niſi ꝙ ſolū ſentētia pmulgetur: cōmunicare proceſſus. Licet enim quibuſdā potuiſſet videri per legem[d] ciuilem ꝙ ſicut quādo aliqs ex actitatis coram alio debet ferre ſententiā: vtputa quando adminiſtrator delegat cauſam ſibi ſententia reſeruata ſaltē in principio. i. conteſtatiōe: rurſus i medio: et ſemel in fine q̄ ſunt examinata audire debet: ita et in caſu preſenti vbi ex actis corā alio habitis alter pfert ſniam ſic ter huiuſmodi acta recenſeat. qḋ fieri nō pōt ſi eorū denegeť editio: tū id eqtas canonū nō admiſit. Vnū ſane caſum excipim⁹: ſi alter cōmode non poſſit pcedere niſi alteri⁹ actis viſis. Ex hac eīn cā ſemel tm̄ (vt fraudi locus non fiat) in toto negocio copia tribuaꝶ. ¶ Verū qr nonnulli dioceſani partē partis pventuū de hereticorum bonis inquiſitionis officio deputare pꝑter expenſas quas dum inqrunt in ſepedicto negocio faciūt a vobis exigere moliunť: hoc tāꝙ̄ iuri abſonū (cū ordinarij ſint ideoqꝫ officiū tale qḋ eis incūbit pprijs eos oportet explere ſtipendijs) fieri penit⁹ prohibemus. ¶ Ratione aūt iſdem dioceſani pventuum/

Ex eo. ¶ Hec decre. iterptaꝶ conſtitutionē extra vj. li. ḋ here. c. p hoc. Et i qtuor partes diuidiť. Primo dictā cōſtitutionē ex⁹. ij. rū. recitat ſecundo. ver. nos conſulere. iuxta ipꝫ reſpōſum q̄ſtionē formās dicti reſpōſi interptationem dat. tertio. §. verum. et quarto. §. rationem. circa pmiſſa duos caſus q emerſerunt determinat.

a ¶ Proceſſ⁹. Vſqꝫ huc mens dicte cōſtitutiōis recitatur. Sed poſtmodū queſtio formaꝶ ꝛ ſolutio eiuſdem ꝛ iuris noui editio ſubijcitur.

b ¶ Nos aūt. ad queſita p ordinē reſpondet.

c ¶ Procedūt ꝛc̄. nō eſt diuiſio nec in facto nec in iure. Sꝫ poteſtatis date pſecutio. ar. ff. ḋ offic. pcōſulis. l. vna. cū. vj. lib. ḋ offi. dele. cū plures.

d ¶ Per legē. vide auť. ad hec C. de iudi.

Ordinarij inquiſitiōis officiū p prijs expenſis explē debent.

obuentionū et inquiſitionis officio a vobis non obſtante aliqua conſtitutione conſuetudine vel mandato contrarijs non expoſcant: ſed eam camere noſtre vel alij cui nos vł ſucceſſores noſtri romani pontifices mandaremus reddendam: reddatis. Que generaliter obſeruari iubemus.

Iohannes.xxij.

¶ Tres errores magiſtri Iohanis de polliaco doctoris Pariſienſis hic damnuntur. Capitulum.ij.

Vas electionis doctor eximius ⁊ egregius predicator cui⁹ predicatio mundū docuit vniuerſum: preſumptuoſam illorū audaciam refrenare ſollicitus: qui prudentie propue innitētes in errores ꝓpuos prolabūtur: non plus ſapere ꝙ̄ oportet ſapere: ſed ad ſobrietatem ſapere ſalubri doctrina ſuggeſſit et iuxta ſapientis eloquium. Quiſqȝ ſue prudentie modū ponat. Sane dudū cum dilectū filium magiſtrum Iohannem de poliaco ſacre theologie doctorē certiſ ex cauſis ꝰ fratrū noſtrorum ꝯſilio ad noſtram preſentiam vocauiſſemus: fide digna relatio ad noſtrum ꝑduxit auditum: ꝙ ipſe in quibuſdā articulis tāgentibus pnīe ſacrm non ſobrie ſed perperaȝ ſapiebat: Infraſcriptos articulos periculoſos continentes errores docens publice ī ſuis predicationibus ⁊ in ſcholis. Primo ſiquidem aſtruens ꝙ confeſſi fratribus habentib⁹ licētiam generalem audiēdi cōfeſſiones tenētur eadem peccata q̄ ꝯfeſſi fuerant iterꝫ cōfiteri ꝓpꝛio ſacerdoti. Scdo ꝙ ſtāte/oīs vtriuſqȝ ſexus. edicto in concilio gn̄ali. ᵃ ro. pon. non poteſt facere ꝙ parrochiani non teneātur oīa peccata ſua ſemel ī anno proprio ſacerdoti cōfiteri quem dicit eſſe parrochialem curatum. Immo nec deus poſſet hoc facere quia (vt dicebat) implicat contradictionem. Tertio ꝙ papa non pōt dare poteſtatem gn̄alem audiēdi ꝯfeſſionem. Immo nec deus quin confeſſus habenti licentiam teneatur eadē cōfiteri ꝓpꝛio ſacerdoti quem dicit eſſe (vt premittiť) ꝓpꝛium curatuȝ. Nos igitur ſcire volentes ſi ſuggeſta nobis veritateȝ haberent articulorum premiſſorum copiā eidem magiſtro Iohanni fecimus aſſignari et ad ſui defenſionem plenam audientiam ſibi prebuimus: tam in noſtra ⁊ fratrum noſtrorꝫ preſentia in conſiſtorio ꝙ̄ alſ coram aliquib⁹ ex ipſis fratribus per nos ad huiuſmodi officium deputatis. Uerum licet prefatus magiſter dictos articulos ⁊ contenta in ipſis defēdere niteretur: aſſerebat tamen ſe paratū credere ⁊ tenere in premiſſis et alijs que tenēda et credenda eſſe ſedes apoſtolica diffiniret. Nos igitur attendentes ꝙ predictorum articulorum aſſertio: predicatio/ ⁊ doctrina redūdare poterāt in multarum perniciem animarum/ipſos per prelatos magiſtros in theologia examinari fecim⁹ diligenter. Nos ipſi etiam cum dictis fratribus noſtris collationem ſolertem et examinationem habuimus ſuper his. Per quas quidem collationem ⁊ examinationem ſuꝑ his habitas comperimus premiſſos articulos doctrinam non ſanam ſed periculoſam multum et veritati contrariam continere. Quos etiam articulos omnes et ſingulos idem magiſter Iohannes veris ſibi rationibus opinioni dudum ſue habite cōtrarijs demonſtratis in cōſiſtorio reuocauit aſſerens ſe credere eos non veros ſed ipſorū contrarium verum eſſe: et dicēs ſe neſcire rationibus ſibi factis in contrarium reſpōdere. Ideoqȝ ne per aſſertionem predicationeꝫ et doctrinam huiuſmodi in erroreꝫ (qꝺ abſit) anime ſimplicium prolabantur. omnes articulos et quemlibet eorum tanꝙ̄ falſos ⁊ erroneos et a doctrina ſacra deuios auctoritate apoſtolica condemnamus et reprobam⁹ de fratrum noſtrorum conſilio predictoruꝫ doctrinam contrariam veram: ⁊ contrariū eſſe catholicum aſſerentes: ſcilicet ꝙ illi qui predictis fratribus cōfitentur non magis teneantur eadem peccata cōfiteri iterum ꝙ̄ ſi ea alſ confeſſi fuiſſent eorum proprio ſacerdoti iuxta conciliū generale. Optanteſqȝ veritatis vias notas eſſe fidelib⁹ cūctis: ⁊ ꝑdictis erroribus precludere aditum: ne ſubintrent errores fe. Alex. iiij. ⁊ Cle. iij. roma. pō. prede. no. veſtigijs innitendo. Uniuerſis et ſingulis diſtrictius inhibemus: ne quiſꝙ̄ ꝑmiſſos articulos per nos (vt premittitur) damnatos et reprobatos: ⁊ cōtenta in eis vel aliquo ipſoruȝ vtpote a catholicis mentib⁹ reſpuenda tenere audeat ſeu defenſare quomodolibet vł docere. Quocirca vniuerſitati veſtre ꝑ apoſtolica ſcripta precipiendo mandamus quatin⁹ vniuerſis et ſingulis veſtrum in ciuitatib⁹ et dioce. veſtris ꝯuocato clero et populo cōmuniter omnia premiſſa et ſingula per vos ſeu alios ſolenniter publicetis. Nos etiam eideꝫ magiſtro Iohan. mandamus ꝙ in ſcholis et ſermone Pariſius predictos articulos et cōtenta in eis tanquam veritati contraria pro

Prudētie ꝓpe innitētes facile labant in errores.

a ¶ Generali. extra de penitē. ⁊ remiſ. omnis.

Cōfeſſ⁹ religioſo ꝑut ꝓlegiato non teneť iterū ꝯfiteri ꝓpꝛio curato.

pꝛie vocis oꝛaculo aſſeueratione cõſtanti pu blice debeat reuocare. Quod ſe facturũ dic᷒ magiſter Johan. efficaciter repꝛomiſit. Datum Auinioñ. viij. kal. auguſti. põtifi. noſtri. Anno. v.

Idem.

Inquiſitoꝛes heretice prauitatis cẽſuras ec cleſiaſticas fulminare non poſſunt in officiales et nuncios ſedis apoſtolice ſine ipſius licentia ſpeciali: ſed de eoꝛum exceſſibus infoꝛmationem facere poſſunt: et deinde romano pontifici ſignificare.

Capitulum tertium.

Cum matthe᷒ de pontinian. oꝛdinis pꝛedicatoꝛum inquiſitoꝛ heretice prauitatis in regno ſicilie auctoꝛitate apoſtolica deputatus friuola occaſione queſita. ac noſtra et apoſtolice ſe. reuerentia ⁊ honoꝛe poſtpoſitis in dilectum filium. G. de baleto archidiaconum foꝛoiulien. capellanum noſtrum campanie maritimeq; rectoꝛem excommunicationis ſententiam inconſultis motibus non ſine multa temeritate duxerit pꝛoferendam. Nos volentes de cetero talium preſumptoꝛibus obuiare vniuerſis ⁊ ſingulis tam oꝛdinarijs q̃ delegatis iudicibus et inquiſitoꝛibus prauitatis eiuſdem: et alijs vniuerſis et ſingulis quacunq; auctoꝛitate fungatur auctoꝛitate apoſtolica diſtrictius inhibemus ⁊ mãdamus expꝛeſſe ne contra noſtros et apoſtolice ſedis officiales vel nuncios aut ipſoꝛum aliquem quauis occaſione vel cauſa abſq; noſtra et apoſtolice ſedis licentia ſpeciali eis ꝑ ſedis ipſius litteras concedenda plenam faciente de tenoꝛe pꝛeſentium mentionem pꝛocedere quoquo modo preſumant. aut in eos vel ipſoꝛum aliquem excommunicationis vl' ſuſpenſionis ſeu quaſuis alias ſententias ꝓmulgare. Nos enim exnunc decernimus irritum et inane quicquid contra inhibitionem et mandatum huiuſmodi contigerit attentari. Volumus tamen ꝙ dioceſani et inquiſitores predicti ſuper his que negocium tangũt fidei: alij vero ſuper his que rem tangunt vel publicam vel priuatam ſiue oꝛdinarij ſiue delegati quacunq; auctoꝛitate fuerint ꝓut poſſet ad eoꝛum officium pertinere: ſi quid ꝑ officiales et nuncios ipſos indebite foꝛſan attentatum extiterint ſe plenius ĩfoꝛmare. idq; nobis ſignificare ſtudeant: vt ꝓuidere ſuꝑ hoc de remedio opoꝛtuno valeamus. Nulli ergo ⁊c. Datum Auinione. xij. kal. Januarij pontificatus noſtri. Anno. xj.

Preſũptoꝛib᷒ illicitoꝛũ ẽ obuiãdũ.

De ſciſmaticis. Benedictus. xj.

Proceſſus et ſententias latas per Bonifacium octauũ contra Jacobũ ⁊ petrũ de colũna tanq̃ ſciſmaticos et eoꝛum poſteros reuocat hic Benedictus. xj. exceptis confiſcationibus in quibus nihil immutat. Et ſic vt clare patet hec extrauagans coꝛrigit: ⁊ pꝛoꝛſus reuocat. c. vnicum. eo. ti. li. vj. Capi. vnicum.

Dudũ bone memoꝛie[a] Bonifaci᷒ papa. viij. pꝛe. no. cõtra Jacobum. p. et Joh. de ſancto vito. odonen. quondam agapitum ſtephanum ⁊ Ja. ſcyarraꝫ nepotes memoꝛati. Ja. et filios olim Joh. de columna. et poſteritatem eoꝛum: necnon circa Ricardum pe. et Johan. de monte nigro: ac adiutoꝛes: fautoꝛes et receptatoꝛes eoꝛum cuiuſcunq; ſtatus. etiaꝫ ſi imperiali vel regali dignitate fulgerent. circa ipſam inſuper pꝛeneſtre: dum vixit varios fecit pꝛoceſſus non obſtantibus euacuationẽ huiuſmodi per nõ obſtantia coꝛroboꝛat.

Duduꝫ bo. Hec epiſtola plures pꝛoceſſ᷒ narratoſ extra. vj. lib. de ſciſma. c. j. ẽ tractat. Et diuidit̃ i tres partes. nã ꝓceſſus contra colũnenſes: ⁊ adherẽtes eiſdem ꝑmo in genere: et poſtmodum ſpeciali᷒ recitat ſecũdo §. nos itaq;. paucos de dictis ꝓceſſib᷒ excipiens ceteros alios virib᷒ euacuat quantũ inhibitioneꝫ annectẽs. tertio. ver.

Diuiſio textual'.

a Bone me. Papa poſt obitum dicitur bone memoꝛie. extra de eta. et quali. bone. Idem in epiſcopis et ſuperioꝛibus. extra de elec. bone memo. j. ⁊. ij. Sed nunqd cardinales preſbyteri ⁊ dyaconi ſic nominabũtur? Dic ꝙ ſic: quia pars coꝛpoꝛis pape ſunt: et de ei᷒ latere: ⁊ patricij merito appellantur. C. ad. l. iul. maie. quiſquis. extra. vj. lib. de offi. lega. ca. j. inſti. q. mo. ius pa. po. ſol. §. filiuſfamilias. ex quo enĩ viciniores ſunt ſummi pontificis: maioꝛi pꝛerogatiua gaudere debent. argu. ff. ſi ta. te. nulle ex. l. j. j. rñ. Cardinales enĩ ſunt liberi pꝛimi grad᷒ ⁊ ſunt membꝛa capitis ceteri pꝛelati ſunt membꝛa coꝛpoꝛis: alij autem ſunt liberi non pꝛimi gradus. Si autem ſint pꝛemiſſis infe rioꝛes impꝛopꝛie bone memoꝛie dicunt̃. extra de ap. bone. extra de confir. vti. bone. verum reges dicũtur clare vel inclyte memoꝛie. et olim imperatoꝛes dicebantur diue memoꝛie. C. man. l. fi. xvj. q. iij. placuit. Sed quero quidam papa exactionibus impꝛobis ſymonijs et turpiloquijs eccleſiam fedauit vt hic. nunquid pꝛopter dictos actus poſſet dici male memoꝛie? Dic ꝙ non: quia reſpici debet non ad id quod fecit: ſꝫ ad id quod ipſum facere decuit. ff. de officio pſi. ſed licet. ff. de iuſti. ⁊ iure. l. pe. §. pretoꝛ. extra de electio. cũ cauſam. vnde malus pꝛelatus et ſi non habeat dyadema ſanctitatis. habet tamen dyadema dignitatis que ex ſe nec de ſe peccauit: licet ſuppoſituꝫ cui dignitas inerat male egerit pꝛopter quod dignitas ſibi cõiuncta infecta fuit. vñ. qõ. j. ſcire. et nota. ſimile. C. de ſum. trini. inter claras. ij. reſpõ. Item pꝛelatus ⁊ ſi nõ ſit bonus: pꝛo bono tamẽ ponitur. vnde pꝛouer. xxvj. ſicut qui mittit lapidem in aceruuꝫ mercurij: ita qui tribuit inſipienti honoꝛem. certum eſt ꝙ in computãdo denarius paruul᷒ pꝛo mille ponitur. ſic p̃latus qꝛ p̃ſidens eſt toti cõmunitati virtute ſm philoſophũ et

Bone memoꝛie poſt moꝛteꝫ dñr aliqui p̃lati.

Cardinales reſpectu pape ſunt liberi pꝛimi gradus.

Papa q eccleſiã fedauit an p᷒ moꝛtẽ bone mẽoꝛie dici poſſit.

ſentẽtias graues penas ha=
bentes ⁊ mulctas[a] put in eiſ=
dem pceſſibus cõtinetur. ex
quib⁹ ſic paucas ex multiſ[b] et
prolixis breues exprimimus
ꝙ intelligi volumus ſpeciali
ter ſingulas numeratas ⁊ no
minatim expſſas[c]. Inter ce=
tera ſiqdem depoſuit dictos
Ja. atqꝫ p. a. cardinalatibus
ſancte ro. eccle. reddens eos
⁊ filios dicti Ja. ⁊ poſterita=
tem eorũ inhabiles ad apo=
ſtolice dignitatis apicem et
cardinalat⁹ honorem: ipſos
eoſdẽqꝫ Ja. ⁊ odonem et Ri=
car. bñficijs eccliaſticis ⁊ ec=
cleſijs cũctis priuauit. eoſqꝫ
⁊ agapitum: ſtephanũ ⁊ ſcy=
arrã predictos bãniuit ab vr
be ⁊ ita eccle ſupradicte ipo
rũ ꝯfiſcauit bona ⁊ iura: plu=
riũ excõicationum ſentẽtijs
innodauit: addixit infamie:
capiendos expoſuit: iudica=
uit ſciſmaticos ⁊ tanqꝫ here=
ticos puniendos: ab admini=
ſtrationibus ⁊ officijs iuriſdi
tionibus exercitio ⁊ dignita=
tib⁹ in vrbe ⁊ circa: in ro. ec. ⁊
curia ac ipſorũ poſteros ppe
tuo ⁊ in terris romane eccle=
ſie vſqꝫ ad quartã generatio
nem p maſculinũ ⁊ femininũ
ſexum coercuit: eis incolatũ
ciuilitatem et habitationem
vrbis circũpoſite regionis ⁊
terrarũ ſubiectarũ eccle in=
terdixit ⁊ inteſtabiles fecit.
¶ Nos itaqꝫ qui ei⁹ vices in
terris gerimus cuius eſt pro
prium miſereri ⁊ parcere eo=
rum miſerijs ⁊ erumnis com
patimur: ad clementiam pro
cis cõmouemur: ipſis pieta=
tis noſtre aperim⁹ viſcera: et
manſuetudinẽ nõ negamus
miſericordes ab eis nõ auer=
timus oculos. illiſqꝫ piũ ani=
mũ exhibem⁹. Ideo omnes
predictas diſpoſitiõis a car=
dinalatib⁹/ priuationis a be
neficijs et eccleſijs: inhabili=
tatis ad papatũ romanũ: et
bonoꝝ ⁊ iuriũ q̃ certis nobi=
libus romanis ciuib⁹ ⁊ alijs
cõceſſa ſunt (confiſcationib⁹
exceptis in quibus nichil im
mutamus ad p̃ſens) ſñias pe
nas ⁊ mulctas ⁊ alias q̃ in p
ceſſib⁹ memoratis ſiue alibi
ꝯtinent: ſbo etiã in vita ipi⁹
vel in morte in eos latas ⁊ in
flictas ſeu ꝯfirmatas ⁊ inno=
uatas p prede. eũdem ſicut ſi
(vt p̃dicit) eſſent p nos ſpali=
ter numerate et nolatim ex=
preſſe: tã ad predictos Ja. ⁊
fil. dicti Jo. d col. maſculinã
et femininã prolem eorundẽ
Jo. ⁊ filioꝝ ⁊ p vtrũqꝫ ſexum
poſteritatẽ deſcẽdẽtẽ ab eis
P. ⁊ Ricardo ⁊ Jo. de mõte
nigro p̃fatos qꝫ ad coadiuto
res/ fautores/ receptatores/
ſuſceptores ⁊ ſequaces eorũ
quoſlibet alios penitus tolli
mus ⁊ virib⁹ vacuamus. Ita
ꝙ nec etiã p p̃terito tpe poſ=
ſint ſup eis aliq̃ pſone ĩpeti q̃
incurriſſent eas aut cõtra ip
ſas aliquẽ affectũ hr̃e. Eiſqꝫ[e]
qd quis alia qꝫ p̃fataꝝ depo
ſitionis a cardinalatib⁹: pri=
uatiõis bñficiorũ eccliaꝝ: cõ
fiſcatiõis bonoꝝ ⁊ iuriũ que
(vt p̃mittit) dictis ciuib⁹ ſeu
alijs ſunt ꝯceſſa ⁊ inhabilita
tis ad papatum ſñia ſiue pe=
na abſtulit reddimus[f]. et ir=

ob hoc dꝫ honorari: qꝛ p̃ceſſunt p̃lati. auten. de ince=
ſtis ⁊ ne. nup. § ſcim⁹. colla. ij. ff. de obſequijs. l. liber=
to. ⁊ dñ vocant pp̃ter ordinis excellentiam ⁊ officij di
gnitatẽ. extra de here. cũ ex iniuncto. Itẽ p̃latus non
dicit bone memorie rõne ſuppoſiti: ſꝫ dignitatis q̃ de
ſe nec a ſe delidt
et delictũ pſone
nõ redundat in
dãnũ eccle. ex=
tra. vj. lib. de re
gu. iur. delictũ.
⁊ hoc caſu vbi d
his ponerem ſi=
cut vilẽ ponerẽ.
extra de in inte.
reſti. cum ex lit=
teris. in p̃n. ⁊ ex
tra de verbo. ſi=
gni. venerabili.
⁊ extra de accu.
licꝫ. extra. vj. li.
de here. cũ ſcdm
in fi. extra. vj. li.
de ſen. excõi. ſta
tutũ. extra e. li.
de verbo. ſigni.
veniẽs. extra. e.
lib. de cõceſ. pre
bẽ. auctoritate.
extra d reſcrip.
conſtitutus. ex=
tra de fri. ⁊ ma=
leſi. ca. ſi.
a ¶ Mulctas
Que ſit differẽ=
tia inter mulctã
⁊ penã habetur
ff. de ſbo. ſig. ſi
qua. ⁊ notatam
C. de mõ mlctã.
b ¶ Ex mul=
tis. In prohe. ff.
§ tertio.
c ¶ Expſſas.
Similis mod⁹
loquẽdi habet.
C. de p̃ſ. xxx. vel
xl. an. ocꝰ. ⁊ no.
de hoc extra. vj.
lib. de pcur. qui
ad agẽdum. Et
rõ hui⁹ dicti eſt:
qꝛ hic agit de li=
berando qd eſt
promptius qꝫ li
gare. ff. de act. ⁊
obli. arrian⁹. ex
tra de pbat. ex
litteris. preſer=
tim ab his q̃ ſur
gunt ex delicto.
ff. de pac. l. ſi ti=
bi. ⁊ §. quedam
b ¶ Et alias.
Hec dictio alias
aliqñ eſt aduerbium tpis: vt cũ dicit al's hoc faciã: et
aliqñ loci: vt cum dicit: al's veni ad me: ſed hic accipi

Iura facili⁹ ſoluũt qꝫ ligẽt

Alſ varie ſumit.

tur pro aduerbio qualitatis vt ſit ſenſus ꝙ nedũ pe=
nas ⁊ mulctas predictas: ſed etiã al's. i. aliter oia illa
que in pceſſib⁹ ⁊c̃. penit⁹ tollim⁹ ⁊c̃. Alij dicunt ꝙ de
bet eſſe dictio alia. Sed hoc nichil eſt pp̃ter adiecti=
ua que ſequuntur. ſ. latas ⁊ inflictas ⁊c̃. qꝛ tũc ſm ſti
lũ curie diceret
in neutro gene=
re: nõ in femini=
no: nec hic fuit
grãmatica pri=
ſciani dicẽtis ꝙ
maſculinũ ⁊ fe=
mininũ genera
ꝯcipiũt neutrũ:
⁊ priſcianus me
li⁹ dicit inſpiciẽ
do dignitatẽ ge
nerum. Sed ſti
lus curie oia ſu
piora p neutrũ
ſentẽtioſius cõ=
prehendit: nam
neutrũ adiecti=
uum de oi gene
re ſcdm philoſo
phum predica=
tur: vt vir eſt al
bum: mulier eſt
album: ⁊ manci
piũ eſt album.
e ¶ Eiſqꝫ. Sci
licet reddimus
illud qd ſenten=
tia ſine pena ab
ſtulit. qd eſt .I.
f ¶ Reddim⁹
Quero: vn⁹ de
p̃dictis eſt excõ
municat⁹ occa=
ſione dictorũ p
ceſſuũ: et ſe imi=
ſcẽs poſtmodũ
diuinis fact⁹ eſt
irregularis: poſt
modum recepit
bñficiũ nũquid
poſt hãc relaxa
tionẽ poterit il=
lud retinere? Ui=
det ꝙ ſic qꝛ ver=
bum reddẽdi ſi
gnificat retro=
dare. ff. de ver=
borum ſignifica
tio. verbum red
dendi. hoc idẽ
innuit text⁹ p̃ce
dens ibi nec ⁊ p
p̃terito ⁊c̃. Dic
vbi ius nõ eſſet
aliũ acquiſitum
in re vel ad rem
crederem iſtum
ius habere l be=
neficio/ vicio ex
preſſe purgato per dominum qui po teſt. argu. ff. de
vſuca. ſi fur. et notatur ſimile. extra de renunci. poſt

Adiectiuum neutrũ de oi genere p̃dicat

Beneficiũ in irregularitate acq̃ſitũ an illa purgata retineri poſſit.

trāſlationē.in fi. Sed vicio nō expſſe purgato opus eſt noua electiōe vel collatōe.ar.extra de eta.⁊ q̄li.cū bone.extra de exceſ.p̄la.tāta.no.ſiſt de elec.dudū.§. ſec⁹ ſi alter haberet ius in re vel ad rē.C.de emācipa. lib.nec au⁹.⁊ extra.vj.lib.de reſcript.ꝙuis.Sȝ dices dicta decre.excipit hunc caſum Sȝ dic ꝙ hic nō eſt expſſe dictū: ſȝ i gn̄e nō loq̄ndo ꝺ iure alteri⁹ non de p̄iudicio alteri⁹ faciēdo. vn̄ exceptionē q̄ ꝯpetebat ex facto pape: papa non tollit:niſi hoc ex p̄ſſe agat. ē de ꝯſue.cū oli.i fi.⁊ d.c.ꝙuis.⁊ ideo qđ h̄ dr itelligo ꝙ ꝓ tūc n̄ poſſit impeti i iure no uiter acquiſito.

a ❡ Irregularitatē. Occaſiōe p̄miſſorū incurſam nā ad precedētia faciēda ē relatio.ff. de poſtulā.l.j.§. dein de cū adiecit.ſecus de irreglāritate alludē cāra

Relatio fit ad p̄cedentia.

b ❡ Abolem⁹ id eſt delemus. vn̄ abolere ē qđ olet vł maculat tollere ſeu auferre. ⁊ quid ſit abolitio et eiuſdē diuiſio not. Azo.C. ꝺ aboli.

Abolere qđ ē.

regularitatē a ſi quā quoquo mō ꝯtraxerint remouem⁹: et notā abolem⁹ b ipſi⁹. Inhibētes ne iā dicta peneſtre cum monte ſuo reedificet: vel muniat: aut ciuitatis nomē ſiue epatū recupet abſq̄ nr̄a licētia ſpāli. ❡ Nō obſtātib⁹ quibuſcūq̄ ꝯſtōnib⁹ / ꝓceſſibus inhibitiōib⁹ / decretis / priuilegijs / idulgētijs / ⁊ lr̄is apl̄icis p q̄ p̄ſtibus nō expſſa vel totaliter non īſerta: eaꝝ effectus poſſit quomōlibet impediri ⁊ de quibus quoꝝcūq̄ totis tenorib⁹ de verbo ad verbum debeat in nr̄is lr̄is fieri mentio ſpecialis.

❡ De furtis. Ioannes.xxij.

❡ Publicatio excōicationis late i eos q̄ furati ſūt theſaurū eccl̄ie: quē iubēte clemente papa de puſio in lucanā ciuitatē tres viri hic noīati deportauerāt. Et hic habetur optima practica monēdi maleſactores: vt infra certū terminū ſatiſfaciāt: alś excōicationē incurrāt.et modū ipſi⁹ excōicationis publicāde hec extrauagans clare maniſeſtat. Capitulum vnicum.

Infidelis ⁊ ſtolide predicationis alūni ſe p culpe viciū indignos efficiunt vt m̄ris eccl̄ie filij nūcupētur. dum ad ipſi⁹ m̄ris iniuriā ſe conuertūt (qđ graui nos cōmonitione ꝑturbat) m̄ris eiuſdē pietatē offendūt: ⁊ his i ꝑniciē miſerabili cecitate dilapſis: res ꝑgūt infamie maculis locā ꝓprie natiōis. Dudū ſiquidē nōnulli degeneres filij q̄ ad q̄q̄ nefaria currere ſunt auſi: ꝑuerſis auſib⁹ in m̄ris eiuſdē ꝓſiliētes iiuriā ⁊ offenſam: illā theſauri ſui maximā ꝑtē q̄ de puſio ad ciuitatē lucanā ꝺ mādato fe. recor. dn̄i Clemē.pape.v.pre.n. dū adhuc viueret p dilectos filios Uitalē de chabenate clericū Burdegalē.dioce.⁊ Gullermum de luna

Mr̄is pietatē offendens ſilī⁹ dici nō meretur.

ſerulētē p̄deceſſoris eiuſdē vna cū dilecto filio. Jacobo de caſalib⁹ decano eccl̄ie ſcti Seuerini Burdega.dioc.capellano nr̄o extiterat deportata ⁊ q̄ in ſacriſtia mōaſterij ſcti fedriani lucan̄.tūc tpis ſuabat.deīde ad camerā p̄deceſſorꝫ eiuſdē ſideliť deferēdā tpe inuaſiōis ciuitatꝫ lucan̄.direpſerūt i p̄dā: ⁊ de p̄fata ſacriſtia p violentiā aſportarūt. Nos igiť ad recupationē theſauri p̄dicti ſollicitis ſtudijs p̄tēdētes oēs ⁊ ſingulos aſportātes theſaurū p̄dictū ⁊ alios penes q̄s aliq̄ de theſauro fuerūt vł adhuc exiſtūt auctē apo.coram hac fideliū copioſa multitudine monem⁹: vt ea nobꝫ aut ei quē ad id duxim⁹ deputādū infra.iiij.mēſiū ſpaciū a die date publicationis p̄ntiū numerādū cū integritate reſtituāt ⁊ aſſignēt: ac oēs ⁊ ſingulos ſciētes vbi vł penes q̄s aliq̄s de dicto theſauro extiterint vel extſtāt: vt ifra terminū ſupradictū / nobꝫ aut ipſi deputato nr̄o idicare ſtudeāt. alioq̄n i oēs et ſinglos monitiōis hmōi ꝯtēptores: cuiuſcunq̄ dignitatꝫ: ſtat⁹ vel ꝯditiōis extiterit etiā ſi p̄triarchali vel ſupiori aut alia q̄cūq̄ p̄emineant dignitate: exnūc auctē predicta excōicationis ſentētiā ꝓmulgam⁹. Mādātes illos p diocesanos locoꝝ ⁊ rectores parrochialium eccl̄iarū ciuitatū / ⁊ dioceſum earūdē ſinglis dieb⁹ dn̄icis ⁊ feſtiuis pulſatis cāpanis ⁊ cādelis extinctis excōicatos publice nunciari proceſſuri ad grauiora nichilominus contra eos: necnō ⁊ ꝯtra ciuitates / cōitates vniuerſitates: ⁊ ſingulares pſonas quaſcunq̄ q̄ fuiſſent in p̄miſſis culpabiles ſicut ꝓteruia ipſorum exegerit: ⁊ viderimus expedire. Non obſtante ſi eis aut eoꝝ aliquibus vel alicui ſub quacūq̄ forma vel ꝯceptione verboꝝ / a ſede apo.ſit indultū ꝙ excōicari non poſſint p litteras ſedis eiuſdē nō faciētes plenā ⁊ expreſſam: ac de ꝟbo ad verbū de indulto hmōi mētionē: ⁊ qualibet alia dicte legis indulgentia gn̄ali vel ſpāli cuiuſcunq̄ tenoris exiſtat. per quā effectus p̄ſentiū impediri poſſit vel quōlibet retardari. Ut autem hmōi noſtra monitio verius ad cōem oīm noticiā deducať: cartas ſiue membranas monitionē continentes eādem in eccl̄ia Auinion̄. appendi vel affigi oſtijs ſeu ſupliminaribus eiuſdem eccleſie faciem⁹: q̄ monitionē ipſam ſuo q̄ſi ſonoro p̄conio ⁊ patulo indicio publicabūt: ita ꝙ oēs et ſinguli q̄s monitio ipſa ꝯtingit vel cōtingere poteſt: nullā poſtea poſſint excuſationē pretēdere ꝙ ad eos talis monitio non ꝑuenerit vel ꝙ ignorauerit eādē. Cū nō ſit veriſimile

Excōicatiōis publicatio horribilis.

Omnibus publicatum nō ꝑſumit incognitū.

remanere quo ad ipſos incognitū vł occultū: quod tam patenter omnibus publicať. Datum Auinioñ.ij.kal. aprilis pon.noſtri. Anno.j.

¶ De crimine falſi. Joannes.xxij.

¶ Alkymie hic ꝓhibenť ⁊ puniunť facientes ⁊ fieri ꝓcurātes.qm̄ tantū de vero auro ⁊ argēto debēt inferre in publicū vt pauperibus erogeť q̄tum de falſo ⁊ adulterino poſuerūt. Et ſi eorū facultates non ſufficiāt: pena ꝑ iudicis diſcretionē in aliā cōmutabiť et īfames fiunt. Et ſi ſint clerici a bñficijs habitis priuantur:et ad habenda inhabiles efficiūtur. Uide extrauagantē eiuſdē Joan. q̄ incipit ꝓdiens ⁊ eſt ſub eo. titu.collocata. Capitulū vnicum.

Spondēt quas nō exhibēt diuitias pauperes alkymiſte:pariter q̄ ſe ſapientes exiſtimāt:in foueā incidūt quā fecerūt. Nam haud dubie huius artis alkymie alterutrū ſe ꝓfeſſores ludificāt.cum ſue ignorantie cōſcij eos q̄ ſupra ipſos aliq̄d hmōi dixerint admirētur. q̄bus cū veritas queſita nō ſuppetat diē cernunt/facultates exhauriūt. iidēq̄ verbis diſſimulāt falſitatē vt tandē qđ nō eſt in rerū natura:eſſe verū aurū vel argentū ſophiſtica trāſmutatione cōfingāt: eoꝗ interdū eorum temeritas dānata et dānanda ꝓgrediť:vt fiſdis metallis cudāt publice monete caracteres fidis oculis.⁊ non alīs alkymitū fornacis ignē vulgum ignorātem eludant. Hec itaq̄ perpetuis volētes exulare tēporib⁹:hac edictali cōſtitutione ſancimus vt quicūq̄ hmōi aurū vel argentū fecerint: vel fieri ſecuto facto mādauerint:vel ad hoc ſciēter dum id fieret facientib⁹ miniſtrauerint:aut ſcienter vel auro vel argēto vſi fuerint vendēdo vel dando in ſolutū:verū tāti pōderis aurū vel argētū pene noīe inferre cogātur in publicū pauperibus erogādū:quāti alkymitū extiſet: circa qđ eos aliquo predictoꝝ modorū legitime cōſtiterit deliquiſſe:faciētibus nichilominus aurū vel argētum alkymitū aut ipſo (vt premittitur) ſciēter vtentibus perpetue infamie nota reſperſis.q̄ ſi ad prefatā penā pecuniariam exſoluendā delinquentiū ipſorū facultates non ſufficiant:poterit diſcreti moderatio iudicis penā hāc in aliam (puta carceris vel alterā iuxta qualitatē negocij perſonarū differentiā:aliaſq̄ attēdendo circūſtantias) cōmutare. Jllos vo qui in tāte ignorantiā infelicitatis prorũperint vt nedū nūmos vendāt: ſed naturalia iuris precepta cōtēnant: artis excedant metas:legumq̄ violent interdicta: ſcienter videlz adulterinā ex auro ⁊ argento alkymito cudendo ſeu fundēdo/ cudi ſeu fundi faciendo monetā:hac aiaduerſione percelli iubemus vt ipſorū bona deferantur carceri ipſiq̄ perpetuo ſint infames. Et ſi clerici fuerint delinquētes: ipſi vltra predictas penas priuētur beneficijs habitis: ⁊ prorſus reddātur inhabiles ad habenda.

Alkymiſte varia incurrūt detrimenta.

Moneta falſa ab oculis fidis facile diſcernitur.

Alkymiſte ſunt infames. Qui nō hz i ere luat in corpe. ff. de in ius vo. l.fi.C.de fer. fugi.l.q̄cūq̄.et inſti.de pe.te.li ti.§.fi.

¶ De priuilegijs. Benedictus.xj.

¶ Hec extrauagās dat ꝑdicatorib⁹ ⁊ minoribus priuilegia plurima circa tria. videlz circa predicationes:cōfeſſionū auditiones:⁊ ſepulturas. De ſecūdo in.§.ſed qꝛ multotiens. De tertio in.§.porro. Et licet ſit reuocata per Cle.ij.de ſepultu. multa tñ notatu digna in ea repertiūtur que non ſunt retractata. Et potuiſſet non inepte poni ſub titu.de ſepul. Sed nō eſt incōueniēs idē.c. diuerſis reſpectibus ſub varijs collocari titulis: vt pz in.c. ſignificātib⁹.extra de libel.obla.⁊ de appel. Capi.j.

Inter cūctas ſollicitudines noſtras quib⁹ nos paſtorale premit officiū ⁊ debitū aplice ſeruitutis aſtringit.illa debet eſſe precipua: gregi[a] dñico nobis ſuperna diſpoſitione cōmiſſo[b] alarum cura nō deſit[c]: ne illū lupus[d] rapax antiquus ſerpens humani generis inimicus inuadat:eiuſq̄ ſanguis de noſtris (qđ abſit,) clamante ꝓpheta[e] manibus requiratur. Debemus inſuper quātum ex alto permittitur pacē[f] inſerere:remouere[g] ſcandala: iurgiorū[h]

Inter cunctas ſollic⁹. Hec conſtitutio hz ſex partes Jn quaꝝ prima ꝓhemiū ad dicēda gñale ⁊ poſtmoduz ſpeciale ꝓmittiť ſecundo §.ideoq̄.articulus de predicationib⁹ faciēdis tertio.§.ſed qꝛ. articulus de cōfeſſionib⁹ audiēdis.q̄rto.§.porro. articulus de liceris ſepulturarū deciditur. q̄nto.§.ad hoc. papa clerū alloquitur.ſexto.§. hec autem. hec ſtatuta per multa nō obſtantia firmantur.

diuiſio

a ¶ Gregi dñico. Jn quo debet eſſe aliquid ſpeciale C.de grege dñico.l.vna.lib.xj. et cuius precipuus eſt director.extra lib.vj.de elec.vbi.§.ceterum.

b ¶ Cōmiſſo. Jn perſona Petri ꝑ hec verba. paſce oues meas.extra de elec.ſignificaſti.

c ¶ Nō deſit. Ne papa faciat vt paſtores mali.quorum defectus ponūtur. Ezechi.xxxij.

Eze. iij.

d ¶ Lupus rapax. Hec verba dicta ſunt primo de Beniamin Geneſ.xlix.

e ¶ Propheta. Ex Ezech.iij.ſanguinē eius.ſ.impij de manu tua requirā.extra de offi.ordi. irrefragabili.j.rñ.et dic ſanguinem.i. peccatum/ qđ eſt ſanguine piandum.vt Leuiti.iiij.⁊ Hebreo.ix.

Sanguis impij de manu ꝑlati requireť.

f ¶ Pacē inſerere. Cū ſit vicari⁹ regis pacifici.id eſt chriſti in ꝓhe. decre.ſic ecōtra. inimicus homo. id eſt demō zizania ſeminat.extra de elec.licet de vitāda.

g ¶ Remouere ſcādala.extra.vj.li.de offi.le.officij.

h ¶ Jurgiorum. Amputare materiā.que ex cupiditate procedit.extra in prohe.decre.

amputare materiā: et intelli- gere ſup egenū[b] et pauperem q: nō in fine obliuio erit pau- peris: et patiētia pauperū nō peribit in finē. Sane[b] dudum bone memorie Boni. viij. p̄. no: quādā ſpālem iter p̄latos rectores ſeu ſacerdotes ⁊ cle- ricos parrochialiū ecclīarū ex pte vna ⁊ p̄dicatoꝝ ac mi- noꝝ ordinū fratres ex altera ſup faciēdaꝝ p̄dicationū: au- diēdarum cōfeſſionū p eoſdē fratres: ac de eis relictis ⁊ de funeralib[9] canonice portiōis articulis cōſtitutionē[c] edidit certū his modū iponens put in eadē cōſtitutiōe plenī[9] con tinetur. Sed p ea quā intende- bat q̄ete turbatio nata eſt: p ꝯcordia ſunt ſuborta diſſidia ⁊ pullulare inq̄etudies p trā- qllitate noſcunt. ſicq; dū an- ſam ſoluiſſe ſe credidit: nodū[d] ligaſſe vr. et ſeptē vno ydre[e] amputato capite ſuſcitaſſe. Nec mirū q: plerūq; pariūt[f] nouitates diſcordiā: p̄ſertim dū ab eo qd diu equū viſum eſt p nouā conſtitutionē rece dit: nec q̄re recedat vtilitas euidens vel alia cauſa ſubeſt. ¶ Ideoq; cupientes: vt ipſi gregi cura nr̄a eo plenior im- pēdat: q̄ amplior in agro dn̄i operatoꝝ nūer[9] opet: ſup ege- nū intendētes et pauperē: ac nouitatē remouentes p eādē cōſtitutionē iductā: ſtatuim[9] de fratrū nroꝝ ꝯſilio: vt prio- rū ordinū fratres q̄ ad hoc de putati fuerint: in ecclijs ac lo cis ipoꝝ q̄ i preſentiaꝝ hn̄t et i poſterū obtinebūt: ac in pla teis cōibus ſeu publicis libe- re abſq; diocceſanorū ⁊ aliorū p̄latoꝝ petita licentia valeāt clero et pplo p̄dicare: eiſq; p- ponere v̄bum dei. Caueāt tn̄ oino: ne hora in qua dioceſa- ni p̄dicti p̄dicarēt: vel corā ſe facerent predicari: predicent iidem fratres. put amus etem

dignū vt maiori[g] minor et ſu- periori[h] inferior deferat i hac parte: niſi forſan aliud circa hoc facerent de volūtate dio ceſanoꝝ ipſoꝝ: aut in ſtudijs ḡnalibus predicarēt diebus illis dūtaxat quib[9] ſermones ad clerum fieri ſolent ⁊ ſolēni ter predicari: ſeu mortuorum funerib[9]: vel eorūdem fratrū feſtis ſpecialib[9]: ſeu peculiari bus: q: in his caſibus cū dio- ceſanis in p̄dicatione cōcur- rere poterūt. ¶ Ubi v̄o iidem dioceſani vocarent generali- ter ad ſe clerum aliqua ratio- ne: vel vigēte cauſa illū duce rent congregādum: ea hora in ſtudijs memoratis diebus ſepedicti fratres ab hmōi pre dicatione ceſſabūt. ¶ In ec- cleſijs autē parrochialibus fratres ipſi inuitis[i] eorum re ctorib[9] ſeu ſacerdotib[9] (niſi iuſſi a ſuperiorib[9][k] eorūdem) non audeāt p̄dicare. ¶ Sed quia multotiens propoſitum verbū dei audientem a pecca to non retrahit: idcirco poſt predicationem neceſſariū eſt pnie ſacramentū: circa qd (ni ſi articul[9] neceſſitatis occur- rat) ſacerdoti facienda oīs cōfeſſio (put ſcriptū eſt. Corde ad iuſticiā cre ditur: ore aūt fit cōfeſſio ad ſalutē[l]) exigit. alſs fruſtra eſſet in ſacramēto eodem ſacerdotis (qui inter leprā ⁊ leprā debet diſcernere) mi- niſteriū inſtitutū. Electi igitur ab eiſdē fratri bus ad audiēdas confeſſiones ⁊ penitentias iniūgēdas libere auctoritate aplica abſq; li- cētia dioceſanoꝝ ⁊ aliorū prelatoꝝ inferiorū exemptoꝝ ⁊ non exēptoꝝ q̄bus ſubſunt q̄ ad cōfitendū accedūt: audiāt eis pctā ſua cōfite ri volētes. Nō religioſos qui ſm ſtatuta ſuo- rū ordinū pprijs prelatis cōfiteri debēt aut ab eis ne cōfiteant alijs phibētur/ abſoluāt: ipſiſq; penitētias ſalutares iniūgāt infra ſibi deſignatos terminos ad hmōi exercēdū offi ciū cōſtitutos. Excōicatiōis v̄o vel alias ſen- tētias p p̄latos latas cōtra hoc vel i ei[9] frau- dē denūciamus irritas et inanes: ne confeſſi ipſis fratribus pctā illa de q̄bus confeſſi ſunt eis ⁊ abſoluti penitētes: de illis ſacerdotibus

a ¶ Egenum. In pſal. xi.
b ¶ Sane. hic ꝓſequitur ꝓhe miū ſpeciale re- citās ꝯſtōnē ſup cathedrā/ q̄ no- minat. i. ꝟ. fina.
c ¶ Cōſtitutio nē. Que incipie bat ſuper cathe drā: et illa ꝑiſtā reuocata: vi. q̄. e. i ſi. eſt hodie ap- probata p Cle. v. ptz in ca. ij. de ſepultu. in cle. Iſta aūt q̄ eſt be nedicti. xi. ibidē reuocatur.
d ¶ Nodū li- gaſſe videt. ex- tra de verbo. ſi- gni. cū olim.
e ¶ ydre. ydra eſt ſerpēs aqua ticus dictus ab ydros qd eſt aq̄ cui ſm fabulas vno capite ab- ſciſſo/ plura na- ſcebant eidē. ſe- cūdū ſenſum au tē moralē vnum male geſtū plu- ra mala gnat: q: vno pncipio illi- cito dato/ multa mala ſequūtur. aut. vt iudi. ſine quoq; ſuffra. ꝟ. i. col. ij. ⁊ aqua cu ius curſus obtu rat/ multos mea- tus facit.
f ¶ Pariūt no uitates diſcor- diā. extra de cō- ſuetu. cū conſue tudinis.
g ¶ Maiori. No. ſtatum pre latorū maiorem ſtatu religioſoꝝ: at religioſi ad p̄ latnrā aſcēdere nō debent. arg. xcix. diſtin. legi- mus. in fi. extra li. vi. de elec. nul lus. in fine.
h ¶ Superio- ri. No. q exēpti vt p̄dicatores et minores iure cōi ſuperiores eoꝝ eſſe cenſent. et ſi

iidem exēpti in plurib[9] caſibus platis ſubſunt. ex. de hereti. ad abolēdā. ex. vi. li. de p̄ben. c. i. in fi. ⁊ aliqn ſunt ſe dis aplice dele- gati legatiōe ge nerali. ex. vi. lib. de ſtatu. regu. c. vno. ꝟ. et qm. ff. de ꝯſti. prin. l. q̄.
i ¶ Inuitis. Dic inuitū q̄ nō pbat cōſenſiſſe ff. de fur. q̄ vas. ꝟ. vetare. ff. d p cur. ſi. inſſa ꝟ. in uit[9]. ⁊ ff. de vul. ⁊ pu. pre. inuitū. arg. ꝯtra. ff. mā- da. qui patitur.
k ¶ Superio- ribus. Superiorē voco dioceſanū ſeu illū q̄ ḃz ius dioce. ⁊ cōcurre- re pōt cū rectore extra. vi. li. de tē po. ordia. eos. et c. cū null[9]. vt eſt metropo. cui nō eſt ſupior in pro uincia ſua niſi i certis caſib[9] no. extra de offi. or. paſtoralis.
l ¶ Ad ſalutē. Roma. x.

ydra q̄d ſit.

Uitiū vnum plura gnat.

Inuit[9] eſt q̄ nō probat conſen- ſiſſe.

Predi- catio nō ſem per re- trahit audien tē a pec cato.

Sacer dos ſciat di ſcerne- re inter leprā ⁊ non le pram.

ꝓpriis teneant̃ (ſicut etiā nō tenent̃) iterū cōfiteri: nō ob. ꝯſtōne gñalis cōcilij[a] q̄ ſano itellectu (ne ſequat̃ abſurdū ꝙ per pniam dimiſſa pctā q̄s cōfiteri debeat: et ꝙ liberatꝰ debitor adhuc ad ſoluēdum remaneat obligatꝰ) intelligē da eſt (vt ex ea pꝫ) de illis q̄ pctā ſua ꝯfiteri alijs neglexe runt. Sed ſacerdotes ipſis talit̃ ꝯfeſſis ⁊ abſolutis aſtricti ſint miniſtrare euchariſtie: ⁊ extreme vnctiōis etiā ſacr̃m. ¶ Sup ꝯfeſſiōe aūt fctā fr̃ibꝰ memorat̃ (cū de ꝯfitētis ſoliꝰ ꝑiudicio (ſi falſū dicat) agat̃: i iudicio aīe ſeu pnīe foro ſtabit̃ ſimplici v̄bo illius q̄ ſacrā petit p̄dicta: ⁊ dicit fr̃ibꝰ ſe cō feſſum. ¶ Duos tñ caſꝰ excipimꝰ. ſ. ſi ſacerdos aſſerat eū excōicatū: aut notorie pctō rē. Sꝫ videat ne id dicat mē dacit̃: aut i dolū vl' in fraudē qꝛ ſi hoc egerit: a delicto tali niſi plene ſatiſfecerit (p̄terꝙ̃ in[b] morte) abſolui negat: nec de illo ad pniam alit̃ admittat̃. ¶ Ut aūt dioceſanis honor debitꝰ reſuet̃: p̄cipimus vt ꝓuinciales priores p̄dicatoꝝ ⁊ miniſtri minoꝝ ordinū p̄fatoꝝ ꝑ ſe vel alios v̄bo vel ſcripto eis ſignificent ſe fr̃es ad hmōi ꝯfeſſionū audiēdarū ⁊ pniaꝝ iniūgendaꝝ offm̃ elegiſſe: ⁊ nō noīando aut co rā ipis ſiſtēdo eos nec illorū numerū exprimendo: petant hūiliter a dioceſanis eiſdē ꝙ iſdē electi fratres de ipſoꝛuꝫ bn̄placito ⁊ lnīa dcm̃ poſſint i eoꝝ ciuitatibꝰ ⁊ dioceſibꝰ i fra eis deteriatos fines offm̃ exercere. Qḋ ſi denegēt vel i fra triduū nō ꝯcedāt: extunc iſdeꝫ fr̃es nichilominꝰ auc̃te eadē hmōi offm̃ exequātur. Datā v̄o lnīam ꝑ dioceſanorū mortē nolumꝰ terminari. Per hoc aūt nō intēdimꝰ ꝙ ſepedicti fr̃es q̄ ad hoc eligētur offm̃ exercēdum plus habeāt i audiēdis ꝯfeſſiōibꝰ et pēitētijs iniūgēdis: q̄ꝫ ꝑrochiales ſacerdotes noſcunt̃ hr̃e. Sicq̄ꝫ de caſibꝰ ep̄is: ⁊ ſuꝑioribꝰ q̄s inferiꝰ annotamꝰ: ac ſedi ap̄lice reſuatis: ſe nulla tenꝰ itromittāt. ¶ Obſeruēt ergo ſollicite dicti fr̃es ne ad ꝯfeſſiones recipiāt criminoſos criminibꝰ ꝓ q̄bꝰ ſolēnis ē penitētia[c] idicēda. Nō eodē excōicatos reſpuāt ⁊ clericos q̄ ꝓpt' delictū irregularitatē aliquā incurrerūt[d]. Inconueniens[e] eñ exiſtimamus: vt a pctō abſoluat q̄ penitētiā ei debitā iponere[f] aut irregularitatis penā pcti ſeq̄lā[g]: vl' excōicationē q̄ infligit̃ maxime a iure[h] q̄nꝙ̃ ꝓ crimie: queve quē[i] ab eccl'ia ⁊ ꝑ ꝯſequēs a ꝑticipatiōe eccl'iaſticoꝝ ſacramentoꝝ excludit[k] remouere nō pōt. ¶ Incēdiarios: eoſq̄ꝫ q̄ tā enoꝛmibꝰ ſūt irretiti pctīs ꝙ ea rōnabilis ꝯſuetudo p̄ſcripta canonice i ep̄atibꝰ aliq̄bꝰ reſuauit ep̄is: ſilr̃ non admittant. quā ꝯſuetudinē (ex cā q̄ iuſte ad id aīm nr̃m mouit) ſolūmodo circa volūtarie homicidas: falſarios: eccl'iaꝝ imunitatis ⁊ libertatis eccl'iaſtice violatores. ⁊ ſortilegos approbamꝰ. Qḋ ſi forſā aliꝙ̃ ab eo q̄ ptātē hꝫ abſolui poſſit: mors taliū cōfiteri volētiū v̄iſilr̃ timeat̃: etiā in p̄dictis caſibꝰ ſepefati fr̃es eos ꝯfiteri volētes audiēt ipiſq̄ꝫ bn̄ficiū abſolutionis ipendāt ſꝫ ſubeāt iuramentū ꝙ liberati ſe ſuis ep̄is: ⁊ excōicatoribꝰ p̄ſentabūt: excōicātiū ſuꝑ his ꝓ q̄bꝰ ab eis excōicati erant et ep̄oꝝ ꝓ pctō hmōi pariturī mādatis[l]. Uerū qꝛ poſt baptiſmū inter cetera magis ad ſalutē nc̃ria eſt ꝓpoſitio v̄bi dei: q̄ audientes illḋ qḋ eſt victoꝛia nr̃a iſtruūt̃ i fide docent̃ fugiēda fugere: ⁊ ſectanda ſectari: a q̄ ꝑ pctm̃ lapſi reſurgūt: pnīe ſacr̃m ꝑficiūt. Grādis nobis ſollicitudo icubit vt tales ad hec ꝓmoueant̃ fr̃es q̄ oleo dulcedis v̄bi eiuſdē nr̃os foueāt ſubditos / a pctīs ꝓhibeāt: increpatiōis vino pctōꝝ ſuoꝝ mordeant vulnera: eoſq̄ꝫ ad illa pnīe acrimōia[m] purgādū ⁊ tergēdū ꝓuocēt[n] ⁊ inducāt. Ad id v̄o exeq̄ndū ſnīa diuie legis expoſcit̃ deſiderat̃ ordo ⁊ vite itegritas etiā poſtulat̃. Scriptū[o] eſt eñ. Tu ſciētiam repuliſti: et ego te repellam ne ſacerdotio funga

a ¶ Concilij. extra de peni. et remiſſ. omnis.
b ¶ In morte extra ḋ offi. ord. paſtoral' §. j. extra. vj. li. de pe. e. ſi §. preſenti.
c ¶ Pnīa idicēda. l. di. l capite. xxvj. q. vj. c. j.
d ¶ Incurrerūt. Qꝛ idem factū ē pctm̃. ⁊ ipſum ē pena pcti vt eſt clericidiū vel ablatio mēbri. l v. diſ. ſi euāgelica. ſecꝰ ſi ex diuerſis factis emergerent: vt excōicatio / q̄ eſt pena pcti / ⁊ irregl'aritas q̄ ꝯhe ret ꝓpt' imixtione: excōicatione ſeu ſuſpēſiōe durāte: ⁊ tūc p̄t fieri abſolutio a p̄mo ꝑ p̄latū non diſpenſatio. exē plū pone. extra. vj. lib. de ſen. et re. iu. cū eterni. e͞x. vj. li. ḋ ſen. ex cō. cū medicinal'
e ¶ Inconueniēs. Declarat qḋ p̄miſerat dicēs exiſtimamꝰ inconueniens: vt. ſ. ille abſoluat a pctō q̄ non pōt iponere debitā pniam ei. ſ. pctōri ⁊ q̄ non pōt remouere irregularitatē ſequelā peccati ⁊c̃.
f ¶ Imponere. ſ. nō p̄t qḋ ē. I. nā cū penitere ſit penā ꝓ pctō tenē et pena ſit mēſura elpe no. e͞x. vj. li. ḋ pe. c. ſi §. illḋ. et §. ſe. vbi debita pena nō pōt infligi ꝑ aliquē: ergo nec pnīa ſalutaris.
g ¶ Seq̄lā. vt d. c. ſi euāgelica
h ¶ A iur. xvij q. iiij. ſi q̄s ſuadente.
i ¶ Quē. id ē aliquem.
k Excludit De iſtis excōicatiōibꝰ maiori ⁊ minori / habet̃ extra de ſen. excōmu. nuper. et ca. penul.
l ¶ Mādatis extra de ſen. excō. decetero. et ca. ea. noſcitur. ⁊ ca. ꝗuis.
m ¶ Acrimonia. hoc verbū expoſui. extra. vj. li. de ſtatu regu. c. vno §. ſi.
n ¶ Prouocēt hic accipit̃ i bona parte: vt als ff. de edil. edict. ꝙ ſi nolit §. qui mancipia.
o ¶ Scriptū. Oſee. iiij. extra ḋ fnū. c. niſi cū p̄ dē §. ꝓ defectu

Factū idē eſt pctm̃ ⁊ pena pcti.

Ordo littere.

Penitere ē penam ꝓ pctō tenere.

Pctā ḋ q̄bꝰ curati et fr̃es abſoluere pñt.

Cōſuetudo pauca crimia ep̄is reſeruat.

Uerbi dei propoſitio eſt ad ſalutē valde neceſſaria.

Oſee iiij.

Mala chie. ij

a ¶ Labia. Malachie. ij. et ex̄ de hereti. cū ex inducto. & .lz. xliij. di. ſit rector.

ris mihi: quia labia[a] ſacerdotis cuſtodiūt ſciam: et legem exq̄rūt ex ore eius: alſ prout ad eā ptinet inter pctm̄ ⁊ peccatū non poſſet diſcernē: nec pctōr exiſtēs: dei deberet narrare iuſticias: ⁊ teſtamentū illi⁹ aſſumere p os ſuum. Nam cuius vita deſpicit: ꝯſequēs eſt vt ei⁹ p̄dicatio ꝯtēnat. ¶ Quare decernim⁹ vt priores ⁊ miniſtri gn̄ales: ⁊ puinciales p̄dicatoꝝ: ⁊ minoꝝ ordinū p̄fatoꝝ: vel eoꝝ vicarij: de diſcretoꝝ ꝯcilio ad tā ſalubre officiū frēs diuina ſcientia doctos: diſcretiōe vigētes: vita pbatos: et exptos morib⁹ (alioqn diſtrictā reddēt in futuro examine rōnē) eligāt et aſſumant. ſic eni qd̄ p̄dicabunt facient: q̄ arguent operari ceſſabūt ⁊ in eis edificabit popul⁹ v̄bo pariter ⁊ exēplo. ¶ Ceterū licet (ſicut predicitur) de neceſſitate nō ſit iterū eadē cōfiteri pctā: tamē q̄ ppter erubeſcentiā q̄ magna eſt penitētie pars: vt eorūdē pctōꝝ iteret ꝯfeſſio/reputam⁹ ſalubre diſtricte iniungimus: vt fratres ipſi ꝯfitētes attēte moneāt: ⁊ in ſuis p̄dicationib⁹ exhortent q̄ ſuis ſacerdotibus ſaltem ſemel ꝯfiteant in anno: aſſerendo id ad aiarum pfectū pculdubio ptinere. ¶ Porro vt circa ſepulturā apud loca eorūdē fratrum eligētiū ſepeliri: ⁊ portionē canonicā de relictis eiſdē fratrib⁹ minime detrahēdā neq̄at in poſteꝝ dubitari: iubem⁹ vt corpa defunctorū qui apud eorūdē fratrū loca elegerint dū viuerēt ſepulturā: pceſſionalr cū cruce ⁊ thuribulo ⁊ aq̄ bn̄dicta: cantādo ſeu legēdo officiū mortuoꝝ: vel pſalmos: ⁊ alienas igredientes prochias: poſſint aſſumere: ⁊ ad ſuas deferre eccl̄ias tumulanda. ¶ De q̄buſcunq̄ vero relictis p̄fatis fratrib⁹ in cōi: vel ſingulis vltimis decedētiū volūtatib⁹: ſiue apud eos ſepeliēdi ſint ſiue alibi: nulla p parrochiales ſacerdotes morietiū a qua fratres ip̄os liberos eſſe volum⁹ canonica portio: vl̄ multominus p ep̄os ep̄alis[b] q̄rta omnino cū eis tanq̄ exempti non ſubſint: nec etiam debita iure parrochie ſi forſan cathedralis defunctoꝝ eſſet prochialis eccl̄ia detrahat. De funeralib⁹ autem medietatē ſi ꝯmode diuiſionē recipiāt: alſ eiuſdē medietatis eſtimationē ſoluant prochiali eccleſie: ⁊ ſacerdotib⁹ antedictis. Funeralia vero intelligūtur hoc caſu q̄ cū funere deferunt. De cādelis vero quas fratres portāt portio nō petat. Moneāt autē iidē fratres et

b ¶ Ep̄al' q̄rta. ꝟ q̄ habetur xvj. q. ij. ꝯceſſo. ⁊ tribus ca. ſeq.

p poſſe inducāt cōfitētes ſibi: vt de proprijs bonis ſuis parrochialib⁹ eccleſijs: eorūq̄ ſacerdotib⁹ cōpetēter relinquent: ⁊ que eis debēt parrochialia iura reddāt. ¶ Ad hoc nō murmuret q̄ſum⁹ ſecularis clerus: non gerāt moleſte p̄lati q̄ circa p̄miſſa ſic duxim⁹ pudendū. Attendāt q̄tra ex his q̄ i primis duobus articulis ſtatuta ſunt ſalus aiaꝝ prouēniat. Aduertāt q̄tra tollant iurgia: ⁊ patenter ꝯſiderēt: q̄ eoꝝ onera cū alijs noſtro bn̄ficio ſalubriter ⁊ quaſi neceſſario partiuntur. ¶ Circa tertiū v̄o articulū diligenter intelligāt q̄ fratres ipſi hoc p priuilegia romanoꝝ pontificū eis benigne conceſſa ante conſtitutionē eādē hacten⁹ habuerūt q̄q̄ ſunt pauperes nil habētes ſinguli: in cōmuni ruſtica[c] predia imo nec vrbana: vl̄ mobilia: eoꝝ alteri vel etiā vniuerſi mēdicant victū: querunt veſtitū ⁊ eaten⁹ ſuſtinere poſſūt: quatenus vel viuoꝝ pietas: aut morientium charitas eis neceſſaria ſubminiſtrat. Quis ergo non miſereat[d] eoꝝ: qui oia: voluntatē[e] habēdi etiā reliquerunt? Quis ergo non cōpatiatur eiſdem operantibus tam vtiliter in agro predicto? Certe nullus niſi qui triturantis[f] bouis os impie alligare velit: aut eos ſubtractis alimentis necare[g]. Inopes[h] patrimonij onera ip̄a non habendi neceſſitate non ſuſtinent: ⁊ a curialibus res eccleſijs: vel pijs locis donatas: a q̄rte p̄ſtatiōe ſeu lucratiuorum inſcriptionibus lex facit immunes[i]. Relicta pauperib⁹ non patiunt falcidiā[k]. Et legata ad fabricam: vel p ornamētis eccl̄ijs: aut ad diuinum cultū ppetuū ſolutioni nō ſubiacēt canonice portionis[l]. Pauperes aūt (vt dictū eſt) ſunt fratres: ⁊ qd̄ eis relinquit aut in ſua alimenta erogāt: aut in fabricā: ſiue in cultū diuinum et eccleſie ornamenta cōuertūt. Propter qd̄ nos q̄ debem⁹ intelligere ſup egenū ⁊ pauperē: ⁊ nō obliuiſci eoꝝ. cū humanitatis ſit etiā ſecularis principis proſpicere egenis: ⁊ dare

c ¶ Ruſtica p̄dia. p̄diū ruſticum ab vrbano non loco ſed q̄litate ſecernit. C. ꝟ p̄di. mino. l. ſi predium.

d ¶ Nō miſereat. ar. C. ne fi. p pa. aut. hita.

e ¶ Voluntatē. Arg. extra. ꝟ exceſſi. prela. ni mis. j. reſpōſo.

f ¶ Triturātis Deute. xxvj. extra ꝟ p̄bē. extirpande. j. reſpō. ⁊. j. Thim. v.

g ¶ Necare. ff. de alē. ⁊ exhi. li. necare.

h ¶ Inopes. aut. ꝟ collat ꝟ. null⁹ autē moleſtetur. colla. ix.

i ¶ Immunes C. de ſacroſanc. eccle. ſancim⁹. ꝟ aut. de eccle. ti. ꝟ. ſi quis vero res. colla. ix.

k ¶ Falcidiā C. ad. l. fal. aut. ſiltr. q̄ ſumit ex aut. ꝟ eccl'. ti ꝟ. ſi aūt heres.

l ¶ Portiōis. ex. de teſta. c. ſi.

Falcidia nō debet derelictis pauperib⁹.

Pauperibus ſubueniendū eſt. Pſal. xl.

a ¶ Non deſint. C. de ſacroſanc. eccle. priuilegia. in fi.

operā pauperib⁹ alimēta nō deſint^a: nō tam pie ꝙ̄ quodāmodo iuſte in eodem articulo egim⁹: egenos eoſdē (vt premittitur) reddēdo ab onere canonice portionis exēptos. ¶ Hec aūt (dicta cōſtitutione q̄ incipit. Sup cathedrā: quā penit⁹ reuocam⁹ aliiſq̄ q̄buſcūq̄ cōſtitutionib⁹ ſpālibus ⁊ generalib⁹ ſtatutis priuilegiis indulgentiis ſub quacūq̄ forma ꝟboꝝ conceſſis etiā ſi de ipſis de ꝟbo ad verbū vel aliquorū noībus in nr̄is lr̄is oporteret fieri mētionē: cōuentionib⁹: pactis ſentētiis: iuramētis: cōſuetudinibus cōtrariis nequaq̄ obſtātibus^b) inuiolabiliter obſeruari ſancimus. ¶ Nulli ergo omnino hominū liceat hāc paginam noſtrorū ſtatuti/ denūciationis/ exēptionis/ preceptorū/ approbationis/ iuſſionis/ voluntatis/ reuocationis/ et ſanctionis/ infringere. Si quis autem ⁊c̄. Clemens. v.

b ¶ Nequaq̄ obſtātib⁹. de viribus iſtoꝝ non obſtantiū nota ī extrauagāti. rem non nouā. in fi. Joan. mo.

¶ Rex frācie et regnicole per extrauagantē Unā ſanctā. ō. de maio. ⁊ obe. nō ampli⁹ ſubiiciuntur roma. eccle. ꝙ̄ pri⁹ erant. Caplm. ii.

Regnū francie papa fauore proſequitur.

Meruit chariſſimi filii nr̄i Philippi regio francoꝝ illuſtris ſincere affectiōis ad nos ⁊ eccliam romanā integritas: ⁊ progenitorū ſuoꝝ preclara merita meruerūt. Meruit inſup regnicolaꝝ puritas: ac deuotiōis ſinceritas vt tam regē ꝙ̄ regnū fauore beniuolo proſeq̄mur. Hinc eſt ꝙ nos regi ⁊ regno ꝑ diffinitionē ⁊ declarationē bone memorie Bonifacii pape. viii. pre. nr̄i q̄ incipit Unā ſanctam nullū volum⁹ vel intēdimus p̄iudiciū gn̄ari. Nec ꝙ ꝑ illā rex/ regnum/ ⁊ regnicole p̄libati amplius eccl̄ie ſint ſubiecti romane ꝙ̄ antea exiſtebāt. Sed oīa intelligant̄ in eodē ſtatu q̄ erāt ante diffinitionē prefatā: tam q̄ꝫtum ad eccleſiā ꝙ̄ etiā ad regē / regnū et regnicolas ſuperius nominatos. Eugenius quartus.

¶ Ordiarii nō poſſunt ferre cēſuras in ſuos ſubditos ꝓ ſuis negociis romā eūtes ibi manētes aut ab ea recedentes: nec illos priuare bn̄ficiis. qḋ ſi fecerint irritū eſt. Et ſi bn̄ficia illorum aliis ſint collata: tam dātes ꝙ̄ recipiētes ipſo facto ſunt excommunicati: et a ſolo papa abſoluendi. Capitulum. iii.

Superiori mīſtri dꝫ vt inferiores ſint obedientes.

Diuina in eminēti ſedis apl̄ice ſpeculo diſponēte clemētia cōſtituti: ad ea libēter intēdim⁹: ꝑ q̄ officiales p̄dicte ſedis obſequiis eius (ad quā veluti fideliū oīm matrem ꝑ alarum ſalute querēda ⁊ iuſticia proſequēda de diuerſis mūdi ꝑtibus confluit multitudo) tuti⁹ ⁊ quieti⁹ ſe prōptiores valeāt exhibere. Hic eſt ꝙ nos ex certis rōnabilib⁹ cauſis moti: etiā nonulloꝝ p̄deceſſoꝝ nr̄oꝝ veſtigiis inherētes: diſtricti⁹ inhibem⁹ locorū ordiariis necnō cōmiſſariis et delegatis eorū: ceteriſq̄ vniuerſis ⁊ ſingulis q̄cūq̄ ptāte ⁊ auc̄te p̄ful geāt: cuiuſcūq̄ dignitatis grad⁹ vel preeminētie fuerint: ne cōtra officiales p̄fatos q̄cūq̄ noīe nūcupent̄: in nr̄is ⁊ dicte ſedis obſequiis nūc et ꝓ tpe exiſtētes: necnon quoſcūq̄ alios ꝓ ſuis et eoꝝ cauſis vel negociis proſequendis ad ſedē p̄dictā venietes: ac i ea (durāte negocioꝝ ⁊ cauſarū hmōi proſecutione) morā trahētes ⁊ recedentes ab eadē ꝓcedere: aut in eos excōicationis/ ſuſpēſionis/ vel interdicti/ aut priuationis officioꝝ aut bn̄ficioꝝ ſeu quāuis aliā ſniam ꝓmulgare p̄ſumāt. ¶ Nos eīn oēs ⁊ ſingulos pceſſus ⁊ ſnias cōtra tenorē ⁊ mētem nr̄e inhibitionis: hmōi latas ⁊ habitas ⁊ in poſterū habendas: ac etiā promulgādas ⁊ quecūq̄ inde ſecuta: declaram⁹ nulla: irrita ⁊ inania: nulliuſq̄ extitiſſe vl̄ exiſtere roboris vel momēti. Necnō q̄cq̄d in cōtrariū a quoq̄ quauis auc̄te ſciēter vel ignorāter attentatū forſan eſt hacten⁹: vel i poſterū ꝯtigerit attētari etiā decernim⁹ irritū ⁊ inane. Et nichilominus in oēs ⁊ ſingulos ordiarios ⁊ officiales cōmiſſarios ⁊ delegatos eoꝝ: qui ſe de dignitatibus ac bn̄ficiis eccl̄iaſticis q̄buſcunq̄ officialiū aut negocia hmōi apud dictā ſedē proſequentiū predictoꝝ: eos illis forſan priuādo atq̄ priuatos decernēdo ſeu declarando vel cuiuſcūq̄ priuatiōis pretextu illa ꝑſonis aliis ꝯferēdo ſeu de illis i eos quōlibꝫ ſe intromittēdo tā in dātes ꝙ̄ in recipiētes excōicationis: ſuſpēſionis: et interdicti latas ſnias ꝓmulgam⁹: q̄s volum⁹ eos ip̄o facto icurrere. A q̄ q̄dē excōicationis ſnia abſolui nequeant niſi a nobis vel ꝑ nos deputādis: preterq̄ in mortis articulo cōſtituti. Premiſſa aūt a die affixionis preſentiū ad valuas baſilice principis apl̄oꝝ de vrbe ex certa ſcientia quoſcūq̄ ligare volum⁹ ⁊ artare. Nō obſtātibus apl̄icis et q̄buſcūq̄ gn̄alib⁹ aut ꝓuincialibus aut ſynodalib⁹ cōciliis: edictis: cōſtitutionib⁹: ordinationib⁹ ⁊ apl̄icis priuilegiis: ꝑ q̄ effectus preſentiū ipediri poſſet quōlibet vel differri: etiā ſi de illis eorūq̄ totis tenorib⁹ habenda eſſet in p̄ſentib⁹ mētio ſpālis: ⁊ q̄ preſentibus volumus habere ꝓ ſufficiēter expreſſis ceteriſq̄ cōtrariis quibuſcūq̄. ¶ Nulli ergo oīno hominū liceat hāc paginā noſtre inhibitiōis

Dātes et recipiētes q̄ſq̄ eq̄liter puniūtur.

declaratiōis ꝯſtōnis: ꝛ volūtatis infringere: vel ei auſu temerario cōtraire. Si q̇s aūt hoc attētare p̄ſumpſerit. indignationē oīpotētis dei ꝛ btōꝝ Petri ꝛ Pauli apl'oꝝ eius ſe noue rit incurſurū. Datū rome apud ſanctū Petrū Anno incarnatiōis dn̄ice. M.cccc. xxxij. viij. idus Martij pontificatus noſtri. anno. ij.

Ioānes. xxij. magr̄o et fratribus hoſpitalis ſcti Joānis hieroſolymitani. ¶ Premiſſo tenore duaꝝ conſtitutionū dicit q̄ hoſpitalarij ſcti Joānis ex ſtatuto ꝯſuetudine vel p̄uilegio habētes annalia bn̄ficioꝝ vacātiū: ꝑcipere debēt portionē quā haberēt bn̄ficia obtinētes ſi in illis eſſent reſidētes. Caplm. iiij.

Exhibita nobis ex ꝑte vr̄a petitio ꝯtinebat q̄ dudū poſt ꝯſtōnem a ꝑ nos editā qua ſp̄aliter ꝛ exp̄ſſe caueł q̄ hn̄tes annalia i eccl'ijs de cōſuetudīe p̄uilegio vl' ſtatuto q̄ rōne dictoꝝ annaliū fruct⁹ p̄mi v el ſecūdi vel alteri⁹ cuiuſcūq̧ ſequētis anni bn̄ficiorū vacātiū ſibi hacten⁹ in totū vēdicauerāt: nichil exinde vltra ſummā ꝑ qua vnūqđq̧ bn̄ficioꝝ ipſoꝝ cōſueuit in decime ſolutione taxari: p̄textu cuiuſuis p̄uilegij ꝯſuetudis vel ſtatuti q̄uiſmō ꝑciperēt: ſ; ipſi⁹ ſūme ꝑceptione dūtaxat deberēt eſſe cōtēti: totali reſiduo p̄dicta obtinētib⁹ bn̄ficia remāſuro. Niſi forſan illi q̄ fructus illos ſoluti eſſent cū integritate ꝑcipere mallēt ip̄m hr̄e reſiduū: et obtinētib⁹ bn̄ficia dimittere ſummā memoratā q̄ caſu ꝑcipiēdi qđ mallēt erat eis optio derelicta. Quādam aliā declaratoriā ꝯſtōnē fecimus in q̄ ſp̄aliter cauebał q̄ ſi hmōi bn̄ficiū obtinētes in eccleſia in q̄ ſp̄aliter illud bn̄ficiū exiſteret minime reſiderēt ad debitū ſeruitiū impēdendū capitulo eiuſdē eccl'ie nichil deberet accreſcere: cū ceſſante cā ceſſare debeat pariter qđ vigebat. Quodq̧ ex v̄bis declaratiōis hui⁹ ſatis innui videbał q̄ fruct⁹ bn̄ficioꝝ nō reſidētiū accreſcere debeāt habētib⁹ annalia memorata. Verū ex eo q̄ in declaratiōe dicta nō cōtineł exp̄ſſe de ꝑceptione annaliū bn̄ficioꝝ vacantiū vobis debitoꝝ de p̄dictis ꝯſuetudine/ p̄uilegio/ vel ſtatuto q̄ ad fruct⁹ nō reſidentiū in eiſdē q̄ vobis accreſcere debēt: nullum adhuc cōmodū aſſeq̄ potuiſtis. ſ; (vt p̄mittitur) dicti fructus capl'o nō accreſcāt. Quare nobis humiliter ſupplicaſtis vt qđ i hmōi declaratione noſtra tacite innuił declarare expreſſius dignaremur. Nos itaq̧ petitionē veſtrā iuri cōſonā eſtimātes: ac ꝑpterea in hac parte quieti et indēnitati veſtre ꝓuidere volētes. Preſenti oraculo declaramus q̄ fructus p̄dicte eccl'ie vel beneficij vacātis cui⁹ annalia in quib⁹ cōſiſtunt debētur vobis ex p̄uilegio cōſuetudine vel ſtatuto etiā ꝑ ea parte que obtinētibus p̄bendam vel beneficiū hmōi (ſi in eccl'ia vbi illa cōſiſtunt perſonalē reſidentiā facerent) deberetur: ſi nō reſideāt ibidē vere vel interp̄tatiue vtpote per ſpeciale p̄uilegiū ap̄licum vel al's ex cauſa rationabili ab hmōi reſidētia legitime excuſentur cū dicta pars vt p̄mittitur capitulo nō accreſcat: vobis accreſcere debet ſ̄m intētionem et mētem declaratorie memorate. Nulli ergo oīno hominū ꝛc̄. vt. ſ̄. Si q̇s autem hoc attētare p̄ſumpſerit ꝛc̄. vt. ſ̄. Datū Auinioſi. kal'. Martij. ponti. no. anno. v.

a ¶ Conſtitutionē. q̄ incipit. ſuſcepti. ꝛ ē vna de. xx. gloſatis ꝑ zenzelinū: ꝛ poſita ſub tit. de electiōe. Et int' has repetił cum glo. Guill'. de monte landuno i titu. ne ſede vacāte.

Annaliū perceptio multiplici iure pōt cōpetere.

Petitio iuri cōſona exaudiri meretur.

Beneficiat⁹ a reſidentia facienda q̄nq̧ excuſał.

¶ De penis. Ioannes. xxij.

¶ Ep̄s caturceſi. ꝑpter varios exceſſus per ipſum ꝑpetratōs p̄ſertim q̄ ſedi ap̄lice ſuis ſubditis ꝛ ſibiipſi iniurioſus fuerat varias penas incurrit: q̄m ꝑpetue depoſitiōis ſentētiā meruit: p̄uatuſq̧ fuit pōtificali ſacerdotali: ꝛ alio quolibet officio ꝛ ad ꝑpetuū carcerē cōdēnatus. Doctrina vtilis hic nobis tribuił: vt ſc; cognoſcam⁹ crimina ꝛ exceſſus quibus p̄lat⁹ deponi poſſit. Facit ad hoc. c. veritatis. extra de dolo ꝛ cōtu. ꝛ. c. et litteris. ꝛ. c. tā ta eſt clauis petri. de exceſ. p̄la. Et niſi antiq̄ libri hoc. c. ſub ti. de penis annotauiſſent: ſub titu. de exceſ. p̄la. poſitū fuiſſet. Capl'z vnicū.

Exempla diuinis debēt eſſe regula noſtra.

Diuinis ex ep̄l'is q̄ noſtroꝝ debēt eſſe actuū regula patēter inſtruimur aures nr̄as ſubditorū a ſuis p̄poſitis oppreſſorū indebite ꝛ aggrauatorum iniuſte nō obturare clamoribus: ſed ipſis ipſas potius cōpaſſiuis affectib⁹ inclinare: vt ſi ꝑ ſolertis inquiſitionis indaginem clamores hmōi opere cōpletos eſſe viderimus: liberationis oportune remediū ſollicitis ſtudijs apponam⁹. pena nichilomin⁹ debita puniturí in hāc patratorum qualitatē exceſſuū illicitos oppreſſores. Omp̄s etem̄ dn̄s audito clamore populi ſui ꝑpter duriciā eoꝝ q̄ operib⁹ p̄cerāt dolētis. ad liberandū eū deſcēdit: et ſummi tēpli p̄poſito qui iuxta nōis interp̄tationē in vias prauas inique diuerterat cōminando ſic ait. Expellā te de ſtatione tua: et de tuo miniſterio te deponā. Dudū ſiquidē fama graui: cla=

Prepoſit⁹ ſubditis durus ē a ſtatiōe ſua expellēd⁹.

more frequēti: ⁊ querela flebili ſubditoꝝ deſe
rētibus nobis Hugonē geraldi olim Catur=
ceñ. epm̄ de multiplicatis exceſſib⁹: oppreſſio
nibus grauibus enormibuſq; criminib⁹ eſſe
reū. Nos mala hmôi nolētes añ credere q̄ꝫ ꝓ
bare: ſup illis inq̄ſitionē p nos et p alios fieri
fecim⁹ diligentē. Et demū inq̄ſitiōis ipſi⁹ vi=
ſo ⁊ examinato ꝓceſſu luculēter: inuenim⁹ ꝙ
ei⁹ fuerat vitioſus igreſſus: cū p ambitionem
nimiā et p abrupta ſymoniace prauitatis ad
pōtificalē aſcēdiſſet honorē. Progreſſus aūt
ei⁹ (vt execrādo cōuenirer initio) iniurioſus
extiterat q̄ ad tria. Prio videlꝫ q̄ ad apl̄icam
ſedē cui(lꝫ ipm̄ honoraſſet in multis ⁊ tādem
ad epālis dignitatis apicē ꝓmouiſſet) terga
vertēs nō faciē: contēptū ꝓ grā: maleficiū ꝓ
bñficio ⁊ vituperiū retulit ꝓ honore. Appel=
lationib⁹ interdū ad ſedē ipſam ab eo vel offi
cialib⁹ ei⁹ p ſubditos oppſſos emiſſis: nedum
deferre cōtēptibiliter renuēs: ſꝫ eas v̄bo vili
pēdēs ⁊ facto: ſuis precipiēdo miniſtris ꝙ de
appellatiōib⁹ hmôi nō curarēt: ac nichilomi=
nus appellātes (q̄b⁹ cōtra opp̄ſſiones debue=
rat appellatio ipa eſſe remediū) nūc p captio=
nis iniuriā: nūc p ſpoliationē bñficioꝝ et al̄s
indebite affligendo multipliciter: nō abſq; vi
tio ingratitudis violās iuramētū fidelitatis
ab ipo p̄ſtitū dicte ſedi. nec verit⁹ m̄ris eccl̄ie
trāſgreſſionē apertā: nōnullis q̄ñq; p ſuas pa
tētes l̄ras de vacaturis mādauit bñficijs ꝓ=
uideri. vias ad vacationē coꝝ aperiēs nimis
illicitas ⁊ ſuſpectas ꝑniciōſus etiam fuit ⁊ fre
quēs l̄rarum apl̄icaꝝ abuſor. Scd̄o v̄o q̄ꝫtuꝫ
ad ſubditos erga quos nō pij p̄lati vel paſto=
ris pegit officiū q̄nimmo tanq; fur improbus
crudeliſq; tyrānus ſub pallio charitatiui ſub
ſidij incuſſis terrorib⁹ violētijs ⁊ iniurijs illa=
tis: doloſis inductionib⁹: ⁊ fraudib⁹ exq̄ſitis
veluti recurſor iniquus: extorſionib⁹ eos in=
tolerabilib⁹ pregrauādo. Nūc binas ī anno:
nūc plures in die: nūc al̄s nimiū exceſſiuas et
eccleſijs importabiles vtpote multiplicato
euectionū numero canonibus diffinito. inter
dū p ſe: interdū p alios ꝓcurationes exigen=
do. ꝓlibito viſitationis officio q̄ñq; nullate=
nus: ⁊ regulariter nō ad fructū correctionis:
ſed ad ſaturāde cupiditatis affectū impenſo:
ad alios queſtus illicitos ⁊ dānatos ſuū exa=
cuit frequēter ingenium. nec de modo nec de
cauſa curauit. Et cū inuenit ſubditos ſuis in
hoc reprobādis affectib⁹ non parentes: nec
al̄s ab eis exigere potuit concupita: calūnio=
ſas delationes fieri: cōtra eos lites moueri: ⁊
diuerſa eis grauamina ſubdole ꝓcurauit plu
ries iferri. Preterea nō citatos legitime: nec
cōuictos etiā: aut cōfeſſos ſuis priuauit bñfi=
cijs: occaſionē ꝓ cauſa cōfingēs non rationē
in his: ſed tyrānidē poti⁹ ꝓſequēs ꝑſonalem.
Multa falſa ſciēter inſtrumenta dictauit per
ſuos illa faciens notarios publicari. ⁊ vt illis
qualē ipſe habuerat ad eccl̄ias p̄beret ingreſ
ſum: inſtituere ei p̄ſentatos ſeu inſtitutionis
ſue eis cōcedere l̄ras ſepi⁹ renuit niſi primit⁹
certa ſibi ⁊ magna pecunia ꝓpter hoc exſolu
ta. Multa eccl̄iaſtica bñficia nunc ꝑmutatio=
nis pretextu: nunc v̄o ſimpl̄r in ſuis manibus
reſignata modo iure (vt pretēdebat) ordiario
mō ſup hoc (vt dicebat) apoſtolico munimine
indulto: de facto ſciēter cōtulit interuenienti
bus fraude / pacto / et ſymoniaca prauitate
ſubiectas ſibi eccl̄ias occupās: earū reditus
vſurpauit: et ſic in ſuis fuit corrupt⁹ iudicijs
proceſſum coꝝ ⁊ finē in pecuniarū cōmodum
ordinādo: quādoq; iuſtificās impiū innoxiū
iniuſte condēnans. ſic et alios corrūpere iudi
ces p obtinēda ſup oppreſſionib⁹ inchoatis
iniuſta victoria niſus fuit. Tertio q̄ꝫtum ad
ſe vt qui ſibi nequā exiſteret: nulli alij bonus
eſſet: ſue nāq; fame ꝓdigus ſe periurijs parē=
ter inuoluit: irregularitatiſq; laqueis irreti=
uit (⁊ q̄ḋ referre pudet) in corpus ſuū fornicā
do peccās p cōtinuatū incōtinētie vitiū quo
ſe dudū fedauerat pōtificali poſtea decorat⁹
honore: in ſua ponere gloria maculā et femo=
ra ſua nō erubuit mulierib⁹ inclinare. In his
quidē ei⁹ ſint reprehēdēdi ingreſſus ſic ſcan=
daloſus: ꝑniciōſus exēplo ꝓgreſſus: vt vitio
hmôi ſiue culpis neſcius finē imponere: ⁊ pe=
riculoſus egreſſus cū adeo foret in ipſo habi=
tuata malicia/ ꝙ (remanente ſibi ad ſolita fa=
cultate) in iniquitatis opere volūtas ſibi deſi
cere minime ſperaret. Propter q̄ḋ ne priori=
bus peiora cōmitteret: illud ſolū eſtimamus
ſalubre remediū: vt q̄ḋ velle nō poteram⁹ au=
ferre: eriperem⁹ vel poſſe. Nos itaq; ſup pre=
miſſis ⁊ plurib⁹ alijs eius nefandis exceſſib⁹
cū fratrib⁹ noſtris ex ſano cōſilio deliberatio
ne cohabita diligēti in prefatū Hugonē ge=
raldi. q̄ ſe omni honore ac dignitate reddidit
tam indignū. quiq; ob ſuas iniq̄tates ne pre=
ſit eſt abiectus a deo ſuis ligatū peccatis omniq;
honore ac dignitate pōtificali iā priuatum a
dño: de cōſilio oīm ⁊ ſingulorꝝ fratrū ipſorum
ꝑpetue depoſitionis ſn̄iam duximus ꝓmul=
gandā. Pontificali cū et ſacerdotali ⁊ alio q̄li
bet officio priuātes ⁊ ad perpetuū carcerē cō

Margin notes: Prelati nō debēt eſſe creduli. — Appellatio ē remediū contra oppreſſiones. — Prelatus erga ſubditos paſtoꝝ officiū pagere debet. — Procurationes ſubditos m̄ltos g̃uant. — Beneficio ꝑuari nō dꝫ nō citatus nō cōuict⁹ nec confeſſus. — Iuſtificādus impi⁹ non eſt nec inoxius cōdēnandus. — Prelatus incontinens in ſua gloria maculā poſuit.

dēnantes: vt ibi cōmittendis ceſſantib⁹ agat pniām de cōmiſſis. ¶ Nulli ḡ hoim liceat hāc paginā nr̄e ꝓmulgatiōis et cōdēnationis infringere vel ei auſu temerario cōtraire. Si qs aūt hoc attētare p̄ſumpſerit: indignationem oipotētis dei ꝛ beatoꝝ Petri ꝛ Pauli apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurū. Datū Auiniōn̄.xv.kal. Junij.pōti.noſtri anno ſecūdo.

¶ De penitētijs ꝛ remiſſionibus. Boni.viij.

¶ Centeſimo quoqꝫ anno viſitātibus baſilicas Petri ꝛ Pauli apoſtolorū pleniſſima peccatorum venia conceditur. Capitulum.j.

Antiquoꝝ hꝫ fida relatio[a] ꝙ accedētibus ad honorabilē baſilicam[b] principis apl'oꝝ[c] de vrbe[d] ꝯceſſe ſūt magne remiſſiōes ꝛ indulgētie pctōꝝ[e]. ¶ Nos igitur qui iuxta officij nr̄i debitū ſalutē appetimus ꝛ ꝓcuramus libētius ſinguloꝝ: hmōi remiſſiones ꝛ indulgentias oēs ꝛ ſingulas ratas et gratas habētes[f]: ipſas auc̄te aplica cōfirmamus: ꝛ approbam⁹. et etiā innouamus. et preſentis ſcripti patrocinio cōmunimus.

diuiſio textualis.

Antiquoꝝ. ¶ Hec epiſtola ſatis groſſe fuit cōpoſita. Et habꝫ ſex partes. Prio ſup remiſſionib⁹ et indulgētijs cōceſſis accedētibus ad eccleſiā principis apl'orū de vrbe fidā antiqꝫrū relationē cōmemorat. Scdo §. nos igiꝉ. remiſſiones et indulgētias hmōi cōfirmat approbat et innouat. tertio §. vt autē accedētibus ad eccl'ias beatoꝝ apl'oꝝ Petri et Pauli de vrbe vere penitētib⁹ ꝛ cōfeſſis pleniſſimā indulgētiam pctōꝝ dat. Quarto §. ſtatuētes. qd ꝓ indulgentia p̄dicta dictis vere penitētibus ꝛ cōfeſſis fieri oporteat ſtatuēdo taxat. Quinto §. vnuſquiſqꝫ th̄. antipoꝛhoriſat. Sexto §. nulli. inhibēs premiſſa nō infringi vult vt ſecus facientes maledictionem incurrant.

¶ Ut aūt btiſſimi Petrus et Paul⁹ apl'i eo amplius honorenꝉ: q̇ ipſoꝝ baſilice de vrbe deuotius fuerint a fidelibus frequentate: et fideles ipſi ſpiritualiū largitiōe munerū ex hmōi frequentatione magis ſenſerint ſe refertos[g]. ¶ Nos de oipotētis dei mia et eorūdem apl'orum eius meritis et auctoritate cōfiſi: de fratrum noſtrorum conſilio: ꝛ apoſtolice plenitudine p̄tātis: oib⁹ in p̄nti anno milleſimo trecēteſimo a feſto natiuitatis dn̄i nr̄i Jeſu xp̄i preterito proxime inchoato/ ꝛ i quolibet anno cētēſimo ſecuturo: ad baſilicas ipſas accedētibus reuerenter vere penitentibus et confeſſis[h] vel qui vere penitebunt et confitebuntur[i] in

a ¶ Relatio. Ad quā recurrendū eſt in antiquis. ff. de lega. iij. l. ſi chorus §. j. extra de ꝓba. c. cū cauſam.

Baſilica qd ē

b ¶ Baſilicā. i. eccleſiā. extra de relig. do. ca. j. xvj. q. vij. omnes baſilice. Et proprie eſt domus regia vel palatium regis. ſed modo per tranſlationem dicitur eccleſia: quia eſt palatium ſummi regis.

c ¶ Apl'orum. i. beati Petri qui primatū habuit/ et ſucceſſores ſui in eccleſia dei. xxj. diſtin. in nouo.

d ¶ De vrbe. Loquiꝉ vulgariter nā loquēdū eſt vt plures. ar. ex̄ de trāſ. ep̄i. iter corpalia §. ſꝫ neqꝫ. nā re ꝟa eccl'ia ſcti Petri nō eſt i vrbe ſꝫ in ciuitate leonina ꝛ min⁹ eccl'ia ſcti Pauli de qua etiā dꝉ ꝙ nō eſt in cōtinētib⁹ edificijs. Quid aūt īportet hoc nomē vrbs ciuitas/roma/ nota. extra. lib. vj. de ſen. excō. ſi ciuitas.

e ¶ Peccatoꝝ. i. penaꝝ ꝓ pctis debitaꝝ. ſic poniꝉ. ij. Machab. xij. in fi. ibi ſancta ꝛ ſalubris eſt cogitatio ꝓ defunctis exorare vt a peccatis ſoluantur.

f ¶ Habētes. Per hāc ratificationē ꝛ cōfirmationē ratificantur niſi legitime conceſſa. extra lib. vj. de reſcrip. ſi gratioſe §. fi. extra de elec. dudū. ij §. penul.

g ¶ Refertos. Nō refectos: quia refectio ꝓprie eſt corporis: ſed refertio eſt proprie mentis. vnde dic refertos. i. plenos beneſertos: obeſos ſeu graſſos. Et deſcendit refertus de refercio. cis. quod componitur de re/ et ſarcio. cis. Joan. mona.

h ¶ Et cōfeſſis. Qui eſt vere penitens/ et confeſſus habet veniā culpe quā ſolū de⁹ in cōtritione remittit que nō datur niſi correcto. ex̄ lib. vj. de reg. iur. pctī venia ꝛ pena eterna debita ꝓ culpa mortali cōmutatur a deo in penā tēporalē. Nam ſicut culpa reſpectu illius in quē cōmiſſa eſt fuit infinita: ſic ꝛ pena debet eſſe infinita cui⁹ infinitas tolliꝉ per remiſſionē culpe. Sed ꝯtra remaneat/ ignorat miniſter dei q̇ i penitētie ſacramēto aliquā portionē illi⁹ pene remittit vn̄ miniſter dei poſt premiſſa arbitraꝉ d̄ pena quā credit ſupeſſe ad arbitriū ſuū et ſic intelligiꝉ qđ oēs penitentie ſunt arbitrarie. xxvj. q. vij. tpa. extra de pe. ꝛ remi. q̄ſtū. ꝛ. c. ſeq. Tan tā tn̄ poſſet eſſe cōtritio cōfitentis ꝙ nedū culpa ſed pena prorſus tolleretꝉ. verū q: hoc eſt dubium apud hoīes: miniſter dei p̄ſertim vicarius xp̄i ꝛ ſucceſſor Petri iſtā penam certis de cauſis vt hic/ ꝛ de voto vltramarino ꝛ quibuſdā alijs cōmutat in certos act⁹ ſatiſfactorios. Sed pone: iſte miniſter minus diſcrete ſeu ſine cauſa legitima taxat. nūquid ꝯfeſſus ad plus tenebitur? Dic ꝙ ſic vt ſuppleaꝉ qđ de iure defecit. ff. de re. iudi. l. iiij §. ſi quis condēnatus: ꝛ hoc requirit virtus diuine iuſticie. manet ego Petri iudicium vbi cūqꝫ ex ipſius equitate fertur iudicium. xxiiij. q. j. manet. xj. q. iij. tūc vera. eſt eni ſibi cōmiſſum diſpēſare. i. diſcrete pēſare non diſſipare. ff. de offi. procu. ceſa. l. j. nec nego quin ſit abſolutus: ita ꝙ pena eterna cōmutata eſt in temporalē: q: hoc video in eo qui nō eſt miniſter. extra de elec. dudū. ij. Et ibi eſt abſolutus: non ꝓpter ſacramentum fidei. ſed propter fidē ſacramēti. ſed indiſcretio miniſtri in hoc ſe onerātis vel mei cōfitentis a debita pena tēporali me non releuat cōfitentem. Et dic confeſſis propoſito ꝛ facto.

Petri pena dꝫ eſſe infinita.

Pnie ſunt arbitrarie.

Diſpēſare vn̄ dicitur

i ¶ Confitebunꝉ. Facto/ ſunt tamē confeſſi ꝓpoſito als non ſunt filij dei ſed inimici. Tunc dic confitebuntur ꝛ ꝓpoſito ꝛ facto. Sed cum opera viua ad vitam eternā valeāt ꝛ mortificata viuificari poſſint dic ꝙ̄liter opera mortua vt labor itinerationis hic expreſſus in mortali peccato fact⁹ poſſit ꝓdeſſe ad remiſſionem penarū ꝓ pctis debitarū. licet poſt laborē huiuſmodi ſit vere penitens ꝛ cōfeſſus. Et notādum ꝙ ad hoc ꝙ indulgentie valeant: quattuor principaliter requiruntur. ꝛ quintū etiā huic ꝓpoſito poteſt addi ratione materie. Requiritur eni auctoritas in cōcedente. ido neitas in recipiente. pietas in fine. vtilitas in ope. Et

Indulgentie non valēt niſi ꝗnqꝫ cōcurrāt.

qntū qđ addi pōt ꝯgruitas in tpe. Primo ḡ req̄rit au
ctoritas in ꝯcedēte q̄ typica eſt ꝛ principaliter reſidet
in ſummo pōtifice. ſicut em̄ videm⁹ ꝙ i corpe natura
li vnicū eſt caput in q̄ poſiti ſunt oēs ſenſus: ſic in cor
pore myſtico qđ eſt eccl'ia eſt ponere caput vnū hn̄s
plenitudinē ptātis. Hoc em̄ ſic eē voluit ordinatio di
uina. Et huic concordat rō recta: voluit nāq3 diuina
ordinatio ꝙ eccl'ia militans repñtaret eccleſiā triū

Hieru- ſalē eſt terre- ſtris ꝛ celeſtis

phantē. de quib⁹ no. ſ. vj. lib. de elec. fundamēta. Vñ
Jo. in apo. vidi inq̄t hierl'm deſcēdentē de celo. qꝛ hie
ruſalē terreſtris: hoc ē eccl'ia militās exēplificata eſt
ꝛ formata ad inſtar celeſtis hierl'm q̄ ſurſum eſt: q̄ eſt
mr̄ nr̄a videlz eccl'ie triūphātis. ibi aūt ſm btm̄ Dio
nyſiū. Nouē ſunt ordines angeloꝝ ſub triplici hierar
chia diſpoſiti. Et eſt ordo ſub ordine et tandē oēs ſub
capite qđ eſt vn⁹ de⁹. Et ſi ibi velim⁹ ampli⁹ aſcende
re inuenim⁹ ꝙ pluralitas diuinarū pſonarū reducit̄
ad vnitatē eſſentie. rōnē illi⁹ ordinis diuina ſapiētia
in eccl'ia militāte voluit exēplari. Vñ in Job dr̄. Nun
quid noſti ordinē celi. ꝛ ponis rōnē ei⁹ i terra? Si aūt
in eccl'ia militāte eēt ponere duo capita de pari ſe ha
bētia quoꝝ vnū alteri minime ſubderet̄: non eſſet ra
tio celeſtis ordinis ꝯgruēter in ea poſita. Sꝫ tūc rō ce
leſtis ordinis ꝓprie et pfecte i t̄ra ponit̄ ſi cūcti grad⁹
ꝛ p̄lationū ꝛ p̄ncipatuū ſub vno capite collocent̄: et ei

Cephas dicitur caput.

obediāt ꝛ ſubdant̄. Hui⁹ aūt eſt ſol⁹ ro. pō. vicari⁹ xp̄i
ꝛ ſucceſſor petri. cui in huiuſmodi deſignationē dictū
eſt a dn̄o. tu vocaberis cephas: qđ interp̄tatur caput.
Huic etiā veritati cōcordat rō recta. Nā ſm ꝓclū oīs
multitudo reducit̄ ad vnitatē. Et ſm ph̄m in vnoq̄q3
gn̄e eſt reperire vnū p̄mū ꝛ ſuꝓmū qđ ē mēſura ꝛ regu
la oīm alioꝝ in illo gn̄e cōtentoꝝ. Et alibi monadē ſe
quit̄ dias. Oportet igit̄ ꝙ mltitudo hoīm reducat̄ ad
vnū. ꝛ in gn̄e hoīm ſit reperire vnū hoīem primū. qui ſit
ſuꝓmū in illo gn̄e: q̄ ſit mēſura ꝛ regula oīm alioꝝ ho
minū. hmōi aūt eſt ro. pō. q̄ eſt inter oēs hoīes ſuꝓmus
exiſtēs menſura ꝛ regula directiua oīm alioꝝ: cui ple
ne oēs catholici ſimplr̄ ſunt ſubiecti. Ad vltimū autē
in tm̄ ſe extendit iſta ſubiectio ꝙ qn̄ plenitudo gētiū
intrauerit / vt oīs iſrael ſaluus fiat ſicut dicit apl's ad
Roma. xj. c. tūc oēs natiōes orbis terrarū huic vnico
capiti. ſubijcient̄ ꝛ obedient. Et tūc implebit̄ illud qđ
ait ſaluator in Jo. Erit vnū ouile ꝛ vn⁹ paſtor. Sicut
ergo i corpe materiali eſt ponere vnū caput in q̄ ſunt
oēs ſenſus ſeu plenitudo ſentiēdi: ſic in eccl'ia militan
te (ne ſit tāq3 corpus mōſtruoſum ſi duo haberet capi
ta) eſt tm̄ ponere vnū caput videlz ro. pōti. in quo eſt
plenitudo ptātis ꝛ auctis. quā ſiquidē ptātem ꝯtulit
ei dn̄s qn̄ beato petro dixit. Quodcūq3 ligaueris ſup
terrā ꝛc. qđcūq3 ſolueris ꝛc. Ipē aūt ro. pō. eſt qui cō

Indul- gentia ſolis idoneis conce- ditur.

ceſſit iſtā indulgētiā. ꝛ in ipſo (vt iam oſtēſum eſt) ple
nitudo reſidet ptātis. Et ſic pꝫ p̄mū videlz ꝙ eſt au
ctoritas in concedēte. Scd̄m eſt idoneitas in recipiē
te. Nā ſm ph̄m Actus actiuoꝝ ſunt in patiente diſ
poſito. Nā theſaur⁹ eccl'ie nō applicat̄ niſi ei q̄ eſt mē
bꝛū eccl'ie. xj. q. iij. nichil ſic dꝫ. xxiij. q. iiij. ſi quis a ca
tholica. Et certū eſt ꝙ remanēte culpa nō remittit̄ pe
na qꝛ ſm Aug. nō dimittit de⁹ dedecus culpe ſine de
core iuſticie. Si aūt manente culpa remitteret̄ pena
eſſet dedecus culpe ſine decore [al's pudore] iuſticie
et ſic eſſet aliq̄d inordinatū in vniuerſo. qđ diuina ſa
pientia nō pmittit. arg. in aut. de here. ꝛ fal. §. inordi
natū. col. j. Opꝫ ḡ ꝙ capax idulgētie ſit purgat⁹ a cul
pa qđ fit in cōtritiōe. ille ḡ eſt habilis indulgētiā reci
pere. q̄ eſt vere penitens ꝛ cōfeſſus. Et hoc tāgitur in
forma indulgentie cū dr̄ ꝙ vere penitentib⁹ ꝛ confeſ
ſis hec indulgentia ſit cōceſſa nō alijs. ar. C. de remi

li. cū alligat̄. li. xij. extra de ap. paſtoral̄. in fi. Tertio
requirit̄ pietas in fine: hoc eſt honor dei ꝛ exaltatio fi
dei. in oī em̄ cōceſſiōe indulgentiaꝝ eccl'iaſticaꝝ fina
liter dꝫ attendi vt p hoc deus honoret̄ ꝛ fides exaltet̄
catholica. Quartū eſt vtilitas in ope: hoc eſt ꝙ opus
qđ pro indulgentia obtinenda imponit̄ ſit vtile ꝛ or
dinabile ad finē predictū. ſ. ad honorē dei ꝛ exaltatio
nē fidei. Circa qđ aduertendum eſt ꝙ in cōceſſiōe in
dulgentie nō attendit̄ q̄titas opis: ſed genus operis
indulgentia em̄ principaliter reſpicit grām nō meri
tū: al's non diceret̄ indulgentia. Si em̄ q̄s offendiſſet
regē vel p̄ncipē / ita ꝙ ꝓpter offenſam hmōi mereret̄
ſm legē patrie manu vel pede trūcari: et vt liberaret̄
a tali pena quā meruit / offerret principi duo vel tria
milia florenoꝝ: talis liberatio remiſſio dici non mere
retur: ſꝫ poti⁹ redēptio ꝛ quedā ꝯmutatio. argu. ff. de
ꝯtrahē. empt. l. j. Si aūt rex cōdonaret ei penā hmōi libe
raliter. vl' ei p pena vitanda aliquid leue imponeret
tunc talis liberatio remiſſio vocaret̄. ḡ indulgētie ec
cleſiaſtice p̄ncipaliter reſpiciūt grām nō meritū. me
ritū dico ꝓpriū. reſpiciūt tn̄ meritū alienū. ſ. meritum
xp̄i imo ſup illud fundant̄ ꝛ ex illo ſumunt̄. Paſſio nā
q3 xp̄i exceſſiua fuit. vñ ꝛ exceſſus vocat̄ in Luca. vbi
dr̄ ꝙ in trāſfiguratiōe xp̄i apparuerunt moyſes ꝛ he
lias cū eo. ꝛ dicebāt exceſſum quē cōpleturus erat in
hierl'm. vnica em̄ gutta ſanguis tā precioſi ſuffeciſſet
p redēptiōe toti⁹ mūdi. Nā ꝓpter ꝯiunctionē huma
nitatis cū diuinitate. q̄tulacūq3 paſſio xp̄i ppeſſa p
redēptiōe nr̄a habebat p̄ciū infinitū. Noluit aūt xp̄s
ꝙ exceſſus iſte fruſtra fuiſſet: et ꝙ de nichilo nobis
ſeruiret: ſed voluit ꝙ eſſet theſaur⁹ eccl'ie p ſuū vica
riū ro. pō. p fidelib⁹ loco ꝛ tpe diſpenſandus. diſpen
ſat̄ aūt / cū eis indulgētie ꝯcedunt̄. Nā ꝓpter vnionē
capitis ꝛ mēbroꝝ meritū capitis attribuit̄ ꝛ appli
cat̄ mēbris: ꝛ qꝛ ſic p alienū meritū non p ꝓpriū meri
tum liberant̄ a pena: ideo q̄tum ad ipſos talis libera
tio dicit̄ remiſſio ſeu indulgētia: lꝫ quo ad xp̄m q̄ hoc
nobis meruit vocetur redemptio copioſa. vñ in pſal.
Apud dn̄m mīa ꝛ copioſa apud eū redēptio. Nec eſt

Theſaurus eccl'ie p diſpēſationem ei⁹ non minuit̄

timēdū ſeu fantaſtice opinandū ꝙ p talē diſpenſatio
nē theſauri: q̄ fit in collatiōe indulgētiarū. p̄fat⁹ the
ſaur⁹ i aliq̄ minuat̄. Nā ſi oēs catholici vtriuſq3 ſex⁹
per vniuerſum orbem diſꝑſi in hoc anno cētesimo p
hac indulgentia obtinēda venirent ad vrbē: ꝛ pfecte
p̄fatā indulgentiā obtinerent. tota oīm indulgētia in
minori ꝓportiōe ſe haberet ad theſaurū ex quo ſumit̄
q̄3 ſit ꝓportio vni⁹ gutte aq̄ ad totū oceanū / vel vni⁹
grani milij ad montē ſcti Bernardi: qꝛ finiti ad finitū
eſt ꝓportio aliq̄: finiti ꝟo ad infinitū nulla ꝓpter infi
nitatē em̄ ſuā p̄fat⁹ theſaur⁹ ex diſpenſatiōe ſua nō di

Verſ⁹.

minuit̄ nec decreſcit: ꝟ⁹. Mille lꝫ ſumāt deperit inde

Indulgentia iſta cō ceditur romanis: q̄ta venientib⁹ a remotis.

nihil. Qꝛ ḡ indulgētie reſpiciūt p̄ncipalr̄ grām nō me
ritū ꝓpriū. iđ in indulgētijs ꝯferēdis nō attēdit̄ p̄nci
paliter q̄titas opis. vñ in p̄nti indulgentia romanis
q̄ viſitādo aploꝝ baſilicas ſatis parū laborāt pleniſ
ſima ꝯcedit̄ idulgētia ſicut eis q̄ de vltimis gallie / an
glie / ſcotie / ybernie / hiſpaniarūq3 finib⁹ accedunt cū
magnis laborib⁹ ꝛ expēſis. Attēdit̄ ḡ i iſtis indulgē
tijs cōferēdis p̄ncipalr̄ nō q̄titas opis: ſed gen⁹ opis
hoc eſt dictu ꝙ op⁹ qđ p dicta idulgētia obtinēda īpo
nit̄ ſit op⁹ tale qđ ordiet̄ ad finē p̄fatū i collatiōe idul
gētiaꝝ intētū q̄ eſt videlz honor dei ꝛ exaltatio fidei ꝛ
p̄mat⁹ eccl'ie in vrbe exiſtēs. Peregrinatio ꝟo ad p̄fa
tas btōꝝ aploꝝ baſilicas ad honorē dei ꝛ exaltationē
fidei vt plurimū ordiat̄. p hoc em̄ ꝙ ex tali pegrinatiōe
ſcti apli honorant̄ de⁹ in ipis ſe reputat honorari. ipi
em̄ p xp̄i honore conſeruādo et dilatando ſeipſos ex

poſuerũt ſupplicijs in vita pariter ꝛ in morte. ipſe aũt dñs ſe honorãtes honorare decreuit. vñ dicit i.j.lib. Reg. ij.c. Quicũq; honorificauerit me glorificabo eũ. q̃ aũtẽ ꝯtẽnũt me: erũt ignobiles. Ex hac em̃ peregrinatiõe fides catholica nõ modicũ exaltat̃ eo ꝙ ex oĩb⁹ xp̃ianitatis finib⁹ fideles cõfluũt ad ortũ fidei: ad baſilicã videlʒ ſcti Petri. Nũc cernit aptiſſime btũs Petr⁹ orõnẽ illã exauditã quã xp̃s ad patrẽ ſuũ fudit ꝓ eo dicẽs. Ecce rogaui ꝓ te vt nõ deficiat fides tua. Videt em̃ ꝙ vndiq; cateruatĩ ruũt fideles ppl'i ad ipſi⁹ baſilicã fidẽ catholicã ꝓfitẽtes. vñ videt ꝙ ei⁹ fides ſcḋm xp̃i rogationẽ nõ deficit ſʒ magis ꝓficit manifeſtiſſimis incremẽtis. O ſi verũ eẽ poſſet qḋ Ber. dicit. an nõ limina apl'orũ magis ãbitio q̃ deuotio terit. ſʒ nũc e ꝯrio põt dici: ꝙ deuotio nõ ãbitio limina apl'orũ terit: ꝛ eoꝝ baſilicas frequẽtat ſeu freq̃ntare facit. O q̃ntũ credẽdũ eſt btiſſimos apl'os exultare cernentes ſuas baſilicas a ppl'o xp̃iano cũ intẽſo feruore fidei ppl'oſi⁹ ꝛ frequenti⁹ q̃ ſolerẽt / ꝛ vigẽte deuotiõe ppl'i / accedẽtiũ ordine nõ ſuato ĩpetuoſi⁹ frequẽtari. nõ fuit a dieb⁹ antiq̃s tãta deuotio nec tãt⁹ fidei feruor in ppl'o xp̃iano. ex q̃ gaudẽt nõ ſoli apl'i: ſʒ tot⁹ etiã celeſtis exercit⁹: ꝛ ꝯfundit diabol⁹ ꝛ angeli ei⁹. Sic igit̃ pʒ ꝗ̃litas ꝛ ſoliditas hmõi idulgẽ. in quã ſic excellẽtiſſime ꝯfluũt. iiij. cãe ꝑdicte: q̃ ad hoc ꝙ indulgẽtie valeãt ꝑncipal'r req̃rũt̃

Fides Petri nõ deficiet.

Quintũ ꝙ põt adijci eſt ꝯgruitas ex t̃pe ꝯceſſa eſt em̃ hec indulgẽtia in t̃pe ꝯgruo videlʒ in ãno iubileo. In leuitico ſiq̃dẽ legit̃ ꝙ ann⁹ q̃nquageſim⁹ erat iubile⁹ in q̃ ſcḋm legis ꝑceptũ clãgebãt tũc tubis et remittebãtur debita: hic legalis iubile⁹ typic⁹ erat: ꝛ verũ iubileũ q̃ i aduẽtu xp̃i ſũpſit initiũ figurabat. Ad hoc em̃ xp̃s venit vt remiſſionẽ ꝛ idulgẽtiã ꝑdicaret ſpũaliũ debitorũ videlʒ pctõꝝ. vñ ipſe ꝑ Eſaiã dicit. Eſa.lxj. Sp̃s dñi ſup me / eo ꝙ vnxerit me ad euãgelizandum paupib⁹ miſit me. Et ſeq̃t̃. vt ꝑdicarẽ captiuis indulgẽtiã. Ecce tuba ꝑdicatiõis. Ecce indulgẽtia ſiue remiſſio debitoꝝ: ꝛ i exordio ꝑdicatiõis ſue ſic orſus eſt ꝑniam agite / appropinq̃bit em̃ regnũ celoꝝ. i q̃ ꝟbo forma ꝛ efficacia pñtis idulgẽtie ꝯtinet̃. hec em̃ idulgẽtia ſolis penitẽtib⁹ ꝛ ꝯfeſſis ꝯcedit̃ ꝛ eis regnũ celoꝝ ꝓpinq̃ſſimũ eẽ facit. Et q: xp̃s i ortu ſuo ſcḋm cõem curſum hũane nature fari nõ poterat: iõ i iubileo iſto clãgẽtes ꝑmiſit: vt ħr in Luca. ij. c. Factã eſt cũ ãgelo m'titudo militie celeſtis laudãtiũ deũ ꝛ dicẽtiũ. Gl'ia i excelſis deo. ꝛ i t̃ra ṗ. q̃diu em̃ ẽ in pctõ aliq̃s nõ ẽ ei par cũ deo. q: ſcḋm Eſa. c. xlviij. Non eſt par impijs dicit dñs remiſſa culpa: remanẽte pene debito / nõdũ ẽ par ꝑfecta. ſʒ vtroq; remiſſo: pleniſſima par hoĩb⁹ habet̃ cũ deo qḋ ꝑ iſtã indulgẽtiã obtinet̃. A natiuitate igit̃ dñi nr̃i ieſu xp̃i in q̃ ver⁹ iubile⁹ incepit: q̃libʒ ſequẽs ann⁹ q̃nq̃geſim⁹ vocari põt rectiſſime iubile⁹. ꝙ aũt ſumm⁹ põ. nõ i ãno q̃nq̃geſimo ſʒ i cẽteſimo idulgẽtiã iſtã ꝯcederet (ſicut ego ex ore ipſius audiui) duplex rõ mouit eũ. Prĩo q: vulgatũ ẽ ꝙ talis idulgẽtia i ãnis cẽteſimis a natiuitate xp̃i oĩ cõcedi ſolebat. Et q: vt dicit ꝯmẽtator. Sermo q̃ famat̃ ab oĩb⁹ nõ ẽ oĩno falſus. Et q: iſtḋ ſic publice famatũ erat ꝛ vulgatũ: noluit ſũm⁹ põ. ꝙ hoc ãno cẽteſimo i t̃pe ſui regiminis ſcḋm curſum t̃pis accedẽte ppl's xp̃ian⁹ hoc mũere fruſtraret̃. Alia cã fuit: q: ob fauorẽ idulgẽtie trãſmarine q̃ ſibi huic extitit: hãc idulgẽtiã nõ in ãno q̃nq̃geſimo q: frequẽter euenit: ſʒ i hoc cẽteſimo ꝯcedere voluit. Et deincep̃s in q̃libʒ ãno cẽteſimo ſecuturo eo ꝙ ꝑiod⁹ hũane vite ãnũ cẽteſimũ (niſi i pauciſſimis) nõ trãſcẽdit. Ad hoc ẽt adduci pñt alie ꝯgruẽtie ex q̃b⁹ frequẽtes aſſumo. Prĩa eſt q: ꝑ iſtã idulgẽtiã q̃ vere penitẽtib⁹ ꝛ ꝯfeſſis ꝯcedit̃ duplex idulgẽtia / culpe videlʒ et

Par nõ eſt impijs.

Ann⁹ iubile⁹ typic⁹ verũ iubileum figurauit.

Ann⁹ iubile⁹ nõ ſine cã fuit centeſimo q̃q; anno.

Vite hũane ꝑiodus cẽtũ annos nõ trãſcendit.

pene habet̃. ꝛ iõ ꝯgrue nõ i q̃nq̃geſimo q̃ ſimplicẽ remiſſionẽ denotat: ſʒ i cẽteſimo ꝯcedit̃ q̃ duplicẽ ꝯtinet iubileũ. Scḋa ꝯgruẽtia eſt: q: ſcḋm Bedã ꝛ Hiero. nũerus cẽteſim⁹ trãſit a leua ad dexterã: ſicut etiã dicit glo. ſup illḋ ꝟ ꝑabola ſeminis. Aliḋ cecidit i t̃rã bonã et attulit fructũ. aliḋ q̃dẽ triceſimũ: aliḋ ſexageſimũ: aliḋ cẽteſimũ. Qñ aũt aliq̃s migrat ab hoc ſeculo purgat⁹ a culpa / ſʒ nõ liberat⁹ a pena nõ trãſit a leua ad dexterã ſʒ a pena pñti trãſit ad penã purgatorij. Sʒ qñ migrat liberatus a culpa ꝛ pena: tranſit a leua ad dexterã. Et q: pñs idulgẽtia ſic diſponit hoĩem vt ſi pena adepta decedat trãſeat abſq; medio a leua ꝑſentis aduerſitatis ad dexterã etne felicitatis. ꝛ idcirco in ãno cẽteſimo ꝯgrue ꝯcedit̃. q̃quidẽ cẽteſim⁹ eſt nũer⁹ trãſiens a leua ad dexterã ſicut dixi. Tertia qm̃ ille iubile⁹ de q̃ agit̃ Leuit. xxv. redire faciebat t̃palia: ſʒ iſte ſp̃ualia: ꝛ iõ nõ ẽ mirũ ſi duplicet̃ t̃ps. Quarta hec indulgẽtia pleniſſima ꝑ nũerũ magis ꝑfectũ vt eſt cẽtenarius / debuit deſignari ꝓ tanto q: vſq; ad ipm̃ fit aſcẽſus ꝑ ꝯtinuã adiectionẽ vnitatis ad ꝑcedẽtẽ nũeꝝ ꝛ vltra ipm̃ tali mõ nõ ꝓcedit̃: ſʒ fit regreſſus ad ꝑncipiũ nũeri. ſ. ad vnitatẽ. Et vlteri⁹ tali mõ vſq; ad aliũ centenariũ fit ꝓceſſus. qḋ nõ eſt in aliquo alio nũero Quinta q̃drageſima eſt numer⁹ abundãs reddẽs in ſua abũdãtia q̃nquageſimã. Et eſt duplex q̃drageſima. vna deletiua mali: vt vulgaris. alia opatiua boni: vt illa q̃ ẽ int̃ paſcha ꝛ aſcẽſionẽ dñi. et ꝑ has duas q̃drageſimas nõ hñs grãm in duab⁹ q̃nquageſimis abũdat. Et ꝑ hãc in cẽteſimo abũdãter in gloria creſcit. Et dic argumẽtum ꝙ iſte tex. nõ dat liberationẽ purã ſed ſub ꝯditione: ꝛ qñ aliq̃d eſt ꝯceſſum ſub ꝯditione / nõ reſpicit t̃ps ipſi⁹ ꝯceſſiõis: ſʒ ꝯditiõis exiſtẽtis. ff. ꝟ ꝯdi. ꝛ demõ. l. eũ q̃. ꝛ ibi no. ff. ꝟ leg. ij. l. nõ opʒ ꝛ ideo in hac cõceſſiõe reſpiciã nõ t̃ps ꝯceſſiõis ipſius ſʒ ꝯditiõis exiſtẽtis. Et ꝙ hic ſit ꝯditio liq̃t ſic. q: hec dictio q̃ iũcta cũ ꝟbo futuri t̃pis ꝯditionẽ iportat. ff. ꝟ leg. j. ſtichũ. ff. de au. ꝛ ar. le. q̃nt⁹. Et tũc ad ar. hic nõ ꝯſequit̃ q̃s idulgẽtiã ex opib⁹ mortuis. vt ꝯcludit ar. ſed exiſtẽtia ꝯditiõis vt eſt oſtenſum. vñ conſiderato ope qḋ eſt virtuoſum de gñe ꝛ ab agẽte ſit pia ꝛ recta intentiõe ſcḋm dictamẽ recte rõnis quo ad bonũ hõ naturaliter inclinat̃. tale op⁹ põt dici aliq̃ mõ viuũ ꝛ meritoriũ lʒ nõ ꝑfecte ſalte merito ꝯgrui: lʒ nõ merito cõdigni. Et ꝓ tali ope dari põt indulgẽtia cũ fuerit diſpoſit⁹ ꝑ pniam ſubſequentẽ. Sed ponan⁹ ꝙ papa alicui exiſtẽti in grã cõcedat indulgẽtiã ſine cã rõnabili nõ faciẽti opus bonũ ꝓ quo eſt indulgẽtia merito cõcedẽda: q̃rit̃ vtrũ valeat? Videt̃ ꝙ ſic: q: papa hʒ plenitudinẽ ptãtis: nec hʒ ſupiorẽ quẽ ſequi debeat et a quo debeat regulari: ḡ ſi det ſibi indulgentiã tenet. ꝛ valet ei cui dat̃ q: capax eſt. ſed papa q̃ oĩa et ꝑcipue maiora agere dʒ cũ diſcretiõe ꝛ ſcḋm iudicium recte rõnis peccat in ſic ꝯcedẽdo. Sed dicendũ ꝙ lʒ papa habeat plenitudinẽ ptãtis q̃ntũ ad oĩa bona eccl'iaſtica t̃palia ꝛ ſp̃ualia: nõ hʒ tñ illã vt dñs: ſʒ vt miſter ꝛ diſpẽſator dñi ꝑncipalis. vñ lʒ nõ habeat ſupiorẽ in terris: eũ tñ hʒ in celis. Et iõ diſpenſatio taliũ bonoꝝ ab eo nõ dʒ fieri niſi in illis caſib⁹ in q̃b⁹ veriſimiliter appareret ꝙ dñs cuius ſunt hmõi bona ꝯſenſum adhiberet: vt poteſtas ſup ratiõe reſtringat̃. xj. q. iij. illa. Cõſtat aũt ꝙ deo nõ placet ꝙ tãta bona ſua ſine cauſa rationabili cõcedant̃: ꝛ ideo talis ꝯceſſio non valet. Quãuis ergo ille qui eſt ver⁹ dñs alicui⁹ rei ſi illã det alicui ſine cã rõnabili: põt tenere talis donatio: q: fit de conſenſu dñi / non meret̃ tñ donans nec agit fructuoſe: ſed poti⁹ peccat. q: cum quilibet ea que agit teneatur agere ſcḋm iudicium recte rõnis. ꝛ qui ſic agit / fru

Nũer⁹ cẽtenari⁹ eſt ꝑfect⁹.

Quadrageſima ẽ duplex

Indulgentia alicui cõceſſa ſine cã an valeat.

ctuoſe agit ⁊ meret̃.ep̄ꝫ ꝙ quicūqꝫ agit ꝯ iudiciū recte rõnis peccet. ❡ Itẽ ꝗrit̃ qdã in bono ſtatu fecit partẽ iſtoꝝ dierū: ⁊ ante cõpletionẽ labit̃ in mortale pctm̃. ⁊ tandẽ illis dieb' cõpletis ante annū ꝯfitet̃: an habeat indulgẽtiã? Dic ꝙ nõ: qꝛ dicta ꝟba reſpiciūt pctã cõmiſſa/ nõ cõmittenda. Nã indulgẽtia iſta cõpleta dat remiſſionẽ pene ſi aſſit vera confeſſio ⁊ pnĩa infra hūc annū qbus remitit̃ culpa effectiue ꝑ ſolū deū ſacf aliter ꝑ ſacr̃m pnĩe: ⁊ miniſterialiter ꝑ miniſteriū debitū eccl'ie. ⁊ indultū nõ reſpicit futuras penas ſed preteritas. ar. extra d̃ cõſue. c. ex pte. Itẽ hec tota indulgẽtia ꝑ. xv. dies fctã cõmutat penas olim pctõꝝ al's debitas in hūc laborẽ. ⁊ ſic hec idulgẽtia nõ reſpicit culpas cõmiſſas poſt iter ꝑegrinatiõis arreptū ſed añ. Sec' dicerẽ in tali caſu. Cõfiteor in ſpāli q̃cũqꝫ ſcio: ⁊ in gñali de aliis dolẽs ſuꝑ eo ꝙ alia q̃ cõmiſi neſcio reminiſci: tandẽ ſum memor vni' pcĩ grauis: iſte (vt habet̃. iii. ſulaꝝ) de iſto pctõ põt hr̃e purgationẽ poſt mortẽ: qd̃ nõ eſſet ſi nõ eſſet vere cõfeſſus. ⁊ ſic vera cõfeſſio hoc caſu tollit penã. Nec ob. ꝙ ſciens ⁊ memorãs de pctõ illud tenet̃ ꝯfiteri: ꝗ nõ eſt plene cõfeſſus. Dic ꝙ pctm̃ eſt remiſſum: ſꝫ fit iterato ꝯfeſſio ſpālis ne videat̃ ꝯtẽptus nã poſtq̃ ſcit nec ꝯfitet̃ ex ſuo ꝯtẽptu nouo ligat̃ ex̃ de ſen. excõ. ꝑ tuas. §. nos igit̃. vñ ſicut ꝟe cõtritus hꝫ remiſſionẽ culpe habẽs ꝓpoſitū cõfitẽdi poſtea: et ſi nõ ꝯfiteat̃ cū põt: peccat. ſic ꝯfitẽs i gñe de neglectis ⁊ poſtmodū reminiſcens tenet̃ ad ꝯfeſſionẽ. primo tñ erat remiſſio culpe: ⁊ ꝑ ꝯſequẽs pene ꝑ hãc idulgẽtiã.

Pnĩa ꝓ pctis iniūcta añ idulgẽtiam an tollat̃ per illam.

❡ Itẽ quero aliqs fuit ꝟe penitẽs ⁊ cõfeſſus ante iſtã indulgentiã ⁊ multa fuerūt ſibi iniūcta: nec loquor de iniūctis tãgẽtib' partẽ: vt i furto qꝛ hoc hac indulgẽtia nõ remittit̃. Nã lꝫ de' ꝑ verã ꝯtritionẽ ⁊ ꝯfeſſionẽ dimittat pctm̃: dãnū tñ vel iniuriã illatã ſeu illatã homini nõ dimittit. Sic eñ de' ⁊ q̃libet ali' grãm dꝫ facere vt ius alteri' nõ abſorbeat. arg. C. de emãci. lib. nec autẽ. ff. ne q̃d i lo. pu. l. ii. §. ſi qs a pncipe. nunq̃d iſta iniūcta tollent̃ ꝑ iſtã indulgentiã? Et videt̃ ꝙ ſic. Ponam' ꝙ iſte nõ fuiſſet ꝯfeſſus ante iſtã indulgẽtiã cõſtat ꝙ ꝑ iſtã indulgentiã oĩa fuiſſent ablata. ⁊ ꝯſtat ꝙ iſte tñ expectãdo fuit fatuus ſꝫ in alto caſu ꝯfitẽdo fuit ſapiẽs ⁊ fatu' nõ dꝫ eſſe melioris cõditionis q̃ peritus. ff. qd̃ vi aut clã. l. ſerui'. extra lib. vi. de ꝑben. eū qui. Cū igit̃ ſcdõ caſu pena tollat̃: multomagis ⁊ pmo.

Stult' non dꝫ eſſe melioris ꝯditionis q̃ ſapiẽs.

Itẽ hic remanet pena ꝓ pctõ: ꝗ illa tollit̃ ꝑ idulgẽtiã q̃ eſt pleniſſima vt hic dicit̃ q̃ pleniſſima nõ põt dici q̃ ad cordis ꝯtritionẽ/ nec oris ꝯfeſſionẽ q̃ h̃ ſupponunt̃: ꝗ erit pleniſſima q̃ ad ſatiſfactionẽ. Itẽ in ꝑticularib' indulgẽtiis fit in tãto: ꝗ in plena vt ẽ hic fiet remiſſio in toto. ar. ff. de rei vẽ. l. q̃ de tota. Sed ꝯ ſpālis obligatio ꝑ gñalem abſolutionẽ nõ tollit̃: cū ligatio ⁊ ſolutio ſibi inuicẽ rñdere debeãt. extra de peni. et re. c. i. ꝗ iſte cõfeſſus ſpāliter ſe ligãs nõ ſoluet̃ ei' obligatio ꝑ ſolutionẽ gñalẽ nõ facientẽ mentionẽ de ſpāli obligatione extra. vi. li. d̃ ꝯſti. i. ex̃ de deci. c. ex multiplici. ff. de ꝟb. obli. l. doli clauſula. ff. de pe. l. ſanctio. ⁊ eſt rõ. ex q̃ eñ iſte ꝯfitẽs ſpālit̃ ſibi ꝓuidet/ gñalis ꝓuiſio nõ hꝫ locū in eodẽ caſu: qꝛ nõ ꝓuiſo ꝓuidet̃: et ꝓuiſo nõ ꝓuidet̃. C. de pac. ꝯuẽ. tã ſuꝑ dotẽ q̃ dona. ꝓpter nup. l. vlt. vñ papa hoc hic nõ exprimẽs pnĩam tã iniūctã ⁊ acceptã nõ ſuſtulit nec dico qn papa remittere potuerit: ſꝫ nõ ſuſtulit qd̃ nõ expreſſit. Itẽ vt apparet ex hoc textu q̃ ſunt vel q̃ erūt infra centeſimū annū vere penitẽtes ⁊ cõfeſſi hñt hãc indulgentiã facientes qd̃. I. ſequit̃ et nõ claudunt̃ ꝯfeſſi ante hãc indulgẽtiã: al's bñ fuit diſpẽſatū. Item dato ꝙ nõ eſſent ꝟba illa: oĩbus in pñti anno ⁊c̃. adhuc idẽ videt̃ ꝙ verbū ꝟe penitẽtes et ꝯfeſſi nõ importat q̃ fuerant: ſed q̃ ſunt dūtaxat: niſi forte ex admixto [alis adiūcto] vt in hoc ſophiſmate albū fuit diſputatū. diſputẽt artiſte. Sed ad hoc vltimū põt reſpõderi iſta nõ hr̃e locū vbi adiectiuū nõ reſpicit certū tẽpus: vt cū dr̃ hõ albus. Nã iter adiectiuū tale ⁊ ſubſtãtiuū intelligit̃ q̃ eſt ſm̃ pſcianū: ſꝫ ſec' in adiectiuo tẽpus diſcernẽte: vt i ꝟbo ꝯfeſſus qd̃ eſt pteriti tpis et act' in eo deſignat' eſt ꝑterit': ſed termin' adhuc põt eſſe pñs vel iã ꝑteritus. Et idõ in ſuppletione pteriti deponẽtis vel paſſiui ponit̃ q̃ eſt/ vel q̃ fuit. vñ ſi fui ꝯfeſſus añ hãc indulgẽtiã ſi remãſi i grã: eſt ꝟitas ꝙ ſum ꝯfeſſus. i. remaneo i illa ꝟa cõtritione. ⁊ dato ꝙ labar in pctm̃: ⁊ poſtea ꝟe ꝯfitear: adhuc illa ꝯfeſſio pma vere remanet ⁊ opa pma reuiuiſcūt. Itẽ dat̃ particularis idulgẽtia ꝟe penitẽtib' ⁊ ꝯfeſſis pone vni' anni: ſi nõ daret̃ niſi illis q̃ ſunt actu i ꝯfitẽdo: ridiculū eſſet ꝗ extendit̃ ad illos q̃ ꝯfeſſi ſunt. Et papa declarauit ꝯſiſtorialiter ꝙ pnĩe ante a iniūcte etiã tollunt̃ ꝑ cõmutationem opis ſatiſfactorii hic poſiti. Dixit etiã ꝙ vota (ex cepto hieroſolymitano et ingreſſu religiõis) tollunt̃ ꝑ hãc indulgẽtiã. Et ego dixi hoc verū de votis q̃ eſſent ꝓpter cõmutationẽ pnĩe vel eſſent ipoſita i ſatiſfactionem pctõꝝ. ſec' videbat̃ de votis hoc nõ reſpicientib' verbi grã. Aliqs exiſtẽs in piculo maris vouit ire ad ſctm̃ Iacobū: vl' exiſtẽs infirm'. vñ tale votū cū nõ fit ꝓpter penã pctĩ quã tollit hec indulgẽtia q̃liter tollit̃ ꝑ hãc idulgẽtiã ſatiſfactoriã d̃ penis pctõꝝ? Rñdit tñ michi papa ꝙ etiã vult hoc votū tolli ꝑ hãc indulgentiã. qd̃ põt papa/ lꝫ ꝟba indulgẽtie hoc nõ patiant̃. et eſt ſec' qñ pctm̃ vel votū tãgit tertiū: qꝛ hoc nõ tollit̃ ꝑ hãc indulgẽtiã. ſꝫ qñ ꝓponit̃ ſctõ hoc eſt ordiatū i deū vñ tale votū ꝑ hãc indulgẽtiã tollit̃. Declarauit etiã ꝙ ſuꝑpnĩarii nil debẽt iniūgere vltra iniunctionẽ hic poſitã: al's (vt dicebat) indulgẽtia fruſtraret̃ niſi cõſitẽs volẽs facere opa ſuꝑerogatiõis volūtarie pnĩam ſatiſfactoriã aliã ab hac taxata reciperet: niſi ad aliū finẽ iniungeret̃. ꝟbi grã. Pnĩa nedū eſt ad remiſſionẽ penaꝝ ꝓ cõmiſſis ⁊ omiſſis debitaꝝ ſꝫ etiã ad cautelã futuroꝝ. ⁊ q̃ ad iſtud forſan põt pnĩa iniungi.

Vota an tollãtur ꝑ idulgẽtiã anni iubilei.

Itẽ q̃ro monachus ab abbate humiliter requirit vt veniat licentiatus ab abbate ꝓ dicta indulgẽtia acquirenda. Querit̃ an abbas iuſte poſſit hãc licẽtiã ſibi ꝯcedere? Et videt̃ ꝙ ſic. nã monach' ꝓ vtilitate monaſterii recedere põt abbate iperãte. extra de poſtula. c. ex parte. xvi. q. i. monachi. §. Cõtra. vouẽs votū ꝑegrinationis celeberrime: ⁊ tandẽ religionẽ intrãs: nõ videtur fractor voti: qꝛ illud in meli' cõmutat. ex̃ de vo. et vo. re. ſcripture. extra de iureiur. ꝑuenit. §. ergo meli' eſt vouere religionẽ ⁊ ꝓſequi: q̃ ꝓſequi dictã indulgẽtiã ergo tum abbas de meliori debet ꝓſpicere monacho ſuo dictã licentiã ꝓpter maius bonū dimittendū cõcedere nõ dꝫ. Rñ. ꝙ põt vt ꝯcludit pma rõ. et eo efficaci' recipit indulgentiã q̃ magis eſt diſpoſit' interi' ꝑ virtuoſa exercitia religionis. Ad ar. in oppoſitū dicendū eſt ꝙ act' ꝑegrinãdi cõpatit̃ ſecū oĩa illa q̃ ſunt eſſentialia religionis: ⁊ ideo cū vtrūqꝫ religio ⁊ ꝑegrinatio ſit q̃d bonū/ neceſſe eſt ꝙ ambo ſimul ſint mai' bonū q̃ alterū tñ. ſ. obſeruãtia religionis tñ. qꝛ oẽ totū eſt mai' ſua parte: et idõ ambo ſimul tãq̃ maius bonū magis diſponūt ad grãm ſuſcipiẽdã ⁊ bonū indulgentiarū. rõ aūt in oppoſitū ꝓcedit acſi obſeruantia religionis ⁊ ꝑegrinatiõis eſſent inuicẽ icõpatibiles qd̃ nõ eſt verū. ⁊ facit. xx. q. iiii. monachū. §. ſi. Sed ꝯ. monachatus oẽm maculã abſtergit. aut̃. de mo. in pn. col. i. et abſterſum facit creſcere in opa ꝟtuoſa: ſed ꝑ indulgentiã predictã nõ habet̃ niſi primū. ꝗ monachatus melior. Sol'. cū ꝑ tramites cões ꝓcedit̃ bñ arguis ſed in hac indulgentia proceditur ꝑ ſemitam cõpendii vt

Monach' an poſſit ab abbate licẽtiari vt ad iubileū annum eat.

hmōi p̄ſenti ⁊ quolibet cē̄teſimo ſecuturo annis nō ſolum plenā et largiorē imo pleniſſimā[a] oīm ſuorū cōcedemus et ꝯcedim⁹ veniā[b] pctōꝝ[c]. Statuentes[d] vt q̄ voluerint hmōi indulgē̄tie a nobis cōceſſe fieri participes: ſi fuerint romani/adminus .xxx. dieb⁹ continuis[e] ſeu interpolatis[f] et ſaltē[g] ſemel i die. Si ṽo peregrini[h] fuerint aut forenſes[i] ſimili[k] modo diebus .xv. ad baſilicas eaſdē accedāt. Unuſq̄ſq; tamē plus merebitur ⁊ indulgentiā efficacius cōſequetur[l]

eſt premiſſum. ¶ Sed quero aliq̄s vere penitēs ⁊ confeſſus inchoauerat hmōi indulgentiā ⁊ firmiter ꝓponebat eā ꝑficere: ſed infirmitate ſuꝑueniēte mortuus eſt: nūquid d3 hmōi indulgē̄tia gaudere ac ſi eā perfeciſſet? Videt̄ ꝙ nō: q2 hec cōceſſio nō eſt pura ſed cōditionalis vt ſuperius eſt ꝓbatū in glo. ſuꝑ ver. cōfitebunt̄. que cōditio videtur ꝺfeciſſe. vt arg. ff. de cōdi. et demon. l. q̄ heredi. §. fi. Cōtra videt̄ fauore indulgē̄tie q̄ animam liberat a pena: ſicut ſeruus cui legata eſt libertas ſi ꝑ certū tē̄pus ſeruierit libertatē conſequitur: l3 ꝑ aduerſam fortunā fuerit impeditus ſeruire. ff. de ſta. libe. cū heres. in §. ſtichus. j. C. de cō. inſer. l. j. Hic aūt infirm⁹ viuit vſq; ad tē̄pus qd̄ ꝑegrinari debuit: ⁊ ſic videt̄ liberatus: vt. d. §. ſtichus. aut nō ⁊ tūc nō eſt liberat⁹. Et eſt rō: q2 cōceſſio indulgentiaꝝ nedū ē ſub ꝯditione (vt eſt dictū) cōcepta ſ3 in die vñ oportet vtrūq; ſubeſſe: q2 ꝑ infirmitatē nō d3 plus ꝯſequi q̄ ſi in ṽitate dictā indulgē̄tiā ꝑfeciſſet. vt. d. l. cū heres. §. ſeruire. ⁊ §. ſtich⁹. ⁊ eo. ti. l. ſi hereditas. j. rñ. ff. de verb. obli. l. in illa ſtipulatione. ⁊ l. inſulā. extra de elec. vj. lib. cōmiſſa. j. rñ. Quicq̄d ſit de iure: papa declarauit ꝙ illi q̄ inceperūt venire l3 nō peruenerint: morte vel alio legitimo impedimē̄to detē̄ti: vel ſi venerint nec cōpleuerint habeāt hāc indulgentiam.

Indulgentia plenaria an ꝯcedat̄ illi qui ꝑegrinationē requiſitam morte ꝑuent⁹ implere non potuit.

Rñſio ṽba ad qōnē.

¶ Itē quero cui ſufficit hoc caſu confiteri etiā in his q̄ ſedi apl̄ice vel ep̄is reſeruantur? Et videt̄ ꝙ ſimplici ſacerdoti: q2 lōge maiorē iniunctionem ſimplex ſacerdos pōt facere q̄ ſit pena contē̄ta. Cōtra dic/q2 confitens eget diſcreto cōfeſſore nedū ꝓpter penitentiā ſibi iniungendā vt arguis: ſed etiā ꝓpter cōfitētis directionē q̄ melius fiet ꝑ maiorē q̄ ꝑ minorē. Nā ſicut in foro iudicij maiores cauſe requirūt maiores iudices. extra de appel. vt debitus. in fi. extra de bap. maiores in pn̄. ſic in foro anime maiora peccata maiores iudices requirūt. nec eſt veriſile ꝙ papa vno ṽbo gradus cōfitentium voluerit abſorbere. extra de elec. eccleſia veſtra. ij. §. deniq;. C. de inoffi. teſta. l. ſi qn̄ in pn̄. Eſt eñ ordo eccl̄iaſticus iſte. q2 eſt ſumm⁹ ſacerdos vt papa: eſt magn⁹ ſacerdos: vt ep̄s: ⁊ eſt ſacerdos vt curatus. ⁊ iſti in republica clericoꝝ fundāt intentionē ſuā de iure cōi. ſummus ſacerdos in oībus. magnus ſacerdos ⁊ ſacerdos in ſuis territorijs. xxj. diſt. in nouo. extra de ꝓba. cū cām. extra de parro. ⁊ ali. parrochi. c. ſignificauit. ⁊ c. ſuꝑ eo. Nec ꝓſequor quid cuiq; iſtoꝝ cōpetat. ⁊ de hoc no. c. ſuꝑ cathedrā: edito poſt publicationē ſexti libri. Nec dico cōfitendum diſcretiori ex ☞ precepto ſeu neceſſitate: ſed ex cōſilio ſeu cōgruitate.

Cōfeſſor diſcretus eſt valde vtilis.

a ¶ Pleniſſimā. S3 quō iſta ſe cōpatiunt̄ plenā largiorē et pleniſſimā? Dico papā interpretatū fuiſſe in cōſiſtorio me p̄ſite hāc indulgentiā adeo plenā prout clauiū p̄tās ſe extē̄dit. qd̄ intelligo ꝓut ṽba patiunt̄.

b ¶ Ueniam. quod modis dicitur venia. no. extra lib. vj. de reg. iur. peccati.

c ¶ Peccatorum. Id eſt penarum ꝓ peccatis debitarum. vt. ṡ. eo. ca. j. reſponſo.

d ¶ Statuentes. Cōceſſit. ṡ. eo. §. proxi. nūc ſtatuit qui ⁊ quando erunt participes hmōi indulgentie.

e ¶ Continuis. Ut q2 ſucceſſiue. xxx. dies complent ſine interruptione. vnde continuum eſt vicinum ſine interpoſitione quaſi ſimul teneatur.

f ¶ Interpolatis. Per vnū/l/ab inter: et polus: vñ interpolare eſt obſcurare ⁊ interrūpere vt hic: vbi q̄s q2 iuit prima feria: et interpolate iuit. i. interrupit: q2 ſecūda feria nō iuit: ſed tertia.

In pol qd

g ¶ Et ſaltem ſemel i die. Hec ṽba papa in ꝯſiſtorio ſic eſt interpretat⁹ cum p̄cedē̄tib⁹ vt cōtinuatio ſeu interpolatio etia3 ꝓſit ſi ſit ſemel ſctā i die in vna dictaꝝ baſilicarū. ṽbi gr̄a. ſemel in die vado ad vtrāq; baſilicā. et ſic eſt cōtinuatio quo ad illā diē: ſiue ſit continuatio ſiue interpolatio q̄ ad dies p̄cedētes. Poſſet etiā eſſe interpolatio vt ſemel in die vadā ad ſanctū Petrū dūtaxat: et alia die cōtinue ⁊ interpolate ad ſanctū Paulū dūtaxat: ⁊ tūc iſte due itinerationes erūt ꝓ vna die.

h ¶ Peregrini. De quibus habetur extra de peregrinā. c. vno. ⁊ extra de cle. peregri. per totum.

i ¶ Forē̄ſes. i. qui veniē̄tes de foris nō venerunt cā peregrinationis: vidē̄tes tñ hanc indulgentiā conſequūtur eandē. Quid de curialibus exiſtē̄tibus in curia papali? Rñ. Sixtus papa illos debere facere. xxx. dies. Et eſt ratio: q2 iſti nec vere peregrināt̄ur nec vere ſunt forē̄ſes. ſed vt moraturi in curia accedunt: vt cardinales: officiales curie: aduocati: ꝓcuratores: et in curia manentes qui terminū ſui receſſus ignorāt: cum legem pape imponere nequeant vt cauſe eorū finem accipiant. de appel. ex inſinuatione.

Curiales cu3 nō ſint ꝑegrinantes an poſſint mereri indulgentias.

k ¶ Simili. Sc3 diebus cōtinuis ſeu interpolatis: et ſaltem ſemel in die. vñ ſimilis modus eſt vtrobiq;: licet terminus ex vna parte ſit reſtrictior.

l ¶ Cōſequetur. Al's aſſequet̄. Sed quō hoc poteſt eſſe cū iſti habeāt pleniſſimā indulgentiam. ṡ. e. §. vt autē. in fi. cū ſuꝑlatiuus dicat qualitatē intē̄ſam i termino vltra quē non contingit ꝓgredi: ⁊ cōparatiuus eādem qualitatē dicat extē̄ſam: tñ citra terminū. ⁊ poſitiuus eandē ſignificat abſolute? Sol. ingredi aulā glorie recipit plus ⁊ minus. Nā ſi q̄s eſt in gratia per verā confeſſionē ⁊ verā penitē̄tiā ⁊ eſt ſine obligatione ad penā. ꝑ hāc indulgentiam eo ſic mortuo ſtatim euolat: ⁊ ſic habet ſtatim pleniſſimā indulgentiā q̄tū ad ingreſſum domus celeſtis: verū ſi iſte idem cū predictis ſe ornaſſet credo deuoti⁹ ⁊ efficaci⁹ tūc ingrederetur domū regni celeſtis melius intē̄ſiue. q2 vt habetur in Joā. In domo patris mei māſiones multe ſunt vnde dicit ꝓſa. Illic patres diſpoſiti ꝓ dignitate meriti. vnde dic ꝙ conſequi efficacius pōt referri ad fructū quē quis ex indulgē̄tia cōſequit̄. ſic videl3 ꝙ maioris pene remiſſionē obtineat. Et ſic verba predicta nō poſſunt habere veritatē: q2 ſuperlatiuus gradus qui per ſuperabundantiā dicit̄. omniū gradaum conſummationē includit. Item iſta indulgentia per quā ſit totalis culpe remiſſio et totius pene: in quadā priuatione ſeu negatione conſiſtit. in priuatione autē et negatione nō inuenitur magis ⁊ minus. Unde q2 ingredi in regnū celorum inquantū includit adeptionē glorie eſt quid poſitiuū ⁊ in quo inuenit̄ magis et minus: poteſt dici ꝙ aliq̄s efficacius ⁊ perfectius poteſt ingredi regnū celoꝝ. Item hoc aduerbiū efficacius

Indulgentia an poſſit obtineri maior ꝑ vnu3 q̄ per alium.

poteſt referri ad mediũ per quod aliquis meretur il lud ꝓpter quod huiuſmodi indulgentiã cõſequatur quod eſt opus operatũ ⁊ deuotio operãtis: ſic videli cet intelligẽdo q̄ agens ad hoc q̄ indulgentie fructũ determinatum inde conſequatur efficacius agit hoc q̄ illum valeat

qui baſilicas ipſas amplius ⁊ deuoti⁹ frequentabit. ❡ Nulli ergo omnino hominum liceat hãc paginam noſtre[a] cõfirmationis / approbationis innouationis / ꝯceſſionis[b] et cõſtitutionis[c] infringere[d] ⁊c̃. Datũ Rome apud ſanctum Petrũ. viij. kal. Martij pontificatus noſtri anno ſexto.

obtinere. quia ſi ageret paucio ra opera: ⁊ cum minori deuotio ne nichilomin⁹ verũ fructũ indulgentie conſequeretur. Cum aũt plura opa ⁊ ex maiori deuotione facta q̃tũ eſt de ſe ſint efficaciora ad aliquid ꝓmerẽdũ q̃to aliquis deuotius ⁊ frequentius agit opus dicte peregrinationis tanto efficacius fructum dicte peregrinationis conſequitur.

a ❡ Noſtre cõfirmatiõis. appro. ſ. e. §. nos igitur.
b ❡ Conceſſionis. ſ. eo. §. vt autem.
c ❡ Conſtitutiõis. ſ. eo. §. ſtatuentes.
d ❡ Infringere vel ei auſu temerario cõtraire. Et hoc anno milleſimo. ccc. q̃ incipit a natiuitate dñi ſm vſum eccl'ie ro. papa fecit idulgẽtiã plenã ter in anno primo die iouis ſctã his q̃ principalit᷑ venerãt ꝓpter hãc indulgẽtiã etiã ſi nõ fuiſſent ad baſilicas dictoꝝ aplõꝝ niſi ſemel. ⁊ die dedicatiõis baſilicarũ dictorũ aplorũ q̃ eſt die octauo poſt feſtũ beati Martini hiemalis. Et die natiuitatis ſequẽtis. Jo. mo. cardinal.

Additio. Adde quedã notãda in ſim̃ indulgẽtia plenaria ꝯceſſa crucẽ aſſumẽtib⁹ ꝯtra īfideles examinata per Jo. an. in nouella. in. c. ad liberãdã. de iudeis. Adde etiã quedã pulchra deciſa ad ꝓpoſitũ p̄ Hoſti. in ſumma d̄ remiſſiõib⁹ poſt titulũ de penitẽtijs in §. quib⁹ ꝯſiſt. ⁊ in §. ad q̃d valẽt ⁊ inq̃tũ. ⁊ alijs §. ſeq. Adde etiã nõnulla pulchra in ſim̃ p̄ car. flo. in cleme. ſi dñm. de reli. ⁊ vene. ſancto. in fi. Et an verba tertia vel quarta p̄e pñle que ponunt᷑ in clemẽ. ij. de pe. ⁊ remiſ. ponant᷑ exẽplificatiue tñ vide Oldra. in ꝯſilio. x. qd̄ incipit factũ tale eſt / dñs clemẽs ⁊c̃. in vltimo titulo dicti concilij. Et adde q̄ dñs Clemens. vi. de anno M. ccc. reduxit iubileũ ad annũ quinquageſimũ in ꝑpetuũ p̄ bullã ſuã ⁊ decretalẽ q̃ incipit Unigenitus dei fili⁹ ⁊c̃. Et addidit tertiã eccleſiã viſitãdã: videlꝫ ſancti Joãnis laterañ. vbi etiã inter alia declarauit q̄ accedentes ad indulgentiã hm̃õi poſt iter arreptũ impedit legitime quominus ad vrbem illo anno valeant peruenire aut in via vel dierũ pretaxato numero non cõpleto in vrbe deceſſerunt / eandem indulgẽtiã conſequant᷑. Et inſup̄ nichilomin⁹ oẽs ⁊ ſingulas indulgentias tam p̄ eum q̃ p̄ predeceſſores ſuos ro. ponti. tam prefatis trib⁹ eccleſijs q̃ alijs de dicta vrbe conceſſas ꝯfirmauit ⁊ innouauit pontificatus ſui anno primo in Auinioñ. Quõd deinde martinus quintus magis abbreuiauit. Et Paulus ſecundus etiam reduxit ad viceſimũquintũ. Et deinde Sixt⁹ confirmauit cũ reuocatiõe omniũ aliarũ plenariarũ indulgẽtiarũ. Et plura alia examinaui ſup̄ gloſis quas fecit ad dictã decre. vnigenitus. ſ. Clementis. vj. Et ibi poteris videre. Uide etiam aliqua per Ja. de zochis in repetitiõe capituli. omnis vtriuſq; ſexus. de peni. ⁊ remiſ. in vltima parte. Joan. fran.

Clemẽs. vj. archiepõ terracoñ. eiuſq; ſuffraganeis. ❡ Ann⁹ iubileus ſiue plenaria remiſſio q olim dabat᷑ quolibet cẽteſimo anno oĩbus vere penitẽtibus ⁊ cõfeſſis viſitãtib⁹ baſilicas beatoꝝ Petri ⁊ Pauli p̄ iſtã extrauagã. ad annũ q̃nquageſimũ reducit᷑. Cap. ij.

Unigenit⁹ dei fili⁹ de ſinu p̄ris in vterũ dignat⁹ eſt deſcẽdere m̄ris ĩ qua ⁊ ex qua noſtre mortalitatis ſubſtãtiã diuinitati ſue: in ſuppoſiti vnitate ineffabili vnione cõiunxit. id qd̄ fuit ꝑmanens: ⁊ qd̄ nõ erat aſſumẽs vt h̃ret vñ hoĩem lapſũ redimeret ⁊ ꝓ eo ſatiſfaceret deo p̄ri. Ubi eñ venit plenitudo t̄p̄is: miſit de⁹ filiũ ſuũ factũ ſub lege natũ ex muliere: vt eos q̃ ſub lege erãt redimeret: et adoptionẽ reciperet filioꝝ. Ipſe nãq; fact⁹ nobis a deo ſapiẽtia: iuſticia: ſanctificatio ⁊ redẽptio: nõ p̄ ſanguinẽ hyrcoꝝ aut vituloꝝ. ſꝫ p̄ ꝓpriũ ſanguinẽ itroiuit ſemel in ſctã: et'na redẽptiõe inuẽta. nõ eñ corruptibilib⁹ auro ⁊ argẽto: ſꝫ ſuijpſi⁹ agni incõtaminati ⁊ imaculati ꝑcioſo ſanguine nos redemit quẽ ĩ ara crucis inocẽs imolat⁹ nõ guttã ſanguis modicã: q̃ tñ ꝓpter vnionẽ ad x̄bũ ꝓ redẽptiõe toti⁹ hũani gñis ſuffeciſſet: ſed copioſe velut quoddã ꝓfluuiũ noſcit᷑ effudiſſe: ita vt a plãta pedis vſq; ad verticẽ capitꝭ nulla ſanitas inueniret᷑ ĩ ipõ. Quãtũ ḡ ex ide vt nec ſup̄uacua: inanis: aut ſup̄flua tante effuſionis miſeratio redderet᷑: theſaurũ militãti eccl'ie acq̃ſiuit. volẽs ſuis theſaurizare filijs pius p̄r: vt ſic ſit ĩfinitus theſaur⁹ hoib⁹. quo q̃ vſi ſunt: dei amicitie ꝑticipes ſunt effecti. Quẽ quidẽ theſaurũ nõ in ſudario repoſitũ: non in agro abſconditũ: ſed p̄ beatũ Petrum celi clauigerũ eiuſq; ſucceſſores ſuos in terris vicarios cõmiſit fidelib⁹ ſalubriter diſpẽſandũ. ⁊ proprijs ⁊ rõnabilib⁹ cauſis. nunc ꝓ tali: nunc ꝓ partiali remiſſione pene t̄p̄alis ꝓ p̄ctis debite tã gñaliter q̃ ſpãliter (ꝓut cũ deo expedire cognoſcerẽt) vere penitẽtibus ⁊ confeſſis miſericorditer applicandũ. Ad cuiuſquidem theſauri cumulũ beate dei genitricis: et oĩm electorũ a primo iuſto vſq; ad vltimum merita adminiculum preſtare noſcunt᷑: de cui⁹ cõſumptione ſeu minutione non eſt aliquaten⁹ formidandũ tam ꝓpter infinita xp̄i (vt predictũ eſt) merita: q̃ ꝓ eo q̄ q̃to plures ex eius applicatione trahunt᷑ ad iuſtitiã: tanto magis accreſcit ipſorũ cumulus meritorũ. Qd̄ fe. re. Boni. pa. viij. pre. no. pie (ſicut indubie credimus) ꝯſiderans: ⁊ attenta meditatione reuoluens q̃tum apud hoies glorioſi prin=

Redẽpti ſumus nõ ſanguine hircoꝝ aut vitulorũ: ſꝫ agni imaculati.

Sãguinis gutta ſuffeciſſet ad redẽptionem generis hũani.

Petr⁹ ſanct⁹ ẽ claniger.

Theſaurus eccl'ie ex ſctõrũ meritꝭ adiuuat᷑: nec conſumi poteſt.

petri ⁊ pauli laudes
cipes terre. Pe. et Pau. per quos euangeliũ
xpi rome reſplẽduit. ⁊ ꝑ quos eccl̃ia religio=
nis ſumpſit exordium. qui facti xp̃iani ppl̃i ꝑ
euangeliũ genitores: gregis dñici paſtores.
fidei lucerne: eccl̃iaꝝ colũne: pre ceteris apo
ſtolis peculiari quadã ꝓrogatiua in ipſo ſal=
uatore fidei ꝟtute ꝓcellũt. Quoꝝ vni. ſ. apo=
ſtolorũ pricipi ſicut bono diſpẽſatori claues
regni celoꝝ cõmiſit. Alteri tanꝗ̃ idoneo do=
ctori magiſterium eccleſiaſtice eruditiõis in
iunxit. In ſpãli ueneratione haberi debeant
⁊ debita honorificẽtia venerari ꝓ ipſoꝝ me=
moria recolenda crebri⁹: ⁊ reuerẽtia a cũctis
xp̃i fidelib⁹ eis deuoti⁹ adhibenda ipſorũq̃
patrocinio fauorabili⁹ aſſequẽdo: inconſum
ptibilẽ theſaurũ hmõi ꝓ excitãda ⁊ remune=
rãda deuotiõe fideliũ voluit aperire: decer=
nens de. f. ſ. cõ. vt oñs q̃ in anno a natiuitate
dñi. M. ccc. ⁊ q̃libet anno cẽteſimo extunc ſe=
cuturo ad dictoꝝ apl̃oꝝ baſilicas de vrbe ac
cederẽt reuerẽter: ipſaſq̃ ſi romani ad min⁹
xxx. ſi ꝟo ꝑegrini aut forẽſes fuerint. xv. die=
bus ꝯtinuis vel interpolatis ſaltem ſemel in
die: dũ tñ vere penitẽtes ⁊ ꝯfeſſi exiſterent ꝑ
ſonaliter viſitarẽt: ſuoꝝ oĩm obtinerent ple=
niſſimã veniã pctõꝝ. Nos aũt attẽdentes ꝙ
annus q̃nquageſim⁹ in lege moſayca (quã nõ
venit dñs ſoluere ſed ſpũaliter adiplere) iubi
leus remiſſiõis et gaudij ſacerq̃ dierũ nume
rus quo lege fit remiſſio cẽſebat: q̃q̃ ipſe q̃n
quagenari⁹ numerus in teſtamentis / veteri
quidẽ ex legis datione: nouo ex viſibili ſpũs
ſancti in diſcipulos miſſiõe: ꝑ quẽ dat pctõꝝ
remiſſio: ſingularit̃ honorat. q̃q̃ huic plura
⁊ grãdia diuinarũ adaptãt myſteria ſcriptu
rarũ: ⁊ clamorẽ peculiar̃ ppl̃i nr̃i romani vi=
delz hoc hũilit̃ ſupplicãtis. ac nos ad inſtar
moyſi ⁊ aaron ꝑ ꝓprios ⁊ ſolẽnes nũcios ad
hoc deſtinatos ſpãlit̃ orantis ꝓ toto xp̃iano
ppl̃o. ⁊ dicẽtis dñe aperi eis theſaurũ tuum:
fontẽ aq̃ viue: deſiderantes benigni⁹ exaudi
re nõ q̃dẽ vt ſicut illi⁹ iſraelitici ppl̃i indurati
ceſſet murmuratio: ſed vt iſti⁹ ꝓdilecti ppl̃i ⁊
cunctorũ fideliũ augeat deuotio: fides ſplen
deat. ſpes vigeat. charitas vehementi⁹ inca
leſcat. Uolẽteſq̃ q̃ꝑplurimos hmõi indulgen
tie fore ꝑticipes. cũ pauci multorũ reſpectu ꝓ
pter vite hoim breuitatẽ valeãt ad annũ cen
teſimũ ꝑuenire de. f. no. con. ꝓdictam conceſ=
ſionẽ indulgentie ex ſupraſcriptis et alijs iu=
ſtis cauſis ad annũ q̃nquageſimũ duximus
reducendã. Statuen̄. de. f. cõ. ꝓdictoꝝ ⁊ apo=
ſtolice plenitudine ptãtis vt vniuerſi fideles

Ann⁹ q̃nq̃geſim⁹ in lege veteri erat iubileus.

Uita hoim breuis eſt.

qui vere penitẽtes et ꝯfeſſi in ãno a natiuita=
te eiuſdẽ. M. ccc. quinquageſimo prime futu
ro ⁊ deinceps ꝑpetuis futuris tꝑib⁹ de q̃nq̃=
ginta i q̃nq̃ginta ãnis ꝓdictas eorũdẽ Pe. et
Pau. apl̃oꝝ baſilicas ⁊ lateranen̄. eccleſiam
quã inclite recordationis Cõſtantin⁹ poſtq̃
ꝑ btm̃ Silueſtrũ ſicut ꝑ eoſdẽ apl̃os deo re=
uelãte cognouit renatus fonte baptiſmatis
fuerat ⁊ a ꝯtagio lepre mũdat⁹. in honorẽ ſal
uatoris ꝯſtruxiſſe: quãq̃ idẽ btũs Silueſter
nouo ſctificatiõis ⁊ criſmatiõis gñe dedicaſ=
ſe legunt. ⁊ in cui⁹ eccl̃ie parietib⁹ ꝓfati ſalua
toris imago depicta primũ toti ppl̃o roma.
viſibilit̃ apparuit deuoti⁹ venerãda. quã ex
his ⁊ alijs certis ⁊ rõnabilib⁹ cauſis vt ip̃a ec
cleſia parit̃ indulgẽtie ꝓdicte priuilegio de=
coret: et deuoti⁹ ab eodẽ ſaluatore q̃ i ꝓfatis
apl̃is mirabilis ꝓdicat eoꝝ meritis et ꝓcib⁹
indulgẽtie mereat ꝑcipe largitatẽ in hoc cẽ=
ſuim⁹ venerãdã: cã deuotionis mõ ꝓdicto vi
ſitauerint: pleniſſimã oĩm pctõrũ ſuoꝝ veniã
cõſequant: ita videlz vt quicũq̃ voluerint in
dulgentiã hmõi aſſequi. Si romani: ad min⁹
xxx. Si vero ꝑegrini aut forenſes: mõ ſimili.
xv. diebus ad ꝓdictas baſilicas ⁊ eccleſiã ac=
cedere teneant. Adijcientes vt hi etiã qui ꝓ
ea ꝯſequenda ad eaſdẽ baſilicas ⁊ eccleſiã ac
cedãt poſt iter arreptũ ĩpediti legitime quo=
minus ad vrbẽ illo anno valeãt ꝑuenire aut
in via vel dierũ ꝓtaxato nũero nõ cõpleto in
dicta vrbe deceſſerint vere penitẽtes (vt pre
mittit) ⁊ cõfeſſi eandẽ indulgentiã ꝯſequant.
Oñs nichilomin⁹ ⁊ ſingulas indulgẽtias ꝑ
nos vel ꝓdeceſſores nr̃os roma. ponti. tã pre
noiatis q̃ alijs baſilicis ⁊ eccl̃ijs de dicta vr=
be ꝯceſſas ratas ⁊ gratas habẽtes: ip̃as au=
ctoritate apo. ꝯfirmamus ⁊ approbamus ac
etiã inouam⁹ ⁊ p̃ñtis ſcripti ꝓ̃tocinio cõmu=
nim⁹. Nulli ergo oĩno hoim liceat hanc pagi
nã nr̃e reductiõis ꝯſtitutio. ⁊c̃. Si q̃s aũt hoc
attẽtare ꝓ̃ſumpſerit indignationem oĩpoten
tis dei ⁊ dictorũ Pe. ⁊ Pau. apl̃orũ ſeſe noue
rit incurſurũ. Datũ Auinio. vj. kal. februarij
pon. no. ãno p̃mo. Quocirca fraternitati vr̃e
ꝑ apl̃ica ſcripta mãdam⁹ q̃tin⁹ ſinguli vr̃m in
ſingulis vr̃is ciuitatib⁹ ⁊ dioceſibus ꝓdictas
nr̃as lr̃as ſubdit̃ vobis clero ⁊ ppl̃o publice
tis ⁊ ĩtelligibilit̃ exponat̃: vt ãnuẽte dño ad
ꝓmerẽdã hmõi ĩdulgẽtiã ſe diſponãt. Cete=
rũ q̃ p̃ñtes lr̃e neq̃rẽt forſitã ꝓpt̃ viaꝝ diſcri
mina vl̃ alia legitia ĩpedimẽta ſingulis vr̃m
cõmode p̃ñtari: volumus ꝙ ꝑ te frater archi
ep̃e dictaꝝ lr̃aꝝ trãſſumptum manu publica

Cõ... tin... bti... uel... bap... ſat⁹... cleſi... later... nẽſe... cõſtr... xit.

ſcriptū tuoq₃ munito ſigillo vobis·fres ſuffra
ganei trāſmittat. Cui velut originalib⁹ litte=
ris adhiberi volumus plenā fidē. Datū₃ ꝛc̄.

Paulus venetus papa ſecūdus.

Cōſtitutiō caſus pape reſuatos ꝯphēdēs
certis ex cauſis hic ponit. a q̄b⁹ null⁹ pōt ab=
ſoluere ſine ſpāli licētia ſedis apl̄ice. Cap.iii.

Venie facilitas icētiuū tribuit delinquēdi. c. vt clerico rū. ex̄ d vi. ꝛ ho ne. de.

ET ſi dn̄ici gregis ſaluti ſp intenti ſingu
lis cū hūilitate poſcentib⁹ ea benigne
ꝯcedere ſtudeam⁹. p que (pctōꝝ mole depoſi
ta) ſalus ipa ſuccedat: ꝛ ab hoſtis humani ge=
neris ſeruitute ereptas aīas lucrifaciam⁹ al=
tiſſimo: q̄ nobis eas ſua bonitate ꝯmiſit: id tn̄
ꝓpēſiori ſtudio p̄cauēdū eſſe cēſemus. ne (cu=
iuſuis indulgētie remiſſiōis vel facultatis ob
tentu) xp̄i fideles ꝓcliuiores ad illicita in po=
ſterum cōmittenda reddantur: aut venie fa=
cilitas eis peccandi tribuat incentiuū₃. Hac
itaq₃ ꝯſideratiōe habita: olim emanauit a no
bis cōſtitutio tenoris ſubſequentis: videlicet.
Sctiſſim⁹ in xp̄o pr̄ ꝛ dn̄s nr̄/dn̄s paul⁹ di
uina ꝓuidētia papa ſcd̄s q̄ p̄idē ſup plēariis
remiſſionib⁹ que ſemel in vita/ꝛ ſemel in mor
tis articulo cōceduntur: formā ꝛ normā inſti=
tuit: ne paſſi₃ ſine exceptiōe q̄rūcūq₃ criminū
ꝓcliuiores redderēt hoies ad peccādū p rl̄a₃
in cancellaria apl̄ica publicatā ſtatuit ꝛ ordi
nauit: q̄ i q̄buſcunq₃ ꝯceſſionib⁹ ꝛ facultatib⁹
abſoluendi: caſus īfraſcripti tanq̄ ſpāles ſe=
di apl̄ice reſuati ſp itelligerēt excepti videl₃

Caſus papales.

Offenſe eccl̄iaſtice libertatis violationis in=
terdicti ab eadē ſede ipoſiti: criminū hereſis
cōſpiratiōis i pſonā/aut ſtatū romani pōtifi
cis ſeu cuiuſuis offenſe/inobediētie ſeu rebel
lionis eiuſdē pōtificis vel ſedis apl̄ice: p̄hibict
dis: offenſe pſonalis in ep̄m ſeu aliū p̄latū/in=
uaſionis/dep̄dationis/occupationis/ aut de
uaſtationis terraꝝ romane eccl̄ie mediate vl̄
īmediate ſubiectaꝝ: ac etiā iuaſionis romipe
tarū ſeu q̄rūcūq₃ aliorū ad romanā curiā ve=
nientiū. ꝓhibitiōis/deuolutiōis cauſaru₃ ad
dictā curiā. delationis armorū ꝛ alioꝝ ꝓhibi
torū ad ptes infideliū: ipoſitionis nouoꝝ one
rū realiū vel pſonaliū eccl̄iis vel eccl̄iaſticis
pſonis: ſymonie ſup ordinibus vel beneficiis
aſſequēdis in eadē curia vel extra contracte
Et gn̄aliter in caſib⁹ ꝯtētis in bulla q̄ conſue
uit in die cene dn̄i p p̄deceſſores ſuos roma=
nos pōtifices publicari. Cōſiderās q̄ plerū=
q₃ ꝯtingit ſuā ſanctitatem hmōi facultates ꝛ
cōfeſſionalia ta₃ p̄ſentib⁹ q̄ abſentib⁹ etiam
oraculo viue vocis cōcedere (ne pretextu con
ceſſionis hmōi vel penitētes vel cōfeſſores i
ſupraſcriptis caſibus fallanī et fallāt) ſtatuit
et decreuit ſue intētionis fuiſſe ꝛ eſſe p q̄ſcūq₃
conceſſiones ꝛ facultates p ſuā ſanctitatē tā
ſcripto q̄ verbo factas: ꝛ in poſterum facien
das: nemini licere irretitos dictis caſib⁹ ab=
ſoluere ſine ſpāli ſue ſctitatis licentia quimo
cōceſſiones ꝛ indulta p̄dicta q̄ ad caſus exce=
ptos hmōi nulli penit⁹ ſuffragari. Ut autem
ipſa cōſtitutio (q̄ dudū. ſ. q̄nto kal. Aprilis an
ni ab incarnatione dn̄i nr̄i Jeſu xp̄i milleſimi
q̄dringēteſimi ſexageſimiſexti. pōtificat⁹ no
ſtri anno ſcd̄o publicata fuit) eiſdē xp̄i fideli=
bus plenius innoteſcat nulluſq₃ illi⁹ ignoran
tiā p̄tēdere valeat in futurū p̄ntib⁹ inſeri feci
mus vt ad maiorem oīm ꝓueniat notionem.
Nulli ergo oīno hoīm liceat hanc pagina₃
nr̄orū ſtatuti ordinatiōis ꝛ decreti infrigere
vel ei auſu temerario cōtraire. Si q̄s aūt hoc
attētare p̄ſumpſerit. idignatione₃ oīpotētis
dei ꝛ beatoꝝ Petri et Pauli apl̄oꝝ ei⁹ ſe no=
uerit incurſurū. Datū rome apd̄ ſāctū petrū
anno incarnatiōis dn̄ice. M.cccclxviii. v. no=
nas Martii pōtificatus noſtri anno. v.

Sixtus quartus.

Bulla cōfirmationis āni iubilei publicata
apud ſctm̄ Petrū in die natiuitatis dn̄i i qua
cōtinet̄ q̄ annus iubile⁹ eſt ad breui⁹ tempus
reductus q̄ olim eſſet: qm̄ vigeſimoq̄nto q̄q₃
anno cūctis fidelib⁹ baſilicas vrbis romane
hic expreſſas viſitantibus illius indulgentie
cōcedentur. Et illo durante alie indulgentie
vbiq₃ ceſſant. Capitulum quartū

Pastor bonus oues p̄ſuat a feraꝝ i curſib⁹.

QUēadmodū operoſi/vigiliſq₃ paſtoris
ſolertia oues ſue cuſtodie deputatas
curat a feraꝝ preſeruare icurſib⁹: ꝛ ad ſtatu₃
ꝓſperū fetu multiplicato ꝓducere. Ita quo=
q₃ ꝛ nos/q̄b⁹ diſpoſitione ſupna vniuerſi gre
gis dn̄ici ſollicitudo cōmiſſa eſt/et ſup̄mis de
ſideram⁹ affectib⁹: ꝛ ſtudiis nitimur ideſeſſis
cūctos xp̄i fideles: quos a iuſticie ſemita ho=
ſtis hūani generis diabolica fraude auertit
(depoſita pctōꝝ ſarcina) ſuo reconciliare au
ctori: vt eterne felicitatis premiis noſtri redē

Peccata pctōres onerant.

ptoris ineſtimabili charitate media potianī
ſiatq₃ noſtre operationis miniſterio vtilitate
publica ſuadente: etiam p gr̄arū ſuſceptionē
qd̄ eoꝝ ſaluti cōueniat: atq₃ noſtra ꝛ p̄deceſſo
rum noſtrorum ordinationes ſalubres debi=
tis effectibus mancipentur. Olim ſiqdem
felicis recordationis Paulus papa ſecūdus
predeceſſor noſter rationabilib⁹ cauſis tunc
expreſſis inductus de venerabiliū fratrū no=
ſtrorū tūc ſuoꝝ: de quorū numero tūc eram⁹

cōſilio: annū iubileū ad breui⁹ tpus prouida
moderatiōe reducēs illū ad annū vigeſimum
quītū aplica auctoritate reſtrinxit: ac voluit
ſtatuit ꝛ decreuit ex cauſis pdictis: ꝙ ſinglis
xxv. ānis iubile⁹ ann⁹ pdict⁹ celebrari debe=
ret. ꝙꝙ anno dñi. M.cccclxxiij. prime futu=
ro: videlꝫ a vigilia natiuitatꝭ dñi nri Jeſu xpi
idem annus iubileus inciperet: ꝛ vt ſequit̃ fi=
niret: ac vniuerſi ꝛ ſinguli vtriuſꝙ ſex⁹ fideleſ
qui beatorū aplorum petri et pauli baſilicas
lateranēſis quoꝙ et ſancte Marie maiorꝭ al
me vrbis ecclias ſtatutis diebus deuote viſi
tarēt: oēs ꝛ ſingulas idulgētias et pctōꝝ re=
miſſiones ꝯſeqrent̃: qs idē pontifex ſuiꝙ pde
ceſſores anno iubileo hmōi baſilicas ꝛ eccle=
ſias pdictas viſitātib⁹ deuote conceſſerāt ꝑ
quaſdā primo: ꝛ deīde nos q(dicto pdeceſſo=
re ſicut dño placuit ſublato de medio) ſūum⁹
diuīa diſponēte clemētia ad apicē ſūmi apl'a
tus aſſumpti: ꝛ ꝑ alias nr̃as lr̃as eiuſdē Pau
li pdeceſſoris ordinationē voluntatē ꝛ ſtatu=
tum. ac oīa ꝛ ſingula in eiſdē ſuis lr̃is ꝯtenta
de fratrum eorūdē ꝯſilio approbantes. Silr̃
ſtatuim⁹ ꝛ ordinam⁹ ꝙ ann⁹ iubile⁹ pdict⁹ cū
eiſdē indulgētijs ꝛ remiſſionib⁹ plēarijs pctō
rum anno prime futuro a vigilia natiuitatis
eiuſdē icipe: ꝛ vt ſequit̃ ꝯtinuari deberet put
in ſingulis pdictis lr̃is (quaꝝ tenores pñtib⁹
haberi volumus p expſſis) plenius contine̅t.
¶ Uerū qꝛ poſtmodū tam nos ꝙ idē Paul⁹
pdeceſſor noſter dū in humanis ageret/aiarū
ſaluti fideliū intenti. multoꝝ pricipū ꝛ aliarū
xpi fideliū ac deuotarum pſonarū pulſati p=
cibus: diuerſas indulgētias ꝛ pctōꝝ remiſſi
ones plenarias nōnullis ecclijs monaſterijs
ꝛ pijs locis duxim⁹ cōcedendas: ppter quas
ppłoꝝ forſan ꝯcurſus ad baſilicas ꝛ eccleſias
pdictas retardari: aut ipi⁹ anni iubilei cele=
britas minui vel intermitti poſſet cū aiarum
non modico detrimēto. Nos q vniuerſorū cre
dentiū pfectib⁹ ꝛ ſaluti pſpicere ex debito mi
niſterij paſtoralis aſtringimur (ne ppter alia
rū indulgentiarū hactenus a nobis ſeu eodē
Paulo vel alijs pdeceſſoribus nr̃is ꝯceſſarū
hmōi effuſionē: hoc ſctm̄ opus ac remiſſionis
ꝛ grē ann⁹ iubile⁹ itermittat̃: aut fideles ipſi
a tanto munere reddant̃ expertes) remedijs
oportunis puidere volētes. oēs et ſingulas
plenarias etiā ad inſtar iubilei. ac etiā ꝯmu=
tādi vota: aut ſup eis ꝛ male ablatis incertis
aut ꝑ vſurariā prauitatē vel aliā illicitū mo=
dū extortis: diſpēſandi ꝛ cōponendi: aut illa
ſub certis mō ꝛ forma remittēdi: ꝛ deputādi

Papa cūctoꝝ creden tiū ſalu ti pſpi= cē aſtri gitur.

confeſſores cū ptāte abſoluendi: etiā in caſi=
bus ſedi aplice reſeruatis: facultates: conceſ
ſiones ꝛ indulta a nobis ꝛ eadē ſede vel illius
auctrate qbuſcunꝙ ecclijs monaſterijs hoſpi
talibus ꝛ pijs locis vniuerſitatibus fraterni
tatib⁹ qbuſlibet: tā in ppetuū ꝙ ad certū tps
in vita ſeu in mortis articulo: quis modo aut
quauis cā quōlibet ꝯceſſas et conceſſa ꝛ ī po
ſterū forſitan cōcedēdas vel cōcedēde auctre
aplica tenore pſentium de aplice poteſtatis
plenitudine: vſꝙ ad noſtrum ꝛ eiuſdem ſedis
bn̄placitum ſuſpēdim⁹/illaſꝙ durante bene=
placito nr̃o ꝛ ſedis pdicte ſuſpēſas eſſe volu=
mus: nec interim alicui ſuffragari indulgen=
tijs tn̄ baſilicaꝝ et ecclarū dicte vrbis in ſuo
plenario robore durātib⁹. Diſtricti⁹ inhibē=
tes alias indulgētias (pter iſtas dūtaxat) in
locis publicis vl' priuatis pdicari aut nuncia
ri: earūꝙ ptextu a qſtorib⁹ aliquid exigi quo
quo modo. ¶ Quinimo queſtores ꝛ predica=
tores quoſcunꝙ ꝑ locoꝝ ordiarios a predica
tionib⁹ ꝛ queſtis hmōi faciēdis volum⁹ ꝛ mā
dam⁹ pſentiū auctoritate arceri ſub cenſuris
ꝛ penis eccleſiaſticis de quibus viſum fuerit
oportunum. ¶ Nulli ergo oino hoim liceat
hāc paginā noſtrorū ſuſpenſionis ihibitiōis
mādati ꝛ volūtatis infringere: vel ei auſu te=
merario cōtraire. Si qs aūt hoc attentare p
ſumpſerit: indignationē omnipotētis dei ac
beatorum Petri ꝛ Pauli aplorum ei⁹ ſe no=
uerit incurſurum. Datum Tyburtie. Anno i
carnationis dñice. M.cccclxxiij. quarto kal.
Septembris pōtificatus noſtri. Anno. iij.

Idem.

¶ Sixtus tempore ſuo multis multas cōceſ=
ſerat indulgētias: quas certis ex cauſis hic
reuocat.

Capitulum. v.

ET ſi dñici gregis ſaluti ſemp intēti ſin
gulis cū humilitate poſcētib⁹ ea beni=
gne cōcedere ſtūdeam⁹: ꝑ q (pctōꝝ mole ōpo
ſita) ſal⁹ ipa ſuccedat: ꝛ ab hoſtis hūani gn̄is
ſeruitute ereptas animas lucrifaciamus al=
tiſſimo: q nobis eas ſua bonitate cōmiſit: id
tn̄ ppenſiori ſtudio precauendum eſſe cenſe=
mus. ne (cuiuſuis indulgentie remiſſionis vel
facultatis obtētu) xpi fideles pcliuiores ad
illicita in poſteꝝ cōmittenda reddantur: aut
venie facilitas eis peccādi tribuat licentiuꝫ
Cū itaꝙ (ſicut multorū fidedignorū teſtimo=
nio accepim⁹) ob multitudinē facultatuꝫ per
nos/vel auctoritate noſtra cōceſſarū: tāꝫ ver
bo ꝙ in ſcriptis cōfectis exinde litteris vel nō:
prelatꝭ ꝛ perſonis eccleſiaſticis/ etiā religio=

Utilit poſcēti b⁹ mos geren= dus eſt Anime ſunt a deo pa pe com miſſe.

ſis ⁊ ſecularib⁹ vtriuſqꝫ ſexus capitulis:colle
gijs:ꝯuentib⁹: hoſpitalibus: ꝯfraternarijs ⁊
vniuerſitatibus tā in gñe ꝙ̄ in ſpecie: ſub ele
ctione vel deputatiōe ꝯfeſſoꝝ:q̄ eligētes eoſ=
dem/vel ꝓ indulgentijs ꝑ nos ꝯceſſis conſe=
quendis: ad eccl̄ias ⁊ alia pia loca cōfluētes:
ſeu ad aliq̄ pia opa manus porrigentes adiu
trices:earūdēqꝫ ꝯfraternariarū cōfratres et
ſorores:ac in hoſpitalib⁹ p̄dictis decedentes

Indulgentie ob pia opa ſūt concedende.

ſeu deſeruiētes:aut eis pie aliq̄d reliquentes
vel aliq̄ alia meritoꝝ miniſteria exhibētes et
in ordinib⁹ ꝓfitentes eoꝝ ꝯfeſſione diligēter
audita ī ſingulis etiā ſedi apo.reſeruatis caſi
bus ſemel ī vita: et ī alijs totiens q̄tiens ac in
morte plenarie vel alr̄ etiā ad effectū ꝯſequē=
di q̄ſcūqꝫ idulgentias plenarias:vel non ple=
narias abſoluē ⁊ pniam ſalutarē eis iniungē
emiſſa q̄qꝫ vota ꝑ illos q̄cūqꝫ: in alia pietatis
opa ꝯmutare libere ⁊ licite valeāt: fideles p̄=
fati ad peccādū: ⁊ ad alia illicita ꝯmittēdum
nōnunqꝫ ꝓcliuiores exiſtāt in nō paruū ꝑicu=

Gregi dñici cām gerit papa.

lum ſalutis aiarū ſuarū. Nos q̄ deo ꝓpicio
eiuſdem gregis dñici (meritis lꝫ inſufficienti=
bus) cām gerim⁹:et illū ſpūalis theſauri elar=
gitione cupimus ipſi deo reddere acceptabi=
lem:ne exīde clauiū auctoritas deducat̄ ī cō=
temptū:ipſiqꝫ ad peccādū ꝓcliuiores (vt dixi
mus) liberius ꝓlabant̄. Ex p̄miſſis ⁊ alijs rō=
nabilib⁹ cauſis:aīm nr̄m mouentib⁹ motu ꝓ=
prio/non ad alicui⁹ nobis ſuꝑ hoc oblate pe=
titionis inſtantiā:ſed de nr̄a mera volūtate ⁊
deliberatione/aucto.apo. tenore p̄ſentiū ſta=
tuim⁹ et ordinamus ꝙ decetero p̄textu facul
tatū hmōi cōceſſarū a nobis:vel auc̄te nr̄a: ⁊
quas ꝯcedi quōlibet cōtinget in poſterū ſbo

Indulgentie vario mō conceduntur

litteris aut q̄uis alia ſcriptura: etiam cū clau
ſula ꝙ ſola ſignatura ſufficiat : etiā in fauorē
fidei ⁊ cruciate : nullus ꝯfeſſoꝝ eorūdem quē
piā cuiuſuis ſtatus grad⁹ ordinis vel ꝯditio=
nis exiſtat ⁊ quacunqꝫ eccleſiaſtica etiā ep̄ali
vel maiori:aut mundana: etiā regali et maio
ri dignitate prefulgeat qui offenſe eccleſiaſti
ce libertatis violationis interdicti ab eadem

Caſus multi ſūt pape reſeruati

ſede impoſiti:ſeu hereſis poſtq̄ꝫ fuerint de ea
ſententialiter cōdemnati / delati: ſeu publice
diffamati:cōſpirationis in ꝑſonā aut ſtatum
ro.pon.ſeu cuiuſuis offenſe inobedientie aut
rebellionis eiuſdem pon.vel dicte ſedis.muti
lationis mēbrorūqꝫ vel occaſionis cuiuſcūqꝫ
in ſacris ordinibus conſtituti: offenſe ꝑſona=
lis in ep̄m ſeu alium prelatum inuaſiōis : de=
predationis: occupationis : aut deuaſtatio=
nis terrarum ro.eccleſie: mediate vel imme=
diate ſubiectaꝝ ac etiam inuaſionis romipe=
tarum:ſeu quorūcūqꝫ aliorum ad romanam
curiam venientium. prohibitionis deuolu=
tionum cauſarū ad dictam curiā : delationis
armorum ⁊ alioꝝ prohibitoꝝ ad partes infi=

Onerū q̄dam ſūt realia q̄dā ſunt ꝑſonalia

delium impoſitionis nouorū onerū realium
vel ꝑſonalium eccleſijs vel eccleſiaſticis ꝑſo=
nis ſymonie ſuꝑ ordinib⁹ vel beneficijs cōſe=
quendis in dicta curia vel extra eam contra=
cte.criminū quōlibet reus foret. Et gñaliter
in caſib⁹ contentis in litteris q̄ conſueuerunt
in die cene dñi publicari pretextu huiuſmo=
di facultatum abſoluere ⁊ ꝑ eos emiſſa pere=
grinationis vltramarine.⁊ viſitationis limi=
num apoſtolorum Petri ⁊ Pauli. in compo=
ſtella. et caſtitatis ac religionis vota. Niſi ex
ſpeciali licentia et certa ſciētia noſtra de qua
demū conſtare cenſeatur cū in ſignatura no=
ſtra deſuper manu noſtra ſcriptum: aut in lit
teris noſtris expreſſum fuerit : nos ex certa
ſcientia et de ſpeciali gratia id cōcedere cum
derogatione preſentis conſtitutionis. illius
de verbo ad verbū inſerto tenore.non autem
per clauſulas id importantes: vel in articulo
mortis conſtitutum:⁊ tunc in caſibus (in qui=
bus ſatiſfactio fuerit impendenda) facta ſa=
tiſfactione. vel idonee preſtita cautione com
mutare preſumant. Et ſi aliqui confeſſorum
predictorum cōtra preſentem cōſtitutionem
quēquem abſoluere aut excepta vota predi=
cta ꝯmutare attentauerint: abſolutio ⁊ com=
mutatio hmōi nulli⁹ ſit roboris vel momenti
Et contrafacientes eoipſo excōicationis ſen
tentiā incurrāt.a qua (niſi in mortis articulo
cōſtituti) ab aliquo q̄ꝫ a romano pontifice ab
ſolui nō poſſint. Non obſtātibus lr̄is ⁊ ꝯſtitu
tionib⁹ hmōi: ac ꝯſtitutionib⁹ ⁊ ordinationi=
bus ⁊c̄. Et ne aliq̄s de p̄ntib⁹ ignorantiā va=
leat allegare.mādam⁹ eas in cācellaria apl̄i=
ca et audientia litterarū contradictarū legi
et publicari:ac īter extrauagātes alias apl̄i=
cas ꝯſtitutiones in quaterno dicte cancella=
rie deſcribi ⁊c̄. ¶ Nulli ergo oīno hominum
liceat hanc paginā noſtrarū ſuſpenſionis in=
hibitionis mandati ⁊ voluntatis ⁊c̄. Datum
Spire Anno. M.cccc.lxxviij.

¶ De ſententia excōicationis.
Bonifacius octauus.

¶ Excommunicati ſunt qui pactis aut ꝓmiſ
ſionibus iuſticiam vel gratiam a ſede apoſto
lica obtinent: ⁊ qui tales non reuelant nec il=
lis abſolutio facile conceditur.

Capitulum vnicum.

Excōicam⁹. ¶ Hec pñūciatio repit in pūnciali cancellarie. Et cū qdā ſcriptor pape diceret inci diſſe in eā. Boni. pa. viij. hāc pñūciationē inouauit ⁊ eā publicari in audiētia fecit. Et diuidit in qnq; ptes.

dūiſio tertia lis. Nā p̄mo papa dātes ⁊ pmittētes: acceptātes: ⁊ recipiētes ꝑ iuſticia vel gr̄a ſub qcūq; forma ſboꝝ aſſequēda excōicat. Scdo. §. il los. ad ſcientes hec ⁊ lr̄a tridu um nō denūciā tes dictā excōi cationē prorogat. Tertio. §. decer nim⁹ abſolutio nē dicte excōica tōis ſibi reſuat/ ſtatuēs qd p̄mi tus ſit agēdū ꝑ hmōi abſolutio ne aſſequenda. Quarto. §. iuſti ciā obtētā poſt dictā excōicationē incurſam caſſat et irritat. Quinto. §. ſed et ſcienter. vtētes ſciēter ſic obtentis poſt dictā excōicationē p̄miſſis penis alligat.

Excōicamus[a] ⁊ anathematizam⁹[b] ex pte dei oīpotentis p̄ris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti/ auctoritate qq; btōꝝ aploꝝ petri ⁊ pauli et noſtra oēs clericos[c] religioſos/ ⁊ laicos vtriuſq; ſexus ſiue ſint familiares curie: ſiue alij vndecūq; q aliquod pactū fecerit ſeu aliqđ paruū vel magnuz pmiſerint. vel pmiſſionē receperint: aut ex pacto ſiue pmiſſione occulta vel manifeſta facta ſub gn̄alibus⁹ ⁊ plenarie non exp̄ſſis ſiue ſit ſub ſpālibus expreſſis apte ſbis qcq; dederint aut receperit magnū vel puū: vel pmiſſionē de quacūq; re aut vtilitate ꝑpter hoc ꝯſequenda fecerint vel receperint ꝑ aliq̄ iuſticia ſiue gratia ꝑ ſe aut pro alio in cauſis vel iudicijs ſeu alꝭ ꝑ lr̄as aplicas ⁊ qbuſcunq; modis apud ſedē apo. obtinenda. Et hanc ſniam[e] ad

Excōi catio qn̄ ꝑ fert de q̄ intel ligitur a ¶ Excōicam⁹. Nūqd ꝑ hoc ſbū intelligit excōicatio maior vel minor? Et vr̄ q minor eꝫ. li. vj. de reg. iu. in penis. ⁊ ibi nota. extra. li. vj. de excep. pia. vbi ꝑponēdo excōicationē reqrit exp̄ſſio ſpeciei excōicatiōis. qđ nō eſſet neceſſe ſi maior excōicatio itelligeret. Dic ꝯ eꝫ de ſen. excō. c. ſi quē. ⁊ eſt rō qr ſbū excōicatio de vi vocabuli iportat maiorē q̄ excludit a fideliū cōione vt ibi. Itē decre. pia loquit in ꝑponēdo vbi impingit parti q̄ nō declarat ꝑpoſitū. hic in pñūciando ſeu ſtatuendo/ cuius interpretatio eſt intelligenda put ſba ſonant extra de ſpon. ex lr̄is. j. Jo. an.

Anathema qd eſt. b ¶ Anathematizamus. ſ.ſe. eꝫ de here. excōicam⁹. j. ⁊ ij. Et anathema eſt ſolēnis excōicatio de q̄ habet xj. q. iij. cū aliqs. ⁊ ca. debent. ⁊ eſt idē q ſugna pditio ſeu maledictio. xj. q. iij. nēo epoꝝ. et. xxiiij. q. iij. cū ſcti ⁊ c. corripiant. Et dr̄ ab ana qđ eſt ſurſum ⁊ thema q̄dā figura q̄ſi rotūda hn̄te telū q̄ſi ex tranſuerſo q̄ conſueuit poni in frontib⁹ dānatoꝝ. Sꝫ nunqd hec pñūciatio eſt ꝯſtitutio ſnia ſeu mandatū? hec eñ diuerſa dicunt. eꝫ. li. vj. e. ti. c. qr. Et videt eē ꝯſtitutio eꝫ co. ti. tu. c. a nobis. ⁊. j. e. §. decernim⁹. nā decretū eſt ꝯſtitutio. ⁊ ꝑpie pōt dici ſanctio qr hec ꝯſtitutio pene adiectione firmat. ar. inſti. de re. di. §. ſancte. ⁊ di. iij. l ſumma. Item qr nullo addito dr̄ ſimplr ⁊ ꝑpetuo dicitur. ff. de do. cau. mor. l. ſcia. in fi. C. de pe. l. ſi ſeruus. Itez ad ꝑhibitū ꝑpetuo antea pena h̄ adijcit q̄ dꝫ naturā principalis ſortiri. ff. de pac. do. l. inter ſoceꝝ. §. cū inter. extra. vj. li. de reg. iu. acceſſoꝝ. ar. C. de vſu. l. eos. in prin. ff. ſi quis cau. l. ij. §. j.

c ¶ Clericos. Sꝫ nūqd ꝯprehēdunt hic epi? Videt q nō extra. li. vj. de here. inqſitores. ⁊ ibi no. Dic ꝯtra ꝑpter gn̄alitatē ſboꝝ ſequētiū. ar. xvij. q. iiij. ſi quis ſuadēte. eꝫ. li. vj. eo. ti. c. qr ꝑiculoſum. Itē penā hic inflictā: oēs (niſi hic excipiant exp̄ſſe) incurrūt. ar. C. vbi ſe. vł cla. l. j. ⁊. ff. ð ritu nup. ſenatoris cū vnūquēq; criminoſum dignitas nō debeat comitari. C. de decu. ne quis officialiū. li. x. C. de digni. l. iudices. li. xij. Et hoc ar. dico cardinales ligari hac cōſtitutiōe. Nec obſtat qđ no. eꝫ. li. vj. de ſciſmati. c. j. §. oēm. qr alio caſu loqt et hoc nunq; fuit bonū exordiū. ſꝫ ibi ſec⁹. Et eſt ratio huius diſtinctiōis. factū qđ eſt malū in ſe: q̄to ꝯmittēs: illud eſt maior: tāto grauius peccat. xl. diſ. hō. Sed forſan ibi nō eſt mihi credendū q̄ ꝑ me dixi. Sed nunqd mediatores huius maledictionis tenent hac pena. Dic q ſic ſaltē ex. §. j. c. illos. ⁊ hos credo ꝯprehēdi. j. e. ſ. ⁊ hāc. ⁊ qr participat in crimine criminoſo. eꝫ eo. nuper. ⁊ ſi ꝯcubine

d ¶ Sub gn̄alib⁹. vbi gr̄a. nō intēdo vobis eē igrat⁹. vel dicēdo decens eſt vt laborans ꝑ alio recognoſcatur. Multa eñ tacita tenent q̄ exp̄ſſa viciāt. ar. ff. ð here. inſti. l. ſi qs ſemproniuz. Sꝫ qd ſi ſbo nō exp mit ſꝫ fctō depo nit vł alit rogat non ſolitus rogare. alꝭ niſi ſciat ſe munitū? Dic talis dicit qr facta loquunt. vt ait Grego. ar. xxij. q. v. caute: ⁊ plus exprimit facto q̄ ſbo. ff. de edili. edic. l. ſi ti. §. j. Sꝫ q̄ eſt ratio q hic exp̄ſſa ſeu gn̄alr dicta vincēt? Dic q qr iuſt ā eſt iuſte exeqnis. vt deut. xvj. ⁊ ē caſus extra de ſimo. ſicut tuis. xiiij. q. v. nō ſane. j. q. j. nō eſt putāda. ff. qđ met⁹ cā. l. extat. C. de actio. ⁊ oblig. l. negātes. inſti. vi bo. rap. §. ſꝫ nedū talis. C. de re mili. ꝫ publicā. in fi. li. xij. qr ponēs finē bonū hꝫ illū attingere ꝑ bona media vt dicit iurib⁹ et ꝯpetenti tp̄e. nam agēs cū teneat finē ponere ⁊ attigere illū: illud attingere cū ſit facti dꝫ itelligi arbitrio boni viri. ff. de ſb. obli. l. ꝯtinu⁹. §. cū ita. ff. de rei vē. q̄ reſtituere. l. fi. Sꝫ nūqd aduocat⁹/ pcurator vel tabellio petens ſalaria ⁊ ꝯueniēs de eiſdē ligat hac ſanctiōe? Dic q nō. xj. q. iij. nō lꝫ. ſec⁹ in iudice: vt. e. ca. ⁊. q. q̄ recte. ⁊ hic. Et eſt rō hic/ dānata gn̄aliter non referunt ad ꝑſonas iuſte ſcd̄m ius ſalaria recipientes. Notat de hac materia extra ð ſbo. ſig. ſup quibuſdam. de vi. ⁊ ho. cle. cū ab omni. C. de iura. calū. autē. ꝑncipales. Quid ſi tabellio plus debito accepit: nūqd hac ꝯſtitutiōe tenetur? Dic q nō: qr nō recipit ꝑ iuſticia ſeu gratia aſſequenda qđ reqrit hec cōſtitutio. vnde dato q iudici daret vel alius det pecuniā ꝑ iuſticia differēda aut auferēda hac ꝯſtitutione non ligat q̄ in alio caſu loquit. ar. ff. de lib. ⁊ poſthu. l. ꝯmodiſſime. eꝫ. lib. vj. de reſcrip. ſuſceptū. Itē cū ſit penalis eā nō extēdā. de peni. di. j. pene. Sed nunqd ſine parabola ꝑcedēte pōt dari aliquid ꝑmotori negocio ꝯpleto? Videtur q ſic. arg. ff. ð origi. iur. l. ij. §. fi. ff. de do. aquili⁹ regulus. ⁊ de va. et extraor. cog. l. j. §. ꝑinde. extra de ſimo. c. dilect⁹. ij. in fi. j. q. ij. ca. ſicut epm. Contra. j. q. j. eos. l fi. Solu. ibi ſpeciale ꝑpt magnitudinē criminis. j. qō. viij. c. fi. Itē hic ligant ſcientes tm̄. j. e. in fi. ſꝫ hic etiā ignorātes extra de elec. c. pe. ⁊. j. q. v. ꝑhtium. Itē ibi quis ligat ꝑ peccato alteri⁹. qđ nō eſt in pena hic iflicta. xxxiij. q. iij. §. j. ⁊. c. j. Sed pone neuter aliqd facto vel verbo exprimit: ⁊ tn̄ mēte vterq; gerit: ſeu alter ſe daturū. nūquid ligat hoc vinculo? Dic q nō. qr hec cōſtitutio factū requirit. ſicut ille canō. xvij. q. iiij. ſi quis ſuadēte

e ¶ Et hanc ſententiā. Sed nūqd hec ſunt dicta. ð. Dic loqt. ð. cū ſūt dātes/ recipiētes/ pmittētes/ ⁊ acceptantes ex ſbis inter iſtos emiſſis ſpecialiter vel ge

Juſticia obtineri non dꝫ donis aut pmiſſis.

Aduocatis ⁊ pcuratorib⁹ lꝫ qđ ē iudicibus vetitum.

neralr ſe obligant. ſʒ hic loquit̃ qñ parabola ꝓceſſit ꝑ ꝯſeneſ. ⁊ ꝯmodũ ad aliũ deuenit: ita ꝙ ꝯctus ſupra dãnat̃. ſʒ hic ſequela hui⁹ ꝯcr⁹ ꝑueniẽs ad alios ſcien ter dãnat̃ pena ꝯſili. nec mirũ: qꝛ ſciẽtes ⁊ nõ denũciã tes eadẽ pena ligant̃. ſ. §. pri. vnde dic ad ꝑmittẽtes

hic maior pena q̃ ibi. Nec ꝑ remediũ hic datũ tollũt̃ antiq̃. ar. ff. nau. cau. ſta. l. ⁊ ita de facto §. j. ff. õ act. ⁊ obli. l. quotiẽs. C. de ſepul. viola. l. iij. extra. li. vj. õ pe. ca. ſi. §. ꝑ hoc q̃ꝫ. ⁊ extra li. vj. de re iudi. cũ eterni. de quoꝝ aliq̃o⁹ habet̃. xvij. q. v. nõ ſane. C. de pe. iudi. q̃ ma. iudi. ꝑ totũ — Remedũ nouũ non dʒ antiquum tollere

ec̃. ex ſequela p̃cedẽtiũ iã ſuperius dãnatoꝝ ⁊ hoc innuũt v̾ba ſequẽtia §. q̃ copulãt. p v̾bũ q̃ꝫ caſum ſequentẽ min⁹ dubiũ p̃cedẽtib⁹ in parilitate pene. vt i. j. ṙñ. hui⁹. c. dãnet̃ ꝯcr⁹. ſecũdo ver. ⁊ hãc. ſeq̃la eiuſdẽ ꝯmoduꝫ ꝯtinẽs. tertio §. illos. ſciẽtes ⁊ ñ denũciantes. lʒ nõ habeãt ꝯmodũ directo vel i. directo. Jo. mo.

Denũciare an q̃s teneat — a ¶ Perferat̃. no. aliquẽ teneri ad iudicãduꝫ v̾l denũciãdũ. eẽ li. vj. de reb⁹ ec. ñ alie. c. ij. v̾. clericos. ij. q. vij. ſi cut. ⁊ c. ſeq. arg.

ꝑmittẽtes ⁊ acceptãtes dãtes ⁊ recipiẽtes duxim⁹ extẽdendã. ¶ Illos q̃ꝫ q̃ aliquẽ ſciuerint culpabilẽ in p̃dictis: et nobis infra dieꝝ triũ ſpaciũ nõ retulerint: vel alicui ꝑ quẽ ad nos v̾bũ fideliẽ ꝑferat̃[a]: ſimili decernim⁹ ſnie ſubiacere. ¶ Decernim⁹ etiã vt null⁹ hanc incurrẽs excõicatiõis ſniaꝫ ꝓ p̃dictiſ v̾l aliq̃ p̃dictoꝝ (abſq̃ꝫ ſpãli mandato) nr̃e abſolutiõis bñficium valeat obtinẽ[b] niſi forſan ad nos hr̃e acceſſum nõ poſſet i mortis articulo[c] conſtitut⁹. Nec etiã ad abſolutiõis gratiã admittat̃: niſi pri⁹ q̃tum dedit v̾l recepit[d] itegraliter paupibus largiat̃[e]. ¶ Juſticiã v̾o ſiue gr̃am ſic obtentã nullı⁹ proſus eſſe momenti[f] volum⁹: oĩqꝫ ſtatuim⁹ carere effectu et robore firmitatis. ¶ Sed ⁊ ſcient̃ vtẽtes[g] ipis: ſimili ſnia excõicatiõis[h] aſtrīgim⁹: ⁊ reſeruãtes nobis abſolutionẽ eoꝝ cum premiſſis in omnib⁹ ad penas ſimiles obligamus. Idem.

¶ Premiſſis dãnis ex interdicto ꝓuenientib⁹ ſtatuit ꝙ ꝓpter dñꝫ debita nõ ſoluentẽ ei⁹ terra v̾l ciuitas ſine ſpãli pape lnia nõ iterdicat̃. Ex. ij.

Prouide attendẽtes ꝙ vt frequẽtius q̃tĩgit non ſine cauſa: ſine culpa[i] tñ multoꝝ interdicti ſnie ꝓferũtur[k]: quodq̃ꝫ ſunt nonnulli iu

f ¶ Momẽti. ⁊ ſic no. ꝙ vitium partis vel defectus facit gr̃am vel iuſticiã nullã vt hic ⁊ extra de reſcript. cum adeo. eẽ õ etate ⁊ q̃li. cũ bone. eẽ li. vj. de reſcrip. c. j. eẽ õ ſi. ꝑſbr. ca. ij. lib. vj. et. l. canõizata. ij. q. vi. venales. Firmat̃ hic pene excõicatiõis adiectione. Idem de gr̃a q̃ gratis dʒ dari. j. q. õ. j. ſunt nonnulli.

g ¶ Utentes. ⁊ ſic no. ꝙ nedũ faciẽs malũ ſed vtẽs malefactiſ ſcienter ꝯſimili pena irretit̃. extra. de immuni. eccle. aduerſus. extra. de cri. fal. ſi falſarioꝝ. C. de crimi. fal. l. ſi falſos. ⁊ l. maiorem.

ꝯ. ff. de ꝯdi. ob tur. cau. l. idẽ eſt §. ſi tibi idicium. ⁊ forſan ſm canones ſec⁹ no. extra. õ fur. q̃ cũ fure. Sʒ quẽ vocas hic ſcire? Uidet̃ ſi ab alio audiuit. xxij. q. v. hoc vr̃. ff. de admi. tu. l. quidã §. vlti. ff. de peti. here. l. itẽ veniũt §. q̃cũq̃ꝫ. Dic illũ ſcire q̃ hoc põt ꝓbare. ij. q. vij. pleriq̃ꝫ. ⁊ §. ſe. ⁊ c. ſi q̃s epõs. C. de ꝓba. l. ſciant.

b ¶ Obtinere. al's papa non reſeruante ſibi abſolutionẽ: alij poſſunt abſoluere extra. eo. nuper.

c ¶ Mortis articulo. hoc eſt gñale. extra. li. vj. õ pe. ca. ſi §. preſenti. extra. de offi. or. paſtoralis §. j.

Corpe det penas q̃ caret ere malus. — d ¶ Recepit. qõ ſi nõ tunc luat in corpe. Nã i penis pecuniariis q̃ ſurgũt ex delictis: qõ non põt in burſa male agẽs in corpe luat. ff. de i ius vo. l. ſi. ff. de pe. l. j. i ſi. eẽ. de do. ⁊ ꝯtu. finẽ. i ſi. ⁊ not. eẽ. de ap. rep̃henſibil̃.

e ¶ Largiat̃. v: nõ fiat reſtitutio dãti ꝓpter ei⁹ turpitudinẽ nec recipiẽs ꝯmodo retẽtiõis vtat̃ lʒ vtrobi ꝙ verſet̃ turpitudo. ⁊ eſt rõ qꝛ vterq̃ꝫ incidit i factum merito dãnatũ. ff. de cõ. ob tur. cau. l. j. i ſi. extra de vi. ⁊ ho. cle. c. cũ ab ol. ⁊ qi qõ gratis fieri debuit i pactũ lucroſuꝫ nõ dʒ ꝯuerti. ff. de ꝯdi. ob tur. cau. ſi veſtimẽta. ⁊ extra de ſimo. c. nemo. ⁊ c. de hoc no. ſire. vñ dãs hoc caſu ꝯ recipientẽ agens repellit̃. ff. de ꝯdi. ob tur. cau. vbi aũt. Judex tñ q̃ lʒ purgare culpã ⁊ illã in bonũ pene ꝯmutare. ar. ff. de offi. p̃ſi. l. iij. ⁊ l. ꝯgruit tur pe lucrũ a poſſeſſore extorquebit et dabit pauperib⁹ vt hic. ⁊ ff. de iure fiſ. l. luci⁹. Sed ꝯ. C. de reli. ⁊ ſump. fu. ⁊ al. lu. aleaꝝ. Sʒ ibi nõ erat malũ ſm ſe cũ certis caſib⁹ bñ poſſit fieri lud⁹ vt ibi. ⁊ ff. de ale. l. ſolẽt §. j. hic ſec⁹. Dico eñ ludũ ꝓhibitũ regulariter clericis: extra de vi. ⁊ ho. cle. clerici. ij. extra de exceſ. prela. inter dilectos. aut̃. de ſanctiſ. epiſ. §. iterdicim⁹. col. ix. Itẽ ꝯ. ff. de col. illic. l. collegia. j. rñ. Sʒ ibi erat res illicita ꝓpter carentiã ſolẽnitatis: ſcʒ qꝛ collegiũ nõ erat per principẽ approbatum. hic erat illicitum de ſe. et ideo

Lucrũ turpe ẽ extorquẽdũ et pauperib⁹ õ. ndũ — Lud⁹ ẽ clericiſ ꝓhibitus.

h ¶ Excõicationis. Que eſt timenda ſiue fuerit iuſta ſiue iniuſta vt p̃ꝫ. xj. q. iij. ſententia. — Excõicatio ſiue iuſta ſiue iniuſta timenda eſt.

Prouide attendẽtes. Qõ vn⁹ nole ſui itereſſe nõ poſſet eccl'iam ſubijcere interdicto dudũ ꝓuiſũ eſt. extra de his q̃ ſi. a ma. par. ca. q̃ſiuit. Sed hic ꝓui det gñali⁹. vt. j. pri. et premiſſa intelligo vbi ꝓcedit̃ a pte. vt. d. c. q̃ſiuit. aut a iudice cõuentione ꝑtis vt hic. Sed q̃ro archidiacon⁹ q̃ ex ꝯſuetudine excõicare non põt. ſʒ bñ eadẽ ꝯſuetudine põt interdicere eccl'iam i. terdicit. Nũq̃d põt? dic ꝙ ſic. qꝛ cũ excõicatio interdictũ vel ſuſpenſio in p̃ſãte iudicis regulariter ſumunt̃ paria. extra eo. ti. cũ medicinalis §. ⁊ hec eadẽ: ideo illam penã ifliget de q̃ ſibi videbit̃ ⁊ q̃ erit aptior negocio. extra. vt lit. ñ ꝯte. tue. ⁊ c. qñ §. ſi. Itẽ p̃tãs ſpãlr non ꝓhibita ſtat. ar. C. de ap. l. p̃cipim⁹. in ſi. qꝛ in tractatu ꝓhibiti vt eſt edictũ de matrimonio de ꝓcuratoub⁹ ⁊ ſilibus. qõ non eſt ꝓhibitũ exp̃ſſe eſt ꝑmiſſuꝫ extra de ſpõ. cum apud. ff. de ꝓcura. l. mut⁹. ij. rñ. Et hec decre. hʒ q̃nq̃ꝫ dicta. Primo ꝓhemiũ ad dicenda ꝑmittit. Scõo. v̾. ꝓhris. iuxta ꝑmiſſa ſtatuit. Tertio ver. nos eñ factũ ꝯtra ſtatutũ hmõi irritũ decernit. Quarto. v̾. nõ obſtãtibus. dicto ſtatuto obuiãtia tollit. Quinto. ver. niſi a predicto ſtatuto excipit.

q̃ſtio. — Edictũ de matrimonio ⁊c̃. eſt ꝓhibitorium diuiſio

i ¶ Sine culpa. de hoc no. eẽ. de ꝯſti. cognoſcẽtes.

k ¶ Proferunt̃. extra de ſpõ. non eſt. ⁊ no. j. q. iiij. in ſumma. Quid ſi hodie ꝯſilis ferret̃ ſnia ſine ſcriptis: nũq̃d ferẽs eſſet ſuſpẽſus? Ar. ꝓ et ꝯ eẽ. li. vj. de reg. iur. nõ ꝑſtat. Dic ꝙ ſic. extra. li. vj. e. ti. cũ medicinalis §. ⁊ hec eadẽ. Sʒ dicės illõ. c. loquit̃ vbi ſnia eſt aliq̃ vt. d. §. ſi q̃s ſuperior. ſʒ hic eſt nulla. Sol. dictũ. c. punit̃ temeritatẽ iudicũ vt dicto §. ſi q̃s. q̃ ꝯuincit̃ ſiue ſnia ſit nulla ſiue aliq̃: iniuſta tñ. Et qñ iudex peccãs iſta

cōſtitutiōe ⁊ illa duplici maledictiōe dign⁹ eſt ſm. p. vt trāſgreſſor duaꝝ cōſtitutionū: nec pena ꝓſtat ſibi immunitatē. ff. de iter. ⁊ reli. l. relegatoꝝ. §. ſi. ⁊ pone ꝙ excōicans eſſet excōicat⁹. ſnīa eſſet nulla. xxiiij. q. j. audiuimus. attamen pena dicti §. locum haberet.

p ſnīam. ⁊ extra. lib. vj. de reg. iur. c. factum. Jo. mo.

m ¶ Cōtractib⁹ ⁊c̄. Et eſt rō: qꝛ innoxij tūc ligarenꝫ ꝑ iſta. vt. ſ. in ꝑn. eē. eo. romana. §. ſi. ꝓpē hoc illicitū hic retractat. Et dic ꝯctib⁹ vel q̄ſi ſiue vltro citroqꝫ obligatorijs vt ēptio ⁊ vēditio: ⁊ ſi kēs vt ex parte vna vt eſt donatio. C. ð ſac. ſā. ec. vt inſt. diuinā. inſti. de obli. q̄ ex q̄ſi ꝯct. naſc. per totum

Cōtractꝰ ſunt duplices.

a ¶ Nimis prō pti. i. nimis feſti ni ꝯ iura. C. ð ſē tē. ex. ꝑi. re. l. ij. C. ð ap. ne cāſ. i. de. pōderꝫ. ij. q. j ſ pmis. Jo. mo.

b ¶ Radice. vt ſunt ꝯct⁹ merca toꝝ q̄ dederunt cām pñti edicto

c ¶ Indicijs. C ð rei vē. l. idicia C. ð dolo. l. dolū

d ¶ Laudes. eē. ð pe. ⁊ re. qð i te. eē. de ꝯſe. ec. vel altaris. c. ſi.

e ¶ Miniſtrāt. vt. ð. c. qð i te. ⁊ eē. vj. li. e. ti. c. ſi.

f ¶ Suffragia xiij. q. ij. ꝓ obeū tib⁹. ⁊. c. ſeq.

g ¶ Villa. Extra. de ꝟbo. ſig. c. cū in ꝑtib⁹. eē. li. vj. e. ti. ſi ciuitas notaꝫ q̄d ſit

dices nimis[a] prōpti ad profe rēdas eaſdē etiā in negocijs ſine cauſis q̄ interdū plus ex cupiditatis q̄ꝫ charitatis radice[b] ꝑſpicuis indicijs[c] ꝓcedere arguunꝫ. quoꝫ interdicti tꝑe diuia organa ſuſpēdunꝫ et laudes[d]: nec eccleſiaſtica ſacra miniſtranꝫ[e] vt ſolēt: tollunꝫ mortuis ſeu minuuntur ſuffragia[f] ꝑſertim ꝑ oblationē frequērē hoſtie ſalutaris: adoleſcētes ⁊ ꝑuuli ꝑticipātes rari⁹ ſacra mui⁹ iſlāmanꝫ et ſolidanꝫ in fide/ fideliū tepeſcit deuotio. hereſes pullulant: ⁊ multiplicanꝫ pericula aiaꝝ. Preſentis ꝯſtōnis ꝑui dem⁹ edicto vt nulla ꝓuincia ciuitas: caſtrū: villa[g]: locus[h] territoriū[i] vel diſtrict⁹ auc̄te ordinaria vel delegata ſupponaꝫ eccl̄iaſtico interdicto ꝓ pecuniario debito: vel pro cuiuſuis monete: vel pecunie[k] q̄ꝫtitate q̄cūqꝫ occaſione vel cā: ſeu q̄uis q̄ſito colore: ꝓ eo maxime ꝙ ipſoꝝ dñi rectores ſeu officiales q̄cunqꝫ noie cenſeanꝫ: aut incole ſeu habitatores aut ſingulares ꝑſone ipoꝝ ſtatutꝫ vel ſtatuēdis ordinatis vel ordinādis termis hmōi debitū ſeu q̄ꝫtitatē nō ſoluerūt hacten⁹ aut i antea nō ꝑſoluēt. ¶ Nos ei exnūc decernim⁹ irritū ⁊ inane: ſi ſec⁹ hacten⁹ extitit attētatū[l] vl̄ ꝯtigerit attētari: illudqꝫ reuocam⁹ oino. ¶ Nō obſtātib⁹ q̄buſcūqꝫ cōtractib⁹[m] obligatiōib⁹[n] pactꝫ[o] ꝯuētiōibus[p]: ꝯpoſitiōib⁹[q] ſubmiſſiōibus[r] fideiuſſiōib⁹[ſ] cōſenſib⁹[t] ꝓceſſibus[v] et ſentētijs ſuper hoc habitis vel habēdis iu=

n ¶ Obligationib⁹. q̄ ſunt iuris viculū. iſti. ð obli. i ꝑn. Sꝫ q̄d ſi agaꝫ ex obligatiōe ad itereſſe? Dic idem/ cū intereſſe ſit eſtimatio pecuniaria. ff. ð re iudi. l. ſi q̄s ab alio.

Intereſſe eſt eſtimatio pecuniaria.

o ¶ Pactis. q̄d ſit pactū ⁊ q̄ ꝯuētio habeꝫ. ff. de pactis. l. j. §. j. et §. adeo.

p ¶ Cōuētiōibus. ab initio.

q ¶ Cōpoſitionibus. ex poſtfacto. Jo. mo.

r ¶ Submiſſionib⁹. in iudices factis.

ſ ¶ Fideiuſſionib⁹. hoc ē obligationib⁹ nō ꝑncipalibus ſed acceſſorijs. inſti. de fideiuſ. per totum.

t ¶ Conſenſibus partium. Jo. mo.

v ¶ Proceſſib⁹. ⁊ ſētētijs iudicū. Quid ſi nō ſit lata ſnīa iterdicti directo ſed ſolū mādaꝫ rectorib⁹ locoꝝ in quib⁹ moranꝫ vel veniūt excōicati ex cauſis predictis ꝙ q̄ꝫdiu moranꝫ ibidē ceſſent a diuinis etiā trib⁹ dieb⁹ poſt receſſum ꝓut frequēter fieri conſueuit. Videtur idē cū eadē ſit rō. ff. ad leg. acq. l. illud. nam aľs ꝑhs ꝯſtitutio ꝑponereꝫ ꝟbis ⁊ non reb⁹ ⁊ debito frau dareꝫ effectu. arg. extra. li. vj. de elec. ꝯmiſſa. §. porro C. cōi. de le. l. ij. i ſi. Dic diſtiguēdū. aut agiꝫ de delicto maioꝝ ꝓpter qð terra poſſet directo interdici. extra. e. ti. li. vj. ſi ſnīa. §. ceteꝝ. ⁊ ſic ꝑdicto mō poſſet directe poni iterdictū. extra. de ſpō. non eſt. aut nō ⁊ ſic rediꝫ ad interdictū hic ꝓhibitū. ſꝫ prio mō rediꝫ ad interdictū ꝑmiſſum. Sꝫ q̄ro hoc caſu ꝑmiſſo non iterdiciꝫ ꝓuicia. vt dicto. c. non eſt. ſꝫ iterdicaꝫ curato ne celebret tali ꝑñte: celebrat. nūq̄d eſt iſte celebrās irregularis? Ar. ꝙ ſic. extra. li. vj. e. ti. c. is q̄. eē. ð cle. ex. ſi celebrat. Sꝫ dices ad hoc mini⁹ agiꝫ cū lege q̄ꝫ cū miſtro legis. ff. de arbi. l. celſus. So. hoc caſu nedū reḡro inhibitionē iuris vel hois. ſꝫ penā a iure inflictā. vt. ð. c. is q̄. et penalia nō extēdā. ff. de pe. interꝑtatiōe. ⁊ de pe. di. j. pene. ⁊ eꝫ. li. vj. de re. iur. odia. ⁊ extra. e. li. ð ſi. ꝑſbyr. c. j. in ſi. Sꝫ q̄ro ex delicto q̄s ꝯdēnaꝫ ad penā pecuniariā nūq̄d huic ꝯſtōni loc⁹ eſt? Et videꝫ ꝙ non qꝛ hic loquiꝫ in ꝯtractib⁹: ⁊ ſic ad delicta non extēdā: ⁊ etiā rō originis eſt ꝯſiderāda. ff. de dona. q̄ id ꝙ. ⁊ initiū ſpectādū. ff. ad mace. ſi th. no. de elec. dudū. j. Dic ꝫ. ff. de pena. l. iij. §. idē ſcribit. ⁊ leuiꝫ reuertoꝛ ad penā i ter=

Interdictū q̄n directe q̄n directe ferꝫ.

Principiū eſt attendendū.

Locus quinqꝫ modis accipiꝫ

h ¶ Loc⁹. multiplicit accipiꝫ loc⁹. vno mō ꝓ q̄ꝫtitate mēſurāte rē extra. vt ſunt tꝑs ⁊ loc⁹ ſm ꝑhm. ⁊ ſic ponitur. xiij. q. ij. vbicūqꝫ. j. ⁊. ff. ð exerci. l. j. Alio mō ꝓ ꝑte fundi. ff. ð ꝟb. ſig. l. loc⁹. Tertio mō ꝓ efficacia argumēti vt ē loc⁹ maria vel dña marie ſm qð dī ab artiſtis loc⁹ eſt ſedes argumēti: vel illud a q̄ extrahiꝫ argumētū. ꝟ. Eſt loc⁹ atqꝫ loci ſunt artis ſunt loca terre. Quarto mō ꝓ ꝯuenieti ſtatu. vt. ð. c. cū i ꝑtib⁹. in ſi. ⁊ ſic accipit Horati⁹ cū dicit. Singula q̄qꝫ locū teneāt ſortita decēter. Quito mō ꝓ ꝯgregatiōe habitātium infra metas vni⁹ loci vt hic. ⁊ extra. de cle. excōi. c. poſtulaſtis. extra. vj. lib. eo. ti. alma. ij. ꝛñ.

verſus

Horatius.

i ¶ Territoriū. quid ſit habes. ff. de verbo. ſig. l. pupillus. ver. territorium.

Pecunie appellatiō oēs res ꝯtinet.

k ¶ Pecunie. appellatiōe pecunie ois res ꝯtinetur j. q. iij. c. totū. ff. de ꝟbo. ſig. l. pecunie verbū. ⁊. l. pecunie noie. ⁊. C. de ꝯſti. pe. l. ij. ⁊ hoc ait ꝑhs dicēs appellatione pecunie ois res cōtineꝫ cui⁹ dignitas. i. valor nummiſmate menſuratur.

l ¶ Attentatū. ⁊ ſic hec ꝯſtitutio trahiꝫ ad ꝑterita. nec mirū: qꝛ hoc hic caueꝫ expſſe. eē. de ꝯſti. c. ſi. iij. q. iiij. oēs. C. de ſacroſan. ec. l. ſi. in ſi. Et de materia attētatoꝝ no. extra. li. vj. de elec. c. cupiētes. i ſi. ⁊ dic attētatū aň penā incurſam. ꝟbi gr̄a. Ante iſtā ꝯſtōnē eſt eccl̄ia iterdicta ſm vnū modū de ꝫ reprobatis: aliq̄s celebrat in ea eccl̄ia tandē ſit hec ꝯſtō. iſte nō releuaꝫ ꝑ hāc ꝯſtōnem. no. ſiꝫe. extra. lib. vj. de reg. iur. c. ratihabitionē. ar. ff. de iine. actuqꝫ ꝑua. l. j. i ſi. ⁊. l. ſeq. C. de ſen. paſ. l. ſi. in ꝑn. ff. de capti et. poſtli. re. l. in bello §. facte. auc̄. vt cū ð ap. co. circa ꝑn. col. viij. vbi no. ꝙ cōſtitutio q̄ extendiꝫ ad ꝑterita nō cōꝑrehēdit deciſa

Conſtitutio ad ꝑterita q̄n qꝫ extēditur.

dicti tollendū ꝓpter rōnes. ſ.e.in ꝑn.tactas. Sȝ qd ſi oēs ⁊ ſinguli ꝯſentirēt? Uidet̄ ꝯuētio tenere.ff. ꝺ reg.iur.l.alio.§.refert.⁊.ff.ad munici.l.qꝺ maioꝛ. Dic ꝯ qꝛ infantes eſſe ad hoc obligare nō poſſent: cū eoꝝ etas ignoret qd agat. C.de fal.mo.l.j.idē i furioſo.ff. ꝺ rei ven.l.qꝺ infans. Itē tūc ligarent̄ moꝛtui ne cōmodo eccl'ie miliā tis ad eos veni= rēt vt.ſ.e.in ꝑn. Sed ꝯ ꝑ.l.q oēs aſtrigit hoc pōt fieri.ex ꝺ ꝯſti.⁊c. fi.§ ⁊ ꝑ pactū.ff. de pac.l.nō ipoſſibile.⁊ ꝑ ꝯſuetudinē: § ⁊ ꝑ pactū

ramentoꝝ[a]: penarū ſpūaliū ⁊ tꝑaliū ſeu mulctarū[b] appo= ſitiōe vel q̄cūq; alia firmitate vallatis. Niſi talis ſuppoſi= tio inſ̄dicti hactenꝰ foꝛe facta vel in antea fieret de apo. ſe. ſpāli[c] ſnia ⁊ exp̄ſſa ꝑ ipſius ſe= dis patētes lr̄as apparēte[d].

C.de fideiuſ.l.fi. So. pacta hec nō valēt qbꝰ detrahit̄ honoꝛi dī ⁊ publice vtilitati aiaꝝ: ⁊ vbi ꝯ aloȝ hereſes pullulāt. vt.ſ.e.in ꝑn.ar.ex̄ de fo.ꝯpe.ſi diligēti. ⁊ de ſeꝺ.ꝯqueſtꝰ.ff. de pac.ius publicū. ⁊ male adiuēta vt pote ꝯ ꝑdicta tꝑe non firmant̄.auc̄.vt nul.iud.li.ha.lo.ſe.§.j.col.ix. Itē vbi agit̄ de electionibꝰ ⁊ ſiīibꝰ qꝺ maioꝛ pars facit oēs facere vident̄: vt.ꝺ.l.qꝺ maioꝛ. Itē vbi factū oīm reſpiceret debitū vl' publicā vtilitatem: qꝛ tunc ſufficeret maioꝛ pars extra de his q̄ fi. a ma.par.ca.c.fi. Sȝ vbi agit̄ tm̄ de ꝯmodo vel incōmodo ſinguloꝝ: ꝯſenſus oīm eſt requirendꝰ.extra ꝺ offi. archi.ad hec.in fi.C.de auto.ꝑſt.l.fi. ff. de aq̄ plu.arcen.l.in cōcedēdo.extra lib.vj.de reg.iur. qꝺ omnes.

Pactū nō valȝ qꝺ detrahit honoꝛi dei.

Factūȝ a maioꝛi ꝑte an videatur factuȝ ab oībus.

a ¶ Iuramentoꝝ. nā ex quo nō tenet ꝯtus: nec cōfirmatio ꝯtus valet.ff.de fideiuſ.cum lex.not. extra lib.vj.de reg.iur.non eſt obligatoꝛiū.ar.ꝯ.C.de ꝑdi.trino.l.⁊ ſi ts.Sol. vt ibi.

b ¶ Mulctarū. de quibꝰ habes.C.de mo.mulc.⁊.ff. de verb.ſig.ſi qua.

c ¶ Spāli. Sȝ q̄liter ſedes apo. illicitū vt hic faciet licitū q̄ ait qꝺ eſt licitū approbātes ⁊ illicitū reprobātes.extra de ꝑben.dilectꝰ.j.So. illicituȝ q̄nq; ex certis circūſtantijs tolerat̄: vt.ꝺ.ti.de ꝑben.niſi eſſent.

Illicitū q̄nq; toleratur.

d ¶ Apparente. Sunt ⁊ quidā alij caſus in quibus ꝓbare opoꝛtet ſcripturā.no.extra lib.vj.ꝺ cēſi. romana.§.poſtq̄. Iohan.mona.

Clemens.v.

¶ Andronicū paliologū ſe imꝑatoꝛē grecorum nominantem: ⁊ hereſis ipoꝝ fautoꝛē excōicatum denūciat. oēſq; cū eo ſic manente ſocietatē cōtrahentes ipſo facto dicit excōicatos: ⁊ eoꝝ terras eccleſiaſtico ſupponēdas interdicto. Suntq; priuādi bonis q ab eccleſia tenent. et talis ſocietas ſeu confederatio nulla eſt. Facit.c.ad apoſtolice. de ſen.⁊ re iudica.lib.vj. Capitulum.iij.

Ad certitudinē preſentiū et memoꝛiam futuroꝝ Andronicum paliologum q̄ grecoꝝ imꝑatoꝛē ſe noīat tanq̄ coꝛūdē grecoꝝ antiq̄toꝝ ſciſmaticoꝝ.⁊ i antiq̄to ſciſmate ꝯſtitutoꝛū: ⁊ per hoc hereticoꝝ: et hereſis ipſoꝝ ac ſciſmatis antiqui fautoꝛē. de fratrū noſtroꝝ cōſilio denunciamus excōicationis ſniam latā a canone incurriſſe. ac ipſius foꝛe ſentētie vinculo innodatum. Ceterū vniuerſis et ſingulis regibꝰ: pꝛincipibus/ ducibus/ marchionibꝰ/ comitibꝰ/ baronibꝰ: et ceteris oībus cuiuſcūq; ꝑeminētie ꝯditionis ſtatus necnō vniuerſitatis: ciuitatū caſtroꝝ. ⁊ alioꝝ locoꝝ diſtrictius ihibemus: ne cuȝ eodem andronico paliologo i hmōi excōicatiōe manēte: ſocietatē vel cōfederationē aliquā ꝯtrahere ſub q̄uis ingenio vel machinatione ꝑſumant. vel ei als in his q̄bus excōicatus eſt denūciatus a nobis ꝑſtare cōſiliū: auxilium. vl' fauoꝛē publicum vel occultū. Et ſi ſecꝰ ꝑſumptum fuerit oēs ſingulares ꝑſonas ꝯtrariuȝ ꝑſumentes (nō obſtāte qualibet indulgentia ſub quacūq; foꝛma verboꝛū vel exp̄ſſiōe ipis ab apo.ſe.cōceſſa. vel in poſteruȝ cōcedenda quā quo ad hoc viribus volumꝰ oīno carere) ſniam excōicationis quā exnunc in ipos ferimus incurrere volumus ipſo facto. Terras ipſoꝝ ⁊ vniuerſitates ꝑdictas q̄ ſecꝰ attentare ꝑſumpſerint ꝓut expedire videbimꝰ eccl'iaſtico curabimus ſubijcere interdicto. Ad priuationem oīm bonoꝝ q̄ a q̄buſlibet tenēt eccleſijs. ⁊ ad penas alias ſpūales ⁊ tꝑales ꝓut vtile putabimus ꝓceſſuri. Et nihilominꝰ ſocietatem ⁊ confederationem ipas. etiā ſi penarum et iuramenti additione vel quacunq; fuerint alia firmitate vallate. decernimꝰ irritas et ianes. Datum Pictauis. iij. nonas Iunij. Anno.ij.

Excōicato fauentes puniendi ſunt.

Penaꝝ q̄dā ſūt ſpūales ⁊ quedaȝ tꝑales.

Idem.

¶ Excōicati ſunt q̄ lr̄as a papa ante ſuā coꝛonationē cōceſſas impugnant. Cap.iiij.

Quia nōnulli (ꝓut accepimꝰ) contra doctrinā ap̄li ſue prudētie q̄n potiꝰ ipꝛudētie innitētes: ac diſceptare ſuꝑ his de q̄bꝰ eis nō expedit/ ſatagentes: aſſerē nō verētur q̄ ſummꝰ pōtifex an̄ ſue coꝛonationis iſignia ſe nō dȝ itromittere de ꝓuiſionibꝰ: reſuationibꝰ. diſpēſationibꝰ/ ⁊ alijs gratijs faciēdis. nec ſe in lr̄is ep̄m ſimpl'r. ſȝ electū ep̄m ſcribē. Nec etiā vti bulla in q̄ nomē expꝛimat̄ ipſius. Nos taliū temeritates ꝯpeſcē cupientes. ſingulos q̄ occaſione hmōi aliq̄s lr̄as nr̄as ſuꝑ negocijs q̄buſcunq; ꝯfectas. q̄ a nobis an̄ coꝛonationis nr̄e inſignia emanarūt. auſi fuerit īpugnare excōicationis ſnia īnodamꝰ. Datū apud Peſecū Burdegaleñ. dioce. Anno.ij.

Roma. ij.

Prudētie ꝓꝑe nō ē innitēdū.

Papa an̄ ſuaȝ coꝛonationem diſpenſatiōes et grās facere poteſt.

¶ Extrauagātium cōmuniū finis.

Codices huiꝰ volumis. A.B.C.D.E.F.G.H
Omnes ſunt quaterni: preter H qui eſt ſimplex.

Complusculorũ mei amãtiſſimorũ quos pleniori obſequio demereri ſtudebã hortatib⁹ ⁊ monitis. nactus ego ociũ: ⁊ tpis occaſionẽ: ꝯdium extrauagantiũ cõgeriem i vnũ cogẽdã duxi. Lectorũ tñ tetricoꝝ vulgus q̃rũ maxima copia circij more oĩa circũuertens tm̃ abeſt a bonitate. vt peius ſit illa nihil: tantã nobis formidinem ꝓpoſuit: vt id moliri vix auſi fuerim⁹: Uidere eñ erat iperite multitudinis opiniõe optima queq̃ ſuſpenſa nare legẽtis: pleraſq̃ harũ aut prorſus abrogatas: aut locales aut gratiã nõ iuris cõis deciſionẽ ꝯtinere: quocirca innuebatur haſce vulgari cẽſura doctrine exortes/ alijs ꝑfecto vtilib⁹ admiſceri nõ debuiſſe. Quicũq̃ es q̃ ita cenſes: audito queſo tecũq̃ voluta. qm̃ (ſi fieri queat) pungentes ꝺ pectore vepꝛib⁹ obruto ſẽtes ꝓuidi more cultoris ſarculo extirpare: neq̃ ob id popularez aucupari aurã (cum ſit res folijs deciduis ſimillima) cordi nobis eſt. Qui abrogatas fuiſſe abiiciẽdas cõtendis: dic ſi libet quãobrem ca. lr̃as. de iura. calũ. qꝺ. c. ſ. eo. ti. lib. vj. reuocat hacten⁹ mẽbꝛanas occupauit? Quis (ni ſi forſan iuris ignarus ⁊ cuius ocelli vt hibrꝭ ceculent̃) ca. accedẽs. de ꝯceſ. p̄ben. p. c. deteſtanda. eo. ti. lib. vj. ſublatum ambigit? Nõne etiam. c. clericis. de imu. eccle. li. vj. tollit cle. ſ. ſub eo. ti. repoſita? Omitto ꝓceſſus illos q̃s Boniſa. viij. in. c. ſ. de ſciſma. li. vj. fulminauit qui per extrauagantem dudum. ſub eodẽ ti. i his inſertam ſtirpitus extinguuntur. Qui locales membꝛaneis ex codicibus abolendas autumat. dicat q̃quid. c. fundamenta. ꝺ elec. lib. vj. illic relinquitur? Si demuz gratioſas quiſpiã abigẽdas ait: huic. c. propoſuit ꝺ fil. pbr̃o. obiicio: qꝺ gr̃am cõtinere (ſi rite ſingula penſiculent̃) ibit inficias nẽo. Plurima huiuſcemodi ad veteres aulas de lingulacium infrenium pulmone reuellendas citare poſſemus: ſed de his hactenus. ¶ Extrauagantes iſtas cũ ego tũ multarũ reꝝ varietate: tũ verborum cõcinnatione ductus aliquãto accurati⁹ lectitarẽ: ꝑſpicerẽq̃ nihil antiq̃tatis (iuſtiniano teſte) penit⁹ ignorãdũ: eaſipſas in poſterũ ab oĩs interitus periculo vendicare curaui. Quas ſi vigili conſpexeris obtuitu: quãtũcũq̃ ſententiarũ ⁊ rationũ plene ſint. nihil futile: nihil taxandũ ſub his delitere vi debis: ni vapido aſtutam ſerues ſub pectore vulpẽ. Ad iugem earũ lectionez tum vtilitas tum voluptas. rerũq̃ nouaꝝ cupido (niſi me ſententia fallit) multorũ animos etiã reſidces excitabit. Abſtruſo nihil hic receſſu ſtruitur: cuz ſingula fronte pateãt explicita nec criticos vngues: nec latrãtiũ murmura linguarũ trepidãtia. ¶ Et lz extrauagãtiũ ſepi⁹ repetitarũ numeꝝ impꝛeſſores ſeduli nõ paꝝ auxerint: nõ oẽs tñ curauerunt imprimẽdas: nec decuit. ſed iuxta euãgelicã veritatẽ elegerũt bonas in vaſa ſua: malas aũt foras miſerunt. ¶ Tres ab hoc grege nõ ab re prius adiunctas/ hic vigente cã reponendas curauimus (Sedes apl̃ica. de offi. delega. Execrabilis. de p̄ben. Suſcepti. ne ſede vacã.) ſubtilẽ illi⁹ Guilĩ de monte lauduno interp̄tationẽ applicãtes. Sup cathedrã. de ſepul. cũ Johã. mona. gloſemate. et Uas electionis. de cẽſi. Extrauagantem p Johan. franciſcum ꝺ pauinis peculiariter enodatam huic ãnexuim⁹ opuſculo. ¶ Quas tyronibus iuris (quoꝝ laboribus leuandis q̃ntum p facultatẽ licuit: incubuimus) extrauagantes edidimus veterani rudeſq̃ donati ſi ad eoꝝ man⁹ ꝑuenerit. ẽt ſi reiiciãt: nihil me offendent. vt que non ſua ipſorũ cauſa ſic in vnum fuerint cõgeſte. Neq̃ tñ ceteris inuideant. qui eo diſcipline non dum ꝑuenerũt. quo illis aſcendere cõceſſum eſt. Si vero locutulei blacterões (quoꝝ maxima copia eſt) ridenda nonnulla offenderint: rideant ipſi licet quãdiu volent: etiam vt Democritum ſuperent: quandoquidem eiuſmodi riſus tam me afficiet q̃ꝫ ꝙ minime. Hec ſunt que noſtra licet oẽs voce moneri.

Lectores mltí ad male interp̄tãdũ ſũt ꝓni.

Laus hũana eſt ſtulta ⁊ fugiẽda.

Iura ẽt reuocata nõ ſũt a libris abiiciẽda.

Antiq̃tates cogñſcẽ vtile ẽ: vt patz inſti. de teſta. in prin.

Vulpinuz pectus a multis geritur.

Iunib⁹ llos a ctis q̃ ſpe nunt

Democrit⁹ ſ ridebat.

¶ Caſtigatio multiplex aperitur.

¶ Emendatius reliquis hoc opus agnoſces ſi gloſas integraliter plegis in extrauagãti vnã ſctã. ꝺ maio. ⁊ obe. Cũ additione in ipſius fine adiecta: que prius oĩno erat impꝑfecta. Emendationẽ inſuꝑ diligentẽ iudicat glo. in verb. preſertim. circa fi. in extraua. rẽ nõ nouam. de do. ⁊ cõtu. vbi prius error fuit intelligibil' ſub hac verboꝝ ſerie. Et nũcio ella. cũ credit̃ extra de appiurato parati. Et debuit eſſe vt nunc eſt. Et nũcio iurato credit̃. extra de appella. cũ parati. Item allegationes q̃plurime paſſim emẽdate ꝯſpiciuntur.

¶ Hec paucula adiecimus: vt ex his multa alia ꝯiiciãs fuiſſe per oculatos correctores preuiſa.

¶ Diſtichon.

Plurimus hinc error mutata ſede receſſit.
Ut caſtigatum prodeat iſtud opus.

¶ Uale felix.

Tabula extrauagantiũ cõmunium.

Tabula titulorum quinq; librorum extrauagantiũ communium ſecundũ alphabeti ordinem.

Auctoritate et vſu pallij: libro. j. folio. iiij. columna. ij.
Celebratione miſſarum. li. iij. folio. xxxiij. columna. iiij.
Conſuetudine. lib. j. fo. ij. co. j.
Crimine falſi. lib. v. fo. l. co. j.
Cenſibus exactionibus. ⁊c. li. iij. fo. xlj. columna. j.
De decimis. li. iij. fo. xxxviij. co. iij.
Dilationibus. lib. ij. fo. xv. co. iiij.
Dolo ⁊ cõtumacia. lib. ij. fo. xvj. co. j
Electione. lib. j. fo. ij. co. ij.
Emptione ⁊ venditione. li. iij. folio. xxxiij. co. iij.
Furtis. lib. v. fo. xlix. co. iij.
Hereticis. lib. v. fo. xlvij. co. iij
Immunitate eccleſiarum. li. iij. fol. xlvj. columna. j.
Iudicijs. lib. ij. fo. xiiij. colum. iiij.
Iudeis. lib. v. fo. xlvij. co. ij.
Maioritate et obedientia. lib. j. fol. viij. columna. iiij.
Ne ſedevacante aliquid innouetur lib. iij. fo. xxviij. co. ij.
Officio cuſtodis. lib. j. fo. iiij. co. iiij.
Officio delegati. ibidem.
Officio iudicis ordinarij. li. j. folio. vij. columna. iij.
Penis. lib. v. fo. lij. co. iiij.
Penitentijs ⁊ remiſſionibus. lib. v. fo. liij. colum. iij.
Poſtulatione prelatorum. li. j. fo. ij. columna. ij.
Prebendis ⁊ dignitatibus. libro. iij fo. xviij. co. iij.
Priuilegijs. lib. v. fo. l. co. ij.
Rebus eccleſie nõ alienãdis. lib. iij. fo. xxxij. co. j.
Regularibus. li. iij. fol. xl. col. j.
Religioſis domibus. lib. iij. fo. xl. columna. iiij.
Reliquijs ⁊ veneratione ſanctorum lib. iij. fo. xlv. co. j.
Sciſmaticis. lib. v. fo. xlviij. col. iiij.
Sententia excõmunicationis. lib. v fo. lviij. co. ij.
Sepulturis. lib. iij. fo. xxxiij. col. iij.
Symonia. lib. v. fo. xlvj. co. ij.
Treuga et pace. lib. j. fol. xij. co. iiij.
Uita ⁊ honeſtate clericorum. lib. iij. fo. xviij. co. j.

Finis tabule rubricarũ.

Tabula om̃ium capitulorũ per alphabeti ordinem et numerum foliorum colũnarumq; ſingula demonſtrans.

Ad certitudinem. folio. lx. colũna. j.
Ad cuiuſlibet. fo. xxvj. co. ij.
Ad noſtrum. fo. xl. co. ij.
Ad regimen. fo. xxviij. co. ij.
Ad romani. fo. eodem. co. iiij.
Ad vniuerſalis. fo. xiij. colum. j.
Ambitioſe. fo. xxxij. colum. j.
Antiquorum fo. iiij. colum. iij.
Cum deteſtabile. fo. xlvj. co. iiij.
Cum matheus. fo. xlviij. colum. iij.
Cum nonnulle: primum. folio. xxvj columna. iiij.
Cum nonnulle. ſecundum. fo. xxvij columna. ij.
Cum preexcelſa. fo. xlv. co. ij.
Debent ſuperioribus. fol. vij. col. iij.
Declarationes. fo. xxxviij. co. iij.
Deteſtande. fo. xxxiij. co. iij.
Dignum arbitrãtes. folio. xlvij. columna. iij.
Diſpendijs. fo. ij. colum. ij.
Diſcipulorum. fo. xliij. colum. iiij.
Diuina. fo. iij. co. j.
Diuinis. fo. eodem. co. iiij.
Docta ſanctorum. fo. xviij. co. j.
Dudum. in titu. de ſciſmaticis. fol. xlviij. colum. iiij.
Et ſi dominici. primum. fol. lvij. columna. j.
Et ſi dominici. ſecundũ. folio eodem. columna. iiij.
Et ſi deceat. fo. xij. colum. iiij.
Et ſi in temporalium. fo. xix. co. j.
Excommunicamus. folio. lviij. columna. iij.
Ex debito. fo. iij. colum. iiij.
Execrabilis. folio. xix. co. ij.
Ex eo. fo. xlvij. co. iij.
Exhibita. fo. iij. colum. iij.
Ex ſuperne. fo. xviij. co. iij.
Frequentes. fo. xv. co. j.
Graue nimis. fo. xlv. co. iij.
In delictorum. fo. xv. colum. iiij.
Infidelis. fo. xlix. co. iij.
Iniuncte. fo. ij. co. iij.
Inter cunctas. fo. l. co. ij.
Malicijs. fo. iiij. co. ij.
Meruit. fo. iij. colum. j.
Multa mentis. fo. xlvij. co. ij.
Nuper. primũ. fo. xxv. colum. iij.
Nuper ſecundũ. fo. xxvj. col. j.
Nuper. iij. ibidem.
Paſtoralis. fo. xlvj. co. j.
Pie ſollicitudinis. fo. xviij. co. iij.
Poſtulaſti. fo. xxvj. co. iij.
Prouide. fo. lix. colum. ij.
Quemadmodum. fo. lvij. co. ij
Quia cunctos. fol. iiij. co. iij.
Quia nonnulli. fo. lx. co. ij.
Quod olim. fo. xlvj. co. j.
Ratio recta. fo. xl. colum. iiij.
Regimini. fo. xxxij. co. iij.
Regimini. fo. xxxiij. co. j.
Rem non nouam. fo. xvj. co. ij.
Saluator. fo. xxxiij. co. iiij
Sedes apl̃ica. fo. iiij. co. iiij.
Suſcepti. fo. xxviij. co. iij.
Sancta romana. fo. iij. co. iij.
Sane in vinea. fo. xlvj. co. ij.
Si religioſus. fo. iij. co. ij.
Spondent. fo. l. co. j.
Super gentes. fo. ij. co. j.
Super cathedram. fo. xxxiiij. co. iiij
Uas electionis. fo. xlviij. co. j.
Uas electionis. fo. xlj. co. j.
Uiam ambitioſe. fo. xl. co. j.
Uices illius. fo. xiiij. co. j.
Unã ſanctam. fo. viij. co. iiij.
Unigenitus. fo. lvj. colum. ij.
Ut prelatorum. fo. xij. co. iij.
Ut quos. fo. viij. colũ. iij

Finis capitulorum.

Tabula continẽs omnes materias tam in textu q̃ in gloſa ordinaria declaratas que in marginibus ſignate ſm numerũ foliorũ / colũnarumq; faciliime inuenitur.

Abbas cluniacẽ. ſubditos mediatos ⁊ immediatos viſitare poteſt. fo. xliij. co. ij.
Abbatiſſa ſuſpendere põt licet claues eccleſie non habeat. fol. xxiij. columna. j.
Abbatiſſe monaſterium egredi nõ debent. fo. xliij. co. iiij.
Abolere quid eſt. fo. xlix. co. iij.
Acceſſorie aliqua licẽt que principaliter non licent. fo. vi. co. iiij.
Actionis nomen non eſt curandum fo. xxx. co. ij.
Adiectiuũ neutrũ de omni genere predicatur. fo. xlix. co. ij.
Adminiſtratores ad voluntates ſuperiorum q̃n q; ſunt remouibiles fo. xxvij. colum. j.
Aduocatis et procuratoribus licet quod eſt iudicibus vetitum. foli. lviij. columna. iiij.
Al's varie ſumitur. fo. xlix. co. j.
Alienans bona eccleſie: et alienata recipiens: eadem pena puniũtur fo. xxxij. co. ij.
Alienationis varie ſunt ſpecies. fo. xxxij. colum. j.
Alkymiſte varia incurrũt detrimẽta. folio. l. co. j.
Alkymiſte ſunt infames. ibidem.
Alter alterius onera portate. folio. xliij. co. ij.
Anathema quid eſt. fo. lviij. co. iij.
Anima de rebus mundanis ſatiari

non poteſt.fo.xix.co.ij.
Anima viuit ex verbo dei.folio.xij.columna.ij.
Anime ſunt a deo pape cōmiſſe.fol.lvij.co.iiij.
Animaꝝ periculis occurrere debēt prelati.fo.iij.co.iiij.
Annaliuȝ perceptio multiplici iure pōt ꝯpetere.fo.lij.co.iij.
Annus iubileus typicus verū iubileum figurauit.fo.liiij.co.iij
Annus iubileus non ſine cauſa fuit centeſimo quoqꝫ anno.ibidem.
Annus q̄nquageſimꝰ in lege veteri erat iubileus.fo.lvj.co.iij.
Antiquitates cognoſcere vtile ē.fo.ix.columna.iij.
Appellare an liceat ab diffinitiuam ſnīam.fo.xiij.co.iij.
Appellatio ē remediū cōtra oppreſſiones.fo.liij.co.j.
Approbata per ſedem apoſtolicam a nemine ſunt reprobanda.fol.xl.columna.iij.
Archa noe quante fuit altitudinis longitudinis ꝛ latitudinis.fol.ix.columna.iij.
Archipbr̄i bituricen̄.mutantur mutato prelato.fo.xxviij.co.iiij.
Archipbr̄atus bituricen̄.nō ſunt ꝑpetui.fo.xx.co.j.
Aſtrictꝰ ad aliq̄d faciendū ad q̄d tenetur.fo.xvj.colum.ij.
Auctoritas pape eſt humana et diuina.fo.xi.co.iij.
Baptiſmus quid facit.folio.ix.columna.ij.
Baſilica quid eſt.fo.liij.co.ij
Beneficium in irregularitate acquiſitū an illa purgata retineri poſſit fo.xlix.co.ij.
Beneficij collatio non īpedit per appellationē.fo.vj.co.ij.
Beneficio priuari non debet nō citatus/nō cōuictus/nec cōfeſſus.fol.liij.colum.ij.
Beneficia aliqua ſunt que perſonalem reſidentiam non requirunt.fo.xxxviij.co.iij.
Beneficia multis modis vacare poſſunt.fo.iij.co.iiij.
Beneficia plura obtinere an liceat.fo.xx.columna.iij.
Beneficia aliqua ſunt de iure cōpaſſibilia.fo.xx.co.j.
Bn̄ficia ſunt triplicia.fo.xx.col.iiij.
Bn̄ficia ſimplicia an ſint incōpaſſibilia.ibidem.
Beneficia permutata an dicant vacare.fo.xxix.co.ij.
Beneficia per quid dicunt affecta.fo.xxviij.colum.ij
Beneficia incōpaſſibilia an per conſuetudinem poſſint fieri compaſſibilia.fo.xxj.co.j.
Beneficioꝝ taxe.fo.xiij.co.iiij.
Beneficiorum vacantium fructꝰ an poſſint menſe vel alijs vſui applicari.fo.xxix.co.iij.
Beneficiorū tituli ſunt ſingulares.fo.xxj.colum.ij.
Beneficiatus non reſidēs ſatiſfacit dummodo bene expendat.fol.xx.columna.iiij.
Bn̄ficiatꝰ a reſidentia faciēda q̄nqꝫ excuſatur.fo.lij.co.iiij.
Beneficijs vacantibus ſunt aſſumēdi viri qui illis preſint ꝛ ꝓſint.fo.xxviij.colū.ij.
Bona eccleſiaſtica ſunt diligentius diſponēda ꝙ temporalia.fol.xix.columna.j.
Bone memorie poſt mortem dicunt aliqui p̄lati.fo.xlviij.co.iiij.
Brachium ſeculare pōt quādoqꝫ ab eccleſia inuocari.fo.xlj.co.j.
Canonie due poſſunt ſine diſpēſatione teneri.fo.xx.col.iiij.
Cantus in eccleſia ad quid fuit inuētus.fo.xviij.co.ij.
Capellani poſſunt operas ſuas locare.fo.xxxix.colum.iij.
Cardinales dicuntur fratres pape fo.iiij.co.j.
Cardinales reſpectu pape ſunt liberi primi gradus.fo.xlviij.colūna.iiij.
Charitatiuum ſubſidium quare et a quibus peti poteſt.folio.xliiij.columna.iiij.
Caſus epiſcopo reſeruati.fo.xxxvij.columna.ij.
Caſus multi ſunt pape reſeruati.folio.lviij.colūna.j.
Caſus papales.fo.lvij.co.j.
Cathedra q̄d ſit et vnde dicitur.fol.xxxiiij.co.iiij.
Catholicū quid eſt.fo.ix.co.ij.
Cauſa eadem diuerſis reſpectibꝰ in diuerſis curijs tractari poteſt.fo.xiij.colū.iij.
Cephas dicitur caput.folio.liiij.columna.j.
Circunſtantie ſeptem attendi debēt fo.xvij.co.ij.
Citatio ad q̄d ius ſpectat.ibidem.
Citatio ad quid fit.ibidem.
Citatio eſt principiū iudicioruȝ.fol.xvj.colum.iiij.
Citatio ē de iure naturali.ꝛ ea omiſſa non poteſt papa contra aliqueȝ ꝓcedere.fo.xvij.co.iij.
Citatione nō premiſſa an poſſit papa ꝯtra aliquem ꝓcedere.fo.xvij columna.j.
Complices criminis quandoqꝫ premiantur.fo.xlvij.co.j.
Commēda de beneficijs facta multorum eſt cauſa malorum.fo.xviij colum.iiij.
Conceptiōis diue virginis officium a quo fuit ordinatum.fol.xlv.columna.ij.
Conditio que de iure ineſt non facit rem ꝯditionalem.fo.vj.co.j.
Cōfeſſio facta religioſo nō eſt de neceſſitate iterum faciēda ꝓprio curato.fo.v.co.j.
Confeſſor diſcretus eſt valde vtilis.fo.lv.co.iij.
Confeſſus religioſo priuilegiato nō tenet iterum cōfiteri ꝓprio curato.fo.xlviij.co.ij.
Confeſſus religioſo priuilegiato an teneat iterum cōfiteri ꝓprio curato.fo.xxxvj.co.iij.
Cōcilium per c/ꝛ per ſ/differunt.fo.xlvj.columna.ij.
Cōciliuȝ generale non fit ſine papa fo.ix.co.iiij.
Cōſilium cardinaliū: an debeat papa ſequi.fo.xlj.colū.iij.
Cōſtitutionem papalē violans periculo ſe ſubijcit.fo.xv.co.j.
Cōſcientiā alioꝝ q̄nqꝫ papa onerat fo.xxvj.colum.iij.
Cōſtantinus per beatuȝ ſiluestrum baptizatus eccleſiā lateran̄.ꝯſtruxit.fo.lvj.co.iiij.
Cōſtitutio penalis nō eſt extendenda.fo.ij.colū.iiij.
Cōſtitutio etiam penalis quandoqꝫ ampliatur ex idētitate rationis.fo.xliij.col.j.
Cōſtitutio ad preterita vel pendentia nō extendit niſi in ipſa caueatur.fo.xxix.co.j.
Conſtitutio ad preterita quandoqꝫ extenditur.fo.lix.co.iij
Cōſuetudo animarū ſaluti cōtraria eſt reprobanda.fo.ij.colū.j.
Conſuetudo immemorialis ꝑ q̄d cognoſcit.fo.xxxij.co.iij.
Cōſuetudo dicit iusvtentiū moribꝰ approbatum.fo.xxxij.co.j.
Cōſuetudo diuerſa nomina habet: fo.xxx.co.ij.
Cōſuetudo pōt q̄nqꝫ bn̄ficia conditionare.fo.xxj.colū.j.
Cōſuetudo pauca crimina ep̄is reſeruat.fo.lj.co.ij.
Corpus humanuȝ nō recipit eſtimationē.fo.xxxiij.co.iiij.
Corpus humanum ꝓpter iuſticiaȝ exercendam varijs penis ſubijci pōt.fo.xxxiij.co.ij.
Contractus ſunt duplices.Folio.lix colūna.iiij.
Corpore det penas q̄ caret ere malꝰ fol.lix.colū.j
Corporalia per ſpiritualia regunt fo.xj.columna.ij.
Chriſtiani opprobriū xp̄o illatū vindicare debent.fo.xlvij.co.ij.
Chriſtiani oēs ſunt membra vnius corporis.fo.viij.co.iiij.
Cultui diuino renūciari non poteſt fol.xxviij.co.iij.
Cupiditas omnibus preſertim religioſis mendicantibus eſt precludenda.fo.xl.co.j.

Cura animarum habetur in dupli ci foro.fo.xxj.co.ij.
Cura duplici foro exercetur.fo.xxij columna.iiij.
Curati vtplurimũ nõ ſunt ita litterati vt religioſi.fo.v.co.ij.
Curandũ eſt de ſubditis.fo.xij.columna.iiij.
Curiales cum non ſint peregrinantes: an poſſint indulgentias mereri.fo.lv.columna.iiij.
Dantes ⁊ recipiẽtes q̃n̄qꝫ equaliter puniunt.fo.liij.co.ij.
Decendiũ ad appellandũ an currit de hora in horã.fo.xxxj.co.j.
Decima integra exigi non poteſt a ruſtico cuius ſeges eſt deſtructa.fo.xxix.co.iiij.
Decima de quibuſdaꝫ fructib⁹ non debetur.fo.xxxj.co.ij.
Decimarum beneficialiũ collectores an habeãt aliquã compulſionem.fo.xxx.co.iiij.
Dei genitrix eſt ꝓ peccatoribus ſedula oratrix.fo.xlv.co.ij.
Democritus ſemper ridebat.fo.lx.colũna.iiij.
Denunciare an q̃s teneatur.fo.lix.columna.j.
Deteſtor dupliciter ſumitur.folio.xxxiij.co.iiij.
Deũ in negocijs nr̄is habere debemus pre oculis.fo.xxxix.co.iiij.
Dyabolus leoni rugienti comparatur.fo.xiiij.co.j.
Dignitas et ꝑſonat⁹ parũ aut nihil differunt.fo.xix.co.iij.
Dioceſis fines nõ preſcribuntur.folio.v.colum.ij.
Diſcordia eſt extinguẽda et pax cõſeruanda.fo.xiij.co.j.
Diſpenſare vñ dr̄.fo.liij.colum.iiij.
Diſpenſatio quare fieri debet.folio xvij.co.iij.
Diſpenſationem facile obtinet qui multis qualitatibus pollet.folio xxvj.columna.j.
Diſtributiões quotidiane q̃n̄qꝫ conſiſtũt in potu ⁊ pane: q̃n̄qꝫ in alijs rebus.fo.xxvij.co.j.
Diſtributiões ſunt que actu diſtribuuntur.fo.xxx.co.j.
Diſtributiones quotidiane de quibus bonis capiuntur.ibidem.
Diuitie quandoqꝫ ſunt cauſa dei relinquendi.fo.xxv.co.j.
Dominiũ eſt duplex.fo.xij.co.ij.
Dominiũ rei an poſſit dño ſuo tolli fo.eodem.co.iij.
Dubia declarare ſummi pontificis eſt.fo.xxxiij.co.ij.
Dubitationes ſunt amputãde.fol.xxvj.co.iiij.
Eccleſia romana per quos fuit inſtituta/adaucta et conſeruata.fo.xiiij.co.j.
Eccleſia vnicum caput habet.folio xj.columna.iiij.
Eccleſia per veſtes xp̄i ꝯgrue ſignificatur.fo.ix.co.iiij.
Eccleſia fideliũ ꝯgregationẽ cõprehendit.fo.xiiij.co.iiij.
Eccleſia quando dicitur collegiata fo.xxviij.co.iiij.
Eccleſia eſt catholica.fo.ix.co.j.
Eccl̄ia quare dicitur ap̄lica.ibidẽ.
Eccleſia eſt vna.fo.viij.co.iiij.
Eccleſia eſt ſancta.ibidem.
Eccleſia eſt arche Noe comparata fo.ix.colum.iij.
Eccleſia tholoſana fuit olim ſuffraganea narboñ.eccleſie.folio.xxv.columna.j.
Eccleſia vna quandoqꝫ fit mater de filia.ibidem.
Eccleſia tholoſana q̃ntuꝫ habuit in redditibus.fo.xxv.co.ij.
Eccleſia eſt vnum ouile.fo.x.co.ij.
Eccleſie vniuerſalis regimen eſt pape creditum.fo.xxxiij.co.j.
Eccleſie vniuerſalis regimini papa preſidet.fo.iij.co.iiij.
Eccleſie cuiuſlibet ſtat⁹ eſt ꝑ papaꝫ attendendus.fo.xxvj.co.ij.
Eccleſie ſpõſus prelat⁹ dicitur eſſe.ibidem.
Eccleſie viduate ꝓficiendus in multis dꝫ eſſe cõmendatus.ibidem.
Eccleſiam non ſcindunt qui ab vnitate capitis ſe ſubtrahũt.fo.x.columna.j.
Eccleſijs multuꝫ officit indignitas prelatorum.fo.xix.colum.j.
Edictũ de matrimonio eſt ꝓhibitorium.fo.lix.co.ij.
Edificãs in bñficio ſuo ipſius vtilitatem facit.fo.xx.co.ij.
Electio ſecũda an fieri poſſit prima non caſſata.fo.vj.colum.iij.
Electio fieri põt ꝑ vnũ ſolũ.f.iij.c.iij
Electio an impediatur ꝓpter beneficiorum incompaſſibilitatẽ.fol.xxij.columna.j.
Electio caſſatur/ ⁊ poſtulatio repellitur.fo.xxvij.co.iij.
Emende poſſunt ab excõicatis recipi.fo.xxxix.co.ij.
Epiſcopus cum eccleſia cathedrali habet coniũctionem maiorem q̃ cum alijs.fo.viij.co.ij.
Error petit̄ reparari.fo.xxx.co.iij.
Errores multorum cordib⁹ impꝛeſſi nequeũt facile deleri.f.xlv.co.iij.
Excõicare quid eſt.fo.xxiij.co.j.
Excõicatio/ interdictũ/ ⁊ ſuſpenſio/ in diuerſa ferũtur.fo.xxv.co.iij.
Excõmunicatio/degradatio/ ⁊c̃.nõ poſſunt competere ex conſuetudine.fo.xxiij.co.ij.
Excõicatio q̃ñ ꝓfertur de qua intelligitur.fo.lviij.co.iij.
Excõicatio ſiue iuſta ſiue iniuſta timenda eſt.fo.lix.co.ij.
Excõmunicationis publicatio horribilis.fo.xlix.columna.iij.
Excõmunicationis publicãde modus.fo.xxxix.colũna.iiij.
Excõicato fauentes puniendi ſunt fo.lx.co.ij.
Excõicari ne poſſint aliquib⁹ quandoqꝫ conceditur.fo.xv.co.iij
Executor eſt duplex.fo.xij.co.ij.
Executores ſũt duplices.fo.vj.co.ij
Executionis officium quib⁹ ꝑſonis poteſt cõmitti.fo.eodẽ.co.iij
Exempla diuina debẽt eſſe regula noſtra.fo.liij.co.iiij.
Exentera quid dicatur.folio.xxxiij columna.iiij.
Exigere eſt ab inuitis extorq̃re.fol.xlvj.columna.j.
Expẽſarũ quedã fiunt in re: quedã extra reꝫ.fo.xxxix.co.j.
Extrauagans q̃ñ dicit̄ indubitata.fo.j.facie ſecunda.co.j
Extrauagantes qualiter ſunt ꝓducende.fol.j.facie ſecũda.co.ij.
Facies humana ẽ ad ſimilitudinẽ diuine pulchritudinis figurata.fo.xxxiiij.co.ij.
Factũ idẽ eſt pctm̃ ⁊ pena pcti.folio lj.columna.j.
Factuꝫ a maiori parte an videatur factũ ab oĩbus.fo.lx.co.j.
Falcẽ in meſſem alienã mittere nõ debemus.fo.xxxj.colũna.j.
Fama eſt clericis neceſſaria.fo.xx.columna.j.
Fides petri nõ deficiet.f.liiij.co.iij.
Fides catholica ꝑ mendicãtes fuit illuminata.fo.xiiij.co.ij.
Fidem promptã facere quid ſit.fo.iiij.columna.iiij.
Fidelis in modico ſupra multa cõſtituetur.fo.xxvj.co.iij.
Fili⁹ vincẽte pře eſt dño.fo.v.co.iiij
Fletus vnius non ſit riſus alterius fol.xxxx.co.j
Foruꝫ ſpirituale contentioſum habens quid exercere poteſt.folio.xxiij.columna.j.
Francie regnum raro eſt ſine bello.fo.xiij.colũna.iiij
Fructus vnius eccleſie poſſunt alteri applicari de cõſuetudine.folio.xxix.columna.iij.
Fructus nõ omnes ſunt decimabiles.fo.xxxj.col.ij.
Fructus quidã eccleſiaſtici ſic liberi ſunt vt de illis ad placitũ poſſit diſponi.ibidem.
Fructus beneficiorũ a papa q̃n̄qꝫ ꝓ eccleſie romane neceſſitatibus reſeruantur.fo.xxvi.co.iiij.
Futura ſunt incerta.fo.xxij.co.j.
Gladi⁹ materialis qualiter exercet̄ ꝑ eccleſiã.fo.x.co.iiij
Gladij duo ſunt in eccl̄ia.fo.x.co.iij.
Gladio tp̄ali papa nõ dꝫ vti.ibidem.
Gladiorum alter viſibilis alter inuiſibilis.ibidem.

Gr̃a pape ẽ ꝑpetua. fo.xxxiiij.co.iiij
Granarum quedam eſt conſumma ta quedã inita ata.fo.ix.co.j.
Gratie expectatiue ꝑſonis bene me ritis ſunt dande.fo.xiij.co.j.
Greci quaſi ſemꝑ fuerũt ſciſmatici. fo.lx.columna.ij.
Gregis dominici cauſam gerit pa pa.fo.lviij.colũna.j.
Grex dñicus nõ paſcitur ſed tondet̃ noſtris tẽporib⁹.fo.xxxv.co.j.
H Jeruſalem eſt terreſtris ⁊ cele ſtis.fo.liiij.co.j.
Hereditatez domini defendunt qui contra infideles pugnãt.fo.xlviij. columna.ij.
Horaꝝ quedã ſunt diurne quedam nocturne.fo.xxvij.co.j.
Humiliter poſcentibus mos geren dus eſt.fo.lviij.colũ.iiij.
I Gnorantia affligit. fo.v.co.iij.
Jlicitu3 quandoq; toleratur. folio.lx.columna.j.
Jmmanis duo ſignificat. fo.xxxiiij. columna.j.
Jmmobilia et mobilia ꝑcioſa equi parantur.fo.xxxij.colum.j.
Jmpedimẽtũ exquiſitũ nõ excuſat. fo.xxix.colũna.iiij.
Jmperator et prelatus ꝑ electionez aſſumuntur.fo.xxiij.co.iij.
Jmꝑator eſt dñs mũdi.fol'.xij.co.ij.
Jndulgentia ſolis idoneis conceditur.fo.liiij.columna.j.
Jndulgentia eſt concedenda in honorem dei et exaltationẽ fidei.fo. eodem.colũna.ij.
Jndulgentia ſuper xp̃i meritũ fundatur.ibidem.
Jndulgentia tanta conceditur romanis quanta venientibus a remotis.ibidem.
Jndulgentia alicui conceſſa ſine cã an valeat.fo.liiij.colum.iiij.
Jndulgentia anni iubilei ꝑ culpam ſequentẽ impeditur. fo.lv.co.j.
Jndulgentia plenaria an ꝯcedatur illi qui peregrinationẽ requiſitaz morte preuentus implere non potuit.fo.lv.co.iij.
Jndulgentia an poſſit obtineri maior per vnum ꝙ per alium. folio. eodem.colũ.iiij.
Jndulgentie non valent niſi quinq; concurrant.fo.liij.colũ.iiij.
Jndulgentie vario modo ꝯcedũtur fo.lviij.colũna.j.
Jndulgentie ob pia opera ſunt con cedende.ibidem.
Jnfinitas reprobat̃.fo.xxviij.co.iij
Jnfirmitas in corpore vnde ſurgit. fo.ix.columna.j.
Jniquitas ſepe ꝓdit ex adipe et opulentia.fo.xxiiij.colũna.iiij.
Jn principio et nõ in ꝑncipijs deus celum creauit et terram. folio.xj. colũna.iij.
Jnſtrumentũ ex originali tranſſum ptum quãdoq; facit plenam fidẽ. fo.xlv.colum.iiij.
Jntereſſe eſt eſtimatio pecuniaria. fo.lix.colum.iiij.
Jnterpolo quid ſit.fo.lv.colũ.iiij.
Jnterdictu3 quandoq; directe qñq; indirecte fertur.ibidem.
Jnuitus eſt qui non probatur conſenſiſſe.fo.l.colum.iiij.
Judex iudicat vt publica ꝑſona.fo. xviij.columna.j.
Judex/auditor/cõſeruator/et arbiter differunt.fo.vij.co.ij.
Judex inter citandu3 põt cõminari ſe ꝓceſſurum.fo.xvj.co.j.
Judicis partes quales ſunt in conſeſſum.fo.xvij.co.iij.
Judici negligẽti pena mirabilis imponitur.fo.xiij.co.iiij.
Judiciũ vnde dicitur.fo.xliij.co.iiij
Judicij.xv. ſignificationes declarã tur.ibidem.
Judicij deſcriptio.ibidem.
Judicioꝝ finis ſine principio attingi non poteſt.fo.xvij.co.j.
Jugum dei eſt leue ⁊ ſuaue.fo.xxvj columna.iij.
Jura facilius ſoluunt ꝙ ligent.fol'. xlix.columna.j.
Jura etiã reuocata nõ ſunt a libris abijcienda.fo.lx.co.iij.
Jura ꝯdere parum eſſet niſi qui ea tueretur exiſteret.fo.xv.co.ij.
Juris nola in qualibet parte perſeuerãt integra.fo.xxix.co.ij.
Juri ſuo non renũciat quis de facili fo.xxxj.co.iij.
Juriſdictio ꝑ citationez ꝑpetuatur. fo.xv.columna.iiij.
Juriſdictionẽ habent aliqui in ſuos ſeruitores.fo.xxiij co.ij.
Jus in re vtilius eſt ꝙ ius ad rem. fo.iiij.columna.j.
Jus eſt quintuplex. fo.xvij.col'.j.
Jus priuatũ quãdoq; prefertur cõmuni.fo.xxx.co.iiij.
Juſticia obtineri non d3 donis aut ꝓmiſſis.fo.lviij.co.iiij.
Juſtificãdus impius non eſt nec innoxius condẽnandus.fo.liij.co.ij
Juuenib⁹ vtilia a doctis qñq; ſperuuntur.fo.lx.co.iiij.
L Abor eſt remunerãdus.folio. xxxix.colũna.j.
Laus humana eſt fluxa ⁊ fugiẽda. fo.lx.columna.iij.
Lectores multi ad male interpretã dum ſunt proni.ibide3
Legati ſedis apoſtolice quid facere debent.fo.ij.co.j.
Lex eſt quintuplex.fo.xvij.col.j.
Lex ſuperiori per inferiorem imponi non ꝑt.fo.xxxj.co.ij.
Lex que deuiantes nõ punit eſt imperfecta.fo.xliij.co.ij.
Licitum creditur quod nõ punitur folio.xij.colũna.iij.
Lites debent eſſe breues.fol'.xxviij. columna.j.
Lites ex iuriu3 dubijs ſepe oriũtur fo.xxvij.columna.ij.
Littera apoſtolica eſt duplex.folio. vij.columna.ij.
Locus quinq; modis accipitur. fo. lix.colũna.iij.
Locupletari ex alieno reprobatur. fo.xxxij.co.iiij.
Lucrũ turpe eſt extorquẽdũ et pauperibus dandũ.fo.lix.co.j.
Lucrorũ cupiditas ad multa nefaria compellit.fo.xv.col'. iiij.
Lucem odit qui male agit.folio.iiij columna.iiij.
Ludus eſt clericis ꝓhibitus.fo.lix. columna.j.
Lupin⁹ anim⁹ ſub ouili veſte a mltis geritur.fo.xl.colũ.iij.
M Alicijs hominũ eſt obuiandũ. fo.iiij.colũna.ij.
Matris pietatem offendens filius dici nõ meret̃.fo.xlix.co.iij.
Mendicantes confeſſiones audire ⁊ penitentias iniungere poſſunt. fo.xiiij.co.ij.
Meſſis multa operarũ pauci.folio. xxiiij.co.iiij.
Monachus an poſſit ab abbate licẽtiari vt eat ad annũ iubileum. fo. lv.co.ij.
Monachi ſunt mũdo mortui. folio. vij.columna.iiij.
Monachi an poſſint eſſe teſtes.ibidem.
Monachi ſunt miſericorditer corrigendi.fo.xliij.co.iij.
Monachoꝝ appellatione includuntur abbates.fo.eodẽ.co.iiij
Moneta falſa ab oculis fidis facile diſcernitur.fo.l.co.j.
Morbo eſt adhibenda medela. fol'. xlvj.columna.iij.
Mori eſt nature debitũ ſoluere.fol'. xxxiij.colũna.iij.
Moriunt̃ magni vt parui.fo.xxxiiij columna.ij.
Mortuus an prius ſit ad ſuã parrochiam portãdus ſi alibi eligit ſe ſpulturam.fo.xxxviij. colũ.j.
Mortuus ſi reſurgeret bñficiũ non recuperaret.fo.xxix.co.j.
Mortuo aliquo an poſſint inteſtina extrahi vt expectent̃ amici.folio. xxxiiij.colũna.j.
Mortuis quãdoq; pena imponitur fo.xxxiiij.co.iij
Mundus iſte pelagus eſt. fol'.xliiij. colum.iiij.
N Eceſſitati ſe supponenti nõ eſt ſuccurrendum.fo.iij.co.j.
Negatum cenſetur qđ expreſſe non conceditur.fo.xxxiiij.co.iij.
Negocium vnde dicitur.fol'.eode3. columna.iiij.

Nocentes ꝛ innocentes ad paria iu dicandi non ſunt.fo.xl.co.iiij.
Notarij ap̄lici in magno ſūt numero.fo.xiij.co.ij.
Noctua nocte videt.fo.xij.co.iiij.
Numerus centenarius eſt perfect⁹ fo.liiij.colum.iiij.
Oblationes quādoq; per laicos quādoq; p clericos colligun tur.fo.xxxix.colum.iij.
Occultū nō preſumit̄ qḋ omnibus publicatur.fo.xvj.colum.j.
Officiū ꝛ adminiſtratio idem ſunt.fo.xix.co.ij.
Officio duplici quẽ fungi iure veta tur.fo.vij.colū.j.
Officiarij pape diuerſi ſūt.fo.xxvij. colūna.iij.
Omnibus publicatū non preſumit̄ incognitum.fo.l.co.j.
Onerū quedā ſunt realia / quedam ſunt ꝑſonalia.fo.lviij.co.ij.
Opera bona linguas latrantes nō timent.fo.ix.co.iiij.
Operarij ſunt augēdi aucta meſſe. fo.xxiij.co.iiij.
Ordo carthuſieñ pre ceteris am pliori potitur prerogatiua.fo.xl. columna.j.
Ordinarij inquiſitionis officiū preſeſſo expenſis explere debent.fo. xlvij.co.iiij.
Os in celum ponūt qui pape detrahunt.fo.xl.colum.ij.
Oues morbide ſanas inficiunt.fol. xlj.colum.j.
Pacio auctor ſine pace nō bene colitur.fo.iiij.co.iij.
Pactū non valet quod detrahit honori dei.fo.ix.colum.j.
Papa a qui eccleſiā fedauit: an poſt mortem bone memorie dici poſſit fo.xlviij.co.iij.
Papa qualiter eſt ſupra ius.f.xvij. columna.iij.
Papa ſanctiores multi poſſunt eſſe fo.xj.co.ij.
Papa ante ſuam coronationem diſ penſationes ꝛ gratias facere pōt fo.ix.co.ij.
Papa in perceptione fructū eſt fa uore ꝑferendus.fo.xxvj.co.iiij.
Papa dictoꝝ credentium ſaluti ꝓſpicere aſtringitur.fo.lvij.co.ij.
Pape ſubeſſe eſt de ſalutis neceſſitate.fo.xj.co.iiij.
Parrochiani quibus diebus in ſua parrochia miſſam audire debent fo.xiij.colum.ij.
Paſtor ſingularū ouiū vultus inſpi cere debet.fo.xxiiij.co.iiij.
Paſtor bon⁹ oues ꝯſeruat a ferarū incurſibus.fo.lvij.colum.ij.
Paſtoralis in quo: ꝛ in quibus titu lis reperit̄.fo.xlvj.colum.ij.
Pauperibus ſubueniendū eſt.fo.ij. colūna.iiij.
Par in terris in quibus precibus a deo peti debet.fo.xlv.co.j.
Par non eſt impiis.fo.liij.co.ij.
Peccatum vnum ſua mole attrahit aliud.fo.xv.co.iiij.
Peccati pena debet eſſe infinita.folio.liij.columna.iiij.
Peccata de quib⁹ curati et fratres abſoluere poſſunt.fo.lj.colum.ij.
Peccata peccatores onerāt.fo.lvij. columna.ij.
Pecunie appellatio omnes res con tinet.fo.lix.co.iij.
Pena non debet infligi ſine culpa. fo.ij.colum.iiij.
Pena vna in aliā quādoq; mutatur fo.iij.colū.j.
Pena pecuniaris quādoq; imponit̄ pro delicto.fo.xliij.colum.ij.
Pene non ſunt extendende.folio.iij columna.ij.
Pene ſpūales non poſſunt exerceri p moniales.fo.xxiij.co.iij.
Penarum quedā ſunt ſpūales quedā tēporales.fo.ix.colum.ij.
Penitere eſt penā pro peccato tenere.fo.lj.co.j.
Penitētia ꝓ peccatis iniuncta ante indulgentiam an tollatur per illam.fo.lv.colū.j.
Penitentie ſunt arbitrarie.fol.liij. colūna.iiij.
Petrus ſanctus dicitur clauiger.fo lio.lvj.co.ij.
Petri ꝛ pauli laudes.fo.eodē.co.iij
Petitio iuri conſona exaudiri mere tur.fo.lij.co.iiij.
Pluralis locutio duo compzehēdit. fo.xix.colum.iij.
Populi ab eccl'iarū frequentia non ſunt retrahendi.fo.xxiij.co.iij.
Poſſe malum non eſt poſſe.fol.xvij. colum.iij.
Poteſtas terrena ſubeſt ſpirituali. fo.xj.columna.j.
Predicatio nō ſemꝑ retrahit audiē tem a peccato.fo.l.co.iiij.
Predicatio mulierū etiā religioſaꝝ eſt periculoſa.fo.xl.co.iiij.
Predicatores multi in ordinib⁹ mēdicantium reperiūtur.folio.xxiij. columna.j.
Prelatus intēdere debet ſubditoꝝ quieti.fo.xxxij.co.iij.
Prelatus bon⁹ multa bona facit eccleſie.fo.xxvj.co.iij.
Prelatus incontinens in ſua gloria maculā ponit.fo.liij.co.ij.
Prelatus vigilem paſtorem imitari debet.fo.xxviij.co.j.
Prelat⁹ erga ſubditos paſtoris officium peragere debet.folio.liij. columna.j.
Prelati ſuperiores pauciores ſunt ꝙ inferiores.fo.ix.colūna.iiij.
Prelati ſunt paſtores ꝛ cuſtodes.fo lio.xij.colūna.iiij.
Prelati non debēt eſſe creduli.folio iiij.columna.j.
Prelatoꝝ aliqui ꝯſecrantur / alij be nedicuntur.fo.ij.co.iij.
Prelatoꝝ geſta ſunt ſubditoꝝ exēpla.fo.xiij.colum.iij.
Prelatorum vicem gerentes varijs cenſentur nominibus.folio.xiij. columna.j.
Prepoſit⁹ ſubditis durus eſt a ſtatione ſua expellēdus.fo.liij.co.iiij
Preſertim tenetur dupliciter.folio. xvj.columna.iij.
Preſumptoꝝ⁹ illicitoꝝ eſt obuian dum.fo.xlviij.co.iij.
Princeps qualiter eſt ſolut⁹ a lege. fo.xvij.colum.iij.
Principis voluntas legis habet vigorem qualiter intelligitur.fol. xviij.columna.j.
Principium eſt attendendum.fol. lix.columna.iiij.
Prioratus appellatione quid conti netur.fo.xix.columna.iiij.
Priuilegium pape poteſt a cenſura eccleſiaſtica preſeruare.fo.xxxiij. columna.j.
Probatio qñq; de neceſſitate ꝑ ſcri pturā fieri debet.fo.ij.colum.iiij.
Procuratoris factū an domino noceat.fo.xxxj.co.iiij.
Procurationes qñq; in victualibus quandoq; in pecunia recipiūtur. fo.xxxix.columna.j.
Procuratiōes ſubditos multū grauant.fo.liij.co.j.
Propinquitas nocet.fo.xix.co.ij.
Prouidentia diuina eſt infallibilis fo.xiv.colum.j.
Prudentie proprie innitentes facile labūtur in errores.folio.xlviij. columna.j.
Prudentie proprie non eſt innitendum.fo.ix.colum.ij.
Quadrageſima eſt duplex.fol. liij.co.iiij.
Qui non habet in ere luat in corpo re.fo.l.co.j.
Ratio de grege prelatis credito reddenda erit in extremo iu dicio.fo.xviij.co.ij.
Redempti ſumus nō ſanguine hircorum aut vituloꝝ ſed agni immaculati.fo.lvj.co.ij.
Reditus ob:tinentur ab eccleſijs va rijs modis.fo.xxxviij.co.iiij.
Reditus ꝓ miſſis celebrandis a de cedentib⁹ relicti non ſunt aliquatenus diminuendi.fo.xxvj.co.ij.
Referendarius quis eſt.folio.vij. columna.ij.
Regnum francie papa fauore proſequitur.fo.lij.co.j.
Reges quare ſubſunt eccleſie.fo.xj columna.j.
Reguntur vniuerſa diſpoſitione di uina.fo.xviij.columna.ij.

Tabula extrauagantiū cōmuniū.

Rei cōis adiudicatio fit ſi diuidi nō poſſit.fo.xxxiij.co.iiij.
Relatio fit ad precedētia.folio.xlix.columna.iij.
Religionis habitus ſine ipſius veritate parū prodeſt.fo.xl.co.iiij.
Religioſi ſine ſui ſuperioris licētia ſe abſentare non debent.ibidem.
Religioſi nō poſſunt dici curati.folio.xxiij.columna.ij.
Religioſi perſona electionū ⁊ multorum aliorum eſt ſuſceptiua.fo.vj.columna.iiij.
Religioſe mulieres quid facere debent.fo.xl.co.iiij.
Remedium nouū non dz āntiquum tollere.fo.lix.co.ij.
Remiſſio differt a redemptione.fo.liij.co.iij.
Rem ſuam vel ſibi debitā quis quādoqꝫ remittere nequit.folio.xliij.columna.iij.
Res tranſit cum onere ſuo.fo.xxxix columna.j.
Romani pontificis manꝰ eſt magne virtutis.fo.xxviij.co.j.
Romani pōtifices i ſuis nouitatibꝰ ſolēt eſſe liberales.fo.xviij.co.iiij
Sacerdos diſcernere ſciat inter lepram ⁊ leprā.fo.l.co.iiij.
Sacerdotiū preceſſit regalem poteſtatem.fo.xj.colū.ij.
Sacerdotes dicuntur ſub codez vexillo militare.fo.xiiij.co.j.
Salus nr̄a eſt videre deū.fo.ix.co.ij
Sanguis impij de manu plati requiretur.fo.l.co.ij.
Sanguinis gutta ſuffeciſſet ad redemptionez generis humani.fo.lvj.colūna.ij.
Scandalis eccleſiaſticis obuiandū eſt a prelatis.fo.xlv.co.iij.
Sciſmatici tunicam domini inconſutilem ſcindere nitūtur.fo.xliiij.colūna.iiij.
Scriptura nō eſt de ſubſtātia extrauagantis.fo.j.facie.ij.co.ij.
Sentētia pape an poſſit reſcīdi.fo.xviij.colūna.iiij.
Sententia ꝯtra extrauagantē lata an valeat.fo.j.facie.ij.co.j.
Sepultura dz eſſe libera.f.xliij.c.ij
Sepulture libera eſt electio.folio.xxxvij.co.iiij.
Seu/alternatiua pcedētia ⁊ ſequētia reſpicit.fo.xxiij.co.j.
Sigillū epi an ſit teſtimoniū publicum.fo.xxj.co.iij.
Simile ⁊ idē differunt.fo.xix.co.iij.
Simonia dr̄ labes.fo.xlvj.co.iiij.
Simonia eſt iure diuino ⁊ humano damnata.ibidem.
Simoniaci an ſint excommunicati.fo.xlvij.co.j.
Simoniace queſita ſunt reſtituēda ibidem.
Sindereſis eſt pars prudentie.fol.xvij.co.ij.
Solutio particularis multa habet incōmoda.fo.vij.co.ij.
Specialiter iniūctuz plus timetur ꝙ quod generalit̄ imperatur.fo.xix.colum.j.
Spiritualis quilibet ſanam mentē habet.fo.xj.colum.iij.
Spiritualitas eſt duplex.ibidem.
Spiritualia antecedūt temporalia fo.xj.columna.j.
Stultꝰ nō dz eſſe melioris ꝯditiōis ꝙ ſapiens.fo.lv.co.j.
Subiecta talia ſunt qualia pmittūtur ab eoꝝ pdicatis.fo.xxiij.co.j.
Superiori niti dz vt inferiores ſint obedientes.fo.liij.co.ij.
Suppletio quādoqꝫ fit de iure ⁊ de facto.fo.xliiij.co.iij.
Taxillus eſt corpus quadratū fo.ix.co.iij.
Terra tota laicoꝝ eſt in cenſiua eccleſie.fo.xj.co.j.
Teſtes non ſemper neceſſarij ſunt fo.xliij.co.iiij.
Teſtari de bonis eccleſie an clerici poſſint.fo.xxvj.co.iiij.
Theſaurus eccleſie p diſpēſationē eius nō minuitur.fo.iiij.co.ij.
Theſaurus eccleſie ex ſanctorū meritis adiuuatur: nec conſumi pōt fo.lvj.co.ij.
Theſaurum acquirāt patres filijs fo.xlj.co.iij.
Totū et pfectum idem.fo.ix.co.ij.
Vacans quid proprie dicitur.folio.xxix.co.j.
Vagatio nocet corpori ⁊ anime.fol.xx.colum.ij.
Variatio non permittitur.f.xxxviij columna.iij.
Venie facultas incētiuū tribuit delinquendi.fo.lvij.co.j.
Verbi dei ꝓpoſitio eſt ad ſalutē valde neceſſaria.fo.lj.co.ij.
Veritate fortius eſt nichil.fo.liij.columna.iiij.
Vicarius pōt viſitare ⁊ ꝓcurationē recipere.fo.xliij.co.j.
Viſitanoni an poſſit pſcribi.fo.viij columna.ij.
Viſitare ⁊ ꝓcurationes accipe qbꝰ ꝑmittitur.fo.xxiij.co.iij.
Vicium vnum plura generat.fol.l.colūna.iij.
Vicium odio ꝓſequamur nō naturam.fo.xxviij.co.iij.
Vita hominum breuis eſt.fo.lvj.columna.iij.
Vite hūane periodus centū annos nō trāſcendit.fo.iiij.co.iij.
Unus et vnicus differūt.fo.x.co.j.
Voluntas vltima ꝓ lege ſeruatur.fo.xxxvij.co.iiij.
Vota an tollantur p indulgentiam anni iubilei.fo.lv.colum.ij.
Utilitas publica prefertur priuate fo.xx.co.iij.
Vulpinuz pectus a multis geritur fo.lx.co.iij.
Ydra quid ſit.fo.l.co.iij.
Zizania quid dicatur.fo.xxxv.co.ij.

Finis tabule.

Extrauagantes cōes aptis elucidate ſummarijs/adiunctis que pro maiori parte ſunt Johannis.xxij.expliciunt. Nōnulliſqꝫ illarū ſubtilia gloſemata varijs ex bibliotecis pariſieñ.ibꝰ ſūt adiecta. Per Thielmānū keruer famoſiſſime pariſieñ. vniuerſitatis librariū iuratum ad ſignum Cratis ferri vici ſancti Jacobi commorantem impreſſe: ere et impenſis eiuſdem: ac probatorum virorum Johannis petit et Johannis cabiller mercatorū benemeritorum. Anno ab incarnatione dñi noſtri quingenteſimo decimonono ſupra mille Die vero.x.menſis Junij.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE